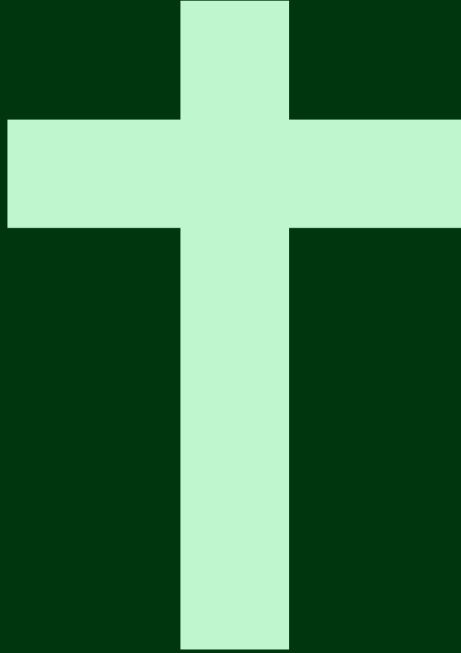

I niucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa
a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i Jesús
t̃i tu'irájtuaa

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn
(MX:crn:Cora, El Nayar)

**I niucari ti jejcua, ti ajta jime'en ra'axa a'ijna i tavastara'a, i Ciriistu'u ti ji'i
Jesús ti tu'irájtuaa**

New Testament in Cora, El Nayar Presidio De Los Reyes; crn (MX:crn:Cora, El Nayar)

copyright © 2008 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Cora, El Nayar

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Cora, Presidio de los Reyes [crn], Mexico

Copyright Information

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Cora, El Nayar

© 2008, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-22

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 18 Apr 2025 from source files dated 29 Jan 2022

10f6cd13-ea38-5c62-beee-25cf942ce3aa

Contents

San Mateo	1
San Marcos	79
San Lucas	130
San Juan	211
Los Hechos	272
Romanos	344
1 Corintios	378
2 Corintios	407
Gálatas	426
Efesios	437
Filipenses	448
Colosenses	455
1 Tesalonicenses	462
2 Tesalonicenses	468
1 Timoteo	472
2 Timoteo	481
Tito	487
Filemón	491
Hebreos	493
Santiago	518
1 San Pedro	527
2 San Pedro	537
1 San Juan	543
2 San Juan	551
3 San Juan	553
San Judás	555
Apocalipsis	558

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Mateo jíme'en í Jesuciríistu'u

*A'ímej í vaújsimua'aci'ístemua'ame'en a'íjna í Jesús
(Lc. 3:23-38)*

¹ A'ii mú a'íin pú'een í vaújsimua'ame'en a'íjna í Jesús, ti ajta i'i Ciríistu'u í ti a'ímej jetze airáane a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Abraham teecan.

² Abraham pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo. Ajta a'íjna í Jacobo, a'í pu títi'iríjmua'a já'araa a'íjna í Judá, majta seica í mej ihuáamua'ame'en pú'een í Judá.

³ Ajta Judá a'ímej pu títi'iríjmua'a já'araa, í mej miyen ánte'aruajca'a tijín Fares, ajta a'íjna í seíj Zara. Ajta í hua'anáànaci'i, ayée pu ántehuaaca'a tijín Tamar. Ajta a'íjna í Fares, a'í pu típe'eri já'araa í Esrom. Ajta Esrom pu rape'eric'a'a í Aram.

⁴ Aram pu rape'eric'a'a a'íjna í Aminadab. Ajta Aminadab pu rape'eric'a'a a'íjna í Naasón. Tí'ij jí Naasón típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salmón.

⁵ Ajta a'íjna í Salmón, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Booz. Ayee pu ántehuaaca'a í náànajra'an í Booz tijín Rahab. Ajta a'íjna í Booz, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Obed. Ajta ayén ántehuaaca'a í náànajra'an a'íjna í Obed tijín Rut. Ajta a'íjna í Obed, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Isaí.

⁶ Isaí pu rape'eric'a'a a'íjna í David, í ti ajta te'enteájrupi í rey jíme'e. A'íjna í David teecan, jamuan a'íjna ti ajta íra'ara'an pú'eene'e a'íjna í Urías, a'í mú típe'eri muá'araa a'íjna ti ayén ántehuaa já'araa tijín Salomón.

⁷ Salomón pu rape'eric'a'a a'íjna í Roboam. Ajta a'íjna í Roboam, a'í pu pé'ericira'an pú'eene'e í Abías. Ajta a'íjna í Abías, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Asa.

⁸ Asa pu rape'eric'a'a í Josafat. Tí'ij jí Josafat típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Joram. Ajta a'íjna í Joram, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Uzías.

⁹ Ajta a'íjna í Uzías, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Jotam. Ajta Jotam pu rape'eric'a'a a'íjna í Acáz. Ajta á'iyen a'íjna í Acáz típe'eri já'araa a'íjna í Ezequías.

¹⁰ Ezequías pu rape'eric'a'a a'íjna í Manasés. Ajta Manasés pu rape'eric'a'a a'íjna í Amón. Ajta a'íjna í Amón, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Josías.

¹¹ Ajta a'íjna í Josías, a'ímej pu títi'iríjmua'a já'araa í Jeconías, majta a'ímej í mej ihuáamua'ame'en pú'eene'e a'íjna í Jeconías.

Tí'ij Josías títi'iríjmua'a já'araa, seica mú mú a'uvé'uju'un. Matí'ij mi a'ímej a'uví'ití í mej Israel a'uchéjme'ecaa. A'uu mú já'ahua'a huaja'uví'ití seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia.

¹² Matí'ij miyen huaja'uví'ití, aj pu'i Jeconías seíj típe'eri já'araa ti ayén ántehuaaca'a tijín Salatiel. Ajta a'íjna í Salatiel, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Zorobabel.

¹³ Zorobabel pu rape'eric'a'a a'íjna í Abiud. Tí'ijta'i a'íin Abiud rape'eri já'araa a'íjna í Eliaquim. Ajta a'íjna í Eliaquim, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Azor.

¹⁴ Ajta a'íjna í Azor, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Sadoc. Ajta a'íjna í Sadoc, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Aquim. Ajta a'íjna í Aquim, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Eliud.

¹⁵ Ajta a'íjna í Eliud, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Eleazar. Tí'ijta'i a'íjna í Eleazar típe'eri já'araa a'íjna í Matán. Ajta, a'íjna í Matán, a'í pu rape'eric'a'a a'íjna í Jacobo.

¹⁶ Jacobo pu rape'eric'a'a a'íjna í José, a'íjna ti María tévi'itine'e. A'ii pu a'íin pú'een ti náànajra'an pú'eene'e a'íjna í Jesús, í mej miyen ratamuá'amua tijín Ciríistu'u.

¹⁷ A'íj mú jíin miyen ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua í mej jetzen airáane a'íjna í Abraham teecan. A'ii pu a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti a'íjna í

David. Majta miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'íime í mej huá'a jetze airáane a'íjna í David teecan. A'ímej mú a'uví'ití a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a a'ujna já'ahua'a Babilonia. Ayee mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan muáacua tí'ij huanú'ihuaca'a a'íjna í Ciríistu'u.

*Tí'ij Jesús huanú'ihuaca'a
(Lc. 2:1-7)*

¹⁸ Ayee pu éeni'ici'e huanú'ihuaca'a a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'í pu náànajra'an, a'íjna í María, pu'uri huataúra'acaa í runiuuca jime'e ti ij huatéviche'en a'íjna jamuan í José. Matí'ij caí xi naími'i huaté'eca'a, aj pu i a'utaseíjre í pa'ari'i jucáara'an jetze. A'í pu ayén ráaruu jíme'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Ajta nu'u a'ín ti ratévi'itíné'e a'ame, a'íjna í José, rí'í pu tí'itevistaca'a. Capu raxí'eve'eca'a ti ayén puajtzi raatá'an mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Mí ajta, a'í pu ayén raxí'eve'eca'a ti mé rúurieni avítzi jime'e.

²⁰ Tí'ij raaxí'epi'intare ti ayén huárini, aj pu i seíj tevi huataseíjre í jemin í cutzí tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een seíj ti tí'ivaire'e í ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—José, mú'ee pej i'í huácixa'ara'an í David teecan, capej rátziíine'e pej rá'anvi'itin a'u pe'éche a'iné í ti a'utaseíjre í jucáara'an jetze, a'í pu jíme'en huanéj í muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²¹ A'í pu teáatacan tiyaúj a'ame. Ayee xu nu'u raatámua'ati tíjín JESUS, a'iné a'ii pu a'ín pu'éene'e a'ame í ti huá'a japua niuuni í ruteítestemua'a í mej meri auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

²² Ayee tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í tavástara'a jetze me'ecan.

²³ Ayen tíjín:

Pa'ari'i pu nu'u huataseíjre'esin í jucaatze'en a'íjna jetze í 'íita'a ti caí xi ja'atí ratévi'itin. Tiyaúj pu nu'u a'ame teáatacan.

Aj mú mi miyen raatámua'atzi tíjín Emanuel.

A'íjna niuucarijra'a tíjín Emanuel, ayée pu huataújmua'a tíjín: Dios pu ta jamuan yé huaca.

²⁴ Tí'ij huáji a'íjna í José, aj pu i ayén huaríj a'ij ti tiraatá'ixaa a'íjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e. Tí'ij jí ya'uví'iti í ruche.

²⁵ Mí ajta, capu jamuan huáhuu ajta caí huanú'ihuaca'a a'íjna í pa'ari'i ti teáata'a. Matí'ij mi miyen raatamuá'a tíjín JESUS.

2

Matí'ij u yé'emuaareca'a a'íjna í Jesús a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a

¹ A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'íjna í Jesús, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Belén. A'uu pu ajtème'ecan a'íjna í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Judea. A'ájna a'u ti a'ín ja'unú'ihuaca'a í Jesús, a'í pu tí'itéveeca'a í rey jime'e a'íjna í Heródes. Matí'ij mi seica Jerusalén e'iré'ene í mej jeíhua támua'arejca'a. U jetze pújme'en mú e'eráaci a'utí 'eíjninei í xicaj.

² Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í í Heródes miyen tíjín:

—¿A'uné a'ij 'een a'íjna í huá'a rey í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íjna ti auchén huanú'ihuaca'a? A'ájna já'ahua'a a'utí 'eíjninei í xicaj, a'ujna a'u tej'éche, xu'ura'ave tu huaseíj ti a'utátzaareajraa a'íjna jime'e ti huanú'ihuaca'a. A'íj tu jín te'uun mú a'uvé'eju'un tej ti rí'í tíraatéanajche.

³ Tí'ij ráamua'areeri'í a'íjna í rey, a'íjna í Heródes, jé'ecan pu tí'ijmua'astí já'araa a'íjna jime'e. Majta, í teite í mej Jerusalén a'uchéjme'ecaa, naími'i mú tí'itziíine'eca'a.

⁴ Tí'ij jí Heródes hua'utajé naijmi'ica í mej tihuá'ajite'e a'ímej í mej tí'ivaire'e hua'atéyujta'a, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í teite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné nu'u á'anu'ihuan a'íjna í Ciríistu'u?

⁵ Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—A'ujna Belén, í chajta'a ti a'uun ajtémecan a'ujna já'ahua'a u Judea, a'iné ayée pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'atí ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁶ Ayen tijín:

Mú'een mi sej Belén a'uchéjme,
a'ujna chuéjra'a japua ti a'uun auucá'a u Judá,
íjii, mú'een xu xaa se'ín pú'een
í sej jaítze'e cílieen jín tí'ajta.

Mí ajta, méjca'i huáyee,
sej pu a'amua jetze nu'ihuan
ti ve'ecán jín tiu'uta'ajta.

A'íi pu antiújmua'aréere a'ame
huá'a jime'e í nete'ítestemua'a,
a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan.

⁷ Aj pu í Heródes huaja'utajé avítzi jime'e a'ímej í mej jeíhua támua'arejca'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti huaja'utasejra a'íjna í xu'ura'ave?

⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aj mej á'uciine a'ujna u Belén. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, setá'aj yá'uhuauni temua'a naa se'íjna í pa'ari'i. Set'íj raateún, aj xu si mú a'uvé'uju'un setá'aj naatá'ixaate'en, neatá'aj neajta inee á'ume'en, neatá'aj rí'i tiraateajtuaani.

⁹ Mat'íj ráanamujri'i me'íjna í rey, aj mú mi a'ucíj. Ajta a'ín xu'ura'ave ti a'utasejre a'ímej jemi a'ujna sej chuéjra'a japua a'u ti 'eíjninei í xica, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Tí'ij jí án a'ujcháxi í chí'ij japua a'u ti a'ij é'ene'e a'íjna í pa'ari'i.

¹⁰ Jé'ecan mú huataújtemua'ave mat'íj raasej me'íjna í xu'ura'ave.

¹¹ Mua'antenésime'ecaa mú u chí'ita, mat'íj mi raasej í pa'ari'i jamuan í náànajra'an. Aj mú mi títunutaxi. Temua'a mú naa rí'i tiraatá'a. Mat'íj mi te'entícuunaxi tiu'ujcáaja, a'íi mú raatapuaíve ti'itíj oro, majta ti'itíj cítzive'eri, majta ti'itíj cuaane'e ti ayén ántehuaa tijín mirra.

¹² Majta á'iyen tiú'umaaraca'a ti nu'u Dios hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huaré'eciine a'íjna jemi í Heródes. A'íj mú jín sej jetze a'ucí í juye mej mi a'uré'enen me'újna chuéjra'a japua a'u mej é'echejca'a.

Jíme'en í mej huataúruu me'újna u Egipto

¹³ Mat'íj a'ucíj a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, ja'atí pu huatasejre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'íjna í ja'atí, a'íi pu a'ín pú'eene'e sej ti tí'ivaire'e u ta japua. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ájchesi. Patá'aj rá'anví'itín pe'íjna í pa'ari'i, pajta í náànajra'an. Á'ura'a patá'aj raaté'avaa mi pa'ari'i, pajta í náànajra'an. Huá'anví'itíchi a'ujna Egipto. Setá'aj se'uun a'uté'en ajta nena'a caí neajtahua'a amuaatá'ixaate'en ja'anáj ti huatári'iristari sej yé uvé'enen seyajna. Ayee xu huá'ini a'iné a'íjna í Heródes, a'íi pu rahuauni í pa'ari'i ti í raajé'ica. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

¹⁴ Tí'ij jí ájchee í José. Ya'uví'ití a'íjna í pa'ari'i, ajta náànajra'an. Ajta a'ín huá'a jamuan pu á'uraa a'ájna tíca'ari tzajta'a. A'uu mú a'ará'a a'ujna Egipto.

15 A'uu mú é'etee ajta caí huamí'i a'íjna í Heródes. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij araúrasten í niuucari ti jíme'en ayén ajmí'i tiu'utaxájtaca'a seíj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín: “U nu ya'utajé í niyauj a'ujna Egipto.”

Heródes pu raata'aíjtaca'a mej huá'ucui'ini í tí'irí

16 Tí'ij Heródes ráamua'areeri'i mej raatémua'iti a'íime í mej jeíhua támua'arejca'a, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ra'utámua'areeri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime, aj pu í Heródes tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini naíjmi'íca í tí'irí mej teteca í mej miyen raacha'íjme hua'apua nine'íra'a múuci pújme'en. Naíjmi'íca mú huajá'ucuii a'úu mej Belén é'echejca'a, majta í seica í mej a'ímuá antachéejme'ecaa.

17 Ayee pu te'araúrate a'íjna í niuucarijra'a ti jíme'en ayén ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Jeremías.

18 Ayen tíjín:

Ayee pu tiú'unamuajri'i a'ujna já'ahua'a u Ramá,
mej ruyeineca'a,
majta jeíhua ruxieemijte'eca'a.

A'íjna í Raquel, a'íi pu seíj a'íin pú'een
í mej ruyeineca'a.

Ruyaujmua'a pu jíme'en ruyeineca'a.

Capu raxí'eve'eca'a mej rí'i tiraatéjeeve a'íjna jime'e
í mej caí ché'e mé jé'e já'ahua'a
í yaújmua'ame'en.

Ayee pu'u.

19 Aru tí'ij ari huamí'i a'íjna í Heródes, seíj pu ajta huataseíjre a'íjna jemi í José tí'ij tí'imaaraca'a. A'íi pu a'íin pú'een seíj ti tí'ivaire'e ta japua í tavástara'a jemi. Ayee pu a'íin tiraatá'ixaa tíjín:

20 —Ájchesi. Ánvi'itichi hui a'íjna í pa'ari'i, pajta í náànajra'an. Setá'aj já'uciine se'újna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Israél. Pu'uri huamí'i í tí rajé'icatami'íca'a a'íjna í pa'ari'i. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

21 Tí'ij jí ájchee a'íjna í José. Aj pu'i ya'uví'iti a'íjna í pa'ari'i, ajta náànajra'an. A'uu mú a'ará'a me'újna Israél.

22 Mí ajta a'íin José, ayée pu ráamua'areeri'i ti nu'u a'íin Arquelao tí'aijtaca'a ruyá'upuaci'i jetze me'ecan, a'íjna í Heródes teecan. Ajta pu Dios raatá'ixaa tí'ij tí'imaaraca'a. A'íj pu jín tí'itziine'eca'a ti a'uun e'ará'asti, a'ujna Judea. Tí'ij jí a'uun a'ará'a ti jetzen ajtéme'ecan a'ujna Galileeye.

23 Tí'ij a'uun a'ará'a, a'úu pu e'ehuaújchejte, chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Nazarét. A'uu pu huayéjxi. Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Miyen tíjín: “Ayee mú raatámua'atzi tíjín Nazarét ti é'eme'ecan.”

3

Juan pu nu'u huá'amua'i'ihuacare'e a'ujna a'u ti caí é'e tí'itíj
(Mr. 1:1-8; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)

1 A'ájná'imua aj pu a'utaseíjre a'u ti caí é'e tí'itíj a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuacare'e. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a.

2 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri hui tén a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios íyeyen tiu'uta'aíjta nainjapua í chaanaca.

3 A'íjna í Juan, a'íi pu a'íin pú'een'e ti jíme'en raataxájtaca'a ajmí'i a'íjna í ja'ati ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaías. Ayen tíjín:

Ja'atí pu u e'ejíhuá a'ame a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'e ti'itíj.

Yee pu ti'ixa tijín:

“Naa xu rí'i huaujjéjcuare'en, mi ru tzajta'a, mú'een, a'iné tavástar'a pu yé uvé'enejsin. Caxu a'ij yá'unamuajra.”

⁴ Ajta a'ijna í Juan, ayée pu éene'e ti'itéchejca'a cáxuri ti itzíjhua, cameeyu'u ju'uxa'a jime'e. Ajta típuaasica'a, navij tu rumua'atí. Ajta nu'u huátuna'ise cua'acare'e, ajta searate, 'itzitá mej xuaa.

⁵ Majta me'ín í mej a'imuá a'uchéjme'ecaa, najmi'i mú e'iré'enineica'a a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Judea, majta seica í mej me'uun é'eche a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jerusalén, majta í seica í mej me'uun é'eme'ecan a'u ti a'atamí'ie í játe'ana ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jordán. A'uu mú a'uré'enineica'a mej mi ráanamua.

⁶ Jíme'en mu'u tiu'utézahuate í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Juan huá'amua'i'ihuaca'a í játe'anara'an jetze í Jordán.

⁷ Mí ajta í Juan, tí'ij a'imej huasej í mej miyen ánte'arua tijín fariseos, majta í mej miyen ánte'arua tijín saduceos, tí'ij a'ín hua'usej í mej jeíhua e'evé'uju'uca'a mej mi huaújmuai'ihua, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een mi sej tí'ihua'itaca, ¿ni tzaa seri tí'itese'e ti caí Dios puaijtzi amuaatá'an? ¿A'ataani amuaatá'ixaa sej si siyen rici?

⁸ Rí'i xu'u se'ijna jime'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri tzáahuati'ira'a jín tí'imua'atze.

⁹ Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee: “Ayej ti'ayajna ti naa titaatévaire'en a'iné teen tu i'i huáacixa'astemua'ame'en a'ijna í Abraham teecan.” Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti Dios raayí'ti ti rí'i raará'atza í tete matíj í huáacixa'astemua'ame'en a'ijna í Abraham teecan. Capu ti'itíj a'ij tejámuaatévaire'esin sej siyen tí'imua'ajca rujímua'a sino sej siyen huanén tíj Abraham teecan.

¹⁰ Pu'uri teja'uré'enejsin vejl'i a'ájna xicájra'a jetze ja'anáj ti pua'a amua'ajteá'axi'isin í Dios ca'anín jime'e. Aye pu á'amuaruuren cumu tíj ja'atí cijej té'ijveichixi'ín tepuaij jime'e. Nain í cijej ti caí tí'itaaca, a'í pu té'ijveichixi'isin. Ti'ij jí ra'anteátaira. Aye pu che'atá na'a tejamua'ajteá'axi'isin mú'ejmi.

¹¹ Aru inee, nee nu amuáamua'i'ihuaca'a jaj jime'e mej mi ráamua'aree í teite sej seri seicié tiu'umuá'aj í ru tzajta'a. Mí ajta, a'ín ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'í pu jaítze'e raayí'ti necaí inee. A'iné nee nu c'lieene'en jín ti'itéjvee í jemin, capu ayén tínaavj'te' ineetzi nej rajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an. Mí ajtá'i a'ín, sej pu huata'í'ti ti huateáturan mú'ejmi jemi. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu uté'a'asin mi a'amua tzajta'a. Ajta a'ijna ti hui nehuárita'a yé e'evé'eme, a'í pu rí'i á'amuaruuren.

¹² Aye pu té'eme. Xiee ti ja'atí ari ru'ite'í'í ti jín ra'anáca'atzi í triigu. A'í pu ru'irátu'isin í xai'iri pua'acié. Ajta a'ijna í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xai'iri, taij jetze pu án yá'urieexisín í ti caí ja'anáj á'amí'ini. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Juan.

Tí'ij Juan ráamua'i'ihuaca'a a'ijna í Jesús

(Mr. 1:9-11; Lc. 3:21-22)

¹³ Aj pu i Jesús huatasej're. A'uu pu a'arájraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galileeye tí'ij Juan ráamua'i'ihua játe'ana jetze ti ayén ántehuaa tijín Jordán.

¹⁴ Ajta a'ijna í Juan, ayée pu tí'imua'ajca ti raatá'ijmi. Aye pu tiraatá'ixaa tijín:

—¿Ni mú'ee piyen yé vé'eme inee jemi? Jaítze'e pu raavj'te' pej piyen náamua'i'ihua ineetzi.

¹⁵ Mí ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén 'eene'en. Aye pu hui tiraavj'te' tej tiyen huárini tej ra'ará'astij're'en te'ijna jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

Aj pu i Juan ráamua'i'ihuaca'a í Jesús.

¹⁶ Tí'ij ráamuai'ihuaca'a, aj pu'i Jesús a'itáaraa á jaata'a. Jíme'en pu'u a'itáaraa, tí'ij jí antácuunareca'a í ta japua ti a'utéjmuua. Tí'ij jí iiraasej ti a'icamé'ecaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu seijre'eca'a tíj cucui'i. Tí'ij jí japuan a'ujyeíjxi.

¹⁷ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti júte'e uj e'icánamuajre'e. Ayen tíjín:

—Niyauj pej píríci í nej muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej hui naa rí'i naatá'a i ne tzajta'a.

4

Tiyaaru'u pu tiu'utése ti raamuá'itín a'íjna í Jesús

(Mr. 1:12-13; Lc. 4:1-13)

¹ Tí'ij jí a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'ín pu ya'uví'iti a'íjna í Jesús í jirí jetze tí'ij a'ín tiyaaru'u tiu'utése'en ti raamuá'itín a'íjna í Jesús.

² Ajta a'ín Jesús, a'úu pu é'etee a'achú cumu hua'apuate xicaj ti caí tí'icua'a. Aj pu i huata'l'icuataca'a.

³ Ajta á'iyen a'ín tiyaaru'u e'iré'ene a'íjna í Jesús jemi ti ij raamuá'itín. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios. Patá'aj raata'aíjte'en amíjna mi tetej tí'ij pan huateújtaahua.

⁴ Ajta Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu a'íi na'a ruxe'eve'e í pan ti jín te'utáviicua'i í tevi, sino ajta pu a'ín ruxe'eve'e nain í niuucari ti é'eme'ecan í Dios jemi.

⁵ Tí'ij jí a'ín tiyaaru'u ajtahua'a ya'uví'iti a'íjna í Jesús a'ánna Jerusalén. Teyuu pu japuan ra'antítuaa a'u ti e'evé'epa'atzara'a.

⁶ Ajta ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'een í Dios, ancájvetzi, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:

Dios pu huaja'uta'íti í mej títetateí í jemin mej mi muá'acha'in.

Majta mú'etzi memua'atini rumuájca'a jime'e.

A'íime mú á muaatéchajtza tí'ij caí tí'itíj a'ij muaruure.

⁷ Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mí ajta, ayée pu che'atá na'a ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Capej piyen tirá'axieehuari'ira tí'itíj jime'e ti Dios ayén tí'itíj jín huárini.”

⁸ Ajta a'ín í tiyaaru'u, ajtahua'a pu ya'uví'iti já'ahua'a yee jirí jetze ti ájtee. Aj pu i raatasejra nainjapua, tíj na'a seíj chuéjra'a japua a'u mej a'uchéjme í teite. Raatasejra a'achú ti ve'etí a'uun huatacá'a.

⁹ Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Nain nu muatapuaíjve'esin ne'íjna ti pua'a piyen huárini pej títunuta, pej pi naateánajche.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Aricu, mú'ee pej i'i tiyaaru'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Setá'aj raateánajche se'íjna í tavástara'a í a'amua Dios. A'íj xu'u huatévaire'en.”

¹¹ Aj pu i á'uraa a'íjna í tiyaaru'u. Capu ché'e a'ij ráaruu. Matí'ij mi huatasejre í mej títetateí í ta japua mej mi raatévaire'en me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en u Galilea

(Mr. 1:14-15; Lc. 4:14-15)

¹² Tí'ij Jesús ráamu'a'reeri'i ti aiteánami'ihuaca'a a'íjna í Juan, aj pu'i á'uraa a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea.

¹³ A'uun pu e'erájraa a'ujna Nazarét. Tí'ij jí a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm, chajta'a ti a'utacá'a a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti a'utacá'a a'ájna vejli'i seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Zabulón, ajtahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Neftalí.

14 Ayee pu tiuju'urij ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ijna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan a'ijna í Isaías.

15 Ayen tijín:

Ayee pu té'eme a'ujna chuéjra'a japua a'u mej é'eche í teite í mej caí Israél jetze ajtémecan,

a'ujna ti huatacá'a u Zabulón,

ajta í seij chuéjra'a japua u Neftalí,

ajta seij í juye ti a'uun e'eténeana a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée,

ajta utavén pújme'en í Jordán,

ajta u Galileeye a'u mej a'uchéjme í mej caí Israél jetze ajtémecan.

16 A'íime í teite, a'iné capu huá'a jemi raateájtuaa í mej seijre'eca'a í tíca'ari tzajta'a, a'íi mú raasej ti u ajtáztaca'a, temua'a naa,

majta a'íime í mej a'uchéjme'ecaa a'u mej yé'ejpuaájtzica'a,

ayée mú 'eene'e, xiee mej kuj m'í'ichica'a, a'iné ayée pu hua'é'ene'e, xiee ti huatíca'a.

Aj pu'i huá'a jetze huatáztareajraa.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

17 Tí'ij jí a'íin Jesús a'utéjche ti tihuá'amua'aten. Ayee pu tihuá'atixáate'ajraa tijín:

—Setá'aj seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin ti tiu'uta'aíjta í Dios íiyen chaanaca japua.

Jesús pu hua'utajé í mej ruhua'itépe'eca'a, í mej muáacua

(Mr. 1:16-20; Lc. 5:1-11)

18 Ajta í Jesús, áa pu 'ejtémecaa a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galilea. Tí'ij í a'íimej huasej í mej hua'apua í mej ru'ihuaamua'a pú'een. A'íime mú a'íin pú'een a'ijna í Simón, ajta juutzeájra'an a'ijna í Andrés. Ajta a'íjna í Simón, ayée mú majta ratamuá'amua tijín Pedro. A'íi mú xiéjmua'ari jín hua'ité vivi'iraca'a. Ayee mu'u tí'ijri'irejca'a a'íime.

19 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú se'utáuruyi'i neetzi jemi. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'iviivi'ira'an sino teite xu'u si tíseire'esin ineetzi jemi.

20 Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matí'ij mi ateja'upí í xiéjmua'ari, Matí'ij mi a'ucí jamuan.

21 Tí'ij íjtá'í á'ayee a'uré'ene. Ajtahua'a pu hua'apuaca huasej í mej ru'ihuaamua'a pú'een. Seij pu ayén ántehuaa tijín Jacobo. Ajta í juutzeájra'an, ayée pu ántehuaa tijín Juan. A'íi pu huá'ape'eri í Zebedeo. A'uu mú a'aráte'eca'a í canuuhua'a jetze. Huá'a jamuan pu arácatii í hua'atáàta. Xiéjmua'ari mú rí'í tí'iruurejca'a ti tí'isiujtza'ani. Tí'ij í Jesús hua'utajé mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en.

22 Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Matí'ij mi aitacj í canuuhua'a jetze. A mú yaúurie í rutáàta. Matí'ij mi a'ucj jamuan í Jesús.

Jéihua pu tihuá'amua'ate a'ijna í Jesús í teite

(Lc. 6:17-19)

23 Tí'ij a'íin í Jesús a'utéjche ti á'uche'ecane'en nainjapua tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Galileeye, a'íi pu tihuá'amua'atehua'a í teite tíj na'a ti seijre'e hua'ateyuu tzajta'a. A'íi pu jín tihuá'a'ixa'atehua'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti tí'ajjta nainjapua í chaanaca. Ajta Jesús tihuá'uhuaa naíjmi'ica í mej tí'icucui'i. Capu tí'iseicaj na'a í cu'íni'ira'a. A'íi pu nain jín tiú'uhuaataca'a.

24 Aj mú mi ráamua'areeri'i tíj na'a a'uun ti huatacá'a seij í chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. A'íj mú huámua'areeri'i a'ij ti tí'itj huáruu a'ijna í Jesús. Matí'ij mi u huaja'aráavi'iti í mej tí'icucui'i, ti tí'imu'íi í cu'íni'ira'a. Seica mú huápi'í tí'icucui'icaa, ajta seica, capu huá'aca'anisti'iraca'a. Ajta seica, tiyaaru'u pu huá'a

tzajta'a seijre'eca'a, majta seica í ti hua'acáteuunéjme'ecaa, majta seica mú ciyáaxavi'i. Naíjmi'ica pu tihuá'uhuaa.

²⁵ Jéihua mú ajteáxiireca'a í teite, í mej me'uun e'eráaci a'ujna chuéjra'a japua u Galileeye. Majta seica, a'úu mú e'eráaci ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín tamuáamuata'a ti chájta'ajme, majta seica me'újna já'ahua'a u Jerusalén, majta seica tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea. Seica mú majta aitacáj í mej utavén pújme'en e'echéjme'e u Jordán. Jéihua mú jamuan á'ujujhua'ane'e.

5

I niuucari ti Jesús hua'utá'ixa í jiri jetze

¹ Tí'ij hua'useíj í teite mej jeíhua mu'iicáa, aj pu'i antíraa í Jesús í jiri japua. An pu a'ujyeíjxi. Matí'ij mi a'íime í mej á'ujujhua'ane'e jamuan, a'íi mú ajteáxiireca'a.

² Aj pu i a'utéjche ti tihuá'umua'aten.

I niuucari ti tamuáamuata'a ará'ase í mej jín ráamuua'aree ti Dios rí'i tihua'atá'aca (Lc. 6:20-23)

³ Ayen tíjín:

—Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí a'ij tí'ijviicua'i í Dios jemi, a'iné a'íi mú me'uun huaté'uu muá'aju'un í Dios jemi.

⁴ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej ruxieemíjte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné Dios pu rí'i tihua'utá'asin.

⁵ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rí'i té'umuaajcaa í ru tzajta'a í Dios jemi, a'iné a'íi mú ra'ancuré'asin a'íjna chuéjra'a ti jime'en Dios te'ateújratziiri'i ti hua'utá'an.

⁶ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauca, majta í mej jeíhua raxí'eve'e, mej mi miyen huá'arini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné Dios pu ayén huá'aruuren mej mi miyen ra'ará'astijre'en.

⁷ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej huá'acu'uve í seica í ru'ihuaamua'a, a'iné Dios pu huá'ancu'uvajxi'isin a'íimej.

⁸ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej urarí'en seijre'e í ruxíejniu'uca jetze, a'iné a'íi mú raseijran í Dios.

⁹ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rahuauhuaa mej caí ne'use'e, a'iné ayée pu Dios hua'utámua'atzi tíjín: “Niyaujmua'a.”

¹⁰ 'Miche'e huaújtemua'ave'en jeíhua í mej rajpuaítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Nain pu xaa tihuá'aci'iti a'ujna a'u ti é'eseijre'e í Dios.

¹¹ 'Setá'aj huaújtemua'ave'en setíj sena'a pua'amé mú'een, ti pua'a me'ín í teite miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta, majta a'ij pua'a á'amuaruure na'ari hua'itzi jín tejá'amuaxajtzi'i me'íjna jime'e sej tí'ixaxa'a neetzi jetze me'ecan.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en. Caxú ruxieemiste'e, a'iné jeíhua pu tejá'amuaci'iti í ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ayee mú che'atá mena'a huá'uruu a'íimej í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Mej nu'u miyen me'íjna jín tí'ivaire'e mej mi rí'i huá'aruuren a'íimej í mej yen japan seijre'e

(Mr. 9:50; Lc. 14:34-35)

¹³ 'Ayee xu hui tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj ajta tí'ivaire'e í unaj í mej jín tí'icacare í cua'ira japua. A'íjna í unaj tí'ivaire'e tí'ij caí huatépete í hua'ira'a. Mí ajta, ti pua'a huatéaru'una, aj pu'i ráxi'isin í ti a'ancacá. ¿A'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacá á'ara'ani? Capu ché'e a'ij tí'iri'iri, a'iné pu'uri ráaxi'i í ti ancacá. Ayee pu'u qui tí'ivaire'e mej mi mé rúurieexin, mej mi majta ratziinajye'ican í teite. Rí'i xu'u mú'een tí'ij caí ayén che'atá na'a tejamuáaruuren mú'ejmi.

14 'Ayee xu seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari ti ja'atí án yá'ujche ti ij a'ímua' a'atáneeri'icij nainjapua íiyen chaanaca japua. Ajta, chajta'a ti a'utáca í jírí jetze, capu rí'írí ti huateúravaa.

15 Ajta, capu ja'atí ayén cantiira'a antítaiira ti ij a'uun ya'uteárujte'en í utaatzí jete, sino án pu ya'ujchájtza ánimua tí'ij a'ímua' a'atáneeri'icij huá'a tzajta'a í mej uráatei u chí'íta.

16 A'íj pu jín, ti pua'a tí'itíj a'ij seruure mú'een, setá'aj hui siyen ráaruuren mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi ráamua'aree sej siyen ríci se'íjna jime'e í ti í'ixí'epí'in. Aj mú mi xaa rí'í tiraateájtuaani í Dios.

A'íjna í niuucari í mej jíme'en tí'ajta

17 'Caxu siyen tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee nee nu ra'antipua'ajte'esin ne'íjna í niuucari ti raateájtuaa itejmi jemi a'íjna í Moisés teecan, ajta í mej raataxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ra'antipua'ajte'en ne'íjna í niuucari. Canu xaa ne'u. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni raanaíjmire'en.

18 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, tí'ij auj seijre'e ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í ti é'eseijre'e júte'e u ta japua, capu hui tí'itíj a'uvaájtzi a'íjna jetze í mej ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze, capu tí'itíj, ti pua'a leetra na'a, na'ari í ti ra'avé'eraráatzajme.

19 'A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí caí ra'ará'astijre'en se'íj í niuucari ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ti pua'a ajta a'íin tiráamua'aten se'íj í ja'atí ti ayén che'atá na'a caí ra'ará'astijre'en a'íjna, Dios pu jemi ayén ámitieere'e ti caí tí'itíj vaire'e a'íjna í ja'atí a'ujna u ta japua. Capu amín a'ij ti pua'a caí ra'ará'astijre í niuucari ti jaítze'e caí ruxe'eve'e; aúche'e pu ve'ecán jín auteáturaasin í Dios jemi. Mi ajta, ti pua'a ja'atí ti na'a ti ayén rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari, ajta seica tiú'umua'aten mej mi miyen che'atá mena'a rijca, Dios pu jemi ámitieere'e ti a'íin xaa tí'ivaire'e jeíhua u ta japua.

20 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a secaí siyen tihua'utémua'itín a'ímej í mej tihua'umua'aten í yu'uxari jetze, majta a'ímej í fariseos, ti pua'a secaí hua'utémua'itín se'íjna jime'e í sej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze, ca xu ja'anáj a'uteáruti a'ájna Dios ti é'eseijre'e u ta japua.

Jíme'en í mej jín níniu'ucacu (Lc. 12:57-59)

21 'Xu'uri siyen ráanamujri'i mej miyen tihua'utá'ixaa í á'amuyaya'upuaci'istemua'a tíjín: "Caxu tí'itecui'ica. Na'ari caí, ti pua'a ja'atí se'íj huajé'ica, ruxe'eve'e mej puájtzi raatá'an."

22 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén huataniú'ucan jemin í ruxí'ej tevi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti Dios ayén puájtzi raatá'an a'íjna í ja'atí. Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve a'íjna í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj huayí'ití", ayée pu tiú'ujxe'eve'e mej rá'anvi'itín a'ímej jemi í jueesi. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiraatájeeve í ruxí'ej tevi tíjín: "Mú'ee pej caí tí'itíj mua'aree", ayée pu Dios ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: "Aricu, áa pej a'utevéé puá'ara'ani í taij tzajta'a ti caí ja'anáj á'amí'ini."

23 'A'íj pu jín, ti pua'a peri tí'itíj tí'imuaí'ivajta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios, ti pua'a peri ra'utámua'aree í pej jín auteájturaa jemin í axí'ej tevi, ayée pej huárini.

24 'A'uu pej ye'utécán í pej tiu'utámuaí'ivejta a'íjna japua a'u sej yé'ana'amiche í Dios. Patá'aj amuacáí u á'ume'en a'íjna jemi í axí'ej tevi patá'aj tiu'utá'uuni'í í pej jín a'uteájturaa í jemin. Aj pu xaa ari rí'írí pej mú a'uvé'eme'en patá'aj tiu'utámuaí'ivejta.

25 'Setá'aj ca'anacan raaxí'epí'intare'en a'íjna jamuan í ti muájcha'íire'e, tí'ij auj muá'anvi'itín huá'a jemi í jueesi. Setá'aj siyen raaxí'epí'intare'en setí'ij seuj huajú'un í juye jetze. Na'ari ti pua'a pecaí piyen huárini, a'íi pu mú'etzi tiu'utátuiire'esin í juees

jemi. Ajta a'íjna mú'eetzi pu tiu'utátuiire'esin jemin a'íjna í ti ravaire'e. Ajta a'ín ti ravaire'e, a'í pu mua'iteánajsin.

²⁶ Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj mua'irátuaasin ajta pena'a caí tihua'unájchite'en nai jime'e a'achú mej muá'ijijve'e.

Jíme'en a'ímej í mej tiú'ujxana'acira'ate

²⁷ Xu'uri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tiu'utaxájtaca'a tijín: “Capej 'íita'a jamuan hui'ica í pej caí ratévi'itín.”

²⁸ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: A'atí ti na'a ti ayén 'íita'a seijra temua'a naa ti ij ayén raatá'asti í ru tzajta'a ti jamuan huáhui'ini, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'íjna í ja'atí ari tiú'ujxana'acira'ate í ru tzajta'a a'íjna jamuan í 'íita'a ti caí ratévi'itín.

²⁹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e tijín: Tí pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'ají'i ti ari'iríinta'a pújme'en seijre'e pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi muá'ají'i ti ari'iríinta'a pújme'en seijre'e. Aa pej yaúurieni. Ayee pej huárini, a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'itíj á'urieni ti cálieen caí pej nain e'ehuá'arieni mat'íj án muajá'urieeni í taij tzajta'a.

³⁰ Ajta ti pua'a piyen éene'en pej jetzen rapua'ajte'e mi á'amujca'a ari'iríinta'a pújme'en seijre'e, patá'aj ra'ajtaveíjche amíjna mi á'a muájca'a. Pajta a'imua' yaúurieni a'iné jaítze'e pu timuaatéva'iri pej ti'itíj á'urieni ti cálieen caí pej nain e'ehuá'arieni mat'íj án mú'já'urieni í taij tzajta'a.

Jíme'en í mej já'ita'a a'utací'ica

(Mt. 19:9; Mr. 10:11-12; Lc. 16:18)

³¹ Majta hui mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Ja'atí ti raxí'eve'e ti ru'íj mé úurieni, ché'e a'ín cuapée raatapíjte'en í ru'íj í ti jín mé rúurieni.”

³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieni, caí ayén ti'itíj jín huarín a'íjna í 'íita'a ti xana'acire'e, ti pua'a caí seíj jamuan huáhui'ini, seíj pu'u í ti jín tiu'utá'a ti ij ja'atí ru'íj mé úurieni. A'í pu a'ín pú'een ti i'í 'íira'ara'antaca'a tihuaújxana'acira'ate seíj jamuan í teáata'a. Aj pu xaa í'irí'iri ti mé rúurieni. Ajta a'íjna í teáata'a ti seíj ancuré'evi'itín í 'íita'a ti ja'atí ari mé rúurie, a'íjna í ja'atí ajta pu tihuaújxana'acira'ate.

Jíme'en í mej jín te'ataújratzi'iraca

³³ Seajta xu'uri ráanamujri'i se'íjna i niuucari í mej mejmí'i tihua'utá'ixaa í teite tijín: “Capej yá'ujjpuan í pej jín te'atá'aratziira niuucajtze'en í Dios.”

³⁴ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tijín: Caxu a'atzu te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í Dios, caxu a'atzu. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en í ta japua, a'iné a'í pu japuan án á'ujca í Dios.

³⁵ Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an niuucajtze'en i chaanaca a'iné a'í pu yen ra'ícajme í Dios. Caxu seajta te'ataújratzi'ira'an í niuucajtze'en í Jerusalén, a'iné a'í pu antiújmua'aree íye chajta'a a'íjna í Rey ti ve'ée.

³⁶ Caxu seajta te'ataújratzi'iracare'en niuucajtze'en mi a'amuumu'úu jetze, a'iné caxu rujímua'a sena'a raayí'iti sej raatéxu'umuare'en na'ari sej raatécuainare'en seíj mi a'amua cipua.

³⁷ Ché'e ayén éene'en, ti pua'a piyen raataxáj yee “¡Jee!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “¡Jee!” Ajta, ayén che'atá na'a, ti pua'a piyen yee “¡Capu!”, ché'e ayén éene'en tzáahuati'ira'a jime'e yee “¡Capu!” Ti'ití ti a'ij seicié 'een, a'íjna jetze pu avé'eme'ecan a'íjna í ti a'ij pua'a 'een.

Jíme'en a'ímej í mej puaíjtzí huataúra'a

(Lc. 6:29-30)

38 'Xu'uri siyen tiú'unamuajri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Tí pua'a ja'atí ra'itátini í jí'iseáara'an í ruxí'ej tevi, ruxe'leve'e ti a'íjna í ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rují'i jime'e.” Ajta ayén tijín: “Tí pua'a ja'atí se'íj ra'antácuura í tamaara'an, ruxe'leve'e ti a'íjna ja'atí ayén che'atá na'a tiu'unájchita rutamej jime'e.”

39 'Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Caxu siyen che'atá sena'a raruure í ti a'ij pua'a 'een a'ij ti a'íjn ari ayén amuáaruu mú'ejmi. Tí pua'a ja'atí mu'itéjveeni mua'ipée jetze ari'írínta'a pújme'en, patá'aj pajta raatá'an ti mu'itéjveeni í se'íjta'a í mua'ipée jetze.

40 Tí pua'a ja'atí ca'anéri jín muájhuavii mi á'asiicu'u ti ij a'íjn mú'ijchueeni, patá'aj raatá'chuite'en pajta mi pej jime'en ra'itévajara mi á'ahuare'etze'e.

41 Ajta, ti pua'a ja'atí mua'áijte'e pej ti'á'ara'an té'entini se'íj vi'ira'a imuá ti huatátee, patá'aj hua'apua vi'ira'a imuá té'entini.

42 Pajta, patá'aj raatá'an, ti pua'a ja'atí ti'itíj muáhuaviira, capej ramuaire'e í ja'atí ti muane'íri'ira a'ame.

*Mej nu'u huá'axe'leve'en í mej huá'ajcha'ire'eca
(Lc. 6:27-28, 32-36)*

43 'Ayee xu seri ráanamujri'i í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a tijín: “Patá'aj raxí'leve'e puá'ara'ani pe'íjna í á'amiigu.” Ajta ayén tijín: “Patá'aj rájcha'ire'e puá'ara'ani pe'íjna í ti muájcha'ire'e.”

44 Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee: Patá'aj raxí'leve'e puá'ara'ani a'íjna í ti muájcha'ire'e. Pajta rahuaviira í Dios jemi a'ímej jime'en í mej a'ij pua'a á'amuaruure sej si siyen ruxí'ej éene'en xá'ara'ani a'ujna, á'amua'ya'upua ti é'eseijre'e u ta japua.

45 'A'í pu hui huatá'aca ti a'íjn xica hua'utétatzavi'ite'e huá'a japua í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ajta huá'a japua í mej rí'i tí'iteteite. Ajta a'í pu huatá'aca mej mi víjvi'iyey huá'a japua í mej xí'epi'ín ríci, majta huá'a japua í mej a'ij pua'a ríci.

46 Tí pua'a siyen huá'axe'leve'e sena'a a'ímej í mej já'amua'xe'leve'e mú'ejmi, ¿ni secaí siyen tí'imua'atze sej si se'íjna jín ti'itíj huamuá'itín í Dios jemi? Mí seajta caí, caxu. Casi'i, ayée mú che'atá mena'a ríci a'íime í mej á'ujujhua'an í mej hua'ujjve'e í mej tí'itíci.

47 Ajta, ti pua'a siyen hua'utateújte sena'a se'ímej í mej á'amua'ihuaamua'a pú'een, ¿ni qui caí ayén tejamuá'amitéjte'e sej siyen hua'utémua'itín í seica? Mí seajta caí, caxu. ¿Ni qui mecaí miyen ríci a'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e? Ayee mú ríci xaa ne'u.

48 'A'íj pu jín, setá'aj siyen raanaíjmire'en a'achú ti tejamuá'aturaate'e, sej si siyen ruxí'ej 'eene'en temua'a naa a'ujna a'u ti á'amua'ya'upua é'eseijre'e u ta japua.

6

Jíme'en a'ímej í mej ruseijrata mej miyen ríci ti xí'epi'ín

1 'Rí'i xu'u mú'een sej caí siyen huárini í ti xí'epi'ín 'een mé jéjre'e huá'a tzajta'a í teite mej mi amuaaséij. Tí pua'a siyen sena'a rijca, capu ti'itíj tejá'amua'ci'ití a'íjna jemi í sej rájya'upua ti a'íjn tejámua'atapuaíjve'en.

2 A'íj pu jín, setá'íj tihuá'apuajve'e a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, caxu raxájta mé jéjre'e yee ayée tu huaríj. Ayee mú xaa ríci seica í ruteyujta'a, majta caaye jetze a'íime í mej ra'ará'astijre'e hua'ayel'ira jéjre'ecitze'e. A'íj mú miyen ríci mej mi a'íjn teite rí'i tihua'utá'ixaate'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tijín a'íj mú meri nain huamuá'ití me'íjna jime'e í mej teite rí'i tiu'utá'ixaa.

3 Mí pajta mú'ee, ti pua'a ti'itíj paraatapuaíjve'en í ti caí a'ij tí'ijviicua'i, ayée pej huárini ti ij caí ja'atí ráamua'aree.

4 Ayee pej huárini, ti pua'a petiu'utapuaíjve'en avíitzi jime'e, aj pu xaa, a'íjn í pej rájya'upua, a'íj pu rase'íj í ti rú'avaa. Ajta, a'íj pu timuaatá'asin a'íjna í pej raamuá'ití.

*Jesús pu tihua'amua'ate a'ij ti tiraatéjhuauni í Dios jemi
(Lc. 11:2-4)*

⁵ 'Ajta, setí'ij mú'een téniusime'en í Dios jemi, caxu siyen jéjre'ecitze'e rijca matíj í seica í mej nu'u ra'ará'astijre'e hua'aye'ira í mej miyen tí'ijri'ire. Yee pu tihua'aráanajche mej uteáru'ipi u teyujta'a mej huatéjniuuni í Dios jemi, na'ari mej miyen e'ejcáaci'ica a'ujna caaye jetze mej mi seica hua'useíj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, amí mu'u huamuá'iti, xaa ne'u.

⁶ 'Mí pajta mú'ee, patí'ij téniusime'en í Dios jemi, pauj mi'i uteárutén a'ujna 'achi'itá. Pajta tel'iteanán í ta'anténine'i jime'e. Aj pej xaa pi huatéjniuuni a'íjna jemi í pej rájya'upua í ti caí seijre'e. Ajta á'iyen a'íjna í pej rájya'upua í ti tí'isise'ij naíjmi'i tíj na'a a'u ti é'eruuri'ihuaca'a avíitzi jime'e, a'íj pu hui muaatá'asin í pej raamuá'iti.

⁷ 'Ajta, patí'ij téniusime'en í Dios jemi, capej piyen á'ateevi'in pej téniusime'en í niuucari jime'e ti caí a'ij huataújmu'a. Ayee mú xaa ríci a'íjme í mej caí ramua'ate í Dios. Ayee pu tihua'amitíejte'e ti Dios ayén huá'unamua ti pua'a miyen á'ateevi'in mej téniusime'en.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a rijca matíj a'íjme, a'iné ayée pu i tí'een sej caí xi huaténiu jemin í sej rájya'upua, a'íj pu ari rú'umua'aree ti'itíj ti a'ij tejamuá'aturaate'e.

⁹ Ayee xu si tí'ijhuaviira. Siyen tíjín:

Mú'ee, í pej tá'iyá'upua,
a'úu pej é'eseijre'e u ta japua,
miché'e rí'i yá'unamuajra a'ij pej ántehuaa.

¹⁰ Ché'e teja'uré'enen a'ájna xicájra'a jetze
patí'ij nainjapua tiu'uta'aíjta
íiyen chaanaca japua.

Miché'e ra'ará'astijre'en a'ij pej tí'ijxe'eve'e
íiyen chaanaca japua
mej mi miyen che'atá mena'a
ra'ará'astijre'en u ta japua.

¹¹ Patá'aj pajta taatá'an í ti tí'icua'iri'i
í ti ruxe'eve'e nain xicaj tzajta'a.

¹² Titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa mú'eetzi jemi
a'iné ayée tu che'atá tena'a
rí'i tihua'utá'uuni'ira a'íjmej
í mej auteájturaa itejmi jemi.

¹³ Pajta, capej piyen titaatá'acare'en ti ayén titáaci'iti
í tej jíme'en caí rá'aviicua'i
sino patá'aj piyen ta japua huániuuni
ti ij caí taatémua'itin a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

Ayee tu tí'imuhavii a'iné mú'ee pej tí'ita'aijte'e nainjapua,
mú'ee pej antí'amua'aree nain jime'e,
miché'e naími'i rí'i timuaatatémua'aviste'en
tíj na'a rusén jime'e.

¹⁴ 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íj pu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi a'íjna í sej rájya'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁵ Mí ajta, ti pua'a secaí siyen tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa mú'ejmi jemi, a'íjna í sej rájya'upua, capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi í sej jín auteájturaa í jemin.

Jíme'en í mej jín rú'itzi'ive'e

16 'Tí pua'a seúru'itzi'ive'e, caxu siyen acaújtzaahuat'e é runéerime jetze matíj a'íime í seica í mej miyen rici jéjre'ecitze'e. A'íime í teitejra'a, ayéé mú acaújtzaahuat'e é runéerime jetze mej mi seica teite ráamua'aree yee mej rú'itzi'ive'e.

17-18 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mu'uri me'íjna jíme'en raamuá'iti nain í ti tihuá'aci'iti. Mí pajta mú'ee, patí'ij á'itzi'ive'e, patá'aj acá'ajista'ante'en, pajta te'avá'ahuaate'en á'amu'uutze'e aceite jíme'e, mej mi caí ráamua'aree í teite yee pe'á'itzi'ive'e. A'í pu'u ayá'upua í pej caí rasise'i, a'í pu ramua'aree. Ajta a'íjna í ayá'upua ti rasise'i í ti rú'avaa, a'í pu muaatá'asin í pej raamuá'iti.

Jíme'en é ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e é Dios jemi
(Lc. 12:33-34)

19 'Caxu siyen té'useire'e u ruchi'itá jeíhua í ti huápi'i tí'ijnajche sej si se'uun te'urácha'iica. Tí pua'a siyen huárini, aj mú mi tejpuási raatéte'eneajxi'isin í caanari. Ajta í tepúusti'i, temua'a pu tiu'uteújchuitaamua'asin. Majta a'íime í nahua'ari, a'úu mú uteáru'ti ca'anéeri jíme'e. Matí'ij mi té'unahua'an.

20 Mí seajta mú'een, setá'aj te'uhuáseire'en u ta japua jeíhua í ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi. Capu ti'itíj ruchi'itáamua'aca a'ujna, capu ajta ti'itíj a'uva'íjzi. Camu majta uteáru'ipi í nahua'ari me'újna.

21 Ayee pu té'eme: ti'itíj ti na'a ti mú'ejmi tejá'amua'a, ti jaítze'e timuaatéva'iri, mú'een xu tiújmua'atzi'te'e xá'aju'un se'íjna jíme'e.

Jíme'en é ti jín rutáztavi'ite'e
(Lc. 11:34-36)

22 'Ajta hui, amíjna mi á'aji'i, a'ii pu a'íin pú'een í pej jín á'uche'ecan. Tí pua'a ri'éene'en puá'ajji'isíjme'eni, temua'a pej naa meteúunee.

23 Mí ajta, ti pua'a caí ti'itíj vaire'e mua'a jí'i, ayéé pu hua'éen cumu tíj huatíca'a. Ajta mua'axiejniu'uca, ti pua'a piyen rí'i raaté'avaa, ayéé pu che'atá na'a tí'ivaire'e í pej jín huáye'iven huá'a tzajta'a í teite. Ajta ti pua'a piyen caí rí'i tiraaté'avaa í mua'axiejniu'uca ti ij caí ché'e mú á'ayee mú á'uvi'itíjcare'en, ¿ni caí ayén te'iráame cumu tíj huatíca'a? Capu a'atzu huáneeri'i.

Jíme'en é tumin é Dios jemi
(Lc. 16:13)

24 'Capu ja'atí raayí'iti ti hua'apuaca jemi tiu'utévaire'en. Tí pua'a tiu'utatése'en ti ayén huárini, seíj pu ticha'íre'e a'ame ti tí'ira'ajte'e, ajta í seíj, a'í pu raxí'eve'e a'ame ti tiraata'ajte'en. Na'ari caí, nain pu jín tiraatévaire'esin í seíj, ajta a'í pu caí ra'ará'astijre'e í seíj ti tí'ira'ajte'e. Jíme'en a'íjna í Dios, ajta jíme'en a'íjna í tumin, capu ja'atí ayén raayí'iti ti tiu'uta'ajti'ire'en ruxí'ej na'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

Dios pu nu'u rí'i tihuá'acha'í é ruyaujmua'a
(Lc. 12:22-31)

25 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e jíme'en a'íjna yee: Caxu se'íjna jín tí'imuaajca yee: "¿A'iquí tetí'icua'ani?", nusu yee: "¿A'iquí tetí'iteye'en?", na'ari yee: "¿Ti'itaqui jín tetiu'utétachejte'esin?" ¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e é Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani, caí í cua'ira? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e é Dios jemi á'amuahua'ira'a ti ruuri, caí í sej jín tiu'uteújchejte'en? A ní'ijta ne'u.

26 'Casi'i, hui sehua'useíj mi pina'ase í mej júte'e rá'ara'a. Camu a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca, camu majta rase'iri í imue'eri í ruchi'itá. Mí ajta, a'í pu tihuá'ami'icuaca a'íjna í á'amua'upua a'uun ti é'eseijre'e u ta japua. Ajta jeíhua xu jaítze'e jetzen ruxe'eve'e mecaí a'íime mi pina'ase. A'í pu rí'i tejá'amua'acha'í a'ame.

27 Capu a'atzu tí'ivaire'e ti ja'atí ayén á'uche'ecane'en ayén te'entímua'astí a'íjna jíme'e yee a'iquí té'eme. Capu a'atzu raatéva'iri ti jaítze'e á'ateevi'in.

28 'Ajta, ¿a'iné 'een jín siyen tí'titziine'e se'íjna jime'e yee tí'títajqui jín tetiu'utétachejte'esin?

'Casí'i mú'een, xaase'íj mi xuuxu'u a'ij ti té'ejvivausi mé já'ahua'a ti huapá'atza. Capu tí'imijhuaca mi xuuxu'u, capu ajta tí'itzaca.

29 Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í rey, a'íjna í Salomón teecan, jé'ecan pu huápi'i tí'ijcha'íca'a. Mí ajta, capu ja'anáj naa éene'en tiu'uteújchejte tíj mi xuuxu'u.

30 'Aye pu'u, Dios pu ayén naa éene'en rí'i tí'iruure mi íxaj ti íjii a'uun é'eseijre'e a'úu ti a'upá'atza. Ajta á'iyen, aré'apua'a rasiichen. Tí'ij huatéehuan, aj mú mi raateátaiira chuej tzajta'a tá'ajtaavijhua. Dios pu xaa jaítze'e rí'i á'amuaruure caí a'íjna ti rí'i ráaru mi íxaj. Mú'een xu hui caí a'atzu té'atzaahuate'e xaa ne'u.

31 A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu siyen tí'imujca se'íjna jime'e yee: “¿Tí'títajqui tecua'ani?”, nusu yee: “¿Tí'títajqui teyé'en?”, na'ari yee: “¿Tí'títajqui jín tetiu'utétachejte'esin?”

32 'A'íime í mej caí ramua'ate í Dios tzáahuati'ira'a jime'e, a'ii mú a'íin pú'een í mej jín rahuauca. Mí ajta, a'íin í á'amuyaya'upua ta japua ti é'eseijre'e, a'íi pu ari ramua'aree nain tíj na'a í ti tejamuá'aturaate'e.

33 Aye pu'u, seuj mi'i raatahuaún ti Dios tejamua'aíjte'en, seajta sej ra'ará'astijre'en a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuaatá'asin naíjmi'i a'íjna í ti tejamuá'aturaate'e.

34 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Caxu tí'imujca se'íjna jime'e yee a'iquí té'eme ruijmua'a. Ruijmua'a xu sijta tí'itese'e xá'aju'un se'íjna jime'e í ti tejá'amuaci'iti a'ájna. Amí pu'u aúche'e í sej jín tí'itese'en íjii.

7

Tej nu'u caí seica jetze tí'ijpua'ajte'e

(Lc. 6:37-38, 41-42)

1 'Caxu ché'e sena'a seica jetze tí'ijpua'ajte'e í se'íj ti i caí Dios ayén mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en ca'anín jime'e.

2 Aye pu'u, setíj siyen tí'ijxajtzi'ira í ruxí'ej tevi, ayée pu che'atá na'a Dios mú'ejmi tejá'amuaxajtzi'i. A'achú sej caj tiraatá'an í se'íj, ayén che'atá na'a tejá'amuaci'iti.

3 ¿A'iné 'een jín siyen rasisel'i á'amua'ihuaara'a í tí'irí c'íleen jín te'utéjturaa í Dios jemi? Mí seajta mú'een caxu rusisel'ij í sej ve'ecán jín auteájturaa jemin í Dios.

4 Ajta, ti pua'a peri ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné tí'irí'iri pej piyen tiraatá'ixaate'en pemíjna ti c'íleen jín a'uteájturaa a'ij ti tí'títaj jín te'uteájturaa?

5 Mú'ee, í pej caí piyen mé teuúmua'aree, pauj mi'i nain jín tiu'utetzáahuate'en a'ímej jemi í pej jín auteájturaa. Aj pu xaa raavíte'e a'ame pej piyen tiraata'ixaate'en í se'íj a'ij ti tí'títaj jín te'uteájturaa.

6 'Caxu siyen tihuá'ixaate'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios huá'a tzajta'a a'ímej í mej tiú'uxana'aví'iste'e mej mi caí á'amuaxieehuari'ira matíj í tzi'ici mej tiú'uche'eveca. Ajta caxu siyen tihuá'ijcate'e í ti Dios jemi é'eme'ecan a'ímej í mej caí tí'itevi'ira'a. Na'ari caí, ayée mú rini matíj í tuiixu í xarij tzajta'a a'utí jé'ejmuaa. A'ij mú pua'a tejámuaataxájta, mej nú'u amujcha'íre'e mú muá'aju'un huápi'i.

Mej nu'u rahuauca í Dios jemi tí'ij a'íin hua'utá'a

(Lc. 11:9-13; 6:31)

7 'Setá'aj siyen seuj rahuauca í Dios jemi, a'iné a'íi pu tejámuaatá'asin. Tí pua'a siyen rahuauca í jemin, aj xu xaa ráateuni jemin í Dios. Seuche'e seajta te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze. Dios pu xaa te'antácuuna, amuaatá'asin í sej jime'en rahuauhau.

⁸ Ayee pu té'eme a'iné ti pua'a ja'atí ayén tí'ijhuauca, a'íi pu ajta ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'atí ti'itíj huauca, a'íi pu ráateuni. Ajta ti pua'a ja'atí ayén te'ejteátu'asixí'in tá'apueerta, Dios pu xaa te'antácuuna.

⁹ ¿A'iné tejamuá'मितiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a muá'ayauj ayén tí'imuahaviira í pan pej raata'í'ite'en, ¿ni mi tetej paraatátistejsin? Capej xaa ne'u tetej raatátistejsin sino pan pej raata'í'ite'esin.

¹⁰ Na'ari, ti pua'a ayén tí'imuahaviira pej hua'ité raatá'an, ¿ni qui cu'ucu'u paraat-apíjite'esin? Capej xaa ne'u cu'ucu'u raatapíjite'esin sino hua'ité pej raatá'asin.

¹¹ Jee sein, ayej ti'ayajna, mú'een xu caí urarí'en í ru tzajta'a. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ramua'aree a'ij sej ye'í huárini sej si hua'utapuaíjve'en í ruyaujmu'a'a ti'itíj ti i'irí'en. Ajta í á'amua'iyá'upua, jeíhua pu jaitze'e hua'utá'asin í ti ti'irí'een a'ímej í mej rahuaviira muá'aju'un.

¹² A'íj xu jín siyen huárini nain jime'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huá'uruuren í ruxí'ej teite a'ij sej tí'ijxe'eve'e mej miyen amuáaruuren mú'ejmi. Ayee pu huataújmua'a nain ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í seica jetze í mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

*Jíme'en í juye ti auuyaúj, ajta í ti cáj auuyaúj
(Lc. 13:24)*

¹³ 'Sej si e'ará'asti a'úu ti Dios é'eseijre'e, ayée xu huárini. A'uun xu a'uteárute í puéerta jetze ti cáj antéeyauj. Jee xaa, seíj pu seijre'e í puéerta ti antéeyauj. A'uu pu pújme'en e'enténine'i í juye ti ajta auuyaúj. Mu'ití mú me'uun a'uteáru'ipi, majta a'íj mú japuan cüne í juye ti auuyaúj. Matí'ij me'uun a'uré'enen a'u ti aupuá'ari, naími'i mú jé'e huaújpua'arixi'isin, micu. Miyá'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a.

¹⁴ Mí ajta í seíj í puéerta, a'íi pu hui cáj antéeyauj, ajta a'íin í juye ti a'uun e'enténine'i, cáj pu auuyaúj. Ajta jé'ecan pu muári'eri ti ja'atí japuan huamé'en ti ij a'uun e'ará'asti Dios ti é'eseijre'e ti ij ruurican a'uteáturan í Dios jemi. Ajta, camu mu'íi í mej miyen tí'irateuni.

*Mej nu'u ráamua'aree ti'itíj ti cýe'ara'an pírici me'íjna jime'e ti taaca
(Lc. 6:43-44)*

¹⁵ Rí'í xu'u, mú'een, huá'a jemi í mej tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Dios jetze me'ecan tu hui tí'ixaxa'a.” Mé mú ve'eré'ene mé muá'acanta. Ayee mú á'ujjhu'a'an a'amua tzajta'a. Cu xiee mé caí ti'itíj a'ij ruure. Mí ajta, capu ayén ti'ayajna. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna. Ayee mú 'een matíj í íra'avete í mej tí'itecuil'ica. Jé'ecan mú tihuá'ari'iraca í teite í tihua'áa. Majta huá'acuanamuáj.

¹⁶ Rí'iri sej si siyen tihuá'umua'ati se'íjna jime'e a'ij mej ye'í ríci. Ayee xu che'atá sena'a tihuá'umua'ati setíj tí'ijmu'a'ate seíj í cýej ti pua'a caí rí'éene'en taca'a. Casi'i, jetzen a'íjna í ti tézicare'e, capu a'íjna jetze taaca í uuva; capu ajta a'íjna jetze taca'a í huaréj, jetzen a'íjna í cýej ti tézicare'e.

¹⁷ Ayee pu tí'een, nain í cýej ti ti'irí'een, rí'éene'en pu tí'itaca'a. Ajta, nain í cýej ti caí ti'irí'een, capu ajta rí'éene'en tí'itaca'a.

¹⁸ Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'íin cýej ti ti'irí'een, ayén taca'a a'íjna ti caí rí'en. Ajta, jíme'en a'íjna í cýej ti caí rí'en, capu ajta í'iri'iri ti rí'éene'en tiu'utáca'an.

¹⁹ Mí ajta a'íime í teite, ayée mú 'een tíj í cýej ti caí ti'irí'een. Dios pu ayén che'atá na'a huá'aruuren matíj í teite miyen tí'iruure í cýej ti caí rí'en. A'íi mú té'ijveichixi'isin, majta ra'anteáaira.

²⁰ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e tíjín: Ayee xu 'éeni'ici'e huá'umua'ati se'íjna jime'e a'ij mej ye'í ríci.

*Camu nu'u naíjmi'i a'uun a'uteáturaasin tavástara'a ti é'eseijre'e
(Lc. 13:25-27)*

²¹ 'Mí majta me'ín í mej miyen tí'inejee tijín: “Nevástara'a, casi'i nevástara'a”, camu naími'i me'uun a'uteáruti a'u ti tejé'ajta í Dios. A'ii mu'u me'uun a'uteáruti í mej miyen ríci a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²² Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios ayén huá'axijte'en í teite. Mu'iití mú miyen tinaatá'ixaate'esin me'ájna jime'e yee: “Nevástara'a, casi'i nevástara'a, teen tu tiu'utaxájtaca'a aniúucajtze'en tetí'ij teuj ruurica. Teajta aniúucajtze'en jín hua'utamuári í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ayee tu che'atá tena'a, jeíhua tiu'umuáriej te'ájna jime'e tej mú'eetzi jetzen arátaca'anejca'a.”

²³ 'Mí neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'ixaate'esin tijín: “Canu ja'anáj amuaamuá'a a'atéenni sej pú'een. Caxu a'atzu neteítestemua'a pú'een. Sericu, sej hui iiyecuí inee jemi, mi sej a'ij pua'a ríci.”

Jíme'en í mej japuan rá'ajtaahuaca'a í ruchi'i í mej hua'apua

(Mr. 1:22; Lc. 6:47-49)

²⁴ 'A'ij pu jín, ja'atí ti na'a ti ayén nenamua, ajta ti ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu hui che'atá na'a mé teuúmua'aree tíj a'ájna í ja'atí ti huateújchi'ite tetej japua.

²⁵ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ajta a'ín í chí'ira'an, capu á'ave a'iné tetej japua pu rá'ajtaahuaca'a.

²⁶ Mí ajta, a'ájna í ja'atí ti ayén nenamua, ajta capu ayén ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a 'een tíj a'ájna í ja'atí ti cáí tí'itíj mua'aree. A'ájna í ja'atí huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a.

²⁷ Aj mú mi huatéviiyeca'a. Ajta cámi'iyixi í jaj. Ajta huatá'eecareca'a. Ca'anacan pu á'ave í chí'ira'an. Jé'ecan pu yá'urie a'ájna í ja'atí ti huateújchi'ite a'u ti á'useaata'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren í ja'atí ti cáí ra'ará'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

²⁸ Tí'ij Jesús ra'antipué'ajte ti tihua'utá'ixaa, jeíhua mú huajíjxica'a me'ájna jime'e a'ij ti tihua'umuá'ate.

²⁹ Capu cha'a na'a tihua'umuá'ate matíj í seica í mej tihua'amua'atehua'a í yu'uxari jetze, sino ayée pu'u cumu seíj ti tí'itíjvee tí'itíj jime'e ti ve'ée.

8

Jesús pu seíj tiú'uhuaa ti ru jetze cá'atzaca'a

(Mr. 1:40-45; Lc. 5:12-16)

¹ Tí'ij acájraa í Jesús jirí jetze, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan.

² Tí'ij jí seíj ave'eré'ene í Jesús jemi. Tí'icui'icaa a'ájna jime'e ti tinéj í 'atzaj huá'ire'ara'an jetze. Ayee mú ratamuá'amua tijín lepra. Tí'ij i a'ín tí'tunutaca'a jemin í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

³ Aj pu i Jesús ra'ajtamuáriej. Ayen tijín:

—Na'aráanajche pej huarún.

Jíme'en pu'u ayén raataxájtaca'a, aj pu i tiraacá'ari'iri'í í ti jíme'en tí'icui'icaa. Tí'ij jí huarúj.

⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Casi'i, capej ja'atí ixaate'e sino aricu, a'ájna jemi ti tí'iva'iri teyujta'a. Ché'e muaaseíj. Pajta tiu'utamuai'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moises teecan. Ayee mú éeni'ici'e ramua'aréeren tijín pepu'uri huarúj.

Jesús pu tiráhuuaa a'ájna ti ravaire'eca'a a'ájna í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta

(Lc. 7:1-10)

⁵⁻⁶ Aj pu i Jesús a'uteájrupi a'ujna Capernaúm. Tí'ij a'uun a'uteájrupi, seíj pu u a'uvé'emej ti i'í xantaaru'u. A'ii pu a'ín pú'een ti anxíte tí'ajta. Jé'ecan pu rájhuaviiri'í a'ájna í ja'atí. Ayen tijín:

—Nevástara'a, jé'ecan pu tí'icui'i a'íjna ti nevaire'e. An pu a'ujcá'a í utaatzi japua. Ciyáaxara'a. Nainjapua pu racui'i huápi'i.

⁷ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Née nu xaa a'umé'e na'ame nej ni tiráhuaate'en.

⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna ti anxíte tí'ajta tijín:

—Nevásta'ara'a, capu ayén muaavíjte'e pej piyen uteárute u niche, a'iné canu Israel jetze ajtémecan. Ayee pepu'u huárini, patá'aj piyen tiraataxáj í niucari jime'e. Aj pu xaa rujni a'íjna ti nevaire'e.

⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e ne'íjna jime'e í mej seica tí'ine'ajjte'e ineetzi. Neajta inee, nee nu seica tí'ajjte'e. Tí'pua'a niyen tiraata'ixaate'en seij tijín: “Aricu, u pá'ume'en”, a'í pu xaa a'umé'e a'ame. Na'ari, ti pua'a niyen tiraata'ixaate'en í seij tijín: “Yé vé'exijri'i”, a'í pu ajta yé ve'eré'enejsin. Neajta niyen tiraata'ajjte'esin í ti nevaire'e tijín: “Aisí mú'ee, pí huaríchi.” Ajta a'íin, ayée pu rini. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í xantaaru'u.

¹⁰ Tí'ij Jesús ráanamujri'i, jé'ecan pu huataújtemua've. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej rá'ajaahuate'e tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Huá'a tzajta'a í teite ayujna mej huachéjme tíj na'a ti huatacá'a íiyu Israel, canu ja'anáj seij huaté'uu íiyu Israel, ja'atí ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna i teáata'a.

¹¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íjna jime'e yee jeíhua mú u a'uvé'uju'u muá'aju'un mej mi a'ujrá'ase me'íjna jamuan í Abraham teecan, majta me'íjna í Isaac teecan, majta me'íjna jamuan í Jacobo teecan. A'uu mú hui a'uvé'uju'u muá'aju'un a'u ti xicaj 'eíjninei, majta a'u ti xicaj e'eteáru'ipi. Aj mú mi tí'icua'ani huá'a jamuan í mé huaíca tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

¹² Mí majta a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, Dios pu hua'irá'iti á pua'acié a'u ti a'utíca'a. Jéíhua mú huateujyéineajra'asin, majta jeíhua mú ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jime'e a'íjna jime'e mej jeíhua rajpuaítzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹³ Aj Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anxíte tí'ajta tijín:

—Aricu, ayée pu té'eme patíj peri té'antzaahua. Jíme'en pu'u ayén tiraatá'ixaa, aj pu i huarúj a'íjna ti tí'ivaire'e a'íjna jemi í xantaaru'u. Tí'ij jí á'uraa a'íjna í Jesús.

Jesús pu tiráhuaa a'íjna mu'uneára'an í Pedro

(Mr. 1:29-31; Lc. 4:38-39)

¹⁴ Aj pu i Jesús a'uun a'ará'a Pedro ti'éche. A'uu pu i a'íin huaseíj a'íjna í mu'uneára'an í Pedro. An pu já'ujca'atii í utaatzi japua. Tí'icui'icaa. Pístaca'a a'íjna í 'íita'a.

¹⁵ Aj pu i Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Jíme'en pu ayén huaríj, aj pu'i huarúj. Ajta a'íin í 'íita'a, a'í pu ájchee. Ajta a'íiyen a'utéjche ti tiraamí.

Jesús pu jeíhua tihua'uhuaa í teite

(Mr. 1:32-34; Lc. 4:40-41)

¹⁶ Tí'ij huateática'areca'a, jeíhua mú huaje'eráavi'iti Jesús jemi a'ímej í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. A'í pu hua'uta'aíj a'ímej í tiyáaru'use mej nu'u huiráciine í teite tzajta'a. Ajta naíjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucui'icaa.

¹⁷ Ayee pu tiuju'uríj ti ij araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tijín: “A'í pu titá'ari'iri'i a'íjna í ti jín caí ché'e tú'uca'anisti'iraca'a. Ajta a'í pu yá'utií í tej jín tí'icucui'icaa.”

A'íme í mej raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujjuhua'ane'en í Jesús

(Lc. 9:57-62)

¹⁸ Tí'ij Jesús hua'useíj í teite í mej jeíhua ajteáxi'reca'a í jemin, aj pu i ayén tíhua'uta'aíjta mej nu'u antáciine antavén pújme'en.

¹⁹ Aj pu i seij ti tiújmua'ate í yu'uxari jetze, a'í pu ave'eré'ene jemin í Jesús. Ayee pu tirájuaviiri'i tijín:

—Maestru, niché'e á jamuan á'uche'ecane'en a'u ti na'a pej a'umé'e pua'amé.

²⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Canu mu'u a'umé'e na'ame. A'ñime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche cuunísta'a, majta a'ñime í pina'ase a'úu mú ti'itítu'a a'u mej é'e'aseca. Mí neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, canu a'atzu huatéechi'i í nej tzajta'an huácuti. —Ayee pu tiraatá'ixaa.

²¹ Ajta seíj ti á'uche'ecane'e jamuan, a'ñi pu ayén rájhuaviiri'i tijín:

—Nevástara'a, niché'e yé huácattí íiye niche asta na'a caí huámi'ini í nitáata. Net'íj ra'ava'anán, aj nu ni yé ve'eré'enejsin nej ni á'uche'ecane'en á jamuan.

²² Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Miche'e mi seica ra'avá'anan í hua'axí'ej mi'ichi a'ñime í mej caí ramua'ate í Dios. Mí pajta mú'ee, patá'aj ca'anacan yé ve'eré'enen.

*T'íj Jesús raatépua'ajte í eeca
(Mr. 4:35-41; Lc. 8:22-25)*

²³ Aj pu'i Jesús ateájraa í baarcu jetze, majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

²⁴ Aj pu i temua'a ca'anín jín tiu'utá'eecareca'a í jaj japua. Jé'ecan pu'i tiújta'ahua'a vivejme'e. T'íj jí ateáñire'axi í baarcu jetze. Ajta a'ñin í Jesús, a'ñi pu í'icujcaa.

²⁵ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan, a'ñi mú ave'eré'ene jemin. Aj mú mi raajíste. Miyen tijín:

—¡Maestru, ta japua huániuuchi! ¡Tu'uri hui cui'ini!

²⁶ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mí sej caí a'atzu té'atzaahuat'e, ¿a'iné sej si huápi'i tí'itziñe'e?

Aj pu i ájchee. T'íj jí hua'utá'ijmíjri'i í eeca, ajta í jaj. Aj pu i huatéepua'aj í eeca, ajta a'ureújé'ieyé já'araa í jaj, temua'a naa.

²⁷ Jé'ecan mú a'ij ra'utaseíj a'ñime í teteca. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a tijín:

—¿T'itáani tévira'a pú'een amíjna? Amí pu tihua'ajjte'e í eeca, ajta í jaj. Majta mú hui rá'aste.

*A'ñime í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í tiyaaru'u a'ujna u Gadara
(Mr. 5:1-20; Lc. 8:26-39)*

²⁸ T'íj tá'i Jesús a'uun a'ará'a utavén pújme'en já'ahua'a Gadara ti ajtéme'ecan. Mat'íj mi aitacíj í baarcu jetze. Aj mú mi seica hua'antinájcheca'a. Ma hua'apua a'ñime. A'uu mú e'eráaci a'u mej mi'ichite é'enaamuaca. Tiyáaru'use pu huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Jéihua mú simuáruunica'a. A'íj pu jín caí ri'irístaca'a ti ja'atí a'uré'enen a'ujna juye jetze.

²⁹ Mat'íj mi miyen titeejíjhuaca'a. Miyen tijín:

—¿A'iné hui ti'itíj peteáruuren itejmi jemi, Jesús, pej i'i yaujra'an í Dios? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej pi puaíjtzi taatá'an? Aru capu xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a tej jetzen rajpuaíitzi tá'aju'un.

³⁰ Majta a'ímuá seica huaté'uu í tuiixute. Mé mu'íi. A mú á'ujujhua'an mete'enticuáa.

³¹ Mat'íj mi me'ín í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'eca'a, a'ñi mú miyen rájhuaviiri'i me'íjna í Jesús tijín:

—T'í pua'a piyen titaatamuárite'en itejmi, taata'ítechi itejmi a'u mej a'uté'uu mi tuiixu.

³² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu.

Mat'íj mi huiráaci. Aj mú mi huá'a tzajta'a a'uteájrupi í tuiixute. Majta me'ín í tuiixu, mat'íj mi huataúruu a'uun pújme'en játe'ana ti a'atamí'íye. Mat'íjta mi atéavatzi á jaata'a. Aj mú mi aujámi naíjmi'i.

³³ Majta me'ín í mej tuiixu cha'ñca'a, a'ñi mú huataúruu. Mat'íj mi me'uun a'ucíj chajta'a mej mi tiu'utaxáj. A'íj mú hua'utá'ixa a'ij ti ti'itíj huá'uruu í tuiixu, majta a'íj ti ti'itíj huá'uruu a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a.

³⁴ Matí'ij mi a'ñime a'uun mej huachéjme'ecaa a'ujna, naími'i mú ave'eré'ene í Jesús jemi mej mi jamuan tiu'uxáj. Matí'ij raaseíj, jeíhua mú rájhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti nu'u á'ura'ani u já'ahua'a yee.

9

Jesús pu seíj tiú'uhuaa ti ciyáaxara'aca'a
(Mr. 2:1-12; Lc. 5:17-26)

¹ Aj pu i Jesús ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi antacíj után pújme'en. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ujna chajta'a a'u ti é'eme'ecan.

² Majta me'ín í seica, a'ñi mú ja'atí ave'eré'eneijte í Jesús jemi seíj ti ciyáaxara'aca'a. A'íj pu já'ujca'atíi í utaatzi a'íjna í ja'atí. Tí'ij Jesús hua'useíj a'ñimej í teite, aj pu xaa ráamua'areeri'i tíjín meté'atzaahuate'e a'ñime. Aj pu'i ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti tí'icui'i tíjín:

—Niyauj, uhuateá'aca'ane í á'a tzajta'a. Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Aye pu tiraatá'ixaa.

³ Majta á vejli'i huuiráte'eca'a seica í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Matí'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjín: “Amí pu a'íj pua'a tiratá'aca í Dios í runiuuca jime'e.”

⁴ Ajta Jesús, a'ñi pu ruseíj rú'umua'areereca'a a'íj mej ye'í té'umua'atzejca'a í ru tzajta'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen a'íj pua'a té'umua'atze í ru tzajta'a?

⁵ ¿Tí'itáani caí jaítze'e muári'eri, ni nej niyen tiraatá'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í Dios í pej jín auteájturaa í jemin”, na'ari yee: “Ájchesi, ajta anchuée mua'a utaatzi?”

⁶ Aru, ayée nu hui rini sej si ráamua'aree í nej neajta í teáata'a jetze airáne, nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

Aj pu i ayén tiraatá'ixaa í ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ájchesi, tipíi mua'a utaatzi. Aricu á'ura'a a'u pe é'eche.

⁷ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj pu'i ájchee a'íjna ti tí'icui'icaa. Tí'ij i á'uraa u ruhe.

⁸ Majta me'ín í teite, matí'ij tiu'uséj a'íj ti tí'ití huaríj, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Rí'í mú tiraatajé í Dios, me'íjna jime'e ti a'ñin Dios ari raatá'a a'íjna í muári'eri'ira'a í mej jín miyen rici í teteca.

Jesús pu raata'ájtaca'a a'íjna í Mateo
(Mr. 2:13-17; Lc. 5:27-32)

⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'ij jí á'ayee a'uré'ene tí'ij a'ñin huaseíj a'íjna í ja'atí, Mateo ti ántehuaa. A'u pu huiracatii chí'ita mej tzajta'an huá'ajijve'eca'a í mej tí'ití'icica. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

Ajta á'iyen, Mateo ájchee. Tí'ij jí á'uraa jamuan.

¹⁰ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. Matí'ij me'uun a'ará'a a'utí Mateo e'echéjme'e. Tí'ij Jesús tí'icua'acaa, matí'ij mi u a'uvé'uju'u jeíhua í mej tí'itejijve'e, majta seica í mej miyen che'atá mena'a a'íj pua'a tí'iteteite. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa í meesa japua jamuan í Jesús, majta jamuan a'ñimej í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹¹ Majta me'ín í fariseos, a'ñime í mej jeíhua huápi'i raxí'eve'e í ruye'irá, matí'ij miyen raaseíj a'íj ti rijcaa í Jesús, ayée mú tihua'uta'íhua'uri'i a'ñimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tíjín:

—¿A'iné 'een jín amín a'amua maestro tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej huá'ajijve'e í mej tí'ití'icica, ajta jamuan í mej caí xí'epí'in titetiújcha'íí?

¹² Tí'ij ayén tiú'unamuajri'i í Jesús, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ímej jime'e í teite í mej a'ucí'ica'a jemin ti ya'anaca, capu ruxe'eve'e mej u á'uju'un í mej r'én a'íjna jemi í ti ya'anaca, sino a'íí mú xaa a'uré'enine'i í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'i.

¹³ Sericu, setá'aj tihuaújmua'aten se'íjna jime'e sej si yaú'itíee xá'ara'ani a'ij ti huataújmua'a a'íjna i niuucari a'íjna jime'e mej raxí'eve'e mej mi á'ujcu'uve ruj#mua'a. Mí neajta, canu a'atzu raxí'eve'e mej tiu'utámuaí'ivejta. Ayee pu che'atá na'a 'een ineetzi jemi, canu ne'íjna jín yé vé'eme nej a'ímej huatá'inen í ti ayén tihua'ámitíejte'e mej xí'epí'in rici sino a'ímej í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epí'in rici.

Jíme'en í mej jín rú'ítzi'ive'eca
(Mr. 2:18-22; Lc. 5:33-39)

¹⁴ Mat'íij mi seica ave'eré'ene. A'ííme mú a'íín pú'een í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e. A'íí mú ave'eré'ene í Jesús jemi. Mat'íij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné 'een jín tiyen tí'íta'ítzi'ive'e iteen, majta a'ííme í fariseos? Aru í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an, camu hui miyen rici.

¹⁵ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tíjín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu i ru'amiigustemua'a huatá'ineesin mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'íimin. ¿Ni tzaa miyen tí'íru'ítzi'ive'en ti pua'a huá'a jamuan tí'iyeste í ja'ati? Capu xaa ne'u. Mí ajta xaa, aj pu teja'uré'enejsin í xicájra'a mej jetzen rá'avi'ítin í ja'ati. Aj mú xaa í amiigustemua'ame'en ru'ítzi'ive'en, a'íné capu ché'e é'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'íné naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'ítzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

¹⁶ 'Niche'e seíj amuaatá'ixaate'en í niuucari. Tí pua'a ja'atí a'íjna jín tí'icu'une'epua c'íxuri jime'e ti mí'ime'ecan, capu ayén tí'ijcu'une'epuan a'íjna jime'e í c'íxuri ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Na'ari caí, huatétzu'uta pu'u a'íjna í c'íxuri ti jéjcuu tí'ij huatéja'usini'íhua. Ra'atésiujtza'anaxi'ísin í ti mí'ime'ecan. Aj pu i í ti anásiujtza'ani, jaítze'e pu ve'etí a'ame.

¹⁷ 'Ajta, camu miyen raruure mej ru'ucájtu'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti racua'iríihuaajme í viinu í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'íjna í viinu ti jéjcuu, a'íí pu rajtésiujtza'ana í navij ti racua'iríihuaajme. Tí'ij jí a'uvaíjtzi í navij, ajta í viinu. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti iru'ucájtu'ani navij tzajta'a ti jéjcuu a'íjna í viinu ti ajta jéjcuu. Ayee pu 'éeni'ici'e te'utáviicua'ira ti ruxí'ej tí'ijéjcuu. A'íí pu a'íjna jín té'eviicua'í í ti hua'apua.

Jíme'en í yaujra'an a'íjna í Jairo, ajta í ucarij ti tí'icui'icaa
(Mc. 5:21-43; Lc. 8:40-56)

¹⁸ Aúche'e pu tihuaú'ixáate'eca'a tí'ij seíj ave'eré'ene, ti tí'aijta u huá'a teyujta'a. Aj pu i tí'tunutaca'a jemin a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj pu hui á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tí'ij a'íín auj ruuri á'ara'ani.

¹⁹ Jesús pu ájchee. Tí'ij jí a'uun yá'ume jamuan a'íjna í ya'upuáara'an a'íjna ti á'ame'ere. Majta mú á'uju'un a'ííme í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e.

²⁰ Ajta a'íín 'ííta'a a'uun a'utéveeca'a ti arí ayén á'atee ti tí'icui'i a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua. Tí'ij pí na'a pu uvé'exujxu'ure. A'íí pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i ra'ajtamuaríej tíj na'a te'uvíjpi'i í c'íxure'ara'an jetze.

²¹ A'íj pu jín ayén huaríj, a'íné ruseíj pu ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Tí pua'a a'íí nena'a caj te'ajtamuarí'en tíj na'a te'uvíjpi'i í c'íxure'ara'an jetze, aj nu xaa rujni.”

²² Aj pu i Jesús pí a'uré'evee tí'ij raaseíj í 'ííta'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Niyauj, huaté'aca'ane mua'a tzajta'a. Peté'atzaahuate'e nej timuáahuate. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huarúj a'íjna í 'ííta'a.

²³ Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti á'ame'erejca'a. Tí'ij uteájrupi u chi'ita, aj pu i hua'usej í teite, a'imej í mej tí'ic'i'isite'e jamuan í seica í mej jeihua ruyein.

²⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, xu'irácini mú'een, a'iné capu mi'ichi mi temuaj, sino cutzú pu'u.

Mí majta, a'íi mú raate'atzeájraa me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'irá'iteca'a á pua'acié. A'uu pu uteájrupi a'u ti auucá'a a'íjna í temuaj. Aj pu i ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Ajta a'íin í temuaj, tí'iquí a'íin ájchee.

²⁶ Tí'ij jí nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, naími'i mú ráamua'areeri'i a'ij ti tí'it' huaríj.

Jesús pu tihuá'uhuaa hua'apuaca í mej aracúcu'unijme'eca'a

²⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'arájraa, mé hua'apua mú raatavén í mej aracúcu'unijme'eca'a, mua'antijíhua. Miyen tijín:

—Mú'ee pej i'i yaujra'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i.

²⁸ Tí'ij Jesús uteájrupi u chi'ita, aj mú mi ave'eré'ene í jemin. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni sená'antzaahuate'esin nej tejá'amuahuaate'en?

Mat'íj mi miyen tijín:

—A'ii ne'u tecaí, tavástara'a.

²⁹ Aj pu i hua'arámuari'ejxi í huá'a jí'i jetze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna jime'e sej té'antzaahua, ayée pu té'eme. Xu'uri huarúj.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi mé uunéjne'ereca'a a'íime í mej hua'apua. Jéihua pu tihuau'íjca a'íjna í Jesús mej nu'u caí ja'atí'ixaate'e.

³¹ Mí majta, mat'íj a'ucíj, aj mú mi autéjhuii mej raataxáj mé jéjre'e nainjapua a'ij ti Jesús huá'uruu.

Jesús pu tiráhuuaa sej ti caí té'anri'irejca'a

³² Mat'íj huiirajú'uncaa u chi'ita, seica mú ti tí'icui'i á ye'iré'enejtí'ire. Capu té'anri'irejca'a a'íjna í ja'ati.

³³ Aj pu i Jesús raatamuári í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. Ajta á'iyen a'utéjche ti tiu'utaxáj a'íjna ti tí'icui'ica'a. Majta me'ín í teite, jeihua mú huataújtemua'ave. Miyen tijín:

—Jee xaa ne'u. Catu ja'anáj tí'it'ij tiyen tiu'uséj tíj na'a íyen ti huatacá'a Israél, tetíj teuchén teri tiu'uséj íjii ti ja'atí ayén tiraayí'iti.

³⁴ Mí majta a'íime í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jetze araújca'ane ti tihuá'ajjte'e í tiyáaru'use tí'ij ayén hua'utamuárite'en í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e.

Jesús pu huá'ancu'uvajxi í teite

³⁵ Nain japua pu á'uche'ecane'e í Jesús a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, chajta'a, ti vivéj nusu ti cíliéene'ejmee. Tihuá'amua'atehua'a pu á'aye'i huá'a teyujta'a a'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. Ajta naíjmi'ica pu tiú'uhuaa, nain í mej jín tí'icui'icaa nusu í ti caí huá'aca'anisti'iraca'a.

³⁶ Tí'ij a'íimej huasej í teite, jé'ecan pu huataújxieemiste huá'a jemi a'iné jeihua mú huamuá'itiche me'íjna jime'e í mej rajpuaíjtzica'a. Majta ruxieemíjte'e. Ayee mú éene'e mat'íj cáne'axi í ti caí ja'atí huá'acujta'a á'uche'ecane'e.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Jee xaa ne'u, ayej ti'ayajna, mu'uri mu'ití'í í mej meri r'íi huaújrúu ti Dios tíhua'uta'ajjte'en. Mí ajta, í mej tí'imijhuaca huá'a jíme'en, camu mu'íi.

³⁸ A'íj pu jín, ayée pu tiú'ujxe'eve'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira se'íjna í tavástara'a ti ayén huá'uruuren mej mi teitestemua'ame'en pu'éene'en muá'ara'ani, ti i a'íin tavástara'a hua'uré'e'itixi'ín í mej tí'imijhuaca mej mi huá'ajseire'en í Dios jemi.

10

*Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mr. 3:13-19; Lc. 6:12-16)*

¹ Aj pu í Jesús hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íi pu antiújmua'areereca'a a'íjna jime'e mej mi hua'utamuárite'en í tiyaaru'u mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite, ajta mej mi nain tihua'uhuaate'en í mej jín tí'icucui'icaa, cui'ini'ira'a jime'e nusu tí caí huá'aca'anisti'iraca'a.

² Ayee mú ánte'arua a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'ímej í tí Jesús hua'uta'íteca'a. Amuacaícan, a'íjna í Simón, í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Pedro. A'íi pu ajta huatajé a'íjna í juutzeájra'an í Simón. Ayee pu ántehuaa tijín Andrés. Ajta a'ímej pu huatajé a'íjna í Jacobo, ajta juutzeájra'an tí ayén ántehuaa tijín Juan. A'íi mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en í Zebedeo.

³ Ajta seica huatajé, a'íjna í Felipe, ajta a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Tomás, ajtahua'a seij, tí ayén ántehuaa Mateo, tí tí'iteji'ivihua'a a'ímej í mej tí'ti'icica. Seij pu ajta huatajé. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í Jacobo, Alfeo tí rape'eri, ajtahua'a seij, a'íjna í Lebeo, í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Tadeo.

⁴ A'íi pu ajta huatajé a'íjna í Simón í tí ajtémecan huá'a jetze í mej miyen huataújmua'a tijín cananista, ajta a'íjna í Judás tí ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'íi pu a'íin pú'een í tí avíitzi jín hua'utátuii a'íjna í Jesús.

Jesús pu hua'uta'íteca'a í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e mej nu'u raataxáj a'ij tí 'een í Dios jemi

(Mr. 6:7-13; Lc. 9:1-6)

⁵ A'íi mú a'íin pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase í tí Jesús hua'uta'íteca'a. Ayee pu a'íjna jín tihua'u'íjca, ayén tihua'ixaate'e yee:

—Caxu se'uun á'uci'ica'an se'újna á mej a'uchéjme í mej seij chuéjra'a japua ajtémecan, caxu seajta uteáru'ipiche'en chajta'a a'u mej é'eche a'íime í mej Samaria jetze ajtémecan.

⁶ Mí seajta mú'een, setá'aj se'uun á'uju'un huá'a jemi í mej i'i yaújmua'ame'en a'íjna í Israél teecan. Yee mú 'een a'íime tíj cáne'axi í mej á'uvej.

⁷ Setá'aj á'uju'un, sera'antixáata yee pu'uri tén teja'uré'enejsin tí Dios ayén tiu'uta'áijta íiyen chaanaca japua.

⁸ Setá'aj seajta tihua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i. Seajta siyen huá'uruuren í mej mauchén huácuii mej mi ruuri muá'ara'ani majtáhua'a mena'a. Setá'aj seajta hua'urújte'en a'íjna jime'e í mej jín tí'icucui'i a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tijín “tí tineájxi í ru jetze”. Seajta hua'utamuárite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Mú'een, caxu tí'inajchitan a'íjna jime'e sej ra'ancuré'a se'íjna í muári'eri'ira'a í sej jín tihua'umua'aten. A'íj pu jín, caxu huá'ajijve'e.

⁹ 'Caxu seajta tí'itíj anú'an tzajta'an í puaasi í sej jín avé'ujj'í'icí'ejme, tí'itíj tumin, tí pua'a oro na'ari plata nusu cobre.

¹⁰ Caxu ca'aní pijca í sej jín huateújvairé'en í juye jetze. Seajta se'íin ajtáca'acaimé'e í tí anátápi'ihuajme'e, seajta ucaújchejte'axi'in seexu'ijmé'en seij jime'e í sa'ahua í sej ra'iteváarajme í ruhuaré'etze'e. Caxu seajta itz'íj chueeca. Ayee xu huárini a'iné ayej tí'ixi'epi'in mej tejamuaamín me'íjna jime'e í sej tí'imijhuaca.

¹¹ 'A'u tí na'a mej a'uchéjme, setá'ij a'uteároute se'újna, aj xu si seij huahuauni tí caí tí'itíj jín ateáturaaveca. A'uu xu a'uté'e xá'aju'un u chí'ira'an tzajta'a a'íjna í ja'ati a'achú sej caj á'ateere se'újna chajta'a.

¹² Setá'ij a'uteároute se'újna u chí'ita, aj xu hua'utateújte'en.

13 Tí pua'a miyen amua'ancuré'evi'itín temua'a naa, ché'e ayén éene'en a'ij sej seri tihua'utateújte. Na'ari caí, setá'aj sej jemi raateájtuaani í runiuuca í sej jín seri tihua'utateújte a'ímej í mej mauchén amuaatíte.

14 'Ajta tí pua'a ja'atí caí amua'ancuré'evi'itín, na'ari tí pua'a mecaí ranamuajracu a'ij sej tihua'ú'ixaate'en, setí'ij huirácüinen se'újna chí'ita, sera'atéca'atzijxi'in í ruca'acai tí í cávatziin í chuej. Aj mú mí ramua'aréeren í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

15 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'ájna xicájra'a tí jetzen huá'axijte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puajtzi hua'utá'asin. Jaítze'e mú rajpuajtzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej mejmí'i me'uun é'echejca'a a'ujna tí ayén teja'arájtehuaaca'a tíjín Sodoma, ajta a'ujna u Gomorra.

Seica mú nu'u puajtzi hua'utá'asin

16 'Casí'i mú'een, ayée nu tejámuaata'ajte'esin sej si á'ujujhua'ane'en huá'a tzajta'a í teite í mej miyen á'amuaruuren tíj íra'ave í mej tí'iteci'imeca. Setá'aj siyen mé titeu-muámua'are'en matíj a'íime í cu'ucu'use í mej jeíhua raayí'iti. Setá'aj huamuá'ajcantare sej si caí tíu'itziite'e mé sé'ujujhua'ane'en matíj majta rici a'íime í cucuí'ise.

17 'Rí'í xu'u huá'a jemi í teteca. A'íi mú mú'ejmi a'uteátuaasin a'u mej te'ájta huá'a jueesi jemi. Aj mú mí amua'ajvájxi'isin a'amua huari jetze.

18 Majta mú mú'ejmi á'avi'itín í tajtúhuaani jemi na'ari í rey jemi me'ájna jime'e sej siyen tí'ivaire'e ne jetze me'ecan. Ayee mú á'amuaruuren sej si hua'utá'ixaate'en a'ájna jime'e a'ij sej 'een jín ná'astijre'en ineetzi. Ayee xu che'atá sena'a tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan.

19 Aru, a'ájna xicájra'a jetze matí'ij á'amuavivi'iran, caxu siyen tí'imujca yee a'ii qui ye'í tetiu'utaxájta, na'ari yee tí'itajqui niucarijra'a taataxájta. Matí'ij miyen amuáaruuren, aj pu í Dios amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj.

20 Ayee xu'u, caxu tí'itziine'e a'iné í sej hua'utá'ixaate'esin, caxu rujímua'a rájteusin sino a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an a'ájna í sej rájya'upua, a'íi pu amuaata'ítira a'ij sej ye'í tiu'utaxáj.

21 'Ja'atí pu hui hua'itzi jín tí'ijxajtzi'iran í ru'ihuaara'a mej mí raajé'ica. Ayee pu che'atá na'a té'eme í ya'upuáara'an hua'itzi pu huá'ataaven í ruyaujmua'a. Majta me'ín í yaújmua'ame'en, a'íi mú che'atá mena'a ájhuiixi'in. Ayee mú tihua'uta'ájta mej huá'ucuí'ini.

22 Majta í teite, naími'i mú amuá'ajcha'íire'e muá'aju'un me'ájna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi. Ajta a'íin í tí te'utáviicua'í ajta na'a caí nain te'entipué'are, Dios pu ru'irátuaasin a'ájna.

23 Matí'ij a'ij pua'a á'amuaruure íiye chajta'a, setá'aj ca'anacan huirácüine. Sej si sej chajta'a jetze a'uteárute. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, setí'ij seuj á'ujujhua'ane'en sej seajta sej jetze í chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, í neajta teáata'a jetze airáane, nee nu xaa yé ve'ecánejsin.

24 'A'ájna í tí tihuá'amua'ate, jaítze'e pu ruxe'eve'e caí a'ímej í mej tíu'ujmua'ate. Ajta, a'ájna tí tí'ira'ajte'e, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ájna caí a'íin tí ravaire'e.

25 'A'íj pu jín, ayén tíu'ujxe'eve'e. A'íjna tí tihuá'amua'aten, ché'e a'íin ayén che'atá na'a éene'en tíj a'ájna tí tíu'ujmua'ate. Ajta a'ájna tí tí'ivaire'e, ché'e a'íin ajta ayén che'atá na'a 'eene'en tíj a'ájna tí tí'ira'ajte'e. Ayee mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi a'ij mej meri náaruu ineetzi. A'iné ayée mú meri naatamuá'a tí jime'en yee: "Mú'ee pej íi Beelzebú a'ájna tí tihuá'ajte'e í tiyáaru'use", ayée mú che'atá mena'a á'amuaruuren mú'ejmi, mí sej hui ní'iteitestemua'a. Jee xaa ne'u, majta mú jaítze'e a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi.

*Jíme'en í tej nu'u xaa rátziine'e
(Lc. 12:2-9)*

²⁶ 'A'íj xu jín, ca xu huá'atziine'e í teite. Ti'ití ti a'ij avítzi'i í sej jín rajpuaíjtzi, Dios pu raataseíjrata mé jéjre'e, na'ari ti'itíj ti a'ij ti rú'avaa í sej jín tí'imuari'e, Dios pu hua'utá'asin mej mi ráamua'aree.

²⁷ A'íjna í nej já'amua'ixaate'e avítzi jime'e, ayée xu huárini, setá'aj raataxáj mé jéjre'e. Ajta í nej já'amua'ixaate'e xahuaani'i jime'e, ayée xu raataxáj ca'anín jime'e, án xu'u imuá a'utiúu í a'amuachi'i japua.

²⁸ 'Caxu huá'atziine'e a'ímej í mej ruxí'ej teite cui'ica a'iné camu raayí'iti mej á'amua'xiejniu'uca antipua'ajte'en. Mí seajta mú'een, a'íj xu xaa tziine'e a'íjna í Dios ti ayén raayí'iti ti ra'antipua'ajte'en mi sej siyen che'atá ratéhua'ira'a. Ajta a'íj pu raayí'iti ti ra'antipua'ajte'en í á'amua'xiejniu'uca í sej jín seuj ruurica'a í taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini.

²⁹ 'Ayee pu huá'anajche a'ímej mi pina'ase, a'achú cumu seíj tumin seíj. Ayee pu i'een a'íjna í á'amua'ya'upua, aúche'e pu huá'acha'íj mi pina'ase. Capu seíj mi'ini í pina'a ti pua'a a'íj caí xi ayén tiu'utaxáj.

³⁰ Dios pu ajta ramua'aree a'achú ti pua'amé cá'uu í á'amua'cipua.

³¹ A'íj pu jín, caxu tí'imua'jca. Jaítze'e xu ruxe'eve'e í Dios jemi mecaí mi pina'ase.

*Jíme'en a'ímej í mej te'anxájta jíme'en í Jesús mé jéjre'e
(Lc. 12:8-9)*

³² 'Ja'atí ti na'a ti ayén te'anxájta huá'a jemi í teite a'íjna jime'e yee nej nu'u rá'astijre'e ne'íjna í Jesús, ayée nu hui che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'ia'upua ta japua ti é'eseijre'e ti jíme'en yee a'íj pu xi'epi'in huaríj.

³³ Ajta, ja'atí ti ayén huá'a jemi ayén te'anxájta í teite ti nu'u caí nemua'ate, ayée nu che'atá nena'a te'anxájta jemin í ti ajta ní'ia'upua, ta japua ti é'eseijre'e. Ayee nu xáahuí tiraatá'ixaate'esin ti jíme'en yee nej caí ramua'ate ne'íjna í ja'ati.

*Teite mú nu'u já'ita'a a'utácíne me'íjna jime'e í Jesús
(Lc. 12:51-53; 14:26-27)*

³⁴ 'Caxu siyen tí'imua'jca í nej ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í temua'a naa titeeteáturan íiyen chaanaca japua. Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mi rí'í titeeteáturan temua'a naa sino mej mi já'ita'a a'utácíne me'íjna jime'e a'ij nej rici.

³⁵ Ayee nu ne'íjna jín a'uvé'emej ti ij ja'atí autéjcheni ti raaténe'usi'ite'en í rutáàta. Ajta a'íj ti temuaij í 'íita'a, a'íj pu ajta raaténe'usi'ite'esin í runáàna. Ayen che'atá na'a tihua'aruuren, í 'íita'a ti ari timú'un ti 'íita'a; a'íj mú huateújne'usi'ite'esin a'ímej rumúunimua'aca.

³⁶ A'íj mú jín, a'íj mú rájcha'íire'e muá'aju'un í seica a'ímej í ruxí'ej teitestemua'a.

³⁷ 'Tí pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í rutáàta, ajta í runáàna caí ineetzi, capu ayén tiraavíjte'e ti a'íj neetzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Ajta ti pua'a ja'atí jaítze'e raxí'eve'e í ruyauj ti teáata'a, ajta ti 'íita'a, ti pua'a jaítze'e raxí'eve'e caí ineetzi, capu ajta ayén tiraavíjte'e ti a'íj neetzi jemi seíre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

³⁸ Ajta, ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ché'e a'íj hu-ataúra'an ti rajpuaíjtzi á'ara'ani neniúucajtze'e, capu amín a'ij ti pua'a huámi'ini í cúruu jetze. Na'ari caí, capu ayén teja'uré'enejsin ti a'íj ayén huateáturan neetzi jemi a'utí Dios é'eseijre'e.

³⁹ Tí pua'a ja'atí tí'itese'e ti ij caí huámi'ini, aúche'e pu xaa ne'u mi'ini. A'ij pu á'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a. Mí ajta, a'íj ti huataúra'an ti huámi'ini a'íjna jime'e ti tiu'utévai neetzi jetze me'ecan, a'íj pu ajtahua'a huatarújsin. Rateuní í ruxíejniu'uca ti auj ruuri tíj na'a rusén jime'e.

*Jíme'en í mej raamuá'itín a'ímej í mej rá'astijre'e
(Mr. 9:41)*

⁴⁰ A'íjna í ja'atí ti amua'ancuré'eví'ití u ruchi'itá, a'í pu ajta na'ancuré'eví'ití ineetzi. Ajta, a'íjna í ti na'ancuré'eví'ití ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'eví'ití a'íjna ti neja'uta'íteca'a.

⁴¹ Ajta a'íjna ti ra'ancuré'eví'ití se'í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu che'atá na'a tí'irací'ití í Dios jemi tíj ajta tí'irací'ití a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Na'ari, ti pua'a ja'atí ra'ancuré'eví'itín ja'atí ti xí'epí'ín ríci, ayée pu che'atá na'a tí'irací'ití í Dios jemi tíj ajta tí'irací'ití a'íjna í ja'atí ti xí'epí'ín ríci.

⁴² Ajta, ti pua'a ja'atí raatá'an cíj caj í jaj, vaasu tzajta'a se'í í teví ti caí tí'itíj jín antiújmua'aree, ti pua'a ayén tiraatá'an a'íjna jime'e ti a'ín teví ná'astijre'e, ayej tí'ayajna, tí'itíj pu tí'irací'ití í Dios jemi.

11

*A'íme í ti hua'uta'íteca'a a'íjna í Juan í ti huá'amua'i'ihuacare'e
(Lc. 7:18-35)*

¹ Tí'íj Jesús raatapuá'ajtaca'a ti hua'utá'ixa í ti jín tihuau'íjca, aj pu í á'uraa. A'áyee pu a'ará'a chajta'a a'ímuá a'u mé a'itechéjme ti ij tihuá'umua'aten, ti ij ajta ti hua'utá'ixaate'en í teite.

² Ajta a'íjna í Juan, a'úu pu já'ahua'a á'anami'ihuaca'a. Aj pu í yá'umua'areerí'í a'íj ti Jesús ríjcaa. Tí'íj jí hua'uta'íteca'a seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi u ya'utéesej, majta mej mi tiraata'íhua'u me'íjna í Jesús.

³ Ayeé mú tiraata'íhua'urí'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'í pe'ín píríci pe'íjna í pe'í jee í'í Círístu'u pe'í mú'ee íiyen ruxe'eve'e, pe'í nu'u yen ve'ecáanen? Na'ari caí, ¿ni ayén tíu'ujxe'eve'e tej se'í huachú'eve'en?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Serícu, setá'aj síyen tiraata'ixaate'en se'íjna í Juan a'íj se'í ye'í tí'isej, seajta tí'ínamua.

⁵ Setá'aj raatá'ixaate'en yee mu'urí atanéjne'e í mej aracúcu'unijme'eca'a; ajta yee mu'urí á á'ujujhua'an a'íme í mej anaciyáaxaví'íjme'ecaa ru'íca jetze; majta yee mu'urí huarúj me'íjna jime'e cuí'íní'íra'a ti tineájxi í huá'ahua'íra'a jetze. Majta hui a'íme í mej ná'cuxa'ítajme'ecaa, mu'urí huíteájnamua. Majta seica, a'íme í mej huá'cuí, mu'urí majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej caí a'íj tí'íjvíicua'í í níuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁶ Ché'e hua'újtemua'ave'en a'íjna í ja'atí ti caí ruhuárita'a huaré'eye'ícan ineetzi jemi a'íjna jime'e ti caí ché'e té'evíicua'í neetzi jemi.

⁷ Mat'íj a'ucíj a'íme í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e, Jesús pu a'utéjche ti ti hua'utá'ixaate'en í seica jíme'en a'íjna í Juan. Ayeen tíjín:

—¿Tí'itáani sena'a u a'utéesej se'újna u mu'utzítá? ¿Ni qui síyen tiraasej í huíini ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u.

⁸ Tí'í pua'a secaí síyen huaríj, ¿tí'itáani sena'a a'utéesej? ¿Ni ja'atí se'utéesej ti te'ucáavíj rí'éene'en jíme'e? Caxu xaa ne'u, a'íné xu'urí ramua'aree tíjín a'íme í mej míyen rí'éene'en jín te'ucáavíj, a'úu mú'é'eche huá'achi'íta í rey.

⁹ Ari ti pua'a secaí síyen huaríj, ¿tí'itájni ne'u? ¿Ni secaí síyen a'ín a'utéesej ja'atí ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín pú'een tzíte'e a'íjna í Juan. Ayej xaa ne'u tí'ayajna, jeíhua pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee a'íjna í Juan caí se'í ti ayée na'a a'íjna jín tí'itéjvee ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹⁰ A'í pu a'ín pú'een í ti jíme'en rá'axa í yu'uxari jetze. Tíjín:

Nee nu ja'atí huata'ítí

ti amuájca mú'eetzi jemi

mej mi r'í'í hua'újruuren í teite.

11 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, huá'a tzajta'a naíjmi'i í teite í mej huanéj íiyen chaanaca japua, capu ja'atí ja'anáj te'enteájrupi ti'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée caí í ti jín ti'itéjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'ín ti jaítze'e c'lieen jín seijre'e jín ti'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu ve'ée a'íjna í ja'ati caí a'íjna í Juan.

12 'Tíj na'a a'ájna'imua ti huatasejre a'íjna í Juan, ti yú e'iré'ene, teite mú ca'anéeri jín rahuauca mej mi me'uun a'uteároute a'ájna Dios ti é'eseijre'e. Majta ca'anéeri mú jín tí'tese'e a'íime í teteca í mej ruca'ané mej mi huataúra'an me'íjna jime'e.

13 A'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta a'íjna í yu'uxari jetze ti Moisés teecan ra'uyú'uxaca'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta íiyen chaanaca japua. Maúche'e raaxájtaca'a ajta na'a caí yé huatasejre a'íjna í Juan.

14 Ajta, ti pua'a siyen tite'ehuaújca'anen sej rá'antzaahuat'e'en, a'íjna í Juan, a'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen, a'íjna í ti ayén ántehuaa tíjín Elías.

15 A'íime í mej huiteánajca'amua, miché'e rí'i tiráanamua.

16 '¿A'iné nena'a tiraataxáj yee a'iné mé'een a'íime í teite í mej a'íjna nine'ira'a jetze yen huachéjme íjii? Ayee mú 'é'en matíj í tí'iríi í mej vejli'i a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'íi mú hua'atéj'i'ivihua'a í seica.

17 Miyen tíjín: "Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en. Mí seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuicaca'a í chuicari jime'e í mej jín tí'ichuicaca ti pua'a seíj huámi'ini, mi seajta, caxu se'íjna jín huataújxiemiste."

18 'Ayee nu hui 'een jín niyen tejá'amua'ihua'u a'iné ayée pu tí'irineca. A'íjna í Juan, ayée pu mú a'uvé'emej. A'íi pu rú'itzi'ive'eca'a. Ajta, capu raye'eca'a í nahuáj. A'íj xu jín siyen tiu'utaxájtaca'a yee tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e amíjna mi tevi.

19 Neajta á'iyen inee yé uvé'ene, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu né'itzi'ivi. Neajta raye'eca í nahuáj. Mú'een xu si siyen tí'inexa yee huápi'i nu tí'icua'a, neajta nu'u netahuaive, majta miyen ne'amíigustemua'a pú'een a'íime í mej nu'u jeíhua até'itza'ara í Dios jemi, majta a'íime í huá'ajjve'e í mej tí'iti'icica. Ayee xu ramua'aree tej rí'i mé titeumuámua'aree a'íimej jemi í mej ta'ará'astijre'e itejmi.

*A'íime í mej me'uun antachéjmee ti chájta'ajme, í mej caí té'atzaahuat'e
(Lc. 10:13-15)*

20 Aj pu i Jesús a'utéjche ti hua'ajteá'axi'in a'íimej í mej me'uun antachéjme'ecaa a'u ti ayén teja'uríj í muári'eri'ire'ara'an jime'e mu'iicáca í mej jín rí'i te'utaseíj. A'íi pu hua'ajteá'axi seij ajta seij í teitejra'a í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u chajta'a jetze a'iné camu autéjhuii mej seicié tiú'umua'ati.

21 Ayen tíjín:

—Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Corazín é'eche. Ché'e a'ij ti na'a, mú'een mi sej Betsáida é'eche. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e nemuári'eri'ira'a jime'e ne'újna u Tiro, neajta ne'újna u Sidón, a'ij nej neri ye'í huaríj nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, mejmí'i mú seicié tiú'umua'atíjche'en. A'íi mú majta mej mi'i raataseíratache'e me'íjna jime'e mej tiu'uteújchejte'en xu'umuavi'in jime'e, majta mejmí'i nasij avé'ujhua'atehua'anche'e.

22 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé teitejra'a. Jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íime í mej a'uun a'uchéjme'ecaa me'újna u Tiro, majta me'újna u Sidón.

23 'Seajta mú'een mi sej Capernaúm a'uchéjme, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee tejamuá'amitiejte'e sej nu'u rí'i tiraatá'a í Dios? Caxu xaa ne'u. Dios pu puajtzi amuaatá'asin. A'uu xu a'uteáturaasin mi'ichite jamuan. Tí pua'a niyen che'atá nena'a huáriniiche'e ne'újna Sodoma a'ij nej neri tiú'uruu nemuári'eri'ira'a jime'e mú'ejmi jemi, a'ujna u chajta'a u Sodoma, a'íi pu auj e'etéeriche'en tíj na'a a'ájna'imua ti yú e'iré'ene.

²⁴ Mí ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en a'ímej í mej japuan a'uchéjme íiyen chaanaca japua, mú'een xu jaítze'e rajpuaítzi xá'aju'un se'ájna, mecaí a'íime í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna tíj na'a ti Sodoma e'ejtémecan.

Jesús pu raatéjhuau í ruyá'upua jemi
(Lc. 10:21-22)

²⁵ A'ájna xicájra'a jetze ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén raatéjhuau í ruyá'upua jemi tíjín:

—Mú'ee í pej ní'iyá'upua, í pej tí'aijta pe'újna u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua, r'íi nu timuaatá'aca ne'íjna jime'e pej hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'ij ti 'een mú'eetzi jemi a'íime í mej caí jeíhua tiú'ujmua'ate. Mí pajta, capej piyen hua'utá'a mej mi yaú'itíee muá'ara'ani a'íime í mej támua'aree, majta a'íime í mej raayí'iti.

²⁶ A'iné píjta, ayée pej tí'ijxe'eve'eca'a mú'ee, í pej ní'iyá'upua. —Ayee pu tiraatéjhuau.

²⁷ Aj pu i ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Nain pu tinaatátui a'íjna ti ní'iyá'upua mej mi ráamua'ati tzáahuati'ira'a jime'e. Capu ja'atí nemua'ate nain jime'e a'ij nej 'een sino a'íi pu'u ti ní'iyá'upua, a'íi pu xaa nemua'ate. Ajta, capu ja'atí ramua'ate nain jime'e í ti ní'iyá'upua sino inee i nej yaujra'an pú'een, nee nu xaa ramua'ate. Majta, a'íi mú ramua'ate a'íime í ti hua'aráanajche nej tihua'utaseíjrate'en a'ij ti 'een.

Jesús pu hua'utajé mej mi jemin ve'eré'ene

²⁸ 'Setá'aj yé ve'eré'enen neetzi jemi, setíj sena'a pua'amé mú'een, mi sej cua'ana se'íjna jime'e í sej rahuauca sej r'íi tiraatá'an í Dios, seajta se'íjna jín tí'itese'e í sej ra'ará'astijre'en nain jime'e. Nee nu xaa amuaatá'asin sej hua'újse'upe'en.

²⁹ Setá'aj te'enteárute se'íjna jime'e í nej jín tejá'amua'íjcate'e. Seajta tiú'uri'iren neetzi jemi, a'iné nee nu ne'ín pú'een sej ti mua'acan, canu neajta á'antzaahuat'e. Tí pua'a siyen yé ve'eré'enen neetzi jemi, nee nu amuaatá'asin sej r'íi huárini í ru tzajta'a.

³⁰ Capu muári'eri sej raanaíjmire'en se'íjna jime'e í nej jín amuaatá'asin. Ajta, í nej jín tejá'amua'íjcate'e, capu ajta muári'eri sej siyen huárini a'ij nej tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

12

Mat'íj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e miyen ra'antítzaanaxi í triigu ti antimuáiyujmee

(Mr. 2:23-28; Lc. 6:1-5)

¹ Ajta a'ájná'imua ayée pu tiuju'uríj. A'uu pu aumé'ecaa í Jesús já'ita'a í ví'ira'ajapua. Aj pu pítí'iríjca ja'anáj xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú meri jeíhua tiejcuca'a. Aj mú mi autéjhuii mej ra'antítzaanaxi'ín tí'itíj jatzi ti triigu jetze me'ecan. Méjcua'a me'íjna í atzi.

² Majta me'ín í mej jee i'í fariseos, mat'íj hua'useíj mej miyen rijcaa, aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Casi'i, ayée mú hui ríci a'íime í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an. Ayee mú ríci a'ij ti caí tiu'utá'aca ti ja'atí ayén rijca í xicájra'a ja'anáj mé jetzen ruse'upi.

³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í fariseos tíjín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti ye'í huaríj a'íjna í David teecan tí'ij huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e?

⁴ A'uu pu a'uteájrupi u teyujta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen a'íi pu ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámua'i'ivejte, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta ráacua. A'íjna í pan, a'íi mu'u racua'aca a'íime í mej tí'ivaire'e me'újna teyujta'a. Capu am'ín a'ij, capu tí'itíj jín auteájturaa a'íjna í David.

⁵ ¿Ca'ín ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'ij ti ra'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan mej nu'u a'íime í mej títeté'u'upu'u u teyujta'a, a'íi mú tí'ivaire'e a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi? Mí majta, camu ti'itíj jín á'atura í Dios jemi me'íjna jíme'e.

⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín ti'itíjvee mecaí a'íime í mej títeté'u'upu'u teyujta'a.

⁷ 'Caxu a'atzu yaú'itíee xa'araa a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti ayén té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze ti jíme'en yee Dios ti raataxájtaca'a tijín: “Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej mi huá'ancu'uvajxi'in í ruxí'ej teite. Canu raxí'eve'e mej tiu'utámua'i'ivejta.” Na'ari caí, ti pua'a siyen tiyaú'itíee xá'ara'aníche'en, caxu siyen tihua'uxájtzi'iranche'e a'ímej í mej caí ti'itíj jín auteájturaa.

⁸ A'íj pu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane, ayée nu 'een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicájra'a ja'anáj mej jetzen ruse'upi.

*Jíme'en í ja'atí ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze
(Mr. 3:1-6; Lc. 6:6-11)*

⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. Tí'ij jí a'uun teyujta'a a'uteájrupi.

¹⁰ A'uu pu seíj a'utéveeca'a ti anáciyaaxara'aca'a í rumuájca'a jetze.

Majta me'ín í fariseos, a'íi mú majta a'uté'uuca'a. A'íi mú rahuauca'a a'ij mej ye'í tiraaxájtzi'i í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—¿Ni caí rí'irí tej tiyen tiráhuaate'en seíj ti tí'icuil'i a'ájna xicájra'a tej jetzen tase'upi?

¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a seíj ja'atí cáne'a tíciitzi, ti pua'a a'íin cáne'a atéjveti ta'atécun a'ájna matí'ij pua'a ruse'upi, ¿ni caí ayén ríni í ja'atí ti u á'ume'en tí'ij ra'itaján? Jee xaa, ayée xu che'atá sena'a ríci, mú'een.

¹² Jé'ecan pu jaítze'e tí'ivaire'e seíj í tevi caí í cáne'a. A'íj pu jín í'irí'irí ti ja'atí ayén ti'itíj jín ríjca í ti í'í xí'epi'in a'ájna matí'ij pua'a ruse'upi.

¹³ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna ti anáciyaaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzeaaara muá'amujca'a.

Aj pu i a'íi pu raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i nain jín huarúj. Ayee pu éene'e já'araa rí'éene'en tíj í seíj í muájca'are'ara'an.

¹⁴ Matí'ij mí huiráaci a'íime í fariseos. Aj mú mi autéjhuii mej raaxí'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús.

A'ij ti seíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna í Jesús

¹⁵ Tí'ij a'íin huámua'areeri'i a'íjna í Jesús a'ij mej tiraaxí'epi'íntare, a'íi pu huirájraa a'ujna. Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'íjna í Jesús, naíjmi'ica pu tiú'uhuaa í mej tí'icucuil'icaa.

¹⁶ Ajta ayén tihua'uta'áj mej mi caí raxájta yee ja'atí ti pírici.

¹⁷ Ayee pu ráaruu í Jesús ti ij aráurasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁸ Ayen tijín:

A'ii pu a'íin pú'een í ti nevaire'e ineetzi.

Nee nu ra'antíhua'u.

A'ii pu a'íin pú'een í nej raxí'eve'e,

ajta rí'i pu tínetá'aca.

Nexiejniu'uca nu huata'ítí

ti á'ume'en a'íjna jamuan.

Ajta a'íi pu tihua'utá'ixaaate'esin a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan ti tihua'aci'ítí nainjapua í ti í'í xí'epi'in neetzi jemi.

¹⁹ Capu ajta a'íin ruhuavíira'a a'ame;

capu ajta jiihua a'ame.

Camu ranamuajran ti tí'ixáata a'ame a'ájna caaye jetze.

20 Capu hua'utamuári'eriste'esin a'ímej í mej huápi'i tirajpuaijtzica'a t'ij pi'ista mej ra'avé'etzi nainjapua.

Capu huápi'i puaijtzí hua'utá'asin í mej caí ché'e té'eviicua'i a'ímej í mej miyen 'een t'ij tajj tí c'ij caj á'ata'a.

A'íi pu huá'a japua huatániiusín ajta na'a caí tiu'utémua'itín a'íjna jime'e tí naíjmi'ica ruxí'ej tiu'uta'aíjte'en.

21 Majta mat'ij mena'a pua'amé í teitejra'a í mej yén japuan seijre'e íiyen chaanaca japua, naími'i mú tí'ijchu'eve'en niuucajtze'en.

Ayee pu jime'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan.

*A'íi mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte tí tiyaaru'u jetze araujca'ane
(Mr. 3:19-30; Lc. 11:14-23; 12:10)*

22 Mat'ij mi se'ij mú a'aráavi'iti í Jesús jemi tí tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. A'íj pu jín caí atáneerica'a, ajta caí té'anri'irejca'a a'íjna í ja'ati. Tí'ij jí Jesús tiráahuuaa tí'ij te'anri'irée á'ara'ani, ajta tí'ij huíteánamuáara á'ara'ani.

23 Majta me'ín í teite, naími'i mú rí'i te'utase'ij. Miyen tíjín:

—¿Ni qui amí a'íin pú'een a'íjna í huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan?

24 Majta me'ín í fariseos, mat'ij ráanamujri'i, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mi ja'atí, Beelzebú pu jetzen araujca'ane tí'ij ayén hua'utamuárite'en a'ímej í tiyáaru'use, a'íime í tí ajta Beelzebú tihuá'ajte'e.

25 Ajta a'íjna í Jesús, a'íi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'atzejca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a a'íime í mej me'uun se'ij chuéjra'a japua a'uchéjme já'ita'a ma'utáciine, tí pua'a miyen huárini aj mú mi huaténe'use'esin, ajta a'íjna í chuéjra'a, capu ché'e á'ateeri. Ajta tí pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utáciine a'íime í mej se'ij japua í chajta'a a'uchéjme, na'ari teitestemua'ame'en se'ij í ja'ati, camu ché'e á'ateeri.

26 'Ayee pu che'atá na'a 'een, tí pua'a a'íin Satanás hua'utamuárite'en í ruteítestemua'a, tí pua'a majta miyen hua'uténe'usi'ite'esin í ruteítestemua'a, a'íi pu ajta caí ché'e á'ateere, sino te'entipua'ari.

27 Ari inee, tí pua'a niyen yee Beelzebú nu jetze aránca'ane nej hua'utamuárite'en í tiyaaru'u, ¿ni tzaa miyen che'atá mena'a Beelzebú jetze ruca'ané a'íime í á'amua'axi'ej teite mej mi miyen che'atá mena'a hua'utamuárite'en? A'íime í á'amua'axi'ej teite mú miyen raataxáj yee mú'een xu seajta siyen ríci se'íjna jime'e a'ij sej tí'inexajtzí'i.

28 Na'ari caí, tí pua'a niyen ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nej ni tiyaaru'u huatamuárite'en, pu'uri a'ájna teja'uré'ene tí Dios tiu'uta'aíjta í a'amua tzajta'a.

29 'Ajta, tí pua'a ja'atí raxí'eve'e tí tiraanáhua'i tí'á'ara'an á tá'ache í ja'ati tí ruca'ané, ayée pu ruxe'eve'e tí amuacaícan ra'atéji'ici'en a'íjna tí ruca'ané. Aj pu i xaa rí'irí tí a'uteároute á a'utí'é'eche tí ij tiraanáhua'i.

30 'A'íjna tí caí ne jamuan á'uche'ecan, a'íi pu néjcha'íire'e. Ajta, a'íin tí caí hua'ajsé'iri í teite neetzi jemi, a'íi pu hua'uré'e'iteca.

31 'A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tí ayén tí'ayajna a'íjna jime'e í teteca. Tí'iri'iri tí tihua'utá'uuni'i naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'ica jemi í mej a'ij pua'a tí'ixa. Aru tí pua'a a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna.

32 'Ja'atí tí na'a tí ayén a'ij pua'a tí'inexajta ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne, a'íi pu xaa tiraatá'uuni'ira. Mí ajta, ja'atí tí na'a tí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu ja'anáj tiraatá'uuni'ira, sino a'íi pu ru'ité'aa a'ame nain xicaj tzajta'a tí yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

*A'ij mej ye'í nu'u tí'iramua'areere a'ij tí 'een se'ij í c'ijej
(Lc. 6:43-45)*

33 'Tí pua'a hui ti rí'en í ciyej, rí'éene'en pu taca'a, ajta ti pua'a caí rí'en í ciyej, capu rí'éene'en taca'a. Ayee xu 'een jín ramua'areere ti pua'a ciyej rí'éene'en nusu caí se'íjna jime'e a'ij ti éene'en taca'a.

34 Mú'een xu se'íjna jetze huanéj a'íjna í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, a'iné huápi'i xu a'ij pua'a tí'iteteite. Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri sej siyen tí'itíj huataxáj a'ij ti tiraavíjete. Ayee pu'u, a'iné se'íj pu ayén tí'ixaxa'a a'ij ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a.

35 Ajta a'íin ti rí'i tí'itevij, a'íi pu ayén tí'ixaxa'a í ti i'i xí'epi'in jime'e a'iné rú'umua'aree í ru tzajta'a jeihua í ti i'i xí'epi'in. Ayen che'atá na'a, í ti a'ij pua'a tí'itevij, a'íi pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a a'iné jeihua pu tirú'umua'aree í ru tzajta'a í ti a'ij pua'a 'een.

36 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios huá'axijte'en matíj mena'a pua'amé yé a'uchéjme íiyen chaanaca japua. Ayee pu ruxe'eve'e a'ame mej miyen tiu'utetzáahuate'en í Dios jemi nain í mej jín tiu'utaxájtaca'a chá'a mena'a, se'íj majta se'íj.

37 Dios pu rí'i tí'imuaxi'epi'intare'e a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a, na'ari caí, a'íi pu muá'axijte'en a'íjna jime'e a'ij pej tí'ixaxa'ata'a.

*A'íime í teite merájhuaviiri'i ti Jesús hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i te'utaseíj
(Mr. 8:12; Lc. 11:29-32)*

38 Aj mú mi me'ín í fariseos, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, a'íi mú miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—MaeSTRU, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej tí'itíj taataseíjrate'en í tej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan í Dios jemi a'ij pej ye'í rici.

39 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íime i teitejra'a í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú tí'inehuavii nej tí'itíj hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i te'utaseíj matá'aj nu'u ráamua'aree nej Dios jetze aránca'ane. Ayee mú che'atá mena'a rici tíj í ja'ati ti ru'íj mé úurie. Canu tí'itíj hua'utaseíjrate'esin sino a'ii nu'u a'ij ti tiráaru a'ájna í Jonás teecan, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

40 'Tí'ij a'íjna í Jonás a'uun é'ejve a'u ti aúnee í hua'í, a'íi pu hua'í yá'unijcua. A'uu pu u é'etee hua'íca xicaj tzajta'a, ajta hua'íca tíca'ari tzajta'a ti arájca í jucáara'an tzajta'a a'íjna í hua'í ti yá'unijcua. Ayee pu che'atá na'a tí'ineruuren ineetzi í nej neajta teáata'a jetze airáne. A'uu nu araca'ití na'ame chuej tzajta'a hua'íca xicaj tzajta'a, neajta hua'íca tíca'ari tzajta'a.

41 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amuá'axijte'en yee xí'epi'in xu huaríj nusu yee caxu xí'epi'in huaríj, a'íime í mej u Nínive é'echejca'a, a'íi mú a'uun a'utéhuiixi'isin mú'ejmi jamuan, majta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een mi sej u'uche íjii. Ayee pu té'eme a'ájna jime'e í mej seicié tiu'umuá'aj a'íime í mej Nínive é'echejca'a matí'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a me'íjna í Jonás teecan.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín tí'itíjvee caí a'íjna í Jonás teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi.

42 Ajta hui, a'íjna í 'íita'a teecan ti ajmí'i tí'aijtaca'a úute pújme'en, a'íi pu ajta huatéchaxijsin mú'ejmi jemi, ajta a'íi pu ajta tejá'amuaxi'epi'intari'ire'en mú'een, mi sej u'uche íjii a'ájna xicájra'a jetze mej a'utájeevi'ihua teite. Ayee pu té'eme a'ájna jime'e ti a'íin a'imuá a'uvé'emej tí'ij ayén ráanamua a'íjna í Salomón teecan ti nu'u huápi'i rí'i mé teuúmua'aree.

'Mí neajta inee, i nej yé huaca mú'ejmi jemi, jaítze'e nu ve'ecán jín tí'itíjvee caí a'íjna í Salomón teecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ará'astijre'esin ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Jíme'en í xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti ajta pí a'uré'eveti
(Lc. 11:24-26)*

⁴³ Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a seíj xiéjniu'ucari ti tiú'ujxana'acira'ate, ti pua'a huiirájra'ani tzajta'an seíj í tevi, a'íi pu á'uche'ecane'e a'ame ti rahuauhuau a'u ti a'uhuáchi tí'ij huaújse'upe'en. Tí'ij caí rateuve'en, ayée pu tí'imua'ati tijín:

⁴⁴ “Niche'e huaré'ara'ani nehuárita'a u niche a'u nej a'arájraa.” Tí'ij ave'eré'enen, ayée pu éene'en teuni a'íjna í ja'ati, ti naa uhua'é'ene'e a'ame í ru tzajta'a. Cu xíee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a u chi'ita, majta naa rí'i ru'uhuáruu.

⁴⁵ 'Aj pu i a'íin í xiéjniu'ucari, a'íi pu hui huaja'uvé'evi'iti í seica, í mej aráhua'apua ará'ase, a'íimej í mej jaítze'e a'ij pua'a 'é'en caí í seij. Aj mú mi uteáruti naími'i mej mi me'uun huaté'e muá'ara'ani me'íjna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayén te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a 'éene'e á'ara'ani a'íjna í tevi caí tíj ajmí'i 'éene'e. Ayee pu tihua'aci'iti a'íimej í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej u'uche íjii.

*Jíme'en í náànajra'an, majta ihuáamua'ame'en a'íjna í Jesús
(Mr. 3:31-35; Lc. 8:19-21)*

⁴⁶ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'íjna í Jesús matí'ij me'uun a'ará'a a'íjna í náànajra'an, majta í ihuáamua'ame'en. Aa mú a'utéhuiixi pua'acíé. Méjxe'leve'eca'a mej tiu'utaxáj jamuan.

⁴⁷ Aj pu i seíj ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—A mú pua'acíé a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Mémuahuahuau mej nu'u tiu'uxáj á jamuan.

⁴⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—¿A'ataani mej pú'een í nináàna, nusu í ne'ihuaamua'a?

⁴⁹ Aj pu i rumuájca'a jín hua'utaseíjra í mej aitecaíjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna pú'een na'ari ne'ihuaamua'a.

⁵⁰ Ayee pu'u hui tí'een, a'iné a'achú mej pua'amé miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'íin pú'een í mej jee nináàna nusu a'íime í neja'atzimúá, na'ari necu'utzimúá o nejúutzimua'a. Yee pu'u.

13

*Jíme'en a'íjna í ja'ati ti tí'ihuastehua'a
(Mr. 4:1-9; Lc. 8:4-8)*

¹ A'ájna xicájra'a jetze, Jesús pu huirájraa u chi'ita. A'uu pu a'ará'a a'ájna ti e'leve'e'ástime í jaj. Aa pu a'utayeíjxi.

² Aj mú mi jeíhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'ij é'ene'e. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. A'uu pu i e'eracatíi. Majta me'ín í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apuaíri japua á vejli'i a'u ti í jaj.

³ Ajta á'iyen tihua'ajmuá'ate seíj chuijtari jíme'e. Ayen tijín:

—Ja'atí hui ti tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'en.

⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa imue'eri. Seica pu i imue'eri juye jetze huavatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'imua ave'ecáane, meraaré'eje'ipi.

⁵ Ajta seica pu huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Aj pu'i huaré'ehuaa, a'iné capu huatétee í chuej ti a'ucárutixi'ín í naana'ara'an. Tí'ij huaré'epístaca'a í chuej, aj pu i ca'anacan ajnéj í imue'eri.

⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xica, aj pu'i huaré'ehuaa í xicaj jíme'e í ti huanéj. A'íj pu jín jíj huaré'ehuaa a'iné capu ajtanáana'ajme'eca'a.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Tí'ij a'íin tzicare'e huavaújse, a'íi pu i ra'avá'ana í ti tí'ihuasti'ihuaca'a. A'íj pu jín caí huáçireca'a.

⁸ 'Aru seica pu huavatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'íi pu xaa i ajnéj. Tí'ij jí huavaújse. Temua'a pu'i tiú'uciireca'a. Seica pu imue'eri, ayén airájraa ti huáçireca'a seij ajta seij ti

ajnéj a'achú cumu anxíte í atzi ti caté'etejme'ecaa. Ajta seica, ayén tiú'ucüireca'a a'achú cumu huaícate. Ajta seica, seité japuan tamuáamuata'a pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij.

⁹ 'Mí sej huíteánajca'amua, xáanamujri'i hui temua'a naa.

A'iné 'een jíme'e Jesús tihua'amua'atehua'a chuijtari jíme'e

(Mr. 4:10-12; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Aj mú mi ajteáxüireca'a á vejli'i jemin í Jesús a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tihuaú'ixaate'e í teite chuijtari jíme'e ti caí ja'atí yaú'itie?

¹¹ Aj pu i ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ejmi pu Dios tejá'amua'ixaate'e e'ehuauritiéecan jíme'e a'íjna ti rú'avaa a'íjna jíme'e ti Dios ari tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Mí majta a'íime í seica, capu a'atzu ri'irí mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani a'iné capu Dios ayén hua'utá'a.

¹² 'Ayeé pu tí'een: jíme'en a'íjna í ja'ati ti á'ujca'ane ti ayén cíj caj tiyaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu jeíhua huápi'i raatá'asin a'íjna. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí á'ujca'ane ti jaítze'e yaú'itiéé á'ara'ani í Dios jemi, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tirú'umua'aree.

¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e chuijtari jíme'e mej mi caí yaú'itiéé muá'ara'ani. Ayeé pu tí'een a'ímej jemi. A'íj mú mé uunéjne'e, aru camu ti'itíj seij. Majta mú tí'inamua, aru camu ti'itíj namua. Camu majta yaú'itie.

¹⁴ 'Ayeé pu ari araúraste huá'a jemi a'íj ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín:

Mú'een xu xaa ráanamua tíj na'a ti i yú aumé.

Mí seajta mú'een, caxu yaú'itiéé xá'aju'un.

Mú'een xu xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Mí seajta, caxu ti'itíj seijran.

¹⁵ Ayeé tí'een, a'iné a'íj mú jemin antaújnaamua í ru tzajta'an.

Cíj mu'u caj títe'iteánajca'amua.

Camu á'ujca'ane mej a'atanéjne'ere mej raasej ti'itíj ti pírici.

Na'ari caí, a'íj mú yaú'itiéé muá'aju'un.

Majta mú mé uunéjne'eri muá'aju'un mej raasej ti'itíj ti pírici.

Majta mi rá'astijre'e muá'aju'un í mej ranamua.

Majta mú neetzi jemi yé ve'eré'eninéica muá'aju'un nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayeé pu jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

¹⁶ 'Mí seajta mú'een i sej á'ujujhua'an ne jamuan, setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jíme'e í sej huíteánajca'amua sej si ra'ará'astijre'en í sej ranamua, seajta ahuaújca'anen sej a'atanéjne'ere sej si raasej ti'itíj ti pírici.

¹⁷ 'Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, mu'ití í mej rí'i tí'iteteitestaca'a, majta a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej miyen tiu'uséj a'íj sej seri tí'iseij inee jemi. Mí majta, camu a'atzu raasej. Ayeé mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen ráanamua a'íj sej seri tí'inamua inee jemi. Mí majta, camu xaa ne'u ráanamujri'i.

Jesús pu tihuaú'ixaate'e a'íj ti huataújmu'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna ti tí'ihuastehua'a

(Mr. 4:13-20; Lc. 8:11-15)

¹⁸ 'Casí'i, xáanamujri'i a'íj ti huataújmu'a i chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna í ja'ati ti raahuáste í imue'eri.

¹⁹ Tí pua'a ja'atí ráanamua í niuucari ti jíme'en raxa Dios ti tí'ajta nainjapua íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ti pua'a a'íjn caí yaú'itiee, a'íjna ti a'íj pua'a 'een, a'íj pu tzajta'an huatasejre'esin. Aj pu i rá'ari'ira í niuucari ti rú'umua'areereca'a. A'íjna í ja'ati, ayéé pu 'een tíj í imue'eri ti huavatzíjraa a'ájna juye jetze.

20 'Ajta, a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa í tete tzajta'a, ayée pu 'een tíj í ja'ati ti amuacáí ra'aránajchecha'a í ti ráanamujri'i.

21 Aru capu ti'itíj japuan ninei a'íjna í ja'ati. Tí pua'a a'atzu rajpuaítzi a'íjna jime'e mej seica rá'axiehuari'ira me'íjna jime'e ti na'ará'astijre'e ineetzi, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a méraaruure, cǐj pu'u te'evícuaira a'ame. Ca'anacan pu mé nejaúujisín.

22 'A'íjna ti hui huavatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme, a'í pu ayén 'een tíj seǐj í tevi ti xaa ranamua í niuucari. Aru jeíhua pu tí'imujca a'íjna jime'e a'ij ti té'eme íiyen chaanaca tej japuan seijre'e. Ajta, nain ti tí'ijcha'í, a'í pu raamuá'iti a'íjna í tevi. A'íj pu jín, caí ché'e ra'utámua'areeri'i a'íj ti tiráanamujri'i. Capu ajta ché'e rí'irí ti a'ín tevi ayén raatévaire'en í Dios.

23 'Ajta a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa japuan í chuej ti huarí'en, ayée pu 'een tíj í ja'ati ti yaú'itie tí'ij ráanamua í niuucari. Jéíhua pu tí'ijvaire'e í Dios. Yee pu tiraatátuiire'esin í Dios jemi tíj a'íjna í imue'eri ti huá'ireca'a a'achú cumu anxíte ti caté'etejme'ecaa, na'ari huaícate ca'ín seité japuan tamuáamuata'a í imue'eri.

Jíme'en í ixaj ti huahuásti'ihuaca'a jamuan í triigu

24 Ajtahua'a seǐj ayén tihua'utá'ixaa í chuijtari jime'e a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—Ayee pu tí'irineca íjii Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ja'atí pu imue'eri huahuáste japuan í ruchuej ti huarí'en.

25 Ajta á'iyen matí'ij naíjmi'i tícu'utzuca'a, seǐj pu hui ave'eré'ene ti rájcha'íire'e a'íjna ti chuej tícha'í. Ajta a'ín ti rájcha'íire'e, a'í pu ixaj huahuáste tzajta'an a'íjna í triigu. Aj pu i á'uraa.

26 'Aj pu i ajnéj a'íjna í triigu, ajta a'íjna í ixaj. Tí'ij huavaújse, aj pu i huíjmuaiyuxí a'íjna í triigu. Aj mú mi ráamua'areeri'i ti ajta seǐj huávivihuaca'a í imue'eri a'iné capu huíjmuaiyuxi a'íjna í ixaj.

27 Majta me'ín í mej tí'imuari'e, a'úu mú hui á'uju'un mej mi tiraata'ixaate'en a'íjna ti chuej tícha'í. Miyen tíjín: “Tavastara'a, ti pua'a pe'ín huahuáste imue'eri ti rí'en a'ujna á'a chuej japua, ¿a'uné e'ejnéj a'íjna í ixaj?”

28 'Aj pu i a'íjna ti chuej tícha'í, ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “Seǐj ti néjcha'íire'e ayée pu náruu.” Majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'íime í mej tí'imuari'e miyen tíjín: “¿Ni mua'aráanajche tej u á'uju'un tej rá'ijcuuxin te'íjna í ixaj?”

29 'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín: “Capu ruxe'eve'e seǐj racuta se'íjna í ixaj, a'iné ti pua'a seri rá'ijcuunan a'íjna í ixaj, ajta pu á'ijcuuxisín a'íjna í triigu a'iné ru jetze pu huá'uu.

30 Ché'e ayén éene'en ti naíjmi'i huavaújse'en ajta caí teja'uré'enen ti te'enti'á'asin. Aj nu ni hua'uta'ájte'esin a'ímej í mej tí'imijhuaca mej mi amuacáí rá'ijcuuxin me'íjna í ixaj, matá'aj raají'ici'en mej mi rájseire'en matá'aj ra'anteátaira. Majta á'iyen, me'ín meru'uteátuaasin me'íjna í triigu u chí'ita, a'u mej téjé'eyuuhuaca.”

Jíme'en í játze'ara'an í mostasa

(Mr. 4:30-32; Lc. 13:18-19)

31 Jesús pu ajtahua'a seǐj hua'utá'ixa í chuijtari. Ayen tíjín:

—Ayee pu tí'een Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tíj tu'upí ti'itíj ti ayén ántehuaa tíjín mostasa. Ja'atí pu raahuáste í játze'ara'an a'ájna já'ahua'a a'u ti té'atachuej.

32 A'íjna í mostasa, ayée pu 'eene'en téjatz'e ti jaítze'e i'í cálieen caí seica í jatzi. Mí ajta, tí'ijta huavaújse'en, jaítze'e pu ajtí'ti'i a'ame caí seica í tu'upí ti íiyen seijre'e chaanaca japua. Yee pu ajtí'ti'i a'ame tíj cíyey. Aj mú mi ave'eré'enejsin í pina'ase mej rá'ara'a mej mí án téja'uteúru'itu'ajte'en án cíyey'ara'an jetze.

Jíme'en í mej rajnájchite'en í cuájtzi jetze

(Lc. 13:20-21)

33 Ajtahua'a seǐj chuijtari hua'utá'ixa. Ayen tíjín:

—Ayee pu ajta tí'een jíme'en Dios ti tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee pu 'een tíj a'íjna í levadura. A'íjna í 'íta'a, a'í pu huaíca medida ru'uteájraa í hariina. Aj pu i rajcuaíjtzitaca'a levadura jamuan. Ajta a'ín í levadura, a'í pu tzajta'an huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi.

A'ij ti Jesús tihua'amua'atehua'a chuijtari jíme'e
(Mr. 4:33-34)

³⁴ Ti'itíj ti na'a ti tihua'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu nain tihua'utá'ixaa chuijtari jíme'e. Capu ti'itíj huá'a'ixaate'eca'a ti é'ehuáuritie sino chuijtari pu'u jíme'en.

³⁵ Ayee pu tiú'uruu ti ij ayén araúrasten a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

Nee nu tihua'utá'ixaate'esin ne'íjna jíme'e í chuijtari.

Nee nu ne'íjna huataxájta,

a'íjna ti rú'avaa nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij Dios raatéaahuaca'a a'íjna i chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Jesús pu tihua'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í chuijtari ti jíme'en raxa a'íjna í ixaj, ajta a'íjna í triigu

³⁶ Aj pu i Jesús airájraa í teite jemi. Aj pu i uteájrupi u chi'ita. A'uu mú ajteáxíireca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Aj mú mí miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Aisí, taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna í chuijtari a'íjna ti jíme'en raxa í ixaj ti huavaújse a'u ti e'ejnéj taséehua japua.

³⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna í ti raahuáste í imue'eri ti rí'en, nee nu ne'ín pú'een, inee i nej neajta teáata'a jetze airáne.

³⁸ Ajta a'íjna í taséehua, ayée pu huataújmua'a tíjín í chaanaca i tej japuan yen i'i seijre'e. A'íjna í imue'eri ti rí'en, ayée pu 'een tíj a'íime í mej ahuaújca'ane ti Dios tíhua'uta'aíjte'en. Ajta a'íjna í ixaj, ayée pu 'een matíj a'íime í mej í'iteitestemua'ame'en a'íjna í tiyaaru'u.

³⁹ 'Ajta hui a'íjna ti rájcha'íire'e, a'íjna ti raahuáste í ixaj, a'ii pu a'ín pú'een a'íjna í tiyaaru'u. Ajta, a'íjna í xicájra'a mé jetzen tí'itzaanan, ayée pu huataújmua'a tíjín a'ájna xicájra'a ti jetzen te'entipúa'ajte i chaanaca japua. Majta me'ín í mej tí'itzaanan, a'ii mú a'ín pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴⁰ 'Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ajte a'ij mej titetiújcha'íi matí'ij rá'ijcuuxíi me'íjna í ixaj mej mí ra'anteáaira.

⁴¹ Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu hua'uta'aíjte'esin a'íimej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mí á'ucíine nainjapua tíj na'a í nej jín antínmua'aree mej mí a'uun hua'irájtuaani a'íimej í mej a'ij pua'a tiratá'aca í Dios, a'íimej í mej a'ij pua'a rici.

⁴² A'uu mú huája'ucáhua'axijsin a'íjna tzajta'a a'u ti anú'utaa. A'uu mú ruyeinixí'ín jeíhua, majta ancure'ujci'ímée muá'aju'un í rutamej jíme'e me'íjna jíme'e mej huápi'í rajpuaíjtzi.

⁴³ 'Majta me'ín í mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ayée mú me'uun e'eséire'e muá'aju'un a'ujna huá'aya'upua ti tí'aijta. Ayee mú seíire'e muá'aju'un tíj í xicaj ti aiiráxi'ixire í jaitiri jetze. Ajta, ja'atí ti na'a ti huíteájnamua, ché'e a'ín ráanamua temua'a naa.

Jíme'en a'íjna ti rú'avaataca'a, í ti ajta jeíhua huápi'í tí'ijnajcheca'a

⁴⁴ 'A'ujna a'u ti Dios te'áijta, íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ayée pu tí'irini tíj í ja'atí ti ti'itíj huáteu ti rú'avaa, ti ajta huápi'í tí'ijnajche. A'uu pu ráateu taséehua japua. Aj pu i ajtahua'a raaté'avaata a'ujna che'atá miijmu. Jé'ecan pu rutémua'ave'e a'íjna jíme'e ti ráateu. A'íj pu jín, nain tuaani a'achú ti caj tí'ijcha'íi. Aj pu i á'iyen, a'í pu ráananan a'íjna í chuej.

Jíme'en a'íjna í perla ti jeíhua huápi'í tí'ijnajche

⁴⁵ 'Ajta, ayée mú ríci a'íime í mej rahuauhuau mej mi me'uun a'uteáruते Dios ti é'eseijre'e, ayée mú che'atá mena'a ríci tíj ja'atí ti tí'itu'araca. A'í pu á'uche'ecan ti a'ín rahuau ni tí'itíj perla ti naa 'een.

⁴⁶ Tí'ij seíj huáteu, ti huápi'i tí'ijnajche, u pu á'ume ti ij nain tiú'utuaani a'achú ti caj tí'ijcha'í. Aj pu i a'íjna nanan í perla.

Jíme'en í xiéjmua'ari í mej hua'ité jín vivi'iraca

⁴⁷ 'Ajtahua'a seíj í chuijtari: ayée pu 'een Dios ti tí'ajta íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Dios pu ayén ríci matíj a'íime í mej hua'ité vivi'iraca xiéjmua'ari jíme'e ti vivéj. Matí'ij ra'atéhua'axín á jaata'a, aj pu i cha'a na'a hua'itáseire'esin í hua'ité.

⁴⁸ Matí'ij caí ché'e ú'uvejri í xiéjmua'ari tzajta'a, aj mú mi ra'itapíjsin á jaata'a me'íjna í xiéjmua'ari. Matí'ij mi huáchijte'e á yaupíjsin a'ímej í mej hua'ité vivi'iraca. A'uu mú a'uráaseijrá'ín. Aj mú mi hua'avé'e'í'ixi'ísin í hua'ité í mej rí'en. Majta me'ín í hua'ité í mej rí'en, sicíri jetze mú hua'ateátuaasin. Majta í mej caí rí'en, á mú huaúuhua'axíjsin.

⁴⁹ 'Ayee pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipua'ajte íyen chaanaca japua. A'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua Dios ti é'eseijre'e, a'í mú huiráaju'un mej mi hua'avé'ejajpuaxi'ín rujíme'en í teite í mej a'ij pua'a ríci, majta í mej xí'epi'ín ríci.

⁵⁰ Matí'ijta mi me'uun huauucáhua'axíjsin í hoorno tzajta'a a'ímej í mej a'ij pua'a ríci mej mi rajpuaíjtzi muá'ara'ani taij jíme'e. A'uu mú ruyeinixi'ín, majta ancuré'ujci'imée muá'aju'un í rutamej jíme'e a'íjna jíme'e mej rajpuaíjtzi.

Jíme'en í ti huápi'i tí'irí'een, ti pua'a jéjcuá na'ari mí'ime'ecan

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni secaí nain au'itiée xa'araa mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Jee.

⁵² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íj pu jín, ti pua'a seíj ti tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, ti pua'a a'ín ajta autéjcheni a'íjna jetzen tí'ihuaújmua'aten a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tira'ájte'en nain jíme'e, ayée pu éene'e a'ame a'íjna í ja'atí tíj seíj ti huatéechi'i. Jéhua pu te'urájcha'í a'ujna ruchi'itá. Ajta, ja'anáj ti na'a pu te'iráatí'ici a'íjna ti tí'ijéjcuá, ajta ti tí'imí'ime'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu a'uun a'ará'a u Nazarét

(Mr. 6:1-6; Lc. 4:16-30)

⁵³ Tí'ij Jesús ra'antipua'ajte ti tihua'ú'ixaate'e chuijtari jíme'e, aj pu i á'uraa.

⁵⁴ A'uu pu a'ará'a a'u ti a'uvé'ese. Aj pu i a'utéjche ti tihua'umuá'ate hua'atéyujta'a.

Majta me'ín í mej ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij ra'utaseíj. Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tíjín:

—¿A'uquí ya'urí'ire amíjna ti ayén temua'a naa tirú'umua'aree? ¿Tí'itájni muári'eri'ira'a pú'een í ti jín ayén ríci a'íjna í tej jíme'en a'ij ya'useíj?

⁵⁵ Amíjna, a'í pu hui yaujra'an a'íjna ti tí'isi'icheca. Ajta náànajra'an, a'í pu a'ín pú'een a'íjna í María. ¿Ni mecaí me'ín pú'een í júutzimua'ame'en a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í José, ajtahua'a seíj a'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Simón, ajta a'íjna í Judás?

⁵⁶ ¿Ni mecaí majta yé che ta jamuan, a'íime júutzimua'ame'en í mé 'uuca? Tí' pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'uné é'eme'ecan a'íjna í mua'atzíire'ara'an ti yé raateájtuaa amíjna mi Jesús?

⁵⁷ Matí'ij mi rá'anchueere me'íjna í Jesús. A'íj mú jín, miraatuári. Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa í Jesús tíjín:

—Naími'i mú rí'í tiratá'aca a'íjna jemi'í ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Mí majta, a'íime í mej huacájme a'u mé é'eche, majta a'íime í teitestemua'ame'en í mej é'eche jamuan, camu rí'í tiratá'aca.

⁵⁸ A'ij pu i jín caí jeíhua ayén tiú'uruu a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an a'ujna a'iné camu rá'atzaahuat'e'eca'a.

14

A'ij ti ye'í tiu'um'í a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuacare'e
(Mr. 6:14-29; Lc. 9:7-9)

¹ A'ájna xicájra'a jetze, a'íjna í Heródes, í ti i'í rey, a'í pu ráanamujri'i a'ij ti rijca'a a'íjna í Jesús.

² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a í jemin tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuacare'e. Pu'uri a'itáaa a'u mej ye'avá'ana. A'ij pu jín raayí'iti ti ayén rici a'íjna jime'e í muári'eri'ira'a í tej jín a'ij ya'useíj.

³ Ajta a'íin í Heródes, a'í pu ajmí'i raatévi'i a'íjna í Juan. Ra'amují'ici'e pu aiteújna. Ayee pu 'een jín ráaruu a'iné Juan pu ra'ajteá'axi a'íjna jime'e ti Heródes ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íta'a ti Felipe raatévi'itine'e. A'íjna í Felipe, a'ii pu a'íin pu'éene'e í juutzeájra'an í rey. Ajta a'íjna í 'íta'a, ayee pu ántehuaaca'a tijín Herodías.

⁴ Ayee pu tel'irájraa ti Juan ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuaara'a ti ratévi'itine'e.

⁵ Heródes pu rajé'icatami'ica'a a'íjna í Juan. Aru huá'atziine'eca'a í teite, a'iné a'í pu ramua'areereca'a mej miyen tí'ixaxa'ata'a ti nu'u a'íin pú'een seíj ti tí'ixaxa'a Dios jetze me'ecan.

⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í Heródes, 'íta'a pu uteájrupi u chi'ita ti ij tiu'utéene'en ruseíj huá'a vejl'i'ipua. A'ii pu a'íin pú'een yaujra'an a'íjna Herodías. Jé'ecan pu ra'aránajcheca'a a'íjna í rey ti ayén tiu'utéene'i.

⁷ A'ij pu jín a'íin te'ataújratziiri'i runiuuca jime'e ti ayén raatá'an a'íjna í 'íta'a a'ij ti ti'itíj tí'ixe'eve'e.

⁸ Ajta a'íjna í 'íta'a, a'í pu ayén tiraata'íhua'uri'i í runáana tijín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii?

Aj pu i a'íin náanajra'an ayén tijín:

—Huatáhuaviiri'i í mu'úura'an í Juan ti tí'itemuai'ihuaca.

Aj pu i, a'íin 'íta'a ayén tiraatá'ixaa:

—Patá'aj naata'í'ite'en tuxa'a jetze í mu'úura'an a'íjna í Juan ti tí'itemuai'ihuaca.

⁹ A'ij pu pua'a raatá'a a'íjna í rey. Mí ajta, ari ayén te'ataújratziiri'i ti ayén huárini a'ij ti tí'ixxe'eve'e. Majta a'íime ti hua'utá'inee, a'í mú majta ráanamujri'i ti tiu'utá'a í runiuuca. A'ij pu jín, a'íin tiu'uta'aíjtaca'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiraatáhuaviiri'i.

¹⁰ Ajta á'iyen a'í pu xantaaru'u huata'áiteca'a ti u á'ume'en a'u ti aiteánami'i a'íjna í Juan ti ij ru'ijveíjche í mu'úura'an.

¹¹ Tí'ij ayén huaríj, aj pu i ye'erá'í'ite a'íjna í mu'úura'an í tuxa'a jetze ti ij Herodías ayén raamuaree tijín raajé'ica, tzíte'e, a'íjna í Juan. Ajta a'íjna í rey, a'í pu raata'í'ite a'íjna jemi í yaujra'an í Herodías. Aj pu i a'íjna í 'íta'a raata'í'ite í runáana.

¹² Majta me'ín í mej á'ujjuhua'ane'e í Juan jamuan, a'í mú á ve'ere'enée, miyá'uti me'íjna í mi'ichi. Matí'ij mi ra'avá'ana.

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'ase í teteca
(Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

¹³ Ajta a'íjna í Jesús, tí'ij ráamua'areeri'i tijín meraajé'ica a'íjna í Juan, tí'iquí ateájraa í baarcu jetze. Ruseíj pu á'uraa. A'u pu a'ará'a a'u ti caí jé'e tí'itíj. Majta í teite, a'í mú ráamua'areeri'i a'u ti a'ij 'eene'e. A'ij mú jín, curé'ecijxi mej a'uchéjme. Aj mú mi ru'icán raatavén.

¹⁴ Tí'ij i Jesús a'itáaa í baarcu jetze. Tí'ij hua'useíj í teite í mej mu'íi, a'í pu huá'ancu'uvajxi. Ajta tihuá'uhuaa í mej tí'icucui'i.

15 Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri téchumua'ari, ajta capu ja'atí ye'e é'eche ayajna. Patá'aj hua'aré'e'itixi'in mej mi a'ucíjxi'in mé já'ahua'a chajta'a matá'aj tí'ití huánanan í mej ráacua'ani.

16 Ajta a'íjna í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu ruxe'eve'e mej a'ucíjxi'in. Setá'aj tihua'umín mú'een.

17 Aj mú mi miyen tíjín:

—Ayee tu'u pua'améca tícha'íi anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité.

18 Aj pu í Jesús ayén tíjín:

—Mé seneje'evé'e'í'ipi'íte'e.

19 Aj pu í a'íin hua'uta'aíj mej a'ujrá'ase í tu'upi tzajta'a. Aj pu í Jesús ra'ancuré'e'í'ipi'í pan, ajta í hua'ité. Aj pu í júte'e ájneereca'a. Tí'ij jí r'í'í tiraatá'a í Dios. Aj pu í ra'antítaaraxi í pan. Tí'ij jí hua'uré'e'í'ipi'íte a'ímej í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'íte í teite.

20 Naíimi'í mú tiú'ucuaa. Jéihua mú huáju'uxai. Ajta jeíhua pu avé'eturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste sic'ri jetze me'íjna jime'e í tí te'avá'aturaa.

21 Majta me'ín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíj vi'ira'a í teteca. Majta í mé 'uuca, majta í tí'irí, a'íi mú majta tiú'ucuaa.

Jesús pu antá'raa í jaj japua

(Mr. 6:45-52; Jn. 6:16-21)

22 Aj pu í hua'uta'aíj a'ímej í mej jamuan á'ujjhua'ane'e mej nu'u atécíine í baarcu jetze mej mi antécíine után pújme'en, mej mi me'ín amuacaí me'uun e'ará'asti. Ajta a'íin í Jesús, a'úu pu a'uteájturaa tí ij hua'aré'e'itixi'in í teite.

23 Tí'ij hua'aré'e'itixi, a'úu pu a'uteájraa í jíri jetze rusej tí ij raatéjhuauni í Dios jemi. Tí'ij huateática'areca'a, a'úu pu a'utéveeca'a rusej.

24 Ajta a'íjna í baarcu, pu'uri a'ímuá aumé'ecaa já'ita'a í jaj japua. Aj pu í huatá'eecareca'a ca'anín jime'e. Temua'a pu te'ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze a'íjna í eeca jime'e tí auj ráruuréjveeca'a.

25 Aré'apua'a, tí'ij tapuá'arijme'eca, Jesús pu ave'eré'ene a'ájna vejli'í huá'a jemi. Jaj japua pu huamé'ecaa.

26 Majta me'ín í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, mat'í'ij raasej, jé'ecan mú tiu'utátziin. Temua'a mú titeejíhuaca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Chéjcan pu pú'een amíjna.

27 Ajta á'iyen, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xu'uhuateújca'ane mi ru tzajta'a. Nee nu ne'ín píríci í Jesús. Caxu tí'itziine'e.

28 Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu ayén tiraatajé tíjín:

—Tavastara'a, tí pua'a mú'ee pe'ín pú'een, naata'áijte'e nej nemánna urarí'ene'en mú'eetzi jemi a'íjna í jaj japua.

29 Aj pu í Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mú pa'uvé'eme'en.

Aj pu í a'ítá'raa í baarcu jetze. Tí'iquí rájraa í jaj japua. Aa pu vejli'í aumé'ecaa a'u tí a'íj eene'e í Jesús.

30 Tí'ij ráamua'areeri'í tí ca'anín jín huatá'eecareca'a, a'íi pu tiu'utátziin. Aj pu a'utéjche tí a'ucárute í jaj tzajta'a. Aj pu í ayén huajíhuaca'a tíjín:

—Tavastara'a, ne japua huániuuchi.

31 Jíme'en pu ayén tiu'ujíhuaca'a, aj pu í Jesús ajmejca'ataca'a. Rajví'í a'íjna í Pedro. Aj pu í ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Capej a'atzu té'atzaahuate'e mú'ee. ¿A'iné 'een jín pecaí ná'atzaahuate'e?

32 Mat'í'ij atéci í baarcu jetze, aj pu í huateápua'areca'a a'íjna í eeca.

³³ Mat'íj mi me'ín í mej aráatei baarcu jetze, a'íí mú títunutaxi í Jesús jemi. Aj mú miyen rí'i tiraatajé tíjín:

—Mú'ee pej tzíte'e pe'ín pú'een i yaujra'an í Dios.

Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret

(Mr. 6:53-56)

³⁴ Mat'íj antac'íj, aj mú mi aitac'íj í baarcu jetze ajna'a já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Genesaret.

³⁵ Majta me'ín í teite, mat'íj raamuá'a me'íjna í Jesús, aj mú mi tihua'aré'e'ití'iraxi nainjapua í mej a'ímuá antachéejme'ecaa. Aj mú mi hua'eráavi'ití naíjmi'ica í mej tí'icucui'i í Jesús jemi.

³⁶ Jéihua mú rájhuaviiri'i ti hua'utá'an mej mi ra'ajtamuári'en a'ájna cíxure'ara'an jetze tíj na'a ti uvíjpi'i. Majta me'ín í mej miyen ra'ajtamuáriej, naíjmi'i mú huarúj.

15

Jíme'en í ti tzajta'an ru'uteájtuaa ti a'íj pua'a tiú'umua'ati

(Mr. 7:1-23)

¹ Mat'íj mi seica ave'eré'ene í Jesús jemi. A'íime mú a'íin pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze. A'uu mú e'eráaci u Jerusalén. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

² —¿A'iné 'een jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tihuá'aye'ira a'íime í mé á jamuan á'ujujhua'an? Camu miyen rá'aste me'íjna jíme'e í mej caí anaújmuaijte'axi'ín metí'icua'aca.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seajta mú'een, ¿a'iné 'een jín siyen mé rúujípua í ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios sej si se'íjna ará'asten í ruye'irá í sej sena'a rájteu rujímua'a?

⁴ A'iné Dios pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti jíme'en yee: “Patá'aj rá'atzaahuate'e a'atáata, pajta a'anáana.” Ajta ayén ti jíme'en yee: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'ati a'íj pua'a tí'ijteá'axi'í í rutáata na'ari í runáana.”

⁵ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ixaxa'a ti í'í xí'epi'ín ti pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a tíjín: “Nain a'achú nej caj tí'ijcha'íí, a'íj nu neri raatámuaí'ivejte í Dios. A'íj nu jín caí ché'e tí'ijcha'íí í nej jín amuaatévaire'en.”

⁶ Tí'í pua'a ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a, ayée che'atá tí'ixaxa'a jíme'en a'íjna í ja'ati yee capu ché'e ruxe'leve'e ti a'íin hua'utévaire'en í ruvaújsimua'a. Ayee xu mé tirúujípua se'íjna ti Dios jín tiu'uta'aíjtaca'a sej si ra'ará'asten se'íjna jíme'e í ye'irá sej siyen rujímua'a sena'a tirájteu.

⁷ 'Mú'een, mi sej a'íj pua'a tí'iteteite, mi sej siyen rá'aste jéjre'ecitze'e, ayée pu tiu'utaxájtaca'a mú'ejmi jíme'e a'íjna í Isaías teecan, í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu te'uyú'uxaca'a tíjín:

⁸ Naa pu namuajre'e ti pua'a metí'ixajta neetzi jemi,
mi majta, a'íí mú meri mé núurie.

⁹ Capu tí'itíj vaire'e ti pua'a menaateánajche a'iné mat'íj mena'a mej tí'imua'ata, í mej jín tihuá'ajte'e, rujímua'a mena'a rájteuve.

¹⁰ Aj pu i a'íin hua'utajé í teite. Tí'íj jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u temua'a naa tiráanamua mú'een sej si yaú'itíéé xá'ara'ani.

¹¹ Tí'itíj ti na'a ti tí'icua'iri'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e, sino a'íí pu raxana'ave'e í ti a'íjninei í téne'etze'e.

¹² Aj mú mi ajteáxí'reca'a jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni tzaa pe caí ramua'aree í ti caí hua'aránajcheca'a a'ímej í fariseos mat'íj ráanamujri'i a'íj pej tiu'utaxájtaca'a?

13 Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee mú 'een tíj tu'upi ti caí ja'atí raahuáste, rusej pu ajnéj. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren í Dios tíj ajta rú'uri'i í tu'upi ti rusej ajnéj a'íjna í ja'atí ti tiu'uhuáste, a'iné a'í pu rá'ijcuuxijsin, ajta meteúrieexijsin í tu'upi, Dios pu ayén che'atá na'a mé huauuhuá'axijsin a'ímej.

14 'Miche'e miyen éene'en. Ayee mú 'een matíj a'íime í mej arácucu'un í mej huá'uvi'iti. Tí pua'a seíj ta'arácun ayén ra'anaví'ira'a ti ajta arácun mej mi já'ahua'a e'ará'asti naími'i, naími'i mú atévatzijsin a'u ti e'eté'ecun.

15 Aj pu i Pedro ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Taatá'ixaate'e a'ij ti huataújmu'a a'íjna í niuucari í pej pauchén raataxájtaca'a.

16 Ajta Jesús ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secáí seajta mú'een yaú'itie?

17 ¿Ni tzaa secáí yaú'itie se'íjna? Tí pua'a ja'atí ti'itíj huácua'ani ti cuá'iri'i, a'íjna ti racua'ani, pua'acé pu me'ecan. Aj pu i ancajrupi í téne'etze'e, a'úu pu a'aráyeijxa í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen í'irachu'itan í ti tiú'ucuaa.

18 'Mí ajta, a'íjna ti 'aíjninei í téne'etze'en í ja'atí, a'úu pu a'uvé'eye'i í ru tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een í ti raxana'ave'e a'íjna í ja'atí.

19 Ayee pu'u xaa ne'u a'iné tzajta'an pu a'uvé'eye'i naíjmi'i í mua'atzíira'a ti a'ij pua'a 'een, ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'atí ayén huárini í ti a'ij pua'a 'een, ti pua'a tí'itecui'ica na'ari seíj jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten. Ajta í ru tzajta'a pu ajta tásiseiiri ti ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiú'umua'ati ti tiu'unáhua'an, nusu ti ráacuanamua na'ari ti a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e huá'a jemi í teite.

20 'Naíjmi'i tíj na'a ti hui ayén a'ij pua'a 'een, ti tásiseiiri í ta tzajta'a, a'í pu xaa raxana'ave'e í tevi. Ajta a'íjna ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucua'ani, capu ti'itíj a'ij huataújmu'a í Dios jemi. Capu ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi a'íjna í ja'atí ti caí anaujmuaíte'en tiú'ucuaa.

Seíj ti caí Israel jetze ajtème'ecantaca'a ti ajta té'antzaahua

(Mr. 7:24-30)

21 Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Tiro, ajtahua'a seíj ti ayén tijín Sidón.

22 Ajta, seíj pu ave'eré'ene í Jesús jemi. 'Íita'a pu pú'een ti seíj chuéjra'a japua'é'eme'ecan. Ayee mú hua'atamuá'amua tijín Sirofenicia a'uun ti huacá'a pu é'echejca'a a'íjna í 'íita'a. A pu e'evé'eme antijíhua tijín:

—Nevástara'a, mú'ee pej i'i yaujra'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in. Jé'ecan pu rajpuajtzi í niyauj ti 'íita'a a'íjna jime'e ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'e.

23 Ajta a'íjna í Jesús, capu a'atzu huataniú.

Aj mú mi ave'eré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tirájhuaviiri'i tijín:

—Patá'aj raata'íte ti á'ura'ani, a'iné ta cujta'an pu e'evé'eme antijíhua.

24 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu Dios neja'uta'íteca'a nej á'ura'ani huá'a jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej miyen seijre'e tíj cáne'axi í mej á'uvej. Capu neja'uta'íteca'a a'ímej jemi í seica.

25 Aj pu i a'íin 'íita'a ave'eré'ene á'vejli'i jemin. Ajta títunutaca'a. Aj pu i ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Nevástara'a, naatévaire'e.

26 Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Capu ayén tiraavijte'e nej huá'a'í'ipi'iri'ira'acare'en í pan í mej racua'aca í ti'iríi nej ni chiicate huata'í'ipi'íte'en.

27 Aj pu i a'íin 'íita'a ayén tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru, casi'i, a'íime í chiicate, ayée mú racua'aca me'íjna í ti te'ení í pan ti acajvitze meesa japua a'u mej tejé'ecua'aca a'íime í mej tihuá'ajte'e.

²⁸ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee 'íita'a, jé'ecan pej té'atzaahuat'e. Pu'uri muaatá'a a'ij pej tí'ijxe'eve'e.

Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i huarúj a'íjna í yaujra'an í 'íita'a.

Jesús pu tihuá'uhuaa jeíhua í mej tí'icucui'ica'a

²⁹ Aj pu i Jesús á'uraa. A'uu pu ejtéenee a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti jé'ejmuaa a'ujna já'ahua'a u Galilea. Aj pu i antíraa í jirí jetze. An pu a'ujyeíjxi.

³⁰ Jéihua mú e'iré'ene í teite. A'ímej mú e'eráavi'iti í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, majta seica í mej arácucu'un, majta seica í mej caí té'anrí'iréjme'e, majta seica í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a. Majta mu'icáca mú e'eráavi'iti í seica í mej tí'icucui'i. Aa mú huá'ajtuaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í Jesús. Ajta a'ín, a'í pu naíjmi'ica pu tiú'uhuaa.

³¹ Jé'ecan mú a'ij te'utaseíj í teite í mej huaje'iré'eneijte mat'íj hua'useíj í ti ari rí'iríistaca'a mej tiu'utaxáj a'íime í mej mejmí'i caí te'anrí'iréjme'ecaa; majta a'íime í mej tí'ipuaíjti'ihuaca'a, mu'uri rí'éene'en nainjapua; majta a'íime í mej tzare'e ráatuaatime í ruíca, mu'uri á'ujuhua'ane'e; majta a'íime í mej arácucu'unijme'eca'a, mu'uri tí'iseíjraca'a. Majta me'ín í teite, a'í mú autéjhuii í mej rí'i tiraatá'an me'íjna í Dios ti tihuá'ajte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

Jesús pu tihua'umí a'ímej í teteca í mej muáacua ví'ira'a ará'axcaa

(Mr. 8:1-10)

³² Aj pu i Jesús hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Naaténxiemiste amímej teitejra'a jemi, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujuhua'an nee jamuan. Camu majta tí'itíj tícha'í mej ráacua'ani. Canu raxí'eve'e mej caí xí tiu'ucua'an nehua'aré'e'itixi'ín. Na'ari caí, temua'a mú tí'itemua'itiche'en í juye japua.

³³ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze é'eri'iri tej ráahuauni í pan tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij tihuá'uci'iti naíjmi'ica í teite? Capu sein i'í rí'irí ayajna a'u ti caí é'e ja'atí.

³⁴ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni pua'améca séjcha'í í pan, mú'een?

Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Aráhua'apua pu pua'amé i pan. Teajta c'íj caj i hua'ité mej cálieen.

³⁵ Aj pu i hua'uta'aíj í teite mej a'ujrá'ase á chuaata'a.

³⁶ Ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta í hua'ité, aj pu i Jesús rí'i tiraatá'a í Dios. Ajta á'iyen ra'antítaaraxi í pan. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Majta me'ín, a'í mú mijta mi hua'uré'e'í'ipi'ite í teite.

³⁷ Naími'i mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéeju'uxai. Majta á'iyen, a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, a'í mú raaré'eseij me'íjna ti avé'eturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze te'evé'ejiste'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa. Aráhua'apua sicíri pu te'ará'a.

³⁸ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu muáacua ví'ira'a í teteca. Majta rujímua'a mú tiú'ucuaa a'íime í 'uuca, majta í tí'iríi.

³⁹ Tí'ij Jesús hua'aré'e'itixi í teite, aj pu i ateájraa baarcu jetze. Tí'ij jí á'uraa. A'uu pu a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'u ti e'ejtéme'ecan u Magdala.

16

A'ñme é fariseos, jamuan é saduceos, a'ñ mú tirájuaviiri'i ti a'ñn Jesús tihua'utasejrate'en é mej jín ríi te'utasej

(Mr. 8:11-13; Lc. 12:54-56)

¹ Majta a'ñme é fariseos, majta a'ñme é saduceos, a'ñ mú á e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a é Jesús, mej mi raatémua'itín hua'itzi jime'e. A'ij mú jín miyen raatáhuaviiri'i ti a'ñn hua'utasejrate'en é mej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan é ti jetzen aráu'jca'ane.

² Ajta a'ñn Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itj rini u júte'e. Tí'ij huatechuíxare, ayée xu tí'ixaxa'a ti nu'u naa hua'é'ene'e a'ame a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa.

³ Na'ari caí, tí'ij huatapuá'are, ayée xu seajta siyen jíme'en tí'ixaxa'a yee íjii mú huatéviiyi, a'iné huaré'epá'uvi'i pu já'araa, majta nu'u ra'utanáa.

Mú'een xu xaa raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'itj rini u júte'e. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ijna jime'e ti ari teja'uré'enejsin é xicá'jra'a, ti jetzen Dios ra'antipua'ajte'en nain.

⁴ Mú'een mi sej a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej jeíhua jín auté'itzaara, ayée xu rahuauca é sej jín ráamua'aree ti júte'e é'eme'ecan é nej jetzen aránca'ane. Canu xaa ne'u ti'itj amuaatasejrate'esin sino ayée nu'u, é ti é'eseijre'e jíme'en a'ijna é Jonás.

Aj pu i Jesús á huaja'utéhuui. Tí'ij jí iyá'uraa.

Jíme'en é niuucari ti caí jé'iyecan é mej jín tí'imua'atacare'e a'ñme é fariseos

(Mr. 8:14-21)

⁵ Matí'ij antacj utavén pújme'en a'ñme é mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ñ mú ya'uhuá'axi é mej ye'era'í'ipi'in é pan mej ráacua'ani.

⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ríi xu'u mú'een, se'ijna jime'e fariseos mej ru'uteáaratzaca é pan tzajta'a ti ij ájcu'ustaa, seajta se'ijna jime'e saduceos mej majta ru'uteáaratzaca. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Majta a'ñme é mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ñ mú tí'iru'ixaate'eca'a rujímua'a. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee tiu'utaxájtaca'a amíjna, a'iné catu ye'era'í'ipi é pan.

⁸ Aj pu i Jesús ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajta'a. Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Mú'een, mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, ¿a'iné 'een jín siyen tí'iru'ixaate'e yee sej caí pan tícha'ii?

⁹ ¿Ni secaí xi yaú'itie? ¿Ni seri ya'uhuá'axi a'achú ti pua'an sicíri te'irájraa é pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'ite é mej anxj vi'ira'a ará'aseca'a é teite ne'ijna jime'e é ta'anxívi é pan?

¹⁰ ¿Ni seajta seri ya'uhuá'axi a'achú sej pua'amé caj te'evé'ejiste é sicíri jetze netí'ij hua'uré'e'í'ipi'ite é mej muáacua vi'ira'a ará'aseca'a é teite ne'ijna jime'e é ta'aráhua'apua é pan?

¹¹ ¿A'iné auj tí'iri'iri sej caí yaú'itie se'ijna, é nej caí já'amua'ixaate'e ne'ijna jime'e é pan sino ríi xu'u mú'een se'ijna é mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a a'ñme é fariseos, majta a'ñme é saduceos?

¹² Aj mú xaa mi yaú'itie muá'araa ti ayén tihua'ixaate'e a'ijna jime'e a'ij mej ye'í tí'imua'ataca a'ñme é fariseos, majta a'ñme é saduceos. Capu xaa ne'u ayén a'ijna jín tihua'utá'ixaa yee ríi xu'u mú'een se'ijna jime'e é mej jín ru'uteáaratzaca é pan tzajta'a.

Pedro pu ayén raataxájtaca'a ti Jesús a'ñn pú'eene'e ti Dios ra'antíhua'u

(Mr. 8:27-30; Lc. 9:18-21)

13 Tí'ij jí Jesús a'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'uun ti e'ejtémecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea de Filipino. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite ja'atí nej pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáane?

14 Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Seica mú miyen tí'ixa pej nu'u a'íin pú'een a'íjna í Juan teecan ti tí'itemua'íhuacare'e, majta seica miyen tí'ixa pej nu'u a'íin pú'een a'íjna í Elías, majta seica miyen tijín pej nu'u a'íin pú'een a'íjna Jeremías teecan na'ari pej nu'u seíj pú'een a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

15 Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een?

16 Ajta a'íjna í Simón, ti ajta i'í Pedro, a'íi pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Mu'ée pej pe'ín pú'een a'íjna í Ciríistu'u ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, mú'ee pej pe'ín pú'een a'íjna í yaujra'an í Dios ti i'í ruuri.

17 Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj huá'atemua'ave'en mú'ee, Simón, i pej i'í yaujra'a a'íjna í Jonás. Huá'atemua'ave'e a'íjna jime'e, a'iné capu ja'atí ayén timuaatá'ixaa ti íiyen seijre'e chaanaca japua, sino a'íjna ti ní'iyá'upua ti júte'e é'eseijre'e u ta japua, a'íi pu xaa ayén timuaatá'ixaa.

18 'Neajta inee, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e pej mú'ee pe'ín pú'een í Pedro, í pej pajta piyen ántehuaa tijín í ti i'í tetej. Neajta inee, ne'íjna japua i tetej, nee nu rá'ajtaahua í neteyuu. Ajta, capu rí'íríista a'ame ti a'íin tiyaaru'u raatémua'itín a'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree mej mi huácu'ini í teite.

19 'Nee nu muaatá'asin pej pe'íjna jín anti'amua'aréere pej tihua'antácuune'en í teite mej mi a'uteárute a'ájna Dios ti tejé'aijta. Patíj pena'a pej te'íteanán íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a te'íteánajsin u ta japua. Ajta patíj pena'a pej te'antácuuna íiyen chaanaca japua, Dios pu ajta ayén che'atá na'a te'antácuuna u ta japua. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

20 Aj pu i Jesús ayén tihua'íjca a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej nu'u caí ja'atí ixaate'e ti a'íin pú'een a'íjna ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini

(Mr. 8:31-9:1; Lc. 9:22-27)

21 A'ájná'imua, Jesús pu a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti á'ura'ani a'ánna Jerusalén. A'uu pu nu'u jeíhua rajpuaítzi a'ame. Majta nu'u a'íime í mej hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, majta nu'u a'íime í mej tí'aijta hua'atáyujta'a, majta nu'u a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, naími'i mú a'íj pua'a raruuren. Ruxe'eve'e nu'u mej raajé'ica. Aj pu ijta huatarújsin hua'íca xicájra'a jetze.

22 Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ra'iráavi'iti 'á'ayee. Aj pu i a'utéjche ti ra'ajteá'axi'ín a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e a'íj tí'imua'aire'e ti ij caí ayén tí'imuaruure, nevástara'a.

23 Aj pu i pí ancuré'ejvej a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Aricu á'ura'a, mi pej i'í Satanás. Jé'ecan pej tina'antiú'uuni'i nej ni auteáturan í Dios jemi a'iné capej piyen tí'imua'atze a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sino a'íj mej tí'ijxe'eve'e í teite.

24 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ruxe'eve'e ti a'íin caí ché'e ayén ríjca a'íj ti tí'ijxe'eve'e rusej, sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin rajpuaítzi á'ara'ani nee jamuan ruxí'evi'ira'a jime'e.

25 'Ayee pu'u, ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti caí huámi'ini, a'íi pu xaa ne'u mi'ini. A'íj pu á'ujisin í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a. Ajta a'íin í ja'atí ti ayén éeni'ici'e huámi'ini a'íjna jime'e ti na'ará'astijre ineetzi, a'íi pu xaa ne'u rateuni í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a.

26 'Ahuii, ti pua'a ja'atí nain huamuá'itín naíjmi'i ti íiyen seijre'e chaanaca japua, ¿ni qui tiraatéva'iri a'íjna ti raamuá'ití ti pua'a yá'urieeni í ruxíejniu'uca ti auj ruurica'a? Capu xaa ne'u a'atzu tiraatéva'iri. Ari, ¿ti'itáani jín tí'ipuata'atan a'íjna í ja'atí ti ij Dios ajtahua'a raatátisten í xiéjniu'ucare'ara'an ti auj ruurica'a? Capu ti'itíj jín tí'ipuata'atan xaa ne'u.

27 'Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin. Ayee nu che'atá nena'a huatasejre'esin nain jime'e tíj ajta seijre'e í Dios ti ní'iyá'upua. Huá'a jamuan nu hui neajta huatasejre'esin a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua. Neajta nu tihua'utá'asin seíj neajta seíj naíjmi'ica a'íj ti tihua'uvíjte'e a'íj mej ti'itíj huáruu, seíj ajta mi seíj.

28 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uuca ayajna, a'íi mú caí huácui'ini ajta mena'a caí amuacaícan naaseíj í nej neajta teáata'a jetze airáane nej ni yé tanén nej ni tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua.

17

Tí'ij Jesús seicié tiu'utaújseijrataca'a (Mr. 9:2-13; Lc. 9:28-36)

1 Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i Jesús antíraa jirí japua. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo.

2 Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a, aj pu'i seicié tiu'utaújseijrataca'a a'íjna í Jesús mej seijraca. Ayee pu temua'a ti'itémastacare'e í néerime'ara'an tíj xicaj. Temua'a pu tiu'uté'cuainareca'a í cixure'ara'an. Ayee pu ti'itetáatiye'icaa tíj taij.

3 Majta á'iyen, hua'apua huatasejre huá'a tzajta'a. A'ii mú a'íin pú'ene'e a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íi mú tí'ixajtaca'a í Jesús jamuan.

4 Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, naa pu xí'epi'ín tej yé huaté'uu tiyajna. Tí pua'a mua'aráanajche, tej huaícaca huátaahuaa í inaamua. Seíj pu muaci'ití mú'eetzi, ajta seíj, amíjna mi Moisés. Ajta seíj pu raci'ití amíjna mi Elías.

5 Aúche'e pu tí'ixáataca'a tí'ij jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi a'íjna í jaitiri ti naa ti'itetáatiye'i. Aj pu i tzajta'an e'icánamuajre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—A'ii pu a'íin pú'een í niyauj, í nej raxí'eve'e. Jé'ecan pu rí'i tineetá'aca ineetzi. Xáanamujri'i se'íjna. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

6 Matí'ij ráanamujri'i me'íjna, aj mú mi e'eráavatzí á chuaata'a a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'e, a'íiné temua'a mú tiu'utátziin.

7 Aj pu i Jesús á ve'eré'ene huá'a jemi. Tí'ij jí hua'ajtamuáriej. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xá'ajhuiixi'í mú'een. Caxu tí'itziine'e.

8 Majta me'ín, Matí'ij mé uunéjne'ereca'a, capu ché'e mé'e é'ejatijca'a. A'ii pu'u án jé'eseijre'eca'a a'íjna í Jesús.

9 Matí'ij já'ita'a a'ucajú'uca í jirí japua, Jesús pu ayén tihua'utá'ijmijri'i tíjín:

—Caxí xu ja'atí ixaate'e a'íj sej tiu'uséij. Seuche'e rachú'eve'e ajta nena'a caí inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, aítára'ani huá'a tzajta'a í mi'ichite.

10 Majta me'ín í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íiné 'een jín miyen tí'ixaxa'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze miyen tíjín amuacaí pu nu'u ruxe'eve'e ti yé uvé'enen a'íjna í Elías?

11 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej ti'ayajna. Elías pu xaa yé uvé'enejsin ti ij nain tiu'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a ra'ará'astijre'en í Dios.

12 Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín Elías ari yé uvé'ene. Majta me'ín, camu raamuá'a sino ayée mú ráaruu a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a. Ayeé mú majta che'atá mena'a neruuren ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Puaíjtzi mú majta naatá'asin ineetzi.

13 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ráamua'areeri'i ti a'ín a'íjna jíme'en tiu'utaxájtaca'a í Juan teecan ti huá'amua'ihuacare'e.

Jesús pu tiráhuuaa seíj í temuaj ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u
(Mr. 9:14-29; Lc. 9:37-43)

14 Matí'ij me'uun a'ará'a a'u mej e'etiújseire'eca'a jeíhua í teite, seíj pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Aj pu i e'evé'etunutaca'a vejli'ipuan.

15 Ayeé pu tirájhuaviiri'i tijín:

—Nevástara'a, patá'aj rá'ancu'uvajxi'ín í niyauj. A'í pu rutímua'i. A'íj pu jín rajpuajtzi huápi'i. Mu'iití pu anájve taij tzajta'a, ajta á jaata'a.

16 Nee nu ye'eráavi'iti a'ímej jemi í mej mú'eetzi jamuan á'ujujhua'an mej mi tiráhuuaate'en. Majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa.

17 Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Mú'een mi sej caí a'atzu té'atzaahuate'e, mi sej caí mé úumua'aree, ¿a'achúni pua'an nine'ira'a aúche'e ruvi'e'eve'e nej niyen huatévée ná'ara'ani mú'ejmi jemi? ¿Ni ayén ruxe'eve'e nej á'ateevi'ín tíj na'a rusén jime'e nej niyen mú'ejmi jemi yé huatévéeca nej ní rí'í amuáaruuren? Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

Matí'ij mi á ye'evé'evi'iti.

18 Aj pu i Jesús ra'ajté'axi a'íjna í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Aj pu i huirájraa. Jíme'en pu'u huirájraa, tí'iquí huarúj a'íjna í pa'ari'i.

19 Matí'ijta mi, a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, rujímua'a mú tiu'uxájtaca'a a'íjna jamuan í Jesús. Ayeé mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné 'een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej raatamuárite'en te'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

20 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu'u ti'ayajna, a'iné caxu a'atzu té'atzaahuate'e. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e jé'iyecan jíme'e, temu'a pu tí'ivaire'e sej siyen té'atzaahuate'e í ru tzajta'a ti ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitiejte'e. A'í pu'u ruxe'eve'e sej siyen té'atzaahuate'e cíj caj. Tí pua'a siyen cíj caj té'atzaahuate'e, aj pu xaa rí'irí sej si siyen tiraata'ájte'en amíjna mi jirí tijín: “Tíchesi, ateájra'a á jaata'a já'ahua'a játe'ana jetze ti ve'ée.” Ajta a'ín mi jirí, ayée xaa ne'u rini. Ayeé pu'u xaa ne'u, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e, nain xu jín raayí'itihua'a xá'aju'un.

21 Ajta, setá'aj siyen raatamuárite'en se'íjna í tiyaaru'u ti ayén 'een tíj amíjna, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatáhuavii í Dios, seajta huaúru'itzi'ive'en.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u mi'ini
(Mr. 9:30-32; Lc. 9:43-45)

22 Matí'ij mauj naíjmi'i á'ujujhua'ane'e me'újna já'ahua'a ti jetzen e'ejtémecantaca'a u Galilea, Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayeé pu ja'atí tiu'utátuiire'esin ineetzi jíme'e i nej neajta teáata'a jetze airáne. A'í pu neetzi jíme'e hua'utátuiire'esin a'ímej jemi í teteca.

23 Majta me'ín, ayée mú neejé'icatan. Mí neajta inee, ayée nu hui huatarújsin huaíca xica jetze. Yee pu'u xaa ne'u teja'uré'enejsin.

Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, jeíhua mú huataújxiemiste mat'íj ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en í mej jín tí'itaná'achita'a u teyujta'a

²⁴ Mat'íj mi chajta'a a'ará'a a'ujna Capernaúm. Mat'íj mi seica e'iré'ene jemin a'íjna í Pedro. A'ii mú a'íin pú'een í mej tiú'ujijve'e me'íjna jíme'e í hua'apua tumin í ti jín tiu'utévaire'esin huá'a teyujta'a. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí tí'inajchitan a'amua maestro a'íjna í hua'apua tumin í ti tiu'utévaire'esin u tatéyujta'a?

²⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u.

Aj pu i Pedro uteájrupi u chi'ita. Capu xi ti'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, sino Jesús pu amuacaí ayén tiraatá'ixaa tijín:

—¿A'iné timuá'amitiejte'e, Simón? ¿A'atéenqui mejíjve'e a'ímej í rey í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua? ¿A'atéenqui mejíjve'e ca'ín a'íime í mej tí'itua'araca í mej te'iráati'ici, na'ari me'íjna jíme'e a'achú ti caj seíj tí'ijcha'í? ¿Ni qui a'ímej mejíjve'e í ruyaujmua'a ca'ín qui a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan?

²⁶ Pedro pu ayén tiu'utaniú tijín:

—A'íime í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ajta Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'íj pu jín, capu ruxe'eve'e í mej tiu'utana'ájchita a'íime í huá'ayaujmua'a.

²⁷ 'Mí ajta, tetá'aj caí tiyen hua'utaniú'ucaste'en, ayée pej huárini. Patá'aj hui u á'ume'en a'u ti e'leve'e'ástime í jaj. Pajta ra'ateáhua'axin í cua'itzi'ípua á jaata'a. Pajta, pe'íjna í hua'í, í ta'amujca pej raatévi'ira, patá'aj ra'acána'axin, án pej pi yé'eteuni í téne'etze'en seíj í tumin ti ayén tí'ijnajche a'achú cumu muáacua tumin. Patá'aj ye'erá'ín í tumin patá'aj tihua'unájchite'en, pajta ineetzi jíme'e.

18

¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e?

(Mr. 9:33-37; Lc. 9:46-48)

¹ A'ájnámua, a'íi mú ave'eré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi seíj í ti ta jetze ajtémecan?

² Aj pu i Jesús seíj huatajé í pa'ari'i. A já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica.

³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jee xaa, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a secaí seicié tiú'umua'ati, ti pua'a secaí siyen rahuauca sej siyen che'atá sena'a jé'iyecan jín tí'imua'ajca mat'íj mi ti'iríi, caxu ja'anáj a'uteáruti í ta japua Dios ti é'eseijre'e.

⁴ A'íj pu jín ayén tí'een, ja'atí ti na'a ti ayén huataújseijrata ti caí ti'itíj jín ruxe'eve'e, ayée pu xaa éene'e a'ame tíj a'íjna i pa'ari'i. A'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi.

⁵ Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'iti neniúucajtze'e seíj í pa'ari'i tíj a'íjna, a'íjna í tevi, a'íi pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi.

Tí pua'a ja'atí ca'aníjra'a ratá'an seíj ti te'uté'itzeen í Dios jemi

(Mr. 9:42-48; Lc. 17:1-2)

⁶ Ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a tiru'uté'an í ru tzajta'a í ruxí'ej pa'ari'i ti ayén ná'atzaahuat'e tíj a'íjna, ayée pu ti'ijtzú a'íin í ja'atí, amuacaí mej me'uun u ra'acáavi'ire í tete se'uníjra'a ti ve'ée matá'aj ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij a'íin a'ujámín.

⁷ Cui'i xaa huá'a jemi, a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi auteáturan í Dios jemi. Ayee pu tiujú'ujxe'eve'e mej

mi í seica ayén auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, cui'i xaa ne'u a'íjna jemi ti ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

⁸ 'Patí'ij auteáturan í Dios jemi, ti pua'a piyen tiru'ujpuá'ajte'en í á jetze, piyen tíjn nemuajca'a pu pú'eene'e, na'ari ne'íca pu pú'eene'e, ayée nu tí'imua'ixaate'e. Para'antiveíjche, pej pi mé rúurieni. Jé'ecan pu jaítze'e timuaatéva'ire pej a'uteáturan seíj jime'e í amuájca'a, na'ari seíj jime'e í a'íca a'ájna Dios ti é'eseijre'e, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecaí piyen huárini, hua'apuaca pej jín í amuájca'a na'ari hua'apuaca jín í a'íca pej a'uteáruti a'ájna já'ahua'a a'u ti caí é'emi'ini í taij.

⁹ 'Ajta, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'íjna í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Mé pej rúurieeni. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej piyen a'uteárute seíj jime'e í 'ají'i a'ájna Dios ti tejé'ajta. Na'ari caí, ayée pej hua'apuaca jín ájji'isi tí'ij a'ín muajá'ujisin a'u ti caí ja'anáj é'emi'ini í taij.

Jíme'en í cáne'a ti á'uvej
(Lc. 15:3-7)

¹⁰ 'Rí'i xu'u mú'een sej si caí a'ij pua'a huajá'useijra seíj ti auj cíleen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej majta huá'acha'íi muá'ara'ani, ja'anáj ti na'a, a'íi mú'huaté'uu jemin í ti ní'ia'upua ti é'eseijre'e u ta japua.

¹¹ Ayee nu 'een jín mú' a'uvé'emej inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane nej ni huá'a japua huániuuni a'íjna ti á'uvej.

¹² '¿A'iné tejamuá'amitíejte'e a'ij ti huárini í ja'ati ti anxíte huá'ajye'emua í cáne'axi? Tí pua'a seíj á'uveti mé já'ahua'a, ¿ni caí ayén rini? A'íi pu huaja'utéhuiite'esin naíjmi'ica í seica a'ánna jíri jetze. U pu a'umé'e a'ame ti ij raaré'ehuauni a'íjna ti á'uvej.

¹³ Ajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'ayajna, ti pua'a a'ín mé'e yé'uteuni, jaítze'e pu rí'i tiraatá'ixaa a'íjna jime'e ti ráateu í ti á'uvej, caí mi seica í ti ari huá'aj'utéhuiite'eca'a.

¹⁴ 'Ayee pu che'atá na'a 'een a'íjna jemi a'íjna í ti á'amua'ia'upua ti ta japua é'eseijre'e. Capu a'atzu raxí'eve'e ti seíj á'uveti ti cíleen tíj a'íjna i pa'ari'i.

A'ij tej nu'u ye'í tiraatá'uuni'í í ta'ihuaara'a
(Lc. 17:3)

¹⁵ 'Tí pua'a a'ihuáara'a tí'itíj jín auté'itzen mú'etzi jemi, ayée pej huárini. Aricu, u a'utá'ixaate'e avítzi jime'e í ti jín auté'itze mú'etzi jemi. Tí pua'a a'ín muá'antzaahuate'en, mú'ee pej xaa raamuá'iti í a'ihuáara'a sej si seajtáhua'a ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a caí muá'antzaahuate'en, patá'aj seica ánví'itín a'íjna jemi, hua'apuaca mej mi ráamua'aree ti pua'a muá'antzaahuate'en nusu caí. Tí pua'a a'ihuáara'a caí muá'antzaahuate'en, a'íime í mej hua'apua, ayée mú'tiu'utaxájta ti ayén tí'ayajna í pej jín jetzen tí'ijpuá'ajte'e a'íjna í a'ihuáara'a.

¹⁷ Ajta á'iyen, ti pua'a caí huá'antzaahuate'en í mej hua'apua, patá'aj hua'utá'ixaate'en naíjmi'ica í mej tí'ujse'iri. Ajta, ti pua'a a'ihuáara'a caí huá'antzaahuate'en a'íimej, ayée pej che'atá pena'a raruuren patíj huá'aruure a'íimej í mej caí ajtéme'ecan mú'ejmi jetze nusu a'íime í mej tí'ujjive'e í gobierno jetze me'ecan.

¹⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, setíj sena'a sej tí'ijmíi íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a té'ijmí u ta japua. Ajta setíj sena'a sej huatá'aca íiyen chaanaca japua, Dios pu ayén che'atá na'a huatá'aca u ta japua.

¹⁹ 'Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e mi sej íiyen chaanaca japua huaté'uu, ti pua'a siyen che'atá sena'a tirú'umua'areere mi sej hua'apua se'íjna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijhuaviiran í Dios jemi, a'íjna ti ní'ia'upua, ayée pu che'atá na'a á'amuaruure a'ij sej tí'ijhuavii.

²⁰ Ayee pu hui té'eme, a'iné a'u ti na'a mej e'etiújse'iri neniúucajtze'e, a'úu nu a'utevéé na'ame huá'a tzajta'a. Capu amín a'ij ti pua'a mehua'apuáj mena'a na'ari mehuaíca mena'a.

²¹ Ajta a'íin í Pedro, a'íi pu ave'eré'ene í Jesús jemi. Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:
—Nevástara'a, ¿a'achúni pua'amé ruxe'leve'e nej tiraatá'uuni'i í ne'íhuaara'a ti pua'a ti'itíj jín auté'itzen neetzi jemi? ¿Ni qui aráhua'apua pua'amé?

²² Jesús pu ayén huataniú tijín:
—Canu niyen raataxájta yee aráhua'apua, sino aráhua'apuájetze huaícate japuan tamuáamuata'a japuan aráhua'apua.

Jíme'en a'íjna ti té'echa'íica'a ti ajta caí tihua'utá'uuni'iramí'ica'a

²³ 'Ayee pu tí'ijxe'leve'e í Dios mej mi ti'ihuaúruuni'i seij majta seij. Na'ari caí, ayée pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti ayén tí'ijxe'leve'eca'a ti raaxí'epi'intare'en a'achú mej caj té'echa'íica'a a'íime í mej ravaire'eca'a.

²⁴ Pu'uri a'utéjche ti ayén tiraaxí'epi'intare'en, mat'íj seij a'uré'eneijte jemin ti jeíhua té'echa'íica'a, a'achú cumu tamuáamuata'a ví'ira'a tumin.

²⁵ Ajta a'íjna ti té'echa'íica'a, capu tí'ituaave'eca'a í ti jín tiraanájchite'en. A'íj pu jín, í rey ayén tiu'uta'aíjtaca'a mej nu'u huá'utuaani a'íjna í teáata'a, ajta í íra'ara'an, majta í tí'iríí ajta nain ti tí'ijcha'íi. Ayee pu tiu'uta'aíjtaca'a ti ij tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íi.

²⁶ 'Aj pu i a'íin ti té'echa'íi títunutaca'a á vejlí'ipua í rey jemi. Jéihua pu rajjé tijín: “Paúche'e nechu'leve'e. Nee nu xaa tí'imuanajchite'en nain jíme'e a'achú nej timuá'acha'íire'e.”

²⁷ 'Ajta a'íjna ti rajíjve'e, a'íi pu rá'ancu'uvajxi. Tiraatá'uuni'iri'i nain jíme'e í ti té'echa'íica'a. Aj pu i raatátuaa.

²⁸ 'Jíme'en pu'u huirájraa a'íjna ti ravaire'e, aj pu i seij huá'teu ti ayén ajta tirá'acha'íire'eca'a. Anxíte tumin pu'u té'echa'íica'a. A'íi pu raatévi'i. Tí'ij jí a'utéjche ti ra'antéevi'i í cijpáara'an jetze. Ca'anín pu jín ayén tiraata'aíjte tijín: “Tinaanájchite'e a'achú pej tiná'acha'íire'e.”

²⁹ 'Aj pu i títunutaca'a a'íjna ti ajta ayén ravaire'eca'a a'íjna í rey. Ayee pu tiraatajé tijín: “Paúche'e nechu'leve'e. Nee nu tí'imuanajchite'en.”

³⁰ 'Mí ajta a'íjna í seij, capu raataxí'eve, sino iyá'uraa. Ajta á'iyen tíraata'aíjtaca'a mej nu'u ra'iteáanan ajta na'a caí tiraanájchite'en nain a'achú ti té'echa'íica'a.

³¹ 'Majta me'ín í seica í mej ravaire'e a'íjna í rey, mat'íj tiu'uséj a'ij ti ti'itíj huaríj, mat'íj mi u á'uju'un jemin í ti tihuá'aijte'e. Nain mú raatá'ixaa a'ij ti ti'itíj huaríj.

³² 'Ajta a'íin í rey, tí'iquí raata'aíjtaca'a a'íjna í ti ravaire'e. Ayee pu tiraatá'ixaa tijín: “Mú'ee pej nevaire'e, huápí'i pej a'ij pua'a tí'itevij. Nee nu timuaatá'uuni'iri'i nain jíme'e a'achú pej tiná'acha'íire'eca'a ne'íjna jíme'e í pej piyen tinéjhuaviiri'i.

³³ ¿Ni caí ayén tiraavíjte'eca'a pej piyen che'atá pena'a rá'ancu'uvajxi'ín í axí'ej tevi ti nevaire'e netíj neajta inee timuá'ancu'uvajxi mú'eetzi?”

³⁴ 'Ajta a'íin ti tí'ira'aijte'e, jé'ecan pu huataniú'ucaca'a a'íjna jemi. Aj pu i a'uun tiu'utátui a'ímej jemi í mej huá'anaamuaca mej mi ra'iteáanan ajta na'a caí nain tiraanájchite'en a'achú ti té'echa'íica'a.

³⁵ 'Ajta a'íin ti ní'iya'upua ti ta japua é'eseijre'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren seij ajta seij ti pua'a pecaí tiraatá'uuni'i í a'ihuáara'a tzáahuati'ira'a jíme'e.

19

*Jíme'en a'ímej í mej taújtu'aara mej runeiche
(Mr. 10:1-12; Lc. 16:18)*

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti ayén tihuaú'ixaate'e, ti'iquí a'uun e'erájraa a'uun ti huatacá'a u Galilea. Ajta antáraa után pújme'en í játe'ana jetze u Jordán. A'uu pu a'ará'a tíj na'a a'úu ti huacá'a u Judea.

² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan. Ajta a'úu pu tihua'uhuaa í mej tí'icucui'ica'a.

³ Aj mú mi seica e'iré'ene í Jesús jemi. Fariseos mú pú'een a'íime. A'íime méjhuauca'a mej raatémua'itín ti ij auté'itzen ti'itíj jime'e. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni qui a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén mé rúurieeni í ru'íj ti'itíj jime'e, ti'itíj ti na'a, capu amín a'ij?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti jíme'en yee a'ín ti nu'u amuacáí huá'utaahuaca'a í teite, ayée pu naíjmi'i huá'utaahuaca'a í teáata'a, ajta í 'íta'a?

⁵ Ajta ayén tiu'uxájtaca'a a'ájna'imua tíjín: “A'íj pu jín a'ín teáata'a ajtaméj í ruvaújsimua'a jemi. Ru'íj pu nu'u jamuan huateáturaasin. Majta me'ín í mej hua'apua, ayée mú huataújruurejsin cumu seíj pu'u í tevi.”

⁶ Ayee pu'i tí'een, camu ché'e hua'apua mena'a sino cumu seíj pu'u. A'íj pu jín, í ti Dios hua'anténajchi, miché'e caí ajtaújhua'anan í teite.

⁷ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tí pua'a ayén ti'éene'en, ¿a'iné 'een jín tiu'uta'ájtaca'a a'íjna í Moisés teecan ti nu'u ja'atí ru'íj a'ín huatapíjte'en í cuapée ti'itíj í ti jín mé rúurieni?

⁸ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu 'een jín Moisés ayén amuaatá'a ti ja'atí ru'íj í cuapée huatapíjte'en mej mi ráamua'aree ti mé rúurie í ru'íj a'iné capu ti'itíj a'amua jetze tásiseiiri sej si rí'í tihua'ajcha'íí í seica. Ayee pu xaa Moisés amuaatá'a. Mí ajta, capu ayén éene'e í 'ajmí'imua.

⁹ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu ri'irí ti ja'atí cha'a na'a mé rúurieni í ru'íj. A'ii pu'u a'ín pú'een í ti jín ri'irí ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. Tí pua'a a'ín íra'ara'an seíj jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten, aj pu xaa l'iri'iri ti mé rúurieeni. Ajta a'ín cína'ara'an ti ayén cha'a na'a mé rúurie í ru'íj, ti pua'a á'iyen seíj ancure'evi'itín í 'íta'a, a'íj pu tiú'ujxana'acira'aten a'íjna jemi í ti mé rúurie. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraatá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ayén 'een a'ímej jemi í mej néjne'iche, ayée pu titá'amitíjte'e itejmi a'íjna jime'e, ayée pu tí'ixi'epi'ín mej caí néjne'iche.

¹¹ Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Camu naíjmi'i miyen yaú'itiée muá'aju'un, sino a'í mu'u í ti Dios hua'utá'a mej mi miyen te'utáviicua'i ruxí'evi'ira'a jime'e.

¹² Ayee pu'u 'een a'iné ayée pu tihua'uc'í seica tíj na'a mej huanúnu'ihuaca'a. Majta seica, ayée mú 'een a'iné teteca mú miyen huá'uruu. Majta seica, a'íj mú raaxí'epi'íntare rujímua'a mej mi te'enteárute í Dios jemi. A'atí ti na'a ti ayén tiraayí'iti, ché'e a'ín ayén huárini.

Jesús pu rí'í tihua'uteájtuaa í ti'irí í mej cílieen

(Mr. 10:13-16; Lc. 18:15-17)

¹³ Majta me'ín í seica, tí'irí mú á e'evé'evi'iti í Jesús jemi ti ij a'ín hua'ajtamuarí'en, ajta ti ij Dios jemi raatéjhuauni a'ímej jime'e. Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íj mú autéjhuii mej hua'ajteá'axi'ín a'ímej í mej tí'irí avé'evi'itíxi.

¹⁴ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hua'utá'an mi tí'irí mej yé ve'eré'enen neetzi jemi. Caxu huá'ijmíjra, a'iné a'íime í mej a'uté'uu í Dios jemi, naími'i mú miyen 'een matíj me'ímej mi tí'irí.

¹⁵ Aj pu i huá'amuu'utzee hua'avé'emuarí'ejxi a'íjna í Jesús. Ajta iyá'uraa.

Temuaij ti chijteaanica'a tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús

(Mr. 10:17-31; Lc. 18:18-30)

16 Ajta se'ij pu e'iré'ene í Jesús jemi. Teáata'a a'íjna. Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i t'ijín:

—Maeestru mi pej r'í'i mé teuúmua'aree, ¿ti'itáani i'i x'í'epi'in ti ruxe'eve'e nej ni niyen huárini ti i ayén náaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi t'ij na'a rusén jime'e?

17 Jesús pu ayén tiu'utaniú t'ijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inejee pe'íjna jime'e nej r'í'i mé teuúmua'aree ca'ín qui inee r'í'i neti'itevi? Se'ij pu'u a'ín pú'een ti r'í'i mé teuúmua'aree; a'ii pu a'ín pú'een í Dios. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e ti muáaci'iti pej piyen ruuri puá'ara'ani í Dios jemi, patá'aj piyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios.

18 Aj pu i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í ja'ati t'ijín:

—¿Ti'itáani niuucarijra'a na'ará'astijre'en?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa t'ijín:

—A'ijna ne'u ti ayén huataújmua'a yee “capej tí'itecui'ica”, ajta a'íjna ti jíme'en yee “capej tí'axana'acira'ate”, ajtahua'a se'ij ti ayén yee “capej tí'inahua'aj, capej pajta ja'atí hua'itzi jín ti'ixáate'e”.

19 Ajta pu hui ayén tiu'uta'aíjtaca'a í Dios a'íjna jime'e pej nu'u huá'ajtzaahuati'ire'e í a'atáata, pajta í anaanaj. Pajta, piyen huárini pej pi piyen r'í'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj ase'ij.

20 Ajta a'íjna í temuaj, ayée pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús t'ijín:

—Nain nu jín te'ará'aste t'ij na'a ti'ipua'amé. ¿Ti'itáani auj ná'aturaate'e?

21 Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa t'ijín:

—Tí pua'a ayén timua'aráanajche pej nain jín te'ará'asten, ayée pej huárini. Aricu, nain tiu'utuáa í tiá'a. Pajta hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, jé'ecan pepu'u ra'ancuré'asin í ta japua í Dios jemi. Aj pepu'u xaa, mú a'utá'iyi'i patá'aj neetzi jamuan á'uche'ecane'en. —Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús.

22 Tí'ij ayén tiráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu i utéevatzí í ru tzajta'a a'íjna í temuaj. Huatáuxieemijte a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a.

23 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e t'ijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Temua'a pu tí'imuari'eri mej a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e a'íime í chíjteaani.

24 Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uteárute a'ájna Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u anaarute ti'it'ij pí'ise'e jetze ti anacun.

25 Majta a'íime, mat'í'ij miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij te'utase'ij. Majta miyen tí'iru'íhua'u t'ijín:

—¿Tí pua'a ayén tí'eene'en, aái tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'atí a'uun a'uteáuran a'u ti Dios é'eseijre'e?

26 Aj pu i Jesús hua'use'ij. Ajta ayén tihua'utá'ixaa t'ijín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'íi pu xaa raayí'iti í Dios.

27 Ajta a'íjna í Pedro, ayée pu tiu'utaniú t'ijín:

—Teajta iteen, nain tu teri mé tehuá'axi í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. ¿Ti'itáani taci'iti itejmi?

28 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa t'ijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze ti Dios nain jín tí'ijéjcuare'en, inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane, a'ájna net'í'ij aujye'íjxi'isin japuan í ne'ipua, ayée pu se'ire'e a'ame temua'a naa mej mi atanéjne'ere. Seajta mú'een mi sej ne jamuan á'ujujhua'an, ayée xu che'atá sena'a títeujrá'asixi'in japuan í á'amua'ipua, seij seajta seij. Tamuáamuata'a japuan hua'apua xu ará'ase mú'een, ajta ayén te'ará'ase í á'amua'ipua. Aj xu si siyen tíhua'uxí'epi'íntari'ire'en a'ímej teitejra'a í mej Israel jetze ajtème'ecan, a'ímej teitejra'a mej miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

29 'Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a ti tí'it'ij á'uríeeni a'íjna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, ti pua'a chí'ij, nusu ruja'atzimúá na'ari rucu'utzimúá

o rujúutzimua'a, ca'ín rutáàta, runáàna na'ari ti pua'a yá'urieeni í chuej ti japuan tí'ihuaste'e, ayée pu tí'ijci'iti. Tí pua'a seij na'a í ti yá'ujisin, ayée pu tí'iraci'iti a'achú cumu anxíte í tí'iti. Ajta, ayén tí'iraci'iti ti ruuri á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'ájna Dios ti é'eseijre'e.

³⁰ 'Ajta, ayée pu hui ajta té'eme: mu'iití í mej nu'u ve'ecán jín títetateí í Dios jemi íjii, a'íi mú ciliéene'e jín títetateé muá'aju'un jemin í Dios. Majta mu'iití í mej nu'u ciliéene'en jín títetateí í Dios jemi íjii, a'íi mú ve'ecán jín títetateé muá'aju'un a'ájna xicá'ra'a jetze ti jetzen Dios tiu'uta'ájta.

20

Jíme'en a'ímej í mej tí'imijhuacare'e í uuva tzajta'a

¹ 'Ayee pu ajta tí'ajta í Dios a'ájna ti jín antiújmua'aree. Ayee pu rici tíj a'ájna í ja'ati ti ráahuii í uuva Tapuá'arijme'eca pu nu'u huirájraa ti ij hua'utá'inen a'ímej í mej tiu'umuári'en a'u ti tejé'ehuaste'e.

² Ayee pu tihua'uxí'epi'intari'iri'i ti ayén tihua'unájchite'en a'achú cumu seij tumin. Aj pu i hua'uta'íteca'a mej a'ucí'ine a'u ti e'eré'eevee í uuva.

³ 'Ajtahua'a pu huirájraa a'ájna í ja'ati tí'ij ari já'ita'a huatemé'eca í xica. Seica pu ajta huáteu a'ájna a'u mej á'ujse'upi. Camu tí'itíj muari'eca'a.

⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “Sericu mú'een, sej si yeehui teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii, neajta niyen tejamuaanájchite'en a'achú ti raavíjte'e.” Matí'ij mí á'uju'un.

⁵ 'Ayee pu che'atá na'a huaríj a'ájna í ja'ati. Ajtahua'a pu nu'u huirájraa a'atzaj cumu tacuarixpua. Ajtahua'a, tí'ij ari vejli'i cáame í xica, ayej che'atá na'a rijcaa.

⁶ Ajtahua'a pu huirájraa tí'ij ari je'incáruti í xica. Ajtahua'a pu seica á'uteu í mej e'etiú'uuca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín: “¿A'íné 'een jín siyen huaté'uu tíj na'a aré'apua'a ímuá? ¿Ni secaí tí'itíj mej e'ejmuári'e?”

⁷ Ayee mú tiu'utaniú tíjín: “Capu yee ja'atí ta'ínee.” Ayee pu ij tihua'utá'ixaa tíjín: “Sericu seajta mú'een, sej si teja'uvé'emuari'en a'u nej uuva á'uuhuii.”

⁸ 'Tí'ij huateáchumua'areca'a, aj pu i raatajé í seij ti tihua'ái'ite'e í mej tí'imijhuaca. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: “Patá'aj u huája'utájeeve a'ímej í mej tí'imijhuaca patá'aj tihua'unájchite'en. Pajta, patá'aj yeehui piyen autéjcheni a'ímej jemi í mej caí íiya'ata autéjhuii. Pajta piyen ra'antipúa'ajte'en a'ímej jemi í mej amuacaí autéjhuii.”

⁹ 'Aj mú mí e'iré'ene a'íme í mej anteájrupi tí'ij ari je'incáruti í xica. A'íi pu tihua'unájchi seij ajta seij nain jime'e í seij tumin.

¹⁰ Ajta á'iyen tí'ij hua'ucí'i ti a'ímej tiu'unájchite'en í mej amuacaí anteájrupi, ayée mú tí'iru'ixaate'eca'a tíjín: “Jaítze'e pu tí'itaci'iti itejmi.” Mí ajta caí, capu. “A'íi pu ajta ayén tihua'unájchi sei tumin che'atá na'a, seij ajta seij.”

¹¹ 'Matí'ij ra'ancuré'a, a'íi mú autéjhuii mej huaújniuuste'en me'ájna jemi í ti tíchuej.

¹² Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín: “A'íme í mej caí íiya'ata anteájrupi, seij hora mu'u tiu'umuáriej. Mí pajta mú'ee, ayée pej che'atá pena'a tihua'unájchi patíj titaanájchi itejmi. Teajta iteen, nain tu yee jín te'utáviicua'iri'i, teajta tí'imuari'ista, teajta nain tu jín tíj na'a tiú'uxí'reca'a tíj na'a aré'apua'a ímuá.”

¹³ 'Ajta a'íin, ayée pu tiraatá'ixaa seij ti amuacaí anteájrupi tíjín: “Casi'i, ne'amiigu. Canu a'ij pua'a muaruure. ¿Ni qui pecaí piyen tiu'utá'a muá'aniuuca jime'e pej piyen tiu'umuári'en seij tumin jime'e?”

¹⁴ Me'ecui icu, ancuré'a í pej raamuá'iti. Aricu. Ayee nu'u yee raxí'eve'e nej niyen che'atá nena'a timuaanájchite'en mú'eetzi netíj tiraanájchi ne'ájna í ja'ati ti anteájrupi tí'ij ari je'incáruti í xica.

¹⁵ ¿Ni caí ayén yee tí'ineci'iti nej niyen huárini a'ij nej tí'ijxe'eve'e ne'íjna jime'e í nej tí'ituaave, ca'ín piyen chueere'e pe'íjna jime'e nej rí'i tihuá'ajcha'íi?" —Ayee pu nu'u tiraatá'ixaa.

¹⁶ Aj pu i Jesús ayén tijín:

—A'íj pu jín, a'íime í mej caí amuacaí anteájrupi, a'íi mú anará'asi, majta me'ín í mej amuacaí anteájrupi, a'íi mú uvé'eteajtiri.

Huaícaca jetze pu raataxájtaca'a a'íjna í Jesús ti nu'u mi'íni

(Mr. 10:32-34; Lc. 18:31-34)

¹⁷ Tí'ij ari Jesús án a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén, majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, aj pu i hua'utajé rujímua'a.

¹⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri a'ujnéjsin a'ánna Jerusalén. Ajta se'ij pu hui neetzi tiu'utátuiire'esin i nej neajta teáata'a jetze airáane. Hua'utatuiire'esin a'íimej í mej tí'ajta u hua'atéyujta'a, ajta a'íimej í mej té'eyu'uxaca. A'íi mú tiu'utá'asin mej mi naajé'ica.

¹⁹ Majta ná'avi'itin a'íimej jemi í mej se'ij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi ná'uxieehuari'i. Majta me'ín, ayée mú tinaatévajxi'isin. Majta ná'atatan ineetzi cúruu jetze. Neajta mi'íni, aru hua'íca xica jetze nu neajta huatarújsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jíme'en í ti rájhuaviiri'i hua'anáànaj, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

(Mr. 10:35-45)

²⁰ Ajta a'íin hua'anáànaj a'íimej í yaújmu'a'ame'en a'íjna í Zebedeo, ruyaujmua'a pu jamuan e'iré'ene í Jesús jemi. Aj pu i títunutaca'a á vejli'i jemin ti i ti'itíj raatáhuavii.

²¹ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íiné petí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'eetzi jime'e?

Ajta a'íin hua'anáànaj, ayée pu tiraatá'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen hua'utá'an mi niyaujmua'a ti ij se'ij a'ujyeíjxi'ín ari'iríinta'a, ajta í se'ij ti a'ujyeíjxi'ín a'úutata'a pújme'en a'ájna xicájra'a jetze pat'íj yé uvé'enen pej tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

²² Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu a'atzu ramua'aree tí'itíj sej nehuavii. ¿Ni siyen rá'aviicua'i sej rajpuaítzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaítzi na'ame?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—A'íiné tijtá ne'u.

²³ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u tí'ayajna. Mú'een xu rajpuaítzi xá'ara'ani netíj tirajpuaítzi na'ame inee. Mí ajta, capu ayén tí'ineci'ípua ineetzi nej ja'atí huatá'an ti a'ujyeíjxi'ín nerí'iríinta'a, na'ari ne'úutata'a. Ayee pu'u tihuá'aci'iti mej mi uhuará'asixi'ín a'ujna a'íimej ti Dios ari hua'antíhuau.

²⁴ Majta me'ín í seica, í mej tamuáamuata'a ará'ase, mat'íj ráanamujri'i, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a a'íimej jemi í mej hua'apua.

²⁵ Aj pu i Jesús hua'utajé naíjmi'ica. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uri ramua'aree mú'een a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i í mej tí'ajta nain chuéjra'a japua. Ca'anéeri mú jín tihuá'ajte'e í teite. Majta me'ín í mej títetateí, a'íi mú tihuá'ajte'e í seica a'ij mej ye'í me'ín tí'ijxe'eve'e.

²⁶ Mí ajta, capu ayén tiraavíjte'e mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín tí'itevéé á'ara'ani, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin ciliéene'e jín tí'itevéé á'ara'ani ti i amuaatévaire'en naíjmi'ica mú'ejmi.

²⁷ 'A'atí ti na'a ti ayén raxí'eve'e ti te'enteárute a'íjna jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'íi pu amuacaí ruxe'eve'e ti te'enteárute a'íjna jime'e í ti jaítze'e cílieen ti ij hua'utévaire'en naíjmi'ica ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁸ Miché'e miyen huárini netíj ríci inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín mú iya'uvé'eme mej naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en í seica. Ayee nu 'een jín mú iya'uvé'eme nej ni huámi'ini huá'a jetze me'ecan, neajta nej ni tiraanájchite'en í Dios í ti jín huá'ajjive'e í mej á'apua'aren mu'iicáca í teite.

Jesús pu tihuá'uhuaa í mej aracúcu'unijme'eca'a, í mej hua'apua
(Mr. 10:46-52; Lc. 18:35-43)

²⁹ Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íij huiráaci me'újna Jericó, jeíhua mú teite a'ucíj jamuan.

³⁰ Majta me'ín í mej hua'apua í mej aracúcu'unijme'eca'a, a'úu mú e'ejté'eca'a juye jetze. Mat'íij ráanamujri'i ti nu'u á a'atamé a'íjna í Jesús, ayée mú titeejíhuaca'a tíjín:

—Tavastara'a, mi pej hui i'i huáacixa'ara'an a'íjna í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i itejmi.

³¹ Majta me'ín teite, a'íi mú hua'ajteá'axi. Miyen tihuá'a'ijmíira mej mi caí miyen tí'ijijhua. Mí majta a'íime í mej aracúcu'unijme'eca'a, jaítze'e mú ca'anín jín huajíhuaca'a. Miyen tíjín:

—Tavastara'a, mi pej i'i huáacixa'ara'an í David teecan, tá'ancu'uvajxi'i itejmi.

³² Aj pu i Jesús huatéechaxi. Ajta hua'utajé. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné setí'ijxe'eve'e nej ni ti'itíj a'ij huáruuren mú'ejmi jemi?

³³ Ayee mú titeetaniú tíjín:

—Tavastara'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e tej atanéjne'ere.

³⁴ Aj pu i a'ín Jesús huá'ancu'uvajxi. Ajta hua'arámuari'ejxi í hua'ají'í jetze. Jíme'en pu'u hua'arámuari'ejxi, aj mú mi huarúj. Mat'íij mi atanéjne'eri muá'araa. Majta a'ucíj jamuan.

21

Jesús pu a'uun a'uteájrapi u Jerusalén
(Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Aj mú mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a vejli'i u Jerusalén a'u ti a'uchájta'ajme ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Betfagé. A'uu pu é'echajta'a jírí jetze mej miyen ratamuá'amua tíjín Aceituunajemi.

Aj pu i Jesús hua'apuaca huata'íteca'a.

² Ayen tíjín:

—Sericu, setá'aj a'atanén a'ájna vejli'i chajta'a ti é'eseijre'e. Setí'ij a'uteárute se'újna, a'uun xu hui yé'eteuni í puuru'u ti ajtatápi'i jamuan í yaujra'an. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta mú huáje'erajápuan neetzi jemi.

³ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'ihua'ura a'íjna jíme'e, aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ti jíme'en yee tavástara'a pu nu'u raxí'eve'e, seajtáhua'a xu ca'anacan raatátuiire'esin.

⁴ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén te'araúrasten a'ij ti ajmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayen tíjín:

⁵ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en a'íimej í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a a'íjna í chajta'a u Sión ti jíme'en yee:

“Casi'i mú'een, pu'uri mú a'uvé'emej mú'ejmi jemi a'íjna í a'amua Rey.

Capu a'ij tí'ijviicua'i.

Ajta ave'ecaí puuru'u japua ti cílieen ti yaujra'an pú'een seíj í mej japuan tí'iti'icica.”

⁶ Majta me'ín í mej hua'apua, aj mú mi a'ucíj. Majta miyen huaríj a'ij ti Jesús tíhua'uta'aj.

⁷ Aj mú ye'eráaja í Jesús jemi me'íjna í puuru'u, majta í yaujra'an. Mat'íij mi ra'itéchejte í puuru'u rucixu jíme'e. Aj pu i Jesús avé'eyeijxi japuan í puuru'u ti cílieen.

⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Majta cíxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica, pi'ista te'entiveíchixi'i, a'íi mú majta a'apíjraa me'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín í mej anáaté'ee huajú'ucaa, majta me'ín í mej cujta'an huajú'ucaa, a'íi mú huatajijhuaxi tijín:

—Ayee tu hui tí'imuahuvii pej tu'irájtuaani mi pej i'i huácaxa'ara'an a'íjna í rey, í David teecan. Dios pu r'íi tiraateájtuaa temua'a naa a'íjna ti yé vé'eme niuucajtze'en í tavástara'a. Ché'e a'íin tu'irájtuaani a'íjna ti a'uun é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ Aj pu i Jesús a'uteájrapi u Jerusalén. T'íij a'uteájrapi, aj mú mi tiúuri'itzii najjmi'i í mej a'uun a'uchéjme'ecaa. Jéihua mú tí'iru'ixaate'eca'a. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna?

¹¹ Majta me'ín í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ti ajta Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu

(Mr. 11:15-19; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-33)

¹² Ajta á'iyen, Jesús a'uteájrapi u teyujta'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i hua'utamuári najjmi'ica a'ímej í mej me'uun tí'itu'aracare'e, ajta a'ímej í mej me'uun tí'inanaavecare'e. Tihua'ameesa pí pu té'ejhua'axi a'ímej í mej japuan tumin huá'apuata'atí'iracare'e, ajta tihua'ípua a'ímej í mej cucui'ise tú'aracare'e.

¹³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiraataxájtaca'a ti jíme'en yee, ayée pu nu'u teja'arajtehuaa a'ame í chí'ira'an tijín: “Chí'i mej tzajta'an tí'ixaxa'a í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu seicié raruure í chí'ij tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁴ Majta seica me'uun e'eré'ete'ecaa a'ujna teyujta'a. Seica mú mua'arácucu'un, majta seica, tzare'e mú hua'íicajme. A'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ajta a'íin tihua'uhuaa.

¹⁵ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, majta í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, mat'íij raaseíj a'ij ti Jesús huaréj mej mi miyen r'íi te'utaseíj í teite, mat'íij majta hua'useíj í tí'iríi í mej rujijhuave'ecaa tijín: “Tiché'e nu'u r'íi tiraateájtuaani temíjna ti David teecan jetze airáane”, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a.

¹⁶ Mat'íij mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa pecái tí'inamua a'ij mej tí'ixa amíime mi tí'iríi?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Aa ni'ijta ne'u. ¿Ni tzaa secaí siyen ra'ujíjve í yu'uxari jetze ti ayén té'eyu'usi'i? Ayen tijín:

A'íi mú nu'u majta r'íi tiratá'aca a'ímej í tí'iríi, majta a'íime í uneeca'ise.

A'íi mú Dios jetze arájca'ane mej mi miyen huárini.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'utátuaa. Ajta iyá'uraa. A'uu pu a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arajtehuaa tijín Betania. A'uu pu huatáxa'ai.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa ti caí taca'a a'íjna í huaréj

(Mr. 11:12-14, 20-26)

¹⁸ Yee ruijmua'a yee tí'ij ajtahua'a pí'ájve, pu'uri í'icuataca'a a'íjna í Jesús.

¹⁹ A'íi pu huaréj huaseíj ti e'etávee a'ájna vejli'i juye jetze. Aj pu i a'uré'ene a'u ti e'etávee a'íjna í huaréj. Capu a'atzu taca'acaa sino téxamua'icaa pu'u. Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa a'íjna í huaréj tijín:

—Capej ché'e ja'anáj taca'an.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i huatéhua a'íjna í huaréj.

²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e, mat'íij raaseíj, jé'ecan mú a'ij te'utaseíj. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'irí'iri ti ayén ca'anacan huatéhuan amíjna mi huaréj?

21 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u huaríj. Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e ti ij ayén teja'uré'enen a'ij ti tejamuá'amitíejte'e, ajta ti pua'a caí a'ij á'amua'ase sej caí a'ij huárini ayée xu che'atá sena'a raayí'itihua'a xá'ara'ani sej siyen raruuren semíjna mi huaréj netíj neri ráaruu. Seajta siyen raayí'itihua'a xá'ara'ani sej siyen raata'aíjten semíjna mi jirí tijín: “Tíchesi yee, ateájra'a á jaata'a, já'ahua'a í mar jetze.” Aj pu i xaa ayén teja'uré'enejsin, ti ayén huárini í jirí.

22 'Setíj sena'a sej siyen tí'ijhuavii í Dios, ti pua'a siyen té'atzaahuat'e, aj xu xaa ra'ancuré'asin.

A'íjna í ti jín antiújmua'aree í Jesús

(Mr. 11:27-33; Lc. 20:1-8)

23 Aj pu i Jesús a'uteájrupi teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a Tí'ij a'ín tihua'umua'aten í teite, a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta í vaujsi, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Aye nu tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Tí'itájni hui jín peti'itéjvee pej pi piyen ríci? ¿A'ataani muaatá'a pej piyen huárini?

24 Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Niche'e seíj tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a siyen tinaatá'ixaate'en se'íjna jime'e, aj nu xaa niyen tejámuaatá'ixaate'esin tí'itíj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci.

25 A'íjna í ti jín tí'itéveeca'a a'íjna í Juan ti ij huá'umuai'íhua í teite, ¿a'uné jetze a'uvé'emej? ¿Ni u ta japua, Dios ti é'esejre'e, na'ari íiyen chaanaca japua, huá'a tzajta'a í teite?

Matí'ij mi tí'itíurixaa rujímua'a. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios pu ya'uta'íteca'a, a'íi pu ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné 'een jín tecaí rá'atzaahuat'e te'íjna.

26 Mí teajta iteen, capu hui rí'irí tej tiyen raataxáj yee teteca mú ya'uta'íteca'a a'iné tehuá'atziine'e í teite. Naíjmi'í mú miyen rá'atzaahuat'e ti a'ín Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

27 Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa me'íjna í Jesús. Miyen tijín:

—Catu ramua'aree.

Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta inee amuaatá'ixaate'esin tí'itíj í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen ríci.

Jíme'en í mej í'í yaújmua'ame'en, í mej hua'apua

28 Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Casí'í, a'iné tejamuá'amitíejte'e a'íjna jime'e i niuucari. Ja'atí pu hua'apuaca tiyaúumua'a. Aj pu i e'iré'ene í seíj jemi. Aye pu tiraata'íteca'a tijín: “Niyauj, aricu patá'aj teja'umuári'en íjii a'u nej uuva á'uuhuii.”

29 Aj pu i a'ín yaujra'an ayén tiraatá'ixaa tijín: “Canu niyen rini.” Mí ajta a'ín, seicié pu tiu'umuá'aj. Aj pu i xaa u á'ume ti teja'umuári'en.

30 Ajta á'iyen, a'ín ya'upuáara'an e'iré'ene í seíj jemi. Aye pu che'atá tiraata'aíj a'íjna tíj ajta ari í seíj tiu'uta'aíj í ta'amujca. Ajta a'ín yaujra'an, ayée pu tiraatá'ixaa tijín: “Aa ni'íjtá, ayée nu rini.” Mí ajta caí, capu. Capu á'ume ti teja'umuári'en.

31 'Niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. A'íime í mej hua'apua, ¿a'ataani ayén huaríj a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í ya'upuáara'an?

Aye nu tiraatá'ixaa tijín:

—A'íjna, í ta'amujca.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej huá'ajjive'e í go-bierno jetze me'ecan, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'an tumin jime'e, a'íi mú á'amua'itín me'íjna jime'e mej mi a'uun a'uteárate Dios ti é'esejre'e.

³² 'Ayee pu'u tí'een, a'iné ayée pu hui 'een jín mú a'uvé'emej a'íjna í Juan tí i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij sej ye'í huárini í Dios jemi. Mí seajta mú'een, caxu rá'antzaahuate. Majta me'ín í mej huá'ajijve'e, majta a'íime í 'uuca í mej huataúra'a tumín jime'e, a'íi mú xaa rá'antzaahuate. Mú'een xu ráamua'areeri'i se'íjna. Capu amín a'ij, aúche'e pu caí tí'itíj a'amua jetze tásiseiri sej si se'icé tiú'umua'ati, sej si rá'antzaahuate'en.

Jíme'en í mej tí'imijhuacare'e í mej majta a'ij pua'a tí'ite:iteca'a
(Mr. 12:1-12; Lc. 20:9-19)

³³ 'Xáanamujri'i se'íj i niuucari. Ja'atí ti nu'u ayén uuva huáhui. Ajta raaré'ana tejcuá jime'e. Aj pu 'i tí'itíj até'ijche tí tzajta'an rámi'iye já'ara'ara'an í uuva. Ajta nu'u tí'itíj ájtaahuaca'a mej japuan hua'íxi'ere'en mej mi raase'íj nainjapua a'utí ja'u'ástime mej tí'imijhuaca.

'Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu i hua'utáne'íte í chuej mej mi tiraanájchite'en caj je'icáca. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati se'íj chuejra'a japua.

³⁴ 'Tí'ij nu'u teja'uré'ene mat'í'ij pua'a rajuru'aca a'íjna í uuva, seica pu huata'íteca'a a'íme'íj í mej tí'ijvaire'e mej mi hua'utáhuavii a'achú tí caj tí'ijci'iti a'íjna tí tichuej.

³⁵ Majta me'ín í chuej mej huataújne'íj, a'íi mú hua'uvívi'i a'íme'íj í mej huata'ítí'ihuaca'a. Se'íj mú huatéevajxi. Majta se'íj mú huajé'ica, majta í se'íj, meraateátu'asixi tetej jime'e. Camu tí'itíj hua'utá'a.

³⁶ 'Ajta nu'u a'íin í tí'í'ira'ajte'eca'a, seica pu ajtahua'a huata'áiteca'a. Mu'uri jaítze'e í'í mu'icáca. Majta me'ín í chuej mej huataújne'íj, ayée mú che'atá mena'a huá'uruu a'íme'íj í mej huata'ítí'ihuaca'a.

³⁷ 'Yee pu nu'u teumé'eca. Tí'ij jí, a'íi huata'íteca'a a'íjna í ruyauj. Ayee pu tiu'umuá'aj tíjín: "Merá'antzaahuate'esin sein."

³⁸ 'Majta me'ín í chuej mej huataújne'íj, mat'í'ij raase'íj me'í'ijna í yaujra'an, ayée mú tiraaxí'epi'íntare rujímua'a tíjín: "A'íi pu a'íin pú'een, í tí nain tí'ijci'iti. Che'eré, tiché'e raajé'ica tí ij téjmi ta'áa á'ara'ani."

³⁹ Aj mú nu'u mi rajv'í'í me'í'ijna í yaujra'an. Mat'í'ij mi ru'irájrie á pua'acé. Majta raajé'ica.

⁴⁰ 'Me'ecui ari'icu, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? Tí'ij mú a'uvé'eme'en a'íjna í á'ara'an í chuej, ¿a'iné tí'itíj huá'aruuren a'íme'íj í chuej mej huataújne'íj?

⁴¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tíjín:

—A'íi pu caí hua'acu'uvé'e hua'antipua'ajte'esin a'íme'íj í mej a'ij pua'a tí'itete'ite. Ajta, a'íi pu hui seica huatani'íte'esin í chuej. Majta me'ín, ayée mú xaa raatá'asin í tí ráaci'iti tí'ij a'ájna teja'uré'enen mat'í'ij pua'a tí'ijuru'aca.

⁴² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari tí ayén jíme'en yee: A'íjna i tetej i mej raaté'uu, ájca'i mej ya'uhua'axi í mej chí'ij ta'ahuaca; ayén pu te'irájraa tí a'íin pú'een'e'e já'araa tí i'í esquineero? Tavástar'a pu ayén ráaruu, ajta rí'í te'utéevatzi í tatzajta'a.

⁴³ 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, Dios pu amua'ari'ira a'íjna tí teja'amua'ac'ítí'iche'e júte'e tí é'eme'ecan í Dios jemi. A'íi pu hua'utá'asin seica í mej miyen rini a'ij tí tiraavíjte'e. A'íi mú ra'ará'astijre'esin xaa ne'u.

⁴⁴ Ajta a'íin i tetej, tí pua'a ja'atí japuan tíveti, a'íjna í ja'ati huatána'axijsin a'íjna i tetej japua. Na'ari caí, tí pua'a a'íin tetej án é'ejveti japuan se'íj í tevi, aj pu i a'íin ra'iráxayeepe'esin í tevi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁵ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, mat'í'ij ráanamujri'i a'ij tí Jesús tí'ixajta'a niuucari jime'e, aj mú mi ráamua'areeri'i tí a'íin a'íme'íj téxajta'ajme'e.

⁴⁶ Mat'í'ij mi ráahuau a'ij mé ye'í huárini mej mi raatéevi'i. Mí majta, camu miyen huaríj a'iné mehuá'atzi'ine'eca'a a'íme'íj í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. A'íime í

teite, naími'i mú miyen ramua'areereca'a ti Jesús a'ín pu'eene'e seij ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

22

Jíme'en í mej jín tí'iyestehua'a ti pua'a ja'atí huaténeiche

(Lc. 14:15-24)

¹ Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa niuucari jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

² —Ayee pu Dios huá'aruure í teteca mej íyeyen japuan cñne í chaanaca ti Dios te'áijta. Ayee pu che'atá na'a huá'aruuren tíj a'íjna í rey ti tiú'uyeste a'íjna jime'e ti yaujra'an huaténe'icheca'a.

³ 'Ajta a'ín í rey, a'í pu nu'u hua'uta'íteca'a a'ímej í mej tí'ijvaire'e mej nu'u u hua'utájeeve a'ímej í ti ari hua'utá'ínee. Mí majta a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a, camu á'ujca'anejca'a mej á a'ire'enen.

⁴ 'Ajtahua'a, seica huata'íteca'a mej mi majta hua'utájeeve. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Ayee xu yeehui tihua'utá'ixaate'en a'ímej nej neri hua'utá'ínee tijín pu'uri tiu'uté'atime í cua'ira, pu'uri ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej huá'ucui'ini í ye'emuaate ti tihuá'uci'imite, huácasi, majta puuyesi. Nain pu yeehui ari huaxí'epi'ín tej ti tiú'uyesten.”

⁵ 'Majta me'ín í mej huatá'iniihuaca'a, camu a'atzu huá'utzaahua. Ma'ucíjxi micu. Seij pu a'uun á'ume a'u ti tejé'ehuaste'e. Ajta seij, a'úu pu á'ume a'u ti tejá'atua.

⁶ 'Majta í seica, a'í mú nu'u hua'uvívi'i í mej tí'ijvaire'e me'íjna í rey. Majta a'ij pua'a huá'uruu. Majta huá'ucuii seica.

⁷ 'Jé'ecan pu nu'u huataniú'ucaca'a a'íjna rey. A'í pu hua'uta'íteca'a a'ímej í xan-taaruu. Mat'íj mi huá'ucuii naíjmi'ica í teite. Majta raaré'atai í huá'achi'i.

⁸ 'Aj pu i a'ín í rey ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Pu'uri huaxí'epi'ín tej tí'iyesten. Mí ajta, a'ímej í nej neri hua'utá'ínee, capu ayén hua'ucí'i mej mú mú a'uvé'uju'un.

⁹ 'Sericu mú'een, tíj na'a ti cure'enéjme í caaye, setá'aj hua'utá'ínen mat'íj mena'a í teite a'achú sej pua'améca jé'eteuni.”

¹⁰ 'Mat'íj mi huiráaci caaye jetze a'íme í mej tí'ijvaire'e. Jéihua mú huá'ajseij í teite a'achú mej pua'améca á'uteu, í mej a'ij pua'a tí'iteteite, majta í mej rí'i tí'iteteite. Ayee mu'u pua'amé a'uteájrupi u chí'ita a'achú mej ú'uve.

¹¹ 'Aj pu nu'u i a'ín rey, a'uteájrupi a'ujna tí'ij a'ímej huaseij í ti hua'utá'ínee. Aj pu i ja'atí huaseij ti caí ayén tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a seij huaténeiche.

¹² Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín: “Casi'i, ne'amiigu, ¿a'íné tiu'utá'iristareca'a pej caí piyen éene'e tí'itéechen a'ij ti tiraavíjte'e, pej uteárute peyujna?” Ajta a'ín í ja'atí, capu nu'u a'atzu huataniú.

¹³ 'Aj pu i a'ín rey ayén tíhua'uta'áj a'ímej í mej tí'ijvaire'e tijín: “Setá'aj yeehui ra'amúájí'ici'en muájca'are'ara'an jetze, seajta ñcájra'an jetze. Seajta, mé pua'acé ya'urájrieni a'u ti a'utíca'a. A'uu mú yeehui ruyéine muá'aju'un, majta rutamej jín ancuré'ujci'imée muá'aju'un me'íjna jime'e í mej rajpuaíjtzi.”

¹⁴ 'Majta me'ín ti Dios huá'ajee, a'í mú mu'íi. Mí majta, me'ín ti Dios hua'avé'ehua, camu mu'íi, sino c'íj mu'u, micu.

Jíme'en í mej jín tí'ina'achitaca í í gobierno jemi

(Mr. 12:13-17; Lc. 20:20-26)

¹⁵ 'Majta me'ín í fariseos, a'í mú a'ucíj. Majta miyen raaxí'epi'íntare mej mi raatémua'itín me'íjna í Jesús ti ij a'ín ayén auté'itzen mej mi me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

¹⁶ 'Mat'íj mi seica huata'íteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan í Jesús. Aj mú mi a'ucíj, majta seica jamuan í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Heródes.

Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Maeestru, a'ij tu mua'aree ti caí ti'itíj timuá'aturaate'e, pajta hui piyen tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ata a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Mú'ee pej caí tí'ajaahuate'e í teite jemi a'iné capu mú'eetzi jetze ruxe'eve'e ja'atén mej pú'een.

¹⁷ Patá'aj piyen titaatá'ixaate'en yee: ¿Ni qui xí'epi'in tej te'ín tiu'unájchi a'íjna jíme'e í mej huá'ajijve'e í gobierno jetze me'ecan nusu tecaí? ¿Ni qui tiyen tiraanájchite'en te'íjna ti tí'ita'aijte'e ti ayén ántehuaa tijín César?

¹⁸ Ajta a'ín í Jesús, pu'uri ramua'areereca'a mej caí miyen tí'ira'ihua'u jé'iyecan jíme'e sino ayée mú raxí'eve'eca'a mej a'ij pua'a ráaruuren. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí siyen tí'ijri'ire jé'iyecan jíme'e. ¿A'iné 'een jín siyen tí'itese'e sej naateevi'i?

¹⁹ Tumin senaataseíjrate'e í mej jín tí'inajchita me'íjna í mej jín huá'ajijve'e.

Aj mú mi sej ye'evé'e'ite, í tumin.

²⁰ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani í néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa yéj ti á'ayu'usi'i?

²¹ Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Amíjna ne'u í tej tiyen ratamuá'amua tijín César.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huárini. Seraatá'an se'íjna í César a'achú ti caj tí'iraci'iti, seajta raatá'an í Dios a'achú ti caj tí'iraci'iti a'íjna.

²² Mat'íj miyen tiráanamujri'i, jé'ecan mú naa rí'i tira'utaseíj. Mat'íj mi á yaúurie. Majta a'ucíj.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin í mi'ichite

(Mr. 12:18-27; Lc. 20:27-40)

²³ A'ájna xicájra'a jetze, a'íj mú majta á e'iré'ene a'íime í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime ti jíme'en yee camu ché'e huatarújsin í mej huácuii. Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

²⁴ —Maeestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Tí pua'a nu'u ja'atí ti neiche, ti pua'a a'ín caí tí'tí'iríjmu'a'a huámí'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'ín ihuáare'ara'an ra'ancuré'eví'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i ti ij tí'tí'iríjmu'a'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan.

²⁵ 'Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj téjmi tzajta'a. Mua'aráhua'apuaca'a me'íjna í ru'ihuaamua'a. Ajta a'ín ti i'ivasta'a, a'íj pu huaténé'icheca'a. Ajta á'iyen huamí'i. Aru capu tí'tí'iríjmu'a'a já'araa a'íjna ti ratévi'itine'e. A'íj pu jemi huateájturaa a'íjna ti ra'ité'ase.

²⁶ Ayee pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í juutzeájra'an í ti ra'ité'ase í ti vásta'a me'ecan, a'íj pu ajta caí tí'tí'iríjmu'a'a já'araa, huamí'i. Ajta á'iyen í sej, í ti i'í huaíca, a'íj pu ra'anténexcaca'a. Ajta, ayée pu che'atá na'a tiráaru. Ajta á'iyen, ayén te'irájraa ti ayén tihuá'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua. Capu ja'atí tí'tí'iríjmu'a'a já'araa.

²⁷ Tí'ij jí, a'ín 'íita'a ajta huamí'i.

²⁸ 'Ari íjii, ¿a'ataani hui íra'ara'an pú'éene'e a'ame, a'ájna xicájra'a mej jetzen majtáhua'a huatarújsin? Naími'i mú xaa ratévi'itine'e, a'íime í mej aráhua'apua.

²⁹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Sete'uteújxua mú'een a'iné caxu ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Caxu seajta ramua'aree a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

³⁰ A'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin í mi'ichite, camu miyen néjne'ichen í teteca. Majta í 'uuca, camu majta viichen, sino ayée mú éene'e muá'aju'un matíj a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

³¹⁻³² 'Mí seajta mú'een, jíme'en a'ájna xicájra'a mej jetzen huatarújsin a'íime í mej huácuii, ¿ni tzaa secaí ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti Dios tejá'amua'ixaate'e tijín:

“Nee nu nauj huá'a Dios pú'een a'ímej í á'amuaya'upua, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo”? Dios pu tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruurica'a. A'íj pu jín, a'íi pu a'íin pú'een í huá'a Dios a'ímej í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'ímej í mej mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³³ Majta me'ín í teite í mej e'etiújseij í jemin, jé'ecan mú naa r'íi tira'utaseij me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tihua'amuá'atejca'a.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'ajta, í tí'jaítze'e ruxe'eve'e
(Mr. 12:28-34)

³⁴ Majta me'ín í fariseos, mat'íj ráamua'areeri'i ti Jesús ayén hua'utémua'iti a'ímej í saduceos, aj mú mi tiújseij.

³⁵ Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecantaca'a, temua'a pu tiraayí'itihua'a a'ij ti té'eyu'usii í yu'uxari jetze. A'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

³⁶ —Maeestru, ¿tí'itájni niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan?

³⁷⁻³⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'íin pú'een í niuucarijra'a í ta'amuájca, ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máaj seij niuucarijra'a, ti ayén tijín: “Patá'aj piyen r'íi te'utá'amuá'ati í á'a tzejta'a í Dios jemi, nain í pej jín r'íi te'utá'amuá'ati, a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain jín á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amuá'atziira'a jime'e.”

³⁹ 'Ajta, ayée pu hui che'atá na'a 'een í ti ra'ité'ase tijín: “Patá'aj nu'u piyen che'atá pena'a r'íi tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj aseij tí'ití'á'acha'íi.”

⁴⁰ Nain a'ij ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta nain a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, nain pu jín ayén tirájteusin a'íjna jime'e i ti tí'ihua'apua i niuucari. —Ayee pu Jesús tiraatá'ixaa.

¿A'ataani yaujra'an pú'een a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u?
(Mr. 12:35-37; Lc. 20:41-44)

⁴¹ Maúche'e mú e'eré'ete'ecaa a'íime í fariseos. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

⁴² —¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'en a'íjna í Círístu'u, ti Dios án yá'ujra í ipuari japua? ¿A'ataani yaujra'an pú'een?

Ayee mú titeetaniú tijín:

—A'íi pu hui rayauj a'íjna í David teecan.

⁴³ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Tí'pua'a ayén tí'ayajna, tí'ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios raatá'a ti David tiu'utaxáj a'íjna jime'e í Círístu'u, ¿a'iné 'een jime'e David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a? Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan tijín:

⁴⁴ Tavástara'a pu ayén tiraatá'ixaa a'íjna i nevástara'a ti jíme'en yee:

“A'ujyeíjxi'í ipuari japua íiye neri'írínta'a.

Paúche'e huatéjcatii ajta nena'a caí hua'utémua'itin í mej muájcha'íire'e.”

⁴⁵ 'A'íj pu jín, ti pua'a David ayén raatamuá'a tijín nevástara'a, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'íin Círístu'u ayén a'íin pu'éene'e á'ara'ani í yaujra'an? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u, a'iné Círístu'u pu jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee caí David teecan ayén tí'itéveeca'a.

⁴⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, camu a'atzu a'ij tirájteu a'ij mej tiu'utániuuni. Tíj na'a a'ájná'imua, capu ché'e ja'atí á'uca'anejca'a ti ayén tiraata'íhua'u.

23

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'ímej í fariseos, majta a'ímej í mej tí'imua'atacare'e í yu'uxari jetze

(Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

¹ Aj pu i Jesús hua'utá'ixa a'ímej í teite mej jemin e'etiújseire'eca'a, ajta a'ímej í mej jamuan á'ujjhuá'ane'e. Ayen tijín:

² —A'íme, í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, majta a'íme í fariseos, a'íí mú títeté'u'upu'u teyujta'a mej mi miyen che'atá mena'a tihuá'umua'aten í teite í yu'uxari jetze a'ij ti rijca'a a'íjna í Moisés teecan.

³ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e sej si hua'ará'astijre'en, seajta siyen huárini nain jime'e a'ij mej tejá'amua'ixaate'e.

'Mí seajta mú'een, caxu siyen che'atá sena'a rijca a'ij mej ye'í ríci a'iné camu miyen jé'iyecan jín tí'ijri'ire a'ij mej tejá'amua'ixaate'e.

⁴ Ayee mú ve'ecán jín tihua'a'íjcate'e í teite a'íjna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri ti caí ja'atí raayí'iti ti ayén huárini. Majta á'iyen, a'íí mú hua'uta'a'íjte'esin í teite mej nu'u mi me'íjna jín ra'ará'astijre'en. Mí majta me'ín, camu a'atzu taúra'aca ti ij ayén che'atá na'a tihuá'uci'iti.

⁵ 'Matíj mena'a mej miyen ríci, ayée mu'u ríci jéjre'ecitze'e mej mi teite hua'useíj. Antajíya'ujme'en mú ratá'ahuaca me'íjna í mej jín antéujj'íci'ejme í rumu'úu jetze, majta tí'íjímé'en te'ejvíjxi a'utí ti aucástimee í hua'asiicu'u.

⁶ Jé'ecan mú raxí'eve'e ti tihuá'uci'iti mej a'ujrá'ase ipuari japua jamuan a'íjna í ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í mej jín tí'iyeste. Ajta hua'atéyujta'a, ayée mú raxí'eve'e mej a'ujrá'ase í ta'amujca í ipuari japua a'uj mej á'araraase í huá'avaujsimua'a.

⁷ Jé'ecan pu hua'aráanajche mej me'ín teite hua'utateújte a'ájna a'u mej tí'itu'araca. Ajta, ayée pu hua'aráanajche mej teite miyen tihuá'ajeeve tijín nevástara'a.

⁸ 'Mí seajta mú'een, caxu siyen rahuauca ti ij ja'atí ayén tejamuaatájeeve tijín nevástara'a. Caxu xaa ne'u, a'iné najími'i xu ru'ihuaamua'a, ajta seíj pu'u pú'een í á'amuaastara'a. A'íi pu a'íin pú'een í Dios.

⁹ Seajta mú'een, caxu siyen ja'atí huatámua'ati tijín niyá'upua, a'iné seíj pu'u pú'een í sej seri rájya'upua. An pu é'eseijre'e u ta japua.

¹⁰ 'Caxu seajta rahuauca mej miyen tejá'amuaajeeve tijín nemaestro. Caxu a'atzu, a'iné seíj pu'u pú'een í ti i'i á'amuaaestru, inee i nej i'i Ciríistu'u, ti Dios án neja'ujyeíjtza í ipuari japua.

¹¹ 'Ajta, a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'it'éjvee a'amua tzajta'a, a'íí pu hui amuaatévai're'esin najími'ica mú'ejmi.

¹² Ayee pu'u, a'iné ja'atí ti na'a ti á'ujtzaahuat'e ti nu'u ve'ecán jín tí'it'éjvee, Dios pu raatá'asin ti ciliéene'e jín te'enteárute. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti jé'iyecan jín ruseijrata ti ciliéene'e jín tí'it'éjvee, Dios pu ayén raatá'asin ti te'enteárute tí'it'íj jime'e ti ve'ée.

¹³ 'Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuatí'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu tihua'aténaamua í teite mej mi caí a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua. Caxu á'ujca'ane sej siyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Caxu seajta hua'atá'aca mej mi miyen huárini mi seica í mej tí'itese'e mej mi me'uun a'uteárute.

¹⁴ 'Seajta, setá'aj siyen huataújxiemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuatí'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu tihuá'ari'ira í huá'a chí'ij a'ímej í mej 'uuca, mi mej majta rujímua'atajme. Seajta á'iyen, a'uun xu a'uteáru'ipi u teyujta'a; seajta a'ateevi'i jín rahuavíiraca í Dios jemi. Mú'een xu siyen ruseijrata sej nu'u caí tí'it'íj jín auteájturaa. A'íj pu jín jaítze'e xu rajpuaítzi xá'aju'un.

'Seajta, setá'aj siyen che'atá sena'a huataújxiemiste'en mú'een mi sej caí rí'i mé titeumuámua'aree. Capu tí'it'íj tásiseiri á'amuatza'ajta'a.

¹⁵ 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuatí'ira'a jime'e a'iné caxu araúraste rujímua'a. Ayee xu íiyen ciíne nainjapua í chaanaca, seajta yen ciíne í jaj japua sej si

sej huatémua'itín ti ij a'ín ayén ti'itíjcha'íi setíj mú'een. Seajta, setí'ij raatémua'itín, ayée xu tihuá'umua'aten ti ij á'iyen jaítze'e amuaatémua'itín jeíhua a'íjna jíme'e ti a'ij pua'a tí'tevistan, ajta tí'ij a'ín jeíhua pu jaítze'e rajpuaítzi a'ame secáí mú'een.

16 'Ayee xu si éene'e seuj tihuá'amua'ate. Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tíjín: “Capu ti'itíj vaire'e ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í teyuu, sino ti jíme'en yee ti pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e, aj pu xaa ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén araúrasten a'íjna jíme'e ti te'ataújratzii.”

17 'Mú'een xu caí ti'itíj ú'umua'aree, mi sej caí tivejáu'itie. ¿Ti'itáani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í oro ti teyuu jetze seijre'e na'ari í teyuu ti tzajta'an Dios huatúra'ate'en a'íjna í oro?

18 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e í teyuu. Ayee xu seajta tí'ixaxa'a mú'een tíjín: “Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'ivejta, capu ti'itíj a'ij tí'ivaire'e.” Mí seajta siyen tí'ixaxa'a tíjín: “Tí pua'a ja'atí ayén te'ataújratzii niuucajtze'en í muai'ivéjri ti án yá'ujra japuan a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'ivejta, aj pu xaa ayén a'íjna jín ruxe'eve'e ti araúrasten.” Capu ti'itíj a'amua tzajta'a tásiseiiri.

19 'Mú'een, mi sej caí rí'í mé titeumuámua'aree, ¿ti'itáani jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi? ¿Ni a'íjna í muai'ivéjri na'ari a'íjna ti japuan raatámua'i'ivajtaca'a, a'íjna ti japuan Dios huatúra'ate'en a'íjna í muai'ivéjri?

20 Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna sej japuan án yá'ujra í ti tiu'utámua'i'ivejta.

'Ayee pu'u tí'een, a'íjna ti te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna ti japuan tiu'utámua'i'ivejta, ayée pu 'een jín te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ti'itíj, ajta niuucajtze'en najmi'i tíj na'a ti án japuan yá'ujra.

21 Ajta a'íjna í ja'atí ti ayén te'ateújratziira niuucajtze'en í teyuu, a'í pu te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í teyuu, ajta niuucajtze'en Dios ti ari huiirájca a'ujna.

22 'Ajta, ti pua'a ja'atí ayén te'ateújratziira niuucajtze'en u ta japua, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í ipuari Dios ti án japuan 'é'e yé'ixaca. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a te'ateújratziira niuucajtze'en a'íjna í Dios ti án 'é'e yé'ixaca japuan a'íjna í ipuari.

23 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'í fariseos. Caxu siyen tí'ijrí'ire jé'iyecan jíme'e a'ine caxu siyen ra'ará'astijre'en nain jíme'e a'ij ti té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze. Mú'een xu xaa raatá'an ja'icáj ti ruxe'eve'e a'íjna jíme'e í sej jín rá'ancacare'en í sej racua'aca se'íjna í menta, seajta se'íjna ti naa teáarí'e, anis ti'itíj, seajta se'íjna í cumiinu.

'Mí seajta, caxu a'atzu ra'ará'astijre'en se'íjna jíme'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e ti ayén ti jíme'en yee: “setá'aj siyen raaxí'epi'íntari'ire'en a'ij ti tiraavíjte'e”, ajtahua'a seíj ti ayén yee: “setá'aj huá'ancu'uvajxi'ín í ruxí'ej teite”, ajtahua'a i'í ti jíme'en yee: “setá'aj caí te'uté'itzaara'an seíj jemi.” Ayee pu xí'epi'ín éene'e á'ame'enche'e sej caí yá'uhua'anan se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, mú'een xu seajta siyen huáriniiche'e í ti ciliéene'e seijre'e.

24 Capu hui ti'itíj a'amua japua nine'i, mú'ejmi, mi sej tihuá'amua'aten í seica. Jé'ecan xu tí'itese'eca'a sej si siyen ra'ará'astijre'en se'íjna jíme'e í niuucari ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, xu'uri mé rúurie se'íjna í Dios ti raaxájtaca'a a'íjna í niuucari.

25 'Setá'aj huataújxieemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijrí'ire jé'iyecan jíme'e. Ayee xu tí'itei'ihuaca, seajta naa éene'en tiu'uteujchéete'en sej si naa éene'en xá'ara'ani mé jéjre'e. Mí seajta, í ru tzajta'a, jé'ecan xu a'ij pua'a tí'iteteite, a'íjna jíme'e sej seri tihuá'uriiri'í í tihua'áa í seica, seajta sej caí á'ujcu'uvejca'a í sej jín tiu'utémua'iti.

26 Mí pej i'í fariseo ti caí ti'itíj a'atzajta'a tásiseiiri, pauj mi'í rí'í uhuá'aruuren í ti ú'useijre'e í á'a tzajta'a. Aj pu xaa, naa seíire'e a'ame í ti é'eseijre'e mé jéjre'e.

27-28 'Setá'aj huataújxiemiste'en mú'een, mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze. Caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Mú'een xu siyen naa seijre'e mé jéjre'e. Seajta mú'een, a'ij xu pua'a tí'iteteite í ru tzajta'a. Ayee xu 'een tíj huá'achi'i í mej tzajta'an huajé'enaamuaca í mej meri huácuii. A'iné ayée mú racácuainare'en mé jéjre'e, a'ij pu jín naa seijre'e a'ijna í huá'achi'i. Mí ajta, u tzajta'an, jei'hua pu te'urá'a í tihuá'acari, ajta í tihuá'ahua'ira'a ti ari tí'ipeti. Ayee xu che'atá sena'a a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a a'ijna jime'e í sej caí siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e, seajta a'ij pua'a rici.

29 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze, seajta mú'een mi sej i'i fariseos. A'iné caxu siyen tí'ijri'ire tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee xu rá'ajta'ahuaca í huá'achi'i í mej tzajta'an hua'ateájtuaani í mej meri huácuii, í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta siyen tiracámeijra mé jéjre'e temua'a naa a'ijna huá'achi'i mej tzajta'an hua'ateájtuaani a'imej í mej rí'i tí'iteteitestaca'a.

30 'Seajta siyen tí'ixaxa'a tíjín: "Tí pua'a tiyen ruuri tá'ara'aniche'e a'ájna'imua matí'ij yé chejca'a a'ime tavaújsimua'a teeca, catu xaa ne'u tiyen che'atá tena'a hua'ucui'iníche'e a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a matíj tihuá'ucuii í tavaújsimua'a teeca."

31 A'ij xu jín siyen té'antzaahuate'en í ru jetze í sej se'ín pú'een huá'ahuaacixa'astemua'a a'imej í mej huá'ucuii a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

32 Ayee xu'u i, setá'aj raanaíjmire'en a'ijna í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ime í ruvaújsimua'a teeca.

33 'Mú'een xu a'ij pua'a tí'iteteite, mi sej a'ijna jetze airáane í cu'ucu'u ti tí'ihua'itaca, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Ni qui ayén yee mú'een xu huateújvairé'esin ti ij caí Dios amuaatá'an í puaíjtzi? Ayej xaa ne'u ti'ayajna, puaíjtzi pu á'amuaci'iti tíj na'a rusén jime'e.

34 A'ij nu jín niyen tejámuaata'íti'ira a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í mej rí'i mé titeumuámua'aree, neajtahua'a seica í mej tí'imua'ata. Mí seajta mú'een, seica xu cui'ini, seajta seica siyen huá'atatan í cúruu jetze, seajta seica, ayée xu tihua'utévajxi'isin u á'amuateyujta'a. Seajta seica, ayée xu hua'utamuarite'esin a'u ti é'echajta'a, seajta méyee.

35 'Ayee pu'i 'een jín tejá'amuaci'iti nain jín í puaíjtzi í mej jín titéecui íiyen chaanaca japua tíj na'a mej raajé'ica a'ijna í Abel teecan ti yú e'iré'ene matí'ij raajé'ica me'ijna í Zacarías í ti yaujra'an pú'eené'e a'ijna í Berequías. A'uu mú ya'ujé'ica já'ita'a ti a'utéjvee í hua'ateyuu, ajta a'ijna í mej japuan tiu'utámua'i'ivejta.

36 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. Naíjmi'i jime'e í mej miyen a'ij pua'a rijca'a, puaíjtzi pu tihuá'aci'iti a'imej íjii mej yéchej a'ijna jime'e.

*Jesús pu nu'u huaújyeineca'a jíme'en a'imej í mej Jerusalén e'echéjme'e
(Lc. 13:34-35)*

37 'Seajta mú'een, mi sej Jerusalén huachéjme, naími'i mú'een mi sej Jerusalén jetze ajtéme'ecan, jé'ecan nu huatánxiemijte'e mú'ejmi jemi, a'iné ayée xu huá'acui'ica a'imej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta mú'een, siyen hua'uteátu'asixi a'imej í mej Dios jetze me'ecan tejá'amua'aijte'e mú'ejmi. Mu'íi nu niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen rí'i tejamuá'acha'ín, nej ni amua'irájtuaani. Néjxe'eve'eca'a nej niyen amuáaruuren tíj tecuaara'i ti hua'antéseire'e í chípili'ise ti hua'ava'ana í ru'ana jime'e. Mí seajta mú'een, caxu siyen tí'ijxe'eve'eca'a.

38 'Casi'i mú'een, pu'uri tén nej yé rúurieeni a'ijna xicájra'a nej jetzen raatátuaani í a'amuachi'i. Muá'avi'in pu a'utéchaxijsin.

39 Ayee pu'u, a'iné caxu ché'e ja'anáj neseijran ajta sena'a caí siyen raataxáj yee: "Ché'e huaújtemua'ave'en a'ijna ti ye'evé'eme niuucajtze'en a'ijna í tavástara'a."

24

Jesús pu raataxájtaca'a mej nu'u raaté'uuna í teyuu

(Mr. 13:1-2; Lc. 21:5-6)

¹ Aj pu í Jesús huirájræa teyujta'a. Tí'ij huiiramé'eca, a'íí mú á e'iré'ene a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj mú mi raatajé ti nu'u raasej í seica í chí'ij ti huá'uu jetzen í teyuu.

² Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Casi'i mú'een, ¿ni seri nain tí'iseij ti huá'uu iyecuí? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'ájna xicájra'a mej jetzen nain huaté'uuna í chí'ij ti yé curé'eevee, capu ché'e seíire'e a'ame jaxu'u jetze tetej ti ru japua ticaíjme. Nain mú huaté'uuna temua'a naa.

Jíme'en í ti huatasejre'en tí'ij caí xi te'entipúa'ajte'en nain

(Mr. 13:3-23; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

³ Aj mú mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu a'utacaíca a'íjna í Jesús. Matí'ij mi á e'iré'ene jemin a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e mej mi tiu'uta'íhua'u avítzi jíme'e. Miyen tíjín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itáani a'ij tí'iseijre'e a'ame tí'ij teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen pajtáhua'a áve'ecánesin, ajta tí'ij a'ájna pí tí'irijca ti te'entipúa'ari nain í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan.

⁵ Mu'íití mú hui huatasejre'esin neniúucajtze'e, miyen tíjín: “Nee nu ne'ín pú'een í Ciríistu'u, ti Dios á ne'ujyejítza í ipuari japua.” Ayee mú hua'utémua'ití muá'aju'un jeíhua teite hua'itzi jíme'e.

⁶ 'Seajta siyen tí'inamuajran mej nu'u meri tiné'use'esin á já'ahua'a na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhujsin mej tiné'use'en. Rí'í xu'u mú'een, sej si caí tí'itziíine'e, a'iné ruxe'eeve'e ti ayén tiú'urini. Mí ajta, caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen nain te'entipúa'ari.

⁷ 'Seica mú hui teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íí mú naími'i hu-ateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seica chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naími'i huateújne'usi'ite'esin. Mu'icacíé mú majta huatatiéjcu. Ajta huateújca'atzixi'isín í chuej mu'icacíé íiyen chaanaca japua.

⁸ A'íi pu a'íin pú'een í ta'amua'ajca í mej jín rajpuaíitzi muá'aju'un.

⁹ 'Aj mú mi miyen amuaavívi'iran seica jemi mej mi me'ín a'ij pua'a amuaáruuren, majta mej mi amuaacuí'ini. Matíj mena'a mej a'uchéjme íiyen chaanaca japua, a'íí mú amuajcha'íire'e muá'aju'un me'íjna jíme'e sej mú'een na'ará'astijre'e ineetzi.

¹⁰ 'A'ájna xicájra'a jetze, mu'íití mú mé nejaúujisin, majta seica maujtzeíra'amua'a muá'aju'un sej ajta sej. Majta tiú'ujcha'íire'e muá'aju'un.

¹¹ Majta mu'íití mú huatasejre'esin a'íime í mej tí'íhua'itaca me'íjna jíme'e mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mehuá'acuanamuan jeíhua í teite.

¹² A'iné mu'uri jaítze'e a'ij pua'a rici í teite, camu ché'e ru'íhuaamua'a temua'a naa mú muá'aju'un. Mu'íití mú muári'erista muá'aju'un.

¹³ 'Mí ajta, Dios pu japuan niuuni a'íjna ti ayén té'eviicua'i ajta na'a caí huámí'ini.

¹⁴ Ajta, ayée pu amuacáí ruxe'eeve'e sej si a'ucíjxi'ín nainjapua seíj chuéjra'a japua sej si hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'íajta. Aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

¹⁵ 'Ayee pu ajmí'i ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Daniel teecan mej nu'u tí'itíj huatéchajtza a'u ti Dios huatéúra'ate nain. A'íi pu nu'u a'íin pú'een a'íjna í tí'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti xána'avi'ire'e, ti tzi'íni'ire'e. Ajta a'íjna ti rá'ajijve'e, ché'e a'íin yaú'itíeé á'ara'ani a'íjna.

'Setí'ij raasej, ayée xu huári'ni mú'een.

16 Me'ín í mej Judea a'uchéjme, miché'e a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujírime.

17 Ajta, a'ájna xicájra'a jetze, ti pua'a ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'ín ca'anacan acájra'ani. Ché'e caí ti'itíj huiirá'an í ruchi'itá, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

18 Na'ari ti pua'a ja'atí tejé'emuari'e u ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche ti ij rucixu huiráapin, sino ché'e á'ura'ani ca'anacan.

19 'Cui'i xaa ne'u, jé'ecan mú rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze í uuca mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'itéjmee í ruyaujmua'a.

20 Setá'aj siyen tiraatáhuavii í Dios jemi ti ij caí ayén ruxe'leve'e sej a'ucíjxi'in tí'ij huáseevi'in, na'ari a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

21 'A'ájna xicájra'a jetze, jaítze'e mú rajpuaítzi muá'aju'un mej caí ja'anáj miyen tirajpuaíjtzica'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca. Capu ajta ché'e huá'aci'iti í puaíjtzi a'ij ti tihuá'aci'iti a'ájna xicájra'a jetze.

22 'Ajta, ti pua'a a'ín tavástarara í Dios caí ayén ráaruurénche'e ti ij caí ché'e ayén ira'atéevi'i ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'uré'eseire'e í jéjcuca, a'íi pu xaa ari ayén ráaruurée tí'ij caí ché'e ayén irá'ateevi'in.

23 'Seajta mú'een, caxu siyen rá'atzaahuate'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ájna xicájra'a jetze tíjín: “Casi'i, íiye pu já'ita'a é'en a'ájna í Ciríistu'u.” Caxu seajta rá'atzaahuate'e ti pua'a seíj ayén tí'ixajta yee: “Me'ecui, amée pu já'ita'a é'en.”

24 'Mu'ití mú hui huataseíjre'esin a'íime í mej nu'u i'i Ciríistu'u, majta a'íime í mej nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí majta, camu. Metí'ihua'ítaca mu'u. Ayee mú me'íjna jín a'ij mej tiraayí'iti mej mi seica a'ij te'utaseíj í teite. Ayee mú majta tiu'utaseíjrata ti júte'e é'eme'ecan Dios jemi a'ij mej ye'í rici. Ayee pu naa seíre'e a'ame mej mi hua'utémua'iti hua'ítzi jime'e a'íime í ti Dios hua'uré'eseij, ti pua'a ayén tí'iri'iristan mej hua'utémua'itin.

25 'Casi'i mú'een, nu'uri amuacá amuá'ixaa.

26 A'íj pu jín, caxu siyen rá'atzaahuate'e ti pua'a ja'atí ayén tejámuaatá'ixaate'en ti jime'en yee: “Amée pu nu'u á'uye'i 'ítzitá a'u ti caí mé'e ja'atí”, na'ari ayén yee: “Íiyu pu huiirájca avíitzi jime'e yú chi'ita.”

27 'Mí ajta, ayée pu té'eme a'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecáanen i nej neajta teáata'a jetze airáane. Ayee nu jéjre'ecitze'e seíre'e na'ame tíj mej témaxcava'ara'an. Amuacá pu u e'íjnéri'icí a'ame a'u ti e'íjninei í xica, ajta á'iyen ayén che'atá na'a huanéri'icí a'ame a'u ti e'eteáru'ipi.

28 Ajta ayée pu che'atá na'a té'eme tíj ti'itíj ti huamí'i. Tí'ij ti'itíj huámí'ini, aj mú curé'ecijxi'isin a'íime í muá'ara'ica.

*Jíme'en a'íjna xicájra'a ti jetzen ajtahua'a uvé'enejsin í ti ajta teáata'a jetze airáane
(Mr. 13:24-37; Lc. 21:25-33; 17:26-30, 34-36)*

29 'Jíme'en pu'u te'entipué'ari nain í mej jín rajpuaítzi muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze, aj pu xaa ayén seíre'e a'ame u júte'e ti jíme'en yee:

Anaaruti í xica, capu huanéri'icí a'ame í máxcira'i jime'e.

Majta me'ín í xu'ura'ave, a'íi mú u e'ecávatzijxi'isin u júte'e.

Muaateúvivájra'asin a'íime í mej tí'ajta í mej majta é'eseijre'e u ta japua, matíj mena'a pua'amé.

30 'A'ájna xicájra'a jetze, a'íj pu huataseíjre'esin u júte'e í mej jín ramua'aréeren tíjín nee nu neajtahua'a yé ve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáane.

'Majta me'ín í teitejra'a mej íiyen seijre'e chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé huataújxiemiste'esin náimi'i í ru jetze. Ayee mú ti'ineseíira muá'aju'un netí'ij ave'ecáanen í jaitiri jetze. Ayee pu seíre'e a'ame temua'a naa mej mi miyen huateújtzaahuate'en. Aj mú xaa ramua'aréeren í nej nain jín antínmua'aree.

31 Neajta nu te'ucáci'isite'esin ca'anín jime'e, neajta hua'uta'aíjte'esin a'ímej í mej nevaire'e u ta japua mej a'ucíjxi'in nainjapua í chaanaca mej mi hua'uré'eseire'en a'ímej í nej neri hua'avé'ehuau. A'u ti ja'u'ástimee í chaanaca, a'úu mú huaúuvi'itin.

32 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna jime'e a'ij ti ye'í ríj á'aye'i a'íjna í huaréj. Tí'ij antineájxi'in ti cua'ati a'íjna í cíye'ara'an jetze, ti pua'a ajta ari huataxúta'an, aj xu si siyen ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari.

33 A'iné ayée xu ramua'aree ja'anáj ti pua'a pítí'irici se'íjna jime'e í sej rasiseli, ayée xu che'atá sena'a tiráamua'aree ti ari vejli'i ja'anáj ti jetzen antipué'ari nain se'íjna jime'e sej raseijran nain a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa.

34 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, majta mauj ruuri naími'i í teite í mej íiyen seijre'e íjii, nain pu xaa araúrastejsin.

35 Ayej xaa tí'ayajna, a'íi pu antipué'ari naíjmi'i tíj na'a tí'ipua'amé ti íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta a'ín í niuucari a'ij nej neri tejamuá'ixaa, capu ja'anáj antipué'ari xaa ne'u.

36 'Capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti te'entipué'ajte na'ari a'atzaj ti ayén tí'irini. Camu ramua'aree a'íme í mej tí'ivaire'e u ta japua. Canu neajta ramua'aree ínee sino, a'íi pu xaa ramua'aree a'íjna í nej rájya'upua.

37 'A'ájna xicájra'a nej jetzen neajtahua'a yé ve'ecánejsin ínee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée pu té'eme. Ayee mú che'atá mena'a tí'ijri'irée muá'aju'un í teite matíj tí'ijri'irejca'a a'ájna tí'ij auj ruurica a'íjna í Noé teecan.

38 Ayee mú ríjcaa, tí'ij caí xi antipué'areca'a í chaanaca jaj jime'e, metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. A'íi mú néjne'iche, majta viiche'ecare'e. Maúche'e mú miyen ríjcaa ajta caí a'ín Noé ateájraa í baarcu jetze ti ve'ée.

39 Majta me'ín í teite, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti tí'iti riníche'en. Aj mú xaa ráamua'areeri'i tí'ij huatámi'iyeca'a. Huaja'ujaújte naíjmi'ica í teite. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ájna xicájra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin, i nej teáata'a jetze airáne.

40 'A'ájna a'úu mú huaté'uu muá'aju'un ví'ira'ata'a, mé hua'apua í teteca. Seij pu á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipué'are. Ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin.

41 Majta me'ín í 'uuca, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un, mé hua'apua. Meté'atí'ixíj mú muá'aju'un. Seíj pu ajta á'avi'itichi'ihuan tí'ij te'entipué'are, ajta í seíj, a'úu pu a'uteáturaasin.

42 'A'íj pu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj atanéjne'ere temua'a naa, a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze uvé'enejsin í á'amua'astara'a.

43 'Setá'aj siyen yaú'itiée xá'ara'ani se'íjna. A'íjna jime'e í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'ín ramua'areere a'atzaj ti pua'a í tíca'ari tzajta'a a'uteáruti a'íjna í nahua'ari, ayée pu ríni a'íjna ti huatéechi'i. A'íi pu atanéeri a'ame, ajta capu raatá'asin ti a'ín nahua'ari ra'antána'aca í puéerta, tí'ij uteárute u chí'ita.

44 Ayee pu hui che'atá na'a ruxe'leve'e sej siyen atanéjne'eri a'iné ínee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée nu uvé'enejsin a'atzaj sej caí pua'a nechue'leve'e mú'een.

Jíme'en a'íjna ti xaa nain jín rá'astijre'e, ajta a'íjna ti caí a'atzu rá'astijre'e

(Lc. 12:41-48)

45 'A'íj nu jín niyen tejá'amua'ihua'uran. ¿A'ataani tévira'a ayén caí ja'anáj á'ítzee, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree ti pua'a a'ín vástare'ara'an ayén tiraal'ícate'en a'íjna jime'e ti tihuá'aijte'e í seica í mej tí'ijvaire'e ti ij a'ín tihua'umín a'atzaj ti pua'a ari huaxi'epi'íntari'ihuaca'a?

46 Ajta a'íjna í tevi, naa pu tiraatévaire'esin ti pua'a ayén ríjca a'ij ti tiraata'aíj tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna ti tí'ira'aijte'e.

47 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, tzáahuati'ira'a jime'e ti pua'a auj ayén ríjca tí'ij uvé'enen í vástare'ara'an, a'íi pu xaa ayén tí'ira'íjcate'en nain jime'e a'achú ti caj tí'ijcha'íi.

48 'Mí ajta, ti pua'a a'ij pua'a tí'itevistan a'íjna í ja'ati, ayée pu rini. Ayee pu tí'imua'atze í ru tzajta'a tijín: “Jé'ecan pu á'ateeri mé já'ahua'a í nevástara'a.”

49 Aj pu i autéchesin ti a'ij pua'a tihua'uté'axi'in í ruxí'ej teite í mej tí'ijvaire'e. Ajta huá'a jamuan tí'icua'ani, ajta ye'en a'ímej jamuan í mej rutá'aruaijve'e.

50 'Ajta a'íin vástare'ara'an uvé'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen caí rachú'eve'e a'íjna ti tí'ijvaire'e, ajta a'atzaj ti pua'a caí ramua'aree ti ari uvé'ene.

51 Aj pu i vástare'ara'an jeíhua puaíjtzi raatá'asin. Ajta raata'aíjte'esin ti a'uun a'utéveeca a'u mej a'uteáturaasin a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen tí'ijri'ire. Jé'ecan pu ruyeinixi'in a'ujna, ajta rutamej pu jín ancuré'ujci'imée a'ame a'íjna jime'e ti rajpuaíjtzi.

25

Jíme'en í teemua mé 'uuca, í mej tamuáamuata'a ará'aseca'a

1 'A'ájna xicájra'a jetze, ayée pu Dios hua'utá'asin í teite mej mi me'uun a'uteárute a'u ti a'íin é'eseijre'e u ta japua. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í teemua mé 'uuca, tamuáamuata'a mej nu'u ará'aseca'a. A'íi mú tejá'utií í tiú'ujlaampara mej mi me'uun ra'antinájche a'íjna ti huaténeichi.

2 Camu rí'i mé titeumuámua'are'eca'a seica, í mej anxívi. Majta me'ín í seica, í mej majta anxívi, a'íi mú nu'u xaa rí'i mé titeumuámua'are'eca'a.

3 Majta me'ín í mej caí rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú tejá'utií í tiú'ujlaampara. Aru camu ya'ujáj me'íjna í aceite í mej jín rá'ajtaira.

4 'Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, a'íi mú xaa limeeta tzajta'a ru'ucájtuuaa í aceite. A'íj mú a'ujáj, jamuan í tiú'ujlaampara.

5 A'iné jeíhua pu nu'u é'etee a'íjna ti huaténeichi, temua'a pu cutzi tihua'umuá'iti a'ímej í teemua. Maaatácu'utzuca'a micu.

6 'Pu'uri nu'u teumé'eca a'atzaj já'ita'a tíca'a, tí'ij seíj ayén huajíjhuaca'a tijín: “Pu'uri yé vé'eme a'íjna ti huaténeichi. Xu'iráci'nichi sej si ra'antinájche.”

7 Matí'ij mi huajíjxica'a a'íime í teemua. Á'iyen mú rí'i tiú'uruu í tiú'ujlaampara.

8 'Aj mú mi a'íime í mej caí rí'i huaújruu, ayée mú tihua'utajé í seica tijín: “Aisí, cíj caj setitaatá'a í aceite a'iné pu'uri huitáxi'isin téjmi í ta'áa.”

9 'Majta me'ín í mej rí'i mé titeumuámua'are'eca'a, ayée mú tihua'utá'ixaa tijín: “Catu xaa ne'u, a'iné ayej ne'ase capu ci'iti tíj na'a itejmi. Capu ajta ci'ipe tíj na'a mú'ejmi. Mí seajta mú'een, setá'aj á'uci'ine huá'a jemi í mej aceite tu'araca sej si ráananan tíj na'a mú'ejmi.”

10 'Aj mú mi miyen huaríj. U mú nu'u mi á'uju'un. Maúche'e mú huajú'ucaa, tí'ij a'íin a'ará'a a'íjna ti huaténeichi. Majta me'ín í teemua í mej rí'i huaújruu, a'íi mú a'ucíj jamuan a'u mej tejé'eyeste me'íjna jime'e ti huaténeichi. Aj pu i te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze.

11 'A'atzu nu'u á'ateevi'ica, majta í seica a'ará'a í teemua. Aj mú mi miyen tiraatá'ixaa tijín: “Tavastara'a, mú'ee í pej i'í tavástara'a, tita'antácuune'e.”

12 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín: “Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ayej ti'ayajna. Canu a'atzu á'amuaajte.”

13 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen atanéjne'eri a'iné caxu ramua'aree ja'anáj ti xicájra'a jetze nej inee uvé'enejsin.

Jíme'en í tumin ti jín í ti tihuá'aijte'e tihua'u'íjca a'ímej í mej ravaire'eca'a (Lc. 19:11-27)

14 'Ajta, ayée pu che'atá na'a Dios huá'aruuren a'ájna xicájra'a jetze tíj í ja'ati ayén tihuá'uruu í mej tí'ivaire'eca'a. Tí'ij nu'u ari a'uye'imíca mé já'ahua'a yee, amuacaí pu hua'utajé a'ímej í mej tí'ivaire'eca'a. Tihua'u'íjca a'íjna jime'e í ti a'íin tí'ijcha'íica'a.

15 'Ayee pu tiraatá'a seij a'achú cumu anxíj vi'ira'a í tumin. Ajta í seij, ayée pu tiraatá'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Ajtahua'a í seij, seij vi'ira'a pu tiraatá'a. Ayee pu tihua'utá'a a'ij mé tiraayí'iti. Tí'ij jí á'uraa.

16 'Ajta nu'u a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'í pu a'utéjche ti tiu'umuári'en tumin jime'e. Ajta á'iyen, raamuá'iti anxíj vi'ira'a a'íjna jime'e ti ajmí'i ra'ancuré'a.

17 Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a. Raamuá'iti hua'apua vi'ira'a, ícu.

18 'Ajta nu'u a'ín ti ra'ancuré'a a'íjna í seij vi'ira'a, capu tiraamuári'iste. A'áa pu já'ahua'a a'ará'a. Ra'ateíchajraa á chuaata'a. A'uu pu ra'avá'ana í tumin ti raatániijte í í ti tihuá'ajte'e.

19 'Pu'uri nu'u á'ateevi'ica'a, ajta a'ín í ti tihuá'ajte'e, uvé'ene. Ajta a'utéjche ti raaxí'epi'intare'en í tumin jime'e.

20 'Ajta a'ín ti anxíj vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta a'ará'a í seica í anxíj vi'ira'a. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: “Nevástara'a. Ayee pepu'u caj tinaatá'a anxíj vi'ira'a jime'e. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase anxíj vi'ira'a.”

21 'Ayee pu tiraatá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an tíjín: “Xí'epi'in pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itze. Rí'i pej tí'itevij. A'íj pej jín te'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'ijcate'en jeíhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i.”

22 'Ajta a'ín ti hua'apua vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta yé ra'áa. Ayee pu ajta tiraatá'ixaa tíjín: “Nevástara'a, mú'ee pej piyen tinaa'íjca pe'íjna jime'e hua'apua vi'ira'a í tumin. Casi'i, a'ij nu jín raamuá'iti seica ti ayén che'atá na'a te'ará'ase hua'apua vi'ira'a.”

23 'Ajta a'ín í vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: “Xí'epi'in pej huaríj, mú'ee í pej caí ja'anáj á'itzee. Rí'i pej tí'itevij. A'íj pej jín ra'ará'aste. A'íj nu jín niyen tí'imua'ijcate'en jeíhua jime'e, íiye ineetzi jemi tetá'aj huátatemua'ave'en naími'i.”

24 'Ajta nu'u a'ín ti seij vi'ira'a ancuré'a, a'í pu ajta yé ra'áa. Ayee pu tiraatá'ixaa tíjín: “Nevástara'a. Nee nu niyen ráamua'areeri'i pej piyen té'ejaaxiejeve'e. Ayee pej tihuá'ajte'e mi seica mej mi tiu'uhuáste'en, matá'aj tiu'utzaana. Aru nain pu tí'imuaci'iti mú'etzi. Ayee pej tihua'u'ajte'en mej mi ráahuastira'ani í imue'eri, matá'aj raaré'eseire'en tí'ij tí'iciire. Ajta á'iyen nain timuáaci'iti mú'etzi.

25 A'íj nu jín tí'itziine'eca'a inee. Aj nu jín ne'uun á já'ahua'a a'ará'a. Nera'ateíchejraa. Netí'ij ni ra'avá'ana á chuaata'a. Ye'ecui ne'u, mú'etzi ti a'aa.”

26 'Ajta a'ín vástare'ara'an, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín: “Mú'ee, mi pej a'ij pua'a tí'itevij, jé'ecan pej huá'ina'ase'e. Capej tí'itíj jín nevaire'e. Tí pua'a piyen ramua'aree nej niyen tihua'a'ajte'en mej mi tiu'uhuáste'en ti i ayén nain tináaci'iti ineetzi, ¿ni tzaa pajta piyen ramua'areere nej neajta niyen tihua'a'ajte'en mej mi raaré'eseire'en ti ij ajta nain tináaci'iti ineetzi?

27 Tí pua'a piyen tí'ijmua'aréere, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej pi caí pe'uun yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tumin tí'ine'ijte nej ni a'atzu raamuá'itín? Tí pua'a piyen huáriniiche'e, aj nu xaa ra'ancuré'aniiche'en í ti neetzi ne'áa netí'ij yé uvé'enen. Pe'uté'itzee huápi'i.”

28 'Aj pu nu'u i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica í mej vejli'i huaté'uu tíjín: “Setá'aj yeehui rá'ari'i se'íjna í seij vi'ira'a, seajta raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a vi'ira'a tí'tuaave.

29 Matíj mena'a pua'amé í mej jeíhua tí'ijcha'íi, jaítze'e pu tihuá'aci'iti. Ayee pu té'eme mej miyen tí'ijcha'íi muá'ara'ani nain a'achú ti caj ruxe'eve'e. Majta me'ín í mej caí tí'itíj tícha'íi, a'í mú tihuá'ari'ira a'ímej í mej c'íj mena'a tí'ijcha'íi mej mi caí ché'e tí'ijcha'íi muá'ara'ani.

30 Seajta mú'een, setá'aj mé ya'urá'rieni se'íjna í ti caí tí'itíj vaire'e mé pua'acié a'u ti a'utíca'a. A'uu pu ruyeinixi'ín, ajta ancuré'ujci'ixijsin a'íjna jime'e ti rajpuajtzi.” Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í vástare'ara'an.

Tíj Dios huá'axijte'en a'ímej teitejra'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

³¹ 'Aájna xicájra'a nej jetzen yéve'ecánejsin inee, i nej neajta teáata'a jetze airáne, netí'ijtáhua'a huatasejre'en a'ímej jamuan í mej tí'ivaire'e u ta japua, naa pu seíre'e a'ame mej mi rí'í te'utasej í teite, temua'a naa. Nee nu huatéyeijxa í ípuari japua mej mi ráamua'aree í nej inee nain jín antínmua'aree íyen chaanaca japua.

³² 'Matí'ij mi neetzi jemi huá'ajseire'esin naíjmi'ica í teitejra'a i mej íyen seijre'e í chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a hua'apuacié huá'ajseire'esin tíj ajta ja'atí ayén hua'apuacié tihua'ajsei í ruye'emua. A'uu pu huá'ajsei í cáne'axi seíjta'a, ajta a'íime í caurasi, ajta seíjta'a.

³³ 'Majta me'ín í mej rí'í tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í cáne'axi. Neri'írínta'a nu huá'ajseire'esin. Majta a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite, ayée mú 'een matíj í caurasi. Ne'úutata'a nu huá'ajseire'esin ne'ímej.

³⁴ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin ne'ímej í mej e'ejteí neri'írínta'a tíjín: "Ííye'e xu'u ij mú'een, mi sej rí'í tiraatá'a í niyá'upua, setá'aj siyen ra'ancuré'an í ti ayén tejá'amuaci'iti, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca, sej si se'uun a'uteárute a'u ti Dios é'eseijre'e."

³⁵ Ayee pu té'eme a'iné mú'een xu tinaamí netí'ij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta jaj naatá'a netí'ij huata'í'imi. Mú'een xu seajta na'ancuré'evi'iti í ruchi'itá tí'ij caí ja'atí nexí'eve'eca'a.

³⁶ Ayee xu tinaatéchejte netí'ij caí tí'itésejca'a. Netí'ij tijcuí'ineca'a, mú'een xu seajta naatéeseij. Ajta, netí'ij aiteánami'ihuaca'a, mú'een xu seajta náamuaareca'a."

³⁷ 'Majta me'ín í mej rí'í tí'iteteite, ayée mú tinaatá'ixaate'esin tíjín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaamí tetí'ij muaasej í pej í'icuataca'a? ¿A'anajni tiyen jaj timuaatá'a tetí'ij muaasej pej í'imi'ica'a?"

³⁸ ¿A'anajni tiyen timua'ancuré'evi'iti í tachi'itá iteen tetí'ij ráamua'areeri'í pej caí a'ij tamuari? Ari i'í, ¿a'anajni tej tiyen huaríj tej timuaatéchejte patí'ij caí tí'itíj jín tí'itésejca'a?"

³⁹ ¿A'anajni tiyen muáamuaareca'a patí'ij aiteánami'ihuaca'a na'ari tej tiyen muaatéeseij patí'ij tí'icuí'ica'a?"

⁴⁰ 'Neajta inee, i nej i'í Rey, ayée nu tihua'utá'ixaate'esin tíjín: "Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, setíj sena'a sej siyen huá'uruu a'ímej í ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a náaruu ineetzi. Capu amín a'ij ti pua'a siyen raatévai seíj í ne'ihuaara'a ti caí tí'itíj jín tí'itéjvee, ti caí a'atzu ruxe'eve'e."

⁴¹ 'Aj nu ni niyen tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej e'ejteí ne'úutata'a tíjín: "Sericu mú'een, mi ti Dios a'ij pua'a tejámuaatá'asin. Sej hui ineetzi jemi sej si se'uun a'uteárute taij tzajta'a ti Dios ayén rí'í ráaruurijtze a'ájna í tiyaaru'u, majta a'ímej í mej tí'ijvairé'e, a'íime í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een."

⁴² Sericu mú'een, a'iné caxu tinaamí netí'ij huata'í'icuataca'a. Mú'een xu seajta caí jaj naatá'a netí'ij í'imi'ica'a.

⁴³ Capu ja'ati naamuá'a. Ayee pu i 'eene'e, caxu ná'anvi'iti á ruchi'itá. Canu tí'itésejca'a. Mí seajta mú'een, caxu tinaatéchejte. Netí'ij tijcuí'ineca'a, caxu seajta naatéeseij, caxu seajta náamuaareca'a netí'ij aiteánami'ihuaca'a."

⁴⁴ 'A'í mú majta miyen tinaatá'ixaate'esin tíjín: "Tavastara'a, ¿a'anajni tiyen timuaasej pej huata'í'icuataca'a, nusu pej í'imi'ica'a, na'ari pej caí ja'atí mua'atejca'a, na'ari pej tí'icuí'ica'a, ca'ín pej aiteánami'ihuaca'a, teajta caí muaatévai iteen?"

⁴⁵ 'Aj nu ni niyen tiu'utániusín tíjín: "A'iné caxu siyen raatévai seíj í ne'ihuaara'a ti caí tí'itíj jín tí'itéjvee, seíj ti caí ruxe'eve'e, caxu seajta naatévai ineetzi."

⁴⁶ 'Majta me'ín, a'úu mú á'uju'un ti ij puaíjti huá'uci'iti tíj na'a rusén jime'e. Majta me'ín í mej rí'í tí'iteteite, a'úu mú á'uju'un a'u ti Dios é'eseijre'e mej mi ruuri muá'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

26

*Meti'ihuaú'ixa a'íjna jime'e í mej raaxí'epi'íntare'en mej nu'u Jesús huatéevi'i
(Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)*

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti nain tiu'utaxájtaca'a a'íjna i niuucari, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² Ayen tijín:

—Xu'uri ramua'aree ti ari vejli'i a'ájna mej tí'iyesten me'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'i. A'atura aúche'e hua'apua xica. Ja'atí pu ajta tiu'utátuiire'esin í nejíme'e i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi ná'utatan cúruu jetze. —Yee pu'u tihua'utá'ixaa.

³ Majta me'ín í mej tihuá'aijte'e teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jime'e ti tí'aijta, majta í hua'avaujsi í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'úu mú e'etiújsej u chí'ira'an jetze a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u hua'atáyujta'a. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Caifás.

⁴ A'íi mú tiú'ujmua'atziite'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi hua'itzi jín raatéevi'i me'íjna í Jesús mej mi raajé'ica.

⁵ Majta miyen tí'iru'ixaate'eca'a tijín:

—Catu raatévi'ira matí'ij tí'iyeste í teite mej mi cá huataníniu'ucacu. Tí pua'a tiyen huárini, a'íi mú taaténe'usi'ite'esin.

*'Fita'a pu án yé'ajtuaa mu'úutze'en í Jesús a'íjna ti naa teáari'e
(Mr. 14:3-9; Jn. 12:1-8)*

⁶ Ajta a'íjna í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a u Betania a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Tí Cá'atzaj.

⁷ Aj pu i sejí á e'iré'ene jemin a'íjna í Jesús. 'Íita'a pu pírici ti limeeta huátisime'eca'a. Tetej limeetajra'a pu pú'eene'e. Naa pu te'evé'ejística'a ti naa teáari'e, ti ajta huápí'i tí'ijnajche. Tí'ij Jesús huatecaíca meesa jetze, a'íin 'íita'a án pu yé'ajtuaa án mu'úutze'en.

⁸ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raasej a'ij ti huaríj, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a í 'íita'a jemi. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'iné 'een jín á'uvej amíjna í aceite?

⁹ Rí'iríistaca'anche'e pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itinche'e jeíhua í tumin mej mi hua'utá'an a'ímej í mej cá a'ij tí'ijviicua'i.

¹⁰ Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen rájaaxiejví'i se'íjna i 'íita'a? A'ij ti náaruu, temua'a pu naa í'i xí'epí'in.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej cá a'ij tí'ijviicua'i, maúche'e mú mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'un tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu i í'iri'iriista a'ame sej siyen tihua'utévairé'en. Mí neajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíire'e na'ame.

¹² Ayee pu'u, tí'ij a'íin 'íita'a na'avé'emejri'i ineetzi, ayée pu 'een jín ayén náaruu a'íjna jime'e ti na'avá'anan.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íiyen chaanaca japua, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti Dios tihua'irájtuaani a'íi mú majta hua'utá'ixaate'esin a'ij ti huaríj a'íjna i 'íita'a mej mi jeíhua ra'utámua'aree.

*Judás pu tiu'utátui avítzi jime'e a'íjna í Jesús
(Mr. 14:10-11; Lc. 22:3-6)*

¹⁴ Ajta sejí ti huá'a jetze ajtème'ecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín Judás Iscariotes, a'íi pu ajtáara huá'a jemi. A'uu pu á'uraa ti ij tiu'uxáj huá'a jamuan í mej tí'aijta teyujta'a.

¹⁵ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'achúni setí'ineanajchite'en ti pua'a nejamuaatátuiire'en ne'íjna í Jesús?

Maraaté'itíee í tumin. Majta raatá'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í tumin, rumua'atí plata.

¹⁶ Ajta iyá'uraa a'íjna í Judás. Tíj na'a a'ájna'ímua, a'í pu a'utéjche ti ráahuauni ja'anáj ti í'í xí'epi'in ti ij hua'utátuiire'en.

*Tí'ij tavástará'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujjhuá'ane'e
(Mr. 14:12-25; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; I Cor. 11:23-26)*

¹⁷ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í ta'amuájca mej jetzen tí'iyestehua'a matí'ij pan cua'acare'e ti caí cujchíra'a, aj mú mi á e'iré'ene í Jesús jemi a'íime í mej jamuan á'ujjhuá'ane'e. Ayee mú tiraata'íhuá'uri'í tíjín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'í tejá'uruuren í pej ráacua'ani í pan tej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a í mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a?

¹⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een se'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni. Setá'aj siyen tiraata'ixaaate'en yee: “Yee pu tí'ixa í maestro tíjín pu'uri a'ájna teja'uré'ene nej nain jín raanaíjmire'en, neajta nej ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í í tayaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.”

¹⁹ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjhuá'ane'e, ayée mú huaríj a'ij ti Jesús tiu'uta'ajtaca'a. Nain mú rí'í tiú'uruu í mej tí'icua'ani.

²⁰ Tí'ij huachúmua'ancaa, Jesús pu huatecaíca í meesa jetze huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa.

²¹ Mu'uri tí'icua'acáa, tí'ij ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, seíj ti a'amua jetze ajtéme'ecan, a'í pu nejíme'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej tí'aijta teyujta'a.

²² Aj mú mi huataújxieemiste í ru tzajta'a. Ma'utéjhuii mej raata'íhuá'u me'íjna í Jesús, seij ajta seij. Miyen tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a seíj ayén tíjín:

—¿A'ataani a'íin pú'een? ¿Ni qui inee?

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'ijna ti pan cua'a a'íjna jetze i tuxa'a nee jamuan, a'ii pu a'íin pú'een í ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin.

²⁴ Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi i nej neajta teáata'a jetze airáane a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Mí ajta, a'íjna jemi ti nejíme'e tiu'utátuiire'esin, jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí huanú'ihuanche'e a'íné rajpuaítzi pu a'ame huápi'í. Ché'e a'íin huataújxieemiste'en.

²⁵ Ajta a'íin í Judás, í ti hua'utátuiire'emí'ica'a, ayée pu tiraata'íhuá'uri'í tíjín:

—Maestru, canu xaa ne'ín pú'een, ¿ni qui necaí?

Jesús pu ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Mu'ée pej aseíj piyen tiraataxájtaca'a.

²⁶ Maúche'e mú tí'icua'a tí'ij Jesús pan tí'ij. Rí'í pu tiraatá'a í Dios, ajta ra'antítaraxi. Aj pu i hua'uré'e'í'ipi'í. Ayen tihua'íxaaate'e tíjín:

—Xa'ancuré'e'í'ipi'í. Xáacua'a. A'ii pu a'íin pú'een i nehuá'ira'a.

²⁷ Ajta á'iyen, vaasu tíjáj. Tí'ijta'í rí'í tiraatá'a í Dios, a'í pu hua'uré'í'ite. Ayen tí'ixáata tíjín:

—Xa'anti'í, naíjmi'í mú'een.

²⁸ A'íjna ti urajmuaa, a'ii pu a'íin pú'een i nexuure'e nej ra'iráxire'esin ne'íjna jime'e nej ni raanaíjmire'en a'íjna ti jín Dios ruseíj ayén te'ataújratziiri'í í jéjcuá ímuá. A'íj nu jín huá'a japua niuuni mu'íicáca ti ij Dios ayén tihua'utá'uuni'í.

²⁹ 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ayén ti'ayajna, íjii tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, canu ché'e ra'antí'isin ne'íjna i já'ara'a uuva jetze ti me'ecan sino a'ájna xicá'ra'a ti Dios jetzen huateúra'ate'esin nainjapua í chaanaca. Aj nu xaa a'amua jamuan ra'antí'isin neajtahua'a rujéjcuatze'en.

Jesús pu raataxájtaca'a ti a'ín Pedro ra'avé'avaata ti nu'u caí ramua'ate
(Mr. 14:26-31; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

³⁰ Aj mú mi seíj tiu'utáchuicaca'a í mej jín rí'i tiraatá'a í Dios. Aj mú mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a Aceituunajemi, jirí ti á'utaaca.

³¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Íjii, ti tíca'aren, mé xu núujisin. Setiu'utatévi'ira'ata neetzi jemi. Aye pu té'eme tíj té'eyu'usi'i ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Nee nu i nej i'i Dios, a'íj nu jé'icatan cáne'axi ti tiseíj. Majta me'ín a'ucíjxi'isin í cáne'axi.”

³² Mí neajta inee, netí'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame u Galilea. Amuacá nu ará'aiixa, seajta á'iyen mú'een.

³³ Ajta a'ín í Pedro, ayé pu tiu'utaniú tíjín:

—Capu amín a'ij ti pua'a naíjmi'i metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'eetzi jemi. Canu ja'anáj niyen rini inee.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraatá'ixaa tíjín:

—Aye nu tí'imua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, íjii tíca'a, tí'ij caí xi huajíjhuan í gallo, huaíca pej piyen tína'avé'avaata yee pej nú'u caí nemua'ate.

³⁵ Mí ajta a'ín Pedro, ayé pu tiraatá'ixaa ca'anín jime'e tíjín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej á jamuan huámi'ini, capu amín a'ij. Canu ja'anáj niyen tímua'avé'avaata yee nej caí muamua'ate.

Majta me'ín í seica, ayé mú che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu raatéjhuaa í Dios jemi a'ujna u Getsemani
(Mr. 14:32-42; Lc. 22:39-46)

³⁶ Aj pu i á'uraa a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu mú a'ará'a, huastari jemi, cıyej ti e'eré'eeve ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Getsemaní. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Yé xu'u tité'en mú'een, iıyecuı. Neajta inee, mé nu'u vejli'i a'atanéjsin nej ni raatéjhuaani í Dios jemi.

³⁷ Aj pu i á'uraa. Huaja'uví'iti a'ímej, a'íjna í Pedro, ajta a'ímej í mej hua'apua, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Zebedeo. Ajta á'iyen a'ij pua'a raatá'a í ru tzajta'a. Jé'ecan pu huataújxieemiste.

³⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Jé'ecan pu caí nú'uca'anisti'i yú ne tzajta'a. Huápi'i nu nexieemiste'e. Cu xıee nej cuj mi'ini. Yé xu huateáuran mú'een íıye. Seuche'e xu atanéjne'ere nee jamuan.

³⁹ A'atzu pu a'ımuá ájca'i yee a'uré'ene. Tí'ij i é'ejtunutaca'a á chuaata'a. Aj pu i ayén tirájhuaviiri'i í Dios tíjín:

—Dios pej ní'ıya'upua, naíjmi'i pu rı'ırı mú'eetzi jemi. Tı pua'a peti'ıtá'acare'en ti caí ayén tí'ıne'ı'ıti a'ıjna ti a'ıj pua'a 'een, í nej jın rajpua'ıtzi na'ame. Na'ari caí, ché'e caí ayén 'eene'en netıj tí'ıjxe'eve'e inee, sino patıj mú'ee tí'ıjxe'eve'e.

⁴⁰ Aj pu i á e'ıré'ene a'u mej a'uté'ıuca'a í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri í'ıcu'utzuca'a. Tı'ıj hua'ıjıste, aj pu i ayén tiraata'ıhua'uri'i a'ıjna í Pedro tíjín:

—¿Ni tzaa pecaı té'evııcu'a'i pej atáneere nee jamuan a'achú cumu sei hora?

⁴¹ Seuche'e xu atanéjne'ere, seajta setá'aj raatéjhuaani í Dios jemi tí'ıj caí tejamuáacı'ıti tí'ıtıj í sej jın auteáuran í Dios jemi. Aye nu tejá'amua'ixaate'e. Mú'een xu xaa huateújca'anen í ru tzajta'a. Mı ajta caí, capu á'ımuaca'anisti'i.

⁴² Ajta á'uraa. Ajtahua'a ayén tirájhuaviiri'i í Dios tíjín:

—Dios pej ní'iyá'upua, ti pua'a caí a'ij tí'iri'iri ti i caí ayén tí'ineci'iti a'íjna í nej jín rajpuaítzi na'ame, ché'e ayén 'eene'en patíj tí'ijxe'eve'e mú'ee.

⁴³ Tí'ijtahua'a á e'iré'ene. Ajtahua'a pu huá'uteu, mecu'utzúca'a, a'iné jeíhua pu huá'amua'itijca'a í cutzi.

⁴⁴ Aa mú a'uteájturaa a'ímej í mej cu'utzuca'a. Huaícacajetze pu ajtahua'a u á'ume í Jesús. Ajtahua'a pu raatéjhuaa í Dios jemi. Ayee pu che'atá na'a tirájhuaaviiri'i a'ij ti amuacaícan tiraatáhuaviiri'i.

⁴⁵ Tí'ij ajtahua'a á e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Pu'uri íjii, sej huápí'i rucu'utzive'e. Pu'uri íjii sej huácu'utzu, seajta huaújse'upe'en. Casi'i, pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij a'ín hua'utátuiire'esin í ne jíme'en, i nej neajta teáata'a jetze airáne mej mi naateevi'i a'íme í mej a'ij pua'a rici.

⁴⁶ 'Xá'ajhuiixí'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti ne jíme'en tiu'utátuiire'esin.

Matí'ij raatéevi'i me'íjna í Jesús

(Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tí'ixajtacaa a'íj a'ín Judás á e'iré'ene. A'íjna í Judás, a'í pu huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua mua'ará'axcaa. Jéihua mú teite jamuan huajú'ucaa. Seica mú tiu'í'isime'e í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, majta seica cıyej tiu'í'í í mej jín huá'ucui'ini. Naíjmi'ica mú huata'áijtaca'a a'íme í mej tí'aijta teyujta'a, majta í huá'avaujsimua'a í teite.

⁴⁸ Ajta a'ín ti hua'utátuii a'íjna í Jesús, amuacaí pu tí'ihuaújmua'atzii a'ij ti ye'í huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti a'ín pú'een í Jesús. Ayen tíjín:

—A'íjna ne'u, í nej ru'itépí'itze'esin netí'ij raatateújte'en, a'ii pu a'ín pírici. Setá'aj hui raatéevi'i.

⁴⁹ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiraatateújte tíjín:

—¿A'iné pena'a, Maeestru?

Ajta ru'itépí'itze.

⁵⁰ Aj pu i ayén tiraatá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Ne'amigu, ¿ni pe'íjna jín piyen yé vé'eme? —Yee pu'u tiraata'íhua'uri'i.

Majta me'ín í seica, a'í mú ajteáxiireca'a jemin. Matí'ij mi raatéevi'i.

⁵¹ Matí'ij raatéevi'i, aj pu i seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'í pu rú'ijcupi í runahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Aj pu i ru'itéjtze a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti tihua'áijte'e u teyujta'a. Tí'ij jí ra'ajtavejcheca'a í naxaira'an.

⁵² Ajta Jesús ayén tiraata'a'áj a'íjna í ja'ati tíjín:

—Ucárujte'e mua'anáhuaa, a'iné ti pua'a piyen ruíjcuta mua'anáhuaa, a'í mú majta muaajé'ícatan nahuaa jíme'e.

⁵³ ¿Ni ayén timuá'amitiejte'e mú'eetzi ti ayén ruxe'eve'e pej piyen huárini?

'Casi'i, ti pua'a niyen raatáhuavii í ti ní'iyá'upua, a'í pu raayí'iti ti hua'uta'aíjte'en a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua mej mi ave'ecanén menaatévaire'en. Majta me'ín, a'í mú miyen a'ará'axcan a'achú cumu huaícate ví'ira'a.

⁵⁴ 'Aru ti pua'a hui niyen huárini, capu ché'e huatári'iristari ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej miyen náaruuren.

⁵⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i í teite tíjín:

—¿Ni siyen yé vé'uju'un se'íjna jíme'e í nej niyen hua'uré'eseire'esin í teite mej mi huaténe'use'en í gobierno jemi? ¿Ni se'íjna jín tiu'í'isin í nahuaa ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee, seajta cıyej tiu'í'isin sej si naateevi'i?

'Nain tújca'ari tzajta'a ti yú e'iré'ene, a'úu nu a'utéveeca'a teyujta'a. Netejá'amua'atehua'a nu ná'aye'i. Mí seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i se'újna. ¿A'iné 'een jín siyen rici íjii?

⁵⁶ Ayee pu nain tiuju'umé'e a'ame ti i ayén araúrasten a'ij mej mejmí'i tira'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, naími'i mu'u mi á yaúurie. Matí'ij mi huataúruu.

A'íi mú ya'uví'iti í Jesús huá'a jemi í jueesi

(Mr. 14:53-65; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵⁷ Majta me'ín í mej raatévi'i me'íjna í Jesús, a'úu mú ya'uví'iti me'íjna jemi í Caifás, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. Majta me'ín í mej tiú'ujmua'ate í niuucari ti tí'aijta, majta me'ín í huá'avaujsimua'a, a'úu mú majta e'etiújseire'eca'a a'utí a'utéveca'a a'íjna í Caifás.

⁵⁸ Ajta a'íjna í Pedro, a'atzu pu a'ímuá raavárajme'e a'íjna í Jesús. A'uu pu vejli'i a'ará'a a'u ti já'ita'a e'eráyaujta'a, a'u ti e'irájca a'íjna ti nain jín antiújmua'aree teyujta'a. A'uu pu ajta a'uteájrupi. Aj pu i huá'a jamuan a'ujyeíjxi a'ímej í mej tí'icha'íi ti ij ráamua'aree a'ij ti tejauumé'e a'ame.

⁵⁹ Majta me'ín mej tí'aijta teyujta'a jamuan naími'i í hua'ajueesi, a'íi mú rahuauca'a í hua'itzi í mej jín Jesús jetze te'ujpuá'ajte'en ti ayén hua'utá'an mej mi raajé'ica.

⁶⁰ Mu'iití mú á'ujca'anejca'a mej hua'itzi jín té'antzaahuate'en. Capu amín a'ij. Camu tí'itíj huáteu í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

A'atzu á'ateevi'ica ti ayén tí'irici. Aj mú xaa me'ín í mej hua'apua mú á e'iré'ene.

⁶¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi tevi a'íjna jíme'en yee: “Nee nu raayí'iti nej raaté'uuna a'íjna i teyuu ti chí'ira'an pú'een í Dios, ajta nu'u ajta rá'ajtaahua huaíca xicaj tzajta'a.”

⁶² Aj pu i seíj ájchee. A'ii pu a'íin pú'eene'e í ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ayee pu a'íin tiu'uta'íhua'uri'i í Jesús tíjín:

—¿Ni pecaí a'ij pena'a tiu'utániusín? ¿Tí'itájni pú'een a'íjna í mej jín té'antzaahuate'e mú'eetzi jemi?

⁶³ Ajta a'íin í Jesús, capu tí'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, ayée pu tiraatá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ajte'e niuucajtze'en í Dios patá'aj taatá'ixaate'en ja'atí pej pú'een. ¿Ni mú'ee pe'ín pírici a'íjna í ti í'yaujra'an í Dios?

⁶⁴ Jesús pu ayén tiu'utataniú tíjín:

—Mu'éé pej piyen raataxájtaca'a. Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tejauumé'e a'ame. Mú'een xu neseíra'a xá'aju'un ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáne netí'ij án huatéyeijxa ri'irínta'an a'íjna í ti nain jín antiújmua'aree u ta japua, seajta neseíra'a xá'aju'un netí'ijtáhua'a yé ve'ecáanen í jaitiri jetze.

⁶⁵ Ajta a'íin í ti nain jín antiújmua'aree í teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree ti a'íin huataniú'ucaca'a. Ayen tíjín:

—A'ij pu pua'a tí'ixa í Dios jemi. Capu ché'e ruxe'eve'e mej mi seica té'antzaahuate'en jemin. ¿Ni caí ayén tí'ayajna? Casi'i, xu'uri ráanamujri'i ti ayén a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi.

⁶⁶ ¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi?

Majta me'ín í seica, miyen tíjín:

—Ayee pu tiraavíjte'e ti huámi'ini a'íjna jíme'e.

⁶⁷ Aj mú mi ra'arátzjmua'axi á néerime'ara'an jetze, majta ra'itéevajxi í rumuájca'a jíme'e. Seica mú majta ru'itéva'ara'a.

⁶⁸ Majta miyen tiraatá'ixaa tíjín:

—Taatá'ixaate'e mú'ee mi pej nu'u i'í Ciríistu'u, ¿a'ataani mu'iitéjvee?

Pedro pu ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mr. 14:66-72; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-57)

⁶⁹ Ajta a'ín í Pedro, a'úu pu anu'uhuátacatii já'ita'a ti e'eráyaujta'a í chi'ita. Ajta seíj uteájrupi, í ti ravaire'e a'íjna í teyujta'a ti antiújmua'aree. 'Íta'a a'íjna. Aj pu í á e'iré'ene jemin. Ayee pu tiraata'íhua'uri'í tijín:

—Mu'ée pej pajta á'uche'ecane'e pe'íjna jamuan, ti Galilea é'eme'ecan.

⁷⁰ Ajta a'ín Pedro, seicié pu tiraatá'ixaa mej seíraca'a í seica, ayén tijín:

—Canu ramua'aree a'ij pej ye'í ti'ixa.

⁷¹ Aj pu í ájchee. Pu'uri huiiramé'eca tá'apueerta. Aa pu a'utéechaxi.

Ajtahua'a seíj raaseíj 'íta'a. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa í teite í mej a'uun a'uráte'eca'a tijín:

—Amíjna mi tevi, a'í pu xaa á'uche'ecane'e jamuan a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

⁷² Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro. Niuucajtze'en pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ramua'ate ne'íjna í tevi.

⁷³ A'atzu á'ateevi'ica, majta me'ín í mej e'eré'ete'ecaa, a'í mú á e'iré'ene vejli'í jemin. Ayee mú tiraatá'ixaa tijín:

—Mú'ee pej xaa huá'a jetze ajtémecan. Tu'uri ramua'aree te'íjna jime'e a'ij pej ye'í te'enrú'u.

⁷⁴ Ajta á'iyen Pedro ayén a'utéjche ti ayén rájhuavii í Dios ti nu'u Dios ayén puajtzi raatá'an ti pua'a caí ayén ti'ayajna. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa niuucajtze'en í Dios tijín:

—Canu ramua'ate nemíjna mi tevi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í huajíjhuaca'a a'íjna í tecuaara'i.

⁷⁵ Tí'ij jí á'iyen Pedro ra'utámua'areeri'í a'ij ti Jesús amuacaí tiraatá'ixaa ti jíme'en yee: “Tí'ij nu'u caí xi huajíjhuaca'a í gallo, ayée pej nu'u huaíca piyen tina'avé'avaata yee capej nemua'ate.”

Aj pu'í huirájraa. Jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Tiujyeínejraa huápí'í.

27

Metiu'utátuii me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mr. 15:1; Lc. 23:1-2; Jn. 18:28-32)

¹ Yee ruijmua'a yee, aré'apua'a, a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta huá'a vaújsimua'a í teite, a'í mú raaxí'epi'intare rujímua'a a'ij mej ye'í huárini mej mí raajé'ica í Jesús.

² Mara'anájí'ici'e í muájca'are'ara'an jetze, matí'ij mi ya'uví'iti. Aj mú mi raatátui a'íjna í tajtuhuan, ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

Judás pu nu'u e'ecaújcua'imín

³ Ajta a'íjna í Judás, tí'ij ráamua'areeri'í tijín puajtzi mú raatá'asin í Jesús, jé'ecan pu a'ij pua'a raatá'a. Ajta, yaúutuaa huá'a jemi a'íjna í tumin ti seité japuan tamuáamuata'a ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'aijta, ajta a'ímej í huá'a vaújsimua'a tijín:

⁴ —Nee nu auteájturaa í Dios jemi a'iné nejámuaatátui ja'atí ti caí tí'itíj jín até'itzea'ara sej si raajé'ica.

Majta miyen tiraatá'ixaa tijín:

—Capu a'atzu ta jetze ruxe'eve'e itejmi. Mú'ee pej pú'eene'e.

⁵ Aj pu í Judás á ye'ejhuá'axi í tumin á chuaata'a a'ujna teyujta'a. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij í mé já'ahua'a e'ecaújcua'imín.

⁶ Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, a'í mú raaré'eje'ipi me'íjna í tumin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu a'ij tiu'utá'aca tej yeúutuaani a'íjna í tumin a'u ti á'ujseire'e í tumin teyujta'a ti me'ecan, a'iné a'ii pu a'ín pú'een í tej jín tiu'unájchitaca'a tej ti yá'urieeni í xúure'e.

⁷ Matí'ij mi miyen raaxí'epi'intare a'ij mej ye'í huárini me'íjna jime'e í tumin. Ayee mú me'íjna jín chuej huánanai mej miyen ratamuá'amua tijín chuej ti japuan tí'imíjhuaca

a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca. Ayee mú raxí'leve'eca'a mej mi me'uun hua'avá'anaamuan a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁸ Ayee mú majta ratamuá'amua tíj na'a a'ájná'imua ti yú e'iré'ene tíjín chuej mej japuan ra'ururé'exire í xúure'e.

⁹ A'ájná'imua pu araúrate a'ij ti ajmí'li tiraataxájtaca'a a'íjna í Jeremías teecan ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a tíjín: “A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú raaxí'epi'intare mej tiraaná'chite'en a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a tumin ti i'li plata ti ij a'ín hua'utátuiire'en a'íjna í ja'ati. Majta á'iyen raaré'eje'ipi me'íjna í tumin.

¹⁰ Ayee mú majta huaríj tíj tinaata'áj í tavástar'a. Chuej mú huánanai a'u ti tí'imíjhuacare'e a'íjna ti xa'ari tí'ita'ahuaca.”

*Tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Pilato
(Mr. 15:2-5; Lc. 23:3-5; Jn. 18:33-38)*

¹¹ Ajta a'ín í Jesús, a'úu pu a'utéveeca'a jemin a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i a'ín tajtuhuan ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í pej hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús:

—Aa ni'íjtá ne'u, a'ij pej ye'í ti'ixa mú'ee.

¹² Mí ajta a'ín Jesús, mat'íj jetzen te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, capu tí'itíj xajtaca'a.

¹³ Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni pecaí piyen huá'unamuajri'í í mej jeíhua mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte?

¹⁴ Ajta a'ín Jesús, capu tí'itíj xajtaca'a. Capu ajta seicié tiu'utaxájtaca'a, ni seij jime'e í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte. A'íj pu jín, jé'ecan pu a'ij yá'usejiraca'a a'íjna í tajtuhuan.

*Mat'íj me'íjna jín ra'uxíjte í Jesús ti ij huámi'ini
(Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)*

¹⁵ Ajta a'ájna mat'íj tí'iyestejca'a í teite, ayée pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í tajtuhuan ti ayén seij huatátuaani ti aiteánami'í, ja'atí ti na'a mej raatáhuavii.

¹⁶ Ajta seij aiteánami'íhuaca'a ti ayén ántehuaa tíjín Barrabás. Naími'í mú ramua'atejca'a me'íjna í Barrabás, ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

¹⁷ Mat'íj ajteáxiireca'a jeíhua í teite, Pilato pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna í Barrabás, na'ari nemíjna mí Jesús, í ti jee i'í Ciríistu'u?

¹⁸ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í a'iné ayée pu ráamua'areeri'í tíjín mará'achueere'eca'a í Jesús. A'íj mú jín raatátuiiri'í í tajtuhuan.

¹⁹ Aúche'e pu huatecaíca í ipuari japua a'íjna í Pilato tí'ij íra'ara'an ayén tiraata'í'iri'í tíjín: “A'ij nu pua'a tiú'umaaraca'a ne'íjna jime'e í tevi ti caí ja'anáj tí'itíj jín auteájturaa. Jeíhua nu rajpuá'íjtica'a íjii ne'íjna jime'e. Capej tí'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e.”

²⁰ Majta me'ín í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'íime í huá'avaujsimua'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi miyen rájhuavii í tajtuhuan ti ij a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás. Ayee mú majta tirájhuaviiri'í ti ij a'ín tiu'utá'an mej mí raajé'ica me'íjna í Jesús.

²¹ Ajtahua'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿A'atajni naatátuaani a'ímej í mej hua'apua?

Ayee mú tiu'utaniú tíjín:

—Barrabás.

²² Aj pu i Pilato ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ari mí Jesús, a'iné tí'itíj jín neráaruuren?

Naími'í mú miyen tiu'utaniú tíjín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²³ Pilato pu ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Ti'itájni jín auteájturaa tej ti tiyen ráaruuren?

Aj mú mi jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

²⁴ Pilato pu rú'umua'areereca'a ti caí a'ij tí'iri'iri huá'a jemi, sino mu'uri tén autéhuijsime'e mej tiú'ujne'usite'esin chá'a mena'a. A'ij pu jín anaújmuaijte jaj jime'e mej seíraca'a í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu ne'ín pú'een í ti raajé'ícatan amájna mi teáata'a, sino mú'een xu'u pú'een.

²⁵ Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Ché'e ayén éene'en ti titáaci'iti ítejmi, ajta ti tihua'uci'iti í tayaujmua'a a'ijna jime'e í tej raajé'ica.

²⁶ Aj pu i Pilato raatátuaa a'ijna í Barrabás huá'a jemi. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'itévaxi'ín me'ijna í Jesús. Aj pu i hua'utátuii mej mi rá'utatan.

²⁷ Aj mú mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti tajtuhuan e'irájca. Majta hua'utajé naíjmi'ica í ruxí'ej xantaaru'u mej mi tiújseire'en jemin í Jesús.

²⁸ Matí'ij mi tiraacá'ari'iri'i nain í ti tí'itéchejca'a. Majta sícu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'i, ti neána jime'e.

²⁹ Majta curuun mú raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'ij mú ra'avé'erujti'iri'i. Majta, itz'ij mú ru'itéechuite ri'irínta'an.

Aj mú mi títunutaxi jemin. Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i tijín:

—¿A'iné pena'a, mú'ee pej tihua'aíjte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan?

³⁰ Majta ra'atétzizmua'axi, majta rajví'i me'ijna í itz'ij. Mu'íi mú ra'avé'evaxi án mu'úutze'en me'ijna jime'e.

³¹ Matí'ij rá'uxieehuari'ira, aj mú mi rú'ijchuiiri'i me'ijna í sícu'uri ti pá'uvi'i, ti neána jime'e. Majta ru'ucáachejte í sícu'ure'ara'an. Matí'ij mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Merá'utatai me'ijna í Jesús í cúruu jetze

(Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

³² Matí'ij aujú'ucaa, seíj mú antinájcheca'a ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. Ajta a'ín í teáata'a, ayée pu ántehuaa tijín Simón. Aj mú mi raata'aíjte ti a'ín rá'anchueeni cúrujra'an í Jesús.

³³ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayée pu huataújmuua'a tijín Mí'ichí Mu'uta.

³⁴ A'uu mú raatá'a tí'it'ij ti raayé'en, viinu ti antzináj ti ranaxca. Tí'ij ra'ajtamúa'a, capu ra'í'imi'i já'araa.

³⁵ Matí'ij mi rá'utatai í cúruu jetze. Majta, huáhuajcaca'a mej tí'huaújmuua'itín tetej jime'e mej mi ráamua'aree tí'it'ij ti a'ij raci'iti seij ajta seij í cóxure'ara'an í Jesús. Ayee mú titeeré'ujpijte.

³⁶ Majta a'ujrá'aseca'a mej mi ráacha'ín.

³⁷ Majta taabla cálieene'en aúutatai a'utí á'ujmu'u í Jesús. Ayee mú amuacái ra'uyú'uxaca'a í taabla jetze a'ijna í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “A'ii pu a'ín pú'een í Jesús, í ti hua'arey a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan.”

³⁸ Majta jamuan huá'utatai hua'apuaca í nahua'ari. Seíj mú aúutatai ri'irínta'an í Jesús, majta í seij, úutata'an.

³⁹ Majta me'ín í mej a'ur'é'eneica'a, matí'ij raaseíj, a'íi mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. A'ij mú pua'a tí'ijjeeveca'a.

⁴⁰ Miyen tijín:

—Mú'ee, mi pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xíca jín pajtáhua'a rá'ajtaahua, aísí ne'u, patá'aj aseíj ajapua huániuuni. Tí pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í yaujra'an í Dios, acájra'a hui amájna jetze mi cúruu.

⁴¹ Ayee mú che'atá mena'a tirá'uxieehuari'iri'i a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej tiú'ujmua'ate í niuucari jíme'e ti tí'ajta, majta huá'avaujsimua'a.

⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta amín, capu raayí'iti ti rujapua huániuuni. Amí pu nu'u tarey itejmi i tej Israél jetze ajtème'ecan; ché'e amín acájra'ani mi cúruu jetze. Aj tu xaa rá'antzaahuate'esin.

⁴³ 'A'íi pu hui nu'u rá'atzaahuate'e í Dios. Ché'e Dios japuan huániuuni íjii ti pua'a ayén raxí'eve'e a'iné ayée pu amín tiu'utaxájtaca'a ti jíme'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an Dios.”

⁴⁴ Majta me'ín í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú miyen che'atá rá'uxieehuari'iri'i.

Jesús pu huamí'i

(Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

⁴⁵ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu'i huateática'areca'a nainjapua í chuej.

⁴⁶ Tí'ij teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a í runiuuca jíme'e tijín:

—Eloi, eloi, ¿lama sabactani?

A'ájna i niuucari, ayée pu huataújmu'a'a tijín: “Mí pej ni'i Dios, mi pej ni'i Dios, ¿a'iné een jín pi nejaúurie?”

⁴⁷ Seica mej me'uun huaté'uuca'a meráanamujri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu hui huatajé a'ájna í Elías ti ajmí'i Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

⁴⁸ Jíme'en mu'u miyen tiu'utaxájtaca'a, aj pu i seíj a'utiéchejraa. Ti'itíj pu u a'uvé'etii ti urájta'ati. Ajta raateáru'une nahuáj jíme'e ta'antzíjvi'i. Ra'antijí'ici'e cijej jetze, aj pu i rá'ajchui ti ij Jesús huayé'en a'ájna jetze.

⁴⁹ Majta seica, ayée mú tiraatá'ixaa tijín:

—Ché'e ayén éene'en. Aisí ti pua'a yé tanén a'ájna í Elías ti ij a'íin ra'acájtuaani.

⁵⁰ Ajta a'ájna í Jesús, ajtahua'a pu ca'anín jín huajíjhuaca'a. Aj pu i huamí'i.

⁵¹ Ajta a'ájna í cñxuri ti itzíjhua, a'uun ti huatáviviijme'eca teyujta'a, jíme'en pu'u huamí'i a'ájna í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an. Ajta huateújca'atzíjxi í chuej, ajta já'ita'a a'utátapua í tete.

⁵² Ajta te'entaújcuunaxi a'u mej e'eve'enámi'ihuajme'ecaa í mej huácuii.

Dios pu ajtahua'a hua'utatíste í huá'axiejniu'uca mu'iicáca í mej huácuii, a'íimej í mej mejmí'i ra'ará'astijre. Majtahua'a mú i'irúuri muá'araa.

⁵³ Majta aítacíj a'u mej e'eve'enámi'ihuajme'ecaa. Majta me'ín, tí'ij huatarúj a'ájna í Jesús, a'íi mú a'uteájrupi u chajta'a. A'uu mú a'utaseíjre jemin í teite í mej mu'íi.

⁵⁴ Ajta a'ájna hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'axcaa, majta í mej jamuan tí'icha'íica'a, nain mú tiu'uséij a'ij ti tiu'uríj, ajta ti huateújca'atzíjxi í chuej. Jé'ecan mú tiu'utáatziin. Majta miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tarí'i pu a'íin pú'eene'e yaujra'an í Dios.

⁵⁵ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu meti'iseíiraca'a í mej 'uuca. Mi'i mu'íi. A'íi mú á'ujjhua'ane'e me'ájna í Jesús jamuan tíj na'a ti u a'arájraa u Galilea, majta í mej ravaire'eca'a tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e.

⁵⁶ A'íi mú a'íin pú'een: a'ájna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta seíj ti ayén che'atá ántehuaa tijín María. Hua'anaana pu pú'een a'ájna í Jacobo, ajta a'ájna í José. Seíj pu ajta huá'a jamuan a'utéveeca'a, a'ájna ti hua'anánaj a'íimej yaújmu'a'ame'en a'ájna í Zebedeo.

Mera'avá'ana me'ájna í Jesús

(Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁵⁷ Tí'ij ari huachúmua'ancaa, seíj pu á e'iré'ene ti Arimatea é'eme'ecan. Chíjteaani pu pírici a'ájna. Ayee pu ántehuaa tijín José. A'íi pu ajta rá'atzaahuate'eca'a a'ájna í Jesús.

58 A'ñi pu á e'iré'ene jemin a'ijna í Pilato. Ajta rájhuaviiri'i ti a'ñin raatátuiire'en tévira'an í Jesús teecan. Ajta a'ñin Pilato tiu'uta'ajjtaca'a mej nu'u raatátuiire'en.

59 Ajta José, ti'iquí ra'acájtí í tévira'an. Ajta ra'iré'e'ijcataca'a saavana jime'e ti jéjcuá.

60 A'ñi pu auchén ruuré'ijche u tété'e í tete tzajta'a. A'ñi pu í'a'ara'an mej mi me'uun ra'avá'anan tí'ij huámi'ini. Mí ajta, a'úu pu ru'utéete tévira'an í Jesús teecan. Ayee pu a'ijna jín huaríj, aj pu i ru'ujná tetej jime'e ti sic'írara'a. Ajta á'uraa.

61 Ajta a'ijna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í se'íj, í María, a'úu mú a'uté'uuca'a a'ájna vejli'i ta'iráninei a'u mej ya'utéete.

A'ñime mej tí'icha'ñica'a a'utí Jesús e'evé'enami'ihuaca'a

62 Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri rí'i huaújruu mej mi huaújse'upe'en, a'ñime í mej tí'ajjta teyujta'a, majta me'ñin í fariseo, a'ñi mú á e'iré'ene jemin a'ijna í Pilato.

63 Ayee mú tiraatá'ixaa tíjñ:

—Tavastara'a, ayée tu ra'utámua'areeri'i ti ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ti tí'ihua'itacare'e. Tí'ij auj ruurica, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjñ: “Huaíca xicaj nu jetze huatarújsin.”

64 A'ij pu jín, ayée tu tí'ijxe'leve'e pej raata'ajjta mej mi tiú'ucha'ñin a'u ti e'evé'enami'i ajta caí mú á'ume'en huaíca xica. Na'ari caí, í'iri'iri mej e'ire'enén, meraanáhua'an í tévira'an a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujjhuane'e. Aj mú xaa miyen hua'itzi jín tihua'utá'ixaate'esin í teite tíjñ pu'uri huatarúj. Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a té'eme caí tí'ij amuacaí ayén tiu'uhua'itaca'a a'ijna jime'e ti ayén nu'u yaujra'an pú'een í Dios.

65 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ijna í Pilato tíjñ:

—Ayee pu té'eme. Metí'icha'ij mú muá'aju'un. Sericu mú'een, seajta ru'ujjáxu'umua'an xarij jime'e, ajta júmi'inari jime'e, a'ij sej tiraayí'ti ti ij caí ja'atí ramuari'e í tévira'an.

66 Matí'ij mí a'ucíj. Majta rí'i ráaruu xarij jime'e, majta júmi'inari jime'e ti ij caí ja'atí ra'antácuuna. Majta u hua'utehúii a'imej í mej tí'icha'ñi.

28

Tí'ij Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

1 Tí'ij mú á'ume a'ijna í xica mej jetzen ruse'upi, tapuá'arijme'eca, a'ijna í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta í se'íj ti ajta María, u mú á'uju'un mej mi ya'utéeseij a'u mej ye'avá'ana.

2 Ca'anín pu jín huateújca'atzijxi í chuej a'iné se'íj ti tí'ivaire'e u ta japua, a'ñi pu e'icaanej u júte'e. Aa pu e'iré'ene a'u mej ye'avá'ana. Antáriiñhuaca'a a'ijna í tete ti jín ujnámí'ihuaca'a ti únú'ujcun. Ajta japuan a'ujye'ijxi.

3 Jé'ecan pu tétaave'e cuaiñavi'in jime'e i ti jín tí'itéechen temua'a naa a'ijna í ja'ati.

4 Majta me'ñin í mej tí'icha'ñica'a, huápi'i mú ruviveeca'a, majta a'itavátzi me'ijna jime'e mej huápi'i tiu'utátziin. Cu xiee mej cuj huácuii.

5 Ajta a'ñin ti tí'ivaire'e u ta japua, ayée pu tihua'utá'ixaa a'imej í 'uuca tíjñ:

—Caxu tí'itziñne'e, a'iné néjmua'aree sej u ye'evé'ehuau se'ijna í Jesús í mej rá'utatai.

6 Capu hui ye'e já'ahua'a a'iné pu'uri huatarúj tíj ajmí'i tiu'utaxájtaca'a. Casi'i, mú sé'uju'un setá'aj ya'use'íj a'u mej ye'etéete.

7 Seajta, setá'aj á'uciñe jíye'itzi jime'e sej si huaja'utá'ixaate'en a'imej í mej jamuan á'ujjhuane'e ti jime'en yee: “A'ñi pu ari huatarúj, ajta amuacaí pu nu'u a'umé'e a'ame a'ujna Galilea ti ij a'ñin huajá'uchu'eve'en a'ujna. A'u u xu nu'u yé'eseijran.” Nu'uri amuaatá'ixaa.

8 Majta me'ñin í 'uuca, ca'anacan mú a'ucíj. Maúche'e mú tí'itziñne'eca'a. Mí majta, muaataújtemua'ave jeíhua. A'u u mú a'uruáchejraa mej mi tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej Jesús jamuan á'ujjhuane'e.

⁹ Ajta, jíye'itzi jín, Jesús huá'uteu. Ayee pu tihua'utateújte tijín:

—¿A'ine sena'a?

Majta me'ín, á mú e'iré'ene jemin. Majta ra'avé'evi'iraxi ñcájra'an jetze. Majta rí'i tiraatá'a.

¹⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itziñe'e. Sericu mú'een, setá'aj tihua'utá'ixaate'en í ne'ihuaamua'a mej á'uciñe me'újna Galilea. A'uu mú hui nejé'eseijran.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í xantaaru'u

¹¹ Maúche'e mú huajú'ucaa a'íime í 'uuca, seica mú a'uun á'uju'un u chajta'a. A'ii mú a'ín pú'een seica í mej tí'icha'ñca'a. Majta miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'aijta teyujta'a nain a'ij ti ti'ití huaríj.

¹² Majta me'ín í mej tí'aijta teyujta'a, a'íi mú tiújseij huá'a jamuan í vaujsi mej mi raaxí'epi'intare'en a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi tumín hua'utá'a í xantaaru'u, jeíhua.

¹³ Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu huárini mú'een. Setá'aj siyen tihua'utá'ixaate'en yee: “Seica mú mú a'uvé'uju'un tíca'ímua a'íime í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e tetí'ij cu'utzuca'a iteen. A'íi mú yá'utíi í tévira'an avíitzi jime'e.”

¹⁴ Ajta ti pua'a ráamua'aree í tajtuhuan a'ij ti ti'ití huaríj, teen tu tiyen tiraatá'ixaate'esin ti ij caí ti'itíj jín a'ij amuáaruuren mú'ejmi.

¹⁵ Majta tumín mú á'utíi a'íime í xantaaru'u. Majta miyen che'atá mena'a huaríj matíj me'ín seica hua'uta'íteca'a. Tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée mú tí'ixaxa'a nainjapua a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan ti ayén ti'ayajna.

Jesús pu ti'itíj jín tihuau'íjca í mej jamuan á'ujuhua'ane'e

(Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁶ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan seij mua'ará'axcaa, a'úu mú á'uju'un a'ujna Galilea. A'uu mú a'ará'a jirí jetze tíj amuacáí tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús mej nu'u me'uun a'atanén.

¹⁷ Matí'ij raaseij, aj mú mi rí'i tiraatá'a. Mí majta me'ín, camu rí'i rá'atzaahuate'eca'a ti a'ín pú'eene'e.

¹⁸ Aj pu i Jesús e'iré'ene vejli'i huá'a jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri naatá'a nej niyen nain jín antínmua'aree tíj na'a ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, ajta tíj na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua.

¹⁹ 'A'íj xu jín a'ucíjxi'ín nainjapua seij chuéjra'a japua sej si hua'utémuaitin í teite mej mi na'ará'astijre'en. Seajta huá'umuai'ihuan niuucajtze'en í ti ní'iya'upua, seajta niuucajtze'en í nej i'i yaujra'an, seajta niuucajtze'en í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²⁰ 'Seajta mú'een, setihúa'amua'atehua'an mej mi nain jín na'ará'astijre'en a'ij nej neri tejamuaata'aíj mú'ejmi. Neajta inee, rí'i nu'u yé huatevéé na'ame a'amua jemi tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta na'a caí nain te'entipúa'are. Ayee pu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Marcos jíme'en í Jesuciríistu'u

*Juan pu tihuá'a'ixaate'e a'ujna a'u ti caí é'e ti'ití
(Mt. 3:1-12; Lc. 3:1-9, 15-17; Jn. 1:19-28)*

¹ Yee pu éeni'ici'e a'utéjche í niuucari ti jíme'en rá'axa a'íjna í Jesús í Ciríistu'u ti ajta yaujra'an pírici í Dios.

² Aye pu te'uyú'uxaca'a í ja'atí ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Aye pu ántehuaaca'a tíjín Isaías. Aye pu tira'uyú'uxaca'a ayén tíjín:

Yee pu Dios tí'ixa a'íjna jíme'e

ti án yá'ujra í ipuari japua ayén tíjín:

“Me'ecui xaa ne'u, nu'uri ja'atí huata'ítí

tí'ij amuacá huataseíjre'en pecáí mú'ee.

A'í pu a'íjn pú'een ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin

í teite mej nu'u mua'ijchú'eve'e.”

³ Ajta nu'u í Dios ayén tíjín:

“A'íjna í ti amuacá tihua'utá'ixaate'esin,

a'í pu nu'u u e'ejíhuá a'ame já'ahua'a itzítá.”

Ayen tíjín: “Naa xu rí'í huaújruren mú'een,

a'íné a'í pu yé uvé'enejsin í tavástara'a.

Caxu ra'antánaamuan í juyáara'an jetze.”

⁴ A'íjna í ti nu'u amuacá huataseíjre'esin, a'í pu a'íjn pú'een a'íjna í Juan í ti huá'amuaí'ihuacare'e. Aa pu a'utéveeca'a a'u ti caí ti'ití é'e já'ahua'aca'a. Aye pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti ayén tí'í'ujxe'eve'e mej seicíé tí'umua'ati mej mi miyen huárini a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij jí a'íjn huá'amuaí'ihuan í Juan ti ij Dios tihua'utá'uuni'í í mej jín auteájturaa í jemin.

⁵ Mat'íj mi naíjmi'í e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a í Juan. A'uu mú e'eráci'ica'a tíj na'a a'u ti huatacá'a a'ujna chuérja'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Judea, majta a'íjme í mej a'uun a'uchéjme a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jerusalén. A'uu pu e'ejtémecan u Judea. Jíme'en mu'u raataxájtaca'a í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu i a'íjna í Juan huá'umuaí'ihuaca'a í játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jordán.

⁶ Ajta Juan, ayé pu é'ene'e tí'itíchejca'a cixuri jíme'e ti itzíjhua tí'itíj cameeyu'u ju'uxa'a ti pú'een. Ajta navij típuaasica'a. A'í pu jín avá'ují'icie'eca'a. Ajta huátuna'ise pu cua'acare'e, ajta searate 'itzítá mej huáxuaavi.

⁷ Aye pu tihuá'ihua'ixáate'e tíjín:

—Seíj pu yé é'e vé'eme aúche'e. Jaítze'e pu hui ve'ecán jín tí'itíjvee a'íjna necaí inee. A'íj pu jín caí naavíjte'e ineetzi nej tí'ití jín tí'itevéé ná'ara'ani ti cílieen jín seijre'e jemin a'íjna ti yé é'e vé'eme, capu xaa ne'u naavíjte'e ineetzi nej ni yejta'í'ipi'ín í ca'acaira'an.

⁸ Aye nu xaa ne'u neri amuáamuaí'ihuaca'a jaj jíme'e. Mí ajtá'í a'íjn, seij pu huata'ítí ti huateáaturan mú'ejmi jemi. Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pu uteá'asin mí a'amua tzajta'a.

*Tí'ij Juan ráamuaí'ihuaca'a í Jesús
(Mt. 3:13-17; Lc. 3:21-22)*

⁹ Yee pu tiuju'uríj a'ájna tí'ij huá'amuaí'ihuaca'a í Juan. Tí'ij jí i á e'iré'ene í Jesús. A'uu pu e'erájraa u Nazarét, chajta'a ti e'ejtémecan a'ujna já'ahua'a Galilea. Aj pu i a'íj Juan ráamuaí'ihuaca'a í Jesús u játe'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Jordán.

¹⁰ Jíme'en pu'u Jesús a'itá'raa á jaata'a, aj pu i raaseíj ti antaújcu í ta japua ti a'utéjmuua. Ajta á'iyen Xiéjniu'ucare'ara'an huaseíj í Dios ti e'icáme'eca'a. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu'i mu'úutze'en japua a'ujyeíjxi.

¹¹ Ajta á'iyen niuucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre u ta japua. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Niyauj pej píríci í nej muaxe'eve'e. J'écan pej r'í'i tinaatá'aca.

*T'í'ij a'íin tiyaaru'u tiu'utése ti ij raatémua'itín a'íjna í Jesús
(Mt. 4:1-11; Lc. 4:1-13)*

¹² T'í'ij jí a'íin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'anéeri jín ya'uví'iti í Jesús áa já'ahua'a itzítá a'u ti caí ti'ití e'eré'eevee.

¹³ A'ujna itzítá, ayée pu u é'etee sei máxcira'i japuan tamuáamuata'a xica. A'uu pu a'utéveeca'a a'u mej ti'itén a'ucí'ica mej simuáruuni. T'í'ij jí a'íin í tiyaaru'u ti'ihuaújtesi'ijre ti 'ij ca'aníjra'a raatá'an a'íjna í Jesús t'í'ij ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi. Aru capu ayén teja'uré'ene. A'íi mú raatévai í Jesús í mej títetateí u ta japua í Dios jemi.

*Jesús pu a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ájna u Galilea
(Mt. 4:12-17; Lc. 4:14-15)*

¹⁴ T'í'ij aiteánami'ihuaca'a í Juan, aj pu'i Jesús u a'utanéj u Galilea. A'íi pu hua'utá'ixa jíme'en a'íjna ti jín Dios tiraa'íjca í Juan, a'íjna í Dios ti te'áijta nain japua í chaanaca.

¹⁵ Ayen tíjín:

—Pu'uri araúrate ti a'ájna teja'uré'enejsin ti tiu'uta'aíjta í Dios naíjmi'icí'e chaanaca japua. Setá'aj hui seicíe huárini, setá'aj siyen seicíe tiú'umua'ati se'íjna jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Setá'aj seajta rá'antzaahuate'en í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

*Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej ruhua'itépe'eca'a í mej muáacua
(Mt. 4:18-22; Lc. 5:1-11)*

¹⁶ T'í'ijtá'i í Jesús a'ujna e'ejtém'e'ecaa a'ujna vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Galilea. Aj pu'i a'ímej huaseíj í Simón, ajta í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón. A'íi mú xiéjmu'a'ari áuuhua'anaa á jaata'a. Ayee mú tí'ijri'irejca'a a'íime í mej hua'ité huavívi'i.

¹⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tíjín:

—Mú se'utáuruyi'i ineetzi jemi setá'aj nej jamuan á'ujujhua'ane'en. Nee nu tejá'amua'aten sej si caí ché'e siyen hua'ité tí'ivivi'ira'a, sino a'ímej xu'u si ca'aníjra'a hua'utá'asin í teite mej mi neetzi ná'antzaahuate'en.

¹⁸ Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a. Mat'í'ij mi á téjaupíi í xiéjmu'a'ari me'ájna. Mat'í'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

¹⁹ Aj pu ijtá'i á'ayee a'uré'ene. T'í'iquí seij huaseíj í ja'ati ti ayén ántehuaa tíjín Jacobo. Yaujra'an í Zebedeo. A'íi pu ajta raaseíj a'íjna í Juan, í ti juutzeájra'an pú'een í Jacobo. A'uu mú baarcu jetze e'eráate'eca. Majta r'í'i tí'iruurejca'a í xiéjmu'a'ari ti tí'isiujtza'ani.

²⁰ Ajta á'iyen Jesús hua'utajé. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a í mej xiéjmu'a'ari r'í'i tí'iruurejca'a. Aa mu'u yaúurie í rutáàta í baarcu jetze, ajta ti jemin tí'imuari'eca'a. Mat'í'ij mi Jesús jamuan a'ucíj.

*Jíme'en í teáata'a ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Lc. 4:31-37)*

²¹ Aj mú mi me'uun chajta'a a'uteájrupi, ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Capernaúm. T'í'ij te'ará'a a'atzaj ti pua'a e'ire'enén a'íjna xicájra'a jetze í mej jetzen rusé'upihua'a, aj pu'i Jesús teyujta'a a'uteájrupi. A'uu pu tihua'uhua'ate.

²² A'íjna í Jesús, capu chá'ana'a na'a tihua'amua'atehua'a mat'íj í seica í mej majta a'uun tihua'amua'atehua'a í mej té'eyu'uxaca, sino ayée pu tíj seij ti ti'itéjvee ti'itíj jime'e ti ve'ée. A'íj mú jín a'ij te'utaseíj mat'í'ij ráanamujri'i.

²³ Ajta pu seij a'utéveeca'a u teyujta'a, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'ij pu pua'a teja'uxáataye'icaa a'íjna í tiyaaru'u.

²⁴ Ayen tijín:

—Aa qui carai jé'ecan, ¿a'iné hui ti'itíj peté'umua'aree itejmi jemi, Jesús pej piyen ántehuaa tijín í pej Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen mú a'uvé'emej pej ta'antipúa'ajte'en? Némuamua'ate ja'atí pej hui pírici. A'uu pej a'uvé'emej Dios jemi, í pej yaujra'an pú'een.

²⁵ Aj pu'i Jesús ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Ayen tijín:

—Pecáj yee ti'itíj xajta. Huirájra'a mi tevi jetze. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁶ Aj a'íjn í tiyaaru'u raatéca'atzijxi í tevi ca'anín jime'e. Tí'ij jí huajíjhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj pu'i huirájraa í tevi jetze.

²⁷ Aj a'ij te'utasej a'íime í mej e'etiújseire'eca'a. Jé'ecan mú tiúj'ixaate'eca'a seij ajta seij. Miyen tijín:

—¿Ti'itájni pú'een ti jéjcuacan jín ti'itéjvee? ¿A'uquí é'eme'ecan? Xíee ti cuj ti'itéjvee ti'itíj jime'e ti ve'éé. Amí pu tihuá'aijte'e í tiyáaru'use. Majta me'ín rá'atzaahuate'e a'ij ti ye'í tihua'utá'ixaate'esin. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a í teite.

²⁸ Majta mú á'iyen nain japua ráamua'areeri'i tíj na'a u Galilea a'ij ti ti'ití jín huaráj í Jesús.

Jesús pu tiráahuaa í mu'üneára'an a'íjna í Simón

(Mt. 8:14-15; Lc. 4:38-39)

²⁹ Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Matí'ij mi me'uun a'ará'a Simón ti é'eche, ajta í Andrés. Majta a'íime í Jacobo, ajta í Juan, a'íi mú huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e.

³⁰ A'íi pu án já'ujca'atíi í mu'üneára'an í Simón. A'íi pu tí'icui'icaa. Pístaca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí'icui'i.

³¹ Aj pu'i ajteáxiireca'a í jemin a'íjna í Jesús. Tí'ij i rajví'i muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij jí ra'ajjáj. Aj pu'i ca'anacan huarúj. Ajta á'iyen a'íjn ti tí'icui'ica'a tihua'umí.

Jesús pu tihuá'uhuaa jeíhua í mej tí'icucui'ica'a

(Mt. 8:16-17; Lc. 4:40-41)

³² Chumua'an, tí'ij ari u e'eteárutij í xica, naíjmi'ica mú curé'evi'itixi í mej tí'icucui'i, majta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'e.

³³ Naíimi'i mú e'etiújseire'eca'a á pua'acié ta'iténinei, matíj mena'a mej me'uun e'echéjme'e, majta u á'ahua'ayee.

³⁴ A'íi tihuá'uhuaa mu'iicáca í mej tí'icucui'ica'a. Capu seica na'a í cuí'ini'ira'a. Tí'ij í Jesús hua'utamúari í tiyaaru'u í mej seijre'eca'a seica í teite tzajta'a. Jesús pu ajta caí hua'atá'acare'e a'ímej í tiyaaru'u mej tiu'utaxáj, a'iné méjmu'a'atejca'a ja'atí ti pú'eene'e.

Jesús pu tihua'utá'ixaa í teite u Galilea

(Lc. 4:42-44)

³⁵ Tapuá'arijme'eca, tí'ij auj huachuíjxa, Jesús pu ájchee. Aj pu'i mú a'ij huárupi. Aa pu a'ará'a já'ahua'a itzitá, a'utí caí ti'ití e'eré'vee. A'uu pu huatéeniu í Dios jemi.

³⁶ Ajta í Simón, ajta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ra'avé'ehuau í Jesús.

³⁷ Matí'ij ráateu, aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Naíjmi'i mú muahuauhau.

³⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í Jesús tijín:

—Che'eré, tiché'e á'ucíne a'uun ti huatacá'a í seica chajta'ara'a jetze. A'uu nu neajta hua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ayee nu een jín u e'erájraa u Capernaúm. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

³⁹ Tí'ijí hua'atáyujta'a tihua'ihuá'ixaa nainjapua tíj na'a u Galilea. Ajta a'ímej í tiyáaru'use, Jesús pu hua'utamúari í mej huá'a tzajta'a ú'useijre'eca'a í teite.

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti lepra tineájxi í jetzen

(Mt. 8:1-4; Lc. 5:12-16)

⁴⁰ Tí'ij jí seij ajteáxiireca'a í Jesús jemi. Tí'icui'ica'a a'íjna í ja'atí. Xána'avi'ire'eca'a a'íjna jime'e í cuí'ini'ira'a jime'e ti tineájxi í huá'ire'ara'an jetze tí'ij huatépete í huá'ire'ara'an. Ayee mú ratamuá'amua tíjn lepra. Tí'ij i a'ín títunutaca'a. Rájhuaviiri'í í Jesús ti tiráahuaate'en. Ayee pu tiraata'ixaa tíjn:

—Tí pua'a mua'aránanajche, pej tináahuaate'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í ja'atí ti títunutaca'a.

⁴¹ Aj pu'í Jesús huataújxiemiste a'íjna jemi tí'ij raaseíj. Tí'ij jí ra'ajtamuaríej. Ayen tíjn:

—Na'aránanajche pej huarún.

⁴² Ayee pu teja'uré'ene. Jíme'en pu'u raataxájtaca'a í Jesús, tiraacá'ari'iri'í í ti jín tí'icui'ica'a. Aj pu'í huarúj.

⁴³ Tí'ij i a'ín Jesús jeíhua ra'íjca ti nu'u caí raxájta a'ij ti tí'tí huaríj. Aj pu'í á'uraa í Jesús.

⁴⁴ Aru amuacaí pu ayén tiraata'ixaa tíjn:

—Casi'í, pecáj ja'atí í'ixaate'e ni cíj caj, sino aricu, u pá'ume'en jamuan í ti tí'ivaire'e teyujta'a, tá'aj muaaseíj, pajta tiu'utamuaí'ivejta a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. A'í mú jín ramua'aréeren mej tí'ivaire'e teyujta'a tíjn pepu'uri huarúj.

⁴⁵ Mí ajta a'íjna í teví, tí'ij á'uraa, a'í pu a'utéjche ti raataxáj jeíhua a'ij ti tí'tí huaríj. Nainjapua pu hua'uré'ixaa seij ajta seij. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a ti Jesús a'uteárute í chajta'a, sino itzitá pu'u jí huáyel'icaa a'utí caí tí'tí e'eré'eevee. Aru ja'anáj ti na'a, a'í mú teite é'eci'ica'a a'utí a'ij é'ene'e í Jesús. A'uu mú e'eráci'ica'a a'u ti na'a mej huachéjme.

2

Jesús pu seij tiú'uhuaa seij ti ciyáaxara'aca'a

(Mt. 9:1-8; Lc. 5:17-26)

¹ Teuumé'eca hua'apua xicaj, huaíca xicaj, ajtahua'a pu a'ín Jesús a'uteájrupi u Capernaúm. Matí'ij mi ráamua'areeri'í í teite tíjn: “U pu nu'u já'ahua'a e'irájca ruche.”

² Aj mú mi ca'anacan tiújseij jeíhua í teite, matíj mena'a caí ché'e tité'uve u chí'ita. Camu majta á'vejrica'a ta'iténinei. Ajta a'ín í Jesús, u pu ánu'uhuatéveeca'a u chí'ita. A'í pu tíhuá'a'ixaate'eca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ A'í mú ja'atí a'uré'eneijte í Jesús jemi seij ti tí'icui'í. Ciyáaxara'acaa nainjapua í ja'atí. Memuáacua mú mé ráachuisime'e.

⁴ Aru capu huatári'iristareca'a mej ru'uteárujte'en u téte'e a'utí Jesús ánu'uhuatéveeca'a, a'iné temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj mú jín, anticíj án imuá í chí'ij japua, matí'ij mi ra'anáacu í chí'ij. Aj mú mi ru'ucájtuaa í ti tí'icui'í a'utí ánu'uhuatéveeca'a í Jesús.

⁵ Aj pu'í hua'useíj, ajta ayén tiu'umuá'aj tíjn: “Meté'atzaahuat'e, micu.” A'íj pu jín ayén tiraata'ixaa í ti tí'icui'í tíjn:

—Niyauj, pu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í Dios í pej jín auteájturaa í jemin.

⁶⁻⁷ Majta á vejli'í seica me'uun e'irá'uu í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e. Matí'ij me'íjna huánamuajri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, matí'ij mi miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tíjn: “¿A'iquí een jín ayén tí'ixa amíjna mi teví? A'íj pu pua'a, xaa ne'u, tí'ixa. Capu hui a'íjna jín antiújmua'aree amíjna ti seij tiu'utá'uuni'í í ti jín auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu'u í Dios antiújmua'aree ti ayén seij tiu'utá'uuni'í.” Yee mú té'umua'atzejca'a a'íime í mej té'eyu'uxaca í ruye'irá jime'e.

⁸ Ajta a'ín Jesús, a'í pu ru tzajta'a rú'umua'areereca'a a'ij mej ye'í tí'imua'atzejca'a í ru tzajta'a. Tí'ij i ayén tíhua'uta'íhua'uri'í tíjn:

—¿A'iné een jín siyen té'umua'atze í ru tzajta'a?

⁹ ¿Tí'itájni caí muári'eri? ¿Ni qui nej niyen tiraata'ixaate'en í ti ciyáaxara'a yee: “Pu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, patá'aj rá'anchueni muá'utaatzi; pajta yee á'ura'ani”?

¹⁰⁻¹¹ Ayee nu xaa ne'u rini tíj í nevástar'a, í ti jí'i Dios, setá'aj ráamua'aree, i nej neajta teáata'a jetze airáne, neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree íyey chaanaca japua nej ni tihua'utá'uuni'i í mej jín ateáturaaveca í Dios jemi. —Yee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ájchesi, pajta rá'anchueeni muá'utaatzi. Aricu a'u pej é'eche.

¹² Ajta á'yeyen a'íin ti tí'icui'ica'a, a'íi pu ájchee. Rá'ajchui í rú'utaatzi. Tí'ij í á'uraa, meti'iseíiraca'a í teite. A'íj mú jín naími'i a'íj te'utaseíj. Rí'i mú tiraatá'a í Dios. Miyen tíjín:

—Catu ja'anáj tí'tíj huaseíj tetíj íjii. Yee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

Jesús pu raatajé í Leví
(Mt. 9:9-13; Lc. 5:27-32)

¹³ Tí'ij jí ajtahua'a Jesús a'uun á'ume a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Aa mú a'uré'enineica'a naími'i í teite jemin í Jesús. Ajta a'íin Jesús, a'íi pu huá'a'ixaate'eca'a í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁴ Aj pu'i ayée a'uré'ene. Tí'ij jí a'uun í Leví huaseíj, í ti i'i yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'uu pu anú'ujcatii chí'ita mej tzajta'an tí'iteji'ivi í mej tí'iti'icica. Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nee jamuan á'uche'ecane'en.

Aj pu'i a'íin ájchee í Leví. Tí'ij jí á'ume jamuan.

¹⁵ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj matí'ij a'ará'a í Leví ti é'eche. Jesús pu a'ímej jamuan tí'icua'acaa í mej a'íj pua'a tí'iteteite. A'íi mú a'íin pírici í mej huá'ajjve'e í mej tí'iti'icica, majta í mej caí xí'epi'in ríjca. A'íi mú tí'icua'acaa meesa japua jamuan í Jesús, majta seica í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa a'íiné memui'icáa í mej á'ujjhua'ane'e í Jesús jamuan.

¹⁶ Majta seica á'a vejli'i cíneca'a. A'íi mú a'íin pú'een í mej tiú'ujmua'ate a'ij ti tiu'uxájtaca'a í Moisés teecan. Jeíhua mú nu'u raxí'eve'e í ruye'irá. Ayee mú ánte'arua a'íime tíjín fariseo. A'íi mú miyen tiu'uséj ja'atén mej jamuan tí'icua'acaa í Jesús. Aj mú mi miyen a'ímej tiu'utá'ixaa í mej jamuan á'ujjhua'ane'e tíjín:

—¿A'íiné een jín a'íin á'amamaestru tí'icua'aca, ajta ye'eca huá'a jamuan í mej tí'iteji'ivi, ajta huá'a jamuan í mej caí xí'epi'in ríci? Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tiú'ujmua'ate yú'uxare'ara'an jetze í Moisés, a'íime í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í fariseo.

¹⁷ Tí'ij a'íin huá'unamuajri'i í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tí'een jíme'en í teite í mej me'uun a'uré'enine'i jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej me'ín a'uré'enine'ica'an í jemin a'íime í mej rí'en, sino a'íi mú xaa a'uré'enine'i í ti ya'anaca jemi í mej tí'icucui'i. Ayee pu che'atá na'a een ineetzi jemi. Canu ne'íjna jín yevé'eme nej ne'íjme huatá'inen í mej miyen tiú'ujseijrata yee mej xí'epi'in ríci, sino a'ímej nu jemi yé vé'eme í mej miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a mej caí xí'epi'in ríci.

A'íi mú raata'íhua'uri'i í Jesús jíme'en í mej rú'itzi'ivi
(Mt. 9:14-17; Lc. 5:33-39)

¹⁸ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íi mú rú'itzi'ive'eca'a í mej Juan jamuan á'ujjhua'ane'e, majta í fariseo. Matí'ij mí seica e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íiné een jín ma'úritzi'ivij í mej Juan jamuan á'ujjhua'an, majta a'íime í fariseo? Mí majta, í mej mú'eetzi jamuan á'ujjhua'an, camu miyen ríci. —Yee mú tiraata'ixaa.

¹⁹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí huaténeiche, aj pu'i a'ímej huatá'ineesin í mej rá'ajaahuat'e mej mi tiú'uyesten. Aj pu'i a'ín tihua'amin. ¿Ni qui ri'irí mej rú'itzi'ive'eca tí pua'a huá'a jamuan auj tí'iyeste í ja'ati? Capu xaa ne'u.

²⁰ Aru jee, aj pu teja'uré'enejsin í xica í mej jetzen rá'avi'itín í ja'ati. Aj mú xaa me'ín í mej rá'ajaahuat'e ru'itzi'ive'en a'iné capu ché'e huá'a jamuan a'utéjvee í mej rá'ajaahuat'e. A'iné inee, naúche'e nu yé huatéjvee, camu ru'itzi'ive'en í mej ná'ajaahuat'e.

²¹ 'Niche'e seij amuaatá'ixaate'en í chuijtari. Tí pua'a ja'atí a'íjna huaújcu'une'epe'en í c'íxuri tí mí'ime'ecan, capu a'íjna jamuan rucú'one'epe'en í c'íxuri jime'e tí caí xi ja'anáj já'usini'i. Huatétzu'uta a'íjna í c'íxuri tí jécua tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij i rasiújtza'anan í tí mí'ime'ecan. Aj pu'i a'íjna tí anásiujtza'ani, jaítze'e pu ve'et'í anásiujtza'ani a'ame.

²² 'Ajta, capu tí'it'í vaire'e tí pua'a ja'atí ru'ucájt'u'ani navij limeetajra'a tzajta'a tí racua'iríihuajme nahuáj í mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren a'íjna í nahuáj tí jécua, a'í pu huatéve'eri, ajta ra'anasiújtza'ana í navij tí racua'iríihuajme. Tí'ij jí a'uvaíjtzi í navij, ajta í nahuáj. A'í pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tí ru'ucájt'u'ani í navij tzajta'a tí jécua a'íjna í nahuáj tí ajta jécua.

A'í mú rú'ijtzaanaxi í teuuri ja'anáj mat'íj ruse'upi a'íme í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'e

(Mt. 12:1-8, Lc. 6:1-5)

²³ Tí'ij jí ayén tiuju'uríj. A'íjna xicájra'a jetze mej rusé'upihua'a, a'úu pu aumé'ecaa já'ita'a í vi'ira'a japua í Jesús. Majta me'ín í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, a'íme mú autéjhuii mej rú'ijtzaanaxi'ín tí'it'í teuuri jatze'e a'iné jeíhua mú tiejcuca'a. A'uu mú a'ataj'ú'uca'a meru'ijtzá'ana.

²⁴ Majta me'ín í fariseo, mat'íj hua'useíj mej miyen rijca'a, aj mú mi miyen tiraata'ixaa í Jesús. Miyen tijín:

—Casi'i, ¿a'iné een jín miyen ríci a'íme í mej mú'eetzi jamuan á'ujjhua'an? Capu hui a'ij tí'iri'iri tí ja'atí ayén rijca a'íjna í xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi.

²⁵ Aj pu'i hua'utá'ixaa í Jesús. Ayen tijín:

—Niche'e a'atzu tejamuá'ixaate'en. ¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij tí ye'í huaríj í David teecan tí'ij huatá'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujjhua'ane'e? Tí'ij nu'u tí'it'íveeca'a í Abiatar teecan a'íjna jime'e tí tihua'áijte'e í mej tí'ivaire'eca'a teyujta'a, a'úu pu a'uteájrupi í David. Ajta a'ín í pan í mej Dios huatámuai'ivejte u teyujta'a, a'í mu'u nu'u racua'aca í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu máa ja'atí racua'aca.

²⁶ 'Mí ajta a'ín í David, a'í pu caí teyujta'a tí'ivaire'eca'a. Capu a'ij tí'it'í huaríj. A'í pu nu'u ráacua a'íjna í pan í mej Dios huatámuai'ivejte. Ajta tihua'umí í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Capu a'atzu auteájturaa í David teecan í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

²⁷⁻²⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa. Ayen tijín:

—A'íjna xicájra'a jetze í mej jetzen ruse'upi, ayée pu Dios tiraaxí'epi'intare tí'ij hua'utévaire'en í teite. Capu ayée na'a ayén tiraaxí'epi'intare í Dios mej mi araúrasten mena'a a'íjna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'í nu jín, inee i nej neajta teáata'a jetze airáne, ayée nu een jín antínmua'aree neajta ne'íjna xicájra'a jetze mat'íj ruse'upi.

3

Jíme'en a'íjna í ja'atí tí ciyáaxara'aca'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Lc. 6:6-11)

¹ Tí'ij jí ajtahua'a a'uteájrupi teyujta'a í Jesús. Seíj pu únu'uhuatéveeca'a. Tí'icui'i a'íjna, ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze.

² Majta mú me'ín unu'uhuaté'uuca'a í fariseo. A'íi mú rá'eeve'eca'a í Jesús, aísí ti pua'a a'ín caí tiráhuaate'en í ti tí'icui'i. Aj pu ajtahua'a pítí'irijca í xicájra'a í mej jetzen ruse'upi. A'íi mú fariseo rumua'atzíte'eca'a í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa í ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, tijín:

—Ájchesi. Huatéechaxi íiye já'ita'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Ajta á'iyyen hua'utá'ixa í seica. Ayen tijín:

—¿Tí'itáni í'iri'iri ti ja'ati ayén huárini tí'ij a'ájna teja'uré'enen, a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? ¿Ni ayén tiraavíjte'e ti ja'ati ayén huárini í ti xí'epi'in jín seijre'e, na'ari í ti tiraacuí'inte'en? Ajta, ¿ni qui i'i xí'epi'in nej niyen huárini a'íjna xicájra'a jetze mej jetzen ruse'upi nej ni iráaruhte'en nemíjna mi ja'ati tí'ij caí huámi'ini, na'ari nej ni raatá'an ti huámi'ini? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Mí majta me'ín í seica, camu a'ij tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁵ Aj pu'i Jesús hua'useíirajraa. Acaujtzáahuate'e yee cumu tíj niu'ucami'i. Ajta huataúxiemiste huá'a jemi a'iné camu raxí'eeve'eca'a mej ráanamua. Aj pu'i a'ín ayén tiu'utá'ixaa a'íjna ti tí'icui'i tijín:

—Huatátzeaa mi á'amuaajca'a.

Aj pu'i a'ín í teáata'a, raatátzeaaraca'a í rumuájca'a. Jíme'en pu'u raatátzeaaraca'a, aj pu'i huarúj í ja'ati í rumuájca'a jetze.

⁶ Aj mú mi huiráaci a'íime í fariseo. Mat'íij mi autéjhuii mej raaxí'epi'intare'en seica jamuan a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica í Jesús. A'íime í seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej á'ujuhua'an jamuan í tajtuhuan ti ve'ée. Ayee pu ántehuaa a'íjna tijín Heródes.

Jeíhua mú teite ajteáxi'reca'a a'u ti e'eeve'e'ástime í jaj

⁷ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti e'eeve'e'ástime í jaj. Majta mú jamuan a'ucíj í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Jeíhua mú majta teite a'ucíj jamuan í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Galilea.

⁸ Mat'íij ráamua'areeri'i a'ij ti tí'ití huáruu í Jesús, ti ayén jaítze'e raayí'itihua'a caí máa ja'atí, jeíhua mú majta me'uun a'aráci'ica'a a'ujna u Judea, majta a'ujna u Jerusalén. A'uu mú majta a'aráci'ica'a u Idumea. Majta seica mej a'uchéjme'ecaa u Tiro, majta u Sidón. Seica mú majta a'itaci'ica'a utavén pújme'en í Jordán.

⁹⁻¹⁰ A'iné pu'uri tihua'uhua'ate'eca'a jeíhua í mej tí'icucui'ica'a, jeíhua mú í mej tí'icucui'ijme ajteáxi'reca'a a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Mua'itávatzijxi a'ájna vejli'i jemin. Jeíhua mú ra'ajtamíjhua'a a'íjna í Jesús. A'íj pu jín a'ín hua'uta'aíj mej jamuan á'ujuhua'ane'e mej baarcu ráahuaviitze'en ti jetzen atéyeijxi'in mej mi caí ratzínajye'ican í teite.

¹¹ Majta me'ín tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a, mat'íij raaseíj í Jesús, aj mú mi tínunutaxi vejli'i jemin. Ayee mú titeejíjhuaca'a tijín:

—Mú'ee pej hui i'i yaujra'an í Dios. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

¹² Aru Jesús, tí'ij hua'ajté'axi, aj pu'i ayén tíhua'uta'aíj mej caí miyen rijca, mej raxájta ja'atí ti pírici.

Jesús pu hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase (Mt. 10:1-4; Lc. 6:12-16)

¹³ Aj pu'i án a'ujnéj í jirí jetze, a'iné pu'uri rú'umua'areereca'a a'achú mej pua'amé í ti tíhua'uta'aíjte'esin. Aj pu'i hua'utajé. Mat'íij mi á ve'eré'ene í ti hua'avé'ejajpuaxi.

¹⁴ Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú a'ará'axcan í ti hua'avé'ejajpuaxi. Aj pu'i a'ín tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej á'ujuhua'ane'en jamuan, majta hua'utá'ixaate'en í teite í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ A'íi pu ajta huau'íjca a'íjna jime'e mej antiújmua'areere mej mi miyen tíhua'uhuaate'en í mej tí'icucui'i, ajta mej majta hua'utamúárite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite.

16 A'ii mú a'ín pú'een í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Jesús pu a'ín huatajé í Simón. Tí'ij jí ayén raatamuá'a tijín Pedro.

17 Ajta pu a'ín í Jacobo, ajta juutzeájra'an í Juan. A'ii mú me'ín píríci yaújmua'ame'en í Zebedeo. Tí'ij jí a'íjna í Jesús ayén hua'utamua'a í runiuuca jime'e tijín Boanerges. Ayee pu huataújmua'a a'íjna tijín Yaújmua'ame'en í mej Ténjuuve.

18 Seica pu ajta huatajé. A'ii mú a'ín pú'een í Andrés, ajta a'ín í Felipe, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Bartolomé, ajtahua'a seij í Mateo, ajta í Tomás, ajta a'íjna í Santiago, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Alfeo, ajta í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Tadeo. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Simón í ti á'uche'ecane'e huá'a jamuan mej miyen huataújmua'a tijín cananista.

19 A'íj pu ajta huatajé í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'íjna í Judás, a'íj pu a'ín pú'een ti avíitzi jín hua'utátuire a'íjna í Jesús.

A'íj mú Jesús jetze te'ujpuá'ajte ti a'ín tiyaaru'u ca'aníjra'a raatá'acare'e ti ayén huárini (Mt. 12:22-32; Lc. 11:14-23; 12:10)

20 Tí'ij jí á'uraa í Jesús. Aj pu'í chí'ita á'a a'uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majtahua'a mú jeíhua ajteáxiireca'a í teite, ca ché'e huatári'iristareca'a mej tiú'ucua'ani a'íjna jime'e mej jeíhua teite.

21 Aj mú mi ráamua'areeri'i í ihuáamua'ame'en í Jesús a'u ti a'ín a'ij é'ene'e. Aj mú mi a'uré'ene mej mi rá'anvi'itin. Ayee mú een jín huaríj a'íjna jime'e ti nu'u huateújtímua'iri'i í Jesús.

22 Majta me'ín í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, ayee mú tí'ixajtaca'a a'íime. Miyen tijín:

—Beelzebú pu hui jetze arájca'ane amíjna mi tevi. Beelzebú í ti tihua'aijte'e naíjmi'ica í tiyáaru'use, a'íjna Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca amíjna ti hua'utamuarite'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

23 Ajta a'ín í Jesús, a'íj pu hua'utajé a'íime í mej té'eyu'uxaca mej mi ráanamua í niuucari ti jín tihua'amua'aten. Ayen tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti Satanás rusej hua'utamuarite'en í ruteítestemua'a? Capu a'ij tí'iri'iri.

24 Ayej che'atá na'a, ti pua'a chajta'ara'a já'ita'a ma'utácíine, ti pua'a miyen huárini, aj mú mi tiújne'usi'ite'esin. Matí'ij a'utácíine já'ita'a a'íjna í chajta'ara'a, capu ché'e á'ateere.

25 Ajta, ti pua'a teitestemua'ame'en í ja'ati, miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácíine, camu ché'e á'ateere í teitestemua'ame'en a'ájna a'u ti é'eche í ja'ati.

26 'Ayej che'atá na'a, ti pua'a Satanás ayén huárini a'utí é'eche, ti pua'a a'ín hua'uténe'usi'ite'en í ruteítestemua'a, a'íj pu ajta caí ché'e á'ateere, sino a'íj pu te'entipua'ajte'esin.

27 'Seij nu neajtahua'a huataxájta í niuucari. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti tiraanáhua'i tí'á'ara'an ti á é'eche í ti ruca'ané, amuacá pu ruxe'eve'e ti ra'atéj'ici'en í ti ruca'ané. Aj pu xaa ri'irí ti uteárute a'u ti é'eche tí'ij tiraanáhua'i.

28 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'ímej jime'e í teteca, ri'irí ti tihua'utá'uuni'i naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta naíjmi'ica í mej a'ij pua'a tí'ixaxa'a.

29 Aru, ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jetze í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu xaa ne'u ja'anáj tiraatá'uuni'ira a'íjna. A'íj pu ru'ité'aa a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

30 Ayee pu Jesús tihuaú'ixaa a'íjna jime'e mej miyen tí'ixajtaca'a ti nu'u tiyaaru'u tza-jta'an seijre'eca'a, mej mi miyen tiráamua'aree ti a'ín Jesús a'íjna jetze arájca'anejca'a í Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'ij ayén huárini tí'itíj jime'e.

A'íime í mej pú'een í náànajra'an í Jesús, majta í ihuáamua'ame'en (Mt. 12:46-50; Lc. 8:19-21)

³¹ Ajta a'ñin náànajra'an, majta a'ñime í júutzimua'ame'en, a'ñi mú u a'ará'a. Aa mú a'utéhuiixi mena'a pua'acié. Aj mú mi raatachú'eve.

³² Majta me'ñin í mej huuiráte'eca'a jamuan í Jesús, a'ñi mú raatá'ixaa, miyen tijín:
—Mé mú a'uté'uu pua'acié anaanaj, majta á'ajuutzimua'a. Mémuahuahuau, micu.
—Ayeé mú tiraata'ixaa.

³³ Aj pu'i ayén tiu'utaniú í Jesús. Ayen tijín:
—¿A'ataani me'ñin pú'een í mej nináàna nusu ne'ihuaamua'a? —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁴ Tí'ij jí hua'useírajraa í teite í mej a'itecaíjme'eca í jemin. Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:
—A'ii mú a'ñin pú'een í mej nináàna, majta í nejúutzimua'a.

³⁵ A'achú mej pua'amé miyen tirá'aste a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'ii mú a'ñin pú'een í mej nináàna, majta a'ñime í nejúutzimua'a. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.
Tí'ij jí á'uraa.

4

Jíme'en a'íjna í ja'atí ti nu'u teja'uhuáste (Mt. 13:1-9; Lc. 8:4-8)

¹ Aj pu'i Jesús aj a'ucáane a'u ti e'eve'e'ástime í jaj tí'ij ajtahua'a tihuá'umua'aten. Aj mú mi jeíhua ajteáxiireca'a í teite a'u ti a'utéveeca'a. Temua'a mú tí'itemu'iicaa í teite. A'íj pu jín ateájraa í baarcu jetze ti jaata'a e'ecáve'eca'a. Majta me'ñin í teite, áa mú a'ucaíjme'ecaa ja'apuaíri japua.

²⁻³ Jéihua pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í chuijtari. Ayeé pu tihua'ú'ixaa seij jime'e í niuucari.
Ayen tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Ja'atí ti nu'u tí'ihuastehua'a, u pu á'ume ti tejé'ehuaste'e.

⁴ Aa pu aumé'ecaa ratáhua'anáa í imue'eri. Seica pu juye jetze a'uvatzíjraa. Aj mú mi pina'ase júte'e imuá ave'ecáane, meraaré'eje'ipi.

⁵ 'Ajta nu'u seica huavatzíjraa tetej tzajta'a a'u ti caí jeíhua chuej á'uca. Yee pu'i teja'uré'ene, a'iné capu huatétee í chuej ti tzajta'an iru'ucárutixi'ñin í jíine'ara'an, ca'anacan pu huaré'epístaca'a í chuej. Aj pu'i ca'anacan ajneáxixi í imue'eri.

⁶ Ajta tí'ij u e'iré'ene í xicaj, tí'ijí huaré'ehuaa xicaj jime'e í ti tiu'unéj. A'iné capu ajtanána'ajme'eca'a, a'íj pu jín huaré'ehuaa.

⁷ 'Ajta seica í imue'eri, a'úu pu a'uvatzíjraa a'u ti tzicare'e a'uvéjme'ecaa. Tí'ij a'ñin tzicare'e huavaújse, tí'ijí a'ñin tzicare'e ra'avá'ana a'íjna ti tiu'unéj. A'íj pu jín caí huáxiireca'a.

⁸ 'Aru seica pu nu'u a'uun a'uvatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. A'ñi pu huanéj. Tí'ij huavaújse, aj pu'i temua'a tiú'ucíireca'a. Seica í imue'eri, ayéé pu caté'etejme'ecaa í cuuxa'a jetze seij ti ajtanéj í 'icíiri a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a í jatzi. Ajta seica ayén caté'etejme'ecaa a'achú cumu huaícate. Ajta seica, anxíte pu caté'etejme'ecaa seij ajta seij. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

⁹ Ajta ayén tihua'ú'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí rarí'irejmi'i, ché'e a'ñin huaruitiejte'en temua'a naa.

A'iné een chuijtari jín tihuá'u'itiiri'i (Mt. 13:10-17; Lc. 8:9-10)

¹⁰ Matí'ij mi a'ucíj í teite. Aru camu naíjmi'i. A pu a'uteájturaa í Jesús, majta seica í mej naími'i á'ujujhua'ane'e huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raaxájtaca'a.

¹¹ Ajta a'ñin Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:
—Mú'ejmi pu Dios tiú'ixaa e'ehuaruitiéecan jime'e a'íjna í ti huate'ú'avaataca'a í Dios jemi a'iquí tí'iseijre'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios tí'ita'aáite'e a'ame íiyen

chaanaca japua. Aru amámej mej mé a'uté'uu pua'acíe pua'acíe, nain pu tihua'itiiiran chuijtari jime'e.

¹² Ayee pu tihua'aruure. Tí'ij tihuaú'ixaate'e í niuucari jetze, seica mú miyen tiú'umua'ati tijín: “Cu xíee teyaú'itie iteen.” Ajta mat'ij ranamuajran, miyen tijín: “Tu'iteájnámua iteen.” Aru capu xaa ne'u. Camu yaú'itie, camu majta tanamuaj. Dios pu tihua'itiii chuijtari jime'e mej mi caí yaú'itiee muá'ara'ani, mej mi caí ráanamua, a'iné camu xaa ne'u raxí'eve'e mej seicíe tirájteuni a'ij mej ye'í huárini, tí'ij a'ín caí tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

*A'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jime'en raxa a'íjna í ja'ati ti teja'uhuáste
(Mt. 13:18-23; Lc. 8:11-15)*

¹³ Ajta Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa secaí yaú'itiee xa'araa a'íjna í niuucari? Tí pua'a secaí yaú'itiee xa'araa, ¿a'iné tí'iri'iri sej si siyen yaú'itiee xá'ara'ani í seica í niuucari? Nu'uri íjii amuaatá'ixaate'esin amitiéere'ecan jime'e a'ij ti huataújmua'a í niuucari ti jime'en raxa a'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuastehua'a imue'eri jime'e.

¹⁴ 'A'íjna í imue'eri ti huasti'i, ayée pu seijre'e tíj í ja'ati ti á e'etéche'ecane'e huá'a'ixaate'e í niúucare'ara'an jime'e ti Dios jemi a'uvé'emej.

¹⁵ Ajta seica í teite, yee mú e'en cumu í imue'eri ti a'uun a'uvatzíjraa juye jetze. A'íj mú naa tí'ijnámua í niúucare'ara'an ti raaxájtaca'a í ja'ati. Aru, mat'ij ráanamujri'i, a'íj pu tiyaaru'u hua'irá'a'ari'iracare'e í niuucari í mej rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a.

¹⁶ Majta seica, yee mú e'en tíj a'íjna í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a í tetej tzajta'a. Amuacaí pu hua'aránajcheca'a í niuucari í mej ráanamujri'i.

¹⁷ Aru cumu caí jeíhua ajtanána'ajme, a'íj mú jín rajpuaítzi muá'aye'i me'íjna jime'e mej seica huá'axíeehuasti í niuucari, na'ari ti pua'a seica a'ij pua'a mehuá'aruure, c'ij mu'u té'eviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

¹⁸ 'Majta seica í teite, ayée mú 'een tíj í imue'eri ti huahuásti'ihuaca'a a'u ti a'utzícare'eme. A'íj mú ranamua í niuucari.

¹⁹ Aru jeíhua pu huá'a jetze ruxe'leve'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteuve íiyen chaanaca japua tej japuan seijre'e. Ayee mú huaújmua'amua mej tí'ituaave'en. Majta miyen tí'inecua'atze mej chíjteani pú'eene'en. A'iné tí'ij pí na'a mú miyen tí'imua'atze a'iné ayée mú tí'ixe'leve'e, capu ché'e té'uve í huá'a tzajta'a mej japuan tiú'umua'ati í niuucari. A'íj pu jín caí ché'e ri'iri ti hua'utévaire'en í niuucari í huá'a tzajta'a.

²⁰ 'Majta seica, ayée mú 'een cumu a'íjna í imue'eri ti huavatzíjraa japuan í chuej ti a'urí'en. A'íj mú xaa ranamua í niuucari, majta í ru tzajta'a raateátuaasin í rumua'atzíira'a jime'e. Ayee pu 'een tíj 'een í imue'eri ti huá'ireca'a jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin jeíhua. Seica mú tiu'utévaire'esin cumu í imue'eri ti huá'ireca'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a ti caté'etejme, seij ajta seij. Majta seica cumu í ti huá'ireca'a a'achú cumu huaícate ti caté'etejme, majta seica miyen 'een cumu í ti huá'ireca'a a'achú cumu anxíte, seij ajta seij.

*Jime'en í lámpara ti a'ímua' a'atáneeri'icij
(Lc. 8:16-18)*

²¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Tí pua'a ja'atí yé vé'eme'en, lámpara ti tijájna, ¿a'uné jetze yá'aruuren a'íjna í lámpara? ¿Ni sícu'uj jetze ru'utéeyeijtza, na'ari utaatzi jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u áa ya'uté'avaata, sino án pu jéjre'e ya'ujchajtza, án ímuá tí'ij a'ímua' a'atáneeri'icij.

²² Tí'ití ti a'ij tí'aviitzi'i, capu ayén éene'en a'ame tíj na'a rusén jime'e, sino huataújseijrata á jéjre'e. Na'ari tí'ití ti a'ij avítzi jín tí'imuari'íhua, aj pu'i muá'areeri'íhuan.

²³ Mú'een, mi sej rarí'irejve, xáanamujri'i. —Ayee pu tihuaú'ixaa í Jesús.

²⁴ Ajta ayén tihuaú'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u tiráanamua i sej tí'inamua. A'achú sej caj tí'ijnamua í niuucari, ayée pu che'atá na'a Dios tejámuaatá'asin mú'ejmi sej si jaítze'e yaú'itiée xá'ara'ani. Ajta a'ín, aúche'e pu jaítze'e tejámuaatá'asin i sej ranamua.

²⁵ Ayee pu té'eme. Tí pua'a ja'atí rí'í tí'ijnamuajrave'en, Dios pu raatá'asin ti jaítze'e yaú'itiée á'ara'ani. Ajta, ti pua'a ja'atí caí rí'í tí'ijnamuajrave'en, Dios pu rá'ari'ira a'achú ti caj ari tiyaú'itiée já'araa.

Jíme'en í imue'eri ti huavaújse'en

²⁶ Ajta ayén tijín:

—Ayee pu tí'irineca matí'ij miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Yee mu'u huatámu'iiireca tíj huavaújse'en í imue'eri ti ja'ati raahuáste. A'íjna í ja'ati ratáhua'anáa pu aumé'ecaa í imue'eri.

²⁷ Tí'ij jí huatácutzi a'íjna í ja'ati. Aj pu ijtá'í í'ijistin, tí'ijta'í ájchesin. A'ateeri ti huaté'a a'ame. Aj pu'í ajnéjsin, tí'ij i vaujse'en. Aru a'íjna í ja'ati, a'í pu caí ramua'aree a'ij ti ye'í te'ejnéj í imue'eri.

²⁸ A'íjna í chuej pu hui rusej rí'í raruuren ti huavaújse'en í imue'eri. Amuacaí pu ajnéjsin í huáacixa'a. Aj pu'í í huíjmuaiyu. Ti pua'a ari huijmuaiyuren, tí'ijí ajtanéjsin ti jetzen caté'ete a'ame í jatzi.

²⁹ Tí'ij a'ín huáca'anáan í jatzi, aj mú mi u yá'atzaanan. Pu'uri íjii teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mej jetzen tí'itza'anaca.

Jíme'en í mostaasa ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Lc. 13:18-19)

³⁰ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín:

—¿A'iné ye'í tí'iri'iri tej ti tiyen raataxáj a'ij ti ye'í tejé'ajta í Dios? ¿Tí'itájqui niuucarijra'a ruxe'eve'e tej raataxáj a'ij ti ye'í tí'irineca Dios ti é'esejre'e?

³¹ Ayee pu 'een cumu tí'ití tu'upí ti ayén ántehuaa tijín mostaasa. Ayee pu 'een ti jaítze'e cálieen caí máaj seica jatzíjra'a ti yen seijre'e íyen chaanaca japua.

³² Tí'ij huasti'ihua a'íjna í jatzi, aj pu'í vaujse'en. Tí'ij huavaújse'en, jaítze'e pu uratí'tí'ij á'aye'í caí í pí'ista ti yen seijre'e íyen chaanaca japua. Temua'a pu tí'ipuápua'amee í cíye'ara'an. Ajta í xamua'ira'an, temua'a pu te'antajíya'ume. A'íj pu jín rí'irí mej pina'ase jetzen tihuaúritu'ate'en ti huácien tzajta'a. —Ayee pu tihau'ixa í Jesús.

A'ij ti ye'í Jesús tihua'ú'itiiri'í niuucari jíme'e

(Mt. 13:34-35)

³³ Ayee pu tihua'amua'atehua'a í niúucare'ara'an jíme'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Jeíhua pu tihua'a'ixa'atehua'a niuucari jíme'e a'achú mej caj té'eviicua'iraca'a mej ráanamua.

³⁴ Tí'ití ti a'ij ti tihua'a'ixa'atehua'a í teite, Jesús pu ayén tihua'a'ixa'atehua'a niuucari jíme'e ti caí e'ehuáuritiirici. Aru a'í pu tihua'a'ixa'atehua'a a'ímej í mej jamuan á'uujhua'ane'e a'ij ti huataújmu'a naíjmi'í í niuucari amitiéere'ecan jíme'e.

Jesús pu raatépu'a'ajte í eeca, ajta í jaj ti vivejmé'e tiújta'ahua'a

(Mt. 8:23-27; Lc. 8:22-25)

³⁵ A'íjna xicájra'a jetze, tí'ij ari téchumua'arijme'e, Jesús pu hua'utá'ixa a'ímej í mej jamuan á'uujhua'ane'e. Ayen tijín:

—Tiché'e antáçine után pújme'en.

³⁶ Matí'ij mi á huajauhuá'axi í teite. Aj mú mi yá'utíí í Jesús jetzen í baarcu a'uun ti a'utéveeca'a. Majta seica a'ucíj seij jetze í baarcu.

³⁷ Aj pu'í huatá'eecareca'a temua'a ca'anín jíme'e. Japuutzari pu temua'a té'uxijve'e. Ajta vivejmé'en tiújta'ahua'a í jaj. Tí'ij i ateáçire'axi í baarcu jetze. Pu'uri tén avé'ejstijme'e í jaj.

³⁸ Ajta a'ín Jesús, a'úu pu é'ecujcaa cízata'an pújme'en í baarcu. Timu'utzi pu huamé'ecaa. Aj mú mi raajíste. Miyen tijín:

—Maeestru, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e tej teri tén cui'ini?

³⁹ Aj pu 'i ca'anacan ájchee í Jesús. Tí'ij jí raatépu'ajte í eeca. Ajta ayén tiraata'ixaa í jaj, tijín:

—Pecaj ché'e sihuájna. Xaatapuá'ajta. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aj pu'i huateápua'areca'a í eeca. Ajta a'uréujé'iyerecaj í jaj temua'a naa.

⁴⁰ Aj pu ijtá'i Jesús hua'utá'ixa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayén tijín:

—¿A'iné een jín huáp'i setiu'utátziin? ¿A'iné een jín secaí té'atzaahuate'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁴¹ Temua'a mú mi jeíhua tiu'utátziin. Majta miyen tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e mej tiu'utátziin. Miyen tijín:

—¿Tí'itájni tévira'a pú'een? Amí pu hui tihuá'ajte'e í eeca, ajta í jaj. Naími'i mú rá'astijre'e. —Yee mú tiúj'ixaate'eca'a.

5

A'íjna í ja'ati ti Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Lc. 8:26-39)

¹ Aj mú mi antací antavén pújme'en. Ayee pu téja'arájtehuua tijín Gadara.

² Aj pu'i Jesús a'itáara í baarcu jetze. Tí'ij jí á'iyen seij ave'eré'ene tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a. A'uu pu huirájraa a'íjna í ja'ati a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca.

³ A'uu pu é'echejca'a a'íjna í ja'ati. Jé'ecan pu simuárun. Capu ri'irístaca'a ti ja'ati ra'amují'ici'en caujnari jime'e, ni alaambre jime'e.

⁴ Mu'íi mú raatatése. Mara'amují'ici'ihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ícájra'an jetze alaambre jime'e. Aru a'ín, tí'ij pí na'a pu tijtzá'ana'a cílieene'en, ajta méjca'i iyaúhua'axijsin. Capu huatári'iristareca'a ti ja'ati a'ij ráaruuren ti raamuá'acante'en.

⁵ Nain tújca'ari tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'í pu á'uche'ecane'e, anjiihua a'ájna jirí jetze. Ajta a'ájna a'u mej mi'ichite e'evé'enaamuaca, á pu ij ayén hua'uteátu'asixi tetej jime'e.

⁶ Tí'ij raasej í Jesús, á'iyen púu a'utatéj. Aj pu'i títunutaca'a a'ájna vejli'i a'utí a'utéveeca'a í Jesús.

⁷ Ajta huajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Ayen tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné tí'itíj peteáruuren neetzi jemi, Jesús í pej 'i'í yaujra'an í Dios ti nainjapua tí'ajta?

A'ij nu muahuavii í Dios jemi pej caí puajtzi neetá'acare'en.

⁸ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati, a'iné ayée pu tiraatá'ixaate'eca'a í Jesús tijín:

—Tiyaaru'u pej tzajta'an seijre'e mi tevi, pej a'ij pua'a meteúumua'aree, huirájra'a mi tevi jetze. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

⁹ Ajta ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné pua'antehuaa mú'ee?

Ajta ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu ántehuaa tijín I tej arájsevi vi'ira'a ta'ará'ase. Ayee tu ti'itamua'á'ama a'íjna jime'e tej 'i'í mu'íi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁰ Aj pu'i a'íjna í ja'ati jeíhua rájhuaviiri'i í Jesús ti a'ín hua'uta'íte mej á'uciine mé á'ahua'ayee í mej tzajta'an seijre'eca'a.

¹¹ Majta me'ín tuiixute, á vejli'i te'antá'atíye'icaa jirí jetze, memui'icáa í tuiixute a'achú mú ará'axca hua'apua vi'ira'a.

¹² Aj mú mi me'ín tiyáaru'use miyen tirájhuaviiri'i tijín:

—Taatá'a itejmi tej a'uteáruute mi tuiixute tzajta'a.

¹³ Tí'ij jí a'ín hua'utá'a. Matí'ij mi huiráaci me'íjna í tiyáaru'use í mej tzajta'an seijre'eca'a a'íjna í tevi. Aj mú mi tiyáaru'use huatasejre í tuiixute tzajta'a. Majta me'ín

í tuiixute, muaatauruj a'uun pújme'en u jate'e. Aj mú mi atéevatzi á jaata'a. Matí'ij mi aujamí, naijmi'i.

¹⁴ Majta me'ín í mej tuiixute cha'íica'a, a'íi mú temua'a tiu'utátziin. Matí'ij mi a'ucíj mej hua'utá'ixaate'en mej chajta'a a'uchéjme'e, majta matíj mena'a mej a'uchéjme'e a'ímuá.

Aj mú mi e'iré'ene í teite mej mi ráamua'aree a'ij ti ti'ití huaríj.

¹⁵ Matí'ij mi ave'eré'ene a'u ti a'ij é'ene'e í Jesús. Aj mú mi me'ín huaseíj í tevi í mej tiyáaru'use tzajta'an seijre'eca'a. A pu a'utácatii. Capu ché'e mua'avi'i. Capu ché'e rutímua'i. Pu'uri huarúj a'íjna í tevi. Aj mú mi tiu'utátziin.

¹⁶ Majta me'ín í mej raaseíj a'ij ti ti'itíj huarí, nain mú hua'utá'ixa í teite a'ij ti tiráaru í tevi í tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a, a'ij ti tihuá'uruu í tuiixute.

¹⁷ Aj mú mi a'uteájhui í teite mej rahuavii í Jesús ti á'ura'ani u á'ahua'ayee.

¹⁸ Tí'ij jí á'uraa í Jesús. A'uun pu ateájraa í baarcu jetze. Tí'ij i a'íjna i ti tzajta'an seijre'eca'a í tiyaaru'u, a'íi pu rájhuaviiri'i ti Jesús raatá'an ti á'ura'ani jamuan.

¹⁹ Ajta a'íin í Jesús, capu raatá'a a'íjna í tevi ti á'ura'ani jamuan. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Aricu a'u pej é'eche huá'a jamuan a'ihuáamua'a. Patá'aj hua'utá'ixaate'en nain a'ij ti timuáaru í tavástara'a jemi, a'ij ti ye'í rí'i timuájcha'i.

²⁰ Aj pu i iyá'uraa í ja'ati. Ajta á'iyen a'íin a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í mej me'uun a'uchéjme a'ájna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Nain pu hua'utá'ixa a'ij ti tiú'uruu a'íjna í Jesús. A'u ti na'a rí'i mú tiráanamujraca'a í teite a'íne jécua me'ecan í niuucari.

*Jíme'en Jairo ti rape'eri, ajta, ajta í 'íita'a ti ra'ajtamuariej í c'ixure'ara'an í Jesús
(Mt. 9:18-26; Lc. 8:40-56)*

²¹ Aj pu ijtá'i huaré'araa í Jesús í baarcu jetze. Tí'ij ii a'uun a'ará'a a'uun jetze pújme'en vejli'i a'u ti e'eve'e'ástime í jaj. Matí'ij mi ave'eré'ene jeíhua í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús.

²² Aj pu'i seij a'ará'a ja'atí ti tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Ve'ecán pu jín ti'itéveeca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Jairo. Tiyáj, íitacan. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an. Tí'ij a'íin Jairo raaseíj í Jesús, aj pu'i títunutaca'a á chuaata'a Jesús ti jé'ejvee.

²³ Jeíhua pu rájhuaviiri'i, ayén tijín:

—Niyauj pu á'ame'ere. Mu a'utá'iyi'i patá'aj ra'ajtamuarí'en, tá'aj huarún, tá'aj auj ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²⁴ Aj pu'i Jesús u á'ume jamuan. Majta jeíhua teite a'ucíj huá'a jamuan a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi ajteáxiireca'a í teite. Temua'a mú huáp'i tité'ucataca'a.

²⁵ Ajta huá'a tzajta'a a'utéveeca'a í 'íita'a ti tí'icui'i. Pu'uri a'ateevi'i a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti tí'icui'i a'íjna í 'íita'a. Tí'ij pí na'a pu uvé'emi'iyeca'a. Jeíhua pu xuureca'a.

²⁶ Pu'uri jeíhua huaú'ajjtaca'a í mej tí'ihua'ataca jemi. Pu'uri téje'ehuájrie nain tíj na'a tíj caj tí'ituaave'eca'a. Ajtá'i, capu ti'itíj a'ij tiraatévai. Mí ajtá'i, ayée pu i éene'e ajtahua'a jaítze'e tijcuí'ineca'a. A'íj pu jín, rajpuaíjtzica'a jeíhua a'íjna í 'íita'a.

²⁷⁻²⁸ Tí'ij jí tiú'unamuajri'i a'ij ti ti'itíj huáaru í Jesús. Ayen tijín: “A'ij nu jín niyen rini nej ra'ajtamuarí'en c'ixure'ara'an jetze, aj nu run.” Yee pu tiu'umuá'aj a'íjna ti tí'icui'i. A'íj pu jín á aúurupi teite tzajta'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij i á e'iré'ene huarita'an í Jesús. Aj pu'i ra'ajtamuariej c'ixure'ara'an jetze.

²⁹ Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu'i huatépuua ti uvé'exuurica'a. Tí'ij i ayén raatá'a í tzajta'an cumu pu'uri huarúj.

³⁰ Aj pu i ráamua'areeri'i í Jesús í ru tzajta'a ti ja'atí tiú'uhuaa cumu ti caí ché'e racá'anisti'i. Aj pu i pí a'uré'eve, hua'useírajraa í teite. Ayen tijín:

—¿A'ataani na'ajtamuariej i nec'ixu jetze? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

³¹ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín:

—Mú'ee pej huá'aseij í teite mej á'acata. ¿A'iné een jín piyen tiu'uta'íhua'u? yee: “¿A'ataani na'ajtamuariej?” —Yee mú tiraata'ixaa.

³² Mí ajtá'i a'íin Jesús, a'íi pu hua'useírajye'icaa matíj mena'a tite'anavéejme'eca. Ayee pu a'íin rijcaa tí'ij raasej ja'atí ti ra'ajtamuariej.

³³ Aj pu i a'íin í 'íita'a, temua'a tiu'utátziin. Temua'a pu tiú'ujviveeca'a í ru tzajta'a a'iné rú'umua'areereca'a tí'ití ti a'ij huáruu. Aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'ij e'en a'íjna í Jesús. Títunutaca'a á vejli'i jemin. Tí'ij jí nain raatá'ixaa a'ij ti tí'ití ráaruu tzáahuati'ira'a jime'e.

³⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Niyauj, peté'antzaahua nej timuáahuaate'enche'e. A'íj pej jín peri huarúj. Aricu, rí'í pej te'amua'astí. Paúche'e pej rí'éene'e pua'amé.

³⁵ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'íjna matí'ij seica a'ará'a. A'ii mú a'íin pú'een í mej é'eche jamuan í ti ve'ecán jín tí'itéjvee hua'atáyujta'a. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í ya'upuáara'an í temuaj ti tí'icui'i. Miyen tíjín:

—Pu'uri huamí'í a'ayauj. ¿A'iné een jín péra'itziite'e mi maestro? —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Mí ajtá'i a'íin Jesús, capu huá'antzaahua a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Ayee pu tiraata'ixaa í ya'upuáara'an tíjín:

—Pecaj tí'itziine'e. A'ii pu'u ruxe'eve'e pej té'atzaahuate'e. —Yee pu tiraata'ixaa í Jesús.

³⁷ Aj pu i huaja'uvi'ití a'u ti é'eche í ya'upuáara'an. Aru Jesús capu hua'utá'a naíjmi'ica í teite mej á'uju'un jamuan. A'ímej pu'u, í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ti í'í juutzeájra'an í Jacobo.

³⁸ Aa mú a'ará'a a'u ti é'eche í ya'upuáara'an í ti huamí'í. Aj mú mi hua'usej í teite mej chí'ita huiráatei. Jeíhua mú u'uteújyeinijme'e. Maújyeineca'a. Ca'anín mú jín u'uteújyeinijme'e me'íjna jime'e í ti huamí'í.

³⁹ Aj pu'i chí'ita a'uteájrupi. Tí'ij jí hua'utá'ixa í Jesús. Ayen tíjín:

—¿A'iné sej si ca'anín jín jijhua? ¿A'iné sej si ruyein? Capu mí'ichi mi temuaj, sino cutzú pu'u.

⁴⁰ Matí'ij ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi ra'utéxieehuataca'a a'iné méjmua'areereca'a ti a'íin pa'ari'í huamí'í. Aj pu'i a'íin hua'uta'aíj mej huirácine. Aj mú mi huiráci.

Tí'iquí ya'uví'iti í ya'upuáara'an, ajta í náanajra'an, ajta a'ímej í mej á'ujujhua'ane'e jamuan. A'uu mú uteájrupi a'u ti auucá'a í temuaj.

⁴¹ Aj pu'i rajví'í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraatajé runiuuca jime'e tíjín:

—Taliita, cuumi.

Taliita, cuumi, ayee pu huataújmu'a'a tíjín: Temuaj, ayée nu tí'imua'ixaate'e, ájchesi.

⁴² Jíme'en pu'u ayén huaríj í Jesús, aj pu i xaa ájchee í temuaj. Tí'ij jí a'utéjche ti á á'uche'ecane'en. Majta me'ín í teite, jé'ecan mú u huateújtzaahuate. Ajta a'íin í pa'ari'í, ayée pu rájcha'íca'a a'achú cumu tamuáamuata'a nine'ira'a japuan hua'apua.

⁴³ Ajta a'íin Jesús, jeíhua pu hua'u'íjca mej caí ja'atíj ixaate'e, ajta mej nu'u tiraamín í temuaj.

6

Jesús ti Nazarét é'eme'ecan (Mt. 13:53-58; Lc. 4:16-30)

¹ A'uu pu á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi a'ucí a'uun pújme'en a'u ti a'uvé'ese a'íjna í Jesús.

² Tí'ij teja'uré'ene a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi, tí'ijí a'utéjche ti tihuá'umua'aten hua'atáyujta'a. Jeíhua mú teite ráanamujri'i. Jé'ecan mú a'ij te'utasej. Ayee mú tí'ira'íhua'uraca'a tíjín:

—¿A'uné ya'urí'ire amín niuucarijra'a? ¿Tí'itáani mua'atzíire'ara'an pú'een a'íjna ti raateájtuaa amíjna jemi mi Jesús tej caí xi ja'anáj mé'e yá'unamuajri'i?

³ Amí pu yeehui a'ín pú'een í yaujra'an í ti tí'isi'icheca. A'í pu náanajra'an ayén ántehuaa tijín María. A'í mú júutzimua'ame'en pú'een a'íime í Jacobo, ajta í José, ajta í Judás, ajta a'íjna í Simón. Majta seica í júutzimua'ame'en í mé 'uuca, a'í mú yéchej ta jamuan. —Ayee mú tiú'ixaate'eca'a.

A'íj mú jín rá'achueere'ecaa me'íjna í Jesús. A'íj mú jín caí raxí'eve'eca'a.

⁴ Ajta, ayée pu Jesús tihua'utá'ixaa tijín:

—Naíimi'i mú rí'i tira'utasej temua'a naa í ti ti'ixa í niuucari ti Dios jemi me'ecan. Mí ajtá'i, í mej huacájme ruche, majta í mej i'ivaujsimua'ame'en, majta í mej jamuan é'eche, camu tñ rí'i tira'utasej a'íime.

⁵ Ayee pu'u caí tiu'utári'iristareca'a ti a'ín Jesús ti'ití a'ij huáruuren í mej jín a'ij ra'utasej tíj ari tiú'uruu pua'amecié. Ayee pu'u huarj; hua'ajtamuarí'exi seica í teite. Tí'ij i xaa tihuá'uhuaa.

⁶ A'íj pu'i jín a'ij tira'utasej í tzajta'an mej caí rá'atzaahuate'eca'a. Tí'ij jí á'uraa í Jesús. A'u pu á'uye'icaa a'imuá a'u ti a'uchájta'ajmee. Ajta tihuá'amua'atejca'a.

Jesús pu tihua'uta'a'íj a'íime í mej jamuan á'ujjhu'a'ane'e mej nu'u tihuá'ixaate'e í teite (Mt. 10:5-15; Lc. 9:1-6)

⁷ Tí'ij jí Jesús pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu'i hua'aré'e'itixi hua'apuacajmé'en. Ajta tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuárite'en í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite.

⁸ Ajta ayén tihua'u'íjca mej caí tí'ití antiá'a í mej jín huateújvare'en í juye jetze. A'í mu'u nu'u a'achueeni tí'ití itzj í mej jín raújca'aníhua'a. Capu nu'u a'ij tí'iri'iri mej tí'itj antiá'a ca'aní na'ari tí'ití ínie'e nusu tumin.

⁹ Majta, ajtaújca'acaíte'axi'ín. Majta seexu'ijmé'en te'ucaujchéte'axi'ín seij ajta seij. Capu nu'u a'ij tí'iri'iri mej hua'apuacajmé'en te'entipí í tiú'ujsiicu'u.

¹⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui chí'ita xu'uteáruute mé já'ahua'a chajta'a, a'úu xu huateáturaasin tíj na'a a'achú sej á'ateere a'ájna chajta'a.

¹¹ 'Ajta ti pua'a mé já'ahua'a mecaí amuaatá'acare'en sej uteáruute, na'ari ti pua'a mecaí ranamuajracu í sej tihuá'a'ixaate'en, ayée xu huárini, sej huiráciine se'újna. Sera'atéca'atzixi'ín í ruca'acai tí'ij cáaxin í chuej. Ayee xu huárini mej mi ráamua'aree í teite tijín ma'uteájturaa í Dios jemi. Miché'e ráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé mej caí á'amuanamuajracuca'a.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a ti jetzen hua'uxjíte'en í Dios í mej jín auteájturaa í jemin, jeíhua pu puajtzi hua'utá'asin. Jaitze'e mú rajpuaitzi muá'aju'un a'ujna chajta'a mecaí í mej me'uun é'echejca'a a'ujna ti ayén teja'arájtehuaaca'a tijín Sodoma, ajta tijín Gomorra. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Matí'ij mi a'ucj. Metihuá'ihua'ixaate'e í teite ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a.

¹³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'í mú jeíhua hua'utamuári í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Majta jeíhua tihua'avé'ehuaate'axi aceite jime'e huá'a mu'úutze'en í mej tí'icucui'i. Naíjmi'ica mú tiú'uhuaate.

Matí'ij raajé'ica me'íjna í Juan ti huá'amua'i'huacare'e (Mt. 14:1-12; Lc. 9:7-9)

¹⁴ Ira'atéevi'i, matí'ij ráanamujri'i nain japua, tíj na'a a'uun mej a'uchéjme'ecaa í teite a'ij ti tiú'uruu í Jesús. Ajta a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée, a'í pu ajta ráamua'areeri'i. Ayee pu ántehuaaca'a í tajtuhuan tijín Heródes. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes tijín:

—A'íjna í Juan teecan, í ti huá'amuai'ihuacare'e, a'íi pu hui huatarúj. A'ítáara a'u mej ye'avá'ana. A'íj pu jín raayí'iti ti ayén tiú'uruuren. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tajtuhuan.

¹⁵ Majta seica, miyen tijín:

—A'i pu a'íin pú'een í Elías í ti a'íjna jín tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

Majta seica miyen tijín:

—A'i pu a'íin píríci ja'atí ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu che'atá na'a tí'itájvee í Dios jemi matíj í seica í mej mejmí'i miyen tí'ixaxa'ata'a.

¹⁶ Mí ajta a'íin Heródes, tí'ij ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'i pu a'íin pú'een a'íjna teecan í Juan í nej raata'aíjtaca'a mej ru'ijveíjche í mu'úra'an. A'íj pu hui huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Heródes.

¹⁷ Aru seíj pu pú'eene'e, 'íita'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Herodías. A'íj pu íra'ara'an pu'éene'e í Felipe. Ajta a'íin Felipe, a'íi pu juutzeájra'an pú'eene'e í tajtuhuan í Heródes. Tí'ij jí Heródes a'íin ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a, a'íin ti Felipe raatévi'itine'e.

¹⁸ Aj pu'i a'íin í Juan ayén tiraata'ixaa a'íjna í Heródes tijín:

—Capu a'ij tí'iri'iri pej ratévi'itine'en muá'ihuara'a ti yá'uvi'itine'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁹ Tí'ij jí huataniú'ucaca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín a'íin Heródes, raata'aíjtaca'a mej ra'anján a'íjna í Juan. Majta ra'amua'ajicicé alaambre jime'e a'u ti aiteánami'ihuaca'a. Jé'ecan pu rájcha'íire'eca'a a'íjna í 'íita'a. A'íj pu jín rajé'icatami'ica'a.

²⁰ Mí ajtá'i a'íin í Heródes, a'íi pu ráamua'areeraca'a ti rí'i tí'itevistaca'a a'íjna í Juan, ajta ti ayén ríjca a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Ajta a'íi pu tí'imua'ajca a'íjna jemi í Juan. Aúche'e pu ra'aránajcheca'a a'íjna í Heródes ti ráanamua a'ij ti tiu'uxájtaca'a a'íjna í Juan. Capu a'ij í'irini ti caí temua'a tiyaú'itíeeca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a. A'íj pu jín Heródes caí raatá'acare'e a'íjna í 'íita'a ti raajé'ica.

²¹ Tí'ij a'ájna te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan a'íjna í Heródes, aj pu xaa a'íin 'íita'a rá'amitíejte'eca'a a'ij ti ye'í huárini ti raajé'ica í Juan. Tí'ij jí Heródes, a'íjna ti tí'iyesten ti te'ará'a í xicáara'an ja'anáj ti me'ecan, jeíhua pu teite huatá'inee, xantaaru'u, matíj mena'a huá'a capitanme, majta mej títeté'u'upu'u me'íjna jime'e mej tihuá'ajte'e í teite, majta í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Galilea, í mej jeíhua ruxe'eve'e.

²² Aj pu'i yaujra'an a'íjna í Herodías, a'íi pu a'uteájrupi u chi'ita a'u mej tejanú'ucua'aca'a. A'íjna í yaujra'an, 'íita'a pu píríci. Aj pu'i a'íin tiu'utéenei ruseíj huá'a vejli'ípua. Temua'a pu jeíhua tira'aránajcheca'a a'íjna í Heródes í ti tiu'utéenei, majta a'íimej í mej jamuan tí'icua'acaa. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í tajtuhuan tijín:

—Naatáhuaviiri'i tí'itíj pej a'ij tí'ixe'eve'e. Nemuaatá'asin.

²³ Jeíhua pu te'ataújratziiri'i ruseíj ti ayén tiraatá'an tí'itíj ti raatáhuaviira. Capu nu'u a'ij rini ti pua'a raatáhuavii já'ita'a a'u ti tihuajé'ajte'e.

²⁴ Aj pu'i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij i ayén tíya'uta'íhua'uri'i a'íjna í runáàna tijín:

—¿Tí'itájni neraatáhuavii í tajtuhuan? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

Aj pu i ayén tiu'utaniú' a'íjna í náanajra'an tijín:

—Huatáhuaviiri'i hui í mu'úra'an a'íjna í Juan ti huá'amuai'ihuaca.

²⁵ Aj pu i ajtahua'a ca'anacan uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í tajtuhuan ti ve'ée. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'ijxe'eve'e pej naata'íite'en tuxa'a jetze í mu'úra'an í Juan ti huá'amuai'ihuaca tej ti ramua'areere tijín pu'uri huamí'i. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í yaujra'an í Herodías.

²⁶ Temua'a pu a'ij pua'a tiraatá'a a'íjna í tajtuhuan ti ruseíj ayén te'ataújratziiri'i ti ayén nu'u huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í 'íita'a í yaujra'an í Herodías. Majta a'íime ti

hua'ú'inee, a'íi mú majta ráanamujri'i t'íij raatá'a í runiuuca. A'íj pu jín rutévi'ira'aca'a huá'a jemi a'íjna í tajtuhuan. A'íj pu jín, a'íin ra'ará'aste í runiuuca.

²⁷ Ajta á'iyen xantaaru'u huata'áiteca'a ti raajé'icatan, ajta nu'u á'iyen ye'ará'i'ite'en í mu'úra'an í Juan.

²⁸ Ajta á'uraa í xantaaru'u. T'íij jí a'uun a'ará'a áa ti aiteánami'ihuaca'a a'íjna í Juan. Aj pu'i ru'ijvejcheca'a í mu'úra'an í Juan. T'íij jí ya'ará'i'ite í tuxa'a jetze. Ajta a'íin í tajtuhuan, a'íi pu raatá'i'ite a'íjna í yaujra'an í Herodías. T'íijta'i a'íin raatá'i'ite í runáana.

²⁹ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan í Juan, mat'íij ráamua'areeri'i, aj mú mi a'uré'ene jemin Heródes, meya'utíi a'íjna í mí'ichi. Mat'íij mi ra'avá'ana. Yee pu éeni'ici'en huamí'i a'íjna í Juan.

Jesús pu tihua'umí í mej anxíj vi'ira'a ará'axca

(Mt. 14:13-21; Lc. 9:10-17; Jn. 6:1-14)

³⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú tiújseij a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj mú mi raatá'ixaa nain a'ij mej ti'itíj huáruu, nain a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate.

³¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Mú se'utáuruyi'i. Tiché'e huátase'upe'en mé já'ahua'a a'u ti caí ti'ití e'eré'eevee.
—Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Aru jeíhua mú a'uré'enineica'a í teite a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Majta a'ucí'ica'a jemin mé mu'ití í teite. A'íj pu jín camu huatá'ci'ipejca'a mej tiú'ucua'aní a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³² Aj mú mi a'ucíj rujímua'a baarcu jetze. Mat'íij mi me'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'atí.

³³ Majta me'ín í teite, a'íi mú hua'aseíiraca'a mat'íij a'ucíj. Jeíhua mú raamuá'a í Jesús. A'íj mú jín ru'icán a'iré'eneajxi a'u ti na'a mej a'uchéjme. A'í mú mi amuacáí a'ará'a a'u ti e'erá'astiiche'e a'íjna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³⁴ Ajta, t'íij a'íin a'ítamé'eca'a í baarcu jetze, jeíhua pu teite huaséijraca'a. T'íij jí ii huataújxieemiste t'íij hua'usej. Yee mú titeja'uvátzij cumu cáne'axi ti caí ja'atí huá'a cujta'a huamé'ecaa. A'íj pu'i jín a'utéjche a'íjna í Jesús ti tihuá'umua'aten jeíhua.

³⁵ T'íij huateáchumua'areca'a, aj mú mi ave'eré'ene jemin í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri téchumua'ari. Ajta caí ja'atí ye'eche ayajna vejli'i.

³⁶ Teajta caí ti'itíj tícha'íi mej ráacua'ani mi teite. Patá'aj hua'uré'itixi'in, mej mi a'ucíjxi'in mé já'ahua'a chajta'a, a'u mej a'uchéjme teite mej mi pan huánanan.

³⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús, tijín:

—Mú'een xu tihuá'amin rujímua'a sena'a.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni ri'irí tej á'uju'un tej pan a'uvé'enanan tej ti tihua'umín? Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú ti caj ja'atí tí'ijmua'ítici ti pua'a tiu'umuári'en a'achú cumu hua'apua ciento xica jime'e, capu ajta ti'ici'ipée a'ame í tumin tej ti tiyen huárini.

³⁸ Aj pu'i a'íin í Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, xaré'ixi'ere'e a'achúni caj mé tirájcha'íi í pan.

Mat'íij mi ráamua'areeri'i. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'i pu'u caj tí'ixuaavi. Anxívi í pan. Majta hua'ité, caj mú tí'itehua'apua. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁹ T'íij jí hua'uta'aíjtaca'a mej a'ujrá'ase áa ti á'utu'upi mé mu'ití mé'e.

⁴⁰ Aj mú mi a'ujrá'aseca'a, seica anxíte mé arástiméj, majta seica hua'apuate japuan tamuáamuata'a mú arástiméj.

⁴¹ Aj pu'i a'íin í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi'í í pan, ajta a'ímej í hua'ité. T'íijta'i ra'antítaaraxi í pan, aj mú mi hua'uré'e'í'ipi'ite í teite. Majta í hua'ité, a'íi mú huatámu'iireca'a. Aj pu'i

hua'utá'í'ip'i a'íjna í Jesús í mej jamuan á'ujuhua'ane'e mej mi hua'uré'e'í'ip'i'ite'en í teite.

⁴² Naíjmi'i mú tiú'ucuaa í teite. Temua'a mú jeíhua titéju'uxai.

⁴³ Ajta jeíhua pu avá'aturaa í pan, majta í hua'ité. Tamuáamuata'a japuan hua'apua mú te'evé'ejiste ti'ití sicíri jetze a'íjna jime'e í ti avá'aturaa.

⁴⁴ Majta me'ín í mej tiú'ucuaa í teteca, ayée mú ará'axcaa a'achú cumu anxíj vi'ira'a.

*Jesús pu á e'iré'ene í jaj japua
(Mt. 14:22-27; Jn. 6:16-21)*

⁴⁵ Tí'ij jí Jesús pu hua'uta'aíj mej atéciine í baarcu jetze mej antáciine utavén pújme'en, mej nu'u amuáatée e'ará'asti a'ájna Betsáida. Mí ajta a'ín Jesús, a'í pu a'uun a'uteájturaa tí'ij hua'aré'e'itixi'in í teite.

⁴⁶ Tí'ij hua'uré'itixi, aj pu'i á'uraa a'íjna í Jesús. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti á'ujíime tí'ij raatájhuauni í Dios jemi.

⁴⁷ Tí'ij huateática'areca'a, áa mú meri a'uju'ucuaa já'ita'a í jaj japua, jetzen mua'araaté'ee í baarcu. Ajta a'ín í Jesús, a'í pu ruseíj a'utacatí jirí jetze.

⁴⁸ Tí'ij jí raaseíj ti huá'amuarí'eriste'eca'a mej antáciine jaj japua a'iné á pu e'evé'ecaca'a. Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'í pu á e'iré'ene a'ájna vejli'i mej huajú'ucuaa baarcu jetze. A'í pu huamé'ecaa í jaj japua. Pu'uri hua'antinájchijme'e.

⁴⁹⁻⁵⁰ Majta me'ín, matí'ij raaseíj, metiu'utátziin. Muaajíhuaca'a naíjmi'i a'iné naíjmi'i mú raaseíj ti huamé'ecaa í jaj japua. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín: “Chéjcan pu pú'een.”

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Xaateújca'ane í ru tzajta'a. Caxu tí'itziine'e. Nee nu ne'ín pírici í Jesús.

⁵¹ Aj pu'i ateájraa í baarcu jetze a'u mej a'aráte'eca'a. Tí'ij jí huateápua'areca'a ti huá'ecaca'a. Aj mú mi a'ij te'utaseíj. Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a í mej tí'imua'ajca.

⁵² Jé'ecan mú tí'imua'ajca a'iné camu yaú'itííe muá'araa a'ij ti 'éen jín raayí'iti ti a'ín raatámu'liiren í pan, a'iné rujímuua'a mua'anteújnaamua í ru tzajta'a.

*Jesús pu tihuá'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'icaa a'ujna u Genesaret
(Mt. 14:34-36)*

⁵³ Matí'ij mi antacíj jaj japua. A'uu mú mi a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Genesaret. Aa ti e'eve'e'ástime í jaj, áa mú ra'íjtápe í baarcu.

⁵⁴ Jíme'en mu'u aítacíj í baarcu jetze, á'iyen mú raamuá'a a'íjna í Jesús í teite.

⁵⁵ A'íj mú mi jín ca'anacan meruaachijme'e, á mé ve'eré'ene í jemin. Matí'ij mi autéjhuii mej huá'ajseire'en utaatzí japua í mej tí'icucui'i a'ájna a'u mej yé'emua'areerca'a ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús.

⁵⁶ Ajta a'u ti na'a ti a'uré'enineica'a raanchu tzajta'a ti huachájta'ajme na'ari ti chajta'a ti vivéjme, a'u ti na'a ne'u, mehua'uráatzajye'icaa caaye jetze. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'íjna ti hua'utá'an mej ra'ajtamuári'en c'ixure'ara'an jetze, a'íjna jetze ti uvíjpi'i í sícu'ure'ara'an tí'ij a'achú mej pua'amé ra'ajtamuári'en, mej mi huarún. Ayee pu'u xaa ne'u tiú'uruu a'ájna u Genesaret.

7

*A'íjna í tí'uráchueemuara'a í teáata'a í ru tzajta'a
(Mt. 15:1-20)*

¹⁻² Matí'ij mi me'ín í fariseo, jamuan majta seica í mej té'eyu'uxaca teyujta'a mej mi me'íjna huaruitiejte'en a'ij mej ye'í ríj muá'aye'i, a'úu mú e'eráaci u Jerusalén, majta me'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a í Jesús mej mi rájjaahuate. Matí'ij mi hua'useíj a'ímej í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e mej caí amuaújmuajtea'axi mej tiú'ucuaa a'ij mej tí'ijr'í'rejca'a í mej Israel jetze ajtémecan.

³⁻⁴ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, í mej majta miyen ánte'arua tijín fariseo, a'í mú rá'atzaahuat'e í ruvaújsimua'a teecan tí'iy'e'ira. Ayee mú che'atá mena'a rijca naíjmi'i í mej Israél jetze ajtémecan.

Capu tí'iseicaj na'a í tihuá'aye'ira í mej jín amuaújmuaijte'axi'in. Tí pua'a ja'atí tiú'ucua'ani, amuacá pu nu'u ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí jeíhua amuaújmuaijte'en, na'ari caí, ayée mu'u tí'ixaxa'a tijín xána'avisi'i pu seijre'e a'íjna í ja'atí í taye'irá jemi. Ajta, ti pua'a ja'atí teja'uvé'enanán a'ujna a'u mej tejá'atua a'í pu caí tí'icua'ani ti pua'a caí amuacá amuaújmuaijte'en.

Ajta ti'imulí ti ayén jín te'avá'ujmua'aree í ruvaújsimua'a teeca tihuá'aye'ira. Ayee mú rijca: metí'ija'usica í vaasu í mej jín ye'eca. A'íj mú majta tí'ija'usica í ti'ití xa'ari, majta í casueela.

⁵ Matí'ij mi me'ín fariseo, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca teyujta'a, a'í mú miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín:

—¿A'iné 'éen jín mecaí rá'aste í tavaújsimua'a teeca tí'iy'e'ira í mej ajamuan á'ujjhua'an? Ayee mu'u rici mej xána'avisi'i tí'icua'a í rumuájca'a jime'e. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseo.

⁶ Tí'ij jí ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—Temua'a pu tejámuaavíjte'e í ti ayén ajmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'í pu ra'uyú'uxaca'a temua'a a'ij sej 'een mi sej caí huataújci'ipuáacan jín tihuá'ajjte'e í teite sino ayée xu tiú'ujseijrata í teite jemi sej nain jín rá'astijre'e. Ayee pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna tijín:

Rí'í mú tineeteátu'araca
ti pua'a metí'ixajta ineetzi jime'e.

Mí ajtá'i, mu'uri ajtacíj ineetzi jemi
rumua'atzíira'a jime'e.

⁷ Capu ti'itíj vaire'e

ti pua'a metiu'uteánajche ineetzi jemi.

Ayee mú ti'ihuá'amua'atehua tijín:

“Dios pu raateájtuaa í taye'irá itejmi jemi.”

Mí ajtá'i caí, capu,

rujímua'a mena'a mú rájteu í ru tzajta'a.

Yee pu hui ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan.

⁸ Ayee xu'u rici. Mú'een sej seri ya'uhua'axi a'ij ti ajmí'i tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, sej si siyen huárini a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite. A'í pu amua'aráanajche í tihuá'aye'ira, ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti xa'ari tiu'ujá'usin na'ari ti tiu'ujá'usin í vaasu í sej jín ye'eca. Jeíhua pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti ayén tí'een. Ayee pu ne'u.

⁹ Temua'a xu seri ya'uhua'axi a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, setá'aj ra'ará'asten í hua'aye'ira í teite.

¹⁰ Ayee pu tí'een, a'iné ayej tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, tijín: “Patá'aj rá'atzaahuat'e a'atáata, ajta a'anáana.” Ajta ayén tijín: “Setá'aj raajé'ica a'íjna í ja'atí ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a í rutáata jemi na'ari í runáana jemi.”

¹¹ Mí seajta mú'een, ayée xu tiratá'aca ti ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en í ruvaújsimua'a í runiuuca jime'e tijín Corbán. (Ayee pu huataújmuua'a a'íjna í niuucari tijín muaí'ivéjri pu pírici.) Ajta ayén tijín: “Naíjmi'i, a'achú nej caj tí'ijcha'í, a'íj nu neri raatámuaí'vejte í Dios. A'íj nu jín necaí ché'e tí'ijcha'í í nej jín amuaatévaire'en.”

¹² Tí pua'a hui ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en tijín: “Corbán”, ca xu ché'e raatá'acare'en ti a'ín hua'utévairé'en í ruvaújsimua'a.

¹³ A'íj xu jín, siyen á tirúurieeni í ti jín tiu'uta'aíjtaca'a í Dios a'íjna jime'e í á'amua'aye'ira sej seica huatátu'ire'en. Jeíhua xu siyen tí'ijri'ire. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁴ Tí'ij jí ajtahua'a hua'utajé í teite. Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa. Tijín:

—Mú'een xu ráanamua naíjmi'i, sej si yaú'itiéé xá'ara'ani:

¹⁵ Ti'ití ti a'ij í ti tí'icua'iri'i, ti pua'a ja'atí ráacua'ani, capu a'atzu raxana'ave'e. Capu raxana'ave'e a'iné mé pua'acé pu me'ecan. Mí ajta í ti tzajta'an me'ecan, a'í pu xaa raxana'ave'e.

¹⁶ Mú'een xu rarí'irejve, rí'i xu tiráanamua.

¹⁷ Tí'ij caí ché'e mé'e a'atíjca'a, aj pu i a'ín a'uteájrupi u chi'ita. Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ij ti huataújmu'a a'íjna í niuucari ti jíme'en a'íjna ti nu'u raxana'ave'e í ja'ati.

¹⁸⁻¹⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa secaí seajta yaú'itiéé xa'araa? ¿Ni tzaa secaí yaú'itié se'íjna? Tí pua'a ja'atí ti'ití huácua'ani ti tí'icua'iri'i, a'íjna ti ráacua'ani, mé pua'acé pu é'eme'ecan. Aj pu i ucáruti í jucáara'an jetze. Ajta á'iyen huiráame í chuitireáara'an jetze. A'íj pu jín caí raxana'ave'e a'iné capu rájrupi í tzajta'an, í xiéjniu'ucare'ara'an jetze. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa ti i'i rí'en naíjmi'i tíj na'a ti tí'icua'iri'i.

²⁰ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íjna ti tzajta'an airáninei, amí pu xaa raxana'ave'e í tevi.

²¹ A'uu pu huiráaye'i í tzajta'an í tevi naíjmi'i í mua'atzíira'a ti a'ij pua'a e'en, ti ajta ca'aníjra'a ratá'aca í tevi tí'ij a'ij pua'a tiú'umua'ati, tí'ij tiú'ujxana'acira'aten sej jamuan ti caí ratévi'itin, na'ari 'íita'a ayén huaújxana'acira'aten sej jamuan ti caí cína'ara'an pú'een.

A'uu pu hui tzajta'an ajta huiráaye'i í mua'atzíira'a ti ca'aníjra'a ratá'aca í tevi ti tiu'unáhua'an na'ari ti tiu'ujé'ica na'ari ti ché'e na'a tiú'uxana'acira'aten huá'a jamuan í tí'iríi.

²²⁻²³ 'Ajta a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ti ayén ti'ití tí'ijmuaire'e í ti tí'ijcha'íi í sej na'arí ti ja'ati a'ij pua'a ríjca, nusu ti sej huácuanamuan. Ayee pu che'atá na'a een ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tiú'ujepe'eve'en, na'ari ti pua'a ja'atí sej ánhueere'en, nusu ti pua'a ja'atí a'ij pua'a tiu'utájeeve, na'ari á'ujtzaahuat'e, ca'ín a'ín ayén rici í ti caí xí'epi'ín. Naíjmi'i tíj na'a ti ayén een, a'úu pu huiráaye'i í tzajta'an í tevi. Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e, a'í pu xaa a'ín pú'een í ti ru'uráchueemuare'e í tevi í ru tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

'Íita'a ti sej chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ajta rá'antzaahua í Jesús

(Mt. 15:21-28)

²⁴ Aj pu i Jesús á'uraa a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tiro, amájna vejli'i u Sidón. A pu já'ahua'a chi'ita a'uteájrupi, a'iné capu raxí'leve'eca'a ti ja'ati ráamua'aree ti a'uun a'utéveeca'a. Mí'ajtá'í caí, capu huatári'iristareca'a ti huateuravajtaa.

²⁵⁻²⁶ Capu xaa ne'u, a'iné sej pu ca'anacan ráamua'areeri'i. 'Íita'a pu pu'eene'e a'íjna ti sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Sej pu tévira'a pu'eene'e. Ayee mú hua'atamuá'amua tíjín Sirofenicia, í mej nu'u chiicate pú'een.

Ajta a'ín í 'íita'a, a'í pu tiyáujca'a, íitacan ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. Aj pu i e'iré'ene a'íjna í náànajra'an. Títunutaca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tirájhuaviiri'i ti ru'irámuarite'en í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e í yaujra'an.

²⁷ Aj pu i ayén sej niuucari jín tiraata'ixaa a'íjna í Jesús, ayén tíjín:

—Miche'e amuacáí tiú'ucua'ani mi tí'iríi. Capu ayén tiraavíjte'e ti hua'a'í'ipui'i í pan tí'ij chiicate huata'í'ipi'ite'en.

²⁸ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'íjna í 'íita'a tíjín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, nevástara'a. Aru casi'i, ti pua'a me'ín tí'iríi ra'acáhua'anan ti te'ení í pan í meesa japua, ¿ni qui mecaí racua'ani í chiicate í mej meesa jete e'irá'uu? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a.

²⁹ Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayej xaa ne'u tiraavijte'e patíj peri tiraataxájtaca'a. Patá'aj á'ura'ani. Pu'uri huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a muá'ayauj.

³⁰ Aj pu i á'uraa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí a'ará'a í ruche. Tí'ij a'ín raaseíj a'íjna í ruyauj, ti án a'ujcá'a utaatzi japua. Aj pu i a'ín 'íita'a ráamua'areeri'i ti ari huirájraa í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a.

Jesús pu seij tiú'uhuaa ti caí huiteájnaua, ti ajta caí té'anri'ire

³¹ Ajtahua'a pu huirájraa a'íjna í Jesús a'ájna já'ahua'a Tiro. Aj pu i u a'uré'ene a'ájna já'ahua'a Sidón. A'uu pu já'ita'a a'atanéj a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Tamuáamuata'a ti Chájta'ajme. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna jaj ti jéjmuua, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Galilea.

³² Aj mú mi seij a'arájti ti tí'icui'i. Capu huiteájnaua a'íjna í ja'ati. Ajta capu té'anri'ire. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús, ti ra'ajtamuari'en í ti tí'icui'i tí'ij tiráhuuaate'en.

³³ Aj pu i a'atzu a'ímuá ra'iráavi'ti a'ájna teite tzajta'a. Tí'ij jí a'ín Jesús, í ruxité urújte'axi'i í naxaita'a í ti tí'icui'i. Tí'ij jí ajta a'ín á chuaata'a á é'ejtzitze. Aj pu'i ra'antiméijri'i neanureáara'an jetze a'íjna jime'e í ru'íjci'e.

³⁴ Tí'ij jí júte'e á'ujneereca'a. Ajta ucayátiraa. Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a í runiuuca jime'e tíjín:

—¡Efata! —Yee pu tiu'utaxájtaca'a. (A'ijna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tíjín: “Te'antácuuna.” Ayee pu huataújmua'a a'íjna tíjín: “Efata.”)

³⁵ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu i a'ín huarúj í ti tí'icui'ica'a. Pu'uri xaa a'ájna huitenamuáara'a já'araa. Ajta, ari té'anri'irejca'a. Capu ché'e cá'achira'aca'a í neanureáara'an.

³⁶ Ajta Jesús raatá'ijmijri'i ti caí ja'atí huatá'ixaate'en.

Mí majta, camu miyen huaríj. A'achú ti caj ayén tíhua'uta'aíte'enche'e, ayée mú che'atá caj tíhua'uta'ixáate'enche'e í seica.

³⁷ Matí'ij mi temua'a a'ij te'utaseíj í teite. Miyen tíjín:

—Rí'i pu tí'ijri'ire a'íjna í Jesús nain jime'e. A'í pu hui raayí'ti ti tihuá'uhuaate'en mej mi huitenamuáara'a muá'ara'ani, ajta mej mi te'anri'irée muá'ara'ani í mej caí té'anri'iréjme. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

8

*Jesús pu tihua'umí a'íime í mej muáacua vi'ira ará'axcaa
(Mt. 15:32-39)*

¹ Tí'ij á'aja'a a'uun a'utéveeca'a a'ujna Galilea í Jesús, jeíhua mú teite tiújseij. Camu tí'itíj tícha'íica'a mej ráacua'ani. Tí'ij jí a'ín Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Neánxieemiste'e amíime jemi mi teite, a'iné pu'uri huaíca xica teuumé mej á'ujujhua'an nee jamuan. Camu majta tí'itíj tícha'íi í mej ráacua'ani.

³ Seica mú ímuá curé'eciixi. A'íj pu jín ti pua'a nehua'uré'itixi'ín í ruche mecaí xi tiu'ucuá'an, camu te'utáviicua'íra í juye japua.

⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i, tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri pej tihua'umín ayajna a'u ti caí ja'atí é'eche? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'achúni pua'améca xa'í'ipi'isin í pan?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Arahua'apuáca. —Yee mú tiraata'ixaa a'íime.

⁶ Aj pu i raata'ájtaca'a mej a'ujrá'asen í teite á chuaata'a. Tí'ij jí raatí'ipi'i í pan júte'e a'íjna í Jesús. Aj pu i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi. A'íj pu i hua'uré'e'í'ipi'ite í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta me'ín, a'íime mú hua'uré'e'í'ipi'ite í teite.

⁷ Majta mú, seica huájcha'ica'a í hua'ité. Ajta pu raatáhuau í Dios jemi. Tí'ij jí hua'uta'aíj mej hua'uré'ata'are'en.

⁸ Naíjmi'i mú tiú'ucuaa. Majta temua'a titéeju'uxai. Ajta avá'aturaa í pan ti ra'antítaaraxi. Sicíri mú jetze ra'avé'ejiste'axi a'íjna ti avá'aturaa. Aráhua'apua sicí pu telará'a.

⁹ Majta me'ín í teite í mej tiú'ucuaa, muaará'aseca'a cumu muáacua vi'ira'a.

Aj pu i a'ín Jesús hua'aré'e'itixi í teite.

¹⁰ Tí'ij jí ateájraa baarcu jetze, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mat'íj mi a'ucíj. A'uú mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Dalmanuta.

A'í í fariseo mej tirájhua'viiri'i ti a'ín Jesús tihua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasejra (Mt. 16:1-4; Lc. 12:54-56)

¹¹ Mat'íj mi fariseo á e'iré'ene, majta á'iyen autéjhuii mej tí'ira'ihua'un me'íjna í Jesús. Meraatatése mej ca'aníjra'a raatá'an ti ij a'ín auté'itzen. Meraatáhuaviiri'i ti hua'utasejrate'en í mej jín a'ij te'utasej mej nu'u mi jín ráamua'aree a'íjna ti jetzen araújca'ane a'íjna í Jesús, ti pua'a a'uun pa'uvé'emej a'íjna jemi ti júte'e é'eseijre'e ti ij ayén huárini.

¹² Aj pu i a'ín caí ché'e a'ij te'anri'irée já'araa. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'iné een jín ménehuavii a'ímej teitejra'a nej tí'ití hua'utasejrate'en í mej jín ráamua'aree a'u ti é'eme'ecan í nej jín tí'imijhuaca?

Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, canu tí'itíj amuaatasejrate'esin.

¹³ Aj pu i huajauhuá'axi í teite. Tí'ij jí ajtahua'a ateájraa í baarcu jetze. Aj mú mi a'ucíj utavén pújme'en pújme'en.

Jíme'en hua'aniuuca í fariseo í mej jín huá'acuanamua í teite (Mt. 16:5-12)

¹⁴ Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e jamuan í Jesús, a'í mú ya'uhua'axi mej ya'ara'í'ipín í pan mej ráacua'ani. Seij mu'u caj tiu'í'isime'e a'íjna í baarcu jetze.

¹⁵ Aj pu i ayén tíhua'uta'aíj tijín:

—Xaanamuajri'i mú'een. Rí'í xu'u se'íjna jíme'e í fariseo mej rajnájchi í pan jetze tí'ij huacú'usta, seajta se'íjna jíme'e mej majta rajnájchi í mej Heródes jamuan á'ujujhua'ane'e.

¹⁶ Mat'íj mi autéjhuii mej tí'ití'urixate'en í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Miyen tijín:

—Yee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'iné catu pan tícha'íi.

¹⁷ Aj pu i ráamua'areeri'i a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné een jín siyen tí'ixa yee sejcaí pan tícha'íi? ¿Ni tzaa secaí xi yaú'itíé, ca'ín secaí xi tíhuauritíeje? ¿Ni caí tí'ití a'amua jetze tásisieiri?

¹⁸ ¿Ni tzaa secaí tí'iseij, ca'ín secaí tí'inamua? ¿Ni secaí ramua'aree?

¹⁹ ¿A'achúni pua'an sicíri avá'aturaa í pan ti te'avá'aturaa netí'ij hua'uré'e'í'ipi'i í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa í teite a'íjna jíme'e ti anxívi ará'axcaa í pan? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu avá'aturaa.

²⁰ Aj pu i a'ín Jesús, ayén ajtahua'a tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ajta ¿a'achúni pua'an sicíri sété'eve'ejiste'axi se'íjna mé tí'ive'aa ta'aráhua'apua ti ará'axcaa netí'ij tihua'umí í mej muáacua vi'ira'a ará'axcaa?

Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Arahua'apua sicíri.

²¹ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni tzaa secaí xi yaú'itíé, mú'een?

Jesús pu tiráhuuaa seij ti arácuunica'a a'ujna u Betsáida

²² Matí'ijtá mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Betsáida. Matí'ij mi seij je'iré'eneijte ti arácuunica'a. Aj mú mi rájhuaviiri'i a'ájna í Jesús ti ra'ajtamuarí'en.

²³ Tí'ij jí a'áin Jesús rajví'i muájca'are'ara'an jetze a'ájna í ti arácun. Ya'uvi'ití á pua'acié imuá a'ujna a'u ti é'echajta'a. A'í pu ru'íjci'e ra'arámeijraxi á jí'iseáara'an jetze. Ajta ra'avé'emuariej. Tí'ij jí raata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni hui peri mé únee?

²⁴ Aj pu i a'áin í ta'arácun, antanéerejye'icaa, ayén tijín:

—Ahuii, teteca nu seij. Ci xíee ciyej mena'a pú'een mej mú á'ujujhua'an. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í ti arácun.

²⁵ Ajta a'áin Jesús, ajtahua'a pu ra'aráamuarié á jí'iseáara'an jetze í ta'arácun. Ajtahua'a pu rí'i meteúuneereca'a. Pu'uri xaa a'ájna icu huarúj. Naíjmi'i pu ti'iseíjraca'a temua'a naa.

²⁶ Aj pu i a'áin Jesús raata'íteca'a a'ájna ti arácuunica'a ti nu'u á'ura'ani í ruche. Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pecaj uteáru'ipiche'en u chajta'a. Ni pecáj pajta ja'atí ixaate'e a'ájna jime'e a'ij nej timuáhuuaa.

Pedro pu raataxájtaca'a ti nu'u Jesús a'áin pú'een í ti Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua (Mt. 16:13-20; Lc. 9:18-21)

²⁷ Tí'ij ayén tiuju'uríj, aj pu'i Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú a'ará'a a'u ti a'uchájtajmee, a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cesarea de Filipo. Juye jetze mú aujú'ucaa. Tí'ij í ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'áime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—¿A'iquí metí'ixa í teite yee a'atani nej pírici inee?

²⁸ Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Seica mú miyen ti'ixa tijín mú'ee pej pe'ín pírici a'ájna í Juan ti huá'amuai'ihuaca'a, majta seica miyen tijín pej a'áin pírici í Elías. Majta seica, miyen ti'ixa tijín pej nu'u a'áin píj'íríci seij í ti ti'itéjvee í Dios jemi. —Yee mú tiraata'ixaa.

²⁹ Tí'ijta'i a'áin ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—Ari mú'een, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e a'atani nej pú'een inee?

Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pedro, tijín:

—Mú'ee pej a'áin píj'íríci a'ájna í mej miyen ratamuá'amua tijín í Ciríistu'u, í ti Dios án ya'ujyeíjtza í ipuari japua. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Pedro.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini (Mt. 16:21-28; Lc. 9:22-27)

³⁰ Aj pu i a'áin hua'utá'ijmíjri'i mej caí ja'atí ixaate'e.

³¹ Tí'ij jí a'utéjche ti tihuá'umua'aten. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti a'áin ruseíj, í ti ajta teáata'a jetze airáane, a'í pu nu'u jeíhua rajpuaijtzi a'ame. Ajta ti nu'u ayén ruxe'eve'e a'ame mej caí raxí'eve'e muá'aju'un í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej ve'ecán jín títetateí u teyujta'a, majta a'áime í mej té'eyu'uxaca. Naíjmi'i mú nu'u caí raxí'eve'e muá'aju'un. Ajta ayén tihua'utá'ixaa mej nu'u raajé'icatan. Tí'ij nu'u huamí'ín, aj pu ijtá'i huatarújsin huaíca xicaj tzajta'a.

³² Temua'a pu tihua'ú'ixaa e'ehauritiéecan jime'e.

Ajta a'áin í Pedro, a'í pu ra'iráavi'ití ayée. Aj pu'i tiraatixáate'ajraa ti nu'u caí ayén ti'itau'a'acare'en.

³³ Mí ajta a'áin Jesús, a'í pu ruhuárita'a ca'acheecajraa. Hua'useírajraa a'áime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Aj pu i a'áin í Pedro tité'axi. Ayen tijín:

—Aricu. Ajtára'a ineetzi jemi, mi pej piyen tí'ixaxa'a tíj a'ájna í tiyaaru'u. Mú'ee pej caí piyen tí'imua'atze a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios sino a'ij mej tí'ijxe'eve'e í teite.

³⁴ Tí'ij jí Jesús hua'utajé a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ajta í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ne jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti caí ché'e ayén rijca a'ij ti rusej tí'ijxe'eve'e. Mí ajta, ti pua'a ja'atí á'uche'ecane'en ne jamuan, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti rajpuaíjzi á'ara'ani ruxí'evi'ira'a jime'e. Ajta ti pua'a a'ín huámi'ini, capu a'ij í'irini.

³⁵ Ayee nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a ja'atí tiú'ujtesí'ire'e ti caí huámi'ini, aúche'e pu mí'ini a'íjna í ja'ati. A'ij pu á'ujisín í ruxéjniu'uca ti auj ruuri. Mí ajta, ti pua'a ja'atí huámi'ini a'íjna jime'e ti á'uche'ecane'en neetzi jamuan, na'ari a'íjna jime'e í niúucare'ara'an í Dios, a'í pu ajtahua'a huatarújsin. Ajtahua'a pu rateuni í ruxéjniu'uca ti auj ruuri.

³⁶ Ajta, ti pua'a ja'atí tiu'umuá'itin naíjmi'i tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, ¿a'iquí tiraatéva'ire a'íjna ti raamuá'iti ti pua'a a'ín yá'urieeni í ruxéjniu'uca ti auj ruuri? Capu tí'ití a'ij tiraatéva'ire, ¿ni caí?

³⁷ ¿Ni caí a'ij tí'iri'iri ti huaújnanaí í ruxéjniu'uca ti ari yá'urie a'íjna jime'e í ti tí'ijcha'íica'a? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri, icu.

³⁸ Ayee nu neajta tejá'amua'ixaate'e. A'íjna i teitejra'a, jeíhua mú auteájturaa í Dios jemi. Ayee mú e'en í Dios jemi matíj a'íime í mej tiú'ujxana'acira'ate 'íta'a jamuan.

Tí pua'a setí'itevi'ira'a se'íjna jime'e mej ráamua'aree í teite sej ne jamuan á'ujujhua'an, na'ari mej ráamua'aree ti a'amuaráanajche i neniucca, ti pua'a siyen tí'itevi'ira'a huá'a jemi, aj nu neajta inee i nej neajta teáata'a jetze airáne, nee nu niyen che'atá nena'a tí'itevi'ira'a na'ame mú'ejmi jemi. Netí'itevi'ira'a nu na'ame mú'ejmi jemi a'íjna xicájra'a jetze netí'ij neajtahua'a yatanéjsin íiyen chaanaca japua. Ve'ecán nu jín tí'itevé'e na'ame jemin í Dios ti niyá'upua a'ájna netí'ij yatanéjsin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e ta japua í Dios jemi.

9

*Tí'ij Jesús seicié huataújseijrataca'a huá'a jemi í mej huaíca
(Mt. 17:1-13; Lc. 9:28-36)*

¹ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Seica í mej yé huaté'uu ayajna, a'í mú caí xí cui'ini a'ajta mena'a caí amuacaí raasej tí'ij yatanéjsin í Dios tí'ij tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

² Teuumé'eca a'achú cumu arájsevi xica, aj pu'i a'ín Jesús án a'ujnéj jirí japua. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í seij, a'íjna í Juan.

Ajta á'iyen seicié huaújruu a'íjna í Jesús, á mú a'unéjne'eric'a'a.

³ Tatzari pu jín seijre'eca'a a'íjna. Temua'a pu tiu'utécuainareca'a í cáixure'ara'an. Yee pu éene'e seijre'eca'a tíj seeri. Íiyen chaanaca japua capu má'a ja'atí ti raayí'iti ti cáixuri tiu'ujá'usin tí'ij ayén tí'icuáinavi'i á'ara'ani.

⁴ Majta a'ímej huasej a'íjna í Elías ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta me'íjna í Moisés teecan. A'í mú tí'ixajtaca'a me'íjna jamuan í Jesús.

⁵ Aj pu i a'ín Pedro, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Ayen tijín:

—Maeestru, xí'epi'ín pu naa tej yé huaté'uu tiyajna. Tiché'e huaícaca huátaahuaa inaamua. Seij ti mú'eeetzi huác'í'ti, ajta seij a'íjna í Moisés, ajta seij a'íjna í Elías. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁶ A'iné a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e í Jesús metiu'utátziin huápi'i. Ajta a'ín Pedro, capu a'ij rá'amítiejte'eca'a a'ij ti ye'í tiu'utaxáj.

⁷ Tí'ij jí jaitiri e'ecávi'irixi huá'a japua. Huá'a tzajta'a pu rájrupi. Aj mú mi ráanamujri'i ti ja'ati ayén tiu'utaxájtaca'a, tijín:

—A'i pu Niyauj pírici í nej rachú'eve'e. Xáanamujri'i se'íjna. —Ayee pu tiu'utánamujre.

⁸ Mat'ij huanéereajraa nain japua, capu ché'e é'e a'atijca'a. A'í pu'u a'utéveeca'a huá'a jamuan a'íjna í Jesús. Aj mú mi a'ucíj.

⁹ Mat'ij e'icáju'ucaa, a'í pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej caí ja'atí ixaate'e a'ij mej tiu'uséj, a'iné seica mú nu'u raajé'icatan a'íjna ti ajta teáata'a jetze ajtémecan. T'íj nu'u huamí'in, aj pu nu'u ijtá'i huatarújsin. Aj pu nu'u i huatá'iristari mej raataxáj.

¹⁰ A'íj mú jín, avíitzi'i jín tí'ixajtaca'a a'ij mej tiu'uséj. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti nu'u ajtahua'a nu'u huatarún í ti mi'ini.

¹¹ Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'íime í mej té'eyu'uxaca, ¿a'iné een jín miyen tí'ixaxa'a ti amuacá yé nu'u uvé'enejsin a'íjna í Elías?

¹² Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íjna Elías amuacá pu a'íin yé uvé'enejsin. A'í pu nain ti'ijéjcuare'en. Neajta inee, niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné té'axa í yu'uxari jetze a'íjna jime'e i nej neajta teáata'a jetze airáne? Ayee pu té'axa nej nu'u jeíhua rajpuaíjtzi na'ame. Majta nu'u na'axiéehuari'ira muá'aju'un.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri yé uvé'ene a'íjna í Elías. Pu'uri ayén te'araúaste a'ij ti ye'í té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna yu'uxari jetze. Seica mú miyen a'ij pua'a ráaruuren a'ij mej ye'í tí'ijxe'eve'e. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta á'uraa a'íime jamuan, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan.

Jesús pu tiráhuuaa í pa'ari'i ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a
(Mt. 17:14-21; Lc. 9:37-43)

¹⁴ Mat'ij u e'iré'ene a'u mé é'aj é'ene'e í seica í mej Jesús jamuan á'ujjhuane'e, mat'ij mi hua'usej mej jeíhua e'etiújseire'eca'a í teite huá'a jamuan me'íjna í seica. A'íime mú majta huasej í mej té'eyu'uxaca teyujta'a. A'í mú miyen tiú'urihua'uraca'a. Majta mú tñ níniu'ucacuca'a.

¹⁵ Majta me'ín í teite, mat'ij raasej a'íjna í Jesús, jeíhua mú huataújtemua'ave. Mat'ij mi a'uruáachejraa jemin mej mi raatateújte'en.

¹⁶ T'íj jí a'íin ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín setiú'urihua'u?

¹⁷ Aj pu i sej ti a'utéveeca'a huá'a tzajta'a, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Maeestru, yee nu ravé'evi'iti í niyauj, tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í tiyaaru'u, a'í pu caí ratá'aca ti huatániuni.

¹⁸ A'iné ja'anáj ti na'a ti a'íin tiyaaru'u rájviivi'i, ajta á ya'arájre'esin á chuaata'a. Ajta jeíhua áijjaamixcue'ire'e á'aye'i a'íjna í pa'ari'i. Ajta ancure'ujc'imee í rutamej jime'e. Ajta huatéciyaaxari nain japua í ru tzajta'a. Nu'uri hua'utáhuaviiri'i í mej mú'etzi jamuan á'ujjhuane'e mej raatamuárite'en me'íjna í tiyaaru'u. Mí majta me'ín, camu raayí'itihua'a muá'araa. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús, tijín:

—¿Ni tzaa secaí raayí'iti mú'een? ¿Ni secaí xí té'atzaahuate'e? ¿A'achúni pua'an nine'ira'a ruxe'eve'e nej a'amua jime'e huáviicua'ire'en sej si huaruitéjte'en? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu i ayén tihua'uta'ájte tijín:

—Mé se'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

²⁰ Aj mú mi áa ye'evé'evi'iti. Ajta a'íin í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a í pa'ari'i, tí'ij a'íin huasej í Jesús, a'í pu raatéca'atzijxi í pa'ari'i. Aj pu i aitáve á chuaata'a. T'íj jí pí tavaíjtzixí, áijjaamixcue'ire'e.

²¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í táàtajra'an í pa'ari'i tijín:

—¿A'achúni ari á'atee ti ayén tí'iruure?

Ajta a'íin táàtajra'an, ayén tiu'utaniú tijín:

—Tíj na'a ti pá'ari'istaca'a.

22 Ajta a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a, jeíhua pu hui án yá'ujípuaa taij tzajta'a, ajta á jaata'a tí'ij raajé'ica. Tí'ij pu'a'a peraayí'itihua'an pej tiráhuaate'en, tá'ancu'uvajxi'i, pajta taatévaire'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna táatajra'an.

23 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Naíjmi'i pu tí'iri'iri jemin í ti té'atzaahuaté'e.

24 Aj pu i a'íin táatajra'an í pa'ari'i ayén ti'ihuaújyeineca'a tíjín:

—Neté'atzaahuaté'e inee. Naatévaire'e neatá'aj jaítze'e té'antzaahuaté'en. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

25 Aj mú mi ajteáxiireca'a jeíhua í teite meruaachijmé'e. Tí'ij a'íin Jesús hua'usej, aj pu'i ra'ajté'axi í tiyaaru'u ti pa'ari'i tzajta'a seijre'eca'a. Ayen tíjín:

—Mú'ee tiyaaru'u, pej caí huiteájnamua, pej caí atániuuve, ayée nu tí'imua'ajte'e, pej raatátuaani mi pa'ari'i. Pecaj ché'e tzajta'an uteáru'ipiche'en.

26 Aj pu i huajíhuaca'a a'íjna í tiyaaru'u. Temua'a pu tiraatéca'atzijxi a'íjna í pa'ari'i ca'anín jime'e. Aj pu'i huirájraa í tzajta'an. Ajta a'íin í pa'ari'i, áa pu'u auca'ití já'araa. Xíee ti cuj huamí'i. A'íj mú jín miyen tí'imua'atzejca'a í teite ti nu'u huamí'i.

27 Mí ajtá'i caí capu. Jesús pu ra'ajví'i muájca'are'ara'an jetze. Aj pu'i ra'ajjáj. Tí'ij jí huatéechaxi a'íjna í pa'ari'i. Aj mú mi a'ucíjxi naíjmi'i.

28 Tí'ij jí Jesús chí'ita uteájrupi, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi avítzi jín tira'íhua'uri'i a'íjna í Jesús, miyen tíjín:

—¿A'iné een jín tecaí raayí'itihua'a ta'araa tej tiyen tiraatamuárite'en a'íjna í tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'eca'a?

29 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Se'ej raatamuárite'en se'íjna tiyaaru'ujra'a, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej raatéjhuauni í Dios jemi, seahta rú'itzi'ive'e.

Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámí'ini
(Mt. 17:22-23; Lc. 9:43-45)

30-31 Matí'ij mi a'ucíj. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a u Galilea. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu tihuá'amua'atehua'a avítzi jime'e í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné capu raxí'eve'eca'a mej ráamua'aree í teite a'u ti a'ij jee'in. Ayee pu tihuá'a'ixaate'eca'a ti nu'u ja'atí jime'en tiu'utátuiire'esin a'íjna ti ajta teáata'a jetze airáane a'íime jemi í teteca. Aj mú nu'u mi raajé'icatan. Aru huaíca xica jetze pu huatarújsin, ruuri pu nu'u ajtahua'a a'ame.

32 Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'en, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti tihuá'a'ixaate'eca'a. Majta tí'itzi'ine'eca'a. Camu á'ujca'anejca'a mej raatáhuavii ti hua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritíecan jime'e. Matí'ij mi a'ucíj.

Jíme'en í ja'atí ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi
(Mt. 18:1-5; Lc. 9:46-48)

33 A'uu mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Capernaúm. Matí'ij mi chí'ita a'uteájrupi. Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'ij setiú'urihua'uraca'a a'ájna juye jetze?

34 Camu huataniú, a'iné metí'itevi'ira'aca'a a'íjna jime'e mej tiú'urihua'uraca'a me'íjna jime'e tíjín a'atani jaítze'e ruxe'eve'e a'ame.

35 Aj pu i a'ujyeíjxi a'íjna í Jesús. Tí'ij jí hua'utajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí'ij pu'a'a ja'atí ayén tira'aráanajche ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itíveeca'a, a'íi pu ruxe'eve'e ti a'íin pu'éene'en ti jaítze'e cílieene'ecan jín tí'itíveeca'a. Ruxe'eve'e ti hua'utévaire'en naíjmi'ica í teite.

36 Aj pu i pa'ari'i aj auví'iti. Aj já'ita'a ya'utára a'u mej e'eré'etei í seica. Aj pu i ra'avé'evii í mu'úutze'en. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

³⁷ —Ayee pu tí'een, ja'atí ti na'a ti pa'ari'i jamuan huayéjxi'in, ajta ráacha'in neetzi jetze me'ecan seij í pa'ari'i tíj a'íjna, a'íjna tévira'a ajta pu necha'ij ineetzi. Ajta a'ín í tévira'a, capu ineetzi na'a ancuré'evi'iti sino ajta pu ra'ancuré'evi'iti í Dios, í ti neja'uta'íteca'a nej yé tanén.

Jíme'en a'íjna ti caí ta jemin niuu, a'í pu nu'u ajta téjmi jetze ajtéme'ecan
(Lc. 9:49-50; Mt. 10:42)

³⁸ Ajta a'íjna í Juan, a'í pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, seij tu huasej ti huá'amuarite'eca'a aniucajtz'e'en jime'e í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. A'íné capu á'uche'ecane'e ta jamuan, a'íj tu jín raatá'ijmijri'i ti caí ayén rijca. —Yee pu tiraata'ixaa a'íjna í Juan.

³⁹ Aj pu í a'ín Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu siyen tí'ira'ijmijra. Tí pua'a ja'atí ayén rijca í mej jín a'ij tira'utasejra, a'íjna í ja'ati pu xaa á'uche'ecane'e a'ame ne jamuan. Ajta a'ín, capu ja'anáj a'ij pua'a ti'inexáata a'ame.

⁴⁰ Tí pua'a a'íjna í ja'ati caí ta jemi niuu, a'í pu xaa tavaire'e itejmi.

⁴¹ Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e, ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ín cíj caj tejamuaatá'an í jaj sej huayé'en a'íjna jime'e sej ne jamuan á'ujuhua'an, Dios pu xaa tiraatanájchite'esin a'íjna í ja'ati.

Jíme'en í ti caj a'í japua cájveti ti pua'a auté'itzen í Dios jemi
(Mt. 18:6-9; Lc. 17:1-2)

⁴² Ajta ayén tíjín:

—Na'ari pua'a ja'atí ti na'a, ti pua'a a'ín í ja'ati a'ij pua'a tiru'utériira í pa'ari'i ti cálieen, ti ajta ná'atzaahuat'e ineetzi tíj a'íjna, jé'ecan pu puaíjtz'i tíchesin a'íjna í ja'ati japua. Capu ayén tirajpuaíjtz'i á'ame'enche'e a'íjna í ja'ati ti pua'a amuacáí mú ra'acávi'ire'en í tetej se'unijra'a ti ve'ée, majta á'iyen ra'ateájrieeni á jaata'a.

⁴³ 'Matí'ij auteáturan í Dios jemi, seica mú miyen ru jetze te'ujpuá'ajte'e. Ayee nu tí'imua'ixaate'e, ti pua'a piyen jetzen tiru'ujpuá'ajte'en í amuájca'a pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pej huárini. Para'antivejche í amuájca'a, pej pi seij pana'a jín a'uteáturan í amuájca'a a'ájna ti é'eseijre'e í Dios, a'ájna pej e'erúuri pua'amé jemin. Na'ari pecáj piyen huárini, hua'apuaca pej jín a'uteáruti í á'amuaajca'a a'ájna já'ahua'a a'u pej antipua'ari, a'u ti caí é'eri'iri ti ra'ujé'ica í taij.

⁴⁴ A'uu mej caí é'ecui'ini í chu'inute í mej muaatéci'imee muá'aju'un. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁵⁻⁴⁶ 'Na'ari ti pua'a piyen mua'a jetze tiru'ujpuá'ajte'en pe'íjna jime'e í muá'íca í pej auteájturaa í Dios jemi, a'í pu ajta muaatéva'ire pej ra'atavejche pemíjna muá'íca. Jé'ecan pu muaatéva'ire pej mú'ee a'uteáturan seij jime'e í a'íca a'ájna ti é'eseijre'e í Dios. Na'ari ti pua'a pecáj piyen huárini, amée pepu'u a'umé a'u ti Dios áa muajá'ujisin a'u ti á'ataa. Capu timuaatéva'ire pej hua'apuaca jín á'ume'en a'ujna a'u ti caí ja'anáj é'eri'iri pej ra'ujé'ica í taij, a'ájna a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute í mej muaatéci'imee. Capu ajta ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁷⁻⁴⁸ 'Na'ari ti pua'a mú'ee á jetze paru'ujpuá'ajte'en mua'a jí'i pe'íjna jime'e í pej jín auteájturaa í Dios jemi, aítátichi. Jé'ecan pu timuaatéva'ire pej pi piyen a'uteárute seij jime'e mua'a jí'i a'ájna chajta'a a'u ti te'ájta í Dios. Mí ajta, capu ti'ítí a'ij timuaatéva'ire pej hua'apuaca áj'i'isijmé'e pe'uun a'uteárute ti pua'a piyen éene'en a'í pu muajá'ujisin a'ujna ti á'ataa, a'u mej caí ja'anáj é'ecui'ini í chu'inute mej muaatéci'imee, ajta capu ja'anáj á'amí'ini í taij.

⁴⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Naími'i xu rajpuaíjtz'i xá'aju'un, mú'een, mi sej ne jamuan á'ujuhua'an sej si siyen titeateáturan temua'a naa í ru tzajta'a.

⁵⁰ Ayee pu tí'ivaire'e a'íjna í unaj ti ti'ití tícacaren. Mí ajta, ti pua'a huateáru'una a'íjna í unaj tí'ij rajxí'ini í ta'ancacá, a'iné auj tí'iri'iri tí'ij ajtahua'a ancacáa á'ara'ani. Capu ché'e a'ij tí'iri'iri. A'íjna i niuucari i nej já'amua'ixaate'e, ayée pu che'atá tí'ivaire'e mú'ejmi tzajta'a tíj í unaj. Ché'e a'ín amuájcacaren a'amua tzajta'a ti ij rí'i amuáaruuren. Rí'i xu'u tité'ujmuajte í ru tzajta'a. Rí'i xu'u seajta e'ehuaújmua'araa rujímua'a sena'a.

10

Jíme'en í mej huataújtuaa í mej naími'i á'ujjhua'ane'e
(Mt. 19:1-12; Lc. 16:18)

¹ Jesús pu huirájraa a'ujna u Capernaúm. Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a Jerusalén. Ayuu pu pújme'en á'u'che'ecane'e a'u ti í játe'ana ayée huataújmua'a tijín í Jordán. Majtahua'a mú tiújsej í teite a'u ti a'utéveeca'a í Jesús. Ajta a'í pu á'iyen a'utéjche ti tihuá'umua'aten a'ij ti ari tí'ijri'irejca'a.

² Aj mú mi seica e'iré'ene. Fariseo mú pírici a'íime. A'í mú tí'itese'eca'a mej miyen ca'aníjra'a tiraatá'an ti ij auté'itzen a'íjna í Jesús. A'íj mú jín miyen tiraata'íhua'uri'i ti pua'a nu'u a'ín ayén tí'itá'aca ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj.

³ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani amuaata'aíj a'íjna í Moisés teecan?

⁴ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu hui Moisés tiu'utá'a ti cuapée raatapíjten í ti jín ja'atí mé rúurieni í ru'íj. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij xu pua'a tirájteu í ru tzajta'a. Moisés pu tiu'utá'a ti ja'atí mé rúurieni í ru'íj. A'í pu xaa ayén cuapée tiraatapíjten aru capu ayén tiraatá'a ruxí'evi'ira'a jíme'e. A'í pu'u een jín ayén huaríj a'íjna a'íné ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a sena'a rujímua'a.

⁶ Mí ajta, tí'ij Dios raatéaahuaca'a í chaanaca te japuan yen seijre'e, “a'í pu nu'u a'íime huátaahuaca'a í teáata'a jamuan í 'íita'a.”

⁷ “A'íj pu jín a'ín teáata'a mé huauuhuá'axijsin í ruvaújsimua'a. Ru'íj pu nu'u jamuan a'utevé'e a'ame.

⁸ Matí'ij mi miyen éene'e muá'aju'un í mej hua'apua, cumu seíj pu'u í tevi.” Camu ché'e hua'apua, sino seíj pu'u.

⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a ti seíj na'a í tevi. A'íj pu jín, capu ayén tiraavíjten seíj siyen mé tihuaúhua'anan í ru'íjta'amua'a, cuapée sehua'utapíjten í rucín'a'astemua'a. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa, majta í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

¹⁰ Matí'ijta'hua'a mi chí'ita a'a'uteájrupi, majtáhua'a mú miyen tiraata'íhua'uri'i a'íjna jíme'e í cuapée ti jín ja'atí ru'íj mé úurieeni.

¹¹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'atí ru'íj mé úurieeni, a'í pu tí'ijxana'acira'a ti pua'a á'iyen seíj te'encuré'evi'iti í 'íita'a. A'íj pu jín auteáturaasin jemin í ru'íj í ti mé rúujisin.

¹² Na'ari ti pua'a 'íita'a rucín mé úurieeni, a'í pu ajta tí'ijxana'acira'a ti pua'a ajta á'iyen seíj antéenaxca í teáata'a. A'í pu ajta auteáturaasin jemin í rucín í ti mé rúujisin.

Jesús pu rí'i hua'uteájtuaa í tí'irí
(Mt. 19:13-15; Lc. 18:15-17)

¹³ Matí'ij mi tí'irí ayauví'tíche í Jesús tí'ij hua'ajtamuári'en. Aj mú mi me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'e, a'í mú hua'utá'ijmíjri'i í tí'irí mej nu'u caí huaja'uvé'evi'itíjcare'en.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'useíj a'ij mej ye'í rijcaa, a'í pu huataniú'ucaca'a. Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Miche'e yéj huave'eré'eneijte'en mi t'i'iríi ineetzi jemi. Mat'ij mena'a pua'amé í mej á'ujca'ane ti Dios tihua'uta'aíjte'en, naíjmi'i mú miyen e'en mat'ij i t'i'iríi. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu huá'ijmiijra.

¹⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Naa pu hua'ase mi t'i'iríi ti tihua'uta'aíjte'en í Dios. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'uteárute a'ujna a'u ti Dios te'áijta, ayé pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tí'iraxe'eve'e ti tiraata'aíjte'en í Dios t'ij seij pa'arí'i, mi ti yee seijre'e. Na'ari caí, capu ja'anáj a'uteáruti a'ujna a'íjna í ja'ati.

¹⁶ Aj pu i a'íjn Jesús hua'ancuré'evl'iti í t'i'iríi. Seexu'ijmé'en pu ancaújtisteajxi í ru jetze. Ajta hua'avé'emuari'exi, aj pu'i raatéjhuau í Dios jemi t'íj a'íjn huá'ucha'íjn. T'íj jí á'uraa a'íjna í Jesús.

*Temuaij ti chíjteaani pu tiu'utaxájtaca'a jamuan í Jesús
(Mt. 19:16-30; Lc. 18:18-30)*

¹⁷ T'íj Jesús ari huiiramé'eca, seíj pu ave'eré'ene, temua'a ti'éechijra'a. Aj pu i títunutaca'a vejl'i'ipuan í Jesús. T'íj jí ayén tiraata'íhua'uri'i t'íjn:

—Maestru, nee nu ramua'aree pej r'íi tí'itevij. ¿Tí'itájni a'ij tiú'ujxe'eve'e ti ayén tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani í Dios jemi t'ij na'a rusén jime'e mat'íj a'itácíne á chuaata'a í mej meri huácuui?

¹⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa t'íjn:

—¿A'iné een jín piyen tí'inexa yee nej r'íi tí'itevij? Seíj pu'u seijre'e ti r'íi tí'itevij. A'ii pu a'íjn pú'een í Dios.

¹⁹ Mú'ee pej peri rú'umua'aree a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios. Ayee pej éene'en: “Pecaj tí'ixana'acire'e.” Ajtahua'a seij, ayén t'íjn: “Pecaj tí'itecui'ica.” Ajtahua'a a'íjna ti ayén t'íjn: “Pecaj tí'inahua'aj.” Ajta seíj ti ayén t'íjn: “Pecaj ja'atí hua'itzi jín ti'ixáate'e.” Ajta ayén t'íjn: “Pecaj ja'atí tzeíjrajmua'a.” Ajta ayén t'íjn: “Perá'atzaahuate'en a'atáata, pajta a'anáana.” A'ii pu a'íjn pú'een í ti raata'aíjtaca'a í Dios.

²⁰ Aj pu a'íjn ja'atí ayén tiraata'ixaa t'íjn:

—Maestru, jime'en í pej pauchén raataxájtaca'a, nain nu jín té'aste i niuucari net'ij nena'a tiu'uvé'ese.

²¹ T'íj raaseíj, r'íi pu te'utaújmua'a í ru tzajta'a a'íjna í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa t'íjn:

—Tí'ití pu auj muá'aturaate'e pej caí xi jín te'ará'aste. Aricu. Nain tiu'utuáa í pej tí'ijcha'í. Patá'aj hua'uré'e'a'ate'en í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'í. Tí pua'a piyen huárini, jeíhua pej ra'ancuré'asin a'ujna já'ahua'a u ta japua. Chíjteaani pej pu'éene'e pua'amé a'ujna ti é'eseijre'e í Dios. Ajta patá'aj mú a'arájra'ani pej pi neetzi jamuan á'uche'ecane'en.

²² T'íj ráanamujri'i a'íjna í niuucari, t'íj í utéevatzí í tzajta'an. Huataújxiemiste a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íca'a. T'íj jí á'uraa a'íjna í ja'ati.

²³ Aj pu i Jesús ruhuárita'a a'anéereajraa. Ajta ayén tihua'utá'ixaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e t'íjn:

—Temua'a pu tihua'amuári'eriste'e mej a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios í chíjteaani. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁴ Aj pu i utéevatzí í huá'a tzajta'a a'íjme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús. Ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa t'íjn:

—Niyaujmua'a, temua'a pu tihua'amuári'eriste'e í mej jeíhua tí'ijcha'í. Jeíhua pu huá'a jetze ruxe'eve'e í mej caj tí'ijcha'í. A'íj pu jín muári'eri mej me'aun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios.

²⁵ Capu xaa ne'u ayén tí'imuari'eri ti amújra'ani cameeyu'u tí'ití p'íise'e jetze, t'ij ti pua'a chíjteaani tiu'utése'en ti ruseíj a'uteárute a'ájna ti é'eseijre'e í Dios.

²⁶ Mat'íj ráanamujri'i, jé'ecan mú a'ij tira'utánamujri'i. Aj mú mi tí'ití'uríhua'uri'i rujámua'a. Miyen t'íjn:

—Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'ii tá'uj na'a tí'iri'iri ti ja'atí a'uun a'uteáturan í Dios jemi?
—Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

²⁷ Ajtahua'a Jesús hua'useíj. Ayen tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta, a'íi pu raayí'iti í Dios. Nain jime'e pu jemin tí'iri'iri.

²⁸ Aj pu i a'íin Pedro a'utéjche ti raatá'ixaate'en. Ayen tijín:

—¡Tavástará'a, me'ecui xaa!, nain tu teri tejá'urie í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujujhua'ane'en á'a jamuan. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

²⁹⁻³⁰ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ja'atí ti'itíj já'urieeni ineetzi jemi, na'ari jemin í niuucari ti jín huaujjéjcuare'en í Dios jemi, tí'ití ti na'a ti yá'urieeni, a'íi pu che'atá na'a ancuré'asin tí'ij auj ruuri íiyen chaanaca japua. Tí pua'a seíj na'a í ti yá'urie, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'asin a'achú cumu anxíte tí'ití ti a'ij, ti pua'a chí'ij, na'ari ruja'atzimuá na'ari rucu'utzimuá na'ari rujúutzimua'a. Ajta ayén hua'ancuré'evi'iti í ruteítstemua'a, a'íime rutáàta na'ari runáàna nusu ru'íj, na'ari ruyaujmua'a. Ajta pu ra'ancuré'asin í chuej mej japuan vaujse í teite. Nain pu te'ancuré'asin. Ajta rajpuaíjzi a'ame. Aru capu amín a'ij. Tí'ij a'íin a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e, Dios pu raatá'asin ti ruuri á'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

³¹ Ajta ayén ti jime'en yee:

—Memu'íi í mej vivejmé'en jín títetateí íjii, a'íi mú cálieene'en jín títetate'e muá'aju'un. Majta mu'íití í mej cálieene'en jín títetateí íjii, a'íi mú vivejmé'en jín títetate'e muá'aju'un. Ayej xaa ne'u té'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

*Jesús pu ajtahua'a raataxájtaca'a ti nu'u huámi'ini
(Mt. 20:17-19; Lc. 18:31-34)*

³² Tí'ij jí á'uraa í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. An mú a'ucí já'ahua'a Jerusalén. Ajta a'íin í Jesús, a'íi pu amuacá huamé'ecaa. Jeíhua mú rutemua'ave'eca í seica. Majta tí'itziíne'eca'a í mej huá'a cujta'a huajú'ucaa.

Tí'ij jí ajtahua'a Jesús hua'utajé rujímua'a. Aj pu i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tí'itíj raruuren.

³³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i, xáanamujri'i mú'een. Tu'uri á'uju'un a'ánna Jerusalén. Seíj pu tiu'utátuiire'esin í nejíme'e, i nej neajta teáata'a jetze airáane a'íimej jemi í mej tíhua'u'ajte'e teyujta'a, ajta a'íimej jemi í mej té'eyu'uxaca. A'íi mú tiu'utá'asin mej neejé'ica. Aj mú mi me'ín tiu'utátuiire'esin a'íimej jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³⁴ Matí'ij mi na'axieehuásti'ira muá'aju'un, majta naatévajxi'isin. Majta naatetzí'ijmua'axi'isin í ne jetze. Majta neejé'icatan. Netí'ij hui huámi'ini, hua'íca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a á a'ítaméj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

*A'íi mú raatéjhuau a'ij mej tí'ijxe'eve'e a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan
(Mt. 20:20-28)*

³⁵ Aj mú mi ajteáxiireca'a Jesús jemi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'íi mú me'ín pú'een yaújmua'ame'en a'íjna í Zebedeo. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, ayée tu tí'ijxe'eve'e pej piyen huárini a'ij tej ye'í timuaatáhuaviira. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íiné setí'ijxe'eve'e nej niyen huárini mú'ejmi jime'e? —Yee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁷ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ahuii, ayée tu tí'ijxe'eve'e a'íjna xicá'ra'a jetze patí'ij yatanéjsin pej titaata'aíjte'en íiyen chaanaca japua. Patá'aj taatá'an tej uhuará'asixi'in se'ij a'ari'irínta'a, ajta se'ij á'utata'a. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

³⁸ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een, caxu ramua'aree a'ij sei ti'itíj éene'e huauhau. ¿Ni siyen rá'aviicua'i se'ij rajpuaíjtzi xá'ara'ani netíj inee tirajpuaíjtzi na'ame? ¿Na'ari secaí rá'aviicua'i í teite mej a'ij pua'a amuáaruuren mú'ejmi matíj majta a'ij pua'a tí'ineruure ineetzi? —Yee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Aj mú mi miyen tijín:

—Néti'ijta ne'u, ayée tu tirá'aviicua'iran.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Mú'een xu rajpuaíjtzi xá'aju'un netíj tirajpuaíjtzi na'ame inee. Ajta, mú'ejmi, aítze'e mú a'ij pua'a amuáaruuren matíj a'ij pua'a tí'ineruuren ineetzi.

⁴⁰ Mí ajta, canu ne'íjna jín antínmua'aree nej amuaatá'an se'ij uhuará'asixi'in se'ij nejri'irínta'a, ajta se'ij ne'úutata'a. A'ímej pu'u ci'iti í mej ayén huaújxi'epi'íntari'ira'a.

⁴¹ Matí'ij mi ráamua'areeri'i í seica í mej tamuáamuata'a mej ará'ase a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Aj mú mi tiníniu'ucacuca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁴² Aj pu i Jesús hua'utajé naíjmi'ica. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Xu'uri ramua'aree, mú'een, a'ij mej ye'í rici í mej tí'ita'aijte'e nain chuéjra'a japua. Ca'anín mú jín tihua'u'aijte'e í teite. A'íime í mej vivéjme jín títetateí, a'íi mú hua'u'aijte'e a'ij mej ye'í huárini í seica.

⁴³ 'Mí ajta, capu ayén té'eme mú'ejmi jemi. Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e ti ve'ecán jín ti'itevéé á'ara'ani, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani.

⁴⁴ Ajta ti pua'a ja'atí raxí'eve'e ti a'íin pu'éene'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin hua'utévaire'en naíjmi'ica í seica.

⁴⁵ 'Ayej che'atá na'a tí'een ineetzi jemi, inee i nej neajta teáata'a jetze airáane. Canu ne'íjna jín yé uvé'ene mej mi naatévaire'en ineetzi, sino neatá'aj hua'utévaire'en mu'iicáca í teite. Aye nu xaa een jín yé uvé'ene nexí'evi'ira'a jime'e neatá'aj huá'a japua huániuuni, ne'a'íjna jime'e nej huámi'ini huá'a jetze me'ecan. Netiraatanájchite'en í Dios í ti jín a'íin huá'ajijve'e í mej jín á'apua'aren í teite.

*Jesús pu tiráhuua a'íjna í Bartimeo ti arácuunica'a
(Mt. 20:29-34; Lc. 18:35-43)*

⁴⁶ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jericó. Matí'ij mi huiráaci me'újna. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta mu'iití í teite. A'uu pu se'ij je'itécatei ve'jli'i juye jetze. Aye pu ántehuaaca'a tijín Bartimeo. Yaujra'an pu pú'ene'en a'íjna í Timeo. Ajta arácuunica'a a'íjna í Bartimeo. A'íj pu va'iri'ira huá'ahuaviiraca'a.

⁴⁷ Tí'ij i huá'unamuajri'i mej á ve'jli'i e'evé'uju'uca'a. Jíme'en pu'u huá'unamuajri'i, tí'ij jí a'íin ta'arácun a'utéjche ti huajíjhua. Ayen tijín:

—Jesús, mi pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í tajtuhuan teecan í David, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi. —Aye pu tiraatajé.

⁴⁸ Majta me'ín í teite, temua'a mú tira'ajteá'ajxi. Meraatá'ijmiijri'i tí'ij caí ayén tí'ijjhua. Ajta a'íin, jaítze'e pu ca'anín jín huajíjhua'a, ayén tijín:

—Mí pej í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, ná'ancu'uvajxi'i ineetzi.

⁴⁹ Aj pu i Jesús a'utéechaxi. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Sericu, se'utáje.

Aj mú mi ya'utajé. Aye mú tiraata'ixaa tijín:

—Huaté'aca'ane í á'a tzajta'a. Ájchesi. A'í pu muachu'eve'e í Jesús. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁵⁰ Aj pu i a'ín aireújchuirí'í rucixu ca'anín jime'e. T'í'ij jí ájtzucu. Aj pu i e'iré'ene í Jesús jemi.

⁵¹ Aj pu i a'ín Jesús ayén tiraata'íhua'urí'í tijín:

—¿A'iné petí'ijxe'eve'e nej tí'ití a'ij huáruuren mú'eetzi jemi?

T'í'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tí arácun tijín:

—Maeestru, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej atáneere.

⁵² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri pejá'ura'ani mú'ee. Peté'atzaahuat'e nej inee timuáahuaate'en. A'íj pej jín peri huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa í Jesús, a'íjna í tí arácun, aj pu i atáneereca'a. T'í'ij jí, a'í pu í Jesús jamuan á'uche'ecane'e já'araa, a'u tí na'a tí huáye'icaa.

11

Jesús pu a'uun a'uteájrupi u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Lc. 19:28-40; Jn. 12:12-19)

¹ Mat'í'ij meri vejli'í me'ánna autenéesime'ecaa u Jerusalén, a'úu mú a'atanéj a'u tí chájta'ajme tí ayén téja'arájtehuaa tijín Betfagé, ajta Betania. A'u pu é'echajta'a jirí jetze tí ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi. T'í'ij jí Jesús hua'apuaca huata'áiteca'a.

² Ayen tijín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'atanén a'ájna vejli'í chajta'a tí é'eseijre'e. Tí pua'a seri e'ará'asti, a'úu xu puuru'u é'eteuni tí caí xí ja'anáj ja'atí japuan avé'eca. A'u pu a'ijtápi'ihuá a'ame. Setá'aj rá'ijxijta, seajta mú ye'erájan.

³ Tí pua'a ja'atí ayén tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'iné een jín será'ijxijta mí puuru'u?”, ayée xu tiraata'ixaate'en yee: “A'í pu ra'ucupadu í tavástar'a”, seajta siyen tiraata'ixaate'en yee: “Seajtahua'a xu ca'anacan seraatátuiire'esin í tí racíi.”

⁴ Mat'í'ij mí u á'uju'u. A mú pua'acíe caaye jetze yá'uteu me'íjna í puuru'u. A'u pu a'ijtápi'ihuaca'a puéerta jetze. Mat'í'ij mí ra'íjxíjtaca'a.

⁵ Seica mú me'uun a'uté'uuca'a a'ujna. A'í mú tihua'uta'íhua'urí'í tijín:

—¿Tí'itájni a'ij seruure? ¿A'iné een jín será'ijxijta mí puuru'u?

⁶ Ayee mú tihua'utá'ixaa a'ij tí ye'í Jesús tihua'utá'ixaa. Majta me'ín í seica, a'í mú hua'utá'a mej ra'anján.

⁷ Mat'í'ij mí ya'ujáj í Jesús jemi a'íjna í puuru'u. Metira'ité'itajte rucixu jime'e. T'í'ij jí avé'eyeijxí í Jesús í puuru'u japua.

⁸ Majta me'ín í teite, jeíhua mú cíxuri te'epíjraa juye jetze. Majta seica pí'ista te'entiveíchixí'í, a'íj mú majta a'upíjraa a'ájna juye jetze.

⁹ Majta me'ín mej amuaaté'ee muaajú'ucaa, a'íj mú autéjhuii mej huajíjhua, majta me'ín í mej huajú'ucaa cujta'an a'íjna í Jesús. Yee mú tí'ijijhuaca'a tijín:

—Pu'uri í'í xí'epí'ín. Ché'e Dios ráave'esi a'íjna tí yevé'eme niuucájtze'en í tavástar'a.

¹⁰ Pu'uri í'í xí'epí'ín. Ché'e Dios ráave'esi temua'a naa, a'íjna tí á yevé'eme tí'ij tiu'uta'ájta tíj ajmí'í tiu'uta'ájtaca'a í tahuáacixa'a, a'íjna í David teecan. Ajta hui me'ín í mej tí'ivaire'e u ta japua, miché'e miyen tiraataxáj yee temua'a pu í'ixí'epí'ín. —Yee mú mí tiu'utaxájtaca'a, a'ujna caaye jetze.

¹¹ T'í'ij í Jesús a'uteájrupi a'ánna Jerusalén. Ajta á'iyen a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. T'í'ij tiu'uséj nainjapua, tí'ijí á'uraa, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Pu'uri téchuijxarijme'eca, mat'í'ij mí me'uun a'ará'a a'ájna Betania.

Jesús pu a'ij pua'a tiraateájtuaa í huaréj tí caí taca'a

(Mt. 21:18-19)

¹² Yee ruijmua'a yee majta u e'eráci a'ujna Betania. Pu'uri í'ícuataca'a a'íjna í Jesús.

¹³ Tí'ij i a'ín huaréj pi'ista huasej ti a'imuá a'atáveeca'a. Jeíhua pu téxamua'i. Tí'ij jí u á'ume tí'ij raasej ti pua'a taca'a. Mí ajtá'i caí, capu taca'acaa. A'í pu'u, xamua'ira'an seijre'eca'a a'iné capu a'ájna pítí'irijcaa tíj pua'a taaca.

¹⁴ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í huaréj, tíjín:

—Capu ché'e ja'atí mú a'uvé'eme'e a'ame ti ráacua'ani mi á'ataca'i. —Yee pu tiraata'ixaa.

Majta me'ín í mej á'ujujhua'ane'e í Jesús jamuan, a'íj mú ráanajmuajri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a. Matí'ijta mi a'ucíj.

Jesús pu raajéjcuare í teyuu ti seijre'eca'a

(Mt. 21:12-17; Lc. 19:45-48; Jn. 2:13-22)

¹⁵ A'uun mú a'ará'a a'ánna Jerusalén. Tí'ijta'i a'ín Jesús a'a'uteájrupi a'ujna teyujta'a. Ajta a'utéjche ti hua'irámuarite'en í mej me'uun te'utu'aca, ajta í mej me'uun tite'unanáave. Temua'a pu te'ijhuá'axixi í tihuá'ameesa í mej tumin jetzen tihuá'apuata'atí'iraca, ajta a'u mej cucuí'ise e'etu'aracare'e.

¹⁶ Ajta caí hua'utá'a ti ja'atí ti'ití aútisime'en á já'ita'a teyujta'a.

¹⁷ Ajta á'iyen tihuá'amua'ateajraa, ayén tíjín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén tiraataxájtaca'a í Dios tíjín: “Aye pu nu'u teja'arajtehuaá a'ame í chí'ira'an tíjín chí'ij mej tzajta'an rí'í tiratá'aca í Dios í mej curé'eci'ica nain japua í chuej ti seijre'e”? Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e. Aye xu ráaruu í chí'ij tíj teásta'a a'u mej a'iráatei í nahua'ari. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta me'ín í teite, naijmi'i mú a'ij tira'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í tihuá'amua'ate. Majta me'ín í mej te'áijta teyujta'a, majta a'íjme í mej té'eyu'uxaca, a'íj mú rátziine'eca'a matí'ij ráanamujri'i a'ij ti ye'í tihua'umuá'ate. Aj mú mi ráahuau a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica me'íjna í Jesús.

¹⁹ Ajta a'ín í Jesús, tí'ij huatética'are'eca'a, aj pu'i huirájraa a'ujna chajta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'en.

Huateáhuua a'íjna í huaréj

(Mt. 21:20-22)

²⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij huateapuá'areca'a, a'úu mú a'uré'ene a'utí a'atáveeca'a a'íjna í huaréj. Pu'uri temua'a tí'ihuachica'a nainjapua, ajta téte'imua í runána'a jetze huateáhuua.

²¹ Tí'ij jí a'ín í Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti een jín huateáhuua. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Maestru, casi'i. Pu'uri temua'a ti'ihuáchi mi huaréj pej a'ij pua'a tiraateájtuaa.

²² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye pu tiú'ujxe'eve'e sej rá'atzaahuate'en í Dios.

²³ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aye nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Ayej ti'ayajna ti pua'a ja'atí té'atzaahuate'e í ru tzajta'a ti ayén te'ará'asti a'ij ti a'ín tirá'amítiejte'e, ayée pu té'eme. Na'ari, ti pua'a a'íjna í ja'atí ayén tiraata'aíjte'en a'íjna í jírí tíjín: “Tíchesi, ateáruti mé jaata'a a'ájna já'ahua'a el mar”, ayée pu'i rini, rí'írí. Na'ari caí, ti pua'a utévatzin í tzajta'an a'íjna i muá'ariira'a tíjín: “Ayej ne'ase capu a'ij tí'iri'iri”, capu ayén té'eme ti ayén huárini.

²⁴ A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. A'ij sej ye'í tiraatáhuacu í Dios jemi, ti pua'a siyen té'atzaahuate'e sej si ra'ancuré'asin, ayée pu té'eme, ti'ití sej a'ij tiu'utáhuasin.

²⁵ Ajta, patí'ij raatéjhuauni í Dios jemi, ti pua'a ja'atí auteáturan mú'etzi jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e pej tiraatá'uuni'i. Tí pua'a piyen huárini, a'ín í ayá'upua ti a'uun é'eseijre'e u ta japua, a'íj pu timuaatá'uuni'ira mú'etzi nain jime'e í pej jín auteájturaa í jemin.

26 Na'ari ti pua'a pej caí tiraatá'uuni'i í ti á jemin auteájturaa, capu ajta timuaatá'uuni'ira í Dios í pej jín auteájturaa í jemin. —Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Mat'íj mi a'ucíj.

Jíme'en í ti jín antiújmua'aree a'íjna í Jesús

(Mt. 21:23-27; Lc. 20:1-8)

27 Aj mú mi majtáhua'a u Jerusalén á'uju'un. Aj pu i Jesús a'uun vejli'i á'uche'ecane'eca'a teyujta'a mat'íj seica á e'iré'ene. A'í mú pú'een í mej te'áijta teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta seica vaujsi.

28 Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani ayén tímuaata'aíj pej pi piyen rijca?

29 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Neajta nu inee seij tejámuaata'íhua'ura. Tí pua'a senaatá'ixaate'en se'íjna, aj nu ni amuaatá'ixaate'esin tí'tí í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen rici.

30 ¿A'ataani raatá'a a'íjna í Juan tí'ij huá'umuai'íhua í teite? ¿Ni Dios, ca'ín mi teteca? Xaatániuuchi.

31 Mat'íj mi a'uteájhui mej ruj#mua'a tí'ihuaúrihua'u. Miyen tijín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Dios pu ya'uta'íteca'a”, ayée pu titaatá'ixaate'esin yee: “¿A'iné een jín tecaí rá'atzaahuate'e a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna?”

32 Mí ajta, capu hui rí'irí tej tiyen tiraata'ixaate'en yee: “Teteca mú ya'uta'íteca'a.”

Yee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime, a'iné mu'uri ramua'areereca'a mej najmí'i miyen rá'atzaahuate'eca'a tí a'ín í Juan tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín huá'atziine'eca'a í teite.

33 A'íj mú mi jín miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Catu hui ramua'aree.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu neajta nee tejámuaatá'ixaate'esin í nej jín tí'itéjvee nej ni niyen rici. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

12

Jíme'en í mej tí'imijhuaca, í mej majta a'íj pua'a huaríj

(Mt. 21:33-46; Lc. 20:9-19)

1 Ajta á'iyeen a'utéjche í Jesús tí tihua'utá'ixaate'en seij jime'e í niuucari. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'atí tí yee ráahui í uuva ciye'e. Tejcuáa pu nu'u jín raaré'ana. Aj pu i tí'tí huatétaahuaca'a tí jín raajá'ara'ape'en í uuva. Ajta tí'tí ájtaahuaca'a ájteevi'i, í mej japuan utiúu hua'íxi'ere'en í mej tí'imijhuaca.

Tí'ij jí ayén huaríj, seica pu huatániijte í chuej mej mi tiraanájchite'en cíj caj. Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati seica chuéjra'a japua.

2 Tí'ij nu'u a'ájna teja'uré'ene ja'anáj mej pua'a raju'uraca a'íjna í uuva, seij pu huata'áiteca'a tí i hua'utáhuavii a'achú tí rac'ícipua a'íjna í ja'ati.

3 Majta me'ín í mej tí'imijhuaca, a'íj mú yeehui rajví'i a'íjna tí tiu'uta'aíjti'ire. Temua'a mú tiraatévajxi. Ayee mu'u tiraata'íteca'a. Camu tí'tí raatá'a.

4 Ajta a'ín tí á'are'ara'an pú'een í chuej, ajtahua'a pu seij huata'áiteca'a. Majta mú me'ín huateátu'asixi tetej jime'e. Mat'íj mi temua'a tira'avá'atu'a í mu'úura'an jetze. Majta temua'a a'íj pua'a tira'ajteá'ajxi.

5 Ajtahua'a nu'u seij huata'áiteca'a. Majta mú amín temua'a tiu'ujé'ica. A'atzu ayée teumé'eca. Ajtahua'a seica huata'áiteca'a. Seica mú huatévajxi, majta seica huácuui. Ayee mú huá'uruu a'íime í mej tí'imijhuaca.

⁶ 'Aúche'e pu yeehui se'j turaaca'a. Yaujra'an nu'u a'íjna í ja'ati. Je'hua pu huápi'i raxí'eve'eca'a. Ayee pu tí'imua'atzejca'a ayén tijín: "Ayej ne'ase yeehui merá'antzaahuate'esin, me'íjna." Tí'ij jí a'ín huata'íteca'a.

⁷ Mí ajta, capu ayén te'irájraa. Ayee mú ti'ihuaú'ixaa a'íime í mej tí'imijhuaca. Miyen tijín: "A'í pu a'ín pú'een í ti nain tí'ijci'iti. Che'eré, tiché'e yeehui raajé'ica, tí'ij téjmi ta'áa á'ara'ani." Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁸ Aj mú mi rajví'i a'íjna í yaujra'an. Matí'ij mi raajé'ica. Aj mú mi ru'irájrie á pua'acié a'íjna í mej raajé'ica. Yee pu tihua'uruu. Antipúa'areca'a icu.

⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'íjna i niuucarijra'a jetze tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿A'iné tí'itj ruuren a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pu'eene'e í uuva? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'í pu mú a'uvé'emé'e a'ame. Tí'ij jí huá'acui'ini í mej tí'imijhuacare'e a'ájna. Ajta a'ín í chuej, a'í pu seica huatapuajve'esin. Ayej xaa ne'u té'eme.

¹⁰ ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujjve í yu'uxari jetze se'íjna i niuucari ti ayén a'íjna jín rá'axa? Ayen tijín:

A'íjna í tetej í mej ayaúuhua'axi
 í mej chí'ij ta'ahuaca,
 ayée pu te'irájraa ti a'ín pu'éene'e já'araa
 ti i'i esquineero.

¹¹ Ayee pu ráaruu í tavástar'a,
 í ti jaítze'e í'ixi'epi'in.

Rí'i pu te'utéevatzi í tatzajta'a.

¹² Majta me'ín í teite í mej te'ájta u teyujta'a, majta í seica, a'ij pu pua'a huá'uruu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús ti ayén hua'aj jime'e tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í niuucari. Aj mú mi raatatése mej raatéevi'i, mej mi ra'iteáanan. Mí majta, camu miyen ráaruu. Mehuá'atziine'eca'a í teite. A'íj mú jín raatátuaa. Matí'ij mi a'ucíj.

Jíme'en í mej huá'aji'ive'ecaa
 (Mt. 22:15-22; Lc. 20:20-26)

¹³ Matí'ij mi seica huata'íteca'a mej mi tiu'uxáj jamuan a'íjna í Jesús. Fariseo mú pírici, majta seica í mej jetzen ajtémecan a'íjna í Heródes. A'í mú raatatése mej ca'aníjra'a raatá'an tí'ij a'ín auté'itzen niuucari jime'e ti tiu'utaxáj, mej mi raatéehua'íta.

¹⁴ Matí'ij mi e'iré'ene, miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maestru, a'ij tu mua'aree pej tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'a. Capu á jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í tí'ixaxa'a í teite. Mú'ee pej caí tite'ajáahuate'e sino ayée pej tí'imua'ata puá'aye'i tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tiché'e se'j muaata'íhua'u. ¿Ni qui x'epi'in tej tiu'unajchitáa a'ij ti ye'í tí'itajijve'e a'íjna ti tí'ita'ajte'e ti ayén ántehuaa tijín César? ¿Ni qui tetiu'unájchitáa ca'ín tecaí? —Yee mú tiraata'íhua'uri'i.

¹⁵ Mí ajta, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'areereca'a mej caí jé'iyecan jín tí'ira'íhua'uraca'a. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné se'j si siyen tí'inetese'e se'j naateevi'i niuucari jime'e? Se'j mi tumin mé seneje'eve'íte'e. Niché'e ra'use'j.

¹⁶ Matí'ij mi ye'eve'íte. Tí'ij ra'use'j, tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿A'ataani néerime'ara'an a'aseijre'e? ¿A'iné ántehuaa í ti á'ayu'usi'i?

Aj mú mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'íjna í ti tí'ita'ajte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

¹⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee xu se'íjna jín huárini. Setá'aj raatá'an se'íjna ti tí'ita'ajte'e tí'itj ti rac'icipua. Seajta siyen tiraatá'an í Dios tí'itj ti ajta ayén tí'ijcipua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta me'ín, temua'a mú titeeteújtzaahua me'íjna jime'e a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jíme'en a'íjna xicájra'a mej jetzen huatarún í mí'ichite
(Mt. 22:23-33; Lc. 20:27-40)

¹⁸ Mat'íj mi seica á e'iré'ene í mej miyen ánte'arua tijín Saduceo. A'ii mú miyen tí'ixaxa'a mej nu'u caí ché'e huatarújsin í mej meri huácuii. Seij mú jín niuucari tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesus.

¹⁹ Miyen tijín:

—Maeestru, ayée pu tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés. Tí'pua'a nu'u ja'atí'neiche, ti pua'a a'íi caí tí'tí'iríjmua'a huámí'ini, ruxe'eve'e nu'u ti ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huamí'i. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'íin tiyaúumua'a á'ara'ani a'íjna jetze me'ecan í ti huamí'i.

²⁰ 'Ayee pu'u nu'u tiuju'uríj. Mua'aráhua'apua mú ará'aseca'a a'íime í mej ru'ihuaamua'a. Tí'íj jí a'íin ti vást'a huaténe'icheca'a. Capúu xi tí'tí'iríjmua'a huamí'i a'íjna ti i'ivasta'a.

²¹ Tí'íj jí a'íin ti ra'ité'ase, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti ratévi'itín'e a'íjna ti huamí'i. Ajta a'íjna juutzeájra'an ajta pu huamí'i. Capu ajta tí'tí'iríjmua'a já'araa. Ajtahua'a seij juutzeájra'an ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Ajta pu huamí'i. Capu ajta tí'tí'iríjmua'a já'araa.

²² 'Ayee pu che'atá na'a tihuá'uruu najmí'ica í mej aráhua'apua ará'aseca'a í ru'ihuaamua'a. Capu ja'atí tí'tí'iríjmua'a já'araa. Tí'íjta'i nu'u huamí'i í 'íita'a.

²³ ¿A'iquí té'eme mat'íj a'itácíine a'u mej e'evé'enami'i í mej huácuii? Najmí'i mú huácuii í mej ratévi'itine'e. ¿A'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame a'íjna xicájra'a jetze mat'íj huatarún?

²⁴ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu caí ramua'aree a'íj ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze. Seajta caí ramua'aree a'íj ti rici í Dios í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. A'íj xu jín, mú'een sete'uteújxua jeíhua huápi'i.

²⁵ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mat'íj huatarún í mej huácuii, camu ché'e néjne'iche muá'aju'un. Majta í 'uuca, camu majta ví'iche muá'aju'u. Ayee mu'u éene'e muá'aju'u mat'íj e'en í xiéjniu'ucari í mej tí'ivaire'e a'ujna ta japua.

²⁶ 'A'íjna jetze í xicájra'a mej jetzen a'itajú'un í mej huácuii, ayée nu a'atzu tejá'amua'ixaate'e. ¿Ni secaí ja'anáj ra'ujíjve a'íjna yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan a'íj ti té'axa í niuucari tí'íj a'íin Moisés tu'upi huaseíj ti vivéj, ti ajta teátaasime'e? A'í pu jetzen Dios raatajé. Ayen tijín: “Nee nu naúche'e huá'a Dios pú'een í mej á'amuyaaxustemua'a, a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Isaac, ajta a'íjna í Jacobo.”

²⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a í Dios a'ímej jime'e í mej meri huácuii. Tihuaú'ixaa cumu mej mauj ruuri. Tí'pua'a mecaí ché'e rúuricajche'e jemin í Dios, capu huá'a Dios á'ame'enche'e. —Ayee pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í niuucari í mej jín te'áijta ti jaítze'e ruxe'eve'e
(Mt. 22:34-40)

²⁸ Seij pu ajta a'ará'a í ti té'eyu'uxaca yu'uxari jetze. Hua'unamuajri'i a'íj mej ye'í tí'iruixaate'eca'a. Ra'aranájcheca'a a'íj ti ye'í tiu'uxájtaca'a í Jesús. Aj pu í ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a jaítze'e ruxe'eve'e í ti raaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan? —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti té'eyu'uxaca í yu'uxari jetze.

²⁹ Aj pu í Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu a'íin pú'een í niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e caí méèj seij í niuucari, ti ayén een: “Xaanamuajri'i mí sej íyen huachéjme a'íjna chuéjra'a japua yú Israel. A'íjna ti ta'ivástara'a, í Dios, a'íi pu seij na'a pú'een.

³⁰ Ayee pu nu'u tiú'ujxe'eve'e pej rí'i tiraateájtuaani a'atzajta'a í Dios jemi, nain pej jín rí'i tiraateájtuaani, á'axe'evi'ira'a jime'e, pajta á'amua'areere'e jime'e, pajta nain í

a'aca'aníjra'a, pajta í á'axiejniu'uca jíme'e." A'ii pu a'íin pú'een í niuucari ti jaítze'le ruxe'leve'e.

³¹ Ajta í niuucari ti ra'ité'ase, ayej che'atá na'a tén een. A'ii pu a'íin píríci ti jíme'en raxa yee: "Patá'aj piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'íi í axí'ej teví patíj asej." Capu méèj niuucari ti ayén jaítze'le tiú'ujxe'leve'e caí a'íjna í niuucari í ti tí'ihua'apua.

³² Aj pu í a'íin í ti té'eyu'uxaca ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, temua'a pej naa xí'epi'ín tiraataxájtaca'a. Ayej xaa ne'u ti'ayajna patíj pauchén tiraataxájtaca'a. Sejí pu'u í Dios. Camu mu'íi.

³³ Ajta pu tí'ivaire'e ti pua'a rí'i petiraateájtuaani í Dios jemi nain jíme'e í a'atzajta'a, pajta í á'axe'evi'ira'a jíme'e, pajta á'amua'areere'e jíme'en.

'Ayen che'atá na'a tí'ivaire'e pej rí'i tirájcha'íi axí'ej teví patíj asej. Jeíhua pu hui tí'ivaire'e í Dios jemi ti pua'a ja'atí te'ará'asten a'íjna jíme'e í niuucari ti tí'ihua'apua. Jaítze'le pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna caí ti ja'atí te'ará'asten nain jíme'e í muai'ivéjri mej tí'itecui'ica na'ari nain jíme'e a'u mej huaja'ata'iraca í ye'emuaate.

³⁴ Tí'ij Jesús ráamua'areeri'i a'ij ti ye'í tiu'utaniú a'íjna í ti té'eyu'uxaca, a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a ehauritíecan jíme'e, aj pu í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pepu'uri tímua'a á'aca'ane ti huatasejre'en mi a'atzajta'a nain a'ij ti tí'ijxe'leve'e í Dios. —Aye pu tiraata'ixaa.

Aj pu xaa caí ché'e ja'atí a'ujca'anée já'araa ti ayén tiraa'íhua'u.

¿A'ataani yaujra'an pú'een í Ciríistu'u?

(Mt. 22:41-46; Lc. 20:41-44)

³⁵ Ajtahua'a pu a'a'uteájrupi í Jesús a'ujna teyujta'a. Tihua'uhumuá'ate. Ayen tíjín:

—Aye mu' tí'ixaxa'a í mej té'eyu'uxaca ti a'íin í Ciríistu'u ti nu'u a'íin pú'een í huácixa'ara'an a'íjna í David teecan.

³⁶ Mí ajta, a'íin Xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxáj tíjín:

Tavástara'a pu ayén tiraata'ixaa

a'íjna í nevástara'a tíjín:

“Antiyeíjxi'í í ipuari japua, íye neri'iríinta'a.

Paúche'e antícatii a'ajtá necaí hua'utémua'ítin

í mej muájcha'íire'e.”

Aye pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

³⁷ 'A'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjín Ciríistu'u, a'ii pu a'íin pú'een ti avá'ujya'upuate'eca'a í David teecan ayén tíjín: “Nevástara'a.” Hua'apua pu jín raatámua'atzi David teecan a'íjna í Ciríistu'u. A'íj nu jín niyen tejá'amua'íhua'u, ¿a'iquí ti ayén hua'apua jín raatamuá'a a'íjna í David teecan? ¿A'iquí huataújmu'a'a ti a'íin Ciríistu'u ti jetzen airáane a'íjna í David teecan, ayée pu ajta tíjívastare'ara'an?

Majta me'ín teite í mej ráanamujri'i, jeíhua mú a'uté'uuca'a. Hua'aránajcheca'a jeíhua a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte a'íime í mej tí'imua'atacare'e í niuucari í mej jín te'áijta

(Mt. 23:1-36; Lc. 11:37-54; 20:45-47)

³⁸ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'i xu'u a'ímej jemi í mej té'eyu'uxaca. Hua'aránajche mej tí'itechejca í síicu'uri jíme'e ti tí'tí'ijme mej mi huataújsejrata mé jéjre'e. Ajta hua'aránajche mej huá'ajtzaahuatí'ire'e í teite jeíhua mej mi me'ín teite hua'utateújte'en a'u ti na'a caaye jetze.

³⁹ 'Majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, matí'ij teyujta'a uteáru'ipiche'e, aj mú mi rahua'u a'u mej je'ecáara'ase í mej ve'ecán jín títetateí. Na'ari ti pua'a metí'iyeste já'ahua'a chí'ita, a'íi mú rahuauni a'u ti a'íin a'ujcá'a í ti tihua'amicua mej mi tiú'ucua'ani meesa japua á vejli'i jemin.

40 'A'í mú hui majta tihuá'ari'iracare'e nain a'achú mej caj tí'ijcha'í í mej antiu-jseijtacare'e í ucarijse. Ayee mú me'íjna jín huárini, majta me'uun a'uteáru'ipiche'e u teyujta'a. Majta á'ateeren mej téniuusime'e muá'aju'un í Dios jemi. Ayee mú tiú'ujseijrata mej caí tí'itíj jín auté'itzen. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, jaítze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'u a'íime í mej té'eyu'uxaca caí méèj ja'atí. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Tí'ij jí á'uraa.

Jíme'en í ti raatámuaí'ivajtaca'a a'íjna í ucarij ti caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a
(Lc. 21:1-4)

41 Ajtahua'a, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a teyujta'a, a'ájna vejli'i cajun jetze a'u mej tumin tzajta'an aucájhua'anaa muá'aye'i. Jesús pu huá'aseijraca'a í teite mej ru'ucáhua'anaa í tumin í cajun jetze. Majta me'ín chíjteaani mej mu'iicáa, jeíhua mú tumin ucahua'anáa.

42 Mat'í'ij tumin ucahua'anáa, aj pu'i ucarij e'iré'ene ti ruseijtaca'a. Tí'ij jí a'ín hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti c'íj arástime.

43 Tí'ij raaseíj í Jesús, a'í pu hua'utajé a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej tí'ayajna. Jaítze'e pu tí'ivaire'e í Dios jemi a'achú ti caj tiu'utá'a amíjna mi ucarij caí nain í mej caj tiu'utá'a í seica mi chíjteaani.

44 'Amíme chíjteaani, a'í mu'u u'ucájhua'anáa í tumin ti hua'avé'eturaate. Mí ajta amíjna mi ucarij, ayée pu caj éene'e ti caí a'ij tí'ijviicua'i, nain pu caj te'ucáahua'axi tíj na'a ti caj tí'ituaave'eca'a.

13

Jesús pu tiu'utaxájtaca'a ti nu'u teyuu huaté'uuni'ihua'a
(Mt. 24:1-2; Lc. 21:5-6)

1 Mat'í'ij mi huiráaci a'ujna teyujta'a. Pu'uri huiiramé'eca a'íjna í Jesús, tí'ij jí seíj ti jamuan á'uche'ecane'e ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, casi'i. Huaseíj. Temua'a pu ti'ivivéjme mi tetej ti ticaíjme íyey jaxu'u jetze. Ajta mi chí'ij, naa pu een.

2 Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Casi'i, mú'een. Xaaseíj. Naíjmi'i ti vivejme'e huavéjme í chí'ij, nain pu huaté'uuni'ihua'a ti aré'eevee í chí'ij. Capu ché'e seíre'e a'ame í jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

Jíme'en í mej jín ráamua'aree ti ari tímua'a nain te'entipúa'ari
(Mt. 24:3-28; Lc. 21:7-24; 17:22-24)

3 Mat'í'ij mi a'ucíj. A'uun mú a'ará'a a'ájna teyuu ti jé'ejnee jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. Tí'ij jí á a'ujyeíjxi a'íjna í Jesús, majta seica, a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta í Juan, ajta í Andrés. A'ii mú avítzi jín miyen tirájhuaaviiri'i tíjín:

4 —Patá'aj titaatá'ixaate'en ja'anáj ti ayén tí'irini. ¿Tí'itájni a'ij tí'iseijre'en tí'ij a'ájna pí teja'uré'enen ti te'ará'asten nain patíj peri tiu'utaxájtaca'a?

5 Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Rí'í xu'u mú'een, tí'ij caí ja'atí amuaacuanamuan.

6 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Mu'ití mú huataseijre'esin mej nu'u neniucua jime'e tí'ixáata muá'aju'un. Miyen tíjín: “Nee nu Círíistu'u pí'rici.” Jeíhua mú huá'acuanamuan í teite.

7 Tí'í pua'a seri siyen títamuaajra mej nu'u ne'use'en á já'ahua'a, na'ari mej nu'u meri tímua'a autéhujsin mej ne'use'en, caxu tí'itziíne'e. Capu amín a'ij. Ayee pu tiú'ujxe'eeve'e ti ayén teja'uré'enen. Caxí pu a'ájna teja'uré'enejsin a'íjna xicáajra'a jetze ti jetzen te'ará'asti nain jime'e.

8 'Ayee pu té'eme. Seica mú teitejra'a, majta seica teitejra'a, a'íí mú naíjmi'i hu-ateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majta mej seij chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íí mú naíjmi'i huateújne'usi'ite'esin. Ajta huateújca'atzijxi'isin í chuej pua'amecié íiyen chaanaca japua. Mu'ii'tí mú majta huatatiéjcu. A'ii pu a'íín pú'een í ta'amujca í mej jín rajpuaíjtzi muá'aju'u.

9 'Sehuaújcha'in mú'een, a'iné mejamuá'anvi'itín huá'a jemi í mej te'ájta. Majta teyujta'a mú amua'atévajxi'isin. Mejamuaatájeevi sej si tiu'uxáj jamuan í tajtuhuan, seajta jamuan í rey. Mejamuaatájeevi me'íjna jime'e í neniúucajtze'e ineetzi. Ayee mú me'íjna jín rini, mú'een xu neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin.

10 Amuacáí, a'ii pu ruxe'eve'e sej tihua'utá'ixaate'en nainjapua í chuéjra'a a'ij ti een jín Dios tíhua'utá'uuni'ira. Ayee xu se'íjna jín huarín, aj pu xaa te'entipúa'ari nain.

11 'Tí pua'a seica mejamuá'anvi'itín a'ímej jemi í mej tí'ita'ajjte'e, caxu siyen tí'imua'ajca a'ij sej ye'í tihua'utá'ixaate'esin. Ayee xu'u huárini a'íjna xicájra'a jetze. A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu amuaatá'asin a'ij sej ye'í tiu'utaxáj. A'íj pu jín, a'ij ti tejamuaatámitiejte'esin, a'íj xu'u hua'utá'ixaate'en. A'ii pu a'íín pú'een ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

12 'Ayee pu ajta té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Seica mú rujúutzimua'a á'avi'itín a'íjme jemi í mej te'ájta mej mi huá'ucui'ini. Ayee mú che'atá mena'a huá'aruuren í ruja'atzimuá. Majta seica ayén che'atá mena'a huá'aruuren í ruyaujmua'a. Majta me'ín yaújmu'a'ame'en, a'íí mú hua'uténe'usi'ite'esin í ruvaújsimua'a. A'í mú majta tiu'utá'asin mej seica huá'ucui'ini.

13 Naíjmi'i í teite, mú'ejmi jemi camu já'amuxa'eve'e muá'aju'u a'íjna jime'e sej ineetzi jetze ajtémecan; a'íí mú naími'i amuajcha'íire'e muá'aju'u. Ajta a'íín í ja'atí ti ayén te'utáviicua'ira a'ajta caí huám'ini, Dios pu ra'ancuré'evi'iti a'ájna ti tejé'ajta.

14 'A'íjna xicájra'a jetze tí'itíj xu seijran ti a'ij pua'a een, ti xána'avi'ire'e, ti tziíni'ire'e. A'uu mú raatéchajtza a'u ti caí ayén tiraavíjte'e. (A'í pu yaú'itiéé a'ame ti ra'ajíjve'en a'íjna jetze i yu'uxari.)

'Setí'ij raseijran, ayée xu huárini. A'íí í mej Judea huachéjme, miché'e me'ín a'ucíjxi'in ca'anacan a'u ti á'ujíime.

15 Tí pua'a a'íjna xicájra'a jetze, ja'atí án á'ujcatii í ruchi'i japua ta'avé'enami'i, ché'e a'íín ca'anacan acájra'ani. Ajta caí ayén rijca, ti tí'itíj huirá'avecure'en í ruchi'itá.

16 Na'ari ti pua'a seij tejé'emuarie í ruví'ira'ata'a, ché'e caí a'uré'enine'ica'an í ruche tí'ij rucíxu huirápin.

17 'Cui'i xaa a'íime, í mej rajpuaíjtzi muá'aju'u a'íjna xicájra'a jetze a'íime í 'uuca í mej a'utájucájme, majta a'íime í mej huá'atzi'ite í ruyaujmua'a.

18 Mú'een xu siyen tí'ijhuaviira í Dios tí'ij caí ayén a'ájna teja'uré'enen tí'ij huáseevi'in.

19 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén té'eme a'íjna xicájra'a jetze. Jaítze'e mú rajpuaíjtzi muá'aju'u mecaí í mej meri rajpuaíjtzi muá'araa ti yú e'iré'ene. Capu ajta ché'e ayén teja'uré'enejsin seij xicájra'a jetze tíj a'ájna.

20 Ajta ti pua'a a'íín tavástara'a caí a'íín ayén raruuren tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in ti teuumé'en a'achú pua'an xica, capu ja'atí ruuri á'ame'enche'e. Mí ajta, huá'a jime'e í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jéjcuá imuá, a'íí pu ari ayén raruure tí'ij caí ché'e ayén á'ateevi'in.

21 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'íjna xicájra'a jetze, ayée pu té'eme. A'atí pu ayén tejámuaatá'ixaate'esin yee: "Casi'i, íiye pu já'ita'a een a'íjna í Círíistu'u", na'ari seij ayén yee: "A'acuí, áa pu já'ita'a een." Tí pua'a miyen tejámuaatá'ixaate'en a'íjna xicájra'a jetze, caxu rá'atzaahuat'e.

22 Seica mú yé uvé'enejsin í mej tí'ihua'itaca. Miyen tíjín: "Nee nu ne'ín pú'een í Círíistu'u." Majta seica miyen tíjín: "Neti'itéjvee ne'íjna jime'e niuucajtze'en í Dios." A'ii

mú hua'utasejrate'esin í teite a'ij mej ye'í ti'itíj tiu'uyí'ti mej mi huá'ucuanamuan, ti pua'a huatári'iristare mej huá'ucuanamuan í teite ti Dios ari hua'antíhuau rusej.

²³ 'Aru, xáanamujri'i temua'a naa. Caxu xaa ne'u yá'uhua'anan nej amuacá neri amuá'ixaa nain jime'e í niuucari.

A'í pu ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna ti ajta jetzen airáne í teáata'a
(Mt. 24:29-35, 42-44; Lc. 21:25-36)

²⁴ 'Ajta hui a'íjna xicájra'a jetze, a'ájna mej rajpuaíjtzi muá'aju'un, capu ché'e airáxiri í xicaj. Ajta í máxcira'i jime'e, capu ché'e ajta huanéeri'icí a'ame.

²⁵ Majta í mej tátatzavi'i í ta japua, a'íí mú huateújca'atzíjsin. Aj mú mi cávatzíjxi'isin í xu'ura'ave a'ujna í ta japua.

²⁶ Aj xu xaa si nesejran ineetzi, i nej neajta jetzen airáne í teáata'a. Yé nu ve'ecánejsin jaitiri tzajta'a. Naa pu temua'a tiu'unéeri'icíj a'ame. Nain nu jín antínmua'areere na'ame a'íjna xicájra'a jetze.

²⁷ 'Matí'ij mi hua'aré'e'itixi'isin í mej nevaire'e mej mi huá'ajseire'en naíjmi'ica í teite ti Dios ari hua'antíhuau í jéjcuá imuá. A'u ti na'a mú hua'uré'eseire'esin íiyen chaanaca japua a'u mej a'ucaíjme'e í teite.

²⁸ 'Sej si jaitze'e yaú'itiéé xá'ara'ani a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'ij xu jetze huaruitiejte'en í pi'ista a'íjna í huaréj. Tí'ij antícuá'atíjme'eni ánimua ti antipí'istáre'ejme'e, ajta tí'ij ajtaxámua'itaxi'in, ayéé xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i í víita'ari.

²⁹ Ayee pu che'atá na'a tí'iseijre'en ti ari tí'irici a'ij nej neuchén tejamuá'ixaa. Ayee xu éeni'icí'e ramua'aréeren ti ari vejli'i a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i. Pu'uri xaa ne'u vejli'i tímua'a.

³⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayéé nu tejá'amua'ixaate'e í mej mauj ruuri í teite mej íiyen seijre'e chaanaca japua, a'íí mú caí cui'ini asta caí naíjmi'i ayén tiú'urini.

³¹ Naíjmi'i pu te'entipua'ari a'íjna i chaanaca japua, ajta í ta japua. Mí ajta, aúche'e te'araúrastejsin a'íjna i nej neri tejamuá'ixaa.

³² 'Jíme'en a'íjna xicájra'a ti jetzen te'entipua'ari naíjmi'i, capu ja'atí ramua'aree ja'anáj ti ayén té'eme. Capu ajta ja'atí ramua'aree a'atzaj ti pua'a ayén té'eme. A'íí í mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta ramua'aree. Neajta inee, i nej í'iyaujra'an í Dios, canu neajta ramua'aree. A'í pu'u ramua'aree í niyá'upua í Dios.

³³ 'Mú'een, caxu seajta ramua'aree ja'anáj ti a'ájna teja'uré'enejsin. A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu'u huaújruuren mú'een. Seuche'e xu atanéjne'ere. Seajta nejchú'eve'e.

³⁴ 'A'atí ti huápuaseaaruve'en á já'ahua'a imuá. Amuacá pu ruchí'i hua'íjcate'en í mej tí'imíjhuaca a'ujna chí'ita. A'í pu hua'íjcate'e seij ajta seij mej tiu'umuári'en ti'itíj ti seij huayí'ti. Ajta seij pu tí'ijcate'en a'íjna jime'e ti tí'icha'ica'a á ta'iténinei.

³⁵ Ayee nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, setá'aj atanéjne'ere a'iné caxu ramua'aree ja'anáj nej uvé'enejsin, inee yé nej i'ichej. Capu a'ij ámuatámitiejte'esin ja'anáj nej uvé'enejsin, ti pua'a huatechuíxaren, na'ari ti já'ita'a tíca'a nusu matí'ij huajíjhuán í tecuaara'ise, na'ari a'atzaj tapuá'arijme'eca.

³⁶ 'Tí pua'a ca'anacan nu'uvé'enen, caxu taúra'acare'en nej amuáateuni secu'utzúca'a.

³⁷ A'íjna i nej já'amua'ixaate'e, a'ij nu neajta huá'a'ixaate'e naíjmi'ica í seica niyen tíjn: Seuche'e xu atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

14

Jíme'en í mej huaújmuá'areereca'a mej mi raatéevi'i me'íjna í Jesús
(Mt. 26:1-5; Lc. 22:1-2; Jn. 11:45-53)

¹ Pu'uri tín a'ájna teja'uré'enejsime'eca matí'ij pua'a tí'iyestehua'a me'íjna jime'e cáne'axi mej huá'acui'ini, majta mej pan cua'aca ti caí levadura ranaxca. Ayee pu té'aturaaca'a hua'apua xicaj. Majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e teyujta'a, majta a'íime í mej té'eyu'uxaca, a'íi mú tihuaúrixaa a'ij mej ye'í avíitzi jín tiraatévi'i í Jesús mej mi raajé'ica.

² Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—Íjii catu raatévi'ira. Aj tu ti tiyen rini matí'ij tiú'uyesten í teite. Tí pua'a tiyen huárini íjii, ayée tu hua'utájaaxiejte'esin í teite. Aj mú mi huataníniu'ucacu téjmi jemi. A'íj pu jín tamuári'eriste'e a'ame ti pua'a teraatévi'i te'a'ájna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

'Fita'a pu aceite án yá'ajtuaa í mu'úutze'en í Jesús
(Mt. 26:6-13; Jn. 12:1-8)

³ Meenti a'íin í Jesús, a'ujna a'utéveeca'a u Betania. A'uu pu a'utéveeca'a a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Simón. A'ii pu a'íin pú'een í mej miyen ratamuá'amua tijín Tí tineájxi huá'ire'ara'an jetze í atzaj.

Tí'ij a'íin Jesús huatecaíca meesa jetze, seij pu ave'eré'ene. 'Fita'a pu pú'een a'íjna. A'í pu limeeta huajásime'e rumuájca'a jetze. Huíjpitica'a a'íjna í ti'ití. Tetej limeetajra'a pu pu'eene'e. Ajta aceite pu avé'ejisti, nardu jetze ti me'ecan, ti'ití tu'upi. Naa pu teáar'e a'íjna í aceite, ajta jeíhua tí'ijnajche.

Aj pu i a'íin í 'fita'a, ra'antítapua a'íjna í limeeta. Tí'ij jí án yá'ajtuaa a'íjna í aceite mu'úutze'en a'íjna í Jesús.

⁴ Aj mú mi seica í mej a'uté'uuca'a a'ujna, a'íi mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jemi í 'fita'a. Ayee mú tí'iruixaate'eca'a tijín:

—¿A'iné een jín huaújhujcaca'a amíjna í aceite ti i'icáujmeijra?

⁵ Í'iri'iriistaca'a pu mej ráatuaanijche'en mej mi raamuá'itinche'e a'achú caj huaíca cientos tumin na'ari jaítze'e, tí'ij ii tiu'utévaire'enche'e í tumin mej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Yee mú tiu'utaxájtaca'a.

Aj mú mi raatájaaxiejvi'iri'i a'íjna í 'fita'a.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xaatapuá'ajta sej níniu'ucacu. ¿A'iné een jín já'ita'a xu'uráninei? A'íjna ti jíme'en ayén náaruu mi 'fita'a, temua'a pu naa xí'epi'ín huaríj.

⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'íi mú mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e. Ja'anáj ti na'a pu'i í'iri'iriista a'ame sej hua'utévaire'en ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mí ajta inee, canu ché'e mú'ejmi jemi seíire'e na'ame.

⁸ A'íjna i 'fita'a, ayée pu huaríj a'achú ti caj tiu'utári'iristareca'a í jemin. Nej caí xi huamí'i, a'íi pu amuacáí necámeijri'i ineetzi matíj tí'ijri'ire ti pua'a ja'atí huámi'ini.

⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti na'a mej tihua'utá'ixaate'en í teite niuucajtze'en í Dios, naíjmi'ici'e íiyen chaanaca japua, a'íi mú majta huataxájta a'ij ti huaríj a'íjna i 'fita'a mej mi jeíhua ra'utamua'aree.

Judás pu raaxájtaca'a a'ij ti ye'í tiraatévi'i a'íjna í Jesús
(Mt. 26:14-16; Lc. 22:3-6)

¹⁰ Ajta seíj ajtáaraa a'u mej a'uté'uuca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu ántehuaa tijín Judás Iscariotes. A'í pu a'íin pú'een a'íjna ti Jesús jetze ajtéme'ecan. Ayee pu een jín ajtáaraa ti i avíitzi jín tejá'uxa huá'a jamuan í mej te'áijta teyujta'a. Raxí'eve'eca'a mej naíjmi'i raaxí'epi'íntare'en a'ij mej ye'í huárini ti i a'íin hua'utátuiire'en í Jesús.

¹¹ Matí'ij me'ín huánamuajri'i, jé'ecan pu rí'i hua'utá'a. Aj mú mi te'ataújratziiri'i mej mi tiraanájchite'en a'íjna í Judás. Tí'ij jí á'uraa. Tí'ij jí raachú'eve ja'anáj ti í'iri'iri tí'ij hua'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

Tavástará'a pu tihua'umí a'ñme í mej jamuan á'ujuhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Lc. 22:7-23; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)

12 Tí'ij jí teja'uré'ene a'íjna xicá'jra'a jetze, í mej jetzen pan cua'aca ti caí cu'usti, ajta a'íjna xicá'jra'a mej jetzen mehuá'amuaí'ivajtacare'e í cáne'axi. A'ii pu a'ñn pú'een í ti á'amujca'a í mej tí'iyeste. Majta me'ñn í mej jamuan á'ujuhua'ane'en, a'ñn mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i í í Jesús tijín:

—¿A'uné jetze mua'aráanajche tej á'uju'un tej ti rí'í tejá'uruuren te'íjna jime'e í pan tej ráacua'ani, tej ti ra'utámua'aree a'ij ti titáacha'ñn í Dios, a'íjna xicá'jra'a jetze ti huá'ucuii í huá'ayaujmu'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a?

13 Tí'ij jí hua'apuaca huata'íteca'a mej jamuan á'ujuhua'ane'en. Ayen tihuá'a'ixaate'e tijín:

—Sericu a'ájna chajta'a. Aa xu ja'atí é'eteuni ti xa'ari huátisin, jaj tu'urájmu'aa. Aj xu si jamuan á'uju'un.

14 A'u ti a'ñn a'uteáruti, a'ájna xu ráahuauni chí'ira'an jetze í ja'ati. Aj xu si siyen tiraata'ixaate'en ayén tijín: “Yee pu ti'ixa a'íjna í Maeestru yee: ¿A'uné ne'atá'aca nej tzajta'an tiú'ucua'ani huá'a jamuan í nete'ítestemua'a?” Seajta siyen: “Teta'aj ra'utámua'aree a'íjna xicá'jra'a jetze mat'í'ij huá'ucuii í huá'ayaujmu'a í mej amuáatée huanúnu'ihuaca'a.” Ayee xu tiraatá'ixaate'esin.

15 Tí'ij jí a'ñn hui amuaatase'írate'esin ánimua ti rujapua tive'éjme cuartu ti ve'ée. Pu'uri rí'í tiú'uruu temua'a naa. A'uu xu si rí'í te'uhua'uruuren í tej ráacua'ani í pan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

16 Mat'í'ij mi u á'uju'u í mej hua'apua. Ayee pu teja'uré'ene naíjmi'i ti tihua'utá'ixaa í Jesús. Aj mú mi rí'í ráaru í mej ráacua'ani mej mi ra'utámua'aree a'íjna xicá'jra'a jetze ti Dios huá'ucha'ij.

17 Tí'ij ari huachúmua'ancaa, aj pu i a'uteájrupi u chí'ita í Jesús, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

18 Mat'í'ij meri tí'icua'acaa meesa japua, aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu xaa ne'u tejá'amua'ixaate'e. Se'ij ti a'amua jetze ajtémecan mú'een mi sej tí'icua'a ne jamuan, a'íjna í ja'ati, a'ñn pu neetzi jime'e tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í mej te'áijta teyujta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

19 Tí'ij jí utéevatzí í huá'a tzajta'a. Aj mú mi autéjhuii mej raata'íhua'u me'íjna í Jesús, se'ij ajta se'ij. Miyen tijín:

—¿A'ataani pú'een? ¿Ni qui inee?

Ajtahua'a se'ij ayén tijín:

—¿A'ataani, ca'ñn inee?

20 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ii pu a'ñn pú'een, í se'ij í sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'ii pu pan cua'a a'íjna jetze i tuxa'a ne jamuan.

21 Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu teja'uré'enejsin ineetzi jemi nej neajta í teáata'a jetze airáne a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

Mí ajta, a'íjna ti nejime'en tiu'utátuiire'esin huá'a jemi, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, a'ii pu huá'pi'i rajpuaíjtzí a'ame. Jaítze'e pu raatévaire'enche'e ti caí nú'íhuaache'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

22 Maúche'e mú tí'icua'acaa. Aj pu i Jesús pan tí'ij. Aj pu i rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, ajta ra'antítaaraxi, a'ñn pu hua'uré'e'í'ipi'i. Ayen tijín:

—Xáacua'a. A'ii pu a'ñn pú'een i nehu'íra'a.

23 Ajta á'iyen vaasu tijáj. Ajta rí'í tiu'utá'a í Dios jemi, a'ñn pu ajta hua'uré'ijte. Naíjmi'i mú ra'anti'í í jaj í vaasu jetze.

24 Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ijna ti urajmuua i vaasu tzajta'a, a'ii pu a'ín pú'een i nexuure'e í nej ra'iráxire'esin nej ni hua'utévaire'en mu'licáca jemi, ajta ti ij Dios ra'antipúa'ajte'en í ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'i rusej a'ímej jemi ti a'ín tihua'utá'uuni'i.

²⁵ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ijii, canu ché'e ra'antí'isin a'íjna i uuva já'ara'a. Mí ajta, a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios avéura'ate'e nainjapua í chaanaca, a'ájna xicájra'a jetze nu xaa ra'antí'isin jéjcuacan jime'e í já'ara'ara'an í uuva. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jesús pu raataxájtaca'a ti nu'u a'ín Pedro ti'ihua'itáa a'ame, ti nu'u caí ramua'ate
(Mt. 26:30-35; Lc. 22:31-34; Jn. 13:36-38)

²⁶ Matí'ij mi seij tiu'utáchuiicaca'a chuiicari í mej jín rí'i tiraatá'an í Dios. Matí'ij mi a'ucíj. Aj mú me'uun a'ará'a Aceituunajemi, jírí ti a'utacá'a.

²⁷ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Nee nu i nej i'í Dios, a'íj nu jé'icatan í ti cáne'axi tisej. Majta a'ucíjxi'isin í cáne'axi.” Yee pu'u té'eyu'usi'i. Ayee pu tí'ineruuren ineetzi. Seajta mú'een, setiu'utatévi'ira'ata ineetzi jemi. Aj xu si a'ucíjxi'isin cumu í cáne'axi ti caí ja'atí huá'ajye'emua.

²⁸ Mí neajta inee, netí'ij huatarún, áa nu a'umé'e na'ame a'ájna Galilea. Amuacaí nu ne'uun ará'aiixa. Seajta á'iyen mú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

²⁹ Aj pu i a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capu amín ti pua'a metiu'utatévi'ira'ata mi seica mú'eetzi jemi. Canu niyen rini inee.

³⁰ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ayee pu té'eme íjii tíca'a, ti caí xi huajíjhua'a í tecuaara'i, huaíca pej piyen tiu'itéhua'ita tijín pecáj nemua'ate.

³¹ Mí ajta a'ín Pedro, ca'anín pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e nej huámi'ini á jamuan, canu cui'i niyen tihua'utá'ixaate'esin yee canu muamua'ate. —Yee pu'u tiu'utaxájtaca'a.

Majta í seica, ayée mú che'atá tí'ixajtaca'a seij ajta seij a'ij ti Pedro tí'ixajtaca'a.

Jesús pu huatéjniuu a'ujna u Getsemaní
(Mt. 26:36-46; Lc. 22:39-46)

³² Matí'ij mi a'ucíj. Aa mú a'ará'a huastari tzajta'a, cipej ti e'eré'eevee ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Getsemaní. Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Xa'ujrá'asi mú'een iyecuí, meenti nee, neraatéhuauusin í Dios jemi.

³³ Tí'ij í á aúurupi. A'ímej pu a'uví'ití a'íjna í Pedro, ajta í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. Tí'ij jí a'ij pua'a ru'uhuatá'a í tzajta'an. Jé'ecan pu uhuateújxiemiste í ru tzajta'a.

³⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ij pu pua'a ne'ase, huápi'i. Xiee nej cuj mi'ini. Yee xu huateáuran mú'een íye. Seuche'e atanéjne'eri. —Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

³⁵ Tí'ij jí a'irájraa a'atzu 'á'ayee. Aj pu i aicaújtutzi á chuaata'a. Rájhuaviiri'i í Dios ti pua'a nu'u í'iri'iristan ti caí ayén teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti nu'u jetzen tirajpuaítzi á'ara'ani.

³⁶ Ayee pu a'ín tirájhuaviiri'i tijín:

—Dios, í pej niyá'upua pú'een. Naíjmi'i pu í'iri'iri mú'eetzi jemi. Tí pua'a peti'itá'acare'en ti caí náaci'iti a'íjna ti a'ij pua'a een nej jín rajpuaítzi na'ame. Aru ti pua'a í'iri'iristan, ché'e caí ayén teja'uré'enineica'an netíj tí'ijxe'eve'e inee, sino patíj mú'ee tí'ijxe'eve'e. —Yee pu'u.

³⁷ Aj pu ijtá'i u ya'uvé'eme. Aa pu a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Mu'uri í'icu'utzuca'a. Aj pu i hua'ujíste a'íime. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Simón, ¿ni pecáj té'eviicua'i pej atáneere a'atzu caj sei hora?

³⁸ Seuche'e atanéjne'eri. Seajta raatéjhuauni í Dios jemi ti ij caí tejamuáaci'iti ti'ití í sej jín auteáturan í Dios jemi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Rí'i xu títe'uhuateújca'anen í ru tzajta'a. Mí ajta caí, capu á'amuaca'anisti'i sej atanéjne'eri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Ajtahua'a pu á'ume. Ayee pu che'atá na'a tirájhaviiri'i í Dios ti caí rajpuaíjtzi á'ara'ani.

⁴⁰ Tí'ij jí u a'uvé'emej. Ajtahua'a pu huá'uteu mecu'utzúca'a a'iné cutzi pu hua'amua'itíjcíca'a jeíhua. Aj pu i Jesús hua'utajé. Capu a'ij huá'amitíejte'eca'a a'ij mej ye'í tiraata'ixaate'en.

⁴¹ Huaícaca tzajta'a, ajtahua'a pu á'ume. Ajtahua'a pí a'uré'eve ti pua'a meri'ijtáhua'a í'icu'utzu.

Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿Ni seuj í'icu'utzu? ¿Ni seújse'upe'e? Pu'uri aúche'e. Pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej meri nejíme'en tiu'utátuiire'esin, i nej neajta í teáata'a jetze airáane, a'ímej jemi í mej a'ij pua'a tí'iteteite.

⁴² Xá'ajhuiixi'i. Che'eré ticu. Pu'uri e'evé'eme a'íjna ti tiu'utátuiire'esin ineetzi jíme'en a'ímej jemi í mej te'áijta.

Mat'íj raatéevi'i í Jesús, majta ya'ujáj

(Mt. 26:47-56; Lc. 22:47-53; Jn. 18:2-11)

⁴³ Aúche'e pu tí'ixáataca'a a'íjna í Jesús, tí'ij seíj e'iré'ene ti a'ímej jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Judás pu ántehuaa. Jeíhua mú teite e'evé'uju'uca'a jamuan a'íjna í Judás. Huá'aniuucajtze'e mú jín huajú'ucca me'íjna í mej te'áijta teyujta'a, majta me'íjna í mej té'eyu'uxaca, majta me'íjna í vaujsi.

⁴⁴ A'íjna í Judás, ti hua'utátuiire'esin í Jesús, a'íi pu te'ataújratziiri'i a'íjna jíme'e ti ayén huárini mej mi ráamua'aree ja'atí ti pírici a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—A'íjna í nej ru'itépí'itze'e, ajta í nej raatateújte'esin, a'íi pu a'íin pírici. Setá'aj raatéevi'i, seajta ra'anján, amuají'ici'ihuacan temua'a naa. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Judás.

⁴⁵ Jíme'en pu'u a'ará'a, aj pu i ajteáxiireca'a a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru.

A'í pu ayén huataújseijrataca'a tíj í ti rajaahua a'íjna í Jesús. Ayen tíjín:

—Maeestru.

Ajta ru'itépí'itze'e.

⁴⁶ Majta me'ín í teite, a'íi mú raatéevi'i.

⁴⁷ Seíj pu ajta a'ájna huatéveeca'a. A'í pu ruchun huíjcupi. Aj pu i ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an jetze í ti ravaíre'e a'íjna ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imíjhuaca teyujta'a. A'í pu tiraapuaíj.

⁴⁸ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í teite tíjín:

—¿A'iné een jín yé sevé'uju'u? ¿A'iné sej si yé cıyej tí'ivé'í'isin, seajta tepúusti'í chuumira'a? ¿Ni qui nahua'ari nej pú'een sej si siyen tinaateví'ira?

⁴⁹ Nain tújca'ari tzajta'a nu tejá'amua'atehua'a ná'aye'i a'ujna teyujta'a. Caxu ja'anáj naateevi'i a'ujna, a'iné ayée xu neruuren ti ij araúrasten a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁵⁰ Majta me'ín í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'íi mú huataúruu. Aa mú yaúurie naími'i.

Jíme'en í temuajj ti huataúruu

⁵¹ Ajta seíj pu raavájrajme'e cujta'an í Jesús. Temuajj pu pú'een ti saavana jín a'iré'echejca'a ti jetzen a'iré'eca'ití cú'ucutzu. Seica í teite mú raatéevi'i a'íjna í temuajj.

⁵² Ajta a'íin, a'íi pu a'iréujchui. A yaúuhua'axi a'íjna í rucíxu. Aj pu i mú a'ij huárupi. A'utiéchejraa mua'avi'i.

Meya'uví'ití í Jesús huá'a jemi í hua'ajueesi.

(Mt. 26:57-68; Lc. 22:54-55, 63-71; Jn. 18:12-14, 19-24)

⁵³ Matí'ij mi ya'uví'ití a'íjna í Jesús a'íjna jemi í ti tíhua'u'aíjte'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca u teyujta'a. Naíjmi'i mú tiújseij, í mej tí'imijhuaca u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í huá'avaujsimua'a.

⁵⁴ Ajta a'íin í Pedro, á pu aumé'ecaa a'atzu imuá huá'acujta'an a'íime í mej ya'uví'ití í Jesús. Aa pu a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a. A'uu pu a'uteájrupi já'ita'a ti e'eráyaujta'a. Aj pu i a'ujyeijxi huá'a jamuan í xantaaru'u. A pu a'utacái já'araa. A'ujpíste'e pu já'araa í taij jime'e.

⁵⁵ Majta me'ín í mej tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, majta hua'ajueesi, a'íi mú tí'ihua'uca'a mej mi ráateuni tí'itíj í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en, tí'itíj í mej jín raajé'ica a'íjna í Jesús. Camu tí'itíj huáteu.

⁵⁶ A'ii mu'u huáteu: Mej jeíhua raahuá'itaca'a í teite. Mí ajta, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, tí'itíj í mej xajtaca'a.

⁵⁷ Seica mú huatéhuiixi. Hua'itzi mú jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna jetze í Jesús. Miyen tíjín:

⁵⁸ —Ayeé tu tiráanamujri'i ti ayén tí'ixa ti jíme'en yee: “Nee nu raaté'uuna a'íjna í teyuu teteca mej rá'ajtaahuaca'a. Hua'ica xicaj tzajta'a nu seij ájtaahua teyuu mej nu'u caí rá'ajtaahua í teteca.” Ayeé pu yeehui tiu'utaxájtaca'a amíjna mi Jesús. —Ayeé mú tí'ixajtaca'a me'íjna.

⁵⁹ Mí ajta me'ín, camu ramua'areereca'a í seica, majta í seica, tí'itíj í mej xajtaca'a.

⁶⁰ Aj pu i seij ájchee huá'a tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een í ti tíhua'u'aíjte'e naíjmi'ica í mej tí'imijhuaca teyujta'a. Aj pu i a'íin ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús tíjín:

—¿Ni pecáj huatániiusin a'íjna jime'e í mej mú'etzi jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿Tí'itájni jín pa'uteájturaa í Dios jemi mej mi miyen tí'imuahua'ita?

⁶¹ Ajta a'íin Jesús, capu tí'ití huataxájtaca'a. Á'atee a'atzu ti ayén caí te'evé'eniucu'a. Aj pu ijta a'íin ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í Ciriistu'u, í ti yaujra'an pú'een í tej rí'i tiraatá'an iteen? —Yee pu tiraata'íhua'uri'i.

⁶² Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een. Ajta xu neseij i nej neajta teáata'a jetze airáne. An nu e'ecacái na'ame rí'iríinta'a í ti nain jín antiújmua'aree. Seajta, mú'een xu neseijran netí'ij a'icaamé'en jaitiri tzajta'a. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a.

⁶³ Tí'ij jí a'íin ti tíhua'u'aíjte'e í mej tí'imijhuaca teyujta'a, a'íi pu ra'antisiújtza'an í rusiicu'u mej mi ráamua'aree tíjín a'íi pu huataniú'ucaca'a. Aj pu i ayén tíhua'utá'ixaa tíjín:

—Me'ecui xaa ne'u. ¿Ni caí ne'u icu? Capu ché'e ruxe'eve'e ti ja'ati jíme'en te'anxájta.

⁶⁴ Mú'een xu seri ráanamujri'i ti a'ij pua'a tiu'uxájtaca'a í Dios jemi. ¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Tí'itájni ayén tiraavíjte'e? —Ayeé pu tíhua'utá'ixaa.

Aj mú mi naíjmi'i tiu'utá'a ti huámi'ini a'íjna í Jesús.

⁶⁵ Matí'ij mi seica autéjhuii mej ra'atétzjmua'axi'ín, majta ra'utanán. Majta ru'itéva'ara'a rumuájca'an jime'e. Miyen tíjín:

—Huataxáj, ¿a'atani mu'itíjvee? —Yee mú tiraata'ixaa.

Majta me'ín í xantaaru'u, a'íi mú majta ru'itévaxi.

Pedro pu tiu'utéhua'itaca'a ti nu'u caí raamuá'a í Jesús

(Mt. 26:69-75; Lc. 22:56-62; Jn. 18:15-18, 25-29)

⁶⁶ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu u a'utéveeca'a a'ujna já'ita'a ti e'eráyaujta'a u chí'ita. Aj pu i seij a'uteájrupi ti rava're'e í ti tíhua'u'aíjte'e mej tí'imijhuaca u teyujta'a. 'Íita'a pu pírici a'íjna.

⁶⁷ A'í pu a'uteájrupi a'u ti anú'ujcatii a'íjna í Pedro a'u ti á'ujpiste'eca'a í taij jetze. T'íj a'íjn raasej, áa pu'u a'utéechaxi rajseíra'ajraa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Peajtá pej mú'ee á'uche'ecane'e jamuan Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a.

⁶⁸ Aj pu i seicié tiraataxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Canu ramua'ate. Canu neajta ramua'aree a'ij pej ye'í tí'ine'ixaate'e mú'ee.

Aj pu i a'íjn huirájraa. Aa pu a'itéechaxi á ti e'iténine'i. Aj pu i tecuaara'i huajíjhuaca'a.

⁶⁹ T'íj i ajtahua'a a'íjn 'íita'a raasej. Aj pu i ayén tihua'ítixaa a'ímej í mej e'eré'ete'ecaa a'ujna. Ayen tijín:

—Amíjna mi ja'ati, a'ii pu sej pú'een ti huá'a jetze ajtémecan í mej jamuan á'ujjhuane'e.

⁷⁰ Ajtahua'a seicié tiraata'ixaa a'íjna í Pedro. A'atzu á'ateevi'ica mat'íj e'eré'ete'ecaa, majtáhua'a miyen tiraata'ixaa tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna, mú'ee pe a'íjn pú'een í Galilea pej é'eme'ecan. Ayej pej tí'ixaxa'a mat'íj a'íime í mej a'uun a'uhuachéjme. —Yee mú tiraata'ixaa.

⁷¹ Aj pu i Pedro a'utéjche ti niuucajtze'en í Dios ayén tihua'a'ixaate'en tijín capu ramua'ate. Ajta, ti pua'a nu'u caí ayén ti'ayájnaca'a, ché'e nu'u Dios raatá'an í puaíjtzí. Ayej pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu a'atzu ramua'ate a'íjna í ja'ati sej raxa. —Ayej pu tihua'utá'ixaa.

⁷² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i hua'apuaca jetze huajíjhuaca'a í tecuaara'i. T'íj jí Pedro ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín: “Tí caí xi hua'apuaca jetze huajíjhuaca'a í tecuaara'i, mú'ee pe huaícacajetze piyen tiraataxáj yee pecáj nemua'ate.” Ayej pu tiraatá'ixaate'eca'a a'íjna. Aj pu i a'ij pua'a raatá'a, tiujyeínejraa huápi'i a'íjna í Pedro.

15

Meraatá'tui me'íjna í Jesús í Pilato jemi

(Mt. 27:1-2, 11-14; Lc. 23:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Yee ruijmua'ate'e yee, t'íj huatapuá'are, naíjmi'i mú tiújsej í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, majta huá'avaujsimua'a, majta í mej té'eyu'uxaca, majta í seica í mej majta i'íjuéesi. Naíjmi'i mú tí'ruixaate'eca'a a'ij mej ye'í huárini. Aj mú mi ra'amuáaji'icie me'íjna í Jesús. Meye'ujáj. Mat'íj mi raatá'tui a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Pilato.

² Aj pu i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni mú'ee pe'ín pú'een í hua'atajtuhuan í mej Israel jetze ajtémecan?

Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'ij pej ye'í tí'ixa mú'ee. —Yee pu'u tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

³ Majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, jeíhua mú tiraaxájtzi'iri'i.

⁴ Ajta a'íjn Pilato, ajtahua'a pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pecáj naatá'ixaate'e pe'íjna jíme'e? Pepu'uri huá'unamuajri'i mej jeíhua tí'imua'íjtzí'i. —Ayej pu tiraata'ixaa a'íjna í Pilato.

⁵ Mí ajta a'íjn Jesús, capu tí'itíj xajtaca'a. A'íj pu jín, caí a'ij rá'amitiejte'eca'a a'íjna í Pilato.

Pilato raatá'a a'íjna í Jesús ti huámi'ini

(Mt. 27:15-31; Lc. 23:13-25; Jn. 18:38-19:16)

⁶ Ayej pu tí'ijri'irejca'a a'íjna í Pilato mat'íj me'ín tí'iyestehua'a. Tí pua'a meraatáhuavii í teite ti a'íjn raatátuaani seij ti aiteánami'i, ja'atí ti na'a í mej raatáhuavii, aj pu i raateátuaasin.

⁷ A'ájna já'ahua'a seica mú aiteánami'ihuaca'a í mej né'use'eca'a í u'uviernu jemi. A'ii mú huá'ucuii í teite. Ajta seij a'ujna aiteánami'ihuaca'a ti ayén ántehuaa tijín Barrabás.

⁸ Aj mú mi e'iré'ene í teite í Pilato jemi. A'í mú autéjhuii mej raatáhuavii ti a'ín ayén huárini a'ímej jemi a'ij ti ye'í tí'ijri'ire.

⁹ Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui neraatátuaani ne'íjna ti á'amuatájtuhuan pú'een, mú'een mi sej Israél jetze ajtémecan?

¹⁰ Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné a'í pu ráamua'areeri'i mej rá'achueere'ecaa í Jesús a'íme í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a. A'íj mú jín raatátui me'íjna í Pilato.

¹¹ Mí majta me'ín í mej tihua'u'aíjte'e u teyujta'a, a'íj mú raatá'a í ca'aníjra'a jeíhua í teite mej mi raatáhuavii a'íjna í Pilato ti a'ín huatátuaani a'íjna í Barrabás jetzen me'ecan í Jesús.

¹² Ajtahua'a ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini nemíjna jemi, mi ti á'amuatájtuhuan pú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan?

¹³ Aj mú mi ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Patá'aj rá'utatan cúruu jetze.

¹⁴ Aj pu i Pilato ayén tijín:

—¿A'iné een jime'e? ¿Ti'itájni a'ij pua'a huáruu?

Mat'íj ráanamujri'i, jaítze'e mú ca'anín jín huajíjhuaca'a. Miyen tijín:

—Aútataichi cúruu jetze. —Yee mu'u titeejíjhuaca'a.

¹⁵ Ajta a'ín Pilato, a'íj pu raxí'leve'eca'a ti rí'i tihua'utá'an í teite. A'íj pu jín raatátuaa a'íjna í Barrabás. Ajta raata'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'ín a'íjna í Jesús. Aj pu ijtá'i hua'utátuii mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

¹⁶ Mat'íj mi me'ín xantaaru'u ya'ujáj a'ájna ti te'áijta ti é'eche. A'uu mú ya'uteárujte já'ita'a ti u e'eráyaujta'a. Aj mú mi náijmi'ica tise'íj í seica, xantaaru'u.

¹⁷ Síicu'uri mú ru'ucáachejte ti pá'uvi'ín jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Majta curuun raateátaave ti tzicare'e jime'e cistíjhuaca'a. A'íj mú ra'avé'erujti'iri'i.

¹⁸ Mat'íj mi autéjhuii mej raatejíjvajra, yee cumu rí'i mú tiraatá'a. Miyen tijín:

—Ayajna ne'u. Temua'a pu í'ixi'epi'ín. Ché'e a'ateevi'i ti ruuri amíjna ti hua'atajtuhuan pú'een í mej Israél jetze ajtémecan. —Ayee mú tirá'uxieehuari'iri'i.

¹⁹ Majta ra'avé'evajxi án mu'úutze'en itz'íj jime'e. Majta ra'atézijmua'axi. Majta mú títunutaxi. Ayee cumu rí'i mú tiratá'acare'e.

²⁰ Mat'íj rá'uxieehuari'ira'a, aj mú mi rú'ijchuiiri'i a'íjna í síicu'uri ti pá'uvi'ín jín, raxú'umuavi'ime'ecaa. Mat'íjta mi ru'ucáachejte í síicu'ure'ara'an. Aj mú mi ya'ujáj mej mi rá'utatan í cúruu jetze.

Mat'íj rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Lc. 23:26-43; Jn. 19:17-27)

²¹ A'ájna, sej pu hua'antinájcheca'a a'ujna a'u mej ye'evé'ejajsime'e a'íjna í Jesús. Ayee pu ántehuaa a'íjna í ja'ati tijín Simón. A'uu pu é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cirene. A'ii pu ya'upuáara'an a'íjna í Alejandro, ajtahua'a sej í Rufo. A'uu pu e'erájraa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí ja'atí á'a é'eche. Tí'ij a'ín Simón hua'antinájcheca'a, a'íj mú huata'áj ti a'ín rá'anchueni cúrujra'an í Jesús.

²² A'uu mú ya'ujáj a'íjna í Jesús, a'ájna já'ahua'a, jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e tijín Gólgota. Gólgota, ayé pu huataújmua'a tijín Mí'ichí na'a jemi.

²³ Mat'íj mi raatanéste tí'ití nahuáj, cuaane'e ti ranaxca. Ayee mú ratamuá'amua a'íjna í cuaane'e tijín mirra. Ajta a'ín Jesús, capu ra'anti'í a'íjna í nahuáj.

²⁴ Mat'íj mi rú'ijchuiiri'i í síicu'ure'ara'an. Majta tiraacá'ari'iri'i í tí'icixure'ara'an. Mat'íjta mi rá'utatai í cúruu jetze. Aj mú mi tí'ihuaújmua'ití tetej jime'e mej mi ráamua'aree ja'atí ti raci'ti í cixure'ara'an í Jesús sej ajta sej. Ayee mú titeeré'ujpijta a'íjna í tí'icixure'ara'an.

²⁵ Pu'uri já'ita'a ujmé'eca í xica matí'ij rá'utatai í cúruu jetze.

²⁶ Majta ti'ití taabla aúutatai cúruu japua. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í taabla í mej ti'ití jín jetzen te'ujpuá'ajte tijín: “Hua'atajtuhuan í mej Israél jetze ajtémecan.”

²⁷ Majta jamuan í Jesús, mehuá'utátaixi cúruu jetze hua'apuaca í nahua'ari mej pú'een. Seij mú a'utéjche í cúruu ri'irínta'a pújme'en, majta seij á'utata'a pújme'en.

²⁸ Ayee pu'u éene'ecan jín araúraste a'íjna í niuucari ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze. Ayen tijín: “Yee mú yá'umua'arejca'a t́j a'ij pua'a tí'itevijca'a.”

²⁹ Majta me'ín í mej á a'atánineica'a, matí'ij raasej, a'íí mú aicámu'uvajra mej caí rá'acu'uvejca'a. Ayee mú a'ij pua'a tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí ícu, mú'ee pe a'ín pú'een í pej nu'u raaté'uuna í teyuu, pajta nu'u huaíca xica jetze rá'ajtaahua?

³⁰ Ijii mú'ee asej á japua huániuuchi pej pi caí huámí'ini. Acájra'a yeehui amíjna jetze mi cúruu. —Ayee mú tirá'axieehuasti'iraca'a.

³¹ A'í majta í mej tíhua'u'aíjte'e u teyujta'a, majta í mej té'eyu'uxaca, a'íí mú naíjmi'í rá'axieehuasti'iraca'a. Miyen tí'iruixaate'eca'a rujímua'a tijín:

—Amí pu ari huá'a japua huaniú í seica. Mí ajta, capu raayí'iti ti rusej rujapua huániuuni.

³² Amíjna ti nu'u i'í Círíistu'u ti nu'u tatajtuhuan i tej Israél jetze ajtémecan, ché'e amín acájra'ani amíjna jetze mi cúruu tej ti raasej, tetá'aj té'antzaahuat'en. —Ayee mú tí'iruixaate'eca'a.

Majta me'ín í mej jamuan huá'utatai í cúruu jetze, a'íí mú majta rá'uxieehuasti'iraca'a.

Jíme'en tí'ij Jesús huamí'í

(Mt. 27:45-56; Lc. 23:44-49; Jn. 19:28-30)

³³ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'atzaj tacuarixpua, aj pu i huateática'areca'a nainjapua í chuej a'uun ti huatacá'a u Israél. Ajta á'atee ti ayén huatíca'a já'ita'a tacuarixpua.

³⁴ Jíme'en pu'u teja'uré'ene a'ájna já'ita'a tacuarixpua, aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a runiúucajtze'en. Ayen tijín:

—¿Eloi, eloi, lama sabactani? —Ayee pu tiu'ujíjhuaca'a.

A'íjna i niuucari, ayée pu huataújmua'a tijín: “Niya'upua, ¿a'iné een jín peneja'uhuá'axi mú'ee, pej ní'iya'upua?” Ayee pu huataújmua'a a'íjna i niuucari.

³⁵ Seica í mej me'uun a'uté'uuca'a meráanamujri'í. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaanamujri'í, a'íj pu huatajé a'íjna í Elías ti ajmí'í ti'itéveeca'a í Dios jemi.

³⁶ Aj pu i seij e'iré'ene rutiéchijmé'en. Ti'itíj pu autí ti u'urájta'ati. A'íj pu huateáru'une nahuáj jíme'e ti antzójvi'í. Tí'ij jí ra'antijí'icí'e cíyey jetze. Aj pu i a'ín rá'ajchui tí'ij Jesús ra'antiyé'en a'íjna jetze í ti'ití. Tí'ij ayén huaríj, aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín:

—Xaachú'eve'e. Tí pua'a yatanéjsin a'íjna í Elías ti ij ra'acájtuaani. —Ayee pu ti-hua'utá'ixaa.

³⁷ Aj pu i Jesús ca'anín jín huajíjhuaca'a. Tí'ij jí huamí'í.

³⁸ A'ájna teyujta'a, ti'ití pu huatáviviijme'eca cáxuri ti itzójhua. Jíme'en pu'u huamí'í í Jesús, aj pu i já'ita'a acásiujtza'an a'íjna í cáxuri.

³⁹ Ajta a'ín í hua'acapítan í xantaaru'u í mej anxíte ará'ase, áa pu a'utéveeca'a a'ájna vejli'í ta'avé'enee a'íjna í Jesús. A'í pu ráanamujri'í a'ij ti ye'í tiu'ujíjhuaca'a í Jesús. Ajta raasej a'ij ti ye'í tiu'umí'í. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í capitán tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íi pu a'ín pú'eene'en í yaujra'an í Dios.

⁴⁰ Majta seica, á mu'u imuá a'uté'uu mejseírac'a a'íime mej 'uuca. Seij pu ayén ántehuaaca'a tijín María, ti Magdala é'eme'ecan. Ajta, seij ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín

María. Hua'anaana a'íjna í Jacobo ti cálieen, ajta a'íjna í José. Ajtahua'a seij 'íita'a huá'a jamuan pu a'utéveeca'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Salomé.

⁴¹ A'íi mú á'ujuhua'ane'eca'a í Jesús jamuan. Majta raatévaire'eca'a tí'ij a'íin a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Galilea. Mé mu'íití mú majta a'uté'uuca'a í mej jamuan a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

Mara'avá'ana me'íjna í Jesús
(Mt. 27:57-61; Lc. 23:50-56; Jn. 19:38-42)

⁴² Tí'ij huateáchumua'areca'a, pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze matí'ij rí'i huaújruren. Yee ruijmua'a yee pu teja'uré'enejsin a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Aj pu i ja'atí a'uré'ene jemin a'íjna í Pilato. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tijín José. A'uu pu já'ahua'a é'eme'ecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea. A'í pu ajta huá'a jetze ajtème'ecan a'íime í mej i'íjuéesi. Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í José. A'í pu ajta rachú'eve'eca'a a'íjna xicájra'a jetze tí'ij Dios autéjcheni ti tiu'uta'aíjta nainjapua íiyen chaanaca japua. A'í pu uhuateújca'ane í ru tzajta'a. A'uu pu a a'uteájrupi a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Pilato. Aj pu i rájhuaviiri'i ti a'íin raatá'an ti ra'acájtini í Jesús, ti ari m'íichi.

⁴⁴ Ajta a'íin í Pilato, jé'ecan pu a'ij te'utaseíj ti Jesús ari huam'íi. Aj pu i raatajé í hua'acapítan í mej rá'utatai í cúruu jetze. Raata'íhua'uri'i ti pua'a ayén ti'ayájnaca'a ti ari huam'íi.

⁴⁵ Aj pu'í a'íin hua'acapítan ayén tiraata'ixaa ti ayén ti'ayájnaca'a. Tí'ij jí Pilato raatá'a a'íjna í José ti a'íin ra'acájtini.

⁴⁶ Tí'ij jí á'uraa a'íjna í José ti cáxuri á'unanan ti rí'en, ti naa tí'icuaina. Aj pu i ra'acájchuii a'íjna í m'íichi. Tí'ij jí ra'iré'e'ijcataca'a a'íjna jime'e í cáxuri. Ajta á'iyen a'uun ya'utéete a'ujna a'u mej ru'uré'íjche u téte'e í tetej tzajta'a. Ayee pu huaríj, tí'ij jí tetej aitéjmuaa ti sicírara'a.

⁴⁷ Majta me'ín í 'uuca, í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íjna María ti i'ináànajra'an a'íjna í José, a'íi mú raaseíj a'u ti ye'etéete.

16

Jesús pu huatarúj huá'a tzajta'a í m'íichite
(Mt. 28:1-10; Lc. 24:1-12; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ij mú á'lume a'íjna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'íime í 'uuca, a'íjna í María ti Magdala é'eme'ecan, ajta a'íin María ti i'ináànajra'an a'íjna í Jacobo, ajta a'íin Salomé, a'íi mú ti'itíj huánanai ti naa teáarí'e, tu'upi a'ará'a. Matí'ij me'ín huánanai, aj mú mi á'uju'un mej mi ra'acáameijra a'íjna í m'íichi.

² Yee ruijmua'ate'e yee, tí'ij auchén e'iré'eneesime'eca í xica, a'úu mú a'ará'a a'u ti e'evé'enami'ihuaca'a. A'ij pu jetze pítí'irici i xica ta'amúajca í itieeri.

³ Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—¿A'ataqui seíjta'a ya'anxíra í tetej ti jín ujnámi'i í ti úucun tej ti uteárate?

⁴ Matí'ij mauj imuá e'evé'uju'uca'a meraaseíj ti pua'a a'íin tetej caí ché'e aitéjmuaa. Temua'a pu ti'ive'ecaa a'íjna ti a'itémuaaca'a.

⁵ Aj mú mi a a'uteájrupi a'ájna ti aúucun matí'ij mi seij huaseíj ti anú'ujcatii rí'iríinta'a. Temuaij pu pírici a'íjna. Tí'ti'ican pu te'ucávii'jcaa unú'ujcatii. Naa pu ti'ícuáinavi'i te'ucávii'jcaa a'íjna í temuaij. Matí'ij mi temua'a jeíhua tiu'utátziin.

⁶ Aj pu i a'íin ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'itziíine'e. Mú'een xu yá'uhuaunen se'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze. Capu yu'u já'ahua'a. Pu'uri huatarúj. Casi'i. Xaaseíj íiyen mej ya'ujté.

⁷ Sericu, setá'aj hua'utá'ixaate'en í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, seajta a'íjna í Pedro. Mú'een xu hua'utá'ixaate'en yee: “Tí nu'u a'íin amuacaí a'umé'e a'ame a'ánna Galilea

tí'ij hua'uchú'eve'en. Ayen che'atá na'a té'eme tíj a'ín ari tihua'utá'ixaa mej nu'u a'uun yé'eseijran.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í temuaj.

⁸ Majta me'ín í 'uuca, temua'a mú tiú'ujviveeca'a, majta mej a'ij tité'ujmuajca. Aj mú mi huíráruáachejraa. Camu majta ja'atí huatá'ixaa, a'íné metí'itzi#ne'eca'a.

Jesús pu huatasejre a'íjna jemi María ti Magdala é'eme'ecan
(Jn. 20:11-18)

⁹ Ayee pu tiuju'uríj a'íjna xicájra'a jetze í ta'amuájca í itieeri tí'ij a'ín Jesús huatarúj ti tapuá'arijme'eca a'íjna xicaj jetze ti amuájca. Amuacái pu huatasejre a'íjna jemi í María ti Magdala é'eme'ecan. A'ii pu a'ín pú'eene'en í mej tzajta'an seijre'eca'a í tiyáaru'use í mej aráhua'apua ará'axca ti hua'utamuarí í Jesús.

¹⁰ Ajta a'ín María, a'í pu u á'ume ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej jamuan á'ujjhua'ane'eca'a í Jesús, í mej ruxieemijte'eca'a a'íjna jime'e ti Jesús huamí'i. Majta ruyeineca'a.

¹¹ Majta a'íme, matí'ij ráamua'areeri'i ti ari nu'u a'ín María raasej a'íjna í Jesús, camu rá'atzaahuate'eca'a.

Jesús huatasejre huá'a jemi í mej hua'apua, í mej jamuan á'ujjhua'ane'e
(Lc. 24:13-35)

¹² Tí'ij jí Jesús ajtahua'a huatasejre hua'apuaca jemi matí'ij me'uun aujú'ucaa a'ájna já'ahua'a a'u ti caí á'uchajta'a. Capu ché'e a'í pú'eene'en í mej amuacái ramua'ajcaa. Mí ajta, a'ii pu pú'eene'en.

¹³ Matí'ij mi a'ucíj mej mi hua'utá'ixaate'en í seica. Camu majta huá'antzaahuate a'ímej í mej hua'apua.

Jíme'en í ti jín Jesús tihuau'íjca a'ímej í mej tiu'uta'aíjti'ire
(Mt. 28:16-20; Lc. 24:36-49; Jn. 20:19-23)

¹⁴ Tí'ij ari jaítze'e huachúmua'ancaa, matí'ij huatéte'eca'a í meesa jetze í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase, ajtahua'a pu huatasejre a'íjna í Jesús. Tí'ij jí hua'ajté'axi a'íjna jime'e mej ra'antánaamua í ruxiejniu'uca, ajta a'íjna jime'e mej caí té'atzaahuate'eca'a. Ajta hua'ajté'axi a'íjna jime'e mej caí huá'atzaahuate'eca'a í mej raasej tí'ij ari huatarúj.

¹⁵ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu mú'een. Se'ucíjxi'ín nain japua í chaanaca. Setihua'utá'ixaate'e naijmi'ica í teite a'íjna i niuucari ti jín hua'irátuaasin.

¹⁶ A'atí ti rá'atzaahuate'e a'íjna i niuucari, ajta huámuai'ivijhua, Dios pu ru'irátuaasin. Mí ajta, ti pua'a ja'atí caí rá'atzaahuate'e í niuucari, a'í pu rajpuaíjti a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁷ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee mú tiu'uyí'itihua'a muá'aju'u í mej té'atzaahuate'e. Neniúucajtze'e mú hua'utamuarite'esin í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Majta tí'ixaxa'ata'a muá'aju'u seica jime'e í niuucari í mej caí xi raayí'iti.

¹⁸ Cu'ucu'use mú muari'en í mej tiú'uche'eveca í rumuájca'a jime'e; me'ín cu'ucu'use camu a'ij huá'aruuren. Na'ari ti pua'a huá'ave'eri mua'antiyé'en, capu ajta a'ij huá'aruuren. Ajta ti pua'a me'ín hua'ajtamuarí'en a'ímej mej tí'icucui'i, majta mú rujni. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu antíraa í júte'e, u ta japua
(Lc. 24:50-53)

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa í tavástara'a, a'íjna í Jesús, aj pu i Dios ya'uví'iti u ta japua. An pu a'ujyeíjxi ri'irínta'a a'íjna í Dios.

²⁰ Majta me'ín í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'eca'a, matí'ij mi a'ucíjxi nain japua í chaanaca. Metihúa'a'ixaa nain jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Ajta a'ín

í tavástará'a, a'í pu hua'atéva'irihua'a. Ayee pu'u a'ín hua'atá'acare'e mej jaítze'e raayí'itihua'an caí méèj ja'atí. A'íj mú jín ráamua'areeri'i í teite ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij mej ye'í tí'ixajtaca'a me'íjna í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'eca'a. Ayee pu upuá'araca'a í yu'uxari ti ayén ántehuaa tijín Marcos.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Lucas jíme'en í Jesuciristu'u

I ti jín a'utéjche ti tiu'utaxáj

¹⁻² Mu'ití mú meri me'íjna jín autéjhui mej rá'usiimua'an temua'a naa ti'itíj ti a'ij huaríj itejmi jemi, mej mi miyen titaatá'ixaate'en a'ij ti éene'e já'araa. A'ii mú a'ín pú'een í mej rují'i jín raaseíj, a'ii mú majta me'ín pú'een í mej tiu'utévai mej hua'utá'ixaate'en í teite í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan. A'íi mú majta me'uun a'uté'uuca'a t'íj huataseíjre a'íjna í Jesús t'íj na'a yú ti e'iré'ene.

³⁻⁴ A'íi mú majta raateájtuaa itejmi jemi me'íjna í niuucari.

Mí neajta inee, a'iné nu'uri á'atee nej niyen tí'inemua'ate temua'a naa ne'íjna jíme'e, ayée pu tiná'amitíejte'eca'a ineetzi ti í'ixi'epi'ín nej timuaata'íti'i yu'uxari jetze naíjmi'i t'íj na'a ti'itíj ti a'ij huaríj pej pi ráamua'aree, mú'ee Teófilo, mi pej ve'ecán jín ti'itíjvee, pej pi piyen tiráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij mej meri timuaatá'ixaa.

T'íj nu'u a'ín ti tí'ivaire'e, a'í pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan a'íjna í Juan ti tí'itemua'ihuan

⁵ T'íj a'ín Heródes auj ti'itíveeca'a rey jíme'e t'íj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, áa pu já'ahua'a e'echéjme'e seíj ti tí'ivaire'e teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a t'íjín Zacarías. A'ímej jetze pu ajtíme'ecan Abiatar mej jetzen huanéj. Ajta a'ín íra'ara'an, ayée pu ántehuaaca'a t'íjín Elizabét. Ajta, a'ín, a'ímej jetze pu ajtíme'ecan Aaron mej jetzen huanéj.

⁶ Rí'i mú tí'iteteitestaca'a í Dios jemi a'íime í mej hua'apua. Nain mú jín te'araúrate í ti tiu'uta'aíjtaca'a í tavástara'a, ajta í ti jín tihua'íjca. Capu ti'itíj a'ij huá'aturaate'eca'a.

⁷ Mí majta, camu seíj tiyáujca'a a'iné capu ché'e rí'iríistaca'a ti Elizabét tiyaúj á'ara'ani, a'iné mu'uri jeíhua váujsicira'icaa a'íime í mej hua'apua.

⁸ Ayee pu'u ja'anáj tiráaru a'íjna t'íj auj ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi a'íjna í Zacarías, t'íj raac'íi ti tiu'utévaire'en u teyujta'a seica jamuan mej tiraatámua'ívejte'en í Dios.

⁹ Mat'íj mi ra'antíhua'u me'íjna í Zacarías ti ij a'ín uteárute u teyujta'a t'íj a'uun cuaane'e huátaira í tavástara'a jemi a'ij mej tí'ijri'irejca'a.

¹⁰ T'íj ari teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a ratá'iraca í cuaane'e, áa mú e'etiú'uuca'a í teite á pua'acé, meténiuusime'e í Dios jemi.

¹¹ Aj pu i seíj huataseíjre í Zacarías jemi t'íj a'uun teyujta'a unú'ujveeca'a. A'uu pu rí'iríinta'a pújme'en a'utéveeca'a a'íjna jetze mej japuan ratá'iraca í cuaane'e a'íjna í tevi ti huataseíjre í Zacarías jemi.

¹² T'íj raaseíj, temua'a pu tiu'utátziin a'íjna í Zacarías. Jé'ecan pu rátziine'eca'a.

¹³ Ajta a'ín ti huataseíjre, a'úu pu ta japua tí'ivaire'eca'a í tavástara'a jemi. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa t'íjín:

—Zacarías, capej tí'itziine'e. Dios pu ráanamujri'i a'ij pej tiu'utéjniu í jemin. Ayee pu hui té'eme íjii, mi sej naíjmi'i, a'íjna í Elizabét, a'í pu tiyaúj a'ame mú'etzi jemi. Ayee pu nu'u ruxe'eve'e pej nu'u piyen tiraatámua'ati t'íjín Juan.

¹⁴⁻¹⁵ Jé'ecan rí'i timuaatá'asin, pajta huatá'atemua'ave'esin pe'íjna jíme'e í pa'ari'i. Majta í teite, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jíme'e t'íj huanú'ihuan í pa'ari'i, a'iné ve'ecán pu jín ti'itevé'e a'ame í tavástara'a jemi. Ché'e nu'u caí nahuáj ye'e nusu tejuin. T'íj hui huanú'ihuan ti yú auca'ití a'ame, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jetzen ru'uté'aa.

¹⁶ Ayee pu ca'aníjra'a hua'utá'asin mu'icáca a'ímej í mej Israel jetze ajtíme'ecan mej mi majtáhua'a raataxí'eve'en í ruvástara'a í Dios í mej mejmí'i mé rúurie.

17 'A'ñi pu hui amuacái huamé'e a'ame caí í tavástara'a. Ayee pu che'atá na'a a'íjna jetze pu araujca'anée a'ame í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios t'ij a'ñin te'araújca'anejca'a í Elías a'íjna ti ajm'í t'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ajta ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aréere a'ame t'ij te'entiújmua'areereca'a í Elías. A'ñi pu r'í'i huá'aruuren a'ímej í mej huá'avaujsimua'a pú'een í t'í'irí'i mej mi majtáhua'a hua'utaxí'eve'en í ruyaujmua'a. Majta a'ñime í mej caí huá'atzaahuat'e í ruvaújsimua'a, a'ñi pu r'í'i huá'aruuren mej mi miyen r'í'i mé titeumuámua'aree muá'ara'ani mat'ij a'ñime í mej r'í'i t'íteteite. Ayee pu huárini t'í'ij r'í'i huá'uruuren í teite mej mi ra'ancuré'evi'itin í tavástara'a. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

18 Aj pu í Zacarías ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna ti jemin huataseíjre t'ijín:

—A'íné ye'í t'í'irí'irí'i nej ráamua'aree ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí, a'íné nu'uri vástacira'i inee. Ajta, a'ñin ti nee jamuan, pu'uri ajta ucarij.

19 Aj pu í a'ñin ti t'í'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraata'ixaa t'ijín:

—Ayee nu ántehuaa inee t'ijín Gabriel. A'uu nu a'utéjvee Dios ti é'esejire'e. A'ñi pu neja'uta'íteca'a nej yetanén, nej ni timuá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari í pej jín huatá'atemua'ave'esin.

20 T'ij íjii, í pej caí té'antzaahua a'ij nej timuaatá'ixaa, capej ché'e ataniúuve'e pua'amé. Ni capu ché'e r'í'irí'ista a'ame pej tiu'utaxáj ti yú auca'it'í a'ame ajta na'a caí huanú'ihuan í pa'ari'i. Aj pu araúrastejsin a'ij nej timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Gabriel.

21 Majta me'ín í teite, méjchu'eve'eca'a me'íjna í Zacarías a'atzaj ti huiráame u teyujta'a. Ayee mú t'í'iru'ihua'uraca'a a'iquí 'een jín ari á'atee ti mú anú'ujvee.

22 T'í'ij jí xaa huirájraa. T'í'ij huirájraa, capu ché'e r'í'irí'istaca'a ti tiu'utaxáj. Ayee pu'u rumuájca'a jín tihua'a'ixaate'eca'a a'íné capu ché'e r'í'irí'istaca'a ti huatániuni. A'íj mú jín ráamua'areeri'i ti t'í'it'ij huataseíjre í jemin u teyujta'a.

23 T'í'ij ra'antipua'ajte ti raac'í'i ti tiu'utévaire'en u teyujta'a, t'í'iquí á'uraa í ruche.

24 T'í'ij jí autájucataca'a a'íjna í íra'ara'an í Elizabét. Aj pu í huateúravaataca'a a'ujna u ruche. Ayee pu á'atee ti caí huiráaye'icaa í ruchi'itá a'achú cumu anxíj máxcira'i jime'e.

25 Ayee pu t'í'imua'ajca t'ijín:

—Tavastara'a pu hui ayén náaruu ineetzi. Pu'uri ayén tira'aránajcheca'a ayén náaruuren nej ni caí ché'e t'í'itevi'ira'a í teite jemi ne'íjna jime'e nej caí tiyaúj ná'ara'ani.

T'í'ij nu'u a'ñin ti t'í'ivaire'e u ta japua, a'ñi pu nu'u raataxájtaca'a ti nu'u nu'ihuan í Jesús

26 T'í'ijta tejauumé'eca arájsevi máxcira'i, Dios pu raata'íteca'a a'íjna í Gabriel ti u a'atanén a'ujna Nazarét, chajta'a ti jetzen ajtémecan a'úu ti huatacá'a Galilea.

27 Raata'íteca'a ti u a'atanén áa ti é'eche a'íjna í María í ti ari tímua'a huatéviche'esin a'íjna jamuan í José, a'íj ti jetzen huanéj í David teecan. Capu xi ja'ati jamuan huáhuui a'íjna í María.

28 T'í'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti é'eche. Aj pu í a'ñin ti t'í'ivaire'e í tavástara'a jemi, ayée pu tiraatateújte t'ijín:

—Aja'imí, María, mi pej Dios jemi te'ancuré'asin. Tavástara'a pu á jemi huatéjvee.

29 Jé'ecan pu utéevatzí í tzajta'an t'í'ij ayén tiraata'ixaa. Jéihua pu t'í'imua'ajca a'iquí huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a.

30 T'í'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati t'ijín:

—Capej t'í'itziine'e, María. Mú'ee pe r'í'i raatá'a í Dios.

31 Mú'ee pe a'utájucata. Mú'ee pe tiyaúj pua'amé, teáatacan. Ayee pej raatámua'ati t'ijín Jesús.

32 Ajta, a'ñi pu ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame. Ayee mú hui majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un t'ijín Yaujra'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree. Ajta, Dios ti ta'ivástara'a, a'ñi pu raatá'asin ti te'enteárute a'íjna jime'e ti David teecan jín t'í'iteveeca'a.

33 Ajta a'ñin pu tihua'uta'a'ajte'esin t'ij na'a rusén jime'e a'ímej jemi í mej Jacobo jetze huanéj. Ajta capu ja'anáj íra'antipua'ari ti a'ñin tihuaíte'e a'ame. —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

34 Tí'ij jí ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í María tijín:

—A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'uré'enen a'iné canu ja'anáj teáata'a jamuan huáhuui.

35 Ajta a'íin ti tí'ivaire'e í ta japua, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—A'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu á jetze rávajtzi. Ajta a'íjna jime'e ti muaacánajsin, a'í pu jín, a'íjna í pa'ari'i ti nu'ihuan, tavástar'a pu huateúra'ate'esin. Ayee mú majta raatamuá'amuate'e muá'aju'un tijín Yaujra'an í Dios.

36 'Ajta a'íin a'ihuáara'a, a'íjna í Elizabét, a'í pu hui tiyaúj a'ame tíj ajta ari ucarij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín yee ti caí ché'e rí'iri tiyaúj á'ara'ani. Mí ajta, pu'uri á'atee arájsevi máxcira'i ti autájuca.

37 'Ayee pu'u, a'iné nain pu tí'iri'iri í Dios jemi. Capu mé'e é'e ti'itíj ti muári'eri í jemin.

38 Tí'ij jí María ayée tiu'utaniú tijín:

—Nain nu jín tiraatévaire'esin í nevástar'a. Ché'e ayén teja'uré'ene a'ij pej peri tinaatá'ixaa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

Tí'ij jí á'uraa a'íjna í ti tí'ivaire'e í ta japua.

María pu nu'u rúumuaarin í Elizabét

39 A'ájná'imua, ca'anacan pu á'ume í María já'ahua'a chajta'a jetze jirí ti e'evé'eca a'úu ti huatacá'a u Judea.

40 Tí'ij jí a'uun a'ará'a a'u ti é'eche a'íjna í Zacarías. Tí'ij jí a'uteájrupi u chí'ita, aj pu i raatateújte a'íjna í Elizabét.

41 Ajta a'íin í Elizabét, tí'ij ráanamujri'i ti raatateújte í María, tí'iquí huataújrueajxi í pa'ari'i í jucaatze'en. Tí'ij jí a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, jemin pu huateájturaa í Elizabét jemi.

42 Tí'ij ayén huaríj, Elizabét pu a'ujca'anéecan jín raatá'ixaa a'íjna í María. Ayen tijín:

—Dios pu rí'i timuaatá'a mú'eetzi mecaí í seica í 'uuca. Ajta pu rí'i tiraatá'a í pa'ari'i ti arájca í muá'ajucaatze'e.

43 '¿A'iné ti í Dios ayén rí'i tinaatá'a ti ayén mú a'uvé'emej neetzi jemi í náanajra'an í nevástar'a?

44 Jíme'en nu'u ráanamujri'i pej naatateújte, aj pu i huataújrueajxi í pa'ari'i ti arájca í nejucáatze'e. A'í pu huataújtemua'ave.

45 'Rí'i pu timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'atzaahuate'e ti ayén araúrasten a'ij ti tavástar'a timuaatá'ixaa. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Elizabét.

46 Ajta a'íin í María, ayée pu tiu'utaniú tijín:

Jé'ecan pu rí'i tinaateájtuaa í ne tzajta'a í nevástar'a.

47-48 Ajta nexiéjniu'uca pu rutémua'ave'e í Dios jemi ti nu'irájtuaa a'iné a'í pu ra-mua'areereca'a í nej caí a'ij tí'ijviicua'i, inee í nej ravaire'e.

Ijii ti yú auca'ití a'ame, najmi'i í mej teemua, ayée mú tiu'utaxájta neetzi jime'e yee Dios pu rí'i tinaatá'a.

49 Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u me'íjna jime'e tijín pu'uri Dios jeíhua ayén tí'itíj jín náaruu ti i'irí'en a'íjna jime'e í ti raayí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

Ché'e rí'i mé'e tejjuá'a á'ara'ani í ti jín ántehuaa.

50 A'í pu huá'acu'uve najmi'íca í teite a'achú mej caj pua'amé í mej rá'aste.

Tíj mena'a mej amucaí huatasejre, ti yú auca'ití a'ame, a'í pu huá'ancu'uvajxi'isin.

51 Ve'ecán pu jín tiu'umuáriej í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

A'í pu hua'antimuá'iti a'ímej í mej á'ujtzaahuate'e í rutevij jime'e.

52 Ajta a'íime í mej tí'aijta, a'í pu huá'ari'iri'í í mej jín títetaté'eca'a.

Mí majta a'íime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'í pu tihua'anteárujte ve'ecán jime'e.

53 Ajta a'íime í mej tiejcuca'a, a'í pu rí'i tihua'utá'a tí'itíj jime'e ti rí'en.

Majta a'íime í mej chíjteaani pú'een, a'í pu hua'uta'íteca'a mej á'uciíne mecaí tí'itíj anú'a'in.

54 A'í pu hua'utévai a'ímej í mej Israel jetze é'eme'ecan, a'íime í mej ravaire'e.

A'í pu ra'utamua'areeri'i í ti jín te'ataújratziiri'i nu'u huá'ancu'uvajxi'in tíj na'a rusén jime'e a'ímej í mej Abraham jetze airáne.

⁵⁵ Ayee pu tiuju'uríj a'ij ti ajmí'i tihua'utá'ixaa a'ímej í tavaújsimua'a teecan. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í María.

⁵⁶ Ajta, a'íjn í María, a'úu pu á a'uteájturaa a'achú cumu huaíca máxcira'i jamuan í Elizabét. Tí'ij jí á'uraa í ruche.

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Juan

⁵⁷ Tí'ijta teja'uré'ene ti tiyaúj á'ara'ani í Elizabét, teáatacan pu tiyaúj já'araa.

⁵⁸ Majta í teite í mej vejli'i antachéejme'ecaa, majta ihuáamua'ame'en í pa'ari'i vaújsimua'a, a'í m'ú curé'ecijxi matí'ij ráamua'areeri'i ti rá'ancu'uvajxi í tavástara'a. Aj m'ú mi huataújtemua'ave í jemin.

⁵⁹ Tí'ij tejauumé'eca aráhuaica xica jetze ti huanú'ihuaca'a, a'í m'ú á'uju'un mej mi ra'antisíjche í naviira'an í pa'ari'i. Majta, ayée m'ú raatamuá'amuacujca'a tíj ántehuaaca'a í táatajra'an í pa'ari'i.

⁶⁰ Ajta a'íjn náanajra'an, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén ántehuaa a'ame tíjín Zacarías, ayée pu'u ántehuaa a'ame tíjín Juan.

⁶¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'iné ti i. Capu mé'e ja'ati ti ayén ántehuaa ti ajtémecan m'ú'ejmi jemi.

⁶² Matí'ij mi rumuájca'a jín raata'íhua'uri'i í táatajra'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'ijxe'eve'e ti ayén ántehuaa á'ara'ani.

⁶³ Ajta a'íjn táatajra'an, a'í pu ti'itíj taabla hua'utáhuaviiri'i ti jetzen ra'uyú'uxan a'ij ti ántehuaa a'ame. Aj pu i ayén tira'utéyu'uxaca'a tíjín: “Ayee pu ántehuaa tíjín Juan.” Jé'ecan m'ú naa rí'i tira'utasej í teite.

⁶⁴ Jíme'en pu'u ayén tira'utéyu'uxaca'a, aj pu i huatári'iristareca'a ti tiu'utaxáj. Tí'ij i a'utéjche ti huatéjniuuni í Dios jemi; rí'i pu tiraatá'aca.

⁶⁵ Tí'ij ayén tiuju'uríj, jé'ecan pu utéevatzi í huá'a tzajta'a a'ímej í mej á vejli'i antachéejmee. Ajta nainjapua a'uun ti jirí a'ucaíjme, Judea ti jetzen ajtémecan, jeíhua m'ú tí'iru'ixaate'eca'a a'ij ti ti'ití huaríj.

⁶⁶ Ja'ati ti na'a ti ráamua'areeri'i, ayée pu tí'ihua'uca'a tíjín:

—¿Tí'itaqui pu'éene'e a'ame a'íjna í pa'ari'i?

Ayee m'ú tí'ihua'uca'a, a'iné tavástara'a pu ravaire'eca'a í pa'ari'i.

Chuíticare'ara'an í Zacarías

⁶⁷ Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, Zacarías pu jemin huateájturaa, í ti táatajra'an pú'een í pa'ari'i. Tí'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

⁶⁸ Ayen tíjín:

Miche'e rí'i tiraatá'an í tavástara'a, í huá'a Dios a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, a'íjna jime'e ti ari huatasejre, ajta ari hua'irájtuaa í ruteítestemua'a.

⁶⁹ A'í pu hui sej te'enteároute, sej ti huá'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en í David teecan.

A'í pu tu'irátuaasin itejmi í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

⁷⁰ Ayee pu Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i.

Ayee m'ú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íime í ti Dios huateúra'ate.

⁷¹ Ayee pu hui huaríj ti ij tu'irájtuaani, mej mi caí taamuá'itín a'ímej í mej tájcha'íire'e, naíjmi'i a'achú mej pua'amé í mej caí tasejracu.

⁷² Ayee pu ajta huaríj ti ij hua'acu'uvée í tavaújsimua'a teecan,

ajta ti ij ra'utamua'aree í niucari ti hua'utá'a tzáahuati'ira'a jime'e, ti mé'e jauu'á'a í ti jín tí'ihuaújica.

⁷³⁻⁷⁵ Ayee pu te'ataújratziiri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna jemi í tayá'upuaci'i, a'íjna í Abraham teecan,

ti ij tu'irájtuaani a'ímej jemi í mej tájcha'íire'e, mej mi caí ta'antipua'ajte'en,
 tej tij raatévaire'en tej caí tí'itziíine'e,
 tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a,
 tetá'aj tiyen xí'epí'in rijcaa í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, a'achú tej pua'a á'ateeri.

76 Pajta mú'ee niyauj, ayée mú muaatámua'atzi tijín Tí tí'ixaxa'a a'íjna jetze me'ecan í ti nain jín antiújmua'aree.

A'iné mú'ee pe amuacaí huamé'e pua'amé caí í tavástar'a patá'aj r'í'í huá'uruuren í teite.

77 Mú'ee pe tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í teitestemua'ame'en í tavástar'a a'ij ti a'ín tihua'irátuaasin,
 a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'ira í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

78-79 Ayee pej rini a'iné jé'ecan pu tá'acu'uve í taDioj.

Amí pu yé ve'ecánejsin íiyen chaanaca japua tí'ij táamuaare itejmi.

A'uu pu hui nain xicaj tzajta'a tátzave'e a'ame ti ij huanéeri'icí á'ara'ani temua'a naa
 a'ímej jemi í mej huachéjme tíca'amiste'e,
 a'ímej jemi í mej tí'itziíine'e a'ájna xicájra'a mej jetzen cui'ini, mej yee cumu
 tíca'amiste'e mú seijre'e.

A'í pu ajta taatá'itíira tej ti r'í'í tí'itechejca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Zacarías.

80 Ajta a'ín í pa'arí'í, a'í pu huavé'ese. Ajta ru tzajta'a huateújca'ane. A'uu pu é'echejca'a a'u ti caí mé'e é'e tí'itíj ajta na'a caí huatasejre'en jéjre'e a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

2

Tí'ij nu'u ari huanú'ihuaca'a a'íjna í Jesús (Mt. 1:18-25)

1 A'ájná'imua, tí'ij a'ín tí'itéveeca'a í rey jime'e a'íjna í Augusto ti ajta ayée ántehuaaca'a tijín César, a'í pu tíraata'aíjtaca'a mej mi ahuaujyu'uxan mej mi hua'uté'itien naíjmi'ica mej a'uun a'uchéjme tíj na'a a'u ti tejé'aíjta.

2 Ayee pu tiu'uríj tí'ij auj Cirenio tí'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ájna u Siria. A'í pu a'ín pú'eene'e ti hua'uta'íteca'a í mej amuacaí hua'uté'itiee.

3 Majta me'ín í teite, naími'í mú a'ucíjxi a'u mej é'eme'ecan mej mi a'ahuaújyu'uxa.

4 A'íj pu jín, a'ín José pu huirájraa a'ujna Nazarét, Galilea jetze ti ajtémecan. A'uu pu a'ará'a u Judea, chajta'a ti ayén téja'aráttehuaa tijín Belén. A'uu pu ja'unú'ihuaca'a a'íjna í David teecan, a'íjna ti ajmí'í tí'itéveeca'a í rey jime'e. A'iné a'íj pu jetze huanéj a'íjna í José, a'íj pu jín a'uun á'uraa.

5 Ajta pu a'ín á'uraa í María a'íjna jamuan í José ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'íjna í María, pu'uri autájucaca'a.

6 A'uu mú a'uté'uuca'a tí'ij teja'uré'ene í xica ti jetzen huanú'ihuaca'a í pa'arí'í.

7 A'íj pu jín tiyaúj já'araa amuacaícan jime'e. Teáataca'a í pa'arí'í. Cíxuri pu jín racá'ijcataca'a tí'ij huanú'ihuaca'a. A'íj pu jetze ra'atéete tí'itíj jetze ciyej ti atécun a'u mej ye'emuaate tejé'ecua'aca a'iné camuché'e ú'uvejricica'a cuaartu tzajta'a mej me'uun a'uteároute.

I mej nu'u cáne'axi tisejiraca'a

8 A'ujna vejli'í u Belén, seica mú a'uté'uuca'a cáne'axi mej tisejiraca'a. A'uu mú e'etáxa'iirihua'a huá'a jamuan.

9 Tí'ij jí sej pu huatasejre ti ta japua tí'ivaire'e tavástar'a jemi. Jíme'en pu'u huatasejre, aj pu i a'ín tavástar'a á e'etatátzavajraa huá'a jemi í mej e'ejteí. Majta me'ín cáne'axi mej seire'e, temua'a mú jeíhua tiu'utátziin.

10 Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e tijín:

—Caxu tí'itziine'e. Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej neatá'aj niucari amuaatá'ixaate'en í sej jín huataújtemua'ave'esin jeihua, ti tí'ivaire'e a'ame para naíjmi'ica jemi.

¹¹ 'Ijii, a'ájna chajta'a David teecan ti jetzen é'eme'ecan, mú'ejmi jime'e pu hui ja'unú'ihuaca'a a'ájna ti amua'irátuaasin. A'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u, í tavástar'a, a'ájna ti Dios ra'antíhua'u.

¹² 'Ayee xu éeni'ici'e ramua'aréeren a'ij ti éene'e a'ín pú'een. A'uun xu yé'eteuni í pa'ari'i, cáxuri jín caícatzi'ihua. A'uu pu araca'ití a'ame ciyej jetze ta'atécun, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca.

¹³ Jíye'itzi mú jín jeihua huataseíjre a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e me'ájna jemi í seíj. Matí'ij mi naíjmi'i rí'i tiraateájtuaa í tavástar'a. Ayee mú tiu'uxájtaca'a.

¹⁴ Miyen tíjín:

Tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios ti huápi'i naa seijre'e í ta japua.

Ajta íiyen chaanaca japua, miché'e rí'i tí'itechéjme'eni í teite í ti Dios rí'i tihua'utá'asin.

Ayee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Matí'ij mi a'ucíj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. Majta me'ín í mej cáne'axi tiseíjraca'a, ayéé mú tiu'utaú'ixaa tíjín:

—Tiché'e u á'uju'un a'ujna Belén tetá'aj ya'useíj a'ájna a'ij ti huaríj í ti taata'ixaa í tavástar'a.

¹⁶ Matí'ij mi ca'anacan u á'uju'un. A'uu mú yá'uteu me'ájna í José, majta María, majta í uneeca'i. A'uu pu ciyej jetze aráca'atii, ye'emuaate mej jetzen té'ecua'aca.

¹⁷ Matí'ij raaseíj í pa'ari'i, aj mú mi hua'utá'ixa í teite a'ij ti a'ín tihua'utá'ixaa ti huá'a jemi huataseíjre, a'ij ti tihua'utá'ixaa a'ájna jime'e í pa'ari'i ti huanú'ihuaca'a.

¹⁸ Majta me'ín í mej huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a a'íime cáne'axi mej tiseíjraca'a, naími'i mú rí'i naa tihua'utaseíj.

¹⁹ Ajta a'ín í María, a'íi pu rú'avaataca'a í ru tzajta'a. Jéihua pu tí'imua'ajca a'ij ti tí'ití huaríj huá'a jemi.

²⁰ Matí'ij mi a'ucíj a'íime cáne'axi mej tiseíjraca'a. Jé'ecan maújtemua'ave'e í Dios jemi, majta rí'i tiraatá'a niucari jime'e a'ájna jime'e í mej ráanamujri'i, majta í mej raaseíj. Naími'i pu ayén teja'uré'ene a'ij ti tihua'utá'ixaa í tavástar'a.

Mej nu'u u ye'utaseíjrataca'a í Jesús u teyujta'a

²¹ Tí'ijta tejauumé'eca aráhuaica xica jetze, tí'ij i teja'uré'ene í xica mej jetzen ra'antisíjchi í naviira'an í ti jetzen te'evi'i í pa'ari'i. Matí'ij mi miyen raatamuá'a tíjín Jesús, tíj ayén amuacaícan tiraata'ixaa a'ájna í seíj ti ta japua tí'ivaire'e.

²² Tí'ijta ari teja'uré'ene ja'anáj matíj pua'a í'ihuaca a'ij ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, matí'ij mi me'ájna ya'uví'iti me'ájna Jerusalén mej mi u ya'utaseíjrata í pa'ari'i u teyujta'a í tavástar'a jemi.

²³ Ayee mú huaríj, a'iné ayéé pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Ayee pu tiú'ujxe'eve'e mej ya'utaseíjrata í tavástar'a jemi naíjmi'ica a'achú mej pua'améca í mej amuaaté'ee muanúnu'ihuaca'a í tí'iríi í mej teteca.”

²⁴ Majta tiu'utamuaí'ivejtan a'ij ti ajta té'eyu'usi'i a'ájna jetze ti jín tihua'utiiriri'i í tavástar'a. Ayen tíjín: “Miche'e hua'apuaca huatámuaí'ivejta í cucui'ise na'ari hua'apuaca í jáamua'ise.”

²⁵ A'ájnámua, seíj pu a'uun e'echéjme'e a'ájna Jerusalén. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Simeón. Rí'i pu tí'itíújcha'íca'a í Dios jemi. Ajta jeihua pu rá'astejca'a í ruye'irá. A'ij pu tí'ijchu'eve'eca'a a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huá'ancu'uvajxi'isin a'íimej í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu jemin huateájturaa.

²⁶ A'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén tiraata'ixaa ti nu'u caí mi'ini caí xi huataseíjre'en í Ciríistu'u, ti tavástar'a ye'uta'ítí'i. A'íi pu nu'u Simeón raseijran.

27 Tí'ij jí í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Simeón ti a'uun a'atanén u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, a'úu mú majta a'ará'a u teyujta'a mej mi miyen ráaruuren í pa'ari'i a'ij ti tiú'ujxe'eve'e mej mi ra'ará'asten í ruyel'irá.

28 Aj pu i a'íin Simeón ra'ancuré'echui a'íjna í pa'ari'i. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios tijín:

29 Nevástara'a, pu'uri ri'irí pej naatá'an nej nexiéehua huámi'ini, a'iné pepu'uri ra'ará'aste a'íjna í pej jín te'atá'aratziri'i ineetzi jemi i nej muavaire'e.
30-31 A'iné nejí'i nu jín raasej a'íjna í pej jín tu'irátuaasin, a'íjna í pej yen raateájtuaa metí'iseíraca'a naíjmi'i í teite a'achú mej pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua.

32 A'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame temua'a naa a'ímej í mej caí Israél jetze ajtémecan mej mi caí ché'e miyen 'eene'en matj a'íime í mej huachéjme tíca'amiste'e.

Ajta a'íi pu hui ve'ecán jín tíhua'uta'aíjtesin í á'ateitstemua'a, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Simeón.

33 Jé'ecan mú naa rí'i tira'utasej í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i a'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í pa'ari'i jime'e.

34 Tí'ij jí Simeón rí'i tihua'uteájtuaa. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í María, í náànajra'an í pa'ari'i tijín:

—Casi'i, ayée pu tiú'uxi'epi'intari'ihuaca'a ti a'íjna pa'ari'i jime'e. Mu'ití mú ve'ecán jín tite'enteárutixi'isin a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, ajta mu'iicáca pu té'ari'ira í mej jín títetateí. A'ij xu jín siyen tiráamua'aree ti ayén té'eme a'iné jeíhua mú ratíi.

35 'Ayee pu té'eme tí'ij mé jéjre'e seijre'e a'ij mej tí'imua'atze í teite mému'ití. Ajta mú'eetzi, ayée pu che'atá na'a tímu'uhuatacu'ini í á'a tzajta'a cumu ti ja'ati mua'antéjtzeti nahuaa jime'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

36 Sej pu ajta vejli'i huatéveeca'a ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. 'Íita'a pu pú'een ti ayén ántehuaa tijín Ana. Pu'uri ucarij. A'íi pu yaujra'an pú'een a'íjna í Fanuel, í ti Aser jetze ajtémecan. A'íjna í 'íita'a, ayée pu á'atee ti víiche'e a'achú cumu aráhua'apua nine'ira'a. Tí'ij jí huamí'i í cína'ara'an.

37 Tí'ij jí ruséjta já'araa. Jéihua pu ari á'atee ti ayén rusej. Ajta pu'uri ayén ucarij na'a cumu muáacuate japuan muáacua nine'ira'a. Capu ajta ja'anáj huiráaye'icaa u teyujta'a sino a'úu pu rí'i tiratá'acare'e í Dios jemi nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a. Ajta pu rú'itzi'ive'eca'a, ajta téniúuve'e í Dios jemi.

38 Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a í Simeón ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i a'íin a'uré'ene a'ímej jemi. Tí'ij jí rí'i tiraatá'a í Dios. Tí'ij jí a'utéjche ti hua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jime'e í pa'ari'i. A'íime í teite, a'ii mú a'íin pú'een í mej rachú'eve'eca'a ti Dios hua'irájtuaani naími'i a'uun mej Jerusalén huachéjme.

Mej nu'u huaré'aci u Nazarét

39 Majta me'ín í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, matí'ij nain jín te'ará'aste a'ij ti té'eyu'usilí a'íjna jetze ti jetzen tihua'u'itiiiri'i í tavástara'a, matí'ij mi a'ucj a'ájna já'ahua'a Galilea. A'uun mú a'utanéj u Nazarét, a'u mej é'eme'ecan.

40 Ajta a'íin í pa'ari'i, a'íi pu huavé'ese, ajta huatéjca'ane. Jé'ecan pu rí'i mé teúumua'arejca'a. Ajta pu Dios rí'i tiratá'acare'e.

Pa'ari'i ti nu'u a'uun e'irácati u teyujta'a

41 Majta a'íime í vaújsimua'ame'en í pa'ari'i, tí'ij pí na'a nine'ira'a jetze, a'úu mú a'atánineica'a a'ánna Jerusalén mej mi ra'utámua'aree a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'a yaujmua'a mej anáaté'ee muaanúnu'ihuaca'a.

42 Tí'ij ari rájcha'íica'a a'achú cumu tamúáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a a'íjna í pa'ari'i, a'íime vaújsimua'ame'en, a'úu mú á'uju'un mej mi tiú'uyesten í ruyel'irá jime'e.

43 Tí'ij te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este, matí'ij mi huaré'aci para a'ujna mé'é'che. Ajta a'ín í pa'arí'i, a'úu pu a'uteájturaa a'ájna Jerusalén.

Majta me'ín í vaújsimua'ame'en, camu ramua'areereca'a.

44 Ayee mú tí'imua'ajca tijín: Huá'a jamuan pu huaméj í seica í mej ta jamuan huajú'ucaa. Mu'uri sej xicaj á'atee mej miyen titeejú'ucaa. Matí'ij mi autéjhuii mej ráahuauni huá'a tzajta'a í teite, ajta a'ímej jemi í mej huá'a jamuan huajú'ucaa.

45 Matí'ij caí ráateu, matí'ij a'uun huaré'aci a'ájna Jerusalén mej mi ráahuauni.

46 Mirá'atee a'achú cumu huaíca xicaj mej rahuauhuau. Matí'ij mi xaa ráateu. A'uun pu unú'ujcatii u teyujta'a a'u ti e'eráyajta'a. A'uun pu a'utácatii huá'a jamuan í mej tí'imua'ata. A'ímej pu namuajraca'a, ajta tihua'íhua'ura.

47 Majta me'ín í mej ráanamujri'i, naími'i mú naa rí'i tira'utasej me'íjna jime'e ti temua'a naa tiyaú'itiéé já'araa a'ij mej tiraata'ixaa, majta me'íjna jime'e a'ij ti a'ín tiu'utaxájtaca'a.

48 Majta me'ín í vaújsimua'ame'en matí'ij raasej ti huá'a tzajta'a jé'ejvee, jeíhua mú a'ij ra'utasej. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa í náanajra'an tijín:

—Niyauj, ¿a'iné 'een jín piyen taruure? Tu'uri á'atee tej muahuauhuau inee, ajta a'atáata. Jé'ecan tu a'ij pua'a te'etamua'ate mú'eetzi jime'e.

49 Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen tí'inehuauhuau? ¿Ni qui secaí ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen te'evé'enmua'areere íiyu niTáata chí'ij jetze?

50 Majta me'ín, camu a'atzu me'ín yaú'itiéé muá'araa a'ij ti tihua'utá'ixaa.

51 Tí'ij jí á'uraa huá'a jamuan í ruvaújsimua'a. Matí'ij mi me'uun a'ucáane u Nazarét. Ajta a'ín, a'í pu huá'antzaahua í ruvaújsimua'a. Ajta a'ín náanajra'an, a'í pu nain teú'avaataca'a í ru tzajta'a.

52 Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huavé'ese, ajta jaítze'e ari tiú'umua'areereca'a. Dios pu rí'i tiraatá'a, majta í teite.

3

Tí'ij nu'u u tihua'a'ixaate'eca'a a'íjna í Juan a'ájna já'ahua'a a'u ti caí'é'e tí'itj
(Mt. 3:1-12; Mr. 1:1-8; Jn. 1:19-28)

1 Ayee pu nu'u tiuju'uríj tí'ij teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan anxíj nine'ira'a ti tí'aijtaca'a a'íjna í César, í mej majta miyen ratamuá'amua tijín Tiberio. A'ájná'imua, tí'ij auj tí'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'íjna í Póncio Pilato a'ujna Judea, ajtahua'a sej pu tí'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Galilea. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Heródes. Ajta juutzeájra'an a'íjna í Heródes, a'í pu tí'itéveeca'a tajtuhuan jime'e a'ujna Iturea, ajta a'ujna Traconite. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tijín Felipe. Ajta a'ín í Lisánias, a'í pu tajtuhuan jime'e tí'itéveeca'a a'ujna Abilene.

2 A'ájná'imua, matí'ij mauj ve'ecán jín titetaté'acaa u teyujta'a a'íjna í Anás, ajta a'íjna í Caifás, a'úu pu á'ucatii a'íjna í Juan, já'ahua'a a'u ti caí jé'e tí'itj. A'íjna í Juan, a'í pu rayauj a'íjna í Zacarías. A'uun pu a'ucaíca tí'ij Dios raatajé.

3 Nainjapua pu yé'ivejca'a tíj na'a a'uun ti huatacá'a í játe'ana jetze, í Jordán. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati ti ij nu'u Dios tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í jemin. Aj pu i Juan huá'umuai'ihuaca'a.

4 Ayee pu che'atá na'a rijcaa a'ij ti te'uyú'uxaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Isaías, í ti ajmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayen tijín:

Ja'ati pu u e'ejíjhua a'ujna já'ahua'a a'u ti caí'é'e tí'itj.

Ayee pu tejé'exa a'íjna í ja'ati tijín:

“Naa xu rí'i huaújcaten mú'een sej si rí'i tira'ancuré'evi'itín í tavástar'a, sej si caí raatamuári'eriste'en se'íjna ti yen huatasej're'esin tí'ij amua'irájtuaani.

5 Miché'e miyen rí'i huaújcaten matíj a'íme í mej juyeta.

Miché'e te'evé'ejiste'axi'in a'u ti e'etécúcu'unijmee.
 Miché'e majta raaté'uunaxi'in nain í jírí ti tí'itacaíjme.
 Ajta í juye ti tiújtutájme, miché'e raatajé'iyite'axi'in.
 Ajta a'u ti caí a'upá'atza, miché'e ra'uré'epa'atzare'en.

⁶ Ajta, tí'ij uvé'enen í tavástara'a, naími'i í teite í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, a'íí mú raseijran í ti jín Dios hua'irátuaasin."

Aii pu'u.

⁷ Ajta a'íjna í Juan, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uré'enineica'a. Ayen tíjín:
 —Mí sej siyen seijre'e. Cu xíee sej a'uruáachejye'i matíj í cu'ucu'use ti ij caí huá'utaiixi'í í taij. ¿Ni tzaa seri tí'tese'e sicu, ti ij caí Dios amua'uxíjite'en? ¿A'ataani ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen huárini?

⁸ Na'ari caí, ti pua'a mú'een rujímua'a yé seve'eré'enen tzáahuati'ira'a jime'e, ayée xu huárini a'ij ti ye'í tiraavíjite'e se'íjna jime'e sej seri seicié tiu'umuá'aj. Caxu siyen tí'imua'atze mi ru tzajta'a yee ayée pu ti'ayajna ti naa tejámuaatévaire'en í Dios jemi a'iné mú'een xu i'í huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu ti'ayajna ti Dios ayén tiraayí'iti ti ayén ráaruuren í tetej ti ij seicié huaújruuren tíj ti ayén seíire'e á'ara'ani matíj teite, matíj a'íime í mej Abraham teecan jetze huanéj. Capu tí'itíj a'ij tejamuatévaire í Dios jemi sej i'í huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Abraham teecan.

⁹ 'Pu'uri hui vejli'i a'ájna xicájra'an jetze ja'anáj ti pua'a Dios amuá'axijte'en ca'anín jime'e. Ayee pu á'amuaruuren cumu ja'ati ti ciyej á'ijveichixi'isin tepuaij jime'e. Naíjmi'i í ciyej ti caí tí'itaaca, a'íí pu tiu'uré'evejchi, ajta tí'itairan. Ayee pu che'atá na'a amuá'axijte'en.

¹⁰ Matí'ij me'ín teite miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné tena'aqui rini?

¹¹ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'ati hua'apuaca tísiicu'u, ché'e seíj raatapíjite'en a'íjna ti caí tísiicu'u. Ayen cha'a tana'a, ti pua'a ja'ati tí'ijcha'íica í ti tí'icua'irili, cha'a a'íín raatá'an í ti caí tí'itíj tícha'íi.

¹² Majta mú e'iré'ene seica í mej huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici ti ij a'íín huá'umuai'ihua. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Maestro, ¿a'iné táarini iteen?

¹³ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij xu ancuré'an a'achú ti caj tiraaxí'epi'intare. Caxu hui jaítze'e huá'ajijve'e.

¹⁴ Majta me'ín í xantaaru'u, ayée mú majta tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Carij iteen, ¿a'iné táarini?

Tí'ij jí ayén tiu'utaniú tíjín:

—Caxu huá'anahua'ira í hua'atúmin. Caxu hua'itzi jín tihua'axajtzi'ira í teite. Seajta, se'íjna jín rí'í tité'ujmuajte a'achú mej caj tejá'amuanajchite'en. —Ayee tihua'utá'ixaa a'íjna í Juan.

¹⁵ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imua'ajca í ru tzajta'a yee tij caí a'íí pírici í Ciríistu'u a'íjna í Juan, í mej rachú'eve'eca'a.

¹⁶ Tí'ij jí Juan ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'ica tíjín:

—Aru inee, jaj nu jín á'amuumuai'ihua. Mí ajta, seíj pu a'úu mé e'evé'eme ti jaítze'e raayí'iti necaí inee. A'iné nee nu ciliéene'e jín tí'téjvee, ineetzi, capu ayén tiraavíjite'e nej ra'ajta'í'ipi'in í ca'acaira'an. Mí ajtá'i amín, xiéjniu'ucari pu huata'íti ti huateáuran mú'ejmi jemi. A'íí pu pírici Dios ti raxéjniu'uca. Ajta a'íjna ti mé e'evé'eme, a'íí pu pírici ti rí'í á'amuaruuren mi a'amua tzajta'a.

¹⁷ 'Ayee pu té'eme a'ájna ti a'íín yé uvé'enen, cu xíee ti cu ja'ati ru'itéchueeca í ti jín jetzen ra'anáaca'atze í játze'ara'an í triigu. Ajta a'íín ru'irátu'isin í xa'iri á pua'acié. Ajta a'íjna

í imue'eri, rájseire'esin u chi'ita. Ajta í xai'ri, á pua'acé pu yé'etairan í taij jetze ti caí ja'anáj é'emí'ica. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

¹⁸ A'íjna jime'e í niucari, ajta seica jime'e, a'íj pu jime'en tihuá'u'itiiri'i mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi.

¹⁹ Tí'ij jí Juan ra'ajté'axi a'íjna í Heródes, a'íjna jime'e ti yá'uvi'itin a'íjna í Herodías, ti amuacáí ví'che'eca'a a'íjna jemi í juutzeájra'an í Heródes. Ajta pu a'íjna jín ra'ajté'axi a'ij ti ti'itíj huáruu.

²⁰ Tí'ij jí Heródes a'ij pua'a huaríj ti'itíj jime'e ti caí xí'epi'in 'een, a'íj pu ra'iteáana a'íjna í Juan.

Tí'ij nu'u Jesús huámuaí'ivijhuaca'a

(Mt. 3:13-17; Mr. 1:9-11)

²¹ Tí'ij a'íjn Juan huá'amuaí'ihuaca'a í teite, a'íj pu ajta a'íj huámuaí'ihuaca'a a'íjna í Jesús. Tí'ij Jesús téniusime'e í Dios jemi, tí'ij í antaújcuunareca'a u ta japua ti a'uteájmuua.

²² Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu ave'ecáme'ecaa. Ayee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu í japuan 'ujyéijxi án mu'úutze'en. Ajta á'iyen niucari huánamuajri'i ti uj e'icánamuajre'e júte'e. Ayen tíjín:

—Niyauj pej hui pírici í nej jei'hua muá'ixe'eve'e. Jé'ecan pej rí'i naatá'a i ne tzajta'a. Ayee pu teje'ijcánamuajre.

Í huáacixa'astemua'ame'en teeca í Jesús

(Mt. 1:1-17)

²³ Ajta a'íjn í Jesús, ayée pu rájcha'íca'a a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a nine'ira'a tí'ij a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en í teite. Ajta a'íjn, a'íj pu nu'u jetze airaújnejjte í José. Ajta a'íjn José, a'íj pu jetze airaújnejjte í Elí.

²⁴ Ajta a'íjn í Elí, a'íj pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'íjn í Matat, a'íj pu jetze airaújnejjte í Leví, ajta a'íjn Leví a'íj pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'íjn Melqui, a'íj pu jetze airaújnejjte í Jana. Ajta a'íjna í Jana, a'íj pu jetze airaújnejjte í José.

²⁵ Ajta a'íjna í José, a'íj pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'íjn í Matatías, a'íj pu jetze airaújnejjte í Amós. Ajta a'íjna í Amós, a'íj pu jetze airaújnejjte í Nahum. Ajta a'íjna í Nahum, a'íj pu jetze airaújnejjte í Esli. Ajta a'íjna í Esli, a'íj pu jetze airaújnejjte í Nagai.

²⁶ Ajta a'íjn Nagai, a'íj pu jetze airaújnejjte í Maat. Ajta a'íjna Maat, a'íj pu jetze airaújnejjte í Matatías. Ajta a'íjn í Matatías, a'íj pu jetze airaújnejjte í Semei. Ajta a'íjn í Semei, a'íj pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'íjn í José, a'íj pu jetze airaújnejjte í Judá.

²⁷ Ajta a'íjn Judá, a'íj pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'íjn í Jonán, a'íj pu jetze airaújnejjte í Resa. Ajta a'íjn í Resa, a'íj pu jetze airaújnejjte í Zorobabel. Ajta a'íjn í Zorobabel, a'íj pu jetze airaújnejjte í Salatiel. Ajta a'íjn í Salatiel, a'íj pu jetze airaújnejjte í Neri.

²⁸ Ajta a'íjn í Neri, a'íj pu jetze airaújnejjte í Melqui. Ajta a'íjn í Melqui, a'íj pu jetze airaújnejjte í Adi. Ajta a'íjn í Adi, a'íj pu jetze airaújnejjte í Cosam. Ajta a'íjn í Cosam, a'íj pu jetze airaújnejjte í Elmodam. Ajta a'íjn í Elmodam, a'íj pu jetze airaújnejjte í Er.

²⁹ Ajta a'íjn Er, a'íj pu jetze airaújnejjte í Josué. Ajta a'íjn í Josué, a'íj pu jetze airaújnejjte í Eliezer. Ajta a'íjn í Eliezer, a'íj pu jetze airaújnejjte í Jorim. Ajta a'íjn í Jorim, a'íj pu jetze airaújnejjte í Matat. Ajta a'íjn Matat, a'íj pu jetze airaújnejjte í Leví.

³⁰ Ajta a'íjn Leví, a'íj pu jetze airaújnejjte í Simeón. Ajta a'íjn Simeón, a'íj pu jetze airaújnejjte í Judá. Ajta a'íjn í Judá, a'íj pu jetze airaújnejjte í José. Ajta a'íjn í José, a'íj pu jetze airaújnejjte í Jonán. Ajta a'íjn í Jonán, a'íj pu jetze airaújnejjte í Eliaquim.

³¹ Ajta a'íjn í Eliaquim, a'íj pu jetze airaújnejjte í Melea. Ajta a'íjn í Melea, a'íj pu jetze airaújnejjte í Mainán. Ajta Mainán, a'íj pu jetze airaújnejjte í Matata. Ajta a'íjn í Matata, a'íj pu jetze airaújnejjte í Natán. Ajta a'íjn í Natán, a'íj pu jetze airaújnejjte í David.

³² Ajta a'ñin í David, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaí. Ajta a'ñin í Isaí, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Obed. Ajta a'ñin í Obed, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Booz. Ajta a'ñin í Booz, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Salmón. Ajta a'ñin í Salmón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Naasón.

³³ Ajta a'ñin í Naasón, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aminadab. Ajta a'ñin Aminadab, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Aram. Ajta a'ñin í Aram, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Esrom. Ajta a'ñin í Esrom, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Fares. Ajta a'ñin Fares, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Judá.

³⁴ Ajta a'ñin í Judá, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jacobo. Ajta a'ñin í Jacobo, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Isaac. Ajta a'ñin í Isaac, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Abraham. Ajta a'ñin í Abraham, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Taré. Ajta a'ñin í Taré, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Nacor.

³⁵ Ajta a'ñin í Nacor, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Serug. Ajta a'ñin í Serug, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Ragau. Ajta a'ñin í Ragau, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Peleg. Ajta a'ñin Peleg, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Heber. Ajta a'ñin í Heber, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sala.

³⁶ Ajta a'ñin í Sala, a'ñi pu jetze airaújnejjte Cainán. Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Arfaxad. Ajta a'ñin Arfaxad, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Sem. Ajta a'ñin í í Sem, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Noé. Ajta a'ñin í Noé, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Lamec.

³⁷ Ajta a'ñin í í Lamec, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Musalén. Ajta a'ñin í Musalén, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enóc. Ajta a'ñin í Enóc, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Jared. Ajta a'ñin í Jared, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Mahalaleel. Ajta a'ñin í Mahalaleel, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Cainán.

³⁸ Ajta a'ñin í Cainán, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Enós. Ajta a'ñin í Enós, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Set. Ajta a'ñin í Set, a'ñi pu jetze airaújnejjte í Adán. Ajta a'ñin í Adán, Dios pu jetzen airáne.

4

*T'ij nu'u tiyaaru'u tiu'utatése ti nu'u raatémua'itín í Jesús
(Mt. 4:1-11; Mr. 1:12-13)*

¹ T'ijí Jesús jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. T'ij ji a'uun u e'erájraa u Jordán. T'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an pu ya'uví'iti a'u ti caí é'e ti'itíj.

² A'uu pu é'etee a'achú cumu hua'apuante xicaj. Ajta a'ñin tiyaaru'u, a'ñi pu i tiú'ujtesí'ire'eca'a ti raamuá'itín t'ij auté'itzen í Dios jemi. Ajta a'ñin Jesús, capu tí'icua'acáa tíj na'a ti a'uun é'etee. T'ij jí te'era'astésime'eca í hua'apuante xicaj, temua'a pu jéihua tiu'utá'icuataca'a.

³ T'ij jí ayén tiraata'ixaa í tiyaaru'u tijín:

—Tí pua'a hui yaujra'an pej pú'eene'en í Dios, patá'aj raata'aíjte'en mi tetej ti pan huateújtaahua.

⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tijín: “Í teáata'a, capu pan na'a jín ruuri a'ame.”

⁵ T'ij jí tiyaaru'u pu ya'uví'iti í jirí japua. T'ij i tiraataseíjra nainjapua tíj na'a ve'etí yen huatacá'a í chaanaca japua, matíj mena'a pua'amecié yen huachéjme i chaanaca japua.

⁶⁻⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a piyen huárini pej títunuta ineetzi jemi, pajta naateánajche, nain nu muaat-apuaíjve'esin pej mú'ee tíhua'uta'aíjte'en, ti ij timuáaci'iti naíjmi'i tíj na'a ti naa seijre'e ti huá'a jetze seijre'e. Ayee nu hui rini a'iné a'ij nu jín antínmua'aree, nej niyen raatapuaíjve'en í ja'ati nej á'apuajve'e.

⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i tijín yee: “Setá'aj siyen sena'a rateánajche í tavástara'a í Dios. A'ij xu'u huatévare'en.”

⁹⁻¹⁰ T'ij jí ajtahua'a a'ñin í tiyaaru'u ya'uví'iti já'ahua'a yee, a'ájna Jerusalén. An pu ra'antiví'iti japuan u teyujta'a, japuan í ti jaítze'e antípiti. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui pe yaujra'an pepú'eene'en í Dios, ancájvetzi múuci, a'iné ayée pu té'eyu'usil'i í yu'uxari jetze tijín:

Dios pu á huaja'uta'íti í mej jemin tí'ivaire'e mej mi muáacha'in.

¹¹ Memua'ancuré'evl'ira mú'eetzi pej pi caí á e'ejvá'itzi'in.

Aj mú mi muatétatza ti ij caí ti'itáj a'ij muáaruure.

¹² Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu té'eyu'usil'i tijín: “Capej tí'itáj jín a'ij tí'ira'ihua'ura í á'a Dios aisí ti pua'a ayén huárini a'ij pej tí'ijxe'eve'e mú'ee.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna í Jesús.

¹³ Tí'ij nain antipúá'ari í tiyaaru'u, ti tí'ihuaújtes'ijre, aj pu i á'uraa. Capu cha'a a'uré'enineica'a jemin ajta caí teja'ure'enén ja'anáj ti pua'a raax'epi'intare ti ajtahua'a huataújtese'en.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéjche ti tiu'umuári'en a'ujna u Galilea

(Mt. 4:12-17; Mr. 1:14-15)

¹⁴ Tí'ij jí Jesús á'uraa a'ujna Galilea. Ajta í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios jemin pu huateájturaa. Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, jeíhua mú teite ráamua'areeri'i a'ij ti huaríj.

¹⁵ A'íi pu tihua'umuá'ate a'ujna hua'atéyujta'a. Majta me'ín í teite, a'íi mú rí'i tiraatá'a me'íjna.

Tí'ij nu'u Jesús a'uun a'utéveeca'a u Nazarét

(Mt. 13:53-58; Mr. 6:1-6)

¹⁶ Tí'ij jí a'uun a'ará'a u Nazarét, a'u ti a'uvé'ese. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze mej pua'a ruse'upí, a'úu pu teyujta'a a'uteájrupi tíj tí'ijrí'irejca'a. Tí'ij jí a'utéechaxi ti ij hua'utánamuajriste'en.

¹⁷ Matí'ij mi raatapíj í yu'uxari ti jíri'i ti Isaías teecan ra'uyú'uxaca'a, a'íjna ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tí'ij jí raatáxijtaca'a, aj pu rá'uteu a'ij ti té'eyu'usil'i ti ayén ti jíme'en yee:

¹⁸ Í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'úu pu hui huateáturaasin neetzi jemi, a'iné a'íi pu na'antíhuau, nej ni tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i í niuucari jíme'e í mej jín huataújtemua'ave'esin.

A'u pu hui neja'uta'íteca'a nej nu'u tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej námi'i tijín yee nu'uri amua'irátuaasin.

Ajta nej nu'u tihuá'uhuaate'en í mej aracúcu'unijmee mej mi majtáhua'a mé uunéjne'eri, ajta nej nu'u huá'a japua huániuuni a'ímej í mej rajpuaíjtzi.

¹⁹ Ajta nej nu'u hua'utá'ixaate'en tijín: “Íjii pu'uri xaa teja'uré'ene a'íjna í nine'ira'a jetze í ti hui tavástara'a rí'i tihua'utá'asin.”

Ayee pu tira'ujjve í yu'uxari jetze.

²⁰ Tí'ij jí ratéejire í yu'uxari, tí'ij i raatapíj í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Ajta a'ujyeíjxi. Naími'i matíj mena'a a'úu mej huiráte'eca'a, a'íi mú raseíjraca'a.

²¹ Aj pu i a'utéjche ti ayén tihua'utá'ixaate'en tijín:

—Íjii pu hui ayén te'araúrate mú'ejmi jemi a'ij ti té'eyu'usil'i a'íjna jetze í sej seri ráanamujri'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²² Naíjmi'ica pu hua'aránajcheca'a. A'íj mú jín naa rí'i tira'utaseíj a'íjna jíme'e ti naa namujre'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tijín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í yaujra'an í José? ¿A'iné hui auj tí'iri'iri?

²³ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jee tzíte'e, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi sej siyen tinaatá'ixaate'esin a'íjna i niuucari ti ayén namujre'e tijín: “Mí pej tí'ihua'ataca, patá'aj tihuá'ahuaate'en aseíj. Patá'aj piyen che'atá pena'a huárini ayajna pej é'leme'ecan a'ij pej nu'u peri tiú'uruu a'ujna já'ahua'a Capernaúm í tej teri ráamua'areeri'i.”

24 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu ja'anáj ra'ancuré'evi'iti ja'ati ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a a'íime í mej me'uun huachéjme a'ujna ti é'eme'ecan a'íjna í ja'ati.

25 'Jee tzíte'e, ayén ti'ayajna, ajmí'li ti auj seijre'eca'a a'íjna í Elías, mu'iití mú hui seijre'eca'a íyee Israél a'íime í 'uuca mej ruséijta muá'araa. A'ájna'ímua, pu'uri mú auumé'e a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí ché'e viiye. Ajta, jeíhua pu huatújri'ihuaca'a nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Israél.

26 'Mí ajta, a'íin Dios capu hui raata'íteca'a a'íjna í Elías ti huá'a jemi á'ume'en a'ímej jemi í 'uuca í mej Israél jetze é'eme'ecan sino ayée pu tiraata'áj ti a'uun á'ume'en a'íjna jemi í 'íta'a ti ruséijta já'araa, a'íjna ti a'uun é'echejca'a u Sarepta, chajta'a ti a'uun seíj chuéjra'a japua e'ejtémecantaca'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sidón.

27 'Ajta tí'ij auj ti'itéveeca'a a'íjna í Eliseo ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, mu'iití mú hui tí'icucui'ica'a í teite a'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze. Mu'iití mú seijre'eca'a íyey Israél. Mí ajta, capu ja'ati tihuá'uhuaa sino a'í pu'u, a'íjna í Naamán, Siria ti é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

28 Jíme'en mu'u ráanamujri'í í teite mej teyujta'a huiráatei, mat'íj mi naími'li huataníniu'ucacuca'a.

29 Ca'anacan mú ájhuiixi. Mat'íj mi ya'uví'iti ca'anéeri jime'e, mej á pua'acié ru'irájtuaani u chajta'a jetze. An mú ya'uré'eneijte a'u ti e'encátee í jirí jetze í ti japuan huachájta'a. An mú ra'ancariéniche'e a'u ti e'encátee.

30 Mí ajta a'íin Jesús, já'ita'a pu huá'a jetze tanéj. Tí'ij jí á'uraa.

Tí'ij nu'u tiyaaru'u pu tevi tzajta'a seijre'eca'a
(Mr. 1:21-28)

31 Tí'iquí a'uun a'ucáane u Capernaúm, chajta'a ti a'uun jetze ajtémecan u Galilea. Tí'ij teja'uré'ene a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, a'í pu tihua'umuá'ate.

32 Jéihua pu huá'a jetze ráavatzí í niuucari a'iné tíj ayén tihua'utá'ixaa, yee pu tihua'utamitíejte'e tíjín:

—Xíee ti cu ve'ecán jín ti'itéjvee.

33 Meenti seíj í teáata'a, a'úu pu a'utéveeca'a u teyujta'a. Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a, ti a'ij pua'a 'een. Ca'anín pu jín raatajé a'íjna í ja'ati a'íjna í Jesús.

34 Ayen tíjín:

—Mú'ee, ¿a'iné ti'itíj pej té'umua'aree itejmi jemi, mú'ee Jesús, mi pej hui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni piyen een jín yé taméj pej pí téjmi antipúa'ajte'en? Némuamua'ate inee, ja'ati pej pírici, mi pej Dios jemi rí'í tí'iseijre'e.

35 Aj pu í Jesús jeíhua ra'ajté'axi í tiyaaru'u tíjín:

—Capej tí'itíj xajta. Huirájraa hui mi tevi jetze.

Ajta a'íin tiyaaru'u, a'í pu rá'arie á chuaata'a mejseíraca'a í teite. Tí'ij jí, caí a'ij ráaruu í tevi, aj pu í huirájraa.

36 Naími'li mú rí'í tira'utaseíj í teite. Mat'íj mi miyen tiu'utaú'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáani niuucarijra'a jín tí'ixa? A'í pu hui tihuá'ajte'e í tiyáaru'use. Xíee ti cu a'íjna jín antiújmua'areere, a'iné rumuári'eri'ire'ara'an pu jín tí'imuari'e mej mi huirácíne í tiyáaru'use í teite tzajta'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

37 Ajta nainjapua ti a'uun huatacá'a, naími'li mú ráamua'areeri'í a'ij ti Jesús tí'itíj huáruu.

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa í mu'uneára'an í Simón
(Mt. 8:14-15; Mr. 1:29-31)

38 Tí'ij jí huirájraa a'íjna í Jesús a'ujna u teyujta'a. Tí'ij jí a'uun a'ará'a í Simón ti é'eche. Ajta a'íin í mu'uneára'an í Simón, a'í pu tí'icui'ica'a. Pístacare'e a'íjna í 'íta'a. Mat'íj mi raatáhuaviiri'li me'íjna í Jesús ti nu'u tiráahuaate'en.

³⁹ Tí'ij jí Jesús aicaújtutzi a'íjna jemi. Tí'ij jí ra'ajté'axi í ti jín tí'icui'i. Aj pu i huateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a. Jíme'en pu'u huateápua'areca'a í cuí'ini'ira'a, aj pu i ájchee a'íjna ti tí'icui'ica'a. Tí'ij jí a'íjn tihua'umí.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa jeíhua í teite

(Mt. 8:16-17; Mr. 1:32-34)

⁴⁰ Tí'ij huaré'ecienareca'a í xicaj, a'íime í teite hua'uré'enejte'axi í Jesús jemi naíjmi'ica í mej tí'icú'icui'ijme. Capu tí'iseicaj na'a í cuí'ini'ira'a. A'í pu hua'ajtamuarí'exi seij ajta seij. Tí'ij jí naíjmi'ica tiú'uhuaa.

⁴¹ Majta me'ín í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'eca'a, naíjmi'i mú huiráaci. Matí'ij mi miyen ca'anín jín tiraatajé tijín:

—Mú'ee pe yaujra'an pú'een í Dios.

Mí ajta a'íjn í Jesús, a'í pu hua'ajté'axi. Capu hua'utá'a mej tiu'utaxáj a'iné méjmu'a'areca'a tijín a'í pu a'íjn pírici Dios ti án yá'ujra í ipuari japua.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'utá'ixaa a'ujna Galilea

(Mr. 1:35-39)

⁴² Tí'ij tapuá'arijme'eca, aj pu i huirájraa u chi'ita í Jesús. A'uu pu a'ará'a a'u ti caí é'e tí'iti. Majta me'ín í teite, a'í mú ráahuausime'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'ij éene'e. Méjxe'eve'eca'a ti caí á'ura'ani, ti a'uun a'uteá'turan a'ímej jemi.

⁴³ Mí ajta a'íjn Jesús, ayéé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e nej tihua'utá'ixaate'en í seica í teite mej méyee huachéjme ne'íjna jime'e í niuucari ti rí'i tihua'utá'asin, í ti ajta jíme'en raxájta ti a'íjn Dios yen huataseijre'esin íiyen chaanaca japua ti i yen tiu'uta'á'ijta tíj na'a ve'etí yen seijre'e. Ayee nu hui 'een jín mú a'uvé'emej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁴ Ajta a'íjn Jesús, aúche'e pu tihua'a'ixaate'eca'a u tihua'atáyujta'a jetze tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea.

5

Matí'ij nu'u huatámu'iireca'a í hua'ité

(Mt. 4:18-22; Mr. 1:16-20)

¹ Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj ti a'íjn Jesús a'uun a'utéveeca'a a'u ti jaj e'leve'e'ástime ti ayén téja'arájtehuuaa tijín: Genesaret. Jéihua mú teite ajteáxiireca'a a'íjna jemi. A'í mú ranamuájraca'a í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.

² Tí'ij jí Jesús hua'apuaca huaseíj í baarcu mé e'ecáviviíjme'eca'a í mej hua'ité jetze vivi'i. Majta a'íime, mu'uri tí'ija'usica'a í tiú'ujxiejmua'a.

³ Tí'ij jí Jesús ateájraa í seíj jetze í baarcu, a'íjna Simón ti racíi. Tí'ij jí ayén tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Simón ti a'atzu ímuá huatéchaxín á jaata'a. Tí'ij jí a'ujyeíjxi. A pu aracaí tihua'amua'ate í teite.

⁴ Tí'ij raatapuá'ajta'a ti tihua'ixaate'e, aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—Patá'aj jaítze'e a'ímuá huatéchaxín a'u ti jaítze'e auutí'i í jaj. Pajta ra'atéhua'axín mí á'axiejmua'a patá'aj hua'ité huavívi'i.

⁵ Simón pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Maestro, tu'uri huatáxa'ai tej tí'imuari'e. Catu tí'itíj huatéevi'i. Capu amín a'ij, a'iné mú'ee pe hui piyen tinaatá'ixaa, ayéé nu ríni.

⁶ Matí'ij mi ra'atéhua'axi í ruxiejmua'a. Ayee mú jín huaríj, jeíhua mú huápi'i hua'itáti. Tín pu huatésíujtza'anixi í huá'axiejmua'a í hua'ité jime'e.

⁷ Matí'ij mi hua'utajé í ru'amíigustemua'a í mej aráatei í seíj jetze í baarcu, mej mi mú a'uré'enen matá'aj hua'utévaire'en. Matí'ij mi a'uré'ene. Matí'ij mi hua'avé'ejiste'axi í hua'ité í baarcu jetze. Tín mú ateárutixi a'íjna jime'e mej avé'ejisteca'a.

⁸ Ajta a'íin Simón, jíme'en pu'u raasej, aj pu i títunutaca'a í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Á'ura'a ineetzi jemi, nevástara'a, a'iné jeíhua nu auteájturaa mú'eetzi jemi.

⁹ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'iné jeíhua pu naa rí'i tira'utasej a'íjna jíme'e mej huápi'i jeíhua hua'uvívi'i í hua'ité.

¹⁰ Ayee mú che'atá mena'a naa rí'i tira'utasej a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan. A'íi pu hua'atáata a'íjna í Zebedeo. Majta a'íime, a'íi mú jemin tí'imuari'e jamuan í Simón. Tí'ij jí a'íin Jesús, ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—Capej tí'itziíne'e. Ijii ti yú auca'ití a'ame, neetzi jemi pepu'u hui teite tíseire'esin. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ Matí'ij mi hua'itajápuaxi í baarcu a'u ti a'uhuáchi. Matí'ij mi nain teje'etiá'a. Matí'ij mi a'ucíj jamuan í Jesús.

I ja'ati ti nu'u tineájxi aj jetzen í lepra

(Mt. 8:1-4; Mr. 1:40-45)

¹² A'ájna'imua, tí'ij Jesús a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a, sej pu e'iré'ene jemin. Temua'a pu jeíhua tí'icá'atza a'íjna jíme'e ti tineájxi í huá'ire'ara'an jetze. Tí'ij raasej, aj pu i títunutaca'a jemin í Jesús. Aa pu chuáata'imua é'etia runéerime jíme'e. Ayee pu tí'ijree tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a hui mua'aráanajche pej tináahuaate'en.

¹³ Tí'ij jí Jesús huatamuájca'ataca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—A ní'ijta ne'u, na'aráanajche nej timuáahuaate'en. Pepu'uri hui huarúj.

Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i xaa huarúj icu.

¹⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'aíj tijín:

—Capej ja'ati ixaate'e sino a'uun pej á'ume'en jemin í ti tí'ivaire'e u teyujta'a. Patá'aj ja'utá'asejrata jemin a'íjna. Pajta piyen tiu'utámuaí'ivejta a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í Moisés teecan mej mi ráamua'aree tijín pepu'uri huarúj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁵ Majta me'ín í teite, nainjapua mú ráamua'areeri'i a'ij ti Jesús huarúj. Tíj na'a tí'itápuaapua'are, jaítze'e mú ranamuájraca'a. A'íj mú jín, jeíhua mú ajteáxi'reca'a í teite í Jesús jemi ti a'íin tihuá'uhuaate'en a'íjna jíme'e í mej tí'icucui'i.

¹⁶ Ajta a'íin Jesús, ja'anáj ti na'a pu a'uun e'etánineica'a a'u ti caí é'e tí'itijca'a tí'ij rusej huatéjniuuni.

I ja'ati ti nu'u nainjapua ciyáaxara'a

(Mt. 9:1-8; Mr. 2:1-12)

¹⁷ Ayee pu tiuju'uríj a'ájna'imua. Mu'iití mú á e'iré'ene í teite tíj na'a a'uun mej a'uchéjme a'ujna u Galilea, ajta a'ujna u Judea, ajta a'ujna u Jerusalén. A'íi mú a'íin pú'een í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í yu'uxari jetze í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. A'íi mú huiiráte'eca'a í Jesús jamuan. Ajta í muári'eri'ire'ara'an í tavástara'a, a'íi pu jemin huateájturaa tí'ij tihuá'uhuaate'en í teite.

¹⁸ Majta seica a'uun e'iré'ene. Tevij mú huáchuisime'e, itari japua mera'ujtéca. Nainjapua pu ciyáaxara'aca'a í ru jetze a'íjna í ja'ati. A'íi mú huataújtese mej ru'uteájtuaani u chí'ita mej mi yenu'uhuaré'eten í Jesús jemi.

¹⁹ Mí ajta caí capu huatári'iristareca'a a'iné jeíhua mú teite aitéujseire'eca'a tá'apueerta.

Matí'ij mi anticíj japuan í chí'ij. Matí'ij mi ra'anáacu. A'íi mú jín ayén huarúj, matí'ij ru'ucájtuaa japuan meru'ujtéca í itari. A'uu mú ru'ucájtuaa huá'a tzajta'a í teite a'u ti Jesús a'utéjvee.

²⁰ Tí'ij Jesús hua'usej a'ímej, aj pu i xaa ráamua'areeri'i tijín meté'atzaahuate'e, tzíte'e. Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amiigu, nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi.

21 Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, a'íí mú autéjhuii mej miyen tí'imua'atze í ru tzajta'a tijín:

—¿A'ataqui hui pírici amíjna mi ja'ati ti ayén a'ij pua'a ti'ixa í Dios jemi? Se'j pu'u na'a a'íin pú'een ti tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Dios pu a'íin pú'een ti ayén tihua'utá'uuni'i. Ajta amín, capu hui a'íjna jín antiújmua'aree.

22 Ajta a'íin í Jesús, a'íí pu ruse'j rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné hui 'een jín siyen tí'imua'atze í ru tzajta'a?

23 ¿Tí'itáani jaítze'e muári'eri? ¿Ni jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en ne'íjna ti ciyáaxara'a yee: “Nu'uri timuaatá'uuni'iri'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi”, na'ari yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en”? Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti jaítze'e muári'eri nej niyen tiraata'ixaate'en yee: “Ájchesi, mé pej tamé'en.”

24 'Aru sej si ráamua'aree í nej hui xaa ne'íjna jín antínmua'aree íiyen chaanaca japua nej ni tihua'utá'auuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée nu huá'ini inee i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a tijín:

—Ne'amiigu, ayée nu tí'imua'ixaate'e tijín, ajchesi hui, pajta ra'anchuén mi á'utaatzi. Aricu á'uraa u á'ache.

25 Jime'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ti ciyáaxara'a, ájchee, yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí rí'i tiraatajé í tavástara'a. Tí'ij i á'uraa í ruche.

26 Naími'i mú naa rí'i tira'utase'j. Jé'ecan mú rí'i tiraatá'a í Dios jemi. Majta caí cha'a a'ij tirájteuve'e. Ayee mu'u tijín:

—Íjii tu xaa tí'itíj huase'j ti huápi'i ruxe'eve'e.

*Tí'ij nu'u Jesús raatajé í Leví
(Mt. 9:9-13; Mr. 2:13-17)*

27 A'atzu a'ateevi'i, aj pu i Jesús áa a'uré'ene. Se'j pu ja'ati huase'j ti tí'iteji'ivi. Ayee pu ántehuaa tijín Leví. A'uu pu e'irájca u chi'ita a'u mej titejé'ejí'ivi. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Patá'aj hui nee jamuan á'uche'ecane'en.

28 Tí'ij jí a'íin Leví ájchee. Naími'i pu teje'etiá'a. Tí'iquí jamuan á'uraa.

29 Tí'iquí a'íin Leví tiu'uyé'este í ruche a'íjna jime'e ti ari Jesús jamuan á'uche'ecan. Majta me'ín í mej tí'iteji'ivi, majta seica, a'íí mú huá'a jamuan tí'icua'acaa.

30 Majta a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'íí mú autéjhuii mej tihua'uxájtzi'i a'íimej jemi í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'e. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen huá'a jamuan tí'icua'aca, seajta hui ye'eca jamuan í mej tí'iteji'ivi, seajta huá'a jamuan í mej a'ij pua'a rijcaa?

31 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui 'een jime'en í teite í mej á'uci'ica'an jemin í ti ya'anaca. Capu ruxe'eve'e mej á'uci'ica'an jemin í mej rí'en sino a'íime mu'u hui í mej tí'icucui'i.

32 Mí neajta inee, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni ne'ímej huatájeeve a'ímej í ti ayén tihua'amitiejte'e yee xí'epí'in mú ríci sino a'íimej nu'u í mej rú'umua'aree í ru tzajta'a í mej caí xí'epí'in ríci.

*I mej nu'u rú'itzi'ivi
(Mt. 9:14-17; Mr. 2:18-22)*

33 Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—A'ñime í mej hui Juan jamuan á'ujujhua'an, jeíhua mú rú'itzi'ivi, majta huatéjniuue í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a rici a'ñime í fariseos. Mí majta, a'ñime hui í mej á jamuan á'ujujhua'an, metijí'icua'aca, majta ye'eca, micu.

³⁴ Ajta a'ñin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a ja'ati huaténe'iche, a'ñi pu ajta ru'amiigustemua'a huatá'inen mej mi tiú'uyesten. Aj pu i tihua'amicuan. ¿Ni qui miyen tiú'uritzi'ive'e tí'ij auj huá'a jamuan a'utéveeca? Camu xaa ne'u.

³⁵ 'Mí ajta, aúche'e pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicá'ra'a ti jetzen ra'ajján a'ájna ti huaténe'iche. Aj mú xaa amiigustemua'ame'en ru'itzi'ive'en a'iné capu ché'e mé'e já'ahua'a í hua'amiigu. A'iné naúche'e nu yé huatéjvee, camu hui ru'itzi'ive'en í ne'amiigustemua'a.

³⁶ Se'ij pu tihua'utá'ixaa í niuucari tijín:

—Tí pua'a ja'ati rá'acu'une'epua í c'ixuri ti m'ime'ecan, capu a'ájna jín rá'acu'une'epua c'ixuri jime'e ti caí xi ja'anáj já'usini'i. Tí pua'a ayén a'ájna jín rá'acu'une'epua, a'ñi pu huatétzu'uta a'ájna í c'ixuri ti jéj'cua tí'ij huatéja'usini'ihua. Tí'ij jí ra'atésijtza'anaxi'isin í ti m'ime'ecan. Aj pu i, í ti anásijtza'ani, jaítze'e pu hui ve'etí a'ame.

³⁷ 'Ajta camu miyen rijcaa mej ru'ucá'jtu'ani navij limeetajra'a tzajta'a ti cára'ajchira'a viinu tí'it'ij mej mauchén ráataahuaca'a. Tí pua'a miyen ráaruuren, a'ájna í viinu ti jéj'cua, a'áj pu jetze huiitaxíjsin í eeca, ajta autasiú'jtza'ani í navij ti cára'ajchira'a. Aj pu i a'uva'jtzi í navij, ajta hui í viinu.

³⁸ A'áj pu hui jín ayén tiú'ujxe'eve'e ti iru'ucá'jtu'ani navij tzajta'a ti jéj'cua a'ájna í viinu ti ajta jéj'cua, icu.

³⁹ 'Ajta, matí'ij ra'anti'í í viinu ti m'ime'ecan, capu ja'ati ayén raxí'eve'e ti ra'antiyé'en í ti jéj'cua a'iné ayée pu tirá'amitiejte'e ti jime'en yee jaítze'e pu hui ajme'ira'a í ti m'ime'ecan caí í ti jéj'cua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

6

Mej nu'u muaiiyu huaré'acupi (Mt. 12:1-8; Mr. 2:23-28)

¹ Ayee pu ajta tiuju'uríj a'ájna í xicá'ra'a mej jetzen ruse'upi. Aa pu aumé'ecaa já'ita'a u ví'ira'ata'a í Jesús. Majta me'ñn í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'ñi mú autéjhuii mej rú'ijtzaanaxi'ín tí'it'ij atzi ti triigu jetze huijneájxi. Matí'ij mi raatémuatí'isixi í rumuájca'a jetze. Majta autéjhuii mej ráacua'ani.

² Majta a'ñime í fariseos, seica mú á vejli'i a'uté'uuca'a. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Jesús. Miyen tijín:

—¿A'iné hui 'een jín piyen tí'imuarí'e tí'it'ij ti nu'u caí rí'irí ti ayén tí'it'ij ú'uruuren a'ájna xicá'ra'a mej jetzen pua'a ruse'upi?

³ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni secaí mú'een ja'anáj ra'ujíjve í yu'uxari jetze a'ij ti huaríj a'ájna í David teecan tí'ij huata'í'icuataca'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e?

⁴ A'uu pu hui a'uteá'rupi u teyujta'a, í ti jee chí'ira'an pú'een í Dios. Ajta á'iyen, a'ñi pu ru'irá'j'ipi í pan mej Dios huatámuaí'ivejte. Tí'ij jí ráacua. Ajta a'ñimej tiu'umí í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'ájna í pan, a'ñi mu'u racua'aca a'ñime í mej tí'ivaire'e a'ujna teyujta'a. Capu hui tí'it'ij a'ij huaríj a'ájna jemi í David teecan.

⁵ Ajta ayén tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui 'een jín antínmua'aree neajta ne'ájna xicá'ra'an mej jetzen ruse'upi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús.

I ja'ati ti nu'u ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze

(Mt. 12:9-14; Mr. 3:1-6)

⁶ Ajtahua'a, se'ij jetze í xicáara'an mej jetzen ruse'upi, a'úu pu a'uteájrupi u teyujta'a. A'uu pu tihua'amua'atejca'a. Ajta se'ij a'úu pu unú'ujveeca'a ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze, ruri'iríinta'an pújme'en.

⁷ Majta me'ín í fariseos, majta me'ín í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, a'íí mú rajeeveca'a tí'itíj mej jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tí'imua'ajca yee aísí ti pua'a caí se'ij tiú'uhuaate'en, a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi.

⁸ Mí ajta Jesús, a'íí pu rú'umua'areereca'a a'íj mej tí'imua'ajca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti rumuájca'a jetze ciyáaxara'a tijín:

—Ájchesi. Mé huatéchaxi mé já'ita'a.

Aj pu i ájchee. Aa pu a'utéechaxi.

⁹ Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejámuaata'íhua'ura tí'itíj ti í'iri'iri a'íjna xicájra'a tej jetzen tase'upi. ¿Ni qui í'iri'iri ti ja'ati ayén ráaruuren í ti í'ixi'epi'ín na'ari í ti a'íj pua'a 'een? ¿Ni qui ajta í'iri'iri ti se'ij huirájtuaa ti ij a'íín caí huámi'ini na'ari hui ti raajé'ica?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús hua'useírajraa a'íme'ij í mej áa e'envéjme'ecaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna ti ciyáaxara'a í rumuájca'a jetze tijín:

—Huatátzeara hui mua'a muájca'a.

Aj pu i raatátzeaaraca'a. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i huarúj.

¹¹ Majta me'ín í fariseos, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a me'íjna jíme'e mej caí a'íj tirájteu a'íj mej ye'í jíme'en jetzen te'ujpuá'ajte'en. Mat'íj mi autéjhuii mej tí'itiúrixate'en yee a'íj mej ye'í ráaruuren me'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús hua'antíhuau a'íme'ij í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

(Mt. 10:2; Mk. 3:16-19; Hch. 1:13)

¹² A'ájná'imua, Jesús pu á'ume jíri'í tzejta'a tí'ij huatéjniuuni í Dios jemi. Huatáxa'ii ti huatéeniu.

¹³ Tí'ij tapuá'arijme'eca, a'íí pu hua'utajé a'íme'ij í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí hua'avé'ejajpuaxi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua mej ará'ase. Ayee pu hua'utamua'a tijín apóstoles, ti ayén huataújmuua'a tijín se'ij ti tiu'uta'aíjti'ire.

Ayee mú huataújmuua'a a'ííme í mej tiu'uta'aíjti'ire.

¹⁴⁻¹⁵ A'ii mú a'íín pú'een í ti hua'avé'ejajpuaxi. Amuacaícan, a'íj pu huatajé a'íjna í Simón, í mej majta miyen raatamuá'a tijín Pedro. Aj pu íjtá'i a'íjna huatajé í Andrés. Juutzeájra'an pu pú'een a'íjna í Simón. Seica pu ajta huatajé. A'ííme mú a'íín pú'een a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Felipe. A'íj pu ajta huatajé a'íjna í Bartolomé, ajta a'íjna í Mateo, ajta a'íjna í Tomás, ajta a'íjna í Jacobo. A'íí pu yaujra'an pú'een í Alfeo.

Jesús pu ajta a'íjna huatajé í Simón. A'íme'ij pu jetze ajtéme'ecan a'ííme í mej miyen hua'atamuá'amua tijín í mej raayí'iti mej huané'use'en.

¹⁶ A'íme'ij pu ajta huatajé a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een í Jacobo, ajta a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes. A'ii pu a'íín pú'een ti tiu'utátui í Jesús. A'íme'ij pu'u avé'ejajpuaxi.

Jesús pu nu'u tihua'amua'ate jeíhua í teite

(Mt. 4:23-25)

¹⁷ Tí'ij jí Jesús acájraa í jíri'í japua, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu a'ará'a a'u ti a'upá'atza. A'uu mú jeíhua ajteáxiireca'a í teite, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, majta seica. Jéihua mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uchéjme a'úu ti huatacá'a u Judea, majta me'ín í mej a'uun a'uchéjme u Jerusalén. A'íí mú majta ajteáxiireca'a í mej a'uun a'uchéjme a'ujna la coosta, a'ájna já'ahua'a u Tiro, ajta a'ájna já'ahua'a u Sidón.

18 Ayee mú 'een jín mú e'iré'ene mej mi ráanamua, ti ij a'ín tihua'uhuaate'en í mej jín ti'icúcu'ijme. Majta me'ín í mej rajpuaíjtzica'a a'íjna jime'e í tiyáaru'use ti huá'a tzajta'a seijre'e, Jesús pu ajta tihua'uhuaa.

19 Najmi'i matíj mena'a me'uun a'uté'uuca'a, ayée mú tí'itese'eca'a mej ra'ajtamuári'en a'íjna jime'e ti a'ín jetze e'iraaye'i í muári'eri'ire'ara'an ti jín tihua'uhuaate'en najmi'ica.

Mej nu'u jíme'en huataújtemua'ave'esin

(Mt. 5:1-12)

20 Tí'ij jí hua'antaseírajraa a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej caí a'ij tí'ijviicua'i, a'iné mú'ejmi pu ari tiu'ucí'i ti Dios tejá'amua'ajte'e sej si jamuan tiu'uta'ájta tíj na'a rusén jime'e.

21 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en, mú'een mi sej tiejcu. Dios pu tejámuaatá'asin í sej jín huateújvair'e'en.

'Setá'aj huataújtemua'ave'en mi sej ruyein se'íjna jime'e ti a'ij pua'a tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Mú'een xu na'anaa xá'aju'un se'íjna jime'e ti Dios ari amuá'ancu'uvajxi.

22 'Setá'aj hui huataújtemua'ave'en ti pua'a seica teite mejamuájcha'íire'e, na'ari ti pua'a mejamuataamuarite'en, na'ari ti pua'a mej a'ij pua'a á'amuaruuren nusu ti pua'a metejá'amuaajtzi'ira me'íjna jime'e sej ná'astijre'e ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite.

23 Tí'ij teja'uré'enen a'ájna mej miyen a'ij pua'a á'amuaruuren í teite, setá'aj hui huataújtemua'ave'en a'iné jeíhua pu huápi'i tejá'amua'aci'iti a'íjna jime'e ti a'uun tejé'eme'ecan a'u ti Dios é'eseijre'e. Setá'aj tiu'utéene'en se'íjna jime'e sej rutémua'ave'e, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú hui che'atá mena'a a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

24 'Seajta mú'een, mi sej chíjteaani, setá'aj hui huataújxiemiste'en a'iné xu'uri ra'ancuré'a íiyen chaanaca japua í ti rí'i tejámuaatá'asin.

25 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej nain tí'ijcha'íi, a'iné capu hui tí'itíj huateáturaasin mú'ejmi jemi tíj na'a rusén jime'e.

'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een mi sej na'ana, cha'a sena'a, a'iné mú'een xu ruyeinixi'ín, seajta huataújxiemiste'esin.

26 'Setá'aj hui huataújxiemiste'en ti pua'a naími'i miyen tejá'amua'ixaate'e yee xí'epi'ín xu huaríj, a'iné huá'avaujsimua'aci'i, ayée mú che'atá mena'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej caí tzáahuati'ira'a jime'e tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

“Tej nu'u huá'uxe'eve'en í mej tájcha'íire'e”

(Mt. 5:38-48; 7:12)

27 'Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ní'inamua: Setá'aj hui huá'uxe'eve'en se'ímej í mej amuájcha'íire'e, setá'aj seajta rí'i huá'uruuren se'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

28 'Setá'aj rí'i tihua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tejá'amua'axa. Setá'aj hui seajta í Dios jemi huá'a jíme'en huatéjniuuni a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure.

29 'Tí pua'a ja'ati mu'itéjveeni a'ípée jetze, patá'aj hui pajta u jetze pújme'en raatániijte'en tí'ij ajtahua'a mu'itéjveeni a'uun jetze. Tí pua'a ja'ati muá'achuir'a mi a'achamaara, patá'aj pajta mi asiicu'u raatapíjte'en.

30 'Patá'aj pajta tihua'utá'an najmi'ica a'achú mej hui pua'amé tí'itíj muahuavii. Ajta ti pua'a ja'ati tí'itíj ántini í ti mú'eetzi a'aa, capej hui rahuaviira ca'anéri jime'e ti muaatátuiire'en.

31 'Patá'aj pajta hui piyen huá'uruuren í seica a'ij pej tí'ijxe'eve'e mej miyen muáaruuren mú'eetzi.

32 'Niche'e se'j tejámuata'íhua'u. Tí pua'a siyen huá'ixe'eve'e sena'a a'ímej í mej amuá'ixe'eve'e mú'ejmi, ¿a'iné hui tejamuá'amitiejte'e a'íjna jíme'e í niuucari? ¿Ni qui ti'it'j semuá'itín í Dios jemi? Caxu xaa ne'u ti'it'j huamuá'itín a'iné a'íme í mej a'ij pua'a ríci, a'í mú majta hui huá'ixe'eve'e a'ímej í seica í mej majta huá'ixe'eve'e.

33 'Ajta, ti pua'a siyen r'í'i tihua'atá'acare'en sena'a a'ímej í mej r'í'i tejaamuaatá'aca, ¿ni tzaa ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'it'j huamuá'itín í Dios jemi? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee caxu hui a'atzu ti'it'j huamuá'itín a'iné ayée mú che'atá mena'a ríci a'íme í mej a'ij pua'a ríci.

34 'Ajta, ti pua'a hui siyen tihua'utáni'ijte'en ti'it'j ti na'a se'íjna jíme'e mej mi á'iyen amuaatátuiire'en, ¿ni ayén tejamuá'amitiejte'e sej se'íjna jín ti'it'j huamuá'itín í Dios jemi? Capu ayén té'eme. Caxu hui a'atzu ti'it'j huamuá'itín a'iné a'íme í mej a'ij pua'a ríci, a'í mú hua'utáni'ijte í seica, majta miyen rachú'eve'en mej mi á'iyen tihua'utátuiire'en nain í mej caj tihua'utáni'ijte.

35 'Ayee xu'u huárini. Setá'aj hui huá'axe'eve'e a'ímej í mej amuá'ajcha'íire'e. Setá'aj r'í'i tihuá'ajcha'íi. Setá'aj seajta ti'it'j ti na'a hua'utáni'ijte'en. Caxu huá'ahuaviira ca'anéeri jíme'e mej mi amuaatátuiire'en. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti pua'a siyen huárini, jeíhua pu hui tejá'amuaci'íti. Seajta xu yaújmua'ame'en pú'eene'e xá'aju'un a'íjna í Dios í ta japua ti'éseijre'e, a'iné a'í pu r'í'i tihuá'ajcha'íi a'ímej í mej caí r'í'i tihua'atá'aca, ajta a'ímej í mej a'ij pua'a ríci.

36 'Setá'aj siyen huá'ancu'uvajxi'in, a'iné a'ín í ti á'amua'iyá'upua, a'í pu hui ajta huá'ancu'uvajxi'isin.

“Teta'aj nu'u caí huá'axijte'e í seica”

(Mt. 7:1-5)

37 'Caxu a'ij tihuá'ajjeeve í seica; ti ij caí Dios a'ij tejá'amua'ajjeeve mú'ejmi. Caxu seajta huá'axijte'e í seica, ti ij caí Dios ama'ux'ijte'en mú'ejmi. Setá'aj hui tihua'utá'uuni'í í seica. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu ajta tejámuatá'uuni'íira.

38 'Setá'aj tihua'utapua'ijve'en í seica. Tí pua'a siyen huárini, jeíhua pu ajta mú'ejmi tejámuatapua'ijve'esin. Ayee pu té'eme tí ja'atí ra'avé'ejiste'en í medida jetze. A'íjna í ja'atí, mi'í pu r'í'i ra'ure'eruuren, ajta raatéruureajxi'in t'í'ij r'í'i hua'ujra'atza. Temua'a pu naa tira'avé'ejiste'esin ti ij caí avé'evitzen. Aj pu í, amua'ancára'atzi'íira í á'amua'asiicu'u jetze. Ayee pu á'amuaruuren a'iné a'achú sej hui caj tiu'utapua'ijve'e, ayée pu che'atá na'a Dios pu amuaatapua'ijve'esin mú'ejmi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 Ajtahua'a se'j niuucari pu jín tihuá'u'it'íiri'í. Ayen tíjn:

—A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi a'íjna jíme'en í ti arácun. ¿Ni r'í'irí ti a'ín ti arácun rá'anvi'itín í juye jetze se'j ti ajta arácun? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu a'atzu r'í'irí, ti a'ín rá'anvi'itín, a'iné ti pua'a a'ín rá'anvi'itín, naími'í mú hui atévatzisín a'u ti e'etécun.

40 'Ajta ayée pu hui 'een a'íjna jíme'e í mej nee jamuan á'ujjhua'an. A'ín í ja'atí ti ayén tiú'ujmua'ate capu ayén che'atá na'a ruxe'eve'e tíj a'ín ti tí'ijmua'ate, sino tí'ij ari ra'antipua'arite'en í ti tiú'ujmua'ate, aj pu hui xaa ayén éene'e a'ame tíj a'íjna í ti tiraamuá'ate.

41 'Pajta mú'ee, a'iné hui 'een jín piyen rase'j í a'ihuáara'a a'íjna ti cíj caj te'uteájturaa í Dios jemi. Mí pajta mú'ee, capej ase'j í pej hui jín jeíhua á'atura í Dios jemi.

42 Tí pua'a peri jeíhua jín auteájturaa í Dios jemi, ¿a'iné hui tí'irí'irí pej piyen tiraata'ixaate'en pe'íjna í a'ihuáara'a ti cíj caj te'uteájturaa a'ij ti ti'it'j jín te'uteájturaa í Dios jemi? Capu a'atzu a'ij tí'irí'irí, a'iné capej hui ase'j mú'ee ase'j a'ij pej ti'it'j jín te'uteájturaa í Dios jemi.

'Mú'ee mi pej a'ij pua'a tí'ijr'í'ire mé jéjre'e, pauj mi'í seicié tiú'umua'atí, pajta nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite í pej hui jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu hui xaa ayén tiraav'ijte'e í pej piyen tiraata'ixaate'en í se'j a'ij ti ti'it'j jín te'uteájturaa í Dios jemi.

Tej nu'u jíme'en ráamua'ati ti'itíj ti nu'u ciyéjra'a pú'een
(Mt. 7:17-20; 12:34-35)

⁴³ 'Ayeé pu'u ajta 'een, tíj í ciyej, nain ti ti'irí'een, ri'éene'en pu tí'itaaca. Ajta nain í ciyej ti caí ti'irí'een, capu ajta ri'éene'en tí'itaaca.

⁴⁴ Ajta naijmi'i í ciyej ti tí'itaaca, ayéé mú hui tí'imua'amua me'íjna í ti tí'itaaca, a'iné a'íjna í huaréj taca'i, capu a'íin rataca'i í ciyej ti tétzicare'e sino a'ij pu jetze me'ecan í ruciye'e. Ajta a'íjna í uuva taca'i, capu ajta a'íin rataca'i í j'ítzijca'ixa'a jetze sino a'ij pu ajta jetze me'ecan í ruciye'e. Ayeé xu che'atá sena'a seajta tí'ijmua'areeren ja'ati ti tévira'a pú'een tij rí'i tí'itevij nusu caí se'íjna jime'e a'ij ti rici.

⁴⁵ 'A'íjna í ja'ati ti rí'i tí'itevij, a'íi pu hui rí'i tí'ixaxa'a, ajta a'íjna ti rí'i tí'ixaxa'a, a'úu pu me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti x'épi'in 'een. Ajta a'íin ti a'ij pua'a tí'itevij, a'íi pu a'ij pua'a tí'ixaxa'a, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tí'ixaxa'a, a'úu pu hui me'ecan tzajta'an a'u ti jeíhua yá'avaa ti a'ij pua'a 'een. Ayeé nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a, a'íi pu hui tí'ixaxa'a a'íjna jime'e í ti rá'avaa í ru tzajta'a.

A'ij ti nu'u se'j tí'ijri'ire, ajta í se'j
(Mt. 7:24-27)

⁴⁶ 'Seajta mú'een, mi se'j hui caí siyen tí'iruure a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, a'iné 'een jín siyen tí'inejee tíjín: "Nevástara'a, nevástara'a."

⁴⁷ 'Ayeé nu hui tejámuaatá'ixaate'esin a'iné 'een a'íjna í ja'ati ti neetzi jemi mú a'uvé'emej ti ij neetzi huanamua, ajta ayén tiú'uruuren a'ij nej ti'ixa.

⁴⁸ Ayeé pu hui 'een tíj a'íjna í ja'ati ti chi'i ájtaahuaca'a. A'íjna í ja'ati, jé'ecan pu ru'ucá'ijche téte'imua. Tí'ij jí rá'ajtaahuaca'a í jaxu'u í tete japua. Matí'ij mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámiiyeca'a í játe'ana. Aj pu i jetzen ajté'a í játe'ana í chi'ij. Ajta a'íin í chi'ij, capu hui á'ave a'iné temua'a pu naa rí'i tirá'ajtaahuaca'a í ja'ati.

⁴⁹ 'Mi ajta, a'íjna í ja'ati ti ayén tí'inenamua, ti pua'a caí ayén tiú'uruuren a'ij nej ti'ixa, ayéé pu hui 'een tíj í se'j ti ajta chi'ij ájtaahuaca'a. Capu ru'ucá'ijche téte'imua a'íjna í ja'ati. Matí'ijta mi huatéviiyeca'a. Ajta huatámiiyeca'a í játe'ana. Tí'ij jetzen ajté'a, aj pu i rá'arie. Nain pu hui tejá'urie a'íjna í ja'ati.

7

Tí'ij nu'u Jesús tiráahuaa a'íjna í ti ravaire'e a'íjna ti anxíte tí'ajta
(Mt. 8:5-13)

¹ Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'a'ixaate'eca'a í teite, aj pu i a'uun á'uraa u Capernaúm.

² A'uun pu se'j a'utéveeca'a xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. A'íjna jemi, se'j pu tí'icui'i ti jemin tí'ivaire'e. Pu'uri á'ame'erejca'a. Ajta í xantaaru'u, jeíhua pu raxí'eve'eca'a a'íjna ti jemin tí'ivaire'e.

³ Tí'ij jí a'íin anxíte ti tí'ajta, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij ti ti'ití ruurejca'a í Jesús. Aj pu i teite huata'áj mej mi ya'utájeeve. A'íime í teite, a'ii mú a'íin pu'éene'e í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a, majta í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a.

⁴ Matí'ij mi a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a. Jéihua mú raatéje. Ayeé mú tiraata'ixaa tíjín:

—Jé'ecan pu raavíjte'e pej á'ume'en jemin a'u ti é'eche pej pi piyen huárini a'ij ti timuaatáhuaviira.

⁵ 'Jé'ecan pu hui rí'i titájcha'íi a'íjna. Ajta a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í teyuu. —Ayeé mú tiraata'ixaa.

⁶ Tí'ij jí Jesús u á'ume huá'a jamuan. Aa pu vejli'i aumé'ecaa, tí'ij a'íin ti anxíte tí'ajta, ajta pu ru'amiigustemua'a huata'áj mej mi miyen tiraata'ixaa ti nu'u caí a'uun e'ará'asti a'ujna ti é'eche. Ayeé mú tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capu hui rí'i tiraavíjte'e pej anú'asti.

7 A'íj pu jín, capu ayén tiná'amitíejte'eca'a ti raavíjte'e nej ne'uun a'atanén a'u pej a'utéveeca'a. Tí'ij caí muamuári'eriste'e, ayée pepu'u hui huárini pej raataxáj yee pu'uri huarúj í ti ajemi tí'ivaire'e. Tí' pua'a piyen tiu'utaxáj, aj pu a'ín rujni í ti ne jemi tí'ivaire'e.

8 A'íj nu hui jín niyen tí'imua'ixaate'e a'iné se'j pu tí'ine'ajte'e ineetzi. Nee nu neajta ti'itíj jín antínmua'aree; neajta tihua'ajte'e í xantaaru'u. Tí' pua'a se'j netiu'uta'áijte'en yee aricu, a'í pu ayén rini ti á'ume'en. Na'ari ti pua'a se'j niyen tiu'utá'ixaate'en yee mú a'utá'iyi'i, ayée pu rini ti mú a'uvé'eme'en. Ayee nu hui tiraata'ixaate'en a'íjna ti nej jemi tí'ivaire'e yee ayée pej huárini. Ajta a'ín, ayée pu rini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í xantaaru'u a'íjna í Jesús.

9 Ajta a'ín Jesús, tí'ij ayén tiráanamujri'i, jé'ecan pu naa rí'i tira'utase'j a'íjna jemi. Tí'ij jí p'í a'uré'leve ti ij hua'useírajra'ani í teite í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'u ti huatacá'a íiye Israel, canu hui ja'anáj ja'ati huáteu ti ayén che'atá na'a té'atzaahuate'e tíj a'íjna í xantaaru'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

10 Majta me'ín í mej tiu'uta'áijti'ire, a'í mú a'uré'aci a'u ti é'eche a'íjna í xantaaru'u. Mat'íj a'uré'ene, pu'uri huarújcaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e.

Tí'ij nu'u Jesús ajtahua'a raata'aj ti huatarún í tí'irí huam'í

11 A'atzu a'ateevi'i, Jesús pu a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arajtehuaa tíjín Nain. Majta mú a'uc'j jamuan a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Majta seica í teite, mu'íití mú a'uc'j jamuan.

12 Mu'uri vejli'i aujú'ucaa ta'anténine'i chajta'a jetze mat'íj seica antinájcheca'a mej m'íchi huáchuisime'e. A'íjna í m'íchi, a'í pu pú'ee'e yaujra'an í 'íita'a ti ruse'j. A'í pu'u caj p'í'iyaujra'antaca'a ti teáatan. Jé'ihua mú teite jamuan huajú'ucaa.

13 Tí'ij Jesús raase'j, jé'ihua pu huataújxiemiste jemin í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej ayeine.

14 Tí'ij jí ajteáxi'reca'a. Aj pu i ra'ajtamuariej í ciyej ti japuan 'ujcá'a a'íjna ti huam'í. Majta me'ín í mej ráachuisime'e, a'í mú huatéhuiixi. Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee, temuaj, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee: Ájchesi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

15 Ajta a'ín ti huam'í, a'í pu a'ujye'jxi. Aj pu i a'utéjche ti tiu'utaxáj. Tí'ij jí Jesús raatátui í náanajra'an.

16 Mat'íj mi naími'i naa rí'i tira'utase'j a'íj ti ti'itíj huáruu í Jesús. Jé'ecan pu utévatzi í huá'a tzajta'a. Mat'íj mi rí'i tiu'utá'a í Dios jemi. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ja'ati pu hui huatase'jre itejmi jemi ti ve'ecán jín ti'itíjvee, ajta ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Pu'uri mú a'uvé'emej í Dios ti ij hua'utévaire'en í rute'ítestemua'a.

17 Nainjapua mú ráamua'areeri'i a'íj ti ti'itíj huar'j a'íjna í Jesús. Nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, ajta 'á'ayee ti huacá'a, naími'i mú ráamua'areeri'i.

Tí'ij nu'u Juan hua'uta'íteca'a í Jesús jemi

(Mt. 11:2-19)

18 Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'í mú raatá'ixaa a'íj ti Jesús rijcaa. Tí'ij jí hua'apuaca huatajé a'íjna í Juan.

19 Aj pu i hua'uta'íteca'a mej mi raata'íhua'u a'íjna í Jesús yee ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti nu'u mé'e vé'eme, na'ari ayén tiú'ujxe'leve'e tej se'j huachú'leve'en. Mat'íj mi a'uc'j.

20 Mat'íj mi me'uun e'iré'ene a'u ti a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'íjna í Juan ti huá'amua'i'ihuaca, a'í pu hui taja'uta'íteca'a tej ti tiyen timuaata'íhua'u yee: “¿Ni qui mú'ee pe'ín pú'een a'íjna ti mé'e vé'eme na'ari teuj se'j chu'leve'e?” —Ayee mú tiraata'ixaa.

21 Ajta a'ñin í Jesús, auchén pu mu'iicáca tiú'uhuaa í mej tí'icucui'lica'a, ajta seica í mej caí ri'éene'e í ru jetze, ajta í mej tiyaaru'u huá'a tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'ñime í mej aracúcu'unijmee, a'ñi pu tihua'uhuaa mej mi majtáhua'a atanéjne'ere.

22 Tí'ij jí Jesús ayén tiha'utá'ixaa a'ñimej í ti Juan hua'uta'íteca'a tijín:

—Sericu mú'een. Setá'aj á'uju'un í Juan jemi, setá'aj tiraata'ixaate'en a'ij sej seri tiu'uséij, a'ij sej seri tiú'unamuajri'i yee a'ñime í mej aracúcu'unijmee, a'ñi mú hui meri majtáhua'a mé uunéjne'e. Majta a'ñime í mej anaciyáaxavi'ijmee, a'ñi mú meri'ijtáhua'a á'ujujhua'an. Majta a'ñime í mej tijcúcu'i'ineca'a me'íjna jime'e ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, ti ayén ántehuaa tijín lepra, mu'uri huarúj. Majta a'ñime, í mej nácuxa'itaca'a, mu'uri'itáhua'a huíteánajca'amua. Majta a'ñime í mej meri huácuii, mu'uri majtáhua'a mena'a huatarúj. Neajta hui tihua'utá'ixaate'esin a'ñime í mej caí a'ij té'eviicua'i a'íjna jime'e í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en.

23 'Rí'i pu hui tiraatá'asin a'íjna í ja'ati ti caí a'ij pua'a tiraatá'an mé núurieeni, a'íjna jime'e ti caí ch'é'e té'eviicua'i neetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

24 Mat'í'ij mi a'ucíj a'ñime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e. Tí'ij jí Jesús a'utéjche ti tihua'ítiií í teite a'íjna jime'e í Juan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Tí'itájni sej a'utéeseij se'újna í 'itizá? ¿Ni qui huini xámua'ij u se'usej ti eeca raru'uxante'e? Caxu xaa ne'u.

25 Ca'ín, ¿tí'itájni sena'a hui a'utéeseij? ¿Ca'ín ja'ati sena'a u a'utéeseij ti ri'éene'en te'ucáavij? Caxu xaa ne'u, a'iné xu'uri ramua'aree tijín a'ñime í mej miyen ri'éene'en te'ucavijmee, majta a'ñime ti hua'aráanajche naíjmi'i tíj na'a ti tí'ijnajche, a'úu mú'é'eche a'u mej rey'é'eche.

26 'Ari ti pua'a secaí se'íjna a'utéeseij, ¿tí'itájni sena'a a'utéeseij? ¿Ni qui hui se'j ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a? Jee tzíte'e, ayée nu tejá'amua'ixaate'e yee a'ñi pu pírici. Ajta a'ñin, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itéjvee.

27 A'ii pu hui a'ñin pú'een í ti jime'en rá'axa í yu'uxari jetze tijín:

Nee nu hui se'j amuacá huata'íti ti huatasejre'esin pecáí mú'ee.

A'ñi pu rí'i huá'aruuren í teite mej mi mua'ancuré'evi'itin mú'eetzi.

28 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee a'ñime tzajta'a naíjmi'i í teite í mej huatasejre'íyen chaanaca japua, capu ja'ati ja'anáj te'enteájrupi tí'itíj jime'e í ti jaítze'e ve'éé caí í ti jín tí'itéjvee a'íjna í Juan. Mí ajta, a'ñin ti jaítze'e ciliéene'e jín tí'itéjvee í Dios jemi, jaítze'e pu hui ve'ecán jín tí'itevéé a'ame a'íjna í ja'ati caí a'íjna í Juan a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén autéchesin ti tiu'uta'ájta nainjapua.

29 'Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan, a'ñi mú hui ra'ancuré'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios me'íjna jime'e ti Juan huá'umuai'ihua. Ayee mú che'atá mena'a ra'ancuré'a a'ñime mej tí'iteji'ivi.

30 'Majta hui a'ñime í fariseos, majta a'ñime í mej tiú'ujmua'ate í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, a'ñi mú hui ratíteca'a a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné camu huaújmuai'ihuaca'a í Juan jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

31 Ajtahua'a seicié pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i í Jesús tijín:

—¿A'iné nena'a tiraataxáj yee ayée mú'een a'ñime í teite íjii mej huáteemua? ¿Ni caí mé'e tí'itíj ti ayén'een cumu a'ñime?

32 'Ayee mú hui e'en matíj í tí'iríi mej á vejli'i a'ujteí a'u mej tejá'atua. A'ñi mú miyen tihua'atají'ivi í seica tijín: “Teti'utac'ísite sej si tiu'utéene'en, mi seajta caí, caxu tiu'utéenei. Teajta tu tiu'utáchuiicaca'a ti tiú'uxieemiste'e jime'e, mi seajta caí, caxu huaújjeineca'a.”

33 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna í Juan, tí'ij a'ñin yé uvé'ene, capu hui pan cua'aca, capu ajta viinu ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu e'en matíj a'ñime í tí'iríi se'íjna jime'e sej siyen tí'ixa se'íjna jime'en í Juan tijín: “Tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'e.”

³⁴ Neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nee nu tí'icua'a, neajta ye'eca. Seajta mú'een, ayée xu ti'ixa neetzi jíme'en yee huápi'i nu tí'icua'a, neajta netahuaive. Ayee xu seajta ti'ixa tijín yee ye'ecui huatéjvee hua'amiigu a'íime mej tí'iteji'ivi, ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi.

³⁵ A'íjna ti Dios jemi rí'i meteúumua'aree, a'íi mú hui ramua'aréeren í yaújmua'ame'en í mej rí'i metíteumuámua'aree í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús a'utéveeca'a a'u ti'é'eche í Simón ti fariseo pú'eene'e

³⁶ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj. Seíj pu raatá'inee a'íjna í Jesús ti jamuan tiú'ucua'ani. A'íjna í ja'ati, fariseo pu pú'een. Ayee pu ántehuaa tijín Simón. Aj pu i Jesús á a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa vejli'i a'utéjvee a'ij mej tiraaxí'epi'íntari'iri'i a'íjna ti raatá'inee.

³⁷ Ajta a'íin 'íita'a, a'úu pu a'utéveeca'a. Jéihua pu a'ij pua'a ti'itiújcha'íica'a a'íjna í Dios jemi. Tí'ij jí a'íi ráamua'areeri'i tijín a'úu pu tejé'ecua'a fariseo ti'é'eche a'íjna í Jesús. Aj pu i tetej limeetajra'a pu e'evé'ejaj. Tí'ití pu urajmuuaa ti naa teáarí'e.

³⁸ Tí'ij jí á vejli'i a'utéechaxi a'u ti Jesús anu'uhuaré'eca'a í meesa a'utéjvee. Ruyeineca'a a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí Jesús íca jetze tíztutixi í ti a'itajá'ara'atajye'ícaa a'íjna í 'íita'a. Tí'ij jí rucipuá jín racáhuatzi'iri'i, ajta ra'anáapi'ítze. Tí'ij jí ícá'ra'an jetze racáaxire a'íjna ti naa teáarí'e.

³⁹ Ajta a'íin fariseo ti Jesús huatá'inee, tí'ij raaseíj a'ij ti rijcaa a'íjna í 'íita'a, ayée pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a tijín: “Tí pua'a amín pú'eene'en tevi seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu hui ramua'aréeren tí'itíj ti tévira'an pírici a'íjna í 'íita'a ti a'ij pua'a ti'itiújcha'íi í Dios jemi.”

⁴⁰ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Simón, tí'itíj nu muaatá'ixaate'esin.

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Simón tijín:

—Maeestru, patá'aj naatá'ixaate'en.

⁴¹ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Seíca mú nu'u hui tirá'acha'íire'eca'a me'íjna í ja'ati ti tumin hua'utániíjte, a'íimej mej hua'apua. Seíj pu nu'u ayén tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu anxíj ciento í tumin. Ajta í seíj, ayée pu nu'u tirá'acha'íire'eca'a a'achú cumu muáacua jetze í tumin.

⁴² Ja'iné camu a'atzu tí'ituaave'e í mej jín tiraanájchite'en, a'íi pu nu'u hui ti-hua'utá'uuni'iri'i a'íimej í mej hua'apua a'achú mej caj tirá'acha'íire'eca'a. Me'ecui xaa, ¿a'iné timuá'amitíejte'e? ¿A'ataani hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna í ti hua'utá'uuni'iri'i? —Ayee pu Jesús tiraata'íhua'uri'i.

⁴³ Ajta a'íin í Simón, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu tiná'amitíejte'e ineetzi a'íjna jime'e ti tihua'utá'uuni'iri'i, a'íi pu hui jaítze'e raxí'eve'e a'ame a'íjna ti jaítze'e tirá'acha'íire'eca'a a'iné jaítze'e pu tiraatá'uuni'iri'i.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'ín pej hui tiu'utaxájtaca'a.

⁴⁴ Aj pu i píi a'uré'eve ti ij raaseíj a'íjna í 'íita'a. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Simón tijín:

—¿Ni pecaí raseíj pe'íjna í 'íita'a? Nee nu uteájrupi íiyu pe'é'eche. Capej racáaxire í jaj í ne'íica jetze. Mí ajtá'i amín í 'íita'a, a'íi pu hui na'ana'íri'i ne'íica jetze a'íjna jime'e ti a'itajá'ara'atajye'ícaa. Ajta na'anáhuatzi'iri'i í rucipuá jime'e.

⁴⁵ Mú'ee pej hui caí nu'itépí'ítze. Mí ajtá'i amín mí 'íita'a, tíj na'a ti huiiteájrupi yú ch'íta, a'íi pu na'anáapi'ítze í ne'íica jetze.

⁴⁶ Mú'ee pej caí na'avé'exiri'iri'i tí'itíj aceite yen nemu'uutze'e. Mí ajtá'i amín, a'íi pu hui na'anáxiri'iri'i í ne'íica jetze tí'itíj ti naa teáarí'e.

⁴⁷ A'íj nu jín niyen tí'imua'ixaate'e. A'íi pu jeíhua auteájturaa í Dios jemi. Neajta nu nain tiraatá'uuni'iri'i a'iné jeíhua pu nexí'eve'e já'araa. Mí pajta mú'ee, mí nej c'íj caj timuaatá'uuni'iri'i, mú'ee pej hui c'íj caj tí'inexe'eve'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁴⁸ Ajta Jesús pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Nu'uri hui timuaatá'uuni'iri'í í pej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁴⁹ Majta me'ín í seica í ti hua'utá'inee, mat'íj miyen tiráanamujri'í, mat'íj mi autéjhui mej ti'ihuaúrihua'u, tijín:

—¿A'ataani pú'een amíjna mi ti tíhua'utá'uuni'ira a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi? —Ayeé mú tiu'uteáurihua'uraca'a.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tijín:

—Pu'uri Dios mua'irájtuaa a'íné peté'atzaahuaté'e mú'ee. Aricu hui á'ura'a axiéehua. —Ayeé pu tiraata'ixaa.

8

Majta nu'u a'íime í 'uuca í mej ravaire'eca'a me'íjna í Jesús

¹ Tí'íj ayén tiuju'uríj, a'úu pu á'uche'ecane'e tíj na'a a'uun mej a'uchéjme í chajta'a jetze, ajta a'ímuá mej a'uchéjme. Jesús pu tihuá'u'itíiri'í a'íjna í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin, ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'áijta. Majta mú á'ujuhua'ane'e a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

² Majta seica jamuan á'ujuhua'ane'e mé 'uuca, í ti Jesús tihuá'uhuaa, ajta a'íime í ti huá'a jetze tiyáaru'use huatamuári. A'íi mú a'ín pú'een a'íjna í María, mej miyen ratamuá'amua tijín Magdala ti é'eme'ecan. A'íjna jetze í 'íita'a, a'íj mú jetze huiráaci í tiyáaru'use í mej aráhuapua ará'ase.

³ Seíj pu ajta á'uche'ecane'e ti ayén ántehuaa tijín Juana, íra'ara'an pu pú'een a'íjna í Chuza, í ti tí'itájvee í Heródes jemi. Ajtahua'a seíj, a'íjna í Susana, majta jeíhua, mé mu'ití mej jamuan á'ujuhua'ane'e. A'íi mú majta ravaire'eca'a me'íjna í Jesús, majta a'ímej í seica í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase me'íjna jime'e í mej tí'ijcha'íca'a a'ímej í 'uuca.

A'íjna í ja'ati ti nu'u tí'ihuaste'eca'a

(Mt. 13:1-9; Mr. 4:1-9)

⁴ Majta í teite mej a'ímuá a'uchéjme, maúche'e mú ajteáxírijme'ecaa. A'uu mú a'arací'ica'a seíj chajta'a jetze, ajtahua'a seíj, ajtahua'a seíj. Mat'íj mauj e'evé'ecí'ica'a, Jesús pu ayén tiu'utámuarítaca'a tijín:

⁵ —Ja'ati ti nu'u hui tí'ihuastehua'a, u pu nu'u á'ume ti tejé'ehuaste'en. Aa pu aumé'ecaa ratáhuana'a í imue'eri. Seica pu nu'u juye jetze huavatzíjraa. Mat'íj mi japuan huachéecajraa a'íime í teite. Majta pina'ase, júte'imua mú a'icára'arave'e. Aa ma'uráaseajrá'a meráacuaa.

⁶ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u hui huavatzíjraa tetej tzajta'a. Tí'íj ajneájxi, aj pu i huaré'ataa í xicaj jime'e a'íné capu huariéenajye'ícaa.

⁷ Ajta seica í imue'eri, a'úu pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'utzícare'eme. Ajta a'ín í tzicare'e, a'íi pu nu'u huavaújse jamuan í imue'eri. Capu tiu'utá'a í imue'eri ti te'ejneájxi'in.

⁸ Ajta seica í imue'eri, áa pu nu'u huavatzíjraa a'u ti a'urí'en í chuej. Naími'í pu hui huanéj. Jéihua pu nu'u tiú'ucíreca'a. Jéihua pu jaítze'e airájraa caí í seica ti raahuáste. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'íj raatapuá'ajtaca'a ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tihua'utá'ixaa ca'anín jime'e, tijín:

—Mí sej huiteánajca'amua, xáanamujri'í hui temua'a naa. Yee pu'u.

Tí'íj nu'u a'íjna jín tihuá'itíiri'í í niuucari

(Mt. 13:10-17; Mr. 4:10-12)

⁹ Majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú raata'íhua'uri'í a'íj ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti raatamuáritaca'a.

¹⁰ Ayeé pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Dios pu amuaatá'a sej yaú'itiée xa'araa í ti rú'avaa í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij ti a'ín tí'ajta. Mí ajta í seica, canu hui e'ehauritiécan jín tihua'utá'ixaate'esin, sino chuijtari nu'u jime'en tihua'utá'ixaate'esin ti ij ayén tihua'uruuren a'ij ti té'eyu'usi'i tijn:

Mú'een xu nu'u xaa mé uunéjne'eri xá'aju'un.

Aru, caxu ti'itij seijran.

Mú'een xu xaa ranamua.

Aru caxu hui yaú'itiée xá'aju'un.

Jesús pu ayén tihua'ixaate'e a'ij ti huataújmua'a í niucari

(Mt. 13:18-23; Mr. 4:13-20)

11 'A'ijna í niucari nej raataxájtaca'a, ayée pu hui huataújmua'a. Í imue'eri, ayée pu 'een tijn í niucari ti Dios jemi é'eme'ecan.

12 'Ajta í imue'eri ti huavatzjraa juye jetze, ayée pu 'een matij a'íime í mej ranamua í niucari ti Dios jemi é'eme'ecan. Ajta a'ín tiyaaru'u, a'íi pu hui a'ure'enén, tihua'ari'ira í niucari ti huá'a tzajta'a huataéjturaa. Ayee pu rici mej mi caí rá'antzaahuate'en, ti ij caí Dios hua'irájtuaani.

13 'Ajta a'ijna í ti tetej tzajta'a huavatzjraa, ayée pu hui 'een matij a'íime í mej huataújtemua'ave matij amuacá ráanamujri'i. Mí majta a'íime, camu a'atzu té'eviicua'i. A'atzu mú á'atee mej té'atzaahuate'e. Aru t'íjtá teja'ure'enén a'ájna xicájra'a mej jetzen tirajpuaítzi, camu cha'a te'utáviicua'i. Ca'anacan mú mé rúujisin.

14 'Ajta a'ijna í imue'eri ti a'uun huavatzjraa tzicare'e tzajta'a, ayée pu hui 'een matij a'íime í mej ranamua í niucari. Aru a'íime, í mej mauj yen huaté'uu íyen chaanaca japua, jé'ecan mú a'ij té'ujmua'ate me'ijna jime'e í ti huá'amuari'eriste'e na'ari a'ijna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'í ca'ín a'ijna jime'e í ti hua'aránanajche ti naa seijre'e. A'ij pu jín camu araúraste mej jeíhua rí'i tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

15 'Ajta a'ijna í imue'eri ti a'uun nu'u huavatzjraa í chuej japua a'utí a'urí'en, ayée pu 'een tijn a'íime í mej urarí'ene'ejme í ru tzajta'a, majta á'ujca'ane ruxí'eví'ira'a jime'e ti Dios hua'uta'a'áj nain jime'e. A'íi mú hui ranamua í niucari, majta ru'uté'an í ru tzajta'a. Majta te'utáviicua'i. Ayee mú 'een jín huarín, jeíhua mú rí'i tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

A'ij nu'u jín tí'ivaire'e a'ijna í aparaatu

(Mr. 4:21-25)

16 '¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi a'ijna jime'en í ja'ati ti hui aparaatu ti'itij tícha'íi? Tí'ij rá'ajtaira, ¿a'uné jetze iyé'uruuren? ¿Ni qui xa'ari tzajta'a ruutéchajtza na'ari caama jete ye'iráchajtza? Capu xaa ne'u. Ja'ati ti na'a án pu imuá ya'ujchájta mej mi atáneere í taij jime'e í mej a'uteáru'ipi.

17 Ajta, naíjmi'i tijn na'a mej avíitzi'i jín miyen rici í teite, capu hui ayén éene'e a'ame. A'íi mú xaa hui ramua'aréeren tí'ij Dios mé jéjre'e raatasejrata.

18 'Rí'i xu'u mú'een sej si temua'a naa tiráanamua, a'iné ti pua'a ja'ati ti'itij tícha'íi í Dios jemi, Dios pu jaítze'e tiraatá'asin. Ajta a'ín ti caí ti'itij tícha'íi í Dios jemi, Dios pu hui rá'ari'ira a'ijna í ti ayén tirá'amitíejte'e ti nu'u tí'ijcha'íi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

I mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Jesús

(Mt. 12:46-50; Mr. 3:31-35)

19 Ajta a'ín náànajra'an í Jesús, majta ihuáamua'ame'en, a'íi mú e'iré'ene mej mi raasej. Aru, capu huatári'iristareca'a mej ajteáxiire á vejli'i jemin a'iné jeíhua mú teite aité'uuca'a tá'apueerta.

20 Ja'ati pu ayén tiraata'ixaa a'ijna í Jesús tijn:

—Mé pua'acíé mú a'uté'uu a'anáàna, majta a'ihuáamua'a. Méjxe'eve'e mej muaasej.

21 Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijn:

—A'ii mú hui a'ín pú'een í nináana, majta í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej ranamua í niuucari ti Dios jemi é'eme'ecan, majta miyen rí'i tirá'astijre'e a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.
—Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús raatépua'ajte í eeca

(Mt. 8:23-27; Mr. 4:35-41)

²² Ja'anáj ti ayén tiuju'uríj. Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—Tiché'e antáçine u jetze pújme'en a'u ti a'alaguun.

Matí'ij mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'ucíj.

²³ Maúche'e mú jaj japua huajú'ucaa, tí'iquí huatácu a'íjna í Jesús. Tí'ij jí huatá'eecareca'a, ajta jeíhua pu ateáxijrihua'a í jaj í baarcu jetze. Mu'uri tén a'ucárutijme'e.

²⁴ Majta a'íime í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'íi mú ya'ujíste a'íjna í Jesús. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, Tu'uri hui tén á'ajamín.

Ajta a'ín Jesús, a'íi pu ájchee. Tí'ij jí raatá'ijmíjri'i í eeca, ajta japuutzari ti tiújta'ahua'a. Jíme'en pu'u raatá'ijmíjri'i, aj pu i huateápua'areca'a. Tí'ij jí naa hua'é'ene'e já'araa.

²⁵ Tí'ij jí ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tíjín:

—¿A'íné'een jín secaí té'atzaahuat'e?

Ajta a'ímej jemi, jé'ecan utéevatzi í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú majta a'ij pua'a tira'utaseíj. Ayee mú tí'iru'ihua'uraca'a tíjín:

—¿Tí'itáani tévira'a pú'een amíjna? A'íi pu hui tihua'áijte'e í eeca, ajta í jaj, majta hui rá'antzaahua.

Ija'ati ti nu'u Gadara é'eme'ecan

(Mt. 8:28-34; Mr. 5:1-20)

²⁶ Matí'ij antacíj, a'úu mú a'ará'a a'úu ti huatacá'a u Gadara. U jetze pújme'en ti é'eseijre'e u Galilea.

²⁷ Tí'ij jí Jesús a'itáara í baarcu jetze. Aj pu i seíj ra'antinájcheca'a. A'uu pu é'eme'ecan í chajta'a jetze a'íjna í ja'ati. Tiyáaru'use pu tzajta'an seijre'e. Pu'uri á'atee ti caí tí'téchejca'a a'íjna í ja'ati. Capu ajta chí'ij jetze chejca'a. A'uu pu'u e'echéjme'e a'u mej mí'ichite e'evé'enaamuaca.

²⁸ Tí'ij raasej a'íjna í Jesús, án pu e'erájve íicájra'an jetze í Jesús. Jé'ecan pu huajíjhuaca'a a'íjna í ja'ati. Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tíjín:

—¿A'íné' títíj peteáruuren ineetzi jemi, Jesús, í pej yaujra'an pírici í Dios ti ta japua é'eseijre'e? Ayee nu hui tí'imuahuvii. Capej hui puaíjtzí neetá'acare'en.

²⁹ Ayee pu a'ín ja'ati tiraatáhuaviiri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ari tiraata'aíj a'íjna í tiyaaru'u ti nu'u huirájra'ani í teví jetze. Mu'íi pu tiyaaru'u raatéevi'i a'íjna í ja'ati. Majta a'íime í teite í mej a'uun e'echéjme'e, a'íi mú ra'amuáji'iquihua'a muájca'are'ara'an jetze, majta ru'íca jetze alaambre jime'e. Matí'ij mi raaté'avaata.

Ajta a'ín í teví, tí'ij pí na'a pu rajtzá'ana'a í'alaambre, ajta mé iyaúuruti a'u ti caí é'e tí'tíj a'íné' tiyaaru'u pu tzajta'an seijre'eca'a.

³⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'íné' pua'antehuaa mú'ee?

Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tíjín:

—I tej sei ví'ira'a ará'ase.

Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna jime'e í mej mu'íití tzajta'an seijre'e í tiyáaru'use.

³¹ Majta a'íime í tiyáaru'use, jeíhua mú rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti 'ij a'ín caí hua'uta'íte mej á'ucíne ti e'etécun a'u mej á'anami'i í tiyáaru'use.

³² Majta á vejli'i, í tuiixu é'ecíne, áa mú tejá'ucua'anen jíjri jetze. Majta a'íime tiyáaru'use, ayee mú tiraatáhuaviiri'i me'íjna í Jesús ti hua'utá'an mej mi í tuiixu tzajta'a a'uteáruute. Aj pu i hua'utá'a.

³³ Matí'ij huiráaci í tevi jetze, matí'ij mi a'uruáachejraa ca'anín jime'e. Matí'ij mi a'uteájrupi í í tuiixu tzajta'a. Majta me'ín í tuiixu a'uruáachejraa. Matí'ij mi ancáavatzi a'u ti e'encátee. Matí'ij mi áata'a atéevatzi. Matí'ij mi a'ujámi.

³⁴ Majta a'íime í mej huá'acha'íica'a í tuiixu, matí'ij raasej a'ij ti ti'itíj huaríj, a'íi mú a'uruáachejraa. Matí'ij mi hua'utá'ixa í teite chajta'a mé é'eche, majta a'ímuá mej a'uchéjme a'ij ti ti'itíj huaríj.

³⁵ Matí'ij mi a'íime í teite, a'úu mú e'iré'ene mej mi raasej. Matí'ij a'uun e'iré'ene a'u ti Jesús a'utéveeca'a, a'úu mú yá'uteu a'íjna í ja'ati í mej jetzen huiráaci a'íime í tiyáaru'use. A'u pu a'utácatii í Jesús jemi. Pu'uri ti'itíchejca'a. Capu ché'e rutímua'iraca'a. Matí'ij mi tiu'utátziin temua'a jeíhua.

³⁶ Majta a'íime í mej raasej, a'íi mú tihua'utá'ixaa í teite a'ij ti Jesús tiráahuaa a'íjna í ja'ati tiyáaru'use mej tzajta'an seijre'eca'a.

³⁷ Matí'ij mi naími'i í mej a'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Gadara, a'íi mú rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús, ti nu'u á'ura'ani a'iné jeíhua mú tiu'utátziin. A'íj pu jín Jesús ateájraa í baarcu jetze. Ti'ij jí á'uraa.

³⁸ Ajta a'íin í ja'ati tiyáaru'use mej jetzen huiráaci, jeíhua pu rájhuaviiri'i a'íjna í Jesús ti raatá'an ti jamuan á'ura'ani. Mí ajta i caí, capu raatá'a ti jamuan á'ura'ani.

³⁹ Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui huaré'ara'ani a'u pej é'eche patá'aj hua'utá'ixaate'en a'ij ti muáaruu í Dios, a'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e.

Aj pu i á'uraa a'íjna í ja'ati. Ti'ij jí nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a í chajta'a jetze, a'íi pu hua'utá'ixa a'ij ti ti'ití ráaruu ti huápi'i ruxe'eve'e a'íjna í Jesús.

*Tí nu'u yaujra'an pu'éene'e í Jairo, ajta nu'u a'íjna í 'íta'a ti tí'icui'ica'a
(Mt. 9:18-26; Mr. 5:21-43)*

⁴⁰ Tí'ij Jesús a'uré'araa yú jetze pújme'en, jeíhua mú teite ra'ancuré'evi'iti. Muaateújtemua'ave a'iné a'íi mú rachú'eve'eca'a.

⁴¹⁻⁴² Jíme'en pu'u Jesús a'uun a'ará'a, aj pu i sejí í ja'ati é'ejtunutaca'a á vejli'i jemin í Jesús. Ayee pu ántehuaa tijín Jairo. A'íi pu tí'ajta u teyujta'a. Ti'ij jí a'íin raatáhuaviiri'i ti Jesús a'uré'enen jemin chajnan a'iné pu'uri nu'u á'ame'ere í yaujra'an. Ajta, a'íi pu'u caj pítí'ijyauj, íitacan. Ajta a'íjna í yaujra'an, ayée pu rájcha'íi a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a. Ti'ij jí Jesús á'uraa jamuan. Majta í teite, jeíhua mú ajteáxíreca'a jemin. Temua'a mú tité'ecataca'a.

⁴³ Ajta a'íin 'íta'a, áa pu ajta a'utéveeca'a. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua nine'ira'a ti ayén a'íjna jín tí'icui'i a'íjna jime'e ti tí'ira'asecare'e í xúure'e. Capu mé'e a'atíjca'a ti raayí'itihua'a ti tiráahuaate'en.

⁴⁴ Ti'ij jí a'íin 'íta'a, huarita'an a'uré'ene. Aj pu i ra'ajtamuariej í c'ixure'ara'an jetze. Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu i huateápua'areca'a ti uvé'emi'íye í xúure'e.

⁴⁵ Ti'ij jí Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani hui na'ajtamuariej?

Naími'i mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Canu nee.

Matí'ij miyen tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pedro, a'íi pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Maestru, jeíhua mú ajteáxíri í teite mú'etzi jemi. Majta á'ujtajche.

⁴⁶ Mí ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ja'ati pu xaa na'ajtamuariej. Nee nu hui ráamua'areeri'i tí'ij nemuári'eri'ira'a huirájraa. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁴⁷ Ajta a'íin í 'íta'a, a'íi pu ráamua'areeri'i ti caí rí'irí ti huateúravaa. Ti'ij jí e'iré'ene. Ruvivé. Aj pu i é'ejtunutaca'a jemin í Jesús. Ti'ij jí ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné 'een jín ra'ajtamuariej mé jéjre'e mejseíraca'a í teite. Ajta ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e ti huarúj.

⁴⁸ Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, pepu'uri hui huarúj pe'íjna jime'e pej té'atzaahuat'e. Aricu, á'ura'a axiéhua.

⁴⁹ Aúche'e pu ti'ixáataca'a tí'ij se'ij e'iré'ene ti huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej a'uun é'eche í Jairo jemi, a'íjna ti tí'aijta u teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri huamí'i ayauj. A'íj pej hui jín caí cha'a tira'antiú'uuni'ira'an mi maestro.

⁵⁰ Tí'ij Jesús ayén tiráanamujri'i, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Jairo tijín:

—Capej tí'itzi'ine'e. Patá'aj té'antzaahuat'en pena'a. Aúche'e pu hui rujni. —Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵¹ Mat'í'ij mi a'ucíj. Mat'í'ij me'uun a'ará'a Jairo ti é'eche. Mat'í'ij me'uun a'uré'ene, capu hua'utá'a í teite mej a'uun a'uteárute u chí'ita. A'ímej pu'u huatá'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Ajta a'íime í vaújsimua'ame'en í ti huamí'i, a'ímej pu ajta huatá'a.

⁵² Majta me'ín í teite á pua'acé mej a'uté'uuca'a, naími'i mú ca'anín jín ruyeineca'a. Máujxiemiste'ecaa micu.

Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu ruyeine. Capu hui mi'ichi. Cutzú pu'u.

⁵³ Mat'í'ij mi raate'atzeájraa a'iné méjmua'areereca'a tijín huamí'i.

⁵⁴ Tí'ij jí Jesús ra'ajtamuariej í pa'ari'i í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Niyauj, ájchesi.

⁵⁵ Tí'ij jí xiéjniu'ucare'ara'an huaré'araa í jemin. Jíme'en pu'u huaré'araa í jemin, aj pu í ájchee. Tí'ij jí Jesús ayén tihua'uta'a'áj í vaújsimua'ame'en mej nu'u tiraamín.

⁵⁶ Jé'ecan mú naa rí'i tira'utase'ij í vaújsimua'ame'en. Ajta a'ín Jesús, a'í pu hua'utá'ijmijri'i mej caí ja'ati ixaate'e a'ij ti tí'it'ij huaríj.

9

Tí'ij nu'u Jesús hua'aré'e'itixi a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase
(Mt. 10:5-15; Mr. 6:7-13)

¹ Ja'anáj pu nú'u ayén huaríj a'íjna í Jesús. A'í pu hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj pu tihua'u'íjca a'íjna jime'e mej mi hua'utamuarite'en a'ímej í tiyáaru'use í mej teite tzajta'a seijre'e, majta mej nu'u tihuá'uhuaate'en tíj na'a ti'ipua'amé í cuí'ini'ira'a í mej jín tí'icucui'i í teite. Jesús pu ajta hua'utá'a í muári'eri'ire'ara'an í mej jín miyen tiú'uruuren.

² Tí'ij jí hua'uta'íteca'a mej mi a'ucíjxi'ín mej mi tihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'aijta. Ajta pu hua'uta'íteca'a mej mi tihuá'uhuaate'en í mej tí'icucui'i.

³ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Caxu tí'it'ij anú'an í sej jín huateújvaire'en í juye jetze, ni tí'it'ij itz'ij, ca'ín tí'it'ij ca'aní na'ari tí'it'ij pan o tumin. Seajta hui, se'ij xu'u anpiín í sícu'uri. Caxu hua'apua té'epiin.

⁴ A'u'u ti na'a sej ará'aiixa a'ájna a'u ti chí'ij a'utéjvee, a'úu xu u á'ateere ajta sena'a caí á'uci'ine a'ujna u chajta'a.

⁵ Ajta, ayée xu hui huárini ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itín. Set'í'ij á'uci'ine se'újna u chajta'a, xajtaújri'ipi'ín í sej ajtáca'acaimé'e, seajta raatéca'atzijxi'ín ti ij cáaxin í chuej. Ayee xu a'íjna jín huarín, aj mú mi ramua'aréeren mej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Mat'í'ij mi a'ucíjxi nainjapua tíj na'a a'uun ti huatacá'a. Nainjapua mú hua'utá'ixa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Majta tihuá'uhuaa í teite.

Tí'ij nu'u huamí'i a'íjna í Juan í ti huá'amuai'ihuaca'a í teite
(Mt. 14:1-12; Mr. 6:14-29)

⁷ Ajta a'íin í Heródes, a'íjna tí tajtuhuan jín tí'itíveeca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i a'ij mej tí'itíj ruurejca'a. Capu a'ij tirá'amítiejte'eca'a a'iné seica mú miyen tí'ixajtaca'a tíjín:

—Pu'uri ajtahua'a a'itáaraa a'íjna í Juan a'ujna mej ye'avá'ana.

⁸ Majta seica miyen tíjín:

—Pu'uri ajtahua'a huatasejre a'íjna í Elías.

Majta seica miyen tí'ixajtaca'a tí nu'u seij pu a'itáaraa huá'a tzajta'a í mí'ichite tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

⁹ Ajta a'íin Heródes, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Teajta hui ra'antivejcheca'a í mu'úura'an ne'íjna í Juan. A'ij pu jín caí a'íin pú'een. ¿A'atajqui na'a pú'een a'íjna í nej jíme'en niyen tí'inamua? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta huataújtese tí raasej.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'umí a'ímej í teteca anxíjví'ira'a mej ta'ará'ase

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Jn. 6:1-14)

¹⁰ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, matí'ij mu'u píja'uré'avatzi, matí'ij mí miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús a'ij mej tí'itíj huáruu. Tí'ij jí a'íin huá'uvi'ití a'ímej. Matí'ij mí a'ucíj rujímua'a a'ujna já'ahua'a chajta'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Betsáida.

¹¹ Majta me'ín í teite, matí'ij ráamua'areeri'i, a'úu mú e'iré'ene a'u tí a'utéveeca'a í Jesús. A'íi pu hua'ancuré'evi'ití. Ajta tihua'utá'ixaa a'ij tí 'een a'íjna jíme'e tí Dios tí'ajta nainjapua. Ajta tihuá'uhuaa í mej tí'icúcuí'ime'ecaa.

¹² Tí'ij huaré'echuijxareca'a, a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi mú e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj hua'aré'e'itixí'in í teite mej mí a'ucíjxi'in tíj na'a a'uun mej huachéjme u chajta'a, ajtahua'a ayée ímuá mej a'uchéjme, mej mí me'uun tiú'unanan tí'itíj mej ráacua'ani, mej mí majta me'uun a'ucu'utzu a'iné capu hui ye'e tí'itíj ayajna a'u tej a'uté'uu.

¹³ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj mú'een tihua'umín.

Matí'ij mí miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Aii tu'u tícha'íi a'achú cumu anxívica í pan, teajta hua'apuaca í hua'ité, ca'ín tej teja'uvé'enanán í mej jín tiú'ucua'ani naíjmi'í. —Ayee mú tiraata'ixaa.

¹⁴ Majta a'íime í teteca, ayée mú ará'ase a'achú cumu anxíj ví'ira'a.

Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—Miche'e a'ujrá'ase í teite, muáacua jetze mua'arástimé'e, méyee majta méyee.

¹⁵ Matí'ij mí miyen huaríj. Majta í teite, naími'í mú a'ujrá'aseca'a.

¹⁶ Aj pu í Jesús, ra'ancuré'e'í'ipi í pan, ajta í hua'ité. Aj pu í júte'e á'ujneereca'a. Rí'í pu tiraatá'a í Dios. Ajta, a'utéjche tí ra'antítaaraxi'in í pan, ajta í hua'ité. Aj pu í hua'utá'í'ipi'í a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mí autéjhuii mej ha'uré'e'í'ipiite'en í teite. A'atzu mú á'atee mej hua'uré'e'í'ipiite'esin í pan, majta í hua'ité.

¹⁷ Naími'í mú tiú'ucuaa. Temua'a mú titéju'uxai. Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, maúche'e majta te'evé'ejiste'axi sicíri jetze me'íjna tí te'avá'aturaa. Ajta a'íin í sicíri, ayée pu te'ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

Tí'ij nu'u a'íin í Pedro ayée pu raatamuá'a ja'atí tí nu'u Cirístu'u pú'een

(Mt. 16:13-19; Mr. 8:27-29)

¹⁸ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu já'ahua'a Jesús téniusime'e rusej. A'íi mú rasejracaa í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné metí'ixa í teite ja'atá nú'u ne pú'een inee?

¹⁹ Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Seica mú miyen tí'ixa tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Juan tí huá'amuaí'ihuacare'e. Majta seica miyen tíjín mú'ee pe nu'u pe'ín pú'een a'íjna í Elías tí ajmí'í seijre'eca'a. Majta seica miyen tíjín seij pej nu'u a'itá'raa huá'a jemi í mí'ichite tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁰ Aj pu í ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—Ari mú'een, ¿a'iné setí'imua'atze ja'atá ne pú'een?

Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pe hui pe'ín pú'een í Círístu'u tí Dios án mú já'ujra í ipuari japua.

²¹ Ajta a'íin í Jesús, jeíhua pu huau'íjca mej nu'u caí ja'atí ixaate'e ja'atí tí pú'een.

Tí'ij nu'u Jesús raataxájtaca'a tíjín: “Nu'uri mí'ini inee”

(Mt. 16:20-28; Mr. 8:30-9:1)

²² Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ineetzi jemi, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite nej ní inee jeíhua rajpuaíitzi ná'ara'ani. Majta a'íime í hua'avaujsi, majta a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze tí Moisés ra'uyú'uxaca'a, naími'í mú hui netítí. Majta neejé'ícatan. Ajta, tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj, na'itaméj huá'a tzajta'a í mí'ichite nej ní ruuri ná'ara'ani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²³ Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí raxí'eve'e tí á'uche'ecane'en nee jamuan, ayée pu ruxe'eve'e tí a'íin amuacaícan mé rúurieni a'ij tí tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a. Ajta á'iyen cha'a a'íin huataúra'an tíj na'a tí yú auca'ití a'ame tí ayén che'atá na'a tirajpuaíitzi á'ara'ani netíj hui inee tirajpuaíitzi na'ame. Ché'e a'íin ajta ayén huárini a'ij nej tí'iraxe'eve'e inee, tíj na'a tí yú auca'ití a'ame.

²⁴ 'Ayee pu'u, tí pua'a ja'atí a'íjna jín tí'itese'e tí nain tí'ijseire'en tíj na'a pua'amé yen tí'iseijre'e tí'ij ruxiéehua chée á'ara'ani, aru tí pua'a ari huámi'ini, capu cha'a a'ij tiraatévaire'esin a'íjna tí tí'ijcha'íi. Ajta tí pua'a ja'atí huámi'ini a'íjna jime'e tí na'ará'astijre ineetzi, a'íi pu xaa hui aúche'e rateuni í ruxiéjniu'uca tí auj ruurica'a.

²⁵ 'Ahuii, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmí? ¿A'iné tí'itíj tiraatéva'iri í ja'atí tí nain huamuá'itín tí ayén seijre'e íiyen chaanaca japua tí pua'a á'iyen yá'uríeeni a'íjna í ja'atí í ruxiéjniu'uca tí aúche'e ruurica'a? Capu hui a'atzu tí'itíj a'ij tiraatéva'iri, tzíte'e.

²⁶ 'Tí pua'a ja'atí tí'itevi'ira'a ineetzi jemi na'ari tí'itevi'ira'a a'ij nej tí'ixa, inee í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ayée nu hui che'atá nena'a tiu'utatévi'ira'ata í jemin a'ájna xicá'jra'a nej jetzen yé ve'ecánejsin.

'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'ájna nu xaa yé ve'ecánejsin, netí'itevé'e nu na'ame tí'itíj Rey jime'e. Ayee nu che'atá nain jín te'entínmua'aréere na'ame tíj í niyá'upua. Neajta nu huatasejre'esin huá'a jamuan í mej tí'ivaire'e í ta japua. Huápi'í pu hui naa seíire'e a'ame mej mí naa rí'í tína'utasej í teite.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, seica mej yé huaté'uu ayajna, camúu xí cui'ini sino matí'ij amuacaícan rasejran tí Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u seicié huataújrúu í Jesús

(Mt. 17:1-8; Mr. 9:2-8)

²⁸ Teuumé'eca a'achú cumu aráhuai'ca xicaj tí Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu í a'íimej a'uví'ití, a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ajta a'íjna í Jacobo. Matí'ij mí anticíj í jírí japua.

Tí'ij jí Jesús a'utéjche tí huatéjniuuni.

²⁹ Tí'ij auj téniusime'e, aj pu í seicié huaújrúu a'íjna í Jesús í runéerime jetze. Temua'a pu naa tiu'utécuaínareca'a í cíxure'ara'an. Ayee pu tí'itétaave'e cumu metémaxcava'ara.

³⁰ Matí'ij mí hua'apua huatasejre jamuan í Jesús. A'íi mú me'ín pú'een, a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjna í Elías.

³¹ Huápi'i mú naa seijre'eca'a. Majta jamuan tí'ixajtaca'a a'íjna í Jesús. A'íj mú jín tiú'urixaate'ecaa a'íjna í ti jín araúrastejsin a'ájna Jerusalén, ti a'íin huámi'ini a'ájna.

³² Ajta a'íin í Pedro, majta í mej hua'apua í mej a'uté'uuca'a jamuan, jeíhua mú cu'utzícuca'a. Matí'ij huáji, matí'ij mi hua'useíj a'ímej í teteca í mej áa huaté'uuca'a jamuan í Jesús. Majta raaseíj a'íj ti éene'e í Jesús ti jeíhua huápi'i naa seijre'eca'a.

³³ Matí'ij meri á'ucñnicu a'ujna ti a'utéjvee í Jesús a'íime mej hua'apua í teteca, aj pu i ayén Pedro tiraata'ixaa tíjín:

—Maestro, naa pu xí'epi'in tej yé huaté'uu. Tiché'e hui huaícaca huátaahuaa, í inaamua, seíj ti mú'eetzi a'áa a'ame, ajta seíj, Moisés ti ra'áa á'ara'ani, ajta seíj, Elías ti ra'áa á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro a'íne capu a'íj rá'amitiejte'eca'a.

³⁴ Tí'ij auj tí'ixáataca'a, aj pu i jaitiri huataseíjre. Aj pu i huá'a jetze rájrupi. Tí'ij huá'a jetze rájrupi, matí'ij mi tiu'utátziin a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e.

³⁵ Tí'ij jí niuucari e'icánamuajre í jaitiri tzajta'a, ayén tíjín:

—A'ii pu hui a'íin pú'een í niyauj, í nej ra'antíhua'u. Setá'aj ráanamua. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, án pu a'utevée já'araa ruseíj a'íjna í Jesús. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú ru'uté'aa í ru tzajta'a. Camu ja'ati huatá'ixaa a'íj mej tiu'uséij.

I temuaij ti nu'u tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a

(Mt. 17:14-21; Mr. 9:14-29)

³⁷ Yee ruijmua'a yee, matí'ij meri acáaci í jirí japua, jeíhua mú teite ra'antinájcheca'a.

³⁸ Ajta seíj pu a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. A'íi pu raatajé tíjín:

—Maestru, jeíhua nu hui muahuavii pej ya'utéeseij í niyauj, a'íne a'íi nu'u caj tí'ijyaúj.

³⁹ Xíejniu'ucari ti a'íj pua'a 'een, a'íi pu hui rájviivi'i. A'íj pu jín, jeíhua rujíjhuave'e í pa'ari'i. Ajta jeíhua pu huá'aruri ratá'aca í jetzen. A'íj pu jín, áijjaamixcue'ire'e í rutene'e jetze. Cíj pu'u tiratá'aca ti ruxiéehua rí'i mé tejá'uche'ecane'en. Pu'uri rá'apua'ajte'esin.

⁴⁰ Nehuá'uhuaviiri'i hui ne'ímej í mej á jamuan á'ujujhua'an mej raatamuárite'en ti tzajta'an seijre'e. Majta caí raay'í'tihua'a. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

⁴¹ Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú:

—Mú'een mi sej iiji huáteemua, caxu hui té'atzaahuatete, mi sej a'íj pua'a tí'teteite. ¿A'achúni ruxe'eve'e nej a'ateevi'i mú'ejmi jemi nej ni rí'i amuáaruuren? Mé je'evé'evi'itichi mi pa'ari'i.

⁴² Tí'ij auj e'evé'eme'ecaa, a'íi pu tiyaaru'u ra'itárie á chuaata'a, ajta huá'aruri raatá'a. Aru a'íin Jesús, a'íi pu ra'ajté'axi í tiyaaru'u. Aj pu i tiráahuaa í pa'ari'i. Ajta raatátui í táàtajra'an.

Tí'ij nu'u ajtahua'a Jesús raataxájtaca'a tíjín: "Nu'uri mi'ini"

(Mt. 17:22-23; Mr. 9:30-32)

⁴³ Majta naími'i mú naa rí'i tira'utaseíj a'íjna jime'e ti Dios ayén ráaruu a'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e.

Matí'ij mauj a'íj tejá'useijraca'a í teite me'íjna jime'e a'íj ti Jesús huaríj, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

⁴⁴ Ayen tíjín:

—Rí'i xu'u mú'een tiráanamua. Ayee pu hui tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. Avítzi mú jín neetzi tiu'utátuiire'esin huá'a jemi í teite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁴⁵ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu yaú'itiée muá'araa a'íj ti huataújmua'a í niuucari ti raataxájtaca'a a'íjna í Jesús, sino huateúravaataca'a mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani. Majta mú tí'itziñne'eca'a. A'íj mú jín caí raata'íhua'uri'i me'íjna jime'e a'íj ti huataújmua'a.

I ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e
(Mt. 18:1-5; Mr. 9:33-37)

⁴⁶ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú autéjhui mej tiú'ujeeve a'íjna jime'e yee a'atani jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee iteen tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴⁷ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu ramua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca í ru tzajta'a. Aj pu i pa'ari'i avé'evi'iti. Tí'ij í á vejlí'i raatéjche a'u ti a'utéjvee.

⁴⁸ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ja'ati ti na'a ti ra'ancuré'evi'itín a'íjna i pa'ari'i neniúucajtze'e, a'íi pu hui ajta na'ancuré'evi'itín ineetzi. Ajta a'íin ti na'ancuré'evi'itín ineetzi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti tinaata'aíj. Ayee pu'u tí'een a'iné a'íjna ti jaítze'e cálieene'en jín ti'itéjvee mú'ejmi mí sej nee jamuan á'ujujhua'an, í Dios jemi, a'íi pu hui jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee caí máàj ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

I ja'ati ti nu'u itejmi jemi seijre'e
(Mr. 9:38-40)

⁴⁹ Ajta a'íin í Juan, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Maeestru, ja'ati tu a'uséj ti huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use mej huá'a tzajta'a seijre'e í teite. Aniúucajtze'e pu jín huá'amuarite'eca'a. Teajta iteen, teen tu hui raatá'ijmíjri'i ti caí ayén ríjcaa, a'iné capu téjmi jetze ajtème'ecan.

⁵⁰ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Caxu rá'ijmíjra, a'iné ja'ati ti na'a ti caí a'ij á'amuaruure, a'íi pu xaa á'amuavaire'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Tí'ij Jesús hua'ajté'axi a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan

⁵¹ Tí'ij ari vejlí'itaca'a ti teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios rá'avi'itín í ta japua, Jesús pu raaxí'epi'íntare nain jime'e ti a'uun a'ujnén ánti Jerusalén.

⁵² Seica pu huata'íteca'a mej mi amuacáí a'ujnén. Aa mú a'ará'a chajta'a a'u mej a'uchéjme a'íime í Samaria ti é'eme'ecan. A'uu mú a'atanéj mej mi rí'í tiú'uruuren a'u mej ará'aiixa.

⁵³ Majta a'íime í mej a'uun é'echejca'a, camu ra'ancuré'evi'iti me'íjna í Jesús, a'iné mu'uri ramua'areereca'a tíjín Jerusalén pu a'ujnéjsin.

⁵⁴ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íjna í Jacobo, ajta a'íjna í Juan, mat'íj ráamua'areeri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'iné hui petí'ijxe'eve'e tej ti tiyen huárini? ¿Ni teraata'áijte'en í Dios ti júte'e ye'icáxire'en í taij ti jín huá'ucui'ini naíjmi'ica, mat'íj mena'a ayén mej huachéjme? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

⁵⁵ Aj pu i Jesús pí a'uré'eve. Aj pu i hua'ajté'axi. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ca xu hui ramua'aree ti'itíj ti xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a tejamuaatá'aca sej si siyen tiu'utaxáj.

⁵⁶ A'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, canu hui ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni hua'antipúa'ajte'en í teite, sino a'íj nu jín mú a'uvé'emej nej ni hua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Majta a'ucíj. Majta seíj chajta'a jetze a'atanéj.

I mej nu'u raxí'eve'eca'a mej jamuan á'ujujhua'ane'en a'íjna í Jesús
(Mt. 8:19-22)

⁵⁷ Mat'íj mauj huajú'ucaa í juye jetze, seíj pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu hui á jamuan a'umé'e na'ame a'u ti na'a pe á'ume.

⁵⁸ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—A'ñime í arachuíjse, a'úu mú hui u'uche a'u ti aucúcu'unijmee. Majta a'ñime í pina'ase, pi'ista jetze mú tiú'uritu'aate. Mí neajta inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, canu huatéechi'i a'u nej a'utácuti.

⁵⁹ Jesús pu seíj huata'áj í tevi tijín:

—Patá'aj á'uche'ecane'en nee jamuan.

Ajta a'ñin teáata'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Niche'e ne'u yé huatácati ajta caí huámi'ini í nitáata nej ni ra'avá'anan a'ij tej tí'ijri'ire iteen. Aj nu xaa á jamuan á'uche'ecane'e na'ame.

⁶⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Miche'e me'ín ra'avá'anan í mi'ichi a'ñime í hua'axí'ej mi'ichite me'íjna jime'e í mej caí ramua'ate í Dios. Pajta mú'ee, aricu á'ura'a pej pi í niuucari hua'utá'ixaate'en tí jíme'en raxa í Dios ti nainjapua tí'ajta. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶¹ Ajtahua'a seíj pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu hui á jamuan á'uche'ecane'e na'ame, aru nauj mi'i u a'atanén ne é'eche nej ni hua'utateújte'en í ne'ihuaamua'a, neajta í nevaújsimua'a.

⁶² Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—A'íjna í ja'ati ti a'utéjche ti tí'imuarí'e, ti pua'a ari já'ita'a umé'eca ajta raatéxiehua, a'ñi pu hui caí tí'itíj vaire'e jemin í Dios ti nainjapua tí'ajta.

10

T'íj nu'u hua'aré'e'itixi a'ímej í mej huaícate jamuan tamuáamuata'a ará'ase

¹ A'atzu a'atevi'i, Jesús pu ajtahua'a seica avé'ejajpuaxi í mej ayén pua'améca a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. A'ñi pu hua'uta'íteca'a hua'apuacajmé'en mej mi anáaté'ee u e'ará'asti nainjapua a'u ti na'a mej a'uchéjme, a'u ti Jesús huáje'emuáarenche'e.

² Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'ití mu'uri tñ á'ujca'ane ti Dios tíhua'uta'ájte'en, aru camu mu'íi a'ñime í mej a'íjna jín tí'ivaire'e mej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. A'íj xu hui jín siyen tiraatáhuavii í tavástara'a í ti jemin tiu'utátuiire'esin naíjmi'ica jime'e í mej té'atzaahuate'e, ti a'ñin tejámuaata'ájte'en sej a'ucíjxi'ín nainjapua a'u mej é'eseijre'e.

³ Sericu mú'een. Ayee nu hui tejámuaata'ájte'esin sej si huá'a tzajta'a á'ujujhua'ane'en í teite. Ayee xu seíre'e xá'aju'un matíj cáne'axi mej huá'a tzajta'a á'ujujhua'an í jára'ave.

⁴ Caxu hui ca'aní té'epiin sej tumín tzajta'a ucá'an, caxu seajta ca'aní té'epiin sej tiú'ujcixu te'ucá'an, caxu seajta tiú'uca'acái té'i'ipi'ín. Caxu ja'ati teujte'e í juye jetze.

⁵ Set'íj chí'ita uteárute, mi'i sej siyen tiraatateújte'en yee: “R'íi xu yee tí'itechejca.”

⁶ Seajta ti pua'a a'uun é'eseijre'e seíj í tevi ti xaa r'íi tí'iche, a'ñi xu hui huateáturaasin jemin í sej jín raatateújte. Na'ari caí, ajtahua'a huateáturaasin mú'ejmi jemi í sej jín raatateújte.

⁷ A'uu xu á'ateere a'ájna chí'ij jetze a'u sej ará'aiixa. Tí'itíj ti na'a mej tejá'amuamin, a'íj xu hui huácua'ani, seajta raayé'en. Ayee xu huárini a'iné ayée pu tiraavíjte'e mej tiraanájchite'en a'íjna í ti tí'imijhuaca. Caxu á'ujujhua'ane'en méyee seajta méyee huá'ache.

⁸ Set'íj se'uun a'uteárute seíj jetze í chajta'a, ti pua'a a'ñime amua'ancuré'evi'itín, ayée xu huárini. Tí'ití mej án amuaajá'ujmuaniira, a'íj xu huácua'ani.

⁹ Setá'aj seajta tíhua'uhuaate'en a'ímej í mej tí'icúcu'ijme. Seajta hui siyen hua'utá'ixaate'en yee pu'uri tímua'a teja'uré'enejsin ti Dios nainjapua tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

¹⁰⁻¹¹ Na'ari, ti pua'a mecaí amua'ancuré'evi'itín set'íj e'ará'asti seíj jetze í chajta'a, ayée xu caaye jetze á'ujujhua'ane'en. Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en yee: “A'íjna í chuej, ti muiini ti ajtávi'itaxi í taca'acai jetze, íyie ti chajta'a me'ecan, a'íj tu huatéca'atzíjxi'isin

sej si ráamua'aree sej ve'ecán jín auteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij sej seri tiú'uruu. Aúche'e pu yerá'aiixa ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta nainjapua íiyen chaanaca japua." Ayee xu hui tihua'utá'ixaate'en.

12 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'ájna xicájra'a jetze tí'ij yerá'aiixa í Dios ti ij a'ín huá'axijte'en, jaítze'e mú hui rajpuaítzi muá'aju'un a'íime í mej caí amua'ancuré'evi'iti a'ujna chajta'a mej caí a'íime í mej Sodoma e'echéjme'e.

I teite mej nu'u caí té'atzaahuate'e

(Mt. 11:20-24)

13 'Mí sej hui Corazín é'eme'ecan, setá'aj huataújxiemiste'en. Seajta mú'een, mí sej Betsaída é'eme'ecan, setá'aj seajta huataújxiemiste'en, a'iné mú'ejmi tzajta'a, jeíhua nu niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'iti.

'Aru ti pua'a niyen huáriniiche'e huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Tiro a'uchéjme'ecaa o huá'a tzajta'a a'íime í mej mejmí'i Sidón é'echejca'a a'ij nej neri huaríj mú'ejmi jemi, a'íi mú hui mejmí'i seicié tiu'umuá'aj á'ame'enche'e. A'íi mú miyen ucaújchejte'axi'inche'e me'íjna jime'e í mej jín custaa tí'ita'ahuaca. A'íi mú hui majta nasij cáujhuaate'enche'e, majta miyen éene'e mej a'ujrá'aseche'e mej mí ráamua'aree í seica í teite mej meri seicié tiu'umuá'aj.

14 'Silu mú'een, jaítze'e xu hui rajpuaítzi xá'aju'un mecaí a'íimej a'ájna xicájra'a jetze ti Dios ayén tihua'axijte'en.

15 'Ari mú'een, mí sej Capernaúm é'eme'ecan. ¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Ní qui Dios pu amuá'avi'itín u júte'e? Capu hui tzíte'e, sino Dios pu amuaaja'ucáhua'axijsin téte'imua í chaanaca jete a'íjna jime'e sej caí na'ancuré'evi'iti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

16 Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í ti hua'uta'íteca'a tíjín:

—A'íjna í ja'ati ti ayén á'amuanamua, a'íi pu hui ajta nenamua ineetzi. Ajta a'íjna í ja'ati ti amuaata'íti, a'íi pu ajta neta'íti ineetzi, ajta, a'íi pu hui raata'íti a'íjna ti tinaata'áj ineetzi.

Mat'íjtá nu'u mi curé'ecijxi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase

17 Mat'í'ij mi a'ucijxi a'íime í mé huaícate japuan tamuáamuata'a ará'ase. Mat'í'ij uvé'eneajxi, jeíhua mú rútemua'ave'eca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, majta a'íime í tiyaaru'u, a'íi mú majta te'ará'astijre tetí'ij iteen tíhua'uta'áj aniúucajtze'e.

18 Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Nee nu raaseíj ne'íjna í Satanás tí'ij a'ín u e'icájve u júte'e. Ayee pu hui teje'icájve cumu mej témaxcava'ara'an.

19 'Neajta inee, nu'uri tejámua'íjca ne'íjna jime'e sej hua'avé'etziinaxi'in se'ímej í cu'ucu'use, ajta se'ímej í teaxcáte sej si tiu'utémua'itín. Neajta nu hui tejámua'íjca sej si tiu'utémua'itín nain jime'e í huá'amuarí'eri'ira'a a'íimej í mej amuájcha'íire'e. Capu tí'itíj a'ij á'amuaruuren.

20 'Mí seajta mú'een, caxu hui se'íjna jín huataújtemua'ave'en í mej amua'ará'astijre'esin í tiyáaru'use sino ayée xu se'íjna jín títeetáujtemua'ave'en, jee xaa ne'u, ti ari á'ayu'usi'i í ta japua a'ij sej hui ante'aruá sej si se'uun auteáaturan tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús r'í'i tiraatá'a í rutáata í Dios

(Mt. 11:25-27; 13:16-17)

21 A'ájná'imua, jeíhua pu huataújtemua'ave a'íjna í Jesús a'íjna jime'e ti huateájturaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tiu'utéjniuu tíjín:

—Jeíhua nu r'í'i timuaatá'asin, mí pej niyá'upua, mí pej tí'aijta u ta japua, pajta íiyen chaanaca japua. Ayee nu hui 'een jín r'í'i timuaatá'asin a'iné mú'ee pe raaté'avaata a'íjna

í niuucari mej mi caí yaú'itiée muá'araa a'íime í mej jeíhua raayí'iti, majta a'íime í mej jeíhua tiú'ujmua'ate. Pajta mú'ee tihua'utaseíjrate'e a'íimej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Jee xaa ne'u, mi pej niyá'upua, ayée pu hui mua'aránajcheca'a.

²² Nain pu jín tinaa'íjca í niyá'upua. Capu ja'ati ramua'aree ja'ati nej yaujra'an pú'een. A'íi pu'u ramua'aree í niyá'upua. Capu ja'ati ajta ramua'aree ja'ati ti pú'een í niyá'upua. Nee nu'u hui ramua'aree i nej yaujra'an pú'een. Majta a'íime ramua'aréeren í nej hua'utaseíjrate'esin nexí'evi'ira'a jime'e. —Ayee pu tiu'utéjniuu.

²³ Tí'ij jí hua'antaseíjraa í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Rujíme'e pu hua'utá'ixa tíjín: —Jé'ecan pu hui rí'i tejamuaatá'a a'íjna jime'e í sej seri tí'iseij.

²⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, majta a'íime í mej tí'tetate'eca'a rey jime'e, mu'iití mú raxí'eve'eca'a mej raaseíj a'ij sej tí'iseij mú'een. Majta jeíhua mú raxí'eve'eca'a mej ráanamua a'ij sej seri tí'inamua. Aru capu hui ayén tihua'ucí'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

I ja'ati ti nu'u í Samaria é'eme'ecan ti rí'i tí'itevij

²⁵ Ja'anáj pu ayén huaríj. Seíj pu ájchee, ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a. Ayee pu tí'itese'eca'a a'íjna í ja'ati ti ayén tiráacuanamuan ti ij a'ín Jesús tí'itíj jín auté'itzen. Ayen tíjín:

—Maestru, ¿tí'itáni ruxe'eve'e nej niyen huárini ti ij náaci'iti ineetzi nej ruuri ná'ara'ani rusén jime'e a'ujna a'u ti Dios é'eseijre'e?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'iné té'eyu'usí'i í yu'uxari jetze? ¿Tí'itáni pa'ujíjve'e pe'íjna jetze í yu'uxari?

²⁷ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj nu'u piyen rí'i tirájcha'íi a'íjna í tavástara'a í taDioj nain jime'e í á'a tzajta'a, pajta nain jime'e a'achú pej caj té'aca'ane í á'axiejniu'uca jetze, pajta nain á'axe'evi'ira'a jime'e, ajta á'amuari'eri'ira'a jime'e. Ajtahua'a pu seíj seijre'e ti jín ayén yee patá'aj nu'u hui piyen che'atá pena'a rí'i tirájcha'íi í axí'ej tevi patíj mú'ee aseíj tí'iti'á'acha'íi.

²⁸ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Xí'epi'ín pej tiraataxájtaca'a. Tí pua'a piyen huárini, a'ij pej hui tiraataxájtaca'a, peruuri pej pua'amé rusén jime'e a'u ti Dios é'eseijre'e.

²⁹ Ajta a'ín ti tí'imua'ataca, a'íi pu raxí'eve'eca'a mej mi ráamua'aree í teite ti caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayén tiraata'íhua'uri'í a'íjna í Jesús tíjín:

—¿A'ataani pú'een í nexí'ej tevi?

³⁰ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Ja'ati pu nu'u Jerusalén e'erájraa. A'u pu nu'u hui a'ucamé'eca u Jericó. Matí'ij nu'u mi nahua'ari ra'antinájcheca'a. Metirá'ari'iri'í í cíxure'ara'an. Majta raatéevajxi. Matí'ij nu'u mi yauutéj í juye jetze. Pu'uri á'ame'erejca'a. Majta nu'u me'ín nahua'ari a'ucíj.

³¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'ij nu'u i seíj a'ucamé'eca juye jetze. Puaarij pu hui pú'een a'íjna. Tí'ij jí raaseíj ti á'ame'erejca'a. Aa pu nu'u ímuá a'atanéj í juye. Ajta nu'u mú á'ume.

³² Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ájna a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'ín pú'een seíj ti Leví teecan jetze ajtémecan. A'íi pu ajta tí'ivaire'eca'a hua'atéyujta'a. Tí'ij a'uun a'ucáane a'u ti auucá'a í ti á'ame'erejca'a, a'íi pu ajta nu'u hui raaseíj. Ayee pu che'atá na'a huaríj. Aa pu nu'u ímuá a'atanéj. Ajta nu'u mú á'ume.

³³ Ajtahua'a pu nu'u seíj a'ucamé'eca. A'íi pu nu'u a'ín pú'een seíj ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín í Samaria. Tí'ij aj a'ucamé'eca, a'íi pu nu'u a'ucáane a'u ti auucá'a a'íjna ti á'ame'ere. Tí'ij raaseíj, a'íi pu nu'u rá'ancu'uvajxi.

³⁴ Tí'ij nu'u i jemin á e'iré'ene. Aj pu i racája'usi á jetzen a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a a'íjna jime'e í aceite, ajta u viinu. Ajta nu'u raacá'ijcataxi a'u ti tejé'epuaijti'ihuaca'a. Aj pu nu'u i ra'avá'ara rucíj japua í puuru'u. Tí'ij nu'u i ya'uví'iti, a'ájna já'ahua'a a'u

mej é'e'aseca í mej puaseaaruve'e. A'uu pu nu'u yaúutuaa. Temua'a pu nu'u hui rí'i tiraaxá'apuai'i.

³⁵ Yee ruijmua'a yee, a'í pu nu'u hui ru'ita'í'ipi hua'apuaca í tumin. Ajta raata'í'ipi a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e í chi'ij. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Patá'aj rí'i tiraaxá'apuai. Neajta inee, net'í'ij uvé'enen, aj nu yeehui muaatá'asin nain a'achú pej caj tiraaxíjthe huaatari jime'e, ajta ti'itíj ti huácuaa.” Ayee pu nu'u hui tiraata'ixaa, a'íjna í Samaria ti é'eme'ecan.

³⁶ Ajta a'íjn Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné timuá'amitiejte'e, a'íime í mej huaíca, a'atani éene'e a'íjn pírici ti rí'i tí'itevistáa já'araa amíjna jemi í ruxí'ej tevi í mej tiraanáhua'iri'i í nahua'ari?

³⁷ Ajta a'íjn ti tí'imua'ataca í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase ti a'íjn ti rá'ancu'uvajxi, a'íi pu a'íjn pú'een í ti xí'epi'in tí'itevij a'íjna jemi í ruxí'ej tevi.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu hui, patá'aj piyen huárini a'ij ti a'íjn huaríj.

Tí'ij nu'u Jesús á a'ur'é'ene Marta ti é'eche

³⁸ Ajta a'íjn Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mat'í'ij mauj huajú'ucaa, a'úu pu a'ará'a a'u ti ja'ati e'echéjme'e. Ayee pu ántehuaa a'íjna í 'íita'a tijín Marta. Tí'ij í a'íjn ra'ancuré'evi'iti í ruche.

³⁹ Seíj pu ti'íhuaara'a, íitacan. Ayee pu ántehuaa tijín María. Ajta a'íjn María, án pu vejli'i a'ujyeíjxi jamuan í Jesús. Ranamuájraca'a a'ij ti tí'ixajtaca'a.

⁴⁰ Ajta a'íjn í Marta, capu a'ij tirá'ateuve'e a'ij ti huárini a'iné jeíhua pu tí'imuari'eca'a ti ij tihua'umín. Tí'ij í e'ir'é'ene jemin í Jesús. Ayee pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a, ¿ni caí á jetze ruxe'eve'e ti ne'íhuaara'a ruséijtacan yé naatéjtuaa nej ni neseíj tí'imuari'e? Patá'aj hui raatá'ixaate'en ti naatévaire'en.

⁴¹ Tavástara'a pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Marta, Marta, jeíhua pej tí'imua'atze, pajta jeíhua a'ij té'amua'ate.

⁴² Seíj pu'u hui ruxe'eve'e pej piyen huárini. A'íjna í María, a'í pu ra'avé'ehuaú í ti jaítze'e rí'en. Neajta inee, canu hui rá'a'ari'ira nemíjna. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

11

Tí'ij nu'u Jesús huá'amua'atejca'a a'ij mej ye'í titeetéjniuuni í teite (Mt. 6:9-15; 7:7-11)

¹ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Aa pu já'ahua'a a'utéveeca'a a'íjna í Jesús. Téniiusime'e í Dios jemi. Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti huatéeniu, seíj mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen titáamua'aten tej huatéjniuuni í Dios jemi tíj Juan tihua'umuá'ate a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

² Tí'ij í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij huatéjniuuni, ayée xu hui tiu'utaxá yee:

Mú'ee í pej tá'iyá'upua,

Miché'e rí'i mé'e tiyau'á'an í pej jín ántehuaa.

Ché'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicájra'a pej jetzen tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

Miché'e miyen che'atá mena'a tira'ará'asten a'ij pej tí'ijxe'eve'e a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua matíj a'íime tira'ará'aste í mej ta japua a'uté'uu.

³ Patá'aj titaatá'an í ti tí'icua'iri'i í tej jín te'utáviicua'í íjii tíj na'a yú ti auca'ití a'ame.

⁴ Patá'aj titaatá'uuni'i í tej jín auteájturaa mú'etzi jemi a'iné ayée tu che'atá tiraatá'uuni'ira ja'ati ti na'a ti auteájturaa itejmi jemi.

Patá'aj pajta caí raatá'acare'en í tiyaaru'u ti a'ín ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti caí tiyen huárini ti'itíj jime'e ti a'ij pua'a 'een. Yee pu'u.

5-6 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Tiché'e tiyen raataxáj yee seíj xu mú'een tí'amigo. Ajta á'iyen a'íjna í ja'ati, tí'ij ari já'ita'a tíca'a pítí'iríci, a'úu pu hui a'umé a'u ti é'eche í amiigura'an. Aj pu i ayén tiraatá'ixaate'esin tíjín: “ne'amiigu, huaícaca naataniíjte'e í pan, a'iné auchén pu yeehui uvé'ene seíj í ne'amiigu ti mu'u a'atamé'ecaa. Mí neajta inee, canu ti'itíj tícha'íi í nej raamín.”

7 Tí'iqui ayén hui tiu'utániusín a'íjna ti huiirájca tíjín: “Capej né'itziite'e. Pu'uri yeehui aiteánami'í í puéerta, majta me'ín í tí'iríi, mu'uri huatéje'e. Neajta inee, nu'uri huatéeca'a. Capu cha'a rí'irí nej ájcheni nej ti'itíj jamuaatá'an.” Ayee pu tiraatá'ixaate'esin.

8 Mí neajta inee, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e. Capu xaa ájchesin ti ti'itíj raatá'an a'íjna jime'e ti amiigura'an pú'een, sino, a'íi pu ájchesin a'íjna jime'e ti i caí mé'e rá'itziite'e í amiigura'an. Aj pu i raatá'asin, tzíte'e, a'achú ti caj ti'itíj tiraatáhuaviira.

9 A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi a'iné a'íi pu xaa tejámuaatá'asin. Seajta, seuj rahuauca í jemin. A'íi xu jemi rateuni í Dios. Seajta seuj te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta. Aj pu i xaa Dios te'antácuuna. Tí'ij jí amuaatá'asin í seuj rahuauhuau.

10 Ayee xu hui huárini a'iné ti pua'a ja'ati ayén ti'itíj tí'ijhuaviira, a'íi pu ra'ancuré'asin. Tí pua'a ja'ati ti'itíj huauca, a'íi pu hui rateuni. Ajta ti pua'a ja'ati ayén te'ejteátu'asixi'ín tá'apueerta, Dios pu xaa tira'antácuune'esin.

11 Casi'í mú'een, ¿ni qui seíj ayén huárini mú'een, mí seíj huayaujmu'a'a? Tí pua'a ayauj ayén hua'ité muáhuaviira, ¿ni qui cu'ucu'u paraatapíjte'esin? Capej xaa ne'u. Hua'ité pepu'u hui raatá'asin.

12 Na'ari ti pua'a tá'u muáhuaviira, ¿ni qui teáxca paratáchuite'esin? Capej xaa ne'u. Tá'u pepu'u raatá'asin.

13 Ayee xu mú'een, mí seíj a'ij pua'a 'een í ru tzajta'a, xu'uri ramua'aree seíj hua'utapuaíjve'en í ruyaujmu'a'a ti'itíj ti rí'en. Ajta a'ín í ti á'amuyaju'upua í ta japua ti é'eseijre'e, jeíhua pu hui jaítze'e raayí'iti ti hua'utá'an ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an a'uun a'uteáturan a'ímej jemi í mej rahuauhuau. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*A'íjna í Jesús, Dios jetze pu arájca'ane
(Mt. 12:22-30; Mr. 3:19-27)*

14 Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. Jesús pu tiyaaru'u huatamuárite'eca'a ti teví tzajta'a seijre'eca'a. Ajta a'ín í tiyaaru'u, capu raatá'acare'e ti a'ín teví tiu'utaxáj. Jíme'en pu'u Jesús raatamuári, aj pu i tiu'utaxájtaca'a a'íjna í teví. Majta me'ín í teíte, jeíhua mú naa rí'í tira'utaseíj.

15 Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna mí teví, mí Jesús, Beelzebú pu hui jetze arájca'ane ti ij ayén ti-hua'utamuárite'en í tiyáaru'use, a'iné a'íjna í Beelzebú, a'íi pu tihua'áihte'e í seica í tiyáaru'use. Beelzebú pu ca'aníjra'a ratá'aca ti ij ayén amín tihua'uta'áihte'en í tiyáaru'use. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

16 Majta seica, ayée mú rí'í tí'ira'ihua'u me'íjna jime'e ti a'ín hua'utaseíjrate'en ti'itíj ti huápi'í ruxe'eve'e, ti ajta í ta japua é'eme'ecan.

17 Ajta a'ín Jesús, a'íi pu rú'umua'areereca'a a'ij mej tí'imua'ajca. Ayee pu ti-hua'utá'ixaa tíjín:

—Matíj mena'a í mej seíj chuéjra'a japua tí'aijta, ti pua'a já'ita'a ma'utácíne, aj mú mí huateújne'usi'ite'esin. Majta hui, camu cha'a á'ateeri mej tiaíta muá'aju'un. Ajta ti pua'a miyen che'atá mena'a já'ita'a a'utácíne a'íime í mej seicié mena'a á é'eche, camu majta cha'a á'ateeri á mechée me'ájna.

18 'Ajta a'ñin Satanás, ti pua'a miyen já'ita'a a'utá'ine a'ñime í ti tihuá'ajjte'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'ñin á'ateere ti tihuá'ajjte'e na'jmi'ica? Capu hui a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ayee nu ti'ixa ne'ñna jime'e sej siyen tí'inexa yee nej nu'u Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use.

19 'Niche'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. Tí pua'a hui niyen Beelzebú jetze aránca'ane nej ni hua'utamuárite'en í tiyáaru'use, majta a'ñime í mej a'amua jamuan á'ujujhua'an, a'ñi mú majta hua'utamuárite'en í tiyáaru'use. ¿A'ataani jetze mua'araújca'ane? A'ñi mú hui miijmu raataxá'jta yee mú'een xu auté'itze.

20 'Na'ari caí, ti pua'a nee xiéjniu'ucare'ara'an jetze na'aránca'ane í Dios, ayée pu huataújmu'a ti ari hui xaa a'ájna teja'uré'ene mú'ejmi jemi ti a'ñin Dios nainjapua tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

21 'Ajta a'ñin í ja'ati ti ruca'ané, ti jeíhua tí'ijcha'ñi í ti jín huaténe'use'en, tí'ij auj jíme'en rájcha'ñi í ruchil'i, naa pu temua'a tí'aviitzi'i tíj na'a ti te'irá'a. Capu ja'ati tí'ijnahua'iran.

22 'Mi ajta, ti pua'a se'j mú a'uvé'eme'en ti jaítze'e ruca'ané caí a'ájna, ti pua'a raaténe'usil'ite'en, ajta raatáviicua'i, ayée pu rini a'ájna ti mú a'uvé'emé'e a'ame. Nain pu hui tirá'ari'ira í ti jín né'use'eca'a. Aj pu i tihua'uré'a'asin tíj na'a ti tí'ijcha'ñica'a í ti tihua'unáhua'irili.

23 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti caí nevaire'e ineetzi, a'ñi pu hui néjcha'ñire'e ineetzi. Ajta ja'ati ti na'a ti caí teite tíse'ñri ineetzi jemi, a'ñi pu hui hua'uré'e'iteca.

I xiéjniu'ucari ti nu'u a'ij pua'a 'een, ajtahua'a pu nu'u huaré'araa (Mt. 12:43-45)

24 Ajta ayén tijín:

—Ayee pu rici í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een. Tí'ij a'uun huirá'jraa tzajta'an se'j í tevi, a'ñi pu á'uche'ecane'en ti rahuauhua'u a'u ti e'ehuaújse'upe'en, a'u ti a'uhuá'chi. Aru capu hui rateuve. Ayee pu tí'imua'atze tijín: “Niche'e yeehui huaré'ara'ani u niche a'u nej e'erá'jraa.”

25 'Tí'ij uvé'enen, ayée pu hui 'een a'ájna í ja'ati. Naa pu 'een í ru tzajta'a. Cu xiee mej mauchén uhuaré'e'icha'utaca'a. Nain pu rí'ñi huáruu.

26 Aj pu i a'ñin xiéjniu'ucari huaúuvi'itín í seica í mej aráhua'apua ará'ase. A'ñi mú majta jaítze'e a'ij pua'a 'een caí í se'j. Matí'ij mi a'uteárute na'imi'i mej mi huaté'e muá'ara'ani me'ñna tzajta'a í tevi. Ajta á'iyen, ayée pu hui te'iráame ti jaítze'e a'ij pua'a éene'e a'ame a'ájna í tevi caí ti ajmí'i éene'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

I ti nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'ñi tí'itá'aca

27 Tí'ij Jesús auj tí'ixajtacaa, ajta se'j 'íita'a a'ujna a'utéveeca'a huá'a tzajta'a í teite. Aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a ca'anín jime'e tijín:

—Rí'ñi pu tiraatá'a a'ájna í 'íita'a pej jetzen huanú'ihuaca'a, pej pajta jetzen huátzii.

28 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Mí ajta a'ñime, jaítze'e pu hui rí'ñi tihua'atá'aca a'ñimej í mej ranamua í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta miyen ra'ará'astijre'en.

Teite mú nu'u raxí'eve'eca'a mej nu'u tí'itíj huase'j ti huápi'ñi ruxe'eve'e (Mt. 12:38-42; Mr. 8:12)

29 Majta a'ñime í teite, maúche'e mú máàj ajteáxñrijme'e í Jesús jemi. Ajta a'ñin, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua mú a'ij pua'a tí'iteteite í mej íjii huáteemua. Ayee mú hui raxí'eve'e nej tihua'utase'jrate'en tí'itíj ti huápi'ñi ruxe'eve'e. Aru canu tí'itíj hua'utase'jrate'esin. A'ij nu'u hua'utá'ixaate'esin ti jíme'en raxa í Jonás teecan ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

³⁰ 'Ja'iné a'íi pu hui a'íin pú'eene'e í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raaseíj a'íime mej Nínive e'echéjme'e, ayée nu che'atá nena'a nej a'íin pú'een í ti huápi'i ruxe'eve'e í mej raseíj a'íime íjii mej huáteemua.

³¹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen Dios huá'axijte'en í teite, a'ájna ti ajmí'i ti'itéveeca'a reyna jime'e a'ujna antánimua huarita'an í jaj ti ve'ée, a'íi pu hui a'ánna a'utéchaxijsin huá'a jamuan a'íimej íjii mej huáteemua. A'íi pu ajta huá'a jetze te'ujpuá'arite'esin ti'itíj jime'e. A'uu pu imuá a'uvé'emej ti ij ráanamua a'ájna í Salomón teecan ti rí'i mé teúumua'arejca'a. Neajta inee, i nej yee huatéjvee í teite tzajta'a, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'ájna í Salomón. A'íj pu jín, a'ájna í reyna huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin a'iné camu nenamua ineetzi.

³² 'Majta a'íime í mej Nínive e'echéjme'e, ayée mú rini a'ájna xicájra'an í Dios ti jetzen huá'axijte'en í teite. A'íi mú huatéhuiixi'isin a'íimej jamuan í mej íjii huáteemua. Matí'ij mi te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jime'e. Seicié mú hui tiu'umuá'aj matí'ij ráanamujri'i a'ij ti tihua'utá'ixaa a'ájna í Jonás teecan. Neajta inee, jaítze'e nu hui ve'ecán jín ti'itéjvee caí a'ájna í Jonás. A'íj pu jín, a'íime í teteca Nínive mej e'echéjme'e, a'íi mú te'ujpuá'ajte'esin ti'itíj jime'e í mej íjii huáteemua a'iné camu seicié tiu'umuá'aj netí'ij tihua'utá'ixaa inee.

I ti nu'u ú'utatzave'e í huá'a tzajta'a í teite
(Mt. 5:15; 6:22-23)

³³ 'Jíme'en hui a'ájna í aparatu ti'iti í mej rá'ajtaira, capu ja'ati a'ájna ye'uté'avaata. Capu ajta xa'ari tzajta'a ru'utéchajtza. Capu xaa ne'u, sino án pu imuá ya'ujchájta mej mi raaseíj í mej me'uun a'uteáru'ti.

³⁴ 'Ayee pu hui tí'ivaire'e á'aji'i tíj taij ti á'ataa í á'ajetze. A'íj pu jín, ti pua'a rí'en á'aji'i, ayée pu 'een, cu xiee ti huanéeri'icí nainjapua í á'ajetze. Na'ari caí, ti pua'a pecáí rí'éene'en á'aji'i jetze, ayée pu 'een, cu xiee ti huatíca'a í á'ajetze.

³⁵ 'Setá'aj siyen huárini ti ij caí a'úumi'ini ti á'ataa í á'ajetze.

³⁶ Tí pua'a naa pu á'ataa í á'ajetze, ajta caí a'atzu á'amí'ica, nainjapua pu hui huanéeri'icí a'ame. Ayee pu té'eme, cu xiee aparatu á jetze ráatatza. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ajte'e a'íime í fariseos
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 20:45-47)

³⁷ Jíme'en pu'u raatapuá'ajtaca'a ti tihua'utá'ixaa, aj pu i seíj pu raatá'inee ti tejá'ucua'ani áa ti é'eche. A'ájna í ja'ati, fariseo pu pírici. A'uu pu a'uteájrupi. Tí'ij i á vejli'i a'uré'ehui'ixi a'u ti meesa a'utéjvee.

³⁸ Ajta a'íin fariseo, a'íi pu raaseíj ti caí Jesús amuacaí anaújmuajte a'ij mej tí'ijri'ire í mej rá'astijre'eca'a me'ájna í Moisés teecan. Jé'ecan pu a'ij pua'a tira'utaseíj.

³⁹ Aj pu i tavástara'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'een mi sej fariseos pú'een. Ayee xu'u tí'itetei sej anaújmuajte'axi'ín mi ru-muájca'a jetze. Mí ajta caí a'atzu a'ij amuá'amitiejte'e sej rí'i huaújruuren mi ru tzajta'a. Ayee xu 'een, cu xiee tíj ja'ati raacája'usin mé jéjre'e mi vaasu, ajta amíjna mi xa'ari. Ayee xu'u ruseijrata huá'a tzajta'a mi teite sej rí'i tí'iteteite. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een mi ru tzajta'a. A'ij xu pua'a tí'iteteite se'ájna jime'e sej tihua'unáhua'iri'i, seajta a'ij pua'a huá'uruu.

⁴⁰ 'Mi sej hui caí ti'itíj ú'umua'aree. A'ájna ti raatétaahuaca'a í sej mé jéjre'e ratéhua'ira'a, ¿ni caí a'íin ajta raatétaahuaca'a í á'amuatza'ajta'a ti seijre'e?

⁴¹ Setá'aj siyen hua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i se'ájna ti urá'aa í á'amuatza'ajta'a. Ayee xu a'ájna jín huárini, ti ij temua'a te'irájra'ani mú'ejmi jemi.

⁴² 'Setá'aj huataújxiemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Ayee xu tí'itetei sej raatátuiire'en í Dios jemi, seíj tamuáamuata'a anxíte jetze ti ajtémecan a'ájna í tu'upi, ti'itíj

menta, seajta se'ijna í tu'upi, ti'itíj í ti ayén huataújmua'a tijín ruda, seajta nain tíj na'a pua'amé tí'ixuaavi í tu'upi. Mú'een xu hui ra'utámua'aree naíjmi'i tíj na'a ti'ipua'amé.

'Mi seajta mú'een, seya'uhuá'axi í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi, sej si siyen rí'í huá'uruuren í á'amuaxi'ej teite a'ij ti tiraavíjte'e, seajta sej si rí'í tirájcha'íí í Dios. Sena'atzi caí yé'uhua'anancache'e sej siyen araúrasten se'ijna jime'e í ti jaítze'e ruxe'eve'e. Ajta, ayén tiú'ujxe'eve'e sej tiu'utá'an se'ijna jime'e ti cíj na'a caj tí'ivaire'e.

⁴³ 'Setá'aj huataújxieemiste'en, mú'een, mi sej fariseos pú'een. Jé'ecan xu hui raxí'eve'e ti ti'itíj amuáaci'iti sej a'ujrá'asen ipuari japua a'u mej á'ujraarase í á'amuavaujsi u teyujta'a. Jé'ecan pu amua'aráanajche mej me'ín teite amuaatateujte'en aj mej tejá'atua.

⁴⁴ 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné ayée xu 'een cumu a'u mej hua'ava'ana í mi'ichite. Majta hui a'íime í teite, í mej japuan á'ujjuhua'ane'e, camu hui ramua'aree a'ij ti 'een téte'e a'iné capu á'é'e ti'itíj í mej jín ráamua'aree mej me'ájna hua'avá'anaxi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁴⁵ Tí'ij i sej ti tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, pej piyen ti'ixa, a'ij pej jín a'ij pua'a tí'itajepe'e itejmi.

⁴⁶ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Seajta mú'een, mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, setá'aj huataújxieemiste'en. Ayee xu hui ve'ecán jín tihuau'íjcate'en í teite a'ijna jime'e ti ayén huápi'i muári'eri, ti caí ja'ati raayí'iti ti ayén huárini. Seajta á'iyen, mú'een xu tihua'uta'aíjte'en í teite mej nu'u mi me'ájna jín ra'ará'astijre'en. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu huataúra'asin sej si ti'itíj jín hua'utévaire'en.

⁴⁷ 'Setá'aj huataújxieemiste'en a'iné mú'een xu rá'ajta'ahuaca í mej tzajta'an hua'uteátu'asin a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta a'íime a'amua'ahuáacixa'astemua'aci'i, a'íí mú hui huá'ucuii.

⁴⁸ 'A'ij xu jín siyen mú'een tiu'utaxájta yee amua'aráanajcheca'a a'ij mej huá'uruu í a'amua'ahuáacixa'astemua'aci'i. A'íí mú hui huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Seajta mú'een, xu'uri ramua'aree temua'a naa a'ij mej huá'uruu. Ayee pu ajta tejámua'aráanajcheca'a. Seajta, ayée xu rá'ajtaahuaca'a a'u mej huaje'eteátu'asin. Seajta, ayée xu che'atá sena'a neruuren ineetzi.

⁴⁹ 'A'ij pu jín ayén Dios rumua'atzi'ira'a pu jín tiraataxájtaca'a tijín: “Nehua'uta'íti'ira huá'a jemi í teite seica mej neetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a, neajta seica í nej hua'antíhuau mej mi nevaire'e. Je'icáca mú cui'ini a'íime í teite. A'íí mú huá'acui'ini. Majta seica, a'ij pua'a mú huá'aruuren.”

⁵⁰⁻⁵¹ 'A'ij pu jín, ayée pu hui tirá'amitíejte'e í Dios jemi, a'íí mú pu'éene'e a'íime íjii mej huáteemua me'ájna jime'e matíj mena'a pua'amé huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naíjmi'i matíj pua'amé huá'ucuii tíj na'a tiú'useijre í chaanaca, naíjmi'i tíj na'a Abel ti huamí'í ajta a'ijna í Zacarías, a'ijna mej ra'upuá'ajte já'ita'a a'u ti a'utéjvee a'ijna í mej japuan tí'imua'í'ivajtaca, a'u ti teyuu á'ijnee. Jee xaa ne'u, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, xaa ne'u. Ayee pu hui tirá'amitíejte'e í Dios jemi, a'íí mú pu'éene'e nain jime'e a'íime íjii mej huáteemua.

⁵² 'Setá'aj huataújxieemiste'en mi sej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a. Mú'een xu rujímua'a sena'a antiújmua'areereca'a se'ijna jime'e í mej jín ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Seajta mú'een, caxu hui huataúra'a ti Dios tejá'amua'aíjte'en. Seajta huá'ijmi a'ímej í seica mej mi caí miyen huataúra'an ti Dios tihuau'aíjte'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁵³⁻⁵⁴ Tí'ij Jesús a'uun huirá'raa, a'íime í fariseos, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'íí mú autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve ca'anín jime'e.

Jé'ecan mú jeíhua tira'íhua'uri'i mej mi ráateuni í mej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a.

12

Tí'pua'a nu'u ja'ati ayén hua'itzi jín tiú'ujsejirata

¹ Majta me'ín í teite, jeíhua mú ajteáxiireca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú hua'apua vi'ira'a, huaíca vi'ira'a, a'achú mej mena'a pua'amé. A'íj mú jín á'acataca'a jeíhua. Ajta a'íin í Jesús, a'í pu amuacá tihuá'atixáate'ajraa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e. Ayen tijín:

—Rí'í xu'u hui mú'een a'íjna jime'e fariseos mej ranájchite'e í pan jetze. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín í ti huá'a tzajta'a uraninei, í ti caí jé'iyecan jín seijre'e.

² 'Ayee pu'u, ti'itíj ti na'a ti rú'avaa avítzi'i jime'e, a'í pu hui huatasejre'esin mé jéjre'e mej mi raasej í teite. Ajta ti'itíj mej rá'avaataca'a, a'í pu antícuuni'íhua mej mi ráamua'aree a'ij ti 'een.

³ 'A'íjna í pej raataxájtaca'a tíca'amiste'e, Dios pu raataxájta tújca'ari tzajta'a. Ajta a'íin í pej raataxájtaca'a xahuaanin jime'e u chi'ita u téte'e, Dios pu hui raataxájta ca'anín jime'e a'ánna í chí'ij japua ta'avé'epa'atza.

A'ataani ayén tiú'ujxe'eve'e tej rátziine'e

(Mt. 10:28-31)

⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ne'amiigustemua'a pú'een, caxu huá'atziine'e a'ímej í mej mena'a raay'ítí mej raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, sino camu raay'ítí mej ra'upuá'ajte'en í a'amua tzajta'a ti seijre'e.

⁵ 'Mi neajta inee, ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin ja'ati sej xaa tziine'e. Setá'aj rátziine'e a'íjna ti ayén raay'ítí ti raajé'ica í sej ratéhua'ira'a, ti ajta raay'ítí ti yá'urieeni í a'amua tzajta'a ti seijre'e a'ujna taij jetze ti caí ja'anáj á'amí'ini. Jee tzíte'e, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tijín: Setá'aj rátziine'e se'íjna.

⁶ 'Aru, caxu a'ij tité'ujmuajca. ¿Ni secaí siyen tiu'utanájchita a'achú cumu hua'apua centaavo anxívica jime'e í pina'ase í mej c'íleen? Camu jeíhua tí'ijnajche. Mí ajta a'íin Dios, a'í pu naíjmi'ica autámua'areerí'i.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Dios pu hui ari raaté'itieexi mi á'amua'apua a'achú ti pua'améjme. Caxu tí'itziine'e a'iné mú'een xu jeíhua jaítze'e jetzen ruxe'leve'e í Dios mecaí í pina'ase, a'iné a'í pu xaa amuá'ancu'uvajxi'isin.

I mej nu'u ramua'ate me'íjna í Jesús í teite jemi

(Mt. 10:32-33; 12:32; 10:19-20)

⁸ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ja'ati ti na'a ti ayén tiu'utaxájta a'ímej jemi í teite yee na'ará'astijre'en ineetzi, inee i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ayée nu neajta raataxájta a'ímej jemi í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee naatévai ineetzi.

⁹ Ajta a'íin ti tí'ixa a'ímej jemi í teite yee capu nemua'ate, ayée nu hui che'atá raataxájta a'ímej jemi mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi yee canu ramua'ate.

¹⁰ 'Neajta nu tíhua'utá'uuni'ira a'ímej, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'inexa ineetzi i nej neajta huá'a jetze airáne í teite. Aru a'íime, a'achú mej mena'a pua'amé a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, canu ja'anáj tíhua'utá'uuni'ira a'ímej.

¹¹⁻¹² 'Seajta mú'een, matí'ij u amua'arávilitin a'ímej jemi í mej teyujta'a tí'aijta, nusu a'ímej jemi í mej ti'itíj jín antiújmua'aree, ayée xu huárini. Caxu hui a'ij tité'ujmuajca a'ij sej ye'í titeeteújnán na'ari a'ij sej ye'í tiu'utaxáj, a'iné a'ájna xicájra'an jetze, a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu tejá'amua'aten a'ij sej ye'í tiu'utaxá. —Ayee pu tíhua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e í ti nu'u tí'ijcha'í a'íjna í chíjteaani

¹³ Ajta seíj huá'a tzajta'a a'utéveeca'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, patá'aj piyen tiraata'ixaate'en í nejá'a yee ti já'ita'a tinaatá'an a'íjna ti titaac'í a'íjna jime'e ti seij huam'í, a'iné capu tinaatá'asin í neetzi ti ne'áa.

¹⁴ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijn:

—Hoombi xaa, ¿a'ataani tinaa'íjca juees jime'e? ¿A'ataani naatá'a nej niyen tiu'uxí'epi'íntare'en mú'ejmi jemi? —Ayee pu'u tiraata'ixaa.

¹⁵ Ajta ayén tihua'utá'ixaa tijn:

—Rí'í xu'u mú'een, setá'aj á'ujcu'uvée sena'a temua'a naa. Ché'e secaí huápi'í sena'a tí'inecua'atze sej jeíhua tiu'ucha'íime'eni, tí'itíj ti na'a, a'iné ti pua'a ja'ati jeíhua tí'itíj tícha'í, capu hui tí'itíj a'íj tiraatévaire'esin ti íj caí ché'e tí'itíj a'íj ráaruuren.

¹⁶ Tí'íj i seij niuucari jín tihuá'u'itíiri'í tijn:

—Aa pu nu'u já'ahua'a chíjteaani é'eche. Chuej pu nu'u tícha'í ti japuan tiu'uhuáste. Temua'a pu nu'u hui jeíhua tí'ucíreca'a.

¹⁷ Tí'íj i ayén tiu'umuá'aj a'íjna í chíjteaani tijn: “¿A'iné yeehui náarini? Capu ché'e mé'e é'erí'iri a'u nee yeehui yá'aruuren í ti huá'íreca'a.”

¹⁸ Tí'íj nu'u i ayén tiu'umuá'aj tijn: “Ayee nu rini. Neraaté'uuna í nechí'í mé ti huavéjme. Neajta seica nu ájtaahuaxí'isin ti jaítze'e vivejme'e á'ara'ani. Netí'íj ni ne'uun ru'uté'aasin í ti tí'ucíreca'a, ajta nain i nej tí'íjcha'í.

¹⁹ Neajta nu yeehui niyen tiu'utaxájta í ne tzajta'a yee nu'uri ne'uun rí'í tí'úuruu u chí'ita. Jé'ecan pu á'ateeri ti rí'í tinaatévaire'esin. Nu'uri yeehui nesé'upe'en. Niché'e tí'icua'aca, neajta ye'eca, neajta netémua'ave'e.” —Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati.

²⁰ 'Ajta a'ín í Dios, ayee pu hui tiraata'ixaa tijn: “Mú'ee, mí pej caí tí'itíj mua'aree. Ijii, tíca'a pej mí'ini. Patí'íj huam'ín, ¿a'ataani tí'íjci'íti a'íjna í pej mú'ee rí'í ráaruu pej pi asej huatá'atemua'ave'enche'e?” —Ayee pu Dios tiraata'ixaa.

²¹ Neajta niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu hui té'eme a'ímej jemi matíj mena'a pua'amé í mej rujímua'a rajsé'íri tí'itíj ti na'a mej mí jeíhua tí'íjcha'í, majta, camu tí'itíj tícha'í í Dios jemi.

Tí nu'u Dios huá'acha'í í ruyaujmua'a

(Mt. 6:25-34)

²² Tí'íj i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijn:

—A'íj nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e. Caxu se'íjna jín tí'imua'ajca yee a'íquí ye'í tetí'icua'ani nusu yee a'íquí ye'í tetí'ie'en na'ari yee a'íquí ye'í tetí'utétachejte'esin.

²³ '¿Ni caí jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi sej ruuri xá'ara'ani caí í ti sej ráacua'ani? ¿Ni caí ayén che'atá na'a jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi ti ruuri a'ame í sej ratéhua'ira'a caí ti naa seíre'e a'ame í sej jín tiu'uteújchejte'en? Aa ní'íjtá xaa ne'u.

²⁴ 'Casi'í, xaasej amímej cua'atza í mej júte'e rá'ara'a. Camu hui a'atzu tí'ihuaste'e, camu majta tí'itza'anaca. Camu majta huatéechi'í í mej tzajta'an rí'í yé'uruuren í mej meri rájsej. Capu amín a'íj, aúche'e pu Dios tihuá'amicua. Mí seajta mú'een, jaítze'e xu jemin ruxe'eve'e í Dios mecaí a'íme í cua'atza.

²⁵ '¿A'ataani raay'í'iti ti á'ateeren ti jaítze'e ruuri a'ame a'íjna jime'e í ti tí'iramua'atziite'e? Capu ja'ati xaa ne'u.

²⁶ Tí'íj pua'a secaí raay'í'tihua'an sej si siyen huárini se'íjna jime'e í ti caí muári'eri, ¿a'iné hui 'een jín siyen tí'imua'ajca se'íjna jime'e í ti tí'íjturaa?

²⁷ 'Casi'í, xaasej amíjna mí caípi'í, a'íj ti ye'í tí'ivaujse'e. Capu tí'imíjhuaca amíjna mí caípi'í, capu ajta tí'itzaca. Capu amín a'íj. Dios pu hui ayén ráaruu ti jaítze'e naa seijre'e caí Salomón ti naa seijre'eca'a tí'íj auj tí'itéveeca'a rey jime'e. Capu ja'anáj ayén tiu'uteújchejte tí'itíj jime'e ti ayén naa seijre'e tíj mí caípi'í.

²⁸ 'Casi'í, mú'een, Dios pu ayén rí'í tirájcha'í mí tu'upi ti a'uun é'evaujse'e a'u mej á'atase'ehuaca. Ajta a'ín tu'upi, capu á'ateeri sino yee ruijmua'a yee, a'íj mú raaré'evéijchi, matí'íj mí ratairan. Tí pua'a hui Dios ayén rí'í tirájcha'í mí tu'upi, ¿ni caí jaítze'e amuaatá'asin í sej jín tiu'uteújchejte'en, mú'ejmi mí sej caí a'atzu té'atzaahuaste'e?

29-30 'Caxu a'ij tí'ixajta yee a'iquí ye'í tetí'icua'ani nusu a'iquí ye'í tetí'iteye'en. Ayee xu'u, caxu tí'imuaajca se'íjna jime'e, a'iné naími'i matíj mena'a pua'amé yen mej a'uchéjme íiyen chaanaca japua, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau. Mí ajta a'íin á'amua'upua, ta japua ti é'eseijre'e, a'íi pu hui ari rú'umua'aree tí'itíj ti amuá'aturaate'e.

31 'Setá'aj mí'í rájhuauuni ti Dios tejá'amua'ajjte'en, seajta ra'ará'astijre'en a'ij ti a'íin tí'ijxe'eve'e. Tí pua'a siyen huárini, Dios pu hui tejámuaatá'asin tíj na'a ti tejamuá'aturaate'e.

32 'Caxu tí'itziíne'e mú'een, mí sej siyen mé á'ujujhua'an. Cu xíee cáne'axi sena'a í mej rujímua'a mena'a mé á'ujujhua'an. Ayee pu tira'aránajcheca'a í sej rájya'upua ti ij a'íin amuaatá'an sej se'uun a'uteároute a'u ti a'íin tejé'ajta.

Tí nu'u jeíhua án tejé'eseijre'e u ta japua ti huápi'i tí'ivaire'e
(Mt. 6:19-21)

33 'Setá'aj tiú'utuaani nain a'achú sej caj tí'ijcha'íi, seajta tihua'uré'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Ayee xu a'íjna jín huárini, ti 'ij a'íjna téjé'eseire'en í Dios jemi í ti tejá'amua'aci'iti. Ayee pu éene'e a'ame tíj tí'itíj ca'aní ti caí ja'anáj huataújtuaasin. A'uu pu e'etiá'a a'ame mú'ejmi jemi tí'itíj ti huápi'i tí'ijnajche. Ajta capu hui ja'anáj huatéxijsin, a'iné camu a'uun a'uteáru'ipi í nahua'ari. Camu majta rac'íin a'íime í tejpuási.

34 'Ayee xu éene'e xá'aju'un a'iné a'ij xu jetzen tí'imua'astí xá'aju'un se'íjna jetze ti jaítze'e amua'aránajche, ti jaítze'e a'amua jetze ruxe'eve'e.

Tej nu'u rí'i huátaruuren iteen, teajta rí'i atanéjne'ere temua'a naa

35 'Rí'i xu'u titehuaújcaten sej si tiu'utévaire'en. Seuche'e xu hui atanéjne'eri tíj ja'ati ti taij huitéhueeca'a tá'ataa.

36 'Ayee xu éene'e xá'aju'un matíj a'íime í mej tí'ivaire'e ja'ati jemi ti a'uun á'ume a'u mej tejé'eye'este a'íjna jime'e ti se'íj huaténe'iche. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e, maúche'e mú tí'ijchu'eve'en a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihuá'ajjte'e mej mi ca'anacan tira'antácuune'en tí'ij a'íin te'ejteátu'asixi'ín í puéerta jetze.

37 'Rí'i pu tihua'utévaire'esin a'ímej í mej tí'ivaire'e tí'ij a'íin hua'use'íj mej rachú'eve'e a'atzaj ti pua'a uvé'ene a'íjna ti tihuá'ajjte'e. Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu rini a'íjna ti tihuá'ajjte'e. A'íi pu rucaten ti ij hua'utévaire'en. Ajta tíhua'uta'ajjte'esin mej aúhuixi'ín í meesa jetze. Ajta tihuá'amin.

38 'Capu am'ín a'ij a'atzaj ti pua'a uvé'enejsin a'íjna ti tihuá'ajjte'e, ti pua'a já'ita'a tíca'a uvé'ene nusu tapuá'arijme'eca. Rí'i pu hui tihua'utévaire'esin a'ímej í mej ravaire'e ti pua'a mauj rachú'eve'e.

39 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'íjna í ja'ati ti huatéechi'i, ti pua'a a'íi ramua'areere a'atzaj ti pua'a ánú'aiixa í nahua'ari, capu raatá'asin ti anú'asti ti tiu'unáhua'an.

40 Seajta hui mú'een, rí'i xu'u sej si rí'i huaújcaten a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, nee nu uvé'enejsin a'atzaj sej pua'a caí nechueve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

I mej nu'u tí'ivaire'e me'íjna í mej hua'apua
(Mt. 24:45-51)

41 Pedro pu ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni téjmi pena'a huatá'ixaa i niuucari ca'ín naíjmi'íca puaatá'ixaa?

42 Ajta a'íin tavastara'a, a'íi pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿A'ataani pú'een, a'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta rí'i mé teuúmua'aree, ti ajta caí ja'anáj tí'itíj jín auté'itze? Ajta a'íin ti tí'ira'ajjte'e, a'íi pu hui tiraa'íjcate'en ti ij a'íin a'íjna jín antiújmua'areere a'íimej í seica í mej majta tí'ivaire'e. A'íi pu tihuá'amin a'atzaj mej pua'a raaxí'epi'intare'en mej tiú'ucua'ani.

43-44 'Tí pua'a ayén rijcaa tí'ij uvé'enen a'íjna ti tí'ira'aijte'e, rí'í pu tiraatévaire'esin a'íjna ti tí'ivaire'e a'iné nain pu tiraata'íjcate'esin a'achú tíj tí'itíj tícha'íí a'íjna ti tí'ira'aijte'e. Ayee pu té'eme. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e.

45 'Mí ajta, a'íin ti hui tí'ivaire'e, ti pua'a ayén tí'imua'ajca yee jé'ecan pu u á'ateere a'íjna ti tinaa'íjca, ayée pu ajta tirá'amitíejte'e a'ame ti caí íiya'ata uvé'enejsin. Tí'ij i autéjcheni ti hua'utévajxi'ín a'ímej í mej tí'ivaire'e, í mej teteca, ajta í mé 'uUCA. Ajta pu hui autéchesin ti tiú'ucua'ani, ajta ti nahuáj antiyé'en. Tí'ij i huatétahuaisin.

46 'Ajta a'íin ti tí'ira'aijte'e, a'íí pu uvé'enejsin ja'anáj ti pua'a caí rachú'eve'e. A'íí pu xaa uvé'enejsin a'atzaj ti pua'a caí pítéjmu'a'aree. A'íí pu hui ajta puajtzi'ira'a raatá'asin, jeíhua huápí'í. Ayee pu che'atá tí'ijci'ítí a'íj ti tihúa'aci'ítí í seica í mej majta auté'itzeara í Dios jemi.

47 'A'íjna ti tí'ivaire'e, ti ajta tirú'umua'aree a'íj ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti tí'ira'aijte'e, jeíhua pu ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a caí rí'í huaújruuren na'ari caí ayén huárini a'íj ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti tí'ira'aijte'e.

48 Ajta a'íin ti tí'ivaire'e ti ajta caí rú'umua'areereca'a a'íj ti tí'ijxe'eve'eca'a a'íjna ti tí'ira'aijte'e, cíj pu'u ra'iré'evejsin navij cuaartara'a jime'e ti pua'a ayén huárini ti a'íj pua'a 'een jime'e a'iné capu rú'umua'areereca'a a'íj ti ye'í huárini. Capu ayén tí'ijci'ítí a'íj ti tiraavíjte'e.

'Ayee pu'u xaa ne'u, ja'atí ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ve'ecán jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ve'ecán jín tí'ité'íjcati'ihua, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate. Ajta, ja'atí ti na'a mej miyen tiraatá'a ti ciliéene'e jín antiújmu'a'areere á'ara'ani, ti pua'a ayén ciliéene'e jín tí'ité'íjcati'ihua, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'eve'e ti cíj tiu'utátuiire'en me'íjna jemi í mej tíraa'íjcate.

*Mej nu'u já'ita'a autajú'un me'íjna jime'e í Jesús
(Mt. 10:34-36)*

49 'Ayee nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni puajtzi hua'utá'an ne'ímej í mej a'íj pua'a 'een í ru tzajta'a matíj mena'a pua'amé yen mé seijre'e íyen chaanaca japua. Ajta ayée pu tina'aráanajche ineetzi ti ari autéjcheni.

50 Ayee pu ajta tí'ineci'ítí ineetzi, í nej jín rajpuajtzi na'ame. Jéíhua pu hui a'íj pua'a ne'ase, ajta jeíhua pu a'íj pua'a ne'astí a'ame ajta na'a caí nain te'entipúa'are.

51 '¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui ne'íjna jín mú a'uvé'emej mej mí rí'í tí'ítechejca í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua? Canu a'atzu. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e yee canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej sino mej mí já'ita'a a'utácíine.

52 Ajta íjii ti yú auca'ítí a'ame, ayée pu hui té'eme. A'ímej jime'e í mej anxívi í teite, í mej seicié mena'a che, ayée pu té'eme a'íí mú já'ita'a a'utajú'un. Majta á'íyen í mej huaíca, a'íí mú huá'ajaaxíevi'ira muá'aju'un a'ímej í mej hua'apua. Majta a'íime í mej hua'apua, ayée mú che'atá mena'a tihúa'ajaaxíeví'ira muá'aju'un í mej huaíca.

53 'Ayee mú já'ita'a a'utajú'un. A'íí pu ya'upuáara'an rájaaxíevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj, ajta a'íin yaujra'an ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame í rutáàta. Ajta a'íin í náànajra'an, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'íjna í ruyauj tí'íita'a. Ajta a'íin yaujra'an tí'íita'a, ayée pu che'atá na'a tí'ijjaaxíevi'ira a'ame a'íjna í runáàna. Ajta a'íjna í mu'uneára'an í tí'íita'a í tí'ucarij, a'íí pu ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un í tí'íita'a tí' temuaij. Ajta a'íjna í mu'uneára'an tí' temuaij, a'íí pu hui ajta rájaaxíevi'ira a'ame í rumu'un tí' ucarij.

*I mej nu'u jín ráamua'aree tí'itíj ti nu'u xicájra'a jetze pítí'irici
(Mt. 16:1-4; Mr. 8:11-13)*

54 Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í teite í mej a'uun ajteáxíreca'a tíjín:

—Jíme'en xu'u jaitiri huasej tí a'íjnéj, yénci pújme'en, setí'ij si siyen tí'ixaxa'a yee mu'uri huatéviiyi. Ajta, ayée pu tí'irineca.

⁵⁵ Na'ari ti pua'a huatá'ecare ti yeete pújme'en e'itáninei, ayée xu hui tí'ixaxa'a tijín teájxicaj pu a'ame. Ajta, ayée pu tí'irineca.

⁵⁶ 'Mú'een, mi sej caí mé uumuámua'aree, mú'een xu siyen raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ij ti ti'ití rini í júte'e nusu íiyen chaanaca japua. Mí seajta mú'een, caxu hui a'atzu raayí'iti a'ij sej ye'í tiu'utaxáj a'ijna jime'e a'ij ti ti'ití rini itejmi jemi a'ijna xicájra'a jetze nej yé huatéjvee inee mú'ejmi jemi.

Sej nu'u ráahuauni sej rí'í éene'en a'ímej jemi í mej amuájcha'íire'e

(Mt. 5:25-26)

⁵⁷ 'Niche'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné 'een jín secaí raaxí'epi'íntare'en rujímua'a a'ij ti tiraavíjte'e?

⁵⁸⁻⁵⁹ Patí'ij pauj huamé'en juye jetze jamuan a'ijna ti muájcha'íire'e sej raaxí'epi'íntare'en a'ijna jemi í juees, patá'aj raatáhuavii temua'a naa sej seuj juye jetze raaxí'epi'íntare'en. Na'ari ti pua'a pecá piyen huárini, a'í pu hui muá'avi'itín í jueesi jemi. Tí'iquí a'íin juees, a'í pu tiu'utátuiire'esin mú'eetzi a'ijna jemi í polisiiya. Ajta a'íin polisiiya, a'í pu mua'iteánajsin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, camu hui íiya'ata mua'irátuaasin ajta pena'a caí tiu'unájchita nain jime'e a'achú mej muajíjve'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

13

Tí rí'í ayén tiú'ujxe'eve'e ti nu'u ja'ati seicié tiú'umua'ati

¹ A'ajná'imua, seica mú e'iré'ene í Jesús jemi. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'ijna jime'e í mej Galilea e'echéjme'e, Pilato ti nu'u huá'ucuii matí'ij mauj cáne'axi mua'íivejtaca'a.

² Jesús pu ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tejamuá'amitíejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui mecaí jaítze'e a'ij pua'a tí'itete'itesta'a sej caí mú'een a'ijna jime'e mej miyen tirajpuaíjtzica'a?

³ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Capu ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu hui seajta antipua'ari.

⁴ 'Ari a'íime í mej tamuáamuata'a japuan aráhuaica ará'ase, í ti huá'a japua rájve ti'itíj ti ájtee ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna já'ahua'a Siloé, ¿a'iné tejamuá'amitíejte'e? ¿Ni qui jaítze'e a'ij pua'a metí'iteteij mecaí a'íime í seica í mej Jerusalén a'uchéjme?

⁵ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tijín: capu hui ayén ti'ayajna. Mí ajta, ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, mú'een xu seajta antipua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

I huaréj ti nu'u caí ja'anáj taca'a

⁶ Tí'ij í seíj niuucari pu jín tihua'u'itíiri'i tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui huaréj ta'íteal'ica'a. Aa pu nu'u ye'ateáhuii a'u ti uuva a'uvéjme. Tí'ij jí u ya'utéeseij avée si ari taca'a. Capu nu'u a'atzu taca'aca'a.

⁷ Tí'ij jí ayén tiraata'ixaa a'ijna ti a'uun tí'icha'ica'a tijín: “Pu'uri yeehui á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a ne yee raatésise'ij á vee si ari taca'a. Aru, capu a'atzu taca'a. Patá'aj ra'ijvejche, a'iné amín mé tí'itávee, capu tí'itíj vaire'e.”

⁸ 'Ajta a'íin ti tí'icha'ica'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, ché'e auj mé táveeca seíj nine'ira'a. Nee nu yeehui raaté'ijche'esin, neajta tí'itíj atariéjra'asin chuej jamuan.

⁹ Tí pua'a huatáca'an ru'usí, cha'a ayén mé tí'itávee. Na'ari ti pua'a caí huatáca'an, aj pej xaa yeehui pi ra'ijvejche.”

A'ijna í 'íita'a ti nu'u á á'ajtipu u teyujta'a

¹⁰ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítí'irijcaa ja'anáj xicájra'an mej jetzen ruse'upi. Jesús pu tihua'amua'atejca'a u teyujta'a.

11 Ajta se'ij 'íita'a, a'úu pu ánu'uhuatéveeca'a. Pu'uri teum'éeca tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti tí'icui'ica'a a'íjna jime'e tiyaaru'u ti tzajta'an seijre'e. A'íjna í'íita'a, jé'ecan pu á'ajtípu. Capu a'atzu rí'irístaca'a ti huataújsiuraren.

12 Tí'ij Jesús raase'ij, aj pu i raatajé ti jemin á ve'eré'enen. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:
—'íita'a, nu'uri timuá'ari'iri'í í pej jín tí'icui'í.

13 Tí'ij i ra'ajtamuariej. Jíme'en pu'u ra'ajtamuariej, aj pu i a'ín 'íita'a huataújsiurare. Aj pu i rí'í tiraatá'a í Dios.

14 Ajta a'ín ti tí'aijta u teyujta'a, jé'ecan huataniú'ucaca'a a'iné Jesús pu tiráahuaa a'ájna xicájra'an jetze matí'ij pua'a ruse'upi. Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í teite tíjín:

—Ayee pu hui te'ará'ase í mej jetzen tí'imijhuaca arájsevi xicaj. Setá'aj mú a'uvé'uju'un setá'aj se'ájna tihuaújhuaate'en. Caxu mú a'uvé'eci'ica'an se'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi.

15 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Mí sej caí jé'iyecan jín tí'ivaire'e í Dios jemi, jíme'en a'ájna xicájra'a mé jetzen ruse'upi, ¿ni secaí siyen tí'imijhuaca na'íjmi'í mú'een? ¿Ni secaí huá'ixixi í ruye'emua, ti pua'a tí'itíj pu'éene'en puuya na'ari puuru'u sej si huaja'uvé'ite'en a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi? Ni'íjtá xaa ne'u. Ayee xu tí'imijhuaca.

16 'Ari amíjna mi 'íita'a, a'í pu hui jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan. Ajta pu'uri tejauume a'achú cumu tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti Satanás ra'atéeji'icie cu'íni'ira'a jime'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e nej tiráhuaate'en nej ni ru'irájtuaani a'íjna jime'e ti tí'icui'í? —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

17 Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íme í mej rájcha'íre'eca'a me'íjna í Jesús, jé'ecan mú tiu'utatévi'iri'í í jemin. Majta a'íme í seica í teite, jé'ecan pu rí'í hua'utá'a nain jime'e a'ij ti tí'ití huaríj ti huápi'í ruxe'eve'e.

A'íjna jime'e í jatzi, mustaaza ti rajatze'e

(Mt. 13:31-32; Mr. 4:30-32)

18 Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné tí'irineca íiyen chaanaca japua ti Dios tí'aijta? ¿A'iné tí'iseijre'e ti jíme'en Dios tí'aijta?

19 'Ayee pu seijre'e tíj mustaaza tí'ití, ti ayén tí'itéjatze'e tíj jícan. Ja'atí pu nu'u hui yá'utí a'íjna í jatzi. Tí'ij nu'u i raahuáste a'u ti teje'eré'ana. Tí'ij jí huanéj a'íjna í jatzi. Aj pu nu'u i huavaújse. Tí'ij jí ayén á'ajtí'íj já'araa tíj ciyej. Majta me'ín pina'ase í mej rá'ara'a, a'í mú nu'u e'ire'enée, án mú nu'u a'ujrá'aseca'a í pí'istáare'ara'an jetze.

A'íjna jime'e mej nu'u rajnájchi í hariina jetze í levadura

(Mt. 13:33)

20 Ajtahua'a se'ij hua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné seijre'e ti jíme'en Dios tí'aijta?

21 'Ayee pu hui 'een tíj a'íjna í levadura tí'ij a'ín 'íita'a ru'íteájtici, ajta nu'u rajnájchi cuaíjtzi jetze ti hua'íca medida ará'ase. Jéihua pu nu'u rajcuaíjtzitaca'a. Ajta a'ín í levadura, a'í pu nu'u tzajta'a huaneájxi nainjapua í cuaíjtzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e á tá'apueerta ti c'ij antéeyauj

(Mt. 7:13-14, 21-23)

22 Tí'ij jí Jesús a'uun a'ume'eca í juye jetze ti Jerusalén á'uye'iri. A'u ti na'a ti a'uré'enineica'a, ti huachájta'ajme, na'ari a'ímuá mé antachéejmee, a'úu pu ti-huá'amua'atehua'a í teite.

23 Ja'atí pu ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni c'ij mena'a tite'erá'ase í ti Dios hua'irátuaasin?

Ajta a'ín Jesús, ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

24 —Setá'aj huateújca'anen sej si se'íjna jetze a'uteáruti tá'apueerta ti cíj antéeyauj. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tijín mu'ití mú miyen huataújca'anejsin mej mi me'uun a'uteárute. Mí ajta caí, capu hua'utá'asin.

25 Tí'iqui a'íjna ti á é'eche, tí'ij i ájchesin, ajta te'iteánajsin tá'apueerta. Seajta mú'een, amée xu pua'acíe huaté'uu xá'aju'un. Seajta te'ejteátu'asixi'isin í puéerta jetze. Ayee xu ca'anín jín tiraatájeeve a'íjna ti huatéechi'i. Ayee xu tijín: “Tavastara'a, tita'antácuune'e.” Ajta a'íin ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin tijín: “Canu hui á'amuumuajte a'ateén sej pírici. Canu neajta ramua'aree a'u sej e'eráaci.”

26 'Seajta mú'een, ayée xu tiu'utaxá'ajta tijín: “Teen tu tiú'ucuaa á jamuan, teajta á jamuan hua'í. Pajta mú'ee ti'itamua'atehua'a a'u ti juye a'uré'enine'i.”

27 Ajta a'íin, ayée pu tejámuaatá'ixaate'esin tijín: “Canu hui ramua'aree inee a'u sej é'eme'ecan. Sericu mú'een, mi sej a'ij pua'a tí'iteteite.”

28-29 'Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'an jetze. Mú'een xu huá'aseijran a'ímej í mej me'uun a'uráté'a muá'aju'un a'ujna Dios ti é'eseijre'e. A'ímej xu hui seijran se'ímej í mej mejmí'i e'echéjme'e, se'íjna í Abraham, seajta se'íjna í Isaac, seajta se'íjna í Jacobo. Majta seica mú á a'ire'enejsin mej mi a'ujrá'ase a'utí meesa a'utéjvee mej mi tiú'ucua'ani a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Seajta mú'een, áa xu pua'acíe a'uté'uu xá'aju'un. Jéihua xu ruyeine xá'aju'un, seajta ancurá'ujci'ime ye'icáa xá'aju'un mi rutamej jime'e se'íjna jime'e sej seri rajpuaítzi xá'aju'un.

30 'Ee xaa ne'u, ayée pu hui ti'ayajna. Seica í mej nu'u vivejmé'en jín títetateí íjii, a'íi mú ciliéene'e jín titetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. Majta seica í mej nu'u ciliéene'e jín títetateí íjii, a'íi mú vivejmé'en jín titetaté'a muá'aju'un a'ájna xicájra'a jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

*Tí'ij nu'u Jesús huaújyeineca'a tí'ij u a'aráneereca'a u Jerusalén
(Mt. 23:37-39)*

31 Tí'ij Jesús auchén raatapuá'ajtaca'a ti tihua'a'ixaate'eca'a í teite, matí'ij mi seica jemin á e'iré'ene. A'íi mú pú'eene'e í fariseos. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj tícheni peyajna a'iné amí pu nu'u Heródes muajé'icatami'i mú'leetzi.

32 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Setá'aj hui se'uun á'uju'un se'íjna jemi í Heródes ti avíitzi jín netzeíjra'ajmua'a ineetzi. Setá'aj seajta siyen tiraata'ixaate'en se'íjna yee pu'uri íjii nehua'utamuarite'esin ne'ímej í tiyáaru'use í mej huá'a tzejta'a seijre'e í teite, neajta yee tihua'ahuaate'en í teite íjii, neajta ruijmua'a. Neajta yee, aaruijmua'a nu aráneastejre'esin ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

33 'Capu amín a'ij. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej nauj huamé'en íjii, neajta ruijmua'a, neajta aaruijmua'a, a'iné capu ayén tiraavíjte'e ti huámi'ini ayajna pua'acíe u Jerusalén seíj ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

34 'Mú'een mi sej Jerusalén é'eche, mi sej Jerusalén é'eme'ecan, mú'een xu huá'acuí'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Seajta huá'atu'axaca tetej jime'e a'ímej ti Dios huaja'uta'íteca'a mú'ejmi jemi. Mu'íi nu hui niyen raxí'eve'eca'a nej huá'aseire'en í a'amuyaujmua'a nej ni huá'ucha'íin cumu í tecuaara'í ti huá'acha'íi í ruyaujmua'a, ti hua'icánaamua í ru'ana jime'e. Seajta mú'een, caxu siyen ra'utéca'ane.

35 'Casi'i, xaaseíj. Nu'uri hui mé amuuhuá'axi mú'ejmi mi sej Jerusalén é'eche. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu cha'a neseijran ajta na'a caí teja'ure'enén a'ájna xicájra'an jetze sej pua'a siyen tiu'utaxá'ajta yee cha'a rí'i tiraateájtuaani a'íjna í ti mé e'evé'eme niúucare'ara'an í tavástara'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

14

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuaa a'íjna í ja'ati ti ajtéjja

¹ Ayee pu ja'anáj tiuju'uríj ti a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi. A'uu pu a'ará'a a'u ti é'eche í seíj í fariseo ti ve'ecán jín ti'itéjvee, ti ij tiú'ucua'ani jemin. Majta a'íime í teite, jeíhua mú rá'eeve'eca'a me'ájna í Jesús.

² Ajta seíj á vejli'i úuveeca'a jemin í Jesús. Tí'icui'i a'ájna í ja'ati. Nainjapua pu cajaa í ru jetze.

³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í fariseos, ajta a'ímej í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a. Ayen tijín:

—¿Ni caí a'ij tí'irí'iri nej tiráahuaate'en a'ájna xicájra'an tej jetzen tase'upi nusu caí?

⁴ Majta a'íime, camu ti'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'íin Jesús, a'í pu ra'ajtamuariej a'ájna ti tí'icui'i. Ajta tiráahuaa. Aj pu i raata'íteca'a ti á'ura'ani ruxiéehua.

⁵ Tí'ij í Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí rí'irí ti ja'ati ayén huárini a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi? Tí pua'a puuru'u atéjveti a'u ti e'etéecun, na'ari puuya atéjveti, ¿ni pecaí hui piyen ca'anacan rini pej ra'itátuaani a'u ti e'etéjve?

⁶ Majta a'ímej jemi, capu ú'u anú'u'a'ahua'aca'a huá'a tzajta'a a'ij ti tiu'utaxáj.

A'ájna jime'e, mej nu'u hua'utajé mej nu'u tejá'umua'ariive'en a'u ti ja'ati a'uténe'ichi

⁷ Tí'ij í Jesús raasej a'ij mej rijcaa a'íime í ti huá'a'inee mej tiú'ucua'ani. A'í mú rahuauca'a vejli'i mej a'ujrá'ase jemin í ti tihua'amicua. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

⁸⁻⁹ —Tí pua'a hui ja'ati muá'ineen pej tiú'ucua'ani huá'a jamuan í mej tí'iyeste a'ájna jime'e ti seíj huaténe'icheca'a, capej pe'ánna a'ujyé'ixa'an a'ájna vejli'i jemin í ti muaatá'inee pej tiú'ucua'ani, sino a'atzu pe a'ímuá a'utayeíjxi'in. Na'ari caí, ti pua'a seíj uvé'enen ti jaítze'e ruxe'eve'e pecaí mú'ee ti ajta raatá'inee, aj pu i a'íin muaatá'ixaate'esin yee ájchesi, tá'aj amanna a'ujyeíjxi'in a'ájna i ja'ati. Aj pej pi tiu'utatévi'ira'ata, a'ánna pej a'ujyeíjxi'in pe'ájna japua í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e.

¹⁰ 'Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u hui huárini ti pua'a ja'ati muaatá'ineen, án pej a'ujyeíjxi'in japuan í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e ti i ayén a'íin ti muaatá'inee tímuaatá'ixaate'en tí'ij uvé'enen a'u pej a'ujyeíjxi'in. Ayee pu tímuaatá'ixaate'esin tijín: “Ne'amiigu, patá'aj ájcheni peyajna patá'aj a'ujyeíjxi'in yé vejli'i a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e.” Ayee pej pe'ájna jín huarín, ayée pej hui rí'i tira'ancuré'asin huá'a jemi í teite mej á jamuan a'ujteí.

¹¹ 'Ja'iné ja'ati ti na'a ti á'ujtzaahuatete, aj pu i a'ij pua'a raatá'ixaa ti caí jeíhua ruxe'eve'e. Ajta a'íin ti caí á'ujca'ane ti ti'itíj jín te'enteároute ti ve'ée, aj pu i tiraatá'asin ti ayén te'enteároute ti'itíj jime'e ti jaítze'e ve'ée. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

¹² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ájna ti raatá'inee ti tiú'ucua'ani tijín:

—Ayee pej hui huárini patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani a'atzaj chumua'an nusu tíca'a. Capej huá'inen a'ímej í á'a amiigustemua'a, ca'ín a'íhuáamua'a nusu á'ajuutzimua'a, o a'ímej í chíjteaani mej á'é'eche vejli'i á jemi. Tí pua'a piyen hua'utá'inen a'ímej, matí'ij mi majta me'ín muaatá'ineesin mú'etzi. Ayee mú huarín, a'í mú hui tí'imuanajchite'en.

¹³ 'Mí pajta mú'ee, patí'ij hua'utá'inen mej tiú'ucua'ani, a'ímej pepu'u huatá'inen í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej jeíhua rajpuaíjzi cu'íini'ira'a jime'e, pajta a'íime í mej a'ij pua'a titéeci'ica, pajta a'íime í mej aracúcu'unijmee.

¹⁴ Ayee pej huarín, rí'i mú tímuaatá'asin, a'iné camu tí'ituaave í mej jín tímuaanájchite'en. Mí ajta, a'í pu Dios hui tímuaatanájchite'esin a'ájna xicájra'an jetze mé jetzen a'itajú'un huá'a tzajta'a í mí'ichite. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Jesús.

A'ájna jime'e ti nu'u ja'ati hua'utá'inee mej nu'u tiú'ucua'ani

¹⁵ Ajta seíj ti ajta a'uun huatéjca huá'a jamuan, tí'ij ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'ájna í Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Rí'i pu tiraatá'asin a'íjna ti tiú'ucua'ani a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen Dios huataseíjre'esin ti ij tiu'uta'ájta íiyen chaanaca japua.

¹⁶ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Ja'ati pu nu'u hui rí'i huaújruurejca'a ti ij tihua'umín. Mu'iicáca pu nu'u huatá'inee.

¹⁷ Tí'ij a'ájna teja'uré'ene ti tihua'umín, tí'iquí a'íin raata'íteca'a í ti jemin tí'ivaire'e ti ij hua'utájeeve a'ímej í mej huatá'iniihuaca'a. Ayen tijín: “Setá'aj yeehui a'uré'enen a'iné pu'uri huaxí'epi'in.”

¹⁸ 'Majta a'íime, naími'i mú nu'u miyen autéjhui mej tiu'utaúruuni'i. Ajta a'íin í ti amuacá raatá'inee, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín: “Neuchén nu chuej huánanai nej japuan tiu'umuári'en. Ruxe'leve'e nej ye'utéesej. Ayee nu tí'imuahuvavii mú'etzi pej tinaatá'uuni'i.”

¹⁹ 'Ajta seíj, ayée pu nu'u tiu'utaxájtaca'a tijín: “Neuchén nu puuyesi huánanai. Anxíj paari mú ará'ase. Nu'uri á'uraa nej ni huá'ucalaadu. Patá'aj tinaatá'uuni'i pajta ineetzi.”

²⁰ 'Ajtahua'a í seíj, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Neuchén nu huaténe'icheca'a. A'íj pu jín caí rí'irí nej ne'uun á'ume'en.”

²¹ 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e ti huaja'utajé, tí'iquí a'uré'araa. Ajta nu'u ayén tiraata'ixaa a'íjna ti tí'ira'aijte'e a'íj mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta, a'íin ti huatéechi'i, jéihua pu nu'u hui huataniú'ucaca'a. Tí'ij i raata'íteca'a a'íjna ti tí'ivaire'e tijín: “Patá'aj yeehui ca'anacan pe'uun á'ume'en caaye jetze, ajta juye jetze ti cíj antayaúj, tíj na'a ta'uténinei u chajta'a. Patá'aj hua'erávi'itín a'ímej í mej caí a'íj tí'ijviicua'i, pajta a'ímej í mej rajpuaíjtzi cuí'ini'ira'a jime'e, pajta a'ímej í mej aracúcu'unijmee, pajta a'ímej í mej ná'achijmee í ru'íica jetze.”

²² 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, nu'uri niyen huaríj a'íj pej tinaata'áj. Aru maúche'e mú ú'uve mej seica mú a'uvé'eju'un.”

²³ 'Ajta a'íin ti huatéechi'i, a'íj pu nú'u hui ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jemin tí'ivaire'e tijín: “Patá'aj yeehui pe'uun á'ume'en í juye jetze a'imúa ti a'ataneáatimee, pajta méyee a'imúa mej huachéjme. Patá'aj ca'anéeri jín hua'utájeeve mej mú a'uvé'eju'un, mej mi u huájiste yú nechí'ita.

²⁴ Ayee nu tí'imua'ixaate'e. A'íime í nej amuacá hua'utá'inee, a'íime, capu seíj yé tí'icua'ani íiyu i nej tihuá'amin.” Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti huatéechi'i.

Mej nu'u raxí'eve'eca'a í teite mej nu'u á'ujujhua'ane'en me'íjna jamuan í Ciríistu'u

²⁵ Jéihua mú teite á'ujujhua'ane'e me'íjna jamuan í Jesús. Tí'ij jí a'íin hua'useírajraa a'ímej í teite. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

²⁶ —Ja'ati ti na'a ti mú a'uvé'eme'en ineetzi jemi, ayée pu hui tiú'ujxe'leve'e ti a'íin jaítze'e rí'i tinájcha'íica ineetzi caí rí'i tirájcha'íica í rutáàta, ajta í runáàna nusu í ru'íj, ajta í ruyaujmua'a nusu í ru'ihuaamua'a, ajta í rucu'utzimuá nusu í rujúutzimua'a. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

'Ee xaa ne'u, canu ja'ati huatá'asin ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a caí ja'ati á'ujca'ane ti na'ará'astijre'en, ti a'íin ja'ati huámi'ini neetzi jetze me'ecan, ti ayén te'ehuaújca'anen ruxí'evi'ira'a jime'e.

²⁷ 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna nej caí ja'ati huatá'an ti neetzi jamuan á'uche'ecane'en ti pua'a a'íjna í ja'ati caí ruxí'evi'ira'a jín na'ará'asten, ti pua'a caí ayén che'atá na'a tirajpuaíjtzi á'ara'ani netíj inee tirajpuaíjtzi na'ame.

²⁸ 'Tí pua'a seíj mú'een ayén tirá'ajtaahuami'i chí'ij ti ájtee, ni caí ja'ati ayén rini ti autéjcheni ti rá'ajtaahuan. Amuacácan a'íj pu a'ujyeíjxa tí'ij raaté'itien a'achú ti tí'itíj huataújxe'leve'esin ti ij ráamua'aree ti pua'a cí'ipée í tumin ti ij rá'ajcí'iti, nusu caí.

²⁹ 'Ee xaa, ayée pu rini. Na'ari caí, ti pua'a auchén autéechen, ajta huaxín í tumin, capu ché'e ra'antíci'itzi. Majta me'ín í teite, matí'ij raseijra, a'íj mú autéhuijsin mej ra'utéxiehuari'ira.

³⁰ 'Ayee mú tiu'utaxájta tijín: “Amíjna mi teáata'a, a'íi pu yeehui a'utéjche ti rá'ajtaahua mi chí'ij, aru capu cha'a tí'ituaave'e í ti jín ra'antíci'iti.”

³¹ 'Na'ari seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ti pua'a meri á'uju'un mej huateújne'usi'ite'en, ¿a'iné rini a'íjna? ¿Ni caí amuacaí a'ujyeíjxa ti ij tiú'umua'ati aisí ti pua'a caí rí'irí ti hua'utémuaitin a'ímej jime'e í mej tamuáamuata'a vi'ira'a ará'ase? Ajta a'íin í seíj ti tí'itéjvee rey jime'e, ayée pu hua'itévi'itici a'achú cumu seité vi'ira'a í xantaaru'u. Aa ni'ijta xaa ne'u, ayée pu hui rini.

³² 'Ajta ti pua'a ayén tira'atámitiejte'en ti caí huatári'iristare ti hua'utémuaitin, ayée pu rini. Tí'ij auj a'ímuá e'evé'eeve í seíj, a'íi pu seica huata'íti mej mi á'uju'un í seíj jemi í rey mej mi raatáhuavii mej raaxí'epi'intare'en mej mi caí runé'usi'ite'e.

³³ 'Ayee pu hui che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Ja'ati ti na'a ti ayén tí'ijxe'eeve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en, ayée pu tiú'ujxe'eeve'e ti nain mé teuúhua'axin a'achú ti tí'ijcha'íi. Na'ari caí, canu raatá'asin ti nee jamuan á'uche'ecane'en.

Tí' pua'a nu'u tixín í ti jín ancacá í unaj

(Mt. 5:13; Mr. 9:50)

³⁴ 'Seajta mú'een, ayée xu hui tí'ivaire'e sej rí'i huá'uruuren í seica í teite í niuucari jime'e mej mi rí'i rí'éene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a. Seajta, ayée xu che'atá sena'a tí'ivaire'e tíj unaj mej ra'uré'eviváara'a muá'aye'i í teite í hua'ira'a japua a'iné naa pu ta'ancacá í unaj. Aru ti pua'a huateáru'una, tí'iquí ráxi'isin í ta'ancacá, ¿a'iné tejamuá'amitiejte'e? ¿Niqui ajtahua'a rí'irí ti ancacá á'ara'ani? Capu hui xaa ne'u a'atzu.

³⁵ Capu ché'e tí'itíj vaire'e, ni í chuej japua, capu ajta tí'ivaire'e ti rajnájchite'en í ye'emuaate chuita japua. Ayee mu'u raru'ujca mé mú rúurieexijsin.

'Ayee pu'u hui, jíme'en í ja'ati ti huíteájnamua, ché'e a'íin ráanamua temua'a naa.

15

A'íjna jime'e ti nu'u cáne'a á'uvej

(Mt. 18:10-14)

¹ Majta a'íime í mej huá'ajijve'eca'a í teite mej tí'itici, majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, a'íi mú ajteáxiireca'a mej mi ráanamua.

² Mí ajta a'íime í fariseos, ajta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'utéyu'uxaca'a, a'íi mú miyen tí'ixajtaca'a tijín:

—Amíjna mi teáata'a, amíi pu hui rí'i tihua'ancuré'evi'iti í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, ajta huá'a jamuan tí'icua'a.

³ Aj pu i Jesús ayén seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa tijín:

⁴ —Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí' pua'a seíj mú'een cáne'axi tíye'emua a'achú cumu anxíte mej ará'ase. ¿Ni caí ayén rini ti pua'a seíj á'uveti? Aa pu hua'utéhuíte'esin í seica 'ítzitá. Ajta raaré'ehuausin í seíj ti á'uvej ajta na'a caí ráateuni.

⁵ Tí'ij ráateuni, aj pu i huataújtemua'ave'esin. Tí'ij ji uhuateújratziira.

⁶ Tí'ij jí u a'umé í ruche. Aj pu i ru'amiigustemua'a huatájeevi. Majta me'ín, ajteáxiiri, aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tijín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en. Nu'uri yeehui ráateu í cáne'a ti á'uvej.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁷ Ajta ayén tijín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'een a'uun ta japua ti Dios é'eseijre'e, ti pua'a ja'ati seicié tiú'umua'ati ti ij caí cha'a a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ti ij ajta ayén huárini a'ij ti Dios tí'ijxe'eeve'e, a'íi mú í mej me'uun é'eseijre'e jemin í Dios, jaítze'e mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti a'íin ja'ati ayén seicié tiu'umuá'aj í Dios jemi mecaí a'íimej jime'e í seica, í mej mu'íi, í mej rí'i tí'iteteite, í ti caí huá'aturaate'e mej seicié tiú'umua'ati.

A'íjna jime'e ti nu'u tumin á'uvej

8 'Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a hui 'íita'a ayén tí'ituaave'e a'achú cumu tamuáamuata'a tumin. ¿Ni qui caí ayén rini ti pua'a seíj á'urieni? A'íi pu ti'itíj aparaatu ájtairan. Ti'ij jí uhuaré'e'ícha'uta u ruchi'itá. Rí'í pu tí'ihuauuni ajta na'a caí ráateuni.

9 Tí'ij raateún, ru'amiigustemua'a pu huatájeevi, a'ímej í mej vejlí'i antachéejmee. Majta me'ín ajteáxiiri. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaate'esin tíjín: “Setá'aj huataújtemua'ave'en neetzi jemi, a'iné nu'uri ráateu yeehui í tumin nej yá'urie.”

10 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén tí'irineca u ta japua í Dios jemi, ajta a'ímej jemi í mej ravaire'e. A'uu mú hui rutémua'ave'e me'íjna jime'e ti seíj ti a'íj pua'a ti'itíújcha'íica'a í jécua ímuá, aj pu i a'utéjche ti seicié tiú'umua'ati í Dios jemi.

A'íjna jime'e ti nu'u yaujra'an mú a'íj huárupi

11 Jesús pu ajtahua'a seíj niuucari jín tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ja'ati e'echéjme'e. Hua'apuaca pu nu'u tiyaúumua'a.

12 Ajta a'íin yaujra'an ti pa'ari'í, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tíjín: “Patá'aj yee tinaatá'an ineetzi í ti tináaci'íti patí'ij caí cha'a mé'ehua'atan mú'ee.” Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u já'ita'a tihua'utá'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a.

13 'A'atzu pu'u á'ateevi'lica a'íjna ti pa'ari'í. Ti'ij jí nu'u tí'ijseij í ti tí'ijcha'íica'a í táatajra'an. Ajta á'uraa a'íjna í yaujra'an. Aa pu nu'u a'ímuá a'ará'a seíj chuéjra'a japua. A'uu pu nu'u ca'anacan tiu'uxíjte nain tíj na'a ti tiraac'íi a'íjna jime'e ti a'íj pua'a ti'itíújcha'íica'a.

14 'Tí'ij nain tiu'uxíjte, aj pu nu'u i jeíhua huatatújritze a'ujna seíj chuéjra'a japua. Aj pu i tira'utéturaate ti'itíj ti huácua'ani.

15 Aj pu i á'uraa. Aj pu nu'u i seíj jemi a'uré'ene ti ij a'íin í ja'ati raatá'an ti tiu'umuári'en. Ajta a'íin í ja'ati, ayée pu nu'u hui tiraamuáriste ti a'uun á'ume'en a'u mej tuiixu a'urá'uu ti ij tihua'umín.

16 'Jé'ecan pu nu'u huata'í'icuataca'a a'íjna ti pa'ari'í. Ayee pu nu'u tirajpuaíjtzica'a. Ruxí'evi'ira'a jime'e tiú'ucua'aníche'e a'íjna í cutzape'e ti'itíj, tuiixu mej racua'aca. Mí ajta i caí, capu ja'ati raatá'acare'e ti ti'itíj huácua'ani.

17 'Aj pu nu'u i u huaújmuatzi. Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj tíjín: “Majta a'íime yeehui í mej ravaire'e í nitáata, matíj mena'a pua'amé ruxíéehua mú tí'icua'a. Ajta te'avá'aturaave huá'a jemi. Mí neajta inee, íiye nu huatéjvee ne'ícuata. Ayej ne'ase nem'íini tujri jime'e.”

18 Ayej ne'ase yeehui ná'uraa neyajna. A nu a'umé í nitáata jemi. Ayee nu tiraatá'ixaate'esin yee: Táata, jeíhua nu auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eetzi jemi.

19 Capu cha'a ayén tiraavíjte'e pej piyen naatámua'ati yee niyauj. Patá'aj piyen náaruuren ineetzi patíj huá'aruure í mej á'a jemi tí'imuari'e.”

20 'Tí'iqui á'uraa. Aj pu i a'uun e'iré'ene í rutáata jemi. Tí'ij a'ímuá aumé'eca, a'íi pu nu'u hui táatajra'an raaseíj. Jé'ecan pu rá'ancu'uvajxi. Tí'ij i a'utiéchejraa a'u ti e'evé'eme í yaujra'an. Aj pu nu'u i ru'iré'echuixi, ajta ru'itépí'itze.

21 'Ajta a'íin yaujra'an, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Táata, jeíhua nu yeehui auteájturaa í Dios jemi, neajta mú'eetzi jemi. Capu ché'e yeehui ayée tiraavíjte'e pej piyen tinaatájeeve yee niyauj.”

22 'Mí ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tihua'utá'ixaa í mej jemin tí'imuari'e tíjín: “Ca'anacan mé se'avé'echui í síicu'uri ti jaítze'e naa 'een sej si se'íjna ru'ucáchejte'en. Seajta í aniira setá'aj ru'ucárujti'í í xiteáara'an jetze, seajta ra'ajtáca'acaite'en.”

23 Setá'aj seajta yeehui siyen huá'arini, sej se'íjna í viseáaru'u í tej teri rajrújte, setá'aj u ya'uvé'ejan, setá'aj ráame'eni.

'Tiché'e yeehui tiú'uyesten, teajta tiú'ucua'ani taxiéehua.

24 A'iné i niyauj, pu'uri ajtahua'a mu'u e'ejnéj. Pueere yee ari mu'u a'umí'i. Ajta á'uvej, aru tu'uri teajtáhua'a ráateu." Ayee pu tihua'utá'ixaa. A'íj mú nu'u hui jín ma'utéjhuii mej tiú'uyesten.

25 'Ajta a'íin yaujra'an ti vásta'a, áa pu já'ahua'a tejé'emuari'eca'a a'u ti a'upá'atza. T'í'ij ari á e'evé'eme'ecaa á vejli'i a'u ti a'utéjvee í chí'ij, a'íi pu ráanamujri'i mej tí'icuiina, majta tí'ine'e.

26 T'í'ij nu'u i se'ij huatajé í ti ravaire'e í táatajra'an. Aj pu nu'u i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ij mej rici.

27 'Ajta a'íin ti tí'ivaire'e, ayée pu hui tiraata'ixaa tijín: "Pu'uri yeehui uvé'ene í á'ajuu. Ajta a'atáata, a'íi pu ráame'iri'i í viseáaru'u í tej rajrújte a'íjna jime'e ti ajtahua'a uvé'ene jemin í rutáata. Capu yeehui a'ij éene'e. Rí'í pu naa te'uvé'ene." Ayee pu nu'u tiraata'ixaa.

28 'Ajta a'íin ti vásta'a, tí'ij ayén tiráanamujri'i, tí'ij nu'u i huataniú'ucaca'a. Capu rax'éve'eca'a ti uteárute u chí'ita. Ajta a'íin táatajra'an, a'íi pu nu'u huirájraa ti ij ya'utajé. Jéihua pu raatéje ti uteárute u chí'ita.

29 'Ajta a'íin ti vásta'a, ayée pu nu'u tiraata'ixaa í rutáata tijín: "Casi'i. T'íj na'a nej yé huaca mú'eetzi jemi, jeihua nu tí'imuari'e. Canu yeehui ja'anáj ti'tíj jín auteájturaa mú'eetzi jemi. Nain nu yeehui jín te'ará'aste a'ij pej tinaata'a'íj. Pajta mú'ee, capej yeehui ja'anáj ti'tíj naatá'a í nej jín tiú'uyesten huá'a jamuan í ne'amiigustemua'a, ni ti'tíj caura.

30 Mí pajta mú'ee, ayée pu huaríj, amíjna muá'ayauj, a'íi pu 'uuca jamuan raaxíjte nain í pej tiraatá'a. Ajta tí'ij uvé'ene, mú'ee pej raajé'icatze í viseáaru'u í tej rajrújte."

31 'Ajta a'íin táatajra'an, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: "Niyauj, tíj pena'a peri pua'an xicaj yé huaca ineetzi jemi. Ajta tíj na'a ti'ípua'amé í nej tí'ijcha'íi, mú'eetzi pu ti'a'áa.

32 Aru amíjna muá'ajuu, ayée pu éene'e cumu ti m'í'ichica'a a'iné capu mé'e já'ahua'aca'a. Ayee pu 'een íjii cumu ti ajtahua'a huatarún. A'íi pu yeehui á'uvejcaa, aru pu'uri ajtahua'a huatasejre. A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej huatátatemua'ave'en, teajta tiú'uyesten."

16

A'íjna í ti tí'ivaire'e ti nu'u aujteájturaa huápi'i a'íjna jemi í ti jemin tí'ivaire'e

1 Jesús pu ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tijín:

—Aa pu nu'u hui já'ahua'a chíjteaani é'echejca'a. Se'ij pu ravaire'eca'a a'íjna jime'e ti antiújmua'areereca'a nain a'achú ti tí'ijcha'íica'a í chíjteaani. Mat'í'ij nu'u mi seica jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna jime'e ti ca'anacan raaxíjte'e cha'a na'a ti tí'iseijre'eca'a.

2 T'í'ij i chíjteaani raatajé. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'i tijín: "¿A'iné na'a qui nej neri tiú'unamujri'i a'ij pej rici mú'ee? Patá'aj yeehui ra'uyú'uxan nain a'achú pej jín antí'amua'aréere nej ni ráamua'aree a'achú ti caj te'ará'ase, í pej caí yeehui ché'e piyen antí'amua'aréere pua'amé."

3 'Ajta a'íin ti ravaire'eca'a, ayée pu tiu'umuá'aj tijín: "¿A'iquí nerini? A'íjna ti tí'ine'a'ijte'e, a'íi pu nu'u tiná'ari'ira í nej jín antínmua'aree. Mí neajta inee, canu neca'ane nej te'até'ijche'en. Ajta netí'itevi'ira'a nej yeehui va'iri'ira huatáhuauni.

4 Nu'uri yeehui ramua'aree a'ij nej rini, mej mi teite na'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ujna huá'ache netí'ij caí cha'a tí'imuari'e neyajna."

5 T'í'ij nu'u i hua'utajé se'ij ajta se'ij í mej tirá'acha'íire'eca'a a'íjna í chíjteaani. Ayee pu nu'u tiraata'íhua'uri'i í se'ij ti amuacaí ve'eré'ene tijín: "¿A'achúni yeehui pe-tirá'acha'íire'e í ti tí'ine'a'ijte'e?"

6 'Aj pu i ayén tiu'utaniú' a'íjna í ja'ati tijín: "Anxíte pua'améca í taampu a'íjna í aceite ti aceituuna jetze me'ecan."

'Ajta a'ñn ti antiújmua'aree, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tijín: “Ye'ecui i cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i a'achú pej caj tirá'acha'ñire'e. A'ujyejxi mú'ee, ca'anacan. Patá'aj seij auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i a'achú cumu anxíj tamuáamuata'a taampu ti ará'ase.”

⁷ Tí'ij nu'u i ajta seij ayén tiu'uta'líhua'uri'i tijín: “Carij mú'ee, ¿a'achúni yeehui petirá'acha'ñire'e?”

'Ajta a'ñn, ayée pu hui tiraata'ixaa tijín: “Anxíte pua'améca medida í triigu.”

'Ayee pu tiraata'ixaa tijín: “Ye'ecui, i cuapée. Patá'aj seij auyú'uxa ti jetzen á'ayu'usi'i tijín: muáacuate pej nu'u rá'acha'ñire'e.”

⁸ 'Ajta nu'u a'ñn ti tí'ira'ajte'e, a'ñi pu hui rí'i tiraatá'a a'iné rí'i pu tiu'umuá'aj a'ñna jime'e a'ij ti ye'í huárini. Majta a'ñime í mej a'uchéjme seij chuéjra'a japua íiyen chaanaca japua, jaítze'e mú raayí'iti a'ij mej ye'í huárini í seica í ruxí'ej teite mecaí a'ñime í mej me'ñna jetze ajtéme'ecan í ti hua'atátzavi'ijte'e í tavástara'a.

⁹ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Caxu ché'e sena'a raaxíjte'e í tumin íiyen ti me'ecan chaanaca japua. Ché'e ayén tejámuaatévaire'en méjca'i huáyee sej si ru'amiigustemua'a jín antimuá'itín mej mi me'ñn amua'ancuré'evi'itín temua'a naa a'ájna xicájra'an jetze tí'ij caí cha'a mé'e á'a túmintan. A'uu mú hui amua'ancuré'evi'itín a'u ti caí ja'anáj é'evatzíjsin í huá'achi'i.

¹⁰ 'A'ñna ti xí'epi'ñn ríci a'ñna jime'e ti ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'ñi pu ajta xí'epi'ñn ríni ti pua'a tí'itevée á'ara'ani ve'ecán jime'e. Ajta a'ñn ti hui caí xí'epi'ñn ríci a'ñna jime'e ti ciliéene'e jín tí'it'éjvee, a'ñn capu ajta xí'epi'ñn ríni ti pua'a tí'itevée á'ara'ani ve'ecán jime'e.

¹¹ 'A'ñj pu jín, ti pua'a secaí té'aste í sej jín antiújmua'aree sej rajmuári'e í tumin ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ¿ni qui siyen tí'imua'atze ti ja'ati ayén tejamua'íjcate'esin sej raamuári'en ti huápí'i tí'ijnajche tíj na'a rusén jime'e? Capu xaa ne'u ayén té'eme.

¹² Tí pua'a secaí té'aste sej rajmuári'en se'ñna jime'e ti Dios amuaatapuáijve, capu ja'anáj amuaatá'asin ti mú'ejmi áa'amua'áa pu'éene'e á'ara'ani.

¹³ 'Capu hui rí'irí ti ja'ati hua'apuaca huávaire'en a'ímej jemi í mej tí'ajta. Tí pua'a ayén huárini, ayée pu té'eme. Jéihua pu rájcha'ñire'e a'ame í seij, ajta jéihua pu rí'i tirájcha'ñi a'ame í seij. Na'ari, a'ñi pu rí'i tirá'atzaahuat'e a'ame í seij. Ajta í seij, a'ñi pu rá'axieehuari'ira a'ame. Capu a'atzu rí'irí sej huataúra'an ti Dios tejámuaata'ajte'en, ti pua'a hui se'ñna jín huataúra'an sej tumin tíseire'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñna í Jesús.

¹⁴ Majta a'ñime í fariseos, jéihua mú ranecua'atzeca'a í tumin. Matí'ij miyen tiráanamujri'i, jéihua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'ñna í Jesús.

¹⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu a'ñn pírici í sej siyen tiú'ujseijrata sej si rí'i títetéturaave í teite jemi. Mí ajta Dios, a'ñi pu tirú'umua'aree a'ij sej 'een mú ru tzajta'a. A'ñna ti nu'u ayén naa seijre'e í teite jemi, a'ñi pu hui a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi.

A'ñna í ti Moisés ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'ñna í ti Dios tiu'uta'ajta

¹⁶ Tíj na'a hui a'ajná'imua ajta caí huatasejre í Juan, a'ñi pu'u tihua'a'ixaate'eca'a a'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'ñna í Moisés teecan, ajta a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'ñime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Tíj na'a tiu'utasejre í Juan, a'ñi mú tihua'a'ixaate'e í niuucari jime'e í mej jín huaújtemua'ave'en a'ij ti 'een í Dios jemi a'u ti tejé'ajta. Majta naími'i tí'itese'e mej me'uun a'uteároute ca'anéeri jime'e.

¹⁷ 'Ajta a'ñn yu'uxari, Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, aúche'e pu hui nain jín te'ará'astejsin. Jaítze'e pu á'ateere mej ra'ará'asten caí nain tíj na'a ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e.

*Tí pua'a nu'u ja'ati ru'íj mé úurieeni
(Mt. 19:1-12; Mr. 10:1-12)*

¹⁸ Ajtahua'a seij niuucari hua'utá'ixa tijín:

—Ja'ati ti mé rúurieni í ru'íj, ti pua'a á'iyen se'j ancuré'evi'itín, a'íj pu raxána'acira'aten a'íjna jemi í 'íita'a. Ajta, ti pua'a ja'ati ra'ancuré'evi'itín se'j í 'íita'a ti amuacáí mé rúurie í rucín, a'íjna í ja'ati, a'íj pu hui ajta raxána'acira'aten.

A'íjna í ch'íjteaani, ajta a'íjna í Lázaro

¹⁹ Ajtahua'a pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a ch'íjteaani e'echéjme'e, ti naa éene'en ti'iteújche'etehua'a, cáixuri jime'e ti tí'inacamua, ajta ti ti'irí'een. Tí'íj pí na'a pu tí'iyestehua'a. Jéihua pu hui tí'ina'achita'a a'íjna jime'e ti ruxiéehua é'echejca'a.

²⁰ 'Ajta nu'u a'íjn ti caí a'íj tí'ijviicua'i, áa pu a'itéjca tá'apueerta a'u ti é'eche í ch'íjteaani. Ayee pu nu'u ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati ti caí a'íj tí'ijviicua'i tíjín Lázaro. A'íj pu tí'icui'i. Nainjapua nu'u hui cá'atza í ru jetze.

²¹ 'Jé'ecan pu raxí'eve'eca'a ti ráacua'ani í cua'ira ti tí'ite'eni ti te'ecájvitze meesa japua a'u ti tejé'ecua'a í ch'íjteaani. Majta a'íjme í tzi'ici, a'íj mú a'uré'enineica'a, majta raacána'ijxi í ti hui cá'atza japua.

²² 'Tí'iqui a'ájna xicájra'an ti jetzen huam'íi a'íjna í Lázaro, mat'íj nu'u mi a'íjme í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'íj mú ya'uví'iti í Abraham jemi a'u ti Dios é'esejre'e. Ajta a'íjn í ch'íjteaani, tí'íj nu'u i a'íjn huam'íi. Majta hui ra'avá'ana.

²³ 'A'uu pu a'uteájturaa a'u ti á'ataa í taij. Jéihua pu rajpuaíjtzica'a a'íjna í ch'íjteaani teecan. Tí'íj i ájneereca'a. Aj pu i raase'j a'íjna í Abraham, ajta a'íjna í Lázaro ti a'utéveca'a í Abraham jamuan.

²⁴ 'Aj pu i raatajé tíjín: “Abraham, mi pej ní'iya'upua, ná'ancu'uvajxi'í. Patá'aj mú ye'uta'íte pemíjna mi Lázaro ti ij amín ra'antíru'unen í ruxité ti ij naatécimujte'en í neneanú jetze, a'iné jéihua nu rajpuaíjtzi íiye taij tzajta'a.”

²⁵ 'Ajta a'íjn Abraham, ayée pu nu'u hui tiu'utaniú tíjín: “Niyauj, ni pecaí ramua'aree a'íj ti timuáavaij pat'íj pauj ruurica í chaanaca japua. Jéihua pu yeehui rí'í timuáavaij. Ajta amíjna mi Lázaro, jéihua pu a'íj pua'a tirajpuaíjtzica'a. Mí ajta íjii, a'íj mú yeehui rá'ancu'uvajxi'ísin meyajna. Pajta mú'ee, íjii parajpuaíjtzi pej pua'amé.

²⁶ Ajta íjii, ayée pu yeehui 'een, pu'uri ayén huaújruu ti ayén te'atácuuni'in. A'íj pu jín caí rí'irí mej antá'íine amun pújme'en mú'ejmi jemi a'íjme í mej miyen raxí'eve'e. Ajta caí rí'irí mej a'u ti pújme'en a'itá'íine téjmi jemi a'íjme í mej majta miyen raxí'eve'e.” Ayee pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í Abraham.

²⁷⁻²⁸ 'Tí'íj i ayén tiu'utaniú tíjín: “Tí pua'a ayén tí'eene'en, niyá'upua, ayée nu yeehui muahuavii, pej amíjna Lázaro huata'íte ti a'uun a'atanén nitá'ata ti é'eche, a'iné anxí'vica nu ti'ihuaamua'a. Ché'e yeehui amín rí'í tihuaja'utá'ixaate'en mej mi caí miyun pújme'en a'uvé'eci'ica'an mej mi caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani meyajna.”

²⁹ 'Abraham pu nu'u ayén tiraata'ixaa tíjín: “A'íj pu a'uteájturaa a'íjme jemi a'íjna Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a, ajta í mej ra'uyú'uxaca'a a'íjme í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Miché'e yeehui a'íjna huanamua.”

³⁰ 'Ajta a'íjn ch'íjteaani teecan, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Niyá'upua, mi pej Abraham pú'een. Capu ti'itíj vaire'e. Aru ti pua'a yeehui ja'ati ti ari huam'íi aj pu huatasejre'esin a'íjmej jemi, aj mú mi seicié tí'imua'ati í Dios jemi.”

³¹ 'Aj pu nu'u i ayén tiraata'ixaa tíjín: “Tí pua'a mecaí ráanamua a'íj ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'íjmej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, camu yeehui majta rá'antzaahuat'esin ti pua'a huatasejre'en huá'a jemi í ja'ati ti a'itá'raa í mí'ichite tzajta'a.” —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

17

*Tí pua'a nu'u a'ihuá'ara'a ti'itíj jín auteá'turan mú'eetzi jemi
(Mt. 18:6-7, 21-22; Mr. 9:42)*

¹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Ayee pu té'eme ti ti'itíj huataseíjre'en í mej jín auteáturan í Dios jemi. Ché'e a'ij ti na'a jé'ecan jemin a'íjna í ja'ati ti ayén ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ti'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

² Na'ajtzí a'íjna í ja'ati mej amuacaícan ra'acátapi'iran cijpáara'an jetze í tetej se'uníjra'a ti ve'éé mej mi ra'ateájrieeni á jaata'a ti ij án aujámin a'u ti autí'ij. Jaítze'e pu hui tiraatéva'irihua'an caí ayén tiraatéva'irihua'an ti pua'a a'íin ca'aníjra'a tihua'utá'an a'ímej í mej cálieen mej mi me'ín auteáturan í Dios jemi.

³ A'íj pu jín, r'íi xu'u mú'een. Tí pua'a a'íin a'ihuáara'a auteáturan mú'eetzi jemi, patá'aj ra'ajteá'axi'ín. Tí pua'a seicié tiú'umua'ati mú'eetzi jemi, aj pej xaa tiraatá'uuni'ira.

⁴ Tí pua'a sej xicaj, ja'ati auteáturan mú'eetzi jemi arahua'apuáca jetze, ajta ti pua'a a'íin á a'uré'enen mú'eetzi jemi ayén pua'amé arahua'apuáca jetze tí'ij ajtahua'a ayén timuaatáhuavii yee tinaatá'uuni'iri'í í nej jín auteájturaa mú'eetzi jemi, ayée pej hui huárini pej tiraatá'uuni'í. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí pua'a nu'u ja'ati té'antzaahuaté'e

⁵ Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í tavástar'a tijín:

—Taatévaire'e tetá'aj té'antzaahuaté'en jaítze'e.

⁶ Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íi pu tiú'ujxe'eve'e sej cij caj té'antzaahuaté'en. Tí pua'a siyen cij caj sena'a té'antzaahuaté'en, ayée pu tiu'utári'iriistari sej siyen tiraata'aíjten se'íjna í huaréj ti a'itíjcuta, ti á já'ita'a jaata'a e'eteújhuiite'en ruseíj. Ajta a'íin huaréj, ayée pu ríni a'ij sej tiraata'aíjtesin.

A'ij ti nu'u ye'í ja'ati huatévaire'en

⁷⁻⁸ Tiché'e tiyen tiraataxáj. Tí pua'a ja'ati tí'imuari'e mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti taséehua na'ari cáne'axi cha'íi, ¿a'iné ye'í setiraatájeevi tí'ij a'íin uvé'enen a'u ti tejé'emuari'e? ¿Ni qui hui siyen tiraatájeevi yee: “Mu a'utá'iyi'í, a'ujyeíjxi'í patá'aj tiú'ucua'ani?” Caxu xaa ne'u siyen tiraatájeevi, sino ayée xu'u tiraatájeevi tijín: “Patá'aj yee r'íi tiú'uruuren í tej tiú'ucua'ani. Pajta, patá'aj r'íi huá'aruuren pej pi titaamín, aj pu yee xaa huatári'iristari pej tiú'ucua'ani, pajta pej huayé'en.”

⁹ Ajta a'íin, tí'ijta ari ayén tiú'uruuren a'ij sej tiraata'aíj, ¿ni secaí cha'a a'ij tiraatá'ixaate'esin yee cha'a Dios timuaatanájchite'en? Caxu xaa ne'u a'atzu, a'iné ayée pu tiú'uruu a'ij sej tiraata'aíj.

¹⁰ Ayee xu che'atá sena'a huárini. Setí'ij seri raac'íi nain jime'e í ti jín Dios tejámua'íjca, ayée xu'u tiu'utaxájta yee catu hui ti'itíj vaire'e iteen. Ayee tu'u huaréj a'íi ti tiú'ujxe'eve'eca'a itejmi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús tihua'uhuaa a'ímej í mej tamuáamuata'a ará'ase

¹¹ Aúche'e pu huamé'ecaa í juye jetze Jerusalén ti a'uré'enine'í. A'uu pu a'ume'eca a'u ti e'eve'e'ástime a'uun ti huatacá'a u í Samaria, ajta u Galilea.

¹² Tí'ij a'uun a'uterutíjme'ecaa, a'úu mú ra'antinájcheca'a í teteca í mej tamuáamuata'a ará'ase. A'íime metí'icucui'í me'íjna jime'e í ti tineájxi huá'ahua'ira'a jetze, í mej miyen ratamuá'amua tijín: lepra. A'atzu mú imuá a'utéhuiixi.

¹³ Matí'ij mi ca'anín jín raatajé tijín:

—Jesús, mi pej maestro pú'een. Patá'aj tá'ancu'uvajxi'ín.

¹⁴ Tí'ij Jesús hua'useíj, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj u á'uju'un huá'a jemi í mej tí'ivaire'e u teyujta'a sej si huataújseijrata mej me'ín ráamua'aree tijín xu'uri huarúj.

Matí'ij mi u á'uju'un. Mu'uri á aujú'ucaa, aj mú mi huarúj.

15 Tí'ij i seij huaré'araa tí'ij ráamua'areeri'i tijín pu'uri huarúj. Aj pu i a'atzu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jemi tijín:

—Rí'i nu timuaatá'asin nevástara'a.

16 Aj pu i e'erájve á chuaata'a á vejli'i jemin í Jesús. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e Dios timuaatanájchite'en.

A'ijna í ja'ati, í Samaria pu é'eme'ecan.

17 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni mecaí ará'ase a'achú cumu tamuáamuata'a a'íime í mej huarúj? ¿A'uné a'ij mé'een í seica í mej aramuáacua?

18 ¿Ni amí na'a rusej huaré'araa ti ij rí'i tiraatá'an í Dios jemi, amíjna ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

19 Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'ijna ti tí'icui'ica'a tijín:

—Ájchesi. Pepu'uri huarúj, a'iné peté'antzaahua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'ijna í Jesús.

A'ij ti nu'u éene'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze í ti nu'u jetzen tiu'uta'aíjta í Dios (Mt. 24:23-28, 36-41)

20 Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'íi mú fariseos miyen tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Jesús tijín: —¿A'anajni rí'i teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua?

Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Ja'anáj ti teja'uré'enejsin ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua, capu ayén huatasej're'esin a'ijna jime'e í sej jín ráamua'aree, ajta í sej jín raasej yee pu'uri yen huatasej're.

21 'Camu hui miyen tiraataxájta í teite yee: “Ye'ecui seijre'e”, na'ari yee “A'acuí seijre'e.” Camu a'atzu, a'iné pu'uri yé seijre'e a'íjna jime'e nej nee yé huatéj'vee mú'ejmi tzajta'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

22 Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'a sej jetzen siyen raxí'eve'e xá'aju'un huápi'i sej raasej netí'ij amuacaí te'enteárute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere. Aru, caxu hui rasejran.

23 'Teteca mú miyen tejámuaatá'ixaate'esin ti jime'en yee pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua a'iné yé pu nu'u huatéj'vee na'ari yee mé pu nu'u huatéj'vee na'ari yee áa pu nu'u é'eseijre'e. Caxu hui u á'uci'ica'an huá'a jamuan.

24 A'iné, ayée nu hui seíre'e na'ame ne'ájna xicájra'an nej jetzen amuacaícan te'enteárute ne'íjna jime'e nej nain jín antínmua'areere na'ame. Ayee nu che'atá nena'a seíre'e na'ame matíj í mej témaxcava'ara'a u júte'e. Tí'ij huatátaaxi'in, ca'anacan pu huanéeri'icirej ye'icáa a'ame.

25 'Aru mi'i pu hui ayén tiú'ujxe'eve'e nej jeíhua rajpuaítzi ná'ara'ani inee. Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej netíte a'íime iiji mej huáteemua.

26 'Ayajna tíj tiu'uríj ajca'íhuá'ímua tí'ij auj ruurica'a a'íjna í Noé teecan, ayée pu che'atá na'a té'eme a'ájna xicájra'an jetze nej jetzen yé uvé'enejsin inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

27 'Metí'icua'acare'e í teite, majta yé'ecare'e. Seica mú néjne'ijche'ecare'e, majta seica víjvi'iche'ecare'e. Camu a'ij mena'a. Ayee mú rijcaa ajta na'a caí Noé a'uun pu a'uteájrupi í baarcu jetze. Ajta pu i jeíhua tíjísteca'a í jaj. A'íi pu hui naíjmi'ica antipua'ari.

28 'Ayee pu che'atá tiráaruu ajca'íhuá'ímua tí'ij auj ruurica'a a'íjna í Lot teecan. A'íi mú tí'icua'acare'e í teite. Majta yé'ecare'e. Majta tí'inanaavecare'e. Majta tí'ituaacare'e. Majta tí'ihuiitehua'a mú mi, majta chi'ij tá'ahuacare'e.

29 'Aru a'ájna xicájra'an jetze tí'ij Lot huirájraa a'ujna u Sodoma, taij pu hui u je'icáaxire, ti azufre jín á'ataaca'a. Naíjmi'ica pu antipua'ajte.

30 Ayee pu che'atá na'a tihua'aruuren a'ájna xicájra'an jetze nej huatasej're'esin inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

31 'Ayee xu hui huárini a'ájna xicájra'an jetze. Tí pua'a ja'ati án á'ujveeca í ruchil'i japua ti avé'ejaxu'umua'i, ti pua'a a'uun te'urá'aca í ti'á'ara'an u chi'ita, cha'a caí a'uun uteáru'ipiche'en ti ij te'irá'in. Ajta a'áin ti tejé'emuari'e í ruví'ira'ata'a, cha'a ajta a'áin caí u á'uye'ícan u ruche ti ij ti'itíj a'uvé'a'an.

32 'Setá'aj hui ra'utámua'aree a'ij ti tiráaruu í íra'ara'an í Lot teecan.

33 Ja'ati ti na'a, ti pua'a a'áin ayén huárini a'ij ti tirájteu rusej tíj na'a nain xicaj tzajta'a, a'áin pu xaa a'uva'íjtzí. Ajta a'áin ti taúra'aca ti huámi'ini ineetzi jetze me'ecan, a'áin pu xaa huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

34 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, a'ájna tíca'ari tzajta'a, mé hua'apua mú huatéje'ití muá'aju'un í utaatzí japua. Dios pu hui seij á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin.

35 'Majta hua'apua 'uuca, mé naími'i mú te'á'ati'ixín mú muá'aju'un. Dios pu seij á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin.

36 'Majta hua'apua teteca, mé naími'i mú tejé'emuari'e muá'aju'un u ví'ira'ata'a. Dios pu hui ajta seij á'avi'itín. Ajta í seij, áa pu a'uteáturaasin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

37 Majta me'áin í mej Jesús jamuan á'ujjhu'a'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'uné jetze rá'avi'itín í Dios?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—A'uu mej e'etiújseire'esin í muá'ara'ica a'u ti ti'itíj auucá'a ti m'íichi.

18

A'ájna 'íita'a ti nu'u rusej'taca'a, a'áin pu nu'u raatéemua'ití a'ájna í juees

1 Aj pu í Jesús seij niuucari jín tihua'utá'ixaa mej mí ráamua'aree ti ayén nu'u tiú'ujxe'eve'e mej téniuuca'an ja'anáj ti na'a. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej nu'u caí ruxieemíjte'e.

2 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aa pu nu'u já'ahua'a seij chajta'a jetze ja'ati pu é'echejca'a ti juees jín ti'itéveeca'a. Capu nu'u hui rá'atese'eca'a í Dios a'ájna í juees, capu ajta jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti ti'ití huá'aruure í teite.

3 'Ajta nu'u seij a'uun a'utéveeca'a 'íita'a ti huaújseistareca'a. Ajta a'áin í 'íita'a, ja'anáj ti na'a pu a'uré'enineica'a í juees jemi. Ayee pu nu'u hui tí'ijhuaviiraca'a tíjín: “Patá'aj yeehui piyen náaruuren pej ne'uxíjte'en pe'ájna jime'e ti ja'ati néjcha'íire'e.”

4 Ajta a'áin í juees, a'áin pu nu'u rá'ijmíjracaa'a. Pu'uri a'ateevi'i ti ayén raruurejca'a. Aj pu í ayén tiu'umuá'aj tíjín: “Jee xaa ne'u, canu yeehui rá'atese'e í Dios, capu ajta neetzi jetze ruxe'eve'e a'ij ti ti'itíj huá'aruure í teite.

5 Aru amájna mí 'íita'a, tí'ij pí na'a pu yeehui yé táninei. Jé'ecan pu nejaaxíjte'e. Tij caí nee nu yeehui rá'axíjte'en ne'ájna jime'e ti ja'ati rájcha'íire'e. Na'ari caí, ajtahua'a pu yeehui yé táninéica'a a'ame ajta nena'a caí tácu'a'anaxí'in ne'ájna jime'e.” Ayee pu nu'u tiu'umuá'aj.

6 Ajta tavástaraa pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Xaanamuajri'i mú'een a'ij ti ti'ixa a'ájna í juees ti a'ij pua'a ti'itíjcha'íí.

7 Ajta a'áin í Dios í sej rájya'upua, ¿a'iné tejamuá'amitíjte'e a'ij ti huárini mú'ejmi jime'e í ti amua'antíhua'u? ¿Ni caí amuá'axíjte'en a'ájna jime'e í mej amuá'jcha'íire'e í á'amuaxí'ej teite, í ti Dios amua'antíhua'u? A'ii ne'u caí. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, mú'een xu rahuauhuau ti ayén huárini. ¿Ni qui á'ateere ti á'amua'íjmi'íira a'ame? Capu xaa ne'u a'atzu.

8 'Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e. Dios pu ayén té'ujca'ane ti ama'uxíjten a'ájna jime'e í mej amuá'jcha'íire'e. Ajta ca'anacan pu ayén ríni. Mí ajta, netí'ij uvé'enen inee, í nej neajta huá'a jetze airáane í teite, ¿ni qui mecaí cha'a té'atzaahuate'e a'íime í mej yen chaanaca japua a'uchéjme? Camu a'atzu, tzíte'e.

A'ijna ti fariseo pú'eene'e, ajta a'ijna ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

⁹ Jesús pu ajtahua'a seij niuucari jín tihua'utá'ixaa a'ímej jíme'en í mej miyen tiu'umuá'aj í ru tzajta'a tijín rí'í mú nu'u tí'teteite, í mej majta huá'axieehuata í seica í ruxí'ej teite. Tijín:

¹⁰ —A'íime í teite, í mej hua'apua, a'úu mú nu'u a'uteájrupi teyujta'a mej mi me'uun huatéjniuuni. Seij pu fariseo pú'eene'e. Ajta í seij, a'í pu hui píríci ti huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici.

¹¹ 'Ajta a'ín í fariseo, a'í pu nu'u huatéechaxi. A'í pu i a'utéjche ti ayén tiu'utéjniuuni í ru tzajta'a tijín: “Dios, jé'ecan nu huatántemua'ave'e mú'eetzi jemi, a'iné canu yeehui niyen 'een matíj 'een í seica í teite. A'í mú yeehui tí'inahua'aj na'ari a'ij mú pua'a titetiújcha'íi, majta metí'uxana'acira'ate 'úucate jamuan. Canu yeehui neajta niyen 'een tíj amíjna ti huá'ajijve'e a'ímej í mej tí'itici.

¹² Hua'apuaca jetze nu yeehui né'itzi'ivi seij itieeri jíme'e. Neajta niyen tiraatá'aca seij tamuáamuata'a ti anxíte me'ecan í ti tinaac'íi.”

¹³ 'Ajta a'ín ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, áa pu nu'u hui a'atzu imuá a'utevé. Capu nu'u ajta á'ujca'anejca'a ti júte'e á'ujneere, sino anteújtu'asixi í rútaaviitze'e í rumuájca'a jíme'e. Ayee pu nu'u tiu'utéjniuu tijín: “Dios, patá'aj yeehui ná'ancu'uvajxi'in ineetzi, a'iné a'ij nu pua'a tí'tíncha'íi.” Ayee pu'u hui tiu'utaxájtaca'a.

¹⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'ijna í ja'ati ti huá'ajijve'e í mej tí'itici, a'í pu xaa rí'éene'ecán jín huatéajturaa í ru tzajta'a í Dios jemi tí'ij a'ará'a í ruche. Ajta í seij í fariseo, capu hui a'atzu xí'epi'in tiu'uteájturaa í Dios jemi. Ayee pu'u tieene'e já'araa, a'iné ti pua'a ja'ati ti na'a á'ujtzaahuat'e, a'í pu tiu'utatévi'ira'ata. Ajta ti pua'a ja'ati tíj na'a caí ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ve'ecán jín tí'ira'íjcate'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

Tí nu'u Jesús rí'í tihua'utá'asin a'ímej í tí'irí

(Mt. 19:13-15; Mr. 10:13-16)

¹⁵ Majta seica í teite, tí'irí mú á je'evé'evi'itixi í Jesús jemi ti ij a'ín hue'iré'echuiixi'in ti ij Dios ayén a'ijna jín rí'í tihua'utá'an. Matí'ij me'ín hua'useij a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjhuane'e, matí'ij mi hua'ajtéa'axi í teite.

¹⁶ Mí ajta a'ijna í Jesús, a'í pu hua'utajé í tí'irí mej mi a'ire'enen í jemin. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Miche'e memín mé huaje'evé'evi'itín ineetzi jemi mi tí'irí. Caxu huá'ijmíjra, a'iné amímej pu hui tí'ici'iti mej mi me'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

¹⁷ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, ja'ati ti na'a ti hui caí ayén che'atá na'a á'ujca'ane ti Dios tiraata'ájte'en a'ij mej tité'ujca'ane mi tí'irí, capu xaa ne'u a'ájna a'uteáruti a'u ti Dios é'eseijre'e. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús.

A'ijna í temuaj ti nu'u chíjteaani pú'een

(Mt. 19:16-30; Mr. 10:17-31)

¹⁸ Ajta a'ín í ja'ati, a'úu pu a'utéveeca'a. A'ii pu a'ín pú'een seij ti tí'ajta. Ayee pu tiraata'íhua'urí'í a'ijna í Jesús tijín:

—Maeestru, mi pej urarí'en í á'a tzajta'a, a'iné tiu'ujxe'eve'e nej niyen huárini ti ij tináaci'iti nej ruuri ná'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e.

¹⁹ Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—¿A'iné 'een jín piyen tí'inexa yee nej urarí'en yú ne tzajta'a? ¿Ni pecaí ramua'aree ti seij na'a a'ín pú'een ti urarí'en í ru tzajta'a? A'ii pu a'ín pú'een í Dios.

²⁰ 'Pepu'uri hui tirú'umua'aree a'ij ti Dios tiu'uta'ájtaca'a yé capej tí'axana'acira'ate, capej yee tí'itecui'ica, capej ajta yee tí'inahua'aj, capej ajta yee tí'ihua'itacare'en. Pajta yee rí'í tihua'ucha'in a'atáata, pajta a'anáana.

²¹ Ajta a'ín ti tí'ajta, ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Nain nu jín tira'ará'astijre tíj na'a nej naúche'e pá'ari'ista.

²² Tí'ij Jesús ráanamujri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Seij pu'u hui muá'aturaate'e. Patá'aj nain tiú'utuaani a'achú pej caj tí'ijcha'íi. Aj pej pi hua'uré'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Tí pua'a piyen huárini, aj pej xaa ra'ancuré'asin í ti ta japua é'eseijre'e a'íjna ti huápi'i tí'ijnajche. Aj pej hui pijtá'í mú a'arájra'ani neetzi jamuan. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ Ajta a'ín ti tí'aijta, tí'ij ráanamujri'i a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, jé'ecan pu huataújxiemiste, a'iné jeíhua pu tí'ijcha'íica'a.

²⁴ Aj pu i Jesús ra'aráaseij. Tí'ij i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jé'ecan pu huápi'i huá'amuari'eriste'e a'ímej chíjteaani mej mi me'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e.

²⁵ 'Ee xaa ne'u, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna, jaítze'e pu muári'eri ti chíjteaani a'uun a'uteárute u ta japua Dios ti é'eseijre'e caí ti cameeyu'u tí'itíj anaarute í p'íise'e jetze. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

²⁶ Majta me'ín í mej ráanamujri'i, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í tí'iri'iri ti ja'ati a'uun huateáturan Dios ti é'eseijre'e?

²⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ímej jemi í teteca, capu xaa a'ij tí'iri'iri. Mí ajta Dios, a'í pu xaa raay'íiti.

²⁸ Ajta a'ín í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, nain tu hui teri teja'uhuá'axi í tej tí'ijcha'íica'a tej ti á'ujujhua'ane'en á jamuan.

²⁹⁻³⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu hui tihua'aci'iti ja'ati ti na'a ti ari jaítze'e r'íi tinájcha'íi ineetzi caí máaj ja'ati a'íjna jime'e ti nee jamuan á'uche'ecan. Tí pua'a hui ja'ati ayén jaítze'e tí'ijxe'eve'e ti nee jamuan á'uche'ecane'en caí ayén tí'ijxe'eve'e ti a'uun huateáturan í ruchi'itá, nusu ti pua'a jaítze'e r'íi tinájcha'íi ineetzi caí í ru'íj nusu í ruja'atzimuá nusu í rucu'utzimuá nusu í rujúutzimua'a nusu í ruvaújsimua'a, jeíhua pu jaítze'e ra'ancuré'asin íjii ti yú aumé a'íjna jetze i chaanaca, ajta, a'í pu hui ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e tí'ij méjca'i huáyee ti yé e'evé'eme. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Jesús pu nu'u ajtahua'a ayén tiraataxájtaca'a tijín nu'uri mi'ini inee

(Mt. 20:17-19; Mr. 10:32-34)

³¹ Tí'ij i rujúimua'a hua'utajé a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tímua'a á a'ujnéjsin ántivi Jerusalén. Ajta naíjmi'i pu te'araúratejsin a'ij mej ye'í tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan ineetzi jime'e, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

³²⁻³³ 'A'í mú tiu'utátuiire'esin ineetzi a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Majta a'íme, a'í mú na'axiéehuari'ira muá'aju'un, majta a'ij pua'a tí'inexajtan. A'í mú hui majta naatetzí'ijmua'axi'isin, majta naatévajxi'isin. Matí'ij mi nejé'icatan. Tí'ij hui ari huaíca xicaj jetze teuumé'en, aj nu ni aitamé huá'a tzajta'a í mi'ichite. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta me'ín í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu a'atzu yaú'itiée muá'araa. A'í pu rá'avaataca'a a'ij ti huataújmua'a. A'í pu jín caí a'ij tihua'amitiejte'eca'a a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a.

Tí'ij nu'u Jesús tiráhuua a'íjna ta'arácun a'ujna u Jericó

(Mt. 20:29-34; Mr. 10:46-52)

³⁵ Aa mú vejli'i a'ucajú'uca a'ájna já'ahua'a u Jericó. Ajta seij, áa pu a'utácatii juye ti a'atánine'i, ti vaír'i'ira huauca'a. Arácun a'íjna í ja'ati.

³⁶ Tí'ij a'ín huá'unamujri'i í mej jeíhua teite u á'uci'íca'an, tí'ij i a'í tiu'uta'íhua'u tí'itíj ti a'ij rijcaa.

37 Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Yé pu e'icáame a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan.

38 Tí'ij i ayén tiraatajé tijín:

—Jesús, mi pej i'i huácixa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj hui ná'ancu'uvajxi'in.

39 Majta me'ín í mej amuaaté'ee muaajú'ucaa, a'íi mú ra'ajté'axi, majta raatá'ijmijri'i ti nu'u caí tí'ixajta. Mí ajta a'íin caí, capu raatapuá'ajtaca'a. Jaítze'e pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej huácixa'ara'an a'íjna í David teecan, patá'aj ná'ancu'uvajxi'in ineetzi.

40-41 Ajta a'íin í Jesús, áa pu a'utéechaxi. Ajta hua'uta'a'ij mej ye'evé'evi'itín jemin. Tí'ij á vejli'i e'evé'eme'ecaa, Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ti'itíj petí'ijxe'eve'e nej niyen muáruuren mú'eetzi?

Aj pu i a'íin ta'arácun, ayén tiu'utaniú tijín:

—Nevástara'a, ayée nu hui tí'ijxe'eve'e nej neajta atáneere.

42 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu muaatá'asin pej pajtáhua'a atáneere. Pepu'uri huarúj a'iné peté'atzaahuat'e mú'ee.

43 Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu i a'íin ta'arácunica'a, atáneereca'a. Ajta á'uraa jamuan í Jesús. Ajta rí'i pu tiraatá'acare'e í Dios. Majta a'íime í teite, mat'íj raaseíj, a'íi mú majta rí'i tiraatá'a í Dios.

19

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Zaqueo

1 Tí'ij i Jesús a'uun pu a'uteájrupi u Jericó. A'uu pu já'ita'a aumé'ecaa.

2 Ajta seíj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Zaqueo. A'ii pu a'íin pú'een í ti tihuá'ajte'e a'íimej í mej huá'ajl'ivi í mej tí'itici. Chíjteaani pu pú'een a'íjna í Zaqueo.

3 A'íi pu raseijramí'ica'a ja'ati ti pírici a'íjna í Jesús. Aru capu rí'irístaca'a a'iné jeíhua mú teite, ajta i'itzapuátuun a'íjna í Zaqueo.

4 A'íj pu jín anayeíxi'i a'utiéchejraa. Aj pu i antíraa í mejchi jetze ti ij raaseíj temua'a naa a'iné pu'uri ramua'areereca'a tijín áa pu a'ire'enejsin.

5 Tí'ij Jesús a'uun e'iré'ene. Aj pu i ájneereca'a í cíyey jetze. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Zaqueo, patá'aj ca'anacan acájra'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e nej ne'uun anú'asti íjii ne'ájna a'u pe é'eche.

6 Tí'ij i ca'anacan acájraa. Aj pu i ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íjna í Jesús.

7 Majta a'íime í teite, mat'íj raaseíj, mat'íj mi autéjhuii mej miyen a'ij pua'a tí'ixajta tijín:

—A'uu pu a'umé ti a'uun anú'asti a'u ti é'eche seíj ti a'ij pua'a ti'itiújcha'ii.

8 Ajta a'íin Zaqueo, á pu a'utéechaxi. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Casi'i, nevástara'a, nu'uri já'ita'a hua'utapuaíjve'esin a'íimej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, já'ita'a í nej tí'ijcha'ii. Ayee nu hui neajta rini. Tí'ij pua'a necaí ja'anáj ja'ati tiu'unáhua'iri'i, ayée nu muáacuaca pua'améca raatá'asin.

9 Aj pu i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Íjii pu xaa Dios hua'irájtuaa a'íimej íyey mej che a'iné a'íjna í ja'ati, a'ii pu ajta a'íin pú'een huácixa'ara'an a'íjna í Abraham teecan.

10 'Ayee pu tí'een a'iné inee, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, ayée nu hui 'een jín mú a'uvé'emej nej ni hua'avé'ehuauni, neajta hua'irájtuaani a'íimej í mej miyen á'ujjhua'an cu xiee mej meri á'uveti. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Ajta a'íjna í tumin í ti tamuáamuata'a ará'ase

11 Maúche'e mú tí'inamuajraca'a í teite, tí'ij Jesús se'ij niuucari jín tihua'utá'ixaa a'iné pu'uri vejli'i antenéesime'eca ánti Jerusalén. Majta a'íime í teite, ayée mú tí'imujca tijín pu'uri tímua'a huatase'ijre'esin ti Dios autéjcheni ti tiu'uta'a'ájta íiyen chaanaca japua.

12 A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee pu nu'u hui ja'anáj tiuju'ur'íj a'íjna í ja'ati ti huá'a jetze airáane í teite í mej tí'ajjtaca'a. Tí'ij jí u a'umé'e a'ame se'ij chuéjra'a japua mej mi me'uun ye'entíhuauni rey jime'e. Tí'ijta'i nu'u uvé'enejsin.

13 Tí'ij caí xi u á'ume, amuacaícan pu nu'u a'ímej huatajé í mej tí'imuari'e í jemin. Tamuáamuata'a mú hui ará'aseca'a. Aj pu i tumin hua'utá'a se'ij ajta se'ij, ti ayén tí'ijnajche ayén pua'amé a'achú mej ramuá'itici huaíca máxcira'i jime'e. Ayee pu nu'u tihua'utá'ixaa tijín: “Setá'aj se'íjna jín tiraamuáriste'en ti jaítze'e raamuá'itín, ajta nena'a caí uvé'enen.”

14 'Mi majta me'ín í ti tihua'áijte'e, a'í mú nu'u hui rájcha'íire'eca'a. Mat'íj mi seica huata'íteca'a mej mi miyen tiraata'ixaate'en yee mej caí raxí'eve'e ti a'ín te'enteároute í rey jime'e.

15 'Mi ajta a'ín tira'anteájrupi rey jime'e. Ajta nu'u uvé'ene a'ájna ti é'eche. Aj pu i hua'utajé a'ímej í ti hua'utá'a í tumin ti ij ráamua'aree a'achú mej caj raamuá'iti se'ij ajta se'ij.

16 'Ajta a'ín ti amuacáí á e'iré'ene, ayée pu nu'u hui tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, a'íjna í tumin mú'eetzi ti a'áa, ayée pu yehui tamuáamuata'a pua'améca huamuá'iti.”

17 'Ayee pu nu'u tiu'utaniú a'íjna ti tí'ira'ajjte'e tijín: “Xí'epi'ín pej huaríj mi pej rí'í nevaire'e. A'iné capej tí'itíj jín a'uté'itzee pe'íjna jime'e ti caí ve'ée, nee nu yehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'a'ájta tamuáamuata'a pua'amecié í chajta'a jetze.”

18 'Ajta a'ín ti tí'ivaire'e ti ra'ité'asi, a'í pu ajta á e'iré'ene. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, a'íjna í tumin, mú'eetzi ti a'áa, anxí'vica pua'améca huamuá'iti.”

19 'Ajta a'ín ti tí'ira'ajjte'e, ayée pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Ayee nu yehui tí'imua'ijcate'en patá'aj tiu'uta'a'ájta anxí'vica pua'amecié í chajta'a.”

20 Tí'ij jí se'ij á e'iré'ene ti tí'ivaire'e í jemin. Ayee pu nu'u tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, ye'ecui yehui mú'eetzi ti a'áa í tumin. Ayuu nu jetze ra'ancáajil'icie cáxuri jetze. Net'íj ni yehui raaté'avaata.

21 Ayee nu yehui huaríj a'iné nemuaatátziin. Muári'eri ti ja'ati rí'í tiu'uteáuran mú'eetzi jemi. Mú'ee pej raaré'ese'iri í pej caí tiu'utá'a. Pajta mú'ee tí'itza'anaca a'u pej yehui caí tejé'ehuaste'e.”

22 'Aj pu nu'u i ayén tiu'utaniú a'íjna ti tí'ira'ajjte'e tijín: “Nee nu yehui puaíjtzi muaatá'asin ne'íjna jime'e a'ij pej tiu'utaxájtaca'a, mi pej a'ij pua'a tí'ivaire'e. Mú'ee pe rú'umua'areereca'a tijín neti'áijtaca ca'anéri jime'e. Neajta raaré'ese'iri í nej caí tiu'utá'a. Pajta piyen tí'inexa yee neti'itza'anaca a'u nej caí tejé'ehuaste'e.

23 Tí'í pua'a yehui piyen tí'imujca, ¿a'iné 'een jín pecaí piyen huaríj pej á yaúutuaa í tumin huá'a jemi í mej tí'ine'ijte ti i a'atzu raamuá'itín? Ayee pepu'u jín huáriniiche'e, nee nu ra'ancuré'aniiche'en neetzi ti ne'áa, neajta í ti raamuá'iti net'íj uvé'ene.”

24 'Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej á vejli'i a'uté'uuca'a tijín: “Setá'aj yehui rá'ari'í í tumin ti ru'ité'aa, sej si raatá'an se'íjna ti tamuáamuata'a ru'ité'aa.”

25 'Majta a'íime, ayée mú nu'u tiraata'ixaa tijín: “Tavastara'a, ¿a'iné ti i? Amí pu yehui ari ru'ité'aa tamuáamuata'a pua'améca í tumin.”

26 'Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín: “Ayee nu yehui tejá'amua'ixaate'e. Ja'ati ti na'a ti jeihua tí'ijcha'íi a'íjna jime'e ti rí'í tiu'utévai, jaítze'e pu yehui tí'ijci'iti a'íjna. Ajta ja'ati ti na'a ti caí tí'itíj tícha'íi a'íjna jime'e ti a'ij pua'a tiu'utévai, Dios pu rá'ari'ira í ti c'íj caj tí'ijcha'íi.

27 Majta a'íime í mej néjcha'íire'e, majta mej caí raxí'eve'eca'a nej rey jín te'enteároute nej ni tíhua'uta'aíjte'en, mé xu yeehui huaje'evé'evi'itín, seajta huá'ucui'ini íiye vejli'i ne jemi." Ayee pu nu'u hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í rey.

*Tí'ij nu'u Jesús a'uteáruti u Jerusalén
(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Jn. 12:12-19)*

28 Tí'ij Jesús raatapuá'ajtaca'a ti tihuá'a'ixaate'en, aj pu i anayeíxi'í á'uraa. Aj pu a'ujnéesime'eca ánti Jerusalén.

29-30 Tí'ij jí a'uun vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Betfagé, ajta a'ujna já'ahua'a Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a ájca'í jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Aceituunajemi. A'uu pu hua'apuaca huata'íteca'a í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj se'uun a'uteárute a'ájna chajta'a, a'íin ti é'eseijre'e í juye jetze. A'ájna vejli'i a'u sej a'uteáruti, áa xu puuru'u é'eteuni ti a'ijtápi'i, ti caí xi ja'anáj ja'ati japuan avé'eyeijxi. Setá'aj rá'ijxijta. Seajta ye'eráajan.

31 Tí'ij pua'a hui ja'ati ayén tejá'amua'ihua'ura yee a'iné 'een jín será'ijxijta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee tavástara'a pu nu'u hui raxí'eve'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

32 Matí'ij mi me'uun u á'uju'un í ti hua'uta'íteca'a. Ayee pu te'irájraa tíj tihua'utá'ixaa.

33 Matí'ij mauj rá'ijxijtajme'eca'a í puuru'u, matí'ij mi hua'useij a'íime í ti huá'aci. Aj mú mi tihua'uta'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'iné 'een jín será'ijxijta mi puuru'u?

34 Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—Tavastara'a pu nu'u hui raxí'eve'e.

35 Matí'ij mi ya'ujáj í Jesús jemi. Matí'ij mi tiú'ujcixu tira'ité'itate. Aj mú mi ra'antítuaa me'íjna í Jesús í puuru'u jetze.

36 Tíj na'a tiu'umé'ecaa í Jesús, teite mú cíxuri tiu'uteváarajye'icaa í juye jetze a'u ti aumé'ecaa.

37 Tí'ij i aj aumé'ecaa a'ájna Aceituunajemi, a'u ti a'ucaújcijme'en. Naími'í í mej jamuan huajú'ucaa, a'íi mú autéjhuii mej rí'í tiraatá'an í Dios me'íjna jime'e mej huataújtemua'ave a'iné jeíhua mú tiu'uséij ti huápi'í tiú'ujxe'eve'e.

38 Ayee mú tí'ixajtaca'a tíjín:

Rí'í pu tiraatá'a a'íjna ti rey jime'e ti'itéjvee ti ajta mé'e vé'eme niuucajtze'en í tavástara'a, amíjna ti Dios ra'antíhua'u.

Miché'e rí'í hui ti'itechée muá'ara'ani a'íime í mej ta japua é'eseijre'e.

Miché'e majta rí'í tiraatá'an a'íjna ti a'uun á'ujca anti'íimua.

39 Majta seica í fariseos, matí'ij ráanamujri'í, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tíjín:

—Maeestru, hua'utá'ijmijri'í mej mi caí cha'a miyen tí'ixajta a'íime í mej á jamuan á'ujjuhua'an.

40 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij pua'a a'íime mecaí miyen tí'ixajta, a'íi pu hui tetej ayén che'atá na'a ti'ixáata a'ame ca'aníjra'a jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

41 Tí'ij á vejli'i aumé'ecaa u Jerusalén, aj pu i raasej í chajta'ana. Tí'ij i huaújyeineca'a a'íjna jime'e.

42 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí'ij pua'a mú'een séjmua'areere, íjii, a'íjna xicájra'a jetze tí'itíj ti pú'een ti rí'í tejámuaatá'asin sej si rí'í ti'itechée xá'ara'ani í Dios jemi. Aru caxu raamuá'a. A'íj pu hui jín ari rú'avaa sej si caí raasej.

43 Pu'uri teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen amuaaténe'usi'ite'esin a'íime í mej amuájcha'íire'e. A'íi mú hui ra'atanájsin í jaxu'u jetze me'íjna jime'e í inaamua mej rá'ajtaahuaca'a. Majta amua'iteánajsin. Majta nainjapua te'iteánaxi'isin í sej jetze huiráaci'ica.

44 'Majta, naíjmi'ica mú hui a'antipua'arite'e mú'ejmi, majta í a'amuyaujmua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'u ti jaxu'u jín teje'eré'anami'i. Nain mú huaté'uuna í tetej ti rujapua ticaíjme, me'íjna jime'e sej hui caí ramua'areereca'a ja'anáj ti Dios huatasejre mú'ejmi jemi.

Tí'ij nu'u Jesús hua'utamuári í teite u teyujta'a
(Mt. 21:12-17; Mr. 11:15-19; Jn. 2:13-22)

45 Aj pu i a'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Tí'ij i a'utéjche ti hua'irámuarite'en a'ímej í mej me'uun tí'ituaá muá'aye'i.

46 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze yee: “Ayee pu tí'ivaire'e í nechi'i mej mi me'uun huatéjniuuni í Dios jemi.” Mí seajta mú'een, ayée xu hui raruure ti tí'ivaire'e tíj teásta'a a'u mej tzajta'an é'eru'ava'ataca í nahua'ari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

47 Nain xicaj tzajta'a pu tihuá'amua'atehua'a í teite u teyujta'a. Majta a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í mej jaítze'e vivejmé'en jín títetateí huá'a tzajta'a í teite, a'íi mú tí'itese'eca'a í ru tzajta'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica.

48 Aru camu a'ij tirájteu a'ij mej ye'í huárini a'iné naími'i í teite, a'íi mú rí'í ti'ijnamuajracaa.

20

Tí nu'u ja'ati tira'íjca a'íjna í Jesús

1 A'ájnámua pu ayén tiuju'uríj. A'uu pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a a'u ti e'eráyaujta'a. Ajta pu huá'a'ixaate'eca'a í teite í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin. Mat'íj mi seica á e'iré'ene, a'íime í mej teyujta'a tí'aijta, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta í huá'avaujsimua'a.

2 Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Tí'itáni jín peti'itéjvee pej pi piyen rici? ¿A'ataani hui a'íjna jín timua'íjca?

3 Aj pu i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu neajta tejámuaata'íhua'ura sej si seajta mú'een siyen tinaatá'ixaate'en.

4 A'íjna ti jín huá'umua'ihuaca'a í Juan teecan, ¿a'ataani hui tira'íjca a'íjna? ¿Ni í Dios ca'ín í teite?

5 Mat'íj mi miyen tí'itíuríhua'uri'i tíjín:

—Tí pua'a tiyen tiraata'ixaate'en yee Dios ti júte'e é'esejre'e, a'íi pu tira'íjca, aj pu xaa ayén titaatá'ixaate'esin yee a'iné tej tíj caí rá'atzaahuate'e.

6 Na'ari, ti pua'a hui tiyen raataxáj yee teteca mú tira'íjca, aj mú mi teite taateátu'asixi'isin tetej jime'e, a'iné ayée pu tihuá'amitíejte'e ti Juan a'íin pú'eene'e seíj ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

7 A'íj mú jín miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Catu ramua'aree ja'ati ti jemin tí'itéveeca'a a'íjna í Juan.

8 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu neajta nee amuaatá'ixaate'esin ja'ati nej jemin tí'itéjvee nej ni niyen rici.

Mej nu'u tí'imíjhuaca me'íjna í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite
(Mt. 21:33-44; Mr. 12:1-11)

9 Ajta á'iyeen, Jesús pu seíj niuucari jín hua'utá'ixa í teite ayén tíjín:

—Ja'ati pu nu'u hui jeíhua uuva huáhuui. Tí'ij jí, seica huatá'a í teite mej me'uun tiu'umuári'en í huastari tzajta'a. Aj pu nu'u i á'uraa a'íjna í ja'ati. Jéihua pu mu'u é'etee.

10 'Tí'ij a'ájna teja'uré'ene mat'íj pua'a raju'uraca, seíj pu nu'u u a'uta'íteca'a huá'a jemi í ti hua'utániíjte mej mi raatátuiire'en je'icáca ti tiú'ucireca'a. Majta a'íime í teite,

a'íi mú nu'u raatéevajxi me'íjna ti tí'ivaire'e. Majta nu'u caí ti'itíj raatá'a, ayée mu'u tiraata'íteca'a.

¹¹ 'Ajtahua'a nu'u se'íj huata'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e. Majta a'íime ti hua'utániijte, majta mú nu'u raatéevajxi. A'íj mú pua'a ráaru. Majta caí ti'itíj raatá'a, ayée mu'u nu'u tiraata'íteca'a.

¹² Huaícaca jetze, a'íi pu nu'u hui se'íj ajtahua'a huata'íteca'a. Majta nu'u me'ín ti tihua'utániijte, a'íi mú tiraapuaj. Majta raaré'íteca'a.

¹³ Tí'iqui nu'u ayén tiu'umuá'aj a'íjna í ja'ati ti á'are'ara'an pú'een í chuej, tijín: “¿A'iquí yehui náarini inee? Niyauj nu hui huata'íti í nej huápi'i raxí'leve'e. Ayej ne'ase, a'íi mú xaa arátese'esin me'íjna.”

¹⁴ 'Mi majta a'íime, mat'íj nu'u raase'íj, aj mú mi tiu'utaú'ixaa. Ayee mú tiraaxí'epi'íntare tijín: “A'ii pu yehui a'íin pú'een í ti tí'ijci'íti. Tiché'e raajé'ica ti ij téjmi huáci'íti.”

¹⁵ 'A'íj mú nu'u jín raaré'íteca'a. Mat'íj nu'u mi raajé'ica.

¿A'iné hui tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿A'iquí huá'aruuren a'íjna ti á'are'ara'an pú'een a'u ti uuva é'ehuiiti'í?

¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. A'íi pu a'uun a'uré'enejsin. Ajta á'iyen, a'íin huá'acui'ini a'ímej í ti hua'utániijte. Aj pu i xaa seica huatapuajve'esin mej mi me'uun hui teja'umuári'en.

Mat'íj miyen tiráanamujri'i í teite, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ché'e caí ja'anáj ayén tí'irijca.

¹⁷ Aj pu i Jesús hua'use'írajraa. Tí'íj jí ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Na'ari caí ayén ti'ayajna a'íj nej tejámuaatá'ixaa, ¿a'iné 'een jín ayén té'esimua'í í yu'uxari jetze? Ayee pu, tijín:

A'íjna í tetej í mej méjca'í rúurie a'íime í mej chi'íj ta'ahuaca,

ayée pu te'irájraa ti a'íin a'íin pú'een í mej ra'atéchajtza u esquina a'u mej yé'ejtaahua í chi'íj.

¹⁸ Ja'ati ti na'a ti pua'a se'íj í ja'ati a'íjna japua rájveti í tetej í mej meri ra'atéjche u isquiina, a'íi pu huaténa'axijsin nainjapua u ru jetze.

Na'ari, ja'ati ti na'a í mej tí'imuarí'e, ti pua'a se'íj japua rájveti a'íjna í tetej,

a'íi pu tira'iráxayeepe'esin.

—Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

A'íjna jime'e mej nu'u huá'ajijve'eca'a í mej tí'itici

(Mt. 21:45-46; 22:15-22; Mr. 12:12-17)

¹⁹ Majta a'íime í mej tí'imua'ataca'a í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, majta a'íime í mej tí'ajjtaca'a u teyujta'a, je'íhua mú tiu'umuá'aj a'íj mej ye'í huárini mej mi ca'anacan raatéevi'i, a'iné ayée mú tirú'umuareereca'a ti huá'a jemi huatéeniu a'íjna jime'e í niuucari ti raataxájtaca'a. Aru a'íime, a'íi mú huá'atzi'ine'eca'a í teite.

²⁰ Jé'íhua mú rá'eeve'eca'a. A'íj mú jín seica huata'íteca'a í mej miyen ruse'íjrataca'a mej miyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú tí'ijxe'eve'eca'a mej tiraata'íhua'u ti'itíj jime'e ti i a'íin a'íjna jín auté'ítzen mej mi tiu'utátuiire'en í tajtuhuan jemi.

²¹ Majta a'íime í mej rá'eeve'eca'a, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, teen tu ramua'aree tijín pej piyen tí'ixaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e, pajta tihuá'amua'ate a'íj ti tiraavíjte'e. Ayee pepu'u che'atá huá'aruuren í teite. Mú'ee pej tzáahuati'ira'a jime'e tihuá'amua'ate a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

²² ¿Ni qui xí'epi'ín tej tiyen tiu'unájchita a'íjna jemi ti tí'ita'ajte'e, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César?

²³ Ajta a'íin Jesús, a'íi pu rú'umuareereca'a mej caí miyen tí'ira'íhua'uraca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

24 —Seij senaataseíjrate'e í tumin. ¿A'ataani néerime'ara'an pírici ti jetzen acájvee? ¿A'iné té'axa ti jetzen é'eseijre'e? ¿A'iné hui ántehuaa?

25 Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijín:

—A'íi pu pírici í César.

Aj pu í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen raatá'an se'íjna í César, ti'itíj ti á'are'ara'an pú'een. Setá'aj seajta raatá'an í Dios ti'itíj ti á'are'ara'an pú'een.

26 Majta a'íime, camu a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í huárini mej raatémua'itin me'íjna jime'e a'ij ti a'íin tihua'utá'ixaa á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite. Majta a'íime í teite, naa mú r'íi tira'utaseíj a'ij ti a'íin tiu'utaxájtaca'a. Aj mú mi raatapuá'ajtaca'a mej tí'ixajtaca'a a'íime í seica.

*A'íjna jime'e mej nu'u huatarújsin í teite huá'a tzajta'a í mi'ichite
(Mt. 22:23-33; Mr. 12:18-27)*

27 A'atzu á'atevi'ica, seica mú e'iré'ene. A'íime mú pírici í saduceos. Ayee mú tí'ixaxa'a a'íime yee camu cha'a huatarújsin í mej meri huácuii. Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'í tijín:

28 —Maestru, ayée pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan ti ayén té'eme itejmi jemi. Tí'pua'a nu'u ja'ati ti neiche, ti'pua'a a'íin caí tí'tí'iríjmua'a huám'i'ini, ruxe'eve'e nu'u ti a'íin ihuáare'ara'an ra'ancuré'evi'itín a'íjna ti ratévi'itine'e í ti huam'íi ti ij a'íjna jetze me'ecan tiyaúj á'ara'ani.

29 'Ayee pu hui ja'anáj tiuju'uríj itejmi jemi. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu aráhua'apua í teite í mej ru'ihuaamua'ataca'a. Tí'ij jí a'íin ti vásta'a, a'íi pu huaténe'icheca'a. Ajta á'iyen huam'íi. Capu xi tiyaúuca. Ayee pu hui che'atá na'a tiráaruu í seíj ti ra'ité'asi. Mu'uri i'í hua'apua.

30 'Ajta a'íin í seíj ti ra'ité'asi, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a ti raatévi'itine'e a'íjna ihuáare'ara'an teecan. Mu'uri i'í hua'íca.

31 'Ajta hua'a seíj ti ra'ité'asi, a'íi pu ajta ra'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihuá'uruu naíjmi'ica í mej aráhua'apua, mej caí jetzen tiyaúj muá'araa, naími'í mú huácuii.

32 'Ajta á'iyen, a'íin í 'íita'a pu huam'íi.

33 'Me'ecui xaa, matí'ij a'itáci'ine huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'ataani íra'ara'an pu'éene'e a'ame?, a'iné naíjmi'í mú ra'ancuré'evi'iti.

34 'Aj pu í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime í teite í mej íjii huáteemua, a'íi mú néjne'iche, majta vívi'iche.

35 'Majta a'íime ti ayén tihua'uvíjte'e mej a'ájna e'ará'asti mej a'itáci'ine huá'a tzajta'a í mi'ichite, majta me'ájna e'ará'asti a'ájna xicájra'an jetze ti Dios nainjapua tiu'uta'ájta, a'íi mú caí cha'a néjne'ichen, camu majta vívi'ichen.

36 'Camu majta ché'e cui'ini, a'iné ayée mú 'een matíj a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e. A'íi mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios a'iné mu'uri huanéj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

37 'Ajta a'íin í Moisés, a'íi pu hui titaatá'ixaa a'íjna jime'e tí'ij ra'uyú'uxaca'a a'ij ti ja'anáj seíj a'uteájtaa tu'upi ti ajtí'tí'i. A'íj pu jín, Moisés ayén raatamuá'a í tavástara'a tijín: “Í ti Diojra'an pú'een a'íjna í Abraham, ajta ayén che'atá na'a Diojra'an pú'een a'íjna í Isaac, ajta Diojra'an pú'een í Jacobo.”

38 'Moisés pu hui tihua'utá'ixaa cumu mej maúche'e ruuricaa. A'íj pu jín, a'ii pu a'íin pú'een í huá'a Dios a'íime í mej ruuri. Capu huá'a Dios pú'een a'íime í mej mi'ichíjta muaateájturaa tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

39 'Majta seica í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Maestru, x'í'epi'in pej tiu'utaxájtaca'a.

40 'Tíj na'a a'ajná'imua, capu ché'e ja'ati ahuaújca'ane ti ti'itíj raata'íhua'u.

¿A'ataani rayauj í Círíistu'u?
(Mt. 22:41-46; Mr. 12:35-37)

⁴¹ Ajta Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jime'e miyen tí'ixaxa'a me'íjna jime'e í Círíistu'u Dios ti ra'antíhua'u yee yaujra'an pú'een í David teecan?

⁴² Ajta a'íin í David, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'en ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén ántehuaa tijín Chuiicari. Ayen tijín:

Dios pu ayén tiraata'ixaa í nevástara'a í ti ra'antíhua'u ti jime'en yee:

“Acáayeixi'i ipuari japua, íiye neri'iríinta'a.

⁴³ Paúche'e pej hui mej cájcatii ajta necaí hua'utémua'itín í mej muájcha'íire'e.”

⁴⁴ 'Ajta a'íin í David, a'íi pu hui ayén raatamuá'a a'íjna ti Dios ra'antíhua'u tijín nevástara'a. Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'iné tí'irí'iri ti a'íin Círíistu'u ayén a'íin pú'eene'e a'íjna ti David jetze airaújnejte? Capu a'ij tí'irí'iri tzíte'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

T'íj Jesús huá'a jetze te'ujpuá'ari a'ímej í jueesi
(Mt. 23:1-36; Mr. 12:38-40; Lc. 11:37-54)

⁴⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta teite tí'inamuajraca'a.

⁴⁶ Ayen tijín:

—Rí'i xu'u mú'een, a'ímej jemi í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Jé'ecan pu hua'aráanajche mej tí'tí'ijmé'en tí'itechéjmé'e mé mé'ujjuhua'ane'en a'ájna mej tejé'tu'araca, majta a'íime í teite, a'íi mú majta tihua'aseíira'a muá'aye'i.

'Ayee mú me'íjna jín tite'ujtzáahuat'e muá'aju'un a'íime í puaarijse me'íjna jime'e mej ve'ecán jín títeetaté'ete í Dios jemi. Majta, ayée mú tí'ijxe'eve'e mej me'uun a'ujrá'asen í ipuari japua ti jaítze'e ruxe'eve'e a'ujna teyujta'a, ajta hua'aráanajche mej mi á vejli'i a'ujrá'ase jemin ti tihuá'amin matí'ij tí'iyeste.

⁴⁷ 'A'íi mú hui majta huá'ari'iraca í huá'achi'i a'ímej í 'uuca mej huataújseístareca'a. Ayee mú jín huarín, aj mú mi a'uun a'uteáruti u teyujta'a. Matí'ijta mi a'ateevi'i mú muá'aju'un mej téniuusime'e muá'aju'un mej mi seica teite hua'useíj. Majta me'ín í mej miyen 'een, jeíhua mú huápi'i rajpuaíitzi muá'aju'un. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

21

T'íj nu'u 'íita'a ti ruseíjtaca'a, a'íi pu nu'u tiu'utámua'ívejtaca'a tumin jime'e
(Mr. 12:41-44)

¹ Aj pu i Jesús antanéerajraa. A'ímej pu huaseíj í mej chíjteaani pú'een. A'uu mú tumin ú'useire'eca'a, ti ij a'uun tiu'utévaire'esin u teyujta'a a'íjna í tumin.

² A'íi pu ajta 'íita'a huaseíj ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Ajta a'íjna í 'íita'a, a'íi pu hua'apuaca ucáahua'axi í tumin ti caí a'ij tí'ijnajche.

³ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ayée pu tí'een í Dios jemi. Amíjna mi 'íita'a, jaítze'e pu ru'ucáahua'axi mecaí naími'i í seica.

⁴ 'A'íime í seica, naími'i mu'u hui miyen ru'ucáahua'axi me'íjna jime'e ti avé'eturaa í mej jeíhua tí'ijcha'íi. Aru amíjna, capu a'ij tí'ijviicua'i. Mí ajta amín, nain u'ucáahua'axi a'íjna í ti jín huateújvaire'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

Ajta, mej nu'u raaté'uuna maúche'e í teyuu
(Mt. 24:1-2; Mr. 13:1-2)

⁵ Majta seica miyen tiúj'ixaate'eca'a me'ijna jime'e ti naa seijre'eca'a í teyuu, ajta í tetej ti curé'ete'ete nainjapua, ajta a'ín í muai'ivéjri í mej teuhuaré'evii ti naa tí'een.

Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

⁶ —Naíjmi'i tíj na'a sej yen tí'iseij, aj pu teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an mej jetzen nain huaté'uuna temua'a naa. Capu ché'e seíre'e a'ame jaxu'u jetze í tetej ti rujapua ticaíjme.

A'ij ti nu'u té'eme tíj nu'u ari te'entipúa'arijme'en

(Mt. 24:3-28; Mr. 13:3-23)

⁷ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maeestru, ¿a'anajqui ayén té'eme? ¿Tí'itájni jín téjmua'areeren ti ari tímua'a ayén teja'uré'enejsin?

⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Rí'í xu'u mú'een ti ij caí ja'ati amuáacuanamua. Mu'ití mú uvé'enejsin neniúucajtze'e. Ayee mú tejámuaatá'ixaate'esin yee: “Nee nu yeehui ne'ín pú'een í Círíistu'u.” Majta miyen tí'ixáata muá'aju'un tijín: “Pu'uri hui tén teja'uré'enejsin.” Caxu hui á'ujjhuua'ane'en huá'a jamuan a'íime.

⁹ 'Setí'ij siyen tiú'unamua tijín: “Muaateújne'usi'ite'esin á já'ahua'a seica jamuan í teite, majta seica meri autéhuijsin mej tiújne'usi'ite'en”, caxu tí'tizíine'e. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti amuacá ayén té'ara'ani. Mí ajta caí capu xi ca'anacan te'entipúa'ari nainjapua.

¹⁰ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Seica mú teitejra'a, majtáhua'a seica teitejra'a, a'íi mú naími'i huateújne'usi'ite'esin. Majta í mej seica chuéjra'a japua a'uchéjme, majtáhua'a í mej majta seíj chuéjra'a japua a'uchéjme, a'íi mú naími'i huateújne'usi'ite'esin.

¹¹ 'Pua'amecié pu huateújca'atzixi'isin jeíhua huápi'i í chaanaca japua, ajta huatúuri'íhua a'ame. Ajta jeíhua pu tiu'ucuí'ini'ira'a a'ame. Ayee pu tí'tíj rini ti tiú'utzi'ini'ire'e a'ame. Ajta júte'e, tí'tíj pu huataseíjre'esin ti huápi'i ruxe'eve'e.

¹² 'Aru ti caí xi ayén tiú'urini, a'íi mú hui amuacaícan á'amuavivi'iran, majta a'ij pua'a á'amuaruuren. A'uu mú tiu'utátuiire'esin mú'ejmi u teyujta'a na'ari a'u mej amua'iteáanan. A'uu mú amuá'avi'itin a'íimej jemi í tajtúhuaani, majta a'íimej jemi í mej rey jín antiújmua'aree. Ayee mú 'een jín á'amuaruuren me'ijna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi.

¹³ Ayee pu hui ajta te'iráame sej si siyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti Dios amuáaruu mú'ejmi.

¹⁴⁻¹⁵ 'Seajta mú'een, setá'aj siyen huárini. Caxu amuacaícan se'ijna jín tiú'umua'ati a'ij sej titeeteújnan, a'iné nee nu amuaatá'asin a'ij sej tiu'utaxáj, seajta sej raayí'itihua'an, sej si hua'utémua'itin a'íimej. Camu a'ij tirájteuvé muá'aju'un a'ij mej tejámuaatíte, ni camu hua'itzi jín amuaatémua'itin.

¹⁶ 'Majta a'íime í ruvaújsimua'a, majta í á'amua'íhuaamua'a, majta a'íime á'amuaneusimua'a, majta á'amigustemua'a, a'íi mú avítzi jín tiu'utátuiire'esin mú'ejmi. Majta je'icáca mú'ejmi cui'ini.

¹⁷ Naími'i í teite, a'íi mú amujcha'íre'e muá'aju'un mú'ejmi me'ijna jime'e sej na'ará'astijre ineetzi.

¹⁸ 'Camu a'atzu a'ij á'amuaruuren ti pua'a caí Dios hua'utá'acare'en, sino a'íi pu Dios á'amuacha'íj a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁹ Setá'aj hui huateújca'anen í ru tzajta'a sej si te'utáviicua'i. Tí pua'a siyen huárini, mú'een xu raamuá'itin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi.

²⁰ 'Ayee xu 'een jín ráamua'aree ti ari tímua'a a'ájna teja'uré'enejsin ja'anáj mej pua'a tiu'uté'uuna u Jerusalén. A'íimej xu seijran mej antevéejmee muá'aju'un í xantaaru'u a'ujna u Jerusalén.

21 'Majta a'ñime í mej Judea a'uté'uu, miché'e a'ñime jíye'itzi jín á'ucñine a'utí á'ujírime. Majta a'ñime í mej Jerusalén a'uté'uu, miché'e a'ñime huiráçine á pua'acié u chajta'ana jetze. Majta a'ñime í mej itzitá a'uté'uu, miché'e caí me'uun a'uteáru'ipiche'en u chajta'ana jetze.

22 'Ché'e ayén té'ara'ani a'iné pu'uri hui teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen araúrastejsin nain a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze. Jéihua mú rajpuaíitzi muá'aju'un me'ñna jime'e ti Dios ayén puaíjtzi hua'utá'asin.

23 'Jé'ecan pu a'ij pua'a huá'aruuren a'ájna xicájra'an jetze a'ñime í 'uuca í mej autájucájme, ajta a'ñime í í mej mauj huá'atzi'ite í ruyaujmua'a. Jéihua mú hui huápi'i rajpuaíitzi muá'aju'un a'ñime í mej Israel a'uchéjme. Jé'ecan pu puaíjtzi hua'utá'asin í Dios.

24 'Xantaaru'u mú jeíhua teite cui'ini í tiu'ujchún jime'e. Majta mu'iicáca mú á'avi'itin nainjapua í chuej ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Majta a'ñime í mej caí Israel é'eme'ecan, a'ñi mú raté'uuna í Jerusalén ajta na'a caí araúrusten a'ájna xicájra'an mej jetzen tiu'uta'aíjta a'ñime í mej caí Israel é'eme'ecan.

*A'ij ti nu'u ye'í yé ti'ivecánejsin a'ájna ti ajta huá'a jetze airáane í teite
(Mt. 24:29-35, 42-44; Mr. 13:24-37)*

25 'Ajta jeíhua pu tiu'utasejre'esin u júte'e í xicaj jetze, ajta í máxcira'i jetze, ajta xu'ura'ave tzajta'a. Ajta íiyen chaanaca japua, jeíhua pu tiújta'ahua'a a'ame á jaata'a jetze ti ve'ée. Jé'ecan pu ti'iráana a'ame. A'íj pu jín utévatzijsin í huá'a tzajta'a í teite a'ñna jime'e mej tí'itziñne'e. Capu a'ij tihua'amitiejte'e a'ame

26 Jéihua mú huateújtímua'ira í teteca me'ñna jime'e mej a'ij pua'a tité'ujmua'ate a'ij ti huá'a japua yen tí'aiixa íiyen chaanaca japua, a'iné ti'itíj tój na'a ti júte'e tejé'eseijre'e, a'ñi pu hui huateújca'atzixi'isin.

27 'A'ájna xicájra'an jetze, a'ñi mú neseijran inee, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite, nej a'licáamé'e na'ame jaitiri tzajta'a. Huápi'i pu naa seíre'e a'ame mej mi naa rí'i tira'utasej í teite. Nemuári'eri'ira'a jín nu yé ve'ecánejsin.

28 'Tí'ij autéjcheni ti ayén tiú'urini, rí'i xu'u huaújruren. Setá'aj ajnéjne'erixi'in a'iné pu'uri hui vejli'i a'ájna xicájra'an Dios ti jetzen amua'irájtuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

29 Ajta sej niuucari hua'utá'ixa tijn:

—Casi'i, xaasej se'ñna í huaréj, ajta naíjmi'i í ciyej ti tí'iseijre'e.

30 Tí'ij antineájxi'in í xamua'ira'an, mú'een xu rujímua'a sena'a raseijran, seajta siyen ramua'aréren ti ari vejli'i pí tí'irici í víita'ari tzajta'a.

31 Ayee pu che'atá na'a tí'een. Setí'ij seri raasejra a'ij nej tejámuaatá'ixaa, seajta siyen ramua'aréren ti ari tímua'a a'ájna pítejá'arici ti Dios tiu'uta'aíjta.

32 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'imej jime'en íjii mej huáteemua, maúche'e mú miyen seíre'e muá'aju'un tí'ij naíjmi'i te'araúrusten a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Camu me'ín anáaté'ee mú á'apua'aren.

33 A'ñi pu xaa á'apua'aren í ta japua ti é'eseijre'e. Ajta í chaanaca, a'ñi pu ajta á'apua'aren. Mí ajta hui a'ñin í niuucari nej raataxájtaca'a, capu ja'anáj á'apua'aren.

34 'Rí'i xu'u, temua'a naa, mú'een. Caxu a'ij pua'a ruruure í ru tzajta'a se'ñna jime'e sej jeíhua rutá'aruaijve'e, ajta ayén tejámuaata'asée á'aye'i mi a'amua tzajta'a tí'itíj ti a'ij pua'a 'een. Rí'i xu'u seajta mú'een ti ij caí a'ij pua'a amuáaruuren mi a'amua tzajta'a se'ñna jime'e sej jeíhua huápi'i a'ij pua'a tité'ujmua'ate a'ij ti ye'í té'eme. Na'ari caí, a'ájna xicájra'an jetze pu hui ca'anacan mú'ejmi japuan rávaijtzi setí'ij pua'a caí ché'e hui rachú'leve'e.

35 A'iné a'ñi pu huá'a japua rávaijtzi naíjmi'lica japua í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

36 'Tí'ij pí na'a xu atanéjne'eri. Setá'aj siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij amuaatévaire'en ti ij caí tí'itíj a'ij amuáaruuren a'ij ti tí'itíj rini. Setá'aj seajta rahuaviira sej si siyen ne

jemi seíire'e xá'ara'ani, neetzi jemi, i nej neajta huá'a jetze airáane í teite. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁷ Nain tújca'ari tzajta'a, a'í pu tihua'amua'atehua'a u teyujta'a. Ajta tí'ij pí na'a ti huaré'ecieenacare'e, a'úu pu á'uye'icaa á'aye'i a'ujna jirí jetze ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Aceituunajemi. A'uu pu e'etáxa'iirihua'a.

³⁸ Majta a'íime í teite, a'í mú íiye'e mena'a a'uré'enineica'a jemin a'ujna teyujta'a mej mi ráanamua.

22

*Mat'íj nu'u mi raax'epi'intare mej nu'u avítzi jín raatévi'i í Jesús
(Mt. 26:1-5, 14-16; Mr. 14:1-2, 10-11; Jn. 11:45-53)*

¹ Pu'uri a'ájna vejli'i pítí'irijcaa mat'íj pua'a me'íjna jín tí'iyeste í mej pan cua'aca í mej caí levadura ranájchite'e. Aye mú majta miyen ratamuá'amua tíjn Tí'ij Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a, a'ujna já'ahua'a u Egipto.

² Majta a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, jeíhua mú tí'imua'ajca a'ij mej ye'í tiraajé'ica í Jesús. Caxí mú a'ij tirájeuve'e a'iné huá'atziíne'eca'a í teite.

³ Tí'ij jí, a'íin tiyaaru'u, í ti ayén ántehuaa Satanás, a'í pu tzajta'an uteájrapi a'íjna jetze í Judás, í mej miyen ratamuá'amua tíjn Iscariotes. A'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁴ Tí'ij jí a'íin Judás a'ímej jemi a'uré'ene a'íime í mej tí'ajta teyujta'a, ajta í mej tihua'ajte'e a'ímej í mej tí'icha'í a'ujna teyujta'a. Aye mú tiúj'ixaate'eca'a me'íjna jime'e a'ij ti ye'í huárini a'íjna í Judás tí'ij avítzi jín tiu'utátuiire'en a'íjna í Jesús.

⁵ Majta a'íime, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta te'ataújratziiri'i mej tumín raatá'an.

⁶ A'í pu ra'ancuré'a í hua'aniuuca. Aj pu i a'utéjche ti tiu'uchú'eve'en ja'anáj ti rí'irí ti hua'utátuiire'en í Jesús mej caí raseíreca'a í teite.

*Tí'ij nu'u tavástar'a tihua'umí a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e
(Mt. 26:17-29; Mr. 14:12-25; Jn. 13:21-30; 1 Co. 11:23-26)*

⁷ Tí'ij i a'ájna teja'uré'ene í xicájra'a mé jetzen racua'aca í pan mej caí levadura ranájchite'e. A'ájna xicájra'an jetze, a'í mú majta ramua'í'vajta a'íjna í cáne'a í mej jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁸ Aj pu i Jesús hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan mej u á'uju'un. Aye pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Setá'aj á'uju'un sej si rí'i tejá'uruuren tej ti ráacua'ani te'íjna í tej jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

⁹ Ajta a'íime, ayé mú tiraata'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'uné jetze piyen tí'ijxe'eve'e tej rí'i tejá'uruuren?

¹⁰ Aye pu tihua'utá'ixaa tíjn:

—Setí'ij se'uun a'uteároute u chajta'ana, teáata'a pu amua'antinájchi ti xa'ari huátisin, jaj ti urajmuua. Setá'aj cujta'an u á'uju'un. Seajta jamuan a'uteároute u chi'ita a'u ti a'íin ará'aiixa.

¹¹ 'Setá'aj siyen tiraata'ixaate'en a'íjna ti a'ánna é'eche yee: “Aye pu tí'ixa í maestro, yee: ¿A'uné jetze é'eri'iri ti tzajta'an tiú'ucua'ani í ti jín ra'utámua'aree ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a? A'íj pu yee tiú'ucua'ani a'ímej jamuan í ti hua'antíhuau.”

¹² 'A'í pu hui amuaataseíjrate'esin í cuaartu, ti ve'ée, ti án ímuá á'ujvee. Pu'uri ra'avé'ejaj. Setá'aj se'újna rí'i te'uhuáruuren. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

13 Aj mú mi a'ucíj. Mat'íj me'uun a'ará'a, ayée pu te'irájraa a'ij ti tihua'utá'ixaa í Jesús. A'ij mú jín rí'i tiú'uruu í mej jín ra'utámua'aree a'ij ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

14 T'íj teja'uré'ene a'atzaj mej pua'a racua'ani, naími'i mú ja'utéjei á vejli'i meesa jetze, a'ijna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

15 T'íj i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Jeíhua nu huápi'i raxí'eve'eca'a nej mú'ejmi jamuan amuacaícan tiú'ucua'ani, nej caí xi rajpuaíjtzí, tej ti naími'i ra'utámua'aree te'íjna jime'e í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i í huá'ayaujmu'a í mej anáaté'ee muanúnu'ihuaca'a.

16 'Aye nu tejá'amua'ixaate'e, canu hui ché'e ja'anáj ráacua'ani í pan ajta caí nain araúrasten a'ájna xicájra'a Dios ti jetzen nain jín huateúra'ate'esin íiyen chaanaca japua.

17-18 Aj pu i rájti í taasa. T'íj i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, aj pu i hua'utájajni. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, setá'aj huará'ujaanten, a'iné ayée nu tejá'amua'ixaate'e nej caí ché'e ja'anáj ra'antí'isin í já'ara'a ti uuva jetze airámi'iyeca'a, ajta caí yen huataseíjre'en ja'anáj ti Dios tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

19 T'íj i raatí'i í pan. T'íj i ajtahua'a pu rí'i tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. Aj pu i hua'utá'í'ipi'i. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Aye pu huataújmu'a í pan. A'ii pu a'íin pú'een í netévira'a í nej jín á'amujapua huaniú. Aye xu huárini sej si ra'utámua'aree a'ij nej huárini.

20 Mat'íj meri tiu'ucuá'a, ayée pu che'atá na'a huaríj. A'í pu ra'ajjáj í taasa. Aye pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ijna i taasa tzajta'a tu'urájmu'a, ayée pu huataújmu'a í niuucari ti jime'en Dios jéjcu'a jín te'ataújratziiri'i ti amua'irájtuaani. Neajta inee, nu'uri raataseíjrataca'a ti ayén ti'ayajna a'ijna jime'e í nexuure'e nej ra'iráxire'esin mú'ejmi jetze me'ecan.

21 'Ajta a'íin í ja'ati ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin ineetzi, a'í pu hui ajta yé seijre'e neetzi jamuan íiyencuí meesa japua.

22 Aye pu tí'ineruuren ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite, a'ij ti tiú'uxi'epi'íntari'ihuaca'a. Aru ché'e huataújxiemiste'en a'ijna ti neetzi jime'en tiu'utátuiire'esin avíitzi jime'e.

23 Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú te'utéjhuii mej huataúrihua'u me'íjna jime'e ja'ati ti a'íin pú'een ti ayén ríni.

A'ataqui máàj a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e

24 Mat'íj mi majta miyen autéjhuii mej huataúrihua'u maújjaaxi'éevi'ira me'íjna jime'e ja'ati ti nu'u jaítze'e ruxe'eve'e.

25 Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íime í mej rey jín títeté'u'upu'u huá'a tzajta'a í mej caí Israel é'eme'ecan, a'í mú ca'anéjri jín tihuá'aíjte'e. Ajta a'íime í mej miyen tihuá'aíjte'e, ayée mú tiú'ujxaa yee rí'i mú tí'ítexá'apuai.

26 'Aru mú'een, caxu siyen éene'e xá'aju'un matíj a'íime, sino ayée xu'u éene'e xá'ara'ani. A'ín í ja'ati ti jaítze'e ruxe'eve'e mú'ejmi jemi, ché'e a'íin ayén éene'e á'ara'ani tíj ti jaítze'e pa'ari'i. Ajta a'íin hui ti tí'áijta, ché'e ayén éene'e tíj a'íjna ti tí'ivaire'e.

27 'Casí'i, ¿a'ataani jaítze'e ve'ecán jín tí'ítéjvee? ¿Ni a'íjna ti á vejli'i a'uré'ehuiixi a'utí meesa a'utéjvee, na'ari a'íjna í tí'íjmin? ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee i nej jaítze'e ve'ecán jín, i nej yé vejli'i huaré'eca'a íye í meesa a'utéjvee? Mí neajta inee, yé nu seijre'e a'amua jamuan nej ni tejamuaamín mú'ejmi.

28 'Seajta mú'een, mú'een xu se'íin pú'een í sej tí'íj pí na'a yé huaté'uu neetzi jemi í nej rajpuaíjtzí.

29 Neajta nu tejá'amua'íjcate'e mú'ejmi, sej si tiu'uta'aíjta a'iné a'íjna í niyá'upua pu'uri ayén tinaa'íjca ineetzi nej ni tiu'uta'aíjta.

³⁰ 'Ayee nu hui tejá'amua'íjcate'e sej si siyen tiú'ucua'ani, seajta huayé'en í meesa a'utéjvee neetzi jamuan a'ájna xicájra'an ne jetzen yé ve'ecánejsin nej ni tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua. Mú'een xu a'ujrá'ase japuan í ipuari sej si huá'axijte'en a'ímej í teitejra'a í mej majta Israél jetze huanéj, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín: “Huaíca pej naatéhua'ita”

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Jn. 13:36-38)

³¹ Aj pu i a'íjna í Jesús ayén tiraata'ixaa í Pedro tijín:

—Simón, Simón, a'íjna í tiyaaru'u ti í'i Satanás, a'í pu raatáhua'u ti Dios raatá'an ti i tiu'utése'en ti muaatémua'itín pej pi mé núuríeeni.

³² 'Aru inee, ayée nu hui raatáhua'u mú'etzi jime'e í Dios jemi pej pi caí auté'itzen pe'íjna jime'e pej ná'astijre'e ineetzi. Neajta niyen tí'imua'ajte'e. Patí'ij rí'í huarín mua'a tzajta'a, patá'aj pajtáhua'a na'ará'astijre'en. Ayee pej huárini. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an a'ihuáamuata'a.

³³ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nu'uri niyen ahuánca'ane nej mú'etzi jamuan aiteánami'ihua na'ari nej huámi'ini mú'etzi jamuan.

³⁴ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Pedro, ayée nu hui tí'imua'ixaate'e, tí'ij caí xi huajíjhua í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

Pu'uri nu'u ajteáxi#reca'a í ti nu'u puaíjtzí raatá'asin a'íjna í Jesús

³⁵ Aj pu i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí tí'itíj tejamuá'aturaate'eca'a netí'ij amuaata'íteca'a sej siyen a'ucíjxi'in, sej caí ca'aní anpiín, seajta caí tí'itíj anú'a'in, sej tumin tzajta'an ucá'an, sej seajta caí ajtáca'acaimé'e?

Ayee mú tiu'utaniú tijín:

—Capu tí'itíj auteájturaa.

³⁶ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Arí íjii, ti pua'a piyen rájcha'íi a'íjna í ca'aní, patá'aj ra'anpiín, na'ari pajta pe'íjna í pej tzajta'an tumin ucá'an. Tí pua'a pecaí seíj tícha'íi í chun, xantaaru'u mej rájcha'íi, ayée pej huárini. Patá'aj ráatuaani í á'acíxu pej pi seíj chun huánanan í tumin jime'e.

³⁷ 'Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Ayee pu hui tihuá'amitíejte'eca'a tijín a'íi pu a'íin pú'een seíj ti a'ij pua'a tí'itevij.” Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a te'araúrasten ineetzi jemi. Jee xaa ne'u, a'íjna ti ayén té'eyu'usi'i ineetzi jime'e, pu'uri tímu'a'a araúrastejsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁸ Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Casí'i, tavástara'a, hua'apua pu yee tí'iseijre'e í chun.

Ayee pu i ayén tiu'utaniú tijín:

—Amí pu'u tí'ici'ipe.

Tí'ij nu'u Jesús huaténi u a'ujna já'ahua'a Getsemaní

(Mt. 26:36-46; Mr. 14:32-42)

³⁹ Aj pu i huirájraa í Jesús. Tí'ij i a'uun a'ará'a a'ájna a'u ti é'e'aseca í jirí jetze ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Aceituunajemi. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú majta a'ucíj jamuan.

⁴⁰ Tí'ij a'uun a'ará'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen huatéjniuuni sej si caí auté'itzen tí'itíj jime'e.

⁴¹ Tí'ij i a'uun huaja'uteájtuaa, a'atzu pu ímuá á a'ure'ené a'achú cumu a'atzu ímuá pu e'eráava'ítzi í tetej ti pua'a ja'ati raatárieni. A'u pu tínutaca'a. Tí'ij i raatáhuauu í Dios jemi.

⁴² Ayen tijín:

—Niyá'upua, ayée nu tí'imuahuvii, ti pua'a mua'aránanajche pej naatá'an nej ni caí niyen tirajpuaíitzi ná'ara'ani. Aru ché'e ayén tiú'urini a'ij pej mú'ee tí'ijxe'eve'e. Ché'e hui caí ayén teja'uré'enineica'a a'ij nej nee tí'ijxe'eve'e. —Ayee pu tiraatáhuaviiri'i.

⁴³ Aj pu i seíj jemin huataseíjre ti ta japua tí'ivaire'e. A'íi pu ca'aníjra'a raatá'a.

⁴⁴ Ajta a'ín í Jesús, jeíhua pu tí'itese'eca'a. A'ij pu jín, jaítze'e huatéenu. Jé'ecan pu taíxi'eca'a. Ayee pu seíjre'eca'a xiee tíj xúure'e á e'erájtzone á chuaata'a.

⁴⁵ Tí'ij i ájchee a'u ti e'eténiiusime'e, tí'ij i a'uré'ene a'u mej a'ij é'ene'e a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Mu'uri cu'utzuca'a a'iné jeíhua mú cua'anaca'a me'íjna jime'e mej ruxieemíjte'e.

⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si cu'utzu? Xá'ajhuiixi'i, seajta huatéjnuuni ti ij caí ti'itíj a'amua japua rájveti, sej si caí auteáturan í Dios jemi.

Matí'ij nu'u ya'ujáj me'íjna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Jn. 18:2-11)

⁴⁷ Aúche'e pu tixájtaca'a í Jesús, matí'ij jeíhua teite e'iré'ene. Ajta a'ín ti ayén ántehuaa tijín Judás, ti ajta huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu amuacaí huamé'ecaa. Aj pu i ajteáxíreca'a ti ij ru'itépí'itzen a'íjna í Jesús.

⁴⁸ Ajta a'ín í Jesús, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Judás, ni piyen tinu'itépí'itze'esin pej pi neetzi jime'e tiu'utátuiire'en ineetzi, i nej neajta huá'a jetze airáne í teite.

⁴⁹ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij raaseíj a'ij ti ti'ití ríjcaa, matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, ¿ni tiyen huárini tej hua'uté'vaxi'in telíjna jime'e í tí'itachun?

⁵⁰ Ajta seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ra'ajté'evaxi a'íjna ti ravaire'e a'íjna ti tí'aijta u teyujta'a. Ra'ajtasíjcheca'a í naxaira'an, ruri'irínta'an ti ra'ajtánaxaica'a.

⁵¹ Aj pu i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Caxu ché'e siyen raruure.

Aj pu i Jesús ra'ajtamuaríej a'íjna í naxaira'an jetze. Ajta tiráhuua.

⁵² Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, ajta í mej tihua'áijte'e í mej tí'icha'íi u teyujta'a, ajta a'ímej í huá'a vaujsi, naíjmi'i matíj mena'a mej jemin e'iré'ene. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni qui nahua'ari ne'ín pú'een sej si siyen mú'een mú a'uvé'uju'un sej chun tiu'í'isime'en, seajta cijej?

⁵³ Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'úu nu hui a'utevé'e ná'aye'i a'u ti e'eráyaujta'a u teyujta'a mú'ejmi jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj naateevi'i. Ari íjii xu xaa siyen neruure a'iné ayée pu tejamuaac'íi ti a'amua jetze huá'raa a'íjna ti tí'aijta tíca'amiste'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u Pedro raavé'avaataca'a a'íjna í Jesús

(Mt. 26:57-58, 69-75; Mr. 14:53-54, 66-72; Jn. 18:12-18, 25-27)

⁵⁴ Matí'ij mi raatéevi'i. Aj mú mi ya'uví'iti. A'uu mú ya'uré'eneijte a'u ti é'eche a'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a. Ajta a'ín Pedro, a'atzu pu ímuá rá'asijme'e.

⁵⁵ Matí'ij mi aúunai a'ájna já'íta'a ti e'eráyaujta'a u teyujta'a. Aj mú mi atéráaseajraa. Ajta a'íjna í Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'ujyeíjxi.

⁵⁶ Tí'ij a'ín 'íta'a ti tí'ivaire'e, a'íi pu raaseíj ti a'uun á'ajcatii a'u ti á'ataa. Tí'ij temua'a raaseíj, aj pu i ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi teáata'a, amíi pu ajta jamuan á'uche'ecane'e.

⁵⁷ Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiu'utéhua'ítaca'a tijín:

—'íta'a, canu ramua'ate.

⁵⁸ A'atzu a'ateevi'i, ajtahua'a seij raaseij. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna tijín:

—Mú'ee pe pajta huá'a jetze ajtéme'ecan.

Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, canu xaa ne'u.

⁵⁹ Tí'ij seij hora teuumé'eca, ajtahua'a seij ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti amín a'íin pú'een seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'iné Galilea pu é'eme'ecan.

⁶⁰ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Hoombi xaa, capu a'ij tiná'amitíejte'e a'ij pej ti'ixa.

Tí'ij auj ayén ti'ixajtaca'a, tí'ij i huajíjhua'a í tecuaara'i.

⁶¹ Ajta a'íin í tavástara'a, a'íi pu pí a'uré'eve. Aj pu i ra'aráseij a'ijna í Pedro. Ajta a'íi pu ra'utámua'areeri'i a'ij ti tavástara'a tiraata'ixaa yee tí'ij caí xi huajíjhuan í tecuaara'i, huaíca pej piyen tina'avé'avaata tijín capej nemua'ate.

⁶² Tí'ij i Pedro huirájjraa á pua'acié. Aj pu i tiujyeínejraa huápi'i. A'ij pu pua'a té'ujmua'ajcaa.

Matí'ij nu'u mi ra'utéxieehuari'iri'i me'ijna í Jesús

(Mt. 26:67-68; Mr. 14:65)

⁶³ Majta a'íime í mej racha'íica'a, a'íi mú autéjhuii mej ra'utéxieehuari'i, majta raatéevajxi me'ijna í Jesús.

⁶⁴ Matí'ij mi ra'utají'icie á jí'iseáara'an jetze. Aj mú mi ca'anéeri jín raata'íhua'uri'i tijín:

—Huataxáj yee a'atani muaatéevajxi.

⁶⁵ Majta jeíhua mú ra'utéxieehuari'iri'i me'ijna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

Matí'ij nu'u mi á ya'uré'eneijte a'íimej jemi í rujuéesistemua'a

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Jn. 18:19-24)

⁶⁶ Tí'ij huateapuá'areca'a, naími'i mú tiújseij, í huá'avaujsimua'a, majta í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ataca í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a. Majta á ya'uví'iti huá'a jemi í rujuéesi.

⁶⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj taatá'ixaate'en ti pua'a mú'ee pe pe'ín pú'een í ti Dios án muaja'ujyéijtza í ipuari japua nusu pecaí.

Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a niyen tejámuaatá'ixaate'en yee: “Nee nu ne'ín pú'een”, caxu mú'een ná'antzaahuate'esin.

⁶⁸ Ajta ti pua'a niyen tejámuaata'íhua'u yee: “¿A'ataani nej pírici inee?, caxu mú'een, a'atzu huatániuusin.”

⁶⁹ 'Silu íjii ti yú auca'ití a'ame, inee nej neajta huá'a jetze airáne í teite, a'úu nu hui a'ujcaí na'ame a'ujna ri'irínta'an í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

⁷⁰ Naími'i mú miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een yaujjra'an í Dios?

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee pu ti'ayajna, nee nu ne'ín pú'een a'ij sej tiu'utaxájtaca'a.

⁷¹ Matí'ij mi miyen tiu'utaú'ixaa tijín:

—¿Tí'itáani máaj a'ij tetí'ixe'eve'e í tej jín jetzen te'ujpuá'ajte'en tí'itíj jime'e? Tu'uri ne'u hui ráanamujri'i a'ij ti amín tiu'utaxájtaca'a.

23

A'ijna í Jesús, ajta a'ijna í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Jn. 18:28-38)

¹ Matí'ij mi náimi'i ájhuiixi í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Matí'ij mi ya'uví'iti me'íjna í Jesús a'íjna jemi í Pilato.

² Matí'ij mi autéjhuii mej ti'itíj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:
—Ayee tu hui ráamua'areeri'i ti amín ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi hu-aténe'use'en í gobierno jemi. Capu hua'utá'asin a'íjna í Jesús mej tiraanájchite'en í César í ti huá'ajijve'e. A'íi pu hui ajta ayén tihuá'ixaate'e tijín amíi pu a'íin pú'een í ti Dios án ye'ujyeíjza í ipuari japua, ti ajta rey jime'e ti'itéjvee. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a í teite.

³ Tí'ij í Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni pe'ín pú'een í pej Rey jime'e ti'itéjvee a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtéme'ecan?

Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Jee, nee nu ne'ín pú'een í pej raxa.

⁴ Tí'ij í Pilato ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej me'uun ajteáxiireca'a tijín:

—Capu a'ij ná'amitiejte'e ti'itíj ti jín auteájturaa í nej jín ra'uxíjte'en.

⁵ Majta a'íime, ca'anín mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Jeíhua pu hui ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utácíne. A'uu pu hui a'utéjche ti ayén rijca ájtepua Galilea. Ajta á'iyen, a'u ti hui ve'eráne ayujna.

A'íjna í Jesús, ajta a'íjna í Heródes

⁶ Ajta a'íin Pilato, tí'ij ayén tiráanamujri'i, ayée pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui a'íin Jesús a'únna é'eme'ecan u Galilea?

⁷ Tí'ij Pilato ayén ráamua'areeri'i tijín a'íi pu Heródes a'uun tejé'aijta a'u ti Jesús é'eme'ecan, aj pu i hua'uta'aíj mej rá'anvi'itin jemin a'íjna í Heródes, í ti rey jín ti'itéjvee. A'íi pu ajta a'ajná'imua a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén.

⁸ Ajta a'íin Heródes, jeíhua pu huataújtemua'ave tí'ij raaseíj a'íjna í Jesús, a'iné pu'uri a'ateevi'i ti raseijrami'ica'a. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Jesús ti'itíj jín ayén huárini ti huápi'i ruxe'eve'e a'iné pu'uri jeíhua ramua'areereca'a a'ij ti a'íin ti'itíj huáruu a'íjna í Jesús.

⁹ Jeíhua pu tí'ira'íhua'uraca'a. Ajta a'íin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Majta a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, majta a'íime í mej tí'imua'ata í yu'uxari jetze, Moisés ti ra'uyú'uxaca'a, a'úu mú vejlí'i jemin huaté'uuca'a. Ca'anín mú jín tí'ijxajtzi'iraca'a.

¹¹ Ajta a'íin í Heródes, majta a'íime í xantaaru'u í ti tihuá'aijte'e, matí'ij miyen tíhuá'unamujri'i, matí'ij mi autéjhuii mej miyen tiraatzeíjrajmua'an. Majta ra'utéxieehuari'iri'i me'íjna í Jesús. Matí'ij mi cáxuri ru'ucáachejte, huá'a cáxu í mej jamuan tí'aijta í Heródes. Matí'ij mi hua'uta'aíj mej mi majtáhua'a rá'anvi'itin í Pilato jemi.

¹² A'ájna xicájra'a jetze, a'íi mú ru'amiigustemua'a muá'araa a'íjna í Pilato, ajta a'íjna í Heródes. Tí'ij caí xi ayén tiuju'uríj, maúche'e mú tiújcha'íire'eca'a.

Matí'ij nu'u mi ra'uxíjte me'íjna Jesús me'íjna jime'e ti nu'u huámí'ini (Mt. 27:15-26; Mr. 15:6-15; Jn. 18:39-19:16)

¹³ Ajta a'íin Pilato hua'utajé a'ímej í mej tí'aijta u teyujta'a, ajta a'ímej í mej tihuá'aijte'e í teite, ajta a'ímej í teite.

¹⁴ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setí'ij siyen yee ru'uvé'eneijte semíjna ineetzi jemi, ayée xu se'íjna jín jetzen tí'ijpua'ajte'e yee a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mi já'ita'a a'utácíne. Nu'uri tiraata'íhua'uri'i, mú'een xu neseíiraca'a. Mi ajta, capu a'ij ná'amitiejte'e ti'itíj ti jín auteájturaa í sej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e.

¹⁵ Capu ajta a'ij tirá'amitiejte'e a'íjna í Heródes a'iné a'íi pu ajtáhua'a mú ye'uta'íteca'a itejmi jemi.

'A'ij xu hui jín seri ramua'aree ti caí ayén tiraavíjte'e ti amín huámil'ini, a'iné capu ti'itíj jín auteájturaa.

16 A'ij nu hui jín inee puaijtzí raatá'asin nemíjna. Neajta rá'axijte'en. Netí'ij ni raateátuaasin nicu. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pilato.

17 Ayee mú tí'ijrí'rejca'a mej seíj huatátuaani í mej aiteánami'i a'ájna matí'ij tí'iyestehua'a.

18 Majta a'íime í teite, naími'i mú miyen titeetejíhuajraa tijín:

—Miche'e hui rá'anvi'itín amíjna mi teáata'a, pej pi Barrabás huatátuaani itejmi jemi.

19 (A'íjna í Barrabás, ayée mú 'éen jín ra'iteáana a'iné ca'aníjra'a pu hua'utá'a í teite Jerusalén mej é'echejca'a mej mi huateújne'usi'ite'en. A'íi pu ajta a'ín pú'een seíj í ti tí'itecui'ica.)

20 Ajta a'ín Pilato, aúche'e pu raxí'eve'eca'a ti raatátuaani a'íjna í Jesús. A'ij pu jín, ajtahua'a pu ayén tihuá'ajee ti ij ráamua'aree a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite.

21 Majta a'íime í teite, majtáhua'a mú miyen titeetejíhuajraa tijín:

—Patá'aj hui rá'utatan, patá'aj rá'utatan.

22 Huaíca pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jime'e? ¿Tí'itájni a'ij huáruu ti a'ij pua'a 'een? Capu hui a'ij ná'amitíejte'e tí'itíj ti jín auteájturaa ti ij ayén raavíjte'e ti huámil'ini amíjna. A'ij nu hui jín niyen nena'a rini. Puaijtzí nu'u raatá'asin. Neajta raateátuaasin.

23 Majta a'íime í teite máaj mú jaítze'e ca'anín jín huajíjhuaca'a. Majtahua'a miyen tiraata'aíj ti rá'utatan. Matí'ij mi tiu'umuá'iti me'íjna jime'e í mej jeíhua tejíjhuajme'eca'a.

24 Aj pu i Pilato raaxí'epi'íntare ti ayén huaríj a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite.

25 Tí'ij i raatátuaa a'íjna í mej ra'iteáana a'íjna jime'e ti ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi huateújne'usi'ite'en, ti ajta tí'itecui'ica. A'ii pu a'ín pú'een í mej rájhuaviiri'i í teite. Ajta a'ín í Pilato, a'íi pu tiu'utátui í Jesús mej mi miyen ráaruuren a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a í teite.

Matí'ij nu'u mi rá'utatai me'íjna í Jesús

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Jn. 19:17-27)

26 Matí'ij mi ya'ujáj. Aa mú ya'ujáasime'eca, matí'ij seíj huatéevi'i ti ayén ántehuaa tijín Simón ti Cirene é'eme'ecan. A'u'u pu 'ititzá e'eráará'a ti i a'uun Jerusalén a'uteáruute. Matí'ij mi ru'uhuatéechuite í cúruu ti ij rá'anchueni. Meraata'aíj ti ráachuisime'en cujta'an í Jesús.

27 Jéihua mú teite huajú'ucaa huá'a cujta'a. Mu'ití'í í 'uuca, jeíhua mú ruxieemijte'eca'a, mua'antiujyeíne'e mú muaajú'ucaa a'íjna jemi.

28-29 Aj pu i Jesús pí a'uré'eve. Ayee pu tihuá'ixaa tijín:

—Mú'een 'uuca, mi sej huá'ayaujmua'a pú'een a'íime í mej Jerusalén a'uchéjme, caxu neetzi jín ruyeine, sino rujímuua'a sehuaújyeinixi'í mú'ejmi jime'e, seajta se'ímej jime'e í ruyaujmua'a a'iné aj pu hui teja'uré'enejsin a'íjna í xicájra'a sej jetzen siyen tiu'utaxájta yee: “Dios pu rí'í tihua'utá'a a'ímej í mej caí ja'anáj tiyaúumua'a muá'araa, majta a'ímej í mej caí ja'anáj tí'iríi huá'a jetze huataseíjre, majta a'ímej í mej caí ja'anáj huá'utzii í huá'ayaujmua'a.”

30 'A'ájna xicájra'an jetze, ayée mú hui rini í teite. A'íi mú tiraatá'ixaate'esin í jirí tijín: “Patá'aj téjmi japua rájveti.” Majta miyen che'atá mena'a tiraatá'ixaate'esin a'íjna í jirí áa ti huacaíjme tijín: “Patá'aj taaté'avaa.”

31 'Tí'í pua'a niyen tirajpuaijtzí ne'íjna jime'e nej caí tí'itíj jín auteájturaa, ¿a'iné teja-muá'amitíejte'e mej miyen tirajpuaijtzí muá'aju'un a'íime í mej xaa tí'itíj jín auteájturaa? Huápí'í mú hui rajpuaijtzí muá'aju'un xaa ne'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

32 Majta seica mú huajájpuajme'e mej mi me'uun huá'utatan jamuan í Jesús. A'íime í mej hua'apua, a'íi mú a'ín pú'een í mej xaa a'ij pua'a tí'irujca.

³³ Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mi'ichímu'uta. A'íi mú rá'utatai jamuan í mej a'ij pua'a tí'irujca. Seíj mú aúutatai ri'irínta'an pújme'en í Jesús. Majta í seij, a'íi mú rá'utatai úutata'an pújme'en.

³⁴ Tí'ij i Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Niyá'upua, patá'aj hui tihua'utá'uuni'i a'iné camu ramua'aree a'ij mej ríci.

Majta a'íime í xantaaru'u, a'íi mú huáhuajcaca'a mej tetej a'ucáahua'axín mej mi ráamua'aree ja'ati ti raci'iti í c'ixure'ara'an í Jesús.

³⁵ Majta a'íime í teite, a'úu mú a'uté'uu mejseíraca'a. Majta a'íime í mej tihua'a'ijte'e, a'íi mú majta ra'utéxiehuari'iri'i. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amí pu seica japua huaniú. Ché'e hui amín rujapua huániuuni, ti pua'a hui ayén ti'ayajna ti amín a'íin pú'een Dios ti ra'antíhua'u, a'íjna Dios ti án ya'u'jyeíjtza í ipuari japua.

³⁶ Majta a'íime í xantaaru'u mua'ajteáxi'reca'a, majta ra'utéxiehuari'iri'i. A'íi mú majta raatanéste í viinu ti antzináj ti ra'antiyé'en.

³⁷ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a Rey jime'e pej ti'itéveeca'a a'íimej jemi í mej Israél jetze ajtéme'ecan, patá'aj á japua huániuuni.

³⁸ Majta taabla ti'itíj mú aúutatai a'u ti á'ujmu'u í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í taabla tijín: “A'íi pu a'íin pú'een í hua'aRey a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan”.

³⁹ Ajta seíj í mej hua'apua í ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, aj pu á'atataihuaca'a. A'íi pu ayén a'ij pua'a tiraataxájtaca'a. Ayen tijín:

—¿Ni pecaí pe'ín pú'een a'íjna ti Dios án mua'u'jyeíjtza í ipuari japua? Patá'aj á japua huániuuni, pajta téjmi japua.

⁴⁰ Ajta í seij ti a'ij pua'a tí'ijri'irejca'a, ti ajta á'atataihuaca'a, a'íi pu ra'ajté'axi tijín:

—¿Ni hui pecaí rá'atése'e í Dios? Casi'i, ayée pej che'atá pena'a tirajpua'ítzi tíj amíjna.

⁴¹ Ayee pu hui tiraavíjte'e tej tiyen tirajpua'íjtzi a'iné pu'uri taac'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij tej ti'itíj huáruu. Ajta amín, capu ti'itíj jín auteájturaa.

⁴² Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Jesús, patá'aj na'utámua'aree a'ájna xicáara'an pej jetzen autéchesin pej tiu'uta'aíjta.

⁴³ Ajta a'íin í Jesús, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, íjii, mú'ee pe pe'uun a'utevée pua'amé neetzi jamuan a'u ti Dios r'íi timuaatá'asin. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u cui'i huam'íi a'íjna í Jesús

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Jn. 19:28-30)

⁴⁴⁻⁴⁵ Tí'ij ari teuumé'eca a'atzaj tacuarixpua, aj pu i nainjapua huateática'areca'a í chuej japua. Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca hora ti ayén 'eene'e, a'iné a'íjna xicaj a'um'íi. Capu i ché'e huáneeri'icicaa. Ajta a'íin í c'ixuri ti itzíjhua, ti ajta a'uun a'utavivíjme'ecaa u teyujta'a, a'íi pu já'ita'a acasiújtza'anixi.

⁴⁶ Ca'anín pu jín huajíjhua'a a'íjna í Jesús. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Mí pej niyá'upua, mú'eetzi nu huatátuiire'esin í nexiejniu'uca.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu i raatapuá'ajtaca'a ti tíyeeye'e.

⁴⁷ Ajta a'íin í xantaaru'u, ti anxíte tí'aijta, tí'ij raaseíj a'ij ti huaríj, aj pu i r'íi tiraatá'a í Dios. Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. A'íi pu r'íi tí'itevistaca'a.

⁴⁸ Majta a'íime í teite í mej ajteáxi'reca'a me'újna mej mi tiú'umua'ariive'en, mat'íj raaseíj a'ij ti ti'ití huaríj, a'íi mú anteújtu'asixi án rútavíitze'e me'íjna jime'e mej huataújieemiste. Majta a'ucíj.

⁴⁹ Majta a'íime í mej ramua'ajcaa, majta a'íime í 'uuca í mej e'eráaci jamuan a'ujna u Galilea, a'íi mú a'ímuá a'uté'uu mej seijraca'a a'ij ti ti'ití rici.

Matí'ij nu'u mi u ye'avá'ana

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Jn. 19:38-42)

⁵⁰ Meenti seij a'uun jé'eseijre'eca'a ti ayén ántehuaa tijín José. A'ii pu a'íin pú'een seij ti huá'a jetze ajtème'ecan í huá'a jueesi í mej huaícate japuan tamuáamuata'a mej ará'ase. Rí'í pu tí'itevistaca'a a'íjna. Capu ti'itíj jín auteájturaa.

⁵¹ Ajta a'íin, capu ra'aránajcheca'a a'ij mej tiraaxí'epi'intare, capu ajta rí'í raatá'a a'ij mej huaríj í seica í jueesi. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Arimatea, ti ajta a'uun huatacá'a u Judea. Ajta a'íin José, a'íi pu rachú'eve'eca'a ja'anáj xicáara'an jetze Dios ti tiu'uta'aíjta íiyen chaanaca japua.

⁵² Tí'ij i a'uun á'ume í Pilato jemi. Ayee pu tiraatáhuaviiri'í ti a'íin Pilato raatátuiire'en í Jesús ti mi'ichi.

⁵³ Tí'ij jí ra'acájtí í cúruu jetze í tévira'a. Aj pu i saavana jín racá'ijcataca'a. Tí'ij jí a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Tí'ij jí yenu'uhuaré'etee a'u mej mauchén yauucú í jaij. Caxíi mú ja'anáj ja'ati me'uun utétuara'a.

⁵⁴ Pu'uri a'ájna pítí'iríjcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rí'í ruruuren. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsime'e a'ájna xicájra'an mej jetzen ruse'upi.

⁵⁵ Majta a'íime í 'uuca, í mej me'uun e'eráaci u Galilea jamuan í Jesús, a'íi mú cujta'an huajú'ucca a'íjna í José. Matí'ij mi raasej a'u ti aúucun, majta a'u ti yá'uruu í mi'ichi.

⁵⁶ Matí'ij mi a'ucí í ruche. Aj mú mi rí'í ráaruu í tu'upi ti naa teáarí'e, majta í mej jín racápítijra. Majta á'iyen huaújse'upe a'ájna xicájra'an jetze a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

24

Tí'ij nu'u ajtahua'a a'itáraa a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mi'ichite

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Jn. 20:1-10)

¹ Tí'ijta a'ájna teja'uré'ene í tújca'ari ta'amuájca i itieeri jetze. Íyee mu'u u á'uju'un me'íjna í 'uuca mej tejá'utíi í mej rí'í tiú'uruu í tu'upi ti naa teáarí'e. Matí'ij mi u á'uju'un a'u ti aúucun.

² Matí'ij mi me'uun a'ará'a. Aj mú mi raasej a'ujna ti aúucun ti pua'a ari te'entácuuni'í. Ajta a'íin í tetej í mej ra'itéjmua, pu'uri ja'ati u yé'enxíiraca'a.

³ Matí'ij mi a'uun a'uteájrupi a'u ti aúucun. Aru camu ráateu í tévira'an í Jesús.

⁴ Majta mauj me'íjna jín tí'imua'ajca a'ij ti ti'ití huaríj a'íjna jime'e í mi'ichi, jíyee'itzi jín mú hua'apua huataseijre í teteca a'íimej jemi í 'uuca. Ayee mú cuaiínavi'in ti'itéchejca'a. Ayee pu ti'itemastájye'icaa cumu mej témaxcava'ara'an.

⁵ Jé'ecan mú tiu'utátziin í 'uuca. A'íj mú jín títunutaxi, majta aicaújtuuxi. Majta a'íime í teteca, ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné sej si 'een jín siyen rahuauhuau huá'a tzajta'a í mi'ichite seij ti ari ruuri?

⁶⁻⁷ Capu hui ye'e já'ahua'a, a'iné pu'uri ajtahua'a huatarúj. ¿Ni hui secaí ramua'aree a'ij ti tejámuaatá'ixaa tí'ij auj a'utéveeca'a mú'ejmi jemi a'ujna u Galilea yee ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej tiu'utátuiire'en a'íjna ti huá'a jetze airáne í teite huá'a jemi í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi rá'utatan? Ajta yee huaíca xicaj tzajta'a pu ajtahua'a nu'u huatarújsin. —A'íi mú teteca miyen tihua'utá'ixaa.

⁸ Majta a'íime í 'uuca, aj mú mi ra'utámua'areeri'í a'ij ti tihua'utá'ixaa.

⁹ Matí'ij mi huiráaci a'u ti aúucun. Matí'ij mi a'ucíj ruche. Aj mú hua'utá'ixa a'íimej í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase, ajta í seica. Nain mú hua'utá'ixa a'ij mej ti'itíj tiu'uséj.

10 A'ñime í 'uuca, a'ñi mú a'ñin pú'een, í María, Magdala ti é'eme'ecan, ajta a'ñin í Juana, ajtahua'a seíj í María ti náanajra'an pú'een a'ñina í Jacobo, majta seica í 'uuca. A'ñi mú miyen tihua'utá'ixaa a'ñimej í mej Jesús hua'antíhuau.

11 Mí ajta caí a'ñime, camu huá'antzaahua í 'uuca a'iné capu a'ij tihuá'amitiejte'eca'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

12 Ajta a'ñin Pedro, a'ñi pu ájchee Tí'ij jí a'utiéchejraa a'ájna a'u ti aúucun. Tí'ij i a'uteájrapi. Tí'ij jí aicaújtutzi, tí'ij cáhuri tiu'uséij. Aa pu rujímua'a tí'ijpiica'a á chuaata'a. Tí'ij jí á'uraa. Jéihua pu tí'imua'ajca í ru tzajta'a a'ij ti tí'ití huaríj.

*A'ájna nu'u já'ahua'a juye jetze Emaús ti a'uré'enine'i
(Mt. 16:12-13)*

13 A'ájna xicájra'a jetze, mé hua'apua í mej huá'a jetze ajtème'ecan a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, a'úu mú aujú'ucaa chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Emaús. A'atzu pu a'ímua' pítejá'aríci a'ujna u Jerusalén, a'achú cumu tamuáamuata'a kilómetros.

14 Ayee mú tiu'uxájtajme'e nain a'ij ti tí'itíj huaríj.

15 Maúche'e mú tiu'uxáatajme'eca, majta tí'ihuaúrihuaurájme'e rujímua'a, tí'ij a'ñin Jesús ajteáxiireca'a ti 'ij huá'a jamuan huamé'en.

16 Aru capu hua'utá'a mej ráamua'ati.

17 Tí'ij i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni a'ij setiú'urixaate'e siyen huajú'un?

Matí'ij mi huatéhuiixi, mua'icaujtutájme'e.

18 Ajta seíj ti ayén ántehuaa tíjín Cleofas, a'ñi pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni pecaí ramua'aree a'ij ti tí'ití huaríj íjii itejmi jemi? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ñn pú'een í pej huayé'i pena'a pej caí tí'itíj mua'aree a'ij ti tí'ití taruure itejmi?

19 Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itáani a'ij huaríj?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—A'ájna jime'e í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'ñi pu hui tí'ixaxa'ata'a í ru-muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios jetze me'ecan. Ajta jeíhua pu ayén tiú'uruu ti huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a í teite.

20 Majta a'ñime í mej tí'iajta u teyujta'a, majta a'ñime í mej tí'ita'aijte'e, a'ñi mú hui Jesús tiu'utátui mej mi tiu'utá'an mej raajé'ica. Matí'ij mi rá'utatai.

21 'Mi teajta iteen, ayée tu hui tí'ijxe'eve'eca'a ti a'ñin pu'éene'e á'ame'enche'e ti tu'irájtuaani itejmi i tej Israel jetze ajtème'ecan. Pu'uri huaíca xicaj tejauume í mej rá'utatai.

22 'Majta seica juuca í mej téjmi jetze ajtème'ecan, jeíhua mú a'ij pua'a te'utaseíjra. Iíye'e mú u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús.

23 Aru camu ráateu í mí'ichi. Matí'ij mi huaré'aci. Aj mú mi taata'ixaa tíjín seica mú huataseíjre a'ñimej jemi. A'ñi mú nu'u me'ín pú'een í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee mú eeri'i tihua'utá'ixaa ti nu'u ari ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús.

24 Majta seica í mej ta jamuan á'ujujhua'an, a'ñi mú majta u a'atanéj a'u mej ye'avá'ana. Ayee pu éene'e a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í 'uuca. Aru camu hui á'a ya'useíj me'íjna í Jesús. —Ayee mú tiraata'ixaa a'ñime í mej hua'apua.

25 Ajta a'ñin, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ij xu pua'a tité'ujmuajte mú'een. Caxu a'ij tirájteuve mí ru tzajta'a sej si ca'anacan tirá'antzaahuate'en nain tíj na'a a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

26 '¿Ni caí ayén tiú'ujxe'eve'eca'a ti ij amuacaí ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani a'íjna í ti ajta Dios a'án ya'ujyeíjtza í ipuari japua, ti ij á'iyen te'enteárute a'íjna jime'e ti tiu'uta'ajta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua, ajta nainjapua?

²⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús temua'a naa nain tǵ na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze a'íjna jime'e, tǵ na'a ti a'íin ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta matǵ mena'a í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ Matǵ'ij meri á vejli'i aujú'ucaa a'ájna chajta'a a'u mej ará'aiixa, aúche'e pu huamé'ecaa a'íjna í Jesús, ayée pu cumu mú pu á'ayee a'umé'e a'ame.

²⁹ Ajta a'íime, jeíhua mú ca'aníjra'a raatá'a ti a'uun huateáturan. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yé huateáturan téjmi jemi, a'iné pu'uri téchuijxari, ajta ari tǵn tética'ari.

Tǵ'ij i a'uun a'uteájrapi ti ij huá'a jamuan a'uun a'uteáturan.

³⁰ Tǵ'ij i Jesús ayén huarǵ tǵ'ij a'íin aúuca'atii huá'a jamuan á vejli'i meesa jetze. Tǵ'ij i raati'ípií í pan, ajta rǵ'í tiraatá'a í Dios. Aj pu i ra'antítaaraxi í pan. Tǵ'ij i a'utéjche ti hua'uta'í'ipi'íte'en.

³¹ Jíme'en pu'u hua'utá'í'ipi'i, aj mú mi raamuá'a. Aj pu i e'ehuaújpua'arixi mejseíraca'a.

³² Matǵ'ij mi miyen ti'itiúrihua'uri'i tijín:

—¿Ni caí ú'utzunajca'a í taxiejniu'uca í ta tzajta'a, ajta ca'aníjra'a yú huatasejre u ta tzajta'a tǵ'ij a'íin tiu'uxájtajme'e ta jamuan í juye jetze, ti ayén tí'ita'ixaate'ecaa a'ij ti huataújmua'a í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze?

³³ Matǵ'ij mi ájhuiixi. Ca'anacan mú huaré'aci u Jerusalén. A'uu mú huá'uteu a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan seǵ mej ará'ase, majta í seica í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e. Naími'i mú tiújseǵ me'újna.

³⁴ Majta me'íjna í mej me'uun a'uté'uuca'a u Jerusalén, ayée mú tihua'utá'ixaa í mej hua'apua tijín:

—Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tavástara'a pu ajtahua'a a'itáraa huá'a tzajta'a í mí'ichite. Ajta huatasejre jemin a'íjna í Simón.

³⁵ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íi mú tihua'utá'ixaa a'ij ti ti'ití huarǵ matǵ'ij me'uun aujú'ucaa í juye jetze, ajta a'íj mej ye'í tiraamuá'a tǵ'ij a'íin ra'antítaaraxi í pan.

Tǵ'ij nu'u Jesús huatasejre a'ímej jemi í mej nu'u mauj jamuan á'ujujhua'ane'e ti auj ruurica'a amuacaícan

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Jn. 20:19-23)

³⁶ Maúche'e mú ti'ixáataca'a me'íjna jime'e tǵ'ij a'íin Jesús huatasejre huá'a jemi. A'uu pu já'ita'a huatéechaxi. Aj pu i ayén tihua'utateújte tijín:

—Ché'e huatéepua'are í a'amua tzajta'a.

³⁷ Jé'ecan mú huajǵxica'a. Majta tiu'utátziin a'iné ayée pu huá'asejrate'ecaa. Cu xiee mej cu mí'ichi seijra.

³⁸ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jǵn a'ij pua'a amuaatá'a? ¿A'iné seǵ si caí xi té'atzaahuate'e?

³⁹ Casi'i, i nemuajca'a jetze, ajta i ne'íca jetze. Nee nu ne'ín pú'een. Setá'aj na'ajtamuári'en seǵ si siyen raaseǵ. Seǵ ti mí'ichi, capu ayén nexí'ej ti'itéhua'ira'a, capu ajta ayén nexí'ej ti'itécari. Xu'uri neseǵ nej xaa téhua'ira'a, neajta téjari. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁴⁰ Tǵ'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu i ayén tihua'utasejra í rumuájca'a jetze, ajta ru'íca jetze.

⁴¹ Majta a'íime, camu xi rá'antzaahuate a'iné jeíhua mú a'ij pua'a yá'useijraca'a, majta rútemua'ave'eca'a. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni secaí ti'itǵ tícha'íi í nej ráacua'ani?

⁴² Matǵ'ij mi seǵ raatá'a í hua'í ti huá'ijchi'i.

⁴³ Tǵ'ij i ra'ancuré'echui. Aj pu i ráacua mejseíraca'a a'íime.

⁴⁴ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaa netí'ij a'amua jemi huácatii ti ayén ruxe'eve'eca'a ti nain jín te'araúrasten a'ij ti te'uyú'uxaca'a neetzi jime'e a'ijna í Moisés, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ajta jetzen í tihua'achuiica.

⁴⁵ Aj pu i hua'utá'a mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁴⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze nej nu'u niyen tirajpuaítzi ná'ara'ani inee, i nej ne'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios án neja'ujyeíjza í ipuari japua. Ajta nu'u huaíca xicaj tzajta'a nu neajtahua'a aitára'ani huá'a tzajta'a í mí'ichite.

⁴⁷ 'Majta nu'u, nainjapua tihua'utá'ixaate'esin neniúucajtze'e mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi ti ij a'ín tihua'utá'uuni'i. Ma'utéjhuijsin nu'u mej miyen tihua'utá'ixaate'en íiye mej Jerusalén a'uchéjme, majta méyee í mej a'ímuá antachéjme, majta méyee í mej seij chuéjra'a japua huachéjme, tíj na'a í ti yen seijre'e íiyen chaanaca japua nainjapua.

⁴⁸ 'Mú'een xu tihua'utá'ixaate'esin a'ij sej seri se'íjna jín tiu'uséj.

⁴⁹ Nee nu u ya'uta'íti mú'ejmi jemi a'íjna ti niyá'upua jín te'ataújratziiri'i. Seajta mú'een, setá'aj siyen yen huaté'en íiyen chajta'a ajta na'a caí huateáturan mú'ejmi jemi a'íjna ti júte'e e'icánejsin. A'íj xu jetzen araújca'anejsin. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

Tí'ij nu'u i a'ín Jesús tíraa u ta japua

(Mr. 16:19-20)

⁵⁰ Tí'ij i a'íjna í Jesús huaja'uví'iti u já'ahua'a u Betania. Tí'ij i ajméjca'ataxi. Aj pu i rí'í tihua'utá'a í huá'a tzajta'a.

⁵¹ Tí'ij auj rí'í tihua'utá'asime'eca, a'úu pu huaja'uhua'axi. Aj pu i júte'e tíraa.

⁵² Majta a'íime, a'úu mú raateánajcheca'a. Jéihua mú huataújtemua'ave. Matí'ij mi a'ucíj u Jerusalén.

⁵³ Tí'ij pí na'a, mú me'uun a'uté'uuca'a u teyujta'a mej mi rí'í tiraatá'an í Dios.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Juan jíme'en í Jesuciristu'u

I ti jín a'utéjche i yu'uxari

¹ Ajmí'imua pu seijre'eca'a a'ijna í ti í niucari. Ajta, a'ijna í niucari, a'í pu seijre'eca'a í Dios jemi. Ajta a'í pu Dios pú'eene'e a'ijna í niucari.

² A'í pu 'ajmí'imua seijre'eca'a í Dios jemi tí'ij caí xí mé'e já'ahua'aca'a í chaanaca.

³ Nain tíj na'a ti tí'seijre'e, a'ijna niucari jetze pu ayén tiu'utasejre. A'í pu í Dios, ajta a'ijna í niucari, a'í mú naíjmi'i tiú'utaahuaca'a tíj pua'amé yen tí'seijre'e. Ajta, capu ti'tíj ayén tí'seíre'e á'ame'enche'e ti pua'a caí a'ín niucari ayén raatéaahuaca'a.

⁴ Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'ij pu jetze airáme'ecan a'ijna ti i'irúuri rusén jíme'e. Ajta a'ij pu jín ayén tiú'uneeri'icica'a huá'a tzajta'a í teite a'ijna jíme'e ti jín i'irúuri mej mi miyen tiráamua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi.

⁵ Ajta a'ijna tej tiyen teajta ratamuá'amua tíjín tatzari, a'í pu huanéeri'icí já'araa a'ímej tzajta'a í teite í mej á'ujujhua'ane'e tíca'amiste'e. Majta a'íme í mej miyen tíca'amiste'e á'ujujhua'ane'e, camu raayí'itihua'a mej ra'ujé'ica í tatzari ti huá'a tzajta'a huáneeri'icicaa.

⁶ Seíj pu ayén u a'uvé'emej ti Dios ayén ya'uta'iteca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Juan.

⁷ Ayee pu 'een jín u a'uvé'emej ti ij ayén a'ijna jín te'anxáta a'ij ti ari tí'ijmua'areeca'a a'ijna jíme'e í ti i'í tatzari, mej mi naími'i miyen té'antzaahuate'en a'ij ti a'ín ayén tihuá'ixaate'e.

⁸ Ajta a'ijna í Juan, capu a'ín pú'eene'e í tatzari sino ayée pu'u 'een jín a'uvé'emej ti ij a'ijna jín tihua'utá'ixaate'en a'ijna jetze me'ecan a'ijna í tatzari.

⁹ Ajta a'ín ti záahuati'ira'a jín tatzari pú'een, ti ajta huanéeri'icí á'aye'i huá'a tzajta'a í teite, a'achú mej pua'amé yen seijre'e, a'í pu mú a'uvé'eme'eca'a íiyen chaanaca japua.

¹⁰ A'í pu ayén huateájturaa íiyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu nain tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti yen chaanaca japuan tí'seijre'e. Mí majta me'ín, í mej yen huachéejme'ecaa íiyen chaanaca japua, camu raamuá'a.

¹¹ A'í pu mú a'uvé'eme'eca'a, ajta a'íme jemi í ruteítestemua'a huateájturaa. Majta a'íme, camu xaa ra'ancuré'evi'iti.

¹² Mí majta, seica mú xaa ra'ancuré'evi'iti a'íme í teítestemua'ame'en. Ajta a'ín, ayej tihua'utá'a a'ímej í mej rá'astijre ti 'ij ayén tihuá'uci'iti mej mi yaújmu'a'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani í Dios, a'achú mej pua'améca.

¹³ Majta a'íme, camu miyen teteca jetze airáme'ecan me'ijna jíme'e ti teáata'a ayén tí'ijxe'eve'eca'a. Camu a'atzu xaa ne'u, sino ayée mu'u me'ijna jetze ajtáme'ecan í Dios.

A'í pu huateújtevistaca'a í niucari

¹⁴ Ajta a'ín í niucari a'í pu ayén huateújtevistaca'a. A'í pu ajta itejmi jemi huateájturaa. Teen tu teajta tiyen raasej te'ijna í ti jín rí'i tiraatá'a í Dios. Teen tu raasej í ti jín Dios rí'i tiu'utá'a a'ijna jíme'e ti a'í na'a caj tí'iyaujra'an í Dios. A'í pu é'eme'ecan í ruyá'upua jemi. Nain pu jín rí'i titájcha'icica'a ruxí'evi'ira'a jíme'e. Ajta, nain pu ayén záahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Ajta a'ín í Juan, ayée pu a'ijna jín tiu'utaxájtaca'a, ayén tí'ixáata tíjín:

—A'í pu a'ín pú'een í nej jín neri tejamuá'ixaa yee a'ijna ti ye'evé'eme nee cujta'a, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'téjvee necaí inee, a'íné a'í pu amucaí seijre'eca'a necaí inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Naíjmi'i iteen, tu'uri tiyen te'ijna jín ra'ancuré'a te'ijna jíme'e í ti nain jín rí'i naa titatá'aca. Ruxí'evi'ira'a pu jín rí'i titatá'aca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

¹⁷ A'iné ayée pu'u, a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, Dios pu ayén raateájtuaa í Moisés jemi. Dios pu ajta ayén tira'íjca a'íjna í Jesús, tí ajta Círíistu'u pú'een, tí ij a'ín ruxí'evi'ira'a jín rí'í titaatá'an, tí ij ajta tzaahuati'ira'a jín titaataseíjrate'en a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios.

¹⁸ Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'í pu'u tí a'í na'a caj tí'iyaujra'an. Ruxí'evi'ira'a pu jín rí'í titatá'aca tíj na'a tí yú auca'ítí a'ame. Capu ja'atí ja'anáj raaseíj í Dios, sino a'í pu'u tí seíj na'a yaujra'an pú'een, tí ajta Dios jemi seijre'e, a'í pu ayén taatamuá'ate a'ij tí 'een.

*J Juan tí huá'amuaí'ihuacare'e pu te'anxájta jíme'en í Jesus tí i'í Círíistu'u
(Mt. 3:11-12; Mr. 1:7-8; Lc. 3:15-17)*

¹⁹ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, mej majta tejé'ajta me'újna Jerusalén, a'í mú huaja'uta'íteca'a í Juan jemi seica í mej tí'ivaire'eca'a u hua'atéyujta'a, majta seica í mej me'íjna jetze airáne a'íjna í Leví teecan mej mí miyen tiraata'íhua'u tí jíme'en yee: “¿A'ataani pej píríci?”

²⁰ Ajta a'íjna í Juan, capu hua'utá'ijmíjri'í mej ráamua'ati sino ruxí'evi'ira'a pu jín ayén tihua'utá'ixaa mejseíracaa naíjmi'í í teite. Ayen tíjín:

—Canu nee ne'ín pú'een í Círíistu'u tí Dios ra'antíhua'u.

²¹ Matí'ij mí miyen tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿A'ataani pej pú'een? ¿Ni pe'ín pú'een a'íjna í Elías?

Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ne'ín pú'een.

Majta miyen tíjín:

—¿Ni pe'ín pú'een í tej rachú'eve'e, a'íjna tí Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—Canu ne'ín pú'een.

²² Matí'ij mí miyen tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'ataani ne'u pej pú'een mú'ee? Patá'aj taatá'ixaate'en á'a jíme'e tej tí teajta tiyen tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej taja'uta'íteca'a. ¿A'iné petí'ixa á'a jíme'e?

²³ Aj pu'í ayén Juan tiu'utaniú tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een a'íjna tí ayén jíme'en tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tí nu'u ayén ja'atí pu á e'evé'ejijhua a'ujna já'ahua'a 'ítzítá. Ayen tíjín: “Rí'í xu huaújruuren sej sí siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'ítin se'íjna í tavástará'a.”

²⁴⁻²⁵ Majta seica í fariseos, í mej tiu'uta'aíjti'ire, ayée mú tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Tí pua'a piyen mú'ee caí a'ín pú'een a'íjna í Círíistu'u, pajta caí mú'ee a'ín pú'een í Elías, pajta caí mú'ee a'ín pú'een a'íjna í tej rachú'eve'e tí Dios jetze me'ecan titaatá'ixaate'esin, ¿a'iné 'een jín piyen huá'amuaí'ihuacare'e í teite?

²⁶ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Juan tíjín:

—Nee nu á'amuaí'ihuacare'e jaj jíme'e. Mí ajta, seíj pu ayén mú'ejmi jemi seijre'e í sej caí ramua'ate.

²⁷ A'ii pu a'ín pú'een í tí auj mé e'evé'eme. A'iné inee ciliéene'e nu jín tí'itéjvee í jemin, capu ayén tiraavíjte'e nej ra'ajta'í'ipi'ín í ca'acaira'an.

²⁸ Ayee pu tiu'uruu a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Betábara, u jetze pújme'en, í játe'anara'an jetze í Jordán, a'u tí a'ín Juan huajé'emuaí'ihuacare'e.

Jíme'en í cáne'a tí Dios raatámuaí'ivajta

²⁹ Yee ruijmua'a yee, a'í pu raaseíj a'íjna í Jesús tí e'evé'eme'ecaa a'ájna jemin. Aj pu í ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan tíjín:

—Casí'í xaaseíj mú'een, mí cáne'a Dios tí raatámuaí'ivajta. A'ii pu a'ín pú'een tí ruxí'evi'ira'a jín ra'uré'uuna nain jíme'e a'ij mej tite'uteájturaa í Dios jemi a'achú mej pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua.

³⁰ A'ii pu a'íin pú'een í nej jíme'en niyen tiu'utaxájtaca'a netí'ij niyen tejámuaatá'ixaa yee: “Seíj pu yé 'e'evé'eme'e a'ame nehuárita'a mejca'ihuáyee, ti ajta jaítze'e ve'ecán jín ti'it'éjvee necaí inee, a'iné a'íi pu amuacaí huataseíjre necaí inee.”

³¹ Canu neajta inee neseíj ramua'atejca'a. Aru ayée nu en jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huá'umuai'ihua í jaj jíme'e ti ij a'íin ayén huataseíjre'en a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan.

³² Aj pu'i Juan ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu raaseíj ne'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti júte'e 'e'icáme'ecaa. Yee pu seijre'eca'a tíj cucuí'i. Aj pu i án mu'úutze'en a'ujyeíjxi.

³³ Canu a'atzu ramua'atíche'e ti pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna ti neja'uta'íteca'a ayén tijín: “Tí pua'a hui piyen raaseíj ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén e'icáanen ti ij seíj japuan huateáturan, aj pej ramua'ati ti a'íin pú'een ti ayén tiraata'aíjtesin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti mú'ejmi tzajta'a huateáturan sej si se'íjna jetze araújca'anen.”

³⁴ 'Nee nu niyen raaseíj. Neajta nu niyen tejámuaatá'ixaate'esin ti a'íin pú'een í yaujra'an í Dios. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

Jíme'en í mej amuacaí á'ujjhuane'e jamuan í Jesús

³⁵ Yee ruijmua'a yee, ajtahua'a pu a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Juan. Ajta a'íime í ti huá'uvi'itíjme'e, hua'apua mú jamuan á'ujjhuane'e.

³⁶ Tí'ij raaseíj ti a'uun a'atamé'ecaa a'íjna í Jesús, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Xaaseíj mú'een, í cáne'a Dios ti raatámuai'ivajta.

³⁷ Matí'ij miyen tiráanamujri'i a'íime í mej hua'apua, matí'ij mi Jesús huatavén.

³⁸ Ajta a'íin Jesús, tí'ij pí a'uré'eve, aj pu'i hua'useíj mej raavárajme'e. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een?

Aj mú miyen tiu'utaniú tijín:

—Rabí, ¿a'uné pe'eche mú'ee?

A'íjna i niuucari tijín Rabí, ayée pu huataújmu'a'a tijín: Tevij ti Tihuá'amua'ate.

³⁹ Aj pu i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yú a'uvé'uju'un setá'aj ya'useíj.

Matí'ij mi a'ucíj jamuan. Majta u ya'useíj a'utí'é'echejca'a. Majta mú jamuan a'uun a'uteájturaa a'achú pua'an hora tí'ituraaca'a a'íjna xicájra'a jetze. Yee pu teuumé'eca te'ecáará'a tacuarixpua.

⁴⁰ Ajta, seíj ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a í mej hua'apua í mej Jesús jamuan a'ucíj, ayée pu ántehuaaca'a tijín Andrés. A'íi pu juutzeájra'an pírici a'íjna í Simón, ti ajta í Pedro.

⁴¹ Aj pu'i a'íin Andrés amuacaí ra'antinájcheca'a a'íjna í ruja'a, í Simón. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna í Mesías. (Mesías, ayée pu huataújmu'a'a a'íjna í niuucari tijín: Ciríistu'u ti Dios Ra'antihuau.)

⁴² Tí'ij jí ye'eráavi'iti a'íjna í Simón í Jesús jemi. Ajta a'íin Jesús, temua'a pu tira'aráaseij. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej a'íin pú'een í yaujra'an í Jonás. Ayee pej ántehuaa pua'amé tijín: Cefas.

(Cefas, ayée pu huataújmu'a'a tijín: Pedro, ti ajta tetej pú'een.)

Jíme'en a'íjna í Felipe, ajta í Natanael

⁴³ Yee ruijmua'a yee, Jesús pu a'uun á'uye'imijca'a. Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti a'uun á'ume'en a'ujna ájtepua, Galilea já'ahua'a. Tí'ij i a'íin ra'antinájcheca'a a'íjna í Felipe. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj ne jamuan á'uche'ecane'en.

⁴⁴ A'íjna í Felipe, a'úu pu é'eme'ecantaca'a, a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Betsáida. A'uun mú majta é'eme'ecan a'íjna í Andrés, ajta a'íjna í Pedro.

⁴⁵ Aj pu'i a'íjn Felipe a'íjn huáteu í Natanael. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Tu'uri ráateu te'íjna ti jíme'en Moisés teecan ayén tira'uyú'uxaca'a a'íjna jetze í yu'uxari, í niuucari í mej jín tí'ajta. A'ii pu hui ajta a'íjn pú'een í mej majta jíme'en ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'ii pu a'íjn pú'een a'íjna í Jesús, Nazarét ti é'eme'ecan. A'íi pu yaujra'an pú'een í José.

⁴⁶ Ajta a'íjna í Natanael, ayée pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni qui Nazarét é'eme'ecan? ¿Ni ayén tí'irí'iri ti a'uun Nazarét tí'itj airaanen ti tí'irí'een?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Che'eré, patá'aj ya'usej.

⁴⁷ Tí'ij Jesús raasej ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Natanael, ayée pu tiu'utaxájtaca'a jíme'en a'íjna tijín:

—Xaasej, pu'uri e'evé'eme sej ti tzíte'e Israél jetze ajtème'ecan. Capu tí'ihua'itzi a'íjna jemi. Capu ja'anáj tí'ihua'itaca.

⁴⁸ Aj pu'i a'íjn Natanael ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné peneja'umuá'a? ¿A'iné pej pi 'een jín nemua'ate?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Nee nu ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácatii jeten a'íjna í huaréj, tí'ij caí xi muaatajéeve a'íjna í Felipe.

⁴⁹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Natanael tijín:

—Rabí, mú'ee pej pe'ín pú'een pej i'i yaujra'an í Dios. Mú'ee pej a'íjn pú'een í pej titaata'ájte'esin itejmi, i tej Israél jetze ajtème'ecan.

⁵⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen té'atzaahuat'e pe'íjna jime'e nej niyen timuaatá'ixaa yee nej ne'uun muaja'usej patí'ij pe'uun e'irácatii í huaréj jete. Ayee nu tí'imua'ixaate'e pej pauj piyen tí'isejran tí'itj jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí a'íjna.

⁵¹ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e pej piyen rasejran ti ayén antacúuni'ihua a'ame u ta japua. Majta a'íime í mej me'uun tí'ivaire'e Dios ti é'esejre'e, a'íi mú yéve'ecánineíca'a muá'aju'u ineetzi jemi, i nej neajta teáata'a jetze airáane. Majta mú a'uun á'ujnineica'a muá'aju'u me'újna u ta japua.

2

Jíme'en í ti amuacá Jesús huaréj í mej jín rí'i tira'utasej

¹ Tí'ij huaíca xica jetze teuumé'eca, sej pu huaténé'icheca'a a'ájna já'ahua'a Galilea, chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Caná. Ajta a'íjn náinajra'an í Jesús, a'uun a'utéveeca'a.

² Majta a'íime í mej tí'iyeste, a'íi mú raatá'ínee me'íjna í Jesús, majta hua'utá'ínee a'íimej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, mej mi huá'a jamuan tiú'uyesten.

³ Tí'ij huaxj a'íjna í viinu, aj pu'i a'íjn náinajra'an í Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna tijín:

—Capu ché'e urajmuua í viinu.

⁴ Tí'ij jí Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Náanaj, ¿a'iné petí'ijxe'eve'e ineetzi jemi? Capúu xi a'ájna teja'uré'ene í nej jetzen a'íimej jemi huatasejre'en meneseíraca a'íime í teite.

⁵ Aj pu'i a'íjn náinajra'an ayén tihua'utá'ixaa a'íimej í mej tí'ivaire'e tijín:

—Setá'aj siyen huárini a'ij ti a'íjn tejámuaatá'ixaate'esin.

⁶ Ajta a'uun vejli'i teja'uvéjme'ecaa í xa'ari. Ayee pu tí'ipua'ameca'a a'achú cumu arájsevi ti tetej jime'e taavjhuaca'a. A'ii pu a'íjn pú'een í mej me'íjna jín tiu'ujá'usi na'ari me'íjna jetze hua'í'ihua a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan mej mi miyen me'íjna jín

araúrasten í ruyel'irá. Ayee pu té'uvejrica'a a'achú cumu seité liitro, na'ari seité liitro japuan tamuáamuata'a.

⁷ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'a'áj a'ímej í mej tí'ivaire'e. Ayen tijín:

—Setá'aj ra'avé'ejiste'axi'in í jaj í xa'ari tzajta'a.

Mat'íj mi te'evé'ejiste'axi temua'naa

⁸ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj ru'itajáni'in cíj caj í jaj tu'urájmuaa mi xa'ari tzajta'a. Setá'aj seajta raatá'an se'íjna ti a'íjna jín antiújmua'aree mej yé tí'iyeste.

Aj mú mi miyen raatá'a.

⁹ Ajta a'ín ti antiújmua'aree, a'í pu ra'anti'í a'íjna í jaj ti huatéújviinutaca'a. A'í pu caí ramua'areereca'a a'u ti é'eme'ecan a'íjna í viinu. Mí majta a'íme í mej tí'ivaire'e, a'í mú xaa ramua'areereca'a. A'í pu jín, a'í pu raatajé a'íjna í ja'ati ti huaténe'icheca'a.

¹⁰ Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Ja'atí ti na'a, ayée tu tí'ijri'ire. Amuacá pu hui hua'atá'aca a'íjna í viinu ti jaítze'e rí'en. Tí pua'a meri tá'aruaj, aj pu'i a'ín hua'utá'asin í ti caí rí'en. Mí pajta mú'ee, mé'e pu a'ayeúche í ti jaítze'e rí'en tíj na'a tej autéjhuii tej tij íjii ra'antiyé'en. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹¹ A'í pu a'ín pú'eene'e í ti amuacá ayén tí'itíj jín huaríj a'íjna í Jesús, í mej jín rí'i tira'utaseíj. Ayee pu huaríj a'ujna u Caná, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayee pu huá'a jemi huataseíjre í tí'imuari'eri'ire'ara'an í ti jín rí'i tihua'utá'a. Majta a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, a'í mú jaítze'e rá'antzaahua.

Jesús pu a'uun a'utéveeca'a u Capernaúm

¹² Tí'ijta'i, a'uun a'ucáane a'ujna Capernaúm a'ímej jamuan í náinajra'an, ajta ihuáamu'a'ame'en. A'uu mú é'etee a'achú pua'an xicaj.

Jesús pu hua'irámuari a'ujna teyujta'a a'ímej í mej tí'itetu'araca

(Mt. 21:12-13; Mr. 11:15-18; Lc. 19:45-46)

¹³ Tí'ij ari vejli'itaca'a a'ájna mej jetzen miyen ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i a'ímej í mej Israél jetze ajtémel'ecantaca'a, tí'iquí Jesús án a'ujnéj a'ujna Jerusalén.

¹⁴ A'uu pu a'uteájrupi ta'anténine'i í teyuu ti a'utéjvee. Aj pu'i a'uun huá'uteu a'ímej í mej tí'itetu'araca tí'iteén huáacasi nusu cáne'axi ca'ín cucuí'se. Ajta seica pu huá'uteu í mej án e'ijtéjcaa meesa jetze mej mi tumin huapuáta'ata.

¹⁵ Aj pu'i cuarta huatétaahuaca'a caujnari jime'e. Tí'ij jí a'íjna jín hua'irámuari naíjmi'ica. A'ímej pu ajta huiiramuári í cáne'axi, ajta í huáacasi. Ajta pu pé té'ejhua'axixi í tihuá'ameesa a'ímej í mej japuan tumin tí'ipuata'atí'iraca'a. Ajta nain-japua ráahua'astíraa í tumin.

¹⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej cucuí'se tu'araca tijín:

—Setá'aj te'irá'an nain í ti ayun tí'iseijre'e. Caxu ché'e siyen raruure niyá'upua ti raatéechi'i. Ché'e caí ayén tí'itéva'irihua'an tíj chi'i í mej tzajta'an tumin mua'itíci. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁷ Majta a'íme í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e, aj mú mi miyen ra'utámua'areeri'i ti ayén té'eyu'usi'i tijín: “Na'anca'anéecan nu yeehui jín niyen yé á'aseca a'u pej a'utéechi'i nej ni muaateánajche.”

¹⁸ Majta a'íme í mej tihuá'ajte'e í mej Israél jetze ajtémel'ecan, ayée mú tirájhuaviiri'i ti ij a'ín ca'anéeri jín tí'itíj hua'utaseíjrate'en í mej jín rí'i tiraaseíj. Miyen tijín:

—Patá'aj taataseíjrate'en tí'itíj í tej jín a'ij tímua'utaséj tej ti te'íjna jín ráamu'a'aree pej pe'íjna jín antí'amua'aree pej piyen ríci.

¹⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a siyen raaté'uuna se'íjna i teyuu, nee nu huaíca xicaj tzajta'a neajtahua'a ra'ajjásin.

²⁰ Ajta a'ñime í Israel mej jetze ajtème'ecan, ayée mú titeetaniú tijín:

—Ayee pu hui á'atee a'achú cumu hua'apuata nine'ira'a japuan arájsevi mej rá'ajtaahuaca'a. ¿Ni qui mú'ee piyen hua'íca xicaj tzajta'a pajtáhua'a rá'ajtaahua? —Ayee mú tiraata'íhua'uri'i.

²¹ Mí ajta a'ñin Jesús, a'ñi pu a'íjna jín tí'ixajtac'a í teyuu ti jetzen seijre'e. A'ii pu a'ñin pú'eene'e í tévira'an.

²² Tí'ij Dios ra'ajjáj í Jesús huá'a tzajta'a í mej meri huácuii, a'ñime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, aj mú mi ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e. Ajta, ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayájnaca'a a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'ayu'uxa jetze. Majta rá'antzaahua a'ij ti Jesús tiu'utaxájtaca'a.

A'ñime í mej amuacái té'antzaahua a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús

²³ Tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Jerusalén a'ájna xicájra'an jetze matí'ij tí'iyestejca'a a'íjna jime'e ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, jéihua mú teite raasej a'ij ti Jesús rijcaa a'íjna jime'e ti huápi'i naa tihuá'aseijrate'e. A'ij mú jín mu'ití rá'antzaahua ti nu'u a'ñin pú'eene'e í mej rachú'eve'eca'a.

²⁴ Mí ajta Jesús, capu huataúra'a ti huataújtuiire'en a'ímej jemi, a'iné a'ñi pu naíjmi'ica mua'atejca'a.

²⁵ Capu ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raatá'ixaate'en a'ij ti 'een í teáata'a, a'iné a'ñi pu rusej rú'umua'areereca'a a'ij ti 'éene'e mua'atzíire'ara'an í tzajta'an í tevi.

3

Nicodemo pu tí'ira'ihua'uraca'a í Jesús

¹ A'uun pu sej a'utéveeca'a ti a'ímej jetze ajtème'ecantaca'a í fariseos. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Nicodemo. A'ñi pu sej a'ñin pú'eene'e í hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtème'ecan.

² A'ñi pu tíca'imua á e'iré'ene í Jesús jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Vásta'a, teen tu ramua'aree pej pe'uun a'uvé'emej í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij pej titaatá'ixaate'en. Ayee tu tí'ijmua'aree ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén rijca patíj mú'ee, a'íjna jime'e í tej jín a'ij tímua'utaséj ti pua'a caí Dios ayén jemin seijre'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ñin jéjcuacan jín huanú'ihua

³ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Jee xaa ne'u, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a ja'atí caí ajtahua'a huanú'ihua, capu ri'iri ti a'ñin a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

⁴ Aj pu'i Nicodemo ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ja'atí ayén ajtahua'a huanú'ihua ti pua'a a'ñin ari vásta'a pú'eene'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri ti ajtahua'a atéhu'ixin í jucáara'an jetze í runáana ti ij ajtahua'a huanú'ihua. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Nicodemo.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, ti pua'a caí ayén huaujjéjcuare'en a'íjna jime'e ti ayén huaujmua'íhua jaj jime'e, ajta ti pua'a caí ayén ajtahua'a huanú'ihua a'íjna jime'e ti a'ñin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í jemin, capu a'ij tí'iri'iri ti a'ñin ja'atí a'uun a'uteárute a'ujna Dios ti é'eseijre'e.

⁶ Seicié pu 'een a'íjna ti a'íjna jetze airánineí ti ayén ratéhua'ira'a. Ayee pu che'atá na'a seicié 'een a'íjna ti a'íjna jetze airáujnejte í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁷ 'Capej a'ij té'amujca nej niyen tí'imua'ixaate'e yee ruxe'eve'e pej pajtáhua'a huanú'ihua.

⁸ Casi'i, ayée pu rici í eeca. Nain japua pu huá'eecaj. Pajta ranamua ti jújhua'ana. Mí ajta, capu a'ij timuá'amitiejte'e a'u ti pújme'en a'uvé'eye'i na'ari a'u ti pújme'en huarú'ipi.

Ayee pu che'atá na'a tihuá'aruure matíj mena'a pua'amé í mej miyen airaújnejite me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

⁹ Ajta a'íin Nicodemo ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti ayén teja'uré'enen?

¹⁰ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mí pej tihuá'amua'ate a'ímej í mej Israel teecan jetze ajtémecan, ¿ni tzaa ayén ti'ayajna pej caí yaú'itie a'ij nej tí'imua'ixaate'e?

¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jíme'e, ayée tu te'íjna jín tí'ixaxa'a í tej tiyen ramua'aree, teajta te'íjna jín tiu'utaxájta í tej tají'i jín tiu'uséij.

'Mí seajta mú'een, caxuu xi ra'ancuré'a a'ij tej tejá'amua'ixaate'e.

¹² Ayee nu ne'íjna jín timuaatá'ixaa a'ij ti tí'irineca íiyen chaanaca japua. Mí pajta mú'ee, capej jíme'en té'atzaahuat'e. ¿A'iné tí'iri'iri pej piyen té'antzaahuat'en ti pua'a niyen ne'íjna jín timuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'irineca u ta japua Dios ti é'eseijre'e? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

¹³ 'Capu ja'atí ja'anáj u a'ujnéj u ta japua sino a'í pu'u í ti yé ve'ecáane íiyen chaanaca japua. Nee nu ne'ín pú'een i nej neajta teáata'a jetze airáane.

¹⁴⁻¹⁵ Ajta, tíj a'íin Moisés ajmí'i ra'ajpí a'íjna í cu'ucu'u a'ujna já'ahua'a ti caí é'e tí'ititaca'a, ayée pu che'atá na'a tiú'ujxe'leve'e ti Dios ayén na'ajján ineetzi i nej neajta teáata'a jetze airáane, ti ij ayén tihuá'aci'iti a'achú mej pua'amé ná'antzaahuat'esin mej mi miyen ruuri huateáuran tíj na'a rusén jíme'e.

Dios pu nu'u huá'axe'leve'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua

¹⁶ 'Ayee pu Dios ayén hua'utaxí'leve'e a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua ti i ayén neja'uta'íteca'a ineetzi, nej nee nena'a caj tí'iyaujra'an, nej ni niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan mej mi caí antipua'are sino ti ayén tihuá'aci'iti mej mi miyen ruuri huateáuran tíj na'a rusén jíme'e, a'achú mej pua'amé miyen na'ará'astijre'esin ineetzi.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. Capu Dios ayén neja'uta'íteca'a nej yé ve'ecáanen íiyen chaanaca japua nej ni niyen hua'uxíjite'en ne'ímej í mej yen huachéjme ne'íjna jíme'e nej ni puaíjti hua'utá'an sino ayée pu neja'uta'íteca'a nej ni huá'a japua huániuuni ne'íjna jíme'e nej naíjmi'ica tiu'utá'uuni'i.

¹⁸ 'Ayee pu tí'ijci'iti ja'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, nej ni caí ra'uxíjite'en, neajta caí puaíjti raatá'an. Mí ajta a'íin, ja'atí ti na'a ti caí ná'astijre'e ineetzi, Dios pu ari ra'uxíjite ti ij ayén puaíjti raatá'an a'íjna jíme'e ti a'íin caí ná'astijre'e ineetzi nej nee nena'a caj tí'iyaujra'an í Dios.

¹⁹ 'Ayee pu ari huá'a jíme'en ra'uxíjite í Dios nej neri huá'a jemi huataseíjre a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua nej ni niyen tíhua'utétatzavi'i. Mí majta me'ín í teite, ayée mú jaítze'e raataxí'leve'e mej me'uun a'uteáuran a'u ti a'utíca'a mej caí raataxí'leve'e mej me'uun a'uteáuran a'u ti á'üneeri'i. Ayee mú 'een jín raataxí'leve'e a'iné a'ij mú pua'a titetiújcha'íca'a.

²⁰ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ja'atí ti na'a ti ayén a'ij pua'a tí'itiújcha'í, capu a'atzu ra'aránanajche ti ayén huárini ti a'ij pua'a 'een jíme'e a'u ti á'üneeri'i. Capu xaa ne'u ayén á'ujca'ane ti ayén a'ij pua'a huárini a'u ti á'üneeri'i a'íjna jíme'e ti rátzíine'e ti ij ayén huatámitieere'en a'ij ti 'een a'íjna ti jín ayén ríci.

²¹ 'Mí ajta, ja'atí ti na'a ti hui tzáahuatí'ira'a jín rí'í tí'itiújcha'í, a'í pu xaa ayén á'ujca'ane ti ayén ríjca a'u ti á'üneeri'i ti ij ayén huatámitieere'en temua'a naa ti ayén ríci a'íjna jíme'e ti rá'astijre'e í Dios. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej a'uun huachéjme u Judea

²² Tí'ij jí Jesús a'uun á'ume a'ájna já'ahua'a, a'uun ti a'utacá'a u Judea. Majta mú jamuan a'ucíj a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a a'achú pua'an xícaj. Ajta huá'umuai'ihuaca'a í teite.

A'íjna í Juan, í ti huá'amuaí'ihuaca, a'íí pu jaítze'e tihuá'ixaate'e jíme'en í Jesús

²³ A'ajná'imua, a'íí pu Juan ajta huá'amuaí'ihuaca'a a'ájna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Enón. A'uu pu vejli'i a'utacá'a u chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa Salim. Ayej tí'iruurejca'a a'iné jeíhua pu jájmuaaca'a a'ujna. Majta mú jeíhua teite e'iré'enineica'a í jemin ti ij huá'umuai'ihua.

²⁴ Aye pu tí'iruurejca'a a'iné camúu xi ra'iténajca'a me'íjna í Juan.

²⁵ Mat'íij mi autéjhuii a'íime í mej Juan jamuan á'ujujhua'ane'e mej tiújte'a'axi'in a'íimej jamuan í seica í mej Israél jetze ajtémecan me'íjna jíme'e í hua'aye'ira, í ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u 'é'etií'ihuáxi'in.

²⁶ Mat'íij mi e'iré'ene í Juan jemi. Aj mú mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Rabí, casi'i a'ij ti rici a'íjna ti a'uun a'utéveeca'a mú'eetzi jemi pat'íij pe'uun u jetze pújme'en u Jordán. A'ii pu hui a'íin pú'een í pej jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta íjii, a'íí pu huá'amuaí'ihua í teite. Majta naími'i mú e'iré'enei í jemin.

²⁷ Ajta a'íin Juan, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—Tíj na'a ti ja'atí ayén ra'ancuré'asin, ayée pu tí'ijci'iti a'íjna jíme'e ti Dios ayén tiraatá'asin.

²⁸ Mú'een xu hui seajta seri náanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa yee nej caí ne'ín pú'een í Ciriístu'u ti Dios ra'antíhua'u, sino Dios pu ayén neja'uta'íteca'a nej ni amuacái huataseíjre'en mú'ejmi jemi.

²⁹ Aye pu tí'irineca tí'ij ja'atí huaténe'iche. A'íjna í 'íita'a, a'íí pu huatéaturaasin a'íjna jemi ti ra'ancuré'evi'iti. Ajta a'íin amiigura'an í ja'ati, a'íí pu á vejli'i a'utéveeca ti ij ayén rá'anvi'itin a'íjna í 'íita'a a'íjna jemi í teáata'a. A'íí pu ajta ayén rutémua'ave'e a'íjna jíme'e ti ayén ranamua a'ij ti a'íin ja'atí tiu'utaxájta a'íjna jíme'e ti ari ra'ancuré'evi'iti a'íjna í 'íita'a. Aye nu hui che'atá nena'a netémua'ave'e inee, a'iné pu'uri antipúa'ari í nej jín antínmua'aree.

³⁰ Aye pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íin jaítze'e ve'ecán jín te'enteárute. Ajta ineetzi jemi, ayée pu ajta ruxe'eve'e nej jaítze'e ciliéene'e jín tiu'utévaire'en. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan.

A'íí ti u e'icaanej u júte'e

³¹ A'íjna ti hui u e'icaanej u júte'e, a'íí pu nain jín antiújmua'aree. Neajta inee, i nej íiyen chaanaca japua me'ecan, íiye nu hui me'ecan, neajta niyen tí'ixaxa'a a'ij ti tí'itíj ríj á'aye'i íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin ti júte'e e'icaanej, a'íí pu nain jín antiújmua'aree.

³² A'íí pu ayén a'íjna jín tí'ixaxa'a a'ij ti a'íin tiu'uséij, ajta a'ij ti a'íin tiú'unamujri'i í Dios jemi. Mí ajta, capu ja'atí rá'atzaahuat'e a'ij ti tí'ixa.

³³ Ajta a'íin ti ayén rá'antzaahuat'e, a'íí pu ayén raatá'itíira ti ayén tí'ayajna ti Dios ayén tzáhuatí'ira'a jín tí'ixaxa'a.

³⁴ A'íjna ti Dios ya'uta'íteca'a, ayée pu hui che'atá na'a a'íjna jín tí'ixa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Dios. Aye pu a'íjna jín rici a'iné Dios pu ayén raatá'a ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios nain jín huatéaturan í jemin.

³⁵ Ajta, a'íin ya'upuáara'an raxí'eve'e í ruyauj, ajta ayén raatá'a ti a'íin yaujra'an nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani.

³⁶ A'íjna ti rá'astijre'e a'íjna í yaujra'an, a'íí pu ruuri huatéaturaasin í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e. Ajta a'íin ti caí ayén tira'ará'astijre'e, capu raci'iti ti ruuri huatéaturan í Dios jemi sino Dios pu puaijtzí raatá'asin.

4

Jíme'en í 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan

¹ Majta me'ín í fariseos, ayée mú ráamua'areeri'i tijín jaítze'e pu nu'u huá'amua'itijci í teite a'íjna í Jesús caí a'íjna í Juan. Ajta nu'u huá'amuaí'ihua.

² Mí ajta a'íin Jesús, capu ayén tihuá'amuai'ihuaca'a, sino a'íime mu'u í mej jamuan á'ujuhua'ane'e.

³ Ajta a'íin Jesús, tí'ij ayén tiú'unamuajri'i mej nu'u miyen tiráamua'areeri'i a'íime í fariseos, aj pu'i a'uun e'erájraa u Judea. Tí'ij jí ajtahua'a a'uun a'utamé ájtepua u Galilea.

⁴ Ayee pu tiú'ujxe'eve'eca'a ti a'uun já'ita'a a'uré'enen u Samaria.

⁵ Tí'ij jí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sicar, ti a'uun ajtémecan u Samaria. A'uu pu vejli'i a'utacá'a a'íjna chuéjra'a ti a'íin nu'u Jacobo teecan raatapuaíjve í ruyauj í José teecan.

⁶ A'uu pu ye'etéecu a'íjna í Jacobo. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu a'ujyéjxi á vejli'i a'utí e'etéecun a'iné temua'a pu tí'icua'anaca'a a'íjna jime'e ti á'atee ti huaméj í juye jetze. A'atzaj a'ájna pítí'irijcaa á tacuarixpua.

⁷ Tí'ij jí seíj á e'iré'ene, 'íita'a ti Samaria é'eme'ecan. Ayee pu a'íjna jín e'iré'ene ti ij jaj aiitajáni'in. Aj pu'i Jesús ayén tiraatajé tíjín:

—Cíj caj jaj tinaatá'a.

⁸ Majta a'íime, í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'úu mú á'uju'un u chajta'a mej mi cua'ira tiú'unanan.

⁹ Ajta a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Mú'ee pej hui Israél jetze ajtémecan. Neajta inee, inee i'i 'íita'a íiye nej Samaria me'ecan. ¿A'iné 'een jime'e piyen jaj nehuavii nej cíj caj timuaatá'an?

(Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í 'íita'a a'iné, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, camu a'ij á'ujmua'ara a'ímej jemi, í mej Samaria é'eche.)

¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a pej mua'areere tí'itíj ti jín Dios ruxí'evi'ira'a jín muaatapuaíjve'esin, pajta ramua'areere ja'atí nej pú'een inee, í nej niyen muahuavii, ayée pej naatahuavíranche'e. Neajta nu niyen ne'íjna muaatá'aniche'en ne'íjna í jaj í pej jín rusén jín ruuri.

¹¹ Ajta a'íin í 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, capej tí'itíj tícha'íi í pej jín ra'itajáni'in í jaj, ajta jeíhua pu hui ucátee í ti atécun. ¿A'uné jetze péye'ejáni'isin pe'íjna í jaj?

¹² ¿Ni piyen jaítze'e tí'itíj jín antí'amua'aree mú'ee caí a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Jacobo teecan ti ayén taatá'a tej tiyen a'uyé'en iyecuí? A'íi pu ajta ayajna yé'ecare'e, majta a'íime í yaújmua'ame'en, majta í tihuá'aye'emuaaca'a.

¹³ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjín:

—Ayee nu tí'imua'ixaate'e ti ayén tihuá'aruuren a'achú mej pua'amé miyen raye'e me'íjna í jaj ti aiitáninei mi ta'atécun jetze. Matí'ij huayé'en, majtáhua'a mú huata'í'icu méjca'i huáye.

¹⁴ Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'íjna huayé'en í jaj nej hui niyen raatá'asin, capu ché'e ja'anáj huata'í'imi. Jee xaa ne'u, ayée pu seíre'e a'ame í jemin ti a'íjna í jaj nej niyen tiraatá'asin ti ayén aiitáninéica'a a'ame ti ij a'íin ja'atí rusén jín ruuri á'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen cíj caj tinaatá'an pe'íjna í jaj nej ni caí ché'e huata'í'imín, ti ij ajta caí ché'e ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen yeraajéin neyajna.

¹⁶ Aj pu'i í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu, u a'utájee í ti muajá'uvi'itin. Pajta mú a'uvé'eme'en.

¹⁷ Aj pu'i a'íin 'íita'a ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu ja'atí nejá'uvi'itin.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Xí'epi'in pej tiu'utaxájtaca'a ti nu'u caí ja'atí muajá'uvi'itin.

18 Ayee pu ti'ayajna í mej meri anxívi ará'ase muá'araa a'íime í mej muatévilitine'e. Ajta a'íin í pej jamuan á'uca íjii, capu muajá'uvi'itín a'íjna. Ayee pej tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a.

19 Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjín:

—Nevástara'a, ayée pu hui tiná'amitéjte'e pej piyen Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

20 Tavaújsimua'aci'i mú raná'amiche'e í Dios a'íjna jetze í jirí. Mí seajta mú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan, ayée xu tí'ixaxa'a ti ayén ruxe'leve'e tej te'uun yé'ana'amiche'en a'ujna já'ahua'a u Jerusalén. —Ayee pu tiraata'ixaa.

21 Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—'Íita'a, ayée nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze sej caí ché'e raná'amiche'e xá'aju'un í tayá'upua íyén jirí japua, camu majta ché'e raná'amiche'e muá'aju'u u Jerusalén.

22 'Mú'een, mi sej Samaria é'eme'ecan, ayée xu hui caí ramua'ate se'íjna í sej rana'amiche. Mí teajta iteen, teen tu ramua'ate te'íjna í tej rana'amiche a'iné a'íjna ti ayén ta japua niuuni, a'ímej jetze pu huatasejre'esin í mej Israél jetze ajtémecan.

23 'Mí ajta, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'an jetze mej miyen me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi miyen tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en í tayá'upua. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna teja'uré'ene mej miyen ríci a'íime í mej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche a'iné tayá'upua pu ayén huá'ahuauhuau a'ímej í mej miyen rana'amiche.

24 'Dios pu xiéjniu'ucari pú'een, majta a'íime í mej rana'amiche, ayée pu ruxe'leve'e mej me'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej mi tzáahuati'ira'a jín raná'amiche'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

25 Ajta a'íin 'íita'a, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nee nu hui ramua'aree ti a'íin téjmi jemi huatasejre'esin a'íjna í ti jee Mesías pú'een, í mej miyen ratamuá'amua tíjín Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u. Tí'ij a'íin ayén huatasejre'en, a'í pu nain jín titaatá'ixaate'esin.

26 Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Inee, i nej á jamuan ti'ixa, nee nu ne'ín pú'een.

27 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi uvé'ene a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Jé'ecan mú a'íj ra'utasej me'íjna jime'e ti a'íin 'íita'a jamuan tí'ixajtaca'a. Mí ajta, capu ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín: “¿A'iné péjruuren pemíjna mi 'íita'a?” Ni camu miyen yee: “¿A'iné 'een jime'e piyen jamuan ti'ixa?”

28-29 Ajta a'íin 'íita'a, á pu ya'utára a'íjna í ruxa'ari. Tí'ij jí u á'ume u chajta'a. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa í teite. Ayen tíjín:

—Mú se'utáuruyi'i sej si ya'usej ja'atí ti ayén tinaatá'ixaa nain jime'e a'íj nej tí'itíncha'íi. ¿Ni qui caí a'íin pú'een í Ciríistu'u? —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

30 Mat'íj miyen tiráanamujri'i, aj mú mi me'ín í teite huiráaci u chajta'a. Mat'íj mi me'uun u á'uju'un í Jesús jemi.

31 Meenti mauj a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, ayée mú ca'anéjri ratá'acare'e ti tiú'ucua'ani. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—Rabí, patá'aj tiú'ucua'ani.

32 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'íjna jín huaténvairé'esin ne'íjna jime'e í cua'ira í sej caí ramua'ate.

33 Majta me'ín, ayée mú tiú'ixaate'eca'a tíjín:

—Tij ja'atí ari tiraavé'etuiiri'i í cua'ira.

34 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'íj nu jín niyen huaténvairé'esin ne'íjna jime'e nej ni niyen ra'ará'asten í ti jín Dios ayén neja'uta'íteca'a, neajta nej nain jín ra'antíci'íiti ne'íjna í ti jín tinaa'íjca.

³⁵ 'Caxu siyen tiu'utaxájta yee aúche'e te'á'atura a'achú cumu muáacua máxcira'i, sej si tiu'uré'atzaana. Aye'e nu tejá'amua'ixaate'e, xaaseíj, seajta nainjapua huanéereajra'ani a'ujna mej a'uté'uu í mej tí'ihuaste'e. Jéihua mú huacuaínavi'ijmee. Pu'uri huaxí'epi'ín sej huá'ajseire'en sej si tiu'utátuiire'en í Dios jemi.

³⁶ Ajta íjii, pu'uri ra'ancuré'asin ja'atí a'íjna tí raci'iti, a'í pu huá'ajseire'esin mej mi miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e mej mi naíjmi'i miyen huataújtemua'ave'en, a'íjna í tí tiu'uhuáste a'ij tí Dios tiraa'íjca, ajta a'íjna tí ayén tiu'uré'atza a'ij tí ajta Dios tiraa'íjca.

³⁷ 'A'íj pu jín ayén ti'ayajna a'ij tí té'eyu'usili tí ayén tíjín: "A'í pu raayí'iti tí tiu'uhuáste'en. Ajta a'íjn í seíj ayée pu raayí'iti tí tiu'uré'atzaana."

³⁸ Aye'e nu hui ne'íjna jín amuaata'íteca'a sej si siyen se'íjna huaré'atzaana a'u sej caí teja'uhuáste. Seica mú jéihua huápi'i tiu'umuáriej. Seajta mú'een, a'íj xu siyen ancuré'a í mej raamuá'iti me'íjna jime'e í mej tiu'umuáriej. —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

³⁹ Majta a'íime í mej Samaria é'eme'ecan, mu'ití mú rá'antzaahua me'íjna jime'e tí ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í 'íta'a tí jín Jesús nain tiraata'ixaa a'ij tí ti'itiújcha'íica'a.

⁴⁰ A'íj pu jín, me'ín u e'iré'ene í jemin, mat'íj mi jéihua rájhuaviiri'i tí í a'íjn a'uun a'uteáturan huá'a jamuan. A'íj pu jín, a'uun ayén é'etee huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj.

⁴¹ Majta jéihua mú jaítze'e rá'antzaahua í Jesús me'íjna jime'e a'ij tí tihua'utá'ixaa.

⁴² Aye'e mú tiraata'ixaa me'íjna í 'íta'a tíjín:

—Amuacá tu hui te'íjna jín té'antzaahua te'íjna jime'e a'ij pej pena'a peri titaatá'ixaa. Teajta íjii, catu ché'e tiyen te'íjna jín tena'a té'antzaahuaste'e sino tu'uri tiyen ráanamujri'í tajímua'a. Teajta hui tiyen ramua'aree tzáahuati'ira'a jime'e tí a'íjn pú'een a'íjna tí ayén téjmi japua niuuni tetíj tena'a pua'amé yen seijre'e chaanaca japua.

Jesús pu nu'u tiráahuaa yaujra'an seíj tí tí'itíj jín tí'itéveeca'a

⁴³ Tí'íj teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, aj pu'í a'íjn Jesús huirájraa a'ujna. Aj pu'í a'uun á'ume ájtepua u Galilea.

⁴⁴ Jesús pu ayén huataújxajtaca'a ruseíj mej nu'u caí rí'i tirájcha'íi a'íime í mej a'uun é'eche a'u tí ajta é'eche seíj tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. A'íj pu jín, huirájraa a'ujna u Judea.

⁴⁵ Mí ajta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, temua'a mú naa tira'ancuré'evi'iti tí'íj a'íjn huá'a jemi a'ará'a. Aye'e mu'u meri nain tiu'uséjracaa a'ij tí huaríj a'íjna í Jesús tí'íj a'uun a'utéveeca'a a'ujna Jerusalén mat'íj tí'iyestejca'a a'ájna xicájra'an tí jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i. Majta a'íime í mej Galilea é'eme'ecan, a'íj mú majta a'uté'uuca'a me'újna.

⁴⁶ Ajta a'íjn Jesús, a'íj pu ajtahua'a huá'umuaareca'a a'ímej jemi í mej me'uun e'echéjme'e me'újna Caná, a'u tí í jaj a'uteújviinutaca'a. A'íj pu seicié ayén ráaruu, ne'u.

Ajta pu seíj a'uun a'utéveeca'a tí tí'itíj jín tí'itéveeca'a a'íjna jemi í rey. Ajta a'íjn, seíj pu tiyáujca'a tí a'uun á'ucatii a'ujna Capernaúm. Tí'icui'ica'a a'íjna í yaujra'an.

⁴⁷ Tí'íj a'íjn ja'atí ayén ráamua'areeri'i tí Jesús a'uun a'arájraa a'ujna Judea, ajta nú'u ari a'uun a'ará'a u Galilea, tí'iquí a'íjna í ja'atí u á'ume í jemin. Jéihua pu tirájhuaviiri'i tí a'íjn Jesús a'uun á'ume'en a'íjna jemi tí tí'icui'i tí ij raarújte'en a'íné pu'uri nu'u tímua'a mí'ini.

⁴⁸ Aye'e pu Jesús tiraata'ixaa, tíjín:

—Caxu ja'anáj té'antzaahuaste'esin tí pua'a necaí niyen tí'itíj tejamuaataseíjrate'en í sej jín rí'i tína'utaseíj na'ari tí'itíj í sej jín ráamua'aree tí Dios ayén naatá'a nej niyen huárini.

⁴⁹ Ajta a'íjn tí tí'itíj jín tí'itéveeca'a í rey jemi, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, patá'aj piyen u á'ume'en neetzi jamuan, na'ari caí, a'íj pu hui mí'ini í niyauj.

⁵⁰ Ajta Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—Aricu a'u pej é'eche. Pu'uri run í ayauj.

Ajta a'íin ja'atí, a'íi pu rá'antzaahua a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Jesús. Tí'ij jí á'uraa.

⁵¹ Tí'ij ari á vejli'i aumé'ecaa a'íjna í ja'atí, a'íi mú ra'antinájcheca'a í mej ravaire'e. Ayee mú tiraata'ixaa ti nu'u ari huarúj a'íjna í yaujra'an.

⁵² Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'atzaj ti pua'a ayén huatéepua'aj a'íjna ti jín pístaca'a a'íjna í yaujra'an. Ayee mú tiraata'ixaa tíjín:

—A'atzaj pu hui huatéepua'aj í tajcaí a'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua.

⁵³ Jíme'en mu'u miyen tiraata'ixaa, aj pu'i ráamua'areeri'i a'íjna í ya'upuáara'an ti ayén pua'a pí'í'irijcaa a'atzaj ti pua'a Jesús ayén tiraata'ixaa ti nu'u a'íin yaujra'an ari run. A'íj pu jín, huataújtuitze í tavástar'a jemi. Majta a'íime í teitestemua'ame'en, a'íi mú majta miyen huaríj.

⁵⁴ A'ii pu a'íin pú'een í ti hua'apua ti ayén huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tiú'uruu a'íjna í Jesús a'ujna já'ahua'a u Galilea tí'ij a'uun huirájraa u Judea.

5

Tí'ij Jesús tiráhuuaa seíj ti ciyáaxara'aca'a í ru'icán jetze

¹ Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica matí'ij tiu'uyé'este a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan. Ajta a'íin Jesús, a'uun pu a'ujnéj a'ánna Jerusalén.

²⁻³ A'uun pu jéjmuaa a'ájna vejli'i ta'áa puéerta a'u mej jetzen a'uteáru'ipi í cáne'axi. Ayee pu téja'arájtehuaa tíjín Betesda. Anxívi pu á'aportaaliyme'ecaa a'u mej e'etiújse'irihua'a jéihua teite í mej tí'icucui'ica'a. Seica mú miyen aracúcu'unijme'eca'a, majta seica, a'ij pua'a mú huatzúna'iche'e, majta seica ciyáaxavi'icaa í huá'íca.

⁴ A'íi mú miyen rachú'eve'eca'a ti ij ja'atí ayén ra'utáruureajxi'ín í jaj, a'iné ja'anáj ti na'a, ayée pu rijcaa seíj ti júte'e tí'ivaire'e Dios ti é'eseijre'e. A'íi pu ave'ecánineica'a a'ájna ti jéjmuaa, ti ij a'íin ra'utáruureajxi'ín. Ajta a'íin ja'atí ti amuacaí ateájra'ani í jaj tzajta'a, a'íi pu ayén run tíj na'a ti jín tí'icui'i.

⁵ Meenti seíj a'uun a'utéveeca'a ti ayén ari á'atee a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan aráhuaica nine'ira'a ti ayén tí'icui'i.

⁶ Tí'ij í Jesús ayén raaseíj ti a'uun aúuca'atii, ayée pu ráamua'areeri'i ti a'íin nu'u ja'atí ari á'atee ti ayén 'een. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni piyen tí'ijxe'eve'e pej huarún?

⁷ Ajta a'íin ti tí'icui'i, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Nevástar'a, tí'ij ayén ra'utáruureajxi'ín í jaj, capu hui mé'e ja'atí ti naatévaire'en nej ni ateájra'ani í jaj tzajta'a. Ajta, netí'ij nauj á'áme'en, seíj pu hui ca'anacan a'uun ateeme nej caí inee. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icui'i.

⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Ájchesi. Anchuée mi á'utaatzi. Pajta hui á'ura'ani.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i a'íin ja'atí huarúj. Ajta yá'uchuii í rú'utaatzi. Tí'ij jí á'uraa. Ajta a'ájna pí'í'irijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi tí'ij huarúj.

A'íi mú ra'uxíjte me'íjna í Jesús me'íjna jíme'e ti a'íin raarújte a'ájna matí'ij ruse'upi

¹⁰ Ajta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, ayée mú tiraata'ixaa me'íjna í ja'atí ti ayén huarúj tíjín:

—Pu'uri hui a'ájna pí'í'irici í xicájra'an tej jetzen tase'upi. Ajta ayée pu té'eyu'usil'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén tí'ita'aijte'e ti nu'u caí a'ij tí'iri'iri pej piyen ráachuisime'en mi á'utaatzi íjii.

¹¹ Ajta a'íin ti ciyáaxara'aca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee pu tinaatá'ixaa a'íjna ti naarújte tíjín yee nej nu'u rá'anchueeni í ne'utaatzi, neajta nu'u u á'ura'ani.

¹² Aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani pú'een a'íjna í ja'atí ti ayén timuaatá'ixaa pej nu'u piyen rá'anchueeni, pajta nu'u á'ura'ani?

¹³ Ajta a'íjn í ja'atí ti ayén huarúj, capu a'atzu ramua'atejca'a ja'atí ti pu'eene'e, a'iné a'íjna í Jesús pu'uri á aúuruteca'a huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a.

¹⁴ Tí'ij jí Jesús a'uun yá'uteu a'ujna teyujta'a. Ayee pu tiraata'ixaa tíjn:

—Me'ecui xaa, pepu'uri huarúj. Pecáj ché'e tí'itíj jín a'aturáa í Dios jemi. Na'ari caí, ayée pu teja'uré'enejsin ti jaítze'e puajtzi muáaci'ti caí ajmí'i.

¹⁵ Aj pu'í á'uraa a'íjna í ja'atí. Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan ti a'íjn Jesús a'íjn pú'eene'e ti ayén raarújte.

¹⁶ Majta a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, ayée mú 'een jín a'ij pua'a raruurejca'a me'íjna í Jesús me'íjna jime'e ti a'íjn ayén rijcaa a'ájna xicájra'a mej jetzen rusé'upihua'a.

¹⁷ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, a'í pu auj tí'imuari'e í niyá'upua. Ayee nu che'atá nena'a inee tí'imuari'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Ayee mú 'een jín jaítze'e miyen tí'itese'eca'a mej mi raajé'ica me'íjna jime'e ti nu'u ayén Jesús raatéiehuataca'a ti ayén huárini a'ij mej tí'ijr'i'ire a'ájna xicájra'an jetze mej rusé'upihua'a. A'í pu ajta nu'u ayén ratamuá'amua'ate'e í Dios ti nu'u ya'upuáara'an pú'een. A'í pu nu'u jín ayén tiú'ujseijrataca'a ti ayén che'atá na'a 'een tíj í Dios.

Jíme'en í mej jín rux'ej mena'a 'een í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

¹⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tíjn:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, capu rí'irí nej niyen tí'itíj huáruuren nesej, i nej neajta teáata'a jetze airáne. Ayee nu che'atá nena'a tí'iruure a'ij nej tí'isise'ij ti ayén tí'iruure í niyá'upua.

²⁰ Ayee pu í niyá'upua nexí'eve'e ineetzi i nej yaujra'an pú'een. A'í pu ajta tí'inesejrate'e nain a'ij ti a'íjn tí'iruure.

'Jee xaa ne'u, ayée pu tinaatasejrate'esin tí'itíj ti jaítze'e huápi'i ruxe'eve'e caí a'ij nej neri tiú'uruu sej si temua'a naa tira'utasej.

²¹ Ayee pu hui niyá'upua hua'ajjájpuaxi'isin í teite huá'a tzajta'a í mej meri huácuii. A'í pu ajta hua'utá'asin mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani. Ayee nu che'atá nena'a hua'utá'asin a'achú pua'amé a'íme ti ayén na'aráanajche nej niyen hua'utá'an mej mi majtáhua'a ruuri muá'ara'ani.

²² 'Ajta yeehui a'íjn niyá'upua, capu ja'atí á'axijte'e sino pu'uri ayén nain jín tinaa'íjca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een nej ní naíjmi'ica a'uxíjten.

²³ Ayee pu 'een jín huaríj í niyá'upua mej mi miyen che'atá mena'a rí'i tinaatá'an ineetzi matíj majta rí'i tiratá'aca me'íjna í niyá'upua. Ajta, a'íjn ti caí rí'i tinaatá'aca ineetzi, i nej yaujra'an pú'een, a'í pu ajta caí rí'i tiraatá'aca í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

²⁴ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e, ja'atí ti na'a ti ayén ranamua a'ij nej tí'ixa, ajta ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a, a'íjna í ja'atí, ayée pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Capu ja'anáj puajtzi raci'ti a'iné a'í pu ari huirájraa a'u ti ayén tiye'eci'itíche'e ti huámi'ini. A'í pu ajta ari a'uun a'uteájrupi a'u ti ayén yé'eci'iti ti ruuri á'ara'ani.

²⁵ 'Ayee nu tzáahuatí'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Ayee pu teja'uré'enejsin, jee xaa ne'u. Ayee pu ari teja'uré'ene a'ájna xicájra'an ti jetzen ayén tihua'aci'ti a'ímej í mej meri huácuii mej mi miyen ráanamua a'ij nej tí'ixa inee, i nej yaujra'an pú'een í Dios. Majta a'íme í mej miyen ra'ancuré'asin a'ij mej tí'ijnamujran, a'í mú rusén jime'e ruuri muá'aju'u.

²⁶ 'A'iné ru jetze pu ayén rusén jín ruuri í Dios, a'í pu ayén naatá'a ineetzi i nej yaujra'an pú'een nej ni niyen che'atá nena'a ne jetze rusén jín ruuri.

27 A'í pu hui ajta naatá'a nej ni ne'íjna jín antínmua'aréere ná'ara'ani nej ni hua'uxíjte'en í teite a'iné nee nu neajta teáata'a jetze airánnejte.

28 'Caxu se'íjna jín rí'í tiyé'useijra, a'iné aj pu teja'uré'enejsin matíj mena'a pua'amé í mej meri huácuii, ayée mú ranamuajran netí'ij hua'utájeeve.

29 A'uu mú e'itajú'un a'u mej e'evé'enámi'ihuaajmee. Majta a'íime, í mej rí'í titetiújcha'íca'a, a'í mú e'itajú'un mej mi ruuri muá'ara'ani. Mí majta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íca'a, a'í mú e'itajú'un nej ni niyen hua'uxíjte'en tí ij ayén puaíjtzí tihuá'aci'íti.

A'ij tí te'anxájta í ya'upuáara'an, ajta a'ij tí huataújmua'a a'ij tí ríci í yaujra'an

30 'Capu rí'íri nej niyen tí'itíj huáruuren neseíj nena'a, sino ayée nu che'atá nena'a huá'axíjte'e a'ij nej tí'ijnamua í niyá'upua jemi. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e a'ij nej tihuá'axíjte'e a'iné canu niyen rahuauca nej niyen ríci a'ij tí tina'aráanajche sino ayée nu ríci nej ni niyen rí'í tiraatá'an a'íjna tí yen neja'uta'íteca'a.

31 'Tí pua'a neseíj nena'a niyen tiu'utánxaj, canu niyen tzáahuati'ira'a jín niyen tiu'utánxajta.

32 Mí ajta, seíj pu ayén tineetéxajta ineetzi, neajta inee, ayée nu ramua'aree tíj na'a a'ij tí tí'inexa ineetzi, ayée pu tzáahuati'ira'a jín tí'inexa a'íjna.

33 'Mú'een xu seica huata'áiteca'a í Juan jemi. A'í pu ajta tzáahuati'ira'a jín tejámuaatá'ixaa ineetzi jime'e.

34 Capu hui ayén ruxe'eve'e tí ja'atí ayén tí'inexajta ineetzi.

'Mí neajta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í Juan tí ij Dios ayén tejámuaatá'uuni'í.

35 Ayee pu a'atzu tiu'utévai a'íjna í Juan tíj tatzari tí á'ataa, tí ajta nain japua huatátzave'e'jye'í. Seajta mú'een, ayée xu a'atzu huataúra'a sej siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej ra'ancuré'a a'ij tí a'ín tiu'utaxájtaca'a.

36 'Tí'ití pu jaítze'e ruxe'eve'e caí a'ij tí tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Juan. A'íjna tí Dios ayén jín tinaa'íjca nej ni niyen ne'íjna jín te'ará'asten í nej neri niyen ne'íjna jín ríci, a'í pu ajta tí'ivaire'e sej sí siyen ráamua'aree tí ayén neja'uta'íteca'a a'íjna í niyá'upua.

37 Ajta a'ín í niyá'upua tí ayén neja'uta'íteca'a, a'í pu ajta naatéxajtaca'a ineetzi jime'e. Mú'een xu caí ja'anáj ráanamujri'í tí tiu'uxájtaca'a. Caxu seajta ja'anáj rují'í jín raaseíj a'ij tí 'een.

38 Caxu seajta ra'ancuré'asin a'ij tí a'ín tiu'utaxájtaca'a a'iné caxu na'ará'astijre'esin ineetzi, Dios tí neja'uta'íteca'a.

39 'Mú'een xu aujca'aneecan jín tiú'ujmua'ate se'íjna jetze í yu'uxari a'iné ayée pu tejamuá'amítiejte'e sej se'íjna jetze yaú'ítiee xá'aju'un a'ij sej ye'í huárini sej sí rusén jín ruuri xá'ara'ani. A'í pu hui a'ín pú'een í yu'uxari tí jetzen té'eyu'usi'í a'ij mej tiu'utaxájtaca'a ineetzi jime'e.

40 'Mí seajta mú'een, caxu á'ujca'ane sej siyen na'ará'astijre'en ineetzi nej ni amuaatá'an sej sí rusén jín ruuri xá'ara'ani.

41 'Capu ne jetze ruxe'eve'e tí pua'a teví ayén rí'í tinaatá'an.

42 Mí seajta mú'een seicié xu tí'imua'atze. Nee nu niyen ramua'aree sej caí hui raxí'eve'e í Dios í a'amua tzajta'a.

43 'Ayee nu 'een jín ave'ecáane niyá'upua jetze me'ecan. Mí seajta mú'een, caxu na'ancuré'evi'íti. Aru tí pua'a ja'atí runiúucajtze'en jín mú a'uvé'eme'en, mú'een xu xaa ra'ancuré'evi'íti se'íjna.

44 '¿A'iné tí'irí'iri sej tzáahuati'ira'a jín té'antzaahuate'en tí pua'a siyen rí'í tiu'utaúra'an rujímua'a sena'a, seajta caí tí'ítese'e sej ráahuauni tí Dios rí'í tejámuaatá'an? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'iri.

⁴⁵ Caxu siyen mú'een tí'imua'atze nej tejá'amuaxajtzi'iran í niyá'upua jemi. A'ii pu a'ín pú'een í ti tejá'amuaxajtzi'iran a'íjna í Moisés teecan, í sej siyen rachú'eve'e ti a'ín a'amua japua niuuni.

⁴⁶ Tí pua'a siyen té'atzaahuat'e se'íjna jemi í Moisés, ayée xu seajta ná'antzaahuat'enche'e ineetzi se'íjna jime'e ti a'ín ayén neetzi jime'e ra'utéyu'uxaca'a.

⁴⁷ ¿A'iné sej si caí rá'atzaahuat'e a'ij ti a'ín tira'utéyu'uxaca'a? ¿A'iné tí'iri'iri sej siyen rá'antzaahuat'en a'ij nej inee tejámuaatá'ixaate'esin? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

6

Jesús pu tihua'umí a'ímej í mej anxíj vi'ira'a ará'axcaa

(Mt. 14:13-21; Mr. 6:30-44; Lc. 9:10-17)

¹ A'atzu a'ateevi'i, tí'iquí Jesús a'uun u jetze pújme'en antáara í jaj japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Galilea. Ayee pu ajta téja'arájtehuaa tíjn Tiberias.

² Jéihua mú teite a'ucíj jamuan a'iné mu'uri raaseíj me'íjna ti huápi'i ruxe'eve'e ti ayén tihua'uhuaa a'ímej í mej tí'icucui'ica'a.

³ Aj pu'i Jesús a'ánna a'ujnéj jirí japua. An pu a'utayéijxi, majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

⁴ Pu'uri vejli'itaca'a a'ájna xicájra'an mej jetzen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e ti Dios hua'irájtuaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecantaca'a.

⁵ Tí'ij jí Jesús ayén huanéereajraa. Tí'ij i hua'useíj mej e'evé'uju'uca'a í teite. Aj pu'i Jesús a'ín Felipe ayén tiu'uta'íhua'uri'i tíjn:

—¿A'uné teyé'enanán í pan í mej racua'ani a'íime í teite?

⁶ Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús a'ij ti rini. Mí ajta, ayée pu 'een jín raata'íhua'uri'i í Felipe ti ij ayén raaseíj a'ij ti rini.

⁷ Felipe pu ayén tiu'utaniú tíjn:

—Tí pua'a tiyen tí'ituaave'e a'achú mej ramuá'itijca aráhuaca máxcira'i jime'e, capu a'í na'a ci'ipe tej ti pan huánanan tej ti naíjmi'ica tiu'umín.

⁸⁻⁹ Aj pu'i seíj ti jamuan á'uche'ecane'e, a'íjna í Andrés ti juutzeájra'an pú'een í Simón, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Yé pu pa'ari'i huatéjvee. Anxívica pu hui pan tícha'í, ajta hua'apuaca í hua'ité. Mí ajta, capu a'atzu ci'ipe mej mi naími'i tiú'ucua'ani.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjn:

—Setá'aj hua'uta'aíjte'en í teite mej a'ujrá'asixi'in.

Ayee pu 'een jín ayén raataxájtaca'a a'iné jeíhua pu huá'ixaata'aca'a a'ujna. Majta a'íime í teteca, a'úu mú a'uráaseajraa. Ayee mú ará'asijme'e a'achú cumu anxíj vi'ira'a méyee majta méyee.

¹¹ Aj pu'i Jesús ra'ancuré'e'ípi í pan. Ajta rí'i tiraatateújtzi'ire í Dios jemi. Ajta hua'uré'e'ípi'í a'ímej í mej a'ucaíjme'ecaa a'achú ti seíj raxí'eve'eca'a. Ayee pu che'atá na'a hua'uré'e'ípi'í í hua'ité.

¹² Mat'íj ruxiéehua tiú'ucuaa, ayée pu tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjhua'ane'e tíjn:

—Setá'aj raaré'e'ípi'ín í ti avé'eturaa. Ché'e caí tí'itíj a'uvá'itzi'in.

¹³ Mat'íj mi raaré'e'ípi'í. Ayee mú te'evé'ejiste'axi í sicíri jetze a'íjna í pan ti avé'eturaa mej tiú'ucuaa.

¹⁴ Majta a'íime í teite, mat'íj miyen raaseíj me'íjna í Jesús ti ayén huaríj, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Ayee xaa ne'u tí'ayajna, amí pu hui a'ín pú'een a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ti ayén yé nu'u uvé'enejsin íiyen chaanaca japua.

15 Ajta a'íin Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a í ru tzajta'a mej miyen raaxí'epi'intare mej a'ire'enejsin mej mi ca'anéri jín tiraa'íjcate'en ti a'íin te'enteárute í rey jime'e. A'íj pu jín, ayén ajtáaa. A'uu pu jirí japua a'ujnéj ruseíj.

Jesús pu antamé japuan í jaj ti ve'ée

(Mt. 14:22-27; Mr. 6:45-52)

16 Tí'íj huaré'eciéenajme'eca, a'úu mú a'ucáane a'utí e'leve'e'ástime í jaj a'íime í mej Jesús jamuan á'ujjhua'ane'e.

17 A'uu mú baarcu jetze atéeci. Matí'íj mi antacíj u jetze pújme'en u Capernaúm. Pu'uri huaré'etica'arijme'e. Ajta a'íin Jesús, capu mé'e já'ahua'aca'a.

18 Ca'anín pu jín huá'eecaca'a. Ajta pu'uri á'ujruurejca'a í jaj.

19 Matí'íj aujú'ucaa a'achú anxíj, o arájsevi kilómetros, matí'íj mi raaseíj ti e'evé'eme'ecaa a'íjna í Jesús. Jaj japua pu huamé'ecaa. Jé'ecan mú tiu'utátziin.

20 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu a'íin pú'een. Caxu tí'itziine'e.

21 Matí'íj mi miyen huateújca'ane mej mi miyen ra'ateájtuaani í baarcu jetze. Camu a'achú a'ateevi'i me'uun a'utanéj a'ájna a'u mej a'uju'ucaa.

A'íi mú nu'u rúhhuamen me'íjna í Jesús

22 Majta a'íime í teite í mej a'uun u jetze pújme'en e'etiújsej í Jesús jemi, a'íi mú a'uun a'uteájturaa.

Yee ruijmua'a yee, ayée pu tihua'amitíejte'eca'a ti seíj na'a e'ecáve'eca'a í baarcu, ajta ti a'íin Jesús caí a'íjna jetze ateájraa huá'a jamuan í mej jamuan á'ujjhua'ane'e, sino rujímua'a mu'u antacíj.

23 Matí'íj mi seica me'uun újhuiixi í baarcu a'ájna vejli'i a'u mej tejá'ucuaa í teite tí'íj Jesús rí'i tiraatá'a í Dios. A'uu pu é'eme'ecan í baarcu, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Tiberias.

24 Matí'íj mi a'íime teite miyen ráamua'areeri'i ti nu'u caí ajta a'uun á'ucatii u Tiberias a'íjna í Jesús, majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e. Matí'íj mi me'íjna jetze atéecijxi a'íjna jetze í baarcu ti ti'imu'íi. Seica mú atéecijxi seíj jetze, majtáhua'a í seica, seíj jetze mú mijta atéeci, mej mi me'uun a'atanén u Capernaúm, mej mi me'uun ráahuauni me'íjna í Jesús.

Jesús pu a'íin pú'een í pan í mej jín ruuri muá'ara'ani

25 Matí'íj ráateu me'újna u jetze pújme'en a'alaguun jetze, aj mú mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Rabí, ¿a'anajni yé perá'a peyujna?

26 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Caxu se'íjna jín nehuauhuau se'íjna jín sej tiu'uséij a'íj nej huaríj í sej jín a'íj te'utaseíj sino ayée xu 'een jín nehuauhuau se'íjna jime'e sej ráacua se'íjna í pan, seajta sej temua'a naa titéju'uxai.

27 Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en sej si se'íjna huamuá'itín í cua'ira ti a'uvaíjtzí sino setá'aj siyen tiu'umuári'en sej si se'íjna huamuá'itín í sej jín huateújvairé'en tíj na'a rusén jime'e. Neajta inee, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, nee nu ne'íjna amuaatá'asin a'iné a'íin Dios ti niyá'upua pú'een, a'íi pu a'íjna jín tinaa'íjca.

28 Matí'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni hui ruxe'leve'e tej tiyen te'íjna jín huárini a'íj ti tí'ijxe'leve'e í Dios?

29 Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Ayee pu tí'ijxe'leve'e í Dios sej siyen ná'antzaahuate'en ineetzi ti Dios neja'uta'íteca'a.

30 Matí'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿Tí'itájni jín piyen ríci ti huápi'i ruxe'leve'e tej ti tiyen raaseíj, tej ti te'íjna jín muá'antzaahuate'eni iA'iné pej pi piyen ríci?

³¹ Tavaújsimua'aci'i mú miyen ráacua me'íjna ti nu'u maná pú'een me'újna a'u ti caí é'eti'itijca'a. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “A'í pu nu'u hua'utá'a mej me'íjna huácua'ani í cua'ira ti nu'u júte'e é'eme'ecan.”

³² Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti caí a'íjn pú'een í Moisés teecan ti ayén hua'utá'a a'íjme á'amuyaya'upuaci'istemua'a mej ráacua'ani í cua'ira ti júte'e é'eme'ecan. Capu xaa ne'u, sino niyá'upua pu ayén amuaatá'asin sej si huateújvaire'en se'íjna jime'e í cua'ira ti tzáahuati'ira'a jín júte'e é'eme'ecan.

³³ 'A'iné nee nu a'íjn pú'een í cua'ira ti Dios jemi é'eme'ecan, neetzi pu jemi ajta é'eme'ecan. Nee nu júte'e e'icaanej nej ni hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

³⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj piyen taatá'an pe'íjna í cua'ira tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

³⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu a'íjn pú'een í ti jetzen é'eme'ecan í cua'ira í mej jín huateújvaire'en mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. Ja'atí ti na'a ti neetzi jemi ve'eré'enen, capu ja'anáj i'icuatá a'ame. Ajta, ja'atí ti na'a ti ayén na'ará'astijre'en ineetzi, capu ajta ja'anáj huata'í'imi, sino Dios pu rusén jín raatá'asin.

³⁶ 'Neajta inee, ayée nu neri tejámuaatá'ixaa sej seri neseij ineetzi. Mí seajta mú'een, caxu té'atzaahuate'e.

³⁷ Matíj mena'a pua'amé í ti Dios naatátuiire'esin, a'íjme mú ve'eré'enejsin ineetzi jemi. Ajta ti pua'a ja'atí ayén neetzi jemi ve'eré'enen, canu ja'anáj raar'é'iti.

³⁸ 'Canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen huárini a'ij nej neseij nena'a tí'ijxe'eve'e sino nej ni niyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

³⁹ Ajta, ayée pu tí'ijxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a ti caí seíj á'uveti a'íjme í mej ve'eré'ene ineetzi jemi sino nej ni naíjmi'ica japua huániuuni a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁰ 'Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ijxe'eve'e í niyá'upua ti ayén tiráaci'iti ti ruurican jín huateáuran tíj na'a rusén jime'e ja'atí ti na'a ti ayén tirá'amitiejte'e ja'atí nej pírici, ajta ayén tiná'astijre'e ineetzi. Neajta inee, ayée nu ra'ajjájsin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'an ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

Muaújniuste a'íjme í mej Israel jetze ajtémecan

⁴¹ Majta a'íjme í mej Israel jetze ajtémecan, matí'ij mi autéjhuii mej runiúuste'e rujímua'a me'íjna jime'e ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'íjn pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej.

⁴² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'íjn pú'een í Jesús ti ajta yaujra'an pú'een a'íjna í José? ¿Ni qui tecaí huá'amujte í táàtajra'an, ajta í náànajra'an? A'iné tijtá ne'u. A'íj pu jín, ¿a'iné tí'iri'iri ti a'íjn ayén tí'ixajta ti nu'u júte'e e'icaanej?

⁴³ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Caxu hui siyen ché'e runiúuste'e.

⁴⁴ Capu ri'irí ti ja'atí ayén ve'eré'enen ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacá ca'aníjra'a raatá'an ti ij ayén huárini. Neajta nu niyen ra'ajjájsin huá'a tzajta'a í mej meri huácuii a'ájna xicájra'a ti jetzen nain jín te'entipúa'ajte.

⁴⁵ 'Ayee mú tira'uyú'uxaca'a a'íjme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tijín: “Dios pu nu'u ayén tihua'umua'aten naíjmi'ica.” Ja'atí ti na'a ti ayén ranamua í ru tzajta'a a'ij ti tí'ixa í niyá'upua, ajta ti ayén ráaruuren a'ij ti a'íjn tí'ijxe'eve'e, a'íj pu ve'eré'enejsin ineetzi jemi.

⁴⁶ 'Capu ayén huataújmua'a ti ja'atí ari raaseíj a'íjna í niyá'upua sino inee, i nej ne'uun a'uvé'emej a'u ti a'íjn é'eseijre'e, nee nu neri raaseíj í niyá'upua.

47 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén té'antzaahuate'en a'ij nej ti'ixa, a'í pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

48 Nee nu ne'ín pú'een í cua'ira ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

49 'A'amua'huáacixa'astemua'aci'í mú ráacua me'íjna í maná a'ujna já'ahua'a a'u ti caí é'ti'itijca'a. Majta á'iyen mú huácuii.

50 Mí ajta, yé pu seijre'e a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tí pua'a ja'atí ráacua'ani a'íjna, capu ja'anáj mi'ini.

51 'Nee nu ne'ín pú'een a'íjna í cua'ira ti júte'e e'icaanej, ti jetzen airáninei í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tí pua'a ja'atí ayén ráacua'ani a'íjna í cua'ira, a'í pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Ajta, a'íjna í cua'ira, a'ii pu a'ín pú'een í nej ratéhua'ira'a, í nej neajta ratámua'í'ivajta huá'a jetze me'ecan matíj mena'a mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua mej mí ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

52 Majta a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan, ca'anín mú jín autéjhuii mej tí'ihuaúrixaate'en. Miyen tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti a'ín ja'atí ayén nu'u ruhuá'ira'a taamín?

53 Aj pu i Jesús, ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejámuaatá'ixaate'esin. Tí pua'a secaí ráacua'ani i nehuá'ira'a, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte, ajta ti pua'a secaí raayé'en i nexuure'e, caxu rusén jín ruuri xá'aju'un.

54 A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ayén raayé'en i nexuure'e, a'í pu ayén ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu niyen ra'ajjásin a'ájna xicá'ra'an ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

55 'Ayej tí'ayajna xaa ne'u. A'í pu nehuá'ira'a, a'ín pú'een í ti cua'ira jetzen airáninei í mej tzáahuati'ira'a jín ruuri muá'ara'ani í Dios jemi. Ajta a'íjna, a'ii pu xaa ne'u a'ín pú'een í jaj í mej tzáahuati'ira'a jín iraayé'en mej mí caí ché'e ruxiéemiste'e í Dios jemi.

56 A'atí ti na'a ti ayén ráacua'ani i nehuá'ira'a, ajta ti ayén raayé'en i nexuure'e, a'í pu huateáturaasin ineetzi jemi. Neajta nu niyen che'atá nena'a huateáturaasin í jemin.

57 'A'í pu ayanna neja'uta'íteca'a í niyá'upua ti i'irúuri. Neajta nu ne'íjna jetze aránca'ane nej ni ruuri ná'ara'ani í niyá'upua jemi. Ajta a'ín í ja'atí ti ayén tí'icua'a ineetzi jemi, a'í pu ayén che'atá na'a neetzi jetze arájca'ane ti ij a'ín ruuri á'ara'ani í Dios jemi.

58 A'ii pu a'ín pú'een í cua'ira ti júte'e e'icaanej. Tahuáacixa'astemua'aci'í mú miyen ráacua me'íjna í maná. Majta huácuii. Mí ajta, a'ín ti ayén racua'aca a'íjna í cua'ira ti neetzi jetze airáninei, a'í pu ruurican jín huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

59 Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tí'ij a'uun tihua'amua'atejca'a a'u mej e'tiújse'irihua'a a'ujna u Capernaúm.

A'ij mej tiu'umuá'aj a'íme í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

60 Matí'ij me'íjna huánamuajri'i, ayée mú mu'ití tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tíjín:

—A'ij pu pua'a taatá'a ti ayén ti'ixa. Jé'ecan pu hui muári'eri tej tiyen yaú'itíee tá'ara'ani.

61 Ajta a'ín Jesús, ayée pu rú'umua'areereca'a mej miyen runiúuste'ecaa. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿Ni a'ij pua'a amuaatá'a nej niyen tejámuaatá'ixaa?

62 Ari ti pua'a siyen naasej ineetzi, i nej teáata'a jetze airánnejte, nej ni a'uun a'ujnén júte'ímua a'u nej amuacáí á'ucatíi.

63 A'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu jetzen airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani. Mí ajta, capu a'íjna jín tí'ivaire'e a'íjna ti jetzen airáninei í sej ratéhua'ira'a.

Capu a'atzu xaa ne'u. Mí ajta, a'íjna í niuucari í nej niyen tejá'amua'ixaate'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íí pu ca'aníjra'a naatá'a nej niyen tiu'utaxáj. Ajta, a'íj pu jetze airáninei í sej jín ruuri xá'ara'ani.

⁶⁴ Mí seajta mú'een, mu'íití xu caí té'atzaahuate'e.

Ayee pu tihua'utá'ixaa a'iné tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, a'íí pu rú'umua'areereca'a ja'atí ti pírici ti caí rá'atzaahuate'eca'a, ajta ja'atí ti pú'een ti Jesús jime'e tiu'utátuiire'esin.

⁶⁵ Ajta, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu 'een jín tejámuaatá'ixaa ti caí ri'irí ti ja'atí ayén huataújtuiire'en ineetzi jemi ti pua'a caí Dios amuacá ca'aníjra'a raatá'an ti ayén huárini. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶⁶ A'ajná'imua mu'íi mú miyen titeecáujxiehuataca'a mej mi caí ché'e jamuan á'ujujhua'ane'en.

⁶⁷ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tíjín:

—Ari mú'een, ¿ni seajta seri ajtácnicu ineetzi jemi?

⁶⁸ Ajta a'íin í Simón, ti ajta i'í Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástara'a, ¿a'atajni máaj jemin té'uju'un? Mú'etzi pu'u jemi seijre'e í niuucari í tej jín ruuri tá'ara'ani, tíj na'a rusén jime'e.

⁶⁹ Ayee tu hui rá'atzaahuate'e, teajta tiyen ramua'aree pej pe'ín pú'een i pej Dios jemi e'ícaanej, ti Dios ajta muaja'utétuaasin í rurí'iríinta'a.

⁷⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tíjín:

—¿Ni qui necaí niyen amua'antíhua'u mú'ejmi mi sej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase? A'iné nijta ne'u. Mí ajta, seíj ti mú'ejmi jetze ajtémecan, tiyaaru'u pu jetzen seijre'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷¹ A'íjna ti nu'u tiyaaru'u jetzen seijre'e, a'íí pu ayén huatamuá'a í Judás. A'íí pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Simón ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Ajta a'íin Judás, huá'a jetze pu ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. A'íí pu a'íin pú'een ti avíitzi jín tiu'utátuiire'esin a'íjna jime'e í Jesús.

7

Mat'íj tiu'uyé'este me'íjna jime'e mej avé'inaamua'asin

¹ Tíj na'a a'ájná'imua, a'úu pu a'uteájturaa í Jesús a'ujna u Galilea. Capu ché'e a'uun á'uche'ecane'e u Judea a'iné a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej a'uun é'echejca'a, ayée mú raxí'eve'eca'a mej raajé'ica.

² Pu'uri ajta vejli'itaca'a a'ájna mat'íj miyen tí'iyestehua'a me'íjna jime'e mej avé'uj'inaamua'asin, í mej Israél jetze ajtémecan.

³ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa í ihuáamu'a'ame'en í Jesús tíjín:

—Patá'aj hui piyen huiirájra'ani peyujna pej pe'uun á'ura'ani a'ujna u Judea, mej mi a'íime í mej mú'etzi jamuan á'ujujhua'an miyen raaseíj a'íj pej rici pe'íjna jime'e ti hui huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'íj te'utaseíj.

⁴ Tí pua'a hui ja'atí ayén raxí'eve'e mej mi mé jéjre'e miyen ráamu'a'ati, capu ayén avíitzi jín tí'imuarí'e. A'iné ayée pej hui rici pe'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e, naa pu xí'epi'ín pej piyen á jéjre'e huatá'aseijrata huá'a jemi, mat'íj mena'a pua'amé mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. —Ayee mú tiraata'ixaa.

⁵ Majta a'íime í mej ihuáamu'a'ame'en pú'eene'e, camu majta rá'antzaahua me'íjna í Jesús.

⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capúu xi a'ájna teja'uré'ene ti huaxí'epi'ín ineetzi jemi nej ni ne'uun a'utanén. Aru mú'ejmi jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén í'ixi'epi'ín.

⁷ Capu hui a'atzu ri'iri mej amuájcha'hire'e í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. Mí majta xaa ineetzi menéjcha'hire'e me'ijna jime'e nej caí niyen a'ij pua'a tihuá'axajta mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'ii.

⁸ Setá'aj se'uun a'ujnéen a'ánna a'u mej tejé'eyeste. Caxí nu a'um'é na'ame inee nej ni ne'uun íjii teja'uvé'emua'ariive'en a'iné capu xi ayén teja'uré'ene ti ari huaxí'epi'in.

⁹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i a'uun a'uteájturaa a'ujna u Galilea.

Jesús pu avítzi jín a'uun a'ujnéj

¹⁰ Mí ajta a'íin, ayée pu huaríj. Matí'ij a'ucíj í ihuáamua'ame'en mej mi me'uun tejá'uyesten, a'íi pu ajta u á'ume. Capu ruseírata u á'ume, sino avítzi pu'u jín u á'ume.

A'íi mú rahuauhuau í Jesús a'íime í mej Israél jetze ajtémecan

¹¹ Majta me'ín í mej me'uun tejé'eyestehua'a, a'íi mú rá'ixi'eeri'ireca'a me'ijna í í Jesus. Miyen tí'ixáata tíjín:

—¿A'uné a'ij 'een a'ijna í ja'atí?

¹² Jéihua mú a'ij pua'a tí'ixajtacaa a'íjna jime'e í Jesús huá'a tzajta'a í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a. Seica mú miyen tí'ixajtacaa tíjín: “Rí'í pu tí'itevij.” Majta seica miyen tí'ixajtacaa tíjín: “Capu a'atzu. A'íi pu hui huá'acuanamua í teite.”

¹³ Majta, capu ja'atí ayén á'ujca'anejca'a ti ayén ruseírata tiu'utaxájta a'íjna jime'e í Jesús a'iné mehuá'atziine'eca'a a'íimej í mej tí'itíj jín antiújmua'areereca'a a'íime jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

Jesús pu tihua'umuá'ate matí'ij tí'iyestehua'a

¹⁴ Matí'ij meri já'ita'a ujú'uncaa í mej tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús a'uun a'uteájrupi teyujta'a. Tí'ij jí a'utéjche ti tihuá'umua'aten í teite.

¹⁵ Jé'ecan mú rí'í tira'utaseíj a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a. Ayee mú tí'ij'ixaate'eca'a tíjín:

—¿A'iné tí'iri'iri ti a'íin caí ja'anáj tí'ihuaújmua'ate, a'íi pu raayí'ti ti ayén tí'ihuá'umua'aten?

¹⁶ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu a'ij tirájteu neseíj a'ij nej tihuá'amua'aten sino a'íi pu ayén tinaatá'a a'íjna ti yé neja'uta'íteca'a.

¹⁷ Tí'í pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén naatá'a nej niyen tí'imua'ataca ca'ín neseíj nena'a a'ij tirájteu.

¹⁸ A'íjna ti ayén tí'ixaxa'a a'ij ti a'íin na'a tirájteu ruseíj, ayée pu 'een jín ayén rici ti ij rí'í tiu'utaúra'an ruseíj.

'Mí neajta inee, ayée nu ne'ijna jín tí'imuari'e nej ni niyen rí'í tiraatá'an ne'ijna ti yen neja'uta'íteca'a. Tí'í pua'a hui ja'atí ayén á'ujca'ane ti ayén huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íi pu xaa ayén ramua'aréeren ti pua'a Dios ayén tinaatá'a nej niyen tí'imua'ata ca'ín neseíj nena'a a'ij tirájteu.

¹⁹ ¿Ni caí a'íin Moisés teecan ayén amuaatátui a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Aa ni'ijta ne'u. Mí seajta mú'een, capu ja'atí ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén araúrasten a'ij ti a'íin niuucari tí'ixa. ¿A'iné 'een jime'e siyen tí'ijxe'eve'e sej naajé'ica?

²⁰ Majta a'íime í mej me'uun ajteáxireca'a, ayée mú titeetaniú tíjín:

—Tiyaaru'u pu mú'eetzi tzajta'a seijre'e. ¿A'ataani hui ayén tí'ijxe'eve'e tí'ij muáaje'ica?

²¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Seij nu'u jín niyen huaríj ti ayén huápi'i ruxe'eve'eca'a. Ajta a'íin amuaatéjteu naíjmi'ica. Jé'ecan xu avé'ejí'istaxi.

²² Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire se'ijna jime'e ti Moisés teecan ayén amuaata'aíj sej nu'u ra'antisíjchixi'in í naviira'an. Jee xaa, capu Moisés teecan jetze huanéj, sino Dios pu

ayén raateájtuaa a'ímej jemi í á'amuyaya'upuaci'istemua'a. A'íj xu jín siyen ra'antisí'iche í naviira'an í uneece'i ti teáata'a se'ájna xicájra'an sej jetzen ruse'upi.

²³ Ayee xu 'een jín tí'ijri'ire sej si caí auté'itzen se'ájna jemi í niuucari ti Moisés teecan raateájtuaa. Tí pua'a ayén 'een, ¿a'iné 'een jín si níniu'ucacu ineetzi jemi se'ájna jime'e nej niyen nain jín raarújte se'í ja'atí ne'ájna xicájra'a sej jetzen ruse'upii?

²⁴ 'Xaatapuá'ajta sej siyen tihuá'axijte'e a'íj ti tejamuá'amitiejte'e. Mí seajta mú'een, ayée xu huárini sej si siyen tihua'uxíjte'en a'íj ti tiraavíjte'e tzáahuati'ira'a jime'e.

Jesús pu jíme'en tí'ixa a'utí é'eme'ecan

²⁵ Jíme'en pu'u ayén tiraataxájtaca'a, aj mú mi seica miyen autéjhuii mej tí'ihuaúrihua'u. Miyen tíjín:

—¿Ni caí a'íin pú'een í mej miyen jíme'en tí'itese'e mej raajé'ica?

²⁶ Yee pu hui jéjre'e huatéjvee tihuá'ixaate'e. Mí majta, camu a'íj tí'ijee. ¿Ni qui meri miyen raamuá'a tíjín: “A'íi pu a'íin pú'een í Círíistu'u”?

²⁷ Mí teajta iteen, teen tu hui ramua'aree a'u ti é'eme'ecan te'íjna í ja'atí. Mí ajta a'íin í Círíistu'u, tí'ij a'íin yé uvé'enen, capu ja'atí ramua'aréeren a'u ti é'eme'ecan a'íjna. —Ayee mú tí'ixajtaca'a.

²⁸ Ajta a'íin Jesús, aúche'e pu tihuá'amua'atejca'a u teyujta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jee xaa ne'u, ayée pu hui tí'ayajna sej nemua'ate, seajta siyen ramua'aree a'u nej é'eme'ecan. Canu nese'í nena'a yé ve'ecáane sino ti yé neja'uta'íteca'a, a'íi pu nain jín ayén tí'ijri'ire. Capu tí'ihua'ítzi í jemin. Mí seajta mú'een, caxu ramua'ate a'iné caxu rá'astijre'e.

²⁹ Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate a'iné a'úu nu é'eme'ecan í jemin. A'íi pu hui ajta yen neja'uta'íteca'a.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utatése mej raatéevi'i. Mí ajta, capu ja'atí ayén raatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene, a'ájna ti jetzen huaxí'epi'íntari'ihuaca'a ti ayén huámí'ini.

³¹ Majta a'íime í mej jemin e'etiújsej, mu'ití mú miyen rá'antzaahua. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí'ij yé uvé'enen a'íjna í Círíistu'u Dios ti ra'antíhua'u, ¿ni qui jaítze'e ayén a'íjna jín ríni ti huápíi ruxe'eve'e caí amíjna mi ja'atí?

A'íime fariseos mú nu'u xantaaru'u huata'áiteca'a mej raatéevi'i me'íjna í Jesús

³² Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'unamuajri'i a'íimej í teite mej miyen xahuaani'i mú jín tiú'j'ixaate'e. Matí'ij mi a'íime í mej tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seica huata'áiteca'a a'íimej í mej me'uun tí'icha'íi mej mi raatéevi'i.

³³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Canu ché'e á'ateeri mú'ejmi jemi a'iné pu'uri vejli'i nej ni ne'uun a'ujnéen ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a.

³⁴ Mú'een xu nehuauni, aru caxu mé'e nejé'eteuni. Ajta, capu rí'iríista a'ame sej se'uun a'ujnéen a'u nej a'íj éene'e na'ame.

³⁵ Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta teyujta'a, ayée mú tiú'j'ihua'uraca'a tíjín:

—¿A'uquí hui a'umé a'u ti caí rí'irí tej tiyen yé'uteuni? ¿Ni qui a'uun se'íj chuéjra'a japua a'umé huá'a jemi í teite í mej a'ucíjxi huá'a tzajta'a a'íime í mej Grecia é'eme'ecan? ¿Ni qui hui ajta ayén tihuá'amua'aten a'íimej í mej Grecia é'eme'ecan?

³⁶ ¿A'iquí huataújmu'a'a a'íjna í niuucari ti jín tej nu'u rahuauuni, teajta nu'u caí rateuni, ti ajta nu'u caí rí'irí tej a'uun á'uju'un a'u ti a'íj éene'e a'ame? —Ayee mú tiú'j'ihua'uraca'a.

Jesús pu hua'utá'ineesin mej mi jemin ve'eré'enen

³⁷ Tí'ij ari te'entipua'arijme'eca í mej tí'iyeste, a'ájna xicájra'an ti jaítze'e ruxe'eve'eca'a í mej me'íjna jetze tí'iyestehua'a, aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi huá'a tzajta'a. Aj pu'i ayén ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tí pua'a hui ja'atí ayén ruxiéemiste'e a'íjna jime'e ti caí urarí'ene'e jín huateájturaa í Dios jemi, ché'e a'ín ayén ve'eré'enen ineetzi jemi nej ni niyen ca'aníjra'a tiraatá'an.

³⁸ Aye pu che'atá na'a raruuren a'íjna í ja'atí ti ayén na'ará'astijre'esin ineetzi a'ij ti té'eyu'usil'í í yu'uxari jetze tijín: “A'íj pu jetzen airáninei í tzajta'an temua'a naa a'íjna í jaj ti jetzen araujca'anen a'íjna í ti jín ruuri a'ame. Ayej seíire'e a'ame tíj jetzen airáami'íye í jaj.” —Aye pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ A'íjna í niucari tijín “jaj”, ayé pu huataújmu'a'a tijín: í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti Dios raateájtuaaniiche'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej rá'antzaahua. Aye pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús a'iné capu xi'é je já'ahua'aca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna jime'e ti a'ín Jesús caí xi a'uujnéj u júte'e ti ij Dios ayén án ye'ecájrati í ipuari japua.

Capu xi huá'amitiejte'eca'a í teite ja'atí ti píríci a'íjna í Jesús

⁴⁰ Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'í ti ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a seica í teite tijín:

—Ayej hui xaa ne'u ti'ayajna ti a'ín pú'een ti ayén tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, í tej tiyen rachú'eve'e.

⁴¹ Majta seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'íi pu hui a'ín i'í píríci ti i'í Ciríistu'u.

Majta seica miyen tiú'íhua'uraca'a tijín:

—¿A'iné hui tí'irí'iri ti a'ín Ciríistu'u ayén a'uun é'eme'ecanta u Galilea?

⁴² ¿Ni caí ayén té'eyu'usil'í í yu'uxari jetze ti nu'u a'ín Ciríistu'u ayén airaújnejite'esin a'íjna jetze í teitestemua'ame'en í David teecan? Ajta nu'u ti a'uun é'eme'ecanta a'ame a'uujna u Belén, a'u ti a'ín David teecan e'echéjme'e. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴³ A'íj mú jín já'íta'a a'utacíj í teite me'íjna jime'e í Jesús. Seica mú seicié tí'ixajta'a. Majta seica seicié.

⁴⁴ Seica mú miyen raxí'eve'eca'a mej miyen raatéevi'í. Mí ajta, capu ja'atí ahuaújca'ane ti rajví'í.

Camu nu'u rá'atzaahuate'eca'a í Jesús a'íime í mej títetaté'eca'a

⁴⁵ Matí'ij mi a'íime í mej tí'icha'íi u teyujta'a, a'úu mú a'uré'ene huá'a jemi í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, majta í fariseos jemi. Matí'ij miyen tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'iné 'een jín secaí ye'eráavi'iti?

⁴⁶ Majta a'íime í mej tí'icha'íive, ayé mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí ayén tí'ixaxa'a tíj amín tí'ixaxa'a.

⁴⁷ Aye mú tiu'utaniú a'íime í fariseos tijín:

—¿Ni ajta ari ayén amuáacuanamua mú'ejmi?

⁴⁸ ¿Ni caí seíj ti tí'íta'ajite'e ari rá'antzaahua a'íjna, na'ari seíj ti téjmi jetze ajtémecan í tej fariseos pú'een?

⁴⁹ Majta í teite í mej me'uun e'etiújseire'eca'a, camu a'atzu yaú'itie a'ij ti té'eyu'usil'í a'íjna jetze í niucari Moisés teecan ti raateájtuaa. Dios pu ari hua'uxíjite amíime. —Aye mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í fariseos.

⁵⁰ Ajta a'ín Nicodemo, a'íjna ti ari í Jesús jemi a'atáne'ca'a, tíj ajta seíj pú'eene'e ti huá'a jetze ajtémecan, ayé pu tihua'utá'ixaa tijín:

⁵¹ —Capu ayén tiraavíjite'e tej tiyen ra'uxíjite'en tí'ij puájtzi ráaci'iti. Aye pu té'axa í yu'uxari jetze í tej jín tí'ajta ti ayén nu'u ruxe'eve'e tej nu'u tiraalíhua'u amuacaícan jín telíjna í ja'atí tej ti ráamua'aree a'ij ti tí'itíj jín ríci. ¿Ni caí ayén ti'ayajna?

⁵² Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni hui mú'ee pe pajta pe'uun é'eme'ecan u Galilea? Aúuhuauchi í yu'uxari jetze pej pi piyen ráamua'aree ti caí ja'atí a'uun é'eme'ecan u Galilea ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

⁵³ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a. Matí'ij mi a'ucíjxi a'u ti seíj é'eche.

8

A'íjna í 'íita'a ti huaújxana'acire

¹ Ajta Jesús pu a'uun á'ume jirí ti a'utacá'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Aceituunajemi.

² Tapuá'arijme'eca pu a'uun a'ujnéj teyujta'a. Majta mú jeíhua teite ajteáxireca'a í jemin. Aj pu'i a'ujyeíjxi ti i tihua'umua'aten.

³ Majta a'íime í mej jetzen tiu'ujmua'ate í niuucari í mej jín tí'aijta, majta a'íime í fariseos, a'íi mú seíj e'eráavi'iti í 'íita'a. Ayee mú tiraatéevi'i tí'ij auj ayén rijcaa í 'íita'a ti ruxána'acira'ate'eca'a. Matí'ij mi raata'aíj ti a'uun já'ita'a a'utéchaxin mej mi raaseíj í teite.

⁴ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús tijín:

—Maestru, ayée mú yeehui tiraatéevi'i amíjna mi 'íita'a tí'ij auj xana'acira'ate'eca'a.

⁵ Ajta a'íin Moisés, ayée pu yeehui titaata'aíj a'íjna jetze í niuucari ti raateájtuaa ti ayén ruxe'eve'e tej nu'u tetej jín raajé'ica. Ari mú'ee, ¿a'iné yeehui pajta ti'ixa?

⁶ Ayee mú me'íjna jín tiraata'íhua'uri'i mej mi me'íjna jín ra'antimuá'itin a'ij ti a'íin ti'itíj jín tihua'utá'ixaate'esin. Ayee mú rahuauca'a me'íjna í mej jín tiraaxájtzi'i.

Ajta a'íin Jesús, a'íi pu aicaújtutzi. Aj pu'i a'utéjche ti ruxité jín ra'uyú'uxa á chuaata'a.

⁷ Maúche'e mú tí'ira'íhua'uraca'a. Aj pu'i Jesús ayén huatéechaxi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a hui seíj mú'een ja'anáj caí a'íjna jín ayén auté'itze í á'amuamua'atziira'a jime'e, ché'e a'íin ja'atí amuacaí raatatú'a í tetej jime'e. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁸ Ajtahua'a pu aicaújtutzi. Ajta ra'uyú'uxaca'a á chuaata'a.

⁹ Majta a'íime, jime'en mu'u miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, matí'ij mi me'uun tíhuui, seíj majta seíj, amuacaícan a'íjna ti jaítze'e vásta'a. Tí'ij jí a'íi na'a í Jesús a'uun a'uteájturaa jamuan a'íjna í 'íita'a ti a'uun já'ita'a a'utéveeca'a.

¹⁰ Aj pu'i Jesús huatéechaxi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—'íita'a, ¿a'uné hui a'ij mé'een a'íime? ¿Ni caí mé'e ja'atí ti ayén ti'itíj jín mú'eetzi jetze tí'ijpua'ajte'e?

¹¹ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, capu yeehui ja'atí ayén neetzi jetze ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu neajta inee ti'itíj jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'esin. Patá'aj á'ura'ani. Capej hui ché'e piyen pe'íjna jín te'uté'itzeaar'an. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jesús pu hua'atátzavi'i a'íime í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua

¹² Tí'ij ajtahua'a ayén tihua'utá'ixaa í teite í Jesús, ayej tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een í tatzari ti jín huáneeri'i huá'a japua naíjmi'ica í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'atí ti na'a hui ti nee jamuan á'uche'ecane'en, capu ja'anáj ayén tíca'amiste'e á'uche'ecane'e a'ame, sino ayée nu yeehui raateájtuaani í jemin ne'íjna í tatzari í ti jín ruuri á'ara'ani.

¹³ Matí'ij mi a'íime fariseos miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pej piyen aseíj tité'axajta. A'íj pu yeehui jín caí ti'itíj vaire'e a'ij pej tité'axajta aseíj.

¹⁴ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tijín:

—Tí pua'a niyen neseíj tí'inxajta, aúche'e pu yeehui tí'ivaire'e nej niyen tí'inxajta neseíj a'íjna jime'e nej niyen ramua'aree a'u nej a'arájraa, neajta niyen che'atá nena'a ramua'aree a'uj nej a'umé. Mí seajta mú'een, capu yeehui a'ij tejamuá'amitiejte'e, a'u nej a'arájraa, na'ari a'u nej a'umé.

15 Ayee xu siyen sena'a huá'axijte'e a'ij sej rujímua'a tirájteuve. Mí neajta inee, canu ja'atí íjii á'axijte'en.

16 Aru, ti pua'a hui niyen ja'atí á'axijte'e, aúche'e pu ayén tiraavíjte'e nej niyen ríci a'iné canu neseíj niyen a'ij tirájteu, sino a'íi pu ayén naatá'a a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

17 Ayee pu yeehui té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niuucari í sej jín tí'ajta ti ayén nu'u tí'ivaire'e ti pua'a mehuá'apua miyen tí'itíj jín tí'iteújxajtajme'en.

18 Nee nu yeehui ne'ín pú'een seíj í nej niyen tí'inxajta neseíj. Ajta yeehui í seíj ti ayén tineteáxajta, a'íi pu a'ín pú'een í niyá'upua ti íiyen neja'uta'íteca'a.

19 Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'uné yeehui a'ij 'een ti ayá'upua pú'een?

Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjín:

—Caxu yeehui nemua'ate ja'atí nej pú'een. Caxu seajta ramua'ate í niyá'upua. Tí pua'a siyen nemua'ajcaa, ayée xu yeehui seajta tí'ijmua'ate í niyá'upua.

20 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús tí'ij auj tihua'amua'atejca'a a'ujna teyujta'a, a'ájna vejli'i a'u mej yé'ese'iri í tumin. Mí majta í teite, capu ja'atí ayén tiraatéevi'i a'iné capúu xi a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze ti jetzen Jesús huámi'ini.

“A'u nej a'umé, capu rí'irí sej se'uun á'uju'un”

21 Ajtahua'a pu Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu yeehui ne'uun a'ujnéjsin, seajta mú'een xu nehuauni ineetzi. Ajta, caí Dios tejámuaatá'uuni'ira. Mú'een xu cui'ini se'íjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Capu rí'irí sej se'uun a'ujnéen a'u nej a'ujnéjsin inee.

22 Mat'íj mi miyen tí'itíúrihua'uri'i a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a tíjín:

—¿A'iné yeehui huataújmua'a a'íjna í niuucari ti nu'u caí rí'irí tej te'uun a'ujnéen a'u ti nu'u a'ujnéjsin? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'ín huaújje'ica?

23 Aúche'e pu ayén tihua'a'ixaate'eca'a tíjín:

—Mú'een xu hui yúuci pújme'en é'eme'ecan. Neajta inee, júte'e nu é'eme'ecan. Mú'een xu yeehui huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Neajta inee, canu niyen huá'a jetze ajtémecan.

24 Ayee nu hui niyen amuaatá'ixaa ti pua'a caí ayén Dios tejámuaatá'uuni'ira, mú'een xu cui'ini se'íjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi. Tí pua'a yeehui secaí siyen té'antzaahuat'e'en nej ne'ín píríci a'ij nej tí'ixa, mú'een xu xaa cui'ini se'íjna jime'e sej auteájturaa í Dios jemi.

25 Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani yeehui pej pú'een?

Ajta Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Nee nu ne'ín pú'een í nej niyen jime'en tejá'amua'ixaate'ecaa tíj na'a jéjcuá imuá ti yú e'iré'ene.

26 Jéhua nu neri tí'ixajtamí'i mú'ejmi jime'e, neajta niyen ne'íjna jín amua'uxijte'en. Mí ajta a'ín ti yen neja'uta'íteca'a, a'íi pu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. Neajta nu hui niyen tihua'ixaate'e a'ímej í mej yen japuan seijre'e íiyen í chaanaca japua a'ij nej niyen tí'raanamujri'i ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

27 Majta a'íime, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti tihua'a'ixaate'eca'a, ti ayén jime'en raxa ti ya'upuáara'an pú'een.

28 A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Set'íj yeehui aj neja'utavén ineetzi í nej teáata'a jetze airáme'ecan, aj xu si ramua'aréeren ja'atí nej pú'een, seajta xu ramua'aréeren nej caí neseíj nena'a a'ij tirájteu a'ij nej tejámuaatá'ixaa sino ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'a a'ij ti niyá'upua ayén tinaamuá'ate.

29 A'íjna ti hui yen neja'uta'íteca'a, a'íi pu neetzi jemi seijre'e. Capu ayén ruséntacan naatéjtuaa a'iné ayée nu yeehui tí'ij pína'a niyen tí'ijri'ire a'ij ti tira'aránanajche.

³⁰ Majta a'ñime í teite, tí'ij Jesús auj ayén tihua'a'ixaate'eca'a, mu'ití mú miyen rá'antzaahua.

Jíme'en í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, majta a'ñime í mej ravaire'e a'íjna ti a'ij pua'a'een

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa a'ñimej í mej Israel jetze ajtème'ecan í mej majta rá'antzaahua tijín:

—Tí pua'a hui siyen te'utáviicua'i sej si siyen tira'ará'astijre'en a'ij nej tejá'amua'ixaate'e, aj xu xaa siyen tité'ujujhua'ane'e xá'aju'un ineetzi jamuan.

³² Mú'een xu seajta yeehui ramua'aréeren se'íjna ti nain jín ayén ti'ayajna. A'íj xu jín ruxiéehua á'ujujhua'ane'en xá'aju'un.

³³ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Teen tu yeehui Abraham teecan jetze airáne. Catu yeehui ja'anáj seica jemi ca'anéeri jín tiu'utévai. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné auj tí'iri'iri pej piyen tí'ita'ixaate'e tej nu'u taxiéehua á'ujujhua'ane'e tá'ara'ani?

³⁴ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ja'atí ti na'a ti ayén te'uteáturaave'en í Dios jemi, a'ñi pu ca'anéeri jín tí'imuari'e a'íjna jemi ti a'ij pua'a'een.

³⁵ Ajta a'ñin ti ca'anéeri jín tejé'emuari'e a'u mej é'eche í teitestemua'ame'en a'íjna ti tí'ira'aijte'e, a'ñi pu caí a'uun rusén jín huateáturaasin a'ujna. Majta a'ñin ti yaujra'an pú'een, a'úu pu yeehui huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e.

³⁶ 'A'íj pu jín, ti pua'a niyen huárini inee, i nej neajta yaujra'an pú'een, nej ni amua'irájtuaani sej si ruxiéehua á'ujujhua'ane'en, ayée xu xaa ne'u ruxiéehua á'ujujhua'ane'e xá'aju'un, tzíte'e.

³⁷ Nee nu hui niyen ramua'aree sej se'íjna jetze airáne se'íjna í Abraham teecan. Mí seajta mú'een, xu'uri siyen á'ujca'ane sej siyen naajé'ica se'íjna jime'e sej caí ché'e ranamuajracu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e.

³⁸ Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e a'ij nej yeehui neri ne'uun tejá'useij í niyá'upua jemi. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a tí'ijri'ire a'ij sej seajta tiráanamujri'i í ruyá'upua.

³⁹ Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Teen tu yeehui rájya'upuaca'a te'íjna í Abraham teecan.

Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui siyen yaújmua'ame'en pú'eene'en a'íjna í Abraham teecan, ayée xu che'atá sena'a rí'i titetiújcha'ñi a'ij ti a'ñin ajta rí'i tí'itiújcha'ñica'a.

⁴⁰ Ayee pu i éene'e, xu'uri siyen tiraaxí'epi'intare sej naajé'ica. Neajta inee, nee nu ne'ín pú'een seij ti ayén tejámuaatá'ixaa a'íjna ti ayén ti'ayajna, í nej neajta niyen ráanamujri'i ne'íjna jemi í Dios. Capu yeehui ayén tí'ijri'irejca'a a'íjna í Abraham teecan.

⁴¹ Ayee xu siyen a'ij pua'a titetiújcha'ñi a'ij ti ajta ríci í á'amuaya'upua.

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tijín:

—Catu yeehui huanú'ihuaca'a huá'a jetze í mej rusej'tajmee patíj mú'ee. Seij pu'u yeehui a'ñin pú'een í tej rájya'upua. A'ñi pu yeehui a'ñin pú'een í Dios.

⁴² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui a'ñin Dios á'amuaya'upua pú'eene'en, mú'een xu nexí'eve'e xá'aju'un a'iné a'úu nu a'uvé'emej í jemin. Canu yeehui nesej nena'a niyen a'uvé'emej sino a'ñi pu yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ ¿A'iné 'een jín secaí nejaú'itie a'ij nej tejá'amua'ixaate'e? Caxu xaa ne'u yaú'itie a'iné secaí ahuaújca'ane sej ra'ancuré'an a'ij nej tí'ixa.

⁴⁴ Mú'een xu yeehui se'íjna jetze ajtème'ecan í tiyaaru'u. A'ii pu a'ñin pú'een í á'amuaya'upua. Seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jín siyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í á'amuaya'upua. Tíj na'a ti huatasej're í teáata'a ti yú e'iré'ene, a'ñi pu

yehui tí'itecui'ica. Capu ja'anáj tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájtaca'a. A'íi pu yehui nain jín tí'ihua'itaca. Tíj na'a ti ayén tí'ihua'i, a'íi pu jetzen airáninei í tzajta'an a'íjna ti hua'itzi pú'een. Ayej xaa ne'u, a'íi pu a'ín pú'een ti tí'ihua'itaca. Ajta tíj na'a ti hua'itzi pú'een, a'íj pu jetzen airáninei.

⁴⁵ 'Mí neajta inee, ayée nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íj xu jín, caxu yehui ná'atzaahuate'e.

⁴⁶ ¿Ni se'j mú'ejmi jetze ti ajtémecan ayén ti'itíj jín ná'axijte'e a'íjna jime'e nej ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi? A'iné capu rí'irí sej siyen huárini, ayée pu huataújmu'a nej niyen tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a ayén, ¿a'iné yehui 'een jime'e secaí ná'atzaahuate'e?

⁴⁷ Aye nu tejá'amua'ixaate'e. A'íjna ti Dios jetze ajtémecan ayén rá'astijre'e a'ij ti tí'ixa í Dios. Seajta mú'een, ayée xu 'een jín caí siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej caí Dios jetze ajtémecan.

Ciríistu'u pu amuacá huatase'jre caí a'íjna í Abraham teecan

⁴⁸ Majta a'íime í mej tí'aijta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni yehui caí ayén ti'ayajna a'ij tej tí'ixa pej piyen Samaria é'eme'ecan, ajta tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a se'jre'e?

⁴⁹ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu tiyaaru'u neetzi tzajta'a se'jre'e sino nee nu rí'í tiratá'aca í niyá'upua. Seajta mú'een, ayée xu méjca'i tinúutache ineetzi.

⁵⁰ Mí neajta inee, canu yehui nese'j nena'a niyen rahuahuau ti ja'atí rí'í tinaatá'an, sino se'j pu'u xaa ayén rahuahuau. A'íi pu yehui a'ín pú'een ti tzáahuati'ira'a jín ayén tiraaxí'epi'intare'en.

⁵¹ Aye nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij nej tí'ixaxa'a, capu yehui ja'anáj raci'ti ti huámi'ini.

⁵² Jíme'en mu'u miyen ráanamujri'i, aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tu'uri yehui ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tiyaaru'u pu mú'etzi tzajta'a se'jre'e. A'íi pu yehui Abraham huamí'i, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u yehui tí'ixa ti ayén nu'u, ti pua'a ja'atí ayén tirá'astijre'e a'ij pej tí'ixa, ti nu'u caí ja'anáj mí'ini.

⁵³ ¿Ni tzaa yehui piyen jaítze'e ve'ecán jín ti'itíjvee caí í ti'itíj ti jín ti'itéveeca'a í tayá'upua í Abraham? A'íi pu yehui xaa huamí'i. Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi mú majta huácuui. Ari mú'ee, ¿a'iné petí'ixa a'atani pej pírici?

⁵⁴ Ajta a'ín Jesús, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu yehui tí'itíj vaire'e ti pua'a niyen nese'j té'antzaahuate'e. A'íi pu a'ín pú'een ti ayén rí'í tinaatá'aca í niyá'upua, a'íjna í sej jíme'en siyen tí'ixa yee a'íi pu a'amua Dios pú'een.

⁵⁵ Seajta mú'een, caxu yehui ramua'ate. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate. Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e yee canu ramua'ate, ayée nu tí'ihua'itaca setíj mú'een. Mí neajta inee, nee nu xaa ramua'ate, neajta niyen rá'astijre'e a'ij ti tí'ixaxa'a.

⁵⁶ Ajta yehui a'íjna í Abraham ti á'amuya'upua pú'een, a'íi pu huataújtemua'ave a'íjna jime'e ti ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ayén raase'j ja'anáj xicájra'an nej jetzen nain jín antínmu'a'areere. A'íi pu xaa raase'j, ajta a'íjna jín huataújtemua'ave.

⁵⁷ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿Ni tzaa yehui piyen raase'j pe'íjna í Abraham teecan? Capu a'ij tí'irí'iri, a'iné capej xi piyen hua'apuate japuan tamúáamuata'a nine'ira'a rájcha'íi.

⁵⁸ Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús tíjín:

—Aye nu tzáahuati'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e. Tí'ij caí xi Abraham huase'jre, nee nu neri se'jre'eca'a.

⁵⁹ Jíme'en mu'u miyen tiráanamujri'i, aj mú mi tetej titú'utu í mej jín raateátu'asixi'in. Ajta a'ín Jesús huateú'avaataca'a. Aj pu'i a'uun huirájraa a'ujna teyujta'a.

9

Jesús pu raarújte ja'atí ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a

¹ Tí'ij a'uun a'atamé'ecaa, Jesús pu ja'atí huasej ti aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a.

² Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Maestru, ¿a'atani yeehui ayén auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén te'aracúuni'i huanú'ihua? ¿Ni qui a'ín auteájturaa ca'ín í vaújsimua'ame'en?

³ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu yeehui ja'atí auteájturaa í Dios jemi. Capu amíjna ja'atí ayén auteájturaa, camu majta í vaújsimua'ame'en. Ayee pu yeehui tiráaruu ti ij ayén huatasejre'en í jemin a'ij ti Dios tiraayí'ti a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

⁴ Ayee pu ruxe'eve'e tí'ij auj tújca'ari tzajta'a pítí'irici tej tiyen te'íjna jetze tiu'umuári'en Dios ti jín ayén yen neja'uta'íteca'a. Pu'uri yeehui a'ájna teja'ur'é'enejsin ti huatética'ari. Capu ché'e rí'iríista a'ame a'ájna ti ja'atí ayén tiu'umuári'en.

⁵ Ijii, netí'ij nauj niyen huaca íiyen chaanaca japua, ayée nu tí'ivaire'e huá'a tzajta'a í teite tíj tatzari ti jín huá'a japua huáneeri'i mej mi miyen tí'tíj huasej matíj mena'a pua'amé í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i, a'ín á chuaata'a e'erájtztzee. Ajta, ru'íjci'e jín rajrú'une í xarij. Aj pu i ra'arápítijri'i á j'i'seáara'an jetze a'íjna ti arácun.

⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aricu yeehui, u pá'ume'en pe'újna a'u ti jé'ejmuaa ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Siloé.

(Ayee pu huataújmu'a a'íjna í niuucari tijín: ti huata'ítí'ihuaca'a.)

Aj pu'i u á'ume a'íjna í ja'ati, ajta acáujista'ante. Tí'ij jí mú a'uvé'emej. Pu'uri ayén atáneerica'a.

⁸ Majta a'íime í mej á vejli'i a'uchéejme'ecaa a'u ti é'echejca'a a'íjna í ja'ati, majta a'íime, í mej mejmí'i miyen rasejrac'a a'íjna auj limojna huauca'a, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—¿Ni caí yeehui a'ín pú'een ti ayén a'uun a'utacái á'aye'i ti ij limojna hua'utáhuavii í teite?

⁹ Seica mú miyen tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'ín pú'een. Majta seica miyen tijín:

—Capu yee a'ín pú'een, sino ayée pu'u na'a seijre'e tíj a'íjna.

Ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pú'een.

¹⁰ Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í pete'atáneereca'a?

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'íjna yeehui í mej miyen ratamuá'amua tijín: Jesús, a'í pu xarij huateáru'une, tí'iquí yeehui na'arápítijri'i yé nejí'í jetze. Aj pu'i ayén tinaata'a'áj nej nu'u ne'uun u á'ume'en ne'újna Siloé, a'u ti jé'ejmuaa nej nu'u ni aránja'usixi'in. Netí'ij yeehui ni u á'ume, neajta aránja'usixi. Aj nu ni niyen mé úuneereca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné a'ij 'é'en a'íjna í ja'ati?

Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Canu yeehui mé'e yé'emua'aree.

A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'í mú chueere'e, majta camu a'ij tirájteuve a'ij mej rici

¹³ Matí'ij mi ya'uví'tí me'íjna ti aracúuni'i a'ímej jemi í fariseos.

¹⁴ Ajta, ayée pu a'ájna pítí'irijcaa a'ájna xicájra'an jetze mej jetzen ruse'upi tí'ij Jesús ayén raateáru'une í xarij, ajta tiráhuuaa.

15 A'íj mú jín, a'íime í fariseos majta miyen tiraata'íhua'uri'i a'íj ti a'ín te'atáneereca'a. Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yehui na'arápítijri'i yé nej'í jetze. Neajta niyen aránja'usixi. Ajta íjii, nee nu yehui neri mé únee.

16 Majta í mej huá'a jetze ajtème'ecan í fariseos, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yehui a'uun é'eme'ecan í Dios jemi a'íjna a'iné capu ayén rá'astijre'e a'íjna jime'e í xicaj tej jetzen tase'upi.

Majta seica miyen tijín:

—¿A'iné yehui tí'iri'iri ti ja'atí ayén huárini ti huápi'i ruxe'eve'e ti pua'a ayén nu'u te'uteáturaavecaren í Dios jemi?

A'íj pu jín, seica mú seicié tí'ixajtaca'a. Majta í seica, seicié mú majta tí'ixajtaca'a. Camu naími'i ruxí'ej mena'a miyen tí'ixajtaca'a.

17 Mat'íj miyen majtáhua'a tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Pajta mú'ee, ¿a'iné yehui petí'imua'atze ja'atí ti p'írici?, a'iné a'í pu timuáahuaa pej pi atáneereca'a.

Ajta a'ín ja'atí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yehui Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

18 Majta a'íime í mej a'uun tí'aijta teyujta'a, camu rá'antzaahua ti ayén aracúuni'i huanú'ihuaca'a, ti ari huarúj ti i ari atanee íjii, icu. Mat'íj mi miyen hua'uta'aíjtaca'a mej mi u a'uvé'uju'un í vaújsimua'ame'en.

19 Ayee mú tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa yehui a'ín pú'een á'amuayauj? ¿Ni a'ín pú'een sej siyen tí'ixa yee aracúuni'i pu huanú'ihuaca'a? ¿A'iné yehui auj tí'iri'iri ti ari mé únee?

20 Majta a'íime í vaújsimua'ame'en, ayée mú tiu'utaniú tijín:

—Ayee tu xaa ramua'aree ti a'ín tayauj p'írici, teajta yehui ramua'aree ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a.

21 Mí teajta iteen, catu xaa ne'u ramua'aree a'íj ti 'een jime'e ti ayén ari mé únee nusu ja'atí ti ayén raarújte. Setá'aj yehui siyen tiraata'íhua'u a'iné, pu'uri vástaca'a. A'í pu ajta ruseíj tiu'utaxájtaca'a.

22 Ayee mú 'een jín tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en a'iné mehuá'atziine'eca'a a'íimej í mej a'uun teyujta'a tí'aijta, í mej majta meri miyen tiraaxí'epi'intare mej mi ru'irá'ite me'újna teyujta'a ja'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj yee Jesús pu nu'u a'ín pú'een í Círíistu'u ti Dios ra'antíhua'u.

23 A'íj mú jín miyen tiu'utaxájtaca'a í vaújsimua'ame'en yee matá'aj raata'íhua'u me'íjna a'iné a'íjna í hua'ayauj pu'uri vástaca'a.

24 Majtahua'a mú miyen raatajé me'íjna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen pena'a rí'i tiraatá'an í Dios. Pajta caí yehui piyen rí'i tiraatá'acaren pe'íjna í ja'atí a'iné a'í pu ateáturaave í Dios jemi.

25 Ajta a'ín, ayée pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yehui ayén ateáturaave í Dios jemi nusu caí, canu xáahuí a'atzu ramua'aree, sino ayée nu xaa ramua'aree nej amuacá aracúuni'i. Mí neajta íjii, nee nu hui mé únee.

26 Mat'íj mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné ye'í muáaruu? ¿A'iné ye'í timuáahuaa pej pi yehui atáneere?

27 Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nu'uri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu náanamujri'i. ¿A'iné 'een jime'e siyen raxí'eve'e nej neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Tij seajta mú'een siyen raxí'eve'e sej seajta jamuan á'ujuhua'ane'en.

28 Majta miyen jeíhua mú a'íj pua'a tiraata'ixaa tijín:

—Aa neti'ijta ne'u. Mú'ee pej yehui pe'ijna jamuan á'u'che'ecan, tzíte'e. Teajta iteen, teen tu tiyen rá'astijre'e te'ijna í Moisés teecan.

²⁹ Teen tu yehui tiyen ramua'aree ti Dios ayén jamuan tiu'uxájtaca'a í Moisés. Ajta, jíme'en a'ijna í ja'ati, catu yehui a'atzu ramua'aree a'u ti é'eme'ecan.

³⁰ Aj pu'i ayén tiu'utaniú a'ijna í ja'ati tijín:

—¿Ni caí ne'u icu? Mú'een xu caí ramua'aree a'u ti é'eme'ecan. Mí ajta, a'ín ayén naarújte nej ni niyen atáneere.

³¹ Ayee tu yehui ramua'aree ti Dios caí ayén ranamua ja'atí ti ayén ateáturaave í jemin. Dios pu xaa ayén ranamua a'ijna í ja'ati ti ayén rana'amiche, ajta ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

³² Capu yehui ja'anáj ja'atí ayén tiráanamujri'i ti seij ayén raarújte a'ijna ti aracúuni'i huanú'ihuaca'a ti ij ayén atáneerica'a á'ara'ani.

³³ Tí pua'a hui caí Dios jemi é'eme'ecantacache'e, capu a'ij riníche'en ti naarújte'enche'e ineetzi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁴ Majta a'íime miyen tiraata'ixaa tijín:

—Nain pej jín auteájturaa í Dios jemi mú'ee, tíj na'a pej yehui piyen huanú'ihuaca'a ti yú e'iré'ene. ¿Ni tzaa mú'ee piyen auté'aca'ane pej piyen titáamua'aten? —Ayee mú tiraata'ixaa.

Majta ru'irá'iteca'a.

Jesús pu nu'u hua'ajté'axi a'ímej í mej teyujta'a tí'ajta

³⁵ Ajta a'ín Jesús, ayej ráamua'areeri'i mej miyen ru'irá'iteca'a. Tí'ij ayén yá'uteu a'ijna í ja'ati, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni piyen rá'atzaahuate'e pe'ijna ti teáata'a jetze airaújneijte?

³⁶ Aj pu'i a'ín ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástara'a yehui, ¿a'atani a'ín pírici nej ni niyen rá'antzaahuate'en?

³⁷ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri yehui raasej. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna, a'í pu á jamuan ayén ti'ixa.

³⁸ Ajta a'ín tevi ayej tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, nee nu yehui muá'atzaahuate'e.

Aj pu'i raateánajcheca'a.

³⁹ Ajta a'ín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu yehui ne'ijna jín a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni hua'uxájte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, mej mi miyen atanéjne'ere a'íime í mej aracúcu'unijmee, mej mi majta yehui miyen aracúcu'unijmé'e muá'ara'ani a'íime í mej nu'u miyen atanéjne'e.

⁴⁰ Majta seica í fariseos, a'úu mú vejli'i a'uté'uuca'a. Matí'ij miyen ráanamujri'i a'ij ti tiu'utaxájtaca'a, matí'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'íi nu'u ye'í? ¿Ni tzaa yehui teajta iteen aracúcu'unijmee?

⁴¹ Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Tí pua'a yehui siyen aracúcu'unijme'eni ti ij caí ti'itíj a'ij tejamuá'amitiejte'e, capu ri'íríista á'ame'enche'e ti ja'atí ti'itíj jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en. Mí seajta mú'een, ayée xu yehui ti'ixa sej nu'u siyen atanéjne'e ti ij nain jín tejamuá'amitiejte'e. A'íj xu jín, seúche'e xu á'aturaave í Dios jemi.

10

A'ijna ti huá'ajye'emua, ajta a'u ti e'iténine'i

¹ Ayee nu yehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a ja'atí a'uun a'uteárute cáne'axi tihua'acúraa, ti pua'a caí a'uun a'uteárute a'utí e'iténine'i sino ti pua'a ancure'ara'ani í tejcuá jetze, a'í pu nahua'ari pú'een, ajta ti tí'itecui'ica.

² 'Mí ajta, a'íin ti yeehui a'uun a'uteárute a'u ti é'epueerta, a'ii pu a'íin pú'een ti huá'ajye'emua í cáne'axi.

³ Ajta a'íin ti tí'icha'íi a'u ti é'epueerta, a'íi pu tira'antácuune'esin tí'ij a'uun a'uteárute a'íjna ti huá'ajye'emua. Majta a'íime í cáne'axi, a'íi mú yeehui ranamua i niúucare'ara'an. Ajta a'íin ja'atí ayén huá'ajee a'ij mej ántea'arua seij ajta seij. A'íi pu ajta hua'irájajpua.

⁴ 'Tí'ij ari naíjmi'ica huirájáapuan í ruye'emua, a'íi pu huá'a cujta'a auumé'e a'ame. Majta a'íime amuacaí mú huajú'un muá'aju'un í jemin a'iné a'íi mú rá'aste a'ij ti a'íin tihua'ixaate'e.

⁵ Camu ja'anáj miyen huajú'u muá'aju'u jemin seij í mej caí ramua'ate. Camu xaa ne'u, sino muataúuruuna í jemin a'iné camu yeehui ramua'ate í niúucare'ara'an a'íjna í ja'atí í mej caí ramua'ate.

⁶ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Jesús a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime, camu yaú'itíee muá'araa a'ij ti a'íin tihua'utá'ixaa.

Jesús pu a'íin pí'rici í ta'anténine'i a'u mej a'uteárute cúrajta'a

⁷ A'íj pu jín, Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i í mej jetzen uteárute í cáne'axi u cúrajta'a.

⁸ Matíj mena'a mej miyen amuacaí huatasejre necaí inee, a'íi mú nahua'ari pú'eene'e, majta mej tí'itecui'ica. Mí ajta, a'íime í cáne'axi, camu yeehui huá'unamuajri'i a'ij mej tiu'utaxájtaca'a.

⁹ 'Nee nu yeehui ne'ín pú'een í ta'anténine'i. A'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute a'íjna jime'e ti ná'antzaahuate'en ineetzi, a'íi pu ruuri huateáturaasin tíj na'a rusén jime'e. A'íi pu yeehui ruxiéehua huiráaye'icaa a'ame, ajta uteáru'ípiche'e a'ame. Ruxiéehua pu rateuni í ti jín huateújvaire'en.

¹⁰ 'Ajta a'íin nahua'ari, ayée pu'u yeehui 'een jín u a'uvé'emej ti ij tiu'unáhua'an, ti ij ajta titéecui'ini, ti ij ajta naíjmi'ica antipúa'ajte'en. Mí neajta inee, ayée nu yeehui 'een jín mú a'uvé'emej mej mi ruuri muá'ara'ani, ti ij ayén tihua'aci'iti nain a'ij ti tí'iseijre'e í mej jín huataújtemua'ave tíj na'a rusén jime'e.

Jesús pu ayén tihua'amua'ate a'íjna jime'e í ti huá'ajye'emua

¹¹ 'Nee nu yeehui ne'ín pú'een i nej xí'epi'ín jín seijre'e, i nej neajta niyen huá'ajye'emua í cáne'axi. Neajta nu niyen huámi'ini huá'a jetze me'ecan.

¹² Ajta a'íin í mej raatá'a ti tiu'umuári'en, capu yeehui a'íin pú'een í ti huá'ajye'emua í cáne'axi. A'íj pu jín, ti pua'a raasej ti 'íira'ave e'evé'eme, a'íi pu án huajaúhua'axijsin, ajta huataúruuna. Aj pu'i, a'íin 'íira'ave huá'a tzajta'a a'uun a'uteáruti, ajta huaja'ucuíjxi'isin í cáne'axi.

¹³ Ajta a'íin í ja'atí ayén huataúruuna a'iné ayée mu'u raatá'a ti tiu'umuári'en na'a, ajta capu yeehui a'atzu jetzen ruxe'eve'e a'ij ti tihua'aruuren í cáne'axi, ícu.

¹⁴ 'Mí neajta inee, nee nu yeehui ne'ín pú'een i nej r'íi tí'ítevij, i nej neajta huá'ajye'emua í cáne'axi. Nee nu huá'amujte ne'ímej í cáne'axi. Majta a'íime í cáne'axi, a'íi mú yeehui nemua'ate ineetzi.

¹⁵ Ayee pu che'atá na'a nemua'ate í niyá'upua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a ramua'ate í niyá'upua. Neajta nu huámi'ini huá'a jetze me'ecan í cáne'axi.

¹⁶ 'Nee nu yeehui neajta huá'a cujta'a huaméj seica í cáne'axi í mej caí huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej íiyu seijre'e cúrajta'a. Ayee pu yeehui ruxe'eve'e nej ni niyen huaja'uvé'ejajpua. A'íi mú majta ra'ancuré'asin í neniucua. Naíjmi'i mú í cáne'axi, matíj mena'a pua'amé, a'úu mú seíre'e muá'aju'u seij tzajta'a í cúraa. Ajta, seij pu'u yeehui huá'a cujta'a a'umé'e a'ame.

¹⁷ 'Ayee pu yeehui 'een jín niyá'upua neetzi xe'eve'e a'iné nee nu huámi'ini nej ni neajtahua'a huatarún.

18 Capu ja'atí ná'ari'iraj ineetzi sino nexi'evi'ira'a nu jín mi'ini. Nee nu yeehui ne'ijna jín antínmua'aree nej ni niyen ahuánca'ane nej huámi'ini. Neajta ne'ijna jín antínmua'aree nej ni neajtahua'a huatarún. Ayee pu a'ijna jín tinaa'ijca í niyá'upua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

19 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Jesús, aj mú mi já'ita'a a'utacíj a'íime í mej a'uun tí'ajta huá'a teyujta'a í mej Israel jetze ajtème'ecan.

20 Mu'iití mú miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Tiyaaru'u pu yeehui tzajta'an seijre'e, ajta rutímua'i. Caxu siyen rá'atzaahuate'e.

21 Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui ri'irí ti ja'atí ayén tí'ixajta ti pua'a ayén tiyaaru'u tzajta'an seijre'e. ¿Ni tzaa tiyaaru'u ayén raayí'ití ti ayén yeehui raarújte'en ja'atí ti ayén arácun? Capu xaa ne'u. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e ja'atí ti pírici

22 Pu'uri a'atzu á'ateevi'ica tí'ij ari vejl'i pí'tí'irijcaa matí'ij miyen me'ijna jín tí'iyeste ja'anáj mej miyen tiu'utátui í teyuu. Pu'uri ajta a'ájna pí'tí'irijcaa ti huáseevi'i á'aye'i.

23 Ajta a'íin Jesús, a'úu pu á'uche'ecane'e a'ujna teyujta'a, a'u ti te'ejtétaavij ti Salomón rá'ajtaahuaca'a.

24 Majta miyen ajteáxi'reca'a í jemin a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Capej yeehui piyen tá'aviitze'e. Patá'aj piyen tzaahuati'ira'a jín taatá'ixaate'en ti pua'a pe'ín pú'een í Cirístu'u nusu pecái.

25 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui xaa neri amuaatá'ixaa. Seajta mú'een, caxu ná'antzaahua. A'ijna í nej jín niyen rici ti huápi'i ruxe'eve'e, ayée nu yeehui ne'ijna jín niyen rici niuucajtze'en í niyá'upua. Ajta, a'íi pu a'ijna jín ayén tí'inexa.

26 Mí seajta mú'een, caxu yeehui ná'atzaahuate'e a'iné caxu huá'a jetze ajtème'ecan í cáne'axi í nej huá'ajye'emua.

27 'Ajta a'íime í cáne'axi, ayée mú nenamua a'ij nej tihuá'ixaate'e. Nee nu yeehui huá'amuaajte, majta miyen ná'astijre'e ineetzi.

28 Ayee nu yeehui hua'atá'aca mej miyen ruurican huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Camu ja'anáj antipúa'ari; capu yeehui ri'irí ti ja'atí ayén ná'ajajpuani'i.

29 Ajta niyá'upua, í ti ayén naatátui a'íimej í cáne'axi, a'íi pu nain jín antiújmua'aree. Capu yeehui ajta ri'irí ti ja'atí ayén rá'ajajpuani'i.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'íimej í mej níniu'ucacu

30 'Teen tu naíjmi'i, seíj tu tena'a pírici í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús.

31 Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú tetej titú'utu mej mi me'ijna jín raateátu'asixi'ín.

32 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu neri jeíhua tejamuaataseíjrate a'ij nej rici ti i'i xí'epi'ín. ¿Tí'itájni si jín pí tinaateátu'asixi'isin? ¿Ni qui a'ijna jime'e nej raarújte, na'ari tí'itáj jín, ne'u?

33 Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu yeehui te'ijna jín muaateátu'asixi'isin pej piyen tí'itáj jín rici ti i'i xí'epi'ín, sino ayée tu 'een jín muaateátu'asixi'isin pej piyen a'ij pua'a tí'ixa í Dios jemi, a'iné mú'ee pepu'u, tevi pena'a pírici. Pajta piyen tí'aseijrata pej nu'u Dios pú'een. —Ayee mú tiraata'ixaa.

34 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni caí ayén té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti nu'u Dios ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej a'ímej jemi raateájtuaa í runiuuca? Ayen tijín: “Ayee pu nu'u yeehui ayén tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén hua'utamuá'a tijín: Diosi mej nu'u pú'een.”

³⁵ Dios pu ayén hua'utamuá'a a'íjna jime'e mej nu'u diosi pú'een. Ajta capu yeehui rí'írí tej tiyen ra'uré'uuna te'íjna ti ari té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

³⁶ 'Tí pua'a Dios ayén hua'utamuá'a, ¿a'íné tej tiyen raatámua'ati te'íjna ti niyá'upua huateúra'ate, ajta yen ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua? ¿Ni qui tiyen che'atá tena'a raatámua'ati a'ij ti Dios ari hua'utamuá'a í seica? A ni'íjtá ne'u. A'ij pu yeehui jín, ¿a'íné siyen se'íjna jín tí'inexajtzi'i se'íjna jime'e nej niyen tejámuaatá'ixaa yee nee nu ne'ín pú'een í yaujra'an í Dios?

³⁷ 'Setá'aj ná'atzaahuat'e ti pua'a yeehui niyen che'atá nena'a rijca a'ij ti ajta rici í niyá'upua, na'ari ti pua'a necaí nena'a, setá'aj caí ná'atzaahuat'e.

³⁸ Jee xaa, ti pua'a niyen nena'a rijca a'ij ti ajta a'ín rici, seajta secaí siyen ahuaújca'anen sej yeehui ná'antzaahuat'en, ayée nu tejámuaatá'ixaate'en setá'aj siyen sena'a té'atzaahuat'e se'íjna jime'e a'ij nej rici sej si siyen yeehui ráamua'aree, seajta yaú'itíee xá'ara'ani tej tiyen naími'i se'í tena'a píríci, í niyá'upua, neajta inee. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

³⁹ Majtahua'a mú miyen tí'ítese'eca'a mej mi raatévi'i. Mí ajta a'ín, huá'a jetze ajtáara.

Jesús pu antáara u jetze pújme'en játe'ana jetze í Jordán

⁴⁰ Aj pu'i a'uun antáara í Jesús u jetze pújme'en í játe'anara'an jetze a'ujna u Jordán. A'uu pu a'ará'a a'utí amuacaí a'ín huámuaí'ivijhuaca'a a'íjna í Juan. A'uu pu a'uteájturaa.

⁴¹ Majta mu'íití mú u e'iré'ene í jemin. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui ja'anáj ayén huaríj a'íjna í Juan tí'itíj mej jín a'ij tira'utase'íj a'íjna jime'e mej rí'i tiraateájtuaani í Dios. Mí ajta, tíj na'a mej miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e í Jesús, ayée pu yeehui ayén tí'ayajna. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴² Majta mu'íití mú me'uun huataújtuaa í Jesús jemi.

11

Jesús pu tiú'unamuajri'i a'íjna jime'e í Lázaro

¹ Ajta se'íj pu tí'icuí'ica'a ti ayén ántehuaaca'a tijín Lázaro. A'uu pu e'echéjme'e chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Betania. A'uu mú majta e'echéjme'e í juutzeájra'an, a'íjna í María, ajta í Marta í ti i'í cu'utzeáara'an.

² Ajta a'íjna í María, a'íi pu a'ín pú'een ti ra'avé'exíri'iri'i í tavástara'a a'íjna jime'e ti naa teáarí'e. A'íi pu ajta ra'anáhuatzí'iri'i í rucipúa jime'e í #cájra'an jetze. Ajta a'ín ihuáare'ara'an tí'icuí'icaa, a'íjna í Lázaro.

³ Matí'ij mi me'ín júutzimua'ame'en miyen tiraatániuucajte í Jesús tijín:

—Tavastara'a, a'íi pu yeehui tí'icuí'i a'íjna í pej raxí'eve'e.

⁴ Ajta a'ín Jesús, tí'ij ayén ráamua'areeri'i, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Capu yeehui a'íjna jín tijcuí'ineca'a ti i huámi'ini sino mej mi rí'i tiraatá'an í Dios. Ayee pu ajta a'íjna jín Dios ayén rí'i tinaatá'asin ineetzi, i nej yaujra'an pú'een.

Jesús pu jime'en tí'ixa a'íjna jime'e ti Lázaro huamí'i

⁵ Jesús pu huá'axe'eve'eca'a a'íjna í Marta, ajta í juutzeájra'an, ajta a'íjna í Lázaro.

⁶ Mí ajta a'ín, tí'ij ayén ráamua'areeri'i ti nu'u tí'icuí'i a'íjna í Lázaro, aúche'e pu a'uun a'uteájturaa hua'apua xicaj a'u ti a'ij éene'e á'aye'i.

⁷ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej jamuan á'ujjuhua'ane'e ayén tijín:

—Tiché'e yeehui teajtáhua'a te'uun a'atanén u Judea.

⁸ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Maeestru, capu xi yeehui a'achú á'atee mej miyen tiu'utése mej muaateátu'asixí'ín tetej jime'e. ¿Ni tzaa pajtáhua'a pe'uun a'atanéjsin?

⁹ Ayee pu tiu'utaniú a'íjna í Jesús tijín:

—¿Ni yeehui caí ayén á'atijti'i ti ayén huáneeri'i í xicaj jime'e a'achú cumu tamuáamuata'a hora japuan hua'apua? Capu ja'atí ayén te'ijcá'acata' a'ame ti pua'a auj néeriste'e á'uचे'ecane'en a'iné a'í pu jín mé úunee a'íjna jime'e ti huáneeri'i íiyen chaanaca japua.

¹⁰ Tí pua'a yeehui a'íin ja'atí ayén tíca'ari tzajta'a á'uचे'ecane'en, a'í pu xaa a'ijcá'acata' a'ame a'iné capu huáneeri'i. A'íj pu jín huatáci'ipe tej te'uun a'atanén.

¹¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui huatácu í ta'amiigu a'íjna í Lázaro. A'uu nu a'atanéjsin nej ni ráajisten.

¹² Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e tijín:

—Tavastara'a, ti pua'a yeehui ayén cutzú, a'í pu rí'i rujni.

¹³ Ayee pu tihua'ámitiejte'eca'a a'ímej ti Jesús a'íjna jín ayén tí'ixajtaca'a ti ayén Lázaro cujcaa ti ij huaújse'upe'en na'a. Mí ajta, a'íjna í ti Jesús ayén tí'ixajtaca'a, ayée pu huataújmua'a ti ayén huamí'i.

¹⁴ Aj pu'i ayén e'ehauritiéecan jín tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui huamí'i a'íjna í Lázaro.

¹⁵ Neajta nu niyen huatántemua'ave nej caí ne'uun a'utéveeca'a a'iné a'í pu tejámuaatéva'iri sej si siyen rá'antzaahuate'en set'ij raaseiiran a'ij nej huárini. Tiché'e yeehui te'uun á'uju'un a'u ti a'ij'é'en. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ Ajta a'íin Tomás í mej majta miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua pú'een, a'í pu ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í seica tijín:

—Tiché'e yeehui teajta te'uun á'uju'un tej ti tiyen jamuan huácu'ini.

Jesús pu ayén tihuaú'ixaa mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mej meri huácuui

¹⁷ Tí'ij Jesús a'uun a'ará'a u Betania, ayée pu ráamuá'areeri'i tijín pu'uri ayén á'atee a'achú cumu muáacua xicaj mej ra'avá'ana a'íjna í Lázaro.

¹⁸ A'uu pu vejli'i píjá'arici a'ujna u Jerusalén a'achú cumu huaíca kilómetros.

¹⁹ Mu'iití mú a'uun e'iré'ene a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan a'u mej'é'eche a'íjna í Marta, ajta a'íjna í María mej mi miyen hua'utéjpua'ajte'en í mej jín ruxieemíjte'e ti a'íin huá'ihuaara'a huamí'i.

²⁰ Tí'ij a'íin Marta ayén ráamuá'areeri'i ti nu'u Jesús e'evé'eme'ecaa, aj pu'i u á'ume ti ij ra'antinájche. Ajta a'íin María, a'úu pu a'uteájturaa u chí'ita.

²¹ Aj pu'i Marta ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástar'a, ti pua'a yeehui piyen yé huácatijche'e, capu mi'iníche'e í nejá'a.

²² Mí neajta inee, ayée nu yeehui ramua'aree ti Dios aúche'e ayén muaatá'asin tíj na'a a'ij pej tiraatáhuaviira.

²³ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'í pu yeehui ajtahua'a huatarújsin a'íjna í a'ihuáara'a.

²⁴ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Nee nu yeehui niyen ramua'aree ti ajtahua'a huatarújsin a'ájna xicájra'an ti jetzen nain te'entipúa'ajte, ti ajta Dios jetzen hua'ajjájpu naíjmi'ica í mej meri huácuui.

²⁵ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu yeehui ne'ín pírici i nej hua'ajjá'apuana ná'aye'i í mej meri huácuui, neajta nu niyen hua'atá'aca mej mi ruuri muá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén ná'atzaahuate'e ineetzi, ti pua'a a'íin ayén huámí'ini, aúche'e pu ayén ruuri a'ame.

²⁶ Ajta ja'atí ti na'a ti ayén rí'i tí'itíújcha'í, ti ajta ná'atzaahuate'e ineetzi, a'í pu caí ja'anáj mi'ini. ¿Ni qui piyen té'atzaahuate'e pe'íjna jime'e?

²⁷ Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Marta tijín:

—Jee xaa ne'u, nevástar'a. Ayee nu yeehui té'atzaahuate'e pej pe'ín pú'een í Ciríistu'u, pajta pej yaujra'an pú'een í Dios, pej yen chaanaca japua e'icánejsin.

Jesús pu nu'u huaújyeineca'a a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Lázaro

²⁸ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i u á'ume u chi'ita. Tí'ij i avíitzi jín ya'utajé í rujuu. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Pu'uri mé e'evé'eme í maestro. A'í pu yeehui muajé'echu'eve'e a'ujna.

²⁹ Jíme'en pu'u ayén tiú'unamuajri'i a'íjna í María, aj pu'i ca'anacan ájchee, ajta u á'ume í jemin.

³⁰ Ajta a'íjn Jesús, capúu xi a'uun a'uteáruteca'a u chajta'a sino a'úu pu'u aúche'e a'utéveeca'a a'utí Marta ye'entinájcheca'a.

³¹ Majta í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, a'úu mú e'eré'ete'ecaa u chi'ita jamuan í María mej mi miyen ra'anpuá'ajte'en í mej jín ruxieemijte'eca'a. Matí'ij miyen raasej ti a'íjn María ca'anacan ájchee, tí'iquí huirájraa u chi'ita, matí'ij mi me'ín raatavén. Ayee mú tiu'umuá'aj ti nu'u a'uun á'ume a'u mej ye'avá'ana í ihuáare'ara'an ti ij a'uun e'ehuaújyeinixí'ín.

³² Tí'ij María a'uun a'ará'a a'utí a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i raasej, ajta aítave a'u ti e'era'ícajme. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a yeehui piyen yé huatéveecache'en, capu ayén mí'iníche'e í nejá'a.

³³ Tí'ij i Jesús ayén raasej ti ruyeineca'a. A'í mú majta ruyeineca'a a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a, í mej majta jamuan huajú'ucaa. A'í pu jín jeíhua pu utéene í tzajta'an. Ajta jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a.

³⁴ Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné jetze seye'avá'ana?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú a'utá'iyi'i, tavástara'a; patá'aj yeehui ya'utéeseij.

³⁵ Aj pu'i huaújyeineca'a í Jesús.

³⁶ Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a tijín:

—Casi'i yeehui, jeíhua pu raxí'eve'eca'a.

³⁷ Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—A'í pu yeehui sej huarújte ti aracúuni'i. ¿Ni caí ayén tiraayí'itihua'a ti ij ayén raatá'an a'íjna í Lázaro ti caí huámí'ini?

Lázaro pu ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite

³⁸ Ajtahua'a pu utéene í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'u mej ye'avá'ana, a'u ti é'eteasta'a. Tetej pu a'itémuaaca'a a'ujna a'u ti a'utécun.

³⁹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui ra'antá'ín mi tetej.

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Marta, ti juutzeájra'an pú'een a'íjna ti huamí'i, tijín:

—Aru tavástara'a, a'ij pu pua'a yeehui teáarí'e, a'iné pu'uri ayén á'atee muáacua xicaj ti a'uun avé'enami'ihuaca'a.

⁴⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni caí yeehui niyen timuaatá'ixaa pej piyen raseijran í pej jín rí'í tiraatá'an í Dios ti pua'a piyen ná'antzaahuat'e'en? A'iné ni'íjtá ne'u.

⁴¹ Matí'ij mi miyen ra'antá'íj í tetej. Aj pu'i Jesús júte'e á'ujneereca'a, ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Dios pej neya'upua. Ayee nu yeehui ne'íjna jín rí'í timuaatá'asin ne'íjna jime'e pej peri náanamujri'i.

⁴² Nee nu yeehui ramua'aree pej piyen ja'anáj ti na'a nenamua. Mí neajta niyen tiu'utaxájtaca'a ne'íjna jime'e mej jeíhua yeré'vee í teite mej mi miyen rá'antzaahuat'e'en pej yeehui yen neja'uta'íteca'a.

⁴³ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús, aj pu'i ca'anín jín raatajé. Ayen tijín:

—Lázaro yeehui, patá'aj huiirájra'ani íye pua'acé.

⁴⁴ Aj pu'i huirájraa a'íjna í ti huamí'icaa. Aúche'e pu cá'ijcatzi'ihuaca'a í #cájra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze, a'íjna jime'e í cǎxuri í mej jín hua'acaícata muá'aye'i í mi'ichite. Ajta paaíu jín aránami'ihuaca'a í néerime'ara'an. Aj pu'i Jesús ayén ti-hua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj yeehui tiracá'ari'i, seajta ra'utáxijta.

*A'íime í mej teyujta'a tí'ivaire'e, maújchueere, majta mú rajé'icatacu me'íjna í Jesús
(Mt. 26:1-5; Mr. 14:1-2; Lc. 22:1-2)*

⁴⁵ Matí'ij miyen raasej a'ij ti huarj í Jesús, mu'iití mú miyen huataújtuaa í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, a'íime í mej majta e'iré'ene mej ramuaare me'íjna í María.

⁴⁶ Mí majta seica, a'ímej jemi mú á'uju'un í fariseos. Majta mú hua'utá'ixa a'ij ti huarj a'íjna í Jesús.

⁴⁷ Matí'ij mi a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'íime í fariseos, ayée mú hua'utajé í jueesi mej mi naími'i tiújseire'en. Ayee mú tiújihua'u tijín:

—¿A'iné yeehui terini? A'iné a'í pu tí'ij pí na'a ayén tí'tíj jín rici ti ayén huápí'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij teja'useíra'a muá'ara'ani í teite.

⁴⁸ Tí pua'a yeehui tiyen raatá'acare'en ti ayén rijca, naími'i mú miyen huataújtuaasin í jemin. Majta a'íime í mej Roma ajtémecan, matí'ij miyen ráamua'aree, aj mú mi yeehui yé uvé'enejsin, mej mi titá'ari'i nain í tej jín títetateí, íiyu teyujta'a, ajta íiyen chuéjra'a japua, íiyu Israél.

⁴⁹ Aj pu'i sej ayén tiu'utaxájtaca'a, ti a'ájna'ímua a'íjna jín tí'téveeca'a tí'tíj jime'e ti jaítze'e ve'ée í mej jín tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Caifás. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu yeehui caí tí'tíj mua'aree.

⁵⁰ Capu yeehui ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén jaítze'e titaatéva'iri ti sej na'a ayén huámí'ini huá'a jetze me'ecan í teite caí tej naími'i antipué'are. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁵¹ Capu rusej na'a a'ij tirájteu a'ij ti tiu'utaxájtaca'a sino a'í pu Dios jetze me'ecan raataxájtaca'a ti Jesús ayén nu'u huá'a jetze me'ecan mí'ini matíj mena'a Israél jetze mej ajtémecan.

⁵² Ajta nu'u, capu a'íime na'a sino a'í pu nu'u ajta huá'a jetze me'ecan huámí'ini í yaújmu'a'ame'en í Dios í mej nu'u a'ímuá' a'ucaíjme'e, ti ij a'ín nu'u ajta hua'uré'eseire'en mej mi sej mena'a teitejra'a pu'éene'e muá'ara'ani.

⁵³ Tíj na'a a'ájna'ímua ti ayén tiu'utaxájtaca'a, a'í mú miyen tiraaxí'epí'íntare a'ij mej ye'í huárini mej mi raajé'ica.

⁵⁴ A'íj pu jín, Jesús caí ché'e ruseijrata á'uche'ecane'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a. Tí'ij jí huirájraa a'ujna Judea. Aj pu'i a'uun a'ará'a a'ájna já'ahua'a ti á vejli'i a'utacá'a a'u ti caí é'e tí'tíjca'a. Aj pu'i chajta'a a'uteájrupi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Efraín. A'uu pu a'uteájturaa, majta a'íime í mej jamuan á'ujjhua'ane'e.

A'í mú rahuauhuau a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a me'íjna jime'e méjchueere

⁵⁵ Tí'ijta ari vejli'i pí'tí'irijca matí'ij a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a miyen me'íjna jín tí'iyestehua'a í xicájra'an ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i, mu'iití mú me'uun curé'ecijxi mej mi me'uun a'ujné anti Jerusalén mej mi amuacá' atí'ihuaxi'in a'ij ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej mi miyen tiú'uyesten.

⁵⁶ A'í mú maúche'e rahuauca'a. Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a me'újna teyujta'a, ayée mú tiú'jihua'uraca'a tijín:

—¿A'iné yeehui timuá'amitiejte'e mú'etzi? ¿Ni caí yé uvé'enejsin ti yé tí'irámua'ariive'esin í mej tí'iyesten?

⁵⁷ Majta a'ñime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta í fariseos, ayée mú tiu'uta'aíjtaca'a ti nu'u ayén huárini ti pua'a ja'atí mé'e yé'emua'areere a'úu ti a'ij 'é'en í Jesús, ti a'ñin nu'u ayén tihua'utá'ixaate'en mej nu'u mi raateévi'i.

12

María pu nu'u ra'anáxiri'iri'i ñcájra'an jetze í Jesús

(Mt. 26:6-13; Mr. 14:3-9)

¹ Tí'ij auj te'á'aturaaca a'achú cumu arájsevi xicaj mej mi miyen me'íjna jín tiú'uyesten í xicájra'an ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i, a'úu pu á'ume u Betania a'íjna í Jesús. A'u pu e'echéjme'e a'íjna í Lázaro ti Jesús ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

² Matí'ij mi té'ucua'iraataca'a me'íjna jime'e a'ij ti Jesús huaríj. Matí'ij mi tiraamí. Ajta a'ñin Marta, ayée pu tí'ivaire'eca'a ti tihua'ateá'axi'ín. Ajta a'ñin Lázaro, a'ñi pu huatécatii í meesa jetze jamuan a'íjna í Jesús.

³ Aj pu'i María ayén á yejjáj a'achú cumu já'ita'a liitro a'íjna í a'aseiite ti naa teáarí'e, ti ajta huápi'i jeíhua tí'ijnajche. Naardu pu raja'ara'a ti rumua'atí. María pu ra'anáxiri'iri'i í ñcájra'an jetze í Jesús. Aj pu'i rucípuá jín ra'anáhuatzi'iri'i. Ajta temua'a pu naa te'uteáarieca'a nainjapua u chí'ita a'íjna jime'e í a'aseiite ti naa teáarí'e.

⁴ Mí ajta seíj ti jamuan á'uche'ecane'e, ayée pu tí'ihua'újniuuste tí'ij raaseíj. A'ii pu a'ñin pú'een a'íjna í Judás, ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. A'ñi pu ajta á'iyen avíitzi jín tiu'utátuiire'esin í Jesús.

⁵ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—¿A'iné yeehui 'een jín mecaí ráatuaa me'íjna í aceite a'iné ayée pu tí'ijnajche a'achú cumu huaíca ciento í tumin? Aj pu'i yeehui ri'iríista á'ame'enche'e mej miyen hua'utá'an í tumin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Judás.

⁶ Capu ayén raataxájtaca'a a'íjna jime'e ti jetzen ruxe'eve'eca'a a'ij ti tihua'aruure a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, sino ayée pu a'íjna jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'iné a'ñi pu nahua'ari pú'eene'e. A'iné a'ñi pu racha'ñica'a í mej tzajta'an ru'ucá'ave í tumin, a'ñi pu ajta ruvaire'eca'a a'íjna jime'e í tumin.

⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capej yeehui rá'itziite'e. Ché'e ayén huárini, a'iné a'ñi pu ayén raateájtuaa a'íjna í aceite ti ij ayén ra'utámua'aree í xicájra'an jetze mej jetzen na'avá'anajsin.

⁸ A'ñi mú yeehui mú'ejmi jemi seíire'e muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e a'ñime í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Mí neajta inee, canu niyen rusén jín mú'ejmi jemi seíire'e na'ame. A'íj pu jín, x'epi'ín huaríj amíjna mi 'íita'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

A'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecan, ayée mú nu'u méje'icatacu me'íjna í Lázaro

⁹ Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, mu'iití mú miyen ráamua'areeri'i ti Jesús a'uun a'utéveeca'a. Matí'ij mi me'uun e'iré'ene mej mi raaseíj, majta mej raaseíj me'íjna í Lázaro ti Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

¹⁰⁻¹¹ A'íj mú jín miyen tiraaxí'epi'íntare a'ñime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a mej mi majta raajé'ica me'íjna í Lázaro, a'iné mu'íi mú miyen rá'ajaahuate'eca'a í Jesús me'íjna jime'e ti ayén Lázaro huarújte. Majta a'ñime í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a, a'ñi mú miyen huataújtuaaca'a í Jesús jemi.

Ij pu icu, Jesús pu a'uun a'ujnéj u Jerusalén

(Mt. 21:1-11; Mr. 11:1-11; Lc. 19:28-40)

¹² Yee ruijmua'a yee, a'ñime í mej me'íjna jín ajteáxi'reca'a mej mi me'uun tiú'uyesten, ayée mú ráamua'areeri'i ti nu'u a'ñin Jesús e'evé'eme'ecaa a'ujna Jerusalén.

¹³ Matí'ij mi tacíj xámua'ij antíveichixi, majta ya'upí. Matí'ij mi á'uju'un mej mi ye'entinájche. Ayee mú tí'ijijhuaca'a tíjín:

—Temua'a pu tí'ixi'epi'in. Tiché'e yeehui rí'i tiraatá'an te'íjna ti ye'evé'eme niuucajtze'en í tavástar'a. Tiché'e yeehui rí'i tiraatá'an te'íjna í Rey ti titaata'aíjtesin itejmi tej Israél jetze ajtémecan. —Ayeé mú e'eve'ejíhuajme'e.

¹⁴ Aj pu'i Jesús puuru'u huáteu ti caí xi ja'atí japuan avé'eyeijxi. Aj pu'i japuan avé'eyeijxi ti ij ayén huárini a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjn:

¹⁵ Caxu yeehui tí'itziine'e mi sej se'uun huachéjme u Sión.

Casi'i yeehui mú'een, a'íi pu mé'e ve'emej í ti tejámuaata'aíjtesin.

A'íi pu ajta yeehui avé'eca japuan í puuru'u ti rayauj.

¹⁶ Majta a'íime í mej Jesús jamuan á'ujujhua'ane'e, amuacaícan, camu yaú'itíe muá'araa a'ij ti huataújmu'a a'ij na'a ti ayén té'eyu'usi'ihuaca'a. Mí ajta, tí'ij ari Dios ayén ra'ajjáj í Jesús, ajta ayén nain jín tira'íjca, aj mú mi xaa ra'utámua'areeri'i ti ayén jíme'en té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jíme'e í Jesús. Majta miyen ra'utámua'areeri'i mej miyen ráaruu.

¹⁷ Majta a'íime í mej mu'íi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'íi mú majta Jesús jamuan seijre'eca'a tí'ij Jesús ayén tiraatajé a'íjna í Lázaro ti nu'u ayén huiirájra'ani a'utí e'evé'enami'ihuaca'a. Tí'ij Jesús ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui, a'íi mú á'iyen miyen tiu'utaxájtaca'a a'ij ti huaríj.

¹⁸ Majta a'íime í seica í teite, matí'ij ráamua'areeri'i ti Jesús ayén tí'itíj jín huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, matí'ij mi miyen u á'uju'un mej mi ye'entinájche.

¹⁹ Majta a'íime í fariseos, ayée mú tiú'íxaate'eca'a tíjn:

—Ayej xaa ne'u té'eme; capu tí'itíj a'ij tejamuatévaire'esin sej siyen raatá'ijmi. Casi'i, matíj mena'a yeehui pua'amé mej yen huachéjme íyen chaanaca japua, naími'i mú rá'ajaahuate'e.

A'íi mú miyen tí'ijxe'eve'e a'íime í mej Grecia é'eme'ecan mej raasej me'íjna í Jesús

²⁰ Majta seica me'uun a'uté'uuca'a huá'a tzajta'a a'ímej í mej a'uun a'ujnéj mej mi raateánajche í Dios a'ájna matí'ij tí'iyeste. A'uu mú é'eme'ecan a'íime u Grecia.

²¹ A'íi mú e'iré'ene í Felipe jemi, a'íjna ti a'uun é'eme'ecan u Betania, chajta'a ti a'uun a'utacá'a u Galilea. Ayeé mú tirájhuaviiri'i tíjn:

—Mú'ee vásta'a, ayée tu yeehui tí'ijxe'eve'e tej tiu'uxáj jamuan í Jesús.

²² Ajta a'íin Felipe, á pu a'uré'ene ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Andrés. Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti tí'ita'ajte'e a'ij tej ye'í huárini

²³ Jesús pu ayén tiu'utaniú tíjn:

—Pu'uri yeehui a'ájna teja'uré'ene ti Dios ayén rí'i tinaatá'an ineetzi, i nej neajta teáata'a jetze airánnejte.

²⁴ Ayeé nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti pua'a caí é'ejveti á chuaata'a ti ij a'uun huámi'ini a'íjna í játze'ara'an í triigu, ayée pu rusej na'a hu-ateáturaasin a'íjna í játze'ara'an. Na'ari ti pua'a ayén huámi'ini, jeíhua pu yeehui jetzen a'iránejsin seica í jatzi.

²⁵ 'Ayej che'atá na'a 'een huá'a jíme'e í teite. Tí pua'a ayén jaítze'e jetzen ruxe'eve'e ja'atí ti na'a a'íjna ti íyen tí'iseijre'e íyen chaanaca japua caí ayén jetzen ruxe'eve'e ti ra'ará'astijre'en í Dios, a'íi pu yeehui yá'ujisin í ruxéjniu'uca ti auj ruurica'a. Na'ari caí, ti pua'a caí ayén a'atzu jetzen tiú'ujxe'eve'e tíj na'a ti íyen tí'iseijre'e íyen chaanaca japua sino ayée pu huataúra'an ti nain á'uri'eni ti íyen rájcha'íi, ti ij ayén ra'ará'astijre'en í Dios, ayée pu yeehui ruurican jín huataúra'asin tíj na'a rusén jíme'e.

²⁶ Tí pua'a ja'atí ayén nevaire'e pu a'ame ineetzi, ayée pu ruxe'eve'e ti a'íin ayén che'atá na'a ríjca a'ij nej ríci'inee. Ajta, a'u ti na'a nej niyen a'utevé'e na'ame, a'íi pu ajta ineetzi jamuan a'utevé'e a'ame a'íjna ti nevaire'e. Tí pua'a yeehui ja'atí ayén nevaire'e, a'íi pu í niyá'upua ayén rí'i tiraatá'asin.

27 'Pu'uri a'ij pua'a ne'ase yú ne tzajta'a. ¿A'iné nena'a nij niyen tiu'utaxájta? ¿Ni qui niyen tiu'utaxájta ne'íjna ti jíme'en yee: “Niyá'upua, patá'aj yeehui piyen nu'irájtuaani ti ij caí ayén tináaci'iti a'ij ti ari teja'uré'enejsin”? Mí neajta caí, canu. Canu niyen tiu'utaxájta a'iné ayée nu yeehui 'een jín yú a'uvé'emej nej niyen yé huácatii íjii.

A'íí mú teite miyen ráanamujri'i tí'ij Dios tiu'utaxájtaca'a

28 'Mí pej ní'iyá'upua, patá'aj tihua'utaseíjrate'en í nej jín rí'í timuaatá'asin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

Aj pu'i júte'e e'icánamujre ti ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Nu'uri yeehui niyen tihua'utaseíjrate. Neajtahua'a nu niyen tihua'utaseíjrate'esin.

29 Majta a'íime í teite í mej a'uun ajteáxíreca'a, a'íí mú majta ráanamujri'i. Seica mú miyen raataxájtaca'a mej nu'u huatéenu. Majta seica miyen tiu'utaxájtaca'a ti seíj nu'u ayén jamuan tiu'utaxájtaca'a ti júte'e tí'ivaire'e í Dios ti é'eseijre'e.

30 Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu ayén yeehui tiu'utaxájtaca'a a'íjna jíme'e ti ca'aníjra'a naatá'an ineetzi sino ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'an mú'ejmi.

Jesús pu ayén tihua'ixaa'e a'ij ti tí'imí'ini

31 'Pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen hua'uxíjte'en matíj mena'a pua'amé yen huachéjme. Pu'uri ajta a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze í nej jetzen raatamuárite'esin ne'íjna ti yen tí'aijta íiyen chaanaca japua.

32 Neajta inee, matí'ij meri aj neja'utavén, aj nu ni niyen najmí'ica huatájeevi í teite mej mi curé'ecixí'in ineetzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

33 Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imí'ini.

34 Matí'ij miyen tiraata'ixaa a'íime í mej me'uun ajteáxíreca'a tíjín:

—Ayee tu yeehui tiyen ráanamujri'i tel'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta ti a'íin Ciríistu'u nu'u ayén rusén jín ruuri huateáturaasin. A'íj pu yeehui jín, ¿a'iné tí'iri'iri pej piyen tí'ixa yee ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej nu'u á ya'utavén me'íjna ti teáata'a jetze airaújnejte? ¿A'ataani yeehui pírici a'íjna ti nu'u teáata'a jetze airaújnejte?

35 Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Aúche'e pu a'atzu á'ateere mú'ejmi jemi í tatzari ti jín huanéeri'icí a'ame. Setá'aj yeehui siyen á'ujjhuane'en a'ij ti tiraavíjte'e ajta auj mú'ejmi tzajta'a ayén seijre'e í tatzari ti jín huáneeri'i, ti ij yeehui caí a'amua japua rájveti í ti huatíca'a. A'íjna ti yeehui ayén tíca'amiste'e á'uche'ecan, capu ramua'aree a'u ti á'ume.

36 Setá'aj siyen huataújtuaani a'íjna jemi ti jetzen airáninei í tatzari ti jín huáneeri'i sej si siyen se'íjna jetze ajtéme'ecanta a'íjna ti huáneeri'i.

Tí'ij raatapuá'ajtacaa ti ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i á'uraa a'íjna í Jesús, ajta hu-ateúravaataca'a huá'a jemi.

Camu té'atzaahuate'e í teite

37 A'íí pu ari jeíhua tiu'umuáriej huá'a jemi tí'itíj ti ayén huápí'í ruxe'eve'e. Mí majta a'íime, camúu xi jirá'ujca'anejca'a mej miyen huataújtuaani í jemin.

38 Ayej tiu'uríj tí'ij ayén araúrasten a'ij ti tiraataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan ti ajmí'í tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ti ayén tíjín:

Nevástara'a, capu ja'atí yeehui ayén rá'antzaahua

a'ij tej tihua'utá'ixaa.

Capu yeehui ja'atí ayén yaú'itiée já'araa a'ij ti huataújmua'a

a'íjna ti Dios rumuári'eri'ire'ara'an jín ayén huaríj.

39-40 A'íj mú jín caí rá'antzaahua a'íjna jíme'e, a'ij ti pua'amecié ayén raataxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tíjín:

A'íí pu nu'u yeehui ayén huá'uruu mej miyen aracúcu'unijme'eni

mej mi caí atanéjne'ere.

A'í pu yehui ayén huá'uruu mej mi antaújnaamuan í ru tzajta'a mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani.

Na'ari ti pua'a pí mena'a, a'í mú seicié tiú'umua'atíjche'en, nej nu'u niyen hua'urújte'enche'e.

⁴¹ Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan a'íjna ti ayén raasej í ti Dios jín rí'í tiraatá'aniche'en. A'í pu ajta ayén tiraataxájtaca'a a'íjna jime'e í Jesús.

⁴² Jee xaa ne'u, mu'ití í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, a'íme mú miyen rá'antzaahua. Mí majta a'íme, camu raxájtacuca'a huá'a tzajta'a í teite me'íjna jime'e mej huá'atziñne'eca'a í fariseos, majta mej mi caí seica miyen huiirá'ite me'újna u teyujta'a.

⁴³ Jaítze'e pu hua'aránajcheca'a mej mi teite miyen rí'í tihua'utá'an caí í Dios.

A'í mú runaíjmi'í í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁴⁴ Aj pu'í Jesús ayén ruseírata tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Tí pua'a yehui ja'atí ayén ná'antzaahuat'e'en ineetzi, capu neetzi na'a á'atzaahuat'e'e sino ajta pu rá'atzaahuat'e'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁵ Tí'íj a'íñ ayén neseij ineetzi, a'í pu ajta rasej a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

⁴⁶ 'Ayee nu yehui 'een jín mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua nej ni niyen huá'uruuren í teite tíj tatzari í ti jín huá'a tzajta'a huáneeri'í mej mi caí ché'e miyen tíca'amiste'en á'ujujhua'ane'en a'íme í mej miyen ná'astijre'e ineetzi.

⁴⁷ Tí pua'a ja'atí nenamua a'íj nej ti'ixa, ajta caí ná'astijre'e, canu yehui rá'axijte'en inee, a'iné canu ne'íjna jín mú a'uvé'emej nej ni niyen hua'uxíjte'en a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua sino nej ni hua'irájtuaani.

⁴⁸ 'Jee xaa ne'u, ti'itíj pu yehui pú'een ti ayén rá'axijte'en a'íjna í ja'atí ti ayén naaré'iti, ti ajta caí rá'astijre'e a'íj nej ti'ixa. A'íjna ne'u yehui, í nej jín tiu'utaxájtaca'a, ayee pu rá'axijte'en a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen nain te'entipúa'ajte.

⁴⁹ 'Ayee pu'u na'a, a'iné canu yehui nesej a'íj tirájteu a'íj nej tiu'uxájtaca'a sino a'íñ ti niyá'upua pú'een, a'í pu ayén tinaata'aíj a'íj nej ye'í tiu'utaxáj, ajta í nej jime'en niyen tiu'utaxájta.

⁵⁰ Nee nu yehui niyen ramua'aree ti ayén tinaata'aíj ti ij ayén tejá'amuaci'iti sej siyen ruurican huateáuran tíj na'a rusén jime'e. A'íj nu jín ayee nu che'atá nena'a ti'ixa a'íj ti a'íñ niyá'upua ayén a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tiu'utaxáj.

13

Jesús pu hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Pu'uri tímua'a a'ájna teja'uré'enejsime'e í mej jín ra'utámua'aree ja'anáj ti Dios ayén tihua'utá'uun'íri'í. Pu'uri ramua'areereca'a í Jesús ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze ti jetzen á'ura'ani íiyen chaanaca japua ti ij a'uun a'ujnén u júte'e, ya'upuáara'an ti é'eseijre'e. Tíj na'a ti yen huatasejre íiyen chaanaca japua, a'í pu ayén huá'axe'eve'eca'a a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta íjii, pu'uri ayén hua'utasejrataca'a ti nain jín huá'axe'eve'eca'a.

² Matí'íj tí'icua'aca í chumua'an, a'í pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ajta ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes. Pu'uri a'íñ Satanás ca'aníjra'a raatá'aca ti tiu'utátuiire'en í Jesús.

³ Jesús pu ajta ramua'areereca'a ti a'íñ ya'upuáara'an ayén nain jín tira'íjca, ti ajta ruyá'upua jemi a'uvé'emej, ajta a'úu pu ajta a'ujnéjsin í jemin.

⁴ Aj pu'í ájchee a'u mej tejé'ecua'aca, ajta huiiré'uchuiiri'í í rutasi ti ru'iré'evíjca'a. Aj pu'í avá'ujj'ícié cixuri jime'e í mej jín huá'acá'iimua.

⁵ Tí'íj jí a'uun atéejei í caasu jetze. Aj pu'í a'utéjche ti hua'anája'usixi'ín í huá'achepuaatze'en sej ajta sej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ajta hua'anáhuatzi'iraxi a'íjna jime'e í cixuri ti jín avá'ujj'íci'eca'a.

Capu rax'íeve'e a'íjna í Pedro ti Jesús ayén ra'anája'usixi'in

⁶ Aj pu'i a'uun e'iré'ene a'íjna jemi í Simón ti ajta i'i Pedro. Aj pu i a'ín Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástar'a, ¿ni yeehui pajta piyen na'anája'usixi'isin nechepuá jetze?

⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Capúu xi a'ij timuá'amitiejte'e a'ij nej 'éen jín niyen rici, sino mejca'ihuáyee pej xaa yeehui yaú'itiée pua'amé.

⁸ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xaa ne'u, ja'anáj piyen na'anája'usixi'isin í nechepuaatze'e.

Ajta a'ín Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui necaí niyen mua'anája'usixi'in á'achepuaatze'e, capej ché'e huá'a jetze ajtémecanta pua'amé í mej neetzi jemi seíre'e muá'aju'u.

⁹ Aj pu'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro tijín:

—Nevástar'a, ti pua'a yeehui ayén ruxe'eve'e, capej ayée pena'a na'anája'usixi'in í nechepuaatze'e, sino pajta pej piyen na'anája'usixi'in í nemuajca'a jetze, pajta na'avé'ejá'usixi'in í nemu'uutze'e.

¹⁰ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—Tí pua'a yeehui ja'atí ari ayén hua'ihuaca'a, ayée pu'u ruxe'eve'e ti ayée na'a ra'anája'usixi'in í chepuaatze'en, a'iné capu ché'e chueemuara'a nain japua ti ratéhua'ira'a. Seajta mú'een, caxu ché'e chueemua, sino seí pu yeehui xaa ayén chueemuara'a.

¹¹ Ayee pu 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u seí na'a chueemuara'a, a'iné a'í pu ari ramua'areerca'a ja'atí ti a'ín pú'een'e ti ayén tiu'utátuiire'esin í jíme'en í Jesús.

Jesús pu tihuá'ixaate'e a'ij ti 'een jíme'e hua'anája'usixi

¹² Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti ayén hua'anája'usixi, ajta pu huiré'ujviijri'i í rutasi. Aj pu'i a'ujyeijxi á vejl'i a'utí í meesa a'utéjvee. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni yeehui séjmua'aree a'ij nej 'een jín niyen amuáaruu? Nee nu tejámuaatá'ixaate'esin.

¹³ Ayee xu yeehui mú'een neetamuá'amua yee Maeestru, seajta siyen tijín Tavástar'a. Ayee pu yeehui tiraavíjte'e a'iné nee nu ne'ín pú'een.

¹⁴ 'Ajta íjii, nej á'amuavastara'a pú'een, neajta a'amua maestro, ayée nu amua'anája'usixi í á'amuachepuaatze'e. Setá'aj yeehui siyen che'atá sena'a anaúja'usixi'in ruchepuáatze'e rujímua'a.

¹⁵ Ayee nu ámuuatá'itiiri'i sej si siyen huárini a'ij nej neri amuáaruu mú'ejmi.

¹⁶ 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti jaítze'e ruxe'eve'e a'íjna ti tí'ajta caí a'íjna ti ravaire'e. Ajta yeehui, jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a caí i nej a'uta'í'ihuaca'a.

¹⁷ Ajta íjii, setí seri tí'ijmua'aree se'íjna, Dios pu yeehui rí'i tejámuaatá'asin ti pua'a siyen che'atá sena'a huárini.

¹⁸ 'Canu naíjmi'ica mú'ejmi jíme'e niyen ti'ixa. Nee nu ramua'aree a'ij mej e'en í nej hua'avé'ehuau. Neajta nu niyen ra'avé'ehuau ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tijín: “A'í pu nu'u yeehui í nej raatá'ínee ti tiú'ucua'ani ineetzi jamuan, a'í pu nu'u yeehui a'utéjche ti nájcha'íre'e á'ara'ani.”

¹⁹ 'Ayee nu amuacaí niyen tejá'amua'ixaate'e íjii tí'ij caí xi ayén tiú'urini sej si siyen té'antzaahuat'en nej ne'ín pú'een a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa, sej si seuj té'atzaahuat'e a'ájna ti ayén tí'ineruuren.

²⁰ 'Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, ti pua'a yeehui ja'atí ayén ra'ancuré'evi'itín a'íjna nej raata'íteca'a, a'í pu ajta na'ancuré'evi'iti ineetzi. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén na'ancuré'evi'iti ineetzi, ayée pu che'atá na'a ra'ancuré'evi'iti a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

I ti jín ra'antipúa'ajte í Jesús ti huá'a jamuan tiú'ucuaa

(Mt. 26:20-25; Mr. 14:17-21; Lc. 22:21-23)

²¹ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, jeíhua pu a'ij pua'a raatá'a í tzajta'an í Jesús. Aj pu'i ayén e'ehauritiécan jín tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e, seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tiu'utátuiire'esin ineetzi.

²² Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, mua'araújseijraxi seij ajta seij. Camu a'ij tirájteuve'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti Jesús ayén tiraataxájtaca'a.

²³ Ajta seij ti a'ímej jetze ajtémecan, a'í pu aicaújtutzi í Jesús jemi. A'ii pu a'íin pú'een Jesús ti raxí'eve'eca'a.

²⁴ Ajta a'íin Simón, ti ajta i'í Pedro, a'í pu rumuájca'a jín raatajé a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui raata'íhua'u ja'atí ti pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a.

²⁵ Ajtahua'a pu ayén aicaújtutzi í Jesús jemi. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Nevástará'a, ¿a'atani a'íin pú'een?

²⁶ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa í Jesús tijín:

—Tí pua'a yeehui neri ra'ateáaru'unen i tuxa'a jetze í pan, aj nu ni raata'íite'esin ne'íjna í ja'ati ti a'íin pú'een.

Aj pu'i Jesús ayén ra'atáaru'unej í pan í tuxa'a jetze. Aj pu'i a'íjna huata'íite í Judás, ti yaujra'an pú'een í Simón, ti ayén te'entímu'utaca tijín Iscariotes.

²⁷ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan a'íjna í Judás, aj pu'i Satanás ayén huataseíjre í tzajta'an. Ajta a'íin Jesús, ayée pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj yeehui ca'anacan piyen huárini a'ij pej peri tiu'umuá'aj.

²⁸ Majta í seica, camu a'atzu yaú'itiée muá'araa a'ij ti 'een jín ayén tiraata'ixaa.

²⁹ Seica mú miyen tiraamuá'a ti Jesús ayén tiraata'ixaa ti ti'ítj huánanan í mej jín tiú'uyesten na'ari ti'ítj ti hua'utapua'íjve'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'í.

³⁰ Jíme'en pu'u ayén ra'ancuré'í í pan, aj pu'i huirájraa a'íjna í Judás. Ajta pu'uri huatáca'acaa.

I niuucari ti jaítze'e ruxe'eve'e tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

³¹ Tí'ij huirájraa a'íjna í Judás, aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Pu'uri yeehui Dios ayén rí'í tinaatá'a i nej neajta teáata'a jetze airánnejte. Neajta inee, ayée nu neri ne'íjna jín rí'í tiraatá'a í Dios ne'íjna jime'e a'ij nej huaríj.

³² Tí pua'a yeehui niyen rí'í tiraatá'an í Dios ne'íjna jime'e nej niyen huámi'ini, Dios pu ajta, rusej ayén rí'í tinaatá'asin a'íjna jime'e ti ayén na'ajjásin. Ajta a'í pu ca'anacan rí'í tinaatá'asin.

³³ 'Niyaujmua'a, a'atzu nu'u niyen yé á'ateeri mú'ejmi jemi. Mú'een xu nehuauni. Mí neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'ixaate'e a'ij nej neri tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u rí'írí sej yeehui a'uun a'ujnéen a'u nej a'ujnéjsin.

³⁴ 'Neajta nu niyen jéjcuacan jín tejá'amua'íjcate'en sej siyen huaújxe'eve'en. Ayee pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaaxí'eve mú'ejmi.

³⁵ Tí pua'a yeehui siyen huaújxe'eve'en, aj mú mi námi'í miyen ramua'aréeren sej siyen ná'astijre'e.

Jesús pu tihua'ixaate'e ti nu'u Pedro tiu'utéhua'ita í jemin

(Mt. 26:31-35; Mr. 14:27-31; Lc. 22:31-34)

³⁶ Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Simón ti ajta i'í Pedro tijín:

—Tavastara'a, ¿a'uné yeehui pá'ume'e pua'amé?

Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capúu xi yeehui rí'írí pej pe'uun á'ume'en neetzi cujta'a a'u nej á'ume sino méjca'í huáyee xaa pej piyen pe'uun nej cujta'a pá'ume'e pua'amé.

³⁷ Aj pu'i Pedro ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿A'iné 'een jín caí rí'irí íjii nej yeehui ne'uun á'ume'en á'a cujta'a mú'etzi? Nee nu yeehui á'anca'ane nej huámi'ini á jetze me'ecan.

³⁸ Aj pu'i Jesús ayén tiu'utaniú tijín:

—¿Ni tzaa yeehui piyen ahuá'aca'ane pej nu'u piyen huámi'ini neetzi jetze me'ecan? Ayee nu yeehui tzáahuati'ira'a jín tí'imua'ixaate'e a'ij pej pi rini. Tí'ij caí xi huajjhuán í gallo, huaíca pej piyen tina'avé'avaata pej nu'u caí nemua'ate.

14

Jesús pu rí'i huá'aruure a'íime í mej jamuan á'ujjhuane'e

¹ Caxu a'ij tité'ujmuajca. Seuche'e xu yeehui rá'atzaahuate'e í Dios, seúche'e xu seajta ná'atzaahuate'e ineetzi.

² Jéihua pu chí'i a'uun tejé'eseijre'e a'u ti niyá'upua huatéechi'i í júte'e. Tí pua'a caí ayén ti'ayájnache'e, nee nu yeehui seicié tejámuaata'ixáate'enche'e. A'uu nu a'umé'e na'ame nej ni ne'uun rí'i tejá'uruuren a'u sej se'uun a'uté'e xá'aju'un.

³ Ajta, ti pua'a niyen ne'uun á'ura'ani nej ni niyen rí'i tejá'uruuren a'u sej a'uté'e xá'aju'un, aj nu ni yen ve'ecánejsin neajtahua'a nej ni niyen amuá'anvi'itín sej si seajta se'uun a'uté'e xá'ara'ani a'u nej neajta a'ucaí na'ame.

⁴ Seajta mú'een, xu'uri yeehui huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i a'u nej a'umé'e na'ame. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

⁵ Aj pu'i Tomás ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, catu yeehui ramua'aree a'u pej a'umé'e pua'amé. A'íj tu jín catu a'atzu huamuájte í juye jetze ti a'uun a'uré'enine'i.

⁶ Tí'ij jí Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een í ti amuá'avi'itín a'íjna jetze í juye, nee nu neajta ne'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, neajta nu yeehui ne'ín pú'een í ti jetzen airánine'i í sej jín ruuri xá'ara'ani. A'atí ti na'a ti ayén huataújtuaani í Dios jemi, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íjn amuacaícan huataújtuaani ineetzi jemi.

⁷ Tí pua'a rí'i setinámu'a'ati, ayée xu seajta tí'iramua'ati se'íjna í niyá'upua. Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, mú'een xu xaa ramua'ate, seajta seri raaseíj.

A'í mu'u náimi'i í ya'upuáara'an, ajta í yaujra'an

⁸ Aj pu'i a'íjn Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tavastara'a, patá'aj yeehui taataseíjrate'en pe'íjna í ayá'upua. A'íj tu'u xe'eve'e iteen.

⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nu'uri xaa yeehui á'atee nej mú'ejmi jemi huaca. ¿Ni tzaa pecaí xi nemua'ate, mú'ee Felipe? Ayee nu tí'imua'ixaate'e. Ja'atí ti na'a ti ayén naaseíj ineetzi, a'íj pu ajta ari raaseíj í niyá'upua. ¿A'iné 'een jín piyen tinaatá'ixaa yee nej nu'u amuaataséijrate'en í niyá'upua?

¹⁰ ¿Ni tzaa pecaí piyen té'atzaahuate'e ti a'íjn niyá'upua ne jemi seijre'e, neajta nu yeehui che'atá nena'a niyá'upua jemi seijre'e? Canu neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tí'imua'ixaate'e, sino a'íjn niyá'upua ti ayén nej jemi seijre'e, a'íj pu ru-muári'eri'ire'ara'an jín ayén rici.

¹¹ Patá'aj piyen ná'antzaahuate'en ti pua'a yeehui niyen timuaatá'ixaate'en yee niyá'upua pu nu'u ne jemi seijre'e, neajta nu jemin seijre'e í niyá'upua jemi. Na'ari caí, patá'aj pe'íjna jín pena'a té'antzaahuate'en a'ij nej yeehui huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e.

¹² Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. A'atí ti na'a ti ayén ná'astijre'e ineetzi, ayée pu che'atá na'a huárini a'ij nej rijcaa inee. Jee xaa ne'u, a'íj pu yeehui ayén huárini ti jaítze'e ruxe'eve'e caí í nej jín niyen rijcaa. Ayee pu 'een jín rini a'íjna jime'e nej ne'uun a'umé'e na'ame í niyá'upua jemi.

13 Neajta niyen huárini a'ij sej siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, nej ni rí'i tiraatá'an í niyá'upua.

14 'Ti'itíj ti na'a sej yeehui siyen tiraatáhuaviira neetzi jetze me'ecan, ayée nu xaa rini.

Jesús pu ayén te'ataújratziire ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén nu'u huateáturaasin huá'a jemi

15 'Tí pua'a yeehui siyen nexí'eve'e ineetzi, ayée xu se'íjna ará'astijre'en í nej jín tejámuaata'aíjtesin.

16 Neajta nu niyen tiraatáhuaviira í niyá'upua jemi ti i a'ín yen amuaja'uta'íti'i seíj ti a'amua japua huániuuni, ti i a'ín mú'ejmi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e.

17 'A'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti jetzen airáninei tíj na'a ti ayén ti'ayajna. Capu rí'irí mej miyen ra'ancuré'an a'íime í mej yen japon huachéjme í chaanaca japua, a'íné capu a'ij huá'amitíejte'e a'ij ti ríci a'íjna í xiéjniu'ucari. Camu yeehui majta ramua'ate. Mí seajta mú'een, ayée xu 'een jín ramua'ate a'íné a'í pu a'amua jemi seijre'e, ajta pu mú'ejmi jemi huateáturaasin.

Jesús pu ajtahua'a tihuá'ixaate'e ti nu'u mi'ini

18 'Canu yeehui ruséntacan amuaateáturaasin, ti caí ja'atí ayén á'amuaaire'e sino nee nu neajtahua'a mú'ejmi jemi uvé'enejsin.

19 Capu ché'e á'ateere mej yeehui caí ché'e yé neseijran a'íime í mej yen japon huachéjme í chaanaca japua. Mí seajta mú'een, mú'een xu xaa neseijran. Nee nu huatarújsin nej ni neajtahua'a ruuri ná'ara'ani, a'íj xu jín seajtáhua'a ruuri xá'aju'un.

20 A'ájna xicájra'an jetze nej jetzen huatarújsin, aj xu si siyen ramua'aréeren nej niyen jemin seijre'e í niyá'upua jemi, ajta yeehui a'ín, a'í pu ajta neetzi jemi seijre'e.

21 'Ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'a a'ij nej tiu'uta'aíjtaca'a, ti ajta ayén nain ra'ará'astijre'en, a'í pu a'ín pú'een ti xaa nexí'eve'e. Niyá'upua pu yeehui ajta raxí'eve'e a'ame a'íjna ti ayén nexí'eve'e. Neajta inee, nee nu raxí'eve'e na'ame, neajta jemin huataseíjre'esin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

22 Aj pu'i seíj tiu'utaxájtaca'a ti ayén ántehuaaca'a tíjín Judás. Capu a'íjna í Judás ti ayén te'entímu'utaca tíjín Iscariotes, sino seíj. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Tavastara'a, ¿a'íné aúj tí'irí'irí pej pi piyen pena'a téjmi jemi huataseíjre'esin, pajta caí a'ímej jemi í mej yen huachéjme í chaanaca japua?

23 Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Tí pua'a ja'atí ayén tí'inexe'eve'e, a'í pu ayén ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Niyá'upua pu ajta raxí'eve'e a'ame. Teen tu hui teajta huataseíjre'esin í jemin. Teajta tiyen huateáturaasin í jemin.

24 Ajta a'ín ti caí ayén tí'inexe'eve'e, a'í pu ajta caí ra'ará'astejsin a'ij nej tí'imua'ata. Canu hui neseíj a'ij tirájteu a'ij nej tejá'amua'ixaate'e sino a'íjna í niuucari, a'íj pu jetze airáninei a'íjna í niyá'upua ti yen neja'uta'íteca'a.

25 'Ayee nu tejámuaatá'ixaa íjii nej nauj a'amua jemi yen huaca.

26 Ajta a'ín ti yeehui a'amua japua huániuuni, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ayén tiraavíjte'e sej si raná'amiche'en, a'í pu í niyá'upua ayén ya'uta'íti neetzi jetze me'ecan, ti i a'ín nain jín tejamuáamua'aten. A'í pu yeehui ajta ayén amuaatá'asin sej si siyen ra'utámua'aree nain jín a'ij nej tejámuaatá'ixaa.

Jesús pu tí'itíj jín hua'anpuá'ajte'e a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e

27 'Ayee nu niyen amuaatá'asin ti ij nain jín amua'anpuá'ajte'en. A'íjna í nej jín amua'anpuá'ajte'esin, neetzi pu jetze airáninei. Capu yeehui ayén 'een a'ij ti a'ín 'een í ti huá'a jetze na'a airáninei a'ímej í mej yen japon huachéjme íyen chaanaca japua í mej me'íjna jín hua'anpuá'ajte'en í ruxí'ej teite. Caxu a'ij pua'a tité'ujmujca. Caxu seajta tí'itziine'e.

²⁸ 'Xu'uri yee siyen ráanamujri'i nej niyen tejámuaatá'ixaa nej nu'u a'umé'e na'ame, neajta nu'u mú'ejmi jemi uvé'enejsin. Tí pua'a yeehui siyen tí'inexe'eve'ecache'e, ayée xu 'een jín rutémua'ave'ecache'e se'íjna jime'e nej ne'uun a'umé í niyá'upua jemi a'iné niyá'upua pu jaítze'e ruxe'eve'e necaí inee.

²⁹ Ayee nu amuacáí tejá'amua'ixaate'e ti caí xi tí'itíj a'ij huaríj sej si siyen té'antzaahuate'en nej ne'ín pú'een a'ájna xicájra'an jetze ti jetzen ayén teja'uré'enejsin nej ne'uun a'umé.

³⁰ 'Canu yeehui ché'e jeíhua tejámuaatá'ixaate'esin a'iné pu'uri tén yé uvé'enejsin a'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta yen japuan tí'ajta í chaanaca. Mí ajta a'ín, capu a'atzu rí'irí ti ayén tí'itíj jín na'antimua'itín.

³¹ Che'eré yeehui, tiché'e huirácine teyujna mej mi me'ín í mej yen chaanaca japua huachéjme, miyen ráamua'aree nej niyen raxí'eve'e í niyá'upua, neajta niyen che'atá nena'a rici a'ij ti a'ín ayén tinaata'áj.

15

I ciyej ti huasti'i, ajta í pi'istáare'ara'an

¹ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej ti xaa rí'en. Ajta niyá'upua pu a'ín pú'een í ti rí'i raruure í pi'ista.

² A'í pu ra'antivé'iche tíj na'a í pi'ista ti neetzi jetze airáninei ti ajta caí taaca. Ajta tíj na'a í pi'ista ti xaa taaca, a'í pu cíj caj tira'antivé'iche ti ij jaítze'e huatáca'an.

³ Xu'uri yeehui urarí'en mú'een, a'íjna jime'e í niuucari í nej jín neri tejámuaatá'ixaa.

⁴ Setá'aj seuj siyen neetzi jemi seijre'e. Aj nu ni niyen che'atá nena'a mú'ejmi jemi seíre'e na'ame.

'Capu a'atzu a'ij tí'irí'irí ti seíj pi'ista ayén ruseíj huatáca'an sino ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti auj ajtáveeca í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi. Capu yeehui a'atzu a'ij tí'irí'irí sej tí'itíj huamuá'itín í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi ti pua'a secaí neetzi jemi seijre'e.

⁵ 'Nee nu ne'ín pú'een í ciyej. Mí seajta mú'een, mú'een xu pi'ista pú'een ti neetzi jetze ajta'ú'upu'u. Tí pua'a ja'atí ayén neetzi jemi seijre'e, ti pua'a neajta inee jemin seijre'e, a'í pu yeehui ayén jeíhua tí'imua'itín í ti jín tiu'utátuiire'esin í Dios jemi.

'Seajta mú'een, ti pua'a secaí neetzi jemi seijre'e, caxu tí'itíj a'ij ruuren.

⁶ Ayee pu 'een tíj na'a ti caí ché'e ayén neetzi jemi seijre'e. Ayee pu 'een tíj a'íjna í pi'ista, í ti antíveichi'ihuaca'a, ti ajta ja'atí á ya'uhua'axi ti ij huatéehuan. Ayee mú ruuuren naíjmi'ica í pi'ista mej miyen raaré'eseire'en, majta án yá'uhua'axin í taij japua ti ij huateájtani.

⁷ 'Tí pua'a siyen neetzi jemi seijre'e, ti pua'a seajta siyen ra'ará'asten í niuucari í nej ámuamuá'ate, ayée pu yeehui Dios ayén amuaatá'asin tí'itíj sej a'ij tiraatáhuaviira.

⁸ Tí pua'a siyen jeíhua raamuá'itín í sej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi, a'íj pu a'íjna jín ámitieere'e a'ame sej siyen tína'ará'astijre'e ineetzi. Ayee xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í niyá'upua.

⁹ Ayee nu che'atá nena'a neri tejámuaataxí'eve a'ij ti ajta ari tinaataxí'eve í niyá'upua. Setá'aj seuj neetzi jemi seijre'e nej ni amuaaxí'eve'en.

¹⁰ 'Tí pua'a yeehui siyen ra'ará'asten a'ij nej neri tejámuaata'áj, aj xu si siyen neetzi jemi seíre'e xá'aju'un nej ni amuaaxí'eve'en. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a tirá'aste a'ij ti tinaata'áj í niyá'upua. A'íj nu yeehui jín niyen jemin seíre'e na'ame ti ij ajta niyá'upua ayén naataxí'eve'en.

¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e ti ij mú'ejmi jemi seíre'e á'ara'ani í nej jín netémua'ave'e, sej si seajta nain jín huataújtemua'ave'en.

Mej nu'u huaújxe'eve'en seíj ajta seíj í mej té'atzaahuate'e

12 'Aye'e nu ye'hui ne'íjna jín tejá'amua'íjcate'e sej si siyen che'atá sena'a huaújxe'eve'en a'ij nej neri tejámuaataxí'eve mú'ejmi.

13 A'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e muári'eri í ti jín ja'atí ayén raataxí'eve'en í ruxí'ej tevi ti i ayén jetzen me'ecan huámi'ini.

14 'Mú'een xu ye'hui se'íin pú'een í nete'ítestemua'a ti pua'a siyen huárini a'ij nej tejá'amua'a'ijte'e.

15 Canu ché'e niyen amuaatámua'atzi yee mi sej ye'hui tí'ivaire'e ineetzi jemi, a'iné se'í ti ayén tí'ivaire'e, capu ramua'aree a'ij ti ríci a'íjna ti tí'ira'a'ijte'e. Mí neajta inee, ayé'e nu amuaatámua'atzi yee mi sej nete'ítestemua'a, a'iné nu'uri niyen tejámuaatá'ixaa nain a'achú nej nena'a niyen ráanamujri'í í niyá'upua jemi.

16 'Caxu mú'een siyen na'avé'ehua'u ineetzi, sino nee nu ye'hui niyen amua'antíhua'u, neajta nu niyen ne'íjna jín tejámua'íjca sej si u á'uju'un sej si siyen tí'itíj huamuá'itín í sej tiu'utátuiire'en í Dios jemi. Neajta niyen raxí'eve'e ti i ayén rusén jín huateáturan í sej raamuá'iti. Aj pu xaa, a'íin niyá'upua ayén amuaatá'asin tí'itíj sej raatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan.

17 Aye'e nu tejá'amua'a'ijte'e, sej hui huaújxe'eve'en se'í seajta se'íj.

A'íime í mej té'atzaahuate'e miyen mú se'íre'e muá'aju'un a'íimej jemi í mej íiyen chaanaca japua huachéjme

18 'Caxu se'íjna á'uhua'anan. Tí pua'a ye'hui me'íin amuájcha'íire'e í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'íi mú amuacá'í neetzi tícha'íire'eca'a.

19 A'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca a'íime mú miyen che'atá mena'a te'á'amua'axe'eve'ecache'e tíj í rute'ítestemua'a ti pua'a siyen huá'a jetze ajtémecantache'e. Mí seajta mú'een, caxu huá'a jetze ajtémecan, sino nee nu ye'hui amua'antíhua'u a'íimej tzajta'a. A'íj mú jín miyen amuájcha'íire'e a'íime í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

20 'Caxu yá'uhua'anan a'ij nej tejámuaatá'ixaa yee jaítze'e pu ruxe'eve'e a'íjna ti tí'ajta caí a'íjna ti ravaire'e. Tí pua'a a'ij pua'a mena'a náaruu ineetzi, a'íi mú che'atá mena'a a'ij pua'a á'amuaruuren mú'ejmi. Na'ari ti pua'a miyen ra'ará'asten a'ij nej tihua'umuá'ate, a'íi mú majta ra'ará'astijre'esin a'ij sej tihua'amua'aten.

21 Aye'e mú ye'hui á'amuaruuren me'íjna jime'e sej siyen naará'aste ineetzi, a'iné camu ramua'ate a'íjna ti yen neja'uta'íteca'a.

22 'Tí pua'a neca'í yéve'ecánejniche'e, neajta caí a'ij tíhua'uta'ixáate'enche'e, capu huá'ací'itíiche'e ti Dios puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e mej natéxíeehuua. Ajta, íjii, capu ye'hui ché'e mé'e tí'itíj í mej jín jetzen tí'ijpua'ajte'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

23 Ja'atí ti néjcha'íire'e ineetzi, a'íi pu ajta tícha'íire'e í niyá'upua.

24 'Tí pua'a neca'í niyen huáriniiche'e tí'itíj ti caí máaj ja'atí ayén raayí'itihua'a, capu ayén tiraavíjte'ecache'en ti Dios ayén puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin. Mí majta a'íime, mu'uri naase'íj, majta néjcha'íire'eca'a ineetzi, majta miyen che'atá mena'a ráaruu í niyá'upua.

25 Aye'e mú ye'hui miyen huaríj ti ij araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta tíjín: "A'íi pu caí raavíite'e já'araa mej mena'a miyen tinéjcha'íire'e muá'araa."

26 'Tí'ij a'íin ye'hui yen uvé'enen a'íjna ti a'amua japua huániuuni, í nej yen ya'uta'ítí mú'ejmi jemi, ti ajta Dios jemi é'eme'ecan, a'íi pu ayén tineteaxáatajme'e a'ame ineetzi. A'íi pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti tzáahuatí'ira'a jín tí'imua'ata, ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi.

27 Seajta mú'een, ayé'e pu ajta ruxe'eve'e sej siyen tinaatéaxajta ineetzi a'iné netíj nena'a yen huatase'íjre ti yú e'iré'ene, mú'een xu á'ujuhua'ane'e ineetzi jamuan.

16

Jesús pu tihuá'ixaate'e ti caí hua'utamuarí'eriste'en a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'an

¹ 'Ayee nu ne'íjna jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ti'itíj jín huamuá'itichen.

² A'íme mú amu'irá'iti í teyujta'a. Jee xaa ne'u, ayée pu a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze ti jetzen ayén té'eme. Ayee pu tiraatámitiejte'esin í ja'ati ti ayén tiu'utévai í Dios jemi a'íjna jime'e ti amuáacuii mú'ejmi.

³ Ayee mú me'íjna jín tí'iruuren a'iné camu nemua'ate ineetzi, camu majta ramua'ate í niyá'upua.

⁴ 'Ayee nu yehui tejá'amua'ixaate'e sej si siyen ra'utámua'aree nej niyen tejámuaatá'ixaa ti pua'a ari ayén teja'uré'enen. Canu niyen tejámuaatá'ixaa 'ajmí'imua a'iné naúche'e nu yehui seijre'eca'a mú'ejmi jemi.

⁵ Neajta inee, íjii nu ne'uun á'ume'e na'ame ne'íjna jemi ti yen neja'uta'íteca'a. Mí seajta mú'een, caxu a'atzu ne'íhua'u a'u nej a'umé.

I ti tí'imuari'ihua í ti huaíca í ti jín tí'imuari'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

⁶ 'Jé'ecan xu huataújxieemiste se'íjna jime'e nej niyen neri tejámuaatá'ixaa.

⁷ Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti ayén tejámuaatéva'iri nej niyen á'ura'ani. A'iné ti pua'a necaí á'ura'ani, capu yé ve'ecánejsin, mú'ejmi jemi a'íjna ti yehui a'amua japua huániuuni.

'Mí neajta inee, ti pua'a niyen á'ura'ani, aj nu ya'uta'íti ne'íjna ti a'ín yé ve'ecáanen íiyen mú'ejmi jemi.

⁸ Tí'ij a'ín yé ve'ecáanen, aj pu'i ayén a'íjna jín huá'axijte'en a'ímej í mej yen japua huachéjme í chaanaca japua, a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'íjna jime'e nej niyen rí'éene'ecán jín seijre'e. A'í pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

⁹ 'Ayee pu 'een jín a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'iné camu ná'atzaahuat'e ineetzi.

¹⁰ Ayee pu ajta 'een jín huá'axijte'en a'íjna jime'e nej niyen urarí'ene'acan jín seijre'e a'iné a'úu nu á'ume'e na'ame a'u ti é'eseijre'e í niyá'upua, a'u ti yehui caí ché'e é'eri'iri sej naasej.

¹¹ Jíme'en pu'u a'íjna í niucari ti Dios puaíjtzi ayén tiu'utá'asin, ayée pu huá'axijte'en a'iné pu'uri raaxí'epi'intare í Dios ti ayén puaíjtzi raatá'asin a'íjna ti tí'ajta íiyen chaanaca japua.

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu rí'i tiraateátuaasin í yaujra'an

¹² 'Ayee pu na'aráanajche nej jeihua huáp'i niyen tejámuaatá'ixaate'en. Mí seajta mú'een, caxuu xi nain au'itiée xá'aju'un íjii.

¹³ Mí ajta a'ín yehui í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, tí'ij uvé'enen, a'í pu nain jín tejá'amua'aten ti ayén ti'ayajna. Capu ayén a'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti rusej na'a a'ij tirájteu sino ayée pu'u na'a ayén tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti na'a tí'inamua. A'í pu ajta tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti auj teja'uré'enejsin.

¹⁴ 'A'í pu yehui ayén ra'ancuré'asin neetzi ti ne'á'a, ajta ayée pu che'atá na'a e'ehauritiécan jín tejámuaatá'ixaate'esin. Ayee pu a'íjna jín huarín, a'í pu ayén rí'i tinaateátuaasin.

¹⁵ Tí'ij na'a ti ayén niyá'upua jemi tí'iseijre'e, a'í pu ajta neetzi tí'ine'a'a. A'í nu jín niyen raataxájtaca'a yee a'ín xiéjniu'ucari pu nu'u ayén ra'ancuré'an neetzi ti ne'á'a ti ij ajta nu'u tejámuaatá'ixaate'en e'ehauritiécan jime'e mú'ejmi jemi.

Jesús pu ayén tihuá'ixaate'e ti nu'u ca'anacan mi'ini

¹⁶ 'Capu a'achú á'ateeri sej caí ché'e siyen mé'e nejé'eseijran. Tí'ij ajta capu ajta ché'e á'ateeri, sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

17 Majta seica í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tí'iru'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'ájna í niucari ti nu'u caí a'achú á'ateeri tej caí ché'e mé'e yé'eseijran, ajta nu'u caí ché'e á'ateeri tej teajtáhua'a tajéjcuatze'en raseijran? ¿A'iné yeehui ajta huataújmu'a í sej ti ayén nu'u a'í pu ajta a'umé'e a'ame í ruyá'upua jemi?

18 Maúche'e mu'u miyen tí'iru'ihua'uraca'a tijín:

—¿A'iné yeehui huataújmu'a a'ájna í niucari ti jíme'en yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri? Catu a'atzu yaú'itie a'ij ti 'een jín ayén tiu'utaxájtaca'a.

19 Tí'ij jí Jesús ayén ráamua'areeri'i mej miyen raxí'eve'eca'a mej me'ájna jín miyen tiraata'ihua'u. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni siyen se'ájna jín tí'iru'ihua'u a'ij ti huataújmu'a a'ájna í nej niyen tiu'utaxájtaca'a yee ti nu'u caí a'achú á'ateeri sej caí ché'e mé'e nejé'eseijran, ajta ti caí nu'u ajta a'achú á'ateeri sej rujéjcuatze'en seajtáhua'a neseijran?

20 'Ayee nu yeehui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e. Mú'een xu ruyeinixi'in, seajta huataújieemiste'esin, majta a'íime miyen huataújtemua'ave'esin a'íime í mej yen chaanaca japua huachéjme. Mú'een xu xaa huataújieemiste'esin. Mí ajta, a'ín í sej jín huataújieemiste'esin, a'í pu ajta jetzen ayén a'iránejsin í sej seajta jín huataújtemua'ave'esin.

21 'Ayee pu tejá'amuaruuren tíj ajta tí'ijruuren í 'íta'a ti ayén ti'ijcu'ine ti tiyaúj a'ame. Tí'ij a'ájna teja'uré'enen ti jetzen tiyaúj á'ara'ani, ayée pu jeíhua tirajpuaítzi a'ame. Mí ajta a'ín, ti pua'a ari huanú'ihua í pa'ari'i, aj pu'i yá'uhua'axijsin í ti jín rajpuaíjtzica'a a'ájna jíme'e ti jeíhua huápi'i rutémua'ave'e a'iné í pa'ari'i pu'uri huanú'ihuaca'a íiyen chaanaca japua.

22 'Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaruuren mú'ejmi. Pu'uri ayén a'ájna teja'uré'ene í xicájra'an jetze sej jetzen huataújieemiste'esin. Mí neajta inee, neajtahua'a nu á'amuaseijran. Seajta mú'een, a'ájna xu huataújtemua'ave'esin. Ajta capu ché'e rí'iríista a'ame ti ja'atí amuá'a'ari í sej jín rutémua'ave'e.

Mata'aj mauj raatáhuavii mej mi majta ra'ancuré'an

23 'Ayee pu yeehui té'eme a'ájna xicájra'an jetze, sej caí ché'e ti'tíj néhuaviira ineetzi. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e, a'ájna xicájra'an jetze ti a'ín niyá'upua ayén amuaatá'asin tíj na'a í sej tiraatáhuaviira ineetzi jetze me'ecan.

24 Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, caxu yeehui xi ti'tíj raatáhuaviiri'i ineetzi jetze me'ecan. Setá'aj siyen raatáhuavii a'iné ayée xu se'ájna jín huarín, aj xu si siyen ra'ancuré'asin, aj xu si seajta siyen nain jín huataújtemua'ave'esin.

A'í pu Jesús nu'u hua'utéemua'iti a'ímej í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua

25 Tíj na'a 'ajmí'imua ti yú e'iré'ene, ayée nu ne'ájna jín tejámuaatá'ixaa niucari jíme'e ti seicié namuajre'e. Mí ajta, a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze nej caí ché'e niyen seicié tejá'amua'ixaate'e na'ame, sino nee nu amitiéere'ecan jín tejámuaatá'ixaate'esin ne'ájna jíme'e a'ij ti 'een niyá'upua ti é'eseijre'e.

26 'Ayee xu yeehui huárini se'ájna xicájra'an jetze sej siyen tiraatáhuavii ineetzi jetze me'ecan. Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ruxe'eve'e a'ame nej niyen raatáhuavii í niyá'upua nej ni mú'ejmi jetze me'ecan huatániuni.

27 Capu xaa ne'u. Niyá'upua pu rusej já'amuaxe'eve'e a'ájna jíme'e sej yeehui naataxí'eve ineetzi, seajta siyen rá'antzaahua nej ne'uun u airáne í niyá'upua jemi.

Jesús pu ayén tihua'ixaaate'e ti nu'u a'uun a'ujnén í ruyá'upua jemi

28 'A'uu nu airáne í niyá'upua jemi, neajta nu niyen mú a'uvé'emej íiyen chaanaca japua. Neajta íjii, ayée nu yeehui tíchesin íiyen chaanaca japua nej ni ne'uun a'ujnén í niyá'upua jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ájna í Jesús.

29 Majta a'íime, í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Pepu'uri íjii xaa ne'u piyen e'ehauritiécan jín ti'ixa. Capej ché'e seicié ti'ixa, pe'íjna jime'e ti caí é'ehuáuritie.

³⁰ Tu'uri xaa tiyen ramua'aree pej nain té'umua'aree, ajta yeehui ti caí ayén ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ti'itíj jín tí'imua'ihua'ura. A'íj tu jín tiyen rá'atzaahuat'e pej pe'uun airáne í Dios jemi.

³¹ Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa siyen seri sicu tiná'atzaahuat'e?

³² Mí neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ájna teja'uré'enejsin í xicájra'an jetze mej jetzen amuaatamuárite'esin. A'uu xu a'ucíjxi'isin a'u ti seij é'eché, seij seajta seij. Mú'een xu yeehui mé núujisin nej ni neseíj nena'a huatéeaturan. Mí neajta, canu neseíj yú huatéeaturaasin a'iné niyá'upua pu neetzi jemi seijre'e.

³³ Ayee nu yeehui 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si siyen rí'i tí'iteseijre'e í ru tzajta'a se'íjna jime'e sej neetzi jetze ajtémecan. Jéihua mú puaíjtzi amuaatá'asin a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Capu amín a'ij. Setá'aj siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e nej neri hua'antimuá'iti.

17

Jesús pu rujapua niuuni ruseíj

¹⁻² Tí'ij Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i júte'e á'ujneereca'a ayén ti'ixáata, tijín:

—Mí pej ní'iyá'upua, pu'uri hui a'ájna teja'uré'ene pej peri raaxí'epi'intare. Patá'aj tihua'utaseíjrate'en í teite pej peri rí'i tinaatá'a í nej ayauj pú'een, nej ni neajta rí'i timuaatá'an mú'eetzi, a'iné mú'ee pej pe'íjna jín piyen tinaa'íjca nej ni nain jín antínmua'areere huá'a jemi í teite, nej ni niyen hua'utá'an mej ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, matíj mena'a pua'amé í pej naatátui ineetzi.

³ 'Ayee mú 'een jín ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e me'íjna jime'e mej miyen muáamua'ati mí pej mú'ee pena'a aseíj pe'ín pú'een tzaahuati'ira'a jime'e í Dios, majta me'íjna jime'e mej miyen náamua'ati, nej Jesús pú'een, í nej neajta a'ín pú'een í Ciríistu'u í pej neja'uta'íteca'a.

⁴ 'Ayee nu 'een jín rí'i timuaatá'a huá'a jemi í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'iné nu'uri ra'antipuá'ajte í pej jín piyen tinaa'íjca.

⁵ 'Ari íjii, mí pej ní'iyá'upua, patá'aj hui piyen che'atá pena'a rí'i tinaateájtuaani mú'eetzi jemi a'ij pej rí'i tineetá'acare'e netí'ij ne'uun á'ucatii mú'eetzi jemi tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

Jesús pu huá'a japua huatániiusín a'íimej í mej jamuan á'ujujhua'an

⁶ 'Nu'uri niyen hua'utaseíjrate a'ij pej 'een ne'íime jemi í pej piyen naatátuiiri'í a'íimej í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. A'íí mú ateítestemua'a mú pú'eene'e. Pajta mú'ee, mú'ee pej naatátuiiri'í. Majta a'íime, a'íí mú miyen ra'ará'astijre a'ij pej tiu'uta'aíjtaca'a.

⁷⁻⁸ 'Mu'uri ramua'aree ti mú'eetzi jetze te'iráane nain patíj pena'a pe'íjna jín tinaa'íjca, a'iné ayée nu che'atá nena'a tihua'utá'ixaa a'ij pej peri tinaatá'ixaa ineetzi. Majta a'íime, ayée mú ra'ancuré'a í nej hua'utá'ixa. Ayee mú tzaahuati'ira'a jín ramua'areereca'a nej mú'eetzi jemi a'uvé'emej, majta miyen rá'antzaahua pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

⁹ 'Ayee nu huá'a jíme'en muahuavii. Canu niyen muahuavii huá'a jíme'en matíj mena'a pua'amé miyen yen seijre'e í chaanaca japua, sino huá'a jíme'en í pej pena'a peri naatávi'itiste, a'iné ateítestemua'a mú pú'een.

¹⁰ Matíj mena'a pua'amé í mej neteítestemua'a pú'een, a'íí mú majta ateítestemua'a pú'een mú'eetzi. Majta a'íime í mej ateítestemua'a pú'een mú'eetzi, ayée mú che'atá mena'a neteítestemua'a pú'een ineetzi. Ayee mú rí'i tinaatá'aca ineetzi me'íjna jime'e mej miyen rí'i tí'itíjcha'íí netíj inee.

11 'Canu hui ché'e yen huateáturaasin íiyen chaanaca japua. Mí majta a'íime, a'íi mú xaa miyen huateáturaasin. Neajta inee, mú'etzi jemi nu a'umé'e na'ame. Ayee nu tí'imuahuvii patá'aj rí'i tihuá'ucha'in amuári'eri'ira'a jime'e, a'íimej í pej naatávi'itiste mej mi miyen che'atá mena'a naíjmi'i seíre'e mej seíj mena'a pú'eene'en tetíj iteen.

12 Netí'ij huá'a jemi huácatii, nee nu rí'i tihuá'acha'íca'a mú'etzi jetze me'ecan. Capu ja'atí'á'uvej ti huá'a jetze ajtémecan sino a'íjna ti ayén tiraavíjte'e ti ayén puaíjtzí ráaci'iti. Ayee pu 'een jín huaríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

13 'Neajta íjii nu a'umé'e na'ame mú'etzi jemi. Mí neajta inee, ayée nu niyen ti'ixa netí'ij nauj huá'a jemi yé huaca mej mi nain jín miyen che'atá mena'a huataújtemua'ave'en netíj inee tí'inetemua'ave'e.

14 Nee nu tihua'utá'ixaa í niuucari í pej jín piyen tinaa'íjca. Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, a'íi mú huá'ajcha'ire'e í neteítestemua'a a'iné camu huá'a jetze ajtémecan í mej íiyen seijre'e. Neajta inee, canu neajta huá'a jetze ajtémecan.

15 'Canu ne'íjna jín niyen muahuavii pej pi hua'irájtuaani íiyen chaanaca japua sino patá'aj rí'i tihuá'ucha'in ti ij caí a'íin ti a'ij pua'a tí'itevíj hua'antimuá'itín í neteítestemua'a.

16 Camu huá'a jetze ajtémecan í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Neajta inee, ayée nu che'atá nena'a caí huá'a jetze ajtémecan.

17 Patá'aj rí'i tihua'uteájtuaani mú'etzi jemi pe'íjna jime'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tíj na'a pej piyen tiu'utaxájtaca'a, a'íi pu ayén ti'ayajna.

18 'Ayee nu che'atá nena'a tihua'uta'aíteca'a mej a'ucíjxi'in nainjapua í chaanaca patíj mú'ee yen tineja'uta'íteca'a.

19 Neajta inee, ayée nu huatánne'a mú'etzi jemi huá'a jetze me'ecan mej mi majta tzáahuati'ira'a jín huataúra'an majta mú'etzi jemi.

Jesús pu ayén tí'ijhuahuau huá'a japua, matíj mena'a í mej té'atzaahuaté'e

20-21 'Canu ne'íimej nena'a jime'en muahuavii, sino neajta niyen tí'imuahuvii ne'íime jime'e í mej miyen té'antzaahuaté'esin me'íjna jime'e a'ij mej tihua'utá'ixaate'esin, mej mi naími'i miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, patíj piyen neetzi jemi seijre'e, mi pej ní'iyá'upua, netíj neajta inee mú'etzi jemi seijre'e. Miché'e hui majta miyen téjmi jemi seíre'e muá'ara'ani mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen té'antzaahuaté'en pej yen neja'uta'íteca'a.

22-23 'A'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, ayée nu che'atá nena'a ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi miyen seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani tetíj iteen, netíj neajta huá'a jemi seijre'e, patíj pajta mú'ee neetzi jemi seijre'e. Neajta nu ne'íjna jín rí'i tihua'utá'a mej mi nain jín seíj mena'a pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, miyen ráamua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a, pajta piyen che'atá pena'a hua'utaxí'eve patíj pajta tinaataxí'eve ineetzi.

24 'Ayee nu tí'ijxe'eve'e, mi pej ní'iyá'upua a'íimej jime'e í pej piyen naatávi'itiste, mej mi me'uun a'uteáturan a'u nej a'utevé'e na'ame, mej mi majta miyen raaseíj me'íjna ti huápi'i naa seijre'e í pej jín rí'i tinaatá'a, a'íjna í pej jín rí'i tinaatá'a pe'íjna jime'e pej piyen nexí'eve'eca'a 'ajmí'imua tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca.

25 'Niya'upua, mi pej nain jín urarí'en, camu hui miyen muamua'ate a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua. Mí neajta inee, nee nu xaa muamua'ate. Majta í neteítestemua'a, a'íi mú miyen ramua'aree pej piyen yen neja'uta'íteca'a.

26 Nu'uri niyen hua'utaseíjrate a'ij pej 'een. Neajta nu hui nauj niyen hua'utaseíjrate'esin mej mi miyen che'atá mena'a huaújxe'eve'en seíj majta seíj patíj mú'ee tí'inexe'eve'e, nej ni neajta huá'a jemi seíre'e ná'ara'ani. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Jesús.

18

A'ñ mú raatévi'i me'ijna í Jesús

(Mt. 26:47-56; Mr. 14:43-50; Lc. 22:47-53)

¹ Tí'ij Jesús ayén raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj pu'i á'uraa, majta a'ñime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Matí'ij mi antacíj jachi japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cedrón. A'uu pu u jetze pújme'en jeíhua tiu'uvéejme'ecaa í ciyej, aseituuna ciyej.

² Ajta a'ñin í Judás ti ayén tiu'utátuiire'esin í Jesús jime'e, a'ñ pu é'emua'atejca'a a'ujna a'iné mu'íi mú me'uun e'etiújsej, a'ijna í Jesús, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³ Majta a'ñime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majta a'ñime í fariseos, ayée mú hua'avé'ehuau a'ñime í xantaaru'u í mej me'uun tí'icha'ñ u teyujta'a. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu huaícate. Naími'í mú tatzari tiú'isime'e, majta tí'itíj lámpara, majta í mej jín huaténe'use'en. Ajta a'ñin í Judás, a'ñ pu huá'uvi'itijme'e. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'utí Jesús a'utéveeca'a.

⁴ Ajta a'ñin Jesús, a'ñ pu ari ramua'areereca'a a'ij ti tí'itíj raruuren. Aj pu'í hua'antinájcheca'a. Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'ataani seúhuaunen?

⁵ Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Jesús, ti Nazarét é'eme'ecan.

Aj pu'í Jesús ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ñn pú'een.

Ajta a'ñin Judás, ti ayén tiu'utátuiire'esin, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a í xantaaru'u.

⁶ Tí'ij Jesús ayén tihua'utá'ixaa yee ti nu'u a'ñn pú'een, a'ñ mú ruhuárita'a cáacij. Majta e'eráavatzi á chuaata'a.

⁷ Ajtaha'a pu ayén tihua'uta'íhua'uri'í tijín:

—¿A'ataani seúhuaunen?

Majta miyen tiraata'ixaa tijín:

—Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

⁸ Aj pu'í ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nu'uri hui niyen tejámuaatá'ixaa yee nej ne'ñn pú'een. Tí'pua'a siyen neetzi huauca, setá'aj siyen hua'utá'an mej á'ucñne amñme í mej nee jamuan á'ujujhua'an. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ijna í Jesús.

⁹ Ayee pu tiuju'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti a'ñn ari tiu'utaxájtaca'a tijín: “Capu nu'u ja'atí á'uvej ti huá'a jetze ajtéme'ecan a'ñmej pej nu'u naatátuiiri'í.”

¹⁰ Ajta a'ñin Simón, ti ajta i'í Pedro, a'ñ pu chun huitéhueca'a. A'ñ pu rú'ijcupi. Aj pu'í a'ijna jín tiraapuaíj ti ravaire'eca'a a'ijna í ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. Pedro pu ayén ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an í ja'ati. Ayee pu ántehuaaca'a a'ijna ti tí'ivaire'e tijín Malco.

¹¹ Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa a'ijna í Pedro tijín:

—Ucárujte'e mi a'achun. ¿Ni caí ayén ruxe'eve'e nej ne'ñna jín ra'ará'astijre'en í ti niyá'upua ayén jín tinaa'íjca?

A'uu mú yé'evi'itín í Jesús me'ijna jemi í Anás

(Mt. 26:57-58; Mr. 14:53-54; Lc. 22:54)

¹² Matí'ij mi a'ñime í xantaaru'u, ajta a'ñin í ti huá'a capitán pú'een, majta a'ñime í mej me'uun tí'icha'ñ u teyujta'a, a'ñ mú raatévi'i me'ijna í Jesús. Matí'ij mi ra'amua'ajjicie.

¹³ Amuacaí mú me'uun ya'uví'iti me'ijna jemi í Anás, a'iné a'ñ pu a'ñn pú'eene'e í mu'uneára'an a'ijna í Caifás ti a'ájná'imua nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a.

¹⁴ Ajta a'ñin Caifás, a'ñ pu a'ñn pú'eene'e ti ayén tihua'utá'ixaa í mej Israel jetze ajtéme'ecan ti ayén nu'u tihua'atéva'irihua'an ti seíj na'a í tevi ayén huámi'ini huá'a jetze me'ecan í teite.

Pedro pu ayén ti'ixa ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús

(Mt. 26:69-70; Mr. 14:66-68; Lc. 22:55-57)

¹⁵ Ajta a'íjn Pedro, a'íi pu imuá huamé'ecaa cujta'an í Jesús. Ajta jamuan huamé'ecaa seíj ti ajta Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Ajta a'íjn í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu ramua'atejca'a a'íjna ti nain jín antiújmua'areereca'a u teyujta'a. A'íj pu jín, jamuan í Jesús a'uun a'uteájrupi a'u ti e'eráyaujta'a a'ájna ti é'eche a'íjna í ti tí'ajta.

¹⁶ Ajta a'íjn Pedro, pua'acié pu a'uteájturaa tá'apueerta. Aj pu'i í seíj ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'íi pu a'uré'ene tá'apueerta. Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta. Aj pu'i a'uun ya'uví'iti a'íjna í Pedro.

¹⁷ Aj pu'i a'íjn 'íita'a ti a'uun tí'icha'íi tá'apueerta, ayé pu a'íjn í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:
—¿Ni hui pecaí pajta mú'ee huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej me'íjna jamuan á'ujuhua'ane'e?

Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Canu hui a'atzu.

¹⁸ Jé'ecan pu huásevi'i a'ájna'imua. Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, a'íi mú a'unai. Majta a'úu mú atavéjme'ecaa a'u ti á'ataa mej mi ahuáujpiste'en. Ajta a'íjn Pedro, a'íi pu huá'a jamuan a'utéveeca'a, ajta pu a'íjn á'ujpiste'eca'a.

A'uu mú rá'avi'itín í Jesús a'íjna jemi í Caifás

(Mt. 26:59-66; Mr. 14:55-64; Lc. 22:66-71)

¹⁹ Ajta a'íjn ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'íi pu ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Jesús a'íjna jime'e í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, ajta a'íjna jime'e a'íj ti a'íjn tí'imua'ataca'a.

²⁰ Jesús pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nee nu hui jéjre'e tihua'utá'ixaa í teite í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Tí'ij pí na'a nu tihuá'amua'atejca'a huá'a teyujta'a, neajta ne'újna teyujta'a a'u mej e'etiújse'iri a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. Canu hui ti'itíj avíitzi jín tiu'utaxájtaca'a.

²¹ ¿A'iné 'een jín piyen tí'ine'ihua'u? Patá'aj piyen tihua'uta'íhua'u pe'ímej í mej náanamujri'i. Casi'i, a'íi mú xaa ne'u miyen ramua'aree a'íj nej tiu'utaxájtaca'a. —Ayee pu Jesús tiraata'ixaa.

²² Ajta seíj ti huá'a jetze ajtémecan í mej me'uun tí'icha'íi teyujta'a, áa pu vejli'i a'utéveeca'a. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i a'íj ti Jesús tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ra'arájvee. Ajta ayén tira'ajteá'ajxi tijín:

—¿Ni tzaa ayén tiraavíjete'le pej piyen tí'lira'ixaate'le pe'íjna ti nain jín antiújmua'aree u teyujta'a?

²³ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a necaí ti'itíj jín xí'epi'in huaríj netí'ij niyen tiraata'ixaa, patá'aj hui piyen a'íj tiu'utaxájtaca'a. Na'ari caí, ti pua'a niyen xí'epi'in tiu'utaxájtaca'a, ¿a'iné 'een jín piyen na'arájvee?

²⁴ Aj pu'i a'íjn Anás ayén tihua'uta'aíj mej rá'anvi'itín me'íjna jemi í Caifás. Ajta, a'íjn Jesús, a'íi pu auj anáji'ici'ihuaca'a.

Pedro pu ajtahua'a ra'avé'avaataca'a ti nu'u caí ramua'ate í Jesús

(Mt. 26:71-75; Mr. 14:69-72; Lc. 22:58-62)

²⁵ Aúche'e pu a'uun rupíste'eca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro. Aj pu'i ja'atí ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa ayén ti'ayajna pej huá'a jetze ajtémecan í mej Jesús jamuan á'ujuhua'ane'e?

Aj pu'i Pedro ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Canu.

²⁶ Ajta se'ij ti ayén ravaire'eca'a í ti nain jín antiújmua'areereca'a, a'uun pu a'utéveeca'a. A'íi pu ajta ihuáare'ara'an pú'eene'e a'íjna í ja'ati ti Pedro ayén ra'ajtaveíjcheca'a í naxaira'an. Aj pu'i ayén a'íin í Pedro tiu'utá'ixaa tijín:

—Ayej ne'ase nee nu ne'uun muajé'eseij amíjna jamuan a'u ti a'uvéjme í aceituuna ciye'e.

²⁷ Ajtahua'a pu seicié tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro ti nu'u caí ramua'ate a'íjna í Jesús. Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén huajíjhuaca'a í gallo.

A'uu mú ya'uví'ití í Jesús a'íjna jemi í Pilato

(Mt. 27:1-2, 11-14; Mr. 15:1-5; Lc. 23:1-5)

²⁸ Mat'íj mi a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'úu mú ru'iráavi'ití me'újna a'u ti Caifás huiracaí á'aye'i. Mat'íj mi me'uun ya'uví'ití u chi'ita a'u ti á'ucatií í tajtuhuan ti tí'ivaire'e huá'a jetze me'ecan í Roma mej é'eche. Pu'uri tén tapuá'arijme'eca, ajta mu'uri tén autéhuijsime'e mej tiú'uyesten. A'íj mú jín caí a'uun a'uteájrupi a'u ti a'íin tajtuhuan á'ucatií mej mi caí ti'itíj jín auteáaturan í ruyel'irá jíme'e a'iné capu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íjna í tajtuhuan. Ayeé mú raxí'eve'eca'a mej miyen ráacua'ani í cua'ira í mej jín ra'utámua'aree me'ájna xicájra'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'i.

²⁹ A'íj pu jín a'íin Pilato ayén huirájraa á pua'acié huá'a jemi. Aj pu'i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ti'itájni yeehui jín siyen tí'ijxajtzi'i semíjna mi ja'atí?

³⁰ Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a yeehui caí ayén ti'itíj jín auteáaturanche'e ti a'ij pua'a 'een, catu tiyen muaatátuiire'enche'e.

³¹ Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj siyen rá'anvi'itin setá'aj rujímua'a siyen ra'uxíjte'en se'íjna jíme'e a'ij ti tejamuaatá'aca í a'amua ye'irá.

Mat'íj mi miyen tiu'utaniú a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a tijín:

—Capu hui ayén titatá'aca tej ti tiyen ja'atí huajé'ica.

³² Ayeé pu tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'íjna í niuucari í ti jín Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a a'ij ti nu'u ayén tí'imi'ini.

³³ Aj pu'i Pilato ajtahua'a a'uun a'uteájrupi u chi'ita. Tí'ij jí u ya'utajé í Jesús. Ayeé pu tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni hui pe'ín pú'een í ti tihuá'ajjte'e a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan?

³⁴ Jesús pu ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni yeehui ase'ij pena'a piyen a'ij tirájteu nusu se'ij ayén tinaatéxajtaca'a mú'eetzi jemi?

³⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pilato tijín:

—¿Ni tzaa niyen Israél jetze ajtémecan? Canu xaa ne'u yeehui. A'íime í mej atéftestemua'a pú'een, majta a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a, a'íi mú a'íin pú'een í mej mú'eetzi yé vé'etua ineetzi jemi. ¿Ti'itájni hui a'ij puáaru?

³⁶ Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna í nej jín tí'ajta, capu hui yen me'ecan í chaanaca japua. Tí pua'a ayén éene'en á'ame'enche'e, ayée mú me'íjna jín tiu'utatése'enche'e í mej nevaire'e mej mi caí miyen ná'ateevi'in a'íime í mej me'uun tí'ajta u teyujta'a. Mí ajta, seicié pu éene'e seijre'e í nej jín tí'ajta.

³⁷ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aa ni'ijta ne'u, mú'ee pej xaa hui ti'itíj jín tihuá'ajjte'e a'ímej í teite.

Ajta a'íin Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Xí'epi'in pej piyen tiu'utaxájtaca'a nej nu'u ti'itíj jín tihuá'ajjte'e. Jee xaa ne'u ayén ti'ayajna nej ne'íjna jín huanú'ihuaca'a. Ayeé nu 'een jín yen huatase'ijre íiyen chaanaca

japua nej ni niyen ne'íjna jín tiu'utaxá ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna. Matíj mena'a pua'amé í mej miyen ra'ancuré'a me'íjna ti ayén ti'ayajna, naími'i mú hui nenamua.

³⁸ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni a'íin yeehui pú'een a'íjna ti ayén ti'ayajna?

Sej pu'u huiráame, ti pua'a Jesús nusu Barrabás

(Mt. 27:15-31; Mr. 15:6-20; Lc. 23:13-25)

Tí'ij ayén tiu'utaxáataj, aj pu'i huirájraa, ajta a'uun a'uré'ene huá'a jemi í mej Israél jetze ajtémecan. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Capu hui tí'itáj a'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itáj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

³⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire nej niyen amua'irátuiitze'en sej ti aiteánami'i setí'ij seri siyen ra'utámua'areeri'i í xicájra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i í á'amuavaujsimua'aci'i. ¿Ni siyen hui raxí'eve'e nej niyen amua'irátuiitze'en nemíjna ti ayén nu'u tejá'amua'ajte'e mí sej Israél jetze ajtémecan? —Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i.

⁴⁰ Matí'ij mi miyen ca'anín jín titeejíhuaca'a tijín:

—Catu. Catu raxí'eve'e temíjna. Patá'aj yeehui tu'irátuiitze'en pe'íjna í Barrabás.

Ajta a'íin Barrabás, a'íi pu huá'a jetze ajtémecantaca'a a'íimej í mej hua'uténe'usi'i mej mi huá'ari'i í mej jín tí'aijta a'íime í mej Roma é'eme'ecan.

19

I curuun ti tzicare'e jín cistíhuaca'a

¹ Aj pu'i Pilato ya'uví'iti a'íjna í Jesús mej mi ra'itévajxi'in me'íjna jime'e í cuarta.

² Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u, tzicare'e mú huatécistaca'a mej mi curuun huatétaahua. Matí'ij mi ra'avé'emuanii'i. Matí'ij mi caxuri ru'ucavíijri'i ti jáamua'ara ti neána.

³ Mu'iití mú ajteáxiireca'a vejli'i í jemin. Ayee mú tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Aja'í, mí pej nu'u yeehui tihua'ajte'e í mej Israél jetze ajtémecan.

Matí'ij mi ra'arávajxi.

⁴ Aj pu'i ajtahua'a huirájraa a'íjna í Pilato. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Casi'i mú'een, nu'uri hui niyen amuaatatuiire'esin sej si siyen ráamua'aree ti caí tí'itáj a'ij tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itáj jín jetze te'ujpuá'ajte'en.

⁵ Aj pu'i Jesús ajta huirájraa. Aúche'e pu ayén tí'ira'avé'emuájcaa a'íjna í curuun ti tzicare'e jín cistíhuaca'a, ajta ru'ucavíi a'íjna í caxuri ti jáamua'ara ti neána. Tí'ij Jesús huirájraa, aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, pu'uri yé huatéjvee i teáata'a.

Pilato pu ayén tí'itese'e ti raatátuaani í Jesús

⁶ Majta a'íime í mej miyen tí'aijta u teyujta'a, majta a'íime í mej me'uun tí'icha'íi, jíme'en mu'u miyen raasej, aj mú mi ca'anín jín huatejíhuajraa tijín:

—Aúutatai í cúruu jetze. Aúutatai pepu'u.

Aj pu'i Pilato ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'een xu hui rá'anvi'itin sej si rujímua'a sena'a rá'utatan. Mí neajta nee, capu hui a'ij ayén tiná'amitiejte'e í nej jín tí'itáj jín jetzen te'ujpuá'ajte'en.

⁷ Majta a'íime í mej me'uun tí'aijta u teyujta'a, jeíhua mú miyen tí'ira'ixaate'eca'a tijín:

—Ayee tu yeehui tiráje'ira ti jíme'en ayén tiraavíjte'e ti a'íin a'íjna jín huámi'ini a'íjna jime'e ti ayén huataújsejrataca'a ti a'íi pu nu'u a'íin pú'een í yaujra'an í Dios.

⁸ Tí'ij ayén ráanamujri'i a'íjna í Pilato, jaítze'e pu tiu'utátziin.

⁹ Ajtahua'a a'uun uteájrupi u chi'ita. Ajta ya'uví'iti í Jesús. Aj pu'i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'uné yeehui ímuá pé'eme'ecan mú'ee?

Ajta a'íin Jesús, capu a'atzu huataniú.

¹⁰ Aj pu'i Pilato ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni tzaa pecaí piyen ahuá'aca'ane pej yeehui tinaatá'ixaate'en? ¿Ni caí ayén timuá'amitiejte'e nej ne'íjna jín antínmuá'aree nej ni mu'íirájtuaani, nusu nej ni neajta muá'utatan í cúruu jetze?

11 Ajta Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Tí pua'a caí amuacaí Dios ayén tímuaatá'acare'enche'e pej piyen te'entí'amua'areere, capej tí'itíj jín antí'amua'areereche'e ineetzi jemi. A'íj pu jín, a'íime í mej neetzi jime'e tiu'utátui mú'eetzi jemi, jaítze'e mú tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi.

12 Tíj na'a ti Jesús ayén tiu'utaxájtaca'a, a'íjna í Pilato a'í pu a'ij tí'ijhuauca'a a'ij ti huárini ti ij ru'írájtuaani a'íjna í Jesús. Mí majta a'íime, í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, majtáhua'a mú miyen titeetejíihuajraa tijín:

—Tí pua'a hui piyen ru'írájtuaani pemíjna mi teáata'a, capej ché'e tí'itíj jín tí'itevéé pua'amé pe'íjna jemi í César ti tí'ita'ajjte'e a'iné ja'atí ti na'a ti ayén huataújsejrata ti a'íin pú'een ti tí'ita'ajjte'e, a'í pu hui ayén rájcha'íire'e a'íjna í César. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

13 Tí'ij Pilato ayén tíhuá'unamuajri'i, aj pu'i ru'íráavi'iti a'íjna í Jesús. Aj pu'i Pilato án a'ujyeíjxi japuan í ipuari a'u mej tejé'exi'epi'intare'e. Ayee pu téja'arájtehuua a'ujna tijín: A'uu ti tetej a'umuáanijmee ti pa'atza. Ajta, ayée pu téja'arájtehuua hua'aniuuca jime'e í hebreo tijín Gabata.

14 Pu'uri a'ájna pítí'iríjcaa í xicájra'an mej jetzen r'íi huaújruuren mej mi miyen me'íjna jín ra'utámua'aree a'ájna xicájra'an jetze ti Dios jetzen tihua'utá'uuni'iri'i. Pu'uri ayén pítí'iríjcaa a'atzaj cumu tacuarixpua. Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ye'ecui ari'icu, mi ti hui tejá'amua'ajjte'e.

15 Majta me'ín, ayée mú titeetejíihuajraa tijín:

—Huirávi'itichi.

Majta miyen tijín:

—Huirávi'itichi, patá'aj rá'utatan í cúruu jetze.

Aj pu'i Pilato tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni tzaa siyen tí'ijxe'eve'e nej ni hui niyen rá'utatan nemíjna ti tejá'amua'ajjte'e?

Majta a'íime í mej me'uun tí'ajta teyujta'a, ayée mú tiraata'ixaa tijín:

—Capu hui ja'atí tí'ita'ajjte'e sino a'í pu'u ti César jín tí'itéjvee.

16 Tí'ijta'i Pilato ayén hua'utátuii a'íjna í Jesús mej mi miyen rá'utatan í cúruu jetze.

A'í mú rá'utatai í Jesús í cúruu jetze

(Mt. 27:32-44; Mr. 15:21-32; Lc. 23:26-43)

17 Matí'ij mi a'íime í xantaaru'u miyen ya'uví'iti. Ajta a'íin Jesús, a'í pu yá'uchuii í rucúruu. Matí'ij mi me'újna a'ará'a a'u ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mí'ichímu'uta. Ayee pu téja'arájtehuuaa hua'aniuuca jime'e í Hebreo tijín Gólgota.

18 A'uu mú rá'utatai jamuan hua'apuaca, seíjta'a mú rá'utatai í seíj, majta seíjta'a í seíj. Ajta a'íin Jesús, a'úu pu já'ita'a á'utataihuaca'a.

19 Pilato pu ayén tíraata'ájtaca'a mej miyen tira'uyú'uxa jetzen í taabla ti ayén té'axajtaca'a tijín: “Jesús Nazarét ti nu'u é'eme'ecan, ti ajta nu'u tíhuá'ajjte'e a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan.” Matí'ij mi rá'utatai í cúruu jetze a'u ti á'ujmu'u í Jesús.

20 Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, mu'íití mú miyen ra'ujíjve a'iné a'úu pu vejli'i píjé'eríjcaa u chajta'a jetze a'u mej yá'utatai. Ajta a'íin ti á'asiímu'ihuaca'a, huaíca niuucari pu jín é'eyu'usi'ihuaca'a, í huá'a niuuca í Hebreo, ajta hua'aniuuca í mej Roma é'eme'ecan, ajta hua'aniuuca í Griego.

21 Majta a'íime í mej me'uun tí'ajtaca'a u teyujta'a, ayée mú huaújniuste me'íjna jemi í Pilato. Ayee mú tiraata'ixaa tijín:

—Capej piyen hui tirá'ayu'uxa yee a'í pu nu'u tí'ita'ajjte'e itejmi i tej Israel jetze ajtémecan sino ayée pepu'u yee a'í pu ayén rusejrata ti a'íin pú'een í ti tí'ita'ajjte'e.

22 Aj pu'i Pilato ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui ayén éene'en a'iné nu'uri niyen tira'utéyu'uxaca'a a'ij nej tiraaxí'epi'intare.

A'íi mú ti'ijpí í tí'icixure'ara'an í Jesús

²³ Majta a'íime í xantaaru'u, mat'íij meri rá'utatai í Jesús, mat'íij mi ti'ijpí í tí'icixure'ara'an. Mat'íij mi muáacuaci'e tí'ijseire'axi me'íjna í tí'icixure'ara'an. Tíj na'a ti seicié tí'ijcatii, seíj pu raaci'í í xantaaru'u. Ajta a'íi pu avé'eturaa í sícu'ure'ara'an ti ru'ucavií á'aye'i. Seíj pu jín 'itzi'ihuaca'a nainjapua.

²⁴ A'íj mú jín miyen tiu'utaú'ixaa tíjín:

—Tiché'e caí yeehui rasiújtza'ana sino tiché'e tiyen ti'ihuátamua'itín tetej jime'e tej ti tiyen ráamua'aree ja'atí ti ayén raci'iti.

Ayee pu ayén tiu'uríj ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tíjín: “A'íi mú yeehui seexu'ijmé'en huaré'upijte í tí'inecixu. Majta mú me'ín ti'ihuaújmua'ití tetej jime'e mej mi yeehui ráamua'aree ja'atí ti raci'iti í nesiicu'u.” Ayee mú xaa ne'u huaríj a'íime í xantaaru'u.

I'uuca, í mej me'uun a'uté'uuca'a vejli'í í cúruu jetze

²⁵ Majta seica, á mú vejli'í a'uté'uuca'a a'u ti a'uvéjme'ecaa í cúruu. A'íi mú a'ín pú'eene'e í náanajra'an í Jesús, ajta í juutzeá'jra'an í náanajra'an, ajta a'íjna í María ti íra'ara'an pú'eene'e a'íjna í Cleofas, ajtahua'a seíj, a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu'í Jesús raaseíj í runáana ti a'uun a'utéveeca'a. Ajta pu a'uun vejli'í a'utéveeca'a a'íjna Jesús ti raxí'eve'eca'a, ti ajta jamuan á'uche'ecane'e. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa í runáana tíjín:

—Casi'í, mú'ee 'íita'a, mé pu huatéjvee amíjna ti ayauj pú'een.

²⁷ Ajta ayén tiraata'ixaa a'íjna ti jamuan á'uche'ecane'e tíjín:

—Ye'ecui yeehui, ari huatéjvee a'íjna ti anáanaj pú'een.

Tíj na'a ti ayén tiu'utaxájtaca'a, ti yú e'iré'ene, a'ín ti jamuan á'uche'ecane'e ayén ya'uví'iti í náanajra'an í Jesús ti ij a'uun huateáturan u ruche.

T'íj Jesús huam'íi

(Mt. 27:45-56; Mr. 15:33-41; Lc. 23:44-49)

²⁸ T'íj jí ayén huaríj a'íjna í Jesús. Pu'uri ramua'areereca'a ti ari nain te'entipúa'ajte. T'íj ayén araúrastejsin a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, ayée pu i tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ne'í'imi'í.

²⁹ Aa pu vejli'í xa'ari a'utácatii ti avé'ejistica'a a'íjna í viinu ti antzináj. Mat'íij mi ti'itíj huateáru'une ti ta'achira'a í viinu jime'e. Mat'íij mi jisopo c'íye'ara'an jetze ru'ucáaxu'í, aj mú mi ra'ajteáxi'reca'a vejli'í í téne'ara'an jetze.

³⁰ T'íj a'ín ra'anti'í, aj pu'í ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Pu'uri icu. Nu'uri ra'antipúa'ajte.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'í a'icámu'uvajxi. Aj pu'í huam'íi a'íjna í Jesús, icu.

Xantaaru'u pu ra'ajtejtze í itza'apuare'ara'an jetze a'íjna í Jesús

³¹ Pu'uri a'ájna pítí'irijcaa í xicá'jra'an jetze, í mej jetzen r'íi huaújruren. Ajta a'ín xicá'jra'an jetze ti ra'it'é'ase, a'ájna pítí'irijcaa mat'íij ra'utéhuijsin mej miyen tiú'uyesten me'íjna jime'e í xicá'jra'an jetze ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'iri'í.

A'íj mú jín, camu raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'uun tí'ajjtaca'a u teyujta'a mej mi a'íime mi'ichite miyen huateáturan me'ájna cúruu jetze tí'ij ari teja'uré'enen a'ájna saabado jetze. A'íj mú jín rájhuaviiri'í me'íjna í Pilato ti a'ín ayén tiu'uta'aíjta mej mi a'íime xantaaru'u miyen hua'antína'axín í huá'íica jetze a'ímej í mej huá'utatai, mej mi ca'anacan huácu'ini. Tí pua'a miyen huárini, aj pu'í rí'iríista a'ame mej hua'acájtuaani í mi'ichite.

³² A'íj mú jín u a'uvé'uju'un a'íime í xantaaru'u. Mat'íj mi ra'antiná'axi í ru'icán jetze í seij í mej rá'utatai í Jesús jamuan. Majta miyen che'atá mena'a huaríj í seij jemi.

³³ Mí ajta, mat'íj Jesús jemi á e'iré'ene, mat'íj mi raaseíj ti a'ín ari m'íchica'a. A'íj mú jín caí ra'antiná'axi í ru'icán.

³⁴ Mí ajta seij í xantaaru'u, a'íi pu ra'ajtéjtze í ítza'apuare'ara'an jetze ciyej jime'e ti antípiti. Aj pu'i airáaxire jeíhua í jaj, ajta í xúure'e.

³⁵ Neajta inee, i nej niyen raaseíj, nee nu niyen ti'itéxajta. Ajta ayée pu ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itéxajta. Nee nu ramua'aree nej niyen tzáahuati'ira'a jín ti'ixa. Neajta niyen ne'íjna jín ti'itéxajta sej si seajta rá'antzaahuatelen.

³⁶ Ayee pu 'een jín tiu'urij ti ij ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti ayén té'axa tijín: “Camu nu'u seij antína'aca í cariira'an.”

³⁷ Ajta seica jetze ti ayén té'axa tijín: “A'íi mú nu'u raseijran me'íjna í mej ra'ajtéjtze.”

A'u mej ye'etéete me'íjna í Jesús

(Mt. 27:57-61; Mr. 15:42-47; Lc. 23:50-56)

³⁸ Tí'ij jí a'ín José, ti Arimatea é'eme'ecan, a'íi pu tirájhuaviiri'i a'íjna í Pilato ti a'ín raatátuiire'en í tévira'an í Jesús. Ajta a'ín José, a'íi pu ajta rá'astijre'eca'a a'íjna í Jesús. Mí ajta, a'ín ayén avíitzi jín huaríj a'iné a'íi pu huá'atzi'ne'eca'a í mej me'uun tí'ajitaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Pilato ayén raatá'a. A'íj pu jín, u a'uvé'emej. Aj pu'i ra'acájtuaa í tévira'an í Jesús. Tí'ij jí yá'uchuii.

³⁹ Nicodemo pu ajta jamuan u a'uvé'emej. A'íi pu a'ín pú'eene'e ti tíca'amiste'e ráamuaareca'a í Jesús. Tí'ití pu a'arájti, a'íjna í mirra ti muátí'isi ranaxca ti áloes me'ecan, tí'itíj tu'upi. Ayee pu tíjetejca'a a'achú cumu seité kiilu japuan tamuáamuata'a.

⁴⁰ Mat'íj mi yá'uchuii í tévira'an í Jesús. Mat'íj mi racáhuaa me'íjna jime'e ti naa teáarí'e. Majta racá'ijcataca'a cixuri jime'e ti me'esti. Ayee mú me'íjna jín huaríj a'ij mej tirájye'irajca'a mej hua'avé'enan í mí'ichite a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan.

⁴¹ Huastari pu teje'eré'eeve a'ájna vejli'i a'u mej rá'utatai me'íjna í Jesús. Ajta a'ujna, a'úu pu teásta'a seijre'eca'a ti ja'atí a'uun ya'ujcú ti ij a'uun ja'atí avá'an. Ajta, capu xi ja'atí a'uun avá'anami'ihuaca'a.

⁴² A'uu mú ye'etéete me'íjna í Jesús a'iné a'úu pu vejli'i a'utacá'a, ajta pu'uri a'ájna pítí'irijcaa í xicájra'an jetze mej jetzen rí'i huaújrúuren a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan.

20

Jesús pu a'itaméj a'u mej ye'avá'ana

(Mt. 28:1-10; Mr. 16:1-8; Lc. 24:1-12)

¹ Tí'ij ari pítí'irijcaa í ti jín te'uté'itíeesin i itíeeri, íiya'ata pu'u a'uun pu á'ume a'íjna í María, Magdala ti é'eme'ecan a'ujna a'u mej ye'avá'ana. Aúche'e pu huachuixavi'icaa. Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i raaseíj ti ja'atí ra'antá'íj í tetej ti a'itémuaaca'a a'u ti a'utécun.

² Aj pu'i a'uun huaré'araa. Tí'ij i a'utiéchejraa a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. A'íi pu a'ín pú'een í ti Jesús raxí'eve'eca'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mu'uri hui yá'uchuii í tavástará'a, me'újna a'u mej yauutéj. Teajta iteen, catu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

³ Ajta a'ín í Pedro, ajta í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, a'úu mú á'uju'un a'u mej ye'avá'ana me'íjna í Jesús.

⁴ Naími'i mú me'uun a'uruáachejraa. Ajta í seij, a'íi pu jaítze'e ca'anín a'utiéchejraa. A'íj pu jín ayén ra'umuá'iti a'íjna í Pedro. A'íj pu jín, amuacaí pu a'uun a'ará'a.

⁵ Tí'ij a'uun a'ará'a, aj pu'i aicaújtutzi. Ajta a'uun uténeereca'a. Tí'ij i raaseíj ti án á'ujpiica'a a'íjna í cixuri ti me'esti í mej jín racá'ijcataca'a. Ajta a'ín, capu a'uun uteájrupi.

⁶ Ajta a'ñin Pedro, ti cujta'an huatiéejme'e, ajta pu a'uun a'ará'a. A'uu pu uteájrupi. Aj pu'i raasej í cǎxuri ti me'esti ti a'uun á'ujpiica'a.

⁷ A'ñi pu ajta raasej í cǎxuri í mej jín ra'avá'ana í mu'úutze'en. Naa pu tí'ijiri'ihuaca'a. Ajta rujímua'a pu án á'ujpiica'a.

⁸ Tí'ij jí í seij ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti amuacaí a'uun a'ará'a, a'ñi pu ajta a'uun a'uteájrupi. Jíme'en pu'u raasej, aj pu'i té'antzaahua.

⁹ Majta a'ñime, camúu xi yaú'itiée muá'araa a'ij ti huataujmuajcaa me'ijna ti ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti nu'u ayén ruxe'eve'eca'a ti a'ñin Jesús ayén a'itára'ani huá'a tzajta'a í mej meri huácuii ti ij ajtahua'a huatarún.

¹⁰ Majta a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e, mat'ij mi me'uun a'ucíjxi u ruche.

Jesús pu nu'u huatasejre a'ijna jemi í María, Magdala ti é'eme'ecan

(Mr. 16:9-11)

¹¹ Ajta a'ñin María, a'uun pu a'uteájturaa á pua'acié, a'ájna vejli'i a'u mej ye'avá'ana. A'ñi pu ruyeineca'a. Tí'ij auj ruyeineca'a, a'ñi pu aicaújtutzi, a'uun pu a'uténeereca'a.

¹² Aj pu'i hua'apuaca huasej í mej júte'e tí'ivaire'e. Cuaiínavi'ín mú ti'itéchejca'a. An mú e'ejté'eca'a a'u mej ya'ujté. Seij pu án á'ujcatii a'u ti á'ujmu'ucca. Ajta í seij, a'u ti a'ucá'ñicajme'ecaa.

¹³ Mat'ij mi miyen tiraata'íhua'uri'i tijín:

—Mú'ee, 'íita'a, ¿a'iné yeehui 'een jín piyen ayein?

Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—A'ñi mú yeehui yá'uchuii í nevástara'a. Neajta inee, canu ramua'aree a'u mej yaúutuaa.

¹⁴ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'ij i raasej ti a'ñin Jesús a'uun a'utéveeca'a. Mí ajta a'ñin María, capu raamuá'a ti a'ñin pú'eene'e í Jesús.

¹⁵ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee 'íita'a, ¿a'iné 'een jín piyen ayein? ¿A'atajni pehuauhuau?

A'ñi pu ayén tí'imua'atzejca'a ti a'ñin pú'eene'e ti rí'í a'uun te'uruurée á'aye'i a'ujna í huastari. A'ij pu jín ayén tiraata'ixaa tijín:

—Nevástara'a, ti pua'a mú'ee piyen yá'uchuii, patá'aj piyen yeehui tinaatá'ixaate'en a'u pej yá'uruu nej ni ne'uun u á'ume'en nej ni rá'anchueeni.

¹⁶ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee, María.

Aj pu'i pí a'uré'eve í jemin. Ajta ayén tiraata'ixaa a'ijna jime'e í huá'a niuuca a'ñime í Hebreo tijín:

—Raboni.

(Raboni, ayée pu huataújmua'a a'ijna í niuucari tijín Mí Pej Tí'imua'ata.)

¹⁷ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej xñ nemuari'e a'iné naúche'e a'atzu a'amua jamuan seíre'e na'ame. Aj nu ni hui ne'uun a'ujnéjsin í niyá'upua jemi. Patá'aj pe'uun á'ura'ani huá'a jemi í ne'ihuaamua'a. Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en yee nej nu'u neajtahua'a ne'uun a'ujnéjsin jemin a'ijna ti niyá'upua pú'een, ti ajta á'amua'upua pú'een, jemin í ti ni'íDioj, ti ajta a'amua Dios pú'een. —Ayee pu tiraata'ixaa.

¹⁸ Ajta a'ñin María ti Magdala é'eme'ecan, a'úu pu á'ume huá'a jemi í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu hui neri raasej í tavástara'a.

Tí'ij jí ayén tihua'utá'ixaa a'ij ti a'ñin Jesús ayén tiraata'ixaa.

A'ñi mú rasej me'ijna í Jesús, í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase

(Mt. 28:16-20; Mr. 16:14-18; Lc. 24:36-49)

¹⁹ A'ajná'imua, tí'ij ari a'ájna pítí'irijcaa í seij jetze i itieeri, tí'ij ari huachúmua'ancaa, a'úu mú e'eré'ete'ecaa a'ñime í mej Jesús jamuan á'ujjuhua'ane'e. Majta miyen aiteújna

u chi'ita a'u mej anú'ujte'eca'a me'íjna jime'e mej huá'atziine'eca'a a'ímej í mej me'uun tí'aijtaca'a u teyujta'a. Aj pu'i Jesús ayén e'iré'ene huá'a jemi. A'uu pu huá'a tzajta'a a'utéechaxi. Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁰ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu'i ayén hua'utaseíjrate í rumuájca'a, ajta í ru'ítza'apua a'u mej tíya'upuaij a'íime í mej rá'utatai í cúruu jetze. Majta me'ín í mej jamuan á'ujjhuane'e, huápi'i mú huataújtemua'ave mat'í'ij raasej í tavástar'a.

Jesús pu ayén tihua'a'íjcate'e a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e mej mi tihua'utá'ixaate'en a'ímej í teite

²¹ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e hui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a. A'iné niyá'upua pu yen neja'uta'íteca'a ineetzi, ayée nu che'atá nena'a tejámuaata'ítii inee.

²² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i ayén hua'utaj'ítze. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Setá'aj hui ra'ancuré'an se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

²³ Tí pua'a hui a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiraatá'uuni'i ja'atí ti na'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, Dios pu xaa ayén tiraatá'uuni'ira, na'ari caí, ti pua'a a'íin xiéjniu'ucare'ara'an caí ca'aníjra'a amuaatá'an sej si caí siyen tiraatá'uuni'i, capu xaa Dios ayén tiraatá'uuni'ira. —Ayee pu Jesús tihua'utá'ixaa.

Capu té'atzaahuate'e a'íjna í Tomás ti Jesús a'itáraa huá'a tzajta'a í mi'ichite

²⁴ Ajta a'íin Tomás í mej miyen ratamuá'amua tijín í mej hua'apua, a'íi pu huá'a jetze ajtémecantaca'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'aseca'a. A'íi pu ajta caí a'uun huá'a jemi a'utéveeca'a tí'ij Jesús ayén huá'a jemi huataseíjre.

²⁵ Mat'í'ij miyen tiraata'ixaa me'íjna í Tomás mej nu'u miyen raasej í tavástar'a, aj pu'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Canu yeehui ja'anáj té'antzaahuate'esin ti pua'a necaí raasej í muájca'are'ara'an jetze a'u mej yé'lenajtze, ti pua'a neajta caí anáxiteta a'u ti claavu a'aná'upu'ujme'ecaa, ti pua'a neajta caí ajtéjmeini í itza'apua'ara'an jetze.

Majtahua'a mú raasej me'íjna í Jesús

²⁶ Tí'ij ari teuumé'eca a'achú cumu sei itieeri, majtáhua'a mú me'uun e'eré'ete'ecaa u chi'ita. Ajta a'íin Tomás, a'úu pu huá'a jamuan a'utéveeca'a. Ajta te'iteánami'ihuaca'a í puéerta jetze. Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene. Ajta a'utéechaxi huá'a tzajta'a. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ché'e yeehui amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

²⁷ Aj pu'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Tomás tijín:

—Casi'i, huasej i nemuajca'a. Patá'aj piyen anáxiteta. Patá'aj pajta mé vé'emeiini muá'amujca'a jime'e pej pi ajtéjmeini íyej ne'ítza'apua jetze. Pecáj ché'e piyen seicié tí'imujca sino patá'aj té'atzaahuate'e.

²⁸ Aj pu'i Tomás ayén tiu'utaniú tijín:

—Mú'ee pej pe'ín pú'een í nevástar'a, pajta í neDioj.

²⁹ Aj pu'i Jesús ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pepu'u piyen té'atzaahuate'e pe'íjna jime'e pej yeehui piyen neseij. Miché'e huaújtemua'ave'en í mej caí naasej, í mej majta maúche'e miyen té'atzaahuate'e. —Ayee pu tiraata'ixaa.

A'iné'een jime'e té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze i yu'uxari

³⁰ Jéhua pu máaj ayén huaríj í Jesús ti ayén huápi'i ruxe'eve'e, mejseíraca'a a'íime í mej jamuan á'ujjhuane'e, í ti caí á'ayu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

³¹ Mí ajta a'íjna jetze i yu'uxari, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'i sej si siyen rá'antzaahuat'e'en ti Jesús a'íin pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, ti ajta a'íin pú'een í yaujra'an í Dios. Ayee pu ajta 'een jín p'í té'eyu'usi'i sej si siyen ruurican jín huateáuran tíj na'a rusén jime'e se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

21

Tí'ij ari ajtahua'a huatarúu, Ciríistu'u pu tihua'íxaate'e a'ímej í mej jamuan á'ujujhua'ane'e

¹ Tí'ijta'i, Jesús ajtahua'a huataseíjre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayee pu tiu'uríj.

² A'uu mú a'uté'uuca'a a'íjna í Simón ti ajta i'i Pedro, ajta a'íjna í Tomás í mej miyen ratamuá'amua tíjín í mej hua'apua. A'uu mú majta a'uté'uuca'a a'íjna í Natanael ti a'uun é'eme'ecan u Caná, chajta'a ti a'uun huatacá'a u Galilea, majta a'íime í yaújmua'ame'en pú'eene'en í Zebedeo, majta seica í mej hua'apua í mej majta jamuan á'ujujhua'ane'e.

³ Ajta a'íin Simón ti ajta i'i Pedro, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Naúche'e nu hui u nehua'itépe'en.

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tíjín:

—Teen tu yeehui teajta á'uju'un tá'aju'un.

Matí'ij mi u á'uju'un. Majta me'uun atéeci í baarcu jetze. Muaatáxa'ai mej rúuhua'ítepe'e. Majta, camu ti'itíj huatéevi'i.

⁴ Íiya'ata pu'u, tí'ij ari tapuá'arijme'eca, Jesús pu a'uun a'utéveeca'a á saata'aj. Majta a'íime í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, camu raamuá'a ti a'íin pú'eene'e.

⁵ Aj pu'i Jesús ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—Mí sej ne'íhuaamua'a, ¿ni seri hui hua'uvívi'i í hua'ité?

Matí'ij mi miyen tiu'utaniú tíjín:

—Catu. Catu yeehui a'atzu.

⁶ Aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui ra'atéhua'axin í ruxiejmua'a rurí'iríinta'an pújme'en í baarcu jetze. Amée xu yee seica teuni.

Matí'ij mi miyen huaríj. Jíme'en mu'u miyen huaríj, aj mú mi avé'ejisteca'a í hua'ité í xiéjmua'ari tzajta'a. Ajta, capu huatári'iristareca'a mej ra'itapín a'íjna jime'e í mej mu'íicáa í hua'ité.

⁷ Ajta a'íin í ti Jesús raxí'eve'eca'a, ayée pu tiraata'ixaa í Pedro tíjín:

—Tavastara'a pu pú'een amíjna.

Ajta a'íin Pedro, a'íi pu te'ijvíhuáani a'utéveeca'a ti ij ruxíéhua tiu'umuári'en. Jíme'en pu'u ayén ráanamujri'i ti amiigura'an ayén tiu'utaxájtaca'a yee a'íin ja'atí pu tavastara'a pú'een, aj pu'i ucaújchejte í rusiicu'u. Aj pu'i atéjve á jaata'a.

⁸ Majta a'íime í seica, cujta'an mú huajú'ucaa. Méraajájpuajmé'e í xiéjmua'ari, mua'avé'ejistican í hua'ité. Capu a'achú áuteevi'i a'utí e'eve'e'ástime í jaj, a'achú cumu anxíte meetro.

⁹ Matí'ij meri me'uun a'ará'a a'u ti a'uhuáchi, aj mú mi miyen tiraaseíj ti a'uun á'ataaca'a, ajta ari á'atí'ixcuare'eca'a. Hua'ité mú án á'uje'etii í tí'ixcuá japua. Ajta pan pu án á'umuaanica'a.

¹⁰ Jesús pu ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj hui mé huaje'evé'í'in seica í hua'ité í sej seuchén hua'uvívi'i.

¹¹ Aj pu'i Simón ti ajta i'i Pedro, a'úu pu ateájraa í baarcu jetze. Ajta ra'itajájpuaca'a í xiéjmua'ari a'u ti a'uhuáchi. Temua'a mú tite'evé'ejistica'a í hua'ité mej vivéjme. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan tamuáamuata'a japuan huaíca. Ajta a'íin xiéjmua'ari, capu huasiújtza'an, capu amín a'ij mej miyen avé'ejistica'a.

¹² Aj pu'i Jesús ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Iye'ej sétiú'ucuá'a.

Capu ja'atí ahuaújca'ane ti ayén raata'íhua'u yee ja'atí ti píríci a'iné mu'uri ramua'areereca'a ti a'ín pú'een'e é tavástar'a.

13 Aj pu'i Jesús a'uun e'iré'ene í huá'a jemi, ajta ra'anti'í'ipi'í í pan. Aj pu'i hua'uré'e'í'ipi'íte. Ayee pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e é hua'ité.

14 Pu'uri i'í huaíca ti Jesús ayén huatasejre a'ímej jemi í mej jamuan á'ujuhua'ane'e tí'ij ari a'itáara huá'a tzajta'a í mej meri huácuii.

Jesús pu jamuan ti'ixa í Pedro

15 Mat'í'ij meri tiú'ucuaa, Jesús pu ayén tiraata'ixaa í Simón ti ajta i'í Pedro tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni tzaa piyen jaítze'e nexí'eve'e mej nu'u caí amíime?

Ajta a'ín Pedro, ayée pu tiraata'ixaa tíjín:

—Jee xaa ne'u, nevástar'a. Mú'ee pe yeehui ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj yeehui rí'í tihuá'ucha'ín í netí'iríjmua'a.

16 Ajtahua'a pu Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui pénéxe'eve'e?

Ayee pu tiu'utaniú tíjín:

—Jee xaa ne'u, nevástar'a. Mú'ee pej ramua'aree nej muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj rí'í huá'uruuren pe'íime í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

17 Ajtahua'a pu ayén che'atá na'a tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Simón, mi pej yaujra'an pú'een í Juan, ¿ni qui piyen tzáahuati'ira'a jín nexí'eve'e?

Ajta a'ín Pedro, a'ij pu pua'a raatá'a ti Jesús ayén che'atá na'a huaíca tiraata'íhua'uri'í ti pua'a nu'u ayén raxí'eve'eca'a. Aj pu'í ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Nevástar'a, mú'ee pej yeehui nain jín tirú'umua'aree. Mú'ee pej piyen ramua'aree nej xaa muaxe'eve'e.

Jesús pu ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Patá'aj rí'í tihuá'ucha'ín í mej neetzi jemi tiújse'irihua'a muá'aye'i.

18 'Ayee nu hui tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Patí'ij pauj pá'ari'ístaca'a, ayée pepu'u ti'ité'ache'etehua'a pej pi axiéehua á'uche'ecane'en a'ij ti timua'aránajcheca'a.

'Mí ajta, méjca'i huáyee, patí'ij peri vástacira'itan, ayée pepu'u hui ajméjca'ataxi'isin ti ij ja'atí ayén mu'ucáchejte'en. A'í pu muá'aví'itín a'u pej caí á'uyel'imí'í. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Jesús.

19 Ayee pu 'een jín tiu'utaxájtaca'a í Jesús mej mi miyen ráamua'aree a'ij ti ye'í tí'imí'ini a'íjna í Pedro, ti ajta jín rí'í tiraatá'asin í Dios. Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Paúche'e ná'astijre'e ajta pena'a caí huámí'ini.

Jíme'en a'íjna ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e, ti ajta Jesús raataxí'eve

20 Aj pu'í Pedro pí a'uré'eve tí'ij raasej ti cujta'an huamé'ecaa a'íjna ti Jesús raxí'eve'eca'a. A'í pu a'ín pú'een'e ti aicaújtutzi án taviitze'en í Jesús matí'ij tí'icua'acaa, ti ajta tiraata'íhua'uri'í a'íjna í Jesús tíjín: “Tavastara'a, ¿a'atani hui muaatátuiire'esin a'íime jemi?”

21 Tí'ij Pedro ayén raasej, ayée pu tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—Ari amíjna, nevástar'a, ¿a'iquí ti'itíj raruuren?

22 Aj pu'í Jesús ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Capu hui mú'etzi jetze ruxe'eve'e ti pua'a ayén na'aráanajche ti a'ín ayén ruuri huateáuran ajta nena'a caí yen uvé'enen. Patá'aj piyen ná'astijre'e ineetzi. —Ayee pu tiraata'ixaa.

²³ A'ij mú jín miyen te'utánamuajri'i yee ti nu'u caí ja'anáj mi'ini a'ijna í ja'ati ti Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Mí ajta, capu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Jesús ti nu'u caí mi'ini sino capu jetzen ruxe'eve'eca'a ti pua'a a'ín ja'atí ayén ruuri huateáuran ajta na'a caí uvé'enen í Jesús.

Ayee pu ra'antipúa'ajte í Juan

²⁴ Nee nu ne'ín pú'een í nej Jesús jamuan á'uche'ecane'e. Neajta nu niyen ne'ijna jín ti'itéxajta. Neajta niyen tira'utéyu'uxaca'a. Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti ayén ti'ayajna a'ij nej ti'itéxajta.

²⁵ Capu tí'iseicaj na'a í seica ti Jesús ayén tiú'uruu. Tí pua'a miyen nain a'uyú'uxanche'e, ayée pu tiná'amitíejte'e ti caí yen japuan á'avejri í chaanaca japua nain í yu'uxari ti ayén tiú'ujxe'eve'eca'a mej te'uyú'uxanche'e.

A'ij mej ye'í huaríj a'íme í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase

Dios pu nu'u te'ataújratziiri'i ti huá'a jamuan huateáturan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

¹ Nineuusi Teófilo, sej jetze í yu'uxari í ti amuájca, a'ij nu jetze neri ra'uyú'uxaca'a nain a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús, neajta nain jime'e a'ij ti tihua'utá'ixaa í teite.

² Ajta, a'íjn í Jesús, hua'ajtávi'iti a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan sej mej ará'ase. Tí'ij tihua'uta'aíjtesime'e nain jime'e, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu raatá'a ti Jesús tihua'uta'aíjten a'ij mej tí'iti huáruuren tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame. Tí'iquí xaa á'uvi'itichi'ihuaca'a a'íjna í Jesús u ta japua.

³ Amuacaícan, tí'ij huamí'i í Jesús ajta á'iyeen huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite, tí'iquí a'ímej jemi huataseíjre í mej jamuan á'ujjhuane'e. Hua'apuate xicaj pu á'atee ti ayén tí'itásiseirihua'a a'ímej jemi. Jéihua pu tihua'utaseíjrate tí'iti jime'e í mej jín ráamua'aree tíjín ayén tí'ayajna ti ari ajtahua'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite. Ajta ayén tihua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Dios ti nainjapua tí'ajta.

⁴ A'íjna ti a'uun a'utéveeca'a huá'a jamuan, ajta auj tí'icua'acare'e huá'a jamuan. Ayee pu tihua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí huiráci'ica'an me'újna u Jerusalén. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej raachú'eve'en ti mi'í araúrasten í ti jín ari amuacaícan te'ataújratziiri'i í huá'aya'upua í ti ta japua é'eseijre'e. Ayen tíjín:

—A'ii pu a'íjn pú'een í nej neri amuá'ixaa.

⁵ A'íjna í Juan, a'íj pu hui huá'amua'i'ihuacare'e jaj jime'e. Mí ajtá'i ruijmua'a, aaruijmua'a, a'íj pu yé ve'ecánejsin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íj pu hui huateáturaasin mú'etzi jemi. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Jesús.

⁶ Matí'ij mí tíjsej. Matí'ij mí miyen tiraata'íhuauri'i tíjín:

—Tavastara'a, ¿ni qui ari teja'uré'ene a'íjna xicájra'a jetze pej taatá'asin tej títetat'éen íyeyen Israél? A'íj pu a'íjn pú'een í ti amuacaícan jín ari te'ataújratziiri'i í tej rájya'upua ti ta japua é'eseijre'e.

⁷ Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Capu a'amua jetze ruxe'eve'e sej ráamua'aree ja'anáj ti ayén tiraaxí'epi'intare í tej rájya'upua. Capu ajta a'amua jetze ruxe'eve'e ja'anáj ti teja'uré'enejsin.

⁸ Mí seajta mú'een, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu hui amuaatá'asin í ti jín amú'uca'anisti'iraj a'ame. Aj xu si ne jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin a'ímej í mej yen a'uchéjme íyeyen Jerusalén, seajta a'ímej í mej me'uun a'uchéjme u Samaaria. Aj xu sijta a'ímej í mej a'ímuá antachéjme seíj chuéjra'a japua, tíj na'a ve'etí yen seijre'e íyeyen í chaanaca.

⁹ Jíme'en pu'u ayén tihua'utá'ixaa, aj pu i á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, mej seíraca'a í teite. Aj pu i jaitiri raaté'avaata.

¹⁰ Maúche'e mú júte'e a'unéjne'ericca'a matí'ij mí jíye'itzi jín hua'apua huataseíjre í teteca a'ímej jemi. Naa mú cuai'navi'in te'ucavi'itimé'ecaa.

¹¹ Ayee mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mí sej Galilea é'eche, ¿a'íné 'een jín júte'e sé'ujneje'e? A'íjna í Jesús, í ti á'uvi'itichi'ihuaca'a u ta japua, a'íj pu hui che'atá na'a ayén yé ve'ecánejsin ayajna setí'ij seri tiraaseíj a'ij ti ye'í tejá'uvi'itichi'ihuaca'a. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

¹² A'uu mú a'uté'uuca'a a'ujna Aceituunajemi, jíri jete ti á vejli'i a'utacá'a u Jerusalén. Ayee pu huatátee a'achú mej caj tihua'atá'acare'e ti ja'ati mé tanén a'ájna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Aj mú mí u e'eráci me'újna Aceituunajemi.

13 Aj mú mi me'ánna a'ujnéj u Jerusalén. Mat'íj mi a'uteájrupi u chi'ita ti rujapua tivéeme. An mú anticíj ta'antiteájtí japua í chi'íj. A'uun mú a'uteájrupi cuaartu tzajta'a, a'u mej e'iráaté'e muá'aye'i.

A'íj mú me'uun e'iráte'eca'a a'íjna í Pedro, ajta í Juan, ajta a'íjna í Santiago, ajta a'íjna í Andrés. A'íj pu ajta a'íjn a'utéveeca'a a'íjna í Felipe, ajta í Tomás, ajtahua'a a'íjna í Bartolomé, ajta í Mateo, ajta seij ti ayén ántehuaa tijín Santiago, yaujra'an a'íjna í Alfeo. A'íj pu ajta a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Simón mej miyen ratamuá'amua tijín ti a'ujca'anéecan jín ayén rini. Ajta a'íjna í Judás ti yaujra'an pú'een a'íjna í Santiago.

14 Seica mú majta me'uun a'uté'uuca'a í ihuáamua'ame'en í Jesús. Majta seica mej 'uuca pú'een. Ajta a'íjna í María, náànajra'an a'íjna í Jesús. Naíjmi'i mú tiújseij mej mi raatéjhuauni í Dios jemi. Naíjmi'i mú ramua'areereca'a mej rá'uviicua'i me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

15 Yee pu ja'anáj tiuju'uríj mat'íj naíjmi'i tiújseire'eca'a a'achú cumu anxíte japuan seité í mej ru'ihuaamua'a mej huaújmuajteca'a me'ájna. Aj pu í a'íjn Pedro, á a'utéechaxi ti í tihua'utá'ixaate'en. Ayen tijín:

16 —Ne'ihuaamua'a, ruxe'eve'eca'a ti a'íjn araúrasten a'íj ti ye'í té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'íjna jime'e í Judás. A'íj pu ayén tiu'utaúra'a ti hua'utátuiire'en avíitzi'i jime'e a'ímej í teite í Jesús mej mi raatéevi'i. A'íjna jetze í yu'uxari, ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu raatévai a'íjna í David teecan tí'íj a'íjn amuacaícan raataxáj a'íj ti ye'í ti'itíj raruuren a'íjna í Judás.

17 'Judás pu hui ajta ta jetze ajtéme'ecan. Ayee pu che'atá na'a ti'itíj jín ti'itéveeca'a tetíj iteen.

18 Ayee pu xaa ne'u tiráaru. A'íjna í Judás, a'íj pu hui chuej huánanai a'íjna jime'e í tumín mej raatá'a me'íjna jime'e ti hua'utátuii a'íjna í Jesús. Ajta á'iyen caújcu'a'imí'in. Tí'iquí nu'u acáatza í caujnari. Aj pu í á chuaata'a á é'ejve. Temua'a pu'í te'utasiújtza'an, ayée pu éene'eca'a tel'iráacua í tí'ixayaara'an.

19 Majta me'ín í mej me'uun huachéjme a'ánna u Jerusalén, naíjmi'i mú tiú'unamuajrí'i a'íj ti ti'itíj ráaru a'íjna í Judás. A'íj mú jín miyen raatamuá'a me'íjna í chuej tijín Acéldama. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tijín Chuej ti nu'u Xúure'eme'e.

20 'Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Me'ecui xaa, pu'uri ayén teja'uré'ene a'íj tíj té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti ayén huataújmua'a tijín í Tí'ichuicare'ara'an ti jime'en yee:

Ché'e nu'u huateáturan í chi'ira'an.

Ché'e nu'u caí ja'atí utéeme'en.

Ajta ayén tijín:

Ché'e seij tel'enteároute a'íjna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í ja'atí.

21 'A'íj pu jín ruxe'eve'e tej seij avé'evi'itín, í ti ta jamuan á'uche'ecane'e, seij ti nain xicaj tzajta'a yé huatéveeca'a tí'íj auj Jesús ta jamuan seijre'eca'a.

22 'Ja'atí ti ta jamuan á'uche'ecane'e tíj na'a ti Juan ráamuai'ihuaca'a í Jesús, ajta tíj na'a ti a'íjn Jesús á'uvi'itíchi'ihuaca'a u ta japua. Ruxe'eve'e ti seij ti ta jamuan á'uche'ecane'e ti í ajta ayén tihua'utá'ixaate'en í teite ti ari huatarúj a'íjna í Jesús. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

23 Aj mú mi hua'apuaca avé'evi'ití: a'íjna í José Justo, mej majta miyen ratamuá'amua tijín Barsabás, majta me'íjna í Mateo.

24-25 Aj mú mi raatáhuaviiri'i í Dios. Aj mú mi miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej rú'umua'aree a'íj ti ye'í tí'imua'atze í ru tzajta'a seij ajta í seij. Taataseíjrate'e a'íjna í mej hua'apua'a mú'ee pej seij avé'evi'itín tí'íj a'íjn tel'enteároute a'íjna jime'e í ti jín ti'itéveeca'a a'íjna í Judás teecan. A'íj pu hui airájraa tí'íj á'ura'ani a'u ti ayén tiye'uvíjte'e.

²⁶ Aj mú mi raatáruureajxi me'íjna í xa'ari í mej tzajta'an ru'utéehua'axi í tetej. Aj pu i seij huítáavej a'íjna jime'e ti huataniú a'íjna í Mateo. Aj mú mi raatá'a ti tiu'utévaire'en huá'a jamuan í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

2

T'íj huá'a jemi yé ve'ecáane

¹ T'íj a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a mej jetzen tí'yestehua'a me'íjna jime'e ta'aráhua'apua i itieeri. Ayee mú ratamuá'amua tíjín Pentecostés. Aj mú mi naímí'í tiújseij a'ájna xicájra'a jetze a'ujna u chi'íta.

² Mat'íj mi ráanamujri'í ti ca'anín jín huatajújhua'anaca'a u júte'e. Jéihua pu te'usihuaajnaca'a a'ujna u chi'íta a'u mej e'iráte'eca'a.

³ Aj mú mi ti'itij huaseíj ayée cumu neanuri ti á'ataa. Ajta a'usiújtza'anixi cilié'ene'ejmé'e a'íjna í neanuri. Ti'iquí a'íin huá'a mu'úutze'en e'erávatzi'ixi í ti aj-tasiújtza'anixi.

⁴ Ti'iquí huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huá'a jemi í teite. Mat'íj mi autéjhuii mej tiu'uxáj seica jime'e í niuucari mé caí xi ja'anáj jín mé'e tejá'axa. A'íi pu hua'utá'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej miyen tiu'utaxáj.

⁵ Majta seica í teite me'uun a'uté'uuca'a í mej nainjapua curé'ecijxi í chuej japua. An mú a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Jéihua mú raxí'eve'eca'a a'íime í mej me'ánna é'echejca'a, í mej Israel jetze ajtémecan mej miyen rijca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁶ Mat'íj ráanamujri'í ti huatajújhua'anaca'a, naíjmi'í í mej tiújseij, capu a'ij huá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a. Jé'ecan mú a'ij pua'a te'utaseíj a'iné mehuá'anamujraca'a mej tí'ixajta'a a'íjna jime'e í hua'aniuuca seij ajta seij.

⁷ Jéihua mú a'ij pua'a tejá'useijraca'a. Ayee mú tiú'urihua'uraca'a tíjín:

—A'iime i tetea i mej ti'ixa, a'úu mú hui Galilea é'eme'ecan.

⁸ ¿A'iné tiu'utári'iristareca'a mej miyen tí'ixajta tetíj iteen ti'itamua'amua? Taniuuca mú jín ti'ixa memíjna.

⁹ Seica tu te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Partia, teajta seica a'ujna Media, teajta seica a'ujna Elam; teajta seica a'ujna já'ahua'a Mesopotamia. Teajta seica te'uun é'eme'ecan a'ujna Judea. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Capadocia, teajta seica a'ujna u Ponto. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Asia é'eme'ecan.

¹⁰⁻¹¹ 'Seica tu teajta te'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Frigia, teajta seica a'ujna Panfilia. Teajta seica a'ujna já'ahua'a Egipto, teajta pua'amecié a'ujna u Africa, teajta naíjmi'ici'e a'uun mej ímuá te'eránamua u Cirene, teajta a'ujna u Creta, teajta a'ujna Arabia. Seica mú Roma é'eme'ecan; a'íi mú majta yé tamuaare, a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej huateújjuriyustaca'a. Teen tu huá'anamua a'ij mej ti'ixa i taniuuca jime'e. A'íj mú jín ti'ixa ti naa namujre'e a'ij ti ye'í rij á'aye'i í Dios. —Ayee mú tihuaúrixaa.

¹² Seica mú a'ij te'utaseíj. Majta seica, a'ij pua'a tite'utaújmuajteca'a. A'íi mú mi tiu'utaú'ihua'uri'í tíjín:

—¿Ti'ítaqui a'ij rini?

¹³ Majta seica hua'utéxiehuari'iri'í, í mej miyen tíjín:

—Nahuáj mú anti'í ti ru'í. A'íj mú jín tá'aruaj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

I niuucari ti amuacaícan jín raataxájtaca'a í Pedro

¹⁴ Ajta a'íin Pedro, a'íi pu á a'utéechaxi, majta í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase. Aj pu i hua'utajé ca'anín jime'e a'íime í teite. Ayen tíjín:

—Xáanamujri'í temua'a naa, mi sej Israel jetze ajtémecan, seajta mi sej íiyen a'uchéjme Jerusalén. Niché'e a'atzu tejámuaatá'ixaate'en.

15 Ayee xu ti'ixa tijín: “Meta'aruá a'íime í teteca.” Camu xaa ne'u. Capu hui ayén ti'ayajna a'iné auchén pu a'ire'enejsin í xicaj.

16 Mi ajta, a'ii pu a'ín pú'een í ti raaxájtaca'a a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Joel. A'í pu hui a'íjna jín ti'itéveeca'a í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en í teite.

17 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tijín:

Ayee pu nu'u ti'ixa í Dios.

Ayee pu té'eme a'ájna xicájra'a jetze
t'íj jetzen te'entipúá'ari naíjmi'i.

Nexiejniu'uca nu u a'uta'ítí'i
t'íj huá'a tzajta'a huateáturan
í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

Á'amuayaujmu'a, í mej teteca, majta í mej 'uuca,
a'í mú neniúucajtze'e tihua'utá'ixaate'esin í teite.

Ajta á'amuavaujsimua'a meti'imáara mú muá'aju'un
a'ájna xicájra'a jetze.

18 Neajta nexiejniu'uca u a'uta'ítí'i
t'íj huateáturan huá'a jamuan
í mej tí'ivaire'e ineetzi jetze me'ecan.

Capu amín a'ij ti pua'a méteteca nusu méjuuca.

A'í mú majta neniúuca jín tihua'utá'ixaate'esin.

19 Nee nu ti'ítíj amuaatasejrate'esin u ta japua
í sej jín ramua'aréeren a'ij ti ti'ítíj ríni.

Seajta rasejran ti'ítíj sej jín a'ij te'utasej
ve'ecán japua t'íj na'a ve'ée i chuej.

Ti'ítíj xu seijran t'íj xúure'e,
seajta taij, seajta í tá'ajcitziu.

20 Ajta í xicaj, capu ché'e airáxiri.

Ajta í máxcira'i, ayée pu huataújruurejsin t'íj xúure'e.

Aj pu xaa teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze
t'íj a'ín tavástar'a yé ve'ecáanen
íiyen chaanaca japua.

A'í pu nu'u ajtahua'a raajéjcuare'en naíjmi'i
t'íj pua'amé tí'isejre'e íiyen chaanaca japua.

Naa pu nu'u ti'iseíire'e a'ame a'ájna xicájra'a jetze.

Ajta, a'ájna tiú'utziini'ire'e pu a'ame.

21 Mi ajta, ja'ati ti na'a ti pua'a Dios huatáhuavii,
a'íjna í Dios japuan pu niuuni a'íjna í ja'ati.

Ayee pu hui tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Joel.

22 'Mí sej Israel jetze ajtémecan, xáanamujri'i se'íjna: Xu'uri ramua'aree ti Dios ra'antíhua'u a'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Ayee pu ti'ayajna a'iné a'íjna í Jesús, jeihua pu ti'ítí jín ayén huaríj ti huápí'i ruxe'eve'e, a'íjna jime'e ti tihua'utasejrate'en í teite. A'í pu ajta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e ayén huaríj mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree ti Dios ra'antíhua'u.

23 'Ayee pu tiraaxí'epí'intare í Dios ti se'í amuaatátuiire'en í teáata'a. Ajta amuacá pu a'ín Dios ráamua'areeri'i sej ye'í huaríj, mú'een xu rá'utatai í cúruu jetze. Majta seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite, a'í mú amuaatévai.

24 Ajta Dios pu raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an. A'í pu ajta japuan huaniú í ti jín rajpuajtzi t'íj huamí'i a'íjna í Jesús. Ayee pu huaríj, a'iné capu huatári'iristareca'a ti á'ateevi'in ti a'uun é'esejre'e mi'ichite tzajta'a.

²⁵ 'A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan a'íjna jime'e í Jesús tijín:
Ja'anáj ti na'a nu raseíj ne'íjna í tavástar'a
ti yé vejlí'i seijre'e ne vejlí'ípua nerí'írínta'a.

A'íj pu jín caí ti'itíj né'itziite'e.

²⁶ A'íj nu jín netémua'ave'e yú ne tzajta'a.

Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios.

Neajta inee, canu rí'i a'íj
a'iné naúche'e rachú'eve'en tí'ij a'ín
ajtahua'a naatátisten i nexiejniu'uca.

²⁷ Néntemua'ave'e a'iné mú'ee Dios
pej caí mé nejaúujisin a'ujna
mej a'uteáru'ípi í mí'ichite.

Capej pajta raatá'asin ti huatépete
i nehuá'ira'a ineetzi pej jeíhua nexí'eve'e.

²⁸ Pajta pajtáhua'a pena'a naatátisten i nexiejniu'uca
neatá'aj ruuri ná'ara'ani rusén jime'e.

Ayee pej naa tinaatá'asin nej huatántemua'ave'en
a'ujna pej a'utéveeca.

Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í David teecan.

²⁹ Ne'ihuáamua'a, ayée nu hui tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'ín David ari
huamí'i, majta ra'avá'ana. Aúche'e pu yé seijre'e íyen Jerusalén a'u mej ye'avá'ana.

³⁰ Mí ajta ti'itíj pu jín ti'itéveeca'a a'íjna í David teecan. A'íj pu rú'umua'areereca'a
ti a'ín Dios ayén huaríj a'íjna jime'e ti Dios seíj a'ujyeíjtza í ruhuáacixa'a a'íjna í David
teecan a'íjna japua í ípuari.

³¹ A'iné a'íj pu David teecan rú'umua'areereca'a a'íj ti ti'iti a'ame ja'anáj, a'íj pu a'íjna
jín raataxájtaca'a ti a'ín Ciríistu'u huatarújsin. Ajta ti caí Dios mé rúujisin a'ujna a'u mej
a'uteáru'ípi í mí'ichite, capu nu'u ajta huatejpetzi í ruhuá'ira'a jetze.

³² 'Pu'uri hui Dios raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús tí'ij ajtahua'a ruuri
á'ara'ani. Teen tu tiu'uséij te'íjna jime'e.

³³ Pu'uri a'ujyeíjxi rí'írínta'a í Dios u ta japua. Ajta pu'uri ra'ancuré'a a'íjna í
xiéjniu'ucare'ara'an í ti Dios jín ayén te'ataújratziiri'i. Ayee pu 'i cuj, i sej tí'iseij íjii, ajta
nain jime'e sej tí'inamua, a'úu pu hui é'eme'ecan u ta japua í Dios jemi.

³⁴ 'Me'ecui xaa, capu tíraa u ta japua a'íjna í David teecan. Majta ayée pu tiu'utaxájtaca'a
tijín:

Ayee pu a'ín tavástar'a tiraata'ixaa a'íjna í nevástar'a tijín:

“Paúche'e yen újcatii íye nerí'írínta'a
ajta nena'a caí hua'utémuaitin
í mej muájcha'íire'e.

³⁵ Aj mú mi muaatévaire'esin mú'eetzi.”

Ayee pu tiraata'ixaa í Dios.

³⁶ 'A'íj mú jín, matá'aj seica naími'i í mej íyen a'uchéjme Israél, matá'aj ráamua'aree ti
ayén ti'ayajna a'íjna i niuucari a'íjna í Jesús sej rá'utatai, a'íj pu a'ín pú'een í ti Dios ayén
raatamuá'a tijín Tavástar'a, ajta Ciríistu'u. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

A'íj mej ye'í tiu'umuá'aj me'íjna í teite mej ráanamujri'i me'íjna í Pedro

³⁷ Matí'ij ráanamujri'i í teite, a'íj pu pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi miyen
tiraata'íhua'uri'i me'íjna í Pedro, majta í seica í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.
Ayee mú tijín:

—Casí'i, ta'ihuaamua'a, ¿a'iné terini íjii?

³⁸ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Pedro tijín:

—Setá'aj naíjmi'i seicié tihuaújmua'atziite'en se'íjna jime'e í ti ruxe'eve'e í Dios jemi, setá'aj huámuai'ivijhua niuucajtze'en í tavástar'a a'íjna í Jesús. Ayee xu se'íjna jín huárini, aj pu'i tejámuaatá'uuni'ira í Dios, ajta a'íh pu raata'íti ti xiéjniu'ucare'ara'an huateáuran mú'ejmi jemi.

³⁹ A'íjna i niuucari á'amuaci'iti mú'ejmi, ajta ruyaujmua'a, ajta í mej a'ímuá a'uchéjme se'í chuéjra'a japua. Ayee pu tihua'aci'iti naíjmi'ica ti hua'utájeeve a'íjna í tavástar'a, í ti Dios pú'een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

⁴⁰ Seica niuucari pu jín tihuaú'ixaa. Jéihua pu hua'utá'íjmáijri'i mej mi caí miyen a'ij pua'a titetiújcha'í matíj í seica í teite.

⁴¹ A'íime í mej ráanamujri'i, a'íh mú huaújmua'ihuaca'a í mej miyen ará'ase a'achú cumu huaíca ví'ira'a. Aj mú mi a'ímej jemi antéujse'íj í seica í mej té'antzaahua.

⁴² Majta naíjmi'i mú miyen tiú'ujmua'atziite'eca'a, a'íh mú tihua'amua'atejca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Rí'í mú naa ti'itéchejca'a. Majta rujímua'a huaréuri'ipi'ítehua'a í pan se'íj majtáhua'a mi se'íj. Majta mú ratéhuacare'e í Dios jemi.

Rí'í mú tiú'urihuaamua'acaa a'íime í mej amuaaté'ee mé té'antzaahua

⁴³ Jé'ecan mú rí'í titeújmua'atejca'a í mej té'antzaahua. Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, Dios pu hua'utévai mej mi miyen tiu'uyí'itihua'an mecaí máaj seica.

⁴⁴ Naíjmi'i mú rí'í ti'itéchejca'a í mej té'antzaahua. Majta mú naíjmi'i tiu'uré'ura'a tíj na'a a'achú ti caj ti'ipua'amé se'íj ajta í se'íj ti'iti cua'ira, ajta ti'iti cáxuri.

⁴⁵ Ayee mú rijcaa, ti pua'a caí ja'ati a'ij tí'ijviicua'ira, se'íj pu ti'itíj tuaani ti á'are'ara'an pú'een, aj pu i xaa raatá'asin í tumin a'íjna í ti caí a'ij tí'ijviicua'í.

⁴⁶ Ja'anáj ti na'a nain tújca'ari tzajta'a mú tiújse'irihua'a u teyujta'a. Majta mú me'uun tiújse'irihua'a a'u mej é'eche mej mi huaréuri'ipi'íte'en seexu'ijmé'en se'íj majta se'íj. Naíjmi'i mú tí'icua'acaa. Jé'ecan mú rútemua'ave'eca'a í ru tzajta'a.

⁴⁷ Rí'í mú tiratá'acare'e a'íjna í tavástar'a. Majta seica naa mú tiyaú'itiée muá'araa. Tíj na'a nain xicaj tzajta'a, Dios pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e a'ímej í teite mej mi jéjcuacan jín té'antzaahuat'en. A'íj mú jín jaítze'e huatámu'iiireca'a.

3

Matí'ij nu'u mi tiráhuuaa se'íj ti ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze

¹ Se'íj xicaj jetze pu ayén tiuju'uríj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Naími'i mú á a'ujnéj a'ánna já'ahua'a teyuu ti a'utéjvee. Ayee mú huaríj, a'iné pu'uri teja'uré'enejca'a a'atzaj mej pua'a téniúuve'e muá'aye'í í Dios jemi. A'atzaj pu pítí'irijcaa cumu ayée a'ucamé'eca í xicaj.

² Seica mú ja'ati á á'utu'ara'a muá'aye'í mej mi me'ín ye'itéjcheti a'ujna já'ahua'a tá'apueerta a'u mej miyen taja'atamuá'amua tíjín ti naa se'íjre'e. Ayee mú tí'ijrí'irejca'a tíj na'a nain xicaj tzajta'a, tí'ij a'íh tumin huá'ahuaviira í mej me'uun a'uteáru'ipi u teyujta'a. Capu ráye'ivejca'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a, capu ráye'ivejca'a, a'iné ciyáaxara'aca'a í ru'íca jetze.

³ Tí'ij a'ímej huase'íj a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan í mej me'uun a'uteárutijme'e u teyujta'a, tí'iqui tumin hua'utáhuaviiri'í.

⁴ Aj pu i a'íh Pedro ra'aráse'íj temua'a naa. Ajta a'íjna í Juan, ayée pu che'atá na'a naa tira'aráse'íj. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Patá'aj hui taase'íj.

⁵ Tí'iquí anpuá'areca'a a'íjna í teáata'a. Ayee pu tí'imujca a'íjna tíjín tumin mú raatá'asin.

⁶ Ajta a'íh Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Canu plata tícha'íi, canu neajta oro tícha'íi í nej muaatapuaíjve'en. Aru ti'itíj nu tícha'íi, a'íj nu'u hui muaatá'asin. Ayee nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jetze me'ecan í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajchesi, patá'aj hui rájra'ani.

⁷ Tí'iquí ra'anáavi'i í muájca'are'ara'an jetze. Ajta ra'ajjáj. Jíme'en pu'u ra'ajjáj, aj pu i huarúj í ru'íca jetze ajta nainjapua í ruchepuá jetze.

⁸ A'íjna ti ciyáaxara'aca'a tí'iqui ájtzucu. Ajta á a'utéechaxi. Aj pu i a'utéjche ti á'uche'ecane'en. Tí'iquí huá'a jamuan u a'uteájrupi u teyujta'a í Pedro, ajta í Juan. Titzúna'iche'e pu huamé'ecaa. Rí'í pu tiratá'acare'e í Dios.

⁹ Naíimi'i mú raaseíj í teite ti ari á'uche'ecane'e a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a, majta ráanamujri'i ti rí'í tiratá'aca'a í Dios.

¹⁰ Maraamuá'a tíjín a'íi pu pírici í ti aj je'itécati a'u ti é'epueerta ti ayén téja'arájtehuaa tíjín ti naa seijre'e, ajta í ti vaír'i'ira huá'ahuavi'iraca'a í teite. Matí'ij mi naa rí'í tira'utaseíj, majta tín tí'itziíne'eca'a.

Tí'ij nu'u ajtahua'a tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro

¹¹ Ajta a'íin í ti ciyáaxara'aca'a, a'íi pu huá'ahuavi'iraca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. Aa mú a'uté'uuca'a tá'apueerta ti ayén téja'arájtehuaa tíjín a'u ti Salomón e'evé'echi'ive'e. Naíimi'i mú a'utéarua a'íime í teite a'u mej a'uté'uuca'a. Jé'ecan mú naa tite'utaújmuajteca'a a'ímej jemi.

¹² Tí'ij a'íin Pedro hua'useíj, ayée pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín siyen a'ij tejá'useij mi ru tzajta'a mú'een, mi sej Israel jetze ajtémecan? ¿A'iné sej si jé'ecan taseíj? ¿Ni siyen tí'imua'atze tej iteen tajímua'a tiráahuaa a'íjna i ja'atí? ¿Ni ayén tejamuá'amitiejte'e tej iteen raarújte te'íjna ti ayén mé tejá'uche'ecane'en te'íjna jime'e í tej raay'íiti na'ari te'íjna jime'e í tej caí ja'anáj auteájturaa í Dios jemi? Capu xaa ne'u ayén tí'ayajna.

¹³ Ajta a'íjna í Dios, a'íi pu rí'í tihua'atá'acare'e í á'amuvaujsimua'a teeca a'íjna í Abraham teecan, ajta a'íjna í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan. A'íi pu hua'aDioj raarújte a'íjna i ja'atí, a'iné a'ij pu té'antzaahua a'íjna jemi í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan. Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna ti ravaire'e ti a'íin tí'itéveeca'a tí'itij jime'e ti jaítze'e ve'ée, a'íjna sej mú'een tiu'utátui a'íjna í Jesús huá'a jemi í mej tí'ajta. Ajta a'íin Pilato, raxí'eve'eca'a ti raatátuaani. Mi seajta mú'een, caxu raataxí'eve, sino ayée xu tí'ijxe'eve'eca'a ti huámi'ini.

¹⁴ Caxu raatátuaa se'íjna í ja'atí ti caí ja'anáj tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi, ajta í ti rí'í tí'itevistaca'a sino ayée xu tiraata'ixaa ti a'íjna huatátuaani í seíj ti a'ij pua'a tí'itevistaca'a.

¹⁵ Mú'een xu hui seajta raajé'ica se'íjna í ja'atí ti hua'atá'acare'e mej ruuri muá'ara'ani í teite. Ajta Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an ti i ajtahua'a ruuri á'ara'ani. A'íj tu xaa huaseíj, iteen.

¹⁶ A'íj pu jetze arájca'ane í Jesús a'íjna í ti ciyáaxara'aca'a. Í sej raaseíj, sej seajta seri ramua'ate, a'íi pu rá'antzaahua í Jesús ajta tiráahuaate'e. A'íj pu jín ari huarúj.

¹⁷ Me'ecui xaa ne'u, ne'ihuaamua'a, nee nu ramua'aree a'ij sej tí'itij huáruu sej caí ramua'areereca'a, majta í mej tejá'amua'ijte'e, camu majta ramua'areereca'a.

¹⁸ Ajta Dios pu ra'ará'aste a'ij mej amuacaícan tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a ti nu'u a'íin Ciríistu'u rajpuaítzi a'ame, a'íjna jime'e ti nu'u Dios án yá'ujra ipuari japua.

¹⁹ Setá'aj seicié tiu'umua'atí í Dios jemi. Seajta huataújtuire'en í Dios jemi ti ij a'íin tejamuata'áijte'en, ti ij ajta a'íin tejámuaatá'uuni'i í sej jín auteájturaa í jemin. Aj pu hui teja'uré'enejsin a'ájna xicájra'a jetze tí'ij jetzen tavástara'a ta japua niuuni.

²⁰ Aj pu i Dios u ye'uta'ítí'i mú'ejmi jemi a'íjna í Ciríistu'u ti ari raatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere ti tiu'uta'ájta nainjapua. A'íi pu a'íin pú'een í Ciríistu'u a'íjna í Jesús.

21 'Ruxe'leve'e ti a'ñin Jesús u a'utevéé á'ara'ani a'ujna u ta japua ajta na'a caí Dios tiu'ujéjcuare'en nain tñj na'a í ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua. Ayee pu a'ñin Dios ajmí'i te'ataújratziiri'i matí'ij tiu'utaxájtaca'a a'ñime í mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a í Dios.

22 Ayee pu a'ñin Moisés tihua'utá'ixaa a'ñime í tavaújsimua'a teeca tijín: “Dios pu nu'u seij avé'evi'iti í ja'ati ti ayén che'atá na'a jetzen me'ecan tiu'utaxájta netñj inee. A'ñi pu mú'ejmi jetze ajtéme'ecanta a'ame. Xáanamujri'i naíjmi'i a'ij ti a'ñin tiu'utaxájta, setá'aj seajta rá'antzaahuat'e'en.

23 Ti pua'a nu'u caí ja'ati rá'antzaahuat'e'en, miché'e raatamuárite'en. Ché'e caí ché'e a'ñin huá'a jemi seijre'e í teite.” Ayee pu nu'u hui tihua'utá'ixaa a'ñina í Moisés.

24 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna naími'i í mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan, tñj na'a a'ñina tí'ij a'ñin Samuel seijre'eca'a, ajta tñj na'a ti yú e'iré'ene, a'ñi mú' amuaaté'ee tiu'utaxájtaca'a a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios tiraata'ajte'en a'ñina í Ciríistu'u.

25 A'ñina í ti Dios jín te'ataújratziiri'i, a'ñi pu hui ajta mú'ejmi jemi huateáturaasin a'iné mú'een xu naími'i huayaujmuua'a pú'een í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Dios pu ajta te'ataújratziiri'i í runiuuca jime'e a'ñimej jemi í ruvaújsimua'a teeca. Ayee pu a'ñina jín tiraata'ixaa í Abraham teecan tijín: “Naími'i í teite í mej me'uun huachéjme'e muá'aju'un í chaanaca japua, a'ñi mú' ra'ancuré'asin í ti i'í x'epi'in tñj na'a í ti hua'utévaire'esin a'ñimej í mej á jetze a'iránejsin.”

26 Tí'ij i Dios ra'antíhua'u a'ñina í Jesús ti ravaire'e. A'ñi pu u ye'uta'íteca'a mú'ejmi jemi tí'ij a'ñin rí'i tejamuaatá'an sej si naíjmi'i raatapuá'ajta se'ñina í ti a'ij pua'a een. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'ñina í Pedro.

4

Matí'ij nu'u hua'uvívi'i me'ñina í Pedro, majta me'ñina í Juan

1 Maúche'e mú' tihuá'a'ixaate'eca'a í teite. Matí'ij mi seica áa e'iré'ene a'u mej a'uté'uuca'a a'ñina í Pedro, ajta a'ñina í Juan. A'ñi mú' me'ñin pú'eene'e í mej tí'icha'ñi u teyujta'a, majta a'ñime í Saduceos.

2 Capu hua'aránajcheca'a í teite í mej miyen tihuá'amua'atejca'a a'ñina í Pedro, ajta í Juan. Majta miyen tihuá'a'ixaate'eca'a ti jín Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'ñina í Jesús.

3 Aj mú' mi hua'uvívi'i. Matí'ij mi hua'iteáana a'ujna já'ahua'a carcel. Camu tihua'uta'íhua'uri'i a'iné pu'uri téchuijxarijme'eca.

4 Majta í teite, jeíhua mú' tiú'unamuajri'i a'ij mej tiu'uxájtaca'a. Majta rá'antzaahua. A'ñi mú' jín meri miyen ará'axcaa a'achú cumu anxíj ví'ira'a a'ñime í mej té'atzaahuat'e'eca'a.

Matí'ij me'uun a'uté'uuca'a huá'a jemi í jueesi

5 Yee ruijmuua'a yee, a'ñi mú' tiújseij a'ánna Jerusalén a'ñime í mej antiújmuua'aree a'ánna chajta'a, majta a'ñime í huá'avaujsimua'a, majta a'ñime í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze.

6 A'uu pu a'utéveeca'a a'ñina í Anás í ti hua'avastara'a, ajta a'ñina Caifás, ajta a'ñina í Juan, ajta a'ñina í Alejandro. Mu'íiti mú' ma'án na'a a'uté'uuca'a a'ñime í mej teitestemua'ame'en pú'een a'ñina í hua'avastara'a.

7 A'ñi mú' mi miyen tiu'uta'ajtaca'a mej hue'irávi'itín a'ñina í Pedro, majta a'ñina í Juan mej mi tihua'u'íhua'u. Aj mú' mi á já'ita'a huaja'utéhuii. Matí'ij mi tihua'uta'íhua'uri'i. Miyen tijín:

—¿A'ataani jetze xa'araújca'ane sej si siyen ríci, na'ari a'atani jetze me'ecan siyen tí'iruure se'ñina jime'e?

8 Aj pu i a'ñin Pedro a'ñina jetze araujca'ane a'ñina í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een mi sej antiújmua'aree íye chajta'a, seajta mú'een mi sej huá'avaujsimua'a a'íime í mej yen huachéjme íye Israél.

⁹ Cunqui íjii sej seri tí'íta'ihua'u se'íjna jime'e í ti í'í xí'epi'ín í ti tiraací'í a'íjna i teáata'a í ti ciyáaxara'aca'a, setá'aj ráamua'aree a'ij ti 'een jín huarúj.

¹⁰ 'Aye tu tejá'amua'ixaate'e mú'ejmi, teajta a'achú pua'améca sej yen huachéjme íye Israél: A'íjna i teáata'a íye ti huatéjvee, a'íj pu jín ari huarúj a'íjna jime'e tí'írí rá'antzaahua a'íjna í Jesús í Ciríistu'u ti Nazarét é'eme'ecan, a'íjna í sej rá'utatai í cúruu jetze. Dios pu ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij ajtahua'a ruuri á'ara'ani.

¹¹ 'A'ijna í Jesús, a'íi pu a'íin pú'een “í tetej sej méjca'i ya'uhuá'axi mi sej chí'ij ájtaahuaca'a. Aye pu te'irájraa ti a'íin pu'eene'e já'araa í tetej ti anájca.”

¹² Capu hui mé'e ja'ati seijre'e tej jetzen arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuuni. A'íi pu'u na'a Dios ayén raateájtuaa í Jesús itejmi jemi íyeyen tej seijre'e íyeyen chaanaca japua tej ti Jesús jetze arátaca'anen tí'ij Dios ta japua huániuuni. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro.

Mehuá'anechejca'a, majta xaa hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan

¹³ Jé'ecan mú a'ij hua'utasej a'íime í tetea. Aye mú tihua'axajta'a tíjín:

—Huá'uca'anisti'í í huá'a tzajta'a amijna mi Pedro, ajta amijna mi Juan.

Majta ráamua'areeri'í tíjín mej caí ja'anáj tí'ihuaújmua'ate, majta miyeyen tíjín:

—Camu tí'itij jín titeeté'uuca.

Aj mú mi hua'umuájteca'a tíjín a'íi mú jamuan á'ujujhua'ane'e a'íjna í Jesús.

¹⁴ Majta me'íjna huasej í ja'ati ti huarúj. A'uu pu a'utéveeca'a jamuan a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan. A'íj mú jín caí a'ij tiu'utaxájtaca'a yee capu ayén tí'ayajna.

¹⁵ Aj mú mi hua'uta'aíj mej huiráçine a'ujna mej a'iráatei me'íjna í jueesi. Mat'íj mi tí'itíurixáate'ajraa.

¹⁶ Majta miyeyen tíjín:

—¿A'íquí tehuá'aruuren tem'íime mi tetea? —Aye mu'u tiú'urihua'uraca'a.

Majta miyeyen tíjín:

—Capu hui rí'írí tej tiyeyen tiraataxáj yee capu ayén tí'ayajna a'iné naíjmi'í í mej íyeyen a'uchéjme íyeyen Jerusalén, a'íi mú ramua'aree a'ij ti tí'itij huáruu a'íjna í teví a'íjna jime'e í ti tí'icui'ica'a.

¹⁷ Peru, tej ti caí jaítze'e méjca'i huáyee huá'anamuajra í teite tzajta'a, tiché'e hua'utá'ijmíi íjii mej caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en a'íjna í Jesús. —Aye mú tiu'utaú'ixaa.

¹⁸ Aj mú mi hua'utajé. Majta hua'utá'ijmíijri'í mej nu'u caí ché'e tihua'a'ixaate'e í teite me'íjna jime'e niuucajtze'en í Jesús. Majta nu'u caí ché'e miyeyen tihua'amua'atée í teite.

¹⁹ Ajta a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, ayée mú tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een xu raaxí'epi'intaren rujímua'a ti pua'a ayén tiraavíjte'e tej amuá'antzaahuate'en mú'ejmi nusu tej rá'antzaahuate'en a'íjna í Dios.

²⁰ A'iné ayée pu hui tiú'ujxe'leve'e tej raataxáj a'íjna tej teri raasej, ajta í tej teri ráanamujri'í.

²¹ Majta me'íjna í jueesi, a'íi mú mauj hua'utá'ijmíijri'í, majta hua'utáneche. Mat'íj mi hua'utá'a mej huiráçine me'íjna jime'e mej caí a'ij tirájteuve'eca'a a'ij mej ye'í tihua'ajteá'axi'ín a'íjna jime'e a'iné naími'í í teite, a'íi mú rí'í tiraatá'acare'e í Dios me'íjna jime'e a'ij ti tí'itij huarúj.

²² Ajta a'íin í teáata'a ti Jesús jetze arájca'ane a'íjna í ti huarúj, ayée pu tirájcha'íca'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a japuan já'ita'a.

I mej miyeyen tí'ijhuaucare'e í Dios jemi

²³ Mat'íj mi hua'utátuaa me'íjna í Pedro, majta me'íjna í Juan. Aj mú mi a'ucj a'íime í mej huanámi'ihuaca'a. Mat'íj mi a'uun a'ará'a a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í

huá'a'amigustemua'a. Aj mú mi hua'utá'ixa nain a'ij mej ye'í tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetateí, majta í hua'avaujsi.

²⁴ Mat'íj me'ín huá'unamuajri'i, aj mú mi naími'i miyen tiraatáhuaviiri'i í Dios. Miyen tijín:

—Tavastara'a, mú'ee pej pe'ín pú'een í pej raatétaahuaca'a a'íjna í ta japua, pajta pe'íjna i chaanaca tej yen japan seijre'e, pajta mú'ee raateájtuaa í jaj í ti ve'ée. Naími'i t'íj na'a a'achú t'íj pua'amé yen t'íiseijre'e, mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a.

²⁵ Mú'ee pej hui piyen tiu'utaxájtaca'a ajca'ihuá'imua pe'íjna jime'e ti ayén axiejniu'uca jetze arájca'ane a'íjna í David teecan, a'íjna ti muavaire'eca'a. Aye pu ra'uyú'uxaca'a tijín:

¿A'iné mej mi níniu'ucacu a'íime

í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan?

Majta í teite, a'í mí t'ímua'ajca me'íjna jime'e
ti caí ayén te'irájra'ani.

²⁶ Rí'i mú u á'uruuren mej mi huateújne'usi'ite'en
a'íime í hua'arey íiyen mej seijre'e chaanaca japua.

Majta a'íime í mej tihuá'aijte'e í teite,
a'í mí tiújseire'esin,
naími'i í mej rájcha'íire'e a'íjna i tavástar'a,
majta a'íjna ti án yá'ujra í ipuari japua.

Aye pu ra'uyú'uxaca'a a'íjna í David teecan.

²⁷ 'Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna í Heródes, ajta a'íjna í Póncio Pilato, a'í mí hui tiújseij íiye chajta'a huá'a jamuan í teite mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, majta huá'a jamuan í mej yéchej íiye Israel. Maújmu'a'atziite'eca'a a'ij mej tiraatémua'itín a'íjna ti muavaire'e, a'íjna í Jesús, a'íjna ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. A'ii pu a'íin pú'een pej mú'ee án yá'ujra í ipuari japua.

²⁸ Aye mú che'atá mena'a rijcu a'ij pej ye'í amuacaícan tiraaxí'epi'íntare ti ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani, t'íj ayén tiú'urini.

²⁹ 'Me'ecui xaa ne'u, mú'ee pej ta'ivástar'a, casi'i, pí mi t'ítaneeche. Taatá'a í ca'aníjra'a í tatzajta'a itejmi i tej muavaire'e tetá'aj hui caí t'ítziíine'e tej ti-hua'utá'ixaate'en mú'etzi jetze me'ecan.

³⁰ Patá'aj pajta ahua'aca'anen pej pi tihuá'uhuaate'en í mej t'íicucui'i. Pajta hua'utaseíjrate'en a'íjna í pej jín peri hua'utá'a mej raay'íitihua'an a'íjna jetze me'ecan i Jesús ti muavaire'e, ti caí ja'anáj ti'itij jín auteájturaa mú'etzi jemi. —Yee mú tiraatáhuaviiri'i í Dios.

³¹ Mat'íj me'íjna jín miyen huaríj, aj pu'i huateújca'atzijxi í chilij mej tzajta'an hui-iráte'eca'a. Aj pu'i i huateájturaa í huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna jetze mú a'ujca'anéecan jín miyen tihua'utá'ixaa í Dios jetze me'ecan. Camu t'ítziíine'eca'a.

A'í mú nain tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej t'íjcha'íca'a

³² Naími'i í mej rá'atzaahuate'eca'a, a'í mí rí'i tiú'urixaate'ecaa. Camu a'ij ti-huá'axajtaca'a seij majta seij. Majta tiu'uré'ura'a seij majta seij í mej t'íjcha'íca'a. Capu ja'ati a'atzu ayén ti'ixa me'íjna jime'e yee neetzi pu t'íine'aa. Metiu'uré'ura'ate micu, a'íime.

³³ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japan hua'apua ará'ase, maúche'e mú ti-huá'a'ixaate'eca'a me'íjna jime'e ti Dios ajtahua'a raatatíste í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Jesús. A'íj mú jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huáp'i mej mi ti-huá'a'ixaate'eca'a. Rí'i mú tihuá'ajcha'íca'a, seij majta seij.

³⁴ Ajta ayén éene'e, capu ja'anáj ja'ati caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a a'íjna jime'e naími'i mú tiú'utuaaxi a'achú mej caj tí'ijcha'íjme'eca'a, tí'itij chuej, na'ari chí'ij. Aj mú mi miyen huaríj, u mú ye'erájtí í tumin mej ra'ancuré'a me'íjna jime'e mej tiu'utuáa.

³⁵ Aj mú mi tiu'utátui a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta me'ín, a'íime mú huaré'a í tumin í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

³⁶ A'íj pu jín ayén tiuju'uríj a'íjna í José, a'íjna tí tí'ivaire'eca'a a'ímej jamuan huácixa'astemua'ame'en í Leví teecan. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í José, a'ujna já'ahua'a tí ayén téja'arájtehuuaa tíjín Chipre. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín Bernabé. A'íjna í niuucari tíjín Bernabé, ayée pu huataújmu'a a'íjna tíjín Tí rí'í tihua'atá'aca a'ímej í mej ruxieemíjte'e.

³⁷ Seíj pu chuej tícha'íca'a a'íjna í José. Aj pu 'i ráatuaa. Ajta u ye'erájtí a'íjna í tumin. Tí'iquí a'ímej huatátui í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

5

Tí'ij nu'u Dios puájtzi hua'utá'a a'íjna í Ananias, ajta a'íjna í Safira

¹ Ajta a'íjn í ja'ati tí ayén ántehuaa tíjín Ananias, a'íj pu seíj chuej huátua a'íjna jamuan í ru'íj tí ayén ántehuaa tíjín Safira.

² Ajta a'íjna í Ananias, ayée pu tiu'utaújseijrataca'a tí nain e'erájtí í tumin. Mí ajta caí, capu. Je'icáca pu huateájtuaa í tumin í ru'íj jemi. Ajta tí títuraaveca'a, a'íj pu huatátui a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta nain pu aumua'areereca'a a'íjna í 'íita'a.

³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ananias, ¿a'iné 'een jime'e paraatá'a tí a'íjn tíyaaru'u timuaata'aíjte'en í muá'a tzajta'a? Mú'ee pej hui ráacuanamua í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pe'íjna jime'e í pej je'icáca huateájtuaa í tumin í pej raamuá'ítí pe'íjna jime'e í chuej í pej ráatuaa.

⁴ ¿Ni caí mú'eetzi a'aaca'a patí'ij caí xí ráatuaa? Ajta, patí'ij raatúa, ¿ni caí a'ij tí'irí'iristaca'a pej tiu'unájchi nain jime'e, capej a'ij pena'a? ¿A'iné pej pí tiu'umuá'aj pe'íjna jime'e? Capej a'ímej pítiú'ucuanamua í teteca, sino a'íj pej pítiú'ucuanamua í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Pedro.

⁵ Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í niuucari, aj pu 'i á e'erájve á vejli'i a'u tí e'era'ícajme a'íjna í Pedro. Tí'iquí huam'í a'íjna í Ananias. Majta naími'i í mej ráanamujri'i a'ij tí tí'itij huaríj, jé'ecan mú tiu'utátziin.

⁶ Aj mú mi seica á e'iré'ene mej teteca mej teemua. Matí'ij mi ra'iré'e'íjcataca'a tí'itij jime'e, c'ixuri. Matí'ij mi yá'uti. Matí'ij mi ra'avá'ana.

⁷ Teumé'eca a'achú cumu huaíca hora, Aj pu 'i a'íjn u a'atanéj a'íjna í íra'ara'an a'íjna tí huam'í. Capu tí'itij mua'areereca'a a'íjna a'ij tí tí'itij huaríj.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Pedro tíjín:

—Patá'aj hui naatá'ixaate'en, ¿ni qui seráatuaa se'íjna í chuej? ¿Ni qui siyen tira'ancuré'a í tumin se'íjna jime'e í chuej sej ráatuaa?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í 'íita'a tíjín:

—¡Jee! Teráatuaa.

⁹ Aj pu 'i a'íjn Pedro ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín naími'i siyen tirú'umua'areereca'a sej si siyen ráaruu í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen tiráacuanamuan? Casi'i, á mú e'evé'eca'arajna a'íime í mej meri á e'evé'uju'un. A'íj mú u ye'avá'ana í á'acín. A'íj mú hui majta muá'atini mú'eetzi, micu.

¹⁰ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro, aj pu 'i á e'erájve a'utí e'era'ícajme. Ajta pu a'íjn huam'í a'íjna í 'íita'a. Aj mú mi uteájrupi a'ujna chí'ita a'íime í teemua, matí'ij raaseíj tíjín pu'uri mí'ichi. Aj mú mi ru'irájchui. Majta á'iyen u ye'avá'ana a'u mej ye'etéete í cína'ara'an.

11 Majta naími'i í mej rá'atzaahuat'e'eca'a, majta í seica a'achú mej pua'amé í mej ráamua'areeri'i, naími'i mú tiu'utátziin temua'a naa.

Mej nu'u miyen jeíhua tiú'uruu me'íjna jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi

12 Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, jeíhua mú miyen tiú'uruu mej mi hua'utaseíjrate'en í teite mej Dios jetze arajúca'ane. Majta í mej té'atzaahuat'e'eca'a, a'íi mú tiújseij a'ujna já'ahua'a mej miyen tejé'emua'amua tíjín ti Salomón e'evé'echi'ive'e.

13 Ajta capu ja'atí á'uca'anejca'a ti ajteáxiire a'ímej jamuan a'ujna ti e'ejtéchivi'i. Capu amín a'ij, a'íime í seica, rí'i mú tihuá'ajcha'íica'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e'eca'a.

14 A'íj mú jín, té'antzaahua jeíhua í teite, teteca, majta 'uUCA. Mu'uri jaítze'e mu'iicáa í mej rá'atzaahuat'e'eca'a me'íjna í tavástara'a.

15 Majta mi autéjhuii mej hua'irájtini í mej tí'icucui'i í caaye jetze. Caama japua mú huá'ujtuaa, majta itari japua. Ayee mú huá'uruu. Ayee mú tí'imua'astí tíjín ti pua'a nu'u ciénime'ara'an a'íjna í Pedro huá'a japua tanén a'ímej í mej tí'icucui'i.

16 Jéihua mú majta curé'ecijxi í teite mej a'imuá antachéjme. A'ímej mú u e'eráavi'iti í mej tí'icucui'i, majta í mej huá'a tzejta'a seijre'e í tiyaaru'u. Naími'i mú huarúj.

Mej nu'u huanámi'ihuaca'a, majtáhua'a mú nu'u hua'utátuaa

17 Matí'ij mi huá'anchueere jeíhua a'íjna ti tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta a'íime í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'íime í Saduceos.

18 A'íj mú jín hua'uvívi'i a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Matí'ij mi hua'íteána u carcel.

19 Tí'iquí tíca'imua seij á e'iré'ene. Tí'iquí te'entacú a'íjna a'u ti é'epueerta. A'íi pu a'ín pú'een í ti tí'ivaire'e u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Aj pu 'i a'ín hua'iráavi'iti.

20 Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Sericu, setá'aj se'uun a'utéhuiixi'ín a'u ti e'eráyaujta'a já'ita'a u teyujta'a. Setá'aj hui hua'utá'ixaate'en í teite nain jime'e a'íjna i niuucari ti jime'en Dios tihua'utá'uuni'i. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í ja'atí.

21 Matí'ij mi miyen huaríj. Tapuá'arijme'eca mú u a'uteájrupi u teyujta'a. Aj mú mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en í teite.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e u teyujta'a, majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, matí'ij me'uun a'ará'a, mehua'uta'aíjtaca'a mej tiújseire'en í hua'ajueesi, majta naíjmi'i í huá'avaujsimua'a, í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Israél. Matí'ij mi hua'uta'aíjtaca'a mej hue'irávi'itin me'újna a'u mej nu'u aiteánami'ihuaca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

22 Matí'ij mi a'ucíj seica í hua'axantaarustemua'a. Aj mú mi me'uun a'uré'ene a'ujna carcel. Mí ajta caí capu anú'ujajé'ej ja'atíitaca'a, majta a'uré'aci mej mi miyen tihua'utá'ixaate'en.

23 Miyen tíjín:

—Ayee tu éeni'ici'e tena'a ráateu í carcel, temua'a pu naa te'íteánami'ihuaca'a. Majta mú racha'íica'a temua'a naa í xantaaru'u. Tetí'ij te'entacú, capu anú'ujé'ej ja'atíitaca'a. —Yee mu'u tiu'utaxájtaca'a.

24 Tí'ij ráanamujri'i a'íjna í capitán ti jín tí'ivaire'e u teyujta'a, majta í mej vivejme'en jín títetaté'eca'a u teyujta'a, capu a'ij tihuá'ari'iriste'eca'a a'ij mej ye'í tiu'utaxáj. Jéihua mú tiú'urihua'uraca'a a'ij ti té'ara'ani.

25 Aj pu 'i seij á e'iré'ene. Aj pu 'i hua'utá'ixa tíjín:

—Casi'i, a'íime í teteca í sej hui mú'een hua'íteána, a'úu mú anú'uhuaté'uu u teyujta'a. Metihuá'amua'ate í teite.

26 Ajtá'i á'iyen a'ín á'uraa a'íjna í capitán, seica jamuan í mej ravaire'e. Matí'ij mi huaja'uvé'evi'iti. Camu ca'anéri jín a'iné mehuá'atziine'eca'a í teite. Ayee mú tí'imua'astí tíjín ti pua'a mehuá'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

²⁷ Mat'ij huaja'uvé'evi'iti, aj mú mi hua'uta'ajtac'a mej huataújseijrata a'ímej jemi í mej títetateí jueesi jime'e mej mi me'ín tihua'uta'íhua'u í mej tí'ajta u teyujta'a.

²⁸ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna tijín:

—Teen tu amuaatá'ijmijri'i sej caí ché'e siyen tihuá'amua'ate í teite se'íjna jetze me'ecan í Jesús. ¿Ni siyen huaríj mú'een? Caxu xaa ne'u siyen huaríj. Seuche'e xu tihuá'amua'ate nainjapua íyen Jerusalén. Seajta siyen ta jetze tí'ijpua'ajte'e itejmi tijín teen tu te'ín pú'een í tej raajé'ica te'íjna í tevi. —Ayeé mú tihua'utá'ixaa.

²⁹ Ayeé pu 'i tiu'utaniú a'íjna í Pedro, majta í seica. Miyen tijín:

—Ruxe'eve'e tej rá'antzaahuate'en í Dios. Capu ayén tiú'ujxe'eve'e tej mú'eetzi ántzaahuate'en mi sej i'í teteca.

³⁰ A'ijna ti hua'aDioj í tavaújsimua'a teeca, a'í pu hui ajtahua'a raatatíste í ruxíejniu'uca a'íjna í Jesús ti ij ruuri á'ara'ani.

'Mí seajta mú'een, seraajé'ica. Ayeé xu hui tirá'utatai ciyej jetze.

³¹ Dios pu a'án yá'ujra ipuari japua rurí'irínta'a pújme'en. Ajta a'íjna jín antiújmua'areere já'araa ti amuacaí á'ara'ani, ajta ti huá'a japua huániuuni í teite. Ayeé pu ráaruu í Dios tí'ij a'íjn hua'utá'an a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan í mej ahuaújca'anen mej mi seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, ajta tí'ij a'íjn tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

³² 'A'ij tu huaseíj iteen, ajta ayén che'atá na'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raatéxajtan. A'í pu a'íjn pú'een í ti Dios raata'íteca'a ti huateáaturan a'ímej tzajta'a í mej rá'atzaahuate'e í Dios. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa.

Gamaliel pu nu'u rá'ixaa a'ij ti ye'í huá'ini

³³ Mat'ij ráanamujri'i a'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'ij mú jín miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huá'ucui'ini.

³⁴ Aj pu 'i seij á a'utéechaxi ti ayén ántehuaa tijín Gamaliel. Fariseo pu pú'eene'e a'íjna. A'í pu tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Naíimi'i mú rí'í tirájcha'íica'a me'íjna í Gamaliel. Aj pu 'i a'íjn tiu'uta'ajtac'a mej hue'irávi'itín a'ímej í teteca.

³⁵ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tí'ajta:

—Mú'een teteca sej íyen a'uchéjme Israel, rí'í xu'u a'ij sej ye'í huá'uruuren a'ímej í teteca.

³⁶ Xu'uri hui ra'utámua'areeri'i, ti ari á'atee ti seij huanéj ti ayén ántehuaaca'a tijín Teudas. Ayeé pu hui té'ujtzaahuate'eca'a tijín jé'ecan pu ruxe'eve'e. Seica mú majta jamuan á'ujujhua'ane'e. Ayeé mú ará'axcaa a'achú cumu muáacua ciento í teteca. Aru meraajé'ica me'íjna í ja'ati. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, seica mú curé'itixi. Capu tí'itij a'ij tiraatévai a'íjna í Teudas.

³⁷ 'Ajtahua'a hui seij huanéj, a'íjna í Judás ti Galilea é'eme'ecan. Aj pu 'i huataseíjre a'íjna mat'ij hua'uté'itíe í teite. A'í pu huaja'uví'iti mu'iicáca mej mi jamuan á'ujujhua'ane'en. Majta mú hui raajé'ica. Majta í mej jamuan á'ujujhua'ane'e, a'í mú a'ucíjxi.

³⁸ 'A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e a'ij mej ye'í ríci. Caxu hui huá'ajeeve se'íime í teteca. Miché'e huirácíine, a'iné ti pua'a rujímua'a mena'a miyen tirájteu, naími'i pu tejá'uvaijtzi.

³⁹ Na'ari caí ti pua'a me'íjna jetze araujca'ane í Dios mej miyen ríci, capu ra'antipúa'ajte'esin. Rí'í xu'u hui sej si caí se'íjna ne'usi'ite'e í Dios, setá'aj caí huáapua'a rátese'e se'íjna í Dios. —Ayeé pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Gamaliel.

⁴⁰ Naíimi'i mú rá'antzaahua. Aj mú mi a'ímej huatajé í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Majta hua'utéevajxi. Majta hua'utá'ijmijri'i mej nu'u caí ché'e tihuá'a'ixaate'e í teite Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi hua'utátuaa.

⁴¹ Majta me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, mat'íj mi huiráaci a'ujna a'u mej e'iráte'eca'a a'íime í hua'ajueesi. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e ti a'ín Dios ayén tihua'utá'a mej miyen rajpuaítzi muá'araa me'íjna jetze me'ecan í Jesús.

⁴² Mi majta, camu xaa ne'u raatapuá'ajtaca'a mej caí ché'e miyen rijca. Nain tújca'ari tzajta'a, a'í mú tihuá'amua'atehua'a í teite. A'í mú tihuá'a'ixa'atehua'a ti a'ín Dios án yá'ujra í ipuari japua a'íjna í Jesús. Ayee mú tihuá'a'ixa'atehua'a me'újna teyujta'a, majta me'újna huá'aache.

6

¹ Majta, mu'uri jaítze'e mu'iicáa a'íime í mej té'atzaahuate'eca'a. Majta seica í mej raay'í'tihua'a í hua'aniuuca a'íime í griego, a'í mú autéjhuii mej tiníniu'ucacun. Mehuá'ajaaxiejvi'iraca'a a'ímej í mej raay'í'tihua'a í hua'aniuuca í mej Israel jetze ajtémecan. Miyen tijín:

—Mat'íj tiu'urá'ura'asin í ti tí'icua'iri'i tíj na'a nain xicaj tzajta'a, camu hui tihua'uré'a'aca í ucarijse mej ruséxu'ijmé'e á'ujujhua'an, í mej raay'í'ti í hua'aniuuca a'íime í griego. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

² Aj mú mi huá'ajseij a'íime í mej té'atzaahuate'e. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase tijín:

—Capu hui raavíjte'e tej tiyen tiyá'uhua'anan tej tihua'utá'ixaate'en í teite Jesús jetze me'ecan tej ti tihua'umín í meesa japua.

³ 'Casi'i ta'ihuaamua'a, setá'aj hui arahua'apuáca avé'ehuauni í teteca mú'ejmi mej jetze ajtémecan. Setá'aj hua'avé'ejajpuaxi'ín í mej rí'i mé tite'umuámua'aree í teite. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturan a'ímej jemi seij ajta seij temua'a naa. Ajta ayén tiú'ujxe'eve'e mej rú'umua'areere. Ten tu tiyen tihuá'ijcate'en te'íjna jime'e.

⁴ Teajta iteen, teuche'e tu tiyen rí'i titeejú'u tá'aju'un te'íjna jime'e tej raatáhuavii í Dios, teajta tihua'utá'ixaate'esin í teite í niuucari jime'e. —Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁵ A'ii pu hua'aránajcheca'a naíjmi'ica í teite. Mat'íj mi hua'avé'ehuaui a'ímej í Esteban, a'íjna ti jeíhua rá'atzaahuate'eca'a í Dios. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateájturaa jemin huápi'i. Majta mú me'íjna avé'ehuaui me'íjna í Felipe, majta me'íjna í Prócoro, majta me'íjna í Nicanor.

Seica mú majta avé'ehuaui. Ayee mú ánte'arua tijín Timón, ajta a'íjna í Parmenas, ajta a'íjna í Nicolás. A'ii pu a'ín pú'een í ti Antioquía é'eme'ecan. Ajta, a'í pu amuacáí rá'antzaahua í hua'aye'ira a'íime í mej Israel jetze ajtémecan.

⁶ Mat'íj mi huaja'uví'iti a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Aj mú mi me'ín raatáhuaviiri'i í Dios. Mat'íj mi antiújmua'aréere muá'araa me'íjna jime'e mej nu'u hua'utévaire'en a'ímej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

⁷ Jeíhua mú ráanamujri'i í niuucari a'íime áa mej vejli'i antachéejmee, majta ajca'ihuá'imua mej antachéejmee, majta a'imúa mej a'uchéjme, naími'i mú ráanamujri'i. Majta í teite í mej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'e a'ánna Jerusalén, jeíhua mú huatámu'iiireca'a. Majta me'ín í mej títetaté'eca'a u teyujta'a, mu'ití mú rá'antzaahua í niuucari.

Mat'íj nu'u raatéevi'i me'íjna í Esteban

⁸ Ajta a'íjna í Esteban, jeíhua pu rá'atzaahuate'eca'a í Dios, ajta jeíhua pu Dios jetze arájca'anejca'a. A'íj pu jín hua'utaseíjra í teite a'ij mej ye'í rí'i tiraatá'an í Dios.

⁹ Majta mú seica á e'iré'ene mej mi raataxáj ti'itíj ti caí xí'epi'ín. A'ii mú a'ín pú'een í mej seij jetze é'eme'ecan u teyujta'a, mej miyen ratamuá'amua tijín hua'ateyuu í mej huatétuiihuaca'a. A'í mú a'ín pú'een í mej Israel jetze huanéj. A'uu mú é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cirene, majta seica a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín

Alejandro. Seica mú majta me'uun é'eme'ecan a'ujna já'ahua'a Cilicia, majta seica u Asia.

Matí'ij mi autéjhuui mej tirá'ixaate'en me'íjna í Esteban.

¹⁰ Aru camu a'atzu raatéemua'iti a'iné a'ij pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jaítze'e pu rú'umua'areereca'a a'íjna í Esteban mecaí a'íime.

¹¹ Matí'ij mi miyen huaríj avítzi'i jime'e. Seica mú huatajé. Aj mú mi hua'uta'aíj mej tiraaxájtzi'i tíjn: “Tu'uri ráanamujri'i ti a'ín a'ij pua'a tiraataxájtaca'a a'íjna í Moisés, ajta í Dios.”

¹² Ayeé mú huá'uruu mej huá'aniniu'ucaste í teite, majta í hua'avaujsi, majta í mej tihuá'amua'atehua'a í yu'uxari jetze. Matí'ij mi raatéevi'i í Esteban. Matí'ij me'uun ya'uví'iti a'íimej jemi í rujuéesi.

¹³ Majta seica mú avé'ehuau í mej miyen tí'ihua'itaca'a tíjn:

—Tí'ij pí na'a nain xica tzajta'a, a'ii pu hui a'ij pua'a tí'ixa a'íjna í teyuu, ajta í yu'uxari.

¹⁴ Tu'uri tiyen tiráanamujri'i ti a'ín ayén tiu'utaxájtaca'a ti nu'u tiraatá'uuna a'íjna í teyuu a'íjna í Jesús ti Nazarét é'eme'ecan, ajta ti nu'u tá'ari'i í taye'irá í ti taatá'a a'íjna í Moisés teecan ti raateájtuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a.

¹⁵ Aj mú mi ca'anín jín ra'aráseij naími'i í hua'ajueesi. Ayeé mú ra'utaseíj cumu ti tétaave'en í néerime'ara'an a'íjna í Esteban. Yee pu éene'e tíj néerime'ara'an í seíj í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi.

7

Ti nu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban

¹ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna ti tí'ajta u teyujta'a tíjn:

—¿Ni ayén ti'ayajna?

² Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Esteban. Ayen tíjn:

—Xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a, seajta mú'een, nevaújsimua'a. Tí'ij caí xi a'ín Abraham u a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Harán, tí'ij auj a'uun a'utéveca'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjn Mesopotamia, Dios pu hui huataseíjre í jemin í Abraham. A'íjna í Dios, ayée pu seíjre'eca'a cumu mej témaxcava'ara'an.

³ Ayeé pu a'ín Dios tiraata'ixaa tíjn: “Huirájra'a ayujna aché. Majta muá'ateitestemua'a, capej huá'avi'iti sino miché'e miyen 'eene'en ayujna. Seíj nu muaataseíjrate'esin í chuej pej japuan seíre'e pua'amé. Patá'aj á'ura'ani pe'újna.” Ayeé pu tiraata'ixaa.

⁴ Aj pu 'i a'ín Abraham huirájraa a'ujna Mesopotamia. Ayeé pu ajta téja'arájtehuaa tíjn Caldea. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna u Harán. A'atzu hui á'ateevi'ica, tí'iquí a'ín huamí'i í táatajra'an a'íjna í Abraham. Aj pu 'i Dios raata'aíj a'íjna í Abraham ti nu'u huirájra'ani a'ujna u Harán tí'ij á'ura'ani a'íjna chuéjra'a japua sej yen japuan a'uchéjme íjii.

⁵ Capu seíj chuej raací'i a'íjna í Abraham, ni cáj caj a'u ti e'ehuaújchejte'en tí'ij a'ín ayén tiraataxájt a'íjna jime'e yee neetzi pu ne'áa í chuej. Ajta a'ín te'ataújratziiri'i í Dios ti chuej raatá'an. Ajta ayén tiraata'ixaa tíjn: “Tí'ij nu'u huámi'ini a'íjna í Abraham, a'íimej pu cí'iti í yaújmua'ame'en.” Capu hui amín a'ij ti ajta caí tí'tí'iríjmua'a a'íjna í Abraham a'ájna xicájra'a jetze tí'ij Dios jetzen ayén te'ataújratziiri'i.

⁶ Ayeé pu ajta tiraata'ixaa tíjn: “Muá'ahuaacixa'astemua'a mú me'uun a'uté'e muá'aju'un seíj chuéjra'a japua a'u mej caí é'eme'ecan. Majta a'íime í mej tí'ajta a'ujna, a'íi mú tihua'uta'aíjte'esin mej tiu'umuári'en puájtzi jime'e. Majta a'ij pua'a tihua'ajéeve muá'aju'un. Muá'ateeri a'achú cumu muáacua ciento nine'íra'a mej rapuaítzi muá'aju'un.

⁷ Nee nu hui neajta niyen huá'aruuren mej mi miyen che'atá mena'a tirajpuaítzi muá'ara'ani a'íime í mej a'ij pua'a tihua'ajéeve muá'aju'un, ché'e tí'itíj jime'e nícu. Aj

mú mijtá'i huiráaju'un a'íime í a'ahuáacixa'astemua'a me'újna. Majta me'ín miiijmu naatévaire'e íye a'u pej á'uca." Ayee pu hui tiraata'ixaa í Dios a'íjna í Abraham teecan.

8 'Aj pu 'i Dios raatá'a a'íjna í Abraham ti'itij ti jín ráamua'aree ti Dios rusej te'ataújratziiri'i ti nu'u chuej ráaci'iti. A'ii pu a'íin pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij í ta'antiújvi'i í mej jetzen sea'araca. A'íj pu jín tí'ij teumé'eca a'achú cumu aráhuaica xicaj ti huanú'ihuaca'a í yaujra'an í Abraham, ayée pu ráaruu í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Isaac. Ajta a'íjna í Isaac, ayée pu che'atá na'a ráaruu a'íjna í ruyauj ti ayén ántehua'aca'a tijín Jacobo. Ajta a'íin í Jacobo, ayée che'atá na'a huá'uruu a'ímej í ruyaujmua'a, í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'axcaa, í mej jee tavaújsimua'a pú'een.

9 'Majta a'íime í tavaújsimua'a, jé'ecan mú rá'anchueere seij í ru'ihuaara'a ti ayén ántehua'aca'a tijín José. A'íi mú ráatuua í ru'ihuaara'a. Aj mú mi seica ya'uví'iti seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Egipto. Ajta Dios pu raatévai a'íjna í José.

10 Dios pu nu'u raatévai ti ij caí ché'e rajpuaítzi á'ara'ani. Dios pu jetze arájca'anejca'a a'íjna í José ti ij a'íin rú'umua'areere temua'a naa. Ajta Dios pu raatá'a a'íjna í José ti a'íin jeíhua rí'i rá'aseijrate'e a'íjna í rey, í mej miyen raatamuá'a tijín Faraón. A'íj pu jín antiújmua'areereca'a a'íjna í José a'íjna jime'e ti tiu'uta'aíjta tíj na'a nainjapua a'uun ti huatacá'a u Egipto, ajta a'ujna a'u ti é'echejca'a a'íjna í rey.

11 'Aj pu 'i jeíhua tujri huatéxuaavireca'a a'ujna u Egipto, ajta íye a'u mej é'echejca'a a'ímej í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Canaán ayajna, a'íjna chuéjra'a japua íye a'utejé'eseijre'e. Jeíhua mú hui rajpuaítzi muá'araa í teite. Capu xuaavi'ica'a ti'itij mej huácu'a'ani.

12 'Ti'iquí ayén tiú'unamuajri'i a'íjna í Jacobo tijín a'úu pu nu'u é'exuaavi í ti'itij ti iráacua'ani a'ujna u Egipto. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej á'uju'un me'újna í tavaújsimua'aci'i. Amuacaícan mú huaja'uvé'emuaareca'a.

13 Matí'ijtáhua'a huaja'uvé'emuaareca'a me'újna u Egipto. Aj pu 'i a'íin í José hua'utá'ixa a'ímej í ru'ihuaamua'a ja'ati ti pú'een a'íjna. Ajta í José a'íj pu huatá'ixaa a'íjna í Faraón ja'atén mej pú'een a'íime í'ihuaamua'ame'en, majta ja'atén mej teitestemua'ame'en pú'een.

14 Ajta á'iyen tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í José ti ij a'uun a'uré'enen í táàtajra'an, majta í mej jamuan é'echejca'a. Ayee mú ará'axcaa a'achú cumu huaícate japuan tamuáamuata'a japuan anxívi.

15 'Ti'iquí Jacobo, a'uun á'uraa a'ujna u Egipto. A'uu pu ímuá a'umí'i a'íjna, majta a'íime í tavaújsimua'a, a'íi mú majta me'uun á'ucuii.

16 Aj mú mi me'uun ímuá huajá'uti í mí'ichite a'ujna u Canaán. Ayee pu téja'arájtehuaa tijín Siquem. A'uu mú huaje'evá'ana a'íjna tzajta'a í ti huá'unanairi'i a'íjna í Abraham a'íime í yaújmua'ame'en a'íjna í Hamor, ti Siquem é'echejca'a. A'achú pu tihua'unájchi a'íjna í Abraham.

17 'Tí'ij a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen araúraste a'íjna ti jime'en í Dios ayén te'ataújratziiri'i í Abraham jemi tzáahuati'ira'a jime'e, jeíhua mú huatámu'iireca'a a'íime í tavaújsimua'aci'i í mej jetzen airáne. Mu'uri mu'iicáa a'íime í teite mej me'uun a'uté'eca'a a'ujna u Egipto.

18 'Aj pu nu'u i seij te'enteájrupi rey jime'e. A'íi pu caí raamuá'a a'íjna í José teecan.

19 Ajta á'iyen a'íj pua'a tihuá'ajcha'íica'a í teite í tej huá'a jetze airáne iteen. A'íi pu a'íj pua'a huá'uruu í tavaújsimua'aci'i. Ayee pu hui tiu'uta'aíjtaca'a a'íjna í rey mej hua'iráhua'axin a'ímej í huá'ayaujmua'a í mej mauj uneeca'i mej mi huácu'i'ini.

20 'A'íjna xicájra'a jetze pu huanú'ihuaca'a a'íjna í Moisés. Dios pu rí'i yá'useijraca'a í pa'ari'i. Majta me'ín vaújsimua'ame'en a'íjna í pa'ari'i, a'íi mú ráave'esijri'i me'újna ruche a'achú cumu huaíca máxcira'i.

21 Tí'ij hui a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicá'ra'a jetze í mej jetzen huá'acui'ini a'íime í tí'irí, seij pu japuan huaniú. 'Hita'a a'ájna tí rá'ancu'uvajxi. A'ii pu a'ín pú'eene'e í yaujra'an a'ájna í rey. A'í pu ráave'esijri'i tíj ruyauj.

22 Mat'í'ij mi nain tiraamuá'ate í huá'amua'atziira'a a'íime Egipto mej é'eme'ecan. Jé'ecan pu raayí'tihua'a a'ájna í Moisés a'ájna jime'e tí tiu'utaxáj, ajta a'ájna jime'e a'ij tí tí'tíj huáruuren.

23 'Ayee pu ari tirájcha'íica'a a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a a'ájna í Moisés, ajta ayén tí'ijxe'eve'eca'a a'ájna tí u huaja'uvé'emuaare í ru'ihuaamua'a, í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín yaújmua'ame'en a'ájna í Israél. Aj pu'í á'uraa.

24 'Tí'iquí a'uun a'ará'a. Tí'iquí seij huasej tí Egipto é'eme'ecan. A'í pu a'ij pua'a raruurejca'a í'ihuaare'ara'an a'ájna í Moisés. Tí'iquí a'uun á'ume a'ájna í Moisés tí'ij japuan huániuuni a'ájna í ru'ihuaara'a. A'í pu jín a'ín Moisés a'ájna huajé'ica í ja'ati tí Egipto é'eme'ecan.

25 Ayee pu hui tí'imua'ajca a'ájna jime'e mej ráamua'aree a'íime í ihuáamua'ame'en tí a'ín Moisés Dios jetze araújca'ane tí'ij hua'irájtuaani. Mí majta'í caí, camu.

26 'Yee ruijmua'ate'e yee pu huá'uteu hua'apuaca í ru'ihuaamua'a. Maújne'usi'ite'eca'a a'íime. Ayee pu tí'ijxe'eve'eca'a a'ájna í Moisés tí hua'utá'ijmí. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “Mú'een teteca, mí seij ru'ihuaamua'a, ¿a'iné seij sí siyen a'ij pua'a ruruure mú'een rujímua'a?”

27 Aj pu nu'u í a'ín tí a'ij pua'a raruurejca'a í seij í ru'ihuaara'a, tí'iquí nu'u a'ín raatátajcheca'a í Moisés. Aj pu 'í ayén tiraata'ixaa tíjín: “¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi tí'tíj jime'e cumu juees, pej pí titaata'ájte'en itejmí?”

28 Tij pajta ineetzi jé'ícatan patíj tiraajé'ica pe'ájna mí tí Egipto é'eme'ecan í tajcaí.” Ayee pu tiraata'ixaa.

29 'Tí'ij a'ín ráanamujri'í a'ájna í Moisés, aj pu 'í huataúruu. A'uraa seij chuéjra'a japua tí ayén téja'arájtehuaa tíjín Madián. A'uu pu hui á'ucati yee cumu ja'ati tí caí a'uun é'eme'ecan. A'uu pu huaténe'icheca'a. Ajta hua'apuaca tí'tí'irijmua'aca'a a'ájna í Moisés.

30 'Teuume'eca a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a, tí'iquí seij huatasejre a'ájna í Moisés jemi já'ahua'a itzítá á vejlí'í í jírí jetze tí ayén ántehuaa tíjín Sinaí. A'uu pu hui a'utéveca'a tí'tíj tzajta'a tu'upi tí tétaasime'eca'a a'ájna í ja'ati. A'í pu píríci seij tí tí'ivaire'e u ta japua.

31 Tí'ij a'ájna huasej a'ájna í Moisés, jé'ecan pu a'ij ra'utasej. Aj pu'í ya'utéesej temua'a naa. Tí'iquí ráanamujri'í a'ájna í tavástar'a.

32 Ayen tíjín: “Nee nu ne'ín pú'een í hua'aDioj a'ímej í á'amuvaujsimua'aci'í, í nej Diojra'an pú'een a'ájna í Abraham, neajta a'ájna í Isaac, neajta a'ájna í Jacobo.” Ayee pu tiraata'ixaa a'ájna í Dios.

'Ajta a'ín í Moisés, jeíhua pu ruviveeca'a. Capu ché'e á'ujca'anejca'a tí raasej.

33 'Ajta ayén tiraata'ixaa í tavástar'a tíjín: “Patá'aj ajtá'í'ipi'in mí pej rajtáca'acai a'iné neetzi pu ne'áa mí chuej pej japuan á'uche'ecan. Nu'uri huaténe'a'aate.

34 Nee nu hui neri hua'usej a'ij mej ye'í a'ij pua'a huá'aruure í nete'testemua'a í mej me'uun a'utéj u Egipto. Nee nu ráanamujri'í a'ájna í mej jín á'upuaapua'are'e. Neajta nu'uri yé ve'ecánejsin nej ní huá'a japua huániuuni mej mí huirá'íne a'ujna u Egipto. A'í nu jín inee muaata'ájte'esin patá'aj á'ura'ani patá'aj pe'uun á'ume'en pe'ájna Egipto.” Ayee pu hui tiraata'ixaa a'ájna í Dios.

35 'A'ájna í Moisés, a'í pu a'ín pú'een í mej raatíteca'a me'ájna jime'e mej miyen tiraata'ixaa tíjín: “¿A'ataani mua'antíhuau mú'etzi cumu tí'tíj jime'e juees pej pí nu'u titaata'ájte'en itejmí?”

'Dios pu jetze rucá'anejca'a a'ájna í Moisés tí í a'ín tíhua'uta'ájte'en, ajta hua'irájtuaani. Dios pu rusej raata'íteca'a a'ájna í ja'ati tí'ij a'ín huatasejre'en í tu'upi tzajta'a tí'tíj tí tétaasime'eca'a.

36 'A'íjna í Moisés, a'íi pu a'íin pú'een í ti hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í tayaaxújmu'a'aci'i. Ajta jeíhua pu ti'titíj hua'utaseíjra mej mi me'íjna jín ráamua'aree ti Dios jetze aráujca'anejca'a a'íjna í Moisés a'ujna u Egipto, ajta a'ujna já'ahua'a jaj ti ve'ée ti é'eseijre'e ti ayén téja'arájtehuaa tijín jaj ti pa'u, ajta a'ujna já'ahua'a itzítá. Á'atee a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a ti ayén rijca'a a'íjna í Moisés.

37 'A'íjna í Moisés, a'íi pu hui ajta a'íin pú'eene'e í ti ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í yaújmu'a'ame'en a'íjna í Israél teecan tijín: “Dios pu nu'u seíj avé'evi'iti ti a'íin ve'ecán jín ti'ítevéé á'ara'ani í jemin. A'íi pu nu'u ajtéme'ecan mú'ejmi jemi. Ajta nu'u ayén che'atá na'a tiu'utévaire'esin netíj nu'u inee. Setá'aj nu'u rá'antzaahuat'e'en.”

38 'Matí'ij me'ín teite tiújseij a'ujna já'ahua'a itzítá, a'íi pu ajta á a'utéveeca'a huá'a jamuan. A'íi pu xaa tahuáacixa'astemua'a japua huaniú jemin a'íjna í ja'ati ti tí'ivaire'e í ta japua, a'íjna ti tiraata'ixaa a'ánna jirí japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Sinaí. Moisés pu ra'ancuré'a í niuucari mé jetzen ruuri muá'ara'ani tí'ij á'iyen a'íin taata'í'iten itejmi.

39 'Mí majta, camu á'ujca'anejca'a mej rá'antzaahuat'e'en sino ayée mú tí'ijxe'eve'eca'a í ru tzajta'a mej huaré'eciine a'uun pújme'en u Egipto.

40 Ayee mú tiraata'ixaa me'íjna í Aarón. Miyen tijín: “Patá'aj santute taatétaaven mej mi me'ín amuaaté'ee muá'ara'ani, a'iné, catu xaa ne'u ramua'aree a'ij ti ti'titíj ráaruu a'íjna í Moisés, í ti tu'irájtuaa a'ujna u Egipto.”

41 'Aj mú mi me'ín santu ti'itíj huatétaahuaca'a, ti ayén seijre'eca'a tíj viseáaru'u. Matí'ij mi tiraatámuai'ivejte me'íjna í viseáaru'u. Jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e í mej raatétaahuaca'a rujímua'a me'íjna í santu.

42 'Ajta, a'íin í Dios, a'íi pu hui mé hua'uhuá'axi. A'íj pu jín ajtáaraa a'ímej jemi mej mi seíj jemi tiu'utévaire'en, a'ímej jemi í mej me'uun é'eseijre'e u ta japua, xu'ura'ave, máxcira'i, xicaj, ti'itíj ti a'ij tí'iseijre'e u júte'e. Ayee pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari mej ra'uyú'uxaca'a a'íime í mej títetaté'eca'a ti'itij jime'e í Dios jemi. Ayen tijín:

Mú'een yaújmu'a'ame'en a'íjna í Israél,

¿ni qui siyen tinaatámuai'ivejte
setí'ij á'ucínicu se'újna itzítá?

Caxu xaa ne'u.

Sira'atee hua'apuate nine'ira'a
se'újna u mu'utzítá.

Caxu xaa ne'u tinaatámuai'ivejte.

43 Mi seajta, ayée xu tiráatisime'e í chi'ira'an
se'íjna í santu ti ayén ántehuaa tijín Moloc,

seajta ráachuisime'e í ti jetzen seijre'eca'a
xu'ura'ave'era'an í seij í santu
ti ayén ántehuaa tijín Renfán.

A'ii mú nu'u hui a'íin pú'eene'e santute
í sej rujímua'a siyen tihuá'utaahuaca'a
sej si rí'i tihua'utá'an se'ímej.

A'íj nu jín ne'uun amuaata'íti a'ujná'imua a'ujna já'ahua'a
ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia.

Ayee pu hui tihua'utá'ixaa í Dios.

44 'A'ujna itzítá, a'íi pu jé'eseijre'eca'a huá'a jemi í tavaújsimua'a teeca a'íjna í ti curé'anami'i í inaamua a'u mej e'etiújse'iri. Ayee mú hui éene'en huatétaahuaca'a a'ij ti ye'í a'íin Dios tiraata'aíj a'íjna í Moisés, tí'ij ayén tiraata'ixaa tijín ti nu'u raatétaaven ayén éene'en tíj a'íjna í mua'atejri a'ij ti a'íin tiraataseíjra.

45 'Matí'ij ra'ancuré'a me'íjna í inaamua, aj mú mi u ye'erájtí a'íime í mej mú a'uvé'uju'un a'íjna jamuan í Josué matí'ij hua'utéemua'íti í teite a'ímej jemi í mej me'uun é'echejca'a. Dios pu hua'iráavi'iti tí'ij a'íin hua'utá'an a'ímej í tavaújsimua'a teeca

seij chuéjra'a japua mej japuan huaujchéete'ajra'ani. A'uu pu jé'eseijre'eca'a a'íjna í inaamua ajta na'a caí a'íjna teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen a'íjn huataseijre'en a'íjna í rey, í David teecan.

⁴⁶ A'íjna í David teecan, a'ii pu raac'íi ti Dios r'íi tirájcha'íica'a. A'íj pu jín raatéjhuau a'íjna í David í Dios jemi tí'ij Dios raatá'an ti David rá'ajtaaven í teyuu tí'ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani tíj chi'ira'an a'íjna í Diojra'an a'íjna í Jacobo.

⁴⁷ Capu ajta ayén teja'uré'ene sino a'íi pu rá'ajtaahuaca'a í chi'ira'an í Dios a'íjna í Salomón.

⁴⁸ 'Mí ajta, Dios pu jaítze'e antiújmua'aree caí máaj ja'ati, a'íi pu caí é'e é'eche í chi'ij tzajta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teite. A'íj pu hui jín ayén ra'uyú'uxaca'a í seij ti tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

⁴⁹ Ayee pu tí'ixa í tavástar'a. Ayen tíjín:

Nee nu a'ujyeíjxi'isin í ne'ípuá japua u ta japua,
neajta nu'u e'eráchepuarita í chaanaca japua.

¿Tí'itáni chi'ira'a senaatétaaven ineetzi?

¿Ca'ín a'uné jetze é'eri'iri nej nu'u huánse'upe'en?

⁵⁰ ¿Ni necaí ne'ín pú'een inee
i nej nain tiú'utaahuaca'a
ti a'uun tejé'eseijre'e u ta japua,
ajta ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua?

Ayee pu tí'ixa í Dios.

⁵¹ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Esteban. Ayen tíjín:

—Mú'een xu 'i'í muári'eri. Capu hui tí'itíj a'amua tzajta'a uténinei. Ayee xu antaújnaamua í ru tzajta'a, matíj rijcaa í á'amuavaujsimua'aci'í. Ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a, mú'een xu caí ra'ancuré'a'ave a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁵² 'Naíimi'í a'achú mej pua'améca í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íime í mej a'ij pua'a huá'uruu í á'amuavaujsimua'aci'í. A'íi mú majta huá'ucuii a'íimej í mej amuacaícan raataxájtaca'a yee a'íi pu yé ve'ecánejsin í ti r'í'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

'Me'ecui xaa ne'u, mú'een mi sej caí ramua'areereca'a, mú'een xu raatéevi'í, seajta raajé'ica.

⁵³ A'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íi mú amuaatátui í ye'irá ti té'eyu'usil'í í yu'uxari jetze. Mi seajta mú'een, caxu rá'atzaahuate'eca'a. —Ayee pu'u tiu'uxájtaca'a a'íjna í Esteban.

Mej nu'u raajé'ica me'íjna í Esteban

⁵⁴ Mat'íij miyen tiráanamujri'í, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. A'íj mú jín temua'a tite'evá'ujche'leve í rutamej jetze. Temua'a mú tí'ijneechejca'a.

⁵⁵ Ajta a'íjn í Esteban, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze rucá'anejca'a. Aj pu i á á'ujneereca'a í ta japua. Tí'iquí ayén éene'en tiu'uséj ti airátatzaca'a a'ujna ti é'eseijre'e í Dios, ajta ti a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Jesús, r'í'irínta'a í Dios.

⁵⁶ Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Esteban ayén tíjín:

—Casi'í, néjseij í ti ari antácuuni í ta japua, neajta ne'íjna seij í ti ajta huá'a jetze airáne í teite. Aj huatéjvee r'í'irínta'a í Dios. —Ayee pu jemin tiu'utaxájtaca'a.

⁵⁷ Jíime'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj mú mi huíteújnaxi í rumuájca'a jíime'e í runaxaiita'a mej mi caí ráanamua a'ij ti tí'ixa. Majta huatejíhuajraa ca'anín jíime'e a'íime. Majta u a'utéruaacheca'a jemin.

⁵⁸ Aj mú mi ru'iráajaj me'újna u chajta'a. Mat'íij mi autéjhuii mej raateátu'asixi'ín tetej jíime'e. Majta me'ín í mej tí'ijseijraca'a, a'íi mú te'ítí'ijchuiixi í tiú'ujsiicu'u. Mat'íij mi á tejá'ajraj á chuaata'a jemin a'íjna í temuaij ti ayén ántehuaa tíjín Saulo.

⁵⁹ Mat'íij ratú'axaca'a a'íjna í Esteban, ayée pu tiraatéjhuau í Dios jemi, tíjín:

—Jesús, nevástar'a, patá'aj ra'ancuré'an i nexiejniu'uca.

⁶⁰ Aj pu 'i títunutaca'a. Ayen tijín:
 —Nevástar'a, capej a'ímej jetze pej jetzen rapua'ajte'e a'íjna í mej jín auteájturaa mú'eetzi jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.
 Tí'iquí huamí'i a'íjna í Esteban.

8

¹ Ajta a'íin í Saulo, a'íi pu tí'ijseijraca'a mat'íij raajé'ica me'íjna í Esteban.
 A'ájna xicájra'a jetze mat'íij raajé'ica, majta á'iyen autéjhuii mej a'ij pua'a huá'uruuren ca'anín jime'e a'ímej í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén. Majta á'iyen a'ucijxi nainjapua tij na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, majta u Samaaria. A'íi mu'u caí a'ucij a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase.

Saulo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'ímej í mej té'atzaahuat'e

² Majta seica í mej rí'i tira'ará'aste í hua'aye'ira, a'íi mú ra'avá'ana me'íjna í Esteban teecan. Jéihua mú rú'uxieemiste'eca'a.

³ Ajta a'íin Saulo, a'ij pua'a pu huá'aruurejca'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e. A'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íi pu a'uteáru'ipiche'e u huá'achi'ita. Ajta hua'irája'apuana'a í teteca, ajta a'ímej mé 'uuca. Naíjmi'ica pu ti'itatú'irihua'a mej mi hua'unán.

I ti nu'u tihúa'a'ixa'atehua'a a'íjna í Felipe a'ímej í mej Samaaria é'eme'ecan

⁴ Majta me'ín í mej a'ucijxi, a'u ti na'a mej á'ujujhua'ane'e, a'íi mú tihua'umuá'ate í teite me'íjna jime'e í niuucari í ti Dios jín hua'irájtuaani.

⁵ Aj pu 'i seij u a'atanéj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti a'uun e'ejtémecan a'ujna u Samaaria. Ayee pu ántehuaa a'íjna í ja'ati tijín Felipe. Aj pu 'i a'utéjche ti ti-hua'utá'ixaate'en a'íjna jetze me'ecan í Ciríistu'u.

⁶ Jéihua mú rá'ajaahuat'e'eca'a í teite. Mat'íij ráanamujri'i a'íjna í Felipe, ajta mat'íij tiu'uséj a'ij ti ti'itij huaríj, jéihua mú rá'atzaahuat'e'eca'a, a'íne ayée pu rijca mej mi ráamua'aree í ti Dios jetze arájca'anejca'a.

⁷ Majta mu'ití huarúj í mej tiyáaru'use huá'a tzajta'a seijre'eca'a; jé'ecan mú huajíhuaca'a a'íime í tiyáaru'use mat'íij huiráaci í teite tzajta'a. Majta mu'ití mú huarúj í mej ciyáaxavi'i, majta í mej ru'íca jetze ciyáaxavi'i.

⁸ A'íj mú jín huaújtemua'ave temua'a naa a'ujna chajta'a.

A'íjna í Simón ti nu'u huápi'i tiu'ur'í're

⁹ Seij pu ajta a'utéveeca'a ti ayén ántehuaa tijín Simón. Jé'ecan pu rú'umua'areereca'a a'íjna ti ti'itij a'ij huáruuren a'íjna jime'e mej a'ij te'utasej í teite. Pu'uri á'atee ti ayén rijcaa a'íjna í Simón. Jéihua pu á'ujtzaahuat'e'eca'a a'íjna jime'e ti nu'u jé'ecan ruxe'eve'e.

¹⁰ Naíimi'i mú rá'atzaahuat'e'eca'a, tij na'a tí'iríi, majta í mej vaujsi. Miyen ti'ixáata tijín:
 —Dios pu hui jetze arájca'ane amijna mi teáata'a.

¹¹ Pu'uri a'ateevi'i a'íjna í Simón ti ayén rijcaa mej mi a'ij te'utasej. A'íj mú jín rá'atzaahuat'e'eca'a.

¹² Majta a'íi mú rá'antzaahua tí'ij a'íin Felipe hua'utá'ixa a'íjna jime'e í niuucari í ti ayén tí'iraxa í ti jetzen tí'aijta í Dios, ajta í ti jín raxa í Jesús jetze me'ecan. Aj mú mi huámuai'ivijhuaca'a í teteca, majta í 'uuca.

¹³ Ajta a'íin í Simón, a'íi pu ajta rá'antzaahua. Ajta huámuai'ivijhuaca'a. Jé'ecan pu a'ij te'utasej a'íjna jime'e a'ij ti ye'í rijcaa a'íjna í Felipe, ajta a'íjna jime'e ti ti'itij hua'utasejra í mej jín ráamua'aree ti Dios jetze arájca'anejca'a a'íjna í Felipe. A'íj pu jín a'íin Simón a'utéjche ti á'uche'ecane'en jamuan.

A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'úu mú a'uté'uuca'a u Samaaria

¹⁴ Mat'íij ráamua'areeri'i a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í mej meri rá'antzaahua í niuucari í ti Dios jemi é'eme'ecan a'íime í mej Samaaria a'uchéjme, aj mú mi hua'uta'íteca'a a'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan a'ímej jemi.

15 Matí'ij me'uun a'ará'a, aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

16 A'iné caxí pu yé ve'ecánejca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij huateáturan huá'a tzajta'a. Majta a'íime í teite, naími'i mú huámuaí'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'íjna í Jesús.

17 Matí'ij mi me'ín í mej hua'apua, a'í mú hua'avé'emuari'exi a'án huá'amu'uutze'e a'íime í teite. Matí'ij miyen huaríj, aj pu xaa yé ve'ecáne huá'a tzajta'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

18 Tí'iquí a'ín Simón raaseíj tí yé ve'ecáne a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios matí'ij seíj avé'emuari'e a'án mu'úutze'en. Tí'iquí a'ín tumin hua'utá'amí'icaa.

19 Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj naatá'an nej niyen huárini, nej seíj avé'emuari'en, tí'ij yé ve'ecáanen a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tí'ij a'ín huateáturan a'íjna tzajta'a í ja'ati.

20 Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tíjín:

—Ché'e antipúa'are mi tumin, pajta mú'ee, a'iné pej pi piyen tí'imua'atze mú'ee pej tumin jín tiú'unanan í Dios tí tihua'atá'aca.

21 Capu hui ayén tiraavíjte'e pej piyen tiu'utévaire'en pe'íjna jime'e. Capej mú'ee huatá'aci'ipua a'íjna jime'e í pej caí rí'í tí'ití'acha'í mua'a tzajta'a í Dios jemi.

22 Patá'aj raatapuá'ajta pe'íjna jime'e í pej a'ij pua'a tí'iruure. Patá'aj hui raatáhuavii í Dios, tí'ij a'ín Dios timuaatá'uuni'i a'íjna jime'e í pej rájteu mua'a tzajta'a.

23 Ayee nu tí'imuaeij mú'etzi, jé'ecan pej chueere'e mua'a tzajta'a. Temua'a pej tirajpuaítzi pua'amé pe'íjna jime'e í pej auteájturaa í Dios jemi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

24 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Simón tíjín:

—Setá'aj raatáhuavii í Dios tí ij caí tí'ití'ij a'ij neruuren, setíj seuchén tiu'utaxájtaca'a.

25 A'íjna í Pedro, ajta a'íjna í Juan, a'í mú tihua'utá'ixaa í teite me'íjna jime'e í mej raaseíj a'ij tí tí'ití' ráaruu í Jesús, majta hua'utá'ixa í niuucari í tí jín hua'irájtuaani í Dios. Mú'iicacé mú miyen tihua'utá'ixaa í teite mej a'uchéjme a'ujna u Samaaria. Matí'ij mi a'ucíj a'ánna Jerusalén.

A'íjna í Felipe, ajta í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tí Etiopia é'eme'ecan

26 Tí'iquí seíj tiu'uxájtaca'a jamuan a'íjna í Felipe. A'í pu a'ín pú'eene'e a'íjna í ja'ati seíj tí tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayee pu tiraata'ixaa tíjín:

—Aricu á'ura'a aate pújme'en a'ájna juyéjra'a jetze tí Jerusalén a'uré'enine'i u jetze pújme'en a'ujna Gaza já'ahua'a.

A'íjna juyéjra'a jetze, a'í pu a'ín pú'een tí a'uun mu'utzitá a'uré'enine'i.

27 Aj pu 'i á'uraa a'íjna í Felipe. A pu a'ucamé'eca tí'ij ja'ati antinájcheca'a tí Etiopia é'eme'ecan. A'í pu a'ín pú'een í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a a'íjna í ja'ati. Ve'ecán jín pu tí'ití'jee a'íjna jemi í mej jee Candace. Ayee pu huataújmua'a Candace tíjín Hua'areina í mej me'uun é'eme'ecan a'ujna Etiopia. A'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a, a'í pu antiújmua'areerca'a tí tumin seire'eca'a. A'í pu a'ánna a'atanéj a'ánna Jerusalén tí'ij Dios a'utéenajche.

28 Pu'uri a'uun píjé'ejve a'ájna chuéjra'a japua tí a'uun é'eme'ecan. A'í pu jetze a'aracá í carreta huamé'ecaa. Yu'uxari pu jetze té'ejjve'eca'a tí a'ín ra'uyú'uxaca'a a'íjna í ja'ati tí Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Ayee pu ántehuaaca'a tíjín Isaías.

29 Aj pu 'i a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, raatá'ixaa a'íjna í Felipe tíjín:

—Ajtéxiiri vejl'i amijna jetze mi carreta. Patá'aj ra'antinájche.

30 Huatiéechijmé'e pu a'íjna í Felipe ra'antinájcheca'a a'íjna í ja'ati. Tí'iquí a'ín Felipe ráanamujri'í í tí té'ejjve'eca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'ín tí ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Isaías teecan. Aj pu 'i a'ín Felipe ayén tiraata'íhua'uri'í tíjín:

—¿Ni peyeú'ite í pej rá'ajjive'e?

³¹ Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í ja'ati tijín:

—¿A'iné tí'iri'iri nej yaú'itiée ná'ara'ani, ti pua'a caí ja'ati naatá'itii a'ij ti huataújmu'a í niuucari, nej ni yaú'itiée ná'ara'ani? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

Aj pu 'i raatá'inee a'íjna tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ti a'ín Felipe antíra'ani í carreta jetze, ti nu'u a'ujyeíjxi'in jamuan.

³² Ayee pu té'axajtaca'a í ti jetzen té'ejjive'eca'a ti ayén té'esiimua'ihuaca'a tijín: Meye'ujáj mej mi raajé'ica matíj nu'u hua'arujca í cáne'axi.

Ayee pu'u éene'e a'ame tíj cáne'a mej racáyejsin.

A'iné ayée pu a'íjna í cáne'a capu avé'eniu, yee cumu ti caí té'anri'ire.

Matí'ij miyen raatéxiehuataca'a, ayée pu che'atá na'a caí te'evé'eniuuca'a a'íjna matí'ij a'ij pua'a ráaruu.

³³ Jéihua pu nu'u tiu'utatévi'iri'i a'íjna jime'e í mej ra'utéxiehuari'iri'i.

Capu ja'ati japuan huaniú a'íjna.

Capu ajta a'ij tí'iri'iri ti ja'ati ayén tiu'utaxáj a'íjna jetze í huácixa'astemua'ame'en a'íjna í ja'ati

a'iné a'í pu nu'u ya'uví'iti í xiéjniu'ucare'ara'an tí'ij caí ché'e íiyen seijre'e chaanaca japua.

³⁴ Aj pu 'i a'ín ti uvé'e'atajpi'ihuaca'a, ayén tiraata'íhua'uri'i a'íjna í Felipe tijín:

—Patá'aj naatá'ixaate'en, ¿ni ruseíj teújxajta na'ari ja'ati seíj téxajta?

³⁵ Aj pu 'i a'ín Felipe a'utéjche ti raatá'ixaate'en a'íjna jime'e í ti rá'ajjive'eca'a í yu'uxari jetze. A'íj pu huataxájtaca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e a'ij ti ti'itíj ráaruu a'íjna í Jesús.

³⁶ Matí'ij mi ayée a'uré'ene a'u ti jé'ejmuua. Aj pu 'i a'ín í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Felipe tijín:

—Casi'i, ye'ecui ájmuua. ¿Ni qui caí ri'irií pej náamuai'ihua ineetzi?

³⁷ Aj pu 'i Felipe ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ti pua'a peté'atzaahuat'e mua'a tzajta'a, aj pu xaa ne'u huatári'iristari.

Aj pu 'i ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a tijín:

—Nee nu xaa ne'u té'atzaahuat'e ti a'ín Jesús í'í yaujra'an í Dios.

³⁸ Aj pu 'i raata'aj ti huatéchaxin í carreta. Matí'ij mi acáaci í mej hua'apua. Aj mú mi atéeci á jaata'a. Tí'iquí a'ín Felipe ráamuai'ihuaca'a a'íjna í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a.

³⁹ Aj mú mi aitacíj á jaata'a. Ajta á'iyen a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ya'uví'iti a'íjna í Felipe jíye'itzi jime'e. Ajta a'ín í tu'uvé'e'atajpi'ihuaca'a capu ché'e raaseíj í Felipe a'ij ti huárupi. Capu amín a'ij, iyá'uraa naa tiú'ujtemua'ave'e.

⁴⁰ Ajta, a'ín í Felipe, a'úu pu a'utaseíjre a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Azoto. A'í pu tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, ajtahua'a mé yee ti huachájta'ajme, ajtahua'a méyee, ajta na'a caí a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea.

9

Tí'ij nu'u a'ín Saulo huataújtuaa í Dios jemi (Hch. 22:3-16; 26:9-18)

¹ Ajta a'ín í Saulo, ayén auj tihua'anechejca'a ti huá'ucui'ini a'ímej í mej rá'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í tavástara'a. A'íj pu jín a'íjna u a'utéseij a'íjna ti tihua'a'ajjte'eca'a u teyujta'a.

² Aj pu 'i raatáhuaviiri'i ti a'ín raatapíjten í yu'uxari í ti jín u a'uteárute u teyujta'a ajta já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Damasco. Ti pua'a nu'u a'uun huajá'uteuni í teite í mej nu'u rá'atzaahuat'e'eca'a í niuucari í mej jín rí'í titeejú'ucca í Dios jemi, aj pu nu'u í hua'irávi'itij hua'anají'ici'exi'in, tí'ij nu'u í huá'avi'itin u Jerusalén.

³ Tí'ij ari a'uun vejli'i aum'éca a'ájna Damasco, jíye'itzi jín pu jeíhua jairanéeri'ici já'araa. Júte'e ve'ecáane a'ájna a'u ti a'utéveeca'a a'ájna í Saulo.

⁴ Tí'iquí a'ín e'erájve á chuaata'a. Tí'itij pu huánamuajri'i ti ayén tiraata'ixaa tijín:

—Saulo, Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?

⁵ Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uri'i a'ájna í Saulo tijín:

—¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiu'utánamuajre tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i nej i'í Jesús, i pej a'ij pua'a neruure.

⁶ Aj pu 'i tavástara'a ayén tiu'utaniú tijín:

—Ájchesi, aricu u chajta'a. Aa mú muaja'utá'ixaate'esin a'ij pej ye'í huárini.

⁷ Majta me'ín í mej jamuan á'ujuhua'ane'e, a'úu mú a'uté'uuca'a, camu ché'e avé'eniucca'a. Tí'itij mú xaa huánamuajri'i, aru camu ja'atij á'a a'uséij.

⁸ A'uu pu 'i ájchee a'ájna í Saulo. Tí'ij mé úneereca'a, capu ché'e atáneerica'a. Matí'ij mi ra'anaví'ira'a í muájca'are'ara'an jetze, meya'uví'iti u Damasco.

⁹ Ayee pu á'atee a'achú cumu huaíca xicaj ti aracúuni'i, ajta ti caí ti'itij huácuaa; ayé pu che'atá na'a á'atee huaíca xicaj ti caí yé'ecare'e.

Ananias pu nu'u u huajé'emuaare a'ájna í Saulo

¹⁰ Seij pu a'utéveeca'a a'ujna Damasco, ja'ati ti ajta té'atzaahuate'eca'a. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Ananias. Aj pu 'i tavástara'a huataseíjre jemin a'ájna í Ananias. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Ananias.

Aj pu 'i ayén tiu'utaniú tijín:

—Ye'e nej huatéjvee, nevástara'a.

¹¹ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ájna í tavástara'a tijín:

—Aricu, a'ájna cáayera'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín ti huataújje'iye. Patá'aj hui pe'uun tiu'uta'íhua'un í Judás ti é'eche ti pua'a a'uun a'utácatii a'ájna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Saulo. Tarso pu hui é'eme'ecan a'ájna í ja'ati. A'í pu rahuahuau í Dios jemi.

¹² Ja'ati pu nu'u huataseíjre a'ájna jemi í Saulo. Tevij pu huataseíjre ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Ajta ayén tiú'useijre ti a'ín Ananias nu'u ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en ti ij ajtahua'a atáneere. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹³ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'ájna í Ananias:

—Casi'i, nevástara'a. Mu'iití mú meri naatá'ixaa a'ij ti ti'itij ruure a'ájna í ja'ati. Jé'ecan pu nu'u a'ij pua'a huá'aruure a'imej í mej muá'atzaahuate'e a'uun mej a'uchéjme a'ujna Jerusalén.

¹⁴ Ajta íjii, a'íime í mej tí'ajta u teyujta'a, a'íi mú nu'u raatá'a ti a'ín yé tanén, tí'ij hua'iráví'itin hua'anají'ici'exi'ín a'imej í mej muaná'amiche mú'eetzi.

¹⁵ Ajtahua'a pu ayén tiraata'aíj í tavástara'a tijín:

—Aricu. Nee nu hui ra'avé'ehuaa ne'ájna í ja'ati tí'ij a'ín neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eche, ajta í hua'arey. A'í pu hui ajta neetzi jetze me'ecan tihua'utá'ixaate'esin í mej me'uun a'uchéjme a'ujna u Israél.

¹⁶ Ayej xaa ne'u, nee nu raataseíjrate'esin ne'ájna í Saulo í ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti jeíhua rajpuaítzi á'ara'ani neetzi jetze me'ecan. —Ayee pu tiraata'ixaa í tavástara'a.

¹⁷ Aj pu 'i á'uraa a'ájna í Ananias. A'uu pu a'ará'a Judás ti é'eche. Aj pu 'i a'uun a'uteájrupi u chí'ita. Ajta á'iyen ra'avé'emuariej a'án mu'úutze'en a'ájna í Saulo. Aj pu 'i ayén raatateújte tijín:

—Ne'ihuaara'a, Saulo. A'í pu hui ayén tinaata'aíj í tavástara'a, a'ájna í Jesús ti mú'eetzi jemi a'utaseíjre patí'ij yé ve'etamé'eca. Ayee pu tinaata'aíj pej pi pajtáhua'a atáneere, ajta

pej pe'íjna jetze ará'aca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Ananias.

¹⁸ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aitácuurixi í j'i'iseáara'an jetze í ti'itíj naviira'an ti huatéehua. Aj pu'i ajtahua'a atáneereca'a. Ti'iquí a'íjn ajchee a'íjna í Saulo. Ti'iquí huámua'i'ivijhuaca'a.

¹⁹ Aj pu 'i xaa tiú'ucuaa. Ajta ru'uhuatáca'anisti'iriri. A'uu pu huateájturaa huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e hua'apua, huaíca xicaj, a'ujna u Damasco.

Saulo pu nu'u tihua'a'ixaate'e u Damasco

²⁰ Aj pu 'i a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u hua'atéyujta'a. Ayee pu tihua'amua'atehua'a ti nu'u yaujra'an pú'een í Dios a'íjna í Jesús.

²¹ Naíjmi'i í mej ráanamujri'i, a'íi mú a'ij yá'usejiraca'a jé'ecan. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín:

—¿Ni caí a'íjn pú'een í ti a'ij pua'a huá'uruu a'ánna Jerusalén a'ímej í mej raná'amiche'e me'íjna í Jesús? ¿Ajta ni caí a'íjna pu jín mú a'uvé'emej tí'ij amín hua'irávi'itín hua'anají'ici'exi'ín tí'ij hua'utátuure'en í mej tí'ajta a'ujna teyujta'a a'ánna Jerusalén? —Ayee mú tiú'urixaate'ecaa.

²² Máaj pu'u jaítze'e ru'uhuatáca'anisti'iriri tí'ij a'íjn ayén tihua'utá'ixaate'en í teite. Jé'ecan pu hua'utéemua'iti a'ímej í juriiyu í mej Damasco é'eche a'íjna jíme'e ti ayén tiraataxájtaca'a tijín:

—¡Jee, ayej ti'ayajna, a'íjna í Jesús, a'ii pu a'íjn pú'een í ti Dios án yá'ujra í ¡puari japua!

Saulo pu nu'u huataúruu mej nu'u mi caí raatéevi'i

²³ A'atzu á'ateevi'ica, aj mú mi raaxí'epi'íntare a'íime í mej Israel jetze ajtémecan mej mi raajé'ica me'íjna í Saulo.

²⁴ Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú e'itete'eca'a ti é'epueerta a'u ti e'iránine'i í juye. Ajta, a'íi pu ráamua'areeri'i a'íjna í Saulo tijín maraatévi'ira.

²⁵ Majta me'ín í seica, í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú ra'ateájra sicíri jetze ti ve'ée. Mat'íij mi ra'acájtuaa tíca'imua a'atjaz cumu já'ita'a tíca'a me'íjna í Saulo í jaxu'u jetze. Aj pu 'i á'uraa.

²⁶ Ti'iquí a'uun a'ará'a u Jerusalén. A'íi pu raxí'eve'eca'a ti hua'ajtéjaahuat'e'en a'ímej í mej té'atzaahuat'e. Mi majta, camu raxí'eve'eca'a a'iné méjtziine'eca'a. Camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a ti a'íjn ayén té'atzaahuat'e a'íjna í Saulo.

²⁷ Capu amín a'ij, a'íi pu í Bernabé, a'íi pu ra'ancuré'evi'iti. Aj pu 'i ya'uví'iti a'ímej jemi í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase. Ajta hua'utá'ixa ti nu'u a'íjn Saulo, a'íjna huasej í tavástar'a tí'ij nu'u á a'ume'eca juye jetze, ajta Saulo pu hua'utá'ixa tzáahuati'ira'a jíme'e a'ímej í mej Damasco é'eche. A'íi pu tihua'í'ixaa Jesús jetze me'ecan.

²⁸ A'íj pu jín, a'uun a'uteájturaa a'íjna í Saulo a'ánna Jerusalén. Ajta a'íime huá'a jamuan á'uche'ecane'e. Tihua'a'ixaate'eca'a Jesús jetze me'ecan tzáahuati'ira'a jíme'e.

²⁹ Seica pu ajta jamuan tiu'uxájtaca'a. A'ii mú a'íjn pú'een í mej tí'ixaxa'a hua'aniyuca jíme'e í griego. Jéihua mú tiú'urixaate'ecaa me'íjna jíme'e. A'íi mú rá'atese'eca'a mej raajé'ica.

³⁰ Mat'íij a'íime í mej ihuáamua'ame'en pú'een í mej té'atzaahuat'e, mat'íij me'ín ráamua'areeri'i, aj mú mi ya'uví'iti me'íjna í Saulo a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Cesarea. Mat'íij mi raata'íteca'a a'uun pújme'en chajta'a ti ayén téja'arájtéhuaa tijín Tarso.

³¹ Tij na'a a'u ti na'a mej a'uchéjme í mej té'atzaahuat'e, a'ujna já'ahua'a ti ajtémecan a'ujna Judea, ajta a'ujna Galilea, ajta a'ujna Samaaria, naími'i mú rí'i titeechéjme'ecaa temua'a naa. Jé'ecan mú rucá'anejca'a í ru tzajta'a. Majta me'íjna jetze aráujca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti rí'i tihua'utá'a. Met'ítziine'eca'a a'íjna jíme'e ti pua'a ti'itíj jín ma'uté'itzen í Dios jemi. Majta huatámu'iireca'a jeíhua.

Tí'ij nu'u a'í'n tiráhuua a'íjna í Eneas

³² Ajta a'íjna í Pedro, a'í pu á'uche'ecane'e hua'amuáare í í'ihuaamua'ame'en í tavástara'a. A'ímej pu ajta u ja'uvé'emuaareca'a í seica í mej té'atzaahuate'eca'a. A'uun mú'é'echajca'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Lida.

³³ Seij pu huáteu a'ujna, teáata'a ti ayén ántehuaa tijín Eneas. Pu'uri á'ateevi'ica aráhuai'a nine'ira'a ti huáca'atii í utaatzi japua. Ciyáaxara'aca'a a'íjna í ja'ati.

³⁴ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—¡Eneas! Jesús í ti Dios án yá'ujra ipuari japua, a'í pu hui tí'imuahuaate'en. Ájchesi, patá'aj rí'í ráaruuren mi á'utaatzi.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i ájchee í Eneas.

³⁵ Majta me'ín í mej a'uun huachéjme'ecaa a'ujna Lida, majta me'újna u Sarón, naími'í mú raasej. Majta jéjcuacan jín tiu'umuá'aj. Merá'antzaahua micu me'íjna í tavástara'a.

Tí'ij nu'u ra'ajjáj í Doorca huá'a tzajta'a a'íme í mi'ichite

³⁶ Seij ti nu'u ajta té'atzaahuate'e, a'ujna já'ahua'a pu a'utéveeca'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Jope. 'Íita'a a'íjna í ja'ati. Ayee pu ántehuaa tijín Tabita. Tabita, ayee pu huataújmua'a hua'aniuuca jíme'e í griego tijín Doorca. A'í pu ayén rijca ti'iti jíme'e ti í'í xí'epi'ín. Jéhua pu hua'atéva'irihua'a í mej caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

³⁷ Tí'ij Pedro auj a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Lida, tijcuí'ineca'a a'íjna í Doorca. Tí'iquí huam'í. Seica mú racá'iri'í me'íjna í mi'ichi. Mat'íj mi ru'uteájtuaa a'ánna ta'amuájca ti aité'asi í cuartu.

³⁸ A pu vejli'í pítejá'arici u Lida, a'ujna já'ahua'a Jope. Ajta a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna í Pedro a'ujna u Lida. A'íne a'íme í mej té'atzaahuate'eca'a mu'uri ramua'areereca'a ti a'uun a'utéveeca'a, a'í mú hua'uta'íteca'a hua'apuaca mej mi ya'utá'ixaate'en a'ij ti ti'itij huarj. Ayee mú tí'ijree tijín:

—Patá'aj hui ca'anacan á'ura'ani a'ujna Jope.

³⁹ Tí'iquí Pedro á'uraa huá'a jamuan. Tí'ij a'uun a'ará'a, a'í mú ya'uví'iti a'ánna ti auucá'a í mi'ichi í cuartu tzajta'a. Majta me'ín mé 'uuca í mej mua'antiújjimuajtareca'a a'íjna jíme'e mej huácuii í huá'acina'ajmua'a, a'í mú jemin a'atavéjme'ecaa. Maújyeineca'a. Mat'íj mi tiraatasejra ti'itj cáxuri, majta sícu'uri, ti'itj ti tí'itaahuacare'e a'íjna í Doorca tí'ij aúche'e ruurica'a.

⁴⁰ Aj pu 'i Pedro hua'uta'aj mej huirácine. Aj pu 'i títunutaca'a. Tí'iquí raatéjhuaa í Dios jemi. Pí pu ancuré'vee tí'ij raasej a'íjna í mi'ichi. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—¡Tabita, ajchesi!

Aj pu 'i atáneereca'a. Tí'ij i raasej a'íjna í Pedro. Aj pu 'i a'ujyejxi caama japua.

⁴¹ Ajta á'iyen Pedro pu rajví'í muájca'are'ara'an jetze. Aj pu 'i ra'ajjáj. Tí'iquí a'í'n Pedro, hua'utajé a'ímej í í'ihuaamua'ame'en, ajta a'ímej mé 'uuca í mej antiújjimuajtareca'a. A'í pu hua'utasejra í ti huam'í. Pu'uri ruurica'a a'íjna.

⁴² Majta á'iyen nainjapua ráamua'areeri'í a'íme í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Jope. Mu'ití mú rá'antzaahua me'íjna í tavástara'a.

⁴³ Ajta a'í'n í Pedro, a'atzu pu a'uun a'uteájturaa a'ujna u Jope. Seij pu jemi á'ucatii ti navij tí'ihua'aca. Simón pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati.

10

Tí nu'u seij huatasejre a'íjna jemi í Cornelio

¹ Ajta seij a'uun a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í teáata'a tijín Cornelio. A'í pu a'í'n pú'eene'e í hua'acapítan í mej miyen ánte'arua tijín xantaaru'u í mej Italia é'eme'ecan.

² A'íjna í Cornelio, jeíhua pu raná'amiche'e í Dios, majta í seica í teitestemua'ame'en. Cornelio pu ajta rá'astehua'a í hua'aye'ira a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan. Jéihua pu hua'utévai tumin jime'e, ajta rahuauca'a jeíhua í Dios jemi.

³ Ja'anáj pu ayén tiuju'uríj. A'atzaj te'ecáará'a í tacuarixpua já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj, tí'ij tí'itíj huataseíjre. Cu xíee tevi uteájrupi u chí'ita a'u tí a'utéveeca'a a'íjna í Cornelio. Raaseíj temua'a naa. A'íi pu a'íin pú'een seij tí tí'ivaire'e í ta japua í Dios jemi a'íjna tí huataseíjre. Aj pu 'i ayén tiraatajé tíjín:

—¡Cornelio!

⁴ Tí'iquí rajseíira'ajraa. Tí'itziíne'eca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i ayén tiraata'íhua'uríi tíjín:

—¿Tí'itáani, nevástara'a?

Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa a'íjna tí tí'ivaire'e í ta japua tíjín:

—Dios pu hui ra'ancuré'a nain í pej peri ráahuaviiri'i, ajta í pej jín hua'utévai í mej caí a'íj tí'ijvíicua'i.

⁵ Patá'aj hua'uta'aíjte'en í teteca mej u á'uju'un me'újna u Jope, mej mi ya'uvé'evi'itín me'íjna í Simón tí ajta ayén ántehuaa tíjín Pedro.

⁶ A'uu pu hui a'utéjvee seíj jamuan tí ajta ayén ántehuaa tíjín Simón. Navíj pu tí'ihua'aca a'íjna í Simón. A pu vejli'i é'eche a'u tí jaj e'eve'e'ástime. A'íi pu hui tímuaatá'ixaate'esin a'íj pej ye'í huárini. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í tí tí'ivaire'e í ta japua.

⁷ Aj pu 'i á'uraa a'íjna í tevi tí tirá'ixaa a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íin Cornelio, hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e. Seíj pu ajta seij huata'íteca'a tí i'i xantaaru'u. Jé'ecan pu rá'astejca'a í hua'aye'ira a'íjna jime'e a'íjna í xantaaru'u.

⁸ Nain pu hua'utá'ixa a'íj tí tí'itíj huaríj. Aj pu 'i hua'uta'íteca'a mej nu'u u á'uju'un u Jope.

Tí nu'u tí'itíj huataseíjre jemin í Pedro

(Hch. 11:5-10)

⁹ Yee ruijmua'ate'e yee, a'atzaj tacuarixpua, mat'íj meri á vejli'i aujú'ucaa u chajta'a, aj pu 'i Pedro antíraa í chí'ij japua a'u tí a'upá'atza tí'ij raatéjhuauni í Dios jemi.

¹⁰ Jé'ecan pu huata'í'icuataca'a. Pu'uri ayén tí'ijxe'eve'eca'a tí tiú'ucua'ani. Mat'íj mauj rí'í tí'iruurejca'a í tí tí'icua'ani, aj pu 'i tí'itíj huataseíjre í jemin.

¹¹ Ayee pu a'íjna tiu'uséij tí nu'u antaújcu u ta japua. Tí'itíj pu á e'icáme'eca'a á júte'e, saavana tí'itíj, muáacuaci'e pu uhuá'isquínajme, ajta antíj'íci'íhuaca'a.

¹² Naíjmi'i mú títé'eseijre'eca'a a'íjna jetze í saavana naíjmi'i í animaales, í mej muáacuaca ajta'ícajmee, majta í mej chuaata'a huaci'íca, í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'ive.

¹³ Aj pu 'i ja'ati huánamuajri'i tí ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Pedro, ajchesi. Iiya'a huá'ucuii patá'aj huá'ucua'ani.

¹⁴ Ajta a'íin í Pedro, ayée pu tiu'utaniú tíjín:

—Canu xaa ne'u. Canu ja'anáj racua'ani í tí caí tatá'aca í taye'irá na'ari tí'itíj tí xána'avi'ire'e.

¹⁵ Ajtahua'a ja'ati huánamuajri'i. Ayen tíjín:

—A'íiné nain pu rí'í tiu'uteájtuaa í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.

¹⁶ Ayee pu huaícacajetze. Ajtahua'a tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

A'íime í tí hua'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio

(Hch. 11:11-14)

¹⁷ Jé'ecan pu tí'imua'ajca a'íjna í Pedro tíjín a'íquí 'een jín yé tanéj a'íjna mí tí'itíj, a'íquí té'eme íjii a'íjna jime'e í hua'aye'ira. Aúche'e pu tí'imua'ajca mat'íj me'ín a'ará'a tá'apueerta a'íime í tí huaja'uta'íteca'a a'íjna í Cornelio. A'íi mú tiu'uta'íhua'u a'u tí é'echejca'a a'íjna í Simón. Mat'íj me'uun a'ará'a.

18 Aj mú mi ca'anín jín hua'utajé ti pua'a nu'u a'uun á'uca a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro.

19 Ajta a'íjna, aúche'e pu tí'imua'ajcá a'íjna jime'e í ti huataseíjre í jemin. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tijín:

—Simón, seica mú hui muahuahuau. Mé huaíca a'íime í mej muaatéhuaunen.

20 Ájchesi. Patá'aj acájra'ani. Pej pi á'ura'ani huá'a jamuan. Capej tí'itziíine'e a'iné nee nu hua'uta'íteca'a.

21 Aj pu 'i acájraa a'íjna í Pedro a'u mej a'uté'uuca'a. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Nee nu ne'ín pú'een i sej nehuahuau. ¿Tí'itájni jín yé sevé'uju'un?

22 Aj mú mi miyen titeetaniú tijín:

—Ayee tu 'een jín yevé'uju'un a'íjna jetze me'ecan a'íjna í Cornelio í ti hua'acapítan. Rí'í pu hui tí'ítevij. Jéhua pu hui raná'amiche'e í Dios. Ajta naími'i mú rí'í tirájcha'íí í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Seij ti tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi, a'íí pu raatá'ixaa ti a'íín mú'eetzi huata'áijta pej nu'u á'ura'ani áa ti é'eche a'íjna, tí'ij a'íín Cornelio muáanamua nain jime'e a'achú pej pena'a caj tihua'utá'ixaate'esin í niuucari. —Ayee mú tiraata'ixaa.

23 Tí'iquí a'íín hua'utá'ínee mej uteárute u chí'ita. A'uu mú a'uteájturaa a'ujna. Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa a'íjna í Pedro huá'a jamuan í mej huaíca. Majta seica mú a'ucíj í'ihuaamua'ame'en í mej té'atzaahuate'e me'uun é'echejca'a a'ujna u Jope.

Pedro pu nu'u a'uun a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Cornelio

24 Majta seíj jetze í xicaj, a'úu mú a'ará'a u Cesarea. A'íí pu huá'achu'eve'eca'a a'íjna í Cornelio. A'íj pu jín hua'utajé í ru'ihuaamua'a, ajta í ru'amiigustemua'a. Naíjmi'i mú tiújseij u chí'ita.

25 Tí'ij Pedro u a'uteájrui u chí'ita, a'íí pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Cornelio. Aj pu 'i a'íín Cornelio á e'erájve á vejli'ipuan í Pedro.

26 Aj pu 'i a'íín Pedro pu ra'ajjáj. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Huatéechaxi, tevi nu'u pú'een inee.

27 Mat'íj a'atzu tiu'uxáata rujímua'a, mat'íj mi uteájrui u chí'ita. Tí'iquí a'íín Pedro hua'useíj í mej tiújseij jeíhua í teite.

28 Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro tijín:

—Mú'een xu tirú'umua'aree í taye'irá ti caí taatá'aca itejmi i tej Israel jetze ajtéme'ecan tej nu'u caí tiyen titejá'ujujhua'ane'en a'ímej jamuan í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ni tej nu'u caí tiyen tihuá'amuaare.

'Mí ajta Dios pu naataseíjra ti caí ayén tiraavíjte'e nej niyen tiraaxajta yee capu amín té'aste amijna í ja'ati nusu yee xána'avi'ire'e pu seijre'e amijna.

29 A'íj mú jín, naatajé me'íjna i ta'ihuaamua'a nej nu'u mú a'uvé'eme'en, canu ti'itíj a'ij tiu'utaxájtaca'a. Ayee nu tí'ijxe'eve'e nej ráamua'aree a'íquí 'een jín senaatajé. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

30 Aj pu 'i ayén tiu'utaniú a'íjna í Cornelio tijín:

—Pu'uri hui teumé muáacua xicaj, ayée nu niche huatacaí, nehuánitzi'ive'e. Neajta raatéjhua u í Dios jemi, a'atjaz cumu já'ita'a ucamé'ecaa í xicaj. Tí'iquí ja'ati huataseíjre ineetzi jemi. Naa pu ti'itemastájye'icaa a'íjna í ti ru'ucávijca'a.

31 Ajta ayén tinaatá'ixaa a'íjna í ja'ati tijín: “Cornelio, Dios pu nu'u ari ráanamujri'í a'íjna í pej raatéjhua u í jemin. Ajta a'íí pu ra'utámua'areeri'i a'achú pej caj tihua'utapuaíjve í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

32 Patá'aj hui hua'uta'íte mej u á'uju'un a'ujna u Jope. Miché'e nu'u ya'uvé'evi'itin me'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pedro. Aa pu á'uca a'u ti é'eche í Simón, a'íjna ti navij tí'ihua'aca. Aa pu nu'u é'eche a'ájna vejli'i jaj ti e'eve'e'ástime.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

33 'A'íj nu jín ca'anacan hua'uta'íteca'a mi seica mej mi muaaja'utájeeve. Xí'epi'in pej huaríj pej peri mú ya'uvé'eme. Yee tu'uri, ticu, naími'i u'uté'uu. Dios pu ramua'aree a'íj

tej ye'í tí'ijxe'eve'e, tetá'aj naími'i ráanamua a'achú t'ij na'a caj a'íin tavástara'a tímuaata'a'áj pej titaatá'ixaate'en. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Cornelio.

³⁴ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro t'ijn:

—Nu'uri xaa niyen tí'initiejte'e íjii t'ijn ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna jemi í Dios naími'i mú miyen titeetaniú t'ijn Dios pu ayén che'atá na'a tí'ijxe'eve'e naíjmi'ica jime'e t'ij ajta itejmi.

³⁵ Naíjmi'ica pu a'ancuré'evi'iti í Dios a'ímej í teite í mej r'íi tiratá'aca, majta mej xí'epi'in rici. Capu Dios jetze ruxe'eve'e ti pua'a seij chuéjra'a japua mé'eme'ecantan me'íjna í ja'atén.

³⁶ 'A'íi pu hui a'íin pú'een í niuucari í ti Dios jín ayén tihua'utajé a'ímej í huácaxa'astemua'ame'en a'íjna í Israel teecan. A'íi pu ayén tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e ti tiu'utémua'aviste'e a'íjna jime'e ti huá'a japua huaniú a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. A'íjna í ti tavástara'a pú'een itejmi, a'íi pu taatá'a tej ti r'íi titeeteáturan í Dios jemi.

³⁷ 'Xu'uri ramua'aree a'ij ti ye'í tí'iti huar'ij a'ujna já'ahua'a t'ij na'a nainjapua u Judea. A'uu pu a'utéjche a'ujna u Galilea t'íj a'íin tihua'utá'ixaa í teite, ajta t'íj ráamuai'ihuaca'a a'íjna í Juan.

³⁸ Dios pu ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca t'íj a'íin jemin huateáturan í Jesús. Ajta a'íin í xéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu jetze arájca'anejca'a a'íjna í Jesús. T'íiquí á'uche'ecane'e já'araa. Aye pu í'irijcaa í ti í'ixi'epi'in jime'e. Ajta tihuá'ahua'atehua'a naíjmi'ica í mej rajpuajtzi me'íjna jime'e ti tiyaaru'u tihuá'a'ajte'eca'a. Aye pu 'i rijcaa a'íjna í Jesús a'íne Dios pu raatévai.

³⁹ 'Teen tu raasej nain jime'e a'ij ti huar'ij íye a'u mej é'eche a'íime í mej Israel jetze ajtémecan ajta a'ánna Jerusalén. A'íi mú rá'utatai í cijej jetze ta'utácúruu. Aye mú hui 'een jín raajé'ica me'íjna í Jesús.

⁴⁰ Ajta, Dios pu ajtahua'a raatatíste í xéjniu'ucare'ara'an t'íj teuumé'eca hua'íca xicaj ti huam'íi. A'íj pu jín ajtahua'a huatarúj a'íjna í Jesús. Ajta Dios pu hui hua'utá'a mej mí seica raasej.

⁴¹ Camu naími'i raasej, sino a'íi mu'u í ti hua'avé'evi'iti í Dios. Iteen tu te'íin pú'een í tej tiú'ucuaa, teajta hua'í jamuan a'íjna í Jesús t'íj a'ítara'a a'u mej e'evé'enami'ihuajme í mí'ichite. Teen tu hui xaa ne'u raasej.

⁴² 'A'íi pu titaata'a'áj tej ti tihua'utá'ixaate'en í teite, teajta tiyen tiraataxáj yee Jesús pu a'íin pú'een í ti Dios ra'antíhua'u a'íjna jime'e í ti hua'uxíjte'en naíjmi'ica í teite, í mej mauj ruurijme, majta í mej meri huácuii.

⁴³ Ajta í mej títetaté'eca'a me'íjna jime'e mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, naími'i mú tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti pua'a nu'u ja'ati ti na'a, rá'antzaahuate'en a'íjna í Jesús, nain pu nu'u jín tiraatá'uuni'ira í ti jín auteájturaa í Dios jemi niuucajtze'en í Jesús.

Ti nu'u a'íin xéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huateájturaa huá'a jemi a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

(Hch. 11:15-17)

⁴⁴ Aúche'e pu tí'ixajtaca'a a'íjna í Pedro, t'íj a'íin xéjniu'ucare'ara'an í Dios yé ve'ecáane. T'íiquí huateájturaa huá'a tzajta'a naíjmi'ica jemi a'ímej í mej ráanamujri'í a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

⁴⁵ Seica mú majta á a'uté'uuca'a í mej a'ímej jetze ajtémecan í mej té'atzaahuate'e, í mej majta a'ímej jetze ajtémecan í mej ra'ancuré'ecura'a í runavij í ta'antiújvi'í í mej jetzen sea'araca. Jé'ecan mú r'íi ta'utasej a'íime me'íjna jín ti Dios ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁴⁶ Aye mú 'een jín r'íi ta'utasej a'íne ayé mú tihuá'unamujri'í í mej seica niuucari jín tí'ixajtaca'a, majta jé'ecan mú r'íi tiratá'acare'e í Dios.

⁴⁷ Aj pu 'i ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pedro t'ijn:

—Ayeé mú che'atá mena'a tira'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tetíj iteen. Ayej ne'ase, capu méèj ja'ati ti hua'utá'ijmí mej caí rumuai'ihua a'íime í teite. Capu xaa ne'u méèj ja'ati.

⁴⁸ Ajta á'iyen hua'uta'aíj mej huaújmuai'ihua niuucajtze'en a'íjna í Jesús í ti ajta Ciríistu'u pú'een, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Ayeé pu a'íjna jín huaríj, matí'ij mí me'ín í mej huámuai'ivijhuaca'a, a'íi mú raatáhuaviiri'i me'íjna í Pedro ti a'ín á a'uteáturan huá'a jamuan a'achú cumu hua'apua xicaj, huaíca xicaj.

11

*Ti nu'u tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e í Cornelio
(Hch. 10:9-23, 44-48)*

¹ Aj mú mí a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta a'íime í mej ihuáamuame'en pú'een í mej me'uun a'uchéjme nainjapua í Judea, a'íi mú ráamuareeri'i tíjn a'íi mú majta ra'ancuré'a í niuucari í ti a'íjna jetze a'uvé'emej í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Tí'ij a'ín Pedro a'ánna a'ará'a a'ánna Jerusalén, majta á'iyen a'íime í mej té'atzaahuat'e, í mej ra'antisí'iche í runavij, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna.

³ Miyen tíjn:

—A'ij pej pua'a huaríj a'iné a'ímej pej huaja'uvé'emuaareca'a í mej caí ra'antisí'iche í runavij, pajta huá'a jamuan tiú'ucuaa. —Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a a'íime.

⁴ Aj pu 'i Pedro a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en nain a'ij ti ti'itíj huaríj.

⁵ Ayen tíjn:

—A'uu nu chajta'a a'utéveeca'a a'ujna Jope. Neraatéhuausime'ecaa í Dios jemi. Aj pu 'i ti'itíj ineetzi jemi huatasejre, saavana ti'itíj ti júte'e á e'icaanej. Muáacuaci'e pu ajtaujhua'isquínajmee, ajta anti'í'ici'ihuaca'a. An pu hui e'icaanej a'u nej á'ujcatii.

⁶ Nee nu rasejracaa. Aj nu ni a'ímej huasej a'íjna tzajta'a í saavana jeíhua mú animaales, í mej muáacuaca ajta'íicajmee, majta í mej simuáruuni, majta í mej chuaata'a huaci'ica í mej á'usinuurejye'i, majta í mej rá'ara'live.

⁷ 'Netí'ij ni ne'íjna huánamuajri'i. Aj pu 'i ja'ati ayén tinaatá'ixaa tíjn: “¡Pedro, ajchesi! Iiya'a huá'ucuii, patá'aj huá'ucua'ani.”

⁸ Ayeé nu hui tiu'utaniú tíjn: “Nevástara'a, canu xaa ne'u, a'iné canu ja'anáj ráacua ti'itíj ti caí tatá'aca í taye'irá nusu ti'itíj ti xána'avi'ire'e.”

⁹ 'Ute'e pu hui pújme'en ajtahua'a ja'ati ayén tinaatá'ixaa tíjn: “A'iné nain pu tiú'utaahuaca'a í Dios, capej ché'e piyen tí'ixajta yee xána'avi'ire'e.”

¹⁰ Huaíca pu ayén tiuju'uríj. Ajta á'iyen tíraa júte'e u ta japua a'íjna í saavana.

¹¹ 'Jíme'en pu'u tíraa, seica mú hui u a'ará'a a'ujna a'u nej á'ucatii inee. Mé huaíca'a a'íime. A'uu mú nu'u huaja'uta'íteca'a u Cesarea mej mí náahuauni ineetzi.

¹² Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu naata'áj nej nu'u á'ura'ani huá'a jamuan a'ímej, nej nu'u caí huá'atzi'ine'e. A'íi mú majta a'ucíj ne jamuan a'ímej i ta'ihuaamua'a í mej arájsevi. Naími'i tu a'uteájrupi u chi'ita a'u ti é'eche a'íjna í ja'ati.

¹³ A'íi pu taata'ixaa ti nu'u seij huatasejre a'ájna a'u ti é'eche. A'íjna í tevi, a'íi pu a'ín pú'eene'e seij ti nu'u tí'ivaire'e u ta japua í Dios jemi. Ayeé pu nu'u tiraata'ixaa a'íjna í tevi tíjn: “Patá'aj hua'uta'íte mí teteca a'ujna u Jope mej mí u ya'utájeeve a'íjna í Simón ti ajta ayén ántehuaa tíjn Pedro.

¹⁴ A'íi pu nu'u timuaatá'ixaate'esin a'ij ti ye'í Dios timuaatá'uuni'ira ajta naíjmi'ica a'ímej á'ateitestemua'a.” Ayeé pu hui tiraata'ixaa a'íjna í ja'ati.

¹⁵ 'Netí'ij a'utéjche nej tihua'utá'ixaate'en, aj pu 'i yé ve'ecáane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íi pu hui a'uteájturaa huá'a tzajta'a a'ímej. Ayeé pu che'atá na'a tiu'uteájturaa itejmi tzajta'a.

¹⁶ Aj nu ni ra'utámua'areeri'i ne'íjna í ti ayén tiu'utaxájtaca'a í tavástar'a a'íj: “Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'íjna jime'e í Juan, a'í pu nu'u huá'umuai'ihuacare'e á jaj jime'e. Aru a'í pu xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateáturaasin mú'ejmi tzajta'a.” Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástar'a.

¹⁷ 'A'í pu jín, ti pua'a Dios ayén che'atá na'a tíhua'utapuaíjve'en í ti ajta taatapuaíjve itejmi tetí'íj rá'antzaahua a'íjna í Jesús í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'iné auj tí'iri'iri nej ra'antimuá'itín í Dios. —Aye pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pedro.

¹⁸ Mat'íj ráanamujri'i me'íjna í'ihuaamua'ame'en í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, camu ché'e ti'itíj xajta'a, sino r'í'í mú tiraatá'a í Dios tíj: —

—Huateáxcui'ihua, pu'uri hui Dios hua'utá'a í mej seíj chuéjra'a japua é'eche mej mi jéjcuacan jín tiú'umua'ati mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

I mej nu'u me'uun e'etiújse'iri u Antioquía

¹⁹ Majta me'ín í mej a'ucíjxi me'íjna jime'e í mej seica raajé'ica me'íjna í Esteban, majta a'íj pua'a huá'uruu a'ímej í mej té'atzaahuat'e, a'í mú a'ímuá a'ucíjxi. A'uu mú a'ará'a a'ájna já'ahua'a Fenicia, majta seica a'ujna já'ahua'a Chipre, majta seica a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuua tíj Antioquía. A'ímej mú huatá'ixaa í niuucari í mej Israel jetze ajtémecan.

²⁰ Majta í seica í mej Chipre é'eme'ecan a'ímej jamuan í mej Cirene é'eme'ecan, a'í mú me'uun a'atanéj me'újna u Antioquía. Aj mú mi autéjhuii mej hua'utá'ixaate'en a'ímej í mej hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a í griego. A'íj mú hua'utá'ixa í niuucari í ti tiu'utému'a'aviste'e a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a a'íjna í Jesús.

²¹ Jéihua pu hua'utévai í tavástar'a. A'íj mú jín mu'ití rá'antzaahua. Majta ra'ancuré'evl'iti í tavástar'a.

²² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mat'íj me'ín ráanamujri'i a'íj ti ti'itíj huaríj, a'íj mú huata'íteca'a í Bernabé a'ujna Antioquía.

²³ Tí'íj a'uun a'ará'a a'íjna í Bernabé, tí'iqui raaseíj ti Dios r'í'í tiú'uruu huá'a jemi. A'íj pu jín jé'ecan huataújtemua'ave a'íjna í Bernabé. Aye pu tihua'utá'ixaa mej nu'u u huateújca'anen í ru tzajta'a mej mi mauj rá'atzaahuat'e í tavástar'a.

²⁴ Aye pu tiú'uruu a'íjna í Bernabé, a'iné r'í'í pu tí'itevistaca'a. Jé'ecan pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta jéihua pu té'atzaahuat'eca'a. A'íj pu jín jéihua hua'utému'a'iti í teite mej mi rá'antzaahuat'en me'íjna í tavástar'a.

²⁵ Tí'íjtá'í á'uraa a'íjna í Bernabé a'ujna u Tarso ti í ráhuauni a'íjna í Saulo.

²⁶ Tí'iquí ráateu. Aj pu 'i a'uun ye'eráavi'iti a'ujna Antioquía. A'uu mú á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'achú cumu seíj nine'ira'a. Majta tihua'umuá'ate jéihua í teite a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo. A'ujna u Antioquía, majta me'ín í teite amuacaícan mú miyen hua'utamujteca'a tíj cristianos mú pú'een.

²⁷ A'ájna xicájra'a jetze, seica mú u a'ará'a a'ujna Antioquía Jerusalén mej e'eráaci. A'íj mú me'ín pú'eene'e í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

²⁸ Aye pu ántehua'aca'a seíj tíj Agabo. A'íj pu á a'utéechaxi á já'ita'a huá'a tzajta'a. A'íj pu jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tí'íj ayén tihua'utá'ixaate'en ti nu'u huatúuri'ihua a'ame nainjapua íiyen chaanaca japua. (Ayej xaa ne'u tiuju'uríj tí'íj a'íj tí'íjtaca'a a'íjna í rey ti ayén ántehuaa tíj Claudio.)

²⁹ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e í mej me'uun a'uchéjme a'ujna Antioquía, a'íj mú raaxí'epi'intare mej tíhua'uta'a'íjte'en a'ímej í ru'ihuaamua'a a'ujna u Judea í mej jín huateújvaire'en, seíj majta seíj mej miyen tíhua'utapuaíjve'en a'achú mej caj tí'ijviicua'i.

³⁰ Aye mú huaríj. U mú tihua'uta'ítí'iri'i nain í mej tíhua'utapuaíjve. Ajta a'íj í Bernabé, a'íjna jamuan í Saulo, a'íj mí hua'utátuii í huá'avaujsimua'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ánna Jerusalén.

12

Mat'ij nu'u raajé'ica a'ijna í Jacobo, majta ra'iteáana me'ijna í Pedro

¹ Ajta, a'ájna xicá'ra'a jetze, a'ijna í rey í Heródes, a'í pu a'utéjche ti huá'avivi'i seica í mej té'atzaahuaté'e tí'ij a'ij pua'a huá'uruuren.

² A'í pu raata'aíjtaca'a mej raajé'ica í Jacobo, í ti ja'atzeáara'an pú'een a'ijna í Juan. A'í mú ru'ijvejcheca'a í mu'úura'an.

³ A'iné a'í pu ramua'areereca'a ti hua'aránajcheca'a a'í mej í mej Israél jetze ajtémecan ti a'ín ayén tiú'uruu, a'í pu ajta huatéevi'i a'ijna í Pedro, a'ájna mat'ij me'ín tí'iyestejca'a me'ijna jime'e mej racua'aca í pan ti caí cujchira'a.

⁴ Aye pu a'ijna jín huaríj í Heródes ti ra'iteáana a'ujna carcel. Jéihua mú racha'íca'a miyen muáacua mé'e. Majtahua'a méyee memuáacua mé'e. Majtahua'a muáacua mé'e. Majtahua'a méyee muáacua mé'e. Aye pu a'ín tí'imua'ajca ti a'ájna ru'irájtuaani mej mi raasej námi'i í teite. Aye pu tiu'umuá'aj ti ayén huárini, tí'ij te'enáará'an í mej tiu'uyé'este me'ijna jime'e cáne'axi mej cui'ica.

⁵ A'í pu jín a'ín Heródes racha'íca'a a'ijna í Pedro.

Mi majta í mej té'atzaahuaté'e, a'í mú a'ujca'anéecan jín rahuauca'a í Dios jemi me'ijna jime'e í Pedro.

Dios pu ru'irájtuaa a'ijna í Pedro

⁶ Yee ruijmua'ate'e yee pu huateática'areca'a ajta pu'uri ru'irájtuaaniche'e mej mi raasej í teite. Ajta a'ín í Pedro í'icujcaa. A jál'ita'a a'ure'ecalití anáji'ici'ihuaca'a cadeena jime'e ru'íca jetze, ajta rumuá'ajca'a jetze. Majta í xantaaru'u mej hua'apua, a'í mú ajtatápi'ihuajme'ecaa me'ijna jetze í Pedro. Majta seica í xantaaru'u, a'úu mú á e'ité'uuca'a tá'apueerta, mej racha'íca'a.

⁷ Aj pu 'i jíye'itzi jime'e, seij huatasejre jemin. A'í pu a'ín pú'een seij ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástar'a jemi. Ajta uhuanéeril'icire'ajraa a'ujna u carcel. Aj pu 'i raatáruureajxi a'ijna í tevi. Raajíste a'ijna í Pedro. Ayen tijín:

—Ca'anacan, ajchesi.

Aj pu 'i á é'ejvatzi'ixi í cadeena á chuaata'a a'ijna ti jín jí'ici'ihuaca'a í Pedro.

⁸ Aj pu 'i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Ucá'achejte'e mua'asiicu'u, ajta ajtá'aca'acaite'e.

Aj pu 'i ayén huaríj a'ijna í Pedro. Ajtahua'a ayén tiraata'ixaa a'ijna í ti tí'ivaire'e u ta japua tijín:

—Ucá'achejte'e mi seij muá'aciixu. Patá'aj naatavájra ineetzi.

⁹ Aj pu 'i huirá'raa a'ijna í Pedro, cujta'an a'ijna í ti tí'ivaire'e u ta japua. Ajta capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'ij ti ti'itíj raruurejca'a a'ijna jamuan í ti tí'ivaire'e u ta japua. Capu ramua'areereca'a ti ayén ti'ayajna nusu tí'imaaraca'a na'a.

¹⁰ Mat'ij mi me'uun a'uré'ene a'u ti a'utéveeca'a seij í xantaaru'u ti racha'íca'a í carcel. Majta 'á'ayee seij jemi í xantaaru'u. Aj mú mi me'ín a'uré'ene a'utí tepúusti'i puéertara'a e'itéjvee a'u ti a'atanén í juye. Tí'iquí antaújcu rusej a'ijna í puéerta. Aj mú mi huirá'aci. A'í mú jetze a'ucíj í juye. Mat'ij mi raatéexijte a'u ti aúu'ase í juye. Jíye'itzi jín pu á'uraa a'ijna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

¹¹ Aj pu 'i ráamua'areeril'i a'ijna í Pedro ti ayén ti'ayajna. Aye pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Nu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti tavástar'a seij u a'uta'íteca'a ti tí'ivaire'e u ta japua tí'ij a'ín nu'irájtuaani tí'ij caí ayén tináaruuren a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'ijna í Heródes, majta a'í mej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹² Tí'ij a'ín ráamua'areeril'i ti ayén ti'ayajna, aj pu 'i á'uraa. A'uu pu a'ará'a María ti é'eche, náanajra'an a'ijna í Juan ti ajta ayén ántehuaa tijín Marcos. A'uu mú tiújsej jeíhua í teite. A'í mú rahuauca'a í Dios jemi.

13 Tí'iquí a'ín te'ejteátu'asixi a'ájna tá'apueerta a'ájna ta'anténine'i. Aj pu 'i seij huirájraa tí'ij raaseij ja'ati ti píríci. Temuaij a'ájna, 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Rode.

14 Tí'ij a'ín ráanamujri'i ti huajíjhuaca'a, a'íi pu ráamua'areeri'i tíjín a'íi pu píríci í Pedro. Capu ajta te'entacú. Ayee pu huaríj, a'íné huápíi pu rútemua'ave'eca'a a'ájna í temuaij. Tí'iquí a'utiéchejraa tí'ij huaja'utá'ixaate'en ti nu'u á a'utéveeca'a á tá'apueerta a'ájna í Pedro.

15 Aj mú mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í temuaij tíjín:

—Pá'atimua'i pepu'u.

Ajta a'ín, jeíhua pu ayén tí'ixajtaca'a ti ayén ti'ayajna, tíjín:

—A'íi pu hui píríci.

Majta me'ín, miyen tíjín:

—Capu a'ín pú'een. Xiéjniu'ucare'ara'an pu pú'een.

16 Ajta aúche'e a'ín Pedro, te'ejteátu'axa'a í puéerta jetze. Aj mú mi xaa te'entacú. Matí'ij raaseij, jé'ecan mú a'ij te'utaseij.

17 Rumuájca'a pu jín hua'utá'ixa a'ájna í Pedro mej mi caí ché'e a'ij teáruuasime'en. Aj pu 'i hua'utá'ixa a'ij ti ye'í tiru'irájtuaa u carcel a'ájna í tavástar'a. Ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Setá'aj raatá'ixaate'en se'íjna í Jacobo, seajta í seica í ta'ihuaamua'a.

Aj pu 'i á'uraa. Tí'iquí u já'ahua'a yee a'ará'a.

18 Yee ruijmua'ate'e yee cumu tapuá'arijme'eca. Jéihua mú á'upuaapua'are'e í xantaaru'u. Camu ramua'areereca'a a'ij ti ti'tij ráaruu a'ájna í Pedro.

19 Jéihua pu rahuauhuau a'ájna í Heródes. Capu ráateu. Aj pu 'i a'ímej huata'íhua'uri'i í xantaaru'u í mej racha'íca'a. Ajta á'iyen a'ín Heródes hua'uta'ájtaca'a mej nu'u huá'ucui'ini a'ímej í xantaaru'u. Aj pu 'i a'ín huirájraa u Judea a'ájna í Heródes. Tí'iquí a'uun a'ará'a a'ujna Cesarea. A'uu pu á'atee.

Tí'ij nu'u huamíi í Heródes

20 Ajta a'ín í Heródes, temua'a pu tihuá'ajaaxiejvi'iracaa a'ímej í mej a'uun a'uchéjme a'ujna u Tiro, majta í mej Sidón é'eche. A'íi mú tiújseij. Matí'ij mi naími'i u a'atanéj a'ujna Cesarea. Méjxe'eve'eca'a mej tiu'uxáj me'íjna jamuan í Heródes. Matí'ij mi seij huamuá'iti tumin jime'e. A'íi pu a'ín pú'een í ti ravaire'eca'a a'ájna í rey. Ayee pu ántehuaaca'a a'ájna í ja'ati tíjín Blasto. A'íi pu hua'utévai mej mi tiu'uxáj jamuan. Matí'ij mi raatáhuaviiri'i me'íjna í Heródes tí'ij caí ché'e huá'ajaaxiejvi'ira a'ímej, sino ché'e rí'í tí'eene'en. Majta rátziine'eca'a a'íné a'úu pu teja'uvé'eye'ícaa í tihuá'acua'ira a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua a'u ti tejé'ajta a'ájna í Heródes.

21 A'ájna xicájra'a jetze mej raaxí'epi'íntare, a'íi pu ucaújchejte í rusiicu'u í mej jín ráamua'ati ti a'ín i'irey. Aj pu 'i acáyeijxi í ipuari jetze. Tí'iquí tihua'utá'ixaa naíjmi'íca í teite.

22 Matí'ij ráanamujri'i me'íjna í Heródes, ayée mú titeetejíhuajraa tíjín:

—Dios pu hui píríci mi ti tí'ixa, capu tevi pú'een.

23 Ajta a'ín í Heródes, capu rí'í tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín á'iyen seij í ti tí'ivaire'e u ta japua í tavástar'a jemi, a'íi pu tiráacui'ini. Tí'iquí tijcui'ineca'a. Matí'ij mi me'ín chu'inute raatéjci'íci me'íjna í Heródes. Aj pu 'i huamí'i.

24 Majta, jeíhua mú ráanamujri'i í niuucari í mej tavástar'a jetze me'ecan tiu'utaxájtaca'a. Amuacaícan, a'íi mú ráanamujri'i a'ímej í mej á vejli'i antachéjme, majta ájca'íhua í méyee mej a'uchéjme, majtáhua'a ajca'ihuá'imua mej a'uchéjme. Naíjmi'íci'e pu huanamuáareaajraa.

25 Ajta a'ín í Bernabé, ajta í Saulo, matí'ij araúraste í mej tihuaja'uta'íti'iri'i, a'íi mú a'ucíj a'ujna Jerusalén. Majta ya'uví'iti me'íjna í Juan ti ajta ayén ántehuaaca'a tíjín Marcos.

13

Matí'ij amuacaícan a'ucíj majtáhua'a méyee a'íjna í Saulo, ajta a'íjna í Bernabé mej mi tihuaú'ixaate'en í teíte

¹ Ajta, a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Antioquía, a'úu mú a'uté'uuca'a í teíte í mej té'atzaahuat'e. Seica mú tí'ixajtaca'a í Dios jetze me'ecan, majta seica mú tihua'amua'atejca'a í teíte. A'íi mú a'íin pú'een a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Simón, ti ajta ayén ántehuaaca'a tijín ti xu'umuara'a. Ajtahua'a a'íjna í Lucio ti Cirene é'eme'ecan, ajta í Manaén. (A'íjna í Manaén, a'íi pu amiigura'an pu éene'e í Heródes ti tí'aijtaca'a nainjapua u Galilea). Ajta pu a'íin a'uun a'utéveeca'a a'íjna í Saulo.

² Ja'anáj mú téníúuve'e, majta rú'itzi'ive'eca'a, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Sehue'evé'evi'itichi semíjna mi Bernabé, seajta semíjna mi Saulo matá'aj hui miyen tiu'utévaire'en me'íjna jíme'en í nej neri tihua'utá'ítiira.

³ Aj mú mi raatáhuaviiri'í í Dios, majta rú'itzi'ive'e. Matí'ij mi hua'avé'emuari'exi í huá'amu'uutze'e. Aj mú mi hua'uta'íteca'a mej nu'u á'ucíine.

Matí'ij nu'u me'uun a'atanéj u Chipre

⁴ A'iné a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu hua'uta'íteca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo, a'úu mú pújme'en a'ucíj a'ujna já'ahua'a, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Seleucia. Aj mú mi atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi a'uun jetze pújme'en antacíj seíj chuéjra'a japua ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuaa tijín Chipre.

⁵ A'uu mú vejli'í e'ejtéene a'ujna já'ahua'a baarcu ti a'utéche'eca. Ayee pu téja'arájtehuaa í chajta'ana tijín Salamina. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti tihua'utá'ixaa í Dios. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a hua'ateyuu tzajta'a a'íme'j í mej Israel jetze ajtème'ecan. Ajta a'íjna í Juan, a'íi pu huá'a jamuan huamé'ecaa, ajta pu a'íin huá'avaire'eca'a.

⁶ Nain japua mú ú'ucíineca'a tíj na'a á teje'eráahuachi. Matí'ij mi me'uun a'ará'a chajta'a, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Pafos. A'uu mú ra'antinájcheca'a seíj í ti Israel jetze ajtème'ecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Barjesús. Támua'aree a'íjna. Ajta tí'ihua'itaca ti nu'u tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁷ A'íjna ti támua'aree, a'íi pu ravaire'eca'a í tajtuhuan í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í tajtuhuan tijín Sergio Paulo. Jé'ecan pu té'umua'areereca'a a'íjna í tajtuhuan. Aj pu i hua'uta'aijtaca'a a'íjna í Bernabé, ajta a'íjna í Saulo a'íjna jime'e ti a'íin tajtuhuan ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'unamua a'ij ti 'een jín huaja'uta'íteca'a í Dios.

⁸ Ajta a'íin ti támua'aree, a'íi pu ayén ántehuaaca'a tijín Elimas. A'íi pu huá'a jetze me'ecan huatéechaxi tí'ij caí té'antzaahuat'e'en a'íjna í tajtuhuan.

⁹ Ajta a'íin í Saulo, ti ajta ayén ántehuaa tijín Pablo, a'íi pu a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Aj pu i ra'aráaseij temua'a naa.

¹⁰ Tí'iquí ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee pe tí'ihua'itaca, í ti tiyaaru'u a'atáata pú'een, mú'ee pe caí raxí'eve'e náijmí'í tíj na'a ti í'ixi'epi'in. ¿Ni qui hui pecaí ja'anáj ra'antipúa'ajte'esin pej caí mú'ee tihua'antiú'uuni'ira'an mej miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios?

¹¹ Pu'uri Dios puajtzi muaatá'asin íjii. Pua'aracúuni pej pua'amé. Capej hui ché'e mé uunéeri pua'amé tújca'ari tzajta'a.

Tí'iquí ayén tel'irájraa a'ij ti tiraata'ixaa a'íjna í Pablo. Temua'a pu te'aracúuni'í já'araa a'íjna ti támua'arejca'a. Cu xíee ti cuj huatética'are í jemin, ajta cumu ti huamé'en ciéeniste'e. Aj pu i ja'ati huáhuau ti ra'anaví'ira'a, ayén tijín capu mé úúnee.

¹² Ajta a'íin í tajtuhuan, tí'ij raasej a'ij ti tí'itíj huaríj, tí'iqui rá'antzaahua a'iné a'ij pu pua'a ra'utasej a'ij mej ye'í tihua'umuá'ate me'íjna jime'e í tavástara'a ti raniuuca.

Matí'ij nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Antioquía ti a'uun huatacá'a u Pisidia

13 Aj mú mi a'ucíj, a'íjna í Pablo, majta me'íjna í mej jamuan á'ujujhua'ane'e. A'uu mú atéeci í baarcu jetze. Matí'ij mi me'uun a'uré'ene a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Panflia. A'uu mú a'ará'a a'ujna chajta'ana japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Perge. Tí'iquí a'íjna í Juan, a'úu pu huaja'utétuaaxi. Ajta a'uun airáne u Jerusalén.

14 Majta me'ín í seica, a'íi mú huiráaci a'ujna Perge. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna já'ahua'a a'ujna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Pisidia. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. A'uu mú a'uteájrupi huá'a teyuu tzajta'a a'íjna xicájra'a mej jetzen ruse'upi. Matí'ij mi huatéra'aseca'a.

15 Aj mú mi seica ra'ujíjve í yu'uxari í te'anxívi, majta í seica í yu'uxari í mej te'uyú'uxaca'a í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Matí'ij mi í mej tí'ajta teyujta'a, a'íi mú miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ta'ihuaamua'a, ti pua'a tí'itíj sehuá'a'ixaate'ecu í teite, á'iyen sehua'utá'ixaate'e íjii.

Tí nu'u a'ín Pablo ayén tihua'utá'ixaa

16 Aj pu i a'íi á a'utéechaxi a'íjna í Pablo. Tí'ij i rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'i tíjín mej caí a'ij teáruaasime'en. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Mú'een teteca mi sej Israél jetze ajtémecan, mú'een mi sej seajta rá'atzaahuate'e í Dios, xáanamujri'i hui se'íjna i niuucari.

17 A'íjna í hua'aDioj í mej uyé'esise'ira'a a'ujna Israél, a'íi pu hua'avé'evi'iti a'ímej í tayá'upuaci'istemua'a. Aj pu i a'ín hua'utámu'iire jeíhua matí'ij mauj me'uun é'echejca'a a'u mej caí chuej é'ejcha'ica'a. A mú é'echejca'a me'újna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Egipto. Aj pu nu'u i Dios hua'irájtuaa, a'ujna chuéjra'a japua, a'íné a'íi pu ayén hua'umuá'amuata'ecaa.

18 'A'íi pu nu'u huá'a jime'e huá'uviicua'ire hua'apuate nine'ira'a matí'ij á'ujujhua'ane'e a'ujna já'ahua'a itzítá.

19 Ajta arahua'apuáca pu antipua'ari í teite í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í seíj chuéjra'a japua, ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Canaán. Aj pu nu'u i hua'utapuaíjve í rute'ítestemua'a a'ímej í mej huá'achueere'eca'a í mej amuacaícan me'uun é'echejca'a.

20 'Jirá'atee nu'u a'achú cumu muáacua ciento japuan muáacua jetze nine'ira'a ti ayén hua'utéemua'iti. Ajta á'iyen Dios pu nú'u hua'utá'a í ruyaujmua'a ti tihua'uta'aíjte'en jueesi jime'e. Ayee pu nu'u teumé'eca ajta na'a caí huataseíjre a'íjna í Samuel í ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

21 'Aj mú nu'u mi raatáhuaviiri'i ti Dios tiu'utá'an ti seíj rey tihua'uta'aíjte'en. Aj pu i Dios ayén raatá'a ti seíj tihua'uta'aíjte'en. A'ii pu nu'u a'ín pu'éene'e a'íjna í Saúl ti yaujra'an pú'een a'íjna í Cis, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej Benjamín jetze airáne. Saúl pu tihua'uta'aíj a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a.

22 'Aj pu nu'u i Dios rá'ari'iri'i a'íjna í Saúl ti tihua'a'ajjite'eca'a. Aj pu i a'íjna huatá'a ti a'ín í David tihua'uta'aíjte'en rey jime'e. Jíme'en pu nu'u tiu'utaxájtaca'a í Dios, ayén tíjín: “Nee nu hui ra'antíhua'u ne'íjna í David, í ti yaujra'an pú'een a'íjna í Isaí. Rí'i pu xáahuí tinaatá'asin ineetzi. Naíjmi'i pu ayén tí'irini a'ij nej tí'ijxe'eve'e.”

23 Seíj ti nu'u í'ihuaacixa'ara'an a'íjna í David teecan, a'ii pu hui a'ín pú'een í Jesús í ti Dios ya'uta'íteca'a a'ímej jemi í mej Israél a'uchéjme ti ij huá'a japua huániuuni. Ayee pu te'ará'aste í Dios a'íjna ti jíme'en te'ataújratziiri'i.

24 'Tí'ij caí xi á a'utaseíjre a'íjna í Jesús, a'íi pu hui Juan hua'utá'ixa a'ímej í mej Israél mé a'uchéjme. Ayee pu tihua'utá'ixaa ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej huámua'i'ivijhua, ajta mej nu'u seicié tíu'umua'ati í ru tzajta'a.

25 Ajta, tí'ij ari a'ájna teja'uré'enejsime'eca í xicájra'a ti jetzen huámi'ini í Juan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín: “Canu hui nee ne'ín pírici í sej rachú'eve'e. Seíj pu a'ín pú'een, aúche'e pu mé e'evé'eme. A'íjna jemi, capu hui ayén tínaavíjte'e ineetzi nej tí'itíj

jín raatévai're'en ti'itij jime'e ti c'lieen jín seijre'e. A'í pu jaítze'e ve'ecán jín ti'itevé'e a'ame necaí'inee."

²⁶ 'Ne'ihuá'amua'a, mi sej Abraham jetze huanéj, mi seajta Dios jemi té'atzaahuat'e, mú'ejmi pu hui jemi a'ame a'íjna i niuucari tijín a'amua japua huániuuni í Dios.

²⁷ 'Mí majta a'ímej í mej Jerusalén mé é'echejca'a, majta a'íme í mej tihuá'a'aijte'eca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a ja'ati ti p'irici a'íjna í Jesús, camu majta yaú'itié'e muá'araa í niuucari í mej ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee mú tira'ará'aste me'íjna í niuucari me'íjna jime'e mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Jesús. Camu rí'i a'ij mej ra'ujjve'eca'a a'íjna i niuucari a'ij ti ye'í huataújmua'a ja'anáj ti na'a tí'ijta a'ájna teja'uré'enen a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi.

²⁸ 'Camu hui majta a'ij tirájteu í mej jín ráamua'aree ti ayén tiraavíjte'e ti a'ín huámí'ini. Mi majta, a'í mú Pilato huatá'ixaa ti a'ín raata'ájta mej nu'u raajé'ica.

²⁹ Matí'ij mi miyen tiujú'uruurée nain tíj na'a ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze, aj mú mi ra'acáji í cúruu jetze. Matí'ij mi ra'avá'ana.

³⁰ 'Aru Dios pu hui ayén tiraatá'a ti huatarún í mí'ichite tzajta'a.

³¹ Ajta a'ín í Jesús, a'í pu huataújseijrataka'a a'ímej jemi í mej amuacaícan jamuan á'ujjhu'a'ane'eca'a tí'ij a'ín e'erájraa a'ujna Galilea, tí'ij a'uun a'ará'a a'ánna Jerusalén. Ijii, a'ii mú hui a'ín pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í teite a'íjna jime'e a'íjna í Jesús.

³²⁻³³ 'Teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e te'íjna i niuucari í ti amuaatátémua'aviste'esin a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'ímej jemi í tavaújsimua'aci'i. A'í pu hui araúraste itejmi jemi, iteen i tej huá'ayaujmua'a. A'ij pu jín araúraste ti a'ín raatá'a ti huatarún í mí'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a í Chuiicari jetze í ti hua'apua tijín: "Mú'ee pej ní'yauj. Ijii nu xaa neri inee muá'iya'upua na'ame."

³⁴ 'Jíme'en hui a'íjna i niuucari ti nu'u Dios ayén tiraatá'a ti huatarún ajtahua'a í mí'ichite tzajta'a tí'ij caí ja'anáj huatépete í ti ratéhua'ira'a, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a tijín: "Ayee nu che'atá nena'a tejámuaatá'asin naíjmi'ica a'achú pua'améca a'ij nej neri tí'itij jín te'atánratziiri'i ne'íjna í David, í nej jín tiraatá'a, ti neetzi jemi seijre'e í ti xí'epi'ín 'een."

³⁵ A'ij pu hui jín ayén té'eyu'usi'ihuaca'a seíj jetze í Chuiicari tijín: "Capej mú'ee tí'tá'acare'en ti huatépete í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti muavaire'e, ti ajta rí'éne'ecán jín seijre'e mú'eetzi jemi."

³⁶ 'Puj, ayej tí'ayajna xaa, a'í pu hui í David hua'utévai í ruteítetemua'a a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios. Tí'iquí huamí'i, matí'ij mi ra'avá'ana a'ímej jamuan í ru'vaújsimua'a teeca. Ajta á'iyen huatejpetzi í ti ratéhua'ira'a, tzíte'e.

³⁷ Mi ajta a'ín í ti ratéhua'ira'a a'íjna ti Dios raatá'a ti huatarún, capu xaa ne'u huatejpetzi.

³⁸ 'A'ij nu jín niyen tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej hui ráamua'aree tetíj teri tejá'amua'ixaate'e ti Dios tejámuaatá'uuni'ira a'íjna jime'e ti Jesús huamí'i mú'ejmi jetze me'ecan tu i a'ín raaté'uuna í sej jín auteájturaa í jemin.

³⁹ A'ij pu jetze hua'irájtuaa naíjmi'ica a'achú pua'améca mej té'atzaahuat'e. A'í pu hua'irátuaasin naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Mi ajta, a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, capu ja'anáj tí'itij jín hua'irátuaniiche'e.

⁴⁰ 'Rí'i xu'u mú'een tí'ij caí ayén tejamuáaruuren a'ij mej mejmí'i tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

⁴¹ Miyen tijín:

Casi'i, mú'een xu ta'utéxieehuari'iri'i, ché'e utévatzíin í á'amuatjazta'a.

Seajta mú'een antipua'are, a'iné ayée nu rini íjii sej ché'e ruuri,

tí'itij nu jín niyen ríci í sej caí ja'anáj rá'antzaahuat'esin.

Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén tejamuá'ixaate'en.

Aj pu i Pablo pu a'íjna a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í teite í mej caí Israel jetze ajtémecan

⁴² Aj mú mi huiráaci u teyujta'a. Mat'íj huiráciine, aj mú mi seica raatá'inee ti tihua'utá'ixaate'en jaítze'e a'íjna jíme'en seíj jetze í xicaj mej jetzen ruse'upi.

⁴³ Tí'ij antipua'areca'a í mej ráanamujri'í í niuucari, mat'íj mi jeíhua teite a'ucíj jamuan a'íjna í Pablo, majta a'íjna í Bernabé. Seica mú a'ín pú'eene'e í mej Israel jetze ajtémecan, majta seica í mej raataxí'eve í hua'aye'ira, a'í mú pú'een í mej Israel é'eme'ecan.

A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, jeíhua mú tihua'a'ixaate'eca'a. Mehuau'íjcate mej nu'u ráahuauni í ti nu'u Dios ayén tiraateátuaasin.

⁴⁴ Tí'ij ajtahua'a teja'uré'ene a'ájna xicájra'a í mej jetzen ruse'upi, naími'í mú e'etiújsej í mej me'uun a'uchéjme a'ánna Jerusalén, mej mi ráanamua í niuucari ti jín tí'ajta a'íjna í Dios.

⁴⁵ Mat'íj mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, mat'íj hua'useíj mej jeíhua teite tiújsej, jé'ecan mú huá'anchueere. Aj mú mi autéjhuii mej me'íjna jetze te'ujpuá'ajte'en tí'itíj jíme'e me'íjna í Pablo. A'íj mú pua'a tí'ijjeeveca'a a'íj ti tí'ixajtaca'a.

⁴⁶ Mat'íj mi huá'a jetze huateújca'ane a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé. Mat'íj mi miyen tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'í pu hui ruxe'eve'e tej amuacaícan tejamuá'ixaate'en í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios, mú'eetzi jemi mí sej Israel jetze ajtémecan. A'iné caxu ra'ancuré'asin, capu ajta a'íj tejamuá'amítiejte'e ti ayén tejámuaavíjte'e sej siyen ruuri xá'ara'ani í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e. A'íj tu jín, teri u á'uju'un huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan.

⁴⁷ Ayee pu hui té'eme, a'iné ayée pu titaata'áj í tavástara'a tíjín:

Nee nu amua'antíhua'u setá'aj tihua'utá'ixaate'en í mej caí Israel jetze ajtémecan, seajta nainjapua tíj na'a íiyen chaanaca japua.

A'í mú ramua'aréeren me'íjna í niuucari í nej jín hua'irátuaasin.

—Ayee mú tihua'utá'ixaa.

⁴⁸ Mat'íj ráanamujri'í í mej caí Israel jetze ajtémecan, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Jé'ecan mú rí'í tiraatá'a í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios. Majta naími'í í ti Dios amuacaícan u huaja'antíhuau mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e a'u ti é'eseijre'e í Dios, a'í mú rá'antzaahua.

⁴⁹ A'íj pu jín, jé'ecan mú hua'utá'ixa nainjapua a'ujna chuéjra'a japua. Tí'ij pí na'a ti tápuaapua'are, jaítze'e mú teite miyen tiráanamujri'í í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin ajta mena'a caí ráanamujri'í naími'í í mej me'uun a'uchéjme.

⁵⁰ Mí majta me'íjna í mej Israel jetze ajtémecan, a'í mú ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi tiníniu'ucacun seica í uuca í mej jé'ecan rá'atzaahuat'e í Dios, í 'uuca mej jaítze'e tí'itíj jín ruxe'eve'eca'a í chajta'ana. Majta seica ca'aníjra'a hua'utá'a í teteca í mej jeíhua tí'itíj jín ruxe'eve'eca'a a'ujna u chajta'a. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej mi a'íj pua'a huá'uruuren me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Bernabé. Aj mú mi hua'utamuarí a'ujna a'u mej a'uchéjme.

⁵¹ Majta me'ín í mej hua'apua, a'í mú tiu'utéeca'atzi í tiú'ujca'acai tí'ij cáaxin í chuej, mej mi me'ín teite miyen tiráamua'aree mej auteájturaa í Dios jemi. Aj mú mi a'ucíj.

Aa mú a'ará'a já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Iconio.

⁵² Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e, jé'ecan mú huataújtemua'ave. Majta me'íjna jetze rucá'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

14

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Iconio

¹ Ajta a'ín í Pablo, ajta í Bernabé, mat'íj me'uun a'ará'a a'ujna Iconio, aj mú mi a'uteájrupi hua'atáyujta'a a'íime í mej Israel jetze ajtémecan. A'uu mú tihua'ú'ixaa í teite

tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj mú jín, jeíhua rá'antzaahua a'íime í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

² Majta seica, í mej caí té'atzaahuate'eca'a, a'íí mú ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín a'íj pua'a te'utánamuajri'i a'ímej í mej hua'apua.

³ A'íj mú jín á'atee a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ca'anín mú jín tihua'utá'ixaa í tavástara'a jetze me'ecan. A'íj pu jín ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen huárini mej ráamua'aree í teite, mej Dios jetze aráu'jca'ane í mej hua'apua.

⁴ Majta í teite í mej é'echejca'a u chajta'a, a'íí mú tiújse'irihua'a seica mej miyen tí'ijmua'areereca'a a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta seica tí'ijmua'areereca'a a'ímej jemi í mej hua'apua.

⁵ Aj mú mi me'ín í mej Israel jetze ajtème'ecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'ímej jamuan í mej tihuá'ajte'e, a'íí mú miyen tiraaxí'epi'intare mej nu'u a'íj pua'a huárini, majta nu'u hua'uteátu'asixi'ín tetej jime'e.

⁶ Aj mú mi ráamua'areeri'i a'íime í mej hua'apua. A'íj mú jín huataúruu. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Listra, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Derbe. A'uu pu jetzen ajtème'ecan a'ujna u Licaonia. Majta á'ujujhua'ane'e tíj na'a a'u ti ímuá ja'u'ástimee í chuej.

⁷ Maúche'e mú tihuá'a'ixaate'eca'a í teite a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

Mej nu'u me'uun a'uté'uuca'a me'újna u Listra

⁸ A'uu pu seij a'utéveeca'a a'ujna já'ahua'a Listra, tevi ti caí rá'aye'ivejca'a í ru'íca jetze. Ayee pu éene'e huanú'ihuaca'a. Capu huáye'icaa.

⁹ A'íí pu ráanamujri'i a'íj ti tí'ixajtaca'a a'íjna í Pablo. Tí'iquí a'íín Pablo raaseíj. A pu temua'a naa tirú'umua'areereca'a ti a'íjna ti caí r'én ru'íca jetze, a'íí pu rujni a'íjna jime'e ti té'antzaahuaten.

¹⁰ Aj pu i ayén tiraatajé ca'anín jime'e tijín:

—Huatéechaxi.

Tí'iquí a'íín ájtzucu. Ajta á á'uche'ecane'e já'araa.

¹¹ Mat'íj raaseíj a'íj ti tí'itíj huáruu í Pablo, aj mú mi huajíjhuaca'a í teite runiuuca jime'e mej jíme'en tí'ixaxa'a a'ujna Licaonia. Miyen tijín:

—Í Dioosi mú yé ve'ecáane. Cu xíee muaateújteitesteca'a mej mi yé huataseíjre íiye itejmi jemi.

¹² Yee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amíjna mi Bernabé, a'íí pu hui a'íín pú'een í Dios tej tiyen ratamuá'amua tijín Júpiter, ajta amíjna í Pablo, a'íí pu hui a'íín pú'een a'íjna í Mercurio.

Ayee mú raatamuá'a me'íjna í Pablo, a'íné a'íí pu nu'u raataxájtaca'a.

¹³ Aa pu vejli'i jé'eseijre'eca'a í teyuu a'íjna ta'anténine'i a'ujna chajta'a. Ajta a'íín í puaarij ti tí'ivaire'e Júpiter jemi a'ujna teyujta'a, a'íí pu u huaja'uvé'ejajpuaca'a í tuuru'use, ajta í xuuxu'u ti tutíjhua. A'íjna í puaarij, majta í teite, a'íí mú huá'ana'amiche'e í tuuru'use, majta huá'umua'i'ivejtaca'a.

¹⁴ Majta me'ín í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mat'íj ráamua'areeri'i, á mú aúurupi í teite tzajta'a, meruaachijmé'e, majta antijíhua. Mat'íj mi amuacaícan tiu'utésuijtza'anaxi í tiú'ujcixu me'íjna jime'e mej mi me'íjna jín hua'utá'íjmíjra í teite.

¹⁵ Miyen tijín:

—Mú'een teteca, ¿a'íné sej si siyen ríci? Teen tu hui teajta teteca pú'een, setíj mú'een. Ayee tu 'een jín mú a'uvé'uju'un tetá'aj tejamuá'ixaate'en setá'aj mú'een raatapuá'ajta se'íjna ti caí tí'itíj vaire'e, setá'aj raténa'amiche'en í Dios ti í'irúuri, ti ajta raatétaahuaca'a í ta japua ti auuteájmua, ajta í chaanaca tej japuan yen seijre'e, ajta í jaj ti íiyen seijre'e ta jamuan, ajta nain tíj na'a pua'amé tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, ajta jaj tzajta'a ti tí'iseijre'e.

¹⁶ 'A'ájná'imua pu hui Dios hua'utá'a í teite mej miyen éene'en seijre'e matíj me'ín tí'ijxe'eve'eca'a.

¹⁷ Mi ajta, tíj na'a jécua imuá tíj na'a ti yú e'iré'ene, Dios pu huá'a jemi tiu'uteájtuaa í mej jíme'en ráamua'aree a'ij ti ye'í huaríj í Dios. Ayee xu hui tí'ijmua'aree ti Dios á'amua'acha'íj temua'a naa. Nain pu jín tejámuaatévaire'esin viite jíme'e, mej huáviiye, ajta ti tiú'ucire, ajta tejámuaatá'asin í sej ráacua'ani, ajta sej ri'éene'e seíre'e xá'ara'ani mi ruxíejniu'uca jetze. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹⁸ Mu'iicáca pu huatá'ixaa í teite. Xa'ichu'i pu hua'utéemua'iti mej mi caí miyen tihua'amua'i'vejte'e.

Matí'ij nu'u raateátu'asixi me'íjna í Pablo me'újna u Listra

¹⁹ Aj mú mi seica u a'uvé'uju'un. A'uu mú e'eráaci a'ujna já'ahua'a Antioquía, majta me'újna Iconio. A'ii mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtémecan. Matí'ij mi hua'utá'ixa í teite ti nu'u a'ij pua'a tí'itevij í Pablo. Matí'ij mi raateátu'asixi tetej jíme'e. Ayee mú tiu'umuá'aj tíjín huamí'i. A'íj mú jín mi ya'ujánajraa á pua'acíe í chajta'ana jetze.

²⁰ Aj mú mi me'ín í mej té'atzaahuat'e me'uun e'etiújseij a'u mej yauujájsime'e í Pablo. Mua'ajteáxireca'a a'u mej yauutéj. Jíme'en mu'u jemin ajteáxireca'a, aj pu i ájchee a'íjna í Pablo. Ajtahua'a, pu a'uteájrupi u chajta'a. Yee ruijmua'ate'e yee, a'íj pu á'uraa a'íjna jamuan í Bernabé. A'uu mú a'ucíj u Derbe.

²¹ A'uu mú tihua'ú'ixaa í niucari jíme'e ti jín Dios hua'irátuaasin. Jéihua mú hua'utéemua'iti í teite a'ujna Derbe, mej mi me'ín té'antzaahuat'en. Aj mú mi huaré'aci me'újna u Listra, majta me'újna u Iconio, majta u Antioquía.

²² Nainjapua mú ca'aníjra'a hua'atá'a a'ímej í mej té'atzaahuat'e mej mi caí ratápuaapua'ajta'an mej té'atzaahuat'e, majta hua'utá'ixa ti nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati amuacaícan ayén tirajpuaíitzi á'ara'ani ti i a'uun a'uteárute a'ujna ti é'eseijre'e í Dios.

²³ Majta hua'avé'ehuau í hua'avaujsi mej mi tiu'utévaire'en u huá'a teyujta'a. Matí'ij téniúuve'e, majta hua'úritzi'ive, aj mú mi ra'íjca í tavástar'a naíjmi'ica í mej rá'atzaahuat'e.

²⁴ Matí'ij antacíj a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Pisidia. A'uu mú a'ará'a a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Panfilia.

²⁵ Aj mú mi me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Perge. A'uu mú tihua'ú'ixaa í niucari jíme'e. Aj mú mi a'ucíj a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín u Atalia.

²⁶ A'uu mú baarcu jetze atéci. Matí'ij mi antacíj yútan pújme'en a'ujna já'ahua'a Antioquía. Aa pu pítejá'arici a'u mej yau'íjca í Dios ti hua'acha'íj á'ara'ani mej mi miyen rijca a'ij mej tihua'uta'ítiri'i í ru'ihuaamua'a.

²⁷ Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi hua'ajtéseij í mej teyujta'a e'etiújse'irihua'a. Nain mú tihua'utá'ixaa í niucari jíme'e a'ij ti Dios ayén tihua'utá'a a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi majta me'ín té'antzaahuat'en.

²⁸ Matí'ij mi me'uun á'atee huá'a jamuan í mej té'atzaahuat'e a'ujna Antioquía.

15

Matí'ij nu'u huá'a'itziite'eca'a a'íme í mej rá'astijre'eca'a í ruye'ira í mej Israel hecé ajtémecan

¹ Seica mú me'uun a'ará'a a'ujna u Antioquía. A'íj mú a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtémecan. A'uu mú e'eráaci a'ujna Judea. Matí'ij mi autéjhuii mej tihua'umua'aten í ru'ihuaamua'a. Miyen tíjín:

—Ti pua'a secaí ra'ancuré'ecura'a í runavij í mej jetzen sea'araca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a secaí siyen huárini, seij ajta seij, capu a'ij tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

² Mi majta a'ijna í Pablo, ajta í Bernabé, jé'ecan mú tihuá'a'ixaate'eca'a tzáahuati'ira'a jime'e. Aj mú mi a'imej ru'ihuaamua'a miyen tiu'ijca a'imej í mej hua'apua, huá'a jamuan í seica mej mi á'ujcine a'ánna Jerusalén, mej mi raax'epi'intare'en a'imej jamuan í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a a'ánna Jerusalén.

³ Majta me'ín í mej tiújse'irihua'a a'ujna Antioquía, a'í mú hua'uta'a'áj. Mat'ij mi a'ucij. A'uu mú Fenicia a'uré'ene, majta me'újna u Samaaria. Nainjapua mú tihua'utá'ixaa me'ijna jime'e mej té'antzaahuate'en í Dios jemi, a'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'ij mú jín huataújtemua'ave temua'a naa a'íme í huá'a'ihuaamua'a mat'ij huá'unamuajri'i a'ij mej tí'ixajtaca'a.

⁴ Mat'ij me'uun a'ará'a a'ájna Jerusalén a'ijna í Pablo, ajta a'ijna í Bernabé, jé'ecan mú hua'ancuré'evi'iti temua'a naa a'íme í mej tiújse'irihua'a u teyujta'a, majta í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi. Mat'ij mi miyen tihua'utá'ixaa nain tí Dios tiu'uteájtuaa jaítze'e huá'a jemi í seica í teite.

⁵ Majta seica a'imej í fariseos í mej té'atzaahuate'e, a'í mú a'ájna a'uté'uuca'a. Miyen tijín:

—Jé'ecan pu hui ruxe'eve'e mej miyen huárini a'imej í mej té'atzaahuate'e í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Miché'e hui ra'ará'asten nain jime'e a'ij tí tiu'utaxájtaca'a a'ijna í Moisés teecan. Miché'e ra'antisijchixi'ín í runavij.

Mat'ij nu'u me'uun e'etiújseij u Jerusalén

⁶ Aj mú mi tiújseij a'imej í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi mej mi tí'ihuaúrixaate'en me'ijna jime'e.

⁷ Mat'ij a'atzu á'ateevi'ica mej tí'ixa, aj pu i a'ín Pedro ájchee. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, mú'een xu hui seri ramua'aree ja'anáj tí imuá Dios na'antíhuau ineetzi nej a'amua jetze ajtémecan, nej ni tihua'utá'ixaaate'en í niuucari jime'e tí jín Dios tihua'utá'uuni'i í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi rá'antzaahuate'en.

⁸ Ajta a'ín Dios, í tí tirú'umua'aree a'ij tí ja'atí tí'imua'atze í ru tzajta'a, a'í pu taatasejra tí a'ín miijmu hua'ancuré'evi'iti. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'a tí a'ín xiéjniu'ucare'ara'an huateá'turan a'imej tzajta'a tíj titaatá'a itejmi.

⁹ Jemin í Dios, naími'i tu tiyen taxí'ej tena'a 'een. A'ij tí a'ín raajéjcuare í taxiejniu'uca tet'ij rá'antzaahua, ayee pu che'atá na'a tihuá'ajejcuaren í huá'axiejniu'uca a'imej.

¹⁰ A'ij pu hui jín, a'íné 'een jín siyen tirá'axijte'e í Dios se'ijna jime'e sej tihua'a'íjcate'e a'imej í mej té'atzaahuate'e ye'irá jime'e í mej caí ravícua'iraca'a í tavaújsimua'a teeca, teajta iteen.

¹¹ Mí ajta, ayee pu titá'amitiejte'e itejmi tej caí tí'inajchita, te'ijna jime'e tí tavá'stara'a ta japua huaniú itejmi. Ayee pu hui che'atá na'a huá'a japua tí'iniuuni a'imej. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

¹² Aj mí mú raatapuá'ajtaca'a naími'i í mej tí'ixajtaca'a. Jé'ecan mú huá'anamuajraca'a mat'ij tihuá'a'ixaate'eca'a me'ijna í Pablo, majta me'ijna í Bernabé. Nain mú hua'utá'ixa tíj na'a tí hua'utá'a í Dios í huá'a tzajta'a a'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jé'hua mú r'í'í huaríj í mej jín r'í'í te'utasej. Dios pu hua'utévai a'imej í mej hua'apua.

¹³ Mat'ij ra'antic'í'í mej tí'ixa, aj pu i Jacobo ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ne'ihuaamua'a, xáanamujri'i í nej amuaatá'ixaate'esin.

¹⁴ Amijna í Simón auchén pu hui titaatá'ixaa tí Dios huá'a jime'en hua'utévai a'imej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, seica teite tzajta'a mej mí r'í'í tiraatá'an.

¹⁵ A'ij tí tí'ixa a'ijna, ayee mú hui che'atá mena'a mejmí'i tira'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

¹⁶ Ayen tijín:

Tí'ij antipua'aren, nee nu uvé'enejsin.

A'ijna í chí'ira'an í David, í tí'iríí á'ave, nee nu neajtahua'a rajajsin.

Nee nu rá'ajtaahua jéjcuacan ne'íjna jetze í ti auj á jé'ejnee.

¹⁷ Majta í seica í teite,

miché'e naími'i ráahuauni í tavástar'a a'íime í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi náamua'ati a'ij nej ántehuaa inee.

¹⁸ Ayee pu tí'ixa í tavástar'a í ti jéjcu'a'imua hua'utá'ixa a'íjna í tí'itíj í mej nu'u ráamua'ati.

¹⁹ 'A'íj nu hui jín niyen tejá'amua'ixaate'e tej caí tiyen tihúa'ajaaxie'v'ira a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej mauchén té'antzaahuat'esin.

²⁰ Jaítze'e pu tí'ivaire'e tej tihua'uta'ít'i'í yu'uxari jetze, tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en mej nu'u caí tí'icua'a í ti tí'icua'iri'í í mej ráamuai'ivajtaca'a huá'a jemi í huá'a dioosi, majta nu'u caí ruxána'acira'ate 'úucate jamuan, ajta mej caí í 'uuca ruxána'acira'ate í teteca jamuan.

'Majta mej nu'u caí racua'aca huá'ire'ara'an tí'itíj mej raatécua'imí'in, ajta mej caí racua'aca í xúure'ara'an.

²¹ A'ii pu ayén tiú'ujxe'eve'e, a'iné matíj mena'a tite'utéjhuii a'ujna a'u mej a'uchéjme í teite, ayée mú tihua'utá'ixaa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan, majta hua'atéyujta'a mú ra'ujjve í yu'uxari jetze ti a'ín ra'uyú'uxaca'a. —Ayee pu tí'ixa.

I mej nu'u tí'ixa'uta'ít'i'í'í a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

²² Aj mú mi me'ín í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi, a'í mú raaxí'epi'íntare mej seica avé'ehuauni í ru jemi mej mí hua'uta'íte a'íjna jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, mej mi á'ucíne a'ujna Antioquía. A'ímej mú antíhuau a'íjna í Judás ti ajta ayén ántehuaa tíjín Barsabás, majta me'íjna í Silas. A'íime í mej hua'apua, a'ii mú a'ín pú'een hua'avaujsi í mej tí'ixí'epi'íntare'e.

²³ A'ímej mú jemi raata'íteca'a í yu'uxari ti ayén a'íjna jín tirá'axa:

“Iteen, i tej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, teajta i tej i'í vaujsi i tej tí'tase'iri u teyujta'a, ayée tu á'amuateujte'e mí sej té'atzaahuat'e, mí sej seij chuéjra'a japua a'uchéjme se'újna Antioquía, seajta amen ti huatacá'a a'ujna já'ahua'a Siria, ajta se'újna já'ahua'a u Cilicia.

²⁴ “Tu'uri ráamua'areeri'í mej seica í tej caí huatá'aca, a'í mú yé a'ucíj íye Jerusalén. Jé'ecan mú á'amua'ítziite'eca'a me'íjna jime'e í mej tejamuá'ixaa. Jé'ecan pu utéevatzi í á'amuatjazta'a.

²⁵ A'iné naími'i tu'uri tiyen tiu'utá'a í niuucari jime'e, ayée pu titá'amítiejte'e ti i'í xí'epi'ín tej hua'antíhuauni seica í téjmi jetze mej ajtémecan. A'ímej tu ti antíhuau tej ti hua'uta'íte mú'ejmi jemi, mej mi u á'uju'un í teite a'ímej jamuan í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé.

²⁶ “A'íime í mej hua'apua, a'í mú miyen tite'ehuaújca'ane ti pua'a ayén tiú'ujxe'eve'e mej huácu'ini a'íjna jime'e metihua'utá'ixaate'en í teite a'íjna jetze me'ecan í tavástar'a í Jesús ti i'í Círístu'u.

²⁷ A'íj tu jín tí'ixa'uta'aíteca'a tel'ijna í Judás, teajta tel'ijna í Silas. A'í mú tejámuaatá'ixaate'esin rujímua'a mú'ejmi jemi mej mí nain jín tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e a'ij tej teri tiraaxí'epi'íntare.

²⁸ “Jee xaa ne'u, ayée pu tirá'amítiejte'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta itejmi, ayée pu titá'amítiejte'e ti i'í xí'epi'ín tej caí jeíhua tí'itíj jín tejá'amua'íjcate'e, sino a'ij tu'u í ti jaítze'e ruxe'eve'e.

²⁹ Caxu racua'aca í huá'ahua'ira'a í ye'emuaate í mej huá'umuai'ivejtaca'a í huá'a dioosi jemi. Caxu seajta racua'aca huá'ire'ara'an í ti huatécua'imí'inihuaca'a na'ari tí'itíj xúure'ara'an.

“Caxu seajta tiú'ujxana'acira'ate 'úucate jamuan, majta memíjna í mé 'uuca, mej caí tiú'ujxana'acira'ate í teteca jamuan a'ij tej tejá'amua'ixaate'e. Rí'í xu titeeteáturaasin í Dios jemi ti pua'a siyen huárini se'íjna jime'e. Ché'e a'ij tejá'amuavaire'e.”

Matí'ij a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'úu mú a'uté'uuca'a u Antioquía

³⁰ Matí'ij mi miyen huaríj, matí'ij mi me'uun huajau'íteca'a a'ujna Antioquía. Aj mú mi a'ucíj. A'uu mú e'etiújseij naími'í í mej té'atzaahuate'e. Matí'ij mi hua'utapíj í yu'uxari.

³¹ Majta me'ín í huá'ihuaamua'a, matí'ij ra'ujíjve í yu'uxari jetze, jé'ecan mú huataújtemua'ave a'iné naa pu hua'utá'a a'íjna í yu'uxari.

³² Ajta, a'íjna í Judás, ajta a'íjna í Silas, a'íi mú rujímua'a mena'a antiújmua'areereca'a majta me'íjna jín mej mi tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín ca'aníjra'a jeíhua hua'utá'a í huá'ihuaamua'a a'íjna jime'e í mej tihua'utá'ixaa. Rí'í mú temua'a naa tihua'utá'a.

³³ Matí'ij mi a'atzu me'uun á'atee. Aj mú mi me'ín í huá'ihuaamua'ame'en miyen tihua'utá'ixaa mej á'uciíne ruxí'levi'ira'a jime'e a'u mej e'eráaci, mej mi majtáhua'a me'uun e'ará'asti a'ímej jemi í mej huaja'uta'íteca'a.

³⁴ Mí ajta, a'íjna í Silas, ayée pu tira'aránajcheca'a ti a'uun a'uteáturan.

³⁵ Majta me'ín, í Pablo, ajta í Bernabé, a'íi mú a'úu na'a a'uteájturaa a'ujna Antioquía. Majta jamuan í seica, camuché'e mú metihúa'amua'atejca'a. Majta tihúa'a'ixaate'eca'a í niuucari jime'e ti jime'en rá'axa í tavástara'a.

Matí'ij nu'u já'ita'a a'utacíj a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé

³⁶ A'atzu á'ateevi'ica, aj pu í a'íin í Pablo ayén tiraata'ixaa a'íjna í Bernabé tíjín:

—Tiché'e teajtáhua'a huaja'uvé'emuaare í ta'ihuaamua'a í mej me'uun a'uchéjme nainjapua a'u tej teri huaja'utá'ixaa í niuucari ti jín ra'axa í tavástara'a, tetá'aj ráamua'aree a'ij ti ye'í tihúa'avaire'e.

³⁷ Ajta a'íin í Bernabé, a'íj pu huávi'itijme'e a'íjna í Juan, ti ajta ayén ántehuaa tíjín Marcos.

³⁸ Mí ajta a'íjna í Pablo, capu rá'avi'itimí'ica'a a'iné a'íi pu Marcos a'uun huaja'uhúa'axi a'ujna já'ahua'a u Panfilia. Capu ché'e tí'imuari'eca'a huá'a jamuan.

³⁹ Jéihua mú huaújte'axi. A'íj mú jín ruséxu'ijmé'e a'ucíjxi. Ajta a'íjna í Bernabé, a'íi pu xaa ya'uví'iti a'íjna í Marcos. Baarcu jetze mú a'ucíj mej mi me'uun e'ará'asti a'ujna u Chipre.

⁴⁰ Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu ra'antíhua'u a'íjna í Silas.

Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íi mú ra'íjca í Dios í ti huá'ucha'íin í tavástara'a a'ímej í mej hua'apua. Matí'ij mi a'ucíj.

⁴¹ A'áa mú a'uré'ene a'ujna u Siria, ajta a'ujna Cilicia. A'u ti na'a a'úu mej e'etiújse'iri u teyujta'a, a'íi mú ca'aníjra'a hua'utá'aca í ru'ihuaamua'a.

16

Pablo pu nu'u ra'avé'ehua'u a'íjna í Timoteo

¹ A'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas, áa mú a'ucáane me'újna u Derbe, majta me'újna u Listra. A'uu mú seíj huáteu ti té'atzaahuate'e. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tíjín Timoteo. Ajta a'íjna í náànajra'an, Israél pu jetze ajtéme'ecan, ajta táàtajra'an, griego pu pú'eene'e a'íjna.

² Rí'í mú tirájcha'íica'a a'íjna í Timoteo a'íime ihuáamua'ame'en í mej Listra é'eme'ecan, majta í mej Iconio é'eme'ecan.

³ A'íjna í Pablo, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti a'íin Timoteo u á'ume'en huá'a jamuan. A'íj pu jín raata'íteca'a mej ra'antisíjche í naviira'an mej mi caí huataníniu'ucacun a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Ayee pu'u, a'iné naími'í í mej me'uun a'uchéjme'eca

a'ujna a'úunimua tíj na'a a'uun ti huatacá'a, a'íi mú ramua'areereca'a ti táàtajra'an a'íjna í Timoteo, a'íi pu griego pú'eene'e.

⁴ Mat'íj mi me'uun a'ará'a seij jetze í chajta'ana, a'úu mú hua'utá'ixaate'e í teite a'ij mej tiraaxí'epi'íntare í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, majta í vaujsi í mej Jerusalén a'ujteí a'ij mej tí'ijxe'eve'eca'a mej miyen huárini í teite. Mat'íj ra'anticí'í í teite mej tihua'utá'ixaa, seij jetze í chajta'a, majtáhua'a méyee miyen huaríj, majtáhua'a méyee.

⁵ A'íj pu jín, a'íime í mej tiújse'irihua'a, a'íi mú ahuaújca'ane mej mi jaítze'e té'antzaahua. Majta huatámu'iireca'a.

T'íj nu'u Pablo jemi huatasejre a'íjna í ja'ati ti Macedonia é'eme'ecan

⁶ Nainjapua mú huacíj a'ujna tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Frigia. Aru capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios mej a'uteárute a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Asia, mej mi tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jime'en rá'axa í Dios niuuca.

⁷ Aj mú mi a'ujna vejli'i a'atanéj a'u ti e'leve'ástime seij chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Misia. A'uu mú a'utearutéche'e a'íjna chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Bitinia, aru capu a'ij tiu'utári'iristareca'a a'iné capu hua'utá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Jesús.

⁸ Mat'íj mi antacíj u jetze pújme'en u Bitinia. Mat'íj mi a'uun pújme'en a'ucájrupi chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Troas.

⁹ Tíca'imua pu ti'itíj huámaaraca'a a'íjna í Pablo. Ti nu'u a'uun a'utéjvee után pújme'en ja'ati ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Macedonia. Jé'ecan pu nu'u hua'utáhuaviiri'i ayén tíjín:

—Xa'itáçini yú jetze pújme'en, mú'een, setá'aj hui taatévaire'en itejmi. —Aye pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

¹⁰ T'íj ayén tiú'umaaraca'a a'íjna í Pablo, ca'anacan tu huátacate tej ti antáçine a'ujna já'ahua'a Macedonia, a'iné ayée pu titá'amitiejte'eca'a ti a'íin Dios taatajé tej ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irátuaasin.

T'íj nu'u Lidia huataújtuaa í tavástar'a jemi

¹¹ Tet'íj huiráaci te'újna u Troas, a'úu tu antacíj í baarcu jetze a'ujna u Samotracia a'ujna a'u ti chuej a'utacá'a jaata'a. Yee ruijmua'ate'e yee tu e'entanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Neápolis.

¹² Tet'íj huiráaci te'újna, aj tu ti te'uun a'ará'a seij jetze í chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Filipos. A'uu mú mejmí'i é'echejca'a a'íime í mej Roma jetze ajtéme'ecan. Ajta, a'ujna Filipos, a'ii pu a'íin pú'een í chajta'a ti jaítze'e ruxe'eve'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. A'uu tu a'atzu á'atee tej te'uun a'uté'uu.

¹³ Ja'anáj matíj pua'a rusé'upihua'a, a'úu tu huiráaci á pua'acié u chajta'a. A'uu tu já'ahua'a a'uré'ene vejli'i jate'e tej ti ráahuauni a'u ti é'eri'iri tej huatéjniuuni í Dios jemi. A'uu tu a'ujrá'aseca'a. Aj tu ti autéjhuii tej tihua'utá'ixaate'en í'uuca í mej tiújseij me'újna a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹⁴ Seij í 'íita'a, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Lidia. Tiatira pu é'eme'ecan a'íjna. A'íi pu cixuri tí'itua'aracare'e ti tí'inaca'amua. A'íi pu ajta raná'achemi'íca'a í Dios. Aj pu i Dios raatá'a ti rá'antzaahuate'en a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

¹⁵ A pu i huámuai'ívijhuaca'a, majta a'íime í í'ihuaamua'ame'en.

Aj pu i ayén titaatajé a'íjna í Lidia tíjín:

—Ti pua'a ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í nej neri rá'atzaahuate'e ne'íjna í tavástar'a, setá'aj mú a'uvé'uju'un nej jamuan sej si se'uun a'uté'uu xá'ara'ani a'u nej é'eche. —Aye pu titaatá'ixaa.

A'íi pu ta'antímuá'iti.

T'íj nu'u huataújtuaa í tavástar'a jemi a'íjna í 'íita'a ti huá'amua'itici í teite

16 Ja'anáj ayée pu titáaru. A'uu tu aujú'ucaa a'ujna mej yé'ana'amiche í Dios. A'uu tu ti ra'antinájcheca'a seíj í temuajj ti tiyaaru'u tzajta'an seijre'eca'a. 'Íta'a pu pú'eene'e a'íjna. A'íjna í tiyaaru'u, a'í pu raayí'itihua'a ti tí'itij huámua'aree. Jéihua pu huá'amua'itichistehua'a a'íjna í 'Íta'a í tumin huá'a jemi í mej racha'íca'a.

17 Tí'iquí a'íjn taatavén. Aa pu e'leve'ejíhuajme'e ayén tijín:

—Mí teteca, a'íi mú hui ravaire'e í Dios í ti ta japua é'eseijre'e naíjmi'ica japua matá'aj miyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'iri'iri ti Dios tejámuaatá'uuni'i.

18 Ayee pu a'urijne'e nain xicaj tzajta'a ajta tí'ij caí ché'e rá'aviicua'i a'íjna í Pablo. Aj pu'i pí a'uré'eve. Tí'iquí ayén tiraata'ixaa a'íjna í tiyaaru'u tijín:

—Ayee nu hui tí'imua'ajjte'e a'íjna jetze me'ecan í Cirístu'u pej huiirájra'ani pemíjna jetze mí temuajj. —Ayee pu tiraata'ixaa.

Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu'i á'iyen huirájraa a'íjna í 'Íta'a jetze.

19 Majta me'ín í mej racha'íca'a í temuajj, matí'ij ráamua'areeri'i ti caí ché'e a'ij tí'iri'iri mej raamuá'itín í tumin a'íjna jetze, aj mú mí hua'uvívi'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Matí'ij mí huaja'uví'iti a'íme'ij jemi í mej tí'ajta a'ujna já'ahua'a ti e'eráyaujta'a a'u mej tejé'etu'araca tí'itij.

20 Matí'ij mí á huajaútuua huá'a jemi í jueesi. Miyen tí'ixáata tijín:

—A'iime i teteca, Israel mej jetze ajtémecan, jéihua mú hui huá'ajaaxiejte'e íiyu mej a'uchéjme.

21 Seicié mú hui tihuá'amua'ate í ye'irá jetze ti caí ayén titaavíjte'e itejmí, tej tiyen tirá'antzaahuat'en, na'ari tej tiyen huárini iteen i tej Roma jetze ajtémecan.

22 Matí'ij mí me'ín teite hua'utájaaxiejvi'iri'i me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas. Aj mú mí me'ín jueesi miyen tiu'uta'ajjtaca'a mej nu'u tihua'acá'ari'iraxín í tihuá'acíxu, majta nu'u hua'utéevajxi pí'ista jime'e.

23 Matí'ij hua'utéevajxi jéihua, majta hua'iteána. Majta ra'íjca ti me'íjna í ti tí'icha'íi ti huá'ucha'íin temua'a naa.

24 A'íjna mej tirácha'íiraste, a'í pu hua'uteájtuaa ujca'ihuá'imua ti jaú'ase. Ajta í huá'íca, án pu ra'anárujte'axi a'íjna jetze í taabla ti ij caí huirácu'ucunen í huá'íca.

Tí'ij nu'u huataújtuaa í tavástara'a jemi a'íjna ti huá'acha'íca'a

25 A'atzaj teuumé'eca tíca'imua, a'atzaj cumu já'íta'a tíca'a, a'í mú téniuusime'e í Dios jemi, majta tí'ichuiicaca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas. Majta í seica í mej námi'ihuaca'a, a'í mú huá'anamuajraca'a.

26 Tí'ij i jíye'itzi jime'e huateújca'atzíjxi í chuej. Ajta í jaxu'u a'u mej é'enami'ihuaca'a, ca'anín pu jín huateújca'atzíjxi. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu i te'entaújcuunaxi a'u ti é'epueerta, a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a, ajta tí'ijtza'anixi í cadeena í mej jín anají'ici'ihuajme'eca'a í mej námi'ihuaca'a.

27 Ajta a'íjn ti tí'icha'íi, tí'ij huatáji, aj pu i raasej ti te'entacúuni'ihuajme'ecaa a'íjna a'u ti é'epueerta. A'í pu 'i rú'ijcupi í ruchun tí'ij i huaújje'ica a'iné yee pu raatá'a cumu mu'uri huiráaci í mej námi'ihuaca'a.

28 Mí ajta, a'íjn í Pablo, ca'anacan pu huajíjhuaca'a. Ayee pu tiraatajé tijín:

—Capej hui piyen aruure pej piyen ajé'icata. Teuche'e tu námi'i huiráatei.

29 Aj pu 'i taij huahuáu. Tí'iquí á'iyen u a'uteájrupi huatiéechijmé'e a'ujna a'u mej é'enami'ihuaca'a. Aj pu 'i á é'ejtunutaca'a a'ujna vejli'i a'u mej a'uté'uuca'a a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas.

30 Tí'iquí hua'iráavi'iti. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'iné náarini tí'ij Dios tinaatá'uuni'i?

31 Matí'ij mí miyen tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj rá'antzaahuat'en í tavástara'a, a'íjna í Jesús. Aj pu xaa Dios timuaatá'uuni'ira, ajta a'íme'ij í mej á jamuan á'éche.

³² Mat'íj mi miyen tirá'ixaa me'íjna í ja'ati, majta a'íime í mej jamuan á é'eche a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástar'a.

³³ Yee pu 'i éene'e a'atzaj tíca'imua a'íin ti tí'icha'íica'a, a'í pu hua'ujá'usi í mej tzaanica'a. Mat'íj mi á'iyen huaújmuai'ihuaca'a a'íjna í ti tí'icha'íica'a, majta a'ímej í mej jamuan á é'eche.

³⁴ Tí'íj i huaja'uví'iti í ruche. Aj pu 'i tihua'umí. Ajta í mej jamuan á é'eche, jé'ecan mú huataújtemua'ave me'íjna jime'e mej rá'antzaahua í Dios.

Mej nu'u hua'utátuaa me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas

³⁵ Tapuá'arijme'eca mú me'ín í jueesi hua'uta'a'áj í polisiya. Ayee mú tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Ché'e hua'irájtuaani í mej námi'i í mej hua'apua.

³⁶ Aj pu i a'íin ti tí'icha'íi, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Menaata'a'áj í jueesi nej nu'u amua'irájtuaani. A'íj pu jín, pu'uri rí'irí sej huirácíine. Capu ja'ati ché'e á'amua'axieje'e a'ame. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a.

³⁷ Ajta a'íin í Pablo, ayée pu tiraata'ixaa a'íjna ti tí'icha'íica'a tijín:

—Aricu, hua'utá'ixaate'e í polisiya tijín: “Itejmi, i tej a'ímej jetze ajtémecan í mej romanos pú'een, a'í mú caí ti'itíj taata'íhua'ura a'ij tej ti'itíj jín titeuteájturaa, a'í mú majta taateevajxi mé jéjre'e teite tzajta'a, majta ta'íteána. ¿Ti'itáni? ¿Ni meri tá'axijte'en avíitzi'i jime'e? Catu xaa ne'u huiráaju'un. Miché'e me'ín yéve'eré'enen matá'aj me'ín tu'irájtuaani.”

³⁸ Mat'íj mi me'ín polisiya miyen tihua'utá'ixaa a'ímej í jueesi a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo. Mat'íj ráamua'areeri'i ti a'íin í Pablo, ajta a'íin í Silas a'ímej jetze mú nu'u jetze ajtémecan í romano, jé'ecan mú tiu'utátziin a'ímej í jueesi.

³⁹ Mat'íj mi u á'uju'un a'ímej í jueesi mej mi teja'utaúuruuni'i huá'a jemi í mej hua'apua. Mat'íj mi hua'irájtuaa. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a mej huirácíine a'ujna chajta'a.

⁴⁰ Mí majta me'ín í mej hua'apua, mat'íj huiráaci a'ujna carcel, a'úu mú á'uju'un Lidia ti é'echejca'a mej mi hua'usej í ru'ihuaamua'a í mej té'atzaahuate'e. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a í huá'a tzajta'a. Aj mú mi a'ucíj.

17

Mat'íj nu'u mi autéjhui mej tiújne'usi'ite'en me'újna u Tesalónica

¹ Mat'íj mi me'uun a'uré'ene a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Anfipolis, ajta ti ayén téja'arájtehuua tijín Apolonia. Aj mú mija'ti me'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuua tijín Tesalónica a'u ti hua'ateyuu é'eseijre'e a'íime í mej Israél jetze ajtémecan.

² Tíj na'a tí'ijr'i'iejca'a a'íjna í Pablo. A'uu pu a'uteájrupi hua'atáyujta'a ja'anáj ti ayén teja'uré'ene a'ájna xicájra'a jetze mat'íj pua'a ruse'upi. Hua'íca itíeeri tzajta'a pu tihua'utá'ixaa í yu'uxari jetze.

³ Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a ti ayén tiú'uxe'eve'eca'a ti a'íin rajpuájtzi á'ara'ani a'íjna í ti nu'u Dios án yá'ujra í ípuari japua. Ajta, nu'u tí'ij huam'ín, ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti huatarún ajtahua'a huá'a tzajta'a í mí'ichite. Ayee pu tihua'a'ixaate'eca'a tijín:

—A'íjna í Jesús, a'í pu hui a'íin pú'een í ti Dios án yá'ujra í ípuari japua.

⁴ Mat'íj mi seica rá'antzaahua í mej Israél jetze ajtémecan. Aj mú mi huá'ajaahua me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas, majta mú jeíhua té'antzaahua í mej me'ín pú'een í griego í mej raná'amiche'e í Dios, majta mu'ití'í'uuca í mej jaítze'e raxí'eve'e í chajta'ana.

⁵ Majta a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, jé'ecan mú huá'anchueere. A'íj mú jín huá'ajsej seica í mej a'ij pua'a tí'iteteite í mej á'ujjhua'ane'e a'ujna já'ahua'a a'u mej

teje'etuáaj muá'aye'i. Aj mú mi ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi huataníniu'ucacun. Jé'ecan pu a'ij pua'a tiuju'uteáarij a'ujna í chajta'a.

Aj mú mi me'uun á'uju'un Jasón ti é'eche. A'ímej mú mi huáhuau í Pablo, majta me'íjna í Silas, mej mi hua'irávi'itín, majta tiu'utátuiire'en í teite jemi.

⁶ Mi majta, camu huá'uteu a'ímej í mej hua'apua; seica mú huá'teu. A'íj mú jín a'ímej a'ujájpua'a me'íjna í Jasón, majta seica í ihuáamua'ame'en. A'íi mú mé huaja'ujájpua'a a'ímej jemi í mej ti'itij jín títetateí. Majta antijíhua miyen tijín:

—Me'íjna i teteca i mej huá'ajaaxiejte'e nainjapua í teite í chaanaca japua, a'íj mú jín majta meri miyen u a'uvé'uju'un.

⁷ Ajta a'íjna i Jasón, a'ii pu hui hua'ancuré'evi'iti í ruche. Camu té'aste í ye'irá jetze í ti tiu'uta'ajtacaa a'íjna í ta rey, a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César. Ayee mú ti'ixa ti nu'u hui seij a'íin pú'een í rey, a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Jesús. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej a'ij pua'a tí'iteteite.

⁸ Mat'íj a'ímej huánamuajri'i, jé'ecan pu a'ij pua'a hua'utá'a í huá'a tzajta'a í teite, majta í mej ti'itij jín títetateí.

⁹ Aj pu i a'íin í Jasón, majta me'íjna í seica, tumin mú tiu'utá'a a'ímej jemi í mej títetateí mej mi hua'utátuaani caí ché'e miyen huá'aruure mat'íj huá'uruu u mej huaja'uvé'ejajpua'a. Majta a'íime í mej títetateí, a'íi mú hua'utátuaa.

Mat'íj nu'u me'uun a'uté'uuca'a u Berea a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í Silas

¹⁰ Mat'íj mi me'ín huá'ihuaamua'a ca'anacan hua'uta'íteca'a me'íjna í Pablo, majta me'íjna í Silas mej á'ucíne tíca'ari tzajta'a a'ujna já'ahua'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Berea. Jíme'en mu'u me'uun a'ará'a, aj mú mi a'uteájrupi hua'atéyujta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan.

¹¹ A'íime í mej Berea é'eche, jaítze'e mú rí'i naa tihuá'ajeeveca'a mecaí a'íime í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa. Naa mú rí'i tira'ancuré'a í niuucari. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, a'íi mú rahuauca'a í yu'uxari jetze mej mi ráamua'aree ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí a'ij ti tí'ixajtacaa a'íjna í Pablo.

¹² A'íj mú jín mu'iití té'antzaahua, majta mu'iití í mej a'ímej jetze ajtémecan í griego. A'íi mú majta té'antzaahua í mé 'uuca í mej rí'i huajá'useijraca'a temua'a naa. Ayee mú che'atá mena'a té'antzaahua í teteca.

¹³ Majta a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, a'íime í mej Tesalónica é'echejca'a, mat'íj ráamua'areeri'i ti a'íin Pablo tihuaú'ixaa í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios a'ujna Berea, mat'íj mi me'uun á'uju'un. A'íi mú majta ca'aníjra'a hua'utá'a í teite mej mi hua'utájaaxiejvi'i. Jé'ecan mú huá'aniu'ucaste'eca'a.

¹⁴ Majta me'ín í huá'a'ihuaamua'a, a'íi mú caí á'atee; á'iyen mú raata'íteca'a ti Pablo á'ura'ani a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Majta me'ín í Silas, ajta í Timoteo, a'íi mú a'uteájturaa a'ujna u Berea.

¹⁵ Majta í mej Pablo jamuan a'ucíj, a'íi mú ya'uví'iti chajta'a jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Atenas. Majta á'iyen huaré'aci. Mehua'uta'ítaca'a me'íjna í Silas, majta me'íjna í Timoteo mej nu'u tiújseire'en ca'anacan.

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Atenas

¹⁶ Tí'ij Pablo aúche'e huá'achu'eve'eca'a a'ujna Atenas, jé'ecan pu tiniú'ucaca'a í ru jetze a'íjna jime'e ti hua'usej í huá'a diosi í mej á e'eré'ete'ecaa nainjapua a'ujna chajta'ana.

¹⁷ A'íj pu jín, a'íin Pablo tihuá'a'ixaate'eca'a huá'a teyujta'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, ajta a'ímej jemi í griego í mej Dios ná'amiche'e. Ajta tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, a'íi pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej me'uun a'uté'uuca'a a'ujna a'u mej tejé'etu'araca.

18 Majta me'uun seica a'uté'uuca'a í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej jee epicúreos, majta seica í mej tiú'ujmua'ate a'ij mej tí'ixaxa'a a'íime í mej miyen huataújmua'a tijín estoicos. Matí'ij mi autéjhuii mej tiu'uxáj jeíhua. Matí'ij mi autéjhuii mej miyen tirá'ixaate'en me'íjna. Ayee mú seica tí'ixa tijín:

—¿A'iné hui tí'ixa mi tí jeíhua tí'ixa?

Majta seica miyen tí'ixa tijín:

—Xiee ayén hui tí'ita'ixaate'e seíj jime'e í niuucari tí seíj jemi é'eme'ecan í Dios.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'iné Pablo pu ayén tihuá'a'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í Jesús, ajta a'íjna tí nu'u huatarúj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

19 Matí'ij mi ya'uví'iti a'ánna a'u mej e'etiújse'irihua'a jirí japua tí ayén téja'arájtehuuaa tijín Areópago. Ayee mú tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni rí'irí tej iteen ráamua'aree mi pej hui jéjcuacan jín tí'itamua'ate?

20 ¿A'iné petí'ita'ixaate'e tí'itij jime'e tej caí yaú'itie, tej caí ja'anáj ráanamujri'i? Ayee tu hui tí'ijxe'eve'e tej ráamua'aree a'ij tí huataújmua'a a'íjna í niuucari.

21 Ayee mú a'íjna jín tiraata'íhua'uri'i, a'iné naími'i í mej Atenas é'eme'ecan, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan í mej meri me'uun a'uchéjme a'ujna Atenas, camu mááj tí'tíj avé'emua'areereca'a. A'í mu'u pí namuajraca'a í tí jéjcuacan jín tihuá'a'ixaate'eca'a í niuucari.

22 Aj pu í Pablo huatéechaxí já'ita'a huá'a tzajta'a í mej e'etiújseire'eca'a a'ujna Areópago. Ayen tijín:

—Mú'een mi sej teteca, Atenas sej é'eme'ecan, nain nu jín tí'iseij sej jeíhua huá'achu'eve'e í rudiojtemua'a.

23 Ayee nu hui tejá'amua'ixaate'e a'iné netí'ij á'uche'ecane'e nehuá'aseijraca'a a'u tí na'a sej ye'utéchajtza seíj í a'amua dioosi. Seíj nu huaseíj ipuari japua tí jetzen té'eyu'usí'í ayén tijín: “Tej rí'í tiraatá'an í Dios tej caí ramua'ate.” A'íjna sej caí ramua'ate, rí'í xu tiraatá'aca. A'ij nu xaa jín niyen tejámuaatá'ixaate'esin.

24 'A'íjna í Dios tí raatétaahuaca'a í chaanaca tej japuan seijre'e, ajta nain jime'e tí ayén tí'iseijre'e, a'ii pu hui a'ín pú'een í tí tí'ajta naíjmi'icí'e u ta japua, ajta naíjmi'icí'e íiyen chaanaca japua. Capu ayun che í Dios íiyu teyujta'a í mej rá'ajtaahuaca'a í teteca.

25 Capu ayén tiú'ujxe'eve'e mej raatévaire'en tí'itij jime'e tí tirá'aturaate'e a'iné a'í pu ruseíj hua'atá'aca naíjmi'ica í teteca mej ruuri muá'ara'ani, mej ucajyáatiye'ican, ajta hua'atá'aca naíjmi'ica tíj na'a tí'tíj tí huá'aturaate'e.

26 'Ayee pu Dios ráaruu mej seíj jetze huanéj í teáata'a naími'i í teite mej mi nainjapua seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta, a'í pu hui raaxí'epí'íntare a'achú mej á'atijti'íren, ajta a'u mej a'uchéjme'eni.

27 Ayee pu Dios a'íjna jín huaríj mej mi ráahuauni me'íjna, mej mi miyen éeni'icí'e ráateuni. Mí ajta a'ín, capu a'achú a'ímuá mé'e é'eseijre'e itejmi jemi.

28 'Ayee pu'u na'a tí'een a'iné a'íj tu jetze ruuri í Dios, tej tí tiyen éene'e mé té'ujujhua'ane'en, tej tí tiyen huaté'uuca. Majta me'ín í mej tí'ichuicaca mú'ejmi tzajta'a, seica mú majta miyen che'atá mena'a tiu'utaxájtaca'a a'ij nej inee tejá'amua'ixaate'e. Majta miyen tijín: “Teen tu teajta yaújmua'ame'en pú'een í Dios.”

29 'Ja'iné teen tu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, capu hui ayén tiraavíjete tej tiyen tí'imujca tí Dios ayén 'een tíj tí'tíj tí taavíjhua oro jime'e, nusu í plata jime'e, nusu tetej jime'e. Capu ayén 'een tíj tí'tíj í mej raatétaahuaca'a í teite a'ij mej ye'í tirájteu me'íjna jime'e í rumua'atzíira'a.

30-31 'A'ájna'imua, camu ramua'areereca'a í teite a'ij tí tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a tí yú e'iré'ene. Ajta a'ín í Dios, capu ja'anáj hua'uxíjete a'ajná'imua. Mí ajta, íjii pu xaa, a'í pu tihuá'ajjete'e naíjmi'icí'e mej nu'u seicié tiú'umua'ati í teite, a'íjna jime'e, tí Dios ari ayén tiraaxí'epí'íntare seíj xicájra'a jetze tí jetzen hua'uxíjete'en naíjmi'ica í mej yen a'uchéjme íiyen í chaanaca japua. A'í pu hui huá'axijte'en a'íjna í ja'ati tí Dios ra'antíhua'u. Dios pu

ari hua'utaseíjra naíjmi'ica í teite ti ayén ti'ayajna a'íjna jime'e ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í ja'ati. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³² Matí'ij ráanamujri'i ti Dios ra'ajjáj í mi'ichite tzajta'a a'íjna í Jesús, seica mú rá'axiehuari'iraca'a. Majta seica miyen tijín:

—Ayee tu tí'ijxe'eve'e pej pajtáhua'a titá'ixaate'en pe'íjna jime'e.

³³ Aj pu i ajtáara í Pablo huá'a jetze.

³⁴ Aru maúche'e mú seica í teite á'ujujhua'ane'e jamuan. Merá'antzaahua micu. A'ii mú me'ín pú'een, í mej huá'a tzajta'a a'uté'uuca'a a'íjna í Dionisio, í ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ujna Areópago, ajta seíj í 'íita'a ti ayén ántehuaa tijín Dámaris, majta seica mú majta té'antzaahua.

18

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'ujna u Corinto

¹ Ajta á'iyen Pablo huirájraa a'ujna Atenas. Tí'iquí a'uun a'ará'a chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Corinto.

² A'uun pu yá'uteu seíj ti Israel jetze ajtémecan ti ayén ántehuaa tijín Aquila. A'uun pu é'eme'ecan a'ujna seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Ponto. A'íjna í Aquila, ajta a'íjna í íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Priscila, a'íi mú me'uun e'eráaci a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Italia, a'iné ayee pu tiú'uxe'eve'eca'a mej nu'u á'ucine me'újna a'íjna jime'e í hua'arey í romanos ti ayén á teja'uta'íteca'a mej á'ucine naími'i í mej Israel jetze ajtémecan.

Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu u huaja'uvé'emuaareca'a.

³ Pablo pu racú'une'epuaca'a í navij chí'ira'a. Ayee mú che'atá mena'a tí'imuari'eca'a a'ímej, a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila. A'íj pu jín a'uteájturaa huá'a jamuan, ajta tí'imuari'eca'a huá'a jamuan a'íjna í Pablo.

⁴ Nain xicájra'a jetze matíj pua'a ruse'upi, a'úu pu a'uteáru'ipiche'e huá'a teyujta'a, tihuá'a'ixaate'eca'a tí'ij ayén éeni'ici'e hua'antimuá'itin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, majta í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Matí'ij mi huiráaci a'ujna u Macedonia a'íjna í Silas, ajta a'íjna í Timoteo. Matí'ij mi me'uun a'ará'a a'u ti a'utéveeca'a í Pablo, ti ajta jín antiújmua'areereca'a nain jime'e ti tihua'utá'ixaate'en í yu'uxari jetze. Naa te'ehuaaritiéecan jime'e, a'íi pu tihuá'a'ixaate'eca'a a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, a'íjna jime'e ti Jesús a'íin pú'een í tevi ti Dios án yá'ujra í ipuari japua, a'íjna mej rachú'eve'eca'a.

⁶ Majta me'ín, camu a'atzu raxí'eve'eca'a mej ráanamua. A'íj mú jín autéjhuii mej a'ij pua'a tirájeeve. Aj pu i Pablo tiu'utéca'atzijxi í tiú'ujcixu mej mi ráamua'aree tijín ma'uté'itzee í Dios jemi. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu pú'een'e xá'aju'un tí'ij mú'ejmi jetze rájveti í puaíjtzi. Nee nu hui ra'ará'aste ti tinaa'íjca. Ijii ti yú auca'ití a'ame, huá'a jemi nu a'umé'e na'ame í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

⁷ Aj pu i huirájraa u hua'atáyujta'a. Aa pu a'ará'a áa ti é'eche ja'ati ti ayén ántehuaa tijín Justo. A'íi pu raná'amiche'e í Dios, ajta a'uun é'echejca'a a'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í teyuu.

⁸ Ajta a'íin í Crispo, í ti tí'ajta u teyujta'a, a'íi pu rá'antzaahua í tavástar'a, majta miyen che'atá mena'a naími'i ti huá'a jamuan é'echejca'a a'íjna í Crispo. Majta seica í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, matí'ij ráanamujri'i í niuucari, jeíhua mú rá'antzaahua. Matí'ij mi huámua'í'ivijhuaca'a.

⁹ Aj pu i tíca'imua, tí'ij a'íin Pablo tí'imaaraca'a, a'íi pu raaseíj í tavástar'a. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Capej tí'itziine'e. Paúche'e pej hui tihuá'a'ixaate'e pua'amé. Capej tépuaapua'aren.

¹⁰ Nee nu mú'eetzi jamuan yé huatéjvee. Capu ja'ati timua'antiú'uuni'ira. Capu ajta ja'ati puaíjtzí muaatá'asin. Jéihua nu hui titefetestemua'a íiye chajta'a. —Aye pu tiraata'ixaa í tavástará'a.

¹¹ A'íj pu jín Pablo ayén a'uun é'etee seíj nine'ira'a japuan já'ita'a a'ujna Corinto. Tihua'amua'atejcaa a'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa í Dios.

¹² Aru t'íj a'íjn Galión a'uun tí'ivaire'eca'a tajtuhuan jime'e a'ujna ti ayén téja'arájtehuaa tijín Acaya, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú autéjhuii mej tiníniu'ucacun me'íjna jemi í Pablo. Mat'íj mi ya'ujáj jueesi jemi.

¹³ Aj mú mi miyen tiraata'ixaa í tajtuhuan tijín:

—A'ijna i teáata'a, a'íi pu hui huá'amua'itijca'a í teite mej mi miyen seicié tí'ijna'amiche'en í Dios. Aru capu hui ayén tihua'atá'aca í taye'irá mej miyen rijca.

¹⁴⁻¹⁵ Pu'uri tén tiu'utaxáatache'e a'íjna í Pablo, t'íj a'íjn Galión, ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan tijín:

—Casi'í mú'een, mi sej Israél jetze ajtémecan, ti pua'a hui amín tí'itíj a'ij pua'a huáruu ti caí x'epi'in, na'ari tí'itíj huajé'ica ti huápi'i ruxe'eve'e, aj nu xaa niyen téja'amuanamuáarache'en. Mí ajta caí a'iné a'ii pu'u jín tí'ixa á'amua'ira, ¿a'iquí huataújmu'a a'íjna? ¿Ni caí niuucari pú'een a'íjna? Aye pu hui tiraavíjete'e rujímua'a sej mú'een siyen ra'antipúa'ajte'en, a'iné canu nee raxí'eve'e nej raaxí'epi'intare'en ne'íjna i niuucari. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

¹⁶ T'íj i hua'irájtuaa á pua'acié a'ujna a'u mej e'etiújse'irihua'a í jueesi.

¹⁷ Aj mú mi me'ín í mej i'í griego, naími'í mú rajví'í me'íjna í Sóstenes í ti tí'ajta u teyujta'a. Mat'íj mi raatévajxi a'ujna jemi í tajtuhuan. Mi ajta a'íjna í Galión, capu jetzen ruxe'eve'e já'araa a'íjna jime'e.

T'íj nu'u Pablo a'utéjche ti mú já'ahua'a a'atanén, ajta mú á'ayee

¹⁸ Aúche'e a'atzu á'atee a'ujna Corinto a'íjna í Pablo. Tí'iquí hua'utateújte í ru'ihuaamua'a. Ajta á'iyen baarcu jetze ateájraa, ajta á'uraa jamuan a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Mat'íj antáciine a'ujna já'ahua'a seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siria. T'íj caí xi u e'erájraa a'ujna u Cencrea, aj mú mi racaaye ti i ra'ará'asten tí'ití jime'e ti a'íjn a'íjna jín te'ataújratziiri'í.

¹⁹ Mat'íj mi me'uun a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Éfeso. A'uu pu huaja'utéhuu í Pablo a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Aj pu i a'uun a'uré'ene a'ujna teyujta'a. Tihua'utá'ixaa a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan í mej tíjse'irihua'a a'ujna.

²⁰ A'íi mú raatajé ti nu'u jaítze'e á'atevi'in. Mí ajta caí, capu ahuaújca'ane.

²¹ Aj pu i hua'utateújte. Ayen tijín:

—Ja'anáj nu'irén yé tanéjsin ti pua'a Dios naatá'an.

Aj pu i ajteájraa í baarcu jetze. Tí'iquí a'uun Éfeso á'uraa.

²² T'íj a'uun a'utane'e, chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Cesarea. Amuacaícan pu a'ánna a'ujnéj u Jerusalén. T'íj i hua'utateújte í mej tíjsej u teyujta'a. Ajta á'iyen, a'íjn a'uun a'ucáane a'ujna Antioquía.

²³ A'uu pu a'atzu á'atee a'ujna. Aj pu i u e'erájraa. Aa pu a'atáne'e a'u ti e'echájta'ajmee sexu'ijmé'e a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, seíj chuéjra'a japua ti ayén téja'arájtehuaa tijín Galacia, ajtahua'a seíj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Frigia. A'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'acare'e naíjmi'ica í mej té'atzaahuate'e.

T'íj nu'u Apolos tihua'utá'ixaa í niuucari jime'e a'ujna Éfeso

²⁴ A'íjna xicáara'a jetze, seíj pu á e'iré'ene ti Israél jetze ajtémecan. Aye pu ántehuaa tijín Apolos. A'uu pu é'eche a'ujna chajta'ana jetze ti ayén téja'arájtehuaa tijín Alejandria. Jé'ecan pu raayí'tihua'a ti tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Ajta temua'a tiraayí'tihua'a a'ij ti ye'í huataújmu'a í ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

²⁵ Naa pu tiú'umua'atejcaa a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í tavástar'a. Tiu'utaxájtaca'a a'ujca'anéecan jime'e, ajta ti temua'a naa rí'i tiu'utániuuni a'ijna jime'e í Jesús. Ajta a'ij pu'u mua'areereca'a a'ijna í ti jín Juan hua'utámua'i'ihuaca'a.

²⁶ A'íi pu a'ijna jín a'utéjche ti tihua'utá'ixaate'en u teyujta'a a'ujca'anéecan jime'e. Matí'ij me'ín ráanamujri'i a'ijna í Priscila, ajta a'ijna í Aquila, a'íi mú raatá'inee ti huaja'uvé'emuaare a'ujna a'u mej é'eche. A'uu mú rá'itiri'i jaítze'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a.

²⁷ Ajta tí'ij ari á'uye'imi'ica'a a'ujna já'ahua'a Acaya a'ijna í Apolo, a'íi mú ihuáamua'ame'en ca'aníjra'a raatá'a. Aj mú mi tihuaja'uta'ítiri'i í ru'ihuamua'a í mej a'uun é'eche mej nu'u naa temua'a tira'ancuré'evi'itin. Tí'ij a'íin Apolos a'uun a'ará'a a'ujna Acaya, jé'ecan pu hua'utévai ti Dios hua'utá'a ruxí'evi'ira'a jime'e mej rá'antzaahuat'e'en.

²⁸ A'ujca'anéecan jime'e pu hua'utéemua'iti í teite a'ímej tzajta'a í mej Israel jetze ajtém'e'ecan. A'ijna yu'uxari jetze pu tihua'utasejrate ti Jesús a'íin pú'een í ti nu'u Dios án yá'ujra í ipuari japua.

19

Tí'ij nu'u Pablo a'uun

¹ Tí'ij a'íin Apolos a'uun a'utéveeca'a a'ujna Corinto, Pablo pu a'ánna imuá a'utéene mu'utzitá japua. Tí'ijtá'i a'uun a'ará'a a'ujna Éfeso. U pu huajá'uteu seica í mej té'atzaahuat'e'e.

² Ayee pu tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿Ni caí huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios setí'ij rá'antzaahua?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Catu xaa teen mé'e yé'enamujraca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Aj pu i Pablo ayén tihua'uta'íhua'uri'i tijín:

—¿A'ataani niuucajtze'en jín xáamua'i'ivijhuaca'a?

Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—A'ij tu niuucajtze'en jín huatámua'i'ihuaca'a a'ijna í Juan teecan.

⁴ Pablo pu ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Juan pu hui huá'umua'i'ihuaca'a í teite a'ijna jime'e mej mi seicié tiú'umua'ati í ru tzajta'a. Mi ajta, a'íi pu huá'a'ixaate'eca'a mej nu'u té'antzaahuat'e'en jemin í ti auj uvé'enejsin méjca'i huáyee. A'íi pu hui a'íin pú'een'e a'ame í Jesús, í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

⁵ Matí'ij ráanamujri'i, aj mú mi huámua'i'ivijhuaca'a niuucajtze'en a'ijna í Jesús.

⁶ Ajta, jime'en pu'u a'íin Pablo hua'avé'emuari'exi án huá'amu'uutze'e, aj pu i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huatasejre huá'a tzajta'a. Matí'ij mi autéjhui mej tiu'uxáj niuucari jime'e mej caí xi raayí'itihua'a, majta mej tiu'utaxá í Dios jetze me'ecan.

⁷ Ayee mú ará'axcaa cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua í teteca.

⁸ A'ateevi'i a'achú cumu hua'íca máxcira'i ti a'íin Pablo á'uche'ecane'e hua'atáyujta'a. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a a'ujca'anéecan jime'e. Ajta hua'atémua'itijme'e í teite a'ijna jime'e í ti Dios tí'aijta íiyen chaanaca japua, ajta u ta japua.

⁹ Mi majta seica, camu jime'en tiu'utá'a í ruxiéjniu'uca mej ráanamua í niuucari ti jime'en tihua'a'ixaate'eca'a. Camu ché'e rá'antzaahuat'e'ecua'a sino ayée mu'u a'ij pua'a tí'ixajta'a í teite tzajta'a. Tí'iquí a'íin Pablo avé'eraa huá'a tzajta'a.

Tí'iquí seica í mej té'atzaahuat'e'e, a'ímej pu a'uví'iti a'u mej tihua'umua'aten, a'ujna já'ahua'a chí'ira'an jetze a'ijna ti ayén ántehuaa tijín Tiranno. A'uu pu tihua'a'ixaate'eca'a nain xicájra'a tzajta'a.

¹⁰ Ayee pu teumé'eca a'achú cumu hua'apua nine'ira'a ti a'íin Pablo ayén ti huá'amua'atejca'a. A'ij pu jín naími'i í mej me'uun a'uchéjme'ecaa a'ujna Asia, naími'i

mú ráanamujri'i í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástara'a, a'íjna í Jesús, naími'i í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajta a'íjn í Dios, ve'ecán pu jín rí'i huá'uruu í teite a'íjna jetze í Pablo mej mi naími'i naa rí'i te'utasejra í Dios jemi.

¹² Tíj ajta a'íjna í pañuura'an a'íjna í Pablo, ajta a'íjna í cáxuri ti jín avé'ujj'ici'e, ti pua'a nu'u ja'ati huá'a japua án teja'upítira'ani a'ímej japua í mej tí'icucui'i, aj mú nu'u mi huarúj naími'i, ajta nu'u hua'utamuári í tiyaaru'u í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a a'ímej í teite.

¹³⁻¹⁴ Majta seica í mej Israél jetze ajtémecantaca'a í mej á'ujuhua'ane'e a'u ti na'a mej a'uchéjme'ecaa, a'íí mú huá'amuarite'eca'a í tiyáaru'use í mej huá'a tzajta'a seijre'eca'a í teite. Méjxe'eve'eca'a mej miyen huá'ini niuucare'ara'an jime'e í Jesús.

Ayee mú che'atá mena'a tí'ijxe'eve'eca'a ja'ati tí'iyaujmua'a ti Israél jetze ajtémecantaca'a mej raatamuárite'en í tiyaaru'u ti tevi tzajta'a seijre'eca'a. Ayee mú ará'axcaa aráhua'apua a'íme í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati ti tihua'ajite'e í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna í ja'ati tíjín Esceva. Mat'íj mi me'ín yaújmua'ame'en miyen tiraatajé í tiyaaru'u tíjín:

—Ayee nu hui tejá'amua'ijte'e ne'íjna jetze me'ecan a'íjna í Jesús í ti jetzen me'ecan tí'ixa í Pablo.

¹⁵ Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í tiyaaru'u tíjín:

—Néjmua'ate hui ne'íjna í Jesús, neajta ne'íjna í Pablo. Ari mú'een, ¿a'atéenni sej píríci?

¹⁶ Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu 'i a'íjn tiyaaru'u ca'anacan huá'a jetze rájve. A'íj pu jín hua'utéemua'iti. Jé'ecan pu hua'utéevajxi. Majta me'ín, ca'anacan mú huiráaci, memuámua'avijmé'e, meti'ipuaíjti'ihuajmé'e. Mat'íj mi huataúruu.

¹⁷ Majta í mej me'uun é'echejca'a me'újna Éfeso, naími'i mú ráamua'areeri'i ti tí'itíj huá'uruu a'íme í mej Israél jetze ajtémecan, majta í mej seij chuejra'a japua é'eme'ecan. A'íj mú jín tiu'utátziin naími'i. Mat'íj mi rí'i tiraatá'a í tavástara'a, a'íjna í Jesús.

¹⁸ Majta mu'iití í mej té'atzaahuat'e, a'íí mú u a'uvé'eju'un mej tiraataxáj mé jéjre'e tí'iti jime'e ti a'ij pua'a een í mej jín meri auteájturaa, tí'itíj ti na'a í mej a'ij pua'a huaríj.

¹⁹ Majta í mej tí'ichahuaara, u mú teja'ará'í'ipi í tiú'ujyu'uxari. Aj mú mi tiu'utaíj, meti'iseíiraca'a í teite. Mat'íj raat'é'itíee a'achú tíj na'a caj tí'ijnajcheca'a a'íjna í yu'uxari, ayéé pu ará'a a'achú cumu muáacua jetze ví'ira'a í plata.

²⁰ Ayee pu ca'anín jín tí'ijnamujre'eca'a í niuucari ti jetzen rá'axa í tavástara'a, ajta méyee, ajta nainjapua mú ráamua'areeri'i.

²¹ Tí'ij ayén tiu'uríj. Tí'iquí Pablo raaxí'epi'intare ti i u huaja'uvé'emuaare a'ujna Macedonia, ajta a'ujna Acaya, ajta tí'ij a'ájna á'ume'en u Jerusalén. Ajta ti nu'u, a'ánna huajá'umuaaren a'ánna Jerusalén, ruxe'eve'e pu nu'u a'ame ti a'uun á'ume'en a'ujna Roma.

²² A'íj pu jín hua'apuaca huata'íteca'a í mej ravaire'e, a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Erasto mej mi á'ucíne a'ujna Macedonia. Ajta a'íjn í Pablo, a'úu pu aúche'e a'uteájturaa a'ujna u Asia.

Mat'íj nu'u mi autéjhui mej tiú'urítziite'en me'újna u Éfeso me'íjna í teite

²³ A'íjna xicájra'a jetze, jeíhua mú huataníniu'ucacuca'a í teite me'íjna jime'e ti huatasejre í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e.

²⁴ Seij pu a'íjn pú'eene'e ti ayén ántehuaa tíjín Demetrio. A'íí pu chí'ij ta'ahuaca ti cílieen ti plata rumua'atí. Ayee pu éene'en ta'ahuaca pu tíj díoosi ti huá'achi'i. Ayee pu ántehuaa a'íjna í hua'adioj tíjín Artemisa. Jéíhua pu huá'amua'itíci í mej jamuan tí'imuari'eca'a.

²⁵ Huá'ajseij a'ímej í mej jamuan tí'imuari'eca'a, ajta seica í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'eca'a tí'itíj jime'e. Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Teteca, mú'een xu ramua'aree tej temua'a naa tí'ijmua'itíci í tumin te'íjna jime'e tej tí'imijhuaca.

²⁶ Temua'a xu tí'ijmua'aree, seajta ranamua se'íjna í Pablo, a'íi pu tejá'uxajtan ti a'ímej í dioosi a'úu mé é'esejre'e u teyujta'a, teteca mú huá'ata'ahuaca. Camu nu'u dioosi pírici. A'íj pu hui jín ari jeíhua hua'utéemua'iti í teite í mej miyun me'ecan Éfeso, ajta nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia.

²⁷ 'Jé'ecan pu a'ij pua'a tí'iruure, a'iné ayée pu hui tiu'utári'iriistari tej jeíhua tejá'uríeeni í tej jín tí'imijhuaca. Ajta a'íjna jime'e í tatéyuu ti tzajta'an huiirájvee í tadioj ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ayée pu tiu'utári'iriistari mej hui caí ché'e miyen tí'ijna'amiche'en. Majta, camu ché'e raataxí'eve'esin í ti ve'ée a'íjna i dios í mej raná'amiche'e nainjapua a'uun ti huatacá'a tíj na'a u Asia, ajta tíj na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tihua'utá'ixaa.

²⁸ Mat'í'ij ráanamujri'i me'íjna, jé'ecan mú huataníniu'ucacuca'a. Ma'utéjhuii mej téjjihuajmé'e. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu hui ve'ée a'íjna í Artemisa, Éfeso ti é'eme'ecan.

²⁹ Ca'anacan mú a'uvajtzime'e. Mat'í'ij mi huaruáachijmé'e naími'i. Me'uun a'uteájrupi u teyujta'a. Mat'í'ij mi teite huavívi'i a'ímej í mej hua'apua, a'íjna í Gayo, ajta a'íjna í Aristarco, í mej Macedonia é'eme'ecan. A'íi mú á'ujujhua'ane'e jamuan a'íjna í Pablo. Mat'í'ij mi huaja'ujápuaca'a a'ujna chi'ita a'u mej e'etiújse'irihua'a í teite.

³⁰ Ajta a'íin í Pablo, a'íi pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti ajta a'íin a'uun a'uteároute. Majta me'ín í mej té'atzaahuat'e camu tiu'utá'a ti uteároute.

³¹ Majta seica í mej tí'ajta a'ujna Asia, í Pablo ti huá'ihuaara'a, a'íi mú miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e nu'u caí a'uteáru'ipiche'en a'ujna chi'ita.

³² Majta a'ímej í teite, ayée mú mauj tí'tetéjjihuajmé'e. Seica mú seicié tí'itejjihuaaca'a. Majta seica seicié. Majta já'ita'a mú ará'axcaa í mej caí ramua'areereca'a a'íj mej 'een jín téjjihuajmé'e, majta camu ramua'areereca'a a'íj mej 'een jín tiújseij.

³³ Majta me'ín í mej Israel jetze ajtéme'ecan, seica mú miyen ca'aníjra'a tiraatá'a ti a'íjna í Alejandro tihua'utá'ixaate'en í teite. Mat'í'ij mi seica ayeuutáxi a'u mej e'evé'enejne'e í teite. Majta seica miyen tira'arájee a'íj ti ye'í huá'ini. Ajta a'íin í Alejandro, a'íi pu rumuájca'a jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e tí'ixajta. A'íi pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti huá'a japua huatáaniuni a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecan.

³⁴ Mi majta í teite, mat'í'ij ráamua'areeri'i ti a'íin Israel jetze ajtéme'ecan, naími'i mú jíjhuaca'a a'achú cumu hua'apua hora. Miyen tíjín:

—Huápi'i pu ve'ée, a'íjna í Artemisa ti Éfeso é'eme'ecan.

³⁵ Ajta a'íin í tí'iyu'uxaca, a'íi pu xaa hua'utá'ijmíjri'i mej nu'u caí ché'e tí'ixajta. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa í teite tíjín:

—Mú'een teteca, Éfeso sej é'eme'ecan, naími'i í teite í mej íiyen chaanaca japua seijre'e, naími'i mú hui ramua'aree tej iteen antítamua'aree te'íjna jime'e tej ráacha'íin í teyuu ti tzajta'an urájca í dios ti ve'ée, a'íjna í Artemisa, ajta a'íjna í tetej ti u e'icájve u ta japua.

³⁶ Capu a'íj tí'iri'iri ti ja'ati rá'axiehuari'ira a'íjna. Xaatapuá'ajta mi sej téjjihua. Caxu hui ti'itíj mua'aree a'íj sej ti'itíj ruure.

³⁷ 'Mú'een xu yé huavé'evi'iti se'ímej í teteca íiyu chi'ita, se'íjna í Gayo, seajta se'íjna í Aristarco. Majta me'ín, camu hui ja'anáj tiu'unáhua u teyujta'a, camu majta a'íj pua'a ti'ixa í tadioj jemi.

³⁸ 'Tí pua'a hui a'íin Demetrio, majta í mej jamuan tí'imuari'e, ti pua'a ja'ati huá'ajaaxiejvi'ira, te'entácuuni'i a'ujna í jueesi mej e'iráati. Miché'e me'ín me'uun e'ehuaújniuuste'en.

³⁹ Ajta ti pua'a mú'een ti'itíj jín setiú'ujcha'íire'e, rujímua'a xu raaxí'epi'intare'en a'íj ti ti'itíj jín ti'itá'aca í yu'uxari jetze.

⁴⁰ Ayájna tetíj een, ayée pu hui tiu'utáci'ipe mej téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e, a'ij tej tí'itíj huáruu íiye chajta'a tej tiyen tí'ita'itziite'e. Tí pua'a miyen me'íjna jín téjmi jetze te'ujpuá'ajte'en, capu tí'itíj mé'e já'ahua'a tej tiyen tiu'utá'an í mej jín taatátuaani. —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna ti tí'iyu'uxaca.

⁴¹ Tí'íj antipúa'areca'a ti tí'ixa, a'íi pu hua'irá'iteca'a í teite.

20

Tí'íj nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Macedonia, ajta u Grecia

¹ Tí'íj antipúa'areca'a í mej huaúritziite, Pablo pu hua'utajé í mej té'atzaahuate'e ti íj a'íin a'atzu ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi caí ruxieemíjte'e. Aj pu í hua'iré'echuixi seij ajta seij, ajta hua'utateújte. Tí'iquí á'uraa u Macedonia.

² Nainjapua pu huá'umuaareca'a matíj mena'a titeechéejme'ecaa a'ímej í í'ihuaamua'ame'en. Jé'ecan pu ca'aníjra'a hua'utá'a a'íjna jime'e í ti jín tihua'utá'ixaa. Ajta á'iyen, a'uun a'ará'a a'ujna u Grecia.

³ A'uu pu ayén á'atee a'achú cumu huaíca máxcira'i.

Tí'iquí atéye'imíjca'a í baarcu jetze ti í antára'ani a'ujna Siria. Majta a'íime í mej Israelé jetze ajtéme'ecantaca'a, a'íi mú miyen tiraaxí'epi'intare mej me'uun ye'itéchu'eve'en juye jetze ti jetzen huaméj.

Ajta a'íjna í Pablo, tí'íj nu'u i ráamua'areeri'i. Tí'iquí ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín niché'e huaré'ara'ani nej ni ne'uun a'uré'enen u Macedonia.

⁴ A'íi mú a'ucíj jamuan, a'íjna í Sópater ti yaujra'an pú'een a'íjna í Pirro. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í Sópater u Berea. A'íi mú majta a'ucíj a'íjna í Aristarco, ajta í Segundo, í mej Tesalónica é'eche. Gayo pu ajta á'uraa a'uun ti Derbe é'eme'ecan. A'íi mú majta a'ucíj a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Tíquico, ajta Trófimo. A'uu mú é'eme'ecan a'u ti huatacá'a u Asia.

⁵ A'íi mú í ta'ihuaamua'a án e'ejrá'aseca'a. Majta me'ín, a'úu mú nu'u taje'echu'eve'e muá'aju'un itejmi a'ujna chajta'a u Troas.

⁶ Teajta iteen, tí'íj te'upuá'areca'a í mej tiu'uyé'este me'íjna jime'e í mej racua'aca í pan ti caí levadura ranaxca, a'úu tu e'eráaci a'ujna Filipos í baarcu jetze. Anxíj xicaj tu jetze a'ará'a a'ujna Troas. A'uu tu huajá'uteu í seica. Teajta iteen, a'úu tu á'atee aráhua'apua xicaj.

Tí'íj nu'u Pablo a'uun a'atanéj u Troas

⁷ Tí'íjtá teja'uré'ene í seíj xicájra'a jetze, a'íi mú tiújseij mej mi hua'uré'e'í'ipi'ite'en í pan. Ajta a'íi pu tihua'umuá'ate a'íjna í Pablo. A'íne ayée pu tiú'uxe'eve'eca'a ti á'ura'ani í seíj xicájra'a jetze ti ra'ité'ase, aúche'e pu tihuá'a'ixaate'eca'a ajta já'ita'a tíca'imua.

⁸ A'uu mú tiújseij a'ánna ímuá' cuaartu jetze, ti tiú'ujhuaica. An pu ú'utaaca jeíhua í cantiira'a.

⁹ Ajta a'úu pu huiracatii temuajj ti ayén ántehuaaca'a tíjín Eutico. An pu ave'eré'eyeijxi ti anacun.

Ajta a'íin í Pablo, jeíhua pu tihua'ú'ixaa. Jé'ecan pu á'atee ti tihuá'a'ixaate'e. A'íj pu jín huamuá'itiche í cutzi jime'e a'íjna í Eutico. Aj pu í tícu. Cuj pu ancuré'ejvej ti tiú'ujhuaica jetze í chí'ij. Matí'íj mi ra'ajjáj m'í'ichican.

¹⁰ Aj pu í acájraa a'íjna í Pablo. Tí'íj í ra'avé'evii a'íjna í temuajj tí'irí m'í'ichi. Tí'iquí ru'ihuaamua'a ayén tiu'utá'ixaa tíjín:

—Caxu tí'itziíne'e. Aúche'e pu hui ruuri.

¹¹ Aj pu í ajtahua'a antíraa í chí'ij jetze. Hua'uré'e'í'ipi'ite í pan. Matí'íj mi ráacua. Temua'a pu tiu'utá'ixa'ii ti tihuá'a'ixaate'e. Tapuá'arijme'eca pu á'uraa.

¹² Ajta a'íin í temuajj, ruurican mú a'uví'iti. Jé'ecan mú naa tiu'utaújtemua'ave.

Tí'íj nu'u i u a'ajrájraa u Troas, ti nu'u i a'uun e'ará'asti u Mileto

13 Teajta iteen, ta'anáaté'e tu á'uju'un. Tetí'ij ti baarcu jetze atéeci. A'uu tu a'ará'a te'újna Asón, tej ti ye'erávi'itin te'íjna í Pablo, a'iné ru'icán pu e'eráye'imijca'a.

14 Tetí'ij ráateu te'íjna í Pablo te'újna Asón, ti'iqui ta jamuan ateájraa í baarcu jetze. Tetí'ijta ti a'ucíj a'ujna já'ahua'a u Mítilene.

15 A'uu tu huiráaci.

Yee ruijmua'ate'e yee tu antacíj után pújme'en. A'uu tu vejli'i e'ejtenee a'utí e'eráhuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Quio, tetí'ij ti seíj jetze í xicaj te'uun antanáj te'újna Samos. Yee ruijmua'ate'e yee a'uun tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mileto.

16 Ayee tu huaríj a'iné Pablo pu raaxí'epi'intare ti caí a'uun a'atanén a'ujna Éfeso. Capu ajta e'etérimí'ica'a a'ujna a'uun ti huatacá'a u Asia. Ca'anacan pu u a'uránejmí'ica'a a'ujna Jerusalén, ti pua'a nu'u í'iri'iristan tej te'uun a'uté'uuca'a matí'ij tí'iyesten me'íjna jime'e mej ra'utámua'aree ti ari ayén teuumé anxíj tamuáamuata'a xicaj.

A'ij ti nu'u Pablo tihua'utá'ixaa a'ímej í vaujsi í mej me'uun é'eme'ecan u Éfeso

17 A'uu pu a'utevé'e u Mileto, tí'ij Pablo hua'uta'ajtacaa'a mej u a'uvé'eju'un í vaujsi í mej huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej tiújse'irihua'a a'ujna u Éfeso.

18 Matí'ij mi me'ín vaujsi á e'iré'ene. Aj pu i ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een xu ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéjvee netíj nena'a amuacaícan nej yé ra'áa íye Asia.

19 Ayee nu hui tí'ijvaire'e í tavástaraa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Canu á'antzaahuate'e ne'íjna jime'e sino nehuányeinixi ne'íjna jime'e nejá'amuacha'ij. Neajta, jeíhua nu tiu'utése ne'íjna jime'e mej a'ij pua'a tinaatajé.

20 'Canu ja'anáj á'atura nej caí tejá'amua'ixaate'e tí'itij ti amuaatéva'iri mú'ejmi. Netejá'amua'itii ne'újna teyujta'a, neajta ne'újna á'amuache.

21 Netihua'utá'ixaa ne'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, neajta ne'ímej í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti ayén tiú'ujxe'eve'e mej seicié tiú'umua'ati í Dios jemi, majta rá'antzaahuate'en me'íjna í tavástaraa'a í Jesús a'íjna ti Dios án yá'ujra í puari japua.

22 'Tíj ajta íjii, a'úu nu hui Jerusalén a'umé'e na'ame ne'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tinaata'aj. Canu xáahuí ramua'aree a'ij ti tí'itíj mu'u nejé'eruuren.

23 A'ij nu'u xaa mua'aree, ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuacaícan ayén tinaatá'ixaa yee a'u ti na'a ti huachájta'ajme, a'úu mú nu'u ne'iteánajsin. Ayee nej nu'u tirajpuaítzi na'ame.

24 'Capu amín a'ij, capu ne jetze ruxe'eve'e ineetzi. Ajta netevi, capu tí'itij ranajche ineetzi jemi. A'ii nu'u hui niyen tí'ijxe'eve'e, nej ra'antíci'iti nej huára'ani íyey chaanaca japua, neajta ra'ará'asten ne'íjna jime'e í Dios ti ayén tinaa'íjca nej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jetzen rá'axa í Dios, tí'ij a'ín tihua'utá'uuni'i ruxí'evi'ira'a jime'e.

25 'Mí seajta mú'een, nej á'amua'aree á'uche'ecane'e á'aye'i, neajta já'amua'ixaate'e jime'en í Dios ti nainjapua tí'ajta, íyey chaanaca japua, ajta u ta japua. Ayee nu tí'ijmua'aree sej caí ché'e ja'anáj neseijran ineetzi.

26-27 A'ij nu jín niyen tejá'amua'ixaate'e íjii, ti pua'a ja'ati yá'uríeeni í ruxéjniu'uca í Dios jemi, capu Dios ne jetze rapua'ajte'e, a'iné canu ja'anáj raatapuá'ajtacaa'a nej tejamuá'ixaa í niuucari, sino nain nu tejamuá'ixaa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

28 'Rí'í xu'u mú'een mi ru tzajta'a. Seajta rí'í xu'u huá'a jetze a'ímej í teite Dios ti tejámua'íjca. Setá'aj huá'ucha'ín naíjmi'ica í mej tiújse'iri í Dios jemi, í ti huá'unanai í rutevij jime'e a'íjna í Jesús.

29 'Ayee nu nee tí'ijmua'aree netí'ij á'ura'ani, seica mú a'uvé'eju'u muá'aju'un mú'etzi tzajta'a mej miyen 'een matíj íra'ave tite'uteáru'ipi huá'a tzajta'a í ye'emuaate. Camu tihua'utá'uuni'ira í mej té'atzaahuate'e.

³⁰ Majta seica mú a'amua tzajta'a huatasej're'esin. Hua'itzi mú jín tejá'amua'mua'aten mej mi amuájseire'en mú'ejmi í ru jemi.

³¹ 'Naa xu'u rí'i mú'een. A'íj xu autámua'aree, ti'irí ayén teuumé huaíca nine'ira'a nej tejá'amua'ixaate'e seíj neajta seíj nain tújca'ari tzajta'a, nain tíca'ari tzajta'a, niyen ní te'icányé'ine'e a'amua jime'e.

³² 'Neajta íjii, netejá'amua'ijcate'e í Dios jemi, ne'íjna jime'e í niuucari ti jetzen rá'axa a'achú ti caj titaatapuaíjve'esin í Dios. A'íjna í niuucari pu amuaatá'asin í ca'aníjra'a, ajta amuaatá'asin sej a'uté'e xá'ara'ani huá'a jamuan í ti Dios ruseíj hua'avé'lejajpuaca'a.

³³ 'Canu ja'anáj niyen tí'ijxe'eve'eca'a nej ra'ancuré'an huá'a tumin, canu neajta í tihuá'acixu a'ímej í ne'ihuaamua'a.

³⁴ Aye'e xu hui seajta tí'ijmua'aree nej huaténvai nemuajca'a jime'e, neajta niyen che'atá nena'a tihua'utévai a'ímej í mej nej jamuan á'ujujhua'ane'e.

³⁵ Nain nu hui jín tiu'umuáriej, neajta nu amuá'itiri'i ti ayén tiú'ujxe'eve'e a'íjna jime'e tej hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

'Mú'een xu seajta siyen tira'utámua'aree a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús tijín: "Jaítze'e pu rí'i rutémua'ave'e a'íjna í ti ti'itá'aca caí a'íjna í ti te'encuré'aca." —Aye'e pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

³⁶ Tí'ij ayén tihua'uta'ixáate'e, aj pu i Pablo títunutaca'a huá'a jamuan a'ímej í vaujsi. Ajta raatéjhuau í Dios jemi.

³⁷ Naími'i mú ru'iré'echuixi, majta tiujyeínejraa.

³⁸ A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti raataxájtaca'a ti jaítze'e a'ij pua'a hua'utá'a yee mej nu'u caí ché'e ja'anáj mé'e yé'eseijran. Aj mú mi u á'uju'un jamuan a'u ti e'eteájraa í baarcu jetze.

21

Tí'ij nu'u a'ín Pablo á'uraa a'ujna u Jerusalén

¹ Tetí'ij ti á huaja'uhua'axi í ta'ihuaamua'a, tetí'ij ti atéeci í baarcu jetze. Aj tu ti antacíj a'ujna u Cos. Yee ruijmua'ate'e yee tu te'uun a'uráane te'újna Rodas. Teajta te'uun huiráaci, tetí'ijta ti te'uun a'uráane a'ujna u Pátara.

² A'uu tu ti seíj á'uteu í baarcu ti Fenicia a'umé. A'íj tu jetze atéeci. Tetí'ij ti a'ucíj.

³ A'uu tu aujú'ucaa tetí'ij raaseíj á ti e'eráahuachi. Aye'e pu téja'arájtehuuaa tijín Chipre. A'uu tu taúutata'a pújme'en ajcáane, mú tu á'uju'un tena'a ajta a'ujna u Siria. A'uu mú te'irátuaaxi í ijca ti tiú'utisime'e í baarcu. A'íj tu jín acáaci. Aye'e pu téja'arájtehuuaa a'ujna tijín Tiro.

⁴ A'uu tu ti huá'uteu í ta'ihuaamua'a. A'uu tu ti huá'a jamuan a'uteájturaa aráhua'apua xicaj jetze. Aj pu i xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti'itíj hua'utá'ixa a'ímej. A'íj mú jín raatá'ijmíjraaca ti nu'u caí á'ura'ani a'íjna í Pablo a'ujna Jerusalén.

⁵ Tí'ij teja'uré'ene aráhua'apua xicaj jetze, aj tu ti a'ucíj. Naími'i í mej té'atzaahuate'e, majta í mej hua'atéví'itín, majta í huá'ayaujmua'a, a'úu mú tajaútuuaa ti ja'u'ástimee chajta'a jetze. A'uu tu títunutaxi ja'apuaíri japua, tej ti raatéjhuuauni í Dios jemi.

⁶ Tetí'ij ti hua'utateúute'e, aj tu ti atéeci í baarcu jetze. Majta me'ín í mej á taje'evá'atuaa, a'úu mú huaré'aci.

⁷ Tetí'ij huiráaci te'újna Tiro, teuche'e tu huajú'ucaa baarcu jetze. Tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna Tolemaida. Tetí'ij ti hua'utateújte í ta'ihuaamua'a. Teajta te'uun huá'a jamuan a'uteájturaa sei xicaj.

⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu á'uraa í Pablo. Teajta iteen i tej jamuan á'ujujhua'ane'e, teajta tu jamuan a'ucíj. Tetí'ij ti aitacíj a'u ti pújme'en, chajta'a ti ayén teja'arájtehuuaa tijín Cesarea.

A'uu tu a'ará'a áa ti é'eche a'íjna í Felipe ti tejá'uxajtan teite tzajta'a. A'ii pu a'íin pú'een seij í mej aráhua'apua ará'ase í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. A'uu tu a'uteájturaa tel'ijna jamuan í Felipe.

⁹ Muáacuaca pu tiyaúumua'a júucajtacan mej caí xi ví'che'e. A'íi mú tí'ixajtacaa niuucari jime'e ti Dios raateájtuaa huá'a jemi.

¹⁰ A'uun tu á'atee yee pua'an xicaj tí'ij seij á e'iré'ene ti ayén ántehuaa tijín Agabo. A'uu pu e'erájraa a'ujna u Judea. A'ii pu pírici a'íjna í Agabo seij ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a.

¹¹ U pu a'uvé'emej ti ij támua'areeri'i. Aj pu i ra'avé'existaca'a í Pablo í puaaseájre'ara'an. Tí'iquí a'íjna jín ra'amuáají'icie í ícá'ra'an jetze, ajta í muájca'are'ara'an jetze. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui tí'ixa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti jime'en yee, mej nu'u ra'amuáají'ici'esin a'íjna jime'e í puaaseájre'ara'an a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan a'ujna Jerusalén. Majta nu'u hua'utátuiire'esin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹² Tet'íj ráanamujri'i tel'ijna, iteen, majta a'íme í mej Cesarea é'eme'ecan, naími'i tu raatajé ti nu'u caí a'uun á'ume'en.

¹³ Aj pu i ayén tiu'utaniú í Pablo tijín:

—¿A'iné 'een jín siyen tiú'ujyein, seajta a'ij pua'a tité'ujmuajte ineetzi jime'e? Niché'e hui huámi'ini. Ayee nu tél'enca'ane mej na'amuáají'ici'en, neajta nej huámi'ini ne'újna Jerusalén ne'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástara'a í Jesús. —Ayee pu titaatá'ixaa a'íjna í Pablo.

¹⁴ A'iné catu raatáviicua'iri'i tej ra'antimua'ítin, tet'íj ti raatá'a ti u á'ume'en. Ayee tu tiraata'ixaa tijín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástara'a.

¹⁵ Teajta á'iyen huátacate. Tet'íj ti te'uun a'ujnéj a'ájna Jerusalén.

¹⁶ Seica í mej té'atzaahuat'e í mej Cesarea é'eme'ecan, a'íi mú a'ujnéj ta jamuan. Ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mé Chipre é'eme'ecan, ayée pu ántehuaa tijín Mnasón. Pu'uri á'atee temua'a ti té'atzaahuat'e. A'uu tu e'eraíxanche'e a'u ti é'eche a'íjna.

Tí'ij nu'u Pablo ye'uvé'emuaareca'a a'íjna í Jacobo

¹⁷ Tet'íj te'uun a'ará'a, naa mú r'íi tita'ancuré'evi'iti í ta'ihuaamua'a. Jé'ecan mú huataújtemua'ave.

¹⁸ Yee ruijmua'ate'e yee pu Pablo ta jamuan u á'ume tej ti ye'uvé'emuaare tel'ijna í Jacobo. Majta í vaujsi, naími'i mú a'uun a'uté'uuca'a.

¹⁹ Aj pu'i Pablo hua'utateújte. Tí'iquí ayén tihua'utá'ixaa naíjmi'ica a'ij ti tí'it'ij huaríj a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íjna jime'e ti Dios jetze ruca'ané a'íin í Pablo, ayén Dios jetze te'araújca'anejca'a.

²⁰ Mat'íj ráanamujri'i, aj mú mi r'íi tiraatá'a í Dios. Mat'íj mi miyen tiraata'ixaa me'íjna í Pablo tijín:

—Casí'i, ta'ihuaara'a, a'iné a'íme í mej Israel jetze ajtémecan, mu'ití mú hui té'atzaahuat'e, majta, naími'i mú raxí'eve'e ti ja'ati ayén huárini a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í yu'uxari jetze a'íjna í Moisés teecan ti ra'uyú'uxaca'a.

²¹ Majta miyen tí'ixa pej nu'u tihua'amua'ate a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan, í mej majta seij chuéjra'a japua é'eche, mú'ee pej nu'u piyen tihua'amua'ate mej nu'u caí miyen rijca a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés, mej nu'u caí ra'antisíjchixí'i í hua'anavij í huá'ayaujmua'a, majta nu'u caí ra'ará'asten í taye'irá.

²² ¿A'iné tena'a tíjrini?, a'iné mat'íj ráamua'aree í teite pej yé uvé'ene, aj mú mi tiújseire'esin.

²³ Patá'aj piyen huárini a'ij tej timuaatá'ixaate'esin iteen. Muáacua mú yé muaaté'uu í teteca, í mej tí'it'ij jín te'ataújratziiri'i í Dios jemi.

²⁴ Patá'aj huá'anvi'itín pe'újna teyujta'a pej pi huá'ajejcuare'en huá'a jamuan, pajta tiu'unáachita í mej huá'ajijve'en. Aj pu hui xaa ri'iríista a'ame mej caújyaxi'in. Aj mú mi ramua'aréeren ti caí ayén ti'ayajna a'ij mej timuaatá'ixaa mú'eetzi, sino pajta pej mú'ee ra'ará'astejsin í yu'uxari.

²⁵ 'Majta í mej caí Israél jetze ajtème'ecan, tu'uri tihua'uta'íti'iri'i tej tiyen raaxí'epi'intare mej caí hua'ira'a cua'aca mej ráamuai'ivajtaca'a. A'í pu hui xaa ri'irí mej ráacua'ani í mej caí ráamuai'ivajtaca'a. Aru, camu nu'u majta xúure'e cua'aca, majta caí racua'aca í huá'ire'ara'an í mej racácu'a'imin. Majta caí tiú'ujxana'acira'a í teteca 'uuca jamuan í mej caí hua'atévi'itín, majta í 'uuca, mej nu'u caí seica anteána'axcan í teteca í mej caí huá'acina'ajmua'a pú'een.

Mej nu'u raatévi'i me'íjna í Pablo u teyujta'a

²⁶ Yee ruijmua'ate'e yee, Pablo pu hua'ajuví'iti a'ímej í teteca. Ajta huaújjejcuare huá'a jamuan. Aj pu i teyujta'a a'uteájrupi ti i hua'utá'ixaate'en í mej tí'aijta a'ujna matí'ij ra'antipúa'ajte'en í mej rujéjcuare'en, majta me'íjna jín miyen huárini mej tiú'umuai'ivejta, seij ajta seij.

²⁷ Tí'ij ari tímua'a antipúa'arijme'eca aráhua'apua xicaj jetze, seica í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'í mú raasej a'íjna í Pablo a'ujna teyujta'a. A'íme a'úu mú é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. Matí'ij raasej, nainjapua mú hua'utá'ixa í teite. Ca'aníjra'a mú hua'utá'a mej huataníniu'ucacu, matí'ijta mi raatévi'i.

²⁸ Muaajíjhuaca'a ca'anín jime'e. Miyen tíjín:

—Mú'een teteca mi sej hui Israél jetze ajtème'ecan, sataatávaire'e. A'ii pu hui a'ín pú'een í teáata'a ti nainjapua á'uche'ecan, tihua'amua'ate naíjmi'ica í teite mej nu'u mé rúurieni í taye'irá, majta mej nu'u caí ra'ará'asten a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, majta mej mi miyen a'ij pua'a tí'ixajta a'íjna jime'e í teyuu. Ajta a'ín, seij pu hui griegos uteárujte íyu teyujta'a, a'ij pu jín auté'itze í taye'irá jime'e.

²⁹ Ayee mú tiu'utaxájtaca'a, a'iné amuacá mú raasej me'íjna í Trófimo ti Éfeso é'eme'ecan. A'uu mú ya'usej chajta'a, jamuan a'íjna í Pablo. A'íj mú jín miyen tiu'umuá'aj ti a'uun ru'uteárujte a'ujna teyujta'a.

³⁰ Nainjapua í chajta'a, jeíhua mú ru'itziite'eca'a. Majta cure'eruaácheje'icaa. Matí'ij mi raatévi'i me'íjna í Pablo. Majta ru'irajánajraa á pua'acé a'ujna teyujta'a. Majta áliyen te'iteána á ti é'epueerta.

³¹ Mu'uri tén raajé'icatache'e me'íjna í Pablo. Tí'ij i ráamuareeri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca ayén tíjín mej nu'u nainjapua rú'itziite'e u chajta'a. Ajta a'íjna í xantaaru'u, ayé pu a'íjna te'entiújmua'areereca'a ti tihua'uta'ajte'en í xantaaru'u í mej seivi'ira'a ará'axca.

³² Aj pu i a'ín xantaaru'u ta'amuájca huá'ajsej í ruxantaaru'ustemua'a, ajta a'ímej í mej anxíte tí'aijta. Matí'ij mi u á'uju'un meruaachijmé'e a'u mej a'uté'uuca'a í teite. Majta me'ín í teite, matí'ij hua'usej me'íjna í xantaaru'u ta'amuájca jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, matí'ij mi raatapuá'ajtaca'a mej ratéva'ara'a í Pablo.

³³ Aj pu i ajteáxiireca'a í xantaaru'u ta'amuájca. Tí'ij i rajví'i a'íjna í Pablo. Aj pu i raata'ajjtaca'a mej ra'amuáj'ici'en hua'apuaca jime'e í cadeena. Aj pu i ayén tihua'uta'íhua'uri'i tíjín:

—¿A'ataani pírici? ¿Tí'itájni a'ij huáruu?

³⁴ Majta me'ín í teite, seica mú miyen seicié títetéjjjhuajmé'e, majta seica seicié. A'íj pu jín caí a'ij tiráamuareeri'i tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca a'íjna jime'e mej jeíhua téjjjhuajmé'e. Tí'ij i raata'ajjtaca'a mej ra'anján a'u mej e'iráati í xantaaru'u.

³⁵ A'iné jeíhua mú teite, majta ca'anéri jín ratáca'anihua'a me'íjna í Pablo, matí'ij mi me'ín í xantaaru'u huá'ajajni'iri'i. Matí'ij mi yá'uchuii me'íjna í Pablo, majta ra'antítuaa me'íjna escaleera jetze ti ajtiú'upu'u í chí'ij jetze.

³⁶ Majta me'ín teite í mej raatavén, ayée mú mauj títetéjijhuajmé'e tijín:
—Xá'ajajni'iri'i, ché'e huámi'ini.

Tí'ij nu'u Pablo rujapua huataniú

³⁷ Matí'ij ru'uteáruute'esime'eca me'íjna í Pablo a'u mej e'iráati í xantaaru'u, ti'iqui a'ín Pablo tiraata'íhua'uri'i a'íjna í xantaaru'u ta'amuájca tijín:

—¿Ni pecaí neetá'aca nej a'atzu timuaatá'ixaate'en?

Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ayée pu tiu'utaniú tijín:

—¿Ni mú'ee peraay'íiti í hua'aniuuca í griego?

³⁸ ¿Ni pecaí pe'ín pú'een í pej Egipto é'eme'ecan, í pej pauchén huá'tziite'eca'a í teite mej mi autéjhuii mej tiújne'usi'ite'en? ¿Ni pecaí mú'ee pe'ín pírici í pej huaja'uví'iti muáacua ví'ira'a mej tí'itecui'ica pe'újna a'u ti caí é'e tí'itíj?

³⁹ Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa tijín:

—Mí neajta, nee nu Israel jetze ajtémecan. A'uu nu é'eme'ecan a'ujna Tarso, chajta'ana ti jeíhua ruxe'eve'e a'uun ti huatacá'a u Cilicia. Jéihua nu muahuavii pej naatá'an nej tihua'utá'ixaate'en í teite.

⁴⁰ Aj pu i xaa raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en. Aj pu i Pablo huatéchaxi a'íjna escaleera jetze. Rumuájca'a pu jín hua'utá'ijmíjri'i mej caí ché'e téjijhuajme'en. Matí'ij caí ché'e e'ijtéruaasime'eca, aj pu i hua'aniuuca jín tihua'utá'ixaa í hebreo. Ayen tijín:

22

¹ —Ne'ihuaamua'a, seajta nevaújsimua'a, xáanamujri'i a'ij nej tejámuaatá'ixaate'esin inee jíme'en.

² Matí'ij ráanamujri'i ti ayén tihua'utá'ixaa hua'aniuuca jíme'e í hebreo, matí'ij mi huateápua'areca'a temua'a naa.

Ajta ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

³ —Nee nu hui Israel jetze ajtémecan. A'uu nu ja'unú'ihuaca'a a'ujna já'ahua'a Tarso a'úu ti huatacá'a u Cilicia. Aru, ayuu nu huavé'ese yú Jerusalén. Netihuánmua'ate ne'íjna jemi í Gamaliel, ti tejténamujraca'a í yu'uxari jetze ájca'i ti ímuá é'eme'ecan. Ayee nu hui nee tiú'uvai jemin í Dios nain jíme'e í nexí'evi'ira'a setíj mú'een ríci íjii.

⁴ Ja'anáj ímuá nu a'ij pua'a huá'aruurejca'a ne'ímej í mej té'atzaahuate'e a'íjna jíme'e í niuucari í mej jetzen huajú'ucua. Nehua'utavén ajta nena'a caí huá'ucuii. Neajta naíjmi'ica huavívi'i í teteca, neajta í mej 'uuca nej ni hua'iteáanan.

⁵ 'A'íjna ti tihua'áijte'e a'ímej í mej tí'ivaire'e teyujta'a, majta a'ímej í vaujsi, naími'i mú hui ramua'aree í mej yu'uxari naatapíj nej ni huaja'uvé'ejajpuan u Damasco í ta'ihuaamua'a í mej Israel jetze ajtémecan nej ni tiu'utátuiire'en. A'uu nu á'ume nej ni hua'uvívi'iran nu í mej té'atzaahuate'e, neajta u huája'arájajpua neyujna Jerusalén tej ti puaíjtzí hua'utá'an.

*Pablo pu tihua'a'ixaate'e a'íjna jíme'e ti a'ín tavástara'a ra'antíhua'u
(Hch. 9:1-19; 26:12-18)*

⁶ 'Netí'ij ni ne'uun aumé'ecaa juye jetze. Nu'uri tímua'a antenéesime'eca ne'újna Damasco a'atzaj cumu tacuarixpua. Ca'anacan pu hui taij huatátaaxi inee jemi. Júte'e pu e'icátatzave'e ca'anín jíme'e.

⁷ Netí'ij ni ca'anacan á e'erájve á chuaata'a. Neajta á'iyen ja'ati huánamujri'i ti ayén tinaatajé tijín: “Saulo, ¿a'iné 'een jín piyen a'ij pua'a neruure?”

⁸ 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'ataani pej pírici mú'ee, nevástara'a?” Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Nee nu nu'u hui a'ín pú'een Jesús nej Nazarét é'eme'ecan, nee nu a'ín pú'een í pej a'ij pua'a neruure.”

⁹ 'Majta me'ín í mej ne jamuan huajú'ucua, a'í mú majta raasej í taij, majta tiu'utátziin. Mí majta, camu ráanamujri'i í ja'ati ti naatajé.

10 'Netí'ij ni niyen tiraata'íhua'uri'i tijín: “¿A'iné ti'itíj neruuren, nevástara'a?”

'Ajta a'íñ tavástara'a, ayée pu hui tinaatá'ixaa tijín: “Ájchesi, aricu a'ujna u Damasco. A'uu mú muaatá'ixaate'esin nain a'ij pej ye'í huárini.”

11 'Neajta aracúuni'i na'araa í taij jime'e. A'íj mú jín me'íñ í mej ne jamuan huajú'ucaa, a'íñ mú nejaútuaa u Damasco.

12 'Seij pu a'uun a'utéveeca'a a'ujna ti ayén ántehuaa tijín Ananias. Nain pu jín ra'ará'aste í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze a'ij ti tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Moisés teecan. Rí'í mú tiraatajé naími'i í mej Israél jetze ajtémecan í mej a'uun é'echejca'a a'ujna Damasco.

13 Mu pu a'uvé'emej ti náamuaare a'íjna. Aa vejli'i pu ne jemi huatéechaxi. Aj pu i ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ne'íhuaara'a, Saulo, patá'aj atanéri puá'ara'ani.”

'Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj nu ni atáneerica'a na'araa.

14 Ajta ayén tinaatá'ixaa tijín: “Hua'aDioj í tavaújsimua'a teecan, a'íñ pu nu'u hui mua'avé'evi'iti mú'eetzi pej pí ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e, pajta rasejran a'íjna ti caí ja'anáj ti'itíj jín auteájturaa í Dios jemi, pajta ranamuajran a'ij ti ti'itíj ti'ixa.

15 Mú'ee pe á'uche'ecane'e pua'amé teite tzajta'a pe'íjna jetze me'ecan í tavástara'a. Mú'ee pe nu'u hui huá'a'ixaate'e pua'amé a'ij pej peri tiu'uséj, pajta í pej peri ráanamujri'i.

16 Ajta íjii, ¿ti'itáni pauj chu'eve'e? Ájchesi, é'e huá'amuai'ihuachi, pajta raatajéeven niuucajtze'en í tavástara'a ti ij a'íñ timuaatá'uuni'i í pej jín auteájturaa í Dios jemi.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa.

Pablo pu tihuá'a'ixaate'e ti Dios a'íjna jín ra'antíhua'u ti ij tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan

17 'Netí'ij ni neyun a'uvé'emej yú Jerusalén. Teyujta'a nu a'uteájrapi nej ni Dios jemi tiu'utáne'uuni'i. Neajta á'iyen tiú'umaaraca'a.

18 A'íj nu hui tavástara'a huasej, ti nu'u ayén tinaatá'ixaa tijín: “Ca'anacan, á'ura'a ayujna Jerusalén a'iné camu muá'antzaahuat'esin a'ij pej tihua'utá'ixaate'esin ineetzi jetze me'ecan.”

19 'Aj nu ni niyen tiraata'ixaa tijín: “Nevástara'a, a'íñ mú ramua'aree í nej á'uche'ecane'e hua'atéyujta'a á, neajta méyee, neajta hua'íteána í mej té'atzaahuat'e mú'eetzi jemi, neajta hua'utéevajxi.

20 Majta ramua'aree nej ne'uun a'utéveeca'a ne'újna matí'ij raajé'ica me'íjna í Esteban í ti tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jetze me'ecan. Nee nu hui tiu'utá'a ne'íjna jime'e mej raajé'ica. Neajta tiú'ucha'íí í tihuá'aciixu a'ímej í mej raajé'ica.”

21 'Mí ajta a'íñ tavástara'a, ayée pu tinaatá'ixaa tijín: “Aricu, a'iné nemuaata'íti imúa teite tzajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.” —Ayee pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

Ti nu'u a'íñ xantaaru'u ta'amuájca, a'íñ pu racha'íca

22 Maúche'e mú ráanamujri'i. Aj mú mi autéjhui mej huatejihuajra'ani. Miyen tijín:

—Xá'anvi'itichi setá'aj raajé'ica. Tena'ajtzí raata'aíjtache'e mej raajé'ica.

23 Jé'ecan mú téjjihuajmé'e. Majta tiú'ujciixu, júte'e mú tejá'uhua'anáa, majta chuej eiré'aratzi. Júte'e mú tejá'uhua'anáa.

24 Majta mauj téjjihuajmé'e, ajta a'íñ xantaaru'u ta'amuájca, a'íñ pu hua'uta'aíj mej ru'uteájtuaani u tété'e a'u mé'éche í xantaaru'u. Ajta tiu'uta'aíjtaca'a mej ra'iré'avajxi'ín, majta tiraa'íhua'uran me'íjna í Pablo mej mi ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen títetéjjihuajmé'e í teite.

25 Matí'ij mi ra'atéejí'icie mej mi ra'iré'avajxi'ín.

Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa í ti ti'itíjvee ti áa a'utéjvee ayén tijín:

—¿Ni ayén tejamuaatá'aca í á'amuaye'ira sej si na'iré'avajxi'in ineetzi i nej ne'uun Roma jetze e'ejtémecan? Mi majta caí xi miyen tiraaxi'epi'intare mej puaíjtzi naatá'an ineetzi.

²⁶ Ajta a'ñin ti anxíte tí'ajta, tí'ij ráanamujri'i a'ñina í Pablo, a'úu pu á'ume a'ñina jemi xantaaru'u í ta'amuájca. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné pena'a píjrini a'ñina jime'e í ja'ati? A'uu pu chajta'a é'eme'ecan Roma ti e'ejtémecan.

²⁷ Aj pu i a'ñin í xantaaru'u í ta'amuájca, á e'iré'ene í Pablo jemi. Tí'iquí ayén tiraata'íhua'uri'i tíjín:

—Naatá'ixaate'e. ¿Ni pe'uun é'eme'ecan chajta'a ti Roma e'ejtémecan?

Aj pu i Pablo ayén tiu'utaniú tíjín:

—Jee.

²⁸ Aj pu i a'ñin í xantaaru'u í ta'amuájca ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Jeíhua nu tiu'unájchitaca'a inee nej ni huatenromáanota.

Tí'ij i ayén Pablo tiraata'ixaa tíjín:

—Ni'i romano inee a'iné a'úu nu ja'unú'ihuaca'a.

²⁹ Majta me'ñin í mej raata'íhua'uri'i, aj mú mi avé'eci rujímua'a. Ajta a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, a'ñi pu miijmu tiu'utátziin tí'ij ráamua'areeri'i ti aiteújna a'ñina í Pablo, í ti a'uun Roma ajtémecan.

Tí'ij nu'u a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, a'ñi pu nu'u ya'ujáj huá'a jemi í jueesi

³⁰ Yee ruijmua'ate'e yee, ajta a'ñin xantaaru'u í ta'amuájca, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti ráamua'aree a'ij mej 'een jín miyen tí'ijxajtzi'i í Pablo a'ñime í mej Israel jetze ajtémecan. Tí'iquí ra'uxíjte. Ajta hua'uta'a'ij mej nu'u tiújseire'en a'imej í mej tí'ajta u teyujta'a, majta í jueesi. Aj pu 'i ya'ujáj a'ñina í Pablo. Tí'iquí huá'a jemi á ya'utuaa.

23

¹ Tí'ij i hua'useíj í Pablo a'imej í huá'a jueesi í mej e'etiújseire'eca'a. Tí'ij i ayén tihua'utá'ixaa tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, tíj na'a nej ché'e temuaísta, tíj na'a ti yú e'iré'ene nain nu jín te'ará'aste. Canu hui tí'itij jín auteájturaa í Dios jemi.

² Aj pu i a'ñin Ananias, í ti tihua'ajjte'e a'imej í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, a'ñi pu hua'uta'a'ij mej ra'ancájveeni.

³ Ajta a'ñin Pablo, ayén tiraata'ixaa tíjín:

—Dios pu mua'ancávejsin mú'eetzi, mi pej a'ij pua'a tí'itevij. Mú'ee pepu'u pemen huatáca pej pi na'uxíjte'en pe'íjna jetze i yu'uxari. Mi pajta, ayée pej te'uteáturaasin pe'íjna jime'e pej hua'uta'a'ij mej na'ancájveeni.

⁴ Majta me'ñin í mej me'uun e'eré'ete'ecaa, ayée mú tiraata'ixaa tíjín:

—¿A'iné pej pi piyen a'ij pua'a tí'ijree pemíjna í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi?

⁵ Ayee pu tihua'utá'ixaa í Pablo tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, canu ramua'areereca'a ja'ati ti pú'een. Mi ajta tzij a'ñin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e í Dios jemi. Ajta, ti pua'a néjmua'areere, canu niyen tiu'utaxáatache'e, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: “Capej a'ij pua'a tí'ijxajta pe'íjna ti tihua'ajjte'e í teite.”

⁶ Aj pu i ráamua'areeri'i í Pablo tíjín seica mú pú'eene'e í mej miyen huataújmua'a tíjín saduceos, majta seica miyen tíjín fariseos. Aj pu i ca'anín jime'e hua'utajé tíjín:

—Ne'ihuaamua'a, nee nu fariseo pírci. Huá'a jetze nu huanú'ihuaca'a a'imej í fariseos. Ijii tí'inexajtzi'i iyequí me'íjna jime'e nej rachú'eve'e a'ñina xicáara'an jetze matí'ij huatarún í mi'ichite.

7 Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi autéjhuii mej ti'ihuaúrihua'u a'íme í fariseos, majta a'íme í saduceos. A'íj pu jín caí ché'e huatári'iristareca'a mej ti'itij huaxí'epi'íntare'en matí'ij tiuújje seij ajta seij.

8 Majta me'ín í saduceos, ayée mú ti'ixa tijín: “Camu nu'u huatarújsin í mi'ichite.” Majta miyen tijín: “Camu nu'u seíre'e muá'aju'un í xiéjniu'ucare'ara'an mej tí'ivaire'e u ta japua, camu majta seíre'e muá'aju'un í huá'axiejniu'uca a'ímej í meri huácuii.”

Mi majta a'íme fariseos, nain mú jín té'atzaahuate'eca'a.

9 Jé'ecan mú jeíhua jíhuaca'a. Mu'uri jaítze'e jeíhua téjijhuajmé'e. Matí'ij mi seica huatéhuiixi. A'íi mú a'ín pú'een í mej tihua'amua'ate í yu'uxari jetze. Majta mú me'ín pírici í mej fariseos jetze ajtémecan. Aj mú mi miyen tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Amijna mi ja'ati, capu hui ti'itij a'ij huáruu. Ajta ti pua'a seij ari tiraata'ixaa í xiéjniu'ucari ti tí'ivaire'e ve'ecán jime'e u ta japua ti é'esejre'e, tiché'e caí jemin niuuca'an í Dios.

10 Jé'ecan mú jeíhua tiú'urixaate'ecaa. Mu'uri jaítze'e níniu'ucacuca'a. A'íj pu jín tiu'utátziin í xantaaru'u ti anxíte tí'ajta. Ajta ayén tiu'umuá'aj tijín temua'a mú hui tiraatéte'eneaxi'isin a'íjna í Pablo. A'íj pu jín hua'uta'aíj í xantaaru'u mej á'uju'un mej mi ru'irávi'itin ca'anéri jime'e, mej mi me'uun rá'anvi'itin a'u mé é'eche í xantaaru'u.

11 Seij tíca'ari tzajta'a pu a'ín tavástar'a huatasejre vejli'i a'íjna jemi í Pablo. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Uhuaté'aca'anechi mua'a tzajta'a. Ayájna patíj peri ne jemi tiu'utaniú íyen Jerusalén, ayée pej hui che'atá pena'a teja'utaxájta pe'újna Roma.

Mej nu'u miyen titehuaújxi'epi'íntari'iri'i mej raajé'ica í Pablo

12-13 Yee ruijmua'ate'e yee, seica í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej raajé'ica me'íjna í Pablo. Hua'apuate japuan cíj caj mú ará'axcaa í teteca. Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín: “Camu nu'u tí'icua'ani, ni camu majta ye'en ajta mena'a caí raajé'ica.”

14 A'uu mú á'uju'un a'ímej jemi í mej tí'ajta u teyujta'a, majta a'ímej jemi í hua'avaujsi. Ayee mú tihua'utá'ixaa tijín:

—Tu'uri hui tiyen tite'etáratziiri'i tej caí ché'e tiú'ucua'ani, ajta tena'a caí raajé'ica í Pablo. Aj tu hui ti tí'icua'ani, teajta ye'en.

15 Ijii, ayée xu huárini mú'een, majta í seica í jueesi, setá'aj raatáhuavii í xantaaru'u ta'amuájca ti ye'erávi'itin í Pablo, a'íjna jime'e sej si tiu'uta'íhua'u temua'a naa. Teajta iteen, tu'uri rí'í huatarúu tej raajé'ica matí'ij caí xi yé uvé'ene.

16 Mi ajta, pa'ari'i pu ti'inamuáaraca tí'ij ayén tihua'utá'ixaa. Aj pu 'i a'ín pa'ari'i a'uun á'ume a'u mej é'eche í xantaaru'u. Tí'ij i raatá'ixaa a'íjna í Pablo. A'ijna í pa'ari'i, a'íi pu rayauj cu'utzeáara'an í Pablo.

17 Tí'iquí a'ín Pablo seij huatajé í mej anxíte tí'ajta. Ayee pu tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj hui rá'anvi'itin í pa'ari'i a'íjna í ta'amuájca jemi í xantaaru'u. Tí'itij pu raatá'ixaate'esin.

18 Tí'iquí a'ín ti anxíte tí'ajta, ya'uví'iti í xantaaru'u jemi ta'amuájca. Tí'ij i ayén tiraata'ixaa tijín:

—A'ijna í Pablo ti aiteánami'i, ayée pu tinaata'aíj nej nu'u ye'erávi'itin íye mú'eetzi jemi ne'íjna í pa'ari'i. Tí'itij pu nu'u muaatá'ixaate'esin.

19 Ajta a'ín xantaaru'u ta'amuájca, ra'amuaví'lira í muájca'are'ara'an jetze. Tí'ij i ya'uví'iti 'á'ayee. Tí'ij i ayén tiraata'íhua'uri'i tijín:

—¿Tí'itájni péne'ixaate'emí'í?

20 Ayee pu tiraata'ixaa í pa'ari'i tijín:

—A'íme í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú te'ataújratziiri'i mej muaatáhuavii í Pablo, pej nu'u ruijmua'a rá'anvi'itin huá'a jemi í hua'ajueesi matá'aj nu'u rí'í tiráamua'aree.

²¹ 'Aru, capej huá'atzaahuat'e. Seica mú nu'u rachú'eve'e muá'aju'un me'újna juye jetze avítzi'i jime'e. Hua'apuate japuan cǐj caj mú ará'ase a'íime í teteca. Mer-aaxí'epi'intarej runiuuca jime'e mej nu'u caí ti'itij cua'ani, majta nu'u caí ye'en ajta mena'a nu'u caí raajé'ica. Mu'uri rí'i hua'úrjuu. Méjchu'eve'e mu'u mi pej raatá'an ti ayén huárini.

²² Aj pu i í xantaaru'u ta'amuájca raata'íteca'a í pa'ari'i ti á'ura'ani. Amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa tijín:

—Capej ja'ati ixaate'e a'ij pej tinaatá'ixaa.

Xantaaru'u pu a'íjna Pablo a'uví'iti a'íjna jemi í tajtuhuan ti ayén ántehuaa tijín Félix

²³ Aj pu i hua'apuaca huatajé í mej anxíte tí'ajta. Tí'ij i ayén tíhua'uta'aíj tijín:

—Huá'ajseire'en í xantaaru'u, a'achú cumu hua'apua ciento í mej ru'icán á'uju'un, majta huaícate japuan tamuáamuata'a mej avé'ete'ete, majta hua'apua ciento í mej chun tiu'í'isin. Setá'aj á'uju'un se'újna Cesarea íjii tíca'a a'atzaj aramuáacua jetze pu teuumé'eca í tíca'ari.

²⁴ Ajta hua'utá'ixa tijín:

—Seajta seíj té'esiirate'en í cahuaayu'u í Pablo ti japuan ave'ecaí a'umé. Setá'aj se'uun yeúutuaani í tajtuhuan jemi ti ayén ántehuaa tijín Félix. Caxu ja'ati tá'acare'en ti a'ij raruuráa.

²⁵ Ayee pu tiraata'íti'iri'i a'íjna í Félix tijín:

²⁶ “Claudio Lisias, í tajtuhuan ti jeíhua ruxe'eve'e. Ayee nu muateujte'e mú'ee Félix mi pej tajtuhuan jín ti'itéjvee, mi pej jeíhua axí'eve'e.

²⁷ A'ímej í mej Israél jetze ajtémecan, a'íi mú raatéevi'i me'íjna í tevi. Méje'icatache'e mú, aru nee nu a'uré'ene nehua'antívi'ití í nexantaaru'ustemua'a. Nee nu japuan huaniú a'iné neráamua'areeri'i ti a'íin romano pú'een.

²⁸ Neyauví'iti huá'a jemi í jueesi í mej tí'ixi'epi'intare'e a'iné néjmua'areerimi'ica'a a'ij mej 'een jín tí'ijxajtzi'i.

²⁹ “Netí'ij ni ráamua'areeri'i mej me'íjna jín tí'ijxajtzi'i me'íjna jime'e í ruye'irá. Capu ti'itij jín auteájturaa í mej jín raajé'ica nusu í mej jín ra'íteáanan a'íjna í ja'ati.

³⁰ Aru netí'ij ráamua'areeri'i mej seica í mej me'uun Israél jetze ajtémecan, a'íi mú nu'u te'ataújratziiri'i mej raajé'ica, netí'ij ni muaata'íti'iri'i ne'íjna í tevi. Neajta nu hua'uta'aíj í mej tí'ijxajtzi'i mej mú'eetzi huatá'ixaate'en í mej jín tí'ijxajtzi'i.” Aj pu 'i a'íjna huata'íti'iri'i í tajtuhuan.

³¹ Majta me'ín xantaaru'u, ayée mú ráaruu a'ij ti tihua'utá'ixaa í xantaaru'u ta'amuájca. Tíca'a mú ya'uví'iti me'íjna í Pablo. Matí'ij mi me'uun ya'uré'eneijte a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Antipatris.

³² Yee ruijmua'ate'e yee mú a'ucíj í mej ta'avé'ete'ete me'íjna Pablo jamuan. Majta í mej ru'icán huajú'ucaa, a'íi mú huaré'aci a'u mej é'leche í xantaaru'u.

³³ Matí'ij a'ucané me'újna Cesarea í mej avé'ete'ete, matí'ij mi raatátui me'íjna í yu'uxari, majta me'íjna í Pablo.

³⁴ Ajta a'íin í tajtuhuan tí'ij ra'ancuré'epi í yu'uxari, aj pu i ra'ujíjve. Ajta á'iyen a'íjna Pablo tiu'uta'íhua'uri'i ayén tijín:

—¿Ti'itáni chuéjra'a japua pé'eme'ecan?

Tí'ij i ráamua'areeri'i ti a'uun Cilicia é'eme'ecan.

³⁵ Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Aj nu muánamuajran matí'ij yé uvé'enen í mej ti'itij jín mú'eetzi jetze tí'ijpua'ajte'e.

Aj pu 'i raata'aíjtaca'a mej nu'u ráacha'íin í polisiiya a'ujna a'u ti Heródes e'irájca.

24

Tí'ij nu'u Pablo rusej rujapua huaniú a'íjna jemi í Félix

¹ Anxíj xicaj pu teuumé'eca, tí'ij a'ín í Ananias í ti tí'aijta u teyujta'a, a'í pu a'ucanéa a'ujna Cesarea a'ímej jamuan í hua'avaujsi, ajta seíj ti abogado píríci. Ayee pu ántehuaa a'íjna tíjn Tértulo. A'í mú ti'tíj jín jetzen te'ujpuá'ajte a'íjna í Pablo í tajtuhuan jemi.

² Matí'ij u ya'utajé í Pablo, aj pu i a'ín Tértulo a'utéjche ti tiraaxájtzi'i. Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Félix tíjn:

—Tu'uri hui jeíhua rí'i tí'itechéé naa taxiéehua pajta pauj mú'ee tí'ita'aijte'e. Jéihua pej rí'i tirájteuve é'e tzajta'a tetá'aj jaítze'e rí'i yee tí'itechéjme'eni.

³ Nain tu teri ancuré'a. A'íj tu jín naa titaatémua'ave nainjapua. Rí'i tu timuaatá'aca mú'ee Félix pej i'í tajtuhuan, pej jeíhua naa rí'i tí'iruure.

⁴ Aru tetá'aj caí mááj muá'itzee, ayée nu tí'imuahavii pej a'atzu huatá'an í ca'aníjra'a pej a'atzu táanamua tej timuaatá'ixaate'esin.

⁵ 'Ja'iné amíjna mi tevi, jeíhua tu'uri hui tirájteuri'iri'i ti tí'itziita íiyen chaanaca japua. Nain japua pu ca'anéjri hua'utá'a í teite í mej Israél jetze ajtémecan mej mi huaujné'usi'ite'en. A'í pu ajta antiújmua'aree a'ímej jime'e í mej rá'atzaahuatate'e me'íjna ti Nazarét é'eme'ecan.

⁶ Ajta a'í pu huataújtese ti raatéxíehuaata í teyuu. A'íj tu hui jín rajví'i. Ayee tu tí'ijxe'eve'eca'a tej puaíjtzi raatá'an a'íj ti té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze.

⁷ 'Ajta a'uun ti ta'amuájca, a'íjna í Lisias, a'í pu a'uun a'uteájrupi. Tí'ij i tá'ajajni'iri'í ca'anéri jime'e.

⁸ Ajta ayén titaatá'ixaa tíjn mej mú'etzi jemi a'uvé'uju'un í mej tí'ijxajtzi'i. Ti pua'a nu'u mú'ee aseíj petiraa'íhua'u, aj pej xaa ramua'aréeren ti ayén ti'ayajna nain í tej jín tí'itíj jín jetzen tí'ijpua'ajte'e. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Tértulo.

⁹ Majta me'ín í mej a'uté'uuca'a í mej Israél jetze ajtémecan, a'í mú majta naími'í miyen tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Ayee pu ti'ayajna.

¹⁰ Aj pu i a'ín tajtuhuan rumuájca'a jín tiraata'ixaa a'íjna í Pablo ayén tíjn:

—Patá'aj hui tiu'utaxáj.

Tí'ij i Pablo ayén tiu'utaxájtaca'a tíjn:

—Rí'i pu hui tinaatá'a nej huatánne'a inee, a'íné néjmua'aree tíjn juees pej píríci a'íjna chuéjra'a japua. Pepu'uri á'atee pej juees píríci.

¹¹ ¿A'íné tí'iri'iri pej ráamua'aree ti ayén ti'ayajna? Auchén pu tamuáamuata'a japuan hua'apua xicaj á'atee nej a'án a'ujnéj án Jerusalén nej ni rí'i tiraatá'an í Dios.

¹² 'Majta a'íme í mej tí'inexajtzi'i, matí'ij naateevi'i, canu hua'ajteá'axi'íca'a í teite a'ujna teyujta'a ti ve'ée tzajta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca mej huataníniu'ucacun a'ujna teyujta'a, ni canu neajta ca'aníjra'a hua'atá'aca ne'újna u chajta'a.

¹³ Amíme mi teite, camu majta a'íj tirájteusin í mej jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁴ 'Ayee nu'u xaa tí'imua'ixaate'e. Nee nu hui ravaire'e í Dios í mej raná'amiche'e í nevaújsimua'aci'i. Nee nu ravaire'e ne'íjna jime'e í ye'irá í mej jetzen huajú'ucaa. A'íjna jime'e í neye'irá, ayée mú ti'ixa amíme tíjn neseíj nu a'íj tirájteu. Mi neajta, canu. Nain nu hui ántzaahua a'íj ti ye'í té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze í ti te'anxívi, neajta nain a'achú mej caj ra'uyú'uxaca'a a'íme í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ 'Ayee nu hui neajta inee tirájxe'evi'ira'a í Dios jemi, matíj amíme ne'íjna jime'e mej huatarújsin í mí'ichite tzajta'a í mej meri huácuii, a'íme í mej rí'i tí'iteteitestaca'a, majta a'íme í mej a'íj pua'a titeetiújcha'íca.

¹⁶ Aj nu hui jín tí'itese'e nej niyen rí'éene'e mé né'uche'ecane'en í Dios jemi, neajta huá'a jemi í teite.

¹⁷ 'Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an nine'ira'a nej á'uche'ecan nej ni tumin hua'utá'an í neteítestemua'a, neajta tiu'utámua'ívejtán í Dios jemi.

¹⁸ Netí'ij ni u e'ehuánjejuare a'íj ti té'axa í taye'irá jime'e í yu'uxari jetze. Ayee nu rijcaa matí'ij seica taaseíj me'újna teyujta'a ti ve'ée.

19 'A'ñi mú me'ín pú'eene'e í mej me'uun é'eme'ecan a'uun ti huatacá'a a'ujna Asia. Camu jeíhua á é'te'testaca'a ineetzi jemi, camu majta rú'itziite'eca'a. Ti pua'a ti'itíj a'ij meté'umua'areere ineetzi jemi, miché'e me'ín yé ve'eré'enen mú'eetzi jemi mej mi me'íjna jín ne jetze te'ujpuá'ajte'en.

20 Na'ari caí, miché'e memín mi mej yé huaté'uu raataxáj ti'itíj í nej jín auteájturaa netí'ij ne'uun a'utéveeca'a huá'a jemi í huá'a jueesi.

21 'Tij caí hui a'ñi pú'een í ti'itíj í nej jín auteájturaa netí'ij u a'utéveeca'a huá'a jemi, netí'ij ni huajíhuaca'a niyen tijín: “Mú'een xu tí'inexajtzi'i íjii se'íjna jime'e í nej té'atzaahuat'e a'íjna jime'e mej nu'u majtáhua'a huatarújsin í mí'ichite.” —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo.

22 Tí'ij Félix ráanamujri'i, capu ra'aránajcheca'a ti raaxí'epi'intare'en. A'iné a'ñi pu rú'umua'areereca'a a'ij ti éene'e í hua'aye'ira í mej té'atzaahuat'e. Ayee pu ti-hua'utá'ixaa tijín:

—Che'e mi'i uvé'enen í xantaaru'u í ta'amuájca a'íjna í Lisias. Aj nu temua'a naa tí'ijmua'areeren a'íjna í sej jín tí'ijxajtzi'i mú'een.

23 Aj pu 'i Félix a'íjna huata'áj í xantaaru'u ti anxíte tí'aijta ti auj racha'íica a'íjna í Pablo. Ajta nu'u a'atzu raatá'an ti á'uche'ecane'en ruse'íj. Ajta mej ráamuaare í amiigustemua'ame'en, majta ti'itíj tiraatá'an ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í Félix, aj pu í á'uraa.

24 Tí'ij teuumé'eca a'achú pua'an xica, ajtaha'a pu uvé'ene a'íjna í Félix, ajta jamuan íra'ara'an ti ayén ántehuaa tijín Drusila. A'ñi pu Israel jetze ajtém'e'ecan. Tí'ij i raata'ájtaca'a í Pablo ti i a'ñin tiraata'íhua'u a'íjna jime'e ti pua'a ja'ati rá'atzaahuat'e a'íjna í Jesús, ti i'i Ciríistu'u.

25 Pablo pu ayén tiraata'ixaa ti ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén huárini í ti i'i xí'epi'ín jime'e naíjmi'ica jemi, ajta nu'u ti rí'í hua'utécha'íin. Pablo pu ajta ayén a'íjna tiu'utá'ixaa a'íjna í Félix ti Dios ayén puaíjtzi tihua'utá'asin a'íime í mej yen seijre'e íiyen í chaanaca japua. A'ij pu jín tiu'utátziin a'íjna í Félix. Aj pu i ayén tiraata'ixaa tijín:

—Patá'aj á'ura'ani íjii. Nemuaatájeevi hui neajtaha'a netí'ij huatáci'ipe. Aj nu ni muánamujran neajtaha'a.

26 Mi ajta a'ñin Félix ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti Pablo tumin raatá'an a'íjna jime'e ti raatátuaani. A'ij pu jín jeíhua pu raata'ájtaca'a ti tiu'uxáj jamuan.

27 Tí'ij teuumé'eca hua'apua nine'ira'a, tí'iqui Félix airájraa ti ti'itéveeca'a tajtuhuan jime'e. Tí'iquitá'i seij te'enteájrupi tajtuhuan jime'e. Ayee pu ántehuaaca'a tijín Porcio Festo. Ajta a'ñin í Félix, ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'éene'e huateáuran a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtém'e'ecan. A'ij pu jín caí raatátuaa í Pablo.

25

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a í Festo jemi

1 Aj pu 'i Festo a'uun a'ará'a a'ujna tí'ij te'enteárute tajtuhuan jime'e. Huaíca xicaj pu á'atee a'ujna Cesarea. Aj pu 'i a'ujnéj a'ájna Jerusalén.

2 Majta me'ín í mej tihua'áijte'e u teyujta'a, majta seica í mej Israel jetze ajtém'e'ecan í mej ve'ecán jín títetateí, a'ñi mú jemin a'uré'ene me'íjna í Festo. Matí'ij mi tiraaxájtzi'iri'i me'íjna í Pablo.

3 Jéihua mú rájhuaviiri'i ti'itíj ti huá'a jetze ruxe'eve'eca'a ti a'ñin Festo raata'ájta mej ya'uvé'evi'itín me'íjna í Pablo. Ayee mú tí'imua'ajca a'ímej mej raajé'ica á já'ahua'a, juye jetze.

4 Ajta ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Festo tijín:

—Aitenami'i a'íjna í Pablo a'ujna Cesarea. Neajta inee, a'úu nu a'umé'e na'ame ruijmua'a, na'ari aaruijmua'a.

⁵ Miché'e seica u á'uju'un ne jamuan í mej tí'ajta ve'ecán jime'e mej mi ráamua'aree ti pua'a a'ín Pablo auté'itze ti'itij jime'e, mej mi me'ín ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte'en. —Aye pu tihua'utá'ixaa.

⁶ Aye pu u é'etee a'achú cumu aráhuaica xicaj, na'ari tamuáamuata'a xicaj a'ájna Jerusalén. Aj pu i a'ucáane a'ujna Cesarea. Yee ruijmua'ate'e yee pu a'ujyeíjxi huá'a jamuan í jueesi. Aj pu i raata'aíjtaca'a mej nu'u ye'eráajan me'íjna í Pablo.

⁷ Tí'ij a'ín Pablo a'uteájrupi a'ujna, aj mú mi me'ín í mej Israel jetze ajtémecan, a'íime í mej me'uun e'eráaci u Jerusalén, a'íi mú ajteáxi'reca'a. Matí'ij mi jeíhua tiraaxájtzi'iri'í me'íjna jime'e ti a'ij pua'a een. Aru capu huatári'iristareca'a mej raataxáj ti pua'a ayén ti'ayajna nusu caí.

⁸ Aj pu i Pablo tiu'utaxájtaca'a tí'ij huateújnan. Ayeen tijín:

—Canu hui ti'itij jín auteájturaa jemin í huá'ayu'uxa í mej Israel jetze ajtémecan ni canu neajta ne'íjna jime'e í hua'ateyuu. Canu neajta ti'itij jín auteájturaa a'íjna jemi í ti tihua'ajte'e a'ímej í romanos. —Aye pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

⁹ Ajta a'ín í Festo, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'eca'a ti rí'í tiu'uteáturan a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan, tí'ij í ayén tiraata'íhua'uri'í tijín:

—¿Ni mua'aráanajche pej á'ura'ani pe'ánna Jerusalén neatá'aj ne'ájna ye'uxí'epi'intare'en mú'eetzi jime'e?

¹⁰ Pablo pu ayén tiu'utaniú tijín:

—Yee nu huatéjvee huá'a jemi i jueesi i mej hua'íca i mej ravaire'e í ti tihua'ajte'e í romanos. Aye pu hui tiraavíjte'e sej raaxí'epi'intare'en seyajna a'iné pepu'uri temua'a ramua'aree, canu ti'itij jín auteájturaa a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan.

¹¹ Ti pua'a xaa na'uteáturanche'e ti'itij jime'e ti hua'atá'aca mej naajé'ica, aj nu xaa áncanénche'e nej huámi'ini. Na'ari caí, ti pua'a hui caí ayén ti'ayajna a'ij mej meri tinaaxájtzi'iri'í, capu ja'ati huataújci'ipua ti neetzi tiu'utátuiire'en huá'a jemi. Némuahuavii ti a'ín raaxí'epi'intare'en a'íjna ti tihua'ajte'e í romanos.

¹² Ajta a'ín í Festo, a'ímej jamuan pu tiu'uxájtaca'a í mej tirá'ixaa. Aj pu i ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín:

—Mú'ee pe hui rájhua u ti a'ín raaxí'epi'intare'en í ti tihua'ajte'e í romanos, a'íjna jemi pe a'umé.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'utéveeca'a a'íjna jemi í Agripa

¹³ Teuumé'eca a'achú cumu hua'apua xicaj, hua'íca xicaj tí'ij seij a'uun a'ará'a a'ujna u Cesarea. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti rey jime'e ti'itéveeca'a. A'íi pu tihua'ajte'e a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Aye pu ántehuaaca'a tijín Agripa. A'ii pu ajta a'uun a'ará'a a'íjna ti yá'uvi'itin ti ayén ántehuaaca'a tijín Berenice. A'uu mú a'uvé'uju'un mej mi raatateújte'en me'íjna í Festo.

¹⁴⁻¹⁵ A'iné jeíhua mú u á'ateeri me'újna, Festo pu raatá'ixaa a'íjna í rey a'íjna jime'e í Pablo. Aye pu tiraata'ixaa tijín:

—A'íjna tí'ij hui Félix airájraa í ti jín ti'itéveeca'a, netí'ij ne'újna á'ucatii u Jerusalén, a'íime í mej tí'ajta huá'a teyujta'a, majta hua'avaujsi í mej Israel jetze ajtémecan, a'íi mú ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte me'íjna í Pablo. Majta á'iyen néjhuaviiri'í nej puaíjtzi raatá'an.

¹⁶ Aye nu tihua'utá'ixaa ne'íjna jime'e ti caí taatá'aca í hua'aye'ira í romanos tej tiyen puaíjtzi raatá'an í Ja'atij ti a'ín huámi'ini. Amuacaí pu ayén tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'ati tiu'uxáj huá'a jamuan í mej ti'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e ti rusej runiuuca jín huateújnan.

¹⁷ 'A'ij nu hui jín, matí'ij mú a'uvé'uju'un neetzi jemi, canu a'achú á'atee, sino yee ruijmua'ate'e yee nu a'ujyeíjxi huá'a jamuan í jueesi. Netí'ij ni raata'aíjtaca'a mej rá'anvi'itin í Pablo.

¹⁸ Majta me'ín í mej ti'itij jín jetzen te'ujpuá'ajte, matí'ij autéjhui mej tiu'utaxáj, camu me'íjna jín jetzen te'ujpuá'ajte a'ij nej tí'imua'ajca.

19 A'ii mu'u jín tiraaxájtzi'iri'i me'íjna jime'e í ruye'irá, ajta a'íjna í ja'ati teecan ti ayén ántehuaaca'a tijín Jesús. Mi ajta a'íin Pablo ayén ti'ixa tijín: “Aúche'e pu nu'u ruuri a'íjna í Jesús.”

20 'Ja'iné canu a'atzu rájteu a'ij nej ye'í huárini ne'íjna jime'e, netiraata'íhua'uri'i ne'íjna í Pablo ti pua'a u á'uye'imi'i a'á'anna Jerusalén mej mi ye'uxí'epi'íntare'en me'íjna jime'e.

21 Ti'iquí a'íin naatáhuaviiri'i ti a'íin hui raaxí'epi'íntare'en í ti tí'ita'aijte'e itejmi i tej romanos pú'een. Netí'ij ni raata'íteca'a ti aiteánami'íhua, ajta caí capu ri'iri nej raata'íte ne'íjna jemi í ti tí'ita'aijte'e.

22 Aj pu i a'íin Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—Na'aráanajche hui nej ráanamua inee ruséntacan.

Aj pu i ayén tiu'utaniú a'íjna í Festo tijín:

—Ruijmua'a pej hui ranamuajran.

23 Yee ruijmua'ate'e yee pu a'uun a'ará'a a'íjna í Agripa, ajta a'íjna í Berenice, ajta a'íjna í Festo. Jéihua mú á'ujtzaahuate'eca'a. Matí'ij mi me'uun a'uteájrupi huá'a jamuan í mej vivejme'en jín títetateí í xantaaru'u, majta í mej ye'eráaja me'íjna í Pablo.

24 Yee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Festo tijín:

—Agripa mi pej i'í rey, seajta mi sej yee huaté'uu ta jamuan, xaaseíj hui semíjna mi tevi. A'íime í mej Israel jetze ajtémecan í mej a'uun é'eche a'á'anna Jerusalén, majta í mej íiyen a'uchéjme ayujna Cesarea, naími'i mú naatáhuaviiri'i amijna jime'e i tevi. Ayee mú títetéjjhuajmé'e tijín: “Capu nu'u ché'e ayén tiraavíjte'e ti ruuri.”

25 'Ayee pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti caí tí'itij jín auté'itze ti hua'atá'aca mej raajé'ica. Ajta amijna, ayée pu tinaatáhuaviiri'i ti a'íin nu'u raaxí'epi'íntare'en a'íjna í ti tí'ita'aijte'e. Netí'ij ni niyen tiu'umuá'aj tijín niché'e raata'íte ne'újna u Roma.

26 'Ja'iné capu hui a'ij tiná'amitiejte'e a'ij nej ye'í tiraata'íte í nevástara'a, a'íjna ti tí'ita'aijte'e a'íjna jime'e i tevi, nee nu yee ravé'evi'iti mú'ejmi jemi, ne'íhuaamua'a, neajta mú'eetzi jemi, Agripa, mi pej i'í rey, patá'aj tiraá'íhua'u tí'ij huámua'areeri'íhua a'ij nej ye'í tiraata'íte.

27 Ayee pu'u, a'iné ayej ne'ase capu tí'itij vaire'e ti pua'a nej caí ra'uyú'uxan a'ij mej tí'itij jín jetzen tí'ijpua'ajte'e nej ni raata'íte. —Ayee pu tiraata'ixaa a'íjna í Festo.

26

Tí'ij nu'u Pablo rusej runiuuca jín huatéújna a'íjna jemi í rey, a'íjna ti i'í Agripa

1 Aj pu i Agripa ayén tiraata'ixaa a'íjna í Pablo tijín: —Nee nu muaatá'asin pej tiu'utaxáj mua'a niuuca jime'e.

Aj pu i Pablo ajmeíjca'ataca'a. Tí'ij i a'utéjche ti huatéújnan runiuuca jime'e.

2 Ayen tijín:

—Agripa mú'ee pej i'í rey, yee pu hui tiná'amitiejte'e ti temua'a naa tineetéva'iri nej yé huatéjvee mú'eetzi jemi nej ni huaténnan íjii i mej jín tí'inexajtzi'i í mej Israel jetze ajtémecan.

3 Naa pu ne'ase a'iné pepu'uri ramua'aree a'ij ti 'een í hua'aye'ira í mej Israel jetze ajtémecan, pajta ramua'aree í mej jime'en rújee. A'íj nu jín niyen tí'imuaahuavii pej náanamua temua'a naa.

A'ij ti tí'téchejca'a a'íjna í Pablo tí'ij caí xi huataújtuaa í tavástara'a jemi

4 'Naími'i í mej Israel jetze ajtémecan mu'uri hui ramua'aree a'ij nej yé tiu'utéveeca netí'ij pá'ari'istaca'a, ajta íjii nej neri vásta'a. Canu tí'itij a'ij huáruu a'ujna nej é'eche ni íiyecuí, canu neajta tí'itij a'ij ruure.

5 Mu'uri á'atee mej nemua'ate. Ti pua'a hua'aráanajche, í'iri'iri mej miyen tiu'utaxáj yee nain nu jín te'ara'aste'a í ye'irá í mej raaxí'epi'íntare í mej i'í fariseo. Jaítze'e pu hui muári'eri hua'aye'ira a'ímej í fariseo.

⁶ 'Mí majta, mu'uri u ne'aráajaj mej mi neetzi jetze te'ujpuá'ajte'en me'íjna jime'e nej rachú'eve'e ne'íjna ti Dios jín te'ataújratziiri'í í tavaújsimua'aci'í jemi.

⁷ 'Majta a'íime í tate'ítestemua'a í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú majta rachú'eve'e ajta na'a caí teja'uré'enen a'íjna xicáara'a jetze mat'íj huatarújsin huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'íj mú hui jín raná'amiche'e í Dios. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a mú ravaire'e. Ajta mú'ee, Agripa, pej i'í rey, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ijchu'eve'en ne'íjna, a'íj mú jín tí'inexajtzi'í.

⁸ ¿Ni tzaa caí rí'irí sej rá'antzaahuat'e'en ti Dios ajtahua'a hua'utá'asen í mej meri huácuui mej mi majtáhua'a huatarún?

Pablo pu nu'u a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'íme'í mej té'atzaahuat'e

⁹ 'Nee nu neajta jéjcuaimua niyen tí'imua'ajca ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej nain jín tihua'utá'íjmi í mej rá'atzaahuat'e me'íjna ti ayén ántehuaa tíjín Jesús ti Nazarét é'eme'ecan.

¹⁰ Neajta niyen huaríj a'ánna Jerusalén. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íí mú hui cuapée naatapíj í nej jín huatánci'ípua nej hua'iteáanan jeíhua í mej té'atzaahuat'e. Ajta, mat'íj huá'acuí'icare'e, nee nu neajta tiu'utá'a í ca'aníjra'a ne'íjna jime'e ti na'aránajcheca'a.

¹¹ 'Mu'ití nu hui puaijtzí hua'utá'a mej mi ra'antipuá'ajte'en í mej rá'atzaahuat'e, mej mi majta raatéxíeehuata me'íjna í Jesús. Ayee nu huá'aruurejca'a nainjapua hua'atéyujta'a, a'iné jeíhua nu huá'ajcha'ire'eca. A'u ti na'a nu huayé'ive mat'íj mena'a titeechéejme'ecaa nej ni a'ij pua'a huá'uruuren.

Pablo pu nu'u ajtahua'a tihua'a'ixaate'e í teite ti Jesús ru'irájtuaa (Hch. 9:1-19; 22:6-16)

¹² 'Ayee nu éeni'ici'e aumé'ecaa ne'újna Damasco. A'íime í mej tí'ajta teyujta'a, a'íí mú hui naata'íteca'a, majta naatá'a í nej jín niyen ríci.

¹³ 'Ayee nu tí'imua'ixaate'e, mú'ee pej i'í rey, a'úu nu aumé'eca juye jetze a'atzaj cumu tacuarixpua net'íj raaseíj ti a'icátaaxi u ta japua. Temua'a pu ne jetze tí'irájve í taij, ajta huá'a jetze í mej ne jamuan á'ujujhua'ane'e. Jaítze'e pu huatátaaxi caí í xicaj.

¹⁴ Tet'íj ti a'ítavátzi. Aj nu ni ja'atí huánamuajri'í ti á'a teja'utaxájtaca'a hua'aniyuca jime'e a'íime í mej Israel jetze ajtém'e'ecan tíjín: “Saulo, Saulo, ¿a'iné pej pi piyen a'ij pua'a neruure ineetzi? Mú'ee pe aseíj a'aa í puaijtzí.”

¹⁵ 'Net'íj ni niyen tiraata'íhua'uri'í tíjín: “¿A'ataani pej pú'een, nevástara'a?”

'Aj pu i ayén tiu'utaniú tíjín: “Nee nu nu'u ne'ín pú'een í Jesús, pej a'ij pua'a neruure.

¹⁶ Ajchesi. Huatéechaxi. Ayee nu 'een jín huataseíjre mú'ee'tzi jemi nej ni timua'íjcate'en ne'íjna jime'e pej naatévaire'e, pajta tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij pej peri tiu'uséij inee jemi, pajta piyen tihua'utá'ixaate'esin a'ij nej nauj éeni'ici'e timuaataseíjrate'esin.

¹⁷⁻¹⁸ “Nee nu nu'u á japua niuuni huá'a jemi í mej Israel jetze ajtém'e'ecan, neajta huá'a jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ijii nu hui muaata'ítí pej á'ura'ani a'íme'í jemi mej mi yaú'itíe muá'ara'ani, majta ráamua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, ti i caí ché'e a'íín tihua'ájte'e í Satanás sino Dios pu'u tihua'uta'aíjte'esin. Aj pu nu'u xaa Dios tihua'utá'uuni'ira. Ajta hua'utá'asin mej me'uun a'uté'e muá'ara'ani a'íme'í jamuan í ti Dios rí'í á tihuaja'utéhuui a'íjna jime'e í mej ná'antzaahua.” Ayee pu hui tinaatá'ixaa a'íjna í Jesús.

¹⁹ 'Ayee pu'u xaa, Agripa mú'ee pej i'í rey, nera'ará'aste ne'íjna u ta japua ti é'eseijre'e.

²⁰ Net'íj ni amuacáí tihua'utá'ixaa ne'íme'í í mej a'uun a'uchéjme a'ujna Damasco. Neajta a'íme'í jemi í mej me'uun Jerusalén é'eche. Neajta naijmi'ici'e tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Judea, a'úu nu tihua'utá'ixaa í teite, neajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Jeíhua nu hui hua'ujé mej mi seicié tiú'umu'a'ati í ru tzajta'a, mej mi majtáhua'a Dios jemi seíire'e muá'ara'ani, matá'aj majta miyen huárini mej mi seica ráamua'aree tíjín: “Mu'uri seicié tiu'umuá'aj.”

21 A'íj mú hui jín í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'íí mú naateevi'i a'ujna teyujta'a. Méneje'icacacuca'a, micu.

22-23 'Mí ajta, Dios pu naatévai jeíhua. A'íj nu jín caí xi huamí'i sino naúche'e nu hui tihuá'a'ixaate'e naíjmi'ica í teite, í mej tí'íríi, neajta í mej vaujsi. A'ii nu'u hua'utá'ixa a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ajta a'íjna í Moisés teecan. Ayeé mú tiu'utaxájtaca'a ti ayén éene'en riníche'en ti nu'u ayén rajpuaítzi á'ara'ani a'íin ti Dios án yá'ujra í ipuari jetze. Ajta nu'u tí'ij huamí'in, a'íí pu a'íin pú'eene'e a'ame í ti amuacaí huatarújsin í mí'ichíte tzajta'a. Ajta á'iyen a'íin nu'u tihuá'a'ixaate'en ti ari é'eseijre'e í ti jín Dios hua'utévai í teite í mej Israél jetze ajtème'ecan, ajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Pablo pu nu'u tí'itese'e a'ij ti ye'í tiraamuá'itín a'íjna í rey

24 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a í Pablo, aj pu i á'iyen huajíjhuaca'a a'íjna í Festo tijín:

—Pablo, pá'atimua'i mú'ee. Pá'atimua'i hui pe'íjna jíme'e pej jeíhua tihuá'amua'ate.

25 Ajta a'íin í Pablo, ayéé pu tiraata'ixaa tijín:

—Festo pej i'i tajtuhuan. Canu hui netímua'i. A'ijna jíme'e í nej neri tejamuá'ixaa nemua'atziira'a jetze pu huanéj ti rí'en, ajta ayén ti'ayajna.

26 Amí pu hui rey rú'umua'aree a'íjna jíme'e. A'íj pu jín í'írí'írí nej caí tí'itziíne'e netiu'utaxájamuan. Ayej ne'ase, capu ti'títj a'ij huaríj ti caí ráamuá'areeri'i, a'iné capu ti'títj a'ij huaríj avítzi'i jíme'e.

27 'Ari mú'ee, Agripa pej i'i rey, ¿ni pecaí rá'atzaahuat'e í mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan? Nee nu ramua'aree pej rá'atzaahuat'e.

28 Ajta Agripa ayén tiraata'ixaa tijín:

—¿Ni ayén timuá'amitiejte'e pej pe'íjna jín na'antimuá'itín nej neajta inee té'antzaahuat'en a'íjna jíme'e í niuucari ti caí tí'imuíí?

29 Ajta a'íin í Pablo ayén tiu'utaniú tijín:

—Ti pua'a c'ij na'a, na'ari ti pua'a jeíhua, ayéé nu hui tí'ijxe'eve'e í Dios jemi, pej mú'ee, majta naími'i mí seica í mej nenamua íjii, mej mí miyen tira'ará'asten me'íjna í Jesús netíj inee, í nej jíme'en neri puaíjtzí huatánne'a, sino mej caí miyen tirajpuaítzi muá'ara'ani netíj inee.

30 Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, tí'ij i huatéechaxi a'íjna í rey, ajta a'íjna í tajtuhuan, ajta a'íjna í Berenice; majta mú huatéhuiixi í mej e'eré'ete'ecaa huá'a jamuan.

31 Aj mú mí huiráaci rujímua'a mej mí tí'ihuaúrixaate'en me'íjna jíme'e. Majta miyen tíu'urixaate'ecaa tijín:

—Amijna mí teví, capu hui tí'itij a'ij huáruu í ti tí'itá'aca í mej jín raajé'ica. Capu ajta ayén tiraavíjte'e ti ayén aiteánami'íhua.

32 Ajta a'íin Agripa, a'íí pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Festo tijín:

—Ti pua'a a'íin caí ayén tí'ijhuauca ti a'íin raaxí'epi'intare'en í ti tí'ita'aijte'e, rí'írístaca'a pu tej ra'uxíjte'enche'e iteen.

27

Mej nu'u raata'íte me'íjna í Pablo a'ujna u Roma

1 Matí'ij raaxí'epi'intare mej hua'uta'íte a'ujna Italia, matí'ij mí tiu'utátui me'íjna í Pablo, majta í seica í mej námi'íhuaca'a seíj jemi í ti anxíte tí'aijta. Ayeé pu ántehuaaca'a a'íjna tijín Julio. A'íí pu tihuá'aijte'e í mej miyen ánte'arua tijín xan-taarú'ustemua'ame'en í ti tí'ita'aijte'e.

2 A'uu tu a'atéeci baarcu jetze a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adramitio. Ajta a'íin í baarcu, a'íí pu antamé'eniche'e után pújme'en ti ij a'uun a'ure'enéniche'e a'u mej

baarcu a'uté'uuve ti huatacá'a u Asia. Tetí'ij ti a'ucíj, seíj pu ajta á'uraa ta jamuan ti ayén ántehuaaca'a tijín Aristarco. A'uu pu é'eme'ecan a'ujna Tesalónica, a'ujna chajta'a ti a'uun huatacá'a a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Macedonia.

³ Yee ruijmua'ate'e yee, tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Sidón. Ajta a'ín í Julio, a'í pu rí'i tí'itevistaca'a a'íjna jemi í Pablo. A'í pu raatá'a ti huá'umuaare í ru'amiigustemua'a. Majta me'ín í amiigustemua'ame'en, rí'i mú naa tira'ancuré'evi'iti í Pablo.

⁴ A'uu tu tijtá ti antacíj. Tetí'ij ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, ta'úutata'a tu pújme'en ajcáane. A'ujna ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Chipre. A'uu tu pújme'en a'uré'erupi a'iné yéeme'en pu avé'eecacaa.

⁵ Tetí'ijta ti antacíj a'ájna vejli'i ti e'eve'e'ástime í jaj, a'uun ti huatacá'a a'ujna u Cilicia, ajta u Panfilia. Tetí'ijta ti te'uun antanéj a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Mira, ajta a'uun ti huatacá'a já'ahua'a Licia.

⁶ Ajta a'ín ti anxíte tí'ajta, seíj pu a'uun huáteu í baarcu ti Italia á'ume. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu a'ujna Alejandria. Aj pu a'ín taata'aíj tej atécíine te'íjna jetze.

⁷ A'íjna í baarcu, yee pu pua'an xicaj á'atee ti huaméj. Jé'ecan pu taatamuári'eriste. Xa'ichu'i tu á vejli'i a'uré'ene a'ujna ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Gnido. Aúche'e pu á e'evé'eecaca'a a'ujna. A'íj tu jín u jetze pújme'en ajcáane ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Creta. A'uu tu vejli'i a'uré'ene a'ujna já'ahua'a Salmón.

⁸ Tetí'ijta ti mú á'uju'un muári'eri jime'e a'ujna ti e'eve'e'ástime í jaj. Tetí'ijta ti te'uun antanéj ti baarcu a'utéche'eca ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Ti a'urí'en ti rí'irí ti irá'ujcheni. A'uu pu vejli'i pítejá'arici a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Lasea.

⁹⁻¹⁰ Tu'uri a'ateevi'i tej huajú'un. Pu'uri tiú'utziñni'ire'ecaa a'ujna a'u tej a'uju'ucaa, a'iné pu'uri vejli'i pí tí'irijca í ti jetzen ti huáseevi'i á'aye'i. A'íj pu jín ayén tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo, tijín:

—Mú'een teteca, ayée pu hui tiná'amitiejte'e ineetzi ti jé'ecan tiú'utziñni'ire'e a'ame, ti pua'a taajú'un. Teyá'ujisin i baarcu, teajta í ijca, ajta ayén tiu'utári'iristari tej hui á'uveti iteen.

¹¹ Ajta a'ín ti anxíte tí'ajta, jaítze'e pu rá'antzaahua a'íjna í ja'ati ti baarcu huajájsin, ajta a'íjna ti antiújmua'aree a'íjna u baarcu jime'e. Ajta a'íjna í niuucari í ti Pablo hua'utá'ixa, capu rá'antzaahua.

¹² Ajta a'ujna mej autéjhuii, capu naa hua'é'ene'e mej mi me'uun á'ateevi'in me'újna a'íjna xicá'ra'a jetze ti huácimuajra. A'íj mú jín mu'iití miyen tiu'umuá'aj mej á'ucíine me'újna mej mi me'uun e'ará'asti me'újna Fenice, tej ti a'atzu á'ateevi'in te'újna, baarcu ti a'utéche'eca. A'ujna Fenice, a'úu pu Creta e'ejtémecan. A'uu pu seijre'eca'a tíj na'a újtepua pújme'en, ajta ante pújme'en.

Tí'ij nu'u japuutzari hua'utá'aseca'a eeca jamuan á jaata'a

¹³ A'ujna, cíj pu ti'iré'e'écarej ye'icáa yénte pújme'en. Ayee mú tí'ixajtaca'a tijín rí'irí mej nu'u mauj huajú'un. Matí'ij mi a'ucíj. A'uu mú vejli'i e'ejtéene a'u ti e'eve'e'ástime í jaj, a'ujna u Creta.

¹⁴ Mi ajta, capu a'achú a'ateevi'i, ca'anín jín u a'utá'eecareca'a í jirí jetze. Ca'anín pu jín raataj'ítze í baarcu a'íjna ti yéntepua pújme'en a'iré'e'ecareca'a.

¹⁵ Jé'ecan pu yé'utajchá'raa í baarcu. Capu ché'e huatári'iristareca'a tej huajú'un í eeca tzajta'a. A'íj tu jín huatáta'a ti tá'antini í eeca.

¹⁶ Aj tu ti te'uun a'uré'ene ti e'eráahuachi, chuej ti cílieen, ti ayén téja'arájtehuuaa tijín Cauda. Capu ayén rí'i huápi'i tiú'eecaca'a a'ujna.

Ajta a'ín í baarcu ti cílieen jín seijre'e tej raajájsime'e, muári'eri tu jín ra'antítuaa í baarcu jetze ti ve'ée.

17 Matí'ij meri ra'antítuaa, aj mú mi raatacá'ane caujnari jime'e í baarcu ti ve'ée. Mu'uri tí'itziine'eca'a ti ari té'ejcachee í sej japua. Ayee pu téja'arájtehuaa a'ujna tijín La Sirte. A'ij mú jín ra'acájtuaa á jaata'a í ti'itij ti ij ra'anján í eeca.

18 Yee ruijmua'ate'e yee, aúche'e pu huá'eecaca'a temua'a, jeíhua. Matí'ij mi autéjhuii mej te'etéhua'axin á jaata'a í ijca mej tiú'utisime'e í baarcu jetze.

19 Huaíca xicaj tu á'atee tej te'eteehua'axi tamuájca'a jime'e nain ti tiú'utisime'ecaa í baarcu.

20 Jé'ecan tu á'atee tej caí a'atzu raaseíj í xicaj, teajta í xu'ura'ave. Ajta aúche'e pu a'ij pua'a hua'éene'ecaa. Temua'a pu tiú'eecaca'a, majta viiyeca'a. Tu'uri tiyen tí'imua'ajca tej teri muá'itiche'esin. Teajta tiyen tí'imua'ajca tej caí ché'e a'ij rini.

21 Ajta tu'uri a'ateevi'i tej caí ti'itij cua'acaa. Aj pu i huatéechaxi huá'a tzajta'a a'ijna í Pablo. Ayee pu tihua'utá'ixaa tijín:

—Mú'een teteca, sena'ajtzí ná'antzaahuate'enche'e. Sej caí e'eráci'ica'anche'e se'újna u Creta, catu tiyen teja'urieéniche'e í ijca.

22 Aru íjii, jeíhua nu hui á'amuahuvii sej uhuateújca'anen mi ru tzajta'a, a'iné capu ja'ati mi'ini mú'een. Tij teajta baarcu á'urieni. Capu amín ti'itij.

23 Tíca'a, sej pu hui huataseíjre inee jemi, sej ti ravaire'e í Dios í nej neajta ravaire'e inee, í ti ajta necha'ii.

24 Ayee pu tinaatá'ixaa tijín: “Pablo, capej nu'u tí'itziine'e. Ruxe'eve'e ti a'ín César raaxí'epi'intare'en í mej jín tí'imuaxájtzi'i. Ajta nu'u ruxí'evi'ira'a pu jín Dios raatá'a mej ruuri muá'ara'ani naími'i a'achú pua'amé mej huajú'un é'e jamuan.”

25 A'ij pu hui jín setá'aj uhuateújca'anen mi ru tzajta'a, mú'een, teteca. Nee nu xaa rá'atzaahuate'e í Dios. Ayee pu té'eme a'ij ti a'ín tinaatá'ixaa.

26 Mi ajta, aúche'e pu hui ruxe'eve'e tej te'uun e'ará'asti a'ujna já'ahua'a ti e'eráhuachi.

27 Teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj, tíca'a, aúche'e pu ráatajchijme'e í baarcu í eeca. A'ijna japua í jaj ti ayén téja'arájtehuaa tijín Adriático, tí'ij teja'uré'ene cumu a'atzaj já'ita'a tíca'a, a'íime í mej ramuari'e í baarcu, mu'uri ramua'areereca'a tej teri ratá'asijme'e a'u ti e'eráhuachi.

28 Matí'ij mi raaté'itíee caujnari jime'e a'achú ti auutí'i. Ayee pu autí'icaa a'achú cumu seité japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi meetro. Capu a'atzu a'ateevi'i, majtáhua'a raaté'itíee, pu'uri seité japuan aráhua'apua meetro autí'icaa.

29 Matí'ij mi muáacuaca atéehua'axi í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee cítzata'an í baarcu ti i sej jetze avá'ujnan. Metí'itziine'eca'a tej te'ejteátu'a í tetej jetze. Majta tí'itziine'eca'a, a'ij mú jín autéjhuii mej huatéjniuuni ajta na'a caí huatapuá'are.

30 Seica mú miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej huiráciine í baarcu jetze. A'íi mú miyen ruseíjrataca'a mej ra'atéhua'axin í tepúusti'i ti acaujtuáavijmee. Mi majta caí miyen huaríj. Meraacájtuaa mu'u í baarcu í ti cílieen jín seijre'e mej mi me'ijna jetze huateújvaire'en.

31 Aj pu i Pablo ayén tiraata'ixaa a'ijna anxíte ti tí'aijta, ajta í mej jamuan á'ujjhua'ane'e tijín:

—Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e mej yee huateáuran ta jamuan íiye baarcu jetze, na'ari caí, capu tí'itij a'ij tejámuaatévaire'esin.

32 A'ij mú jín me'ín xantaaru'u ra'antiveíjcheca'a í caujnari í ti jín a'ijtápi'ihuaca'a í baarcu ti cílieen jín seijre'e. Aj pu 'i atéjve á jaata'a.

33 Tí'ij ari tén tapuá'arijme'eca, Pablo pu ayén ca'aníjra'a tihua'utá'a í huá'a tzajta'a mej nu'u tí'icua'ani. Ayen tijín:

—Pu'uri á'atee tamuáamuata'a japuan muáacua xicaj sej siyen tí'ijchú'eve'e, seajta siyen tirajpuaíjtzi tujri jime'e, caxu mé'e tejé'ecua'a.

34 Nu'uri tejá'amua'ixaate'e sej a'atzu tiú'ucua'ani. Ayee pu hui tiú'ujxe'eve'e sej si caí huácu'ini, a'iné capu tí'itij a'ij á'amuaruuren.

³⁵ Tí'ij ayén tihua'utá'ixaa, aj pu 'i pan huiirá'i. Tí'ij i rí'i tiraatá'a í Dios jemi, mejseíraca'a í teite. Tí'ij i ra'antítaaraxi í pan, aj pu i a'utéjche ti ráacua'ani.

³⁶ Naími'i mú á'ujca'anejca'a. Matí'ij mi tiú'ucuaa majta a'íme.

³⁷ Ayee tu ará'axcaa a'achú cumu hua'apua ciento japuan huaícate japuan tamuáamuata'a japuan arájsevi tej aráte'ecaa í baarcu jetze.

³⁸ Matí'ij tiú'ucuaa a'achú ti hua'aránajcheca'a, matí'ij mi ra'ateájrie á jaata'a me'íjna í triigu ti ij caí ché'e tíjeteré í baarcu.

Tí'ij nu'u baarcu ateájrupi á jaata'a

³⁹ Tí'ij huateapuá'areca'a, camu ché'e huamuájtejsaa a'u ti pítejá'arici. Matí'ij mi raasej a'u ti é'erí'iri ti a'utéjcheni í baarcu, a'u ti huatáseaata'a. A'uu mú tí'ijxe'eve'eca'a mej ye'use'aráichejra'ani í baarcu í sej japua ti pua'a rí'iriistan.

⁴⁰ Matí'ij mi ra'antivejcheca'a í caujnari í mej jín ra'ijtápe í baarcu. Majta raatáxipi í ciyej mej jetzen huajú'un. Matí'ij mi raatáxjtaca'a me'íjna í caujnari í ti jín ajtatápi'ihuajme'ecaa í paala í mej jín raatéchaxijte'en í baarcu. Majta miyen huaríj, merajcá'ane í cíxuri í ta'acáavii í baarcu jetze á ti aúnee ti ij ra'anján eeca jime'e a'íjna í cíxuri. Matí'ij mi huataúra'a ti rá'antini a'íjna í baarcu.

⁴¹ Ajta catu raatá'aseca'a a'ájna a'u ti á'useaata'a a'ine sej jetze pu te'ejcáxi. Capu ché'e rí'iriistaca'a mej raatáru'uxante'en a'u ti aúnee. Ajta í cítzata'an u baarcu, pu'uri teená'achijme'ecaa a'íjna jime'e ti ra'ajtéeva'ara í jaj ca'anín jime'e.

⁴² Majta me'ín xantaaru'u, mehuá'acui'icuaa naíjmi'ica í mej aiteánami'ihuaca'a mej mi caí antajaún, ajta, mej mi caí á'uci'ica'an.

⁴³ Ajta a'ín anxíte ti tí'ajta, a'í pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a ti japuan huániuuni tí'ij ráavaire'en a'íjna í Pablo. Aj pu jín caí hua'utá'a í xantaaru'u mej huá'ucui'ini. Aj pu i ayén tihua'uta'aíj í mej raayí'tihua'a mej huatajaún mej nu'u anáaté'ee mua'atévatzin á jaata'a mej mi antajaún u jetze pújme'en a'u ti á'useaata'a.

⁴⁴ Majta nu'u seica ciyej japua huatajaún, majta seica ciyej japua ti ti'ipá'atza í baarcu jetze ajtaná'axi. A'uu mú naími'i a'ará'a u jetze pújme'en. Capu ja'ati aujámi.

28

Tí'ij Pablo a'uun a'utéveeca'a u Malta

¹ Tetí'ij teri te'uun e'eré'etei ti e'eráahuachi, naími'i tu ruuricaa. Capu seij huamí'i. Aj tu ti ráamua'areeri'i tíjín ayée pu téja'arájtehuua a'ájna ti e'eráahuachi tíjín Malta.

² Majta me'ín í mej a'uun é'eche, rí'i mú tí'iteteitestaca'a itejmi jemi. Matí'ij mi aúunai, aj mú mi taatajé tej ahuátapiste'en a'ine mevíiyecaa, ajta huáseeví'i.

³ Ajta a'ín Pablo, ciyej pu huaré'esej tí'ij ra'anajtuaa á tá'ataa. Aj pu i cu'ucu'u u airáane ti tiu'ujé'ica í taij jetze a'ine capu rá'aviicua'ireca'a ti pisti í taij. Tí'iquí Pablo tímu'iiri'i muájca'are'ara'an jetze.

⁴ Majta me'ín í mej a'uun é'eche, matí'ij raasej ti cu'ucu'u a'án cáviijcaa muájca'are'ara'an jetze í Pablo, ayée mú tiú'urixaate'ecaa tíjín:

—Cu xiee a'ín pú'een í ti tí'itecui'ica. Pu'uri xaa ráavai ti caí aujámi á jaata'a. Mi ajta, ayée pu hui tiraavijte'e í Dios jemi, ti caí raatá'asin ti ruuri á'ara'ani a'íjna í Pablo.

⁵ Tí'iquí a'ín Pablo, raatéeca'atzij í rumuájca'a. Aj pu i án tá'ataa huavátzi í cu'ucu'u. Capu tí'itíj a'ij ráaruu í Pablo.

⁶ Majta me'ín í teite, ayée mú tí'imujca tíjín pu'uri tén teájaasin. Majta seica miyen tíjín pu'uri tén mí'ini. Metí'ijchu'eve'eca'a a'atzaj ti tí'itíj a'ij raruuren.

A'atzu á'ateevi'ica, ajta a'íjna í Pablo, capu tí'itíj a'ij ráaruu. Aj mú mi seicié tiu'umuá'aj. Matí'ij mi miyen tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Amíjna, Dios pu hui pírici.

⁷ A'ujna vejli'i chuej ti a'utacá'a, ajta a'íjna í ja'ati í ti tajtuhuan pír'ici a'ujna ti e'eráhuachi, a'í pu ta'ancuré'evi'iti. Ajta, temua'a pu naa titaaxá'apuairi'i huaíca xicaj tzajta'a. Ayee pu ántehuaaca'a a'íjna tijín Publio.

⁸ Ajta a'íjn táatajra'an a'íjna í Publio, a'í pu tí'icui'ica'a. Jéihua pu pístacare'e, ajta a'achu'itaca'a. Tí'iquí Pablo ráamuaareca'a. Ajta raatáhuaviiri'í í Dios ti huarún. Aj pu i ra'avé'emuariej án mu'úutze'en. Tí'ij i huarúj.

⁹ Ayee pu'u huaríj, majta mú seica u a'uvé'uju'un í mej tí'icucui'í í mej a'uun é'eche. A'ímej pu ajta tiú'uhuaa.

¹⁰ Jé'ecan mú r'í'í titaatéjeje, majta nain mú títaatapuaíjve a'achú ti titá'aturaate'ecaa í tej jín á'uju'un. Tetí'ijta ti huátacate tej ti á'ucí'ne.

Tí'ij nu'u Pablo a'uun a'ará'a u Roma

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca máxcira'i, aj tu ti atéeci seíj jetze í baarcu ti ajta a'uun a'uteájturaa téjmi jamuan ajta tíj na'a caí ché'e tiú'ucimuajravi'icaa. A'uu pu é'eme'ecan a'íjna í baarcu u Alejandria í ti taajá'uti. Ajta, tí'itíj pu seijre'eca'a á ti aúnee í baarcu jetze. Tí'iti pu antítaaviihuajme'ecaa hua'apua ti ayén seijre'e tíj diosí í mej hua'apua, seij ti ayén ántehuaa tijín Cástor, ajta í seij tijín Pólux. Tetí'ijta ti te'uun a'ucíj tej ti te'uun u e'ará'asti, seíj jetze í chajta'a.

¹² Tetí'ij ti te'uun a'ará'a baarcu ti a'utéche'eca a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Siracusa. Huaíca xicaj tu á'atee te'újna.

¹³ Tetí'ij ti a'ucíj. Tetí'ij ti te'uun vejli'í ajtéene ti e'eve'e'ástime. A'uu tu ti a'ará'a te'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Regio.

Yee ruijmua'ate'e yee yénte pújme'en pu ve'etá'ecaca'a ca'anín jime'e. Teajta seíj jetze í xicaj, a'úu tu a'ará'a a'ujna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Puteoli.

¹⁴ A'uu tu huá'uteu seica í ta'ihuaamua'a. Matí'ij mi taatajé tej te'uun a'uteáturan huá'a jamuan sei itieeri. Ayee tu te'íjna jín huaríj, tetí'ij ti te'uun a'ará'a te'újna u Roma.

¹⁵ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a í mej me'uun é'eche, mu'uri ramua'areereca'a tej teri te'uun á'uju'un. A'íj mú jín huiráaci u chajta'a mej mi ta'antinájche. A'uu mú imuá e'eráaci me'újna chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín El Foro de Apio, ajta ti ayén téja'arájtehuaa tijín Ti huaíca chí'ij e'erá'ase a'u mej á'ujta'aruaijve'e.

Tí'ij Pablo hua'useíj, aj pu 'í r'í'í tiraatá'a í Dios, ajta jaítze'e ahuaújca'ane í ru tzajta'a.

¹⁶ Tetí'ij te'uun a'ará'a te'újna u Roma, a'í mú raatá'a ti Pablo ruseíj námi'ihua. Seíj pu'u racha'íca'a í xantaaru'u.

Tí'ij nu'u Pablo tihua'a'ixaate'e a'ujna u Roma

¹⁷ Teuumé'eca huaíca xicaj tzajta'a, aj pu i Pablo hua'utajé í mej tihua'a'ijte'e í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Matí'ij tiújseij, tí'iquí Pablo ayén tihua'utá'ixaa tijín:

—Ne'ihuaamua'a, canu hui tí'itíj a'ij huá'uruu a'ímej jemi í teite, canu neajta auté'itze a'íjna jime'e í taye'irá. Ayee nu éene'e, majtáhua'a mú naateevi'í me'újna Jerusalén, matí'ij mi a'íme hua'utátuii í romanos.

¹⁸ Metína'íhua'uri'í, majta miyen tí'ijxe'eve'eca'a mej naatátuaani a'iné canu tí'itíj a'ij huáruu ti ayén tiraavíjte'e mej me'íjna jín naajé'ica.

¹⁹ Canu tí'itíj jín tihua'axajtzi'iran í mej Israél jetze ajtéme'ecan inee. Mí majta, matí'ij huaújniuste, aj nu ni raatáhuaviiri'í ti a'íjn raax'í'epi'íntare'en a'íjna ti ayén ántehuaa tijín César.

²⁰ A'íj nu hui jín niyen tiraatáhuaviiri'í nej yé amuaatéeseij, neajta tejamuá'ixaate'en. A'íj nu jín amuáji'ici'í cadeena jime'e a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ijchú'eve'e í Dios matíj a'íme í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

²¹ Matí'ij mi miyen tiraata'ixaa tijín:

—Capu ja'ati mú titaja'utá'iti'iri'í mú'etzi jime'e a'ujna u Judea. Majta í ta'ihuaamua'a, í mej a'uun e'eráaci, capu ajta ja'ati tí'itíj jín tí'imuaxájtzi'í, ni capu ajta ja'ati titaatá'ixaa mú'etzi jime'e tí'itíj pej a'ij huáruu mé já'ahua'a.

²² 'Ajta itejmi, ta'aráanajche tej hui ráanamua a'ij pej ti'ixa mú'ee, a'iné naíjmi'ici'e pu a'ij pua'a namuajre'e a'íjna jime'e í ti jécua í niuucari pej tihua'ihuá'ixaa í teite. —Ayeé mú tiraata'ixaa me'íjna í Pablo.

²³ Mat'íj mi raaxí'epi'intare ja'anáj mej majtáhua'a tiújseire'esin mej mi majtáhua'a ráanamua me'íjna í Pablo. Mu'ití mú ajteáxiireca'a í teite a'u ti Pablo a'utéveeca'a. Tíj na'a aré'apua'a te'utéjche ajta chúmua'anímua, raatapuá'ajtac'a ti tihuaú'ixaa a'íjna jime'e ti Dios tí'ajta nainjapua íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. A'íjna í Pablo huá'atese'eca'a ti hua'utémuaitin mej mi rá'antzaahuat'en í Jesús. A'íjna í yu'uxari jetze pu tihua'utá'ixaate'eca'a a'ín ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ajta a'ín mej ra'uyú'uxaca'a í seica í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

²⁴ Seica mú rá'atzaahuat'e'eca'a a'ij ti Pablo tihua'a'ixaate'eca'a. Majta seica, camu a'atzu rá'atzaahuat'e'eca'a.

²⁵ Mat'íj mi caí a'ij tiu'utá'a. A'íj mu jín a'ucíjxi. Maúche'e mú seica ranamuá'araca'a a'ij ti Pablo tí'ixajtac'a. Tí'ij ra'antipuá'ajte, ayéé pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—A'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tzaahuati'ira'a pu hui jín tihua'utá'ixaa á'amuavaujsimua'aci'i tí'ij a'ín Isaías ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín:

²⁶ Aricu, huá'a tzajta'a a'ímej jemi í teitestemua'ame'en.

Patá'aj nu'u tihua'utá'ixaate'en yee mú'een xu ranamuaara xá'aju'un, aru caxu yaú'itiéé xá'aju'un.

Ja'ati pu nu'u xaa tejámuaatá'ixaate'esin a'íjna jime'e í niuucari, aru caxu ramua'aréeren a'ij ti huataújmu'a.

²⁷ Ayeé nu nu'u huá'aruuren a'iné mu'uri hua'uteáana í huá'axiejniu'uca jetze.

Majta nácuxa'i pú'een.

Yee mú cu xíee mecaí tanamuaj.

Camu nu'u majta atanéjne'e.

Canu xaa hua'utá'asin mej mé uunéjne'ere.

Canu neajta hua'utá'asin mej ráanamua a'íme mej mi yaú'itiéé muá'ara'ani í ru tzajta'a, mej mi caí yé vé'eju'un ineetzi jemi nej ni tihua'utá'uuni'i.

Ayeé a'íjna í Isaías í Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

²⁸ 'Setá'aj hui siyen ráamua'aree mú'een, íjii ti yú auumé, ti Dios ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, mej mi miyen che'atá mena'a tira'ancuré'an í ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti nu'u huá'a japua huatániuni. A'íí mú xaa ranamuajran, micu. —Ayeé pu tihua'utá'ixaa a'íjna í Pablo.

²⁹ Tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Pablo, aj mú mi a'ucíj í mej Israel jetze ajtéme'ecan. Mat'íj mi huiráaci á pua'acíé. Aj mú mi ti'itiúrixáate'ajraa rujímua'a.

³⁰ Ajta a'íjna í Pablo, a'úu pu á'atee hua'apua nine'ira'a a'ujna u chi'ita í mej huataújneij tzajta'a. A'íí pu hua'ancuré'evi'itijcicare'e naíjmi'ica í mej yé'emuaarecare'e.

³¹ Jéihua pu tihua'a'ixa'atehua'a a'íjna jime'e ti Dios nain jín antiújmua'aree íyen chaanaca japua, ajta u ta japua. Ajta tihua'amua'atehua'a a'íjna jime'e í tavástar'a, í Jesús ti Dios án yá'ujra í ipuari japua. Capu tí'itzi'ine'eca'a a'íjna í Pablo. Ajta capu ja'ati niu'ucami'ica'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Roma a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ A'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e í nej ravaire'e í Ciríistu'u ti i'í Jesús. A'í pu na'antíhuau ineetzi, i nej i'í Pablo nej ni ne'íjna jín te'ará'asten a'ij ti a'ín tinaa'íjca. Ayee pu een jín na'avé'ehuau huá'a tzajta'a í seica, nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios huá'a japua huániuuni.

² Jéjca imúá pu Dios ayén te'ataújratziiri'í ti ayén rí'í tihua'utá'an a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. A'íj mú jín miyen ra'utéyu'uxaca'a me'íjna jetze í yu'uxari ti yen téjmi jemi huateájturaa.

³ Ajta a'ín í niuucari, a'íj pu jíme'en raxa a'íjna ti i'í yaujra'an pú'een, ti ajta airáane a'íjna jetze í David teecan. Ayee pu teja'uré'ene a'íné a'í pu teáatacan huanú'ihuaca'a matj í seica.

⁴ Mí ajta a'ín í Dios, a'í pu á'iyen ayén ra'antíhua'u ti nain jín antiújmua'areere a'íjna jime'e ti a'íjna jetze arájca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'íjna ti ayén raatamuá'a tíjn niyauj pu yee pú'een. Dios pu ayén nain jín tira'íjca tí'íj a'ín a'itáara huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'í pu a'ín pú'een a'íjna í ja'ati ti ayén ántehuaa Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. A'í pu tavástar'a pú'een.

⁵ Ciríistu'u nu jetze ra'ancuré'a a'íjna ti jín í Dios rí'í tinaatá'a nej ni niyen jetzen me'ecan á'ura'ani huá'a tzajta'a í teite nej ni niyen hua'utá'inen mej mí ra'ará'astijre'en me'íjna í tavástar'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuate'en, naími'í í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

⁶ Seajta mú'een, mú'een xu seajta huá'a jetze ajtáme'ecan a'íme í teite, í ti Dios ajta amua'antíhua'u mú'ejmi sej si jetzen ajtáme'ecanta xá'ara'ani í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

⁷ A'íjna yu'uxari jetze nu niyen tejá'amuayu'use'e naíjmi'ica mí sej se'uun huachéjme se'újna u Roma, mú'een í ti Dios já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'antíhua'u sej si jemin seíre'e xá'ara'ani. Ché'e ayén teja'uré'enen ti a'ín í Dios, í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e me'ín rí'í tejamuaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

Pablo pu nu'u raxí'eve'e ti huaja'uvé'emuaare u Roma

⁸ Amuacaícan jime'e, ayée nu naíjmi'í rí'í tiratá'aca ne'íjna í Dios í nej ravaire'e ne'íjna jime'e sej siyen tirá'astijre'e í Dios. Jamuan í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ayée nu rí'í tiratá'aca, a'íné nain japua í chaanaca mu'uri ramua'aree sej siyen té'atzaahuate'e.

⁹⁻¹⁰ Ajta a'ín í Dios, í nej ravaire'e nain jín a'achú nej a'anca'anéecan jín niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu tirú'umua'aree nej ja'anáj ti na'a niyen amua'utamua'areeri'í net'íjta rahuavíraj ná'aye'í. Ayee nu tí'ijhuavii ti ayén neetá'acare'en í Dios nej ne'uun á'amuaaree ná'ara'ani ti pua'a ayén Dios tirá'aca'ane.

¹¹ Jéhua nu á'amuaaseijramí'í nej ni ca'aníjra'a amuaatá'an sej si se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si jaítze'e te'utáviicua'í.

¹² Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'e inee, tej ti tiyen che'atá tena'a ca'aníjra'a huatáta'an itejmi jemi, a'íjna jime'e tej taxí'ej té'atzaahuate'e taxí'evi'ira'a jime'e.

¹³ Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e, ne'íhuaamua'a, sej siyen ráamua'aree nej mu'ití niyen raaxí'epi'íntare nej ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi. Tíj na'a nej amuacaí niyen tiraaxí'epi'íntare nej niyen huárini, tíj na'a ti yú e'iré'ene, tí'itj pu naatá'ijmíjri'í nej ni caí ne'uun á'ume'en. Ayee nu tí'ijxe'eve'e'eca'a nej niyen che'atá nena'a tiraamuá'itín

mú'ejmi jime'e í nej jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ij nej neri tiraamuá'iti huá'a tzajta'a í seica í teite í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁴ Ayee nu neri ne'íjna jín te'atánratziiri'í í Dios jemi nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej raayí'iti hua'aniyuca a'íime í mej Grecia é'eme'ecan, nej ni neajta tihua'utá'ixaate'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. Capu amín a'ij ti pua'a jeíhua mé té'umua'aree nusu ti pua'a mecaí ti'itíj a'ij té'umua'aree, naúche'e nu niyen tihua'utá'ixaate'esin naíjmi'ica.

¹⁵ A'íj nu jín jeíhua a'anca'anéecan jín niyen raxí'eve'e nej neajta tejámuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios a'amua japua huániuuni, mú'een, mi sej Roma é'eche.

Ti té'evii'icua'í í niuucari

¹⁶ Capu netévi'iraste'e a'íjna í niuucari, sino a'íj nu jín rí'í tiratá'aca í Dios, a'iné í niuucari jetze pu me'ecan í muári'eri'ire'ara'an í Dios í ti jín huá'a japua huániuuni naíjmi'ica í mej ra'ará'astijre'esin, amuacaícan a'íime í mej Israel jetze ajtémecan, majta á'iyen a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹⁷ A'íjna í niuucari jetze pu ajta seijre'e a'ij ti huaríj í Dios mej mi me'ín teite miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mú xaa ne'u rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e, me'íjna jime'e mej meri té'atzaahuate'e. A'íj pu jín ayén té'eyu'usili í yu'uxari jetze tíjín: “A'íjna ti urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi í ru tzajta'a, a'íi pu ruurican huateáturaasin a'íjna jime'e ti aráu'jca'ane a'íjna jime'e ti té'atzaahuate'e.”

Naími'í mú á'atura í Dios jemi

¹⁸ Mí ajta, júte'e pu e'evé'eme'ecan a'íjna ti jéjre'e seijre'e ti rí'í huápi'í niu'ucami'í í Dios a'íjna jime'e a'ij mej rici í teite a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'íjna jime'e í mej meri mé rúurie í Dios, majta a'ij pua'a tihuá'ajcha'íi í ruxí'ej teite, majta miyen tihuá'ijmíi mej caí ché'e ranajche í Dios tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee mú 'een jín huá'aruure mej mi a'ij pua'a tí'tete'ítesta muá'ara'ani.

¹⁹ Ajta tíj na'a ti ayén í'iri'iri ti ja'atí ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti 'een í Dios, matíj mena'a pua'amé í teite miyen tirú'umua'aree í ru tzajta'a a'iné Dios pu ruse'íj ari hua'utase'íjrate.

²⁰ Tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, temua'a pu naa ayén tihuá'amitiejte'e á'aye'í a'íime a'íjna í tej caí rasise'í tají'í jime'e. A'íi pu xaa ayén tirá'amitiejte'e á'aye'í a'ij ti 'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios, ajta ti ayén huateáturan tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame, tíj na'a rusén jime'e, a'iné ayé'e pu 'een í Dios. Ayee pu tirá'amitiejte'e á'aye'í a'íjna jime'e ti Dios ari raatétaahuaca'a. A'íj pu jín, capu rí'iri'í ti ja'atí ayén jetzen seij té'ujpuaapua'are'en. A'íime mú rujímua'a miyen pú'een.

²¹ A'íi mú ramua'atejca'a í Dios. Majta raatéxieehuataca'a me'íjna jime'e mej caí ché'e ranajcheca'a me'íjna ti í'í Dios, camu majta rí'í tiraatá'acare'e. Mí majta a'íime, a'íj mú jetze ucájrupi mej me'íjna jetze tiú'umua'ati í mua'atzí'ira'a ti caí ti'itíj vaire'eca'a. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti ayén tihua'utámitiejte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

²² Matí'ij mauj miyen tí'ixajtaca'a tíjín teen tu yee rí'í metíteumuámua'aree, capu ayén te'irájraa. Jaítze'e mú caí mé uumuámua'aree muá'araa.

²³ Ayee pu tihuá'aruurejca'a asta mena'a caí raatapuá'ajtaca'a mej miyen rí'í tiraatá'an me'íjna í Dios ti caí ja'anáj mí'ini. Ayee mu'u seij huateánajcheca'a ti ayén seijre'e tíj tevi na'ari tíj pina'a nusu tíj ti'itíj ti muáacuaca ajta'íicajmee ca'ín ti'itíj ti á'usinuuren.

²⁴ A'íj pu jín Dios ayén mé hua'uhua'axi mej mi miyen ra'ará'astijre'en naíjmi'í tíj na'a ti a'ij pua'a 'een ti ayén tihuá'amitiejte'e í huá'a tzajta'a, ti'itíj ti na'a ti a'ij pua'a 'een í mej jín hua'újtemua'ave'en. A'íi mú majta miyen tí'ijri'irée muá'araa í ru jetze tíj na'a ti tiu'utévi'iraste'e.

²⁵ Ayee pu a'íjna jín tihuá'uruu a'iné a'íi mú ya'uhua'axi me'íjna ti jime'en raxa í Dios tzáahuati'ira'a jime'e mej mi ra'ará'astijre'en me'íjna ti hua'ítzi na'a pú'een. A'íi mú

miyen hua'uténajcheca'a, majta hua'utévai a'ímej ti Dios huá'utaahuaca'a. Camu ché'e mi ravaíre'ecu muá'araa me'íjna í Dios, í tej tiyen rí'í tiratá'aca tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

²⁶ A'íj pu jín Dios ayén hua'utá'a mej mi miyen ra'ará'astijre'en ti'itíj ti a'ij pua'a éene'ecan jín huiránineica í huá'a tzajta'a, tíj na'a ti tiu'utévi'iraste'e. Ajta a'íme í mej 'uuca í mej huá'a jetze ajtémecantaca'a, a'íí mú tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tite'enteújnaxca teteca jamuan a'ij ti a'ín Dios tihua'uteájtuaa. Ayee mu'u 'een jín huaríj mej mi miyen seicié huárini ti caí a'ín Dios ayén éeni'ici'e tihua'uteájtuaa.

²⁷ Majta a'íme í teteca, ayée mú che'atá mena'a tiratépuaapua'ajtehua'a mej miyen tihua'anteánaxcan í 'uuca a'ij ti tiraaxí'epi'íntare í Dios. Ayee mú éeni'ici'e huaríj me'íjna jíme'e mej ruxí'ej teteca jamuan huaújxana'acira'aten a'íjna jíme'e í ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a huiráninei. Ayee mú huaríj me'íjna jíme'e ti tiu'utévi'iraste'e í ruxí'ej teteca jamuan. A'íj pu jín pu'uri tihua'uci'í a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jíme'e í mej jeíhua huápi'í a'ij pua'a huaríj.

²⁸ Ajta, a'íné capu ayén tihua'amitiejte'eca'a ti ayén raavíjte'eca'a mej miyen ráamua'ati í Dios, a'íí pu ayén hua'utá'a mej miyen tiú'umua'ati a'ij mej tirájteu rujímua'a a'íjna jíme'e í rumua'atzíira'a. Ayee mu'u huaríj me'íjna jíme'e ti caí ti'itíj vaíre'e, ajta mej mi miyen tí'ijri'irée tíj na'a ti caí ayén tiraavíjte'e.

²⁹ Nain pu huá'a jemi seijre'e ti a'ij pua'a 'een. A'íj mú jín huaújxana'acira'ataca'a, majta a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Jé'ecan mú tí'inecua'atzeca'a. Jee xaa ne'u a'ij mú pua'a tí'iteteitestaca'a. A'íj mú jetze ucájrapi: a'íí mú ti'iteúra'ate'ecare'e í tí'á'ara'an í ruxí'ej tevi. Majta tí'itecuí'ica. Jéihua mú majta ruté'axi'íicaa. Majta rucuanamuajca'a rujímua'a. Majta mú a'ij pua'a huá'aruurejca'a í ru'ihuaamua'a. Jee xaa ne'u, ayée mú ríci. A'ij mú pua'a tiú'ujjepe'e.

³⁰ Hua'itzi mú jín tihua'a'ixaate'e í ruxí'ej teite, majta rájcha'íire'e í Dios. Majta ruxí'evi'ira'a jín hua'utéxieehuataca'a í ruxí'ej teite. Majta á'ujtzaahuate'e. Ayee mú ruseíjrataca'a mej nu'u huápi'í ruxe'eve'e. A'íj mú majta jetzen ucájrapi a'ij mej ye'í huárini mej mi a'ij pua'a tihua'utzejrajmua'an. Camu majta huá'astijre'e í ru'vaújsimua'a.

³¹ Camu a'atzu miyen tí'ijri'íre ti xí'epi'ín 'een seijre'e. Jéihua mú majta caí araúrate í mej jín te'ataújratziiri'í. Camu majta huá'axe'eve'e í rute'ítestemua'a. Camu a'atzu xaa ne'u hua'acu'uvé'e muá'aye'i í ruxí'ej teite.

³² Rumua'atzíira'a mú jín tirú'umua'aree a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'íntare ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tiráaci'iti ti huámi'íni a'íjna í ja'ati ti ayén tí'ijri'íre. Capu huá'a jetze ruxe'eve'e. Maúche'e mú miyen ríci. Majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a tí'ijri'íre'e muá'ara'ani.

2

Dios pu tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e í teite

¹ Pajta mú'ee, ja'atí pej píríci, ti pua'a piyen seij jetze tí'ijpua'ajte'e í a'axí'ej tevi ti'itíj jíme'e. Capu rí'irí pej piyen tiu'utaxáj yee capej a'ín pu'éene'e í pej jín piyen huaríj ti'itíj ti a'ij pua'a 'een. Mú'ee pej asej á jetze tí'á'apua'ajte'e pe'íjna jíme'e pej piyen che'atá pena'a ti'ití'á'acha'íí a'ij ti a'ín ti'ití'újcha'íí a'íjna í pej jetzen ti'itíj jín tí'ijpua'ajte'e.

² Teajta iteen, ayée tu ramua'aree ti a'ín Dios ayén tihua'uxíjte'en tzáahuati'ira'a jíme'e a'ímej í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íí.

³ ¿Ni qui ayén timuá'amitiejte'e ti caí Dios puaíjtzi muaatá'asin, mú'ee mi pej piyen che'atá pena'a a'ij pua'a ti'ití'á'acha'íí tíj ajta a'ín a'ij pua'a ti'ití'újcha'íí í pej jetzen tí'ijpua'ajte'e ti'itíj jíme'en?

⁴ ¿Ní qui mú'ee pej raatéxieehuataca'a pe'íjna í Dios ti jeíhua huápi'i rí'i timuaatá'aca, ti ajta mua'acu'uvée á'aye'i? Aúche'e pu té'eviicua'i mú'eetzi jime'e. ¿Ni caí ti'itíj mú'eetzi jetze tásiseiiri ti Dios ayén rí'i timuaatá'aca pej pi seicié tiú'umua'ati í jemin?

⁵ Mí pajta mú'ee, ¿a'iné pej pi peri ra'iteána í á'axiejniu'uca pej pi caí seicié tiú'umua'ati í Dios jemi? Ayee pej ramuá'itici ti a'ín Dios jeíhua huápi'i puaíjtzi muaatá'asin a'ájna xicájra'a jetze ti jetzen ayén huataseíjre'en á jéjre'e í Dios tí'ij nain jín tité'axijte'en tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ A'íi pu Dios nu'u ja'atí ayén tiu'utá'asin a'ij ti nu'u tiraavíjite'e seij ajta seij.

⁷ Majta seica, a'íi mú í mej miyen té'eviicua'i mej miyen rí'i titetiújcha'íi me'íjna jime'e mej miyen rahuauhuau ti Dios ayén rí'i tihua'utá'an, ti a'ín ajta ve'ecán jín tihua'uta'aíjite'en, ti ajta ayén tihua'utá'an mej mi ruurican huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e, ayée pu xaa ne'u tihuá'aci'iti mej ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ajta a'íime í mej rujímua'a mena'a rájteuve, majta caí á'ujca'ane mej miyen ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna, sino a'íi mu'u me'íjna jín ra'ará'astijre'e me'íjna ti huá'a tzajta'a huiiráninei ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tihuá'aci'iti ti Dios ayén hua'ajteá'axi'isin. A'ij pu pua'a tihua'utá'asin í puaíjtzi a'íjna jime'e ti niu'ucami'í.

⁹ Matíj mena'a pua'amé í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, jé'ecan pu hua'utamuarí'eriste'esin. Dios pu huápi'i puaíjtzi hua'utá'asin, amuacaí a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan, ajta á'yien a'íimej jemi í mej seij chuéjra'a japua huachéjme.

¹⁰ Majta a'íime, matíj mena'a pua'amé í mej rí'i titetiújcha'íi, Dios pu ayén rí'i tihua'utá'asin. A'íi pu ajta ve'ecán jín tihua'uta'aíjite'esin. Temua'a pu naa hua'anpuá'ajte'esin tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu xaa ne'u tihuá'aci'iti a'íimej í mej Israel jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ayee pu té'eme a'iné naími'i mú ruxí'ej 'een í Dios jemi.

¹² Matíj mena'a pua'amé í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée mú majta á'apua'aren. Mí ajta Dios pu caí huá'axijte'esin a'íjna jime'e í niuucari. Majta a'íime í mej ra'ancuré'a me'íjna í niuucari, ti pua'a miyen ti'itíj jín até'ítze'ara'an, matíj mena'a pua'amé, a'íjna í niuucari, a'íi pu xaa ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'esin.

¹³ Ayee pu'u, a'iné a'íime í mej urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi, camu miyen huateáturaasin me'íjna jime'e mej ranamua me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Camu xaa ne'u, sino ayée mú xaa urarí'ene'acan jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tirá'axa a'íjna í niuucari.

¹⁴ Jee xaa ne'u, a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej caí ja'anáj ra'ancuré'a í niuucari, ti pua'a miyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tí'ixa me'íjna jime'e mej a'ij tirájteu í ru tzajta'a, ayée pu a'íjna jín huataújmuua'a mej ru tzajta'a a'ij tirájteu me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁵ A'íi mú miyen tí'itaseijrate'e tíj na'a a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e í niuucari í mej jín tí'ajta. A'íi pu seijre'e í huá'a tzajta'a. Tzáahuati'ira'a pu jín hua'atá'aca mej xaa tirú'umua'aree a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee pu huá'a jetze tí'ipuaapua'ajte'e í huá'amua'atziira'a, ajta a'íi pu tihua'atá'uuni'iraca.

¹⁶ Ayee pu té'eme a'ij nej tejá'amua'ate. A'ájna xicájra'a jetze ti jetzen nain jín antiújmuua'areere a'ame a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, Dios pu raatá'asin ti a'ín Ciríistu'u huá'axijte'en í teteca tíj na'a í mej jín miyen tiú'uruu avíitzi jime'e.

A'íime í mej Israel jetze ajtémecan, ajta í niuucari ti Moisés raateájtuaa

¹⁷ Pajta mú'ee, tiché'e tiyen mú'eetzi jín tiu'utaxáj pej nu'u pe'íjna jetze ajtémecan í Israel, pajta rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, pajta piyen á'atzaahuat'e pe'íjna jime'e pej nu'u ranajche tzáahuati'ira'a jime'e í Dios.

18 ¿Ni qui ayén ti'ayajna, nusu peri ramua'aree a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e? ¿Ni pajta peri piyen raxí'epi'intare'e í ti í'ixi'epi'in pe'íjna jime'e pej temua'a naa tihuá'amua'ate pe'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta?

19 ¿Ni qui pajta piyen tí'imua'atze pej nu'u raay'íiti pej tihuá'umua'aten a'ímej í mej caí ja'anáj ti'ihuaújmu'a'ate? ¿Na'ari pej nu'u raay'íiti pej tihua'utaseíjrate'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti 'een í Dios?

20 ¿Ni qui piyen raay'íiti pej rí'i tihuá'umua'aten a'ímej í ti caí ayén tihuá'amitiejte'e a'ij ti tiraavíjte'e, nusu piyen raay'íiti pej tihuá'umua'aten a'ímej í mej caí xi huavaújse? ¿Ni qui ayén ti'ayajna pej piyen raay'íiti a'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'aijta, ti ajta ayén tzáahuati'ira'a jín té'eyu'usi'i? ¿Ni tzaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í niuucari pej pi nain jín rú'umua'areere?

21 Tí pua'a ayén ti'ayajna mú'etzi jemi, mi pej seica tiú'umua'aten, ¿a'iné 'een jime'e pecái piyen tiá'amua'ate ase'íj? Mí pej piyen tihuá'amua'ate mej nu'u caí tiu'unáhua'an, ¿ai qui piyen caí tí'inahua'aj mú'ee?

22 Ayee pej pajta tihuá'ixaate'e mej nu'u caí ruxána'acira'ate. ¿Ni qui mú'ee pecái axana'acira'ate? Mí ti caí mua'aráanajche mej huá'anajche í mej caí dios pú'een, ¿ni pecái piyen tí'inahua'aj huá'a teyujta'a tzajta'a?

23 Mú'ee pej ca'anéeri hua'atá'aca mej mi ratéxieehua í Dios a'íjna jime'e pej caí ra'ará'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Mí pajta mú'ee, mú'ee pej ahua'atzaahuate'e pe'íjna jime'e í niuucari.

24 A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i, tíjín: "A'ij mú pua'a tiya'use'íj í Dios a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mú'ejmi jime'e."

25 Tí pua'a piyen rá'astijre'e pe'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, aj pu xaa ayén timuaatévaire'esin mej mi ráamua'aree í teite pej pe'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Israel. Mí ajta, ti pua'a piyen tí'it'íj jín auteáturan pe'íjna jetze í niuucari, ayée mú muáruuren mat'íj hua'arujca a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

26 Ajta, ja'atí ti seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ti pua'a a'ín ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'aijta, ¿ni caí Dios ayén tiraatá'asin a'íjna í ja'atí ti ayén éene'en huateáturan a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan tíj í ja'ati ti ra'antisíjcheca'a í runavij? Jee xaa ne'u, ayée mú rici.

27 A'íjna í ja'ati ti caí ra'antisíjcheca'a í runavij ti ajta auj rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, a'í pu muá'axijte'en mú'etzi a'íjna jime'e pej até'it'izea'ara pe'íjna jemi í niuucari. Capu amín a'ij pej peri ra'ancuré'a pe'íjna í niuucari, pajta ra'antisíjcheca'a í á'anavij.

28 Tí pua'a ja'atí ayée na'a tí'ijri'ire mé jéjre'e, capu ayén huataújmu'a'a ti a'ín í ja'ati tzáahuati'ira'a jín Israel jetze ajtémecan. Capu xaa ne'u. Ajta a'ín í ja'ati ti ayén ra'antisíjcheca'a í runavij, capu ayée na'a tí'ivaire'e ti ij ayén seíre'e á'ara'ani mé jéjre'e í huá'ire'ara'an jetze.

29 Capu ayén ti'ayajna ti ja'atí tzáahuati'ira'a jín Israel jetze ajtémecan a'íjna jime'e ti a'ín te'ará'astijre mé jéjre'e seijre'e. A'í pu'u xaa ruxe'eve'e ti a'ín nain jín araúrasten í ru tzajta'a. Ajta, a'íjna í tí'it'í ti tí'ivaire'e ti ij ja'atí ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi, capu a'í na'a í mej miyen tí'ijri'ire í ruhuá'ira'a jime'e. Capu ajta a'í na'a p'írici í ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, sino a'í pu a'ín p'írici ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rí'i ráaruuren í ja'ati í tzajta'an. Ajta a'íjna í mej jín rí'i tiraatá'asin a'íjna í ja'ati, capu huá'a jemi a'iránineica í teite sino Dios pu jemi airánineica.

3

Cirístu'u pu tá'ari'ira í tej jín auteájturaa í Dios jemi

1 ¿Tí'itájni jín a'ij rá'amua'araj a'íjna í ja'ati ti Israel jetze ajtémecan? ¿Ni qui tí'it'íj a'ij tiraatéva'iri ti a'ín ra'antisíjcheca'a í runavij?

² Ayej xaa ne'u. Jéihua pu tira'ancuré'asin, ajta mu'iicáca pu jín raatéva'iri, a'íjna jime'e ti Dios amuacá raateájtuaa í runiuuca a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan.

³ Mí majta seica, camu miyen tira'ará'astijre. ¿A'iné huataújmua'a a'íjna í mej caí miyen tira'ará'astijre? ¿Ni qui miyen ra'uré'uuna me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í?

⁴ Camu a'atzu xaa ne'u. Ché'e ayén éene'en í Dios jemi ti a'íjn Dios rusej ayén tzáahuati'ira'a jín huateáturan tíj na'a rusén jime'e. Mí majta í teteca, ché'e ayén éene'en mej tí'ihua'itaca. Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Mej mi ráamua'aree ti ayén ti'ayajna

a'ij pej peri tiu'utaxájtaca'a,

pej pi tiu'utémua'itín pe'íjna jime'e

mat'íj me'ín muá'axijte'en.

⁵ Tí pua'a ayén seijre'e ti Dios ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa a'íjna jime'e tej caí rá'astijre'e iteen, ¿a'iné huataújmua'a am'íjna? ¿Ni qui tiyen tiu'utaxáj a'ij mej tí'ixaxa'a a'íme í mej caí ramua'ate í Dios? Ayee mú tíjín: “Capu nu'u xí'epi'ín ríci í Dios a'íjna jime'e ti a'íjn huataniú'ucan itejmi jemi.”

⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a a'íme, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti a'íjn Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

⁷ Rí'irí ti ja'atí ayén tiu'utaxáj yee: “¿A'iné 'een jime'e Dios ayén auj ná'axijte'en a'íjna jime'e í nej nu'u auteájturaa í jemin? Capu ayén tiraavíjte'e a'iné Dios pu jaítze'e tzáahuati'ira'a jín huateáturaasin a'íjna jime'e nej nu'u tí'ihua'itaca. Ajta jaítze'e mú miyen rí'í tiratá'aca í Dios me'íjna jime'e.”

⁸ Tí pua'a ayén ti'ayájnache'e a'ij ti ti'ixa a'íjna í ja'atí, ayée pu ajta rí'iríístaca'a tej tiyen tiu'utaxájtache'e tíjín: “Tiché'e nu'u tiyen a'ij pua'a tirájcha'íi ti ij ayén huateáturan í ti í'ixi'epi'ín.” Jee xaa ne'u, ayée mú seica ta jetze tí'ijpua'ajte'e tej nu'u tiyen tí'ixaxa'a. Mu'uri xaa ne'u miyen ra'antimuá'ití ti Dios ayén a'íjna jín huá'axijte'en. Naími'í tu auteájturaa í jemin.

⁹ ¿A'iné na'aquí? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti jaítze'e naa tí'itavaire'e itejmi i tej Israél jetze ajtémecan caí a'ímej? Capu xaa ne'u a'atzu, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a ti a'íjn í ti a'ij pua'a 'een, a'í pu ta'antimuá'ití tej ti a'uté'itzee í Dios jemi naíjmi'ica iteen i tej Israél jetze ajtémecan, majta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹⁰ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén urarí'ene'acan jín seijre'e.

Capu ja'atí.

¹¹ Capu nu'u mé'e ja'atí

ti yaú'itíe a'ij ti 'een í Dios jemi.

Capu nu'u mé'e ja'atí

ti ayén rahuauhuau ti ij raateánajche.

¹² Naími'í mú meri mé rúurie méjca'í.

Camu ché'e ti'itíj jín tí'ivaire'e í jemin.

Capu mé'e ja'atí

ti ayén rí'í ti'itíújcha'íi.

Capu ja'atí xaa ne'u.

¹³ A'ij pu pua'a namuajre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Runeanu mú jín tí'ihua'itaca

mej mi huá'ucuanamuan í ruxí'ej teite.

Ayee pu che'atá na'a tí'ivaire'e í niuucari

í mej jín tí'ixaxa'a

tíj ajta í huá'ave'eri ti je'ihuajé'ica,

a'íjna ti cu'ucu'u jetze 'aíjninei.

14 Jéihua mú a'ij pua'a tiú'ujjepe'e,
majta huápi'i jeíhua huá'ajaaxiejte'e í ruxí'ej teite.

15 Ca'anacan mú a'uruáachejye'i
mej mi seij huajé'ica mé já'ahua'a.

16 A'u ti na'a mej é'eciñej,
a'í mú a'ujca'anéecan jín raaté'uuna
tíj na'a ti a'uun tejé'eseijre'e.

Jéihua mú puaijtzi hua'atá'aca í ruxí'ej teite.

17 Capu ayén tihuá'amitiejte'e a'ij ti 'een
tí'ij Dios hua'utéjpu'a'ajte'en í teite mej mi ru'ihuaamua'atan temua'a naa.

18 Camu majta rá'atése'e í Dios.

Camu majta ratá'aca ti huá'a jemi seijre'e.

19 Teajta iteen, tu'uri tiyen ramua'aree a'ij ti ti'ixa í niuucari í mej jín tí'aijta. Ayee pu tihuá'ixaate'e a'ímej í mej jetzen ruxe'eve'e mej miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í niuucari. Ajta ayén huatétuihuaca'a mej mi huateáturan mej caí ché'e ti'itíj xajta naíjmi'i í teite me'íjna jime'e ti caí ché'e mé'e ti'itíj í mej ru jetze rujpuá'ajte'en. Ayee pu'u te'irájraa ti ij ayén ámitieere'e ti Dios huá'axijte'en naíjmi'ica í mej yen huachéjme í chaanaca japua a'íjna jime'e mej auteájturaa í jemin.

20 A'íj pu jín, capu ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íjn ja'atí ayén rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Mí teajta iteen, ayée tu 'een jín ramua'aree ti'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een te'íjna jime'e ti caí ri'irí tej nain jín ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari.

21 Ajta íjii, pu'uri ayén titaataseíjrate a'ij ti tí'iri'iri tej tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Tu'uri ramua'aree ti caí ayén che'atá na'a ti'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a tí'ita'ixaate'e a'íjna í niuucari, majta a'íjme í mej mejmí'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

22-23 Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'iti naíjmi'ica mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'asten me'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciriístu'u. Ayee pu che'atá na'a tihuá'aci'iti a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan, majta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné naími'i mú ruxí'ej 'een í Dios jemi. Naími'i mú majta auteájturaa í jemin. Ajta capu ja'atí ayén raayí'iti tí'ij ayén nain jín rí'i tiraatá'an í Dios.

24 Ajta pu Dios ruxí'evi'ira'a jín ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e ti a'íj pu ayén rí'i tihua'utá'a. Ayee pu 'een jín huá'a japua huaniú a'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Ciriístu'u ti ajta i'í Jesús.

25 Dios pu ayén raateájtuaa í Jesús huá'a tzajta'a a'íjme í mej yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua ti ij a'íjn ayén huataúra'an tíj muai'ivéjri í ti jín tiu'utanájchita a'íjna jime'e í mej té'echa'íca'a í Dios jemi. Ajta ti ij a'íjn hua'utéjpu'a'ajte'en í Dios jemi a'íjna jime'e mej rá'atzaahuate'e. Dios pu ayén huaríj ti ij ayén tihua'utaseíjrate'en ti caí a'íjn a'ij pua'a huaríj tí'ij a'íjn amuacaí tihua'utá'uuni'iri'i í mej jín auteájturaa í jemin. Capu a'ájna'imua puaijtzi hua'atá'acare'e.

26 A'íj pu ajta ayén huaríj mej mi me'ín í mej huáteite íjii miyen raaseíj ti a'íjn xí'epi'ín huaríj a'íjna jime'e ti ruseíj urarí'en. Ayee pu ajta huaríj mej mi ráamua'aree ti ajta xí'epi'ín rici a'íjna jime'e ti ayén tihuá'axi'epi'íntari'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, naíjmi'ica, a'achú mej pua'amé rá'astijre'e.

27 Tí pua'a ayén ti'ayajna, ¿ti'itájni jín tá'atzaahuate'e? Catu ti'itíj jime'e, a'iné capu ché'e ayén tiraavíjte'e. ¿Ti'itájni pírici í niuucari ti taatá'ijmíjra? ¿Ni qui a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Capu xaa ne'u a'íjn pú'een, sino a'íjna í niuucari í tej jín té'atzaahuate'e.

²⁸ Ayee pu xaa ti'ayajna, a'iné ayée pu titá'amtiejte'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin ja'atí té'atzaahuaté'e. Ajta capu ti'itíj jín raatéva'iri ti ayén ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²⁹⁻³⁰ Ajta a'íin í Dios, ¿ni qui ayée na'a pú'een huá'a Dios, í mej Israél jetze ajtémecan nusu ajta huá'a Dios pú'een a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan? Jee xaa ne'u, a'íi pu ajta huá'a Dios pú'een a'iné seij pu'u a'íin pú'een í Dios. A'íi pu huá'axijte'en a'íime í mej Israél jetze ajtémecan mej mi ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin me'íjna jime'e í mej té'atzaahuaté'e. A'íi pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin a'iné ayée mú che'atá mena'a té'atzaahuaté'e.

³¹ ¿Ni qui tiyen te'íjna jín ra'uré'uuna te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta te'íjna jime'e tej tiyen té'atzaahuaté'e? Catu xaa ne'u. Mí teajta iteen, teen tu te'íjna jín raanaíjmire'en.

4

Jíme'en a'íjna í Abraham

¹ ¿A'iné tena'a tiu'utaxájta te'íjna jime'e í tayaaxújci'i, a'íjna í Abraham teecan, í tej jetzen airáane? ¿A'iné tíraarí'ire a'íjna jemi í Dios?

² Ayej xaa ne'u ti'ayajna, ti pua'a a'íin Abraham ayén ri'éene'ecán jín huateáturanche'e í Dios jemi, a'íjna jime'e ti ayén ti'itíj jín te'ará'aste, aj pu xaa ri'iríista á'ame'enche'e ti a'íin rusej ahuaujtzahuaté'en. Mí ajta caí, capu a'atzu ri'iríistaca'a ti ayén huárini í Dios jemi.

³ Mí ajta, ayée pu té'axa í yu'uxari jetze tíjín: “Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios. A'íj pu jín, ayée pu Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íin ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa í jemin.” Ayee pu té'eyu'usi'i.

⁴ Niché'e seij huataxáj í niuucari. Tí pua'a ja'atí ti'itíj jín tí'imuari'e, ayée pu ruxe'eve'e mej tiraanájchite'en me'íjna jime'e ti a'íin tiu'umuáriej. Camu ti'itíj raatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e, sino ayée mú tí'ijnajchite'en a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ja'atí ayén raamuá'itín ti ayén urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti ayée na'a tiu'umuáriej ti'itíj jime'e. Mí ajta a'íin, ti pua'a ayén rá'antzaahuaté'en a'íjna ti tihuá'axi'epi'íntari'ire a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin, ti pua'a rá'antzaahuaté'en na'a a'íjna í ja'ati, Dios pu a'íjna jín tí'ijxi'epi'íntari'iran ti ij a'íin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

⁶ Ajta, ayée pu che'atá na'a ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í David teecan ti ayén té'axa ti nu'u Dios ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í ja'ati ti Dios ayén tiji'ijxi'epi'íntari'ire ti ij ayén a'íin ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu ajta nu'u jetzen ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí caí tiu'umuáriej ti'itíj jime'e ti xí'epi'ín 'een.

⁷ Ayen tíjín:

Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej

í ti Dios tihua'utá'uuni'iri'i
í mej jín auteájturaa í jemin.

Miché'e me'íjna jín huaújtemua'ave'en,
a'iné capu ché'e puaíjtzi hua'utá'asin.

⁸ Rí'i pu tiratá'aca a'íjna í ja'ati
ti Dios caí ayén jetzen ti'itíj jín te'ujpuá'ajte'en
ti a'íin ti'itíj jín auteájturaa í jemin.

⁹ Ajta a'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'atá'aca, ¿ni qui a'ímej na'a cí'iti í mej meri ra'antisíjcheca'a í runavij na'ari ajta ayén tihuá'aci'iti í seica í mej caí miyen ra'antisíjcheca'a í runavij? Ayee nu neri tejámuaatá'ixaa ne'íjna jime'e í Abraham teecan, ti Dios ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íin ri'éene'ecán jín huateájturaa í jemin, a'íjna jime'e ti a'íin Abraham ayén rá'antzaahua.

¹⁰ ¿A'anajni ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i í Dios? ¿Ni qui ayén ráaruu tí'ij Abraham caí xi ra'antisíjcheca'a í runavij? ¿Na'ari ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i tí'ij a'íin ayén ari ra'antisíjcheca'a? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu Dios ayén tiraaxí'epi'intari'iri'i tí'ij ari ra'antisíjcheca'a í runavij sino tí'ij caí xi ra'antisí'iche.

¹¹ Aj pu'i ayén raateájtuaa a'íjna í ye'irá mej mi miyen ra'antisíjche í runavij. Ajta ayén huataujmuajcaa a'íjna í ye'irá ti a'íin Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, a'íjna jime'e tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij, a'íi pu rá'antzaahuatae í Dios.

A'íj pu jín, a'ii pu a'íin pú'een í huá'ahuaacixa'a naíjmi'i a'íime í mej caí ra'antisí'iche í runavij, í mej majta té'atzaahuatae'e. A'íj pu jín Dios ayén che'atá na'a tihuá'axi'epi'intari'ire mej mi miyen che'atá mena'a ri'éene'ecán jín huateájturan í Dios jemi tíj a'íjna í huá'ayaaxujci'i.

¹² Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ajta huá'ahuaacixa'a pú'een í mej ra'antisí'iche í runavij. Majta a'íime, camu miyen mena'a ra'antisí'iche í runavij, sino a'íi mú majta miyen éene'e rí'i titetiújcha'íi tíj ajta a'íjna í Abraham teecan rí'i tí'itiújcha'íica'a, a'íjna ti tahuáacixa'a pú'een, ti ajta té'atzaahuatae'eca'a tí'ij caí xi ra'antisí'iche í runavij.

I ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'íi pu raanaíjmire a'íjna jime'e tej rá'antzaahua

¹³ Ajta pu Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham, ajta a'íimej jemi í mej jetzen airáne ti nu'u ayén tiráaci'iti nain ti seijre'e íyen chaanaca japua. Capu Dios ayén te'ataújratziiri'i, a'íjna jime'e ti a'íin Abraham ayén rá'astijre'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Capu xaa ne'u, sino ayée pu 'een jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti a'íin Abraham teecan ayén ri'éene'ecán jín huateájturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuatae'eca'a.

¹⁴⁻¹⁵ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ayén tihuá'uci'iti a'íimej í mej rá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ché'e ayén ruxe'leve'e ti ja'atí ayén té'antzaahuatae'en, ajta capu ché'e tí'itíj vaire'e í ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Puaíjtzi pu hua'atá'aca a'íjna jime'e ti caí rí'irí ti ja'atí nain jín ra'ará'astijre'en a'íjna í niuucari. Mí ajta, camu tí'itíj jín auteájturan ti pua'a caí seijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta.

¹⁶ A'íj pu jín, a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ayén tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej miyen té'atzaahuatae'e ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti Dios ruxí'evi'ira'a jín rí'i tihua'utá'an, ajta ti ayén tzáahuati'ira'a jín tihuá'aci'iti naíjmi'ica a'íimej í mej me'íjna jetze airáne í Abraham teecan. Naíjmi'ica pu tí'ici'iti amuacaícan a'íime í mej ra'antisíjcheca'a í runavij, ajta a'íime í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuatae'e tíj a'íjna í Abraham teecan. A'íi pu a'íin pú'een í tahuáacixa'a, naíjmi'ica a'achú tej pua'amé.

¹⁷ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee nu neri timuaaxí'epi'intari'iri'i mú'eetzi. Mu'ití mú teite mú'eetzi jetze a'iránejsin.” A'íj pu jín, ayée pu tirá'amitiejte'e í Dios, ti a'íin Abraham teecan a'íin pu'éene'e já'araa í tahuáacixa'a. Abraham pu ayén rá'antzaahua a'íjna í Dios ti raayí'iti ti ajtahua'a hua'utátisten í huá'axiejniu'uca a'íimej í mej meri huácuui. Ajta a'íjna í ti caí xi tí'iseijre'e, Dios pu runiuuca jín ayén tí'ixaxa'a tí'ij ajta ayén te'irájra'ani.

¹⁸ Ajta a'íin í Abraham, tí'ij ayén tirá'amitiejte'eca'a ti caí ché'e a'ij tí'iri'iristaca'a ti típe'eri á'ara'ani, mi ajta, ayée pu té'antzaahua mej miyen mu'ití jetzen tite'iránejsin í teite a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i í jemin. Ayen tíjín: “Ayee mú pua'amé muá'aju'u a'íime í mej mú'eetzi jetze a'iránejsin matíj xu'ura'ave pua'an.”

¹⁹ Pu'uri rájcha'íica'a a'íjna a'achú cumu anxíte nine'ira'a a'íjna í Abraham. A'íj pu jín ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ari á'apua'aren í rutevij jetze. Ayee pu che'atá na'a tí'imua'ajca a'íjna í ru'íj jime'e, a'íjna í Sara, ti caí ché'e rí'iríistaca'a ti tiyaúj á'ara'ani.

²⁰ Capu amín a'ij. Capu raatéxiehhuataca'a ti rá'antzaahuatae'en. Jé'ecan pu ra'utámua'areeri'i a'ij ti te'ataújratziiri'i í Dios. A'íj pu jín, huateújca'ane í ru tzajta'a ti ij jaítze'e ayén té'antzaahuatae'en. Ajta, a'íi pu rí'i tiraatá'a í Dios.

²¹ Ayee pu nain jín tirá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén raayí'iti ti ayén huárini í ru-muári'eri'ire'ara'an jime'e a'ij ti a'íin ari te'ataújratziiri'i.

²² A'íj pu jín ayén Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'i ti a'ín Abraham rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

²³⁻²⁴ Ajta a'íjna í niuucari ti jíme'en ayén Dios tiraaxí'epi'íntari'iri'i, capu ayén té'eyu'usi'ihuaca'a ti ij ayée na'a tiráaci'iti a'íjna sino ayée pu ajta tí'itaci'iti itejmi. Dios pu ayén che'atá na'a titaaxí'epi'íntari'iri'i itejmi tej ti teajta rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee pu ajta tí'itaci'iti itejmi, i tej rá'atzaahuate'e a'íjna ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í Jesús ti ajta a'ín pú'een í tavástarara'a.

²⁵ A'íj pu ayén huataújtuii ti i huám'íni ta jetze me'ecan, ti ij a'ín tiu'unájchitaca'a ta jíme'en í tej té'echa'íca'a te'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Aj pu'í Dios a'íjna jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

5

Capu ché'e taci'iti itejmi í puaíjtzi

¹ Ayee pu ti'ayajna. Tu'uri rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e í tej té'atzaahuate'e. Ajta a'ín í tavástarara'a, a'íjna Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'íj pu ayén ta'anpuá'ajte í Dios jemi.

² Pu'uri xaa ne'u rí'irí tej tiyen huataseíjre'en jemin ti ij íjii, a'íj rí'í titaatá'an. Ayee tu éeni'ici'e seijre'e ti a'íj rí'í titaatá'a. Teajta tiyen te'íjna jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e tej teuj rachú'eve'e a'ájna xicáara'an í tej jetzen seijre'e tá'ara'ani te'íjna jamuan í Dios ti ayén rí'í huápi'í naa seijre'e mej mi me'íjna jín rí'í naa tira'utaseíj í teite.

³ Capu a'íj na'a, sino teajta te'íjna jín tiyen tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej jín rajpuaíjtzi, a'iné ayée tu tí'ijmua'aree tej tiyen raayí'iti tej te'utáviicua'í te'íjna jime'e tej ti'itíj jín tirajpuaíjtzica'a.

⁴ Ajta, ti pua'a tiyen raayí'iti tej tiyen te'utáviicua'í, teajta tu teri tiu'utéemua'iti í Dios jemi. Tí pua'a teajta tiyen tiu'utéemua'itin, aj pu xaa ayén í'iri'iri tej tiyen raachú'eve'en tej ti te'uun a'uteáturan í Dios jemi.

⁵ Capu ja'anáj taatatévi'iraste'esin tej tiyen raachú'eve'en a'iné jeíhua pu ca'aníjra'a taatá'a í Dios í tazajta'a a'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta Dios ayén tíya'uta'íteca'a í ruxíejni'uca tí'ij téjmi jemi huateáturan.

⁶ Catu a'atzu a'íj té'eviicua'iraca'a tí'ij a'ájna teja'uré'ene a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén tiraaxí'epi'íntare ti a'ín Ciríistu'u huá'a jetze me'ecan huám'íni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁷ A'ájna'imua pu ayén tí'irini ti ja'atí ayén huataúra'an ti huám'íni seij jetze me'ecan ti rí'í tí'itevij. Jee xaa ne'u, camu mu'íi í mej miyen huataúra'an mej mi seij jetzen me'ecan huacui'ini. Capu amín a'íj ti pua'a a'ín ja'atí jé'ecan huápi'í rí'í tí'itevij.

⁸ Mí ajta Dios, ayée pu 'een jín titaataseíjrate ti a'ín huápi'í taxe'eve'e a'íjna jime'e tetí'ij teuj á'aturaave'e í jemin, Ciríistu'u pu xaa ta jetze me'ecan huamí'í.

⁹ Ayee pu'u 'een jín huamí'í tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. A'íj pu jín ayén huarín, ayej xaa ne'u ti'ayajna tí'ij a'ín ta japua huániuuni ti ij caí táaci'iti í puaíjtzi ti ayén teja'uré'enejsin.

¹⁰ Ayee pu ti'ayajna, a'iné tetí'ij teuj rájcha'íire'eca'a te'íjna í Dios, a'íj pu ayén rí'í táaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í jemin a'íjna jime'e ti a'ín yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'í. Íjii, a'iné a'íj pu ayén rí'í táaruu tej ti rí'í titeeteáturan í Dios jemi, ¿ni caí ayén ti'ayajna ti a'ín tu'irájtuaani a'íjna jime'e ti ajtahua'a i'irúuri? Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna.

¹¹ Capu a'íj na'a, sino teajta tu tiyen tátemua'ave'e jemin í Dios te'íjna jime'e ti a'ín tavástarara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, a'íj pu ayén rí'í titáaruu tej ti tiyen rí'í titeeteáturan í Dios jemi.

A'íjna í Adán, ajta a'íjna í Ciríistu'u

¹² Ayee pu ti'ayajna, ti a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén huataseíjre íyén chaanaca japua a'íjna jime'e ti seij na'a ayén auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'íjna jime'e ti a'íjna í seij ayén auteájturaa, aj pu'i ajta ayén teja'uré'ene ti huamí'i a'íjna í ja'atí. A'iné naími'i mú miyen airáne me'íjna jetze í tevi, ayée pu ajta tihua'ucí'i mej mi majta huácuii a'iné naími'i mú majta miyen auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa, t'íj caí xi huatétuihuaca'a í niuucari í mej jín tí'aijta, mu'uri miyen á'aturaacaj í teite í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a caí seijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ajta xaa ri'írísta a'ame ti ja'atí ayén ra'uxíjte'en í seij ti'itíj jime'e í ti jín auteájturaa.

¹⁴ Mí ajta, tíj na'a ti Dios raatétaahuaca'a a'íjna í Adán asta na'a caí huataseíjre a'íjna í Moisés, naími'i mú huácuii í teite. Capu amín a'ij ti pua'a mecaí miyen che'atá mena'a huaríj a'ij ti huaríj a'íjna í Adán ti caí ayén ra'ará'astijre a'ij ti Dios ayén tira'íjca. Ajta a'íjna í Adán, a'í pu ayén éene'e tíj a'íjna ti caí xi huataseíjre.

¹⁵ Mí ajta, capu ruxí'ej na'a a'íjna ti te'irájraa a'íjna jime'e ti Dios ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve, ajta a'íjna ti 'airájraa ti seij na'a auteájturaa í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné mu'ití mú miyen huácuii me'íjna jime'e ti seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Mí ajta, jaítze'e pu huápí'i tí'ivaire'e a'íjna ti Dios taatapuaíjve, a'iné a'í pu ra'uré'uu a'íjna ti jetzen me'ecan seíre'e já'araa ti a'ij pua'a éene'eca'a ti ij ajta huá'aci'iti mu'iicáca a'ij ti í seij í tevi huaríj ruxí'evi'ira'a jime'e ti ij a'ín ayén rí'i tihua'utá'an.

¹⁶ Ajta, a'íjna ti Dios taatapuaíjve, capu ayén che'atá na'a 'een a'ij ti te'irájraa a'íjna jime'e ti í seij ayén auteájturaa í Dios jemi. Tí'ij a'ín í ja'ati ayén auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i Dios ra'uxíjte, ajta puaíjzi raatá'a. Mí ajta Dios, mat'íj jeíhua auteájturaa í jemin, a'í pu ayén taatapuaíjve a'íjna í tej jín urarí'ene'en jín huateáturan í jemin.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén ti'ayántan í mej huácuii matíj mena'a pua'amé airáne me'íjna jetze í tevi, ayée pu ajta ayén ti'ayajna mej mi ruuri muá'ara'ani me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna ti jín Dios jeíhua huápí'i rí'i tihua'utá'a, majta me'íjna jime'e miyen ra'ancuré'a ti hua'utapuaíjve mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í jemin a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í tevi, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

¹⁸ Ayee pu xaa ne'u teja'uré'ene, a'iné seij pu'u ayén auteájturaa í Dios jemi, Dios pu naíjmi'ica a'uxíjte ti ij puaíjzi hua'utá'an. Ayee pu ajta te'irájraa mej mi naíjmi'i miyen urarí'ene'acan jín huateáturan, mej mi ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

¹⁹ A'íj pu jín, ayén te'irájraa mej miyen tite'uteájturaa í Dios jemi a'íjme í mej mu'íi a'íjna jime'e ti í seij a'íjna í Adán teecan ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu ajta tihua'aci'iti mu'iicáca mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti í seij í tevi, a'íjna í Jesús, ayén araúraste a'íjna ti jín Dios tira'íjca.

²⁰ Ajta a'ín í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu 'een jín raateájtuaa ti ij ayén jaítze'e huataseíjre'en í mej jín a'uteájturaa í Dios jemi. Mí ajta jime'en a'íjna ti nu'u ayén jaítze'e huataseíjre í mej jín auteájturaa, ayée pu ajta te'irájraa. Dios pu ajta jaítze'e rí'i tihua'utá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ayée pu a'íjna hua'utéemua'iti í mej huácuii. Ayee pu te'irájraa t'íj ayén che'atá na'a tiu'utéemua'iti a'ame a'íjna í ti jín Dios rí'i titaatá'a, tej ti rí'éene'ecán jín huateáturan, tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti a'ín tavástara'a í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'í pu ayén ta japua huaniú.

6

Teen tu nu'u ruurican jín seijre'e Ciríistu'u jemi

¹ ¿A'iné huataújmu'a'a í nej neri jamuá'ixa? ¿Ni qui tej teuj auté'ítze'ara'an í Dios jemi ti ij jaítze'e Dios rí'i titaatá'an?

² Catu xaa ne'u. ¿A'iné tí'iri'iri tej tiyen teuj títe'uté'ítze'ara'an í Dios jemi, a'iné catu ché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u ché'e a'ij tí'iri'iri tej ra'ará'asten í ti a'ij pua'a 'een.

³ Mí seajta mú'een, xu'uri siyen ramua'aree se'íjna, tet'íj huámua'i'ivijhuaca'a te'íjna jime'e tej teri rá'astijre'e te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, teen tu teajta te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'íj a'ín huam'íi.

⁴ Tet'íj huámua'i'ivijhuaca'a, ayée pu ajta titáaruu mej ta'avé'ena a'íjna jamuan í ti huam'íi, tej ti tiyen che'atá tena'a jéjcuacan jín ruuri tá'ara'ani a'ij ti ajta tiráaruu a'íjna í Ciríistu'u. Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna jime'e ti muári'eri'ire'ara'an huatase'íjre.

⁵ Tí pua'a tiyen te'íjna jetze ajtémecantaca'a t'íj a'ín huam'íi, ayée pu ti'ayajna tej teajta jetzen ajtémecanta tá'aju'un te'íjna t'íj Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

⁶ Ayee pu'u, ayée pu titá'amitiejte'e, ti a'ín ti a'ij pua'a 'een, í tej jín a'ij pua'a ti'itítacha'íica'a, Dios pu ajta ra'uxájte jamuan í Ciríistu'u mat'íj rá'utatai í Cúruu jetze, ti ij ayén antipúa'are a'íjna ti a'ij pua'a 'een í tej jín a'ij pua'a ti'itítacha'íica'a ti ij caí ché'e ca'aníjra'a tejámuaata'aíjte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

⁷ Tí pua'a ja'atí ari huámi'ini, capu ché'e ri'irísta a'ame ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tiraata'aíjte'en.

⁸ Mí teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a iteen Ciríistu'u jetze ajtémecan a'íjna jime'e ti huam'íi, teen tu teajtáhua'a ruuri tá'aju'un te'íjna jamuan.

⁹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, a'iné Dios pu ari ra'ajjáj a'íjna í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'ij pu jín, capu ché'e ri'irí ti Ciríistu'u ajtahua'a huámi'ini. Capu ché'e ri'irí ti ra'antimua'ítin a'íjna í muári'eri'ire'ara'an í mej jín huácu'ini.

¹⁰ T'íj a'ín huam'íi, ayée pu 'een jín huam'íi ti ij ra'upuá'ajte'en a'íjna ti a'ij pua'a 'een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íica'a. Ajta íjii, ti Ciríistu'u ajtahua'a i'irúuri, a'í pu ayén a'íjna jín ruuri ti ij r'íi tiraatá'an í Dios.

¹¹ Ché'e ayén che'atá na'a tejamuá'amitiejte'e sej seri huácu'ii sej si caí ché'e siyen ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ché'e ajta ayén tejamuá'amitiejte'e sej ruurican huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e sej seri se'íjna jetze ajtémecan í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

¹² A'íj pu jín, caxu siyen ratá'acare'en ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'ijte'e í a'amua tzajta'a. Caxu seajta rá'astijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a.

¹³ Caxu seajta ratu'ire'e t'íj na'a ti seijre'e í á'amua'jetze se'íjna jemi í ti a'ij pua'a 'een sej si siyen ratéva'irihua'an, sino setá'aj siyen huataújtuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ín ari amua'irájtua huá'a tzajta'a a'íime í mej meri huácu'ii. Setá'aj siyen tiraatátuire'e t'íj na'a ti seijre'e á'amua'jetze sej si siyen se'íjna jín ratéva'irihua'an ti'itíj jime'e ti xí'epi'in 'een.

¹⁴ Tí pua'a siyen huá'ini, capu ja'anáj tejámuaata'aíjte'esin a'íjna ti a'ij pua'a 'een, a'iné xu'uri siyen se'íjna jetze araújca'ane ti Dios rux'evi'ira'a jín r'íi tejamuatá'aca. Caxu ché'e siyen ca'anéeri jín rá'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

Tí pua'a nu'u ca'anéeri mú jín tí'ivaire'e

¹⁵ ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui tiyen teuj a'ij pua'a ti'itítacha'íi tá'ara'ani te'íjna jime'e ti Dios rux'evi'ira'a jín r'íi titaatá'aca, teajta caí ché'e rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta? Catu xaa ne'u a'atzu.

¹⁶ Mú'een xu siyen ramua'aree ti pua'a siyen huataújtuiire'en ja'atí jemi sej si ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en, mú'een xu ca'anéeri jín raatéva'irihua'a xá'aju'un, xaa ne'u. Capu amín a'ij, ti pua'a siyen tiraatéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta ayén amuaatá'asin sej huácu'ini, na'ari ti pua'a siyen sena'a tiraatéva'irihua'an se'íjna ti xí'epi'in 'een sej si siyen ruuri huateáturan í Dios jemi.

¹⁷ A'ajná'ímua xu xaa siyen ca'anéeri jín raatévai se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta íjii, ayée nu 'een jín rí'i tiraatá'aca í Dios ne'íjna jime'e sej a'ujca'anéecan jín ra'ará'astijre'e se'íjna í niuucari í mej jín tejamaamuá'ate, í sej seajta ra'ancuré'a.

¹⁸ Dios pu amua'irájtua sej si caí ché'e ca'anéeri jín ratéva'irihua'an se'íjna ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta, ayée pu amuáaruu sej si ca'anéeri jín raatévaire'en se'íjna ti xí'epi'in 'een a'íjna jemi í Dios.

¹⁹ Ayee nu ne'íjna jín e'ehauritiéecan jín tejá'amua'ixaate'e a'ij ti tihua'aruurejca'a huá'a tzajta'a í teite a'iné ayée pu tejamuá'aturaate'e sej caí nain jaú'itie. Ayee xu sejmí'i tiú'ujtuiraca'a setíj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í sej jín huateúxana'acira'aten, sej si seajta siyen huárini tíj na'a ti caí xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huataújtuiire'en nain jime'e setíj sena'a sej ratéhua'ira'a sej si siyen raatéva'irihua'an í ti xí'epi'in 'een sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáuran í Dios jemi.

²⁰ Setí'ij seuj raatéva'irihua'a se'íjna ti a'ij pua'a 'een, capu a'amua jetze ruxe'eve'eca'a sej siyen ra'ará'astijre'en se'íjna ti xí'epi'in 'een í Dios jemi.

²¹ ¿Ti'itájni jín a'ij tejámuatévai a'ájná'ímua a'íjna, tíj na'a ti ari já'amuatevi'iraste'e? Capu sein ti'itáj, a'iné tíj na'a ti ayén a'ij pua'a 'een, ayée pu hua'atéva'irihua'a mej mí me'íjna jín huácu'ini.

²² Mí ajta íjii, tí'ij Dios amua'irájtua sej si caí ché'e ratéva'irihua'an a'íjna í ti a'ij pua'a 'een, ayée xu seri ca'anéeri jín raatéva'iri se'íjna í Dios. Ajta, ayée pu tejá'amuci'iti sej siyen ri'éene'ecán jín huateáuran í Dios jemi, sej si siyen se'íre'e xá'ara'ani í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²³ Ayee pu'u xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu raamuá'itín í ja'ati ti huámi'ini ti pua'a ayén raatévaire'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée pu 'een jín Dios rí'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e tej ti tiyen ruuri huateáuran í jemin, a'íjna jime'e tej te'íjna jetze ajtémecan te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, í tavástar'a.

7

A'ij ti huataújmua'a ti pua'a 'íta'a huatéviche'en

¹ Ne'ihuaamua'a, mí sej ramua'aree a'ij ti té'axa í yu'uxari jetze í mej jín tí'aijta, ayée nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari ayée na'a tí'ira'ajte'e í ja'ati tíj na'a ti auj ruuri. Capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame tí'ij huámi'ini.

² Ayee pu ti'ayajna, ti pua'a 'íta'a ayén ari ví'iche'e, ayée pu tí'ira'ajte'e a'íjna í niuucari ti nu'u ayén ruxe'eve'e ti a'ín 'íta'a ayén huateáuran jamuan í rucín tíj na'a ti auj ruuri. Ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an í 'íta'a huámi'ini, capu ché'e ayén tí'ira'aíte'e a'ame.

³ A'íj pu jín, ti pua'a nu'u seij jamuan huatéviche'en ti pua'a auj ruuri í cína'ara'an, ayée mú tiraatamuá'amuate'e muá'aju'u me'íjna í 'íta'a tíjín ti huaúxana'acira'ate. Mí ajta ti pua'a a'ín cína'ara'an ayén huámi'ini, a'íjna í niuucari capu ché'e tí'ira'aíte'e a'ame. Ajta camu ché'e miyen raatamuá'amuate'e muá'aju'u tíjín ti huaúxana'acira'ate, ti pua'a seij jamuan huatéviche'en.

⁴ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, a'iné Ciríistu'u pu ayén rajpuaíjtzi já'araa í rutevij jime'e mú'ejmi jetze me'ecan a'íjna jime'e ti huamí'i í cúruu jetze, capu ché'e tejá'amua'aíte'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. A'íj xu jín, mú'een seij jetze xu ajtémecan. A'íi pu a'ín pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite sej si siyen raatátuiire'en í Dios jemi setíj sena'a sej se'íjna jín huaríj ti í'ixi'epi'in.

⁵ Ayee pu'u xaa ne'u titáaruu tí'ij ayén tí'ita'ajte'eca'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een. A'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, a'íi pu ca'aníjra'a raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huuiránineí í ta tzajta'a. Ajta a'ín ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'imuari'eca'a í ta tzajta'a, tetíj tena'a ve'éé í ta jetze, tej ti tiyen raamuá'itín tej huácu'ini.

⁶ Ajta íjii, capu ché'e tí'ita'áite'e a'ame a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'iné Ciríistu'u pu huám'i ta jetze me'ecan. A'í pu a'íjna jetze taateájtuaa tej ti jéjcuacan jín tí'itéva'irihua'an te'íjna jime'e í ye'irá ti a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tej ti caí ché'e tiyen tí'itéva'irihua'an í ye'irá jime'e ti mí'ime'ecan, ti ajta té'eyu'usi'ihuaca'a.

A'íjna ti a'ij pua'a 'een ti nu'u yen seijre'e neetzi jetze

⁷ ¿A'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni ayén huataújmua'a, ti a'ín niuucari í mej jín tí'ajta, ni caí a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een? Capu xaa ne'u, a'iné canu niyen ramua'arérenche'e tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een ti pua'a caí huateáturanche'e itejmi jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Tí pua'a caí ayén tinaatá'ixaate'enche'e a'íjna í niuucari tíjín: “Capej tí'inecua'atze”, canu ja'anáj ramua'arérenche'e ti ayén a'ij pua'a 'een ti pua'a niyen tí'inecua'atze.

⁸ Ajta a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei yú ne tzajta'a, a'í pu ayén tí'ihuaújxe'eviste neetzi jetze nej ni jeíhua huáp'i tí'inecua'atze a'íjna jime'e ti a'ín niuucari ayén tinaa-muá'ate a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari ti jime'en yee “capej tí'inecua'atze.” Ayee pu'u, a'iné ti pua'a caí ayén seijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, capu rí'irí tej tiyen tí'iramua'areere tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een.

⁹ Ajta jéjcuá imuá nu niyen nexiéehua á'uche'ecane'e; canu tí'itíj tí'ijmua'areereca'a. Capu tí'ine'aijte'eca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Aj nu ni niyen ra'utámua'areeri'i ne'íjna í niuucari. Net'íj ni niyen tiráamua'areeri'i tíj na'a í nej jín auteájturaa ne'íjna jemi í niuucari. Canu ché'e rí'i mé te'uché'ecane'e.

¹⁰ Ajta, ayée pu tiná'amítiejte'eca'a ti ayén tiu'uríj. A'íjna í niuucari ti jín Dios ayén tiraaxí'epi'íntare ti nu'u jín rí'i titaatá'acare'enche'e, capu ayén rí'i titaatá'a tzíte'e, sino ayée pu'u na'uxíjte nej ni niyen huám'i'ini ne'íjna jime'e nej caí ra'ará'aste ne'íjna í niuucari.

¹¹ Ayee pu a'íjna jín te'irájraa. A'íjna ti a'ij pua'a 'een, ayée pu tí'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze a'íjna jime'e ti a'ín niuucari ayén tiu'utaxájtaca'a tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een. Ajta á'iyeen, a'ín ti a'ij pua'a 'een ayén náacuanamua nej ni caí niyen ra'ará'asten ne'íjna í niuucari. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'í pu í niuucari ayén na'uxíjte nej ni huám'i'ini a'íjna jime'e nej caí ra'ará'astijre.

¹² A'íj pu jín, capu tí'itíj rá'aturaate'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ajta a'íjna ti jín ayén tí'ihua'áijte'e, capu ajta tí'itíj rá'aturaate'e. Ayee pu 'een jín tí'ajta a'ij ti tiraavíjte'e, ajta nain pu jín i'í xí'epi'ín.

¹³ ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti a'íjna ti i'í xí'epi'ín ayén na'uxíjte nej ni niyen huám'i'ini? Capu xaa ne'u a'atzu. Mí ajta, ayée pu ruxe'eve'eca'a tej tiyen tiraatámua'ati tí'itíj ti pírici ti a'ij pua'a 'een, tej ti tiyen tiráamua'aree ti a'ín pírici a'íjna ti xaa a'ij pua'a 'een í Dios jemi. A'íj pu jín a'íjna ti a'ij pua'a 'een ayén tí'ihuaújxe'eviste ineetzi jetze, ti i a'ín ti i'í xí'epi'ín, ayén na'uxíjte'en nej ni ne'íjna jín huám'i'ini, nej caí rá'aste ne'íjna í niuucari, ti ij ajta ayén seíre'e á'ara'ani ti jeíhua huáp'i a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi a'íjna í tí'itíj ti a'ín niuucari raatá'ijmí.

¹⁴ Ayee tu ramua'aree ti a'ín niuucari a'íjna jetze me'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mí neajta inee, i nej jín ratéhua'ira'a, nee nu neajta tí'ivaire'e nain jime'e ne'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁵ Ayee pu'u, canu yaú'itie a'ij nej 'een jín niyen tí'itíncha'í. A'iné í tí'itíj í nej niyen raxí'eve'e nej jín niyen huárini, canu xaa ne'u niyen rici. Ajta, a'íjna ti caí a'atzu na'aráanajche, ayée nu ne'íjna jín rici.

¹⁶ Ayee pu'u, ti pua'a niyen rici ne'íjna jime'e ti caí a'atzu na'aráanajche, aj nu xaa ne'íjna jín niyen tiu'utaxáj yee a'í pu nu'u i'í xí'epi'ín a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁷ A'íj pu jín, ayée na'a 'een. Canu ché'e ne'ín pú'een í nej neseíj niyen rici, sino a'í pu a'ín pú'een í ti a'ij pua'a 'een ti tásiseiri yú ne tzajta'a.

18 Ayee nu ramua'aree ti yú ne tzajta'a a'íjna jetze í nej ratéhua'ira'a, capu ti'itíj ú'useijre'e ti xí'epi'in 'een. Nee nu xaa niyen á'anca'ane nej niyen huárini ne'íjna jime'e ti i'i xí'epi'in. Mí neajta inee, capu ri'irí nej niyen rijca.

19 Mí ajta, í nej jín niyen ríci, capu a'ín pú'een í ti i'i xí'epi'in ti ajta na'aráanajche nej niyen huárini. Ca pu xaa ne'u. Ajta, a'íjna ti a'ij pua'a 'een, ti ajta caí a'atzu na'aráanajche nej niyen rijca, naúche'e nu ne'íjna jín niyen ríci.

20 A'íj pu jín, ti pua'a niyen ne'íjna jín rijca a'ij ti caí tina'aráanajche, canu ché'e ne'ín pú'een inee, i nej niyen ríci, sino a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ú'useijre'e yú ne tzajta'a, a'íj pu xaa a'ín pú'een í ti a'íjna jín ayén ríci.

21 A'íj pu jín, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure. Netíj nena'a nej niyen ne'íjna jín á'anca'ane nej niyen huárini í ti i'i xí'epi'in jime'e, a'íj pu ajta neetzi jemi seijre'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

22 Jee xaa ne'u, nexiejniu'uca nu jín niyen tí'ijxe'eve'e nej niyen ra'ará'astijre'en tíj na'a ti taateájtuaa í Dios.

23 Ayee pu ajta tiná'amitiejte'e ti ayén tí'ineruure netíj nena'a ti'itéjvee í ne jetze. A'íj pu ne'use'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een a'íjna jamuan í ti tí'ajta yú nexiejniu'uca jetze. A'íj pu ajta na'antimú'á'iti nej ni ca'anéeri jín raatéva'irihua'a ne'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén tí'ajta yú nej jetze netíj nena'a ti'itéjvee.

24 Cui'i xaa ineetzi. ¿A'ataani ayén nu'irájtuaasin a'íjna jetze i nej ratéhua'ira'a ti i caí ayén tináaci'iti nej niyen huámi'ini?

25 Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'i rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e a'ij ti huaríj ta jetze me'ecan a'íjna í Jesús, í Ciríistu'u ti ajta tavástar'a pú'een. Mí neajta inee, nexiejniu'uca nu jín ratéva'iri a'ij ti titaateájtuaa a'íjna í Dios. Netíj nena'a ti'itéjvee yú ne jetze, ayée nu neajta ratéva'iri a'ij ti tí'ine'ajjte'e a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Tej nu'u tiyen rí'i tí'itacha'íi taajú'un a'ij ti tí'ijxe'eve'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

8

1-2 Rumuári'eri'ire'ara'an pu jín amua'irájtua a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si siyen ruuri huateáturan í jemin a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Capu ché'e ja'anáj tejá'amua'aáite'e a'ame a'íjna í muári'eri'ire'ara'an a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jamu-atá'aca sej huácu'i'ini. A'íj pu jín, capu ché'e Dios ti'itíj jín mú'ejmí jetze te'upuá'ajte'esin.

3 Ajta a'ín í Dios, a'íj pu ayén huaríj a'ij ti caí tiu'utári'iristareca'a ti ayén huárini itejmí jemi a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu a'atzu tavaire'eca'a a'íjna í niuucari a'íjna jime'e tej caí te'evíicua'ira tej ra'ará'asten. A'íj pu jín Dios mú ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'ín ayén che'atá na'a huataseíjre'en matíj a'íime í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi í Dios jemi, ti ij ajta a'ín huataújmuai'ivejta a'ímej jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tí'ij ayén ra'uxíjte'en ti caí ché'e tí'ita'aáite'e á'ara'ani a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

4 A'íj pu ayén huaríj tej ti te'íjna jín tiyen ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e a'íjna í niuucari. Ayee tu xaa teri tiyen ra'ará'astijre a'iné catu ché'e tiyen tí'itítacha'íi te'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a, sino tej tiyen te'íjna jetze arátaca'ane te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

5 Majta a'íime í mej miyen ti'itiújcha'íi me'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a a'ímej, ayée mú me'íjna jín tí'imua'atze a'ij ti a'ín ca'aníjra'a tihua'atá'aca a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Majta a'íime í mej me'íjna jetze arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú me'íjna jín rahuauhuau a'ij ti tí'ijxe'eve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

6 Tí'í pua'a ja'atí ayén na'a a'íjna jetze tí'imujca ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'ijci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta ti pua'a a'ín ja'atí ayén tiu'utaúra'an ti ayén ti'itiújcha'í a'ij ti a'ín tí'ijxe'leve'e a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu Dios ra'anpuá'ajte'en í tzajta'an, ajta ayén raatá'acare'en ti ayén ruurican huateáturan í jemin.

⁷ Ajta a'íjna í ja'atí ti a'íjna jetze tiú'umua'atí ti a'ij pua'a 'een, a'í pu rájcha'íre'e í Dios. Capu taúra'aca ti a'ín tí'ira'aíte'e á'ara'ani a'íjna í niuucari ti Dios jetze airáninei. Jee xaa ne'u, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'ín ja'atí ayén ra'ará'asten rusej.

⁸ Ayee pu'u na'a. Capu a'ij tí'iri'iri mej rí'i tiraatá'an í Dios a'íime í mej mena'a miyen rá'astijre'e me'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í huá'a tzajta'a.

⁹ Mí seajta mú'een, caxu siyen titetaúra'acare'en ti a'ín í ti a'ij pua'a 'een ayén tejá'amua'aíte'e á'ara'ani, a'iné a'ij pu ari huateájturaa mú'ejmi jemi a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'ij pu jín, a'í pu tejá'amua'aíte'e a'ame. Ajta, ti pua'a caí ayén seij jemi huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciríistu'u, a'íjna í ja'atí, capu Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹⁰ Ajta, ti pua'a Ciríistu'u ayén huateájturaa í a'amua tzajta'a, ayée pu já'amuaci'iti ti a'ín auupuá'are í sej ratéhua'ira'a. Á'apua'aren xaa ne'u a'íjna jime'e ti huiiránineica'a á'aye'í ti a'ij pua'a 'een í a'amua tzajta'a. Mí ajta, ayée xu ruuri huateájturaa í a'amua tzajta'a a'íjna jime'e ti Dios ayén amua'uxijte sej si siyen ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

¹¹ Ajta, ti pua'a ayén huateájturaa mú'ejmi tzajta'a í xiéjniu'ucare'ara'an a'íjna í Dios ti ra'ajjáj a'íjna í Jesús huá'a tzajta'a í mí'ichite, a'íjna ti ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuí, a'í pu ajta rarújte'en í sej ratéhua'ira'a a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ari seijre'e í a'amua tzajta'a.

¹² A'ij pu jín, ayén ruxe'leve'e itejmi jemi tej ti caí ché'e tiyen rá'astijre'e tel'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í ta tzajta'a.

¹³⁻¹⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a siyen ra'ará'astijre'e se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huiiráninei í a'amua tzajta'a, ayée pu tejá'amuaci'iti sej huácu'ini. Mí seajta mú'een, ti pua'a siyen tira'antipúa'ajte'en se'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ayén huiiráninei í a'amua tzajta'a, ti pua'a seajta siyen huárini se'íjna jime'e sej jetzen aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tejá'amuaci'iti sej siyen ruuri huateáturan í Dios jemi, a'iné a'íime í mej miyen jetzen aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í mú yaújmua'ame'en pú'een í Dios.

¹⁵ Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í sej ra'ancuré'a, capu ayén tejá'amua'aijete'e sej ca'anéri jín tiu'umuári'en, sej si seajtáhua'a rátzii'ne'e se'íjna ti tejá'amua'aijete'e. Capu xaa ne'u, sino a'ii pu'u a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén á'amuaya'upuajtaca'a. A'ij tu jín tiyen rá'anjee í Dios, tíjín: "Táàta yee, taata."

¹⁶ Ajta a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta í tamua'atzíira'a, ayée mú che'atá mena'a tí'ijmua'aree tej nu'u tiyen yaújmua'ame'en pú'een í Dios, í ti tá'iyau'upua.

¹⁷ Ajta, ti pua'a teri tiyen yaújmua'ame'en pu'éene'en í Dios, ti'itíj pu a'íjna jín ajta tí'itaci'iti. Ayee pu tí'itaci'iti í Dios jemi tíj ajta ayén tiraaci'í í Ciríistu'u. Tí pua'a tiyen teajta jamuan Ciríistu'u rajpuaíjzi, teen tu teajta jamuan Ciríistu'u ra'ancuré'asin tel'íjna ti rí'i huápi'i naa seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti rí'i huápi'i naa seíire'e a'ame tí'ij auj mé e'evé'eme

¹⁸ Ayee pu xaa ne'u tiná'amitiejte'e ineetzi. A'íjna ti caí xi seijre'e itejmi jemi, í ti huápi'i naa seíire'e a'ame ti ajta tí'itaci'iti tí'ijtáhua'a huatasejre'en í tavástara'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i ruxe'leve'e a'íjna caí a'íjna í tej jín rajpuaíjzi íiyen chaanaca japua.

¹⁹ Ajta, tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu ari a'ujca'anéecan jín rachú'leve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios hua'utasejrata a'ímej í mej yaújmua'ame'en pú'een.

²⁰ Ajta nain tíj na'a a'íjna ti tí'iseijre'e, ayée pu seicié huaújrúu ti ij caí ayén éene'e á'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'leve'eca'a í Dios. Mí ajta, capu ayén rusej huaújrúu sino Dios pu ruxí'eví'ira'a jín ayén raateájtúaa ti ij ayén raajéjcuare'en mejca'ihuáye'e.

21 Nain ti tí'iseijre'e, ayée pu ti'ijchú'eve'e a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ayén raateájtuaani ti ij caí ché'e ayén ca'anéeri jín ratéva'irihua'an a'ájna ti ra'antipúa'ajte'esin. Aj pu xaa ayén che'atá na'a huataujseirata a'ame tǎj na'a í ti Dios raatétaahuaca'a jamuan í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Ruxiéehua pu jín naa seíre'e a'ame.

22 Ayee tu tí'ijmua'aree ti ayén éene'e á'aye'i tǎj na'a jéjcuá imuá ti yú e'iré'ene, ti ayén che'atá na'a tí'iseijre'e ti taújye'in a'ájna jime'e ti temua'a tirajpuaítzi á'aye'i tǎj 'íta'a ti pua'a ayén tira'utacuí'ine.

23 Mí teajta iteen, teen tu tiyen che'atá tena'a tataye'in a'iné pu'uri seijre'e itejmi jemi a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti a'ín pú'een í ta'amuájca ti Dios ayén jín te'ataújratziiri'i. Ta'ataca'anéecan tu jín tiyen rachú'eve'e ti ij ayén nain jín titáaci'iti a'ájna jime'e tej yaújmua'ame'en pú'een í Dios, ti ij ajta Dios ayén ru'irájtuaani í tej ratéhua'ira'a.

24 Ayee pu 'een jín Dios tu'irájtuaa tej ti tiyen rachú'eve'en te'ájna í tej caí xi raseíj. Mí ajta, ti pua'a teri raseíj í tej rachú'eve'e, capu ché'e ruxe'eve'e tej rachú'eve'e. ¿Ni caí ayén ti'ayajna ti caí mé'e ja'atí ti ayén rachú'eve'e a'ájna ti ari raseíj? Capu xaa ne'u mé'e ja'atí.

25 A'iné tu'uri rachú'eve'e te'ájna ti caí xi taací'i, a'áj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen rachú'eve'en tecaí tiyen cátaxieehuata.

26 Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu tavaire'e a'ájna jime'e í tej rahuavíiraca í Dios jemi, a'iné catu a'ij rini tajímua'a, ni catu a'atzu ramua'aree ti'itǎj ti niuucarijra'a ayén ruxe'eve'e tej ti tiyen tiu'utéjniuuni í jemin. A'áj pu jín a'í pu ta jetze me'ecan téniuusin. Ayee pu tí'ici'ixi, cumu tícaí té'anri'ire, a'iné capu ja'atí raayí'iti ti ayén tiu'utaxáj.

27 Ajta a'ájna ti ayén tirú'umua'aree nain jime'e a'ij tej tí'imua'atze í ta tzajta'a, a'í pu ajta ramua'aree a'ij ti huataújmua'a a'ájna ti rahuavii a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'iné a'í pu ayén huá'a japua huatániuusin a'ij ti a'ín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios.

Nain tu jín tiu'utémuaitin í jemin

28 Teen tu teajta tiyen ramua'aree ti Dios ayén tavaire'e ti ij nain jín ayén te'irájra'ani ti í a'ájna jín rí'i titaatá'an itejmi, í tej raxí'eve'e í Dios. Ajta Dios pu a'ájna jín ayén taatajé tej ti tiyen ratéva'irihua'an a'ij ti a'ín ari titaaxí'epi'íntari'iri'i.

29 Ajta a'íime í ti Dios jéjcuá imuá huá'amuajtejca'a ti ayén hua'irájtuaani, a'í pu ajta jéjcuá imuá hua'antíhuau ti ij ayén huá'uruuren mej mi miyen che'atá mena'a seíre'e muá'ara'ani ti a'ájna í yaujra'an. Ajta ayén tiraaxí'epi'íntare ti ij ayén hua'ajá'a pu'éene'e á'ara'ani, a'í pu ajta jaítze'e vásta'a pu'éene'e á'ara'ani mecaí í seica í ru'ihuaamua'a í mej mu'íi ti Dios huá'aya'upuaca'a.

30 Ajta a'íime í ti ayén jéjcuá imuá hua'antíhuau, a'í pu ajta hua'utajé. Ajta a'íime í ti ayén hua'utajé, a'í pu ajta ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej nu'u ri'éene'ecán jín huateáaturan í jemin. Ajta a'íime í ti ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i, a'í pu ajta ayén hua'utá'a mej mi nain jín miyen che'atá mena'a seíre'e tǎj ajta a'uun seijre'e í yaujra'an tǎj na'a rusén jime'e.

31 A'áj pu jín, ¿a'iné tetiu'utaxájta? Tí pua'a Dios ayén ta japua niuucari, ¿ni qui auj ayén tí'iri'iri ti ja'atí ayén ta'antipúa'ajte'en itejmi? Capu xaa ne'u.

32 Capu Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i í ruyauj ti ij caí huámi'ini í cúruu jetze, sino ayée pu tíhua'utátuii ta jetze me'ecan naíjmi'ica, tetǎj tena'a pua'amé iteen. A'áj pu jín, ayén che'atá na'a ruxí'evil'ira'a jín ayén nain taatapuaíjve'esin, nain tǎj na'a ti tí'iseijre'e í Cirístu'u jemi.

33 ¿A'ataani ayén tíhuá'axajtzí'iran a'ímej ti Dios ayén hua'antíhuau? Capu ja'atí xaa ne'u, a'iné Dios pu ruseíj ayén tíhua'uxí'epi'íntari'iri'i mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáaturan í jemin.

34 ¿A'ataani ayén tí'ijxi'epi'íntare'en ti ayén puaíjtzí taatá'an itejmi? Capu ja'atí, a'iné seíj pu'u ta jetze me'ecan niuu a'ame. A'í pu ajta a'uun é'eseijre'e rí'iríinta'an í Dios.

A'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u ti huamí'i ta jetze me'ecan. Jee xaa ne'u, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e tej tiyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ajta a'itáaraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuíi.

³⁵ ¿A'ataani ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi ti ij caí ché'e ayén taxe'eve'e? ¿Ni qui ayén tí'ijruuren ti pua'a ti'itíj tamuári'eriste'e na'ari ti pua'a ti'itíj ayén tá'itziite'e? Capu xaa ne'u. ¿A'ri ti pua'a miyen a'ij pua'a táaruuren nusu ti pua'a tiyen tiejcu? Capu ajta a'íjna. ¿A'ri ti pua'a tej caí a'ij tí'ijviicua'i?, ca'ín ¿tí pua'a ayén titáaci'iti ti tziíni'ire'e í tej te'íjna jín huácuí'ini? Capu xaa ne'u ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi. ¿A'ri ti pua'a miyen táacui'ini? Capu ajta xaa ne'u.

³⁶ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín:

Tíj na'a ti 'eíjninei í xicaj,
asta na'a caí u e'eteárate,
tí'ij pína'a mú miyen huá'atu'ire'e a'ímej
mej mi táacui'ini.

Ayee pu tihúa'amitiejte'e
tej tiyen che'atá tena'a ti'itéva'iri
matíj a'íime í cáne'axi í mej huá'acui'ica
mej mi miyen ráatuaani í huá'ahua'ira'a í cáne'axi.

³⁷ Capu xaa ne'u ayén ja'atí te'entiú'uuna. Tíj na'a ti ayén tí'itaruure, nain tu jín tiyen tiu'utému'a'iti a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ayén taataxí'eve ti ij ayén huámi'ini ta jetze me'ecan.

³⁸⁻³⁹ Ayee xaa ne'u ti'ayajna. Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna ti caí ti'itíj ayén te'entiú'uuna ti ij caí ché'e ayén titáaci'iti a'íjna ti jín Dios taataxí'eve. Capu amín a'ij ti pua'a tiyen ruuri huateáturan na'ari ti pua'a tiyen huácuí'ini. Camu majta miyen te'entiú'uuna a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í Dios jemi, na'ari a'íime í mej miyen tí'ivaire'e í tiyaaru'u jemi. Ti'itíj ti na'a ti a'ij seijre'e, ti pua'a auj teja'uré'enejsin na'ari ti pua'a ari ayén te'irájraa nusu muári'eri'ire'ara'an pú'een í ja'ati, capu ajta ayén te'entiú'uuna. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín pu'éene'en ti ta japua é'eseijre'e na'ari u tajete, ti'itíj ti na'a ti ayén seijre'e, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén te'entiú'uuna í Ciríistu'u jemi, a'íjna í Jesús ti ajta tavástar'a pú'een.

9

Dios pu nu'u hua'antíhuau a'ímej í mej Israel jetze ajtème'ecan

¹ Ayee nu tzáahuati'ira'a jín niyen tejá'amua'ixaate'e í Ciríistu'u jemi. Canu tí'ihua'i nena'a. Ayee nu á'anxijte'en í nemua'atziira'a jime'e nej ni niyen ráamua'ati ti pua'a ayén tiraavíjte'e nusu caí. Ajta a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ajta a'íjna jín nevaire'e.

² Jé'ecan nu huatánxieemijte'e, neajta ja'anáj ti na'a niyen rajpuaíjtzí yú ne tzajta'a.

³ Tí pua'a ri'iríistanche'e, ti Ciríistu'u ayén mé núurieniche'e ti ij na'antipúa'ajte'en huá'a jetze me'ecan í ne'ihuaamua'a, a'íime í mej miyen che'atá mena'a airaújnejte netíj inee.

⁴ A'í mú Israel jetze ajtème'ecan. A'ii mú a'ín pú'een í ti Dios huá'aya'upuaca'a. A'í pu ajta huataseíjre huá'a jemi a'íjna ti naa seíre'e já'araa mej mi miyen raamuaarée ti Dios a'uun huateájturaa huá'a jemi. Dios pu ajta huá'a jemi mu'icáca jín tiu'utá'a í runiuuca a'ij ti ayén té'eme'enche'e. Majta a'íime, ayée mú ra'ancuré'a me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, majta me'íjna í ye'irá a'ij mej tí'ina'amiche'e. Dios pu ajta mu'icáca jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi.

⁵ A'í mú majta huá'a jetze huanéj í tavaújsimua'a jetze. Ajta, huá'a jetze pu ayén airaújnejte a'íjna í Ciríistu'u ti ajta a'ín pú'een í Dios í ti nain jín antiújmua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

⁶ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e ti a'ín niuucari caí ti'itíj vaire'eca'a ti Dios ayén tihua'utá'a. Canu xaa ne'u, a'iné a'íime í mej jetzen airaújnejte í tayá'upuaci'i a'íjna í Israel, camu naími'i miyen Israel jetze ajtème'ecan.

⁷ Ajta capu ayén huataújmu'a mej naími'i yaújmu'a'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan ti pua'a miyen me'íjna jetze airaújnejjte. Camu xaa ne'u. Mí ajta ayén tijín: “Aye pu ámitieere'e a'ame. A'í mu'u a'ín pu'éene'e muá'aju'u í á'ayaujmu'a, a'í me í mej jetzen a'iránejsin a'íjna jetze í Isaac.”

⁸ Aye pu'u na'a, a'í me í mej Abraham jetze airaújnejjte, capu ayé na'a hua'uc'í naíjmi'ica ti Dios ayén huá'aya'upuaca'a me'íjna jime'e mej me'íjna jetze airaújnejjte. Aye pu ajta tihuá'aci'iti a'í me í mej té'atzaahuat'e me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. A'í me pu xaa ayén ámitieere'e a'ame mej miyen yaújmu'a'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan.

⁹ Aye pu'u, a'í ne Dios pu ayén te'ataújratziiri'i tijín: “A'ájna ti ari ayén tiraax'í'epi'intare ti ayén teja'uré'enejsin, nee nu neajtahua'a yé uvé'enejsin. Ajta a'ín í Sara, a'í pu ari tiyáj a'ame.”

¹⁰ Ajta í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ayé pu tiráaru a'íjna í Rebeca. A'í pu hua'apuaca tiyaúumua'a já'araa. Ajta seí pu'u a'ín pu'éene'e í hua'atáata, a'íjna í tayá'upuaci'i, a'íjna í Isaac.

¹¹⁻¹³ Ajta mat'í'ij caí xi huanúnu'ihua í mej hua'apua, mat'í'ij caí xi ti'it'ij a'ij huáruurejca'a, ti pua'a ti x'í'epi'ín 'een na'ari ti a'ij pua'a 'een, ayé pu Dios tiraata'ixaa í hua'anáanaj tijín: “A'íjna ti vást'a, a'í pu raatévaire'esin a'íjna ti pa'ari'i.” Ajta ayén tijín: “Nee nu raatax'í'eve ne'íjna í Jacobo. Neajta rájcha'íire'eca'a ne'íjna í Esaú.” Aye pu 'een jín tiraata'ixaa ti ij ayén ráamua'aree a'ij ti rici í Dios ti a'ín seij avé'ehuau. Capu ayén a'íjna jín ra'avé'ehuau a'íjna jime'e ti a'ín ja'atí ti'it'ij jín ra'ará'astijre, sino a'í pu ayén 'een jín ra'avé'ehuau ti a'ín Dios rusej raatajé.

¹⁴ A'í ne tiyen te'íjna jín tiu'utaxájta. ¿Ni qui tiyen tiu'utaxájta ti caí x'í'epi'ín rici í Dios? Catu xaa ne'u.

¹⁵ Aye pu tiraata'ixaa a'íjna í Moisés tijín: “Nee nu niyen tiraatá'uuni'ira ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche. Neajta nu niyen rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén na'aráanajche.”

¹⁶ A'í pu jín, capu ayén tí'ijci'iti seij í ja'atí a'íjna jime'e ti ayén rax'í'eve'e rusej. Capu ajta a'íjna jín ti tí'it'ij rici, sino a'íjna jín pu ayén tí'ijci'iti ti Dios ayén rá'ancu'uvajxi.

¹⁷ A'í pu jín Dios ayén tiraata'ixaa a'íjna í Faraón tijín: “Aye nu ne'íjna jín niyen timua'íjca pej te'enteárute pe'íjna jime'e pej i'i rey, nej ni hua'utasejrate'en a'ij nej huárini í nemuári'eri'ira'a jime'e nej ni puajtzi muaatá'an. Aj mú mí neetzi jime'e miyen tihua'utá'ixaate'esin a'u ti na'a mej huachéjme íiyen chaanaca japua.”

¹⁸ A'í pu jín, Dios ayén rá'acu'uve ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche. Ajta pu ayén raatá'aca ti ayén ra'atéchaxijte'en í xiéjniu'uca ja'atí ti na'a ti ayén ra'aráanajche í Dios ti ij ayén ráaruuren.

¹⁹ Ajta seí mú'een, ayé pu tinaatá'ixaate'esin tijín: “Tí pua'a ayén tí'ayajna, ¿a'í ne 'een jime'e Dios ayén auj ta jetze tí'ijpua'ajte'e? ¿A'ataani rájcha'íire'e í Dios?”

²⁰ Mí neajta inee, ayé nu tí'imua'ihuau tijín: “¿A'ataani pej pú'een pej pi piyen aniúuste'e í Dios jemi mí pej i'i teáata'a? Dios pu muaatétaahuaca'a mú'eetzi.” ¿Ni piyen tiraatá'ixaate'esin pe'íjna ti muaatétaahuaca'a tijín: “A'í ne 'een jime'e piyen naatétaahuaca'a”? Capej xaa ne'u.

²¹ Niché'e neajtahua'a seij timuaata'íhua'u ne'íjna jime'e í ja'atí ti xa'ari tí'ita'ahuaca. ¿Ni caí ayén tiraavijte'e ti a'ín seica huátaahuan í xa'ari ti naa tí'isejre'e, ti ajta huápi'í tí'ijnajche, ajta seica ti caí naa tí'een, ti chá'ana'a na'a jín tí'ivaire'e? Ajta nain a'í pu jín ayén tí'itaavijhuaca'a seij jime'e í xarij.

²² ¿A'í ne pena'a tiu'utaxájta ti pua'a Dios ayén huáriniiche'e ti a'ín caí huataniú'ucan, ajta ayén te'utavícuairanche'e temua'a naa a'ij mej rí'í muá'ayeli a'í me í ti ayén tiraavijte'e ti a'ín Dios puajtzi hua'utá'an? Aye pu 'een jín rini í Dios ti ij ayén ámitieere'e ti a'ín rumuári'eri'ire'ara'an jín puajtzi hua'utá'asin a'í me í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi.

²³ Ajta, ayée pu te'utavíicua'iranche'e ti ij ajta tiraatasejrata ti ayén huápi'i rí'i ti hua'utá'a a'ímej í ti huá'ancu'uvajxi, í ti amuacaí ayén rí'i tihua'uteájtuaa ti ij ayén tihua'uci'iti mej mi ruuri miyen éeni'ici'e huateáturan í jemin tíj na'a rusén jime'e.

²⁴ Ayee pu xaa ne'u tí'itaruuren itejmi í ti ari taatajé, itejmi i tej Israél jetze ajtémecan, ajta a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu a'íjna jín ti'ixa í Dios a'íjna jetze ti ayén ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Oseas teecan tíjín:

A'íime í mej caí amuacaí neetzi jetze ajtémecantaca'a,

nu'uri niyen hua'utámua'atzi

tíjín mej neteítestemua'a pú'een.

Ajta a'íjna nej caí raataxí'eve,

ayée nu neajta raatámua'atzi

tíjín mi nej muaxe'eve'e.

²⁶ Ajta, ayée pu té'eme a'ájna

a'u mej miyen tihua'utá'ixaa í teite

mej nu'u caí neteítestemua'a pú'een,

a'ájna mú miyen hua'utámua'atzi

mej nu'u yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti i'i ruuri.

²⁷ Ajta a'íin í Isaías teecan, ayée pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e í mej Israél jetze ajtémecan tíjín: “Capu amín a'ij, ti pua'a miyen mu'iicáa a'íime í huá'ayaujmua'a a'ímej í mej Israél jetze ajtémecan. Tí pua'a mej miyen a'achú ará'axca tíj na'a ti seijre'e í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'leve'ástime í jaj, capu naíjmi'ica hua'irátuaasin í Dios, sino a'ímej pu'u hua'irátuaasin í mej jín miyen huateájturaa.”

²⁸ “Ayee pu té'eme, a'iné ca'anacan pu Dios ayén nain jín ra'antipua'ajte'esin ti puaíjtzi hua'utá'asin a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua.”

²⁹ Ayee pu che'atá amuacaí tira'utéyu'uxaca'a a'íjna í Isaías tíjín:

Ayee tu éene'e ta'aju'unche'e matíj a'íime

í mej me'uun a'uchéjme'ecaa u Sodoma,

matíj majta a'íime í mej a'uun é'echejca'a u Gomorra,

í mej caí ché'e é'eseijre'e me'újna.

Mí ajta a'íin Dios, í ti tihua'ajte'e naíjmi'ica

í mej a'uun é'eseijre'e u ta japua,

a'í pu ayén raateájtuaa itejmi jemi

mej mi miyen huateáturan a'íime

í mej ta jetze airaújnejte.

A'íime í mej Israél jetze ajtémecan jime'en í niuucari ti téjmi jemi huatétuihuaca'a

³⁰ A'íj pu jín, ¿a'iné tí'itíj tetiu'utaxájta? Ayee pu'u xaa ne'u. A'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rahuauca'a mej mi miyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Capu amín a'ij. Ayee pu ajta tihua'uci'í a'íjna jime'e í mej miyen rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi me'íjna jime'e mej té'antzaahua.

³¹ Mí majta a'íime, í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, í mej miyen rahuauca'a mej mi rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, me'íjna jime'e mej miyen ra'ará'astijre me'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'í mú xaa caí miyen ra'ancuré'a me'íjna í mej rahuauca'a.

³²⁻³³ ¿A'iné 'een jín mecaí miyen ra'ancuré'a? Ayej xaa ne'u, ayée mú 'een jín huamuá'itiche me'íjna jime'e mej rahuauca'a mej mi miyen huá'arini mej tí'itíj jín te'ará'astijre'en. Camu rahuauca'a me'íjna jime'e mej té'antzaahuat'e'en. A'í mú jín huamuá'itiche me'íjna jime'e mej raatéxieehuataca'a me'íjna ti jime'en ayén té'eyu'usí'í tíjín:

Casí'i, ayée nu raateátuaasin ne'íjna

í ja'atí ne'újna u Sión.

Ayee pu tinaatéva'ire'e tíj í tetej
 í mej jetzen a'ijcá'acata í teteca,
 í mej majta jetzen a'itávitzej.
 Ajta capu raatatévi'iraste'esin a'íjna
 í ja'ati ti ayén rá'atzaahuaté'en.

10

Camu nu'u raamuá'a me'íjna ti Dios raateájtuaa

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, nej niyen a'anca'anéecan jín tí'ijxe'eve'e yú ne tzajta'a, neajta nu rahuahuau í Dios ti ij a'ín Dios ayén hua'irájtuaani.

² A'íime nu jín niyen tí'ixa í mej a'ujca'anéecan jín rana'amiche í Dios. Aru camu tzáahuati'ira'a jín rana'amiche.

³ Mat'íj miyen rahuauca a'ij mej ye'í huárini mej mi miyen ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios ari tiraaxí'epi'intare ti ij ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Ayee mu'u rahuauca me'íjna í mej jín rujímua'a mena'a rájteu. A'íj mú jín miyen raatéxieehuataca'a me'íjna í ti Dios ari ayén tiraaxí'epi'intare.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné Ciríistu'u pu nain jín ra'ará'astijre a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta ti ij ja'atí ti na'a ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'ín í ja'atí ayén té'atzaahuaté'e.

⁵ Ajta a'íjna í Moisés teecan, ayée pu ra'uyú'uxaca'a ti nu'u a'ín í ja'ati ti rá'astijre'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ayée pu nu'u ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'ín a'íjna jetze araújca'ane í niuucari.

⁶⁻⁷ Ajta a'íjna í ja'ati ti ari ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, ayée pu tí'imua'atze tíjín: “Capej piyen té'umua'atze í a'atzajta'a ti ayén ruxe'eve'e peja'ujnén u ta japua pej yé rave'ecájnejte'en pe'íjna í Ciríistu'u.” Ajta ayén ti a'íjna jime'en: “Capej piyen pej téte'imua a'ucáanen í tajete pej ra'itátuaani í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.”

⁸ Mí ajta, ayée pu tí'ixa a'íjna ti tzáahuati'ira'a jín huateájturaa ri'éene'ecán jín í Dios jemi tíjín: “Pu'uri mú'eetzi jemi seijre'e í niuucari pej piyen tihua'utá'ixaate'en, pajta pe'íjna jetze piyen tí'imua'atze í á'a tzajta'a.” A'ii pu a'ín pú'een í niuucari í tej tiyen tihua'a'ixaate'e tá'aye'i.

⁹ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a mémuaseiiraca'a í teite, pej piyen raataxáj yee Jesús pu tavástar'a pú'een, ajta ti pua'a piyen té'atzaahuaté'e í á'a tzajta'a ti Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite, aj pu xaa Dios mua'irájtuaani.

¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, ja'atí pu ayén ri'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'atzaahuaté'e í ru tzajta'a. Dios pu ajta ru'irátuaasin a'íjna jime'e ti a'ín ja'atí ayén tiu'utaxájtaca'a ti Dios jetze ajtémecan, meti'iseiiraca'a í teite.

¹¹ Ayej xaa ne'u tí'ayajna, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í niuucari jetze tíjín: “Capu ja'anáj ratatévi'iraste'esin ja'atí ti na'a ti rá'antzaahuaté'en a'íjna í Ciríistu'u.”

¹² Ayee pu'u, naími'i mú ruxí'ej 'een, a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua éleme'ecan, a'iné seij pu'u a'ín pú'een í tavástar'a ti ayén tí'ita'aijte'e naíjmi'ica ítejmi, ti ajta nain jín rí'i tihua'atá'aca a'ímej í mej miyen rahuavii ti a'ín hua'utévaire'en.

¹³ Ajta ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Ja'atí ti na'a ti ayén rahuahuau í tavástar'a jemi ti a'ín raatévaire'en, Dios pu ayén ru'irátuaasin a'íjna í ja'ati.”

¹⁴ Aru, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rahuaviira me'íjna í tavástar'a ti pua'a mej caí xi rá'atzaahuaté'e? Capu a'ij tí'iri'iri xaa ne'u. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen rá'antzaahuaté'en ti pua'a mej caí xi ráanamujri'i me'íjna ja'atí ti pírici? Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen ráanamua ti pua'a caí ja'atí ayén tihua'utá'ixaate'en? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

15 Ajta, ¿a'iné tí'iri'iri mej miyen tihua'utá'ixaate'en ti pua'a mé caí huata'ít'i'ihuaca'a mej me'uun á'uju'un huá'a jemi? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín: “Jé'ecan tu huápi'i naa huá'aseijrate'e a'ímej í mej huata'ít'i'ihuaca'a téjmi jemi mej mi taatá'ixaate'en me'íjna jíme'en í tavástar'a.”

16 Mí ajta, camu naími'i miyen ra'ancuré'a me'íjna í niucari í tej jín tátenua'ave'e, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan tijín: “Tavastara'a, capu ja'atí ayén rá'antzaahua a'ij tej tihua'utá'ixaa.”

17 Ayee pu'u. Ja'atí pu ayén té'atzaahuat'e a'íjna jime'e ti ayén ráanamujri'i í mej tiu'utaxájtaca'a. Ajta a'ín í niucari í mej miyen raataxájtaca'a, ayée mú 'een jín raataxájtaca'a a'iné Círístu'u pu ayén hua'uta'aíj.

18 Neajta inee, ayée nu tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí ráanamujri'i. A'iné mijta, xaa ne'u. Ayen té'eyu'usi'i tijín:

Ayee pu nainjapua namuajre'e

a'ij mej tí'ixaxa'a íyen chaanaca japua.

Ajta hua'aniuuca, mu'uri miyen ráanamujri'i

a'u ti na'a yen japuan í chaanaca tíj na'a auuyaúj.

19 Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ihua'u ti pua'a mecaí yaú'itíee muá'araa a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. Ajmí'i pu ayén tiu'utaniú a'íjna í Moisés teecan. Ayen tijín:

Ayee nu ca'anéeri jín amuaatá'asin

sej ahuaújchueere'en ne'íjna jime'e

nej rí'i tihua'utá'asin a'ímej

í mej caí Israél jetze ajtémecan.

Neajta nu amuaataniú'ucaste'esin ne'íjna jime'e

nej ni rí'i tihua'utá'asin a'ímej í teite

í mej caí rí'i mé tite'umuámua'aree.

20 Ajta a'ín Isaías, ayée pu huataúra'a ti ayén á jéjre'e tiu'utaxájtijín:

Ayee mú na'antinájcheca'a a'íime

í mej caí náahuasime'e.

Neajta nu huatánseijrataca'a a'ímej jemi

í mej caí nehuauca'a.

21 Mí ajta a'ín, ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íime jime'e í mej Israél jetze ajtémecantaca'a tijín:

Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a,

ayée nu huá'ahuavii mej mi seicié tiú'umua'ati ineetzi jemi.

Mí ajta, camu a'atzu ná'astijre'e.

Temua'a mú tite'entaújnaamua ineetzi jemi.

11

Jíme'en í Israél, í ti Dios ra'antíhua'u

1 A'ij nu jín niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui ari mé hua'uhuá'axi í Dios a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een? Capu xaa ne'u, a'iné capu mé núurie ineetzi, i nej neajta Israél jetze ajtémecan, a'iné a'ij nu jetze 'airáanej í Abraham teecan, neajta huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej airaújnejjte me'íjna jetze í Benjamín teecan.

2 Jee xaa ne'u, capu ayén mé hua'uhuá'axi í Dios a'ímej í ruteítestemua'a í ti jéjcuu imúa hua'antíhuau. ¿Ni secaí siyen ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti a'íjna jín ayén té'axa a'ij ti a'ín Elías ayén tiraatéjhuau í Dios jemi ti ij a'ín puaijtzi hua'utá'an?

3 Tijín: “Casí'i, nevástar'a, mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'etzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Majta miyen tiu'uté'uunaxi me'íjna í tejcuá í mej japuan tí'imua'í'vajtaca. Nee nu'u ni yé huatéjvee. Capu ché'e máaj ja'atí. Majta meri nejé'icatacu.” Ayee pu'u tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Elías.

⁴ Mí ajta a'ín í Dios, ayée pu tiu'utaniú tijín: “Ayee nu hua'uteájtuaa mej mi miyen huateáturan ineetzi jemi a'achú cumu aráhua'apua vi'ira'a í teite, í mej caí ja'anáj ranajcheca'a me'íjna í Baal.” Ayee pu tiraata'ixaa.

⁵ Ayee pu che'atá na'a seijre'e íjii a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een. Dios pu ruxí'evi'ira'a jín hua'antíhuau.

⁶ Ajta ti pua'a Dios ayén hua'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e, capu ché'e rí'irí mej miyen ti'itíj jín te'enteároute í jemin a'íjna jime'e mej miyen ti'itíj jín ra'ará'astijre'en. Na'ari caí, capu ti'itíj a'ij ti'itéva'iri ti Dios ayén hua'antíhuau í ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ ¿A'iné na'aquí? A'íjna í mej a'ujca'anécan jín rahuauca'a a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, camu ra'ancuré'a me'íjna. Mí majta, a'íime í ti Dios hua'antíhuau, a'íi mú xaa ra'ancuré'a. Majta a'íime í seica, Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi antaújnaamuan í ruxíejniu'uca jetze í jemin.

⁸ Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tijín: “Dios pu ayén huá'uruu mej mi miyen tíu'ujtimua'ira í rumu'úu jetze. Ayee pu huá'uruu ti ij caí a'ij tihuá'amitiejte'e í mej rasise'i, mej mi majta caí yaú'itiéé muá'ara'ani í mej ranamua. Ayee pu'i éene'e já'araa tíj na'a ti yú e'iré'ene.”

⁹ Ajta a'ín í David teecan, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

Miché'e caí ché'e miyen rutémua'ave'e me'íjna jime'e

ti jeíhua tihua'ucí'i,
sino miché'e seica tihuá'ari'i nain jime'e,
majta hua'antipua'ajte'en.

Ché'e ayén huá'a japua rájveti
a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e
mej auté'itze í Dios jemi.

¹⁰ Ché'e caí ayén tihuá'amitiejte'e
a'ij ti ti'itíj tihuá'uci'iti.

Miché'e miyen títeeteújca'anen
tíj na'a ti yú auca'ití a'ame me'íjna jime'e
mej ca'anéeri jín tí'imuarí'e.

Dios pu nu'u hua'irájtuaasin a'íime í mej seij chuéjra'a é'eme'ecan

¹¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ihua'u. ¿Ni qui miyen nain jín auté'itze ti ij ayén huá'a japua rájveti mej rajpuaítzi muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, ti ij caí ché'e rí'iríistan ti Dios hua'irájtuaani? Capu xaa ne'u a'atzu, sino ayée pu éene'e já'araa. A'iné a'íi mú auteájturaa í Dios jemi, Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen ruuri huateáturan í jemin. Ayee pu 'een jín huaríj í Dios ti ij ayén huá'uruuren a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan mej mi chueere'e muá'ara'ani.

¹² Ajta, ti pua'a Dios ayén jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jime'e í mej miyen huamuá'itiche í jemin a'íime í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, jeíhua pu jaítze'e huápi'i tihua'utá'asin naíjmi'ica a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'anaijmire'en a'íimej í mej Israél jetze ajtémecan.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'iné Dios pu ayén tinaata'áj nej niyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi, ayée nu tiu'utánca'ane nej ni nain jín jamuaatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e.

¹⁴ Ayee nu 'een jín ríci nej ne'íjna jín ca'aníjra'a hua'utá'an ne'íimej í nexí'ej teite ti pua'a rí'iríistan mej mi chueere'e muá'ara'ani nej ni je'icáca antimuá'itin mej miyen rá'antzaahuate'en.

¹⁵ Ayee pu'u, tí'ij a'ín Dios ayén mé hua'uhuá'axi a'íimej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, aj pu i a'ín hua'ancuré'evi'iti a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. ¿A'iné té'eme icu, tí'ij Dios ajtahua'a hua'ancuré'evi'itin a'íimej í mej

Israél jetze ajtème'ecan? ¿Ni caí ayén seíre'e a'ame tí'ij ti pua'a Dios ayén hua'ajjájpuan huá'a tzajta'a í mej meri huácuii?

¹⁶ Niché'e seij niuucari amuaatá'ixaate'en ne'íjna jime'e í cuaíjtzi í mej jín pan ta'ahuaca. Tí pua'a Dios huateúra'ate'en a'íjna í cuaíjtzi í mej amuacaícan raatámuaí'ivejte, a'í pu ajta huateúra'ate'esin nain í pan í mej ráataahuaca'a. Ajta, ti pua'a Dios ayén huateúra'ate a'íjna í naana'a ti jetzen ajtanéj í ciyej, a'í pu ajta huateúra'ate naíjmi'í í pi'ista ti jetzen ajta'ú'upu'u í ciyej jetze. Ayee pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi.

¹⁷ Tiché'e tiyen raataxáj ti Dios ayén ra'antiná'axi jetzen í aceituuna je'icáca í pi'ista. Aj pu ij seíj antiví'ijte í pi'ista ti seíj jetze me'ecantaca'a aceituuna ti ruseíj ajnéj. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtème'ecantaca'a í aceituuna ti ruseíj ajnéj. Ajta íjii, mú'een xu seri se'íjna jetze ajtème'ecan ti Dios jetze ra'antiví'ijte a'íjna í pi'ista. Pu'uri amú'uca'anisti'í a'íjna ti já'ara'ara'an píríci a'íjna í aceituuna.

¹⁸ A'íj xu jín, caxu siyen á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e í ti Dios ari ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista. Tí pua'a siyen á'ujtzaahuate'e setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jetze í niuucari ti ayén tíjín yee: “Capu ayén mú'ejmi jetze arájca'ane í naana'ara'an a'íjna í ciyej, sino mú'een xu se'íjna jetze arájca'ane í naana'ara'an.”

¹⁹ Rí'irí seij siyen tí'ixajta ti jíme'en: “Ayee pu ra'antiná'axi a'íjna í pi'ista ti ij ayén ta'antiví'ijte'axi'in itejmi í ciyej jetze.”

²⁰⁻²¹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Capu amín a'ij. Ayee pu 'een jín huá'uruu a'íjna jime'e mej caí rá'antzaahua. Mí seajta mú'een, ayée xu'u sena'a se'íjna jetze ajtème'ecan se'íjna jime'e seij siyen té'atzaahuate'e. Caxu siyen á'ujtzaahuate'e, sino setá'aj siyen tí'itziíne'e, a'iné Dios capu ayén tiraatá'uuni'iri'í a'íjna í pi'ista ti ajtaneájxi í ciyej jetze ti rí'en. Capu ajta tejámuaatá'uuni'ira mú'ejmi.

²² Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti jín Dios amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, ajta í ti jín muári'eri hua'utá'a a'ímej. A'í pu muári'eri hua'utá'a a'ímej í mej auteájturaa í jemin. A'í pu ajta amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi. Ajta, ayée pu auj á'amuaruuren ti pua'a siyen á'ateevi'in seij se'íjna jetze arájca'ane ti jíme'en Dios rí'í tejámuaatá'a. Na'ari caí, a'í pu ajta mé amú'uhua'axijsin mú'ejmi.

²³ Ajta a'íme, ti pua'a mecaí ché'e á'ateevi'in mej caí miyen té'atzaahuate'e, Dios pu ayén ajtahua'a hua'antiví'ijte'esin a'iné a'í pu raayí'iti ti ayén huárini.

²⁴ Ayej xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu raayí'iti ti ayén huárini a'ij ti caí tí'irineca ja'anáj ti na'a íiyen. A'í pu amua'antiná'axi a'íjna jetze í ciyej ti 'itzitá huanéj ti ij ayén amua'antiví'ijte'en jetzen í seij í mej ra'ateáhuii. Mí ajta, a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan, a'iné a'íme amuacaí mú'ajtème'ecantaca'a me'íjna jetze í ciyej, capu a'atzu muári'erista a'ame ti Dios ajtahua'a hua'antiví'ijte'axi'in a'íjna jetze, mej mi majtáhua'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani.

Tí'ij Dios hua'irátuaasin a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan

²⁵ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, seij si yaú'itiée xá'ara'ani temua'a naa a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, seij si caí á'ujtzaahuate'e ti'tíj jime'e. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mej meri antaújnaamua mu'iití a'íme í mej Israél jetze ajtème'ecan. Maúche'e mú miyen huateáturaasin asta mena'a caí miyen ara'astí muá'ara'ani a'achú mej pua'amé ti Dios ayén huá'uxi'epi'íntare mej té'antzaahuate'en a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

²⁶ Aj pu i xaa Dios hua'irátuaani naíjmi'ica a'ímej í mej Israél jetze ajtème'ecan. A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'í tíjín:

Mu pu a'uvé'emé'e a'ame a'ujna u Sión,

a'íjna í ja'ati ti hua'irátuaani.

Ayee pu rí'í huá'aruuren a'íme

í mej Jacobo jetze airáane mej mi caí ché'e

a'ij pua'a titetiújcha'íí í Dios jemi.

27 Neajta nu niyen te'atánratziiri'i a'ímej jemi
nej niyen huá'uruuren ne'ájna xicáara'an
nej jetzen tíhua'utá'uuni'ira
í mej jín auteájturaa neetzi jemi.

28 A'íi mú rájcha'íire'e í Dios me'íjna jime'e mej raatéxieehuataca'a me'íjna í niucari
í ti jín Dios hua'irájtuaani. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée pu tejamaací'i mú'ejmi sej
si seajta ráanamua se'íjna í niucari. Mí ajta, a'íin í Dios, aúche'e pu huá'axe'eve'e a'íjna
jime'e ti jécua ímuá hua'antíhuau, ajta a'íjna jime'e ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'ímej jemi
í huá'ahuaacixa'astemua'aci'i.

29 Jee xaa ne'u, aúche'e pu hua'utévaire'esin a'iné Dios pu caí ra'uré'uuna a'íjna í
niucari ti ti'itíj jín te'ataújratziiri'i. Capu ajta yá'uhua'ana a'íjna ti jín hua'utajé.

30 Seajta mú'een, a'ájna'ímua xu caí seajta rá'astijre'eca'a. Mí ajta a'íin Dios pu
ayén amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi, a'iné a'íime í mej Israél jetze ajtémecan, camu
rá'astijre'eca'a.

31 Ajta íjii, ayée mú'een jín auteájturaa í Dios jemi ti ij ajta Dios huá'ancu'uvajxi'in a'íjna
jime'e ti ari amuá'ancu'uvajxi mú'ejmi.

32 Ayee pu Dios hua'uxíjte naíjmi'ica í mej jín auteájturaa í jemin, ti ij ajta
huá'ancu'uvajxi'in matíj mena'a pua'amé miyen seijre'e.

33 Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Jé'ecan pu huápi'i tiu'uyí'iti a'íjna í Dios. Nain pu jín
tirú'umua'aree. Capu a'atzu ámitieere'e a'ij ti ti'itíj jín ayén tí'ixi'epi'intare'e. Capu rí'irí
tej tiyen yaú'itíe tá'ara'ani a'ij ti Dios ayén ruxí'evi'ira'a jín huá'aruure í teite í mej yen
japan seijre'e í chaanaca japua.

34 “¿A'ataani ramua'aree a'ij ti'een í mua'atzíire'ara'an í Dios? ¿A'ataani ayén raatévai
í Dios ti ij ayén tiraata'ixaate'en a'íjna í Dios a'ij ti ye'í huárini? Capu ja'atí xaa ne'u.

35 ¿A'ataani ari ayén ti'itíj tiraatapuaíjve í Dios ti ij ayén ruxe'eve'e á'ara'ani ti a'íin Dios
ajta ti'itíj jín ayén tirá'acha'íire'e a'íjna í ja'ati? Capu ja'atí xaa ne'u.”

36 Ayee pu'u, a'iné naíjmi'i pu jemin me'ecan. A'íi pu nain tiú'utaahuaca'a. Nain pu
a'íjna jín ayén tí'iseijre'e ti ij ayén rí'i tiraatá'an. Teajta iteen, tiché'e teajta rí'i tiraatá'an
tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

12

Mej nu'u huataújtuaani í Dios jemi

1 A'iné Dios pu ari amuá'ancu'uvajxi, ayée nu tejá'amuahavii, ne'ihuaamua'a, sej si
huataújtuaani í Dios jemi í rutevij jime'e, setá'aj raateájtuaani í Dios jemi í sej seajta jín rí'i
tiraatá'an. Tí pua'a seri siyen huárini, aj xu si raatévaire'en a'ij ti tiraavíjte'e, sej ruuri jín
huataújmuai'ivejta.

2 Caxu siyen titetaúra'acare'en sej siyen che'atá sena'a titetiújcha'íi matíj a'íime í seica
í mej yen japan seijre'e i chaanaca. Caxu xaa ne'u siyen rijca mú'een, sino setá'aj
siyen seicié huaújrúuren se'íjna jime'e sej seri huaújjejcuare í á'amua'atziira'a jetze.
Aj xu siyen ramua'aréeren a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios, seajta siyen ramua'aréeren ti'itíj ti
í'í xí'epi'in í Dios jemi, ti'itíj ti ayén tira'aránanajche, nusu a'ij sej huárini sej si nain jín
ra'ará'astijre'en a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e.

3 A'iné Dios pu a'íjna jín tinaalíjca nej ni niyen tejama'ama'aten, ayée nu
tejá'amua'ixaate'e naíjmi'ica mú'ejmi. Ché'e caí ja'atí ayén á'ujtzaahuate'e, a'iné capu
ayén tiraavíjte'e. Caxu xaa ne'u siyen rijca, sino setá'aj siyen rí'i mé tite'umu'ama'aree
í ru jetze. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti ti'itíj jín Dios ari tejá'mua'íjca, sej
ajta seij. Ayee pu xaa ne'u tiraavíjte'e.

4 Ayee pu'u na'a. Tetíj tena'a pua'amé tej tiyen ratéhua'ira'a, ajta capu tí'iseicaj na'a tíj
na'a ti'itíjvee í ta jetze. Capu ajta tí'iseicaj na'a í ti jín titaatéva'iri tetíj tena'a tiyen ti'itíjvee,
sino ayée pu'u ti'imu'íi.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een tej teri Ciríistu'u jetze ajtémecan. I tej mu'ití ará'ase, ayée tu naíjmi'i tí'itaseijrata tej seij tena'a jetze ajtémecan í tevi. Ajta ja'atí ti na'a ti ta jetze ajtémecan, a'í pu ajta huá'a jetze ajtémecan í seica, a'achú mej pua'amé.

⁶ Capu ayén ruxí'ej na'a titaac'í itejmi a'íjna í tej jín teri ratéva'íri. A'íj pu jín, tiché'e tiyen tiraatévaire'en, a'íj ti a'íjn Ciríistu'u ayén r'í'í titaatá'a. Tí pua'a ayén tiraac'í seij í ja'atí ti ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan, ché'e a'íjn ayén jetzen me'ecan tiu'utaxájta a'achú ti caj tirú'umua'aree.

⁷ Tí pua'a ayén tiraac'í seij í ja'atí ti ayén hua'utévaire'en í seica, ché'e ayén hua'utévaire'en, na'ari ti pua'a ayén tiraac'í ti ayén tihua'umua'aten í seica, ché'e ayén tihua'umua'aten.

⁸ Tí pua'a ayén tiraac'í a'íjna í ja'atí ti ayén raay'í'itihua'an ti ca'aníjra'a hua'utá'an í seica, ché'e ayén ca'aníjra'a hua'utá'an. Seica pu ayén tihua'uc'í mej miyen tihua'utapuaíjve'en a'ímej í mej caí a'íj tí'ijviicua'i. Miché'e miyen ruxí'evi'ira'a jín temua'a naa tihua'utapuaíjve'en. Ajta a'íjn ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti tí'aijta teyujta'a, ché'e a'íjn a'ujca'anéecan jín tí'ivaire'e. Ajta a'íjn ti huá'acu'uve a'ímej í mej caí a'íj tí'ijviicua'i, ché'e a'íjn rutémua'ave'ecan jín huá'ancu'uvajxí'ín.

A'íj mej ye'í tí'ití'ijcha'í í mej té'atzaahuate'e í Dios jemi

⁹ Ayee pu ruxe'eve'e sej tzáahuatí'ira'a jín huaújxe'eve'en seij seajta seij. Setá'aj raatéxíehuate'en se'íjna ti a'íj pua'a 'een, seajta ra'ará'astijre'en se'íjna ti i'í xí'epí'ín.

¹⁰ Setá'aj siyen huaújxe'eve'en seij seajta seij tíj ru'ihuaamua'a naa. Setá'aj seajta huatéujca'anen temua'a naa se'íjna jime'e sej r'í'í tiu'utá'an seij seajta seij.

¹¹ Caxu raaxíéhuata sej ratéva'írihua'an í tavástará'a, sino sa'ujca'anéecan xu jín siyen se'íjna jetze huatéujca'anen í xí'ejni'u'ucare'ara'an í Dios.

¹² Setá'aj huaújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej siyen tí'itíj jín tí'ichu'eve'e ti Dios jemi é'eme'ecan. Setá'aj seajta siyen te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej jín rajpuaíitzi xa'aye'i. Seuche'e xu rahuaviira í Dios. Caxu raatápuaapua'ata'an.

¹³ Setá'aj siyen tihua'uré'an í sej tí'ijcha'í a'ímej jemi í mej caí a'íj tí'ijviicua'i. Setá'aj seajta siyen ruxí'evi'ira'a jín hua'ancuré'evi'itín í á'amuari'ej teite í ruche.

¹⁴ Ayee xu seajta siyen huá'uruuren a'ímej í mej a'íj pua'a á'amuaruure. Setá'aj r'í'í tihua'utá'an. Caxu siyen rahuaviira í Dios jemi ti ij a'íjn puaíjtzi hua'utá'an, sino r'í'í xu tihua'utá'an.

¹⁵ Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en a'ímej jamuan í mej rutémua'ave'e. Ayee xu seajta huárini sej huataújxiemiste'en a'ímej jamuan í mej ruxíéemiste'e.

¹⁶ Setá'aj siyen r'í'í tí'itechejca tíj í ru'ihuaamua'a naa. Caxu á'ujtzaahuate'e, sino setá'aj siyen anteújseire'en huá'a jamuan í mej caí tí'itíj jín títeté'u'upu'u ti jeíhua ruxe'eve'e. Caxu siyen á'ujtzaahuate'e í ru tzajta'a sej nu'u r'í'í mé tite'umuámua'aree temua'a naa caí máaj ja'atí.

¹⁷ Tí pua'a ja'atí ayén a'íj pua'a á'amuaruure mú'ejmi, caxu siyen che'atá sena'a a'íj pua'a raruure mú'een. R'í'í xu'u setá'aj siyen sena'a huárini tí'ij ayén r'í'í tihua'amitíejte'e naíjmi'ica í teite sej xí'epí'ín rici.

¹⁸ Setá'aj siyen huárini, setíj sena'a sej caj tirú'umua'aree, ti pua'a rí'iriistan, setá'aj r'í'í titetí'ijcha'í huá'a jemi í seica í teite, a'achú mej pua'amé.

¹⁹ Caxu puaíjtzi ratá'acare'en í ja'atí ti ari a'íj pua'a amuáaruu, sino ché'e a'íjn Dios ayén puaíjtzi raatá'an. Ayee xu huárini, a'íne ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Ayee pu tí'ineci'ípua ineetzi nej puaíjtzi raatá'an ne'íjna í ja'atí ti a'íj pua'a muáaruu. Nee nu raatá'asin ne'íjna a'íj ti tiraavíjte'e.”

²⁰ Mí seajta mú'een, ayée xu huárini a'íj ti té'eyu'usi'i tíjín: “Tí pua'a i'icuatá a'íjna ti muájcha'íire'e, patá'aj tiraamín. Ajta ti pua'a huata'í'imin a'íjna í ja'atí, patá'aj jaj raatá'an. Tí pua'a piyen huárini, ayée pej puaíjtzi raatá'asin pe'íjna jime'e pej xí'epí'ín ráaruu. A'í pu xaa, a'í pu tirajpuaíitzi a'ame temua'a naa.”

21 Caxu ratá'acare'en ti a'ijna ti a'ij pua'a 'een ayén amuaamuá'itín, sino setá'aj siyen tiraamuá'itín se'ijna ti a'ij pua'a 'een se'ijna jime'e sej xí'epi'in ríci.

13

1 Ayee pu tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí ti na'a ayén hua'ará'astijre'en a'imej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree. Dios pu ayén raaxí'epi'intare mej miyen ti'itíj jín títetate'en. A'ij pu jín Dios ayén hua'antíhuau.

2 A'ij pu jín, ti pua'a ja'atí caí huataúra'an ti ij ayén hua'ará'astijre'en, a'í pu ajta mé rúuhua'ana a'ijna ti Dios ayén raateájtuaa íiyen chaanaca japua. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén huárini, puaíjtzi pu a'ijna japua rávaijtzi.

3-4 Tí pua'a ja'atí ayén rí'i ti'itiújcha'íi, capu ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén huá'atziíine'e a'imej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree. Mí ajta, a'ijna ti a'ij pua'a ti'itiújcha'íi, ayée pu xaa ne'u tiraavíjte'e ti a'ín ayén huá'atziíine'e a'íme í mej tí'ajta. Tí pua'a piyen tí'ijxe'eve'e pej caí ti'itíj jín rátziíine'e pe'ijna ti tí'ajta, patá'aj piyen huárini ti'itíj jime'e ti i'í xí'epi'in. Tí pua'a piyen huárini, ayée pu rí'i timuaatá'asin a'ijna ti tí'ajta, a'iné Dios pu a'ijna jín ra'antíhua'u ti ij a'ín ti'itéva'irihua'an jemin. Mí ajta, ti pua'a piyen a'ij pua'a títiá'acha'íi, aj pej xaa rátziíine'e pua'amé, a'iné a'í pu a'ijna jín antiújmua'aree ti puaíjtzi jamuaatá'an. A'í pu xaa ne'u tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij Dios jetze me'ecan ayén puaíjtzi hua'utá'an a'imej í mej a'ij pua'a títetiújcha'íi.

5 A'ij pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e sej siyen hua'ará'astijre'en a'imej í mej ti'itíj jín títetateí ti ij caí ayén a'amua japua rájveti í puaíjtzi. Ayee pu ajta ruxe'eve'e a'ijna jime'e sej siyen ra'ará'astijre'e í Dios.

6 Ayee pu ajta tiú'ujxe'eve'e sej seajta se'ijna jín tí'inajchita a'ijna ti á'amuaíjve'e, a'iné a'imej í mej miyen á'amuaíjve'e, a'í mú tí'ivaire'e í Dios jemi. Tí'ij pí na'a nain xicaj tzajta'a, ayée mú me'ijna jín tí'ivaire'e.

7 Tí pua'a piyen ja'atí té'echa'íire'e, patá'aj piyen tiraanájchite'en a'achú pej caj tirá'acha'íire'e, na'ari ti pua'a piyen pe'ijna jín té'echa'íi í mej Gobieerno jemi muajíjve'e, patá'aj piyen che'atá pena'a tihua'unájchite'en. Ajta ti pua'a piyen pe'ijna jín té'echa'íi í mej muajíjve'e me'ijna jime'e í pej tí'itu'araca, patá'aj pajta piyen pe'ijna jín tiu'unájchita. Tí pua'a ayén tiraavíjte'e pej piyen rí'i tihua'ajcha'íi a'imej í mej tí'ajta, patá'aj piyen huárini. Na'ari ti pua'a ayén tiraavíjte'e pej rí'i tihua'uteájtuaani a'imej í mej títeté'u'upu'u, patá'aj piyen rí'i tihua'utá'an.

8 Setá'aj nain jín tiu'unájchita sej si caí ché'e ti'itíj jín té'echa'íi í á'amuaxi'ej tevi jemi. Ayee xu'u sena'a se'ijna jín tirá'acha'íire'e í seij sej huaújxe'eve'en seij seajta seij, a'iné a'ijna ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'í pu a'ijna jín ari ra'ará'astijre a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta.

9 Ayee pu tihua'uta'a'áj tijín: “Capej tí'ixana'acire'e.” Ajta ayén tijín: “Capej tí'itecui'ica.” Ajta i'í ti ayén tijín: “Capej tí'inahua'aj.” Ajta i'í ti ayén tijín: “Capej tí'inecua'atze.” Naíjmi'i í niuucari ti ayén 'een, ajta ti'itíj ti a'ij ti ra'ité'ase, naíjmi'i tíj na'a ti ayén, a'í pu ará'ase a'ijna jetze í niuucari ti ayén té'eyu'usi'i tijín: “Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patíj asej tí'axe'eve'e.”

10 Tí pua'a ja'atí ayén tzáahuati'ira'a jín raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'í pu caí ja'anáj a'ij pua'a raruuren. A'ij pu jín, a'ijna í ja'ati nain jín ra'ará'astejsin a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta.

11 Setá'aj siyen huárini se'ijna jime'e sej seri rú'umua'aree ti'itíj ti xicáara'an jetze pítí'iríci. Pu'uri ayén teja'uré'ene sej rí'i huaújrúuren sej si atanéjne'ere temua'a naa, a'iné pu'uri jaítze'e vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios ta japua niuuni. Pu'uri xaa ne'u jaítze'e vejli'i ti caí vejli'itaca'a tet'íj amuacaí té'antzaahua.

12 Pu'uri jaítze'e huatíca'a a'ijna ti jetzen tí'ajta a'ijna ti a'ij pua'a 'een. Pu'uri ajta vejli'i a'ájna xicáara'an ti jetzen Círíistu'u ta japua niuuni. A'ij pu jín, tiché'e tiyen mé

rúuhua'axin t'ij na'a ti a'ij pua'a 'een tej tiyen amuacá te'ijna jín tiyen rijcaa. Tiché'e teajta te'ijna jetze arátaca'anen í tej jín raatémua'itin te'ijna í tej jín tí'itese'e.

¹³ Tiché'e tiyen r'íi tí'itítacha'íica a'ij mej tí'ijri'ire í teite mej néeriste'e á'ujujhua'an. Tiché'e teajta caí ché'e tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín tí'iyeste, teajta caí ché'e a'ij pua'a tí'iteta'arua, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e huá'a jamuan í mej tiú'unecua'atziste'e, teajta caí ché'e tí'ixana'acire'e se'ij jamuan ti caí a'ij pú'een í pej yá'uvi'itin. Tiché'e teajta caí tiyen ne'use'e tajímua'a. Capu ajta xí'epi'in tej tiyen a'atachueere'e tajímua'a.

¹⁴ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen r'íi titetiújcha'íica a'ij ti tí'itiújcha'íica'a í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Caxu ché'e siyen se'ijna jetze tí'imua'jca a'ij sej ye'í huárini sej si siyen ra'ará'astijre'en se'ijna ti a'ij pua'a 'een ti huiiránine í á'amuat'ajta'a.

14

Catu nu'u rá'axijte'e í tax'ej tevi

¹ Tí pua'a ja'atí caí xí tirú'umua'aree a'ij ti huataújmu'a'a ti ayén ra'ará'astijre'en í tavástar'a, setá'aj ra'ancuré'evi'itin ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu siyen sena'a rá'axijte'e se'ijna jime'e a'ij ti tirá'amitiejte'e a'ijna.

² Ayee pu tí'ijmu'a'aree ruse'ij í Dios jemi ti nú'u ayén tí'itá'aca ti nain tiu'uca'aní, ajta a'ijna í se'ij, ti caí temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ayée na'a tí'itá'aca ti ráacua'ani ti te'ejnéj á'chuaata'a.

³ Ayee pu tiú'ujxe'leve'e ti a'ín í ti nain tí'icua'a caí ayén raxi'éhuata a'ijna ti caí nain tí'icua'a. Ajta a'ín ti caí nain tí'icua'a, ayée pu che'atá na'a ruxe'leve'e ti a'ín caí rá'axijte'e a'ijna ti nain tí'icua'a, a'iné Dios pu ajta ayén ra'ancuré'evi'iti a'ijna í ja'atí.

⁴ Pajta mú'ee, mi pej caí nain tí'icua'a, ¿a'tani ayén a'ijna jín timua'íjca pej piyen rá'axijte'en í ja'atí ti se'ij jemi tí'ivaire'e? Capu ja'atí, a'iné se'ij pu'u tí'ira'aijte'e. Ajta a'ín í ja'atí, a'í pu ará'astijre'esin a'ijna ti tí'ira'aijte'e. Na'ari ti pua'a caí ayén huárini, a'í pu jemin muá'itiche'en. Mí ajta, a'ijna ti nain tí'icua'a, a'í pu xaa ará'astijre'esin, a'iné tavástar'a pu ca'aníjra'a raatá'asin ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

⁵ Ajta se'ij jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti sei xicaj ayén jaítze'e ruxe'leve'e í Dios jemi caí seica xicáara'an jetze. Ajta se'ij jemi, ayée pu tirá'amitiejte'e ti ruxí'ej na'a ayén 'een nain xicáara'an jetze. Miché'e miyen rujímua'a mena'a tiraaxí'epi'intare'en temua'a naa, a'ij ti té'umua'atze í ru tzajta'a í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi.

⁶ A'ijna ti ayén tirá'amitiejte'e ti se'ij xicáara'an jetze jaítze'e ruxe'leve'e, ayée pu tiraaxí'epi'intare í tavástar'a jemi. Ajta a'ín ti nain tí'icua'a, ayée pu ajta rici í tavástar'a jemi, a'iné a'ijna í ja'atí ajta pu r'íi tiratá'aca í Dios. Ajta a'ín ti caí nain tí'icua'a, a'í pu ayén che'atá na'a tí'icua'a í tavástar'a jemi. A'í pu ajta r'íi tiratá'aca í Dios.

⁷ Ayee pu'u, a'iné tet'ij tena'a pua'amé iteen, capu ja'atí ayén ruse'ij ruuri. Capu ajta ayén ruse'ij mí'ini.

⁸ Tí pua'a tiyen i'irúuri, ayée tu i'irúuri tej ti r'íi tiraatá'an í tavástar'a na'ari ti pua'a tiyen huácui'ini, ayée tu che'atá tena'a cui'ini tej ti huatátatuiire'en í tatevij jime'e te'ijna jemi. A'ij pu jín, capu amín a'ij ti pua'a tiyen i'irúuri nusu ti pua'a tiyen huácui'ini. Teuche'e tu tavástar'a jetze ajtémecan.

⁹ A'ij pu jín, Ciríistu'u ayén huam'íi, ajta a'itá'aa huá'a tzajta'a í mí'ichite ti ij a'ín ayén hua'avastara'a pu'éene'e á'ara'ani a'ímej í mej meri huácuii, ajta a'ímej í mej mauj i'irúuri.

¹⁰ Pajta mú'ee, í pej caí xí tirú'umua'aree temua'a naa, ¿a'iné 'een jín piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a? Pajta mú'ee, í pej nain jín tí'itá'aca, a'iné 'een jín piyen raxi'éhua pe'ijna í a'ihuáara'a. Capu a'atzu ayén tiraavíjte'e sej siyen rijca, a'iné na'ijmi'i tu tiyen huatase'ijre'esin a'ijna jemi í Dios ti ij a'ín ayén tá'uxijte'en na'ijmi'ica itejmi.

¹¹ Ayee pu xaa ne'u té'eyu'usi'i tijín:
Ayee pu tí'ixa a'ijna í tavástar'a tijín:
A'iné nee nu ruuri, ayée pu tí'ayajna,

matíj mena'a pua'amé
 mej yen chaanaca japua seijre'e,
 a'íí mú títunutaxí'isin ineetzi jemi.

A'íí mú majta, miyen rí'í tinaatá'asin
 me'íjna jime'e í nej Dios pú'een.

¹² A'íj pu jín, a'achú tej pua'amé tej yen seijre'e, naíjmi'i tu tiyen tiu'utaxájta mé jéjre'e í Dios jemi a'íj tej ti'itíj jín huaríj.

Tej nu'u caí ca'aníjra'a raatá'an í ta'ihuaara'a tí'ij tí'itíj jín auté'itze

¹³ A'íj pu jín, tiché'e tiyen raatapuá'ajta tej tiyen té'ataxijte'e tajímua'a. Aru tiché'e tiyen raaxí'epi'intare'en í ta tzajta'a tej ti caí ché'e tí'itíj jín raatamuári'eristen í ta'ihuaara'a, nusu tej ti caí ché'e ca'aníjra'a raatá'an tí'ij tí'itíj jín huamuá'itichen í Dios jemi.

¹⁴ Ayee nu tirú'umua'aree inee, a'iné ayée nu tiú'unamuajri'i ne'íjna jemi í tavástar'a, a'íjna í Jesús tí ayén tí'ayajna. Tíj na'a tí sej racua'aca tí tí'icua'iri'i pú'een, capu ruseíj na'a raxana'ave'e a'íjna tí racua'aca. Mí ajta, tí pua'a a'íjna jemi í ja'atí ayén tirá'amitiejte'e tí tí'itíj ayén xána'avi'ire'e, a'íjna jemi pu xaa ayén 'een, tí ayén xána'avi'ire'e.

¹⁵ Tí pua'a piyen ca'aníjra'a ratá'aca í a'ihuáara'a tí a'ín caí ayén racua'aca í tí'itíj í pej xaa racua'aca, rí'iríista a'ame pej raapuaíjtze'en í tzajta'an a'iné, a'íjna jemi, a'íí pu xána'avi'ire'e a'íjna tí ráacua. Capej xí'epi'in huaríj. Capej xaa ne'u raxí'eve'e í a'ihuáara'a pe'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a tí ayén huárini a'íj tí tiraapuaíjtzare. Capej mú'ee rá'apua'ajte'e í a'ihuáara'a a'iné Círíistu'u pu ari jetzen me'ecan huamí'í.

¹⁶ Capej ché'e piyen tí'itiá'acha'íí. Na'ari caí, ayée mú seica miyen tí'ijxáatzi'ire'e muá'ara'ani me'íjna tí ayén timuá'amitiejte'e tí xí'epi'in 'een.

¹⁷ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné a'íjna tí ayén titaac'í'í tí Dios ayén tí'ita'ajte'e naíjmi'lica itejmi, capu ayén a'íjna jín tej tiyen tí'icua'a na'ari tej tiyen ye'eca. Capu xaa ne'u, sino ayée tu rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Teajta rí'í titeeteájturaa í ta tzajta'a. Ajta, a'íí pu ca'aníjra'a taatá'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej tí tiyen huatátatemua'ave'en.

¹⁸ Jee xaa ne'u, ja'atí tí na'a tí ayén ravaire'e í Círíistu'u, a'íjna í ja'atí ayée pu rí'í tiratá'aca í Dios. Majta me'ín í teite, ayée pu ajta hua'aráanajche tí ayén tí'ijri'ire a'íjna í ja'atí.

¹⁹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen tej tí tiyen rí'í tí'itítacha'íí tej tiyen ta'ihuaamua'a tá'ara'ani temua'a naa, tej teajta rí'í huátaruuren tajímua'a tej tí jaítze'e raayí'itihua'an a'íj tí tí'ijxe'eve'e í Dios.

²⁰ Caxu se'íjna jín raaté'uunan se'íjna tí Dios ayén raateájtuaa huá'a jemi í á'amua'ihuaamua'a se'íjna jime'e sej nain tí'icua'a. Naa pu tí'irí'een tíj na'a tí tí'icua'iri'i. Mí ajta, tí pua'a ja'atí a'íjna jín ca'aníjra'a raatá'an í ru'ihuaara'a tí a'ín ihuáare'ara'an ayén ráacua'ani a'íjna tí rajpuaíjtzi í Dios jemi, a'íj pu jín ayén auteáturaasin í Dios jemi a'íjna í ja'atí tí ayén ca'aníjra'a raatá'a í ru'ihuaara'a.

²¹ A'íj pu jín, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'e pej caí piyen racua'aca í hua'ira'a ca'ín pej caí piyen raye'eca í nahuáj. Jee xaa ne'u patá'aj caí piyen tí'itíj jín a'íj huárini tí ayén ca'aníjra'a raatá'acare'en tí a'ín a'ihuáara'a tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi.

²² Tí pua'a ayén timuá'amitiejte'e tí ayén tí'irí'een í Dios jemi pej piyen tí'itíj huácua'ani, patá'aj piyen aseíj pena'a avíitzi jín tirú'umua'areere. Capej piyen tí'ixajta mé jéjre'e, teite tzajta'a. Ché'e huaújtemua'ave'en a'íjna í ja'atí tí caí rumua'atzíira'a jín á'ujxijte'e a'íjna jime'e a'íj tí tí'itíj jín ríci, a'iné a'íí pu ari ayén tiraaxí'epi'intare tí ayén tí'irí'een í Dios jemi.

²³ Mí ajta a'ín í ja'atí, tí pua'a caí xí temua'a naa tiraaxí'epi'intare tí ayén tí'irí'een í Dios jemi tí íj tí'itíj huácua'ani, tí pua'a ayén racua'aca, a'íí pu a'íjna jín a'uxíjte'en tí a'íj pua'a

rici a'iné a'í pu caí té'atzaahuat'e ayén ráacua. Ajta, ti'itíj ti na'a ti ja'atí ayén jín rici, ti pua'a caí ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén ti'irí'een í Dios jemi ti ayén huárini, a'í pu a'íjna jín auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a ayén rijca, a'iné capu té'atzaahuat'e'eca'a.

15

Tej nu'u rí'i tihua'atá'acare'en í taxí'ej teite

¹ Teajta iteen, i tej temua'a naa tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi, ayée pu tiraavíjte'le tej te'utáviicua'i te'íjna jime'e a'ij mej tí'ijri'ire a'íme í mej caí xi yaú'itie temua'a naa í Dios jemi. Tiché'e caí tiyen tena'a rahuauca itejmi jime'e a'ij ti titá'amitíejte'e, sino tiché'e rí'i tihua'utá'an í seica.

² Ayee pu titaavíjte'e itejmi, a'achú tej pua'amé, tej ti rí'i tiraatévaire'en í ta'ihuaara'a ti ij a'ín jaítze'e raayí'itihua'an a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

³ Ayee pu xaa ne'u Ciríistu'u ajta ayén huaríj. Capu ayée na'a rahuauca'a a'ij ti tira'aránajcheca'a, sino ayée pu tira'ará'aste a'ij ti té'eyu'usi'i tijín: “Ayee pu neetzi japua rájve mej na'ajteá'axi'ín mú'leetzi jetze me'ecan.”

⁴ Ayee pu'u, a'iné nain tíj na'a ti a'ájnámua é'eyu'usi'ihuaca'a, ayée pu 'een jín té'eyu'usi'ihuaca'a tej ti jetzen huátamua'aten, ti ij a'ín ti é'eyu'usi'ihuaca'a ca'aníjra'a taatá'acare'en tej ti tiyen te'utáviicua'i, teajta tiyen rachú'eve'e ti Dios ayén tu'irájtuaani.

⁵⁻⁶ Ajta a'ín Dios ti ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si siyen huateújca'anen, ajta sej si te'utáviicua'i, ché'e a'ín ajta amuaatá'acare'en sej rí'i titetiújcha'í rujímua'a sej si siyen ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa a'achú sej pua'amé. Ché'e Dios rí'i tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e sej seuj siyen rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, sej si naíjmi'i siyen rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u. Setá'aj siyen rí'i tiraatá'acare'en a'achú sej tirú'umua'aree í á'amuatjajta'a.

Naíjmi'ica pu nu'u tihuá'aci'iti í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'esin

⁷ Setá'aj siyen che'atá sena'a ancure'ujvi'itín sej seajta sej a'ij ti Ciríistu'u ajta amua'ancure'evi'iti mú'ejmi sej si siyen se'íjna jín rí'i tiraatá'an í Dios.

⁸⁻⁹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti a'ín Ciríistu'u ayén a'íjna jín te'enteájrupi ti ij hua'utévair'e'en a'ímej í mej runavij a'antisí'iche a'íjna jime'e mej miyen ráamua'aree ti Dios tzáahuati'ira'a jín araúraste a'ij ti ari te'ataújratziiri'i. Ciríistu'u pu nain jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í huá'ahuaacixa'astemua'aci'í mej mi a'íme í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a majta miyen rí'i tiraatá'asin í Dios me'íjna jime'e ti a'ín huá'ancu'uvajxi. Ayee pu té'eyu'usi'i tijín:

A'íj nu jín rí'i timuaatá'asin huá'a tzajta'a a'ímej
í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Ayee nu ti'ichuíca na'ame

nej ni ne'íjna jín rí'i timuaatá'an.

¹⁰ Ajtahua'a ayén tijín:

Setá'aj huataújtemua'ave'en huá'a jamuan

í teitestemua'ame'en í Israél teecan,

mú'een mi sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

¹¹ Ajtahua'a sej ayén tijín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an í tavástara'a,

naíjmi'i mú'een, a'achú sej pua'amé,

mi sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Setá'aj seajta siyen tiu'utáchuiica í jemin

sej se'íjna jín rí'i tiraatá'an, naíjmi'i mú'een,

mi teite, mi sej yen huachéjme chaanaca japua.

¹² Ajtahua'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Isaías teecan

tijín:

Seij pu airaújnejjte'esin a'íjna jetze í Isaí.

A'í pu ayén huatasejre'esin

ti ij ayén tihua'uta'ajte'en naíjmi'ica a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íme, ayée mú rájchu'eve'esin

t'íj a'ín hua'irájtuaani.

¹³ Ajta a'ín í Dios ti ayén ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen raachú'eve'en, ché'e a'ín ayén r'í tejamuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huataújtemua'ave'en, ti ij ajta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa se'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e se'íjna í tavástara'a. Ché'e a'ín ajta ayén r'í tejamuaatá'an sej si jaítze'e siyen raachú'eve'en se'íjna jime'e sej se'íjna jetze arájca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁴ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi ti ayén ti'ayajna mú'ejmi jime'e sej siyen nain jín r'í titetiújcha'í seij seajta seij. Nain xu ú'umua'aree í ti ruxe'eve'e, seajta siyen raayí'iti seij si huaúriti seij seajta seij.

¹⁵⁻¹⁶ Ayee nu jeíhua ahuánca'ane nej ni niyen tejámuaatayú'use'en ti'itíj jime'e. Capu ti'iseicaj na'a, canu neajta tí'itziine'eca'a nej niyen huaríj, sino ayée nu neajtahua'a ti'itíj jín amua'utámua'areeri'i ne'íjna jime'e, a'iné Dios pu ayén tinaa'íjca. Ayee nu ne'íjna jín te'enteájrupi nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej niyen raatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'ij ti ari huaríj í Dios. Ayee mú éne'e muá'aju'u tíj muai'ivéjri ti seíj raateájtuaa í Dios jemi ti ij ayén r'í tiraatá'an.

Jee xaa ne'u, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ayén huá'aruuren mej mi miyen urarí'ene'acan jín huateáturen í Dios jemi.

¹⁷ A'íj nu jín huápi'i huatántemua'ave'e jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ne'íjna jime'e nej niyen ravaire'e í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ A'íj nu'u jín niyen á'anca'ane nej tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e ti Ciríistu'u ari ayén tiú'uruu a'íjna jime'e nej ravaire'e mej mi me'ín í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen ra'ará'astijre'en me'íjna í Dios. Ayee mú 'een jín rá'astijre'e me'íjna jime'e mej miyen ráanamujri'i a'ij nej tiu'utaxájtaca'a, majta miyen naaseíj ineetzi a'ij nej ti'itíj jín huaríj, nej niyen huaríj ti huápi'i ruxe'eve'e, í mej jín a'ij te'utaseíj, a'iné Dios pu raateájtuaa í rumuári'eri'ire'ara'an ineetzi jemi a'íjna jime'e nej ne'íjna jetze aránca'anejca'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

A'íj nu jín nain japua neri tihua'utá'ixaa ne'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u. Nainjapua tíj na'a a'uun mej huachéjme u Jerusalén, neajta méyee a'u mej e'eré'ete'ecaa ajta nena'a caí ne'uun ímuá' a'atanéj ne'újna a'u mej a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Ilírico, nain nu jín tihua'utá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan.

²⁰ Tíj na'a nej a'utéjche nej ra'ará'astijre'en í tavástara'a ti yú e'iré'ene, ayée nu ahuánca'ane nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e a'u mej caí xi ja'anáj yá'unamujri'i, nej ni caí niyen che'atá nena'a ne'íjna jetze autéjcheni a'u ti ari seíj teja'umuáriej.

²¹ Mí neajta inee, ayée nu huaríj a'ij ti té'eyu'usi'i tijín:

A'í mú raseijran me'íjna

í ti caí xi ja'atí a'íjna jín tihua'utá'ixaa.

Majta mú yaú'itiée muá'aju'u me'íjna

í mej caí xi ja'anáj ráanamujri'i.

Pablo pu nu'u á'uye'imí'i u Roma

²² A'íj pu jín, mu'ití mú naatá'ijmíjri'i nej caí niyen ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi.

²³⁻²⁴ Aru íjji, a'iné capu ché'e mé'e é'eri'iri nej ne'uun teja'umuári'en tíj na'a ayun ti huacá'a, ajta a'iné pu'uri tejauume a'achú pua'an nine'ira'a nej niyen tí'ijxe'eve'e nej amujaju'uvé'emuaare, ayée nu tí'imua'atze nej niyen huárini netí'ij ne'uun á'ume'en u

España. Ayee nu tí'ijxe'leve'e inee nej ne'uun amuaja'utéseijra netí'ij ne'uun á'ume'en, tej ti a'atzu huátatemua'ave'en tajímua'a, sej si seajta naatévaire'en nej ni neajtahua'a u á'ume'en a'u nej á'ume.

²⁵ Mí neajta inee, íjii, u nu a'umé'e na'ame u Jerusalén nej ni hua'utévaire'en a'ímej í mej me'uun é'eche í ta'ihuaamua'a, í mej Dios jemi seijre'e.

²⁶ Majta a'ímej í mej me'uun Macedonia huachéjme, majta a'ímej í mej me'uun Acaya é'eme'ecan, ayée pu hua'aránajcheca'a mej ti'itíj hua'utá'an a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, í mej me'uun é'eche u Jerusalén.

²⁷ Ayee pu tihua'aránajcheca'a mej miyen huárini. Jee xaa ne'u, ayée mú ti-huá'acha'íire'eca'a, a'iné a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu ti-hua'ucí'i mej ra'ancuré'an me'íjna í ti jín Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej Israel jetze ajtéme'ecantaca'a. A'íj mú jín, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan miyen tihua'acha'íire'e mej miyen ti'itíj tihua'utá'an me'íjna í mej jín huateújvaire'en.

²⁸ Ayee nu amuacá hua'utátuiire'esin ne'íjna í mej tiu'utá'a í ta'ihuaamua'a. Netí'ij nain jín ra'anticí'in, aj nu ni ne'uun a'umé mú'ejmi jemi. Neajta á'iyen u a'umé'e na'ame u España.

²⁹ Ayee nu rú'umua'aree ti ayén té'eme a'ájna netí'ij ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti a'ín tavástara'a ayén nain jín rí'i titaatá'an naíjmi'ica itejmi. Capu ti'itíj a'ij tita'aturáate'e a'ame.

³⁰ Ayee nu tejá'amuahuavii, ne'ihuaamua'a, mi sej seajta ra'ará'astijre'en í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, sej si siyen tinaatévaire'en se'íjna jime'e í nej jín tí'itese'e. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios ineetzi jime'e.

³¹ Setá'aj siyen tí'ijhuaviira ti ij a'ín Dios ayén nu'irájtuaani mej mi caí a'ij neruure a'íme í mej caí miyen ra'ará'astijre'e í tavástara'a, a'íme í mej Judea huachéjme. Setá'aj seajta siyen rahuaviira mej mi me'ín í mej Dios jemi seijre'e, í mej Jerusalén é'eme'ecan, mej mi miyen ra'ancuré'an í nej jín hua'utévaire'en.

³² Ayee xu huárini nej ni ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi ti pua'a Dios ayén neetá'acare'en, tej ti tajímua'a huatátatemua'ave'en, tej ti teajta ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij.

³³ Ajta a'ín í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ché'e a'ín ayén huateáturan naíjmi'ica jemi, mú'ejmi. Ché'e ayén teja'uré'enen.

16

Pablo pu huá'ateujte'e í ru'amiigustemua'a

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e í ta'ihuaara'a ti 'íita'a, a'íjna í Febe. A'í pu huá'avaire'e a'ímej í mej e'etiújse'iri a'ujna já'ahua'a Cencrea.

² Ayee nu tejá'amuahuavii sej si siyen ra'ancuré'evi'iti temua'a naa a'ij ti tiraavíjte'e itejmi jemi, i tej Dios jemi seijre'e. Setá'aj siyen ra'ancuré'evi'itin a'iné a'í pu ajta rá'astijre'e í tavástara'a. Setá'aj siyen nain jín raatévaire'en tíj na'a ti tirá'aturaate'e, a'iné a'í pu ari mu'iicáca huatévai í teite, ajta pu neetzi huatévai.

³ Setá'aj hua'utateújte'en se'ímej í Priscila, seajta se'íjna í Aquila. A'í mú majta miyen neetzi jamuan tí'imuarí'e tej ti naíjmi'i raatévaire'en te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁴ A'í mú miyen huataúra'a mej mi neetzi japua huániuuni. Ayee mú tén me'íjna jín huácuii. Jé'ecan nu ne'íjna jín tí'intemua'ave'e. Majta a'íme, ayée mú majta tiú'ujtemua'ave'e matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri, a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁵ Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Priscila, ajta a'íjna í Aquila. Setá'aj seajta siyen tiraatateújte'en se'íjna í ne'amiigu í Epeneto, ti a'uun é'eche u Acaya ti ayén amuacá huataújtuiiri'í í Ciríistu'u jemi.

⁶ Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í María, a'íjna ti ari jeíhua tiu'umuáriej mú'ejmi jemi.

⁷ Setá'aj seajta hua'utateújte'en se'ímej í Andrónico, seajta í Junias. A'íí mú majta nee jamuan aiteánami'ihuaca'a. Majta a'íime í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íí mú temua'a naa huá'amujte me'íjna í mej hua'apua, í mej majta amuacáí ra'ará'astijre í Ciríistu'u nee caí inee.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a tiraatateújte'en se'íjna í Ampliato, í nej jeíhua raxí'eve'e í tavástara'a jemi.

⁹ Ayee xu seajta tiraatateújte'en se'íjna í Urbano ti ta jamuan ravaire'e í Ciríistu'u. Setá'aj siyen tiraatateújte'en se'íjna í Estaquis, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua raxí'eve'e.

¹⁰ Setá'aj se'íjna huatatéújte'en í Apeles. A'íí pu jeíhua rá'uviicua'iri'i í Ciríistu'u jetze me'ecan, ajta ayée pu tiu'utémua'íti. Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í mej Aristóbulo jamuan é'eche.

¹¹ Setá'aj seajta raatateújte'en í ne'ihuaara'a, se'íjna í Herodión. Ajta a'íime í mej Narciso jamuan é'eche, í mej majta rá'astijre'e í tavástara'a, setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utateújte'en.

¹² Setá'aj seajta se'ímej huatatéújte'en a'íjna í Trifena, seajta se'íjna í Trifosa. A'íí mú 'úucaj pú'een, í mej majta jeíhua huápi'i tí'imuari'e í tavástara'a jemi. Setá'aj siyen raatateújte'en se'íjna í Pérsida, í ne'amiigu í nej neajta jeíhua raxí'eve'e. A'íi pu a'íin pú'een se'íj í 'íita'a ti ajta jeíhua huápi'i ari tiu'umuáriej í tavástara'a jemi.

¹³ Setá'aj seajta raatateújte'en se'íjna í Rufo, tavástara'a ti ra'antíhua'u. Setá'aj seajta siyen raatateújte'en se'íjna náanajra'an a'íjna í Rufo, a'íiné a'íí pu ayén tináacha'íi cumu nej yaujra'an í'i pú'eene'en.

¹⁴ Setá'aj siyen hua'utateújte'en se'ímej í Asíncrito, seajta se'íjna í Flegonte, seajta se'íjna í Hermas. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'utateújte'en í seica, se'íjna í Patrobas, seajta se'íjna í Hermes, seajta a'ímej í ta'ihuaamua'a í mej huá'a jamuan e'eré'etei.

¹⁵ Setá'aj seajta se'ímej huatatéújte'en se'íjna í Filólogo, seajta se'íjna í Julia, seajta se'íjna í Nereo, seajta í juutzeájra'an ti 'íita'a, seajta se'íjna í Olimpas, setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en naíjmi'ica a'ímej í mej huá'a jamuan e'eré'etei, í mej majta Dios jemi seijre'e.

¹⁶ Setá'aj seajta siyen hua'utateújte'en se'íj seajta se'íj a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Matíj mena'a pua'amé í mej e'etiújse'iri mej mi raanájche í Dios, naími'i mú miyen tejá'amuateújte'e.

¹⁷⁻¹⁸ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, mú'een, ne'ihuaamua'a. Rí'í xu'u mú'een a'ímej jemi í mej ca'aníjra'a amuaatá'aca sej si já'ita'a a'utácíne, majta miyen á'amuaamarí'eriste'e sej siyen auté'itzen í Dios jemi. A'íí mú meri ajtacíj a'íjna jetze a'íj sej seri tíraarí'ire. Caxu huá'a jamuan á'ujjhuane'en, a'íiné matíj mena'a mej miyen 'een, camu a'atzu ravaire'e í tavástara'a, a'íjna í Ciríistu'u. Rujímua'a mu'u ravaire'e. Ayee mú me'íjna jín huá'acuanamua í teite í mej caí tí'itíj jín á'atura. Ayee mú me'íjna jín tihua'a'ixaate'e niuucari jime'e ti ayée na'a naa namuajre'e, nusu tí'itíj í mej jín ahuaújtzaahuate'en a'íime í mej miyen ranamua.

¹⁹ Naími'i mú meri miyen ráanamujri'i sej seri rá'astijre'e í tavástara'a. A'íj nu jín huápi'i netémua'ave'e mú'ejmi jime'e. Mí neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen támua'aree sej si siyen rijca a'íj ti ayén tiraavíjte'e í Dios jemi, sej si seajta caí siyen huataúra'an sej siyen rijca se'íjna jime'e ti a'íj pua'a 'een.

²⁰ Ajta a'íin í Dios ti rí'i ta'anpuá'ajte, ca'anacan pu nain jín ra'antipué'ajte'esin a'íjna í Satanás, ti ij ayén amuaatá'an sej nain jín raatémua'itin se'íjna í tiyaaru'u.

²¹ A'íí pu ayén yé á'amuaatéújte'e a'íjna í Timoteo, ti ne jamuan tí'imuari'e. Yé mú majta á'amuateújte'e í ne'ihuaamua'a a'íjna í Lucio, ajta í Jásón, ajta a'íjna í Sosípater.

²² Neajta inee, i nej i'i Tercio, i nej neajta niyen rá'ayu'uxa í Pablo jetze me'ecan ne'íjna i yu'uxari, nee nu neajta á'amuateujte'e í tavástar'a jetze me'ecan.

²³ Ajta a'íjna í Gayo, í nej jemin yé huaca ajta ti rí'i tihua'atá'aca naíjmi'ica a'ímej í mej miyen yé tiújse'iri meyajna, a'íi pu ajta yé á'amuateujte'e.

²⁴ Majta a'íime, í Erasto ti a'íjna jín ti'itájvee íiye chajta'a ti tumin tíse'iri, ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Cuarto, a'íi mú majta yé á'amuateujte'e.

I ti jín ra'antipué'ajte

²⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an te'íjna í Dios ti ayén raayí'iti ti ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen rí'i titetiújcha'íca a'ij nej tejá'amua'ixaate'e ná'aye'i ne'íjna jime'e í niuucari ti jime'en raxa a'ij ti huaríj í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íjna í niuucari, a'íi pu a'íin pú'een í ti Dios jín ari titaataseíjrate a'íjna ti ayén rú'avaataca'a tíj na'a ti Dios raatéaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene.

²⁶ Mí ajta íjii, Dios pu ari titaataseíjrate. A'íjna í Dios ti seijre'e tíj na'a rusén jime'e, a'íi pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a tej tiyen ráamua'aree te'íjna jetze í mej jetzen ra'utéyu'uxaca'a a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Ayee pu tí'ijxe'eve'e mej mi naími'i matíj mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, mej mi rá'antzaahuate'en, majta ra'ará'astijre'en í jemin.

²⁷ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en tíj na'a rusén jime'e te'íjna í Dios ti a'íin ruseíj nain jín támua'aree. Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'acare'en a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Corinto a'uchéjme'ecaa, í ti seíj

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, i nej i'i Pablo, í ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Ciríistu'u jetze me'ecan ti ajta a'íin pú'een í Jesús, ne'íjna jamuan í ta'ihuaara'a í Sóstenes. Yee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi sej se'uun e'etiújse'iri se'újna Corinto sej si raateánajche í Dios, mi sej rí'i tí'iteseijre'e se'íjna jime'e ti a'íin Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, mú'ejmi huateúra'ate, ajta mú'ejmi huatajé sej si jemin seijre'e. Mú'een xu seajta huá'a jemi seijre'e matíj mena'a pua'amé mej yen seijre'e tíj na'a ve'ée í chaanaca í mej majta miyen tí'ixa ti yee Jesús pu hua'avastara'a pú'een. Jee xaa ne'u, a'íi pu a'íin pú'een í hua'avastara'a, ajta ayén che'atá na'a tavástar'a pú'een itejmi.

³ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'íin rí'i tejamuaatá'an, majta amua'anpuá'ajte'en.

I ti jín Dios rí'i tihua'utá'a

⁴⁻⁵ Ja'anáj ti na'a nu niyen rí'i tiraatá'aca í Dios nej ranajche mú'ejmi jime'e, a'iné jeíhua pu rí'i tejamuaatá'a í Dios a'íjna jime'e sej seri jemin seijre'e í Ciríistu'u, ti ajta Jesús pú'een, a'íne a'íjna jemi mú'een xu seri nain te'encuré'a ti tejámuatéva'iri í sej jín tihua'utá'ixaate'en í teite, ajta í sej jín yaú'itiée xá'ara'ani a'ij ti 'een í Dios jemi.

⁶ Ayee pu 'een jín amuáaruu a'iné mú'een xu temua'a naa tihua'utá'ixaa í teite í Ciríistu'u jetze me'ecan.

⁷ A'íj pu jín caí tí'iti jama'utéturaate í ti jín Dios rí'i tejamuaatá'a. A'íj xu jín, seuj rachú'leve'e ti yen huataseijre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁸ A'íi pu ajta ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'i ajta na'a caí nain te'entipua'are, ti ij caí ja'ati tí'iti jín a'amua jetze tí'ijpua'ajte'e a'íjna xicáara'a ti jetzen tihua'axiejte'en í teite a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu xaa tihua'axiejte'en a'achú mej pua'amé yen huachéjme í chaanaca japua.

⁹ Ayee pu té'eme a'iné Dios pu ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i. Ajta, a'íi pu amuaatajé sej si siyen ruuristan jamuan í yaujra'an a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Pablo pu ayén tihua'a'ihua'u tíjín: “¿Ni qui ayén huatámu'iire í Ciríistu'u?”

¹⁰ Mi neajta inee, ayée nu jeíhua tejá'amuahuavii niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u sej si ruxí'ej sena'a tí'ixajta, sej si caí ché'e já'ita'a a'utaci'ica'an, sej si seajtáhua'a rí'i huaújrúuren, sej si se'íjna jín anteújseire'en naíjmi'i sej si siyen che'atá seíj sena'a jín siyen tí'ixi'epi'intare'e.

¹¹ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, a'iné a'íime í mej Cloé jemi é'eche, a'íi mú miyen tinaatá'ixaa mú'ejmi jime'e sej nu'u rújaaxiejvi'i rujímua'a sena'a.

¹² A'íjna jime'e í sej nu'u rújaaxiejvi'i, ayée pu huataújmua'a sej siyen rici, ti seíj ayén tí'ixa yee: “Nee nu Pablo jetze ajtéme'ecan.” Ajta seíj ayén yee: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtéme'ecan.” Ajta seíj ayén yee: “Nee nu Pedro jetze ajtéme'ecan” na'ari yee: “Nee nu Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan.”

¹³ Niché'e a'atzu tejámuaata'íhua'u. ¿Ni qui ayén seicié huaújrúu í Ciríistu'u ti ij ayén huatámu'iire? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui miyen ná'utatai í cúruu jetze ineetzi i nej i'i Pablo mú'ejmi jetze me'ecan? Camu xaa ne'u a'atzu. Ari íjii, ¿ni qui niyen á'amuaamua'íhuaca'a neniúucajtze'e i nej i'i Pablo? Canu xaa ne'u a'atzu.

14-15 Jé'ecan nu rí'i tiratá'aca í Dios nej caí ja'ati huámuai'ihuaca'a sino a'ímej nu'u ne'íjna í Crispo, neajta ne'íjna í Gayo. Ayee nu'u huaríj sej si caí se'íjna jín á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e sej huámuai'ivijhuaca'a neniúucajtze'e.

16-17 Neajta nu huá'umuai'ihuaca'a a'ímej í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanos. Ayee pu'u xaa ne'u, canu cui'i ramua'aree ti pua'a neajtahua'a seíj huámuai'ihuaca'a nusu necaí.

Jee xaa, capu Ciríistu'u ayén ne'uta'íteca'a nej ni huá'umuai'ihua í teite sino ayée pu 'een jín ne'uta'íteca'a nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í ti jín Dios hua'irájtuaani. Capu ayén ne'uta'íteca'a nej ni ne'íjna jín tihua'utá'ixaate'en nej jeíhua huápi'i raayí'iti í huá'amua'atziira'a a'ímej í teteca í mej nu'u rí'i tiu'uyí'iti. Capu xaa ne'u, sino ayée pu'u a'íjna jín ne'uta'íteca'a ti ij ayén tí'ivaire'e á'ara'ani í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Ciríistu'u, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

Ciríistu'u pu a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios

18 Ayee pu'u, a'iné a'ímej jemi í mej a'uvá'itzi, ayée pu tihua'amitiejte'e tej huatétatimua'i te'íjna jime'e tej tiyen tihua'ixaate'e ti Ciríistu'u ayén huamí'i huá'a jetze me'ecan í cúruu jetze. Mi teajta iteen, í ti Dios tu'irátuaasin, téjmi pu ayén titá'amitiejte'e ti a'ín niuucari a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

19 A'iné ayée pu té'esiimua'i tíjín:
Nee nu yee ra'antipua'ajte'esin
í huá'amua'atziira'a a'ímej
í mej nu'u jeíhua huápi'i raayí'iti.
Neajta nu yee raaté'uuna nain
í mej meri raarí'ire a'íme
í mej temua'a tirú'umuaree.

20 Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna í ti temua'a tirú'umuaree? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a. Ajta a'ín ti tiú'ujmua'ate, ¿a'uné a'ij 'é'en a'íjna? Capu ajta mé'e já'ahua'a. Na'ari í seij ti ayén huápi'i raayí'iti ti tiu'utaxáj a'ímej jemi í mej íjii huáteite, ¿a'uné é'eseijre'e? Capu ché'e mé'e é'eseijre'e a'iné Dios pu ari raataseíjrataca'a ti caí ti'iti a'ij huataújmua'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca.

21 Mi ajta a'ín í Dios, ayée pu raaxí'epi'intare rumua'atzíira'a jime'e ti caí ri'iríista a'ame mej miyen me'íjna jín ráamua'ati huá'amua'atziira'a jime'e a'íme í mej miyen íiyen seijre'e. Ayee pu 'een jín ayén raaxí'epi'intare í Dios a'iné ayée pu raxí'eve'eca'a ti ayén hua'irájtuaani a'íjna jime'e mej miyen rá'atzaahuate'e a'íjna í niuucari ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, í niuucari tej tiyen tihua'ixaate'e.

22 Majta me'ín, í mej Israel jetze ajtémecan, ayée mú tí'ijhuavii í Dios jemi í mej jín rí'i naa te'utaseíj, ajta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'í mú rahuauhua í mua'atzíira'a mej mi me'íjna jín nain au'itiée muá'ara'ani.

23 Mi teajta iteen, ayée tu tihua'ixaate'e te'íjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ajta a'ín í niuucari í tej jín tihua'ixaate'e, ayée pu a'íjna jín hua'utájaaxiejte'esin a'ímej í mej Israel jetze ajtémecan. Ajta a'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'amitiejte'e ti caí a'ij huataújmua'a.

24 Mi majta a'íme, í ti Dios hua'utajé, ti pua'a a'íme í mej Israel jetze ajtémecan na'ari mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, ayée pu tihua'amitiejte'e ti Ciríistu'u a'ín pú'een í muári'eri'ire'ara'an ti jín Dios hua'irájtuaani, ajta a'í pu a'ín pú'een í mua'atzíira'a ti jín Dios tí'ajta.

25 Jee xaa ne'u, a'íjna ti nu'u caí a'ij huataújmua'a, a'íjna ti Dios jemi é'eme'ecan, jaítze'e pu raayí'iti caí í huá'amua'atziira'a í teteca. Ajta a'íjna ti nu'u caí rú'uca'anisti'i í Dios, jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í huá'amuarí'eri'ira'a í teteca.

26 ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? Casi'i, a'ij ti 'een mú'ejmi tzajta'a ti Dios ayén amuaatajé. Caxu mu'íi mi sej jeíhua huápi'i rú'umuaree í huá'amua'atziira'a

a'ímej, í mej yen huachéjme íyén chaanaca japua. Caxu seajta mu'íi mi sej se'íjna jín antiújmua'aree í ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e nusu se'íjna jetze airaújnejjte a'ímej í mej ruxiéehua á'ujjuhua'ane'e. Caxu xaa ne'u.

²⁷ Mi ajta a'ín Dios, a'í pu hua'antíhuau a'ímej í mej caí a'ij té'umua'areereca'a ti ij a'ín hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej miyen ruseijrata mej nu'u jeíhua huápi'i té'umua'aree. Dios pu ajta ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí ti'itij jín antiújmua'aree a'ímej jemi í mej yen huachéjme chaanaca japua ti ij ajta hua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

²⁸⁻²⁹ Jee xaa, Dios pu ayén hua'antíhuau a'ímej í mej caí huá'a jetze tí'ica'anejca'a, ajta a'ímej í mej huá'axieehuataca'a. Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, Dios pu ayén a'íjna jín hua'antíhuau a'ímej í mej caí seijre'e a'ímej jemi í teteca ti ij ayén hua'antipúa'ajte'en a'ímej í mej títetateí íyén chaanaca japua, ti ij caí ja'ati ayén á'ujtzaahuat'e í Dios jemi.

³⁰ Mi seajta mú'een, xu'uri jemin seijre'e í Ciríistu'u a'íjna jime'e a'ij ti tejámuaaxí'epi'íntari'irí'i í Dios. Ciríistu'u pu jemi é'eme'ecan í Dios mua'atzíira'a í tej jín tirú'umua'aree a'ij ti 'een í Dios jemi. A'í pu ajta ta japua huaniú tej ti rí'éene'ecán jín a'uteáuran í jemin. Ciríistu'u pu mú'ejmi huatéura'ate. A'í pu ajta tiu'utanájchitaca'a a'amua jime'e í sej jín té'echa'ica'a.

³¹ A'ij pu jín, ayén té'eyu'usi'i tijn: “Ti pua'a yee ja'ati ayén raxí'eve'e ti ti'itij jín á'ujtzaahuat'e'en, ché'e a'ín ayén huárini a'íjna jime'e a'ij ti tavástara'a ayén rí'i tiraatá'a.”

2

Ayee pu'u na'a tihuá'ixaate'e a'íjna jime'e í Ciríistu'u í mej rá'utatai

¹⁻² Neajta inee, ne'ihuaamua'a, netí'ij amuacáí á mú ja'uvé'emuaareca'a nej ni tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, canu cui'i niyen ne'íjna jín tejamuá'ixaa ne'íjna jime'e í niuucari ti huápi'i jín naa namuajre'e, canu neajta ne'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a í teteca sino ayée nu tiraaxí'epi'íntare nej a'í na'a yaú'itiée ná'ara'ani mú'ejmi jemi ne'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, í mej rá'utatai í cúruu jetze.

³ Neajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ayée nu amua'aséijrate'ecaa ti nu'u caí nú'uca'anisti'i. Cu xiee nej tí'itziíne'eca'a. Jee xaa, jeíhua nu névivejca'a.

⁴ Ajta a'ín í niuucari, í nej jín tejamuá'ixaa, capu ayén éene'e tíj a'íjna ti huápi'i naa namuajre'e, ti ajta huá'amua'atziira'a jetze airánineica í mej jín huá'amua'itici í teite. Capu xaa ne'u, sino ayée nu ne'íjna jín tejámuaatá'ixaa sej si ráamua'aree nej ne'íjna jetze aránca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'í pu jemin me'ecan í muári'eri'ira'a í nej jín niyen rici.

⁵ Ayee nu ne'íjna jín huaríj, sej si caí se'íjna jetze arájca'anen í huá'amua'atziira'a í teteca sino sej si se'íjna jetze arájca'anen í muári'eri'ire'ara'an í Dios se'íjna jime'e í sej té'atzaahuat'e.

A'ijna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta ari titaatasejrate

⁶ Mi teajta iteen, teen tu xaa te'íjna jín tejamuá'ixaa sej jime'e í mua'atzíira'a a'ímej tzajta'a í mej meri tiu'unájmi'ire. Ajta a'ín í mua'atzíira'a, capu huá'a jetze huanéj a'ímej í mej yen japon seijre'e í chaanaca. Capu ajta huá'a tzajta'a me'ecan a'ímej í mej tí'ajta íyén chaanaca japua, í mej majta a'uvá'itzi.

⁷ Jee xaa ne'u, teen tu tiyen raxa í Dios mua'atzíira'a jime'e ti caí rí'irí ti ja'ati ayén rusej a'ij tirájteuni, í mua'atzíira'a ti rú'avaataca'a ti jime'en ajmí'i imuá tí'ij caí xi huatasejre í chaanaca. Dios pu ayén tiraaxí'epi'íntare ti ayén tí'itaci'iti itejmi a'íjna ti huápi'i naa seíre'e á'ara'ani.

⁸ Mi majta a'íme, í mej yen tí'ajta íyén chaanaca japua, capu a'atzu a'ij ti huá'amitiejte'eca'a a'íjna ti rú'avaataca'a, a'iné ti pua'a miyen ramua'aréerecajche'e, camu miyen tirá'atatánche'e í tavástara'a, í ti ajta huápi'i naa tí'iseijre'e á'ara'ani tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'i tijín:
A'ijna ti yee Dios rí'i ráaruu a'ímej jime'e
í mej raxí'leve'e,
capu ja'atí ayén raaseíj,
capu ajta a'ij tihuá'amitiejte'eca'a
a'ij ti té'eme'enche'e.

¹⁰ Mi ajta a'ín, Dios pu taataseíjrate a'ijna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa a'ijna í ruxéjniu'uca ti ij a'ín ayén titaata'ítii. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an, nain pu jín ayén tirá'amitiejte'e, ajta nain pu tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios.

¹¹ Ayee pu'u, a'iné huá'a jime'e í teteca, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í teáata'a, a'í pu'u tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e a'ijna í ja'atí. Ayee pu che'atá na'a 'een í Dios jemi. Capu ja'atí tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í Dios sino a'í pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹² Mi teajta iteen, catu te'ijna ancuré'a í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca sino a'í pu téjmi jemi huateájturaa a'ijna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tej ti yaú'itíeé tá'ara'ani a'ij ti Dios ari ruxí'evi'ira'a jín rí'i titaatá'a.

¹³ A'í pu a'ín pú'een í tej amuá'ixaa. Capu a'ín na'a pú'een í huá'amua'atziira'a í mej jín tá'itíiri'i í teteca sino a'í pu a'ín pú'een í niuucari ti ayén jín tá'itíiri'i í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee tu ríci tej huaú'ixaa a'ij ti huataújmua'a í mua'atziira'a ti Dios jemi é'eme'ecan te'ijna jime'e í niuucari ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a taatá'a tej tiyen tiu'utaxáj.

¹⁴ Ajta a'ijna ti caí jemin huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu caí ra'ancuré'asin a'ijna ti jemin é'eme'ecan í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'iné capu tí'ití a'ij huataújmua'a a'ijna jemi í ja'atí. Capu rí'irí ti a'ín yaú'itíeé á'ara'ani a'iné ayée pu ruxe'leve'e ti ja'atí ayén jetzen aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ti ij ayén tirá'amitiejte'e a'ij ti huataújmua'a.

¹⁵ Ajta a'ín ti jetzen aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, nain pu ayén tirá'amitiejte'e a'ame ti pua'a ayén tí'ivaire'e nusu caí. Mi ajta, capu rí'irí ti sej ayén rá'axijte'en a'ijna í ja'atí, ti pua'a tí'ivaire'e nusu caí.

¹⁶ Ayen tijín: “¿A'ataani yee tirú'umua'aree a'ij ti tirá'amitiejte'e í tavástara'a ti ij a'ín ja'atí ayén tirá'itíi?” Mi teajta iteen, ayée pu ayén titá'amitiejte'e a'ij ti ajta tirá'amitiejte'e í Ciríistu'u.

3

Mej nu'u tí'imuarí'e jamuan í Dios

¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí huatári'iristareca'a nej niyen tejámuaatá'ixaate'en tíj a'íme í ti huá'a jemi huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino tíj a'íme í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, mi sej seuchén huataújtuiiri'i í Ciríistu'u jemi.

² Netí'ij tejamuaamí, canu cua'ira jamuaamí sino a'í nu'u amua'antí'ite í léechi a'iné caxu xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira. Seajta íjii, seúche'e xu siyen 'een. Caxuu xi teja'ujepi'ira'a.

³ Seúche'e xu siyen e'en matíj a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. A'iné ayée pu seijre'e mú'ejmi tzajta'a cumu sej ruchueere'e, seajta sej rú'jaaxiejví'i. ¿Ni caí ayén huataújmua'a sej seuj huá'a jemi ajtémecan a'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca? Jee xaa ne'u, mú'een xu siyen tí'ijri'ire a'ij mej tí'ijri'ire í seica í teteca.

⁴ Ayee xu ríci. Sej ti mú'ejmi jemi ajtémecan ayén tí'ixa tijín: “Nee nu Pablo jetze ajtémecan.” Ajta í sej ayén tijín: “Neajta inee, Apolos nu jetze ajtémecan.” ¿Ni secaí siyen che'atá sena'a ríci matíj a'íme í teteca í mej caí jetzen seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? Jee xaa ne'u, ayée xu ríci.

⁵ Niché'e a'atzu tejá'amua'ihua'u. ¿A'iné ti'itij jín tí'ivaire'e a'íjna í Apolos, na'ari ti'itájni jín na'antínmua'aree inee, inee i'í Pablo? Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Teen tu'u ravaire'e í tavástar'a jemi. Ayee xu 'een jín té'antzaahua í tavástar'a jemi se'íjna jime'e tej tiyen ravaire'e, a'íj t'íj a'íjn titaa'íjca seij ajta seij.

⁶ Ayee nu tí'ivaire'e t'íj ja'ati ti ayén tiú'uuhuii, ajta a'íjn í Apolos, a'íj pu ayén tí'ivaire'e t'íj ja'ati ti tiú'ipuaa. Ajta a'íjn í Dios, a'íj pu raaváujsi'iriri'í ti ij huácüre.

⁷ A'íj pu jín, a'íjna ti tiú'uuhuii, capu ti'itij jín ruxe'ev'e. Ajta a'íjn ti tiú'ipuaa, capu ti'itij jín ruxe'ev'e, sino a'íj pu xaa í Dios ti raaváujsi'iriri'í ti i huácüre, a'íj pu xaa a'íjn pú'een í ti ruxe'ev'e.

⁸⁻⁹ Naíjmi'í mú tí'ivaire'e a'íjna ti tí'ihuiite'e, ajta a'íjna ti ti'ipuáa á'aye'í. Ruxí'ej mu'u tí'ivaire'e, ajta Dios pu ayén hua'utá'asin a'íj ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e í ti rac'íicipua í ti jín tiu'umuáriej, a'iné teen tu jamuan tí'imuar'íe í Dios.

Seajta mú'een, ayée xu ti'itij jín tí'ivaire'e t'íj a'u mej tejé'etaseehua, ajta t'íj chí'ij ti Dios rá'ajtaahua.

¹⁰ Mí neajta inee, a'iné Dios pu jeíhua huápi'í naa tinaatá'a nej ni niyen tiu'umuári'en, ayée nu huaríj t'íj ja'ati ti chí'ij ájtaahua. Nee nu ra'itátaahuaxi ne'íjna ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u t'íj ja'ati ti temua'a naa raayí'iti. Ajta í seij, a'íj pu japuan té'ajtaahua. Ajta ayén ruxe'ev'e ti rí'í naa tirá'ajtaahua ti ij caí a'íj pua'a éene'e ájci'ípiihua.

¹¹ A'iné, jíme'en a'íjna ti a'itátaavijhua, seij pu'u pú'een, ajta a'íj pu a'íjn pú'een í Jesus ti ajta Ciríistu'u pú'een. Capu máàj ja'ati ti ayén tí'ivaire'e t'íj a'íjna ti a'itátaavijhua.

¹²⁻¹³ Ajta, ayée pu seíre'e a'ame ti ti'itij ti jín japuan ájtaavijhuaca'a ti pua'a a'íjna jime'e í oro nusu plata jime'e na'ari tetej jime'e ti huápi'í tí'ijnajche. Ajta ayén che'atá na'a seíre'e a'ame ti pua'a ayén ájtaavijhuaca'a a'íjna jime'e í ciyej na'ari íxaj jime'e ca'ín huáacixa'a jime'e. Jee xaa ne'u, ayée pu seíre'e a'ame í ti'iti í mej jín tiu'umuáriej í teite, seij ajta seij, matíj mena'a pua'amé mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. A'íjna xicáara'a jetze, ayée pu Dios raaxí'epi'íntare'en a'íj ti 'een, a'iné ayée pu teja'uré'enejsin t'íj taij ti jín hua'utaseíjrate'esin. Ajta a'íjna í taij, a'íj pu raatémua'atzi ti pua'a xí'epi'ín metiu'umuáriej seij ajta seij nusu mecaí.

¹⁴ Ti pua'a ayén té'eviicua'í í taij tzajta'a a'íjna ti jín ja'ati tiu'umuáriej, ayée pu tí'iraci'iti a'íjna í ja'ati a'íj ti tiraavíjte'e.

¹⁵ Na'ari caí, ti pua'a huateájtaani í ti jín tiu'umuáriej í ja'ati, nain pu á'ujisin. Ajta a'íjn í ja'ati, Dios pu xaa ru'irátuaasin aru ayée pu éene'e a'ame t'íj ja'ati ti xa'ichu'í a'uun rá'avai í taij tzajta'a.

¹⁶ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e seij se'íjn pú'een í chí'ira'an í Dios. Ajta mú'ejmi tzajta'a pu huateájturaa í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raaté'uuna a'íjna í chí'ira'an í Dios, Dios pu ra'antipua'ajte'esin a'íjna í ja'ati a'iné pu'uri Dios huateúra'ate a'íjna í chí'ij, seij mú'een se'íjn pú'een í chí'ira'an í Dios.

¹⁸⁻¹⁹ Caxu rucuanamua rujímua'a. Ti pua'a ayén tirá'amitíejte'e seíj í ja'ati ti ayén rí'í tirú'umua'aree a'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a a'íjmej í mej íjii huáteite, ché'e a'íjn caí ché'e ayén á'ujtzaahuat'e a'íjna jime'e í huá'amua'atziira'a. Ché'e a'íjn ayén ra'ancuré'an í mua'atziira'a ti tavástar'a jetze é'eme'ecan, a'iné a'íjna í huá'amua'atziira'a a'íjmej í mej íjii huáteite, capu ti'iti a'íj huataújmua'a í Dios jemi. Ayee pu xaa té'esiímua'í t'íj: “Dios pu huá'avivi'ira'an a'íjmej í mej miyen á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e mej tí'ihua'itaca í rumua'atziira'a jime'e.”

²⁰ Ajta ayén té'eyu'usi'í t'íj: “Tavastara'a pu ramua'aree ti caí ti'itij vaire'e í huá'amua'atziira'a a'íjmej í mej nu'u jeíhua huápi'í té'umua'aree.”

²¹⁻²² A'íj xu jín, caxu ché'e siyen á'ujtzaahuat'e se'íjna jime'e seij nu'u seíj jetze ajtémecan í teáata'a. Naími'í pu ayén tejá'amua'ac'íiti, ti pua'a niyen tejá'amua'aire'e inee, i nej i'í Pablo na'ari a'íjn Apolos ayén tejá'amua'aire'e nusu a'íjna í Pedro. Ti pua'a

ayén a'íjna jín r'íi tejamaatá'an í Dios a'íjna jime'e t'ij na'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua nusu sej siyen ruuri huateáturan na'ari sej siyen huácu'i'ini, ti'iti ti a'ij ti ayén íjii tí'iseijre'e ca'ín ti'iti ti ayén teja'uré'enejsin, naími'i pu ayén tejá'amuavaire'en.

²³ Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jetze ajtème'ecan í Ciriístu'u, ajta a'íjn Ciriístu'u, a'íi pu ajta Dios jetze ajtème'ecan.

4

I mej jín antiújmua'aree a'íime ti Dios tihua'uta'íti'ire

¹ Ayee pu ruxe'eve'e ti ayén tejamuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej tiyen ravaire'e í Ciriístu'u, ajta ti ayén titaa'íjca a'íjna jime'e í ti rú'avaa í Dios jemi.

² Ajta, a'íjna ti ravaire'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'íjn í ja'ati ayén araúrasten nain jime'e a'íjna í ti jín tira'íjca.

³⁻⁴ Mi neajta inee, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mú'een siyen na'uxíjte'en, na'ari miyen na'uxíjte'en a'íime í mej íjii huáteite me'íjna jime'e a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Jee xaa ne'u, canu nesej á'anxíjte'en, a'íné canu nee nesej ramua'aree tij ti'itij jín na'uteájturaa í Dios jemi. Capu amín a'ij, capu ayén huataújmua'a nej neri x'íepi'ín 'een í Dios jemi. Tavástara'a pu a'íjn pú'een í ti ná'axijte'en.

⁵ A'íj xu jín siyen huárini. Caxu ti'iti jín huá'axijte'e ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen a'íjna xicáara'a ti jetzen Dios ari raax'íepi'íntare. Setá'aj seuj rachú'eve'e se'íjna í tavástara'a tí'ij ajtahua'a yé uvé'enen. Aj pu xaa, a'íjn raatasej'rata t'ij na'a ti rú'avaataca'a a'u ti a'utíca'a. A'íi pu ajta raatasej'rata í ti ayén tihuá'amitiejte'eca'a í huá'a tzajta'a í teite. Aj pu'i ayén tihuá'aci'iti ti Dios ayén r'íi tihua'utá'asin naíjmi'íca a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij.

⁶ Mi neajta inee, nain jín í nej neri tejamuá'ixaa, ayée nu tejámuaatá'íitiiri'i neetzi jime'e neajta ne'íjna jime'e í Apolos nej ni ne'íjna jín jamuaatévaire'en. Caxu yá'uhua'anan se'íjna í niuucari ti ayén tijín: “Setá'aj siyen araúrasten se'íjna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'i.” Caxu siyen ahuaújtzaahuate'en se'íjna jime'e sej nu'u seij jetze ajtème'ecan. Caxu seajta raatéxiehuata í seij.

⁷ ¿Ni tzaa ja'ati ayén a'íjna jín timua'íjca a'íjna jime'e ti jaítze'e ruxe'eve'e caí í ti jín antiújmua'aree í axí'ej tevi? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui piyen ti'iti tí'ijcha'íi í pej caí ra'ancuré'a seij jemi? Capu xaa ne'u. Ajta, ti pua'a ayén ti'ayajna pej piyen ra'ancuré'a, ¿a'íné 'een jime'e piyen á'atzaahuate'e? Capu ayén tiraavíjte'e, a'íné Dios pu ayén muaatapuajve.

⁸ Mú'een xu nu'u seri huatájuxai temua'a naa. Seajta nu'u seri huateújchijteaanitaca'a. Mú'een xu nu'u caí taatá'ínee, seajta siyen tí'ajta rujímua'a sena'a. Oojala cuj t'n ayén teja'uré'enen sej siyen tiu'ita'áijta. Jéhua huápi'í nu niyen tí'ijxe'eve'e.

⁹ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amu'ixaate'e a'íné ayée pu tiná'amitiejte'e ti Dios ayén taatasej'rataca'a mú'ejmi jemi tej iteen a'íjn pú'een í tej caí ti'itij jín antítamua'aree, teajta teen tu a'íjn pú'een í mej majta jime'en meri raax'íepi'íntare tej nu'u huácu'i'ini a'u mej titejé'ecu'íca. Dios pu ayén taatasej'rataca'a naíjmi'íca jemi í mej ta japua seijre'e, ajta huá'a jemi í mej yen japuan huachéjme í chaanaca, a'u ti na'a nainjapua.

¹⁰ Ayee xu tí'ixaxa'a mú'een tej nu'u tatímua'i te'íjna jime'e tej tiyen ravaire'e í Ciriístu'u. Mi seajta mú'een, sej nu'u huápi'í naa tirú'umua'aree í Ciriístu'u jemi. Capu nu'u tú'uca'anisti'i itejmi. Mi seajta mú'een, ayée xu nu'u nain jín té'eviicua'í. Jé'ecan mú nu'u r'íi tejamaatá'aca mú'ejmi. Majta métaxana'ave'e mú nu'u itejmi.

¹¹ T'ij na'a ti yú e'iré'ene, ajta íjii, ayée tu tena'a jí'itiejcu, teajta 'íicu. Temua'a tu titecá'ixure'e. Jé'ecan mú a'ij pua'a taruure. Catu teajta mé'e é'eche.

¹² Ca'anín tu jín tí'imijhuaca tamuájca'a jime'e. Ti pua'a a'ij pua'a meti'itaxájta, teen tu tiyen r'íi tihua'atá'aca. Ajta ti pua'a a'ij pua'a mé'taruure, teen tu tiyen rá'aviicua'í.

13 Ajta, mat'ij teite hua'itzi tátaavijre'e itejmi, r'i tu naa tihuá'ajee. Tíj na'a ti yú e'iré'ene ajta íjii, ayée pu tihuá'amitiejte'e itejmi jime'e tej nu'u jeíhua huápi'i huá'axana'aviste'e, tej nu'u tiyen huá'aseijrate'e huá'a jemi tíj í xaíri í mej mé rúuriera í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

14 Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni niyen amuaatatévi'iraste'en, sino nej ni r'i jamuaatá'itii mú'een, mi sej siyen ná'aseijrate'e cumu niyaujmua'a í nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e.

15 Tij caí mu'iití mú tejamuá'itiiiri'i í Ciríistu'u jetze me'ecan. Capu a'ij ámitieere'e a'achú mej pua'amé ará'ase. Mi ajta, seíj pu'u í ti á'amuaya'upuajtaca'a, neajta inee, nee nu ne'ín pú'een i nej á'amuaya'upuajtaca'a í Ciríistu'u jemi ne'íjna jime'e nej tejamuá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani.

16 A'íj nu jín niyen tejá'amua'aje sej siyen titeejú'un netíj inee.

17 A'íj nu jín niyen amuaata'ítii'iri'i ne'íjna í Timoteo í nej neajta ya'upuáara'an pú'eene'e í tavástar'a jemi, í nej neajta jeíhua huápi'i raxí'eve'e. A'íj pu amuaatánamuajriste'esin a'ij nej ti'itíncha'íi jemin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Ayee nu che'atá nena'a tihuá'itíi a'ímej í seica, a'u ti na'a mej e'etiújse'iri.

18 Seica mú'een, xu'uri á'ujtzaahuat'e. Cu xíee ti cuj ayén tejamuá'amitiejte'e nej caí ché'e ne'uun mú a'atanén.

19 Mi neajta inee, nee nu xaa ca'anacan ne'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi ti pua'a ayén tineetá'acare'en í tavástar'a. Aj nu xaa ramua'aréeren ti pua'a siyen ti'itíjcha'íi muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios na'ari seíj niuucari sena'a jín siyen ti'itíjcha'íi.

20 Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné a'íjna í Dios, capu niuucari na'a jín tí'ajta sino ru-muári'eri'ire'ara'an jime'en.

21 ¿A'iné setí'ijxe'eve'e mú'een? ¿Ni qui niyen ne'íjna jín u á'ume'en nej ni puájtzi amuaatá'an na'ari nej niyen ne'íjna jín amua'ajuvé'emuaare ne'íjna jime'e nejá'amuaxe'eve'e, nej ni neajta cua'anín jín tejamuá'ixaate'en?

5

Rá'axijte'e seij ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a ti'itíjcha'íi

1 Ayee nu tiú'unamuajri'i ti ayén ti'ayajna ti nú'u seij ti mú'ejmi jemi ajtémecan tí'ixana'acire'e a'íjna jime'e ti jamuan hui'ica a'íjna ti ratévi'itín í ya'upuáara'an. Jé'ecan pu a'ij pua'a seijre'e a'íjna. Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu miyen rici.

2 Mi seajta mú'een, a'íj xu jín á'ujtzaahuat'e. ¿Ni caí ayén tiraavíjte'e seij se'íjna jín huataújxiemiste'en? Jee xaa ne'u. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'atí ti ij caí ché'e seijre'e mú'ejmi jemi.

3 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Yé nu ímuá huaca inee. Mi neajta, a'úu nu á'uca mú'ejmi jemi nemua'atziira'a jime'e. Nu'uri niyen ra'uxíjte ne'íjna í ja'atí ti ayén rici netíj niyen ráruurénche'e ti pua'a ne'uun á'ucati'jche'e.

4-5 Ayee xu huárini setí'ij e'etiújseire'en niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús, ajta netí'ij ne'uun mú'ejmi jemi é'eseijre'e nemua'atziira'a jime'e. Setá'aj siyen se'íjna jetze arájca'anen í muári'eri'ire'ara'an í tavástar'a í Jesús sej si raatátuiire'en se'íjna í ja'atí í Satanás jemi ti ij a'íin tiyaaru'u ra'upuá'ajte'en í tévira'an, ti ij ajta Dios ru'irájtuaani í xiéjniu'ucare'ara'an í ja'atí a'íjna xicáara'a ti jetzen tiu'ita'áijta í tavástar'a.

6 Capu x'epi'in sej siyen se'íjna jín á'ujtzaahuat'e a'iné ayée pu tiu'uteújnaxca mú'ejmi jemi tíj ajta tiu'uteújnaxca í mej rajnájchite'esin í cuaíjtzi. Cíj mu'u caj tírajnájchite'esin. Ajta á'iyen nainjapua huaneájxi'isin.

7 A'íj xu jín, setá'aj mé rúuriení se'íjna ti mí'ime'ecan sej si siyen huaujjéjcuare'en tíj a'íjna í cuaíjtzi ti caí ti'ití ránaxcaca'a. Ayee xu huárini a'iné pu'uri huataújmuai'ivejtaca'a a'íjna í Ciríistu'u ti téjmi jetze me'ecan huamí'i ti ij caí puájtzi táaci'ití.

⁸ A'ij pu jín, tiché'e tiyen tiú'uyesten a'ij ti tiraavíjete' e í Dios jemi, tetá'aj caí ché'e tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'íi, teajta caí ché'e ti'itij jín auteáturan í Dios jemi sino tiché'e tiyen rí'í ti'itítacha'íi tzáahuati'íra'a jime'e, tiché'e teajta tiyen tena'a tiu'utaxáj niuucari jime'e ti ayén ti'ayajna.

⁹ Nu'uri niyen tejámuaatá'itiiiri'í í yu'uxari jetze sej caí huá'a jamuan tiújse'írihua'an a'ímej í mej tí'ixana'acire'e.

¹⁰ A'ijna í niuucari ti jíme'en yee “í mej tí'ixana'acire'e”, capu ayén huataújmua'a ja'ati ti na'a ti a'ij pua'a rijca í Dios jemi, ti pua'a a'ij pua'a ti'itíújcha'íi nusu ti huápi'í tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi na'ari tí'inahua'aj ca'ín se'ij na'amiche ti caí Dios pú'een. Ti pua'a ayén huataújmua'ati, ayée pu ruxe'leve'e a'ame sej siyen ajtácíine na'íjmi'ica jemi í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

¹¹ Mi ajta, ayée pu huataújmua'a í nej jín tejámuaatá'itiiiri'í sej caí ché'e jamuan á'ujujhua'ane'en se'ij ti ayén tamuari tíj ta'íhuaara'a ti pua'a a'íin ja'ati ayén tí'ixana'acire'e nusu huápi'í tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'íi na'ari rana'amiche ti caí Dios pú'een ca'ín a'ij pua'a tiú'ujjepe'e. Caxu seajta jamuan á'ujujhua'ane'en ti pua'a ayén rutahuaíve'e na'ari tí'inahua'ara. Caxu seajta tí'ícua'a jamuan sej ti ayén rici.

¹²⁻¹³ Canu ne'íjna jín antínmua'aree ne niyen hua'uxíjete'en a'ímej í mej caí téjmi jetze ajtémecan sino a'í pu Dios huá'axíjete'en. Mi seajta mú'een, mú'een xu xaa se'íjna jín antiújmua'aree sej siyen hua'uxíjete'en a'ímej í mej 'a'amua jetze ajtémecan. Setá'aj raatamuárite'en se'íjna í ja'ati ti a'ij pua'a ti'itíújcha'íi.

6

A'ij mej nu'u ye'í tiraaxí'epi'íintare'en rujímua'a

¹ Ti pua'a siyen tiú'ujaaxiejvi'ira, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén huataúra'an ti a'uun á'ume'en huá'a jemi í jueesi í mej caí téjmi jetze ajtémecan i tej té'atzaahuete'e mej mi me'ín miyen raaxí'epi'íintare'en? ¿A'iné 'een jime'e secaí rujímua'a raaxí'epi'íintare'en a'ímej jemi í mej jemin seijre'e í Dios?

² Xu'uri ramua'aree tej tiyen hua'uxíjete'en na'íjmi'ica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca. Ti pua'a ayén té'eme sej hua'uxíjete'en se'ímej í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ¿ni tzaa secaí raayí'iti sej siyen raaxí'epi'íintare'en se'íjna ti caí tí'iti jetzen ruxe'leve'e?

³ Casi'í, teen tu teajta huá'axíjete'e a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. A'ij pu jín, capu a'atzu muári'eri tej tiyen raaxí'epi'íintare'en a'íjna ti téjmi jetze ayén tí'ijninei íjii tej huáteite.

⁴ Ajta ti pua'a ayén ruxe'leve'e sej siyen raaxí'epi'íintare'en se'íjna ti mú'ejmi jetze tí'ijninei íjii, ¿a'iné 'een jime'e siyen se'íjna jín tihuá'ijcate'e mej mi jueesi jín antiújmua'aree a'ímej í mej caí rí'í tihuá'axe'leve'e í teite?

⁵ Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en. ¿Ni tzaa caí rí'iri ti mú'ejmi jemi se'ij seijre'e ti ayén raayí'iti ti temua'a naa ra'uxíjete'en a'íjna jime'e í mej rújaaxiejvi'í í ta'íhuaamua'a í mej majta té'atzaahuete'e?

⁶ Mi seajta mú'een, ayée xu tí'ijri'ire. Se'ij pu ayén runiúuste'e í ru'íhuaara'a, ajta ayén rici huá'a jemi í mej caí té'atzaahuete'e.

⁷ Xu'uri se'íjna jín huamuá'itiche se'íjna jime'e ti ja'ati ayén runiúuste'e a'íjna jemi í ru'íhuaara'a. Ayee pu tejámuaatéva'iri sej siyen huataúra'an ti ja'ati ayén a'ij pua'a amuáaruuren nusu ti ayén tí'iti amuaanáhua'í.

⁸ Mi seajta mú'een, ayée xu rujímua'a se'ín pú'een í sej a'ij pua'a huá'aruuree xa'aye'í, seajta siyen tihuá'anahua'í. Ayee xu huá'aruuree í ru'íhuaamua'a a'iquí nu'u mejá'amua'íhuaamua'a.

⁹ Mú'een xu ramua'aree temua'a naa ti caí ayén tihuá'aci'iti a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíújcha'íi mej me'uun a'uteárute a'u ti Dios tejé'ajta. Caxu taúra'acare'en ti ja'ati á'amucuanamua. Camu a'uun a'uteáruti a'íime í mej a'ij pua'a rijca na'ari a'íime í

mej rana'amiche a'íjna ti caí Dios pú'een nusu a'íime í mej tí'ixana'acire'e í ruxí'ej tevi jamuan ca'ín a'íime í mej ruxí'ej teteca jamuan tí'ixana'acire'e.

¹⁰ Capu ajta tihuá'aci'iti a'ímej í mej ti'inahua'ara nusu í mej jeíhua huápi'i tí'inecua'atze mej tí'ijcha'íca ca'ín í mej rutá'aruaijve'e na'ari í mej a'ij pua'a tiú'ujjepe'e o mej avítzi jín tí'inahua'aj. Camu xaa ne'u seíire'e muá'aju'u í Dios jemi.

¹¹ Seajta mú'een, je'icáj xu huá'a jetze ajtème'ecantaca'a. Mí ajta Dios, a'í pu ari tejámuaacá'ari'iri'i í sej jín auteájturaa í jemin. A'í pu ajta huateúra'ate mú'ejmi. Ajta a'íjna jime'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, mú'een xu ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi niuucajtze'en a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

Ti'ití ti r'én í ta jetze

¹² Nain pu í'ixi'epi'in. Ajta ayée pu tinaatá'aca nej niyen huárini. Mí ajta, capu nain ayén tí'ivaire'e. Naíjmi'i pu i'i xí'epi'in, ajta ayée pu xaa tinaatá'aca nej niyen huárini. Mí neajta inee, canu huatáne'a'asin ti ti'iti na'antimuá'itin nej ni ne'íjna jín ca'anéeri jín tiraatévaire'en.

¹³ Ajta a'íjna ti tí'icua'iri'i, a'í pu ayén tí'ivaire'e í jucáj jetze. Ajta a'íjna í jucáj, a'í pu ajta ayén tí'ivaire'e ti cua'ira te'aráyeijxi'in.

Mí ajta Dios, a'í pu ra'antipué'ajte'esin í jucáj, ajta í cua'ira. Ajta í tej ratéhua'ira'a, capu ayée na'a tí'ivaire'e tej ti te'íjna jín tí'ixana'acire'e sino tej ti te'íjna jín raatévaire'en í tavástar'a. Ajta í tavástar'a, a'í pu ajta raatévaire'esin a'íjna í tej ratéhua'ira'a.

¹⁴ Ajta a'íjn Dios, a'í pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjáj í tavástar'a huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'í pu ajta ta'ajjájpu a itejmi.

¹⁵ Xu'uri ramua'aree ti Ciríistu'u jetze ajtème'ecan a'íjna í sej ratéhua'ira'a. ¿A'iné huataújmu'a a'íjna? ¿Ni qui nej ra'anténajchite'e jamuan í 'íita'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e ne'íjna ti Ciríistu'u jetze ajtème'ecan? Capu xaa ne'u.

¹⁶ ¿Ni qui siyen ramua'aree ti a'íjn ti ayén anteújnaxca jamuan í 'íita'a ti tí'iteji'ivi í rutevij jime'e, ayée pu huaújrúu mej mi seíj mena'a tévira'an pú'eene'en?

¹⁷ Mí ajta, a'íjn ti ayén huataújtuiire'en í tavástar'a jemi, ayée pu ruruuren ti a'íjna jamuan seíj na'a pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an tzajta'a.

¹⁸ Setá'aj nain jín raatapuá'ajta sej siyen tí'ixana'acire'e. Ajta seica jime'e í mej jín ateáturaave í Dios jemi, naími'i pu ayén caí rutevij jín a'ij tiú'uruure. Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén tí'ixana'acire'e, a'í pu a'ij pua'a raruure í rutevij.

¹⁹⁻²⁰ Casi'i, ayée pu tí'ivaire'e í á'amuatevi tíj teyuu ti tzajta'an huiirájca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í pu a'amua tzajta'a seijre'e. Ajta, mú'een xu ra'ancuré'evi'iti í Dios. Mú'een xu caí se'íjna jín antiújmua'aree í rutevij a'iné a'í pu tiu'utanájchitaca'a mú'ejmi jetze me'ecan. A'í pu jín ayén ruxe'eve'e sej siyen raná'amiche'en í rutevij jime'e.

7

Jíme'en a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej ví'iche

¹ Jíme'en a'íjna í sej seri mé tineja'uta'íti'iri'i, ayée pu temua'a tí'ixi'epi'in ti caí ja'ati neiche.

² Mí ajta, ayée mú jeíhua me'íjna jín tí'ixana'acire'e. Miché'e miyen huárini, a'achú mej pua'amé. Miché'e huáneiche í teteca, seíj ajta seíj. Majta a'íime í 'uuca, miché'e majta huavíche'en, seíj ajta seíj.

³ Ajta a'íjn í teáata'a, ché'e ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jemi í ru'íj. Ajta a'íjn 'íita'a, ché'e ayén che'atá na'a ra'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e í rucín jemi.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné a'íjn íra'ara'an, capu ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e sino a'í pu xaa ayén antiújmua'aree í cína'ara'an. Ajta a'íjn cína'ara'an, capu ajta ayén a'íjna jín antiújmua'aree í rutevij jime'e, sino a'íjna íra'ara'an, a'í pu xaa a'íjna jín antiújmua'aree.

⁵ Caxu ché'e sena'a ajtací'ica'an sino se'íjna jime'e sej seri siyen raaxí'epi'intare sej a'atzu á'ateevi'in sej huatéjniuuni í Dios jemi. Setá'aj á'iyen ajteáxi're tí'ij caí a'íin Satanás ayén ca'aníjra'a jamuaatá'an sej se'íj jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten a'íjna jime'e sej caí á'ujcu'uvejca'a.

⁶ Canu niyen tejá'amua'iti'i sino ayée nu ne'íjna jín ca'aníjra'a jamuaatá'aca sej siyen rici.

⁷ Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mej mi miyen 'eene'en netíj inee, matíj mena'a pua'amé í teteca. Mi ajta a'íin Dios, a'íi pu ari ayén tiraatá'a sej ajta sej a'ij tí a'íin tíhua'uxí'epi'intari'iri'i.

⁸ Mi neajta inee, ayée nu tíhua'ixaate'e ne'ímej í mej caí xi huanéjne'icheca'a, majta a'ímej í mej majta caí xi víche'ejme, majta a'ímej í mej huaújseistareca'a. Jíme'en a'ímej, matíj mena'a pua'amé, ayée pu í'í xí'epi'in mej mi miyen 'éene'e huateáuran netíj inee.

⁹ Aru, tí pua'a caí rí'irí mej á'ujcu'uvé'e, miché'e huanéjne'iche, majta huáviichen. Jaitze'e pu hua'atéva'iri mej miyen huárini mej caí rajpuaíjtzi muá'ara'ani í ru tzajta'a.

¹⁰ Mi neajta inee, canu niyen tíhua'ijcate'e a'ímej í mej néjne'iche, majta í mej víche'ejme sino a'íi pu tavástara'a ayén tíhua'aíjte'e. Ché'e caí a'íin íra'ara'an ajtáye'ican a'íjna jemi í rucín.

¹¹ Ajta, tí pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén éene'e huateáuran tí ruseijtan. Na'ari caí, ché'e ajtahua'a ra'anténaxca a'íjna í rucín. Ajta a'íin í cína'ara'an, ché'e ayén che'atá na'a huárini. Ché'e caí ajtáye'ican a'íjna jemi í ru'íj.

¹² Ajta, a'ímej jime'e í seica, capu ayén tíhua'ixaate'e í tavástara'a sino inee, nee nu niyen tíhua'ixaate'e. Ché'e ayén huárini a'íjna í ta'ihuaara'a tí a'íjna tévi'itin í 'íita'a tí caí té'atzaahuate'e. Tí pua'a a'íin 'íita'a á'ujca'ane tí jamuan huateáuran, ayée pu tíu'ujxe'eve'e tí a'íin ta'ihuaara'a caí mé rúurieni.

¹³ Ayen che'atá na'a 'een jíme'en í 'íita'a tí ra'anténexcaca'a se'íj teáata'a tí ajta caí té'atzaahuate'e. Tí pua'a a'íin ajta ayén á'ujca'ane tí jamuan huateáuran, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e tí caí mé rúurieni í rucín.

¹⁴ Ayee pu a'íjna jín ruxe'eve'e, a'iné Dios pu ajta huateúra'ate a'íjna í cína'ara'an tí caí té'atzaahuate'e a'íjna jime'e niuucajtze'en í íra'ara'an. Ajta a'íin í íra'ara'an tí ajta caí té'atzaahuate'e, Dios pu ajta ayén huateúra'ate a'íjna íra'ara'an niuucajtze'en í ta'ihuaara'a. Na'ari caí, a'íi mú xána'avi'ire'e muá'aju'u í yaújmua'ame'en. Mi ajta í Dios, a'íi pu ari huateúra'ate a'ímej.

¹⁵ Mi ajta a'íin tí caí té'atzaahuate'e, tí pua'a ayén ajtára'ani, ché'e ayén 'eene'en. Capu ché'e ayén ruxe'eve'e mej naími'i huaté'en. Ajta a'íin í ta'ihuaara'a nusu a'íin í tajuu, ayée pu tíhua'aci'iti mej mi ruxiéehua raaxí'epi'intare'en, a'iné Dios pu ayén taatajé tej tí temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani.

¹⁶ Ché'e ayén 'eene'en a'iné mi pej íra'ara'an pú'een, capej ramua'aree tí pua'a piyen ru'irájtuaani í á'acin nusu pecaí. Pajta mú'ee, mi pej cína'ara'an pú'een, capej pajta ramua'aree tí pua'a piyen ru'irájtuaani í 'á'a'ij nusu pecaí.

¹⁷ Ayee pu xaa ne'u tí'ayajna. Ayee nu tíhua'ijcate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua teyujta'a, a'achú mej pua'amé, mej mi miyen tiyen titeejú'un a'ij tí tavástara'a ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i sej ajta sej, a'ij tí ajta Dios tíhua'utajé.

¹⁸ Tí pua'a ari antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ché'e a'íin ja'ati caí ayén tí'itese'e tí ra'avá'anan í tí antisíjchi'ihuaca'a. Ajta, tí pua'a caí xi antisíjchi'ihuaca'a í naviira'an í ja'ati tí'ij Dios raatajé, ayée pu ruxe'eve'e tí a'íin ja'ati caí ra'antisí'iche í runavij.

¹⁹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné capu a'ij huataújmua'a í Dios jemi tí pua'a ja'ati ra'antisíjche í runavij nusu caí ayén ra'antisíjcheca'a.

²⁰ A'íj pu jín, ja'ati tí na'a, ché'e a'íin ayén éene'e huateáuran a'ij tí 'eene'e tí'ij Dios ayén raatajé.

21 Ti pua'a pauj ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij Dios muaatajé, capej pe'íjna jín a'ij té'amujca. Aru ti pua'a ayén tí'irí'iristan pej pi ra'antimuá'itin, pej pi pajta axiéhua á'uche'ecane'en, patá'aj piyen huárini.

22 Ayee pu'u na'a tí'een, a'iné a'íjna ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a tí'ij tavástara'a raatajé, pu'uri ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástara'a jemi. Ajta a'íin ti ruxiéhua tí'imuari'eca'a tí'ij tavástara'a raatajé, a'í pu ari ca'anéeri jín tí'ivaire'e í jemin.

23 Ciríistu'u pu tiu'utanájchitaca'a í sej jín té'echa'íica'a í Dios jemi. A'íj pu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej ca'anéeri jín tí'imuari'e huá'a jemi í teteca.

24 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen che'atá sena'a 'eene'en huateáturan í Dios jemi sej seajta sej setíj 'eene'e tí'ij a'íin amuaatajé.

25 Jíme'en a'íime í mej caí ví'che'ejme, capu ti'itij jín tinaa'íjca í tavástara'a sino ayée nu tejá'amua'ixaate'e a'ij ti ayén tiná'amitiejte'e ineetzi i nej caí até'itzea'ara a'íjna jime'e ti a'íin ná'ancu'uvajxi í tavástara'a.

26 A'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin í tej jín rajpuaítzi tá'aju'un, ayée pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e sej siyen 'eene'en huateáturan setíj 'een íjii.

27 Ti pua'a peri seíj tévi'itine'en, capej piyen rahuauca a'ij pej ye'í huárini pej mé rúurieni. Na'ari ti pua'a pauj aseíj á'uche'ecane'en, capej piyen rahuauca pej huaténeiche.

28 Mi ajta, ti pua'a sej huaténeiche, capu a'íin ti'itij jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta ti pua'a seíj 'íita'a ayén huaténeiche'en, capu ajta ti'itij jín auteájturaa. Camu xaa ne'u a'ij pua'a rici sino ayée pu hua'utamuarí'eriste'esin me'íjna jime'e mej meri náimí'í á'ujjhua'an.

Mi neajta inee, ayée nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e a'iné canu raxí'eve'e ti ayén tejamuáaruuren.

29 Casi'í, ne'ihuaamua'a, ayée pu huataújmua'a a'íjna í niuucari i nej já'amua'ixaate'e. Pu'uri tén teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'a ti ayén titaaxí'epi'intari'iri'í. Tíj na'a íjii ti yú auca'ití a'ame, miché'e miyen ti'itíjcha'íi a'íime í mej néjne'iche. Miché'e miyen ríjca matíj a'íime í mej caí xi huanéjne'icheca'a.

30 Majta a'íime í mej ruxieemíjte'e, miché'e miyen 'eene'en yee cumu mej caí ruyein. Majta a'íime í mej rutémua'ave'e, miché'e majta miyen 'eene'en yee cumu mej caí ché'e na'anaj. Ajta a'íime í mej tí'inanaave, ché'e ayén tihúa'amitiejte'e mej caí ti'ití tícha'íi.

31 Ajta a'íime í mej miyen me'íjna jín ruvaire'e ti íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, miché'e caí nain jín ruvaire'e, a'iné pu'uri tén te'entipua'ajte nain tíj na'a ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

32 Neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jime'e sej caí ti'itij jín a'ij té'ujmuajca a'iné a'íjna ti caí neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e í ti tiráaci'ití í tavástara'a jemi. A'íj pu jín ayén rí'í ti'itíjcha'íi tí'ij ayén rí'í tiraatá'an a'íjna í tavástara'a.

33 Mi ajta a'íin ti neiche, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén a'íjna jín rí'í tiraatá'acare'en a'íjna í ru'íj. A'íj pu jín caí ché'e rí'irí ti nain jín tiraatévaire'en í tavástara'a.

34 Ayee pu che'atá na'a 'een jíme'en í 'íita'a ti ruseíj á'uche'ecan, ti ajta caí ví'che'e. Ayee pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna jime'e ti tí'iraci'ití í tavástara'a jemi. Ayee pu ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e ti rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, nain jime'e í rutevij jetze, ajta í ruxíejniu'uca jime'e. Mi ajta, a'íin í 'íita'a ti ari ví'che'e, ayée pu a'íjna jetze ruxe'eve'e a'íjna ti yen tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua ti ij ayén rí'í tiraatá'acare'en í rucín.

35 Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni ti'itij jín amuaatá'ijmíi sino nej ni ti'itij jín amuaatévaire'en sej si siyen rí'í ti'itíjcha'íi a'íj ti tiraavíjte'e, sej si nain jín raná'amiche'en í tavástara'a.

36 Ajta a'íjna í ja'ati ti ayén tiyaúj ti caí xi ví'che'e, ti pua'a ayén rá'amitiejte'e ti caí xí'epi'ín rici ti raatá'ijmíi, ajta ti pua'a ari mú' á'ume'en í ti jín temuaístaca a'íjna í

h'íta'a, ché'e a'hín ya'upuáara'an ayén huárini a'ij ti tirá'amitiejte'eca'a. Capu ti'itij jín tiú'ujxana'acira'aten í Dios jemi, ché'e a'hín h'íta'a huatéviche'en.

³⁷ Mi ajta a'hjna í ja'ati, ti pua'a ayén temua'a naa tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a tiracha'íí á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ajta ti pua'a caí ja'ati ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti huatéviche'en a'hjna í yaujra'an, a'hjna í ja'ati, a'íí pu xaa xí'epi'in ríci.

³⁸ A'hj pu jín, xí'epi'in ríci a'hjna í ja'ati ti ayén ratá'acare'en í ruyauj ti huatéviche'en. Ajta a'hín í ja'ati ti ayén racha'íí á'aye'i í ruyauj a'ij ti 'een, ti ij caí huatéviche'en, a'íí pu jaítze'e xí'epi'in ríci.

³⁹ Ajta, a'hjna í h'íta'a ti ari víiche'e, a'íí pu ca'anéri jín naími'i seijre'e jamuan í rucín t'ij na'a ti auj ruuri a'hjna í cína'ara'an.

Ajta, ti pua'a huámi'ini a'hjna í cína'ara'an, pu'uri ri'irí ti ajtahua'a ruxí'evi'ira'a jín huatéviche'en a'hjna jamuan ja'ati ti ra'aráanajche. Seij pu'u ruxe'eve'e, ti ayén huatéviche'en a'ij ti tiraavijte'e í tavástar'a jemi.

⁴⁰ Mi ajta a'hjna í h'íta'a, jaítze'e pu í Dios rí'í tiratá'aca ti pua'a ayén 'éeni'ici'e huateáturan a'ij ti 'een. Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi. Ajta ayej ne'ase ti ajta ayén che'atá na'a tirá'amitiejte'e í xíejniu'ucare'ara'an í Dios.

8

I cua'ira í mej tí'imua'í'ivajtaca í rudioosi

¹ Jíme'en í cua'ira í mej tí'imua'í'ivajtaca í rudioosi jemi, ayée tu ramua'aree. Naími'i tu mé úmua'aréjme. Ajta, ayée pu tí'irineca ti ja'ati ayén a'hjna jín á'ujtzaahuat'e ti jeíhua mé úmua'aree. Mi ajta, ja'ati pu rí'í a'ij tí'ijr'í'ire ti pua'a rí'í tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi.

² Ajta a'hjna í ja'ati ti ayén tí'imua'atze í ru tzajta'a ti jeíhua mé úmua'aree, a'íí pu caí mé úmua'aree a'ij ti ye'í tiú'ujxe'eve'e í Dios jemi.

³ Mi ajta, Dios pu ramua'ate a'hjna í ja'ati ti rí'í tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁴ A'hj pu jín, jíme'en a'hjna í cua'ira í mej tihuá'amua'í'ivejte'e í rudioosi, ayée tu ramua'aree mej caí rí'í miyen seijre'e íiyen chaanaca japua í mej nu'u dioosi pú'een. Teajta, teen tu ramua'aree ti seij na'a í Dios ti íiyen seijre'e.

⁵ Jee xaa ne'u, mé mu'íí í mej jee dioosi pú'een, ti pua'a íiyen mej seijre'e chaanaca japua nusu a'uun mej é'eseijre'e u ta japua, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mej i'imu'íí í mej dioosi pú'een, majta i'imu'íí í mej ti'itij jín títetateí.

⁶ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti, itejmi jemi, seij na'a í Dios í tej rájya'upua. Nain pu a'hjna jemi tiu'utasejre. Teajta iteen, naími'i tu te'hjna jín seijre'e tej ti rí'í tiraateájtuaani í jemin. Ajta se'ij pu'u í tavástar'a, a'hjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nain pu tiú'utaavijhuaca'a a'hjna jemi. Teajta iteen, naími'i tu te'hjna jetze arátaca'ane tej ti ruuri.

⁷ Mi majta, camu naími'i miyen che'atá mena'a tí'ijmua'aree, sino seica, ayée mú tí'ijr'í'irejca'a mej huá'ana'amiche'en í mej caí dioosi p'í'íci. A'hj pu jín, ti pua'a miyen ráacua'ani í cua'ira í mej ramua'í'ivajtaca, aúche'e pu ayén tihuá'amitiejte'e mej majta me'hjna na'amiche í ti caí Dios pú'een me'hjna jime'e mej ráacua me'hjna í cua'ira mej ráamua'í'ivajtaca'a. Ayee mú a'hjna jín raacua'an, tí'iqui a'ij pua'a hua'atá'acare'e a'ame í huá'axiejniu'uca jetze a'hjna jime'e ti a'ij pua'a huárini a'hjna í huá'axiejniu'uca.

⁸ Aru, casi'i mú'een, capu ti'ití jín titatéva'í'iri í cua'ira í Dios jemi. Capu a'atzu a'uva'íjtzi ti pua'a tecaí ráacua'ani. Capu ajta titatéva'í'iri ti pua'a teráacua'ani.

⁹ Mi seajta mú'een, rí'í xu'u sej si caí siyen a'ij pua'a ráaruuren seij í ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i, setá'aj caí siyen ca'aníjra'a tiraatá'acare'en ti a'hín ayén auteáturan Dios jemi se'hjna jime'e ti i'í xí'epi'in mú'ejmi jemi.

¹⁰ Casi'i mú'ee, mi pej rí'í tí'ijmua'aree. Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ja'ati ti caí jeíhua té'eviicua'i í ru tzajta'a, ajta a'íí pu muase'ij, pej pe'uun tejé'ecua'a pe'újna teyujta'a a'u

mej raná'amiche'e í hua'adioj. Tij ca'aníjra'a pepu'u raatá'asin a'íjna í ja'ati tí'ij a'ín ajta ráacua'ani í cua'ira í mej raatámuai'ivajtacaa'a.

¹¹ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'i a'uvaíjtzí a'íjna í a'ihuáara'a tí caí jeíhua té'eviicua'i, tí ajta jetzen me'ecan huamí'í í Círístu'u. A'uvaíjtzí, ícu, a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a raatá'a pe'íjna jime'e pej nú'u rí'í tí'ijmua'aree a'íj tí 'een í Dios jemi.

¹² A'íj pu jín, setí'ij siyen auteáturan a'ímej jemi se'íjna jime'e sej a'íj pua'a huá'uruu í huá'amua'atziira'a jetze í mej caí jeíhua té'eviicua'i, mú'een xu seajta se'íjna jín auteáturaave í Círístu'u jemi.

¹³ A'íj pu jín, tí pua'a ne'ihuáara'a a'uvaíjtzí a'íjna jime'e tí ráacua í cua'ira í mej ráamuai'ivajtacaa'a, canu ja'anáj racua'ani ne'íjna í cua'ira nej ní caí ca'aníjra'a raatá'an tí ayén huárini a'íjna tí jín a'uvaíjtzí.

9

A'íj tí tihua'atá'aca a'íime í mej tiu'uta'áíjti'ire

¹ Neajta inee, nexiéehua nu á'uche'ecan. Neajta nu ne'ín pú'een se'íj tí Dios ne'uta'íteca'a nej ní jetzen me'ecan tiu'utaxáj. Neajta nu raase'íj ne'íjna í Jesús, í tavástara'a. Seajta mú'een, xu'uri neetzi jemi seijre'e a'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í tavástara'a jemi.

² Tí pua'a caí ayén tihua'amitíejte'e í seica jemi tí Dios ayén ne'uta'íteca'a, mú'ejmi jemi pu xaa ayén tejamuá'amitíejte'e a'iné mú'een xu se'ín pú'een í tej jín tiyen ramua'aree tí Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

³ Ayee nu huatánne'a a'ímej jemi í mej nej jíme'en tí'ihua'u.

⁴ ¿Ní caí ayén titaatá'aca tej tiú'ucua'ani, ajta tej huayé'en? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna.

⁵ ¿Ní caí ayén che'atá na'a titaatá'aca tej se'íj tévi'itíne'en tí ajta té'atzaahuat'e matíj í seica í tí Dios hua'uta'íteca'a, majta a'íime í ihuáamua'ame'en í tavástara'a, ajta a'íjna í Pedro?

⁶ Ari iteen, í nej í'í Pablo, ajta a'íjna í Bernabé, ¿ní qui teen tena'a tel'ín pú'een í tí ayén ruxe'eve'e tej tamuájca'a jín tiu'umuári'en?

⁷ Capu ja'ati tí ayén tí'ivaire'e xantaaru'u jime'e ayén tihuaújnajchite'en ruse'íj. Ajta capu ja'ati ayén caí racua'ani í táca'ira'an í tí ráahuii. Capu ajta ja'ati ayén caí ra'antí'isín hua'aleechi tí huá'aseire'e í ye'emuaate.

⁸ Canu niyen tí'ixa a'íj mej tirájteu rujímua'a mena'a í teteca sino ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'í jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹⁻¹⁰ Ayee pu té'esiímua'í í yu'uxari jetze, tí Moisés teecan ra'u'yú'uxaca'a tíjín: “Capej ra'ancánaamuan í puuya tí'ij a'ín atáye'ícaa rayuu í triigu.” ¿Ní qui jetzen ruxe'eve'e í Dios a'íjna í puuya, na'ari téjmi na'a jíme'en ayén tí'ixa? Jee xaa ne'u. Nain pu jín téjmi jín ayén tiu'utaxájtaca'a. Ayee pu 'een jín téjmi jime'e ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e tí a'ín ja'ati tí tase'ehuaca ayén rachú'eve'e tí tí'itíj ráaci'ítí a'íjna jime'e tí tiú'utaseehuaca'a. Ajta, a'ín tí tí'itza'anaca, ayée pu ajta ayén tiraavíjte'e tí ayén rachú'eve'e tí tí'ití ráaci'ítí a'íjna tí huácíireca'a.

¹¹ Tí pua'a teri raateájtuaa mú'ejmi jemi tel'íjna tí Dios jemi é'eme'ecan tí'ij rí'í á'amuaruuren, ¿ní qui ayén a'íj pua'a tejá'amuaseijrate'e tí ayén tí'itaci'ítí je'icáj a'íjna í sej jín huateújvaire'en íiyen chaanaca japua?

¹² Tí pua'a ayén tiraavíjte'e tí ayén tihua'uci'ítí í seica je'icáj í sej jín huateújvaire'en, jaitze'e pu ayén tiraavíjte'e tí ayén tí'itaci'ítí itejmi.

Mí teajta iteen, catu tiyen ríci sino nain tu jín té'eviicua'í tej tí caí ra'antánaamuan sej sí caí ché'e ra'ará'astijre'en í niuucari tí jíme'en raxa í Círístu'u.

¹³ Xu'uri ramua'aree a'íj mej ríci a'íime í mej tí'ivaire'e u teyujta'a. Ayee mú racua'aca me'íjna í mej seica me'uun te'utetúutuhua'a mú á'aye'í u teyujta'a. Majta a'íime í mej

me'uun tí'ivaire'e a'u mej tejé'emuai'ivajtaca, a'íi mú majta miyen racua'aca je'icáj í mej me'uun raatámuai'ivajtaca'a.

14 Ayee pu che'atá na'a 'een, tavástar'a pu ayén tiu'uta'aíjtaca'a ti ayén tiraavíjte'e ti ayén tihuá'uci'iti a'ímej í mej tihua'utá'ixaate'esin í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, mej mi me'íjna jín huateújvaire'en mej tiu'utaxáj me'íjna jime'e í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani.

15 Mi neajta inee, canu ja'anáj huatánne'a nej ne'íjna jín huaténvaire'en a'ij ti tiraavíjte'e ineetzi jemi. Canu neajta ne'íjna jín tejá'amuayu'use'e sej si siyen huárini ineetzi jemi. Jaítze'e pu na'aráanajche nej huámi'ini caí ja'ati ayén tiná'ari'i a'íjna í nej niyen ne'íjna jín huateáturaasin.

16 Capu xaa ne'u ayén tineetá'aca nej ne'íjna jín ahuántzaahuate'en ne'íjna jime'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani a'iné Dios pu ayén a'íjna jín tinaa'íjca. Puaíjtzi pu naatá'asin ti pua'a necaí niyen tihua'utá'ixaate'en.

17 Jee xaa ne'u, tí'iti pu ayén tí'ineci'tíiche'en ti pua'a niyen nexí'eví'ira'a jín tihua'uta'ixáate'enche'e. Mi ajta caí, capu, a'iné Dios ayén a'íjna jín tinaa'íjca.

18 Ti pua'a ayén ti'ayajna, ¿tí'itájni ayén tí'ineci'iti ineetzi? A'ii pu a'ín pú'een, nej caí hua'ajíve'e netihuá'ixaate'e, neajta caí huaténvaire'en ne'íjna jime'e í nej jín antínmua'aree.

19 A'íj pu jín, nee nu niyen nexiéehua naa tejá'uche'ecan nain jime'e. Capu ja'ati tí'ine'ajte'e. Mi neajta inee, r'íi nu neri huánruu naíjmi'ica jemi tíj ja'ati ti ca'anéri jín tí'imuari'e nej ni jaítze'e hua'umuá'itin.

20 A'ímej jemi í mej Israel jetze ajtémecan, ayée nu huánruu yee cumu nej Israel jetze ajtémecanta nej ni hua'umuá'itin í mej Israel jetze ajtémecan.

Jee xaa ne'u, capu ruxe'eve'e nej niyen rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta. Capu amín a'ij, ayée nu huánruu tíj ja'ati ti ayén rá'astijre'e nej ni hua'umuá'itin a'ímej í mej rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta.

21 Neajta, a'ímej jemi í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée nu neajta huánruu tíj ja'ati ti caí ayén rá'astijre'e nej ni neajta hua'umuá'itin a'ímej í mej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'ajta.

Mi neajta inee, nee nu xaa seíj niuucari ará'astejsin í Dios jemi, í niuucari ti jín titá'itiiri'i í Círístu'u.

22 A'ímej jemi í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, neajta nu niyen huánruu tíj ja'ati ti caí a'ij tí'ijviicua'i nej ni hua'umuá'itin a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Naíjmi'ica jemi nu niyen huánruu tíj na'a ti seijre'e nej ni seica huamuá'itin nain jín a'ij nej ye'í ríci.

23 Ayee nu 'een jín ríci ne'íjna jime'e nej ni tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani, ti ij ajta tí'ineci'iti í ti jín Dios r'íi tihua'utá'asin a'ímej í mej ra'ará'astijre'esin me'íjna í niuucari.

24 Xu'uri ramua'aree a'ij mej tí'ijri'ire a'íme í mej ru'acheca a'u mej é'ehua'acaca. Naími'i í mej ru'acheca, ayée mú che'atá mena'a tí'itese'e mej tiu'umuá'itin. Mi ajta, seíj pu'u a'ín pú'een í ti tí'imua'itin, ajta ra'ancuré'asin í mej raatapuaíjve'esin. Setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utése'en sej si seajta siyen tí'iti huamuá'itin í Dios jemi.

25 A'ati ti na'a ti huá'a jamuan tí'echeca, ayée pu á'ujcu'uve nain jime'e ti ij ayén curuun ancoré'e'í'in ti a'uvaíjtzi. Mi teajta iteen, ayée tu tí'itese'e tej ti curuun ancoré'e'í'in ti naa seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

26-27 A'íj nu jín, canu ché'e nena'a tí'echeca. Canu neajta ché'e nena'a tí'itatú'axa í eeca tzajta'a, sino ayée nu te'ejténtu'axa í ne jetze, neajta inee raamuá'iti ná'aye'i ca'anéri jime'e tí'ij na'ará'astijre'en í nej ratéhua'ira'a. Ayee nu 'een jín ríci ti ij caí Dios naaré'e'ite net'íj neri niyen tihua'utá'ixaa í seica.

10

Mej nu'u caí raná'amiche'en me'íjna ti caí Dios pú'een

¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e inee, sej ra'utámua'aree ti jaitiri e'ecáave'e huá'uvi'itijme'e í tavaújsimua'aci'i. Majta á'iyen jaata'a antacíj.

² A'íi mú huámua'i'ivijhuaca'a jamuan a'íjna í Moisés teecan tí'ij auj e'ecáve'eca'a a'íjna í jaitiri, majta mat'íj antajú'ucaa jaata'a.

³ Naími'i mú majta ráacua me'íjna í cua'ira ti a'uun a'uvé'emej Dios ti é'eseijre'e.

⁴ Majta me'íjna anti'í í jaj ti ajta a'uun a'uvé'emej í Dios jemi, a'iné a'íi mú jetze ra'anti'í me'íjna jetze í tetej ti huá'a jamuan huamé'ecaa. Ajta a'ín í tetej, a'ii pu a'ín pú'eene'e í Ciríistu'u.

⁵ Mi majta a'íime, mu'ití mú caí rí'i tiraatá'a í Dios. A'íj pu jín Dios ayén hua'antipua'ajte a'ujna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁶ Ajta, ayée pu 'een jín té'uyu'usi'ihuaca'a ti ij ayén titaatá'itíi itejmi tej ti caí tiyen te'íjna jetze tiyen titeejú'un a'íjna jetze ti a'ij pua'a een mat'íj a'íime huaríj.

⁷ Caxu huá'anajche í mej caí dios pú'een, mat'íj seica a'íime huaríj. Caxu huá'anajche xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “A'íime mú teite miyen a'ujrá'aseca'a mej mi tiú'ucua'ani, mej mi majta huayé'en. Mat'íj mi miyen ájhuiixi mej tiu'utéene'en.”

⁸ Jé'ecan pu ruxe'eve'e sej caí siyen che'atá sena'a tiú'ujxana'acira'aten mat'íj seica a'íime huaríj. Majta, ayée mú huácuu seíj xicaj tzajta'a a'achú cumu seité japuan huaíca vi'ira'a í teite.

⁹ Tiché'e caí ti'iti jín ra'íhua'ura í tavástar'a mat'íj seica a'íime miyen huaríj. Mat'íj mi á'upua'areca'a, mat'íj cu'ucu'use hua'ucheí.

¹⁰ Teta'aj teajta caí a'ij tena'a ti'iteniuuca'an mat'íj majta seica miyen huaríj. Ajta a'ín ti te'entípuaapua'ate, a'íi pu hua'antipua'ajte a'íimej.

¹¹ Jee xaa ne'u, ayée pu 'een jín tihuá'uruu ti ij Dios ayén titaatá'itíi. Mi ajta, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jime'e tí'ij rí'i táaruuren itejmi, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'enejsin í xicaj ti jetzen te'entipua'ari í chaanaca i tej japuan yen seijre'e.

¹² A'íj pu jín, ti pua'a ayén ja'ati seíj tirá'amitiejte'e ti caí rí'iriistan ti ti'itij jín até'itze'ara'an í tavástar'a jemi, ché'e a'ín rí'i tiu'umé'en ti ij caí auteáuran.

¹³ Tíj na'a ti ayén a'amua japua rájve ti ij ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáuran í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a huá'a japua rájve mat'íj mena'a pua'amé íyen seijre'e chaanaca japua. Ajta a'ín Dios, capu ja'anáj até'itzea'ara mú'ejmi jemi.

A'íj pu jín, Dios caí ja'anáj raatá'asin ti ti'itij ayén huápi'i ca'aníjra'a jamuaatá'an sej si auteáuran í Dios jemi se'íjna jime'e sej caí ché'e te'utáviicua'i. Mi ajta a'ín, tí'ij auj ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si ti'itij jín auteáuran, Dios pu ajta amuaatá'asin a'ij sej ye'í huárini sej si ajtá'ine, sej si seajta te'utáviicua'i.

¹⁴ A'íj xu jín, ayée xu huárini, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u mú'een, sej si caí ja'anáj huá'ana'amiche'en a'íimej í mej caí dioosi pú'een.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tíj teite í mej rí'i meteuumuámua'are. Setá'aj rujímua'a siyen tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a xí'epi'in netí'ixa na'ari necaí.

¹⁶ A'íjna í vaasu í tej jetzen ye'eca tej ti tiyen rí'i tiraatá'an í Dios, a'íi pu ajta ayén huataújmua'a tej naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e Ciríistu'u ti raxuure'e. Ajta a'íjna í pan tej ra'antitá'ara'a tá'aye'i, teen tu teajta naími'i huatétavaire'en te'íjna jime'e ti Ciríistu'u ta japua huaniú í rutevij jime'e.

¹⁷ Ajta, a'iné seij pu'u í pan, ayée pu huataújmua'a i tej i'i mu'íi, tu'uri seíj tena'a teitejra'an pú'een tej seíj tena'a jetzen ajtémecan, a'iné naími'i tu seíj tena'a cua'aca í pan.

¹⁸ Casi'i, xu'uhuaújmua'atzí se'íjna jetze a'ij mej tí'ijr'i'ire a'íime í mej Israél jetze ajtémecan. A'íime í mej racua'aca í mej tí'imua'i'ivajtaca, a'íi mú majta naími'i tí'ivaire'e í Dios jemi.

19 ¿A'iné ne'u huataújmu'a í nej ti'ixa? ¿Ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e í cua'ira í mej tí'imuaí'ivajta huá'a jemi í mej caí dioosi pú'een? Capu xaa ne'u. Ari a'íjna ti caí dios pú'een, ¿ni qui jeíhua jetzen ruxe'eve'e a'íjna?

20 Capu xaa ne'u, sein. Ayee pu huataújmu'a í nej tejá'amua'ixaate'e. A'íjna í mej tí'imuaí'ivajta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, camu raatámuai'ivajta í Dios jemi sino a'ímej jemi mu'u í tiyáaru'use. Canu raxí'eve'e sej hua'utévaire'en a'ímej í tiyáaru'use.

21 Capu rí'irí sej siyen jetzen ye'eca í vaasu í mej jín rí'i tiraatá'aca í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze ye'eca í vaasu í mej jín rana'amiche í ti caí Dios pú'een. Capu ajta rí'irí sej jetzen tí'icua'a í meesa í mej jetzen ra'utámua'aree í tavástar'a ti pua'a seajta seuj se'íjna jetze tí'icua'a í meesa mej jetzen huá'ana'amiche'e í tiyáaru'use.

22 Na'ari caí, ayée tu a'íjna jín rini, ca'aníjra'a tu raatá'asin í Dios ti a'ín chueere'e á'ara'ani a'ímej jemi í tiyáaru'use ti ij ayén huataniú'ucan itejmi jemi. Ajta, a'í pu jeíhua huápi'i jaítze'e ruca'ané tecaí iteen.

Tej nu'u rí'i tiraatá'an í taxí'ej tevi

23 Nain pu nu'u ayén tineetá'aca. Mí ajta, capu nain ayén tineetá'iri. Nain pu xaa ayén tineetá'aca. Mí ajta, capu nain ayén rí'i neruure.

24 Seajta, setá'aj siyen huaújruuren seij seajta seij. A'ati ti na'a, ché'e caí ayén rahuauca í ti jín rí'i huatévair'en, sino ché'e ayén rahuauca a'ij ti ye'í huárini ti rí'i tiraatá'an í ruxí'ej tevi.

25-26 Setá'aj siyen ráacua'ani tí'ti ti na'a í mej ratua a'ujna mej é'eseijre'e í mej tí'itu'araca. Caxu seajta siyen tiú'urihua'ura ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amuaí'ejni'uca jetze nusu caí, a'iné tavástar'a pu ra'áa í chuej i tej japuan huachéjme. A'í pu ajta ra'áa tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e.

27 Tí pua'a seij ti caí té'atzaahuat'e ajta amuaata'inen sej jamuan tiú'ucua'ani, patá'aj piyen ahua'aca'anen pej pe'uun á'ume'en jamuan a'íjna í ja'ati, patá'aj nain tiú'ucua'ani tíj na'a ti án teje'etia'asin mú'etzi jemi. Capej tí'ihua'u pena'a ti ij caí a'ij pua'a muáaruuren í axiejni'uca jetze.

28-29 Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén timuaatá'ixaate'en yee ti nu'u huatámuaí'ivijti'ihuaca'a, ayée pej huárini pej caí racua'aca pe'íjna jime'e pej raxí'eve'e pej raatévair'en pe'íjna í ja'ati ti ayén timuaatá'ixaa, pajta pe'íjna ti caí a'ij pua'a raruuren í xiéjni'ucare'ara'an a'íjna í ja'ati.

Jee xaa ne'u, capu a'ij raruuren í á'axiejni'uca. ¿A'iné 'een jime'e ayén tiu'utá'ijmí neetzi jemi nej ni caí niyen huárini a'ij ti tineetá'aca nej ni caí a'ij pua'a raruuren í xiéjni'ucare'ara'an í nexí'ej tevi?

30 ¿A'iné auj tí'irí'irí ti ja'ati ayén a'ij pua'a tí'inexajta a'íjna jime'e nej rí'i tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e í cua'ira nej nexiéhua ráacua?

31 Ayee pu'u na'a, setíj sena'a tí'tij jín rici, ti pua'a setí'icua'aca na'ari seye'eca nusu tí'ti sej a'ij ruure, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'i tiraatá'acare'en í Dios jemi.

32 Setá'aj siyen huárini sej si caí a'ij pua'a tihua'atá'acare'en se'íme í mej Israel jetze ajtémecan nusu se'íme í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari se'íme í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.

33 Ayee nu tí'itese'e nej rí'i tihua'atá'acare'en naíjmi'ica nain jime'e ti ij ayén ti-huá'uci'ti í ti hua'atévairi, ti ij ajta Dios hua'irájtuaani. A'í nu jín caí niyen nena'a rahuauca í ti neetzi téva'iri.

11

1 Neajta inee, ayée nu tiu'umé tíj ajta Círístu'u tiu'umé. Setá'aj seajta mú'een siyen che'atá sena'a huárini netíj inee.

A'ij mej nu'u ye'í huárini í 'uuca teyujta'a

² Mi seajta mú'een, xí'epi'ín xu huaríj se'íjna jime'e sej nain jín néjmua'aree, seajta seuj rá'astijre'e í ye'irá í nej jamuaatá'itiiri'i.

³ Mi neajta inee, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej siyen ráamua'ati ti Círístu'u ayén antiújmua'aree a'ímej jemi, matíj mena'a pua'amé seijre'e í teteca. Ayee mú che'atá mena'a í teteca tite'entiújmua'aree a'ímej jemi í ru'íjta'amua'a. Ajta Dios pu ayén antiújmua'aree í Círístu'u jemi.

⁴ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. A'ati pu ayén raatéxieehuata a'íjna ti jín antiújmua'aree ti pua'a utemúucu'utzi huatéjniuuni.

⁵ Ajta, ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni, nusu antimuá'avi'i tí'ixajta í Dios jetze me'ecan, a'íi pu ajta raatéxieehuata a'íjna í ti tí'ira'aijte'e. Ayee pu che'atá na'a tiu'utévi'iraste'e tíj 'íita'a ti ayén caújyen rumu'úu jetze.

⁶ Ayee pu'u xaa ti'ayajna, a'íné ti pua'a 'íita'a caí ayén á'ujca'ane ti ra'avá'anan í rumu'úu, ayén tiraavíjte'e ti a'ín 'íita'a caújsiseaaxi'ín í rumu'úu jetze. Mi ajta, ti pua'a ayén tirá'amitiejte'e ti tiu'utévi'iraste'e ti ayén caújsiseaaxi'ín, ché'e a'ín ayén ra'avá'anan í rumu'úu.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e ti antimuá'avi'i seijre'e í teáata'a a'íné a'íi pu a'ín taavíjra'ara'an pú'een í Dios, ajta a'íi pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca. Mi ajta a'ín 'íita'a, a'íi pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca í teáata'a.

⁸ A'íné a'íjna í teáata'a, capu ayén a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í 'íita'a jetze sino a'ín 'íita'a, a'íi pu xaa a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a jetze.

⁹ Capu ajta ayén huatétaavijhuaca'a í teáata'a a'íjna jime'e tí'ij raatévaire'en í 'íita'a sino a'ín 'íita'a, ayée pu huatétaavijhuaca'a a'íjna jime'e tí'ij raatévaire'en í teáata'a.

¹⁰ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'ín 'íita'a ayén ra'avá'anan í rumu'úu ti ij ayén seijre'e ti a'ín rá'astijre'e a'íjna ti tí'ira'aijte'e. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti ij caí a'ij pua'a hua'atá'acare'en a'ímej í mej tí'ivaire'e í ta japua.

¹¹ Mi ajta, camu rujímua'a seijre'e í 'uuca í tavástar'a jemi. Camu majta rujímua'a seijre'e í teteca jemi.

¹² Ayee pu'u na'a a'íjna jime'e ti a'ín 'íita'a a'íjna jetze huatétaavijhuaca'a í teáata'a, ajta a'ín teáata'a, ayée pu a'íjna jetze airaújnejte í 'íita'a. Ajta nain pu Dios jemi teja'uvé'eme.

¹³ Setá'aj siyen rujímua'a sena'a tiraaxí'epi'intare'en ti pua'a ayén tiraavíjte'e ti pua'a 'íita'a ayén antimuá'avi'i huatéjniuuni í Dios jemi.

¹⁴ ¿Ni caí ayén tejamuá'amitiejte'e a'íjna jime'e í tej ratéhua'ira'a ti ayén tiu'utévi'iraste'e ti pua'a teáata'a ayén cáati'ire?

¹⁵ Mi ajta, ti pua'a 'íita'a ayén cáati'ire, a'íi pu a'ín pú'een í ti jín rí'i tiratá'aca í Dios a'íné ayée pu raateájtuua í cipua í jemin ti ij ayén ra'avá'anan.

¹⁶ Ti pua'a ja'ati ayén huárini ti tájaaxiejvi'i a'íjna jime'e, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en yee catu seicié tiyen tí'itítacha'íi, majta a'íime í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi, camu yee majta seicié miyen tí'itíjcha'íi.

A'ij mú pua'a ríci matí'ij e'etiújseire'en

¹⁷ Ajta í nej neri jamuaatá'ixaate'esin, canu rí'i tejámuaatá'asin a'íné setí'ij mú'een e'etiújseire'en, caxu rí'en jín e'etiújseire'en sino a'ij pua'a xu'u rijca.

¹⁸⁻¹⁹ Amuacaícan, ayée nu yé ráamua'areeri'i sej já'ita'a a'utací'ica setí'ij se'uun e'etiújseire'en. Mi neajta inee, tímua'a nu tén té'atzaahuata'e a'íné ayée pu ruxe'eve'e mej seica airáaju'un mú'ejmi jemi í mej seicié tí'imua'atze sej si siyen hua'utámua'ati a'ímej í mej mú'ejmi jemi seijre'e, í mej majta tzáahuati'ira'a jín miyen ríci.

²⁰ Mú'een xu seajta siyen huárini. Setí'ij e'etiújseire'en, caxu se'íjna jín tí'icua'ani í sej jín ra'utámua'aree ti tavástar'a ta japua huaniú.

²¹ Caxu xaa ne'u, sino tí'ij a'ájna teja'uré'enen sej siyen tiú'ucua'ani, setíj sena'a pua'amé siyen ríci seij seajta seij. Ayee xu anátaté'ee tí'icua'ani í sej te'ucá'ini'eme'ecaa.

Ajta í seica í mej caí miyen te'ucá'ini'eme'ecaa, capu ché'e tihua'aci'iti, sino metiéecuj mú muá'aju'u. Majta seica miyen huápi'i huatétea'aruaisin.

²² ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni tzaa secá huachéjme a'u sej tejá'ucua'ani, a'u sej seajta a'uyé'en, na'ari seri huá'axieehua a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, nusu sej siyen raxí'eve'e sej a'ij pua'a tihua'utá'an a'ímej í mej caí ti'iti tícha'íi? ¿A'iné na'a í nej jín tejá'amua'ixaate'e? ¿Ni qui niyen rí'i tejamuá'ixaate'en ne'íjna jime'e sej siyen ti'itiújcha'íi? Canu xaa ne'u.

Mat'ij nu'u ra'utámua'aree í tavástarala

(Mt. 26:26-29; Mk. 14:22-25; Lk. 22:14-20)

²³ Ayee pu'u na'a, í ti nevástarala raateájtuaa ineetzi jemi, a'ij nu'u neajta mú'ejmi jemi huateájtuaa. A'ajná'imua tíca'ari tzajta'a tí'ij avítzi'i jín huatátuiri'ihuaca'a í tavástarala, a'íjna í Jesús, a'í pu raatí'ipii í pan.

²⁴ Tí'ij rí'i tiraatá'a í Dios, aj pu'i ra'antítaaraxi, ajta ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “A'ii pu a'ín pú'een í nej ratéhua'ira'a í nej jín mú'ejmi japua niuuni. Setá'aj siyen ráacua'ani sej si se'íjna jín na'utámua'aree.”

²⁵ Mat'ij tiú'ucuaa, ayée pu che'atá na'a huaríj a'íjna jime'e í vaasu í mej jetzen huayé'en. Ayee pu tihua'ixaate'e tíjín: “Ayee pu huataújmua'a a'íjna í vaasu. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jéjcuca í ti jín Dios ti'itij jín te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e nej ra'iráxire'esin í nexuure'e. Ajta, a'íjna í ye'irá í sej jín huayé'en se'íjna jetze í vaasu, setíj sena'a sej siyen rici, sej siyen se'íjna jín na'utámua'aree.” Ayee pu'u tihua'utá'ixaa.

²⁶ A'ij pu jín, setíj sena'a sej racua'ani se'íjna í pan, seajta sej huayé'en se'íjna jetze í vaasu, ayée xu se'íjna jín tihua'utá'ixaate'en a'ij ti huataújmua'a ti a'ín tavástarala huamí'i. Mú'een xu siyen tihua'utá'ixaate'esin tíj na'a ti yú auca'ití a'ame ajta na'a caí uvé'enen í tavástarala.

A'ij mej nu'u ye'í tiráacua'ani í mej jín ra'utámua'aree í tavástarala

²⁷ A'ij pu jín, ja'ati ti na'a ti ayén ché'e na'a ráacua'ani a'íjna í pan, nusu cha'a na'a na'a huayé'en a'íjna jetze í vaasu a'ij ti caí tiraavíjete'e, ayée pu jetzen ujpuá'ari ti raatéxieehuataca'a í Ciríistu'u ti ayén rajpuajtzica'a í rutevij jime'e, ti ajta ra'iráxire í ruxuure'e.

²⁸ A'ij pu jín, ché'e ayén huárini ja'ati ti na'a ti ayén amuacáí rá'amitíejte'e a'ij ti 'een í ru tzajta'a í Dios jemi ti ij ayén ráamua'aree ti ari ayén tiraavíjete'e. Aj pu xaa, ri'iríista a'ame ti ayén ráacua'ani í pan, ajta ti huayé'en í vaasu jetze.

²⁹ Ayee pu 'een jín ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén rá'amitíejte'e a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti ratéhua'ira'a í tavástarala. Ti pua'a ja'ati caí ayén rá'amitíejte'e a'ij ti huataújmua'a í ye'irá, ajta cha'a na'a na'a ráacua'ani í pan, ajta cha'a na'a na'a huayé'en í vaasu jetze, Dios pu ayén puajtzí raatá'asin a'íjna jime'e ti caí rí'i huaújruu a'ij ti tiraavíjete'e.

³⁰ A'ij mú' jín mu'íití caí ché'e huá'aca'anistí'i í mej a'amua jetze ajtémecan, majta tí'icucui'i. Majta seica meri huácuui.

³¹ A'ij pu jín, ti pua'a ayén amuacáí tá'amitíejte'e a'ij ti 'een í tatzajta'a í Dios jemi, capu ayén puajtzí táaci'iti.

³² Ajta, tíj na'a ti tavástarala ayén tá'axijte'en, a'í pu a'íjna jín puajtzí taatá'asin ti ij caí puajtzí táaci'iti naíjmi'ica jamuan í mej yen huachéjme, íyen chaanaca japua.

³³ A'ij xu jín, mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu huárini. Setí'ij u e'etiújseire'en, setá'aj huaújxe'eve'en seij seajta seij seij si naími'i tiú'ucua'ani.

³⁴ Ti pua'a ja'ati ayén jeíhua tí'icuata, ché'e a'ín a'uun tejá'ucua'ani u ruche. Na'ari caí, Dios pu amuá'axijte'en setí'ij u e'etiújseire'en. Neajta inee, netí'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, aj nu ni jaítze'e rí'i á'amuaruuren.

12

I ti nu'u jín tihua'újca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios

1 Ayee nu tí'ijxe'leve'e sej ráamua'aree a'ij ti 'een a'íjna í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

2 Xu'uri sicu ramua'aree a'ij sej tí'ijrí'irejca'a set'íj caí xi té'atzaahuate'eca'a. A'ímej xu jemi á'ujca'anejca'a í mej caí dioosi pú'een, í mej majta caí tí'ixaxa'a. Mú'een xu huá'ajaahuate'eca'a a'ij ti ye'í tejamuá'amitiejte'eca'a.

3 A'íj nu jín niyen tejámua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén a'íjna jetze araújca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an, capu ja'anáj ca'aníjra'a raatá'asin a'íjna í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj yee: “Ché'e Dios puaíjtzi raatá'an a'íjna í Jesús.” Mi ajta, ti pua'a ja'ati caí a'íjna jetze araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, capu a'atzu ajta rí'irí ti a'íjn ayén tiu'utaxáj yee: “Jesús pu vástare'ara'an pú'een.”

4 Capu tí'iseicaj na'a í ti jín tejámuaa'íjca í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Mi ajta, seíj pu'u a'íjna í xiéjniu'ucari.

5 Capu tí'iseicaj na'a í sej jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Mi ajta, seíj pu'u í ti tavástara'a pú'een.

6 Capu ajta tí'iseicaj na'a í sej jín tí'imuari'e. Mi ajta, seíj pu'u í Dios ti nain jín tí'imuari'e huá'a jamuan í teteca, a'achú mej pua'amé íiyen seijre'e.

7 Ajta naíjmi'ica jemi, a'íjn xiéjniu'ucari ayén huataseíjre ti ij ti'iti jín tihuá'ijcate'en seij ajta seij, mej mi me'íjna jín tihua'utévaire'en naíjmi'ica.

8 Seíj pu ayén a'íjna jín tiraa'íjca a'íjna í xiéjniu'ucari ti ayén tiu'utaxáj temua'a pu naa raayí'itihua'acan jime'e. Ajtahua'a seíj, a'íjn xiéjniu'ucari ruseíj pu ajta a'íjna jín tiraa'íjca í ja'ati ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti tirú'umua'aree.

9 A'íjna í xiéjniu'ucari, ruseíj pu ajta ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati té'atzaahuate'e, ajta seíj pu ayén tiratá'aca ti a'íjn ja'ati tihuá'ahua'atehua'an.

10 Ajta seíj, a'íj pu ayén tiratá'aca í ja'ati ti ayén ríjca í mej jín r'í'i tira'utaseíj. Ajta seíj ti ayén tihua'utá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan a'íjna jime'e ti a'íjn xiéjniu'ucari ca'aníjra'a ratá'aca. Ajta í seíj, ayée pu tiratá'aca ti raayí'itihua'an ti raatámitiejte'en ti'iti ti xiéjniu'ucari pú'een. Ajta seíj raayí'iti ti tiu'utaxáj seica jime'e í hua'aniuuca í mej seica chuéjra'a japua é'eme'ecan. Ajta seíj í ja'ati, ayée pu ratá'aca ti raayí'itihua'an ti ayén tiu'utaxáj a'ij ti huataújmu'a a'íjna ti raataxájtaca'a í seíj.

11 Tíj na'a mej miyen jín ríci, a'íj pu ruseíj ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna í xiéjniu'ucari. A'íj pu ruseíj ayén hua'atá'aca naíjmi'ica, seíj ajta seíj, a'ij ti a'íjn tihua'ux'epi'intari'iri'i.

Seíj pu'u í tej jetzen ajtémecan

12 Ayee pu che'atá na'a 'een í Ciriístu'u jemi a'ij ti 'een a'íjna jime'e ti seíj ratéhua'ira'a. Seíj pu'u ti ratéhua'ira'a, ajta jeíhua pu ti'imu'íi ti jetzen tí'iseijre'e. Mi ajta, ti pua'a ayén ti'imu'íi ti jetzen seijre'e, seíj pu'u pú'een í tévira'an.

13 A'íj pu jín, set'íj huámuaí'ivijhuaca'a, seíj pu'u í xiéjniu'ucari ti mú'ejmi tzajta'a huateájturaa ti ij ayén amuáaruuren sej si seíj sena'a tévira'an pú'eene'e xá'ara'ani jamuan í Ciriístu'u. Capu amín a'ij, ti pua'a Israél jetze xa'ajtémecan na'ari siyen seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan nusu siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e ca'íjn siyen ruxiéehua á'ujujhua'an. Seíj pu'u í xiéjniu'ucari sej jetzen araújca'ane.

14 Ajta, capu tí'iseicaj na'a ti jetzen seijre'e í tévira'an sino ti'imu'íi.

15 A'íj pu jín, ti pua'a a'íjn íicájra'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu muájca'a pú'een, canu neajta ajtémecan í tévira'an jetze, capu ayén ti'ayajna. A'íj pu aúche'e a'íjn tévira'an jetze ajtémecan.

16 Ayen che'atá na'a, ti pua'a a'íjn naxaira'an ayén tiu'utaxáj yee a'iné canu jí'isi pú'een, canu neajta jetzen ajtémecan í tévira'an, capu ajta ayén ti'ayajna. A'íj pu xaa tévira'an jetze ajtémecan a'íjna í naxaira'an.

17 Ti pua'a nain tévira'an a'íjn pú'eene'en í jí'isi, ¿a'iné tí'iri'iri ti huiiténamuajra? Capu a'ij tí'iri'iri. Ajta, ti pua'a nain tévira'an a'íjn pú'eene'en í ti jín huiteájnamua, ¿a'iné tí'iri'iri ti tiú'í'ichue? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri.

18 Mi ajta a'ñin Dios, ayée pu éene'en tiu'uteájtuaa í ti jetzen seijre'e í tévira'an í Ciríistu'u a'ij ti a'ñin tiraaxí'epi'intare.

19 Ti pua'a naími'i ti jetzen seijre'e ayén seij na'a pú'eeene'en, ¿a'uné é'eseijre'e a'ame í tévira'an? Capu mé'e já'ahua'a a'ame.

20 Mi ajta, ayée pu ti'imu'íi ti tévira'an jetze tí'iseijre'e, ajta seij pu'u í tévira'an.

21 A'ij pu jín, capu ri'irí ti a'ñin j'i'isi ayén tiraata'ixaate'en í muájca'a tijín: “Capej nej jetze ruxe'eve'e mú'ee.” Capu ajta ri'irí ti a'ñin mu'úura'an ayén che'atá na'a tiraata'ixaate'en í 'iicaj yee: “Capej nej jetze ruxe'eve'e mú'ee.”

22 Mi ajta, a'ñin ti jetzen seijre'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ruca'ané, a'ñi pu xaa ayén jaítze'e ruxe'eve'e caí í seica.

23 Ajta, a'ñin ti jetzen seijre'e í tej tiyen ratéxieehuata te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ti'itij vaire'e, a'ñi tu jaítze'e rí'i tiratá'aca te'íjna jime'e í tej jín rí'i tiraatéchejte'en. Ajta a'ñin ti jetzen seijre'e ti ajta tiu'utévi'iraste'e ti pua'a ayén seijre'e mé jéjre'e, a'ij tu tiyen rí'i ti'itiche'ete a'ij ti tiraavíjte'e.

24-25 Ajta, í seica ti jetzen seijre'e, ti ajta caí ayén tiu'utévi'iraste'e, catu tiyen rí'i tiratéche'ete.

Mi ajta Dios, ayée pu éene'en huateájtuaa í tévira'an tí'ij ayén jaítze'e rí'i tiratá'acare'en a'íjna ti tirá'aturaate'e mej mi caí já'íta'a a'utáciine í mej tévira'an jetze ajtémecan sino mej mi miyen che'atá mena'a ahuaújcu'uven seij majta seij.

26 A'iné ti pua'a seij ayén tirajpuaíjtzí, naími'i mú miyen che'atá mena'a tirajpuaíjtzí muájaju'un. Ajta ti pua'a ayén tiráaci'iti seij ti ti'itij jín rí'i tiu'uteájturan, naími'i mú majta jamuan huataújtemua'ave'esin.

27 Ayee pu ajta xaa ne'u tí'een mú'ejmi jime'e. Mú'een xu tévira'an pú'een í Ciríistu'u. Naími'i xu jetzen ajtémecan, seij seajta seij.

28 Ajta a'ñin Dios ari hua'antíhuau a'ímej í mej ti'iti jín tihua'utévaire'en í mej u e'etiújse'iri teyujta'a. Amuacaí, a'ñi pu hua'antíhuau a'ímej í ti hua'uta'íteca'a mej á'ujujhua'ane'en metihua'ixáate'e, ajta á'iyen a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an. A'ñi pu ajta hua'antíhuau a'ímej mej mi miyen tihua'umua'aten, majta í mej miyen tiu'umuári'en í mej jín naa rí'i te'utasej í teite, ajta a'ímej í mej tihua'ahua'atehua'an. Majta a'ímej í mej ti'iti jín hua'utévaire'en, majta í mej ti'itij jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. Naíjmi'ica pu ayén tiu'utá'a í Dios.

29 ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi miyen á'ujujhua'ane'en metihua'ixáate'e? Capu xaa ne'u. ¿Ni qui majta naíjmi'i miyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan? Camu majta xaa ne'u. Na'ari ¿ni qui naíjmi'i miyen tihua'amua'aten? Camu xaa ne'u. ¿Ni qui naíjmi'ica ayén tiu'utá'a mej mi tiu'umuári'en í mej jín naa rí'i te'utasej í teite? Camu xaa ne'u.

30 Jari qui a'íjna, ¿ni naíjmi'i miyen tihua'ahuaate'e nusu miyen seij niuucari jín tí'ixaxa'a na'ari miyen tiu'utaxá a'ij ti huataújmua'a í ti raataxájtaca'a í seij? Camu xaa ne'u naíjmi'i miyen tite'entiújmua'aree.

31 Seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen ráateuni í Dios jemi se'íjna ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti pua'a siyen tí'ijxe'eve'e. Mi neajta inee, naúche'e nu jamuaatá'itira a'ij seij jaítze'e rí'éene'en jín tí'iteseijre'e.

13

Mej nu'u huaújxe'eve'en seij majta seij

1 Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi nej niyen tí'ira'ixaate'e, capu ti'itij vaire'e. Ayee nu éene'e na'ame í jemin tíj í tepúusti'i ti ayén 'een tíj taampu í ti jín ja'ati ché'e na'a tí'iruajte'e na'ari tíj tuxa'a í ti ru jetze rájvitze. Capu amín a'ij ti pua'a niyen seica niuucari jín tirá'ixaate'en nusu ne'íjna jime'e í hua'aniuuca í mej tí'ivaire'e u ta japua.

² Ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi, capu ajta ti'iti vaire'e nej raayí'iti nej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. Ti pua'a neyaú'itíee nain tíj na'a ti rú'avaa í Dios jemi, nusu nej nain ú'umua'aree na'ari niyen té'atzaahuaté'e nej ni niyen tiraata'ájte'en í jirí ti a'uun tícheni a'u ti a'utáca. Ti pua'a niyen raayí'iti, canu ti'itij jín tí'ivaire'e ti pua'a necaí neajta raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

³ Ayee pu che'atá na'a 'een ti pua'a niyen tihua'uré'e'a'ate'en nain tíj na'a nej tí'ijcha'íi na'ari ti pua'a neajta niyen huatánne'an í ne jime'e mej mi naateátaira, canu neajta ti'iti mua'itin ti pua'a necaí raxí'eve'e í nexí'ej tevi.

⁴ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, ayée pu 'eene'e a'ame. A'íi pu a'ateevi'í ti te'utáviicua'í a'ame, ajta rí'í tirá'ancu'uvajxí'isín í seij. Capu ajta chueere'e, ajta capu á'ujtzaahuaté'e.

⁵ Ajta a'íin ti raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, capu jíye'ítzi jime'e runeeste ti huataniú'uucan, ajta capu rájcha'íire'e í seij. Capu ajta te'entiú'uunaca, ajta caí rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e. Capu ajta ra'utámua'areeri'í ti pua'a ja'ati ayén a'íj pua'a ráaruuren.

⁶ Ayee pu ajta 'een í ja'ati ti ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi. Capu a'íjna jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti a'íj pua'a een sino a'íj pu jín huataújtemua'ave'esin a'íjna jime'e ti tzáahuatí'ira'a jín ayén huaríj.

⁷ Ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e í ruxí'ej tevi, a'íi pu nain jín tiraatá'uuni'ira. Nain pu ajta jín té'atzaahuaté'e ti a'íin Dios rí'í tiraatá'asin. A'íi pu ajta nain jín tí'ijchú'eve'e ti Dios nain jín araúrastejsin. Nain pu ajta jín té'eviicua'í í ti jín tirajpuaíjzi.

⁸ Capu ja'anáj huatépu'a'ari tej ti tiyen tí'itaxe'eve'e. Mi ajta, a'íi pu xaa huatépu'a'ari tej tiyen tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan. Ajta, tej tiyen seica niuucari jín tí'ixaxa'a, a'íi pu ajta huatépu'a'ari. Ajta, a'íjna ti téjmi jemi huateájturaa tej ti temua'a naa tirú'umua'areere, a'íi pu ajta huatépu'a'ari.

⁹ Ayee pu'u xaa, catu nain jín tirú'umua'aree. Catu teajta nain jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan.

¹⁰ Mi ajta, tí'ij ayén huatasejre'en í ti ari huaújnaijmire, aj pu xaa huatépu'a'ari í ti á'aturaacaj.

¹¹ Netí'ij nauj pá'ari'ístaca'a, ayée nu che'atá nena'a tí'ixaxa'ata'a tíj pa'ari'í, neajta niyen tí'imua'atzejca'a tíj pa'ari'í. Ajta íjii, í nej neri vásta'a, ayée nu neri mé rúurie nej niyen mé teúumua'arejca'a tíj pa'ari'í.

¹² Ajta íjii, ayée tu che'atá tena'a rasise'í í Dios tetíj taciéenime'e tí'isise'ij ájte'ehua jetze, í tej caí temua'a rasej. Mi ajta, a'íjna xicáara'a ti mé'e vé'eme, aj tu xaa rasejran í jetzen, temua'a naa. Íjii, je'ícáj nu caj té'umua'aree. Mi ajta, a'íjna xicáara'a jetze, nain nu jín yaú'itíee na'ame tíj ajta Dios tí'inemua'ate.

¹³ A'íj pu jín, tí'ihuaica ti íjii ayén seijre'e itejmi jemi. A'ii pu'u a'íin pú'een: tej té'atzaahuaté'e, tej rachú'eve'e ti Dios nain jín raanaíjmire'en, tej huátaxe'eve'en. Ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ruxe'eve'e, tej huátaxe'eve'en seij teajta seij.

14

Jíme'en í mej seij niuucari jín tiu'utaxáj

¹ Setá'aj siyen rahuauca sej huaújxe'eve'en seij seajta seij. Ayee pu 'i 'eene'e, seúche'e xu siyen seajta rahuauca ti Dios rí'í tejamuaatá'acare'en a'íjna jime'e, í muári'eri'íre'ara'an ti a'íjna jemi seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

² Mi ajta, a'íin í ti raayí'iti ti seij niuucari jín tiu'utaxáj, capu ayén tihua'ixaate'e í teite a'iné camu yaú'itíee muá'aju'u a'íj ti tí'ixa. A'íi pu'u jamuan tí'ixa í Dios a'íjna jime'e ti rú'avaa jemin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

³ Mi ajta, a'íin ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'íi pu xaa a'ímej tí'ixáate'e í teteca ti ij rí'í huá'uruuren, ti ij ajta ca'aníjra'a hua'utá'an, ti ij ajta rí'í tihua'utájeeve.

⁴ Ajta a'ín ti seǵ niuucari jín tí'ixaxa'a, a'í pu ruseǵ rí'í ruruure. Mi ajta, a'ín ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, a'í pu rí'í huá'aruuren naǵmí'ica í mej a'uun e'etiúǵse'iri teyujta'a.

⁵ Aye nu xaa tí'ijxe'eve'e seǵ naǵmí'í siyen seica niuucari jín tiu'utaxáj. Mi neajta inee, jaítze'e nu niyen tí'ijxe'eve'e a'íjna seǵ Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'an.

Casi'í mú'een, ti pua'a caí mé'e já'ahua'a ja'ati ti ayén tihuaú'ixaate'en a'ímej jemi í teite a'ij ti huataúǵmua'a a'íjna ti raataxáǵtaca'a a'íjna ti seǵ niuucari jín tí'ixaxa'a, ti pua'a caí ja'ati ti ayén raayí'iti, capu a'ij tí'iri'iri ti rí'í huá'uruuren a'ímej í mej e'etiúǵse'iri teyujta'a. A'í pu jín jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ame a'íjna ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a caí a'íjna í ja'ati ti seǵ niuucari jín tí'ixaxa'a.

⁶ Casi'í, ne'ihuaamua'a, ti pua'a ne'uun á'ume'en mú'ejmi jemi nej tejámuaatá'ixaate'en seǵ jime'e í niuucari í seǵ caí yaú'itie, canu ti'iti jín a'ij tejámuaatévaire'esin. Aye pu té'eme ti pua'a necaí tejámuaatá'ixaate'en ne'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, nusu ti pua'a necaí Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a necaí ti'itij jín tejámuaatá'ixaate'en ti ca'anǵra'a jamuaatá'an ca'ín ti pua'a necaí tejámuaatá'itíi.

⁷ Aye pu che'atá na'a ruxe'eve'e ti ja'ati ayén e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina a'íjna jetze í c'í'isiti'ira'a ti caí uráǵieǵniu'uca na'ari a'íjna jetze í mej jetzen ruxité jín tí'icuina. Ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín tiu'utácuina í c'í'isiti'ira'a jetze, ¿a'iné auǵ tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree ti'iti ti chuiicarira'a pú'een?

⁸ Ajta, ti pua'a caí e'ehauritiéecan jín huatánamuajre'en í corneeta jetze, capu ja'ati rucaten ti ij u a'uvé'ene'use'en.

⁹ Aye pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jemi, ti pua'a siyen tihua'utá'ixaate'en í teite niuucari jime'e í mej caí yaú'itie. ¿A'iné tí'iri'iri ti ja'ati ayén ráamua'aree a'ij ti huataúǵmua'a í seǵ raataxáǵtaca'a? Capu a'ij tí'iri'iri. Capu ti'itij vaire'e a'ame í seǵ raataxáǵtaca'a.

¹⁰ Temua'a pu ti'imua'í í niuucari ti íiyen namuajre'e chaanaca japua. Ajta naǵmí'í mú miyen e'ehauritiéecan jín tí'ixaxa'a.

¹¹ Mi ajta, ti pua'a necaí ramua'aree a'ij ti huataúǵmua'a í niuucari, ayé nu seǵre'e na'ame í jemin í ti raxa tǵ ja'ati ti seǵ chuéǵra'a japua é'eme'ecan. Ajta a'íjna ti ti'ixa, a'í pu ajta ineetzi jemi ayeǵ éene'e seǵre'e a'ame tǵ ja'ati ti seǵ chuéǵra'a japua é'eme'ecan.

¹² A'í pu jín, mi seǵ huá'pí'í raxí'eve'e ti a'ín xiéǵniu'ucare'ara'an í Dios ti'itij amuaatá'an, ayé pu che'atá na'a 'een mú'ejmi jime'e, setá'aj ahuaúǵca'anen seǵ hua'utémua'itin í seica se'íjna jime'e seǵ rí'í huá'uruuren a'ímej í mej u e'etiúǵse'iri teyujta'a.

¹³ Mi ajta a'ín ti seǵ niuucari jín tí'ixaxa'a, ayé pu ruxe'eve'e ti a'ín ja'ati ayén raatáhuavii ti a'ín Dios ayén raatá'an í muári'eri'ire'ara'an ti jín yaú'itiee á'ara'ani a'ij ti ti'ixa.

¹⁴ Aye pu xaa ne'u tí'een, a'iné ti pua'a niyen ne'íjna jín raatéǵhuauni seǵ jime'e í niuucari, nexieǵniu'uca pu xaa ajta huaténiiusin. Mi ajta, nemua'atziira'a pu caí ti'iti jín tí'imua'itin.

¹⁵ Ari inee, ¿a'iné nerini? Nexieǵniu'uca nu jín xaa huaténiiusin. Neajta niyen che'atá nena'a nemua'atziira'a jín niyen rini. Neajta nu tiu'utáchuiica nexieǵniu'uca jime'e, neajta í nemua'atziira'a jime'e.

¹⁶ Ti pua'a piyen rí'í tiraatá'an í Dios á'axieǵniu'uca jime'e, ¿a'iné tí'iri'iri ti ja'ati ti caí mú'ejmi jetze ajtéme'ecan ayén huatéǵniuuni yee ché'e ayén té'ara'ani tí'ij ayén muáanamua peǵ piyen rí'í tiraatá'aca í Dios? Capu rí'iri a'iné a'íjna í ja'ati, capu yaú'itiee a'ame a'ij peǵ tiu'utaxájta.

¹⁷ Rí'iríista pu a'ame peǵ piyen temua'a naa rí'í tiraatá'an í Dios. Mi pajta mú'ee, capeǵ a'ij rí'í ráaruu í axí'ej tevi.

¹⁸ Aye nu 'een jín jeǵhua rí'í tiratá'aca í Dios ne'íjna jime'e nej jaítze'e niyen tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari secaí naǵmí'í mú'een.

¹⁹ Neajta, netí'ij huá'a jemi a'utéveeca a'ímej í mej e'etiújse'iri teyujta'a, nej ni niyen tíhua'utá'itíi, jaítze'e pu na'aránanajche ineetzi nej e'ehauritiécan jín tíhua'utá'ixaate'en anxíj niuucari jime'e necaí nej niyen tiu'utaxáj tamuáamuata'a vi'ira'a niuuca seíj jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie.

²⁰ Ne'ihuaamua'a, caxu ché'e siyen tí'imujca matíj í tí'irí, sino setá'aj siyen éene'en seijre'e matíj í tí'irí se'íjna jime'e sej caí a'ij pua'a rici. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a tíu'umua'ati matíj a'íime í mej meri vaujsi.

²¹ Ayee pu té'eyu'usí'i a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'aijta tíjín: “Ayee nu tíhua'utá'ixaate'esin a'íjna í teitejra'a ne'íjna jime'e í mej seica niuucari jín tí'ixaxa'a. A'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'í mú tíhua'utá'ixaate'esin. Mí majta a'íime í neteítestemua'a, camu na'ará'astijre'esin ineetzi.”

²² A'íj pu jín, a'íjna í niuucari í mej caí yaú'itie, capu ayén tí'ivaire'e tí i tíhua'utá'itíi a'ímej í mej té'atzaahuat'e sino ayée pu tí'ivaire'e huá'a jemi í mej caí té'atzaahuat'e.

²³ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna. Casí'i, ¿a'iné tí'iti metiu'utaxájta í seica í mej caí té'atzaahuat'e, na'ari í seica í mej caí rí'í mé titeumuámua'aree tí pua'a a'uun ma'uteárute a'u sej e'etiújse'iri? Seajta mú'een, tí pua'a xaa siyen naími'i tí'ixáata xá'aju'un seica jime'e í niuucari í mej caí yaú'itie, ¿a'iné tíhua'ú'amitiejte'e a'ímej? ¿Ni qui siyen nu'u tite'eteújtímua'iri'i? Jee xaa ne'u.

²⁴ Ajta, tí pua'a seíj a'uun a'uteárute mú'ejmi jemi tí caí té'atzaahuat'e nusu tí caí mú'ejmi jetze ajtémecan, seajta mú'een, tí pua'a xaa naími'i seti'ixáata xá'aju'un í Dios jetze me'ecan, ayée pu tiraatámitiejte'esin sej naími'i rá'axijte'en a'íjna jime'e tí a'ín ayén auteájturaa í Dios jemi.

²⁵ Aj pu'í ayén huataseíjre'esin tíj na'a tí ru'a'avaataca'a u tzajta'an. Ajta a'ín teáata'a, á e'erávajtzi á chuaata'a. A'í pu raaténajchi í Dios, ajta ayén tiu'utaxájta yee tí Dios mú'ejmi jemi seijre'e.

Mej mi naín jín miyen huárini a'ij tí tiraavíjte'e

²⁶ ¿A'iné sena'a sí ríni, ne'ihuaamua'a? Setá'aj siyen huárini setíj sena'a sej e'etiújseire'esin. Setá'aj naími'i rí'í huaújruuren tí'iti jime'e, tí pua'a seíj tí'ichuicami'i, nusu seíj tí'iti jín tíhua'ítí'iramí'í na'ari tí'ixajtamí'í í tí jetzen raateájtuaa í Dios ca'ín seíj niuucari jín tí'ixajtamí'í, na'ari seij ayén raxí'eve'e tí tíhua'ú'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a í niuucari tí raataxájtaca'a í seij. Setá'aj siyen huárini sej rí'í huá'uruuren naíjmi'ica.

²⁷ Tí pua'a seica miyen raxí'eve'e mej seica niuucari jín tiu'utaxáj, miché'e miyen 'eene'en mej hua'apua mé'e na'ari mej huaíca mé'e. Miché'e miyen tiu'utaxáj seij majta seij. Ajta, ché'e seíj ayén tíhua'ú'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a.

²⁸ Ajta, tí pua'a caí mé'e ja'ati tí ayén raayí'iti tí ayén tíhua'ú'ixaate'en a'ij tí huataújmua'a, ché'e a'ín caí tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ché'e a'ín ruseíj tí'ixajta í ru jemi, ajta í Dios jemi.

²⁹ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, miché'e miyen éene'en tí'ixajta, mej hua'apua mena'a, na'ari mej huaíca mena'a. Majta í seica, miché'e miyen tiraaxí'epi'íntare'en a'ij tí tí'ixa í seij.

³⁰ Ajta, tí pua'a jíye'itzi jín tí'iti raateájtuaani seíj jemi, ché'e a'ín tí tí'ixa ayén raata-puá'ajta.

³¹ Ayee pu tí'irí'iri sej naími'i Dios jetze me'ecan tiu'utaxáj sej sí tíhua'utá'itíi naíjmi'ica, sej sí seajta ca'aníjra'a hua'utá'an.

³²⁻³³ Majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a, ayée pu ruxe'eve'e mej majta raayí'itíhua'an mej tiraalíjcate'en í ruxéjniu'uca huá'a jemi í mej e'etiújse'iri. Ayee pu ruxe'eve'e a'iné capu Dios cha'a na'a huá'aruuren mej mi caí xí'epi'ín ruruure sino a'í pu hua'utépu'ajte'esin.

Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'ij mej meri tí'ijrí'ire naíjmi'i í seica í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.

³⁴ Caxu hua'atá'acare'en a'ímej í 'uuca, mej mi tí'ixajta mat'í'ij e'etiújseire'en u teyujta'a. Capu a'ij tí'irí'iri mej tí'ixajta sino mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze í mej jín tí'ajta.

³⁵ Tí pua'a miyen raxí'eve'e mej ti'iti huámua'aree, miché'e miyen tihua'uta'íhua'u í rucína'astemua'a í ruche. Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti pua'a 'íita'a tí'ixajta huá'a jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a.

³⁶ ¿A'ii tá'uj na'a? ¿Ni mú'ejmi jetze a'uvé'emej í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, na'ari ayén na'a mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a? Capu xaa ne'u.

³⁷ Tí pua'a ja'atí ayén tirá'amitiejte'e í ru jetze ti a'í'í ruse'í a'ín pú'een se'í ti tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, na'ari a'ín jetze aráu'ca'ane í xié'jniu'ucare'ara'an í Dios, ché'e a'ín ayén ráamua'ati nej niyen ne'í'jna jín tejá'amuayu'use'e a'ij ti a'ín tinaa'íjca í tavá'stara'a.

³⁸ Tí pua'a a'ín ja'atí caí ayén ráamua'ati, caxu seajta mú'een siyen rá'astijre ti 'ij ayén tihua'uci'iti.

³⁹ A'ij pu jín, ne'ihuaamua'a, naa pu tí'ixi'epi'ín sej ca'anín jín rahuauca sej Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Seajta, setá'aj caí huá'íjmi'ijra í mej seica niuucari jín tí'ixajta.

⁴⁰ Ayee pu'u na'a, set'ij sena'a sej siyen rici, setá'aj siyen xi'epi'ín éene'ecan jín ríjca a'ij ti tiraavíjte'e.

15

Cirístu'u pu a'itá'raa huá'a tzajta'a í mi'ichite

¹ Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, sej si ra'utámua'aree a'ij nej éene'en jín tejamuá'ixaa ne'í'jna í niuucari ti jín Dios jamua'irátuaasin, í sej seajta ra'ancuré'a, í sej seajta seuj siyen jemin seijre'e.

² A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin ti pua'a seuj siyen rá'astijre'e a'ij nej neri tejámuaatá'ixaa. Na'ari caí, capu ti'itij a'ij tejá'amuavaire'e ti pua'a seicié sena'a tirá'antzaahua.

³ Ayee na'a, a'iné ayée nu che'atá nena'a a'amua jemi raateájtuaa ne'í'jna í nej neajta ra'ancuré'a í ti jaítze'e ruxe'eve'e tej ráamua'aree ti a'ín Cirístu'u huam'í'í ta jetze me'ecan ti ij titaatá'uuni'i í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁴ Mat'í'ij nu'u ra'avá'ana, ajta, tí'ij ayén teumé'eca hua'íca xicaj tzajta'a, Dios pu ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze.

⁵ Aj pu 'i a'í'jna jemi huatase'ijre í Pedro, ajta á'iyen huá'a jemi í mej tamuáamuata'a japuan seij ará'ase.

⁶ Ajta á'iyen a'í'mej jemi huatase'ijre í mej miyen a'ará'ase a'achú cumu anx'í ciento japuan c'íj caj mat'í'ij naíjmi'i u e'etiújseire'eca'a. Maúche'e mú mu'í'í ruuri, majta seica, meri huá'cuui.

⁷ Tí'iquí ajta a'í'jna jemi huatase'ijre í Jacobo, ajta á'iyen naíjmi'íca jemi í ti hua'antíhuau.

⁸⁻⁹ Ajta, neetzi jemi pu'uqui te'entipua'ajte ti ayén huatase'ijre. Tij ayée nu huanú'ihuaca'a mat'í'ij caí xi nechú'eve'eca'a, a'iné nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e cálieene'en jín ti'it'éjvee huá'a jemi ti Dios hua'antíhuau. Jee xaa ne'u, capu ayén tiraavíjte'e nej niyen raataxáj yee nee nu huá'a jetze ajtéme'ecan a'í'mej í ti Dios hua'antíhuau, a'iné nee nu huá'p'í'í a'ij pua'a huá'uruu a'í'mej í mej e'etiújse'irihua'a mej mi raaténajche í Dios.

¹⁰ Mí ajta Dios, a'í'í pu r'í'í tinaatá'a. A'í'í nu jín nee nu ne'ín pú'een se'í ti Dios na'antíhuau. Ajta jé'ecan pu huá'p'í'í tiu'utévai ti a'ín ayén r'í'í tinaatá'a a'iné jaítze'e nu ca'anín jín tiu'umuá'ariej mecaí í seica. Mí ajta, Dios pu a'ín pú'eene'e ti ca'aníjra'a naatá'a. Canu nese'íj nena'a tiu'umuá'ariej.

11 Capu amín a'ij. Capu jetzen ruxe'leve'e ti pua'a a'íime mé tiu'umuáriej nusu inee. Naími'i tu tiyen che'atá tena'a tihuá'ixaate'e. Seajta mú'een, ayée xu che'atá sena'a té'antzaahua.

Mat'ij a'itajú'un í mi'ichite

12 Ajta, ti pua'a teri tiyen tejamuá'ixaa ti Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, ¿a'iné 'een jime'e miyen ti'ixáata muá'aye'i seica, í mej a'amua jetze ajtémecan a'íjna jime'e mej nu'u caí ché'e huatarújsin a'íime í mej meri huácuii?

13 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ayén mecaí ché'e huatarún a'íime í mej meri huácuii, capu ajta Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

14 Ajta, ti pua'a Dios caí ra'ajjáj í Ciríistu'u, capu ti'iti vaire'e í tej teri tejamuá'ixaa, ajta capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e.

15 Ajta, ayée pu té'eme tej tí'hua'itaca tena'a te'íjna jime'e í tej jín tiu'utaxájtaca'a te'íjna jime'e í Dios, a'iné tu'uri tiyen raataxájtaca'a yee: "A'íi pu ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite." Mi ajta caí capu, ti pua'a mecaí ché'e huatarún í mej meri huácuii. Jee xaa ne'u, ti pua'a ayén 'een mat'ij seica tí'ixaxa'a, capu Dios ayén ra'ajjáj.

16 Ayee pu'u, ti pua'a Dios caí hua'ajájpuaxi'i a'íimej í mej meri huácuii, ayée pu huataújmu'a'a ti caí Dios ajta ra'ajjáj í Ciríistu'u.

17 Ti pua'a caí ra'ajjáj a'íjna í Ciríistu'u, capu ti'itij vaire'e sej siyen té'atzaahuat'e. Ajta, ti pua'a caí ra'ajjáj, capu ayén a'amua japua huaniú í sej jín auteájturaa í Dios jemi.

18 Ajta a'íime í mej miyen té'atzaahuat'e í Ciríistu'u jemi muáacuii, mu'uri á'uvej.

19 Ti pua'a ayée na'a auj titaaté'vá'iri tej teuj i'irúuri tej tiyen rá'atzaahuat'e í Ciríistu'u, jaítze'e pu a'ij pua'a tí'itaruure ti caí a'ij tihuá'aruure naíjmi'ica a'íimej í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca.

20 Mi ajta xaa, ayée pu ti'ayajna ti Ciríistu'u a'itá'araa huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ii pu a'íin pú'een í ta'aná'ayeijxi í tej jín ramua'aree mej majta huatarújsin a'íime í mej meri huácuii.

21 Ayee pu'u na'a, a'iné ayée pu tihuá'aci'iti í teite mej miyen huácui'ini me'íjna jime'e ti seíj na'a í teáata'a ayén auteájturaa í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a tihuá'aci'iti mej huatarún me'íjna jime'e ti ajta seíj na'a í teáata'a huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

22 A'iné naími'i mú miyen cui'ica me'íjna jime'e ti a'íin Adán auteájturaa í Dios jemi, ayée mú che'atá mena'a huatarújsin me'íjna jime'e mej me'íjna jetze ajtémecan a'íjna í Ciríistu'u.

23 Mi ajta, ayée pu tihuá'aci'iti a'ij ti tí'hua'uxí'epi'intari'iri'i í xicá'ara'an jetze ti ayén tiraavíjte'e. Amuacaí pu huatarúj a'íjna í Ciríistu'u. Ajta á'iyen, tí'ij yé uvé'enen, a'íime mú huatarújsin a'íime í mej Ciríistu'u jetze ajtémecan.

24 Aj pu 'i nain te'entipúa'ajte. Amuacaí pu Ciríistu'u a'íimej antipúa'ajte'esin mat'ij mena'a títeté'u'upu'u, ajta a'íimej í mej ti'itij jín antiújmua'aree. Aj pu'i xaa tiu'utátuiire'esin í Dios jemi tíj na'a a'íin ti jín antiújmua'areereca'a.

25 Ayee pu'u, a'iné ayée pu ruxe'leve'e ti a'íin Ciríistu'u ayén tiu'ita'áijta ajta na'a caí hua'utému'a'itin mat'ij mena'a pua'amé mej rájcha'íire'e.

26 Ajta í ti jín te'entipúa'ajte ti raatémua'itin í ti rájcha'íire'e, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín ú'umi'ini.

27 Ajta, tí'ij ayén ti'ixa ti nu'u a'íin nain tiu'utému'a'iti, capu xaa ne'u ayén huataújmu'a'a ti a'íin ajta raatémua'iti a'íjna í Dios ti ayén raatá'a ti nain jín antiújmua'areere.

28 Tí'ij tiu'utému'a'itin nain tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e, ajta júte'e ti tejé'eseijre'e, a'íjna ti i'i yaujra'an pú'een í Dios, a'íi pu ruseíj huataújtuaasin a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree, mat'ij mena'a pua'amé í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, ajta u ta japua.

29 Ti pua'a pí na'a ayén seicié éene'en, ¿a'ij ti huatémua'atiiche'e mej miyen tí'ijr'íire í teite mej huámua'i'ivijhua a'íimej jetze me'ecan í mej meri huácuii? Ti pua'a mecaí ché'e miyen huatarún í mej meri huácuii, ¿a'iné 'een jime'e miyen huá'aniuucajtze'e rumua'i'ihuaca?

³⁰ Teajta iteen, ¿a'iné 'een jime'e tiyen á'ataca'ane tíj na'a tej tiyen huácu'i'ini puaíjtzí jime'e?

³¹ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ne'íjna jime'e nej ahuántzaahuate'en mú'ejmi jime'e í Círístu'u jemi, a'íjna í Jesús tí ajta tavástar'a pú'een. Tí'íj pí na'a nain xicaj tzajta'a, ayée pu tiná'amitíejte'e ineetzi nej neri mi'imica.

³² Tí pua'a mecaí huatarún í mej meri huácuui, ¿a'iné tí'ítíj tineetéva'iri nej niyen teáata'a pú'een, tí pua'a niyen huaténe'use'en huá'a jamuan í tí'itén a'ujna já'ahua'a u Éfeso?

Ayee mú xaa tí'ixaxa'a tíjín: “Tiché'e yee tiú'ucua'ani, teajta tí'iti antiyé'en, a'iné ruijmua'a tu cui'ini.”

³³ Caxu ratá'acare'en tí ja'atí á'amucuanamua tí'ítíj jime'e. Casi'i, a'íime í mej a'íj pua'a titetiújcha'íi, ayée mú nu'u a'íj pua'a ca'aníjra'a hua'atá'aca í mej r'íi titetiújcha'íi mej mi majta miyen che'atá mena'a a'íj pua'a huárini.

³⁴ Setá'aj seajtáhua'a r'íi mé titeumuámua'are'en, setá'aj seajta raatapuá'ajta í sej jín até'ítzeaaara í Dios jemi. Camu tzáahuati'ira'a jín ramua'ate í Dios seica í mej a'amua jetze ajtéme'ecan. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni amuaatatévi'iraste'en.

A'íj mej seíre'e muá'aju'u mat'íj huatarún í mi'ichite

³⁵ Mí ajta, tí pua'a ja'atí ayén tiu'uta'íhua'u tíjín: “¿A'iné ye'í tí'iri'iri mej huatarún í mi'ichite? ¿Tí'itájni tévira'an jín miyen seíre'e muá'aju'u?”

³⁶ Mí neajta inee, ayée nu tiraatá'ixaate'esin yee, mí pej caí mé úumua'aree. A'íjna í jatzi pej raahuáste, capu ajnéjsin tí pua'a caí amuacaí a'utátzi'ite.

³⁷ Pat'íj tí'ihuaste'e, capej pe'íjna huaste'e í cíyey tí ajnéjsin sino a'íj pej huaste'en í jatzi tí pua'a tí'iti triigu nusu tí'iti seica.

³⁸ Ajta a'íin í Dios, a'í pu ayén ratá'aca í cíye'ara'an a'íj tí ari tiraaxí'epi'íntari'iri'i, sej ajta sej í jatzi.

³⁹ Ajta, capu ruxí'ej na'a 'een í hua'ira'a. Sej pu seicié éene'e téhua'ira'a í teáata'a. Ajta seicié mú éene'en téhua'ira'a í ye'emuaate. Majta a'íime í pina'ase, a'í mú majta seicié éene'en téhua'ira'a. A'í mú majta í hua'ité, seicié mú majta éene'en téhua'ira'a.

⁴⁰ Ajta tí júte'e tí'iseijre'e, ajta tí íiyen tí'iseijre'e chaanaca japua, capu ruxí'ej na'a tí'een. Ajta, sej pu a'íin pú'een í tí naa tihuá'aseijrate'e a'íjna tí júte'e tí'iseijre'e. Ajta sej pu ajta a'íin pú'een í tí naa tihuá'aseijrate'e a'íjna tí tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

⁴¹ A'íjna í xicaj, a'í pu sej a'íin pú'een tí naa tihuá'aseijrate'e. Ajta í máxcira'i, capu ruxí'ej na'a ayén tihuá'aseijrate'e. Majta a'íime í xu'ura'ave, camu majta ruxí'ej mena'a miyen 'een.

⁴² Ayee pu che'atá na'a éene'en tí'iseijre'e a'íjna jime'e í mej huatarújsin a'íime í mej meri huácuui. A'íjna í tévira'an tí huanú'ihuaca'a, a'í pu á'apua'aren. Ajta a'íin tí Dios ra'ajjásin, capu ché'e ja'anáj á'apua'aren a'íjna.

⁴³ A'íjna tévira'an, ayée pu huanú'ihuaca'a mej caí r'íi tiratá'acare'en. Ajta, tí'íj Dios ra'ajján, a'í pu temua'a naa r'íi tiraatá'asin. Tí'íj huanú'ihua a'íjna í tévira'an, capu a'atzu ruca'ané. Ajta, tí'íj Dios ra'ajján, a'í pu rumuári'eri'ire'ara'an jín ra'ajjásin.

⁴⁴ Ayee pu éene'en nu'ihuan tí ij te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua. Ajta, ayée pu éene'en ra'ajjásin tí ij ayén jetzen aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Tí pua'a ayén seijre'e í tévira'an tí ayén te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua, ajta pu ayén che'atá na'a seijre'e í tévira'an tí jetzen aráu'jca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁴⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “A'íjna í tevi, a'íjna í Adán tí amuacaí huataseijre, a'í pu ayén éene'en ruuri huateájturaa.” Ajta a'íjna í tevi, a'íjna tí ajta Adán pírici í tu'uvé'eteajti, ayée pu éene'en huateájturaa xiéjniu'ucari tí ayej a'uj tihua'atá'aca mej miyen ruuri muá'ara'ani.

⁴⁶ Capu amuacái huatasejre a'ijna ti jetzen arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sino a'ijna ti rusej te'utáviicua'i íiyen chaanaca japua. Tí'ij a'ín ayén huatasejre'en, aj pu xaa huatasejre'esin a'ijna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an jetze arájca'anen.

⁴⁷ Ajta, a'ín í teáata'a, í ti amuacái huatasejre, a'í pu chuej jín huatétaavijhuaca'a. A'ij pu jín, íiyen mej chuej japua me'ecan. Ajta í teáata'a, í ti hua'apua ti huanéj, a'í pu júte'e é'eme'ecan.

⁴⁸ Majta a'íme í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua, ayée mú 'een tíj ajta 'een í tevi ti chuej japua me'ecan. Majta a'íme í mej jetzen ajtémecan a'ijna ti júte'e é'eme'ecan, ayée mú majta 'een tíj 'een a'ijna í ja'ati.

⁴⁹ A'ij tej teri tiyen 'een tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan, ayée tu che'atá tena'a éene'e tá'aju'un tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti júte'e é'eme'ecan.

⁵⁰ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a. Capu rí'irí ti a'uun a'uteárute a'u ti Dios tejé'ajta ja'ati ti na'a ti auj ayén seijre'e tévira'an jime'e a'ijna í tevi ti chuej japua me'ecan. Ajta, a'ijna í ja'ati ti á'apua'aren, capu rí'irí ti ayén tiráaci'iti a'ijna ti caí ja'anáj á'apua'aren.

⁵¹ Xáanamujri'i mú'een, a'iné ayée nu tejámuaatá'ixaate'esin tí'itij jime'e ti rú'avaataca'a í Dios jemi. Catu naími'i cui'ini, sino Dios pu naími'ica seicié taruuren itejmi.

⁵²⁻⁵³ Ayee pu té'eme a'ijna xicáara'a ti jetzen huatánamuajre'en í trompeeta ti jíme'en nain te'entipúa'ajte. Tí'ij a'ín ti ta japua tí'ivaire'e ucáajijhua í trompeeta jetze, aj pu'i ayén seire'e a'ame tí'ij mej huatémexcava'axi'in jíye'itzi jime'e. Aj pu'i Dios hua'ajjápuaxi'isin a'ímej í mej meri huácuu mej mi caí ché'e ja'anáj auupuá'are. Teajta iteen, seicié tu huatétaruurejsin, a'iné ayée pu ruxe'eve'e ti a'ín ti á'apua'aren ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e auupuá'are. Ajta ayén ruxe'eve'e ti a'ín ti mí'ini, ajta ayén seicié huaújruren ti ij caí ché'e huámi'ini.

⁵⁴ Tí'ij seicié huaújruren a'ijna ti á'apua'aren ti ij caí ché'e auupuá'are, ajta tí'ij ari seicié huaújruru a'ijna ti mí'ini'iche'e ti ij caí ché'e huámi'ini, aj pu xaa ayén teja'uré'enejsin a'ij ti amuacái té'eyu'usi'ihuaca'a, a'ijna í niuucari ti jíme'en raxa yee: “Nain pu hui jín raatéemua'iti a'ijna í ti huá'acui'ica.

⁵⁵ Mí pej huá'acui'ica, ¿a'uné a'ij 'een í pej jín hua'utéemua'iti? Capu mé'e é'eseijre'e xaa ne'u.” Ajta ayén tíjín: “Mí pej jín tihua'upuaj, ¿a'uné a'ij 'een? Capu xaa ne'u mé'e já'ahua'a.”

⁵⁶ Ajta a'ijna ti jín tihua'apuajte'e a'ijna ti ajta huá'acui'ica, a'ii pu a'ijna jetze arájca'anen í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ajta a'ijna í niuucari í mej jín tí'ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen auté'itze'ara'an í Dios jemi.

⁵⁷ Mí ajta, tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en te'ijna í Dios ti ayén titatá'aca tej tiyen tiu'utéemua'itin te'ijna jime'e tej jetzen ajtémecan í tavástar'a, a'ijna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁵⁸ A'ij xu jín siyen huárini, ne'ihuaamua'a, mí nej já'amuxeeve'e huápi'i. Setá'aj rí'i tí'iteseijre'e ja'anáj ti na'a, setá'aj seajta te'utáviicua'i ti ij caí ja'ati amuá'ari'i í á'amua'atziira'a. Setá'aj seajta a'ujca'anécan jín tiu'umuári'en í tavástar'a jemi ja'anáj ti na'a, a'iné xu'uri ramua'aree ti jé'ecan huápi'i tejámuatéva'iri. Caxu huáapua'a sena'a tí'imuari'e tavástar'a jetze me'ecan.

16

Jíme'en í tumin í mej huá'uhuaviiri'i huá'a jime'e í ru'ihuaamua'a

¹ Jíme'en í tumin sej raseire'e sej si jín hua'utévaire'en a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, ayée nu che'atá nena'a tejá'amua'íjcate'e a'ij nej neri tihua'u'íjca a'ímej í mej e'etiújse'iri nainjapua u Galacia.

² Ayee xu huárini seij seajta seij, a'íjna xicáara'a ti jetzen te'ute'itién í itieeri. Ché'e seij ayén ra'ajta'an í ruche a'achú ti caj tí'ixe'evi'ira'a, ti pua'a Dios raatá'a jeíhua nusu cíj na'a. Ché'e a'íin rájseire'en tíj na'a seij itieeri ti ij caí ché'e ayén ruxe'eve'e seij rajsé'irihua'an a'ájna netí'ij ne'uun a'atanén.

³ Netí'ij ne'uun e'ará'asti, aj nu ni niyen hua'uré'epijte'esin í yu'uxari a'ímej í seij hua'antíhuau mej mi me'íjna jín majta ra'anú'an a'ujna u Jerusalén í seij seri rájseij seij hua'utapuaíjve'esin.

⁴ Ti pua'a ajta ayén tiná'amitiejte'e ti ayén titaatéva'iri nej neajta ne'uun á'ume'en, a'íi mú majta á'uju'u muá'aju'u neetzi jamuan.

A'ij ti nu'u huárini tí'ij a'uun á'ume'en seij chuéjra'a japua

⁵ Netí'ij ne'uun amuacá a'atanén u Macedonia, aj nu ni amúumuaarin. Mi neajta inee, nauj mi'í ne'uun u a'atanén u Macedonia.

⁶ Tij necaí a'atzu mú'ejmi jemi á'ateeri, na'ari niyen á'ateevi'in tíj na'a ti huáseeví'í a'ame seij si siyen naatévaire'e se'íjna jime'e a'u ti na'a nej á'ume.

⁷ Canu niyen raxí'eve'e nej íjii nena'a amuaaséj nej ni a'atzu nena'a amuáamuaare, sino ayée nu raxí'eve'e nej ni á'ateevi'in nej ne'uun á'ucatii mú'ejmi jemi, ti pua'a ayén tinetá'acare'en í tavástara'a.

⁸⁻⁹ Mi neajta inee, a'úu nu a'utevé'e na'ame ne'újna u Éfeso ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna matí'ij tí'yeste me'íjna jime'e ta'aráhua'apua ti ará'ase í itieeri. Jee xaa, ayée nu huárini a'iné naa pu tináavai a'íjna jime'e í nej tí'imuari'e nej ni jeíhua huápi'í raatévaire'en í tavástara'a. Capu amín a'ij mej jeíhua néjcha'íire'e.

¹⁰ Ajta, tí'ij a'uun a'atanén a'íjna í Timoteo, setá'aj rí'í tirájcha'íica temua'a naa, a'iné a'íi pu ayén che'atá na'a tí'ivaire'e í tavástara'a jemi netíj inee.

¹¹ Ché'e caí ja'ati raxíéehuata. Tí'ij ajtahua'a u a'arájra'ani, setá'aj raatá'an tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e ti ij ajtahua'a yé ra'asti neetzi jemi. Ayee nu rachú'eve'e ti a'íin yé huácatii huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a.

¹² Ajta a'íjna í ta'ihuaara'a, a'íjna í Apolos, jé'ecan nu ca'aníjra'a raatá'acare'e ná'aye'í ti mú'ejmi jemi a'atanén huá'a jamuan í seica í ta'ihuaamua'a. Mi ajta a'íin, capu á'uye'imí'í já'araa. Aj pu nu'u a'uun a'atanéjsin mú'ejmi jemi tí'ij huatáci'ipéca.

I niuucari ti jín ra'antipúa'ajte

¹³ Rí'í xu'u mú'een. Setá'aj rí'í tí'iteseijre'e se'íjna jime'e seij rá'astijre'e í tavástara'a. Setá'aj seajta huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios seij si te'utáviicua'í.

¹⁴ Setíj sena'a seij siyen ríci, setá'aj siyen ríjca se'íjna jime'e seij huaújxe'eve'en.

¹⁵⁻¹⁶ Xu'uri ramua'aree a'íi mú a'íin pú'een í mej amuacá huataújtuiiri'í í tavástara'a jemi ayujna Acaya a'íime í teitestemua'ame'en a'íjna í Estéfanos. A'íi mú majta meri me'íjna jín autéjhuii mej hua'utévaire'en a'ímej í mej Dios jetze ajtémecan. Ayee nu ca'aníjra'a amuaatá'aca, ne'ihuaamua'a, seij si huá'atzaahuate'e a'ímej, seajta naíjmi'íca í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen, í mej majta tzáahuati'ira'a jín tí'ivaire'e í tavástara'a jetze me'ecan.

¹⁷ Nee nu xaa huatántemua'ave matí'ij yé ra'áa, a'íjna í Estéfanos jamuan a'íjna í Fortunato, ajta a'íjna í Acaico. A'íi mú xaa rí'í tinaatá'a me'íjna jime'e mej yé náamuaareca'a mú'ejmi jetze me'ecan ti ij caí tí'iti ná'aturaate'e.

¹⁸ A'íi mú rí'í tinaatá'a yú ne tzajta'a. Majta mú rí'í amuaatá'asin mú'ejmi í a'amua tzajta'a. Ayee pu tiú'ujxe'eve'e seij rí'í tihua'utá'an naíjmi'íca í teteca mej miyen 'een matíj a'íime í mej huaíca.

¹⁹ Yé mú á'amuateujte'e a'íime í mej e'etiújsel'iri hua'atéyujta'a ti a'u ti seijre'e tíj na'a ti a'u ti huatacá'a íiye Asia. Ajta a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila, a'íi mú temua'a naa

á'amuateujte'e niuucajtze'en í tavástar'a. Ayee mú che'atá mena'a yé á'amuateujte'e naíjmi'i í mej e'etiújse'iri a'u mej é'eche a'íjna í Aquila, ajta a'íjna í Priscila.

²⁰ Naími'i í ta'ihuaamua'a í mej yé huateí, a'íi mú majta á'amuateujte'e. Setá'aj huaújteujte'en temua'a naa, xu'iteújpí'itze'axi'i niuucajtze'en í tavástar'a.

²¹ Neajta inee, i nej Pablo pú'een, nemuajca'a nu jín tejá'amuyu'use'e nej ni neajta amuaatateujte'en.

²² Tí pua'a ja'atí caí raxí'eve'e í tavástar'a, ché'e ayén puaíjtzi ráaci'iti. Ché'e yé uvé'enen í tavástar'a.

²³ Ché'e a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús, ché'e a'íin rí'i tejamuatá'acare'en.

²⁴ Jéihua nu neajta já'amux'eve'e ne'íjna jime'e sej seajta se'íjna jetze ajtéme'ecan í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Yee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'imej í mej Corinto é'eme'ecan, í ti hua'apua

A'í pu tihuá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i' Pablo, nee nu se'j ne'ín pú'een ti Dios ayén tinaa'íjca ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ti'iti tí'iseijre'e í Ciríistu'u jemi, í ti ajta i' Jesús. Jamuan a'íjna í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej e'etiújse'iri sej si raateánajche í Dios, mi sej Corinto a'uchéjme, teajta tiyen tihuá'ayu'use'e na'íjmi'ica í mej Dios jemi seijre'e, matíj mena'a í mej me'uun a'uchéjme tíj na'a ti a'uun huatacá'a u Acaya.

² Ché'e a'íjna í Dios, í tej rájya'upua, ajta a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e rí'í tejamuaatá'acare'en, majta rí'í tejamua'anpuá'ajte'en sej si temua'a naa ru'ihuá'ama'ataa xá'ara'ani.

I ti nu'u jín rajpuaíjtzi í Pablo

³ Tiché'e rí'í tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti ajta ya'upuá'ara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'ijna í Dios, a'ii pu a'ín pú'een í tej rájya'upua ti ajta nain jín ta'acu'uvée á'aye'í. A'ii pu a'ín pú'een í Dios ti ajta nain jín rí'í taarú'u.

⁴ A'í pu ajta rí'í taarú'u a'íjna jime'e í tej jín á'aviicua'ire'e tá'aye'í tej ti tiyen che'atá tena'a rí'í hua'anrú'ure'en a'imej í mej ti'itij jín á'aviicua'ire'e. A'íj tu jín tiché'e tiyen rí'í hua'anrú'ure'en te'íjna jime'e í ti jín Dios ajta rí'í taarú'u.

⁵ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti temua'a naa ayén tí'itaci'ipuaca a'íjna ti jín ajta rajpuaíjtzica'a a'íjna í Ciríistu'u. Ayen che'atá na'a Ciríistu'u ajta temua'a naa rí'í taarú'u tej ti te'utáviicua'í.

⁶ Ti pua'a tiyen ti'itij jín á'aviicua'ire'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij Dios rí'í amua'anrú'ure'en, ajta amua'irájtuaani. Ajta, ti pua'a Dios ayén rí'í ta'anrú'ure'e, ayée pu ajta tí'ivaire'e ti ij ajta a'ín rí'í amua'anrú'ure'en. Ayee pu xaa tejá'amuaruure mú'ejmi ti pua'a siyen che'atá sena'a temua'a naa te'utáviicua'í í sej jín rajpuaíjtzi tetíj iteen tirajpuaíjtzi.

⁷ Ayee pu titá'amitiejte'e sej siyen xaa ne'u té'eviicua'í, a'iné ayée tu tí'ijmua'aree ti ayén che'atá sena'a teja'amuaci'ipuaca sej siyen rajpuaíjtzi tetíj iteen, ajta Dios pu ayén che'atá na'a rí'í amua'anrú'ure'e a'ame mú'ejmi tíj ajta rí'í tita'anrú'ure'e a'ame itejmi.

⁸ Ayee tu tí'ijxe'eve'e, ta'ihuaamua'a, sej ráamua'aree a'ij tej tirajpuaíjtzica'a tetí'ij te'uun a'uté'eca'a a'ujna u Asia. Jé'ecan tu huápi'í á'aviicua'ire'eca'a, ajta na'a caí utéevatzí í tatzajta'a. Ayee pu titá'amitiejte'eca'a tej caí ché'e a'ij huárini.

⁹ Jee tzíte'e, ayée pu titá'amitiejte'eca'a í tatzajta'a tej huácu'íni. Mi ajta, ayée pu a'íjna jín táaruu tej ti caí tajímua'a á'atatzahuate'e sino tej ti te'íjna jetze arátaca'anen í Dios ti hua'ajjá'apuana í mej meri huácu'í.

¹⁰ A'í pu ayén tu'irájtuaa ti ij caí ayén titáaci'iti tej te'íjna jín huácu'íni ti huápi'í a'ij pua'a seijre'e. A'í pu ajta aúche'e tu'irátuaasin. Jee xaa ne'u, ayée tu tí'ijchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a tu'irájtuaani.

¹¹ Mi ajta, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej se'íjna jín taatévaire'en, sej rahuaviira í Dios itejmi jime'e, mej mi majta mu'íi miyen rí'í tiraatá'acare'en í Dios itejmi jime'e me'íjna jime'e ti a'ín Dios ayén che'atá na'a rí'í titaatá'a itejmi a'ij sej seri mu'ití tirájuaviiri'í.

A'iné nu'u 'een jime'e caí u a'atanéj u Corinto a'íjna í Pablo

¹² A'íj tu xaa jín á'atatzahuate'en. Ajta a'ín í taxiejniu'uca ayén tí'ita'ixaate'e ti ayén ti'ayajna tej tiyen rí'í ti'itítacha'í huá'a jemi í mej íiyen seijre'e chaanaca japua, teajta jaítze'e rí'í ti'itítacha'í mú'ejmi jemi. Tíj na'a tej tiyen huaríj, ayée tu tzáahuati'ira'a jín

tiyen rijcaa í Dios jemi, nain jime'e a'ij ti tiraavíjete. Catu tiyen tí'ijri'irejca'a a'ij mej tí'ijri'ire í teteca mej íiyen seijre'e í chaanaca japua sino Dios pu ayén rí'i titaatá'a.

13-14 Ajta, í nej tejá'amuayu'use'e, ayée pu'u na'a a'ín pú'een a'ij sej sena'a tiraayí'iti sej ra'ujíjve'en, a'ij sej sena'a seajta tiyeú'itie. Ayee nu neajta tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree nain jime'e tej te'ín pú'een í sej jín rí'i tiraatá'asin í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen ráamua'areeri'i. Seajta mú'een, mú'een xu se'ín pú'een í tej jín rí'i tiraatá'asin a'íjna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huataseíjre'esin a'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús.

15 A'iné ayée pu tiná'amitiejte'eca'a, ayée nu tiraaxí'epi'intare nej amuacáí ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi nej ni neajtahua'a rí'i tejamuaatá'an.

16 Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a nej amuáamuaare netí'ij ne'uun á'ume'en u Macedonia, neajta netí'ij ne'uun pí'é'ejveti neajtahua'a á'amuaamuaaren. Neajta niyen raxí'eve'eca'a sej siyen tiraaxí'epi'intare'en í sej jín naatévaire'e nej ni ne'uun á'ume'en u Judea.

17 ¿A'iné tejamuá'amitiejte'e mú'ejmi? ¿Ni qui siyen tiná'aseijrate'e ti caí rí'irí sej ná'antzaahuatate'en se'íjna jime'e nej nu'u caí tzáahuatí'ira'a jín tí'ixi'epi'intare'e? Mi neajta inee, canu xaa ne'u niyen 'een, a'iné canu niyen tí'ijri'ire matíj a'íime í teteca í mej rujímua'a tí'imua'atze tíjín “jee.” Mi ajta, capu ayén te'iráame.

18 Mi ajta Dios, a'í pu caí ja'anáj até'itzea'ara. A'íj pu jín, a'íjna í tej teri amuaatá'ixaa, capu ayén 'een ti hua'apuaca jín huataújmua'a. A'íjna ti jíme'en raxa yee “jee”, capu ajta ayén huataújmua'a yee “capu.”

19 Ajta a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, teen tu tiyen jíme'en amuá'ixaa inee, jamuan a'íjna í Silvano, ajta a'íjna í Timoteo. A'íjna í Ciríistu'u, nain pu jín tihuaújmua'atziite'e, ajta raxí'epi'intare'e. A'íjna jemi tíj na'a í niucari ti jíme'en raxa yee “jee”, ja'anáj ti na'a pu ayén te'iráame tíjín “jee.”

20 Ajta nain í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'í pu araúrastejsin í Ciríistu'u jetze. A'íj tu jín tiyen tí'ixaxa'a yee “jee.” Yee pu ti'ayajna í jemin. Ayee tu jín rí'i tiratá'aca í Dios.

21 Mi ajta Dios, a'ii pu a'ín pú'een í ti rí'i titájcha'íi itejmi. A'í pu ajta rí'i tejamuájcha'íi mú'ejmi jemin í Ciríistu'u.

22 A'í pu itejmi huateúra'ate, ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca itejmi jemi tej ti ráamua'aree ti a'ín raanaíjmire'en í ti ari taatá'a.

23 Dios pu rú'umua'aree a'ij nej tí'imua'atze. Canu tí'ihua'i nena'a. Canu ché'e nena'a tí'ixi'epi'intare'e sino rí'i nu tí'ixi'epi'intare'e. Ayee nu 'een jín caí ne'uun a'atanéj mú'ejmi jemi nej ni caí amuaatamuári'eriste'en.

24 Catu xaa ne'u tiyen tejá'amua'aijte'e sej si ca'anéri jín ra'ará'astijre'en í tavástara'a, sino a'amua jamuan tu tí'imuari'e sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en, a'iné mú'een xu rá'astijre'e xa'aye'i temua'a naa.

2

1 Mi neajta inee, ayée nu tihuánxi'epi'intari'iri'i nej caí neajtahua'a amuáamuaare nej ni caí neajtahua'a amuaatáxieemijte'en.

2 Jee xaa ne'u, ti pua'a niyen amuaatáxieemijte'en, ¿a'atéenqui mena'a mi me'ín pu'éene'e muá'aju'u í mej naatatémua'aviste'esin? Capu ché'e sein ja'ati, a'iné mú'een xu se'ín pú'een í nej amuaatáxieemijte.

3 Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use nej ni ramua'areere sej caí naatéxieemijte'esin netí'ij ne'uun e'ará'asti, a'iné ayée pu tiraavíjete sej naatatémua'aviste'en. Mi ajta, ayée pu tiná'amitiejte'eca'a sej siyen 'een naíjmi'i mú'een sej se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e í nej neajta jín netémua'avi.

4 Netí'ij tejamuaatayú'use, jeíhua pu a'ij pua'a né'asejca'a, neajta neyeine temua'a. Jee xaa, huápi'i pu nú'ucuilica'a yú ne tzajta'a, a'iné canu raxí'eve'eca'a nej amuaatáxieemijte'en, sino ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a sej ráamua'aree nej jeíhua huápi'i já'amuaaxe'eve'e.

Mej nu'u tiraatá'uuni'i a'íjna ti auteájturaa í Pablo jemi

⁵ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén ti'iti jín a'ij tiú'uruu ti i ja'ati huataújxeemiste'en, capu ayén neetzi na'a huáruu sino je'icáj pu ajta mú'ejmi ayén huáruu. Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e nej ni caí jeíhua amuaatamuári'eriste'en najmi'ica mú'ejmi.

⁶ Pu'uri a'íi pu'u, í mej mu'iití meri miyen puaíjtzi raatá'a a'íjna í ja'ati ti ayén huaríj.

⁷ A'íj pu jín, ayée pu ari tiú'ujxe'eve'e sej tiraatá'uuni'i, seajta rí'i ra'anrú'ure'en. Na'ari caí, a'íi pu muá'itiche'en nain jime'e a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ruxieemíjte'e.

⁸ A'íj nu jín niyen ca'aníjra'a amuaatá'asin sej seajtáhua'a siyen tiraataseíjrate'en sej seuj raxí'eve'e.

⁹ Ayee nu 'een jín tejamuaatayú'use nej ni amuaatéeseij a'ij sej titetiújcha'íi mú'een, ajta nej ni ráamua'aree ti pua'a siyen nain jín té'aste.

¹⁰⁻¹¹ Ja'ati ti na'a sej tiraatá'uuni'i, nee nu neajta niyen che'atá nena'a tiraatá'uuni'ira. Ti pua'a niyen ti'iti jín tiraatá'uuni'iri'i, ti'iti ti na'a, ayée nu 'een jín tiraatá'uuni'iri'i nej ni a'amua japua huániuuni í Ciríistu'u jemi ti ij caí a'íin Satanás ti'iti jín ta'antimuá'itin, a'íné teen tu xaa ramua'aree a'ij ti a'íin éeni'ici'e tí'imuarí'e.

A'ij pu nu'u pua'a tiraatá'acare'e a'íjna í Pablo t'íj auj á'ucatii u Troas

¹² Netí'ij ne'uun a'ará'a ne'újna u chajta'a ti ayén téja'arájtehuaa tijín Troas, nej ni ne'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jime'en raxa í Ciríistu'u, nevástara'a pu ayén naatá'a nej ni nexiéehua temua'a naa tihua'utá'ixaate'en í teite.

¹³ Mi neajta, jeíhua nu huápi'i tí'imujca ne'íjna jime'e nej caí ráateu í ne'ihuaara'a, ne'íjna í Tito, ti caí a'uun a'utéveeca'a. A'íj nu jín hua'utateúute'e, ne'uun á'ume u Macedonia.

Tej nu'u tiu'utémuaitin jamuan í Ciríistu'u

¹⁴ Ajta, temua'a tu rí'i tiraatá'asin te'íjna í Dios ti ayén taatá'aca temua'a naa tej tiu'utémuaitin jamuan í Ciríistu'u. Cu xíee tej kuj iteen já'ita'a huajú'un, ajta a'íi pu Ciríistu'u amuacá huamé'en, majta ta cújta'a huajú'un í tej teri hua'utéemua'iti. Ajta a'u ti na'a tej já'ita'a huajú'un, Dios pu ayén raruure ti téjmi jetze airáninei a'íjna ti naa té'eeca í mej jín ráamua'ati.

¹⁵ Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi. Cu xíee tej kuj iteen ráatisin í ti naa té'eeca a'íjna jime'e tej tiyen Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan. Ayee tu che'atá tena'a seijre'e huá'a jemi í ti Dios hua'irátuaasin, ajta huá'a jemi í mej á'apua'aren.

¹⁶ Ayee pu 'een, a'íimej jemi í seica í mej á'apua'aren, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti huamí'i í mej jín majta á'apua'aren. Ajta a'íime í seica í ti Dios hua'irátuaasin, ayée pu huá'a jemi té'eeca tíj ti'iti ti ruuri ti naa teáari'e í mej jín huaújrujte'en. ¿A'ataani ayén á'avejren t'íj ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi? Capu xaa ne'u mé'é'e ja'ati ti ayén á'avejren.

¹⁷ Mi teajta iteen, catu tiyen e'en matíj í seica, í mej mu'iití, í mej miyen huateújvaire'en í mej jín ramuá'itici me'íjna jime'e mej ramuarí'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Mi teajta iteen, ayée tu tzáahuati'ira'a jín ti'itítacha'íi a'íné Dios pu ta'antíhuau. Teajta iteen, ayée tu í Dios jemi tí'ixaxa'a tíj seij ti Ciríistu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e.

3

A'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín te'ataújratziiri'í í Dios

¹ ¿Ni qui ayén tejamuá'amitiejte'e tej teajtáhua'a autéjhuii tej tajímua'a tiyen rí'i ti'itáta'aca mú'ejmi jemi? Na'ari, ¿ni qui ayén ruxe'eve'e ti ja'ati ayén yu'uxari autéyu'uxan í ti jín rí'i tejamuaatá'aca itejmi jime'e nusu ayén tiú'ujxe'eve'e sej ra'utéyu'uxan í sej jetzen rí'i ti'itáta'aca itejmi? Seica jemi pu xaa ayén tiú'ujxe'eve'e, aru itejmi jemi, capu.

² Mú'een xu rujímua'a sena'a se'ín pú'een í ti titaatéva'iri tǎj yu'uxari í tej jín hu-atátasejrata huá'a jemi, matǎj mena'a pua'amé mej yen seijre'e mej mi ra'ujǎve'en, mej yaú'itíee muá'ara'ani.

³ Mú'een xu xaa siyen 'een tǎj yu'uxari ti Ciríistu'u jetze a'uvé'emej. Mi ajta, capu tetej jetze a'uyú'usi'ihuaca'a sino a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu raateájtuaa mú'ejmi jemi tǎj ayén a'amua tzajta'a te'useíre'e á'ara'ani mi sej sej ruuri.

⁴ Ayee tu té'atzaahuat'e a'iné Ciríistu'u pu ayén tí'iseijre'e í Dios jemi.

⁵ Capu ayén tiraavǎjte'e tej tajímua'a tiyen tiu'utaxǎj yee téjmi pu jetze seijre'e í muári'eri'ira'a tej ti tiyen raayǎ'itihua'an sino a'ǎjna í tej jetzen arátaca'ane, a'í pu a'uun a'uvé'eye'i í Dios jemi.

⁶ Ajta a'ín Dios, a'í pu ayén ta'antíhuau tej ti tiyen te'ǎjna jín tiu'utévaire'en, a'ǎjna í niuucari ti jéjcu a ti Dios ajta jín te'ataújratziiri'i. Teajta iteen, catu te'ǎjna jín tí'imuari'e ti á á'ayu'usi'i tetej jetze, sino a'ij tu jíme'en ti ayén seijre'e ti jetzen airáninei í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Ajta a'ín í niuucari ti á é'eyu'usi'ihuaca'a í tetej jetze, a'í pu ayén hua'atá'aca mej mi miyen ja'ati a'uxǎjte'en ti ij a'ín huámi'ini. Mi ajta, a'ín í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ruurican a'ihuateájtuaani.

⁷ Mi ajta a'ín í niuucari í mej jín miyen ja'ati a'uxǎjte'en tǎj a'ín huámi'ini, ayée pu á é'eyu'usi'ihuaca'a tetej jetze ti a'uré'etatzaihuaca'a. Jé'ecan pu huápi'i naa seijre'eca'a tǎj Dios ayén raateájtuaa a'ǎjna jemi í Moisés. Ajta a'ín Moisés, ayée pu huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Majta a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecan, capu ri'irístaca'a mej ra'aráasej í Moisés a'ǎjna jíme'e ti ayén huápi'i tetáatiye'icaa í néerime'ara'an jetze. Mi ajta, a'í pu tépua'arijme'eca'a.

⁸ Ajta a'ín ti jín tí'ivaire'e a'ǎjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ¿ni caí ayén jeíhua huápi'i jaítze'e naa seíre'e á'ara'ani?

⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Ti pua'a ayén jeíhua huápi'i naa seijre'eca'a a'ǎjná'imua tǎj Dios raateájtuaa í niuucari í mej jín ja'ati a'uxǎjte'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti jaítze'e huápi'i naa seíre'e á'ara'ani a'ǎjna í niuucari ti raatá'aca í ja'ati ti a'ín ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi.

¹⁰ Jee tzíte'e, ayée pu ti'ayajna, a'í pu ajmí'i huápi'i naa seijre'eca'a a'ǎjna í niuucari ti raateájtuaa í Moisés jemi. Ajta íjii, capu ché'e naa seijre'e a'ǎjna jíme'e ti ari seǎj huataseǎjre ti jaítze'e huápi'i naa seijre'e.

¹¹ Ajta, ti pua'a ayén naa éene'en huataseǎjre a'ǎjna ti ajta tépua'ari, jaítze'e pu huápi'i naa seíre'e a'ame a'ǎjna í ti ayén huateáturaasin tǎj na'a rusén jíme'e.

¹² A'iné tu'uri tiyen rachú'leve'e í Dios jemi ti ayén te'irǎjra'ani, a'ǎj tu jín tiyen taxiéehua tihuá'ixaate'e, teajta caí tí'itziíne'e.

¹³ Catu tiyen rici a'ij ti a'ín Moisés huarǎj ti cáxuri jín aráújna í runéerime jetze mej mi caí ra'aráasej a'íime í mej Israél jetze ajtème'ecantaca'a, mej mi caí raaseǎjra tǎj a'ǎjna tépua'arijme'en a'ǎjna ti tetáatiye'icaa.

¹⁴ Majta me'ín, a'í mú caí huataúra'a mej yaú'itíee muá'ara'ani. Ayee mú huarǎj. Cu xíee mej cuj aráújna cáxuri jíme'e. Tǎj na'a a'ǎjná'imua ti yú e'iré'ene, ayée pu 'een seijre'e. Matǎj ra'ujǎve'e me'ǎjna í niuucari ti mí'ime'ecan í ti jín Dios ayén amuacaí te'ataújratziiri'i, aúche'e pu ayén seijre'e í mej jín aránami'i, ajta capu xi ja'ati hua'utáxǎxi, a'iné a'í pu'u raayǎ'iti í Ciríistu'u.

¹⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'een íjii, ja'anǎj ti na'a ti ayén ruxe'leve'e mej ra'ujǎve'en a'ǎjna í yu'uxari ti Moisés ra'uyú'uxaca'a, maúche'e mú miyen aranámi'ihuajmee mej mi caí yaú'itíee muá'ara'ani.

¹⁶ Mi ajta, ti pua'a ja'ati ayén huataújtuiire'en í tavástara'a jemi, Dios pu ra'utáxǎjta a'ǎjna ti jín aránami'ihuaca'a.

17 Ajta a'ñin í ti i'í tavástar'a, ajta a'ñin í ti i'í xiéjniu'ucare'ara'an, a'ñi mú ruxí'ej 'een, ajta a'u ti a'ñin é'eseijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í tavástar'a, a'úu pu é'eri'iri ti ja'ati ruxíéhua á'uche'ecane'en í Dios jemi.

18 Mi teajta iteen, ayée tu éeni'ici'e seijre'e. Ayee tu seijre'e. Cu xíee tej caí aranámi'ihuaajmee, teajta tiyen che'atá tena'a temua'a naa t'ítaseijrata t'ij ajta a'ñin tavástar'a temua'a naa tiú'ujseijrata. Teen tu seicié huatétaruurejsin tej ti tiyen seíre'e tá'ara'ani t'ij tévira'an í tavástar'a, tej ti jaítze'e temua'a naa rí'í t'ítaseijratáa tá'aju'un t'ij na'a ti yú auca'ití a'ame. Ajta, a'ñi pu jetzen airáninei í tavástar'a jetze, ajta a'ñina jamuan í ruxíejniu'uca.

4

A'ñi mú nu'u t'ívaire'e í Cirístu'u jemi

1 Teajta iteen, teen tu te'ñina jín t'ívaire'e í Dios jemi a'ñina jime'e ti a'ñin Dios ayén tá'ancu'uvajxi. A'ñi tu jín caí muá'itiche'e.

2 Mi teajta iteen, tu'uri raatéxieehuataca'a tej ti tiyen a'ij pua'a rijca avíitzi jime'e, tej ti teajta caí tiyen rijca a'ñina ti tiu'utévi'iraste'e, tej ti caí t'ítij jín tacuanamua. Catu á'ataca'ane tej tiyen t'ítij jín tiu'uhuá'ita. Catu teajta á'ataca'ane tej seicié tiu'utaxáj te'ñina jime'e í niuucari ti jime'en raxa í Dios, sino ayée tu jé'iyecan jín t'íxaxa'a tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee tu te'ñina jín rici tej ti tiyen tiu'utaseijrata huá'a jemi mat'ij mena'a pua'amé í teite tej ti ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ráamua'aree a'ij ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

3 Ajta, ti pua'a ayén a'utanámi'i í niuucari í tej jín tihuá'ixaate'e, ayée pu'u na'a a'utanámi'i huá'a jemi í mej á'apua'are.

4 A'ii mú a'ñin pú'een í ti hua'utánamua í huá'amua'atziira'a tzajta'a a'ñina í dios ti naíjmi'ica t'íaijte'e í mej íjii huá'teite. Ayee pu 'een jín huá'uruu mej mi caí yaú'itiée muá'ara'ani í niuucari ti ayén t'ívaire'e t'ij tatzari ti hua'atátzavi'i í huá'a tzajta'a mej mi miyen ráamua'ati me'ñina í tavástar'a ti ayén huá'ipi'í naa seijre'e. A'ñi pu ajta a'ñin pú'een í ti nain jín ruxí'ej 'een t'ij í Dios.

5 Ayee pu xaa ti'ayajna, a'iné catu tajñmua'a tena'a tihuá'ixaate'e, sino a'ñina í tej jime'en tihuá'ixaate'e, a'ñi pu a'ñin pú'een í Jesús ti ajta i'í Cirístu'u. A'ii pu ajta a'ñin pú'een í tavástar'a. Teajta iteen, ayée tu tejá'amuavaire'e mú'ejmi Jesús jetze me'ecan.

6 Ajta a'ñin í Dios, ayée pu ajmí'i imuá ayén tiu'utaxájtaca'a tijín: “Ché'e á'ataaca í taij a'ujna a'utí a'utíca'a.” A'ñi pu ajta utétatzeareca'a yú tatzajta'a, ti ij a'ñin ayén taatá'an tej yaú'itiée tá'ara'ani, a'ij ti 'een jín huá'ipi'í naa seijre'e í Dios a'ñina jime'e ti Cirístu'u a'ñina jemi seijre'e.

Tej nu'u tiu'utémuaiti te'ñina jime'e ti Dios jetze airáninei

7 Teajta iteen, ayée tu seijre'e í Dios jemi t'ij xa'ari ti xarij jín taavíjhua, í tej tzajta'an teri ruuhuáseij í ti jín Dios rí'í titaatá'a, í ti ajta huá'ipi'í t'íijnajche. Ayee pu 'een í ti seijre'e ti a'ñin muá'eri'ire'ara'an ti nain jín tiu'utémuaitin, capu téjmi jetze airáninei, sino a'ij pu'u jetze í Dios.

8 Nain tu jín rajpuaíjtzi iteen. Mi teajta, catu a'atzu muá'itiche'en. Capu ajta a'ij tá'amítiejte'e a'ij ti té'eme. Mi teajta iteen, teen tu a'ij tirájteuve a'ij tej huárini.

9 A'ñime í teite, a'ij mú pua'a xaa táruurée muá'aye'i. Mi ajta Dios, capu mé túuhua'ana. A'ñi mú xaa tá'ajípua. Mi ajta, camu ta'antipua'ajte'esin.

10 A'u ti na'a tej é'eciine, ayée tu che'atá tena'a t'ípuaíjti'ihua tá'aju'un, a'ij ti éeni'ici'e huamí'í í Jesús. Ayee tu te'ñina jín rini, a'iné teen tu rá'aviicua'i, ajta ayén che'atá na'a seijre'e jemin í tej ratéhua'ira'a a'ñina ti jín Jesús ajta taatá'aca tej teuj ruuri.

11 A'iné iteen, i tej teuj ruuri, ayée pu tí'itaruure, ja'anáj ti na'a tu á'ataca'ane tej huácu'ini niuucajtze'en í Jesús. Ajta a'íjna jemi í tej ratéhua'ira'a, ti ajta á'apuapua'are, a'íjna jemi pu ajta seíre'e a'ame í muári'eri'ira'a ti jín ajtahua'a ruuri a'íjna í Jesús.

12 A'íj pu jín, teen tu tiyen rajpuaíjtzi te'íjna jime'e tej tiyen á'ataca'ane tej huácu'ini. Mi seajta mú'een, ruxiéehua xu rí'i ti'itechéjme se'íjna jime'e tej iteen rajpuaíjtzi.

13-14 Ayee pu té'eyu'usi'i tijín: “Nee nu té'antzaahua. A'íj nu hui jín niyen tiu'utaxájtaca'a.”

Ayee pu che'atá na'a 'een itejmi jemi. Teen tu teajta té'atzaahuate'e, teajta tiyen tí'ixaxa'a te'íjna jime'e tej teri ramua'aree ti a'íjna í ti ra'ajjáj í tavástara'a, a'íjna í Jesús, huá'a tzajta'a í mi'ichite, a'íj pu ajta ta'ajjájpuaxi'isin jamuan í Jesús. A'íj pu ajta taataseíjrata mú'ejmi jamuan tej ti naími'i huateá'uran í jemin.

15 Ajta nain ti ayén tiu'uríj, a'íj pu tejámuatáva'iri mú'ejmi, a'iné set'íj jaítze'e huatámu'liire se'íjna jime'e ti Dios rí'i tejamuatá'aca, jaítze'e xu huataújtemua'ave'esin sej si huápi'i rí'i tiraatá'an í Dios.

A'íjna ti á'apuapua'are, ajta a'íjna ti seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e

16 Ayee tu jín caí cataxiéehua'jye'i. Jee xaa, a'íjna í tej ratéhua'ira'a ti mé jéjre'e seijre'e, a'íj pu á'apuapua'are'e. Mi ajta í ti yú tatzajta'a seijre'e, a'íj pu rujéjcuare'e ja'anáj ti na'a nain xicaj tzajta'a.

17 Ajta a'íjna í tej jín cáj caj rajpuaíjtzi, ti ajta caí jeíhua ruxe'eve'e, a'íj pu ayén rí'i taruure tej ti tiyen ra'ancuré'an te'íjna ti huápi'i naa seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e. Capu a'atzu ratí'ase a'íjna ti íjii seijre'e. Ajta, jeíhua pu jaítze'e ruxe'eve'e caí í tej jín rajpuaíjtzica'a.

18 A'íj tu jín, catu á'ataca'ane a'íjna jemi í ti tí'itaavijhua, ti ajta mé jéjre'e seijre'e, sino a'íj tu jemi á'ataca'ane te'íjna ti caí taavíjhua, í ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'iné a'íjna ti ayén taavíjhua, capu á'ateeri. Mi ajta, a'íjna ti caí taavíjhua, ti ajta caí mé jéjre'e seijre'e, a'íj pu xaa á'ateeri tíj na'a rusén jime'e.

5

Capu nu'u té'eviicua'i í tej ratéhua'ira'a

1 Ajta a'íjna í tej ratéhua'ira'a, ayée pu titaatáva'iri tíj inaamua tej jeten chejca. Teajta tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a huaté'uune a'íjna í inaamua, teuche'e tu huatéechi'i í ti Dios jemi é'eseijre'e, ti ajta caí muájca'a jín taavíjhua. Júte'e pu e'eseíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

2 Teajta iteen, tej teuj íiyen seijre'e chaanaca japua, teen tu taxiéjnuuste'e yú tatzajta'a, teajta tiyen taxiéemijte'e te'íjna jime'e tej tij te'uun a'uteárute te'újna chí'ita ti júte'e é'eseijre'e ti ajta Dios jín ta'icánajsin.

3 Ayee pu a'íjna jín rini ti ayén ta'icanán, catu ti ché'e muámua'avijmé'e mé á'ujjhuane'e tá'aju'un.

4 Ayee pu tí'een, a'iné íjii tej teuj jeten huachéjme a'íjna í inaamua, jé'ecan tu tayein yú tatzajta'a, te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e tí'ti jime'e. Capu a'íj na'a tej tiyen rátziiine'e ti Dios ayén tá'ari'i a'íjna ti jín ta'icánajsin, sino tej huápi'i tiyen tí'ixe'eve'e ti a'íj jaítze'e ta'icáanan, ti íj a'íj ti á'ateeri tíj na'a rusén jime'e nain tí'icáanan a'íjna ti á'apuapua'are.

5 Ajta, a'íj ti ayén rí'i taruure tej ti tiyen te'íjna ancuré'an, a'íj pu a'íj pú'een í ti Dios ruseíj raateájtuaa itejmi jemi, í ruxéjniu'uca tej ti tiyen ráamua'aree ti Dios a'íjna jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

6-7 A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a, a'íj pu ca'aníjra'a tatá'aca, a'iné ayée tu ramua'aree tet'íj teuj tiyen ruuri seijre'e te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a, teen tu caí xi te'uun a'ujteí í tavástara'a jemi. Ayee pu'u xaa ne'u tí'een, a'iné ayée tu 'een jín yé á'ujjhuane'e te'íjna

jime'e tej rá'atzaahuat'e. Catu te'íjna jime'e tena'a yé á'ujuhua'an tej ti te'íjna jetze arátaca'anen a'íjna tej tí'isise'ij teyajna.

⁸ Temua'a pu ca'aníjra'a tatá'aca, ajta jaítze'e pu ta'aráanajche tej tíhuini te'íjna jetze í tej ratéhua'ira'a tej ti te'uun é'eseijre'e a'u tej a'utéechi'í í tavástar'a'a jemi.

⁹ A'íj tu jín, tiyen tí'itese'e tej tiyen rí'í ti'títacha'íi tej tiyen rí'í tiraatá'an í tavástar'a'a. Capu amín a'ij, ti pua'a tiyen a'ímuá seijre'e nusu tiyen jemin seijre'e.

¹⁰ Jee xaa ne'u ti ayén tí'een, a'iné ayée pu tiú'ujxe'eve'e tej naíjmi'i tiyen huatátaseijrata a'ujna a'u ti a'utáca í Círíistu'u ti ij a'ín tá'uxijte'en naíjmi'ica itejmi. Aj pu xaa ayén tí'ijci'íti a'ij ti tiraavíjte'e seij ajta seij a'ij ti ti'ití tiu'umuá'ití a'íjna jime'e a'ij ti huaríj tí'ij auj ruurica'a, ti pua'a xí'epi'ín huaríj nusu a'ij pua'a huaríj.

A'íjna ti Dios raajéjcuare

¹¹ A'íj tu jín, tu'uri ramua'aree ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej jeíhua huápi'í rá'atase'e í tavástar'a'a, ayée tu 'een jín tí'itese'e tá'aye'i tej ti hua'utémua'itín í teteca mej mi ra'ancuré'an í ti ayén ti'ayajna itejmi jetze. Ajta a'ín í Dios, a'í pu ramua'aree a'ij tej e'en. Ajta, ayée nu tí'ijxe'eve'e ti ayén che'atá na'a tejamuá'amitíejte'e í a'amua xiéjniu'uca tzajta'a.

¹² Catu teajtáhua'a mú'ejmi jemi ra'irá'aca í tej jín ahuátatzaahuat'e'en, sino teen tu jamuatá'aca í sej jín huataújtemua'ave'en itejmi jime'e sej si siyen raayí'itíhua'an sej huatáaniuni a'ímej jemi í mej miyen me'íjna jín ahuaújtzahuat'e'en me'íjna jime'e a'ij ti ja'atí huaújse'irataca mejseíiraca'a í teite, í mej majta caí huá'a jetze ruxe'eve'e a'ij ti 'een a'íjna í ja'atí í ru tzajta'a.

¹³ Ti pua'a ayén ti'ayajna a'ij mej tí'ixaxa'a tej nu'u tatímua'i, ayée tu 'een jín tatímua'í tej ti tiyen raatévaire'en í Dios. Na'ari caí, ti pua'a tiyen rí'í mé titeumuámua'aree, ayée tu 'een jín ríci tej ti rí'í jamuaatévaire'en mú'ejmi.

¹⁴ A'íi pu xaa a'ín pú'een í ti tí'ita'ajte'e ti a'ín Círíistu'u taxe'eve'e. Ayee pu titá'amitíejte'e itejmi ti seij na'a huamí'í huá'a jetze me'ecan, naíjmi'ica, a'achú pua'amé í teite. Ajta, ti pua'a ayén tiu'uríj, a'íj mú jín naíjmi'í jamuan huácuui.

¹⁵ Ayee pu ajta 'een jín huá'a jetze me'ecan huamí'í mej mi a'íme í mej mauj ruuri mej caí ché'e rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve'en a'ij mej ye'í jetze me'ecan huamí'í, ti ajta huatarúj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹⁶ A'íj pu jín, íjii ti yú auca'ití a'ame, catu ché'e tiyen ja'atí mé 'usíse'ij a'ij ti titá'amitíejte'e í tatzajta'a a'íjna jime'e í tej jín raaseíj mé jéjre'e. Jee xaa, ayée tu tejmí'í tí'ijseijraca'a í Círíistu'u tí'ij a'ín auj tevi na'a pú'een'e. Ajta íjii, catu ché'e tiyen rasise'í.

¹⁷ A'íj pu jín, ti pua'a ja'atí ayén Círíistu'u jetze ajtémecan, a'í pu a'ín pú'een seíj ti Dios ari raajéjcuare. Pu'uri mé teuvátzi a'ij ti ti'tí'ití'ijcha'íca'a ti mí'ime'ecan jime'e. Nain pu jéjcuacan jín seijre'e í jemin.

Tej nu'u rí'í huá'uruuren mej mi rí'éene'en huatéaturan í Dios jemi a'íjna í tej jíme'en tí'ixa

¹⁸ Naíjmi'í tíj na'a a'íjna í tej jíme'en tí'ixa, a'í pu jemi é'eme'ecan í Dios ti ayén táaruu tej ti teajtáhua'a rí'éene'en huatéaturan í jemin a'íjna jime'e ti Círíistu'u ayén ta japua huaniú. A'í pu Dios ajta ayén a'íjna jín titaa'íjca tej ti teajta tiyen huá'uruuren í teite mej mi majtáhua'a rí'éene'en huatéaturan í jemin.

¹⁹ Ayee pu huataújmua'a ti a'ín Dios ayén huá'uruu a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua mej mi majtáhua'a rí'éene'en huatéaturan í jemin a'íjna jime'e ti Círíistu'u huá'a japua huaniú. A'íj pu jín caí ayén Dios hua'uxijte a'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í jemin, sino a'í pu a'íjna jín titaa'íjca a'íjna jime'e í niuucari í tej jín rí'í huá'uruuren mej mi majtáhua'a rí'éene'en huatéaturan í jemin.

²⁰ A'íj tu jín, teen tu te'ín pú'een í ti Dios taata'íteca'a tej ti tihua'utá'ixaate'en í Círíistu'u jetze me'ecan. Dios pu ayén tihua'ajee a'íjna jime'e í niuucari í tej jín tihua'íxaate'e. A'íj tu jín tiyen tejá'amuaaje setá'aj siyen seajtáhua'a rí'éene'en huatéaturan í Dios jemi.

²¹ Ajta a'ín í Dios, ayée pu ráaruu í Ciríistu'u téjmi jetze me'ecan. A'íjna ti caí ja'anáj ti'iti jín auteájturaa í jemin, a'í pu Dios ayén ráaruu ti japuan rájveti nain í puaíjtzi ti taci'itíiche'en ítejmi a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi, tej ti jamuan í Ciríistu'u tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin.

6

A'ij ti nu'u een ja'ati ti Ciríistu'u jetze me'ecan tí'ivaire'e

¹ A'iné teen tu naíjmi'i tí'imuari'e, ayée tu teajtáhua'a tejá'amuaje sej siyen ra'ancuré'an í ti jín Dios rí'í tejámuaatá'asin sej si siyen jeíhua huápí'í raatátuiire'en í jemin a'íjna í sej jín tiu'umuáriej.

² A'íj pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín:

Ayee nu muáanamujri'i

a'íjna xicáara'an ti jetzen ari huaxí'epi'in.

Neajta, niyen muaatévai

a'íjna xicáara'an nej hui jetzen mua'irájtuaa.

Casi'i, mú'een, pu'uri ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a ti jetzen ari huaxí'epi'in sej ra'ancuré'an. Jee xaa ne'u, pu'uri a'ájna pítí'irici a'íjna xicáara'a ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

³ Teajta iteen, catu tiyen hua'utamuarí'eriste'e ti'iti jime'e ti tihua'antiú'uuni'i, sino ayée tu rí'í ti'itítacha'íí tá'aye'i ti ij caí ja'ati a'íj tí'itaxajta.

⁴ Mi teajta iteen, ayée tu mú'ejmi jemi taseíjrata matíj a'ímej í mej tí'ivaire'e í Dios jemi nain jime'e. Capu amín a'íj, ti pua'a tiyen jeíhua huápí'í ti'itij jín á'aviicua'ire'e nusu tiyen tirajpuaíjtzi na'ari ti'iti tamuá'eri'iste'e ca'ín ti'iti a'íj pua'a taruure.

⁵ Teuche'e tu tiyen che'atá tena'a tí'ivaire'e, tij majta miyen taatévajxi'in nusu ta'iteáanan na'ari taatamuárite'en a'u ti na'a tej á'ujujhua'an ca'ín tej muári'eri jín tí'imuari'e, nusu tej huatáxa'aire'en tej atanéjne'eri na'ari tej huatatiéjcuca'a.

⁶ Ayee pu ajta seijre'e tej tiyen tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna jime'e tej caí ti'iti jín a'íj pua'a rici, teajta temua'a naa tirú'umua'aree a'íj ti 'een í Dios, teajta temua'a tu té'eviicua'i huá'a jemi í seica. Teen tu teajta rí'í tihuájcha'íí í taxí'ej teite, teajta te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Teajta tu tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e.

⁷ Ayee tu teajta jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu tí'ihua'i tena'a. Teajta te'íjna jín tí'imuari'e í muári'eri'ire'ara'an jime'e í Dios. Teajta tu tiyen seijre'e te'íjna jamuan í tej jín tiu'utése'en nain jime'e ti ta jetze seijre'e tej ti tiyen huárini ti naa 'een í Dios jemi.

⁸ Ti pua'a miyen rí'í titaatá'an na'ari miyen taatéxieehua, nusu miyen a'íj pua'a tí'itaxajta ca'ín rí'í metihúa'a'ixaate'e ítejmi jime'e, teuche'e tu tiyen tí'ivaire'e. Ayee mú majta tí'itaxáata muá'aju'u tej nu'u tí'ihua'itaca. Mi teajta iteen, tzáahuati'ira'a tu jín tiyen rici.

⁹ Capu ajta ta jetze ruxe'eve'e ti pua'a mecaí tamua'ate nusu métamua'ate. Ayee tu teajta huá'a jemi seijre'e cu xiee tej cui'icu. Mi teajta iteen, teuche'e tu ruuri. Puaíjtzi mú tá'ate'e aru camu tá'apua'ajte'en.

¹⁰ Ayee tu seijre'e cumu tej taxieemijte'e. Mi teajta iteen, ja'anáj ti na'a tu tátemua'ave'e. Catu a'íj tí'ijviicua'i. Mi teajta, ayée tu huá'aruuren mu'ití mej mi huateújchijteeanita. Catu nu'u ti'iti tícha'íí. Mi teajta, nain tu xaa tí'ijcha'íí.

¹¹ Ayee nu e'ehauritiéecan jín tejamuá'ixaa nain jime'e, mú'een, mi sej Corinto a'uchéjme. Jéíhua nu á'anca'ane mú'ejmi jemi.

¹² Catu ti'iti á'amuamuaire'e mú'ejmi, sino mú'een xu rujímua'a sena'a rumuaire'e se'íjna jime'e a'íj ti tejamuá'amitíejte'e í á'amuatza'ajta'a.

¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amuahuavii sej si seajtáhua'a ahuaújca'anen ítejmi jemi. Ayee nu xaa tejá'amua'ixaate'e cumu sej tí'iríí pú'eene'en.

Tej nu'u caí hua'ajtéja'ahuatēhua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuatē'e

¹⁴ Caxu hua'ajtéja'ahuatēhua'an a'ímej í mej caí té'atzaahuatē'e. Xu'uhuaújmua'atzi a'íjna jime'e, ¿a'iné tí'iri'iri mej seíj mena'a teitejra'a pú'eenē'en a'íjna ti urarí'en í Dios jemi, ajta a'íjna ti a'ij pua'a tí'itíújcha'íi? Capu xaa ne'u a'ij tí'iri'iri. Ari a'íjna, ¿ni qui ruxí'ej na'a seijre'e í néeriste'e, ajta í tíca'ari tzajta'a? Capu xaa ne'u.

¹⁵ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'íjna í Círístu'u, jamuan a'íjna í Satanás? Capu xaa ne'u tí'iti. Ajta a'íin ti té'atzaahuatē'e, ¿ni qui ayén ruxí'ej na'a ra'ancuré'asin tíj ajta ra'ancuré'asin a'íjna ti caí té'atzaahuatē'e? Capu xaa ne'u tí'iti.

¹⁶ ¿Tí'itájni a'ij metí'ixi'epi'intare'en a'íime í mej tí'ivaire'e teyujta'a a'ímej jamuan í tí'itén í mej huá'ana'amiche'e í mej caí Dios pú'een? Capu xaa ne'u tí'iti. Teajta iteen, ayéé tu tí'ivaire'e í Dios jemi tíj teyuu ti tzajta'an huiirájca í Dios ti í'irúuri. A'íj pu jín ayén tíu'utaxájtaca'a tíjín:

Nee nu u'uchée na'ame huá'a tzajta'a.
Neajta nu huá'a Dios pu'éene'e na'ame.
Majta a'íime, a'íi mú neteítstemua'a
pu'éene'e muá'aju'u.

¹⁷ Ayee pu tí'ixa í tavástara'a tíjín:

A'íj xu jín ajtácíine huá'a jemi
sej si rujíme'en á'ujujhua'ane'en.
Caxu tí'iti muarí'e ti xána'aví'ire'e.
Neajta nu niyen rí'í amua'ancuré'evi'iti.

¹⁸ Ajta ayén tí'ixa í tavástara'a

tí nain jín antiújmua'aree tíjín:
Nee nu á'amuaya'upua pu'éene'e na'ame.
Seajta mú'een, ayéé xu niyaujmua'a pu'éene'e xá'aju'un,
setíj sena'a sej teteca pú'een,
ajta mi sej 'uuca. Yee pu'u.

7

¹ A'iné Dios pu ayén te'ataújratziiri'í, mú'een ta'ihuaamua'a í tej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen mé tírúurieeni tíj na'a ti ayén tí'itaxana'aviste'e, ti a'íjna jetze airánineica í tatevij jetze nusu í ta tzajta'an, tej ti raanaíjmire'en a'íjna ti tita'aturáate'e tej ti rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi. Teta'aj tiyen huárini te'íjna jime'e ti Dios ayén huateúra'ate itejmi jemi.

Pablo pu huá'axe'eve'e a'ímej í mej Corinto é'eche

² Caxu ra'antánaamuan í á'amuaxiejniu'uca itejmi jemi, a'iné catu a'ij pua'a amuáaru. Catu teajta ja'ati ca'aníjra'a huatá'a ti ij a'ij pua'a tí'itíújcha'íi. Jee xaa ne'u, catu ja'ati tíu'uhuá'ítze tej ti tí'itíj jín huatétavaire'en.

³ Canu niyen tejá'amua'ixaate'e nej ni tí'itíj jín ama'uxíjte'en. Canu a'atzu, a'iné nu'uri niyen tejamuá'ixaa tej tiyen á'ataca'ane mú'ejmi jemi, ti pua'a tiyen naími'í huácui'ini nusu tiyen naími'í ruuri huateáturan.

⁴ J'éecan nu nexiéehua tejá'amua'ixaate'e, canu a'ij tí'itziíine'e nena'a. Jéihua nu á'antzaahuatē'e mú'ejmi jime'e, neajta jeíhua nu rí'í té'enenmua'ate. Neajta huápí'í nu netémua'ave'e nain jime'e í tej rajpuaíjtzi.

A'íi mú seicíé tíu'umuá'aj

⁵ Mí teajta iteen, tetí'ij te'uun a'ará'a u Macedonia, capu a'atzu huatári'iristareca'a tej huátase'upe'en, sino teen tu rajpuaíjtzica'a nain jime'e, tíj na'a ti ayén tí'itáaru. J'éecan tu á'aviicua'íre'eca'a huá'a jemi í teite, teajta tí'itziíine'eca'a í tatzajta'a.

⁶ Ajta a'íin í Dios tí rí'í hua'anrú'ure'e á'aye'í í mej a'ij té'ujmua'ate, a'íi pu ayén rí'í táaru a'íjna jime'e ti a'íin yé uvé'ene í Tito.

⁷ Ayee pu xaa a'íjna jín rí'i táaruu, ajta a'íjna jime'e ti a'ín Tito ajta rí'i táaruu ajta a'íjna jime'e sej amuacaí rí'i ráaruu a'íjna í ta'ihuaara'a. A'í pu xaa titaatá'ixaa mú'ejmi jime'e, sej nu'u jeíhua huápi'i siyen tí'ijxe'eve'e sej naaseíj, sej nu'u temua'a seajta tiújxieemijte'e, ajta nu'u temua'a mú'ejmi jetze ruxe'eve'e a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. A'íj nu jín jaítze'e huatántemua'ave.

⁸ Mi neajta inee, capu ché'e a'ij pua'a ne'ase nej niyen amuaatéxieemijte ne'íjna jime'e a'ij nej tejámuaatá'itíiri'i. Amuacaí pu xaa, a'ij pua'a né'asejca'a, aru capu ché'e, a'iné a'atzu pu'u á'atee sej ruxieemijte'eca'a.

⁹ Mi ajta, canu ne'íjna jín netémua'ave'e ne'íjna jime'e sej huataújxieemiste, sino a'íj nu jín nena'a netémua'ave'e sej siyen huataújxieemiste sej si seicié ti'itíújcha'íica'a. Ayee pu xaa ne'u a'ij pua'a amuaatá'a sej si siyen huataújxieemiste'en jemin í Dios. A'íj pu jín, catu tajímua'a tena'a puaíjtzi amuaatá'a.

¹⁰ Jee xaa ne'u. Ti pua'a ja'ati ayén huataújxieemiste'en í Dios jemi ti ij seicié ti'itíújcha'íica'a, capu xaa a'ij pua'a tiraatá'asin, sino Dios pu ru'irátuaasin. Na'ari ti pua'a ja'ati ayée na'a ruxieemijte'e matíj a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ayée pu teja'uré'enejsin ti auupuá'are.

¹¹ Aru casi'i mú'een, a'ij ti tejamuáaruu a'íjna jime'e sej siyen huataújxieemiste'en í Dios jemi. Huápi'i pu ca'aníjra'a amuaatá'a sej ráahuauni í ti jín Dios tejámuaatá'uuni'i. Jé'ecan xu huataníniu'ucacuca'a se'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e. Jé'ecan xu seajta tí'itziíne'eca'a se'íjna jime'e ti a'amuaci'itíiche'e í puaíjtzi. Seajta jé'ecan huápi'i á'ujca'anejca'a ineetzi jime'e, seajta huápi'i xu a'ij té'ujmua'ate. Mú'een xu seajta temua'a naa puaíjtzi raatá'a a'íjna ti a'ij pua'a ríjca. Ijii tu xaa tiyen ramua'aree sej caí ti'iti jín auteájturaa a'íjna jime'e ti a'ij pua'a éene'e.

¹² A'íj pu jín temua'a tiu'utévai í nej amuaata'ítíiri'i. Mi neajta inee, canu ne'íjna jín amuaata'ítíiri'i ne'íjna jime'e í ja'ati ti ayén auteájturaa, canu neajta amuaata'ítíiri'i ne'íjna jime'e ti ja'ati seíj jemi auteájturaa, sino ayée nu 'een jín amuaata'ítíiri'i ti ij ayén amuaatámitiejte'en mú'ejmi í Dios jemi a'achú sej caj á'ujca'ane téjmi jemi.

¹³ A'íj tu jín teri rí'i huaríj í tatzajta'a. Capu ajta a'í na'a tej teri rí'i huaríj, sino teajta tiyen te'íjna jín huatátatemua'ave'e te'íjna jime'e ti a'ín Tito ayén che'atá na'a rutémua'ave'e, a'iné mú'een naími'i xu rí'i tiraatá'a í tzajta'an.

¹⁴ Jee xaa, nu'uri nejmí'i ahuántzaahua í Tito jemi mú'ejmi jime'e. Seajta mú'een, caxu a'atzu naatatévi'iraste. A'iné nain í tej teri tejamuá'ixaa, ayée pu ti'ayajna, ayée pu che'atá na'a ayén ti'ayajna í tej jime'en ahuátatzaahuete jemin í Tito.

¹⁵ Ajta jaítze'e pu a'ín ayén ahuaújca'ane mú'ejmi jemi, a'iné a'í pu ayén ra'utámua'areeri'i a'ij sej mú'een naími'i titá'astijre'e. A'í pu ajta a'íjna atamuá'areeri'ihua'a á'aye'i sej siyen temua'a naa ra'ancuré'evi'iti, sej siyen jeíhua huápi'i tí'itziíne'eca'a.

¹⁶ Neajta inee, nee nu netémua'ave'e, a'iné nain nu jín á'anca'ane mú'ejmi jemi, a'iné mú'een xu xaa araúrastejsin.

8

A'ij mej nu'u tiu'utapuaíjve'e a'íime í mej e'etiújse'iri teyujta'a

¹ Ta'ihuaamua'a, ayée tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'ij ti Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej u e'etiújse'iri a'u ti na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia.

² Matí'ij mauj jeíhua huápi'i á'aviicua'ire'eca'a, ajta jeíhua tihua'aturaate'eca'a í mej jín huateújvaire'en, mi majta, jeíhua mú huápi'i rútemua'ave'eca'a. A'íj pu jín ayén te'irájraa mej miyen ruxí'evi'ira'a jín tiu'utévai me'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i ará'aseca'a í Dios jemi.

³ Ayee nu tihua'utéxajta í mej miyen tiu'utapuaíjve a'achú mej caj tí'ijviicua'iraca'a. Jee xaa, a'í mú ruxí'evi'ira'a jín jaítze'e miyen huaríj.

⁴ Ca'anín mú jín tájhuaviiri'i tej tiyen hua'utá'an mej tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej hua'utévaire'en a'ímej í mej e'etiújse'iri í mej ajtémecan í tavástar'a jetze.

⁵ Mí majta a'íime, camu miyen mena'a tiu'utapuaíjve a'ij tej tí'ijchu'eve'eca'a. Amuacaí mú huataseíjre í tavástar'a jemi, majta á'iyen itejmi jemi me'íjna jime'e tí ayén tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

⁶ A'íj tu jín teri ca'aníjra'a raatá'a te'íjna í Tito tí a'ín ayén raanaíjmire'en mú'ejmi jemi a'íjna tí jín amuacaí a'utéjche mú'ejmi tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a tiu'utapuaíjve'en ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁷ Ajta íjii, a'iné jaítze'e pu ayén tejamuaací'i mú'ejmi caí í seica, nain jime'e, tí pua'a sej rá'atzaahuat'e'en í tavástar'a na'ari sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e tí ayén tí'ayajna nusu sej rú'umua'areere a'ij tí 'een í Dios jemi, ca'ín seajta nain jín á'ujca'ane itejmi jemi, seajta taxe'eve'e. A'íj pu jín, ayée tu tí'ijxe'eve'e. Ayee xu huárini sej si seajta hua'utémua'itín se'íjna jime'e í sej jín r'í'i tihua'utá'asin.

⁸ Canu ne'íjna jín tejámuaata'aíjte'esin, sino ayée nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si huataújsejrata sej siyen che'atá sena'a tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e se'ímej í mej Jerusalén e'etiújse'iri matíj í seica í mej a'ujca'anéecan jín hua'utévai í ru'ihuaamua'a.

⁹ Jee xaa, xu'uri ramua'aree í tí jín r'í'i titaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús, tí ajta Ciríistu'u pú'een. A'í pu ayén nain tí'ijcha'íca'a, mí ajta a'í pu u júte'e ayén éeni'ici'e huataújsejratataca'a tíj seíj tí caí a'ij tí'ijviicua'i tí ij mú'ejmi japua huániuuni, sej si siyen se'íjna jín seíre'e xá'ara'ani sej se'ín pu'éene'e xá'ara'ani í sej ra'ancuré'asin í jemin se'íjna jime'e tí a'ín Ciríistu'u caí a'ij tí'ijviicua'iraca'a.

¹⁰ Ayee pu tiná'amitiejte'e a'íjna jime'e í sej hua'utévaire'en. Ayee pu í'í xí'epi'ín sej íjii raanaíjmire'en í sej jín autéjhuii í ru'usí, í sej amuacaí se'íjna jín te'ataújratziiri'i, seajta amuacaí siyen rijcaa.

¹¹ Mí seajta mú'een, íjii setá'aj raanaíjmire'en í sej jín siyen rijcaa. A'iné mú'een xu a'ujca'anéecan jín huataúra'a sej siyen huárini, setá'aj siyen che'atá sena'a se'íjna jín raanaíjmire'en sej siyen tiu'utá'an a'achú sej caj tí'ijcha'í.

¹² A'iné, tí pua'a ja'ati á'ujca'ane tí tí'iti tiu'utá'an, ayée pu xí'epi'ín tirá'asejrate'e í Dios tí a'ín ja'ati ayén tiu'utá'a a'achú tí caj tí'ijcha'í. Capu a'atzu jetzen ruxe'eve'e í Dios tí'iti tí a'ij caí tí'ijcha'í a'íjna í ja'ati tí xaa tí'iti tiu'utá'a.

¹³⁻¹⁴ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e tí ij caí hua'utamuarí'eriste'en í seica. Canu neajta ne'íjna jín á'amua'ijcate'e tí huápi'í muarí'eri mú'ejmi jemi. Ayee nu'u ní niyen tí'ijxe'eve'e sej si ruxí'ej sena'a te'utáviicua'i. A'íj pu jín, ayén tí'ivaire'e í sej jeíhua tí'ijcha'í íjii sej si se'íjna jín hua'utévaire'en í tí tihuá'aturaate'e. Ajta, méjca'ihua yee, a'í mú miyen che'atá mena'a amuaatévaire'esin me'íjna jime'e í mej jeíhua tí'ijcha'í tí ij caí tí'iti tejamuá'aturaate'e mú'ejmi.

¹⁵ Ayee pu xaa ne'u, a'iné ayée pu té'eyu'usí'í tíjín: “Capu nu'u tí'iti turaaveca a'íjna jemi tí jeíhua rájsej. Ajta, capu nu'u tirá'aturaate'eca'a a'íjna tí cíj na'a rájsej.”

Tito pu a'uun a'atanéjsin

¹⁶ Me'ecui xaa, jeíhua tu huápi'í r'í'í tí'lira'ate'e í Dios tí ayén ca'aníjra'a raatá'a a'íjna í Tito tí ayén a'ujca'anéecan jín amuaatamuá'areeri'i netíj inee.

¹⁷ A'í pu xaa ayén ra'ancuré'a a'íjna í tej jín ca'aníjra'a raatá'a, ajta a'íjna jime'e, tí jeíhua á'ujca'anejca'a. A'í pu ruseíj huataúra'a tí ij a'uun u á'ume'en mú'ejmi jemi.

¹⁸ Teajta iteen, ta'ihuaara'a tu huata'íteca'a tí ij ajta jamuan u á'ume'en. A'íjna í ta'ihuaara'a, naíjmi'ici'e mú r'í'í tí'isej me'íjna jime'e a'ij tí a'ín tihuá'ixaate'e á'aye'í í niuucari tí jín Dios hua'irájtuaani.

¹⁹ Ajta, a'íime í mej me'uun e'etiújse'iri í Dios jemi, a'í mú ra'antíhua'u tí ij a'ín ta jamuan á'uche'ecane'en tej tí naími'í tiyen aráta'asten te'íjna jime'e í tej hua'utá'asin, tej tí te'íjna jín r'í'í tiraateájtuaani í tavástar'a. Teajta tiyen 'een jín raata'íteca'a tí a'uun

á'ume'en mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree tej teuj á'ataca'ane tej tiyen hua'utévaire'en í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁰ Ayee tu tí'itese'e ti ij caí ja'ati ayén tí'itaxajtzi'ira a'íjna jime'e tej nu'u a'ij pua'a rici te'íjna jime'e tej ramuari'e a'íjna í mej miyen a'ujca'anéecan jín tiu'utá'a, ti tí'imu'íi.

²¹ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné catu tiyen tena'a tí'itese'e tej ti tiyen rijca a'ij ti tiraavíjete'e í tavástara'a jemi, sino tej ti tiyen che'atá tena'a rijca a'ij ti tiraavíjete'e huá'a jemi í teteca.

²² Teajta a'ímej jamuan í mej hua'apua, teajtáhua'a tu seíj huata'íti í ta'ihuaara'a, í ti ari mu'iití huataújsejrataca'a ti a'ín temua'a naa á'ujca'anejca'a mu'iití jime'e. Ajta íjii, jaítze'e pu á'ujca'ane a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i té'atzaahuatete'e mú'ejmi jemi.

²³ Ajta, a'íjna í Tito, a'ii pu a'ín pú'een ti neetzi jamuan tí'ivaire'e mú'ejmi jime'e. Naíjmi'i tu tí'imuari'e. Majta a'íme í mej hua'apua í ta'ihuaamua'a, a'ii mú a'ín pú'een í mej hua'uta'íteca'a a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. A'ii mú a'ín pú'een í mej huá'a jetze me'ecan tí'ivaire'e í teite majta me'íjna jín rí'i tiraatá'aca í Ciríistu'u.

²⁴ A'ij xu jín, setá'aj siyen hua'utasejrate'en se'ímej í teteca sej tzáahuati'ira'a jín huá'axe'eve'e, mej mi naíjmi'i miyen ráamua'aree nainjapua a'u mej e'etiújse'iri mej mi ta'utátzaahuatete'en a'ij ti tiraavíjete'e tej tiyen á'atatzaahuatete'e mú'ejmi jime'e.

9

A'ij tej ye'í huárini tej ti hua'utévaire'en í seica

¹ Jíme'en a'íjna í tej jín huá'avaire'e a'ímej í ti Dios rí'i tihuá'ajcha'íi, capu a'atzu ruxe'eve'e tej tiyen tejamaatayú'use.

² A'iné nu'uri ramua'aree sej seri á'ujca'ane sej si siyen huárini ruxí'evi'ira'a jime'e. A'ij nu jín niyen á'antzaahuatete'e huá'a jemi í mej me'uun a'uchéjme tíj na'a a'uun ti huatacá'a u Macedonia. Ayee nu tihuá'ixaate'e yee pu'uri ayén á'atee seíj nine'ira'a í sej seri rí'i huaújrúu. Ajta, xu'uri ca'aníjra'a hua'atá'aca a'íjna jime'e sej siyen a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en.

³ Mi neajta inee, ayée nu 'een jín ta'ihuaamua'a huata'íti mú'ejmi jemi ti ij caí ayén te'irájra'ani tej huáapua'a tena'a ahuátatzaahuatete'en a'íjna jime'e sej caí xi rí'i huaújrúu, a'ij nej neri tihua'utá'ixaa mú'ejmi jime'e.

⁴ Na'ari caí, ti pua'a seica í mej me'uun Macedonia é'eme'ecan miyen me'uun ne jamuan á'uju'un, teajta tiyen amuáateuni sej caí xi rí'i huaújrúuren, aj pu xaa taatatévi'iraste'esin itejmi. Capu amuaatatévi'iraste'esin mú'ejmi, sino itejmi pu xaa a'íjna jime'e tej mú'ejmi jín ahuátatzaahuatete.

⁵ A'ij pu jín ayée pu tinaatámitiejte ti ayén tiú'ujxe'eve'e nej niyen ca'aníjra'a hua'utá'an í ne'ihuaamua'a mej mi me'uun á'uju'un mú'ejmi jemi, mej mi amuacaí rí'i amuáaruuren me'íjna jime'e í sej jín te'ataújratziiri'i sej tiu'utapuaíjve'en. Ayee pu'u, a'iné canu raxí'eve'eca'a nej ca'anéri jín amuaata'ájte'en sej si tiu'utapuaíjve'en sino sej si ruxí'evi'ira'a jín tiu'utá'an.

⁶ Caxu yá'uhua'anan. Ti pua'a cíj sena'a tiu'utá'an, cíj xu'u seajta te'ancuré'asin. Ajta, ti pua'a jeíhua setiu'utá'an, jeíhua xu seajta te'ancuré'asin.

⁷ Ayee pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, seij seajta seij. Ché'e ja'ati ti na'a ayén tiu'utá'an a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í ru tzajta'a. Ché'e caí ayén ramuájche'e, a'iné jé'ecan pu ra'aráanajche í Dios ti ja'ati rutémua'ave'e tiu'utapuaíjve'en.

⁸ Ajta a'ín í Dios, a'íi pu raayí'iti ti ayén raatámu'iiren nain jime'e í ti jín rí'i tejamuaatá'an sej si siyen ja'anáj ti na'a te'encuré'a'ave'en tíj na'a ti tiú'ujxe'eve'e. A'íi pu ajta ayén raatámu'iirejsin ti ij ayén tí'ici'ípée a'íjna jetze setíj sena'a sej jín tiu'umuári'en ti xí'epi'ín 'een.

⁹ Ayee pu té'eyu'usi'i tíjín:
A'íi pu a'ímuá tihua'urá'ate.
A'íi pu ajta tihuá'apuaíjve'e

a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.
 Ajta, tíj na'a ti ayén ríci ti xí'epi'in 'een,
 a'í pu ayén huateáturaasin í Dios jemi
 tíj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Ajta a'ín ti tí'itá'aca í imue'eri ti jín ja'ati ayén tiu'uhuáste'en, a'í pu ajta ayén tiu'utá'asin, ajta raatámu'iiren í sej jín huateújvaire'en sej si jaítze'e siyen tiu'umuári'en a'íjna jime'e ti xí'epi'in 'een.

¹¹ Jéihua pu huápi'i raatámu'iirejsin nain jime'e ti tejamuá'aturaate'e sej si ruxí'evi'ira'a jín tihua'utá'an temua'a naa.

A'íj tu jín iteen, temua'a tu rí'i tiraatá'asin í Dios

¹² A'iné tíj na'a sej siyen se'íjna jín tí'ivaire'e, mú'een xu siyen hua'atáva'iri a'ímej í mej Dios jemi seijre'e, se'íjna jime'e í ti tihuá'aturaate'e. Ajta, caxu a'í sena'a jín tí'ivaire'e, sino ajta mú jeíhua rí'i tiraatá'aca í Dios jemi me'íjna jime'e a'ij sej huaríj.

¹³ Ayee pu'u, a'iné ayée xu se'íjna jín tihuá'avaire'e, a'í mú me'íjna jín ramua'aréeren a'ij sej tirá'aste í tavástara'a. Seajta mú'een, ayée xu se'íjna jín rí'i tiraatá'asin í Dios sej rá'astijre'e, seajta ra'ancuré'a'aca í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee xu seajta rí'i tiraatá'asin í Dios se'íjna jime'e í sej temua'a naa tihua'utapuaíjve a'ímej í mej Jerusalén a'uchéjme, seajta naíjmi'ica.

¹⁴ Majta a'íme, ayée mú á'ujca'ane mú'ejmi jemi, majta miyen rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e, me'íjna jime'e ti Dios jeíhua huápi'i rí'i tihua'utá'a a'ij sej tí'iti jín huaríj.

¹⁵ Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an í Dios temua'a naa te'íjna jime'e ti a'ín ayén taatapuaíjve a'íjna ti ayén huápi'i tiú'ujxe'leve'e í ti jime'en caí rí'irí tej tiyen rí'i tiraatá'an a'ij ti tiraavíjte'e.

10

Pablo pu nu'u tí'iseijrata a'ij ti Dios tiraata'aíj

¹ Neajta inee, i nej i'i Pablo, ayée nu ca'aníjra'a amuatá'aca ne'íjna jime'e nej niyen che'atá nena'a rí'i tí'itíncha'íj tíj ajta í Círíistu'u ti ayén te'utáviicua'iri'i matí'ij a'ij pua'a ráaruu, ti ajta huá'ancu'uvajxi í teite. Nee nu ne'ín pú'een í mej miyen tí'ixaxa'a nej nu'u tí'itziíne'e ti pua'a mú'ejmi jemi naatéveeca, neajta nu'u huaténca'ane yú ne tzajta'a mú'ejmi jemi netí'ij nu'u ye'ímuá huatéveeca.

² Mí neajta inee, ayée nu amuaatáhuaviira sej caí siyen rijca netí'ij ne'uun a'utéveeca mú'ejmi jemi, setá'aj caí ca'aníjra'a neetá'acare'en nej niyen huatánseijrata nej niyen che'atá nena'a neca'ane yú ne tzajta'a netíj niyen tí'ihuánxi'epi'intari'ire nej niyen huatánseijrata huá'a jemi í mej miyen tí'itaxajtzi'i tej nu'u tiyen tí'itítacha'íj matíj a'íme í mej íiyen huachéjme chaanaca japua.

³ Teajta iteen, teen tu á'ujjhua'an íiyen chaanaca japua tatevij jime'e í tej ratéhua'ira'a. Mí teajta iteen, catu tiyen tatevij jín ne'use'e.

⁴ A'iné a'íjna í tej jín ne'use'e, capu a'uun a'uvé'emej í huá'amua'atziira'a jetze í mej rutevij jín á'ujjhua'an, sino a'úu pu a'uvé'emej í tej jetzen arátaca'ane tej ti muári'eri'ire'ara'an jín raaté'uuna te'íjna í mej jín téujnaamua.

⁵ Teen tu ra'uré'uunaca tíj na'a í huá'amua'atziira'a í mej jín huá'acuanamua í teite. Teen tu ramuá'itici í huá'amua'atziira'a, tíj na'a í mej jín á'ujtzaahuate'e mecaí ratá'aca í ruxéjniu'uca mej ráamua'ati í Dios. Tíj na'a huá'amua'atziira'a, ayée tu che'atá tena'a raruure tíj í xantaaru'u ti ja'ati seíj huatéevi'i, ajta tiu'utátuiire'en a'íjna jemi ti tí'aijta. A'íj tu jín tíj na'a í huá'amua'atziira'a tej tiyen ramuá'itici, teen tu Círíistu'u jemi tí'ituiire'e ti ij ayén ra'ará'astijre'en.

6 Teajta iteen, tu'uri rí'i huatarúu tej ti tiyen huárini setí'ij rí'i raanaíjmire'en sej rá'astijre'en í Dios. Ti pua'a a'íjna seíj ayén raatéxieehuata ti caí ché'e ayén ra'ará'astijre'en, puaíjzi tu raatá'asin naíjmi'íca ja'ati ti na'a ti ayén rini.

7 Me'ecui xaa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati í ti ayén ti'ayajna. Ti pua'a ja'ati ayén tirá'amitiejte'e ti a'íjn Ciríistu'u jetze ajtémecan, ché'e a'íjn ajta ra'utámua'aree í ru tzajta'a tej teajta tiyen che'atá tena'a iteen í Ciríistu'u jetze ajtémecan tíj ajta a'íjna.

8 Capu amín a'ij, ti pua'a inee jaítze'e na'ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e í ti jín nevástara'a tinaa'íjca. Capu a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ni amua'antipuaá'ajte'en sino nej ni rí'i amuáaruuren. Mi neajta inee, canu ja'ati huatá'asin ti a'íjn ayén naatatévi'iraste'en.

9 Ayee nu 'een jín tejá'amua'ixaate'e sej si caí ayén tinejá'useijra nej nu'u tejá'amuumarite'e ne'íjna jime'e a'ij nej tejá'amuyau'use'e.

10 A'iné ayée mú tí'ixaxa'a tíjín tíj na'a ti rá'ayu'uxaca, ca'aníjra'a pu tatá'aca, ajta ca'anéri pu jín tí'ita'aijte'e a'íjna í yu'uxari jetze. Mi ajta a'íjn, ti pua'a nu'u yé huatéveeca itejmi jemi, capu á'ujca'ane ti ayén titaatá'ixaate'en. Ajta, capu nu'u a'atzu ruxe'eve'e a'ij ti tí'ixáata a'ame.

11 Majta a'íjme í mej miyen tí'ixaxa'a, miché'e miyen ráamua'aree tíjín ayée tu che'atá tena'a tí'ixaxa'a í yu'uxari jetze ti pua'a ye'ímuá taaté'uuca tetíj teajta tí'ixaxa'a ti pua'a te'uun mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a.

12 Mi teajta iteen, catu á'ataca'ane tej tiyen raataxáj yee teen tu huá'a jetze ajtémecan í seica. Catu teajta tiyen yee ayée tu che'atá tena'a 'een matíj í seica í mej miyen rí'i ruruure mú'ejmi jemi. Majta a'íjme, ti pua'a miyen tiú'ujseijra seíj ajta seíj, majta miyen á'ujtzaahuat'e'e rujámua'a, ti pua'a miyen ríjca, camu xaa ne'u miyen rí'i mé titeumuámua'aree.

13 Mi teajta iteen, ayée tu tena'a á'atatzaahuat'e'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. Ayee tu rici a'achú ti caj Dios ayén taaté'itíitze tej ti tiyen ahuátatzaahuat'e'en mú'ejmi jime'e.

14 Catu tiyen huápi'i mú a'ucí'íca í ti jín Dios taaté'itíitze ti pua'a tiyen te'uun a'atanén mú'ejmi jemi sino teen tu te'íjn pú'een í tej amuacaí tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u.

15 Catu huápi'i á'atatzaahuat'e'e te'íjna jime'e í mej jín tiu'umuáriej í seica, sino ayée tu tí'ijxe'eve'e iteen, sej jaítze'e té'antzaahuat'e'en, tej ti jaítze'e tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi.

16 Teen tu tiyen raxí'eve'e tej te'uun tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u, huá'a jemi í mej a'ímuá a'uchéjme seíj chuéjra'a japua, ti ij caí ayén ruxe'eve'e tej tiyen á'atatzaahuat'e'e te'íjna jime'e a'ij ti tiu'umuáriej í seíj, a'ujna a'u ti ayén tirá'itíitze.

17 Ayen tíjín: "A'íjna ti ayén á'ujtzaahuat'e'e, ché'e a'íjn a'íjna jín á'ujtzaahuat'e'e a'ij ti Dios ayén rí'i tiraatá'a."

18 Ayee pu'u xaa tí'een, a'iné a'íjna ti ruseíj rí'i tiú'ujseijrata, capu a'íjn pú'een a'íjna ti Dios ayén ra'ancuré'evi'iti sino a'íjna í ja'ati ti a'íjn tavástara'a ayén rí'i tí'ijseijra.

11

Pablo pu tzáahuati'ira'a jín ti'itéjvee í tavástara'a jemi

1 Ayee nu tí'ijxe'eve'e sej si a'atzu te'utáviicua'i se'íjna jime'e nej ni niyen netímua'ira jín netejá'amua'ixaate'e. Jee xaa, setá'aj a'atzu te'utáviicua'i neetzi jemi.

2 Tij caí ti a'íjn Dios ayén naatá'a nej ni niyen amuá'anchueere'en mú'ejmi, a'iné nee nu niyen raaxí'epi'intare sej si siyen a'íj sena'a jemin huat'éaturan í Ciríistu'u sej caí tí'iti jín até'itze'ara'an, yee cumu sej huatéviche'en í jemin.

3 Mi neajta inee, ayée nu éeni'ici'e tí'itziíine'e ti pua'a ayén che'atá na'a ja'ati amuaacuanamuan tíj a'íjn í cu'ucu'u ayén tiráacuanamuan í rumua'atzíira'a jime'e a'íjna í Eva. Ayee nu neajta éeni'ici'e tí'itziíine'e, ti pua'a ayén a'ij pua'a amuáaruuren í á'amuumua'atziira'a

jetze sej si caí ché'e tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í Ciríistu'u, sej si caí ché'e siyen nain jín raná'amiche'en.

⁴ Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'ati mú a'uvé'eme'en ti ajta ayén tí'ixaxa'a seica jime'e í niuucari ti jíme'en raxa í Jesús, ti caí ruxí'ej 'een a'ij tej teri tejamuá'ixaa, mú'een xu xaa rí'i tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a seíj ayén huateáturan mú'ejmi jemi í xiéjniu'ucari ti caí a'ín pú'een ti Dios amuacá raateájtuaa mú'ejmi jemi, mi seajta mú'een, naa xu temua'a tíra'ancuré'evi'itijcica. Na'ari caí, ti pua'a siyen ra'ancuré'an seíj í niuucari ti ajta caí ruxí'ej 'een a'ij ti 'een í sej amuacá ra'ancuré'a, temua'a xu naa tirá'astijre'e se'íjna.

⁵ Ayee pu tiná'amitiejte'e ineetzi, nej caí niyen jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u miyen tiu'uta'aíjti'ire mej mi jeíhua huápi'i ve'ecán jín tiu'utévaire'en.

⁶ Ti pua'a ayén tí'een nej nu'u caí niyen ne'íjna jín tihuá'amua'ate nej ni temua'a naa tiu'utaxáj huá'a jemi í teite, capu amán a'ij, a'iné temua'a nu naa inee rí'i tirú'umua'aree ne'íjna jime'e a'ij nej tí'ixaxa'a. Nain tu jín tiyen temua'a naa tejamuaataseíjrate mú'ejmi jemi, teajta naíjmi'ica jemi.

⁷ ¿Ni qui necaí auteájturaa í Dios jemi ne'íjna jime'e nej niyen huánruu nej ni ciliéene'e jín tiu'utévaire'en mú'ejmi jemi ti ij Dios huápi'i tejamuaatá'an mú'ejmi a'íjna jime'e nej huáapua'a nena'a tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios? Canu xaa a'atzu a'íjna jín auteájturaa í Dios jemi.

Single line Composer

⁸ Nee nu huajá'uriiri'i a'íimej í mej pua'amecié e'etiújse'iri í Dios jemi nej ni ne'íjna jín huaténvaire'en nej ni neajta amuaatévai're'en mú'ejmi.

⁹ Ajta, netí'ij ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi, ajta jeíhua pu tiná'aturaate'eca'a, canu ti'itij jín amuaatamuári'eriste a'iné a'íime í ne'ihuaamua'a í mej me'uun a'uvé'uju'un, a'íi mú miyen naatá'a í ti tiná'aturaate'eca'a. Ayee nu nain jín huaríj nej ni caí amuaatájaaxiejte'en. Neajta naúche'e nu niyen ne'íjna jín ríci.

¹⁰ Tíj na'a ti ayén ti'ayajna Ciríistu'u jemi, a'íi pu ajta neetzi jemi seijre'e. A'íj nu jín caí raatá'asin ti ja'ati ayén naatá'ijmíi nej ni caí ché'e tihua'utá'ixaate'en tíj na'a a'u ti huatacá'a u Acaya a'íjna í nej jín a'utántzaahuate'en.

¹¹ ¿A'iné 'éen jime'e? ¿Ni qui a'íjna jime'e nej caí já'amuaxe'eve'e? Capu xaa ne'u. Dios pu xaa ramua'aree tíjín nejá'amuaxe'eve'e.

¹² Neajta, a'ij nej ríci, naúche'e nu jaítze'e niyen ríni nej ni ra'antipuaá'ajte'en ne'íjna jime'e í mej jín á'ujtzaahuate'e mej nu'u miyen che'atá mena'a tí'imuari'e tetíj iteen.

Single line Composer

¹³ Matíj mena'a mej miyen 'een matíj a'íime, a'íi mú caí tzáahuati'ira'a jín huata'ítí'ihuaca'a. A'íi mú hua'itzi jín tí'imuari'e, majta miyen tiú'ujseijrata ti nu'u Ciríistu'u hua'uta'íteca'a.

¹⁴ Teajta iteen, catu rí'i tira'utaseíj te'íjna jime'e. Teen tu teri tiyen ramua'aree ti a'ín Satanás ajta ayén ruseijrata ti a'ín pú'een seíj ti tí'ivaire'e u ta japua a'u ti á'uneeri'i rusén jime'e.

¹⁵ A'íj pu jín, capu a'ij taatéjteuuve ti pua'a a'íime í mej miyen tí'ijvaire'e í Satanás jemi miyen che'atá mena'a tiú'ujseijrata mej nu'u me'íjna jín tí'ivaire'e í ti xí'epi'in 'éen jime'e. Majta, ayée mú te'entipuaá'ajte a'ij mej meri tiraamuá'iti me'íjna jime'e a'ij mej ti'itij huáruu.

I ti nu'u jín tirajpuaájtzi a'íjna í San Pablo

¹⁶ Neajtahua'a nu niyen tejá'amua'ixaate'e: caxu siyen tí'ineseijra nej nu'u netímua'i. Na'ari caí, ti pua'a siyen tí'ineseijra, setá'aj siyen na'ancuré'evi'itin tíj seíj ti rutímua'i nej ni neajta a'atzu ahuántzaahuate'en.

¹⁷ Canu ne'íjna jín niyen tejá'amua'ixaate'e ne'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca í tavástar'a, sino nej niyen netímua'iracan jín tí'ixa nej ni tzáahuati'ira'a jín ahuántzaahuate'en.

18 A'iné mu'iití mú miyen á'ujtzaahuat'e me'íjna jime'e a'ij mej ti'itíújcha'íí í ru jetze, ayée nu che'atá nena'a á'antzaahuat'en a'ij nej ti'itíncha'íí í ne jetze.

19 Mi seajta mú'een, jeíhua xu rí'í mé tite'umuámua'aree. A'íj xu jín temua'a naa te'ataví'icua'i a'ímej jemi í mej rutímua'i.

20 Ti pua'a ja'atí ayén tejámuaata'aíjte'en sej si ca'anéeri jín tiu'umuári'en, mú'een xu siyen te'ataví'icua'i. Na'ari, ti pua'a ja'atí ayén amuá'ari'í í sej jín huateújvaire'en, mú'een xu seajta te'ataví'icua'i se'íjna jime'e. Seajta siyen che'atá sena'a rici ti pua'a ja'atí amuaacuanamuan nusu ti pua'a ja'atí á'ujtzaahuat'e mú'ejmi jemi na'ari ti pua'a ayén amu'itéjveeni.

21 Jee xaa ne'u, jé'ecan nu huápi'í tí'iteví'ira'a tej caí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane matíj a'íime.

Mi ajta, ti'ití ti na'a ti jín ja'atí ayén á'ujtzaahuat'e, ayée nu che'atá inee ne'íjna jín á'antzaahuat'e.

22 ¿Ni qui miyen nu'u a'ímej jetze ajtém'e'ecan í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín Hebreos? Nee nu neajta a'ímej jetze ajtém'e'ecan. ¿Ni qui miyen nu'u me'íjna jetze airáne a'íjna í Israél? Ayee nu che'atá inee ne'íjna jetze airáne. Na'ari, ti pua'a miyen nu'u Abraham jetze airájnejjte. Neajta nu inee a'íjna jetze airánnejjte.

23 ¿Ni qui miyen nu'u tí'ivaire'e Círístu'u jetze me'ecan? Jaítze'e nu inee niyen tí'ivaire'e. Ijii nu xaa netímua'iracan jín tejá'amua'ixaate'e. Jaítze'e nu jeíhua tí'imuarí'e mecaí a'íime. Jaítze'e nu jeíhua aiteánami'ihuaca'a mecaí a'íime. Mu'iití mú naatéevajxi. Canu ché'e ramua'aree a'achú mej pua'amé miyen náaruu. Neajta nu mu'iití tén huam'í'í.

24 Anxívi pua'amé mú miyen náaruu a'íime í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, mej miyen na'itéevajxi navij puásire'ara'a jime'e ayén pua'amé seité japuan tamuáamuata'a japuan aramuáacua.

Single line Composer

25 Huaíca pua'amé mú na'itéevajxi ciyej jime'e. Majta seíj naatétu'asixi tetej jime'e. Huaíca pua'amé pu a'ucájrupi í baarcu í nej tzajta'an yé'icacare'e. Ayee nu neajta á'atee seíj tíca'ari, neajta seíj tújca'ari nej ne'uun jaj japua huajaújsime'e.

26 Jéíhua nu a'ímuá huayé'ive í juye jetze, neajta jeíhua nu tiu'utátziin ne'íjna jime'e nej antáye'icáa í játe'ana japua, neajta ne'ímej jime'e í nahua'ari, ajta a'ímej jemi í nej hua'axí'ej Israél jetze ajtém'e'ecan na'ari a'ímej jemi í mej seíj chuéjra'a japua é'eme'ecan. Neajta niyen che'atá nena'a tiu'utátziin a'u nej á'uye'icaa ti pua'a chajta'a na'ari a'u ti caí mé'e é'e ja'atí nusu játe'ana jetze ti ve'ée, neajta a'ímej jemi mej miyen tí'ihua'itaca me'íjna jime'e mej nu'u ta'ihuaamua'a pú'een.

27 Jéíhua nu rá'uviicua'iri'í, neajta jeíhua rajpuaíjtzica'a. Mu'iití nu pua'amé huatáxa'ai nej atanee ne'íjna jime'e í nej tiu'utátziin. Neajta nu rajpuaíjtzica'a ne'íjna jime'e nej huata'í'icuataca'a, neajta nej huata'í'imi. Mu'iití nu pua'amé necaí tiú'ucuaa, neajta huatéxaami, neajta caí tí'itéchejca'a.

28 Ajta í'í, tíj na'a nain tújca'ari tzajta'a, ayée pu ti'inemuári'eriste'e a'íjna jime'e ne jé'ecan a'ij té'ennemua'ate a'ímej jemi í mej nainjapua e'etiújse'iri í Dios jemi.

29 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a seíj caí rú'uca'anisti'ira ti huá'a jetze ajtém'e'ecan í mej e'etiújse'iri í Dios jemi, ayée pu ajta caí neetzi tinú'uca'anisti'í í jemin. Ajta, ti pua'a ja'atí ayén ca'aníjra'a raatá'an seíj ti ajta huá'a jetze ajtém'e'ecan ti ij a'íjn ayén auté'itzen í Dios jemi, jé'ecan pu naatájaaxiejte'esin.

30 Ti pua'a ayén tiú'ujxe'leve'e nej ti'ití jín ahuántzaahuat'en, ayée nu huárini nej niyen ne'íjna jín á'antzaahuat'en ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'í.

31 Ajta a'íjn í Dios ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'í pu ramua'aree nej caí tí'ihua'í. Tiché'e rí'í tiraatá'an a'íjna í Dios tíj na'a rusén jime'e.

32 Netí'ij ne'uun a'utéveeca'a u Damasco, a'íjna í tajtuhuan ti a'íjn rey ra'antíhua'u, a'í pu racha'íica'a í chajta'a, a'ujna u Damasco, ti ij a'íjn ayén naateví'í.

³³ Mi neajta inee, ayée nu éeni'íci'e huirá'jraa mej na'acájtuaa sicíri jetze a'ujna a'u ti anacun í jaxu'u jetze.

12

Ti'iti pu xaa huatasejre í Pablo jemi

¹ Naúche'e nu á'antzaahuat'e. Capu a'ij rini ti caí ti'iti jín tineetéva'iri. Nu'uri ne'íjna jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti ti'iti tiú'utasejre ineetzi jemi, ajta a'íjna ti tavástara'a ayén naatasejra.

² A'ati nu niyen mua'ate ti Ciríistu'u jetze ajtémecan ti ja'anáj ayén tiráaru. Pu'uri á'atee a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a ti Dios júte'imua ya'uví'iti a'u mej é'esejre'e í mej Dios jemi tí'ivaire'e. Canu ramua'aree ti pua'a a'ín ja'ati aúche'e ayén sejre'e í rutevij jime'e nusu caí. Dios pu xaa ramua'aree.

³ Nee nu xaa ramua'aree ti Dios ayén ya'uví'iti u júte'imua a'ujna a'u ti naa hua'éen. Canu ramua'aree ti pua'a auj sejre'e í rutevij jime'e nusu caí ché'e, sino a'í pu í Dios ramua'aree.

⁴ A'uu pu ayén éeni'íci'e tejá'anamua a'íjna ti caí a'ij tí'iri'iri ti ja'ati raataxáj íiyen chaanaca japua, a'iné capu ayén á'achauutzijre'e ti ja'ati ayén raataxáj íiyen chaanaca japua.

⁵ Canu ne jíme'en á'antzaahuat'en, sino a'í nu xaa jín á'antzaahuat'en ne'íjna í ja'ati. Ajta ti pua'a niyen ne jíme'en á'antzaahuat'e, a'ij nu jín a'utántzaahuat'esin ne'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'i.

⁶ Mi ajta, ti pua'a niyen ca'aníjra'a ti'itáne'a'acare'en nej ni a'utántzaahuat'en, canu ne'ín pú'eene'e na'ame sej ti cha'a na'a ti'ixa, a'iné nee nu tzáahuati'ira'a jín tiu'utaxájta. Mi neajta inee, canu niyen rini ti ij caí ja'ati ayén huápi'i tí'inesejra ineetzi a'ij ti caí tiraavíjte'e, sino ché'e a'ín ayén tí'inesejra a'ij nej ríci, ajta a'ij nej ti'ixa.

⁷ A'iné jé'ecan pu huápi'i tiú'ujxe'leve'eca'a a'íjna ti huatasejre ineetzi jemi, nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'en, Dios pu ayén raateájtuaa ineetzi jemi ti'iti ti né'itziite'eca'a í netevi jetze. Cu xíe ti kuj tzicare'e na'ajtéjtze i ne jetze. A'í pu a'ín pú'eene'e í ti Satanás ya'uta'íteca'a ti ná'itziite'en nej ni caí huápi'i ahuántzaahuat'en.

⁸ Huaíca pua'amé nu niyen ne'íjna jín tirá'jhaviiri'í í tavástara'a ti ná'ari'í a'íjna ti nú'ucui'ica'a yú ne tzajta'a.

⁹ Ajta a'ín í tavástara'a, a'í pu ayén tinaatá'ixaa tijín: "A'ijna í nej nexí'evi'ira'a jín rí'í timuaatá'aca, ayée pu á'vejre mú'etzi, a'iné ayée pu raanaíjmire'en í nemuári'eri'ira'a a'íjna jime'e í ti caí nú'uca'anisti'í."

A'ij nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín ahuántzaahuat'en ne'íjna jime'e ti caí nú'uca'anisti'í ti ij a'ín muári'eri'ire'ara'an í Ciríistu'u ayén neetzi jemi huateáturan.

¹⁰ A'ij nu jín, niyen nexí'evi'ira'a jín á'anca'ane í Ciríistu'u jetze me'ecan nej ni ne'íjna jín te'utáviicua'í a'íjna ti caí nú'uca'anisti'í nusu í mej a'ij pua'a tí'inejee na'ari a'íjna ti nemuári'eri'ira'a ca'ín mej a'ij pua'a neruure na'ari mej puáíjti tinaatá'aca. Ayee nu á'anca'ane a'iné tíj na'a ti caí nú'uca'anisti'í, a'ij nu jetze aránca'ane í tavástara'a ti 'ij rí'í tínetá'aca ineetzi.

Pablo pu huápi'i a'ij té'ujmua'ate huá'a jemi í mej Corinto e'etiújse'iri

¹¹ Jee xaa ne'u, nee nu xaa netímua'í. Mú'een xu ca'anéeri naatá'a nej ni niyen huári'ni. Mi ajta, jaítze'e pu ayén tiraavíjte'ecache'en sej siyen rí'í na'anrú'ure'en, a'iné canu xaa ne'u jaítze'e ciliéene'e jín tí'ivaire'e mecaí a'íime í mej nu'u huápi'i ve'ecán jín tí'ivaire'e ti eeri'í Dios nu'u hua'antíhuau. Capu amín a'ij nej caí ti'iti jín antínmua'aree.

¹² Xu'uri tiu'uséij mú'ejmi jemi ti ayén huaríj tíj na'a ti ayén rijca í ja'ati ti Dios raata'íteca'a. A'ijna í mej jín naa rí'í tira'utasej, ajta a'íjna ti jín Dios tihuá'u'itíiri'í, ajta a'íjna ti ayén huaríj a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios, naíjmi'í pu ayén tiu'utasejre mú'ejmi jemi netí'ij nauj té'eviicua'iraca'a a'ímej jemi í mej néjcha'íre'e.

13 ¿Ti'itájni ayén caí tejamuaac'i ti ajta caí ayén tihua'ucí'i a'ímej í mej pua'amecié e'etiújse'iri? Capu ti'iti xaa ne'u, sino a'íjna í nej caí ja'anáj ti'itij jín muári'eri amuaatá'a. Setá'aj tinaatá'uuni'i nej caí ne'íjna jín xí'epi'in pí amuáaruu.

Huaíca pu jín ayén ti'ixa a'íjna í Pablo ti huaja'uvé'emuaare

14 Casi'i, mú'een, nu'uri neajtahua'a rí'i huánruu nej ni neajtahua'a amujá'uvé'emuaare. Pu'uri huaíca teja'uré'enejsin. Neajta, canu a'atzu ti'itij jín muári'eri amuaatá'asin, a'iné canu rúhhuamen ti mú'ejmi á'amua'a, sino nej mú'ejmi a'uvé'ehuauni. Ayee nu ríci a'iné capu ayén tiraavíjte'e mej me'ín ti'iríi miyen ruvaújsimua'a ti'iti tá'acare'en, sino a'íme í vaújsimua'ame'en, a'íi mú miyen ti'iti hua'utá'aca í ruyaujmua'a.

15 Nee nu xaa nexí'evi'ira'a jín ti'iti á'ujjsin neetzi ti ne'áa na'ari niyen raaxíjte'en tíj na'a ti neetzi ne'áa nej ni jamuaatévaire'en mú'ejmi. Ajta, ti pua'a niyen jaítze'e já'amuaxe'eve'e, ¿ni qui ayén huataújmua'a sej caí ché'e siyen nexí'eve'e ineetzi?

16 Ché'e ayén 'eene'en nej caí ti'iti jín muári'eri á'amua'ate. Ayee xu ti'ixa nej nu'u huápi'i rú'umu'a'aree nej hua'ítzi jín ti'itíncha'íica'a, neajta nu'u hua'ítzi jín amujá'urie.

17 ¿Ni niyen ti'iti jín amujá'urie ne'íjna jime'e nej seica huata'íteca'a mú'ejmi jemi? Canu xaa ne'u.

18 Nee nu ca'aníjra'a raatá'a ne'íjna í Tito ti ij a'ín á'ume'en mú'ejmi jemi. Neajta jamuan raata'íteca'a ne'íjna í ta'ihuaara'a. ¿Ni qui ti'iti jín amujá'urie a'íjna í Tito? Capu xaa ne'u. ¿Ni tecaí iteen tiyen che'atá tena'a ti'itítacha'íi tíj ajta a'íjna? ¿Ni tecaí tiyen che'atá tena'a á'ataca'ane mú'ejmi jemi tíj ajta a'íjna? A'iné tíjtá xaa ne'u.

19 Tíj na'a nej niyen tejá'amua'ixaate'e, ayén tejamuá'amitíjte'e tej tiyen ta japua huatétanan mú'ejmi jemi. Mi teajta iteen, catu, sino í Dios jemi tu tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e tej Ciríistu'u jetze ajtémecan, tej ti nain jín rí'i amuáaruuren mú'ejmi, í tej já'amuaxe'eve'e.

20 Ayee nu 'een jín tí'itziine'e ti pua'a neri ne'uun e'ará'asti, neajta niyen éeni'ici'e amuáateuni sej caí siyen ti'itíjcha'íi a'ij nej tí'ijxe'eve'e, seajta siyen éeni'ici'e naaté'uuni mú'een nej caí niyen 'een a'ij sej seajta tí'ijxe'eve'e. ¿Ni qui siyen mú'een xu tiujteá'axí'isin nusu siyen ahuaújchueere'en na'ari siyen tiníniu'ucacu? ¿Ni qui siyen já'ita'a a'utajú'un na'ari seajta siyen a'ij pua'a ti'ihuaújxajtzi'i nusu a'ij pua'a setiú'ujxajta? ¿Ni qui majta seica miyen á'ujtzaahuate'e muá'aju'u, majta a'ij pua'a rij muá'aju'u?

21 Ayee nu neajta éeni'ici'e tí'itziine'e ti ayén Dios naatatévi'iraste'en mú'ejmi jemi net'íj neajtahua'a ne'uun e'ará'asti. Tij caí ayén tiú'ujxe'eve'e a'ame nej ne'íjna jín huaténxiemíjte'en ne'íjna jime'e í mej mu'íití, a'íme í mej a'amua jetze ajtémecan, í mej majta amuacá auteájturaa í Dios jemi. A'íi mú a'ín pú'een í mej majta caí xi seicié tiu'umuá'aj mej mi raatapuá'ajta í mej jín auté'itzea'ara, tíj na'a ti a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi, mej ruxána'acira'ate'eca'a, mej majta rutevij jín raamuá'itijci í tumin, mej caí ti'iti á'astijre'e, a'íjna í mej jín miyen a'ij pua'a ti'itíjcha'íi.

13

Pablo pu tihuá'ijmi

1 Nu'uri hua'apua jama'uvé'emuaareca'a, neajtahua'a nu neri tín a'atanéjsin mú'ejmi jemi. Ayee nu ríni a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín: “Mej mi tzáahuati'ira'a jín seíj a'uxíjte'en, ayee pu ruxe'eve'e mej miyen tiu'utaxáj hua'apua í teite nusu huaíca.”

2-3 Ayee nu tihua'utániuuche í mej mejmí'i auteájturaa í Dios jemi, neajta naíjmi'ica í seica. Ijii, nej ye'ímuá huatéjvee, nu'uri neajtahua'a niyen che'atá nena'a ti-huá'aniuuche net'íj huaríj net'íj hua'apua amuáamuaareca'a. Ti pua'a neajtahua'a ne'uun a'atanén, canu ché'e tíhua'utá'uuni'ira, a'iné mú'een xu siyen raxí'eve'e nej ti'iti jamuaataseíjrate'en í sej jín ráamua'aree ti a'ín Ciríistu'u ayén ca'aníjra'a tinaatá'aca nej ni niyen tiu'uxáj a'íjna jetze me'ecan. Ajta a'ín Ciríistu'u, capu ayén 'een mú'ejmi jemi tíj

sej ti caí rú'uca'anisti'i, sino jé'ecan pu huápi'i tiu'umuáriej mú'ejmi jemi a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an.

⁴ A'í pu xaa jín ayén á'utataihuaca'a í cúruu jetze a'íjna jime'e ti caí rú'uca'anisti'iraca'a í rutevij jetze. Mi ajta íjii, a'í pu ruuri seijre'e a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios. Ajta, itejmi, ayée pu che'atá na'a caí tú'uca'anisti'i a'íjna jime'e tej Ciríistu'u jetze ajtémecan. Mi teajta iteen, í tej jín tí'ivaire'e mú'ejmi jemi, teen tu ruuri tá'aju'un í jemin te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'ane í Dios.

⁵ Setá'aj siyen huaújmuatziite'en aísí ti pua'a siyen rá'astijre'e se'íjna jime'e sej té'atzaahuat'e nusu secaí. Setá'aj huateújsej temua'a naa í ru jetze. ¿Ni qui ayén ari tejamuá'amitiejte'e ti a'ín Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, a'ín mú'ejmi jemi huateájturaa? Na'ari caí, nusu seri huamuá'itiche.

⁶ Ayee nu tí'ijxe'eve'e ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej caí huamuá'itiche iteen.

⁷ Mi teajta iteen, ayée tu tí'ijhuavii í Dios sej si caí tí'iti jín auteáuran. Catu tiyen ta jime'en rahuauhuau ti ij ayén tejamuá'amitiejte'e tej tiyen te'íjna jín te'ará'asten, sino sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Capu amín a'ij, ti pua'a ayén tejamuá'amitiejte'e tej huamuá'itiche nusu tecaí.

⁸ Ayee nu 'een jín niyen tejá'amua'ixaate'e, a'iné catu te'íjna jín antítamua'aree tej raatá'ijmii te'íjna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e, sino teen tu te'íjna jín antítamua'aree tej ti tiu'utévaire'en te'íjna jime'e ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e.

⁹ Teen tu xaa tiyen tatemua'ave'e te'íjna jime'e ti caí tú'uca'anisti'i itejmi, teajta te'íjna jime'e sej mú'een seri huateújca'ane í ru tzajta'a í tavástar'a jemi. Ayee tu mú'ejmi jime'en tí'ijhuavii ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en.

¹⁰ Ayee nu ye'ímuá huatéjvee niyen tejá'amuyayuse'e ti ij caí ayén tiú'ujxe'eve'e á'ara'ani nej ni niyen amuaatamuári'eriste'en ne'íjna jime'e ti nevástar'a ayén tinaa'íjca nej ni rí'i amuáaruuren. Capu xaa ne'u a'íjna jín ayén tinaa'íjca nej ámuaaté'uuna.

Huá'ateujte'e, a'í pu ajta ra'antipúa'ajte

¹¹ Setá'aj huaújtemua'ave'en, ne'ihuaamua'a. Setá'aj rí'i huaújruuren se'íjna jime'e a'ij sej tí'itiújcha'í. Setá'aj seajta siyen rá'astijre'e í nej jín á'amuahuvii. Setá'aj seajta siyen che'atá sena'a rí'i tiú'umua'ati, setá'aj seajta ruxiéehua tí'itechejca. Ti pua'a siyen huárini, a'í pu mú'ejmi tzajta'a huateáturaasin a'íjna í Dios ti ayén já'amuaxe'eve'e, ti ajta amua'anpuá'ajte'en.

¹² Setá'aj siyen huaújteujte'en, xu'iteújpi'itze'axi'ín se'íjna jime'e sej naími'i Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹³ Naími'i í mej té'atzaahuat'e, í mej majta íiye tiújse'iri, a'í mú' á'amuateujte'e.

¹⁴ Ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáuran a'íjna í ti jín rí'i tejamuaatá'aca í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ché'e ajta já'amuaxe'eve'e í Dios. Ché'e ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáuran mú'ejmi jemi naíjmi'ica. Ché'e ayén teja'uré'enen. Antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'imej í mej Gálatas a'uchéejme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, inee i'i Pablo, naíjmi'ica jamuan í ne'ihuaamua'a í mej nee jamuan yé huateí, teen tu yé tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej e'etiújse'ire mu'licacié u Galacia. Nee nu ne'ín pú'een seíj í ti Dios neja'uta'íteca'a. Capu teví na'a neja'uta'íteca'a, capu ja'atí ajta na'antíhuau sino a'íi pu'u í Jesús ti i'i Círíistu'u, ajta í táatajra'an ti a'ín pú'een í Dios ti ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite.

³ Ché'e a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, miché'e me'ín rí'i tejamuaatá'an ruxí'evi'ira'a jime'e, miché'e majta rí'i tejamuhuatépu'ajte'en í á'amuatzajta'a.

⁴ Ché'e ayén éene'en, a'iné a'íi púu í tavástar'a huataúra'a ti huámi'ini ta jetze me'ecan ti ij a'ín tu'irájtuaani a'imej tzajta'a í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi í mej yen japuan huachéjme íiyen chaanaca japua. Ayee pu tí'ijxe'eve'e í Dios í tej rájya'upua ti a'ín Jesús ayén huárini.

⁵ A'ij pu jín tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

Capu máaj niuucari í ti jín hua'irátuaasin a'íjna í Dios

⁶ Jé'ecan nu a'ij pua'a te'utánmua'a ne'íjna jime'e sej siyen ca'anacan mé rúuhua'ana se'íjna ti amuaatajé sej si ra'ará'astijre'en sej a'iné Círíistu'u pu a'amua japua huaniú ruxí'evi'ira'a jime'e. Mú'een xu mé rúuhua'ana sej si seicié tira'ancuré'an seica í niuucari í sej nu'u jín huataújtemua'ave'en.

⁷ Mí ajta caí, capu a'atzu a'ín pú'een sej í niuucari í ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee ne'ase seica mú á'amua'itziite'e sej si caí ché'e rí'i tité'ujmua'ate. Tij mecaí miyen tí'itese'e mej seicié ráaruuren í niuucari ti xaa a'ij tí'itj jime'en tí'iraxa í Círíistu'u.

⁸ Aru ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaijtzí raatá'an. Capu amín a'ij ja'atí ti pú'een ti ayén seicié tejá'amua'ixaate'e, ti pua'a inee na'ari sej ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁹ Tu'uri tiyen tejá'amua'ixa. Teajtáhua'a tu tiyen tejá'amua'ixaate'e yee ti pua'a ja'atí ayén seicié tejá'amua'ixaate'e seica í niuucari ti caí ayén namuajre'e a'ij tej teri tejamuá'ixaa, ché'e Dios puaijtzí raatá'an.

¹⁰ ¿A'iné setí'imua'atze mú'een neetzi jime'e? ¿Ni qui yee nej niyen ráahuausin í teite tzajta'a mej mi rí'i tinaaseíj nusu nej niyen ráahuausin í Dios jemi ti a'ín xaa rí'i tinaaseíj? ¿Ni qui ayén tejamuá'amitíejte'e nej ne'íjna jín niyen tí'itese'e nej ni rí'i tihua'utá'an í teite? Tí pua'a ayén té'eme'enche'e nej ne'íjna jín tí'itese'e, capu ché'e rí'iríista á'ame'enche'e nej niyen nicu tí'ijvaire'e í Círíistu'u.

Capu nu'u ruseíj a'ij tirájteu a'ij ti tí'itj jín tí'ivaire'e í Círíistu'u jemi

¹¹ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej si ráamua'ati ti caí ja'atí ruseíj a'ij tirájteu í niuucari í nej jín tejamuá'ixaa.

¹² Canu ra'ancuré'a teite jemi. Capu ja'atí ayén tineemuá'ate, sino í Círíistu'u, a'íi pu tinaataseíjrate a'íjna ti avítzi'ihuaca'a í Dios jemi.

¹³ Seajta mú'een, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij nej tí'ijr'i'irejca'a í jécua'imua netí'ij nauj rá'astijre'eca'a í hua'aye'ira a'íime í mej Israél jetze ajtéme'ecan. Na'aranca'anéecan nu jín a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'imej í mej Círíistu'u jemi seijre'eca'a. Nee nu tí'itese'eca'a nej hua'antipua'ajte'en naíjmi'ica.

14 Jaítze'e nu rá'astijre'eca'a í nevaújsimua'a teecan tihuá'aye'ira caí a'íime í nexí'ej teite, í mej Israél jetze ajtème'ecan, í mej majta miyen tí'itetei netíj inee. Naíjmi'ica nu huatéemua'iti ne'íjna jime'e í nej raayí'itihua'a í taye'irá.

15-16 Mí ajta Dios, a'íi pu na'antíhuau netí'ij caí xi huanú'ihua. A'íi pu ajta naatajé a'íjna jime'e ti ná'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e. Tí'ij i ra'aránajcheca'a nej ráamua'ati a'íjna ti i'i yaujra'an nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en huá'a tzajta'a a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Tí'ij Dios ayén náaruu, canu ja'atí jemi a'atanéj ti ij a'íin tinaamuá'aten a'ij nej ti'ití jín niyen huárini.

17 Canu neajta ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni huá'umuaare a'ímej í mej amuacáí antíhuaviihuaca'a netí'ij caí xi inee, sino á'iyen nu ne'uun a'atanéj u Arabia. Aj nu ni'ijta ne'uun á'ume u Damasco.

18 Huaíca nine'ira'a nu ne'uun é'etee. Aj nu ni ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén nej ni ráamua'ati ne'íjna í Pedro. Neajta nu jamuan á'ucatií a'achú cumu hua'apua itieeri.

19 Seij nu neajta ne'uun a'uséj ne'íjna í Jacobo ti i'i juutzeájra'an í tavástar'a. Canu máaj ja'atí a'uséj ti huá'a jetze ajtème'ecantaca'a a'íime í mej antíhuaviihuaca'a.

20 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e ti a'íin Dios ajta ramua'aree nej caí hua'itzi jín tejá'amuayu'use'e.

21 Neajta á'iyen, ne'uun u a'ará'a ne'újna í seij chuéjra'a japua u Siria, neajta ne'újna u Cilicia.

22 Majta a'íime í mej me'uun a'uchéjme í mej majta Ciríistu'u jemi seijre'e, capu ja'atí nemua'ajcaa.

23 A'íi mu'u niuucari namuajraca'a tijín: “A'íi pu yeehui a'íin pú'een í ti ajmí'i a'ij pua'a taruurejca'a. Mí ajta íjii pu yeehui ayén tihuá'a'ixaate'e á'aye'i í teite mej mi miyen tira'ará'astijre'en í ye'irá ti ajmí'i ra'antipúa'ajte'emí'icaa.”

24 Majta a'íime, rí'i mú tiraatá'aca í Dios ineetzi jime'e.

2

A'íi mú nu'u ra'ancuré'evi'iti a'ímej í mej tiu'uta'ájti'ire

1 Tí'ij ari ayén teuumé'eca a'achú cumu tamuáamuata'a japuan muáacua nine'ira'a, neajtahua'a nu ne'uun a'ujnéj ánti Jerusalén ne'íjna jamuan í Bernabé. Neajta nu ne'ín a'uví'ití í Tito.

2 A'uu nu a'ujnéj ne'íjna jime'e ti Dios ayén ca'aníjra'a naatá'a. A'uu nu tihua'utá'ixaa nain jime'e í niuucari a'ij nej ye'í tihua'ihuá'ixaate'esin ne'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Aru avíitzi nu jín niyen huaríj huá'a jemi í mej nu'u tihuá'aijte'e. Ayee nu een jín huaríj ti ij caí ja'atí tina'antiú'uuni'i a'íjna jime'e a'ij nej rici. Tí pua'a ayén tina'antiú'uuni'i, capu ché'e ti'ití huatévaire'esin a'ij nej rici.

3 Mí ajta caí, capu ayén te'irájraa a'ij mej í seica, tí'ijxe'eve'eca'a a'iné a'íime í mej tihuá'ajte'eca'a, camu miyen raata'íteca'a a'íjna jime'e í mej ra'antisíjchixi'ín í runavij, a'iné huá'a jetze pu ajtème'ecan í griego a'íjna í Tito.

4 Ayee pu een jín huataseíjre itejmi jemi a'iné seica mú avíitzi jín uteájrupi itejmi tzajta'a mej mi tájeeve a'ij tej ti'itítacha'íi iteen í Ciríistu'u jemi ti a'íin ari tu'irájtuua. A'íi mú miyen ruseíjrataca'a mej nu'u téjmi jetze ajtème'ecan.

Mí majta caí, camu. Metí'ihua'ítaca mu'u. Ayee mu'u raxí'eve'eca'a micu mej mi titaata'ajte'en ca'anéjri jime'e.

5 Catu a'atzu hua'utá'a mej mi miyen titaatémua'itín, a'iné ayée tu tí'ijxe'eve'eca'a ti auj rí'íríista á'ara'ani sej ráanamua tzáahuati'ira'a jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin.

6 Majta a'íime, í mej nú'u huápi'i mú ruxe'eve'e, camu máaj a'ij tirájteu mej mi majta me'ín raanaíjmire'en a'ij nej tihua'ihuá'ixaa í teite í mej caí Israél jetze ajtème'ecan. Ajta, capu ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a mej miyen huápi'i ruxe'eve'e nusu mecaí, a'iné Dios pu ruxí'ej na'a hua'ancuré'evi'itici í teite, matíj mena'a pua'amé.

⁷ Mí majta me'ín, matí'ijta'ij ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén che'atá na'a tinaata'ájte'eca'a ineetzi tíj ajta ayén a'ij tiu'uta'ájte'eca'a a'ijna í Pedro. Tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén tinaata'ájte'eca'a nej ni tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan ne'ijna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani. Mí ajta a'ín, í Pedro, Dios pu ayén tiraata'ájte'eca'a ti ayén tihua'utá'ixaate'en a'imej í mej Israel jetze ajtémecan.

⁸ Ayee pu'u na'a, a'iné a'ín ti tí'imuari'eca'a í Pedro jamuan ti ij tiraata'ájte'en ti a'ín huá'a jamuan u á'ume'en í mej Israel jetze ajtémecan, a'í pu ayén che'atá na'a tí'imuari'eca'a ineetzi jamuan nej ni huá'a jamuan u á'ume'en í mej caí Israel jetze ajtémecan.

⁹ Majta me'ín í mej huaíca, a'ijna í Jacobo, ajta a'ijna í Pedro, ajta a'ijna í Juan, a'ii mú a'ín pu'éene'e í mej jee antiújmua'aree a'imej jemi í seica í mej Dios jemi seijre'e. Tí'ij ari ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti Dios ayén rí'í tinaatá'a, aj mú mi temua'a naa tína'ancuré'evi'iti, majta me'ín temua'a naa te'encuré'evi'iti me'ijna í Bernabé. A'í mú xaa miyen tiraaxí'epi'intare itejmi jime'e tej nu'u huá'a jamuan u á'uju'un a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en, majta miyen ru jetze mej nu'u a'imej jemi u á'uju'un í mej Israel jetze ajtémecan.

¹⁰ A'í mu'u tájhuaviiri'i tej nu'u a'imej autámua'aree teuche'e í mej caí a'ij té'eviicua'i tej nu'u hua'utévaire'en. Neajta inee, nee nu xaa ahuánca'ane nej ni nexí'evi'ira'a jín niyen huárini.

Pablo pu ra'ajté'axi a'ijna í Pedro a'ujna já'ahua'a u Antioquía

¹¹ Ajta a'ín í Pedro, tí'ij a'uun a'atanéj u Antioquía, nee nu ra'ajté'axi í jemin, a'iné a'í pu a'uté'itzee tí'itíj jime'e.

¹² Matí'ij caí xi á a'atanéj seica í teteca jamuan a'ijna í Jacobo, ayée pu rijcaa a'ijna í Pedro. Huá'a jamuan pu tí'licua'acare'e a'imej í mej caí Israel jetze ajtémecan. Mí ajta a'ín, matí'ij e'iré'ene a'íime í seica, Pedro pu ayén a'utéjche ti ajtára'ani huá'a jemi í mej caí Israel jetze ajtémecan. Capu ché'e huá'ajaahuate'eca'a a'iné huá'atziine'eca'a a'imej í mej huá'a jetze ajtémecan a'íime í mej miyen ra'antisí'iche í runavij.

¹³ Majta í seica í mej Israel jetze ajtémecan, camu majta miyen huaríj jé'iyecan jime'e sino miyen hua'itzi jín rusejírataca'a a'ij ti ajta huaríj a'ijna í Pedro. A'í pu jín te'uteujhua'itze ajta a'ijna í Bernabé.

¹⁴ Tí'ij ayén tiná'amitiejte'eca'a mej caí miyen rí'í titetiújcha'íica'a tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tí'itamua'ate í niuucari, matí'ij neseíracala í teite niyen tiraata'ixaa ne'ijna í Pedro tíjín: “Mú'ee pej huá'a jetze ajtémecan í mej Israel jetze huanéj. Mí pajta mú'ee, ayée pepu'u tí'iti'á'acha'íi matíj a'íime í mej caí Israel jetze ajtémecan. Pecaj xaa ne'u piyen tí'iti'á'acha'íi. ¿A'iné een jime'e piyen huá'aruure pe'íimej í mej caí Israel jetze ajtémecan mej mi miyen te'araúrasten tihuá'aye'ira a'íime í mej Israel jetze ajtémecan?”

Dios pu ayén naíjmi'ica huirátuaasin matíj mana'a mej té'atzaahuate'e

¹⁵ Teen tu huá'a jetze ajtémecan te'ijna jime'e tej Israel jetze huanéj. Catu huá'a jetze ajtémecan a'imej í mej auté'itzea'ara í Dios jemi.

¹⁶ Teen tu tiyen ramua'aree a'ij ti een í Dios jemi ti ja'atí rí'éene'ecán jín huateáturan í jemin. Capu xaa ne'u tí'ití a'ij tiraatévaire'en a'ijna í ja'atí ti pua'a nain jín araúrasten a'ijna í niuucari í mej jín tí'íajta, sino a'í pu xaa rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi ti pua'a a'ín ra'ará'astijre'en í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u. Teajta iteen, ayée tu teajta iteen teri rá'atzaahuate'e te'ijna í Ciríistu'u ti ajta í'í Jesús tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ijna jime'e tej ra'ará'astijre'en te'ijna í Ciríistu'u. Catu xaa ne'u ra'ará'astijre'e te'ijna í niuucari í mej jín tí'íajta a'iné capu ja'atí rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi ti pua'a ra'ará'astijre'en a'ijna í niuucari í mej jín tí'íajta.

17 Ari ti pua'a ayén te'irájra'ani tej tiyen a'ij pua'a éene'ecan jín huateáturan matíj a'íime í mej caí Israél jetze ajtème'ecan te'íjna jíme'e tej tiyen ráahuausin tej ti tiyen ri'éene'ecán jín huateáturan jemin í Ciríistu'u, ¿a'iné na'aqui huataújmu'a'a? ¿Ni qui ayén huataújmu'a'a ti Ciríistu'u ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'íi? Capu xaa ne'u, capu a'atzu.

18 Mí neajta inee, ti pua'a neajtahua'a nena'a ra'utéjcheni nej ra'ará'astijre'en í nej nejmí'i raatapuá'ajtaca'a nej niyen rá'astijre'eca'a, ti pua'a niyen huárini neajtahua'a, ayée pu huataújmu'a'a tíjn yee na'uté'itze ti'itíj jíme'e netí'ij amuacaícan raatapuá'ajtaca'a.

19 A'íj pu jín, netí'ij rá'astijre'eca'a í niucari í mej jín tí'ajta, ayée pu teja'uré'ene ti caí huatári'iristareca'a nej nain jín aráne'astijre'en. A'íj pu jín ayén pu huataújmu'a'a, cu xiee nej huamí'i jemin a'íjna í niucari í mej jín tí'ajta nej ni ruurican huateáturan í Dios jemi.

20 Naací'i ajta ineetzi mej mi miyen náaruuren matí'ij rá'utatai í Ciríistu'u í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e nena'a ruurican huateájturaa sino ruurican nu huateájturaa a'iné Ciríistu'u pu ruurican seijre'e neetzi jetze. Ajta a'ij nej rí'i ti'itíncha'íi íjii nej nauj ratéhua'íra'a, ayée nu aránca'ane ne'íjna jíme'e nej ra'ará'astijre'en ne'íjna ti'í'í yaujra'an pú'een í Dios. A'íj pu icu naataxí'íeve, ajta huatúra'a ti huámí'ini neetzi jetze me'ecan.

21 A'íj nu jín caí mé rúujisín ne'íjna í ti Dios jín rí'i tinaatá'a ruxí'evi'íra'a jíme'e. Ayej xaa ne'u, ti pua'a ri'íriístanche'e ti ja'atí ayén ri'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jíme'e ti nain jín ra'ará'asten a'íjna jíme'e í niucari í mej jín tí'ajta, capu ché'e ti'ití huateva'íre'enche'e ti huamí'í í Ciríistu'u.

3

Jíme'en a'íjna í niucari í mej jín tí'ajta, ajta í mej té'atzaahuat'e

1 Mú'een, mi sej Galacia a'uchéjme, caxu a'atzu mé úumua'aree mú'een. ¿A'ataani á'amuaaxiéenereca'a sej si siyen a'ij pua'a mé titeumuá'aren? Mú'ejmi jemi tu temua'a naa tejámuaatá'ixaa mej rá'utatai me'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

2 Niché'e sej tejámuaata'íhua'u. ¿A'iné sej si éeni'icí'e ra'ancuré'a í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios? ¿Ni qui se'íjna jín sej rá'astijre'eca'a í niucari í mej jín tí'ajta na'ari se'íjna jín sej rá'atzaahuat'e'eca'a í sej ráanamujri'í itejmi jemi?

3 ¿Ni tzaa siyen rí'í huápí'í caí mé teuúmua'aree? Ayej xu ra'utéjhuii sej si siyen aráu'jca'ane se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. ¿Ni tzaa ayén tejamuá'amítiejte'e sej si siyen raanaíjmire'en sej ra'ará'astijre'en í tavástara'a se'íjna jíme'e sej ru jetze a'ij tirájteu rujímua'a sena'a? Capu xaa ne'u a'ij tí'irí'íri.

4 Naíjmi'í t'íj na'a í ti Dios jín rí'í tejamuatá'a, ¿ni qui ayén tejamuá'aruu ti ij ayén éene'e á'ara'ani ti nain tejá'uveti? Mí ajta, capu xaa ne'u a'ij ámitieere'e ti pua'a nain tejá'uveti nusu caí.

5 ¿A'iné een jíme'e Dios raata'íteca'a í ruxéjniu'uca ti a'ín mú'ejmi jemi huateáturan? Ajta, ¿a'iné een jíme'e Dios ayén tiu'umuá'íej mú'ejmi jemi a'íjna jíme'e ti raaré'an í tí'imuari'íhua ti huápí'í ruxe'íve'e? ¿Ni qui ayén huaríj a'íjna jíme'e sej ra'ará'astijre se'íjna í niucari í mej jín tí'ajta? Capu a'atzu xaa ne'u, sino ayée pu'u huaríj a'íjna jíme'e sej rá'atzaahuat'e'eca'a í tej teri tejamuá'ixaa.

6 Ayej pu che'atá na'a té'atzaahuat'e'eca'a a'íjna í Abraham teecan a'ij ti Dios tiraata'ixaa. A'íj pu jín, Abraham ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi.

7 Setá'aj siyen ráamua'aree se'íjna ti jíme'en yee matíj mena'a pua'amé í mej té'atzaahuat'e, a'íi mú nu'u a'ín pú'een í mej jetzen airáne a'íjna í Abraham teecan.

8 Ajta, jéjcuá ímuá, a'íj pu ayén té'eyu'usi'íhuaca'a í yu'uxari jetze ti Dios ayén ti-hua'atá'acare'en a'ímej í mej caí Israél jetze ajtème'ecan mej mi ri'éene'ecán jín hu-ateáturan í jemin a'íjna jíme'e í mej té'atzaahuat'e, micu. Ajta a'ín í Dios, amuacaícan pu ayén tiraata'ixaa a'íjna í Abraham teecan a'íjna í niucari ti jíme'en Dios hua'irájtuaani, ayén tíjn: “Naíjmi'íca í teite í mej huachéjme íiyen chaanaca japua, nee nu yee rí'í tihua'utá'asin mú'etzi jíme'e.”

⁹ A'íj pu jín, na'íjmi'ica í mej té'atzaahuat'e, Dios pu rí'i tihua'utá'asin jamuan a'íjna í Abraham teecan ti ajta rá'atzaahuat'eca'a í Dios.

¹⁰ Mí ajta a'íime í mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, na'íjmi'ica pu puaíjtzi huatá'asin í Dios, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i t'íjín: “Puaíjtzi pu yee tiraatá'asin ja'atí ti na'a ti caí nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti ye'í té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta.”

¹¹ Ajta a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, capu rí'irí ti a'ín ayén ráaruuren í ja'ati t'í'ij ayén urarí'ene'acan jín huat'aturan í Dios jemi. Ayee pu'u éene'e já'araa a'iné ayée pu ajta té'eyu'usi'i t'íjín: “A'í pu hui ti rí'éene'e jín huat'ejturaa í Dios jemi, a'í pu yee ruuri a'ame a'íjna jime'e, icu, ti a'ín ayén té'atzaahuat'e.”

¹² Tí pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'aijta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna ja'atí té'antzaahuat'en, sino ché'e ra'ará'astijre'en pu'u a'íjna í niuucari a'iné ayée pu té'eyu'usi'i t'íjín: “A'íjna ti yee ayén ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'i í niuucari jetze, a'í pu yee a'íjna jín rí'i ti'ití'ijcha'í a'ame.”

Single Line Composer

¹³ Ajta a'íjna í Ciríistu'u, a'í pu tu'irájtuaa ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jime'e tej caí rá'astijre'e í niuucari í mej jín tí'aijta. Puaíjtzi pu xaa raac'í'i ta jetze me'ecan a'iné ayée pu té'eyu'usi'i t'íjín: “Puaíjtzi pu yee raatá'asin ja'atí ti na'a mej rá'atatan í c'ijey jetze.”

¹⁴ Ayee pu a'íjna jín tiráaruu ti ij ayén tihua'uci'iti a'ímej í mej caí Israél jetze ajt'eme'ecan a'íjna í ti jín Dios rí'i tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan, ti ij ajta tej te'íjna jín té'atzaahuat'e tej tij ra'ancuré'an te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ij ti a'ín ari te'ataújratziiri'í.

Jíme'en í niuucari í mej jín tí'aijta ajta a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'í

¹⁵ Casi'i, ne'ihuaamua'a, tiché'e te'íjna jín tiu'utaxáj a'ij ti tí'irineca tej ti teuj yen huachéjme íyen chaanaca japua. Tí pua'a ja'atí ari ra'uyú'uxaca'a í cuapée jetze í mej jín ra'ancuré'an í ti'á'ara'an í ja'atí ti huam'í'i, ti pua'a ari ayén té'eyu'usi'ihua a'ij ti tiraavíjete'e, capu rí'irí ti ja'atí ti'ití máaj jetzen ra'uyú'uxa. Ruxe'eve'e mej ra'ará'astijre'en a'ij ti té'eyu'usi'ihua.

¹⁶ Me'ecui xaa, Dios pu ayén ajmí'i te'ataújratziiri'í ti'itíj jime'e a'íjna jemi í Abraham teecan, ajta a'ímej jemi í mej jetzen a'iránejsin. Aru, capu ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze ti ayén tihua'uci'itíche'e í mej mu'ití a'iránejsin a'íjna í Abraham teecan jetze, sino ti ayén tiráaci'itíche'e í ti se'j na'a a'iránejsin. Ajta a'ín ti se'j na'a, a'í pu a'ín pú'een í Ciríistu'u.

¹⁷ Ayee pu huataújmua'a a'íjna. Amuacaícan, Dios pu ayén raatá'a í runiuuca í Abraham jemi a'ij ti teja'uré'enejsin. Tí'ijta ari teuumé'eca a'achú cumu muáacuacientos nine'ira'a japuan seité japuan tamuáamuata'a, aj pu'i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. A'íj pu jín, capu rí'irí ti a'ín niuucari ra'uré'uuna a'íjna ti jín Dios amuacaícan tihua'íjca í Abraham teecan jemi. A'íj pu jín aúche'e tí'ivaire'e a'íjna í ti jín tihua'íjca.

¹⁸ Ayee pu'u tí'een, a'iné ti pua'a tí'ití ayén tiráaci'iti se'j í ja'ati a'íjna jime'e ti a'ín niuucari í mej jín tí'aijta ayén tiraatá'aca, capu ché'e ayée na'a éene'e a'ame ti ayén tiráaci'iti a'íjna jime'e ti ja'atí ayén te'ataújratziiri'í ti ayén nu'u teja'uré'enejsin. Ajta a'ín Dios, a'í pu ruxí'evi'ira'a jín ayén rí'i tiraatá'a a'íjna í Abraham teecan a'iné ayée pu te'ataújratziiri'í.

¹⁹ Tí pua'a ayén een, ¿a'iné ti i Dios hua'utá'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta? Ayej xaa ne'u, ayée pu een jín raateájtuaa huá'a jemi mej mi ráamua'aree nain jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu éene'e á'ame'enche'e ajta na'a caí huataseíjre'enche'e a'íjna ti jetzen huanéj a'íjna í Abraham teecan a'ij ti ayén Dios tihua'íjca ti ayén té'eme'enche'e. Ajta a'ín í niuucari í mej jín tí'aijta, capu Dios ruse'j raateájtuaa huá'a jemi, sino a'íime í mej tí'ivaire'e í ta japua, a'í mú majta raaxí'epi'intare mej mi huá'a jemi raateájtuaani me'íjna í niuucari.

²⁰ Ayee pu'u na'a, ti pua'a ayén seijre'e seij ti íixi'epi'in, a'í pu tihua'utévaire'esin naíjmi'ica í mej tí'irixaate'e, mej mi ra'antipua'ajte'en. Mí ajta, seij pu'u pú'een í Dios. Rusej pu ayén tihua'íjca, ajta rusej pu raanaíjmire.

Jíme'en í ti jín tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej tí'ajta

²¹ ¿A'iné na'a jí? ¿Ni qui ayén huataújmua'a ti seicié té'axa a'íjna jetze í niuucari í mej jín tí'ajta, ajta seicié té'axa a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i? Capu xaa ne'u, a'iné ti pua'a ayén tí'iri'iristache'e ti taatá'acare'en tej rúurijche'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti huateájturaa a'ímej jemi, aj pu xaa, icu, rí'irístaca'a tej rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e tej rá'astijre'e te'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²² Mí ajta, a'íjna í niuucari jetze, ayée pu té'axa mej nu'u naími'i miyen auteájturaa í Dios jemi, a'achú mej mena'a pua'amé yen huachéjme íyen chaanaca japua. Ayee pu een jín té'axa ti ij a'íjna jín rí'iriistan ti a'ín Dios te'ataújratziiri'i ti tihua'uci'iti a'íjna jime'e mej ra'ará'astijre'en me'íjna í Jesús ti ajta í'í Círístu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu'u na'a ti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'ímej pu tí'ici'iti a'ímej í mej miyen té'atzaahuate'e.

²³ Tí'ij caí xi huatasejre í Círístu'u tej ti tiyen ra'ará'astijre'en, ayée pu éeni'ici'e seijre'eca'a cumu tej aiteánami'ihuaca'a a'íjna jime'e ti ca'anín jín tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta. Ayee tu éene'e huateájturaa a'ájna'ímua tój na'a ti yú e'iré'ene tój íjii ayén huatasejre a'íjna í tej teri tucu rá'atzaahuate'e.

²⁴ A'íj pu jín, ayén pu tacha'í a'íjna í niuucari ajta na'a caí huatasejre'en í Círístu'u tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan a'íjna jime'e tej ra'ará'astijre te'íjna í Círístu'u.

²⁵ Me'ecui xaa ne'u, a'iné ari huatasejre í tej jemin rá'astijre'e, capu ché'e tacha'í a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

²⁶⁻²⁷ Naími'i xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios se'íjna jime'e sej rá'astijre'e se'íjna í Círístu'u ti ajta í'í Jesús, a'iné Círístu'u pu á'amuanee'e sej si'í siyen éene'e xá'ara'ani tój a'íjna, setj sena'a pua'amé huámuai'ívijhuaca'a í jemin.

²⁸ A'íj pu jín, caí ché'e mé'e já'ahua'a í ti Israél jetze ajtémecan, na'ari ti jí'í Griego. Capu ajta mé já'ahua'a í Círístu'u jemi í ti jí'í seij ti ca'anéri jín tí'imuari'e nusu í ti ruxiéehua jín tí'imuari'e. Capu ajta jetzen ruxe'leve'e í Círístu'u ti pua'a ja'atí teáata'a pú'eene'en nusu í'íta'a na'a, a'iné naíjmi'i xu Círístu'u jetze ajtémecan. Mú'een xu xaa seij teitejra'a pú'een í jemin.

²⁹ Ajta, ti pua'a siyen Círístu'u jetze ajtémecan, a'íj xu jín seajta yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í Abraham teecan, ajta a'í pu tejá'amuaci'iti a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

4

Círístu'u pu'u raaxí'iti ti rí'í taateájtuaani tí'ij Dios taatéya'upuajta

¹ Niché'e niyen neajta seij tiu'utaxáj. A'íjna í ja'atí ti ayén nain tiráaci'iti, meenti auj pá'ari'ista, ayée pu che'atá na'a een tój ajta seij ti ca'anéri jín tí'imuari'e. Capu amín a'íj ti ari nain tí'á'ara'an pú'een.

² Ruxe'leve'e ti a'ín hua'ará'astijre'en a'ímej í mej racha'í, í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej tiú'ucha'ín nain í tí'á'ara'an ajta na'a caí ari ayén te'araúrasten a'achú pua'an nine'ira'a ti ari p'í'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í í tá'atjra'an jemi.

³ Ayee pu che'atá na'a éene'e já'araa itejmi jemi. Tí'ij caí xi teja'uré'ene a'ájna xicájra'a ti jetzen tí'itaci'iti a'íjna í ti ari p'í'ihuáujxi'epi'íntari'iri'í, ayée tu éeni'ici'e seijre'eca'a matj a'íme í mej ca'anéri jín tí'imuari'e a'iné teuche'e tu rá'astijre'eca'a í tihua'aye'ira í mej rujímua'a mena'a rájteu í mej Israél jetze ajtémecan.

⁴⁻⁵ Mí ajta Dios, tí'ij ari teja'uré'enen a'íjna xicájra'a ti jetzen ayén raaxí'epi'íntare, a'í pu ruyauj a'uta'íteca'a ti yé ve'ecáanen. Ajta a'ín yaujra'an, a'í pu huanú'ihuaca'a í í'íta'a jetze, ajta ayén tiraaci'í ti ayén tira'ará'astijre'en í niuucari í mej jín tí'ajta, ti ij a'ín hua'irájtuaani a'íme í mej ca'anéri jín rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í mej jín

tí'aijta, tej ti tiyen ra'ancuré'an nain a'ij ti tiraavíjte'e ti titáaci'iti a'íjna jime'e ti Dios ayén taatéya'upuajtaca'a.

⁶ A'iné mú'een xu yaújmua'ame'en pú'een í Dios, Dios pu ye'uta'íteca'a í ruyauj xiéjniu'uca tí'ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an huateáturan í á'amuatza'jta'a. A'ii pu a'íin pú'een í xiéjniu'ucari ti ayén rájee tíjín: “Abba, mi pej ní'ya'upua.”

⁷ A'íj xu jín caí ché'e ca'anéeri jín tí'imuari'e sino xu'uri yaújmua'ame'en pú'een. A'iné mú'een xu'uri yaújmua'ame'en pú'een, Dios pu ajta ayén amuáaru ti tí'itíj tejamuáaci'iti.

Pablo pu a'ij té'ujmuajca a'ímej jime'e í mej té'atzaahuaté'e

⁸ Jéjcuá imuá, setí'ij caí xi ramua'ajcaa í Dios, mú'een xu ca'anéeri jín tihuá'avaire'eca'a a'ímej í mej caí miyen huataseíjre mej mi dioosi pu'éene'en muá'ara'ani sino teite mu'u miyen tí'ijxe'eve'eca'a.

⁹ Aru íjii, sej seri ramua'ate í Dios nusu íjii ti Dios rí'i tejamuaatá'a a'íjna jime'e ti á'amua'ujte mú'ejmi, ¿a'iné auj tí'iri'iri ti tí'ití ca'aníjra'a amuaatá'an sej sí'i sea-jtáhua'a ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira ti caí tí'itíj vaire'e, í ti caí amuatá'acare'e sej rí'i me títeumuámua'are'en? ¿Ni qui siyen huataúra'an sej seajtáhua'a ca'anéeri jín tiu'utévaire'en se'íjna jime'e í niuucari?

¹⁰ Mú'een xu siyen tiraay'ítihua'an se'íjna jime'e ti ari a'ájna teja'uré'ene í xicaj ti jetzen tí'ití a'ij huaríj na'ari í máxcira'i ti jetzen tí'ití teja'uré'enejsin nusu a'ájna tí'ij ari pítí'irici víita'ari tzajta'a ca'ín xíjcata'a. Seajta se'íjna autámua'areeri'í í nine'ira'a í mej jetzen miyen tí'ijr'íire tí'itíj jime'e.

¹¹ A'íj nu jín niyen tí'itzi'ine'e mú'ejmi jime'e. Ayej ne'ase capu tí'itíj huatévai nain í nej jín tiu'umuáariej mú'ejmi tzajta'a.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'huavii sej siyen rijca netíj inee. Aye nu neajta tí'itíncha'íica'a setíj mú'een, setí'ij caí xi ramua'ajcaa í niuucari í mej jín tí'aijta. Netí'ij ne'uun á'ucatii a'amua jamuan, caxu tí'itíj jín auteájturaa ineetzi jemi.

¹³ Netí'ij amuacaícan tejámuaatá'ixaa í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani, ayée nu tí'icui'ican jín niyen huaríj.

¹⁴ Jéihua pu huápí'í amuaatamuári'eristareca'a a'íjna jime'e nej niyen tí'icui'icaa. Mí seajta mú'een, caxu naataxána'ajve. Caxu seajta naatéxíeehuataca'a, sino temua'a xu naa tína'ancuré'evi'iti yee cumu nej a'íin pu'éene'en seij ti tí'ivaire'e u ta japua na'ari nej inee a'íin pu'éene'en í Ciríistu'u ruseíj ti ajta í'í Jesús.

¹⁵ ¿A'ii tá'uj tzaa huaríj sej si caí ché'e siyen rí'í naa tiú'ujtemua'ave'e setíj sejmí'í éene'e netí'ij ne'uun á'ucatii a'amua jamuan? Jee xaa ne'u, rí'íri nej niyen raataxáj tzáahuatí'ira'a jime'e yee ti pua'a rí'íri'stanche'e a'ájna'ímua sej siyen huárini, ayée xu ra'ítatu'utú'unche'e í á'amua'ají'isi, seajta naatatú'utu'ute'enche'e ineetzi.

¹⁶ ¿A'iné na'a qui? ¿Ni seri néjcha'íire'e se'íjna jime'e nej niyen tzáahuatí'ira'a jín tejá'amua'ixaate'e?

¹⁷ Majta a'íime í teite, jeíhua mú' á'aviicua'ire'e mej mi amuaatémua'itín mej mi rujímua'a mú'ejmi jime'e huaújtemua'ave'en. Aye mú' tí'ijxe'eve'e tej tíj já'íta'a a'utáci'ine sej si caí ché'e á'aviicua'ire'e téjmi jamuan sino sej si siyen sicu rí'í tihuá'axe'eve'e a'ímej.

¹⁸ Naa pu xí'epí'ín ti pua'a ja'atí'í á'aviicua'ire'e sej si rí'í tiraatéxe'eve'en. Ajta capu ayén ruxe'eve'e nej ne'uun á'ucatii a'amua jamuan. A'íi pu'u ché'e a'íin a'utéviicua'ire'en a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jime'e ti í'ixí'epí'ín.

¹⁹ Mí sej ní'ití'irijmua'a, jeíhua nu tirajpuaíitzi na'ame mú'ejmi jime'e, ayén cumu í'í'íta'a ti ra'utacu'í'ine pa'ari'í jime'e. Aye pu té'eme ajta sena'a caí siyen che'atá sena'a rí'í titetiújcha'íí tíj a'íjna í Ciríistu'u.

²⁰ Canu a'atzu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini mú'ejmi jime'e. Rí'í cu nena'a ne'uun á'ucatiyche'e mú'ejmi jemi nej ni'í caí ché'e tejá'amuayu'use'e nena'a, sino nej ni tejamuá'ixaate'en seneseíraca.

A'íjna í Agar, ajta a'íjna í Sara, í tej jíme'en yaú'itiéé tá'ara'ani í mej hua'apua

²¹ Setá'aj siyen tinaatá'ixaate'en mú'een mi sej siyen raxí'eve'e sej si ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, ¿ni tzaa secaí siyen tiráanamujri'í a'ij tí té'axa a'íjna jetze í niuucari?

²² Ayee pu té'eyu'usi'í ti nu'u hua'apuaca típe'eristemua'a í mej teteca a'íjna í Abraham teecan. Seij pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, ajta í se'íj, a'í pu nu'u jetzen huanú'ihuaca'a a'íjna í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e.

²³ A'íjna ti huanú'ihuaca'a a'íjna jetze í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a, a'í pu nu'u che'atá na'a ayaana éene'en huanú'ihuaca'a mat'íj í tí'írí. Ajta nu'u í se'íj, a'íjna ti nu'u huanú'ihuaca'a jetzen í 'íita'a ti nu'u ruxiéehua á'uche'ecane'e, a'í pu a'íjna jín huanú'ihuaca'a ti nu'u Dios ayén jín te'ataújratziiri'í.

²⁴ Rí'írí tej tiyen raataxáj ti ayén huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ayén té'eyu'usi'í. A'íime í 'uuca í mej hua'apua, ayée mú huataújmua'a í niuucari ti hua'apua ti jín Dios tihuau'íjca í teteca jemi. Seij niuucari pu a'uun é'eme'ecan í jirí japua ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Sinaí. A'íj mú jetzen a'íránejsin a'íime í tí'írí í mej tiu'utévaire'esin ca'anéeri jime'e. Ajta a'íjna í niuucari, a'íj pírici a'íjna í 'íita'a ti ayén ántehuaa tíjín Hagar.

²⁵ A'íjna í Hagar, ayée pu huataújmua'a a'íjna í jirí í Sinaí, ti a'uun a'utacá'a u Arabia. Ayee pu ajta huataújmua'a chajta'a ti é'eseijre'e u Jerusalén, a'iné aúche'e pu ca'anéeri jín tí'imuari'e jamuan í yaújmua'ame'en.

²⁶ Ajta a'íjna í Jerusalén ti ta japua é'eme'ecan, a'í pu ruxiéehua á'uche'ecan. Ajta a'í pu pú'een í tanáana.

²⁷ Ayee pu'u na'a a'iné ayée pu té'eyu'usi'í tíjín:

Pajta mú'ee, ti caí ché'e mua'utacu'íini, patá'aj ca'anín jín huá'ayeinixi'in.

Ayee pej huárini, a'iné pepu'uri jaítze'e tiyaúumua'a pua'amé mi pej caí ja'anáj autájucataca'a caí a'íjna í 'íita'a ti rucín jamuan huáhui.

²⁸ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, ayée xu che'atá sena'a seijre'e tíj a'íjna í Isaac ti a'íjna jín airáne ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'í.

²⁹ A'ajná'imua a'íjna í yaujra'an ti ayén che'atá na'a éene'en huanú'ihuaca'a mat'íj í tí'írí, a'í pu a'ij pua'a tiráaruu a'íjna í yaujra'an ti ayén huanú'ihuaca'a a'íjna jime'e í tí'imuari'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ajta íjii, ayée pu che'atá tí'írineca.

³⁰ Mí ajta, ¿a'iné té'axa í yu'uxari jetze? ¿Ni qui ayén tíjín yee: “Patá'aj yeehui raatamuárite'en pe'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, pajta yeehui í yaujra'an”? Jee xaa, a'iné capu yee ja'anáj tí'ití tí'ijci'ití a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'e, sino “nain pu yee tí'ijci'ití a'íjna í yaujra'an í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecan.”

³¹ A'íj pu jín, ne'ihuaamua'a, catu te'íjna jetze airáne a'íjna í 'íita'a ti ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Catu xaa ne'u, sino a'íj tu jetzen airáne a'íjna í 'íita'a ti ruxiéehua á'uche'ecane'e.

5

Mej nu'u caí taúra'acare'en mej ca'anéjri jín tí'imuari'e

¹ Cirístu'u pu tu'irájtuaa tej ti taxiéehua á'uujhua'ane'en. A'íj xu jín, caxu ché'e taúra'acare'en sej siyen ca'anéeri jín tí'imuari'e. A'í pu xaa á'amuaamuarí'eristée a'ame.

² Neajta inee, i nej i'í Pablo, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Tí pua'a siyen huataúra'an mej ra'antisíjchixi'in í a'amua navij jetze, capu ché'e a'atzu jamuaatévaire'esin í Cirístu'u.

³ Neajta nu niyen tiraatá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e ja'atí ti na'a ti ayén huataúra'an mej ra'antisíjche í naviira'an jetze, ayée pu ajta ruxe'leve'e ti a'ín nain jín ra'ará'astijre'en tíj na'a a'ij ti té'eyu'usi'i jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁴ Mú'een, mi sej nu'u siyen rahuauhuau sej si rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi, mú'een xu seri mé rúurie se'íjna í Ciríistu'u. Mú'een xu ajtacíj jemin a'íjna í ti rí'i tejamuaatá'a.

⁵ Mí teajta iteen, teen tú te'íjna jetze arátaca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios te'íjna jime'e tej té'atzaahuate'e. Ayee tu een jín arátaca'anéecan jín rachú'leve'en ti ayén titáaci'iti tej ti tiyen rí'éene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'ij tej tí'ijxe'leve'e.

⁶ Ayee pu'u tí'een, a'iné í Ciríistu'u jemi, capu a'atzu jetzen ruxe'leve'e ti pua'a ja'atí ari ra'antisíjcheca'a í runavij nusu caí. Mí ajta, a'í pu xaa jetzen ruxe'leve'e ti ja'atí ayén hua'utaxí'leve'en í teite a'íjna jime'e ti té'atzaahuate'e tzáahuati'ira'a jime'e.

⁷ Temua'a xu sejmí'i siyen tí'ijr'i'irejca'a. ¿A'ataani tejamua'antiú'uuni'iri'i sej si caí ché'e siyen rá'astijre'e se'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna?

⁸ Capu xaa ne'u ayén ca'aníjra'a amuaatá'aca a'íjna ti á'amuajee, sino sej pu ja'atí jetze me'ecan.

⁹ Ayej ne'ase ti ayén che'atá na'a á'amuaruure tíj ajta ayén raruure í pan í mej rana'achite me'íjna í levadura tí'ití. Aj pu'i rárutixi'ín nain japua í pan tzajta'a.

¹⁰ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti tavástara'a caí amuaatá'a sej seicié tiú'umua'ati. Ajta a'ín í ja'atí ti tejamua'antiú'uuni'i, tavástara'a pu puájtzi raatá'asin, ja'atí ti na'a ti ayén rici.

¹¹ Ayee nu tejá'amua'ihua'u, ne'ihuaamua'a, ti pua'a niyen nena'a tejá'amua'ixaate'e ti ayén nu'u tiú'ujxe'leve'e mej ra'antisíjche í runavij, ¿a'iné een jín miyen mauj a'ij pua'a neruure? Tí pua'a niyen tejá'amua'ixaate'e, capu ché'e ja'atí nejaaxiéete'e a'ame a'íjna jime'e nej niyen tejá'amua'ixaate'e ti Ciríistu'u huamí'i í cúruu jetze.

¹² Ajta jíme'en a'ímej í mej tejamua'antiú'uuni'i, ayée pu tina'aráanajche ineetzi, ti ru'uráxuaahua í nahuaa ti ij nain jín hua'atésijchixi'ín.

¹³ Mí seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, Dios pu ayén amuaatajé sej si'i ruxiéehua á'ujjhua'ane'en, sicu. Ayee pu i éene'e, caxu huataúra'an sej si siyen ché'e sena'a tí'ijr'i'irée a'ij ti tejamua'amitiejte'e í ti a'ij pua'a een jime'e, sino setá'aj huateújvaire'en rujímua'a se'íjna jime'e sej huaújxe'leve'en.

¹⁴ Setá'aj siyen rí'i titetiújcha'íi a'iné tíj na'a ti té'axa jetzen í niuucari í mej jín tí'ajta, nain pu araúrastejsin sej jime'e í niuucari ti ayén yee: “Patá'aj yee raxí'leve'e pe'íjna í axí'ej tevi patíj aseíj tí'axe'leve'e.”

¹⁵ Tí pua'a seuj siyen a'ij pua'a tiú'uxajta, na'ari seuj siyen titetiújcha'íire'e se'íjna jime'e sej chueere'e, rí'i xu'u mú'een sej si caí ahuáujpua'ajte'en rujímua'a.

Jíme'en a'íjna ti ta tzajta'a huiránineica, ajta a'íjna ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios airánineica

¹⁶ A'íj nu jín, ayée nu tejá'amua'ixaate'e, setá'aj siyen tí'ijr'i'irée sej se'íjna jetze arájca'ane'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si caí siyen ra'ará'astijre'en se'íjna í ti a'ij pua'a een ti huiráninei í a'amua tzajta'a.

¹⁷ Ayee pu'u, a'iné í xí'evi'ire'ara'an ti a'ij pua'a een ti huiráninei í tzajta'an í ja'atí, a'í pu rájcha'íire'e í xí'evi'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'í mú miyen tiújcha'íire'e. A'íj xu jín caí ja'anáj á'aturaaven tí'tíj jime'e sej si caí siyen huárini a'ij sej riníche'en.

¹⁸ Mí ajta, ti pua'a a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen ra'ará'astijre'en a'ij ti a'ín tí'ijxe'leve'e, capu ché'e mú'ejmi jetze te'upuá'ajte'en tí'tíj jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'ajta.

¹⁹ Temua'a pu tirá'amitiejte'e a'ij ti rici ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiráninei í tzajta'an. Ayee mú rici í teite, metí'ixana'acire'e, májta a'ij pua'a titejá'ujjhua'ane'en. Cha'a na'a mú taúra'aca seica jamuan í teite.

20 A'íi mú majta huá'anajche a'ímej í mej caí dioosi pú'een, majta mú huá'achahua'iraca í ruxí'ej teite. Jé'ecan mú tiújcha'íire'e muá'aye'i seica jamuan. Camu majta rí'i tí'iru'ixaate'e. Majta mú á'ujchuéere muá'aye'i. Jé'ecan mú majta runé'usi'ite'e muá'aye'i me'íjna jime'e mej tiú'uteúra'ate'en nain. Já'íta'a mú a'utací'ica muá'aye'i. Majta téhuicare'e muá'aye'i seica jemi me'íjna jime'e mej seicié tí'imua'atze.

21 Jé'ecan mú majta tí'inecua'atze í tihua'áa í seica, majta rutá'aruaijve'e. Meta'aruáj mú ruxiéehua á'ujjuhua'ane'e muá'aye'i jamuan í mej tí'iyeste tí'itíj jime'e. Tíj na'a tí ayén a'ij pua'a een, ayée mú ríci a'íime í mej ra'ará'astijre'en í ruxí'evi'ira'a tí a'ij pua'a een tí huíráninei í huá'a tzajta'a. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e, a'íime í mej miyen a'ij pua'a titetiújcha'íi, capu xaa ne'u ayén tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáru'e a'u tí Dios é'eseijre'e.

22 Mí majta a'íime í mej jetzen araujca'ane me'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée mú rí'i titetiújcha'íi. Mehuá'axe'eve'e mú muá'aye'i í seica í teite. Maújtemua'ave'e mú muá'aye'i. Temua'a pu naa rí'i huateápua'areca'a í huá'a tzajta'a. Majta raayí'iti mej te'utáviicua'i me'íjna jime'e tí huá'amuari'eriste'e. Rí'i mú majta tihuá'acha'íi muá'aye'i í ruxí'ej teite. Rí'i mú tí'iteteite a'íime. Camu tí'itíj jín auté'itzaara í seica jemi.

23 Rí'i mú tí'itíjcha'íican jín mé á'ujjuhua'an. Camu majta rí'i a'ij rij muá'aye'i. Ajta a'ímej jime'en í teite mej miyen 'een, capu mé'e já'ahua'a seij í niuucari tí ayén huá'a jetze tí'itíj jín te'upuá'ajte'en.

24 Majta a'íime, í mej jetzen ajtémecan í Ciríistu'u, mu'uri nain tí'iteca'a me'íjna jime'e í ruxí'evi'ira'a tí a'ij pua'a een tí huíráninei í huá'a tzajta'a mej mí caí ché'e a'ij pua'a titetiújcha'íi.

25 Tí pua'a tiyen ruurican huateáturan í Dios jemi te'íjna jime'e tej jetzen arátaca'anen te'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, tiché'e teajta tiyen rí'i tí'itítacha'íi te'íjna jime'e tej teajta jetzen arátaca'anen te'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an jetze.

26 Tiché'e caí á'atatzahuate'e tí'itíj jime'e. Tiché'e teajta caí ca'aníjra'a tatá'acare'en tej tí huatétane'usi'ite'en tajímua'a. Tiché'e teajta caí tihuá'anecua'atzi'ira í tihua'áa í taxí'ej teite.

6

Mej nu'u huateújvairé'en seij ajta seij

1 Ne'ihuaamua'a, tí pua'a seij mú'een auteáturan tí'itíj jime'e, setá'aj siyen huárini. Ché'e seij mú'een rí'i ráaruuren. Ajta a'íin tí rí'i ráaruurejsin, ché'e a'íin pu'éene'e í tí jaítze'e araujca'anée a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e ajta rí'i tí'itíjcha'íican jín ayén rí'i ráaruuren, ajta caí yá'uhua'anan tí í'irí'iri tí tí'ití ca'aníjra'a raatá'an tí ij ayén che'atá na'a auteáturan tíj ajta í seij.

2 Seij si ra'ará'astijre'en í niuucari tí Ciríistu'u jetze me'ecan. Ruxe'eve'e seij siyen huateújvairé'en seij ajta seij se'íjna jime'e tí ja'atí te'utáviicua'i a'íjna tí raatamuári'eriste'e.

3 Ayee pu'u, a'iné tí pua'a ja'atí ayén tiraatámítiejte'e tí a'íi na'a rusej jeíhua ruxe'eve'e, tí pua'a caí tí'ití, a'íi pu rucuanamuan rusej í ru tzajta'a.

4 Mí ajta, ché'e ayén éene'en tí ja'atí tí na'a ayén tiráamua'ati a'ij tí tí'imíjhuaca rusej. Tí'ijta ayén huarín, aj pu xaa rí'iríista a'ame tí ahuaújzahuate'en, aru a'íi pu'u na'a a'íjna jime'e tí ari tiú'uruu rusej. Capu ché'e ruxe'eve'e a'ame tí a'íin ayén ahuaújzahuate'en a'íjna jime'e tí ayén nu'u jaítze'e ruxe'eve'e caí í ruxí'ej tevi.

5 Ché'e ayén éene'en a'iné ayée pu ruxe'eve'e tí ja'atí tí na'a ayén rá'aviicua'iran a'íjna jime'e tí raatamuári'eriste'e.

6 Ajta a'íime tí ja'atí ayén tihuá'amua'ate a'ij tí té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze, miché'e me'ín c'ij tiraatá'an í tí jín huateújvairé'en a'íjna tí tihuá'amua'ate.

⁷ Caxu siyen rucuanamua. Capu rí'irí sej raatéxieehuata í Dios, a'iné a'íi pu tiu'utanájchita a'ij ti tiraavíjete'e. A'achú sej caj tiu'utá'an, ayée pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti.

⁸ A'íjna í ja'atí ti ayén ti'itiújcha'íi ti ij ayén rí'í tiraatá'an í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een ti huiiráninei í tzajta'an, ayée pu tí'iraci'iti ti tejá'uríeeni a'íjna jime'e í ruxí'evi'ira'a ti a'ij pua'a een.

Ajta a'íin í ja'atí ti ayén rí'í ti'itiújcha'íi ti ayén rí'í tiraatá'an a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu tí'iraci'iti ti ayén ruurican huateáturan í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Tiché'e caí taxieemijte'e te'íjna jime'e tej tiyen raruure í ti í'í xí'epi'in, a'iné tí'ij a'ájna teja'uré'enen ja'anáj ti huaújxi'epi'intare, ti pua'a tecaí amuacaícan raatéxieehuata, a'ájna xicájra'a jetze pu xaa tí'itaci'iti nain a'ij ti tiraavíjete'e.

¹⁰ A'íj pu jín, tíj na'a ti ayén tí'itaci'iti tej tiyen huárini, tiché'e tiyen rí'í tihuá'ucha'in í taxí'ej teite. Teta'aj jaítze'e rí'í tihuá'ucha'in a'ímej í mej majta ta jamuan té'atzaahuat'e.

Mej nu'u rí'í tiraasej ti ij caí ja'atí huá'ucuanamua

¹¹ Rí'í xu'u mú'een tiraasej a'ij nej ve'ecán jín tira'uyú'uxaca'a í nemuajca'a jime'e.

¹² Mí majta, a'íime í mej á'amua'itziite'e, ayée mu'u een jín tí'itese'e sej si ca'anéjri jín ra'ajtasíichixi'in í runavij mej mi rujímu'a'a mena'a huateújvair'e'en. Camu raxí'eve'e ti puajtzi hua'utá'an a'íjna jime'e mej nu'u majta ra'ará'astijre'en me'íjna í Ciríistu'u í ti á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

¹³ A'íi mú huataúra'a mej mi ra'ajtasíjche í runavij, mi majta caí camu ra'ará'astijre'e í niucari í mej jín tí'ajta. Ayee mu'u raxí'eve'e mej mi amuaataséjrate'en a'íime í mej Israel jetze ajtéme'ecan mej mi me'íjna jín ahuaújtzaahuat'e'en a'íime jemi í sej nu'u ra'ajtasíjcheca'a í runavij.

¹⁴ Mí neajta inee, ché'e nu'u caí ja'anáj ahuaántzaahuat'e'en ti'itíj jime'e sino ché'e a'íi pu'u na'a ti Ciríistu'u nej jetze me'ecan rajpuajtzi já'araa í cúruu jetze. A'íj nu jín caí ché'e ra'ará'astijre'en í tihuá'aye'ira a'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme. A'íj mú majta jín néjcha'íire'e ineetzi.

¹⁵ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e a'iné capu ché'e ti'itíj ne jetze ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí ra'ajtasíjcheca'a í runavij nusu caí. A'íi pu'u xaa Dios jetze ruxe'eve'e ti a'íin ja'atí seicié tíu'umua'ati ti ij rujéjcuatze'en huateáturan jemin í Dios.

I ti jín ra'antipúa'ari

Single Line Composer

¹⁶ Ché'e Dios hua'utéjpua'ajte'en, ajta huá'ancu'uvajxi'in a'achú mej mena'a pua'amé ra'ará'astijre'e a'íjna í niucari, a'iné a'íi mú a'íin pú'een í mej Israel jetze ajtéme'ecan, í teitejra'a í ti Dios hua'antíhuau.

¹⁷ A'íj pu jín íjii ti yú auca'ití a'ame, ché'e caí ché'e ja'atí né'itziite'e, a'iné temua'a nu neri nicu ti'icápita'inara'a ne'íjna jime'e í nej rajpuajtzi í Jesús jetze me'ecan.

¹⁸ Ché'e a'íin tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'í Ciríistu'u, ché'e a'íin rí'í tejamuaatá'an í a'amua tzajta'a, mi sej ne'ihuaamua'a pú'een. Ayee pu'u, ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'imej í mej Éfeso a'uchéjme'ecaa

Pablo pu tihuá'iti a'imej í mej e'etiújse'iri hua'atáyujta'a a'ujna u Éfeso

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu se'ij pírici ti Dios na'antíhuau ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni ti'itíj jín tiraatévare'en a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi, mi sej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, mi sej Éfeso é'eche. Nain xu jín araúraste a'ij ti ari tejámua'íjca a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

² Ajta a'íjn í Dios, í tej rájya'upua jamuan, ajta a'íjn í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'íjn rí'í tejamuáacha'íjn, majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Jíme'en a'íjna ti jín rí'í titatá'aca a'íjna í Ciríistu'u

³ Tiché'e rí'í tiraatá'an te'íjna í Dios í ti ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'íne a'íjn Dios, a'íj pu ayén taatapuaíjve nain tíj na'a ti é'eseijre'e u ta japua ti ij titáaci'iti jamuan í Ciríistu'u.

⁴ Ayee pu ti'ayajna, a'íne jéjcuá imuá, t'íj caj xi raatétaahuaca'a í chaanaca í tej yen japuan seijre'e, a'ájna'ímua Dios pu ta'antíhuau jamuan í Ciríistu'u tej ti tiyen urarí'ene'e tá'ara'ani í tatzajta'a, tej ti caí ti'itíj jín auteáturan í jemin.

⁵⁻⁶ A'íne jeíhua pu huápi'i taxe'eve'eca'a, ayée pu titaaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íjn ruse'ij tayá'upua á'ara'ani a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ayén huárini ti ta jetze me'ecan huámi'ini.

Dios pu ayén titaaxí'epi'íntari'iri'i í ruxí'evi'ira'a jime'e. Ayee éene'e á'ara'ani, tej ti tiyen rí'í tiraatá'an a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa seijre'e ti a'íjn Dios ayén rí'í titáacha'íjn. Ajta ruxí'evi'ira'a jín ayén rí'í titáacha'íjn jamuan a'íjna í ti raxí'eve'e, a'íjna í Ciríistu'u.

⁷ A'íj xaa tiu'utanájchitaca'a a'íjna í tej jín té'echa'ica'a í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín tiu'utanájchitaca'a a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire ta jetze me'ecan ti ij Dios ayén titaatá'uuni'í í tej jín jemin auteájturaa. Ayee tu een jín ramua'aree ti Dios rí'í titáacha'íj ruxí'evi'ira'a jime'e, nain jime'e ti tejé'eseijre'e u ta japua.

⁸ Nain pu ayén taatapuaíjve a'íjna jime'e ti a'íjn nain jín rí'í mé teuúmua'aree, ajta nain jín yaú'itie a'íjna í Dios.

⁹ Ajta, ayée pu taatá'a tej ráamua'ati ti'ití ti pírici ti rú'avaa a'íjna jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e, a'íne ayée pu ra'aránajcheca'a ti ayén huárini t'íj a'íjn ayén tiraaxí'epi'íntare ti'ití ti jín tí'itevé'e a'ame í Ciríistu'u.

¹⁰ Ayee pu raaxí'epi'íntare ti ayén éene'e a'ame t'íj teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen nain araúrastejsin, ti ij Ciríistu'u hua'amú'úu pu'eene'e a'ame na'íjmi'í matíj mana'a pua'amé é'eseijre'e u ta japua, ajta matíj mana'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua.

¹¹⁻¹² Teajta iteen, i tej amuacaí rá'antzaahua te'íjna í Ciríistu'u, Dios pu ajta ta'antíhuau ti ij ti'ití táaci'iti jamuan í Ciríistu'u. A'íj pu jéjcuá imuá taaxí'epi'íntari'iri'i a'ij ti ayén tira'aránajcheca'a. A'íj pu a'íjn pú'een í ti Dios nain jín rí'í tiú'uruuren a'ij ti ari ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'i tej ti tiyen rí'í tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa tí'iseijre'e í jemin.

¹³ Seajta mú'een, mi sej siyen ráanamujri'í í niuucari ti ayén ti'ayajna, í ti Dios jín amua'irátuaasin, mú'een xu seajta rá'antzaahua. Ajta, ayée pu che'atá na'a tejamuac'íj jamuan í Ciríistu'u tíj ari Dios ayén te'ataújratziiri'í ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan mú'ejmi jemi.

¹⁴ Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu a'íjn pú'een í ti téjmi jemi huateájturaa, í tej teajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ti'ití táaci'iti a'ájna xicájra'an ti jetzen Dios

titaatátuiire'esin a'íjna jime'e í Ciríistu'u ti ta jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a tej ti rí'i tiraatá'an te'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i naa tí'iseijre'e í jemin.

Pablo pu rahuauhuau í Dios jemi ti a'ín ayén hua'atá'acare'en mej temua'a naa rí'i titá'umua'ati

¹⁵⁻¹⁶ A'íj nu jín, tíj na'a nej amuacaí ráanamujri'i sej siyen rí'i rá'astijre'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús, seajta siyen rí'i tihuá'ajcha'íi naíjmi'ica a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios, tíj na'a ti yú e'iré'ene, canu ja'anáj raatapuá'ajtacaca'a nej niyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e, neajta nu rahuauhuau mú'ejmi jime'e.

¹⁷ Ayee nu nauj niyen rahuauhuau jemin a'íjna ti ya'upuáara'an pú'een í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee nu rahuauhuau ne'íjna í ya'upuáara'an ti huápi'i naa seijre'e ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén amuaatá'an sej si rí'i mé titeumuámua'aree, sej si seajta rí'i tiyaú'itiéé xá'ara'ani a'íjna ti ari huataseijre mú'ejmi jemi sej si siyen tiráamua'ati temua'a naa í Dios.

¹⁸ Ayee nu neajta rahuauhuau sej si seajta ya'ú'itiéé xá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e í a'amua tzajta'a sej si siyen ráamua'aree tí'tí ti pírici í sej rachú'eve'e, í ti jín amuaatajé í Dios, sej si seajta siyen ráamua'aree a'ij ti een tíj na'a pua'amé ti rí'i huápi'i naa seijra a'ame a'íjna ti huá'aci'iti a'ímej í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁹⁻²⁰ Neajta nu niyen rahuauhuau sej si siyen ráamua'aree ti caí ámitieere'e, ti huápi'i jeíhua raayí'iti í Dios ti tí'tíj jín ayén huáruuren í téjmi tzajta'a a'íjna í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e. Teen tu tiyen rá'atzaahuat'e a'íjna jime'e ti ari jeíhua huápi'i rí'i tiú'uruu í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e a'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Ciríistu'u jime'e tí'ij ayén raatarújte huá'a tzajta'a í mí'ichite, ajta ya'uví'iti u ta japua. Tí'ij í án yá'ujra í ipuari japua ruri'irínta'a pújme'en.

²¹ Ciríistu'u pu a'íjna jín te'enteájrupi í ti jaítze'e ve'ée caí máàj tí'tí ti u júte'e é'eseijre'e. A'íj pu jaítze'e ve'ecán jín tí'téjvee caí máàj ja'atí ti tí'ajta na'ari ja'atí ti tí'tí jín antiújmua'aree nusu tevi ti ca'anéeri jín tiu'utéemua'iti o ja'atí ti a'íjna jín tí'téjvee ti amujca jime'e. Jaítze'e pu ajta ayén tiú'ujxe'leve'e í niuucari í tej jín tiyen ratamuá'amua te'íjna í Ciríistu'u caí máàj sej í niuucari í tej jín ja'atí huatamuá'a. Ayee pu xaa ne'u che'atá een íjii ti me'ecan, ajta ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

²² Ajta a'ín Dios, a'íj pu raatá'a ti Ciríistu'u nain jín antiújmua'areere, ajta a'íj pu ra'antíhua'u ti tiu'utévaire'en a'íjna jime'e ti a'ín pu'éene'e á'ara'ani í hua'amuíu nain jime'e í huá'a jemi í mej e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios.

²³ Majta a'íime í mej e'etiújse'iri, ayée mú che'atá mana'a ajtéme'ecan a'íjna jetze í hua'amuíu tíj ja'atí ratéhua'ira'a í ru jetze, a'íné a'íjna í Ciríistu'u ti ajta hua'amuíu pú'een, a'íj pu huá'anaijmire'en nain jime'e. A'íné a'ii pu a'ín pú'een í ti raanaíjmire'en tíj na'a ti é'eseijre'e ti Dios raatétaahuaca'a.

2

Dios pu nu'u hua'irájtuaa mej mi caí ché'e tí'tíj jín te'uteáturan í jemin

¹ Seajta mú'een, ayée xu 'eene'e sej mí'ichica'a í Dios jemi a'íjna jime'e í sej jín auteájturaa í jemin, ajta a'íjna í sej a'ij pua'a rijca.

² Ayee xu a'ij pua'a titetiújcha'íica'a set'íj seuj siyen rijca a'ij mej rici íjii a'íime í mej yen japuan seijre'e í chaanaca japua.

A'ájnámua a'íj xu siyen á'astijre'eca'a se'íjna ti a'ij pua'a een ti ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti ayén tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej xiéjniu'ucari pú'een í mej seijre'e eeca tzajta'a. A'ii pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti ari tí'imuari'e huá'a tzajta'a a'ímej í mej huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í mej caí ja'atí á'astijre'e.

³ Teajta iteen, amuacaícan tu naími'i tiyen huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a a'ímej. Ayee tu che'atá tena'a rá'astijre'eca'a a'ij ti titá'amitiejte'eca'a a'íjna jime'e tí'tí ti huanéj í ta jetze nusu tí'tí ti huataseijre í tamua'atzíira'a jime'e. Tíj na'a ti seijre'eca'a í ta jetze, teen

tu raatá'acare'e ti a'íin titaata'ájte'en. Ayee tu éene'eca'a matíj í seica í ti Dios puajítzi hua'utá'asin.

⁴ Mí ajta Dios, a'íi pu jeíhua huápi'i taataxí'eve. A'íj pu jín, naa pu tá'ancu'uvajxi ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁵ Tetí'ij teuj tiyen éene'e tej mi'ichica'a a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin, a'íi pu taatarújte jamuan í Círíistu'u. A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti huápi'i rí'i tejamuájcha'íi ruxí'evi'ira'a jime'e.

⁶ Ajta, Dios pu taajíste jamuan í Círíistu'u. A'íi pu ajta a'íjna jamuan án taja'urá'atzaca'a a'ujna u júte'e a'u ti tí'aijta a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁷ Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén éene'e á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e. A'íi pu taataseíjrate'esin ti rí'i huápi'i titájcha'íi a'íjna jime'e ti a'íin ta japua huaniú a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

⁸ A'íi pu amua'irájtua a'íjna jime'e ti a'íin rí'i tejamuájcha'íi a'íjna jime'e sej rá'antzaahua. Dios pu ayén amuaatá'a ruxí'evi'ira'a jime'e. Caxu rujímua'a sena'a a'ij tirájteu.

⁹ Tí'ij caí ja'atí á'ujtzaahuat'e, a'íj pu jín caí rí'irí ti ja'atí ruseíj raamuá'itin a'íjna jime'e a'ij ti xí'epi'in jín rici.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'iné teen tu telíin pú'een í Dios ayén ruseíj táaruurejsin a'ij ti tirá'amitiejte'e. Jéjcuacan pu ayén táaruu í tatzajta'a jamuan a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús tej ti tiyen huárini a'íjna jime'e ti i'i xí'epi'in a'ij ti a'íin amuacaícan rí'i tiráaruu téjmi jime'e.

Círíistu'u pu ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a

¹¹⁻¹² A'íj pu jín caxu siyen yá'uhua'anan ti a'ájná'imua ayée xu 'eene'e sej caí Círíistu'u jemi huaté'uuca. Ajta mú'een xu caí huá'a jetze ajtéme'ecantaca'a a'ímej í mej Israél jetze ajtéme'ecan.

Ayee xaa ne'u ti'ayajna, a'íime í mej miyen huataújmua'a tíjín: “I tej ra'antisí'iche í tanavij”; ayée mú amuaatamuá'a mú'ejmi tíjín “Mí sej caí siyen ra'antisí'iche í runavij.” Ayee mú tejá'amuaxa me'íjna jime'e sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Caxu seajta yá'uhua'anan ti a'ájná'imua, ayée xu caí ajtéme'ecantaca'a a'ímej jetze í ti Dios huá'a jemi raateájtuaa í niuucari í ti jín te'ataújratziiri'i ti ayén rí'i tihua'utá'an. Capu ajta mé'e já'ahua'aca'a í sej jín rachú'leve'en. Ajta, capu huataseíjre mú'ejmi jemi í Dios íiyen chaanaca japua.

¹³ Mí ajta íjii, mi sej a'imua a'uté'uuca'a a'u tej teajta iteen jé'eseijre'eca'a, xu'uri vejli'i huaté'uu téjmi jemi a'íjna jime'e ti a'íin Círíistu'u ayén a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti ruxuure'e airáaxire.

¹⁴ A'íi pu a'íin pú'een í ti ta'anpuá'ajte yú tatzajta'a naíjmi'ica mú'ejmi, ajta itejmi. A'íi pu ayén táaruu tej ti tiyen sej tena'a teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani. A'íi pu raaté'uu a'íjna ti te'entanámi'ihuaca'a, a'íjna í tej jime'en tané'usi'ite'eca'a.

¹⁵ A'íi pu ra'antipua'ajte í rutevij jime'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, nain jime'e í mej jín tihua'a'ijmíira. Ayee pu een jín huaríj ti ij ayén huá'uruuren í ru jetze a'ímej í mej hua'apua mej mi sej mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utéepua'ajte í mej hua'apua.

¹⁶ A'íj pu ajta jín ayén huaríj tej ti teajtáhua'a a'uté'uu tá'ara'ani í Dios jemi í tej hua'apua a'íjna jime'e í rutevij í mej rá'utatai í cúruu jetze. Ayee pu een jín huaríj, a'íi pu ra'antipua'ajte í tej jín tané'usi'ite'eca'a.

¹⁷ A'íi pu mú pa'uvé'emej ti i ayén tejámuaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í ti jín amua'anpuá'ajte'en mi sej a'imua a'uté'uuca'a. Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'ixaa a'ímej í mej vejli'i seijre'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jín ajta hua'utéepua'ajte a'ímej.

¹⁸ Ayee pu'u, Círíistu'u ta japua huaniú, tej ti, i tej hua'apua, sej tena'a jín í xiéjniu'ucari tiyen jamuan tiu'utaxáj telíjna jamuan í tej rájya'upua.

19 A'ij xu jín caí ché'e se'ín pú'een í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan na'ari a'íime í mej caí a'ij rumuari, sino xu'uri huá'a jetze ajtém'e'ecan a'ímej jemi í mej a'ut'é'uu í Dios jemi. Jee xaa ne'u, xu'uri huá'a jetze ajtém'e'ecan a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

20 Naíjmi'i tu tí'ivaire'e tá'aju'un t'ij seij í chí'ij ti tzajta'an é'eseijre'e í Dios. A'íime í ti hua'utajé í Jesús, majta a'íime í mej mejm'i'i tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, ayée mú tí'ivaire'e muá'aju'un t'ij tetej ti japuan ájtaavijhua í jaxu'u. Ajta a'íin í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús, a'ii pu a'íin pú'een í tetej ti esquineero jín tí'ivaire'e.

21 Naími'i tu tí'itavi'iraxi'isin jetzen te'íjna í Círíistu'u, teajta naími'i tu huatéju'u tá'aju'un tej ti tiyen tí'ivaire'e tá'ara'ani t'ij teyuu ti jetzen Dios huiirájcati.

22 Seajta mú'een, jetzen a'íjna í Círíistu'u, mú'een xu seajta tiújvi'iraxi'isin sej si siyen tí'ivaire'e xá'ara'ani t'ij chí'ij ti jetzen huiirájcati í ruxéjniu'uca jime'e a'íjna í Dios.

3

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti raateájtuaani a'íjna í niuucari huá'a jemi í mej caí Israél jetze ajtém'e'ecan

1 A'ij nu jín niyen rici inee, i nej i'i Pablo, i nej neajta aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e jemin í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús ne'íjna jime'e nej tejá'amua'ixaate'e mú'een mi sej caí Israél jetze ajtém'e'ecan.

2 Tij secaí seri ráanamujri'i se'íjna jime'e ti Dios ayén r'íi tinaateájtuaa a'íjna jime'e ti ayén tinaa'íjca nej ni tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

3 Nu'uri c'ij caj tejámuaatá'itiiri'i a'íjna jime'e ti Dios naatasejrate mé jéjre'e tí'ití ti pírici í ti rú'avaataca'a í jemin.

4 Set'íj ra'ujíiven a'ij nej tejá'amuyau'use'e ne'íjna jetze i yu'uxari, aj xu xaa yaú'itíee xá'aju'un a'ij nej tiyeú'itíe temua'a naa ne'íjna jime'e ti rú'avaataca'a a'íjna jetze í Círíistu'u.

5 Capu xaa ne'u hua'utasejrate a'ímej í seica í teite í mej caí ché'e ye'e já'ahua'aca'a, í mej jéjca imuá seijre'eca'a. Mí ajta íjii, a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén hua'utasejrate a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi mej mi miyen tiraatévaire'en. A'í pu ajta ayén tíhua'utasejrate a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan.

6 A'ii pu a'íin pú'een í ti rú'avaataca'a ti a'íime í mej caí Israél jetze ajtém'e'ecan, ayée pu tíhuá'aci'iti jamuan a'ímej í mej Israél jetze ajtém'e'ecan, mej mi naími'i anteújseire'en mej mi miyen 'eene'en mej seij mana'a teitestemua'ame'en pu'éene'e muá'ara'ani, mej mi naími'i ra'ancuré'an a'íjna ti te'ataújratziiri'i ti ayén riníche'en a'íjna í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

7 A'ij nu jín niyen te'enteájrupi ne'íjna jime'e nej niyen tí'ivaire'e nej tíhua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jime'en raxa í Dios. A'í pu ayén r'íi tinájcha'íi a'íjna jime'e ti ayén naatapuaíjve ruxí'evi'ira'a jime'e nej ni niyen tiu'umuári'en ne'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios.

8-9 Ayee pu een, nee nu ne'ín pú'een í ti jaítze'e caí ruxe'eve'e mecaí í seica í mej cálieen jín títeté'u'upu'u í Dios jemi. Capu amín a'ij, aúche'e pu Dios ayén r'íi tinájcha'íi ti a'íjna jín tinaa'íjca nej ni tíhua'utá'ixaate'en ne'íimej í mej caí Israél jetze ajtém'e'ecan mej mi ráamua'aree a'ij ti een Círíistu'u jemi ti tí'iseijre'e, ti caí ámitieere'e naíjmi'i t'ij na'a tí'ípua'amé ti tí'itaci'iti a'íjna jemi t'ij na'a rusén jime'e, nej ni tíhua'utá'ixaate'en naíjmi'ica temua'a naa a'ij ti Dios tiraaxí'epi'intare a'ij ti té'eme a'íjna jime'e í ti rú'avaa. Jéjca imuá t'ij na'a ti yú e'iré'ene, a'í pu rú'avaataca'a í Dios jemi, í ti nain tiú'utaahuaca'a t'ij na'a tí'ípua'amé ti tí'iseijre'e.

10-11 Ayee pu tiraaxí'epi'intare mej mi miyen ra'antícuuna a'íjna í ti rú'avaataca'a a'ímej jemi í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi a'ímej hua'usej í mej tí'ajta u ta japua, majta a'ímej í mej tí'it'ij jín antiújmua'aree a'uun ti Dios é'eseijre'e, mej mi miyen ráamua'aree ti

caí tí'iseicaj na'a í Dios ti jín ayén huaríj í rumua'atzíira'a jime'e, a'íjna ti jéjcuá imuá ayén tiraaxí'epi'intare tíj na'a rusén jime'e. A'í pu ari ra'anticí'i a'íjna jime'e ti a'íjn Ciríistu'u, a'íjna í Jesús ti ajta í'í tavástara'a pú'een, a'í pu ta japua huaniú.

¹² A'iné tu'uri rá'atzaahuate'e te'íjna, ajta a'íjna jime'e ti a'íjn Ciríistu'u huamí'i ta jetze me'ecan, a'íj pu jín ari rí'írí tej ti caí tí'itzi'ine'e ja'anáj ti na'a te'uun e'ará'asti í Dios jemi.

¹³ A'íj nu jín niyen tejá'amuahuavii, sej caí ruxiéemiste'e a'íjna jime'e nej niyen tira-jpuaíjtzi mú'ejmi jetze me'ecan, a'iné jeíhua pu huápi'i tejá'amuaci'iti ti ayén tí'ineruure.

Ciríistu'u pu nú'u taxe'eve'e

¹⁴⁻¹⁵ A'íj nu jín niyen títunuta jemin í tej rájya'upua í tej jetzen ra'ancuré'a a'íj ti huataújmu'a sej ajta sej í teitestemua'ame'en, í mej u júte'e é'eseijre'e, majta í mej yen chaanaca japua huachéjme, matíj mana'a pua'amé í teitestemua'ame'en í Dios.

¹⁶⁻¹⁷ Ayee nu tí'ijhuavii ti a'íjn Dios ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ché'e a'íjn Dios ajta ayén rí'i tejá'amuacha'í a'íjna jime'e ti a'íjn amuaaré'epijte a'íjna ti naa je'icáj tí'iseijre'e í jemin, ti ij a'íjn Ciríistu'u a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi, a'íjna jime'e sej siyen rá'astijre'e.

¹⁸ Ayee nu neajta tí'ijhuavii sej si siyen amuacá huaújxe'eve'en nain jime'e, sej si seajta siyen nain jín te'utáviicua'i se'íjna jime'e sej huápi'i huaújxe'eve'en, sej si seajta á'iyen se'íjna jetze arájca'anen í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si ráamua'aree nain jime'e í ti jín Ciríistu'u já'amuaxe'eve'e. Tíj na'a a'u ti é'eseijre'e aaté'imua, ajtepuá'imua, aací'imua, a'í pu xaa a'uun e'ará'asti ti ij a'uun amuaaxí'eve'en.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e sej si siyen ráamua'aree í ti jín Ciríistu'u já'amuaxe'eve'e, a'íjna ti caí ámitieere'e nain jime'e, tí'ij a'uun a'uteáturan mú'ejmi jemi naíjmi'í tíj na'a í ti jín Dios amuaanaíjmire'en.

²⁰⁻²¹ Ajta a'íjn í ti jeíhua huápi'i raayí'iti ti ayén huárini a'íjna jime'e í tej caí raayí'iti tej rahuavii nusu ti caí ayén titá'amitiejte'e a'íjna jime'e ti a'íjn tí'imuari'e í ta tzajta'a í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e, tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an a'u tej e'etítase'iri í jemin. Jamuan a'íjna í Ciríistu'u ti ajta í'í Jesús, tiché'e tiyen che'atá tena'a rí'i tiraatá'an tíj na'a ti yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e. Yee pu icu. Ché'e ayén teja'uré'enen.

4

Naími'í mú sej mana'a teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios hua'upuá'ajte

¹ A'íj nu jín, inee, i nej aiteánami'í a'íjna jime'e nej ravaire'e í tavástara'a, ayée nu tejá'amuahuavii sej si siyen rí'i titetiújcha'í a'íj ti tiraavíjte'e a'iné Dios pu amuaatajé.

² Sej si caí tí'itíj jín á'ujtzaahuate'e sino ayée xu'u cumu sej caí tí'itíj jín tí'itéjvee. Sej si huá'ancu'uvajxi'in sej si te'utáviicua'i sej seajta sej a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en.

³ Setá'aj huateújca'anen sej si seuj sej sena'a teitestemua'ame'en pú'eeene'en a'iné a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu rí'i tejamuáaseire'esin a'íjna jime'e ti ari amua'anpuá'ajte.

⁴ Ayee pu'u tí'een, a'iné sej mu'u í teitestemua'ame'en í mej yen seijre'e, ajta sej pu'u í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. Ayee pu che'atá na'a een ti sej na'a a'íjna sej jetzen rachú'eve'e a'íjna ti jín amuaatajé í Dios.

⁵ Sej pu'u í tavástara'a, ajta sej pu'u a'íjn pú'een í tej rá'atzaahuate'e, ajta sej pu'u jín í niuucajtze'en í mej jín muái'ívi'ijhuaca'a.

⁶ Ajta sej pu'u í Dios, í tej naími'í rájya'upua. A'í pu nain jín antiújmu'a'aree. A'í pu ajta nain jín tí'imuari'e tí'ij nain tiu'unaijmi'ire'en. A'í pu ajta naíjmi'í jemi seijre'e itejmi jemi.

⁷ Ajta itejmi, ayée pu títaatapuaíjve í Ciríistu'u sej ajta sej a'íjna í ti jín rí'i tí'itacha'íica'a a'íj ti a'íjn títaaxí'epi'intari'iri'í.

8 A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tijín:
 Tí'ij nu'u a'ín a'ujnéj u ta japua,
 a'í pu nu'u huaja'uvi'ití a'ímej
 tí ij hua'iteáanan naíjmi'ica
 í tí hua'utéemua'iti.
 A'í pu ajta nu'u hua'uré'epijte a'ímej
 í ruteítestemua'a a'íjna
 tí jín r'í tíhuájcha'ica'a.

9 Ajta a'íjna i niuucari tí ayén raxa yee: “A'í pu nu'u a'ujnéj u ta japua”, ¿a'iné huataújmua'a a'íjna? ¿Ni qui ayén huataújmua'a yee a'í pu ajta amuacá yé ve'ecáane íyen chaanaca japua? Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna tí ayén huataújmua'a.

10 A'íjna tí yé ve'ecáane, a'ii pu a'ín pú'een í tí a'uun a'ujnéj anná'ímua u ta japua tí ij raanaíjmire'en tíj na'a tí tí'ipua'amé tí nainjapua tí'iseijre'e.

11 A'ii pu a'ín pú'een í tí seica antíhuau, mej mi te'enteárute me'íjna jime'e í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, ajta seica, mej mi miyen tiu'utévaire'en me'íjna jime'e mej tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta seica antíhuau mej mi miyen á'ujjhua'ane'en mej tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari tí jín Dios hua'irátuaasin, ajta seica, mej mi miyen me'íjna jín antiújmua'areere mej mi r'í tíhuá'ucha'in í mej e'etiújse'iri. Ajta seica, a'í pu ayén tihua'utá'a mej mi tíhuá'umua'aten í teite.

12 Ayee pu een jín hua'antíhuau mej mi r'í tíhuá'uruuren í huá'a tzajta'a í mej huaté'uu í Dios jemi, mej mi a'íme majta tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej mi tíújvi'iraxi'in jamuan í Círístu'u.

13 Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa e'ará'asti tej tí seíj tena'a jín rá'antzaahuat'e'en, tej tí tiyen che'atá tena'a ráamua'ati te'íjna tí yaujra'an pú'een í Dios. Aj tu xaa, nain jín teri huavaújse a'íjna jime'e tej teri tiu'unaíjmire a'íj tí Círístu'u titaaxí'epi'intari'iri'í tej tí tiyen 'eene'en tíj ajta a'ín een.

14 Ayee tu teajta te'íjna jín huarín, catu ché'e tiyen 'éene'e tá'aju'un matíj í tí'iri'í mej mana'a tejá'unamuajran, me'íjna jime'e mej cáí xi ramua'aree yee ayée pu tí'ixi'epi'in o capu ayén tí'ixi'epi'in. Catu ché'e tiyen cha'a tena'a titeejú'un tíj í jaitiri tí a'ín eeca ayén ráatajchi a'u tí na'a pújme'en. Capu ché'e rí'iríista a'ame mej mi miyen chá'a mana'a titáacuanamuan me'íjna jime'e a'ij tí tihua'aráanajche mej titá'ixaate'en a'íme í teteca í mej raayí'iti temua'a naa mej jín e'ihuácuanamuan me'íjna jime'e tí hua'itzi na'a pú'een.

15 Mí teajta iteen, ayée tu tí'ixáata tá'aju'un jé'iyecan jime'e a'iné tétaxe'eve'e. Ayee tu een jín huarín, aj tu xaa nain jín tí'tavi'iraxi'isin jamuan í tí tamu'úu pú'een, tí i'í Círístu'u.

16 Ajta a'íjna jetze, naíjmi'ica pu ayén vaujsi'í í ruteítestemua'a, ajta naíjmi'í mú tíújvi'iraxi'isin nainjapua tíj mana'a mej antiújna'amiche. Ayee pu té'eme a'íjna jime'e mej huaújxe'eve'en seíj majta seij, ajta a'íjna jime'e matíj mana'a pua'amé miyen tí'imuari'e me'íjna jime'e a'ij tí tihua'ucí'í seíj ajta seij.

A'í mú nu'u jéjcuatze'en seijre'e í Círístu'u jemi

17 A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e í tavástar'a jetze me'ecan sej si cáí ché'e siyen titetiújcha'í matíj a'íme í mej cáí Israel jetze ajtém'e'ecan. Capu tí'itíj vaire'e í huá'amua'atziira'a.

18 Camu r'í tíyeú'itie, majta a'ímua'á mú a'uteájturaa a'u tí cáí é'eseijre'e í Dios tí i'í ruuri, a'íjna jime'e mej cáí ramua'aree a'ij tí een í Dios jemi me'íjna jime'e mej ra'antaná í ruxéjniu'uca.

19 Camu ché'e rutévi'ira'a. A'íj mú jín miyen huataúra'a mej miyen huaríni a'ij tí tíhuá'amitiejte'e, tí'ití tí hua'aráanajche í huá'a tzajta'a mej mi nain jín tíú'uxana'acira'aten. Majta me'ín, camuché'e á'ujcu'uvée ráahuausin mej majtáhua'a miyen a'ij pua'a huaríni.

²⁰ Mí seajta mú'een, caxu siyen raamuá'a se'íjna jemi í Ciríistu'u, sej si siyen che'atá sena'a a'ij pua'a huárini matíj a'íime.

²¹ Ayej ne'ase xu'uri ráamua'areeri'i, ti ajta a'ín tejamuaamuá'ate tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een a'íjna jemi í Jesús.

²² Ayee pu tejamuaamuá'ate a'íjna jime'e a'ij sej sejmí'i titetiújcha'íica'a, sej si yá'uhua'axín a'ij sej sejmí'i titetiújcha'íica'a, a'iné ayée pu a'ij pua'a á'amuaruurejca'a a'íjna jime'e ti á'amucuanamuajca'a a'íjna í á'amuaamuá'atziira'a ti tí'ihua'itaca.

²³⁻²⁴ Ajta, sej si siyen huaujjéjcuare'en se'íjna jime'e a'ij sej mé titeumuámua'aree sej si siyen rí'í titetiújcha'íi a'ij ti tejamuaaxí'epi'íntari'iri'i sej si siyen 'eene'e xá'ara'ani tíj í Dios ti nain jín ayén ríci tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjete'e, ajta a'í pu urarí'en.

²⁵ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta sej caí siyen tiú'ujcuanamua, sino ayée xu jé'iyecan jín tiraata'ixaate'en í ruxí'ej tevi, a'iné naími'i tu seij tena'a jetze ajtémecan í teitestemua'ame'en.

²⁶⁻²⁷ Tí pua'a siyen ti'itíj jín huataníniu'ucacu, caxu se'íjna jín ti'itíj jín auteáturaave'en í Dios jemi. Caxu seajta siyen á'ateevi'in sej seri níniu'ucacu ti'itíj jime'e. Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí raatá'asin ti a'ín tiyaaru'u ayén avíitzi jín huataseíjre'en mú'ejmi tzajta'a.

²⁸ Ajta a'íjna ti ti'inahua'ara, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ché'e tí'inahua'aj sino ché'e rumuájca'a jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tiratéva'iri ti ij ayén ti'ití huamuá'itin í ti jín hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i.

²⁹ Caxu ti'ití xajta ti a'ij pua'a namuajre'e, ajta ti caí ti'itíj vaire'e sino a'íj xu'u huataxáj í niuucari ti i'í xí'epi'ín a'íjna jime'e ti hua'atéva'iri mej mi jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti tihuá'aturaate'e, ti ij ajta rí'í tihua'utá'an a'ímej í mej ranamua.

³⁰ Caxu seajta a'ij pua'a tiraatá'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íjna ti rujímua'a amuaatéhuui ajta na'a caí teja'uré'enen a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios amua'irátuaasin.

³¹ Setá'aj raatapuá'ajta nain jime'e í sej jín a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, na'ari í sej jín tí'ijaaxiejte'e nusu í sej jín níniu'ucacu ca'ín í sej jín hua'ataj'ívi í teite o sej jín a'ij pua'a tihuá'axa. Nain tíj na'a ti a'ij pua'a een, setá'aj siyen raatapuá'ajta.

³² Setá'aj rí'í titetiújcha'íi, seajta ahuaújcu'oven seíj seajta seij. Setá'aj siyen tiu'utaúruuni'í seíj seajta seij a'iné Dios pu ajta tejamuaatá'uuni'iri'í a'íjna jime'e ti Ciríistu'u a'amua japua huaniú.

5

A'ij mej ye'í rí'í ti'itíjcha'íi muá'ara'ani a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios

¹ A'íj xu jín siyen tite'ehuaújca'anen sej si siyen rí'í tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a a'ij ti te'urarí'en í Dios, a'iné xu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios ti já'amua'axe'eve'e.

² Setá'aj siyen rí'í titetiújcha'íi se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en a'iné Ciríistu'u pu ayén che'atá na'a taataxí'eve. A'í pu huataújmuai'ivejtaca'a ta jetze me'ecan í Dios jemi. A'iné a'í pu a'íjna jín rí'í tiraatá'a í Dios, a'íj pu jín ayén éene'e seijre'e tíj muai'ivéjri ti naa teáarí'e u ta japua a'íjna jime'e ti a'ín ayén ta jetze me'ecan huaniú.

³ Caxu a'atzu raatá'acare'en ti ayén huárini mú'ejmi tzajta'a sej huaújxana'acira'aten na'ari sej ti'ití jín a'ij pua'a huárini nusu sej huápi'í ranecua'atze í tumín. Capu xaa ne'u ayén tiraavíjete'e mej miyen huárini a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios, í ti hua'utehuui í ru jemi.

⁴ Caxu seajta hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixajta niuucari jime'e ti a'ij pua'a namuajre'e na'ari ti caí ti'itíj vaire'e nusu í mej jín tité'exiehuari'i. Capu a'atzu i'í xí'epi'ín mej miyen a'ij pua'a tí'itejeeve sino miché'e rí'í tiraatá'an í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, ti pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tí'itevistáa a'íjna jime'e ti tiú'ujxana'acira'aten nusu a'íjna jime'e ti a'ij pua'a mé teuúmua'aree ca'ín a'íjna jime'e ti huápi'í raxí'eve'e ti jeíhua tí'ijcha'íi, capu ja'anáj raci'iti ti a'íjna a'uun a'uteárute Dios

ti é'eseijre'e a'ájna í xicájra'a ti jetzen tiu'uta'ájta a'ájna í Ciríistu'u, a'iné a'áin ti huápi'i raxí'eve'e ti jeíhua tí'ijcha'íi, ayée pu seijre'e í Dios jemi tíj seíj ti ayén rana'amiche tí'ití ti caí Dios pírici.

⁶ Caxu raatá'acare'en ti ja'atí amuáacuanamua a'ájna jime'e í niuucari ti hua'itzi na'a pú'een, a'iné Dios pu jeíhua huápi'i puaíjtzí hua'utá'asin a'ímej í mej miyen tí'ihua'itaca. A'íi mú a'áin pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios.

⁷ A'íj xu jín, caxu hua'ajteánaxcan a'ímej.

⁸ A'ájná'imua xu seajta siyen titetiújcha'íica'a matíj a'íime í mej tíca'amiste'e á'ujuhua'an. Mí seajta íjii, ayée xu een matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujuhua'an. Ayee xu seri 'een a'ájna jime'e ti Ciríistu'u a'amua japua huaniú. A'íj xu jín, seuj siyen r'íi huárini matíj a'íime í mej néeriste'e á'ujuhua'an.

⁹ Ayee mú xaa ne'u r'íi titetiújcha'íi í mej néeriste'e á'ujuhua'an mej miyen nain jín ríci ti xí'epi'in jime'e, majta miyen ríci a'íj ti tiraavíjte'e, ajta ti tzáahuati'ira'a jime'e seijre'e.

¹⁰ Setá'aj seajta ráahuauni sej yaú'itíeé xá'ara'ani a'íj sej r'íi tiraatá'an í Dios.

¹¹⁻¹² Caxu a'atzu hua'ajteánaxcan huá'a jemi í mej miyen a'íj pua'a titetiújcha'íi í mej tíca'amiste'e á'ujuhua'an, sino ayée xu hua'utaseíjrate'en ti caí tí'itíj vaire'e a'íj mej ríci, a'iné ayée pu tiu'utévi'iraste'e ti ja'atí ayén tí'ixajta a'íj mej avíitzi jín ríci a'íime í mej caí ja'atí á'astijre'e.

¹³⁻¹⁴ Mí ajta, naíjmi'i pu huataseíjre'esin a'íj ti een ti pua'a ja'atí raatétatzavi'i, a'iné a'ájna í tatzari, nain pu jín tí'iseijrata a'íj ti een. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tíjín: Huatájisi mi pej i'i cutzú.

Ajta ajchesi amájna huá'a tzajta'a í mí'ichite.

Ajta a'áin Ciríistu'u pu muatétatzavi'ira.

¹⁵ R'íi xu'u mú'een, sej si siyen r'íi titetiújcha'íi matíj a'íime í mej r'íi me títeumuámua'aree. Caxu siyen 'eene'en matíj a'íime í mej seicié me títeumuámua'aree.

¹⁶ Setá'aj siyen ahuaújca'anen sej si nain jín siyen huárini a'íj ti tí'ixi'epi'in íjii ti auj huaxí'epi'in a'iné a'íj pua'a mú miyen ríci í mej huáteemua íjii.

¹⁷ A'íj xu jín, caxu seicié me títeumuámua'aree sino ayée xu ahuaújca'anen sej si siyen yaú'itíeé xá'ara'ani a'íj ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a.

¹⁸ Caxu siyen ta'aruu a'iné ti pua'a siyen huárini, a'íj pu pua'a á'amuaruuren ajta secaí nain jín á'uveti. Mí seajta mú'een, setá'aj nain jín araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

¹⁹ Set'íj u e'etiújseire'en, setá'aj siyen tí'ihuaúrixaate'en se'íjna jime'e í chuiicari í sej seajta jín tí'icuiina, seajta í sej jín r'íi tiraatá'an í Dios. Setá'aj siyen tiu'utáchuiica, seajta tiu'utácuina í a'amua tzajta'a sej si siyen r'íi tiraatá'an í tavástar'a.

²⁰ Seajta, setá'aj siyen huárini ja'anáj ti na'a sej tí'ijteujtzi'ire'e í Dios í tej rájya'upua nain jime'e ti tí'iseijre'e niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

A'íj mej ye'í r'íi titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej víche'ejme

²¹ Setá'aj siyen huárini sej siyen huataúra'an sej huaújvaire'en seíj seajta seíj se'íjna jime'e sej rá'astijre'e se'íjna í Ciríistu'u.

²² Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen huataúra'an sej siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a setíj seri tirá'astijre'e se'íjna í tavástar'a.

²³ Ayee xu een jín huárini a'iné a'áin í cína'ara'an í 'íta'a, ayée pu che'atá na'a te'entiújmua'aree a'ájna jemi í ti ratévilítin tíj ajta a'áin Ciríistu'u te'entiújmua'aree naíjmi'ica jemi í mej e'etiújse'iri í jemin. Ajta Ciríistu'u pu hua'irátuaasin.

²⁴ Me'ecui xaa, a'iné a'íi mú rá'astijre'e me'íjna í Ciríistu'u a'íime í mej e'etiújse'iri í jemin, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej mi a'íime í mej víche'ejme mej mi hua'ará'astijre'en a'ímej í rucína'astemua'a nain jime'e.

A'íj mej ye'í r'íi titetiújcha'íi muá'ara'ani a'íime í mej néjne'ichejme

25-26 Seajta mú'een, mi sej huá'acinastemua'a pú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a tíj ajta a'ín Ciríistu'u tihua'utaxí'eve a'ímej í mej e'etiújse'iri í jemin. A'í pu ajta huataúra'a ti huámi'ini huá'a jetze me'ecan ti ij ajta rujímua'a hua'utehúii í ruteítestemua'a. A'í pu hua'ujéjcuare a'íjna jime'e ti huá'ari'iri'i í mej jín auteájturaa í jemin. A'í pu ajta rí'i huá'uruu í huá'a tzajta'a a'íjna jime'e mej rá'antzaahua me'íjna í niuucari ti a'ín raateájtuaa huá'a jemi.

27 A'í pu Ciríistu'u ajta huataújtuiire'esin í ru jemi. Ayee mú seíre'e muá'aju'un tíj ja'atí ti síicu'uri jín ucaújchejte ti caí a'atzu ti'itíj cámeijri'i, ti caí a'atzu huatétzu'uta, ti caí ti'ití tirá'aturaate'e. Ayee mú naa seíre'e muá'aju'un tíj ti'itíj ti témaxcava'ara'a. Naa mú urarí'ene'e muá'aju'un, majta camu ti'itíj jín a'aturáa muá'aju'un tí'ij caí ja'atí ti'itíj jín huá'a jetze te'ujpuá'ajte'en.

28 Ayee pu ruxe'eve'e mej mi a'íme í mej neíche'ejme miyen che'atá mana'a ti-huá'axe'eve'e í ru'íjta'amua'a matíj majta tiú'ujxe'eve'e í ru jetze. A'ín ti ayén raxí'eve'e í ru'íj, a'í pu ajta ayén ruxe'eve'e ruseíj.

29 Ayee pu'u tí'een, a'iné capu ja'atí ja'anáj ayén rájcha'íire'eca'a í rutevij, sino a'í pu ti'ijmícua, ajta rí'i pu ayén che'atá na'a raaxá'apuai tíj ajta a'ín Ciríistu'u rí'i tihua'axá'apuai a'ímej í mej e'etiújse'iri í jemin.

30 Teen tu xaa títavi'iraxi jamuan a'íjna í Ciríistu'u.

31 Ayen tíjín: “A'íj pu nu'u jín, ja'atí pu ayén mé rúujisin í rutáàta, ajta í runáàna ti ij nu'u huaténé'iche a'íjna jamuan í ru'íj. Majta nu'u a'íme í mej hua'apua, ayée mú nu'u seíj mana'a teitejra'a pu'eene'e muá'ara'ani.” Yee pu'u xaa ne'u.

32 A'ii pu pú'een ti'itíj ti huápi'i ruxe'eve'e ti ajta avítzi jín ayén tí'een. Mí neajta inee a'ij nu jíme'en ti'ixa ne'íjna í Ciríistu'u, neajta ne'ímej jime'e í mej e'etiújse'iri í jemin.

33 Mí seajta mú'een, setíj sena'a sej neíche'ejme, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen che'atá sena'a huá'axe'eve'e í á'amua'ijste'emua'aca setíj seajta tiú'ujxe'eve'e í rutevij jetze. Ajta a'íme í mej víche'ejme, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e mej hua'ará'astijre'en í huá'acinastemua'a.

6

A'ij mej ye'í rí'i titetiújcha'í muá'ara'ani a'íme í mej yaújmua'ame'en pú'een

1 Seajta mú'een, mi sej i'í ti'iríi, setá'aj hua'ará'astijre'en í ruvaújsimua'a a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástar'a jemi.

2 Ayen tíjín: “Patá'aj nu'u rí'i tihua'utá'an í a'atáàta, ajta a'anáàna.” A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti'itíj jime'e ti pua'a ja'atí ayén ra'ará'astijre'en.

3 Ajta ayén tíjín: “Tí'ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta nu'u á'ateevi'in pej ruuri puá'ara'ani íiyen chaanaca japua.”

4 Seajta mú'een, mi sej huá'aya'upua pú'een, caxu muári'eristan í ruyaujmua'a jemi mej mi caí huataniú'ucan, sino rí'i xu tihua'ucha'in. Sej si tihua'umua'aten, seajta tihua'utá'ixaate'en temua'a naa a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a.

5 Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'ivaire'e seíj jemi, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ímej í mej íiyen chaanaca japua tejá'amua'ijte'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a hua'ará'astijre'en setíj seajta tirá'astijre'e tzáahuati'ira'a jime'e se'íjna í Ciríistu'u, a'íjna jime'e sej rí'i huataújseijrata, seajta siyen tí'itzi'ine'e ti pua'a secaí nain jín te'ará'asten.

6 Setá'aj siyen a'ujca'anéecan jín tihua'utévaire'en a'ímej í mej tejá'amua'aijte'e ti pua'a miyen tejá'amuaseij nusu mecaí. Setá'aj siyen che'atá sena'a tihua'utévaire'en setíj seajta tiraatévaire'en se'íjna í Ciríistu'u. Setá'aj siyen se'íjna jín araúrasten a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios nain jime'e a'achú sej ú'ucaca'ane í ru tzajta'a.

7-8 Setá'aj siyen che'atá sena'a ruxí'evi'ira'a jime'e tihua'utévaire'en yee cumu tavástar'a jemi xu tí'ivaire'e. Jee xaa ne'u, caxu teteca sena'a jemin tí'ivaire'e a'iné ayée xu ramua'aree ti a'ín tavástar'a ayén tiraatapuaíjve'esin naíjmi'ica a'ij ti ti'ití huáruu ti i'í

xí'epi'in. Capu amín a'ij ti pua'a a'ín ja'atí ca'anéeri jín tí'imuari'e nusu ayén ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e.

⁹ Seajta mú'een, mi sej tihuá'ajjte'e, ayée xu che'atá sena'a rí'i tihuá'ajcha'íi a'ímej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. Caxu huá'aneche a'iné xu'uri ramua'aree ti a'ín ti a'uun é'esejre'e u ta japua, a'ij pu tihuá'ajjte'e a'ímej í mej mú'ejmi jemi tí'ivaire'e. A'íi pu ajta tejá'amua'ajjte'e mú'ejmi. Ajta í jemin, naími'i xu ruxí'ej 'een, mi sej tihuá'ajjte'e, seajta mi sej ca'anéeri jín tí'imijhuaca.

Jíme'en í tej jín tiu'utése'en

¹⁰ Tíj íjii, setá'aj siyen huateújca'anen a'íjna jíme'e sej jetzen araújca'anen í tavástara'a sej nain jín tiu'utémua'itín í muári'eri'ire'ara'an jíme'e.

¹¹ Setá'aj rí'i titecaujnan nain jíme'e í ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi í sej jín tí'itese'e tíj ajta xantaaru'u ti nainjapua cauñnan, sej si te'utáviicua'i nain jíme'e ti tiyaaru'u avíitzi jín tiraaxí'epi'intare a'ij ti huárini ti amuaatémua'itín.

¹² Ayee xu huárini a'iné catu xaa ne'u a'ímej jamuan tí'itese'eca'a í teteca sino huá'a jamuan a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree, majta a'ímej í mej tí'ajta, a'íme í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a 'een, í mej majta titetate'i tí'itíj jíme'e ti tíca'amiste'e seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta í mej é'esejre'e u ta japua.

¹³ A'ij xu jín nainjapua cauñnan se'íjna jíme'e ti Dios raateájtuaa mú'ejmi jemi sej si jín tí'itese'e tí'ij a'ájna teja'uré'enen í xicaj ti jetzen huatasejre'en a'íjna ti a'ij pua'a een. Ayee xu huárini ti ij caí a'ín mé jamaúutaxín a'u sej a'uté'uuca'a. Seajta mú'een, setá'ij seri raatéemua'iti, ayée xu huárini, setá'aj se'uun a'uté'uu pua'acíe xá'ara'ani.

¹⁴ Ayee xu seíire'e xá'aju'un, nain í sej siyen tiu'utaxáj, jé'iyecan xu jín siyen raataxáj. Ajta nain a'ij sej ricí, ayée xu siyen raruuren a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. A'ij pu xaa ayén tejámuaatévaire'esin tíj ajta tí'ivaire'e a'íjna í puaasi ti jín avá'ujj'icíe í xantaaru'u, ajta a'íjna ti jín antaújnaamua í rútvaviitze'e.

¹⁵ Setá'aj siyen che'atá sena'a rí'i huaújruuren tíj ajta seíj ti rí'éene'e jín ajtaújca'acaite'e ti i a'uun japuan é'eye'ive a'u ti a'ij pua'a jau'én. Setá'aj siyen huateújca'anen sej si siyen te'utáviicua'i sej tihua'utá'ixaate'en í teite se'íjna jíme'e í niuucari ti jín Dios hua'anpuá'ajte'esin.

¹⁶ Seajta se'íjna jíme'e, setá'aj siyen huárini, setá'aj nain jín rá'antzaahuatelen í tavástara'a. Ayee xu een jín huarín, mú'een xu raayí'itihua'an sej huateújnan tí'ij caí ti'itíj jín amua'antípuá'ajte'en a'íjna í tiyaaru'u.

¹⁷ Setá'aj seajta ra'ancuré'an a'íjna ti jín Dios amua'irátuaasin. Ayee pu tejámuaatéva'iri tíj ajta tiraatéva'ire í xantaaru'u a'íjna ti jín utemúucu'utzi. Ajta i'i, setá'aj siyen ru'itéchueeca a'íjna í chuun ti ruxí'ejta'a ajcamímijmee ti amuaatáchuiite'esin a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios. A'íjna ti ruxí'ejta'a ajcamímijmee, a'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

A'iné een jíme'e miyen huatéjniuuni, ajta a'ij mej ye'í huárini

¹⁸ Setá'aj siyen araújca'anen se'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios sej si rahuauca í Dios jemi tí'ij pí na'a se'íjna jíme'e nain ti'ití ti a'ij tejamuá'aturaate'e. A'ij xu jín, seúche'e xu atanéjne'ere. Caxu raxíéehuata sej siyen huá'a jíme'e rahuauca í Dios jemi naíjmi'ica a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹⁹ Setá'aj siyen rahuauca í Dios jemi neetzi jíme'e ti ij a'ín Dios ayén naatá'an a'ij nej niyen tiu'utaxáj ja'anáj ti na'a, nej ni niyen tihua'utá'ixaate'en í teite, nej ni niyen caí tí'itziíine'e tí'ití jíme'e nej niyen tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jíme'e ti é'aviitzi'i a'íjna jíme'e a'ij ti Ciríistu'u ta japua huaniú.

²⁰ A'ij nu jín neri aiteánami'i ne'íjna jíme'e nej tihuá'ixaate'e í teite í Jesús jetze me'ecan. Setá'aj siyen tí'ijhuaviira í Dios jemi nej ni caí tí'itziíine'e tí'itíj jíme'e nej tihua'utá'ixaate'en a'ij ti ayén tínaavíjte'e ineetzi nej niyen huárini.

Pablo pu huá'ateujte'e, ajta ra'antipúa'ajte

²¹ Ajta a'íin Tíquico, í ne'ihuaara'a í nej raxí'eve'e tí ayén che'atá na'a té'atzaahuaté'e í tavástará'a jemi netíj inee, a'í pu cáí tí'itíj jín até'itzea'ara í Dios jemi. A'í pu nain tejámuaatá'ixaate'esin sej si ráamua'aree a'ij tí tí'inevaire'e, sej si seajta ráamua'aree a'ij nej ríci.

²² Ayee nu een jín mú'ejmi jemi raata'ítí sej si ráamua'aree a'ij tí tí'itavaire'e, tí ij ajta a'íin rí'í tejámuaatá'an.

²³ Ché'e Dios hua'utéjpua'ajte'en naíjmi'ica í sej ru'ihuaamua'a. Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástará'a, a'íjna í Jesús tí ajta í'í Ciríistu'u, miché'e me'ín amuaataxe'eve'en a'iné mú'een xu té'atzaahuaté'e.

²⁴ Ché'e a'ij tíhuá'avaire'e naíjmi'ica í mej rusén jín raxí'eve'e me'íjna í tavástará'a, a'íjna í Jesús tí ajta í'í Ciríistu'u.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Filipos a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ajta a'íjna i Timoteo, iteen i tej ravaire'e te'íjna í Jesus í Ciríistu'u, ayée tu tejá'amuyá'u'use'e naíjmi'ica mú'een, mi sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Jesus í Ciríistu'u, majta me'íime í mej tejá'amua'aijte'e, majta me'íime í mej tejá'amua'aire'e tí'itij jime'e. Naíjmi'ica tu tejá'amuyá'u'use'e mi sej Filipos a'uhuachéjme.

² Ché'e a'íin Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'íin í tavástará'a a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u, miché'e me'ín r'íi tejá'amua'achá'í muá'ara'ani, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í á'amua'axiejniu'uca jetze mi sej mu'íi, sej si xí'epi'ín ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa.

Pablo pu huá'ahuavüitze'e a'íime í mej té'atzaahuat'e

³ Jé'ecan nu netémua'ave'e í Dios jemi ja'anáj ti na'a nej huáhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'en netí'ijta amua'utamua'aree.

⁴ Ja'anáj ti na'a nej huahuauca í Dios jemi naíjmi'ica jime'e mú'een, jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi netí'ijta á'amuaamua'areere.

⁵ Ayee nu'u caj tí'irici inee a'íjna jime'e í sej naatévai tej ti hua'utá'ixaate'en í teite te'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Senaatévai í jécua, seajta íjii.

⁶ Nee nu neajta jépi'ín tejá'umua'aree ti a'íjna í ti a'utéjche ti r'íi amuáaruuren í a'amua tzajta'a, a'íi pu xaa ne'u raanaíjmire'esin a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Jesús ti ajta ayén ántehuaa í Ciríistu'u.

⁷ Ayee pu tiraavíjte'e nej niyen tí'ihuánmua'aten mú'ejmi jime'e a'iné mú'ejmi nu a'amua jemi á'anca'ane. Ti pua'a niyen í'ínami'ihua, na'ari ti pua'a nej a'íjna jetze huatániuni í niuucari ti a'íjna jetze raxa í Dios, na'ari niyen tiraataxáj yee temua'a pu i'i xí'epi'ín amijna i niuucari, naími'i tu ra'ancuré'a'ave í tej jín rajpuaitzi, teajta a'achú ti caj taatapuaíjve í Dios.

⁸ Dios pu ramua'aree nej jeíhua a'ij pua'a té'ennemua'ate mú'ejmi jime'e. Ayee nu che'atá a'amua jetze á'anca'ane a'ij ti a'íin ajta a'amua jetze á'ujca'ane a'íjna í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u.

⁹ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi naíjmi'i jime'e mi sej ru'ihuaamua'a, sej si jaítze'e huaújxe'eve'en rujímua'a tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, setá'aj caí tí'itij jín auté'itzen, setá'aj siyen raayí'itihua'an jaítze'e, setá'aj nain jín r'íi mé titeumuámua'aree í Dios jemi.

¹⁰ Neajta nu niyen tí'ijxe'eve'e ti ij ayén amuaatámitiejte'en í ti jaítze'e ruxe'eve'e, ti ij caí tí'iti a'amua tzajta'a tásiseirihua'an ti a'ij pua'a een, ti ij caí ja'atí tí'itij jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en a'íjna xicá'jra'a jetze tí'ij yéj uvé'enen a'íjna í Ciríistu'u í ti Dios án yá'ujra í ipuari japua.

¹¹ Setá'aj siyen huárini tí'iti ti í'ixi'epi'ín a'íjna jemi í Jesus ti ajta i'i Ciríistu'u tíj na'a ti yú a'ucá'a. Aj mú mi xaa jeíhua r'íi tiraatá'asin í Dios.

Nain pu nu'u jín tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi

¹² Casi'i, ne'ihuaamua'a, ayée nu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree a'íjna jime'e, a'ij ti tí'iti náaru, í netí'ij tiu'utévai niuucajtze'en í Dios mej mi jaítze'e ráanamua.

¹³ Pu'uri jéjre'e seijre'e nej námi'i ne'íjna jime'e nej tí'ivaire'e í Ciríistu'u jetze me'ecan. Temua'a mú ramua'aree a'íime í xantaaru'u í mej racha'íi a'íjna ti ve'ecán jín tí'itéjvee, majta í seica. Naími'i mú ramua'aree.

14 Majta í seica í ne'ihuaamua'a, í mej majta ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, mu'uri á'ujca'anejca'a me'íjna jime'e nej námi'í. Mu'uri ti'ixa ca'anisíj jime'e. Camu ti'itij jín tí'itziine'e.

15 Mí majta seica miyen ti'ixa í Ciríistu'u jetze me'ecan, a'iné jeíhua mú chueere'e neetzi jime'e, mej néjcha'íire'e. Majta seica miyen ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e.

16 A'íime í mej ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e, ayée mú ríci a'iné mení'ixe'eve'e. A'íi mú ramua'aree nej námi'í a'íjna jime'e nej ne'íjna jín tí'ixajta'a Ciríistu'u jetze me'ecan.

17 Mí majta í seica, a'íi mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu mej tiu'utaxáj í Ciríistu'u jetze me'ecan. Camu ti'ixa tzáahuati'ira'a jime'e sino ayée mú tí'imua'atze tí pua'a miyen ti'ixa, aj nu ní jaítze'e tirajpuaítzi na'ame íyuu nej námi'í.

18 Aru, ¿a'iné í'iríni? A'ii pu a'íin pú'een í tí jaítze'e ruxe'eve'e í mej tí'ixaxa'a í Ciríistu'u jetze me'ecan. A'íj nu jín netémua'ave'e. Capu ne jetze ruxe'eve'e a'ij mej ye'í ti'ixa, tí pua'a metí'ixajta jé'iyecan jime'e nusu mecaí. Ayej ti'ayajna. Mí neajta inee, jaítze'e nu máàj netémua'ave'e.

19 Ayee nu'u, nee nu ramua'aree tí xí'epi'in te'iráame neetzi jemi a'iné mú'een xu rahuavii í Dios jemi. Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Ciríistu'u, a'íi pu i ajta naatévai.

20 Jé'ecan nu rachú'eve'e, ayée nu neajta tí'ijxe'eve'e, nej ní caí ja'anáj tí'itevi'ira'a í Dios jemi. Huápíi nu raxí'eve'e nej niyen a'ahuánca'ane'en nej niyen rí'í tiu'utánseijrata mej mí ráamua'aree í nej Ciríistu'u nu jetze neca'ane tí pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani na'ari nej huámí'ini.

21 Ayee pu tiná'amitiéjte'e ineetzi, tí pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani, nain nu jín tiu'utévaire'esin ne'íjna jemi í Ciríistu'u. Mí neajta, tí pua'a neri huámí'ini, nee nu xaa tiu'utémuaiti í ta japua.

22 Tí pua'a niyen irá'atevi'in nej í'irúuri ná'ara'ani, aj nu xaa ne'u nain tí'iseijran a'ij nej tí'imuari'e. Aj nu xaa ne'u tiu'utémuaiti. A'íj nu xaa caí mua'aree tí'itij tí jaítze'e í'ixi'epi'in, tíj nej irá'atevi'in nej ruuri nusu nej ca'anacan huámí'ini.

23 Jé'ecan nu ráamua'areeri'í i nexiejniu'uca jime'e. Aru canu xáahuí ramua'aree tí'itij tí jaítze'e na'aráanajche. Jé'ecan pu ayén ne'astí á'aye'í nej á'ura'ani neatá'aj a'utevéé ná'ara'ani í Ciríistu'u jemi. Jaítze'e pu í'ixi'epi'in tzíte'e nej á'ura'ani.

24 Mí ajta jaítze'e pu a'amua jetze ruxe'eve'e nej ruuri ná'ara'ani.

25 Ayej ne'ase, ayén ti'ayajna nej yen huacaí ná'ara'ani. Ayen nu huacaí na'ame sej si jaítze'e rá'antzaahuat'en, sej si jaítze'e huaújtemua'ave'en.

26 A'íj pu jín netí'ijtáhua'a yé huacaí ná'ara'ani a'amua jemi, jé'ecan xu huataújtemua'ave'esin, seajta rí'í tiraatá'an í Ciríistu'u tí'í Jesús, a'iné a'íi pu naatévai ineetzi.

27 Me'ecui xaa, huápíi pu ruxe'eve'e sej siyen huárini a'ij tí tiraavíjte'e, setíj tiráanamujri'í se'íjna jetze í niuucari tí jetzen raxa í Dios. Tí pua'a ne'uun a'atanén nej tejámuaatá'ixaate'en na'ari nej yé'umua'ati ye'imua, ayée nu raxí'eve'e nej ní ráamua'aree sej seuj té'atzaahuat'e naíjmi'í. Setá'aj naíjmi'í tiu'utése'en tí ij caí ja'ati amuaamuá'itin sej si caí ché'e rá'atzaahuat'en í niuucari tí jetzen raxa í Dios.

28 Mú'een xu caí siyen tihua'ítziine'e setiu'utatése'e sej tí'ihuaúrixaate'en huá'a jamuan í mej amuájcha'íire'e. Tí pua'a siyen huárini, aj mú xaa ráamua'aree mej huatépuare. Mí seajta mú'een, Dios pu amua'irájtuaani.

29 Ayee pu'u na'a, a'iné Dios pu amuaatá'a sej rajpuaíjtzi xá'ara'ani Ciríistu'u jetze me'ecan, seajta rá'antzaahuat'en.

30 Ayee tu teri taxí'ej antí'uuve te'íjna jime'e setíj amuacaícan naaseíj í nej jín tí'itese'eca'a, seajta seúche'e xu ranamujran nej tí'itese'e naúche'e.

2

Ciríistu'u pu nu'u tí'ití jín tí'itéveeca'a, aj pu i antíraa í júte'e

1-2 Mú'een xu Ciríistu'u jetze ruca'ané í a'amua tzajta'a. A'íi pu ajta rí'i amuaatá'aca ti a'íin já'amuaxe'eve'e í Ciríistu'u sej si xí'epi'ín huárini, a'iné xu'uri ra'ancuré'evi'iti í xiéjniu'ucare'ara'an, seajta seica xu tihuá'umua'atziire'e, seajta xu seica á huá'acu'uve. A'íj nu jín á'amuahavii sej rí'i tinaatá'an nain jime'e, sej si siyen ruxí'ej tiú'umua'ati temua'a naa naíjmi'i, sej si siyen ruxí'ej titehuaújxe'eve'en, sej si ruxí'ej tirájteuve'en sej ajta mi sej, sej si mú'een rujímua'a ráahuauni.

3 Ché'e caí ja'ati rusej rájteuve'en í ti jín ahuaújzaahuante'en. Ajta ché'e caí ja'ati teúura'ate'e, sino ché'e a'íin ayén tiraatámitiejte'en ti jaítze'e tí'ivaire'e í sej caí a'íjna.

4 Ché'e caí ja'ati a'íi na'a rahuauca a'íjna í ti jetzen ruxe'eve'e rusej, sino ché'e ajta raatévaire'en í sej a'íjna jime'e ti ajta a'íjna jetze ruxe'eve'e.

5 Setá'aj siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati a'íj ti tiu'umuá'aj a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús.

6 Ajta a'íin í Ciríistu'u, ayée pu i éene'e i'í Dios, capu ayén tirá'amitiejte'eca'a ti ayén titeúura'ate'e ti ayén aúche'e ruxí'ej 'eene'en í Dios jemi.

7 Sinu áa pu ti'itiá'a í ruxí'evi'ira'a jime'e í ti jín ti'itevéé já'araa u ta japua. Aj pu i a'íin huasejre tíj í ja'ati mej tí'ira'aijte'e. Ayee pu huanú'ihuaca'a tetíj iteen.

8 Ajta pu ayén tevi pu'éene'e tetíj iteen. Ajta a'íin, capu ve'ecán jín ti'itéveeca'a, sino huataúra'a ti huámi'iní. Huamí'i, ícu, í cúruu jetze.

9 A'íj pu jín Dios anti'ímua ra'antítuaa. Aj pu i raatá'a ti te'enteárute ti'itij jime'e ti jaítze'e ve'ée caí máàj ti'iti.

10-11 A'íj pu jín, a'íjna xicáara'an jetze tí'ij te'entipúa'ajte'en nain, matí'ij ráamua'aree tíjín: "Pu'uri tí'aijta í Jesús", aj mú xaa títunutaxi'ín naími'i í mej é'eseijre'e u ta japua, majta í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, majta í mej é'eseijre'e u tajete, matá'aj naími'i miyen raataxáj yee: "A'ii pu tavástar'a pú'een a'íjna í Jesús ti i'í Ciríistu'u." Ayee mú me'íjna jín huarín, aj mú mi rí'i tiraatá'asin í Dios í tej rájya'upua.

A'íime í mej té'atzaahuante'e miyen nu'u tí'ivaire'e mej hua'utátatzavi'í í mej yen a'uchéjme íiyen chaanaca japua

12 Seajta mú'een, mi nee á'amua'ixe'eve'e, ja'anáj ti na'a nej á'ucatii a'amua jamuan, ja'anáj ti na'a, ayée xu huaríj netíj tejamuá'ixaa. Seajta íjii, nej yé ímuá huatáca, setá'aj siyen che'atá sena'a huárini. Seúche'e xu siyen rijca, a'íj nej tejá'amua'ixaate'e. Setá'aj raanaíjmire'en í ti auj tejamuá'aturaate'e a'amua tzajta'a. Rí'i xu'u mú'een nain jime'e, sej si caí ti'itij jín auté'itzen í Dios jemi.

13 Ayee pu'u, a'iné Dios pu amuaatá'aca í ca'aníjra'a, sej si siyen rijcaa í ti í'ixi'epi'ín a'íj ti a'íin tira'aráanajche. Ajta a'íi pu tejámuaatévaire'esin sej si raanaíjmire'en.

14-15 Naíjmi'i tíj na'a ti ayén ruxe'eve'e sej siyen huárini, setá'aj caí jime'en runiúuste'e, na'ari sej caí jime'en a'íj pua'a tiúj'ixaate'e tí'ij caí ja'ati ti'iti jín mú'ejmi jetze te'ujpuá'ajte'en.

Sej si seajta ti'iterí'ene'en í a'amua tzajta'a, sej si siyen teitestemua'ame'en pu'éene'en xá'ara'ani í Dios, sej si caí ti'itij jín auteáturan í Dios jemi, íiyen chaanaca japua sej huápuaseaaruve'en huá'a tzajta'a í mej a'íj pua'a tí'iteteite, í mej caí xí'epi'ín me titeumuámua'aree. Seajta huá'a tzajta'a á'ucíne sej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios taajéjcuare'e itejmi.

Ayee xu se'íjna jín huarín, mú'een xu huasejre'en á jéjre'e huá'a jemi í teite. Xíee sej cu mú'een hua'atátzavi'ira a'íime.

16 A'íj nu jín ahuaántzaahuante'esin ne'ájna xicáara'an jetze tí'ij ajtahua'a uvé'enen a'íjna í Ciríistu'u. Ayee nu niyen ahuaántzaahuante'esin ti jé'ecan naa tináavai nej ne'íjna jín tí'itese'eca'a, ajta ayén naa tináavai ne'íjna jime'e í nej tiu'umuá'iej.

17 Mú'een xu tiu'utámua'ivejta se'íjna jime'e sej tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, seajta se'íjna jime'e sej rá'atzaahuante'e. Ajta, ti pua'a méneje'icatan ayajna mej mi raanaíjmire'en í sej

jín seri siyen tiu'utámua'i'ivejtaca'a, naúche'e nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej a'atzu tejámuaatévai. Mú'ejmi nu jetze netémua'ave'e.

¹⁸ Seajta mú'een, setá'aj siyen che'atá sena'a huaújtemua'ave'en, seajta neetzi huatá'an í nej jín huatántemua'ave'en.

Jíme'en a'íjna í Timoteo, ajta a'íjna í Epafrodito

¹⁹ Ajta, ti pua'a ayén neetá'acare'en í nevástara'a a'íjna í Jesús, ayée nu raxí'eve'e nej ca'anacan Timoteo tiu'uta'ít'i mú'ejmi jemi nej ni huatántemua'ave'en net'íj ráamua'aree a'ij ti tejá'amuavaire'e mú'ejmi.

²⁰ Capu mé'e ja'ati ayajna t'ij amijna ti ayén che'atá na'a tí'imua'atze net'ij inee, ti ajta ayén rahuauca tzáahuati'ira'a jime'e a'íjna ti a'amua jetze ruxe'eve'e.

²¹ Mi majta mi seica, naími'i mú rahuauca í ti huá'a jetze ruxe'eve'e. Camu a'atzu rahuauca í ti jetzen ruxe'eve'e í Ciríistu'u ti i'i Jesús.

²² Aru xu'uri mú'een ramua'aree ti a'ín Timoteo, pu'uri tiu'utaseíjrataca'a ti caí auté'itze a'iné pu'uri tinaatévai a'íjna jime'e nej tihua'utá'ixaa í niuucari ti jíme'en raxa í Dios. Jé'ecan pu tiu'umuáriej ne jamuan t'ij seij yaujra'an tí'imijhuaca jamuan í táatajra'an.

²³ A'ij nu jín néjxe'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi net'ij neri ráamua'areere a'ij ti ye'í tinaatévai'esin ineetzi.

²⁴ Mi neajta inee, naúche'e nu rachú'eve'e í nevástara'a, nej ni neseíj ca'anacan a'atanén.

²⁵ Ajta, ayej ne'ase, ayée pu ruxe'eve'e nej amuacaícan mú'ejmi jemi raata'íte í ne'ihuaara'a, a'íjna í Epafrodito. A'ii pu a'ín pú'een í sej mú'een neja'uta'ít'i'iri'i ineetzi jemi ti a'ín tinaatá'an tí'iti ti ná'aturaate'e. A'í pu tiu'umuáriej nee jamuan, teajta naími'i tu tiu'utése'eca'a.

²⁶ Jé'ecan pu xaa á'amuaseijram'i. Ajta a'ij pua'a raatá'a a'íjna jime'e í sej ráamua'areeri'i ti a'ín tijcu'ineca'a.

²⁷ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti tí'icui'ica'a. T'ín pu huam'i. Mi ajta, Dios pu rá'acu'uvejca'a a'íjna. Ajta ayén che'atá na'a ná'acu'uvejca'a ineetzi nej ni caí nexiéemiste'eche'e. Pu'uri naac'i í nej jín rajpuaítzi ná'aye'i.

²⁸ A'ij nu jín neri jaítze'e raxí'eve'e nej raata'íte mú'ejmi jemi sej si huaújtemua'ave'en seti'ijtáhua'a raaseíj. Mi neajta inee, nej ni caí ché'e niyen tí'inexieemiste'e.

²⁹⁻³⁰ Setá'aj ra'ancuré'evi'itin í tavástara'a jetze me'ecan. Setá'aj huaújtemua'ave'en a'íjna jemi í Epafrodito. Seajta r'i tihua'ajcha'ica í teteca t'ij amijna, se'íjna jime'e ti t'ín huam'i ti tí'imuari'eca'a í Ciríistu'u jetze me'ecan. A'í pu ayén huataújtuaa ti huámi'ini tí'ij tináavaire'en ineetzi. Capu ayén tejamuaac'i mú'ejmi sej si siyen huárini a'iné sej caí yé já'ahua'aca'a.

3

Jíme'en a'íjna ti xaa tí'ivaire'e í Dios jemi

¹ Pu'uri íjii, ne'ihuaamua'a, setá'aj huaújtemua'ave'en jemin í tavástara'a. Nu'uri niyen tejámuaata'ít'i'iri'i. Nu'uri neajtahua'a nena'a tejá'amua'ít'i. Capu né'una'aviste'e neetzi jemi nej niyen rici, a'iné a'í pu á'amuacha'íj a'ame.

² R'i xu'u mú'een, a'ímej jemi í teteca í mej miyen á'ujujhua'an mat'ij í tzi'ici í ti caí ja'ati huá'ajye'emua. A'ij mú pua'a rici a'íime í teteca, mej ruhuá'ira'a ajtasí'iche. Metiú'itzite'e, micu.

³ Mi teajta iteen, a'ii tu a'ín pú'een í tej tanavij a'antisí'iche tzáahuati'ira'a jime'e. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu xaa taatá'aca í tej r'i tiratá'acare'en í Dios. Jé'ecan tu jetzen huatátatemua'ave'esin í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Teajta iteen, catu xaa rá'atzaahuate'e te'íjna jime'e í tej rájteu í tatzejta'a.

⁴ Tí pua'a seíj ayén tirá'amtiejte'e ti ayén tiraavíjte'e ti rá'atzaahuate'e a'íjna í ti tirájteu í ru tzajta'a, ché'e a'ín ráamua'aree ti jaítze'e ayén tiraavíjte'e ineetzi jemi.

⁵ Tí'ij teuumé'eca aráhuaica xicaj nej jetzen huanú'ihuaca'a, mena'antisíjcheca'a í nenavij jetze. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee yaújmuame'en a'íjna í Israél teecan. Neajta í'í huácaxa'ara'an a'íjna í Benjamín teecan. Huá'a jetze nu ajtémecan í mej jee hebreo pú'een. Ayee nu huanú'ihuaca'a. Neajta nu hua'aniuuca jín tí'ixaxa'a. Jíme'en a'íjna í yu'uxari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moises teecan, nee nu í'í fariseo.

⁶ Ayee nu rí'í huápi'í tí'itese'eca'a ne'íjna jíme'e í neye'irá. A'íj nu jín a'íj pua'a tihuá'ajtea'axi'ica'a í mej rá'atzaahuate'eca'a me'íjna í Jesús. Neajta, canu ja'anáj tí'itij jín auteájturaa a'íjna jíme'e í nej tíjye'iraca'a.

⁷ Nain a'achú ti caj tí'ipua'amé, jé'ecan pu ne jetze ruxe'eve'eca'a í nej nejmí'í tíjye'iraca'a.

Ajta íjii, ayée pu tiná'amtiejte'e ineetzi ti caí ché'e tí'itij vaire'e a'íjna jíme'e nej neri ravaire'e ne'íjna í Ciríistu'u.

⁸ Ajta á'iyen, í ti jaítze'e ruxe'eve'e, a'íj ti tí'iti tináaci'tí'iche'e, pu'uri ayén tiná'amtiejte'e tíjín yee tiú'itziite'e. Niché'e yee mé rúuhua'axin.

A'íi pu'u, jé'ecan pu jaítze'e tineetéva'iri nej ráamua'ati ne'íjna í nevástara'a, a'íjna í Ciríistu'u ti ajta í'í Jesús. Ne'íjna jíme'e í Ciríistu'u, nain nu mé huahuá'axi. Cu xíee, xai'iri ti cu pú'eene'en a'íjna ti ajmí'í na'arajcheca'a. Ayee pu tiná'amtiejte'e íjii ti ayén een jíme'e. Nee nu mé rúuriexi ne'íjna jíme'e nej ni tiu'utémua'itín í Ciríistu'u jemi.

⁹ Ayee nu'u tí'imua'atze ne'íjna jíme'e, nej ni huatevéé ná'ara'ani í Ciríistu'u jemi, nej ni caí tí'iti jín auteáturan í Dios jemi. Canu ché'e niyen tí'imua'atze yee nee nu rí'í tí'itevij ne'íjna jíme'e nej yee nain jín ra'ará'astijre a'íj ti té'axa í yu'uxari jetze, sino ayée pu tirá'amtiejte'e í Dios í nej rí'í tí'itevij, a'íjna jíme'e nej rá'atzaahuate'e í Ciríistu'u.

¹⁰ A'íi pu a'ín pú'een í nej raxí'eve'e neatá'aj ráamua'ati ne'íjna í Ciríistu'u, neajta ráamua'ati í muári'eri'ira'a í ti jín Dios ra'ajjáj í Ciríistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite, neajta rajpuaítzi na'ame í Ciríistu'u jamuan, nej ni niyen seíre'e ná'ara'ani tíj a'íjna í Ciríistu'u tí'ij huamí'í.

¹¹ A'íj nu jín rachú'eve'en nej raatá'ase a'íjna xicáara'an jetze matí'ij a'itá'icine í mi'ichite ti pua'a necaí a'íj huárini inee.

A'íi pu nu'u tí'itese'e ti ayén tira'ará'asten ti jíme'en Ciríistu'u raatá'aseca'a

¹² Caxí nu xaa ne'u raatá'aseca'a ne'íjna í nej caí xi auté'itze'ara'an; canu neajta xí nain ra'ará'astijre. Naúche'e nu huátieen nej ni raatá'ase ne'íjna í ti jíme'en naatá'aseca'a í Ciríistu'u ti í'í Jesús ti íj a'ín huateúra'ate'en ineetzi.

¹³ Ne'íhuaamua'a, canu niyen tejá'amua'ixaate'e yee nu'uri raanaíjmire, sino ayée nu'u ríci: canu ché'e niyen ne'íjna jín tí'imua'atze yee í tu'uvé'eteajti sino netí'itese'e nej ni raatá'ase í ta'amuájca.

¹⁴ Ayee nu een jín ríci, nej ni raatá'ase a'u ti a'utaví'í í júmi'inari, nej ni tí'iti huamuá'itín í ti jín Dios né'ejee u júte'e í Ciríistu'u jemi, a'íjna jemi ti ajta í'í Jesús.

¹⁵ Naími'í a'achú tej caj tí'ipua'amé í tej teri vaujsi, tiché'e tiyen che'atá tena'a tiú'umua'ati. Na'ari caí ti pua'a siyen seicié tiú'umua'ati tí'itij jíme'e, ti caí ayén tejámuaavíjte'e, Dios pu tejámuaataséjrate'esin.

¹⁶ A'íj tu'u, tiché'e tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna jíme'e í tej teri raatá'aseca'a.

¹⁷ Ne'íhuaamua'a, setá'aj siyen tí'íhuaúritiejte'en netíj ríci inee. Seajta mú'een, ayée xu tiú'umua'ati se'íjna jíme'e í mej miyen ríci a'íj tej tejamuá'ixaa. Neajta nu xaa huányeinixi ne'íjna jíme'e í nej neri'itíhua'a niyen tejá'amua'ixaate'e.

¹⁸ Rí'í xu'u mú'een, a'iné mu'íi nu tejámuaatá'ixaa, ne'íjna jíme'e í nej neri'itíhua'a niyen tejámuaatá'ixaate'esin, neajta nu neye'ínen ne'íjna jíme'e, í mej mu'ití seicié miyen

tí'imua'atze. Ayee mú ríci, cu xíee mej cu rájcha'íire'e í Círíistu'u tí a'ín huam'í'í í cúruu jetze.

¹⁹ Ayee pu tihuá'aci'ítí í mej yá'uríeeni í huá'axiejniu'uca tí auj ruurica'a. Me'ehuaújpu'a'arixí'ísin, micu. Jaítze'e pu huá'a jetze ruxe'eve'e mej jeíhua tíú'ucua'ani. A'íj pu jín hua'axaye pu pú'een í huá'a Dios. Majta miyen á'ujtzaahuatze'e me'íjna jíme'e í mej jín tiu'utatévi'ira'ata. A'íi mu'u jetze tíú'umua'atí a'íjna tí é'esejre'e íiyen chaanaca japua.

²⁰ Mí teajta iteen, a'úu tu é'eme'ecan u ta japua. Teajta jé'ecan tu rachú'eve'e tí a'uun e'icáanen a'íjna tí tu'irájtuaani, í tavástar'a, a'íjna í Jesús tí í'í Círíistu'u.

²¹ A'íi pu seicié táaruuren tíj na'a a'ín ratéhua'ira'a tí naa seijre'e, a'íjna í ru-muári'eri'ire'ara'an jíme'e, í tí jín tiu'utémua'ítin naíjmi'í tí yé seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta naíjmi'í tí án é'esejre'e u ta japua.

4

Tej nu'u rí'í huátaruuren í tavástar'a jemi

¹ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a í nej já'amuaxe'eve'e. Jé'ecan nu á'amuasejramí'í, a'iné mú'een xu a'ín pú'een í nej jín huatántemua'ave'e, í nej raamuá'ítí. Xa'ahuaújca'anen mí ru tzajta'a sej sí tiu'utévaire'en seúche'e í tavástar'a jemi, mú'een mí nej já'amuaxe'eve'e.

² Nee nu huá'íjee amímej, ne'íjna í Euodia, neajta ne'íjna í Sintique, mej mí antiújci'ípiire'en mej mí ru'ihuaamua'a muá'ara'ani í tavástar'a jemi.

³ Pajta mú'ee, mí pej xaa neetzi jetze ajtévaire'e, nee nu muahuavíi í pej hua'utévaire'en amímej í uuca, a'iné a'íi mú majta najtévaire'eca'a ineetzi, tet'íj tihua'utá'ixaate'eca'a í niuucari tí jín Dios tu'irájtuaani. Majta jetzen rajtévaire'eca'a a'íjna í Clemente, majta huá'a jetze mí seica í mej neetzi jetze najtévaire'eca'a. Ayee pu té'eyu'usí'í í yu'uxari jetze a'íj mej ánte'arua mej mí a'uté'uu muá'ara'ani ruurican tíj na'a rusén jíme'e í Dios jemi.

⁴ Ja'anáj tí na'a nain xícaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, sehuaújtemua'ave'e mú'een í tavástar'a jemi. Neajtahua'a nu tejámuaatá'ixaate'esin yee: Sehuaújtemua'ave'e.

⁵ Setá'aj naími'í síyen tiráamua'aree sej caí tí'ítí teúura'ate'e, sino será'uviicua'í temua'a naa a'ímej í mej seicié tí'imua'atze. Pu'uri yé vejlí'í huatéjvee í tavástar'a.

⁶ Caxu tí'imujca tí'ítíj jíme'e, sino nain xu tiraata'ixaate'en í Dios jemi a'achú tí caj tejamuá'aturaate'e, setá'aj raatáhuavíi nain jíme'e, seajta rí'í tiraatá'an í Dios.

⁷ Aj pu xaa Dios amuaatá'asin í sej jín rí'í huárini í ru tzajta'a. Capu ja'atí ra-mua'aree a'íj tí ye'í tí'irí'irí tí ayén rí'í tejaamuaatá'an í ru tzajta'a. A'íj pu xaa Dios amuaatépu'a'ajte'esin í á'amuaxiejniu'uca, ajta í á'amua'atziira'a a'íjna jíme'e í sej jetzen araujca'ane í Círíistu'u tí í'í Jesús.

Mej nu'u rí'í tíú'umua'atzi me'íjna jetze tí x'epí'ín een

⁸ Seajta á'iyen, ne'ihuaamua'a, setá'aj síyen tíú'umua'atí se'íjna jetze tí'ítí tí ayén tí'ayajna, na'ari tí'ítí tí ayén raavíjte'e sej sí rí'í tiraatéjtuaani nusu tí'ítí tí ayén raavíjte'e tí tiráaci'ítí seíj.

Seajta síyen jetzen tíú'umua'atí tí'ítí tí jé'iyecan, ca'ín tí'ítí tí naa seijre'e. Tí pua'a tí'ítí tí'ixí'epí'ín na'ari ayén tiraavíjte'e sej rí'í tiraata'ixaate'en, setá'aj se'íjna jetze tíú'umua'atí.

⁹ Ajta, tí'ítí tí na'a nej tejamuamuá'ate, nusu tí'ítí sej ra'ancuré'a neetzi jetze, na'ari nej tejámuaatá'ixaa, setá'aj síyen huárini. Ajta a'ín í Dios pu amuaatévaire'esin sej sí naa rí'í titeeté'uuca.

Jíme'en í mej jín raatapuaijve

¹⁰ Jé'ecan nu huatántemua'ave'e í nevástar'a jemi, ne'íjna jíme'e í sej seajtáhua'a sena'a na'utámua'areerí'í. Mú'een xu ramua'areereca'a tzíte'e tí'ítí tí ná'aturaate'eca'a. Ayee pu'u, capu tejamuatá'a a'íj sej ye'í tinaatévaire'en.

11 Canu niyen ti'ixa yee canu a'ij tí'ijviicua'i. Canu xaa ne'u. Nu'uri raarf'ire a'ij nej tirá'aviicua'íran ne'íjna jime'e a'achú nej caj tí'ituaave.

12 Nee nu ramua'aree a'ij nej ye'í huárini ti pua'a nej caí a'ij tí'ijviicua'i nusu ti pua'a yee netí'ituaave inee. Nee nu neri raarf'ire nej nain jín tiu'utémua'ítin ne'íjna jime'e í nej juxa na'ari ti pua'a ne'l'icua. Ajta ti pua'a tí'iti na'avé'eturaate'en, na'ari ti pua'a necaí tí'itij tícha'íi, neajta niyen raarf'ire nej tiu'utémua'ítin.

13 Nain nu jín tiu'utémua'ítin, ne'íjna jime'e nej Ciríistu'u jetzen aránca'ane.

14 Mí seajta mú'een, x'epi'in xu huaríj se'íjna jime'e sej siyen tinaatévai íye nej a'íjna jín tí'itese'eca'a.

15 Seajta mú'een, mí sej Filipos é'eche, xu'uri ramua'aree a'ij ti 'eene'e set'íj xa'ichu'i te'ará'aste amuacaícan í sej c'íj rá'antzaahua í niuucari ti jime'en raxa í Dios.

Net'íj neri huiiramé'eca ne'újna Macedonia, mú'een xu'u naatévai se'íjna jime'e í tej naíjmi'i tiu'umuáiej. Mú'een xu xaa tinaatapuaíjve ineetzi. Seajta mú'een xu te'encuré'a neetzi jemi. A'u ti na'a mú'újse'irihua'a mí seica, camu a'atzu miyen huaríj set'íj mú'een.

16 Ajta, net'íj ne'uun a'utéveeca'a a'ujna Tesalónica, caxu seij sena'a tineja'uta'íti'iri'i a'íjna jime'e í ti tiná'aturaate'eca'a.

17 Canu xaa rahuauca sej seajtáhua'a tinaatá'an, sino a'ij nu'u huauca í ti tejamuáaci'iti aúche'e.

18 Nain nu neri ancoré'a. Neajta xaa ne'u jaítze'e aúche'e. A'iné Epafrodito ari tinaatá'a a'achú sej caj tineja'uta'íti'iri'i, jeíhua nu tí'ijcha'íi neri í sej tineja'uta'íti'iri'i. Yee pu 'een tíj muai'ivéjri ti naa teáarí'e, ti naa 'een, ti ra'aráanajche í Dios.

19 Ajta a'ín í Dios í nej tí'ijvairé'e, a'íi pu nain tejámuaatapuaíjve'esin ruxí'evi'ira'a jime'e a'achú ti caj tejamuá'aturaate'e. Ayee pu tejámuaatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e, a'iné a'ín pu nain tí'ijcha'íi jamuan a'íjna í Ciríistu'u, í ti í'í Jesús.

20 Tiché'e jé'ecan tiraatateújtzi'ire í Dios, a'íjna í tej rájya'upua. Tiché'e rí'í tiraataxáj tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayajna.

A'íjna tí jín ra'antipué'ari

21 Setá'aj hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan naíjmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi a'íjna jime'e tí a'ín Ciríistu'u huá'a japua huaniú.

Majta í ne'ihuaamua'a í mej ayajna huatéi, a'íi mú' majta huá'ateujte'e.

22 Naíjmi'i í mej yé huatéi ayajna, í mej yé huaté'uu í Dios jemi, a'íi mú' á'amuateujte'e tzíte'e, a'íime í mej huá'a jetze ajtémecan í huá'ateitestemua'a a'íjna tí í'í César.

23 Ché'e a'ín í tavástara'a, a'íjna í Ciríistu'u tí í'í Jesús, ché'e a'ín rí'í tejá'amuacha'íi á'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'imej í mej Colosas a'uchéjme'ecaa

Pablo pu huá'ateujte'e

¹⁻² Inee, i nej i'i Pablo, nee nu neajta huá'a jetze ajtème'ecan a'imej í ti tíhua'uta'aíj a'íjna í Jesús, í ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee nu tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi, a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e í Dios. Jamuan ne'íjna i ne'ihuaara'a, a'íjna i Timoteo, ayée nu tejá'amuayu'use'e mi sej Colosas é'eche, mú'een mi sej a'uté'uu í Dios jemi.

Ayee tu tejá'amuateujte'e mú'een, mi sej seúche'e té'eviicua'i, se'íjna jime'e sej rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u. Ché'e a'íjn í ti tá'iyá'upua í ti i'i Dios, ché'e amín rí'í tejá'amuacha'íi á'ara'ani, ché'e ajta amua'anpuá'ajte'en í á'amuaxiejniu'uca tzajta'a.

Pablo pu huá'ahuavütze'e a'imej í mej té'atzaahuat'e

³ Ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii te'íjna í Dios, í ti rájya'upua a'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, ja'anáj ti na'a tej tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e, jé'ecan tu tátemua'ave'e í Dios jemi.

⁴ Ayee tu ríci te'íjna jime'e tej teri yá'umua'areeri'i sej nu'u rá'atzaahuat'e se'íjna í Ciríistu'u ti i'i Jesús, seajta nu'u jeíhua huá'ixe'eve'e najmi'ica í mej a'uté'uu í Dios jemi.

⁵ Ayee xu ríjca, a'iné seúche'e rajchú'eve'e se'íjna í ti Dios á'amua'ine'e í ta japua. Tet'íj caí xi tejamuaatayú'use, mú'een xu seri sejmí'i ráanamujri'i se'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios a'atzáhuati'ire'e jime'e.

⁶ A'íjna i niuucari ayén che'atá na'a huatasejre mú'ejmi jemi tíj ajta huatasejre nainjapua í chaanaca. Ayee pu seijre'e teite tzajta'a tíj ciyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a.

Ayee pu che'atá na'a tí'iruure mú'ejmi jemi. Tíj aúche'e na'a set'íj amuacaícan ráamua'areeri'i iye'ehuaritiéecan jime'e ti Dios tzíte'e rí'í á'amuacha'íi tíj na'a a'íjn niuucari te'utéjche ti rí'í amuáaruuren.

⁷ Najmi'i tíj na'a a'íjna, a'íi pu tejamuaamuá'ate a'íjna í Epafra's ti ta jamuan tí'ivaire'e. Jé'ecan tu raxí'eve'e te'íjna. Ajta a'íjn, huápi'i pu ta jetze me'ecan tí'ivaire'e í Ciríistu'u jemi. Capu ti'itíj jín ateáturaaveca.

⁸ A'íi pu ajta ari titaatá'ixaa í sej rí'í huápi'i ru'ihuaamua'a seijre'e se'íjna jime'e sej jetzen araújca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁹ A'íj tu jín, catu ja'anáj raatapuá'ajtac'a tej Dios tí'ijhuavii mú'ejmi jime'e. Nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene tí'ij amín titaatá'ixaa, ayée tu ríci. Dios tu tí'ijhuavii ti i a'íjn tejamuáamua'aten nain jime'e sej si ráamua'aree a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, sej si temua'a mé titeumuámua'aree, ti ij a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios amuaatá'an sej si ráamua'aree a'íj sej ye'í huárini e'ehuauritiéecan jime'e temua'a naa.

¹⁰ Ayee tu een jín tí'ijhuavii sej si siyen huárini a'íj ti tíhua'uvíjte'e a'imej í mej ramua'ate a'íjna í tavástar'a. Teajta sej si siyen rí'í raatá'an se'íjna jime'e í sej jín tí'imíjhuacare'e. Setá'aj siyen éene'en tíj ciyej ti ájvaujse'esin, ti ajta antatáca'a. Ajta sej si jaítze'e raay'í'tihua'an a'íj ti een í Dios.

¹¹ Ché'e Dios amuaatá'an nain í ca'aníjra'a í á'amuatzaajta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í tej jín rí'í tira'utasejra. Aj xu si jetzen araújca'anejsin sej si te'utáviicua'i, sej si seajta seuj raachú'even a'íj ti ti'ití á'amuaruuren, sej si seajta huaújtemua'ave'en.

¹² Ayee xu een jín tí'ijteujtzi'ire'e xá'ara'ani í ti tá'iyá'upua, a'iné a'íi pu amuaatá'a sej si ra'ancuré'an se'íjna í ti tejamuáaci'ti sexu'ijmé'en a'ájna a'utí ja'anáj ti na'a huáneeri'i.

Ayee pu che'atá na'a tejá'amuaci'iti seij ajta mi seij tíj ayén tihuá'aci'iti í seica í mej huaté'uu í Dios jemi.

¹³ Ayee pu té'eme, a'iné a'íi pu tu'irájtuaa a'ujna a'u ti a'utíca'a ja'anáj ti na'a tí'ij caí ché'e tita'aíjte'en a'íjna ti a'uun antiújmua'aree. Dios pu taja'aráavi'iti a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í yaujra'an ti huápi'i raxí'leve'e.

¹⁴ Ayee pu tiu'utanájchitaca'a í tej jín té'echa'íca'a í Dios jemi a'íjna jime'e ti a'íin yaujra'an ta jetze me'ecan huamí'i, ajta titaatá'uuni'iri'i í tej jín auteájturaa í jemin.

Dios pu nu'u ta'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i ta jetze me'ecan

¹⁵ Ajta a'íin í yaujra'an, a'íi pu a'íin pú'een í tej jetzen ráamua'aree a'ij ti een í Dios í tej caí rasise'i. A'íi pu ajta a'íin pú'een í ti amuacá seijre'eca'a tí'ij caí xi mé'e jé'e tí'itijca'a.

¹⁶ A'íj pu jamuan Dios nain tiú'utaahuaca'a, tíj na'a tí'ipua'amé í ta japua ti tejé'eseijre'e, ajta tíj na'a pua'amé ti tejé'eseijre'e íiyen chaanaca japua, nain í tej rasise'i, ajta nain í tej caí rasise'i.

Majta me'íin í xiéjniu'ucari í mej tejé'ajta u ta japua, Dios pu nain huá'utaahuaca'a a'achú mej pua'amé. Aj pu i hua'antíhuau mej mi miyen che'atá mana'a tiu'utévaire'en í ta japua matíj tajtúhuaani, a'ajhuáase, muayajtúumua'a ti ve'ée, pixcaa muayúu, ajta tenántzi. Nain pu tiú'utaahuaca'a jamuan í Ciríistu'u, ajta Ciríistu'u pu hua'ancuré'evi'iti.

¹⁷ Ciríistu'u pu ayén seijre'eca'a tí'ij caí xi mé'e é'e tí'ititaca'a. Ajta nain pu Ciríistu'u jetze arajújca'ane ti ij te'utáviicua'iran.

¹⁸ A'íi pu a'íin pú'een í ti ve'ecán jín antiújmua'aree ruteítestemua'a jime'e, a'íimej í mej té'atzaahuaté'e. A'íi pu a'íin pú'een í ti jetzen tiu'unéj nain ti tí'iseijre'e, ajta a'íi pu a'íin pú'een í ti amuacá a'itáraa huá'a tzajta'a í mí'ichite. A'íj pu jín ayée pu éene'e á'ara'ani ti jaítze'e ve'etí a'ame nain jime'e.

¹⁹ Ayee pu'u, ra'aránajcheca'a í Dios ti Ciríistu'u ayén che'atá na'a éene'e á'ara'ani í ruxí'ej Dios nain jime'e.

²⁰ Ajta, ra'aránajcheca'a ti Ciríistu'u jamuan hua'utéjpua'ajte'en í mej rájcha'íire'e mej mi rí'i titeeteáturan í Dios jemi. Naíjmi'ica a'íimej í mej ta japua tejé'eseijre'e, majta a'íimej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, a'íi pu hua'utépua'ajta'a a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire í ruxuure'e í cúruu jetze, tí'ij huamí'i ta jetze me'ecan.

²¹ Seajta mú'een, amuacá, caxu xí'epi'ín éene'e í Dios jemi, seajta rájcha'íire'eca'a í a'amua tzajta'a se'íjna jime'e a'ij sej ye'í tí'ijr'i'irejca'a.

²² Mí ajta Dios pu ari amua'anpuá'ajte a'íjna jime'e ti Ciríistu'u huamí'i jetzen í cúruu. Ciríistu'u pu a'amua japua huaniú a'íjna jime'e ti tirajpuaíjtzica'a í ru jetze. Aj pu i amuá'avi'itin í Dios jemi, mú'een mi sej a'uté'uu xá'aju'un jemin. Caxu ché'e ja'anáj tí'itíj jín auteáturan í Dios jemi. Capu ajta ja'atí mú'ejmi jetze tí'itíj jín te'upuá'ajte'esin.

²³ Ayee pu té'eme ti pua'a seuj te'utáviicua'i sej té'atzaahuaté'e, ajta ti pua'a secaí yá'uhua'anan í sej seuj rachú'even a'ij ti tí'ixaxa'a í niuucari ti jín Dios amua'irájtuaani. A'íi pu a'íin pú'een í niuucari í mej meri tihua'utá'ixaa nainjapua. Mí neajta inee, Dios pu ajta ayén tinaa'íjca nej ni ne'íjna jín tiu'utévaire'en.

Pablo pu nu'u a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'utévaire'en a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi

²⁴ Ajta íjii, nee nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e ti ayén tejámuaatéva'irihua'an í nej jín tirajpuaíjtzica' na'araa. Neajta niyen raanaíjmire'en í ne jetze jime'e í ti te'á'atura mej mi ráamua'aree a'ij ti tirajpuaíjtzica'a a'íjna í Ciríistu'u. A'íj nu jín nehuá'avaire'e a'íimej, í ti jín Ciríistu'u antiújmua'aree, a'íime í mej i'i teítestemua'ame'en.

²⁵ Nee nu xaa te'enteájrupi ne'íjna jime'e ti jín Dios ayén tinaa'íjca nej ni niyen huárini a'ij ti Dios ayén tiraaxí'epi'íntare. A'íj nu jín tejámuaatá'ixaate'esin nain jime'e í niuucari ti jetzen raxa í Dios.

²⁶ A'íjna i niucari, a'ii pu a'íin pú'een í ti rú'avaa ti Dios ramua'areereca'a avítzi jime'e, ajca'ihuá'imua, nain xicaj tzajta'a ti yú e'iré'ene. A'íi í mej amuacaícan é'echejca'a, camu a'atzu ramua'areereca'a a'ij ti Dios riníche'en. Aru íjii, pu'uri tihua'utá'ixaa mé jéjre'e huá'a jemi í mej a'uté'uu í Dios jemi.

²⁷ Ayee pu raaxí'epi'íntare í Dios ti tihua'utá'ixaate'en mé jéjre'e mej mi ráamua'aree ti jé'ecan pu naa seijre'e a'íjna í ti rú'avaa huá'a tzajta'a í teite í mej miyen a'uchéjme nainjapua, íiyen í chaanaca japua. A'ii pu a'íin pú'een í Ciríistu'u ti a'amua tzajta'a é'eseijre'e. A'íi pu ajta amuaatá'asin sej si raseijran ti jé'ecan pu naa seijre'e í Dios jemi.

²⁸ Teajta iteen, ayée tu tihua'ixaate'e í teite a'ij ti ti'itíj huáruu a'íjna í Ciríistu'u. Naíjmi'ica tu rí'i ti'ixáate'e, teajta iye'ehuaritiéecan jín tu tihua'amua'aten mej mi ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e ti tiu'utátuiire'en pua'a ayén ti'ayajna nusu caí. Ayee tu een jín ríci tej ti urarí'ene'acan jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi a'ájna xicájra'a jetze tetí'ij huá'anvi'itin naíjmi'ica í Ciríistu'u jemi.

²⁹ A'ij nu jín niyen ca'anín jín tí'imijhuaca, neajta niyen tí'itese'e nain jime'e a'achú ti caj tíneta'aca í ca'aníjra'a, neajta nain jín í nej jín á'anca'ane.

2

A'ij pu nu'u té'ujmua'ate a'ímej jemi í mej Colosas a'uchéjme

¹ A'ij nu jín niyen raxí'eve'e sej si ráamua'aree nej a'amua japua tí'itese'esin jeíhua. Ayee nu che'atá nena'a huá'a japua tí'itese'e a'ímej í mej Laodicea é'eche, neajta a'ímej í mej caí ja'anáj naaseíj neneerime jetze.

² Ayee nu een jín ríci mej mi huateújca'ane í ru tzajta'a, mej mi majta naíjmi'i ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa me'íjna jime'e í mej huaújxe'eve'e rujímua'a. Ayee nu raxí'eve'e ti tihua'aci'ti ti'ití ti jé'ecan tihua'utéva'irihua'an mej mi yaú'itiée muá'ara'ani nain jime'e, mej mi majta ráamua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti rú'avaata í Dios jemi. A'ii pu a'íin pú'een a'íjna ti i'i Ciríistu'u.

³ Naíjmi'i í ti ruxe'eve'e tej ti rí'i mé titeumuámua'aree, jaítze'e pu titaatéva'irihua'an caí tumin ti rú'avaata teásta'a. Ajta a'íin í Ciríistu'u, a'íi pu taatá'asin tej ti yaú'itiée tá'ara'ani nain jime'e, tej ti ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ij caí ja'atí amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niucari í ti caí jé'iyecan jín namuajre'e.

⁵ Canu xaa ye'eche a'amua jamuan, sino ayée nu ye'imua' yé huaca. Capu amín a'ij. Jéihua nu amua'atamuá'areeri yú ne tzajta'a, cu xíee nej cu vejli'i a'utéjvee mú'ejmi jemi. Jé'ecan nu huatántemua'ave'e ne'íjna jime'e nej neri ramua'aree í sej rí'i ru'ihuaamua'a temua'a naa, Seajta te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e se'íjna í Ciríistu'u.

Dios pu nu'u hua'unajmire'e í Ciríistu'u jemi

⁶ A'iné xu'uri autéjhuii sej rá'antzaahuate'en se'íjna ti a'íin pú'een í ti i'i tavástarala, a'íjna Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, setá'aj siyen rí'i titeeté'uuca a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jemi.

⁷ Setá'aj siyen se'íjna jetze ucarute í sej rájteuni í Ciríistu'u jemi sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i tíj cijej ti ajtanána'ajme téte'imua chuaata'a. Xu'uri cíj caj yaú'itie í Ciríistu'u jemi. Setá'aj siyen tihuaújmua'aten sej si yaú'itiée xá'ara'ani nain jime'e, sej si jaítze'e te'utáviicua'i se'íjna jime'e í sej rá'atzaahuate'e a'ij mej meri tejamuaamuá'ate. Setá'aj seajta huápi'i tiraatateújtzi'ire'en í Dios.

⁸ Rí'i xu'u mú'een, caxu hua'atá'acare'en mej amuaatémua'itin seica jime'e niucari í mej jín tí'ihua'itaca. Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tejamuá'ari'i í sej jín té'atzaahuate'e me'íjna jime'e a'ij mej tirájteu rujímua'a, í niucari ti caí ti'itíj vaire'e. A'íjna, í mej tí'ixaxa'a, camu a'ij tirájteu í Ciríistu'u jemi, sino ayée mu'u tejá'amua'ixaate'e me'íjna jime'e í mej rujímua'a mena'a tirájteu, na'ari í mej jín tí'imua'ata me'íjna jime'e í mej rájye'irajca'a í jéjca.

⁹ Ayee pu'u, a'iné nain tǵ na'a ti Dios een, a'ǵi pu huateájturaa í Círíistu'u jemi í ru jetze.

¹⁰ Ajta Dios pu ayén amuaanaǵjmire í Círíistu'u jemi sej si ruuri xá'ara'ani jemin. Ajta a'ǵin í Círíistu'u, a'ii pu a'ǵin pú'een í ta'anájca huá'a jemi matǵ mena'a pua'amé é'eseijre'e í xiéjniu'ucari í mej te'áijta, majta a'ǵime í mej títeté'u'upu'u u ta japua.

¹¹ Seajta mú'een, xu'uri ra'ará'aste se'ǵjna jime'e í mej ra'antisí'icheca í runavij. Mi seajta, caxu ra'ará'aste se'ǵjna jime'e í mej teteca miyen amuáaruu í rumuájca'a jime'e sino Círíistu'u pu'u ayén ra'ará'aste mú'ejmi jetze me'ecan tǵ'ij huamǵ'i í cúruu jetze. A'ǵi í pu nain amuá'ari'iri'i í sej jǵn a'ij pua'a rǵjca ti ij caí ché'e tejámuaata'áijte'en í a'amua jetze.

¹² Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios ti ayén tejamuáaruu setǵ'ij huámuaí'ivijhuaca'a. Xiee sej cu mú'een ava'ujnáa í Círíistu'u jamuan. Ayen che'atá na'a tǵ sej mú'een a'itácǵine í mi'ichite tzajta'a jamuan í Círíistu'u. Ayee pu een a'ǵjna jime'e sej mú'een rá'atzaahuate'e se'ǵjna jime'e í muári'eri'ira'a Dios ti jǵn ra'ajǵáj a'ǵjna í Círíistu'u huá'a tzajta'a í mi'ichite.

¹³ A'ájná'imua, ayée xu éene'e í ru tzajta'a, seúche'e xu mi'ichite pu'éene'e í Dios jemi, se'ǵjna jime'e í sej auteájturaa u Dios jemi, seajta se'ǵjna jime'e í mej caí miyen amua'antisíjchixi í á'amuanavi jetze. Mi ajta íjii, Dios pu ajtahua'a amuaatatǵste í á'amuaxiejniu'uca sej si a'uté'uu xá'ara'ani í Círíistu'u jamuan. Nain pu ari tejámuaatá'uuni'iri'i í sej jǵn auteájturaa í jemin.

¹⁴ A'ǵi pu xaa ra'uré'uu a'ǵjna ti té'eyu'usi'ihuaca'a, í ti jetzen rá'axajtaca'a í niuucari ti jime'en téjmi jetze ti'itǵ jǵn te'ujpuá'ajte, í tej jime'en té'echa'ǵca'a. A'ǵi pu antipuá'ari'ira'a a'ǵjna jime'e ti rá'utatai í cúruu jetze jamuan a'ǵjna í Círíistu'u.

¹⁵ Majta me'ǵn í xiéjniu'ucari í mej tí'áijta, majta í mej títetateí í ta japua, Círíistu'u pu huajá'uriiri'i í mej jǵn antiújmua'areereca'a. A'ǵi pu ajta hua'utatévi'iraste mé jéjre'e. Hua'ave'ejáapuajmé'e, pu a'íteájraa. Hua'utéemua'iti a'ǵjna jime'e ti huamǵ'i í cúruu jetze.

Mej nu'u ráahuauni a'ǵjna ti í júte'e é'eme'ecan

¹⁶ A'ǵi pu jǵn, miché'e mi caí á'amuamuaire'e me'ǵjna jime'e a'ij sej tiú'ucua'ani, a'ij sej ye'í titeeyé'en, nusu a'ǵjna xicájra'a ti jetzen ayén nu'u ruxe'eve'e sej tiú'uyesten ti te'ute'itién í máxcira'i, na'ari ti te'ará'asti ja'anáj mej ruse'upi.

¹⁷ Naǵjmi'i tǵ na'a ti ayén tí'een, cu xiee ti ja'atí huácien jetze á'uche'ecan. Ayee pu tí'ivaire'e tej ti tiyen ráamua'aree a'ij ti teja'uré'enejsin.

Mí ajta, í ti xǵ'epi'ǵn tǵn, a'ii pu a'ǵin pú'een, a'ǵjna í Círíistu'u.

¹⁸ Majta me'ǵn í mej hua'aráanajche mej rucǵnive'e jéjre'ecitze'e, a'ǵime í teteca mú nu'u tíhua'utateújtzi'ire'e a'ǵmej í mej títetateí í ta japua. Mí seajta mú'een, caxu hua'atá'acare'en miyen tejamuá'ari'iran me'ǵjna jime'e í sej seri raamuá'iti í Dios jemi. A'ǵi mú xaa rucǵnive'e me'ǵjna jime'e mej mi nain tiu'utaxáj a'ij mej nu'u tiu'useǵj a'ij ti tí'een u ta japua. Majta jei'hua ahuaújtzaahuate'en me'ǵjna jime'e í huá'amua'atziira'a í mej rujǵmua'a mana'a tirájteu.

¹⁹ Mu'uri mé rúurie me'ǵjna í ta'anájca í tej jetzen airáneajxi'ǵn, í tej jetzen arátaca'ane tej ti tiyen che'atá tena'a naǵmi'i huavaújse'en a'ij ti Dios titatá'aca tǵ ajta tiújvi'iraxi'ǵn í cari táata'a jamuan.

²⁰ Casi'i mú'een, Círíistu'u pu a'amua japua huaniú tǵ'ij huamǵ'i, ajta camu ché'e tejámua'a'ijte'e me'ǵjna jime'e í huá'amua'atziira'a í seica í teteca. Tǵ pua'a ayén, a'iné een jǵn siyen che'atá sena'a tí'ijri'ire matǵ í seica í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej tejámuaata'áijte'en me'ǵjna jime'e a'ij mej meri tí'ijri'irejca'a.

²¹ Ayee mú tejámua'ixaate'e tǵjǵn: "Caxu ra'ajtamua'amuante'en. Caxu ra'ajtácua'an. Caxu ra'ajtémǵjhu'a'an."

²² Naǵjmi'i tǵ na'a í niuucari ti ayén een, naǵmi'i pu jime'en raxa ti'itǵ ti antipuá'ari a'ǵjna jime'e í mej raaxǵn.

²³ Ayej xaa ne'u, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti i'i xí'epi'in ti pua'a ja'atí ra'ará'astijre'en a'íjna jime'e í niuucari ti ayén een. Ci xíee rí'i mú mé titeumuámua'aree, cu xíee ti tí'itiá'a í ti jín ti'ítéveeca'a ruxí'evi'ira'a jime'e, cu xíee puaijtzi pu raatá'an í ru jetze.

Mí ajta, capu ti'itíj vaire'e sino ayée pu'u mej mi huataúra'an rujímua'a mana'a micu.

3

A'ij mej nu'u ye'í huárini a'íime í mej té'atzaahuat'e

¹ Ayee pu tirá'amitiejte'e í Dios í sej seri seajtáhua'a huatarúu jamuan í Ciríistu'u. A'íi j pu jín, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e í ti tejé'eseijre'e u ta japua a'u ti Ciríistu'u nain jín antiújmua'aree u Dios jemi.

² Setá'aj siyen tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tejé'eseijre'e u ta japua. Caxu siyen sena'a tiú'umua'ati se'íjna jime'e u ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri huácuu u Ciríistu'u jamuan. Ajta, Ciríistu'u pu amuaaté'ine u ta japua u Dios jemi u sej jín ruuri xá'ara'ani jemin.

⁴ Ajta a'ín u Ciríistu'u, a'íjna tej jetzen arátaca'ane tej i'i ruuri, tí'ij a'ín huataseíjre'en mé jéjre'e, aj tu ti tiyen che'atá tena'a huataseíjre'en jamuan. Nain pu ayén naa tí'iseíre'e á'ame huápi'i mej mi naíjmi'i naa rí'i tira'utaseíj.

Jíme'en í mej mejmí'i tí'ijri'irejca'a, ajta í ti jéjcuacan jín seijre'e

⁵ A'íi j pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta naíjmi'i tíj na'a ti a'ij pua'a een, ti a'amua jetze aíráníineica. Caxu huá'a jamuan jí'ipite'en u sej caí naíjmi'i jí'ipi. Caxu ché'e siyen rijca í ruxána'acire'e jime'e. Caxu seajta taúra'acare'en ti tejámuaata'aíjte'en í a'amua jetze ti aíráníineica. Caxu ché'e rahuauca í ti a'ij pua'a een.

Seajta i'i, caxu tí'imujche'e. Ja'atí ti ayén tí'imujche'e, ayée pu che'atá na'a een u Dios jemi tíj a'íjna í ja'ati ti raná'amiche'e í ti caí Dios pú'een.

⁶ Pu'uri teja'uré'enejsin ti 'utévatzijsin í puaijtzi huá'a japua í mej caí me'íjna jín ra'ará'astijre'e í Dios. Jé'ecan mú tirajpuaijtzi muá'aju'un.

⁷ Seajta mú'een, ayée xu amuacaícan rijca'a nain jime'e ti a'ij pua'a een, setí'ij seúche'e rá'astejca'a nain ti ayén.

⁸ Ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej tí'icaúra'ari'i naíjmi'i tíj na'a ti ayén een: Caxu níniu'ucacu, ni caxu rújaaxiévi'ira, ni caxu ruté'axí'i, ni caxu a'ij pua'a éene'en, ni caxu a'ij pua'a tihuá'ixaate'e huá'a jemi í teite. Caxu seajta a'ij pua'a tí'ixajta.

⁹ Caxu tí'iru'ixaate'e hua'ítzi jime'e seíj ajta seíj, a'iné xu'uri raatapuá'ajta'a se'íjna ti mí'ime'ecan ti ú'useijre'eca'a í a'amua jetze. Seajta nain mé úurieeni a'ij ti ye'í rijca'a a'íjna ti mí'ime'ecan.

¹⁰ Ari mú'een, xu'uri tí'ihuaújchejte se'íjna jime'e ti tí'irí'een, ti tí'ijéjcu. Dios pu auj amuaajéjcuare'esin í a'amua tzajta'a sej si siyen éene'e xá'ara'ani tíj a'íjna ti amuaateájtuaa íiyen chaanaca japua, sej si nain jín ráamua'ati.

¹¹ Ajta í Dios, capu jetzen ruxe'eve'e ti pua'a ja'atí Israél jetze ajtéme'ecan nusu ti pua'a i'i Griego pú'eene'en. Capu ajta jetzen ruxe'eve'e ti pua'a peri ra'ará'aste pe'íjna jime'e mej mua'antisíjcheca'a á'a navij nusu pecaí. Capu amín a'ij ti pua'a a'ímua pé'eme'ecan, na'ari seíj chuéjra'a japua pe'eche. Capu ajta a'ij í'irini ti pua'a seica pej jemin tí'ivaire'e na'ari pej piyen tihuá'ajte'e í seica. Ayee pu'u, Ciríistu'u pu xaa a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e. Nain pu jín ra'ará'asten. Ajta a'ín pu huateáturaasin huá'a tzajta'a í ruteítestemua'a a'u ti na'a mej mena'a a'uchéjme.

¹² Ayee pu'u, Dios pu amua'antíhua'u. Xu'uri huaté'uu jemin, ajta a'íi pu amua'ixe'eve'e. Sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj ahuaújcu'uven seíj seajta seíj. Setá'aj rí'i huá'acha'íi í seica, caxu á'ujtzaahuat'e, caxu seajta rucínive'e. Setá'aj siyen te'utáviicua'i tí'ití ti a'ij tejá'amuaruure.

13 Setá'aj siyen rá'uviicua'i seíj seajta seíj. Setá'aj seajta tiu'utaúruuni'i ti pua'a seíj rájaaxiejte'en í ruxí'ej tevi. A'iné tavástará'a pu ari mú'ejmi tiu'utá'uuni'iri'i, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'utaúruuni'i seíj seajta mi seíj.

14 Ajta, í ti jaítze'e ruxe'eve'e caí máa niucari, setá'aj siyen huaújxe'eve'en. A'ii pu a'ín pú'een í seíj jín avaújseijtare'en seíj si seíj sena'a teitejra'a pu'éene'en xá'ara'ani. Ajta, a'íi pu amuaanaíjmire'esin.

15 Ché'e Ciríistu'u amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a seíj si ru'ihuaamua'a xá'ara'ani temua'a naa. Ayee pu tejamaatajé í tavástará'a seíj si siyen x'íepi'ín éene'e seíj ajta mi seíj, a'iné naími'i xu ruseáxu'itare'en. Seajta siyen tí'ijtéujtzi'ire'en í Dios.

16 Setá'aj siyen tiú'umua'ati jeíhua se'íjna jime'e í niucari ti jíme'en raxa í Ciríistu'u seíj si ráamua'aree a'ij seíj tihuá'umua'aten í seica, a'ij seíj ye'í rí'í mé titeumuámua'are'en seíj si tihuá'a'ixaate'en nain e'ehauritiécan jime'e. Seajta chuiicari xu jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios. Ayee xu tiu'utáchuiica í ru tzajta'a se'íjna jime'e chuiicari ti yu'uxari jetze me'ecan, nusu chuiicari ti Dios jetze raxa, na'ari tí'tí ti rí'í amuaatámua'atziite í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

17 Ayee pu'u, setíj sena'a tí'ixa, setíj sena'a ríci, setá'aj siyen huárini nain jíme'en niucajtze'en í tavástará'a a'íjna í Jesús. Setá'aj tiraatateújtzi'ire'en í Dios í tá'iya'upua jamuan í Ciríistu'u.

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuate'e a'ímej jemi í teite

18 Mú'een, mi seíj víche'e, setá'aj ra'ará'astijre'en a'ímej jemi á'amuaacínastemua'a, a'iné ayée pu tiraavíjte'e í tavástará'a jemi.

19 Seajta mú'een, mi seíj neiche, setá'aj rí'í tihuá'ajcha'íi xá'ara'ani temua'a naa a'ímej í seíj huajá'uvi'itin. Caxu a'ij tihuá'ajeeve.

20 Seajta mú'een, mi seíj hua'atá'atjmu'a, setá'aj siyen nain jín hua'ará'astijre'en matíj mena'a tejamuá'ixaate'en a'íime í ruvaújsimua'a, a'iné a'íi pu rí'í tiraatá'asin a'íjna í tavástará'a.

21 Seajta mú'een, mi seíj huá'avaujsimua'a, caxu huáp'i hua'ajteá'axi'i a'ímej í ruyaujmu'a'a mej mi caí a'ij pua'a té'ujmuajte.

22 Seajta mú'een, mi seíj tí'ijti'ire'e, setá'aj nain jín ra'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e. Setá'aj siyen tiu'umuári'en temua'a naa setíj sena'a tiraayí'iti a'iné mú'een xu rá'atzaahuate'e se'íjna í tavástará'a. Caxu raatapuá'ajta se'íjna jime'e tí'ij caí mé'e já'ahua'a a'íjna í ti tejá'amua'ajte'e. Seica mú miyen ríci. Aj mú caj tí'imuarí'e ti pua'a a'ín ti tihuá'ajte'e ti huá'aseijra. Ayee mu'u ríci mej mi rí'í raatá'an.

23 Mí seajta mú'een, setíj sena'a ríci, setá'aj siyen che'atá sena'a tiu'umuári'en tzáahuatí'ira'a jime'e setíj tiraatévaire'enche'e se'íjna í tavástará'a. Caxu siyen sena'a tiu'umuári'en mej mi amuaaséij a'íime í teteca.

24 Xu'uri ramua'aree ti a'ín tavástará'a, a'íi pu ajta tejámuaatanájchite'esin í ti rujímu'a'a. Aúche'e pu tejá'amua'ací'iti a'íjna seíj raamuá'iti, a'iné a'ii pu a'ín pú'een í seíj tí'ijvaire'e a'íjna í tavástará'a ti ajta í'í Ciríistu'u.

25 Mí ajta, a'ín í ti a'ij pua'a ríci, ayée pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'ijci'iti. Ruxí'ej pu tihuá'aruuren í Dios jemi, capu ja'atí jaítze'e rí'en caí í seíj í jemin.

4

1 Seajta mú'een, mi seíj tihuá'ajte'e, setá'aj tíhua'utapuaíjve'en tíj na'a í ti ruxe'eve'e, tíj na'a ti ayén tiraavíjte'e ti tihuá'aci'iti. Ayee xu huárini a'iné xu'uri ramua'aree ti seíj ajta tejá'amua'ajte'e mú'ejmi. Júte'e pu é'eseijre'e a'íjna.

Jíme'en í ti te'entipua'ari, ajta í ti jíme'en ca'aníjra'a hua'utá'asin

2 Setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi. Caxu a'ij ruaaca. Seajta mú'een, seúche'e tí'ijteujtzi'ire'e í Dios.

³ Seajta, setá'aj siyen seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e ti ij Dios ayén taatasejrate'en a'ij ti ye'í ti'ití huáruuren tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í niuucari, tej ti te'ijna hua'utasejrate'en í Ciríistu'u, a'ijna ti rú'avaata í Dios jemi. A'ij pu jín, nu'uri aiteánami'i.

⁴ Seuche'e xu seajta rahuaviira í Dios jemi neetzi jime'e nej ni e'ehauritiécan jín tihuá'a'ixaate'en a'ij ti tiraavijte'e nej siyen rici.

⁵ Ayee xu rijca mú'een, caxu ché'e sena'a á'ujujhua'ane'en huá'a jamuan í mej caí té'atzaahuate'e, sino ayée xu'u rijca matíj teite í mej rí'i metíteumuámua'aree. Ja'anáj ti na'a ti í'iri'iri sej siyen huárini í ti i'i xí'epi'in, ayée xu'u rijca.

⁶ Setá'aj rí'i hua'atá'acare'en se'ijna jime'e sej siyen tí'ixaxa'a, mej mi me'ijna jín ráamua'aree í sej caí rucínive'e. Seajta siyen tihuá'a'ixaate'en mej mi huajjxin, mej mi rí'éene'e muá'ara'ani.

Jíme'en í ti te'entipué'ari

⁷ Ajta a'ín í Tíquico a'ijna í ta'ihuaara'a í Ciríistu'u jemi, a'íi pu tejámuaatá'ixaate'esin nain a'ij ti tí'inevaire'e ineetzi. Jéihua nu raxí'eve'e nemíjna. A'íi pu ari rí'i tináavai ara'axcáacan jime'e. Capu ja'anáj á'itzee. Ajta, naíjmi'i tu tí'ivaire'e í tavástar'a jemi.

⁸ A'íi j nu jín neraata'ítí mú'ejmi jemi ti ij ayén tejámuaatá'ixaate'en a'ij ti tí'itavaire'e, ti ij rí'i jamuaatá'an.

⁹ Neajta nu jamuan raata'ítí ne'ijna í Onésimo, í ti mú'ejmi jetze ajtémecan. Jé'ecan tu teajta raxí'eve'e te'ijna í ta'ihuaara'a. Capu ajta ja'anáj á'itzee. A'íi mú nain jín tejámuaatá'ixaate'esin a'ij ti tí'iruure iyecuí.

¹⁰ Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'íi mú á'amuateujte'e, amuacaícan a'ijna í Aristarco ti ajta ayajna aiteánami'i nee jamuan, ajta a'ijna í Marcos, ti i'i neuseájra'an pírici a'ijna í Bernabé. Xu'uri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini a'ijna jime'e, ti jíme'en yee ti pua'a a'ín a'uré'enen mú'ejmi jemi a'ijna í Marcos, setá'aj ra'ancuré'evi'itín temua'a naa.

¹¹ Ajta a'ín í Jesús, í ti ajta ayén ántehuaa tijín Justo, a'íi pu ajta á'amuateujte'e. A'íime í mej huaíca, a'íi mu'u a'ín pú'een í mej Israel jetze ajtémecan, í mej miyen neetzi jetze té'ejtévaire'e tej ti tiyen tihua'utá'ixaate'en í teite jíme'en í Dios ti tí'ajta íiyen chaanaca japua. Jé'ecan mú rí'i naatá'a ineetzi.

¹² Ajtahua'a seíj pu á'amuateujte'e, a'ijna í Epafra. A'íi pu ajtémecan mú'ejmi jetze, ajta pu ravaire'e a'ijna í Jesús ti i'i Ciríistu'u. Ja'anáj ti na'a pu tí'itese'e a'ijna jime'e ti rahuavii í Dios jemi mú'ejmi jime'e, sej si te'utávii'cu'a'i, sej si caí ti'itíj jín auteáturan, sej si seajta ra'ará'astijre'en nain jime'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

¹³ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna. A'íijna í Epafra, jé'ecan pu tí'itese'e mú'ejmi jime'e, ajta a'ímej jime'e í mej me'uun a'uchéjme, a'ájna já'ahua'a Laodicea, majta í mej seíj jetze é'eche í chajta'a a'ájna Hierápolis.

¹⁴ A'íi mú majta á'amuateujte'e, a'ijna í Lucas, í ti tihuá'ahua'ate, í tej raxí'eve'e, ajta a'ijna í Demas.

¹⁵ Setá'aj siyen hua'utateújte'en neetzi jetze me'ecan a'ímej í ta'ihuaamua'a Laodicea mej a'uchéjme, seajta se'ijna í Ninfas. Setá'aj seajta hua'utateújte'en a'ímej í mej e'etiújse'iri a'u ti é'eche í Ninfas.

¹⁶ Setí'ij seri ra'ujíjve se'ijna i yu'uxari sej si naíjmi'i ráanamua, setá'aj siyen tiu'uta'íte mej mi hua'utánamujriste'en a'íime Laodicea mej é'eche. Ajta í seíj í yu'uxari, Laodicea ti é'eme'ecan, setá'aj seajta ra'ujíjve'en sej si seajta naíjmi'i ráanamua.

¹⁷ Seajta, setá'aj siyen tiraata'ixaate'en se'ijna í Arquipo yee: "Rí'i pepu'u mú'ee, pej pi nain jín ra'ará'asten í tavástar'a ti tímuaa'íjcate."

¹⁸ Inee, i nej i'i Pablo, a'ij nu jetze já'amuateujte'e a'ijna i nej ra'uyú'uxaca'a nemua-jca'a jime'e. Caxu yá'uhua'anan í nej aiteánami'i. Ché'e a'ij tejá'amua'avaire'e. Ayee pu icu.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti seij

A'í mú huá'ateujte'e í mej Tesalónica e'etiújse'iri

¹ Inee Pablo, ajta a'íjna i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej Tesalónica é'eche, sej seajta tiújse'iri í Dios jemi, seajta jemin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. Ayee tu tí'ijxe'eve'e ti Dios r'í'í tejamuáacha'ín, ti ajta r'í'í amuáaruuren a'amua tzajta'a sej si r'í'í ru'ihuaamua'a xá'ara'ani.

Jíme'en í mej jín hua'utájuyete mej mi té'antzaahuete'en a'íme í mej Tesalónica é'eche

²⁻³ Ja'anáj ti na'a tu r'í'í tiraatá'aca í Dios jemi mú'ejmi jíme'e. Ja'anáj ti na'a tej huavii í Dios, teajta tu rá'ixaate'e mú'ejmi jíme'e, a'iné mú'een xu jeíhua tí'imuari'e se'íjna jíme'e sej rá'astijre'e se'íjna í tavástar'a. Seajta siyen che'atá sena'a jeíhua tí'imuari'e se'íjna jíme'e sej raxí'eve'e sej hua'utévair'e'en í seica í mej é'eseijre'e í Dios jemi. Seajta mú'een, caxu ja'anáj raatéxiehuataca'a í sej rachú'eve'e í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u tí'ij a'ín amua'irájtuaani, a'u sej yé'ejpuaíjtzica'a.

⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e mi sej ta'ihuaamua'a. Tu'uri ramua'aree ti Dios já'amuaxe'eve'e, ajta a'í'í pu amua'avé'e huaxi.

⁵ Ayee tu een jín ramua'aree a'iné tet'í'ij tiyen tejamuá'ixaa í niuucari jíme'e ti jíme'en raxa í Dios, caxu ché'e sena'a ráanamujri'i sino a'í'í xu jín muári'eri'ire'ara'an í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í'í xu jín temua'a naa yaú'itiée xa'araa í ru tzajta'a. A'í'í xu seajta jín rú'umua'areereca'a ti ayén ti'ayajna a'í'íjna í niuucari. Mú'een xu seajta siyen tasejrac'a til'itén tej teitejra'an pu'eene'e, teajta tiyen tí'ivair'e'eca'a mú'ejmi jíme'e. Ayee tu huarí'í mú'ejmi jemi sej si ráamua'aree a'ij ti tiraavíjte'e í tavástar'a jemi.

⁶ Seajta mú'een á'iyen xu siyen che'atá sena'a huarí'í tet'í'í iteen, ajta tí'í a'ín huarí'í í tavástar'a, a'iné jeíhua xu rajpuaíjtzica'a. Capu amín a'ij. Seuche'e xu huataújtemua'ave, a'iné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í'í pu ca'aníjra'a amuaatá'a í a'amua tzajta'a.

⁷ A'í'í mú jín, naími'i a'í'íme í mej e'etiújse'iri, a'achú mej mena'a pua'amé í mej me'uun é'eme'ecan u Macedonia, majta í mej me'uun é'eme'ecan u Acaya, a'í'í mú r'í'í tejá'amuaseij mú'ejmi a'ij sej rici.

⁸ Capu a'úu na'a á'anamuajre'e mú'ejmi jemi í niuucari ti jíme'en raxa í tavástar'a, sino nainjapua pu namuajre'e a'í'íjna jíme'e sej seri rá'astijre'e í Dios. A'í'í pu jín caí ché'e ruxe'eve'e tej tí'iti huataxáj te'í'íjna jíme'e.

⁹ Jee xaa ne'u, seica mú tí'ita'ixaate'e a'ij tej tite'utéjhuii tej tiu'umuári'en a'amua tzajta'a. Seajta nu'u, set'í'íj rá'antzaahua í Dios, seajta nu'u huaja'uhua'axi se'ímej í mej caí Dioosi pú'een. Xu'uri nu'u ravaire'e se'íjna ti i'i Dios tzáahuati'ira'a jíme'e, ti ajta ruuri rusén jíme'e.

¹⁰ Xu'uri nu'u íjii rachú'eve'e se'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti a'ín ajtahua'a u e'icáanen u ta japua, a'í'íjna Dios ti raatarujte huá'a tzajta'a í mi'ichite. A'ii pu a'ín pú'een í Jesús. A'í'í pu tu'irátuaasin tí'ij caí puaíjtzi táaci'iti ti Dios hua'utá'asin a'í'ímej í mej yen chaanaca japua huachéjme.

2

A'ij ti teja'umuáriej a'í'íjna í Pablo huá'a jemi

¹ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, temua'a xu ramua'aree ti naa titáavai tet'í'ij amuáamuaareca'a.

² Amuacáí mú xaa a'ij pua'a táaruu a'í'íme í mej Filipos é'eche. Jéihua tu rajpuaíjtzica'a tel'újna. Xu'uri ramua'aree ti ayén ti'ayajna. Capu amín a'ij. A'iné Dios pu ca'aníjra'a

taatá'a, a'íj tu jín teuj á'ataca'anejca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin. Jéihua mú taatamuári'eriste xaa ne'u.

³ Catu te'íjna jín autéjhuii tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en hua'itzi jime'e, sino teen tu tiyen ámuaatá'ixaate te'íjna jime'e tej jé'iyecan jín tí'ixaxa'a. Catu teajta tí'itese'e tej amuaacuanamuan.

⁴ Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amua'ixaate'e a'iné ayée pu tira'aránajcheca'a í Dios ti a'íjna jín ta'antíhuau tej ti amua'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Catu tiyen tí'itese'e tej rí'i tihua'utá'an í teite, sino tej rí'i tiraatá'an í Dios ti tirú'umua'aree a'íj tej te'á'uhuatamua'atzi í tatzajta'a.

⁵ Xu'uri ramua'aree tej caí ja'anáj tiyen tejámuaatá'ixaa tena'a te'íjna jime'e í niuucari ti naa á'amuanamuajriste'e. Catu teajta tiyen taseíjrataca'a tej tí'itij ancuré'an. Dios pu rú'umua'aree tej tiyen ríci tzáahuati'ira'a jime'e.

⁶ Catu ja'anáj tiyen rahuauhuau mú'ejmi jemi sej rí'i titaatá'an. Catu teajta tiyen rahuauhuau seica jemi. Rí'irístaca pu tej tiyen tejamuaata'íjte'enche'e ca'anéeri jime'e a'íjna jime'e ti Ciríistu'u ta'antíhuau.

⁷ Mi teajta iteen, catu tiyen huaríj, sino rí'i tu tí'títacha'íica'a mú'ejmi jemi. Ayee tu che'atá tena'a rí'i tejamuájcha'íica'a tíj a'íin í hua'anánaj í tí'iríi rí'i tihuájcha'íi.

⁸ Jé'ecan tu á'amuaaxe'eve'eca'a. A'íj pu jín, ayén ta'aránajcheca'a tej tiyen tejámuaatá'ixaate'en í niuucari ti Dios jín amua'irátuaasin. Teajta tiyen á'ataca'anejca'a tej tejamuaatá'an nain tíj tena'a tej tí'ijcha'íica'a, ayée tu teajta á'ataca'anejca'a tej huácu'i'ini mú'ejmi jetze me'ecan. Ayee tu tí'imua'atzejca'a a'iné jé'ecan tu á'ataca'ane mú'ejmi jemi.

⁹ Tij secaí seuj ramua'aree, ta'ihuaamua'a, tej jéihua tiu'umuáriej, teajta tej rapuaíjtzica'a.

Jee xaa, tetiu'umuáriej tújca'ari tzajta'a, teajta tíca'ari tzajta'a tej ti caí ja'ati huatamuári'eriste'en tej amuaatá'ixaate'en í niuucari jime'e ti jín Dios amua'irátuaasin.

¹⁰ Mú'een xu taaseíj a'íj tej tí'títacha'íica'a mú'ejmi jemi, mi sej té'atzaahuate'e. Nain tu jín tiyen huaríj a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Catu ja'anáj ja'ati a'íj pua'a huáruu. Catu teajta tí'itij jín auteájturaa. Dios pu ajta ramua'aree ti ayén tí'ayajna.

¹¹ Mú'een xu ramua'aree a'íj tej rí'i tí'títacha'íica'a mú'ejmi jemi naíjmi'íca a'achú sej pua'amé. Ayee tu che'atá tena'a tejamuá'itíiri'i sej teajta sej tíj tihuá'itíi í hua'atáata a'ímej í tí'iríi.

¹² A'íj tu jín, ca'aníjra'a amuaatá'a sej si siyen rí'i titetiújcha'íi a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Teajta tiyen huaríj sej si huateújca'anen í ru tzajta'a. Jé'ecan tu á'amuajee sej si siyen huárini a'íj ti tiraavíjte'e í Dios jemi, a'iné a'íi pu a'íin pú'een í ti á'amuajee sej si se'uun e'ará'astí a'u ti a'íin tejé'ajta í Dios, sej si seajta se'uun ye'encuré'an í sej jín naa seíire'e xá'aju'un tíj na'a rusén jime'e.

¹³ Ten tu xaa tejamuá'ixaa í niuucari ti jime'en raxa í Dios. Seajta mú'een, setí'ij ráanamujri'i, caxu se'íjna jetze ra'ancuré'a í mej ché'e mena'a tí'ixaxa'a í teteca sino ayée xu tiyaúchueere'e ti Dios jetze me'ecan í niuucari. Jee xaa ne'u, a'íj pu jetze me'ecan, ajta a'íi pu rí'i á'amuaruuren í a'amua tzajta'a, mi sej té'atzaahuate'e. A'íj tu jín ja'anáj ti na'a tu tí'ijteujtzi'ire'e í Dios jemi te'íjna jime'e sej siyen ra'ancuré'a í niuucari.

¹⁴ Seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, ayée xu huaríj, cu xíee sej huá'ijchueca'a a'ímej í mej Judea a'uchéjme, í mej majta e'etiújse'íri teyujta'a mej mi raateánajche í Dios, a'iné a'íi mú majta ajtéme'ecan í Ciríistu'u jetze. Ayee xu che'atá sena'a tirajpuaíjtzica'a a'ímej jemi í ruxí'ej teite a'íj mej tirajpuaíjtzica'a a'íime í mej Judea é'eme'ecan.

¹⁵ Majta a'íime í seica, í mej caí té'atzaahuate'eca'a, a'íi mú raajé'íca í tavástar'a ti ajta í'í Jesús. Majta huá'ucuii a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Majta taatamuári itejmi. A'íj mú pua'a tiraatá'aca í Dios jemi. Majta mú huájcha'ire'e naíjmi'íca í teite í mej yen chaanaca japua huachéjme.

16 Ayee mú een jín miyen ríci mej mi tá'ijmíjra tej ti caí ché'e hua'utá'ixaate'en í niuucari ti Dios jetze me'ecan a'ímej í mej Israel jetze ajtém'e'ecan. Camu a'atzu raxí'eve'e ti Dios hua'irájtuaani í hua'axí'ej teite. Ayee mú me'íjna jín huarín, a'íí mú raamuá'itín ti Dios puaíjtzi hua'utá'an tǐj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e mej jeíhua huápi'i auteájturaa jemin í Dios. Pu'uri xaa a'ájna teja'uré'enejsin ti Dios puaíjtzi hua'utá'asin.

Pablo pu ayén tí'ijxe'eve'e ti ajtahua'a huá'umuaare

17 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Tetí'ij ca'anéri jín ajtacíj, catu mé amuuhuá'axi, sino jeíhua tu tí'imua'atzejca'a mú'ejmi jime'e. Capu a'atzu á'ateevi'ica tetí'ij caí ché'e huáapua'a tej tiyen ye'ímuá huat'éen. A'íj tu jín jeíhua huápi'i tiu'utése tej ti a'atanén mú'ejmi jemi.

18 Jéíhua tu tiyen tí'ijxe'eve'eca'a tej te'uun a'atanén a'u sej é'eche. Jee xaa ne'u, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a inee, i nej í'í Pablo. Canu ja'anáj caí tí'ijxe'eve'eca'a. Mí ajta a'íin í Satanás, a'íí pu na'antánaamua.

19 Neajta nu niyen tejá'amua'ixaate'e tí'ití í nej jíme'en tí'ijchú'eve'e, í nej jíme'en netémua'ave'e, í nej jíme'en ahuántzaahuat'e'en ne'íjna jime'e nej tí'imua'itín ne'íjna xicáara'a jetze tí'ij ajtahua'a huatasejre'en í tavástara'a ti ajta í'í Jesús. ¿Ni secaí mú'een se'íin pú'een?

20 Jee xaa ne'u, mú'een xu se'íin pú'een, í nej jíme'en a'utántzaahuat'esin, í nej jíme'en huatántemua'ave'esin.

3

A'íj mej tirajpuaíjtzi muá'aju'un

1 Tetí'ij caí ché'e té'eviicua'i tej caí ramua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ayée pu titá'amitíejte'eca'a itejmi ti ayén jaítze'e tiraavíjte'e tej tiyen tajímua'a huatateáuran teyujna Atenas.

2-3 A'íj tu jín, te'íin Timoteo tiu'uta'ítí'iri'í ti u a'atanén mú'ejmi jemi. A'íjna í Timoteo, a'íí pu a'íin pú'een í ta'íhuaara'a, ajta Dios pu ra'avé'ehua'u ti ij ta jamuan á'uche'ecane'en tej tihua'utá'ixaate'en í niuucari ti jíme'en raxa a'íj ti huaríj í Círístu'u. Ayee tu een jín tiraata'ítí'iri'í ti ij a'íin Timoteo ca'aníjra'a amuaatá'an sej si huatéujca'anen í ru tzajta'a, ti ij caí sej raatéxieehuata a'íjna jime'e ti jeíhua tirajpuaíjtzi íjii. Xu'uri temua'a ramua'aree ti ari tiraaxí'epi'intari'iri'í tej tiyen tirajpuaíjtzi tá'ara'ani.

4 Jee xaa ne'u, tetí'ij te'uun a'uté'eca'a mú'ejmi jemi, ayée tu amuacaícan tejamuá'ixaa tej tiyen tirajpuaíjtzi tá'ara'aniche'e te'íjna jime'e mej a'íj pua'a taruurénche'e. Ajta ayén teja'uré'ene. A'íj xu seri mua'aree.

5 Neajta nu tiraatániu'uche nej ni ráamua'aree a'íj ti tejá'amua'aire'eca'a, ti pua'a sej té'atzaahuat'e. Canu ché'e té'eviicua'iraca'a, a'iné nu'uri tí'itziíne'eca'a ne'íjna jime'e ti a'íin tiyaaru'u amuaatamuári'eriste'en mú'ejmi jemi sej si caí ché'e té'antzaahuat'e'en, tí'ij caí ché'e tí'ití vaire'e á'ara'ani naíjmi'í í tej jín tiu'umuá'iej mú'ejmi jemi.

6 Aru a'íin í Timoteo, pu'uri mú'ejmi jemi u e'erájraa. Tí'ita'ixaate'e a'íjna í tej jíme'en tátemua'ave'e sej nu'u sej té'atzaahuat'e, seajta huaújxe'eve'e sej seajta sej. Seajta nu'u sej rutémua'ave'e setí'íjtá ta'utámua'aree itejmi. Mú'een xu nu'u raxí'eve'e sej taaseíj. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a huápi'i tí'ijxe'eve'e tej amuaaséj.

7 Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, mú'een ta'íhuaamua'a. Jé'ecan pu rí'í taatá'a tetí'ij ráamua'areeri'í sej sej siyen té'atzaahuat'e. Pu'uri xaa rí'irí tej te'utáviicua'i nain jime'e í tej jín rajpuaíjtzi, ajta í tej jín taxiemiste'eca'a.

8 A'iné mú'een xu sej té'eviicua'i sej sej rá'atzaahuat'e í tavástara'a, pu'uri ajtahua'a í'iri'iri nej rí'í mé tiu'utéveeca.

9 A'íj tu jín jé'ecan huápi'i tí'ijteujtzi'ire'e í Dios mú'ejmi jime'e te'íjna jime'e tej jeíhua huápi'i tátemua'ave'e í mú'ejmi jemi a'iné mú'een xu rí'í titatá'aca.

¹⁰ Nain tujca'ari tzajta'a, ajta nain tica'ari tzajta'a, ca'anín tu jín rahuavii ti Dios ayén tatá'acare'en tej ti teajtáhua'a amuaaséij, teajta tejámuaatévaire'en tej raanaíjmire'en tí'ití ti na'a ti tejamuá'aturaate'e a'íjna jime'e sej rá'atzaahuaté'e í tavástara'a.

¹¹ Ajta a'íin í Dios í tej rájya'upua, ajta a'íin í tavástara'a ti ajta i'i Jesús, miché'e me'ín taatá'acare'en tej ti te'uun a'atenén mú'ejmi jemi.

¹² Ché'e a'íin tavástara'a ruxí'evi'ira'a jín amuaatá'an sej si jeíhua huápi'i huaújxe'eve'en sej seajta sej, sej si seajta siyen che'atá sena'a tihua'uxe'eve'en naíjmi'ica í teite a'achú mej mena'a pua'amé í á'amuaxi'ej teite tetíj iteen tejá'amuaxe'eve'e.

¹³ Ché'e ajta a'íin amuaatá'an í ca'aníjra'a í á'amuatzajta'a sej si caí tí'itíj jín auteáuran í Dios jemi í tej rájya'upua, sej si seajta siyen urarí'enejme'eni í a'amua tzajta'a a'íjna xicáara'an jetze ti ajtahua'a huataseíjre'en a'íjna í tavástara'a ti ajta i'i Jesús, jamuan naíjmi'i í mej tí'ivaire'e u ta japua.

4

A'ij mej ye'í huárini mej mi r'íi tiraatá'an í Dios

¹ Ajta íjii, ta'ihuaamua'a, tu'uri tiyen tejámuaatá'ixaa a'ij sej ye'í titetiújcha'íi sej si r'íi tiraatá'an í Dios. Jee xaa, xu'uri siyen r'íi titetiújcha'íi. Mi teajta iteen, ayée tu tejá'amuahuavii Jesús jetze me'ecan sej si siyen jaítze'e r'íi titetiújcha'íi. Ten tu ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si jaítze'e r'íi titetiújcha'íi tíj na'a ti yú auca'ití a'ame.

² Xu'uri xaa ramua'aree tí'ití ti niucarijra'a pú'een í tej jín teri amua'ixaa Jesús jetze me'ecan.

³ Aye pu tí'ijxe'eve'e í Dios sej si urarí'ene'en xá'ara'ani, ajta nu'u sej raatapuá'ajta sej ja'atí jamuan tiú'ujxana'acira'ate.

⁴ Aye pu tí'ijxe'eve'e sej siyen tí'ijmua'areere sej siyen ráaruuren í rutevij sej si siyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e ti pua'a ja'atí huaténe'iche. Ché'e a'íin ayén ratévi'itine'en mej mi raaseíj í seica ti xí'epi'ín huaríj nain jime'e.

⁵ Ché'e a'íin caí ché'e na'a ratévi'itine'en a'ij mej rici a'íime í teitejra'a í mej caí rá'astijre'e í Dios, matíj mena'a pua'amé yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej ché'e mena'a néjne'iche a'ij ti tihua'amitiejte'e rumua'atzíira'a jime'e ti a'ij pua'a een.

⁶ Ajta nu'u ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'atí caí ja'anáj auteáuran a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi a'íjna jime'e ti ruxána'acira'aten jamuan íra'ara'an í ru'ihuaara'a. Aye pu'u, a'iné Dios pu puajtzi raatá'asin a'íjna ti ayén rini. Tu'uri tejmi'i tiyen tejámuaatá'ixaa.

⁷ Capu ayén titaatajé í Dios tej ti tiyen tiu'uxána'acire'en sino a'íi pu ayén ta'antíhuau tej ti urarí'enejme'eni í tatzajta'a.

⁸ A'ij pu jín, ti pua'a ja'atí caí rá'atzaahuaté'e a'ij tej tejá'amua'ixaate'e te'íjna jime'e, a'íi pu caí mé rúhua'axijsin í niucari ti teteca jemi é'eme'ecan. Capu a'atzu, sino a'íi pu xaa mé rúhua'axijsin í Dios ti ruxíejniu'uca huata'íteca'a ti mú'ejmi jemi huateáuran.

⁹ Capu a'atzu ruxe'eve'e nej niyen tejá'amuyau'use'e a'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en sej si temua'a naa tiú'urihuaamua'atan. Dios pu ari ramua'aree sej siyen huaújxe'eve'en.

¹⁰ Jee xaa, ayej tí'ayajna sej huá'axe'eve'e í ru'ihuaamua'a naíjmi'ica a'achú mej pua'amé a'u mej a'uchéjme tíj na'a a'utí huatacá'a u Macedonia. Mi teajta iteen, ayée tu'u ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si seuj jaítze'e huaújxe'eve'en.

¹¹⁻¹² Ten tu teajta tiyen tejá'amua'íjcate'e sej si r'íi titetiújcha'íi ti ij caí tí'ití á'amuajaaxiejte'e, sej si antiújmua'areere se'íjna jime'e a'ij ti tiraac'íi sej ajta sej. Ajta i'i, ché'e ja'atí tiu'umuári'en í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e sej ajta sej a'ij ti tirú'umu'aree. Aye tu amuacaícan tejámuaa'íjca mej mi r'íi tejamuaséij a'íime í mej té'astijre'e í tavástara'a jemi, ajta ti ij caí tí'ití tejamuá'aturaate'e.

Tí'ij ajtahua'a yen huataseíjre'en í tavástara'a

13 Jíme'en a'ímej í mej meri huácuii, ayée mú seijre'e: cu xiee mej cu'utzu. Ayee tu tí'ijxe'eve'e sej ráamua'aree tzáahuati'ira'a jíme'e sej si caí ché'e ruxiéemiste'e matíj a'íime í seica í mej caí rachú'eve'e í tavástar'a.

14 Ayee tu té'atzaahuat'e iteen: tí'ijta Jesús huamí'i, a'íi pu ajtahua'a huatarúj. A'íj tu jín tiyen teajta té'atzaahuat'e ti a'íin Dios ajtahua'a hua'arávi'itín jamuan í Ciríistu'u a'ímej í mej meri huácuii a'íjna jíme'e í mej majta meri ra'ará'astijre me'íjna í Jesús.

15 Ayee tu tejá'amua'ixaate'e í tavástar'a jetze me'ecan ti ayén éene'e á'ara'ani. Catu anáaté'ee tá'aju'un iteen i tej tiyen ruuri seijre'e yen chaanaca japua tí'ij amín ajtahua'a huataseijre'en í tavástar'a sino a'íime í mej meri huácuii, a'íi mú xaa anáaté'ee muá'aju'un.

16 Tí'ij Dios raataxájta í niuucari ti jín tíhua'uta'ájte'en, a'úu pu e'icánamuáare'e a'ame ti ja'ati ucáajijhua í trompeeta jetze a'ujna Dios ti é'eseijre'e. Ajta u e'icáajijhua a'íjna ti jemin tí'ivaire'e. Aj pu xaa í tavástar'a u e'icánejsin u júte'e. Majta me'ín í mej huácuii, í mej anáaté'ee ra'ará'astijre, a'íi mú a'itajú'un a'u mej e'eve'enámi'ihuajme'ecaa.

17 Teajta á'iyen iteen, i tej teuj ruuri, i tej yen seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta tá'avi'itín í jaitiri jetze huá'a jamuan í mej mauchén huatarúj. Ayee tu seíre'e tá'aju'un jamuan í tavástar'a tíj na'a rusén jíme'e.

18 A'íj xu jín, rí'i xu tiu'utaúra'an mú'een rujímua'a se'íjna jíme'e i niuucari i nej já'amua'ixaate'e.

5

Mej nu'u huaújcaten ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a

1 Ta'ihuaamua'a, capu a'atzu ruxe'eve'e tej te'íjna jín tejá'amuyau'use'e a'atzaj ti pua'a yee uvé'enen í tavástar'a, ti'iti ti xicáara'an jetze ajtahua'a huataseijre'esin.

2 Xu'uri ramua'aree temua'a naa ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ayee pu huataseijre'esin tíj nahua'ari ti uteáruti tíca'ari tzajta'a a'u ti tejé'enhua'an.

3 Majta me'ín í teite, ayée mú ti'ixáata muá'aju'un tíjín: “Capu ché'e ti'iti a'ij rici. Pu'uri tiu'upuá'areajraa.” Ti pua'a meri miyen tí'ixajta, aj pu i a'ájna teja'uré'enejsin í xicáara'an ti jetzen hua'antipué'ajte'esin. Ayee pu seíre'e a'ame tíj 'íita'a ti ra'utacuí'ine. Capu huatári'iristari mej huatá'uuna mej mi caí rajpuaíitzi muá'ara'ani.

4 Mi seajta mú'een, ta'ihuaamua'a, caxu ché'e tíca'amiste'e seijre'e. A'íj pu jín, caí ché'e mú'ejmi japua cájveti a'íjna xicáara'an jetze. Capu ayén teja'uré'enejsin mú'ejmi jemi tíj í nahua'ari ti a'uun a'uteáruti tíca'ari tzajta'a.

5 Capu a'atzu xaa ne'u, a'iné mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej a'ájna é'eseijre'e a'u ti á'uneeri'i í Dios jemi. Mú'een xu huá'a jetze ajtémecan a'ímej jemi í mej á'ujujhua'an tújca'ari tzajta'a. A'íj pu jín, ayén tiraavíjte'e tej tiyen huárini.

6 A'íj tu jín caí ché'e tiyen rij tá'aju'un matíj í seica í mej miyen seijre'e. Cu xiee mej cu'utzu. Tiché'e tiyen é'ene'e tá'ara'ani tej atanéjne'ere, tej rí'i mé titeumuámua'aree.

7 Majta me'ín í mej cu'utzu, ayée mú tí'itecu'utzu tíca'amiste'e, majta me'ín í mej rutá'aruaijve'e, a'íi mú rutá'aruaijve'e tí'ij auj huatíca'a.

8 Mi teajta iteen, a'iné teen tu huá'a jetze ajtémecan a'íime jemi í mej néeriste'e á'ujujhua'an í Dios jemi, tiché'e tiyen rí'i titejá'ujujhua'ane'en. Tiché'e teajta rá'antzaahuat'en í tavástar'a. Ti pua'a tiyen huárini, a'íi pu tavástar'a ta japua niuuni. Tiché'e teajta huátaxe'eve'en sej teajta sej. Ti pua'a tiyen huárini, ayée pu xaa huatári'iristari tej tiyen tí'ijchú'eve'e ti Dios tu'irájtuaani.

9 Ayee pu een a'iné capu Dios ayén tiraaxí'epi'íntare itejmi jemi tej ti tiyen tirajpuaíitzi tá'ara'ani te'íjna jíme'e ti Dios tí'itij jín tita'uxíjte'en. Capu xaa ne'u, sino ayée pu Dios ayén titaaxí'epi'íntari'iri'i ti a'íin tavástar'a ti ajta í'i Jesús ti í'i Ciríistu'u, a'íi pu tu'irátuaasin.

10 A'í pu huamí'i ta jetze me'ecan tej ti tiyen ruuri tá'ara'ani jamuan í tavástar'a, tetij tena'a a'achú tej pua'amé. Capu amín a'ij, tej teuj ruuri na'ari teri huácui, naími'i tu huateáturaasin jemin tíj na'a rusén jime'e.

11 A'íj xu jín ca'aníjra'a tiu'utá'an seij seajta seij. Setá'aj seuj tiu'utévaire'en. Jee xaa, xu'uri siyen ríci seij seajta seij.

Pablo pu rí'i tihuá'ixaate'e a'íme í mej té'atzaahuate'e

12 Mi seij ta'ihuaamua'a, ayée tu tejá'amuahuvii seij si rí'i tihuájcha'í se'ímej í ruvaújsimua'a, í mej rí'i tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, í mej majta me'íjna jín antiújmua'aree mej tejamuáamua'aten a'ij ti tí'ijxe'eve'e í tavástar'a. A'í mú majta ca'aníjra'a amuaatá'aca.

13 Ché'e ayén tejamuá'amitiejte'e mej jeíhua huápi'i rí'i tí'iteteite a'íjna jime'e mej miyen tí'imijhuaca mú'ejmi jemi, seij si siyen rí'i tí'iteseijre'e í ru tzajta'a.

14 Ayee tu teajta tejá'amuahuvii seij si rí'i tihua'utá'ixaate'en a'ímej í mej caí tí'imuari'ecu mej mi majtáhua'a tiu'umuári'en. Seij si ca'aníjra'a hua'utá'an a'ímej í mej caí rucacá'ane í ruxéjniu'uca jetze. Setá'aj seajta hua'utévaire'en a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Setá'aj naíjmi'ica á'acu'uvee.

15 Rí'i xu'u mú'een ti ij caí ja'ati ayén che'atá na'a a'ij pua'a ráaruuren í ruxí'ej tevi ti ajta a'ij pua'a ráaruu a'íjna. Ayee xu tí'itese'e seij si ja'anáj ti na'a rí'i tihuájcha'í seij seajta seij, seajta naíjmi'ica.

16-17 Setá'aj rutémua'ave'e ja'anáj ti na'a. Caxu ja'anáj ratapuá'ajtacare'en seij huatéjniuuni í Dios jemi.

18 Setá'aj nain jín tí'ijteujtzi'ire'e í Dios a'iné ayée pu tí'ijxe'eve'e seij siyen huárini a'iné Jesús, í ti i'í Ciríistu'u, a'í pu a'amua japua niuuni.

19 Caxu ra'antánaamuan se'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

20 Caxu seajta a'ij pua'a tihuá'aseijra a'ímej í mej tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino rí'i xu tihuá'unamua temua'a naa a'ij mej ti'ixa.

21 Naa xu temua'a tiu'uta'íhua'un tí'iti ti na'a i'í xí'epi'in na'ari caí. Caxu ja'anáj yá'uhua'anan í ti i'í xí'epi'in.

22 Ti pua'a tí'iti ayén tejamuá'amitiejte'e ti a'ij pua'a een, caxu ja'anáj siyen rijca tí'iti ti na'a ti ayén a'ij pua'a é'eene'en.

23 Ajta a'ín Dios, a'íjna ti amua'anpuá'ajte'en, ché'e a'ín amuaaté'avaa ti ij nain jín amuaanaíjmire'en. Ché'e Dios amuaaté'avaa mú'ejmi seij si caí tí'iti jín a'aturáa u á'amuaxiejniu'uca tzajta'a nusu á'amuamua'atziira'a jetze na'ari í rutevij jetze a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yé uvé'enejsin í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

24 Capu a'atzu até'ítze'a'ara a'íjna ti ayén tejamuataajé. A'í pu ajta araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i.

I ti jín ra'antipuá'ajte

25 Ta'ihua'amua'a, setá'aj rahuauca í Dios jemi téjmi jime'e.

26 Setá'aj seajta hua'utateújte'en temua'a naa naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

27 Ayee nu tejá'amua'íjcate'e jemin í tavástar'a seij raata'aíjta mej hua'utánamuajriste'en a'íjna í yu'uxari naíjmi'ica í ta'ihuaamua'a.

28 Ajta a'ín tavástar'a, í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, ché'e a'ín rí'i tejamuá'acha'ín mú'ejmi. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, í ti hua'apua

Pablo pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej Tesalónica a'uchéjme'ecaa, jamuan í seica

¹ Inee i nej i'i Pablo, jamuan i Silvano, ajta a'íjna i Timoteo, ayée tu tejá'amuayu'use'e mi sej Tesalónica é'leche, seajta mi sej e'etiújse'iri jemin a'íjna í Dios í tej rájya'upua, seajta jemin í tavástar'a a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u.

² Ajta a'ín í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, miché'e me'ín rí'i tejamuáacha'ín, majta amua'anpuá'ajte'en temua'a naa a'amua tzajta'a.

Dios pu nu'u huá'axijte'en í mej a'ij pua'a ti'itiújcha'í t'íj yé uvé'enen í tavástar'a

³ Ayee pu xaa ne'u tijí'ixi'epi'ín tej tiyen tí'ijteujtzi'ire'e í Dios ja'anáj ti na'a mú'ejmi jime'e. Ayee pu tiraavíjte'e a'íné tíj na'a ti yú auucá'a, jaítze'e xu mú'een té'atzaahuate'e, ajta jaítze'e xu mú'een huaújxe'eve'e sej seajta sej.

⁴ A'íj tu jín rí'i tejá'amuaxa í seica jemi í mej e'etiújse'iri mej mi tí'ijteujtzi'ire'e í Dios. Ayee tu een jín rí'i tejá'amuaxa a'íné mú'een xu rá'aviicua'i temua'a naa í sej jín rajpuaíjti. Seajta mú'een, seúche'e xu rá'astijre'e í tavástar'a.

⁵ A'íj tu jín ramua'aree ti Dios ayén tí'ixi'epi'íntare'e a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu tirá'amitíjte'e í Dios ti ayén tiraavíjte'e sej se'uun u a'uteárute a'u ti tejé'aijta. A'íj xu jín rajpuaíjti xa'aye'i íjii.

⁶ Dios pu ajta ayén che'atá na'a een naíjmi'ica jemi. A'í pu sej huatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e. Majta a'íme í mej tejamua'antiú'uuni'iri'i, a'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ij mej meri puaíjti tejamuaatá'a mú'ejmi.

⁷ Ajta Dios pu amuaatá'asin sej huaújse'upe'en ta jamuan a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'esin u júte'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. A'í pu huá'a jamuan huatasejre'esin a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e. Ayee pu seíire'e a'ame, cu xíee ti tí'itechejca a'íjna jime'e ti teátaasin.

⁸ A'í pu puaíjti hua'utá'asin a'ímej í mej caí ramua'ate í Dios, majta í mej caí ra'ará'astijre í niuucari ti jime'en raxa a'ij ti huaríj í tavástar'a a'íjna í Jesús.

⁹ A'í pu puaíjti jín hua'utá'asin ti caí ja'anáj antipúa'ari. A'í pu ajta hua'uré'iti mej mi me'uun a'uteárute a'u ti caí é'esejre'e í mej jín ráamua'aree ti Dios nainjapua tí'aijta rumuári'eri'ire'ara'an jime'e.

¹⁰ Ayee pu huá'aruuren a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a yen uvé'enejsin mej mi rí'i tiraatá'an a'ímej í teitestemua'ame'en í mej jemin huaté'uu. Majta naími'i í mej meri ra'ará'astijre, a'í mú rí'i te'utasejra me'íjna jemi. Ayee pu ajta che'atá na'a tejamuáaci'íti sej raasej a'íjna jime'e sej rá'antzaahuate a'ij tej tejamuá'ixaa.

¹¹ A'íj tu jín, ja'anáj ti na'a tu rahuauhuau í Dios jemi mú'ejmi jime'e. Ayee tu rahuauhuau ti ayén tiraatáamitíjte'e í Dios ti ayén tiraavíite'e á'aye'i ti amua'antíhua'u. Ché'e a'ín raanaíjmire'en naíjmi'i tíj na'a sej seri jín te'ataújratziiri'i ti x'epi'ín een. Ché'e a'ín raanaíjmire'en a'íjna jime'e í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta naíjmi'i tíj na'a sej jín tiu'umuári'en a'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e.

¹² Ayee tu een jín rahuauhuau sej si rí'i tiraatá'an se'íjna í tavástar'a a'amua tzajta'a. Ché'e a'ín tavástar'a ajta rí'i tejamuaatá'an mú'ejmi. Ayee tu tí'ijxe'eve'e a'íné a'íjna í Dios, ajta í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u, a'í mú rí'i tejá'amuacha'í muá'aju'un tíj na'a rusén jime'e.

2

Jíme'en a'íjna í ja'atí tì caí ja'atí á'astijre'e, tì ajta rájcha'íire'e í Dios

1-2 Jíme'en a'íjna xicáara'an tì jetzen yen uvé'enejsin í tavástar'a, a'íjna í Jesús tì ajta íl'i Ciríistu'u, t'íj a'íjn tájseire'en í ru jemi, ayée tu tejá'amuahuvii, ta'ihuaamua'a, sej caí t'ítziíne'e. Caxu t'ítá'acare'en tì ja'atí tejamua'antiú'uuni'iran, tì ayén t'íixajta yee pu'uri teja'uré'ene a'íjna xicáara'an tì jetzen yen uvé'enejsin í tavástar'a.

Caxu rá'atzaahuat'e tì pua'a ayén tejá'amua'ixaate'e yee nee nu t'íixa Dios jetze me'ecan ne'íjna jíme'e, na'ari tì pua'a ja'atí ayén yee ayée nu te'encuré'anamuajri'í t'íjn yee pu'uri teja'uré'ene. Caxu seajta rá'atzaahuat'e tì ja'atí mú'ejmi jemin a'uré'enen, ayén tejá'amua'ixaate'e yee yu'uxari nu a'arápi tì a'íjn Pablo ra'utéyu'uxaca'a tì jetzen té'eyu'usi'í tì yee ari teja'uré'ene a'íjna xicáara'an tì jetzen yen uvé'enejsin.

3 Caxu ja'atí tá'acare'en tì amuáacuanamua t'ítí jíme'e, a'iné ayée pu ruxe'leve'e tì amuacáí ayén teja'uré'enen mej mé rúurieni í Dios, majta autéhuijsin mej rájcha'íire'e muá'aju'un. Aj pu í huataseíjre'esin a'íjna í ja'atí tì caí t'ítí á'astijre'e. A'í pu huá'a jetze ajtème'ecan a'ímej í tì Dios hua'antipua'ajte'esin.

4 A'í pu ajta rájcha'íire'e mat'íj mena'a pua'amé í mej miyen huataújmu'a t'íjn díoosi mej p'íríci. A'í pu ayén á'ujtzaahuat'e tì nu'u jaítze'e ruxe'leve'e caí máaj t'ítí í mej miyen rateánajche. A'í pu j'ín ayén huar'ín, aj pu í a'uun a'uteárute teyujta'a a'u mej ya'uténajche í Dios. Aj pu í a'íjna japua a'ujyeíjxa í ipuari japua, ajta a'uun huataújseijrata tì nu'u a'íjn pú'een í Dios.

5 ¿Ni qui secaí ché'e ramua'aree nej niyen ne'íjna jíme'en tejámuaatá'ixaa net'íj ne'uun a'utéveeca'a mú'ejmi jemi? Jee xaa ne'u, seúche'e xu ramua'aree.

6 Seajta siyen ramua'aree t'ítí tì p'íríci tì rá'íjmi tì ij caí ca'anacan huataseíjre'en a'íjna í ja'atí ajta na'a caí ari teja'uré'enen ja'anáj tì pua'a huaújxi'epi'íntari'irí'í.

7 Ayej xaa ne'u t'í'ayajna. Pu'uri t'í'imuar'íe a'íjna tì rú'avaa tì caí t'ítí á'astijre'e. Mi ajta a'íjn tì rá'íjmi, aúche'e pu ayén raateánajsin ajta na'a caí yá'uvi'ítin.

8 Aj pu xaa huataseíjre'esin mé jéjre'e a'íjna tì caí t'ítí á'astijre'e. Ajta a'íjn tavástar'a, a'íjna í Jesús, a'íj pu rajé'ícatan. A'í pu rá'apua'ajte'en a'íjna í runiuuca jíme'e, ajta a'íjna jíme'e tì naa seíre'e a'ame t'íj ajtahua'a huataseíjre'esin í tavástar'a.

9 Ajta a'íjn tì caí t'ítíj á'astijre'e, a'íj pu amuacáí huataseíjre'esin jíme'en í muári'eri'ire'ara'an a'íjna í Satanás. Jéihua pu ayén raruuren mej mi naa r'í'í tira'utaseíj í teite. Jéihua pu huá'acuanamuan a'íjna jíme'e í tì j'ín hua'utaseíjrate'esin, í mej j'ín ramua'aréeren a'íj tì té'eme.

10 Ayee pu een j'ín huá'acuanamuan nain jíme'e a'íj tì tirú'umua'aree mej mi a'upuá'arixi'ín í teite a'iné camu huataúra'a mej raataxí'leve'en í tì ayén t'í'ayajna tì ij Dios hua'irájtuaani.

11-12 A'íj pu j'ín Dios tiu'uta'aíjta tì a'uun a'uteáturan huá'a jemi a'íjna tì huá'acuanamua mej mi ca'anéeri j'ín rá'antzaahuat'en í tì hua'ítzi na'a, tì ij Dios hua'uxí'epi'íntari'ire'en ayén tihuá'axijte'en mej miyen a'íj pua'a huar'íj a'íjna jíme'e mej rá'atzaahuat'e í tì caí ayén t'í'ayajna, sino ayée pu hua'aránajcheca'a mej miyen huar'íni í tì a'íj pua'a een í Dios jemi.

Dios pu nu'u hua'antíhuau t'íj hua'irájtuaani

13 Seajta mú'een, mi sej ta'ihuaamua'a, jeíhua pu já'amuaxe'leve'e í tavástar'a. Ajta, ayée pu tiraavíjte'e tej tiyen t'íjjeujtzi'ire'e í Dios t'íj na'a mú'ejmi jíme'e a'iné jéjcu'a ímuá Dios pu amua'antíhua'u tì ij a'íjn amua'irájtuaani a'íjna jíme'e tì a'íjn xiéjnu'ucare'ara'an ayée amuaatéhuui, ajta a'íjna jíme'e sej rá'atzaahuat'e í tì ayén t'í'ayajna í Dios jemi.

14 Ayee pu een j'ín Dios ayén amuaatajé a'íjna jíme'e í tej tejamuá'ixaa í Ciríistu'u jetze me'ecan tì ij ayén tejamuá'aci'ítí sej siyen che'atá sena'a naa seíre'e xá'ara'ani t'íj ajta ayén naa seijre'e u ta japua í tavástar'a, a'íjna í Jesús tì ajta íl'i Ciríistu'u.

15 A'íj xu jín, mi sej ta'ihuaamua'a, setá'aj huateújca'anen í ru tzajta'a. Seajta mú'een, ayée xu huárini se'íjna jime'e, ti'iti tej a'ij tejamuaamuá'ate, nain t'íj tena'a tejámuaatá'itiiiri'i nusu tej amuá'ixaa, caxu yá'uhua'anan.

16-17 Yee pu icu, ta'ihuaamua'a, ché'e ayén té'ara'ani, mej miyen amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a, majta ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen tiu'umuári'en se'íjna jime'e nain jime'e ti tí'imuari'ira'a ti í'i xí'epi'in, sej si seajta siyen tihua'utá'ixaate'en. Ché'e ayén rí'i amuáaruuren a'íjna í tavástar'a, a'íjna rusej' í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u, ajta í Dios í tej rájya'upua, í ti taxe'eve'e t'íj na'a rusén jime'e, ajta ayén taatá'a a'ij tej tiraachú'eve'en a'íjna jime'e ti rí'i titáacha'íin.

3

Pablo pu ayén tihua'ahuavii mej rahuavii ti a'íin Dios hua'irájtuaani

1 Casi'i, ne'ihuaamua'a, setá'aj siyen rahuaviira téjmi jime'e tej ti ca'anacan tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e í tavástar'a ti raxa naíjmi'ici'e mej miyánna huachéjme, mej mi majta ráanamua a'íime í mej á'ímuá a'uchéjme ajta na'a caí nainjapua huánamuajre'en. Setá'aj siyen rahuaviira mej miyen che'atá mena'a ra'ará'astijre'en í niuucari set'íj mú'een tira'ará'astijre.

2 Setá'aj seajta rahuaviira ti a'íin tavástar'a tu'irájtuaani mej mi caí a'ij táaruuren í teteca í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, í mej majta a'ij pua'a tí'iteteite.

Ayee xu rahuaviira a'iné camu naími'i té'atzaahuate'e.

3 Ajta a'íin í tavástar'a, capu ja'anáj até'itzea'ara. A'í pu xaa ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í. Ajta, a'í pu rí'i tejá'amuacha'íi a'ame t'íj caí amuaatémua'itín a'íjna ti a'ij pua'a een.

4 Teajta iteen, ayée pu titá'amitiejte'e a'íjna jemi í tavástar'a sej siyen huárini a'ij tej teri tejamuaata'aíj. Ajta, ayée pu che'atá na'a titá'amitiejte'e sej seuj siyen huárini méjca'ihua yee.

5 Ché'e a'íin tavástar'a ca'aníjra'a amuaatá'an í a'amua tzajta'a sej si siyen che'atá sena'a titehuaújxe'eve'en seij seajta seij t'íj ajta Dios tejá'amuaxe'eve'e mú'ejmi. Ché'e a'íin ajta amuaatá'an í ca'aníjra'a sej si siyen che'atá sena'a te'utáviicua'í t'íj ajta Ciríistu'u te'utáviicua'iri'í.

Ti nu'u ayén ruxe'eve'e mej tiu'umuári'en

6 Ayee tu tejá'amua'ijte'e, ta'ihuaamua'a, niuucajtze'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u, sej si siyen caí titejá'ujjhuua'ane'en jamuan seij á'amua'ihuaara'a ti ajta í'i huá'ina'ase'e, ti caí tí'imijhuaca, ti caí ayén che'atá na'a rí'i tí'itíjcha'íi a'ij tej teri tejamuá'ixaa mú'ejmi.

7 Mú'een xu rujímua'a seri ramua'aree a'ij sej ye'í huárini, sej si siyen che'atá sena'a huárini tet'íj iteen.

Catu a'atzu huá'ina'ase'eca'a tet'íj teuj mú'ejmi jemi a'uté'uuca'a.

8 Catu huápua'a tena'a tiú'ucuaa seij jemi, sino tetiu'unájchitaca'a ticu. Nain tújca'ari tzajta'a, teajta nain tíca'ari tzajta'a, tetiu'umuáriej ca'anín jime'e. Jéihua tu te'utáviicua'iri'í tej ti caí tí'iti jín amuaatamuári'eriste'en.

9 Jee xaa ne'u, ayée pu tiraavíjte'eca'a tej huápua'a tena'a tiú'ucua'ani. Capu amín a'ij. Seicié tu huaríj tej ti amuáamua'aten a'ij sej huárini, sej si siyen che'atá sena'a rí'i titetiújcha'íi.

10 Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Tet'íj teuj a'uté'uuca'a mú'ejmi jemi, ayée tu tejámuaata'aíjte a'íjna jime'e yee: Ti pua'a ja'ati caí jírá'ujca'ane ti tiu'umuári'en, caxu raatá'acare'en ti a'íin tiú'ucua'ani.

11 Ajta íjii, ayée tu tí'inamua tíjín seica a'íime, a'í mú huá'ina'ase'e. Camu tí'itij jín tí'imuari'e sino ayée mu'u rucínive'e mej mi tiú'ítzíte'e.

¹² Ayee tu ca'aníjra'a hua'utá'asin naíjmi'ica í mej miyen 'een, ayée tu tíhua'uta'aíjte'esin a'íjna jemi í tavástará'a, a'íjna í Jesús tí ajta í'í Círístu'u, mej mí tiu'umuári'en, mej caí ché'e a'íj mena'a tí'itéroorejne'en, mej mí rujímua'a raamuá'itín í mej jín huateújvairé'en.

¹³ Seajta mú'een, ne'ihuaamua'a, caxu raxiéehuata sej siyen huárini a'íj tí tiraavíjte'e.

¹⁴ Tí pua'a ja'atí caí á'ujca'ane tí ra'ará'astijre'en a'íj tej tejá'amuayu'use'e te'íjna jetze í yu'uxari, ayée xu huárini. Setá'aj ráamua'atí se'íjna í ja'atí, seajta siyen tiyá'uhua'axín tí íj huataujtévi'irata a'íjna í ja'atí.

¹⁵ Mí seajta mú'een, caxu siyen a'íj pua'a raruure tíj ja'atí tí amuájcha'íire'e, sino ayée xu rí'í tiraatájeeve a'íné á'amua'ihuaara'a pu pú'een.

A'ípu rí'í tíhua'utéatuaasin, ajta ra'antipué'ajte

¹⁶ Ajta a'íín tavástará'a tí tiu'utépuá'ajte, ché'e a'íín ruseíj amua'anpuá'ajte'en a'amua tzajta'a, ja'anáj tí na'a, ajta nain jime'e. Ché'e a'íín tavástará'a huateáturan mú'ejmí jemi.

¹⁷ Inee Pablo, nemuajca'a nu jín tejá'amuayu'use'e a'íjna í yu'uxari jetze í nej jín amuaatateújte'e. Ayee nu té'eyu'uxaca nainjapua í tí'ineyu'uxa. A'íj xu jín ráamua'aree tí ayén tí'ayájna nej ra'uyú'uxaca'a neseíj.

¹⁸ Ajta a'íín tavástará'a, a'íjna í Jesús, tí ajta í'í Círístu'u, ché'e a'íín rí'í tejamuáacha'íín naíjmi'ica mú'ejmí.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, í ti seij

A'íjna yu'uxari jetze pu rateújte'e

¹ Inee, i nej i'i Pablo, nee nu ne'ín pú'een seij ti ravaire'e a'íjna í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Ayee pu éeni'ici'e na'antíhuau a'iné ayée pu tinaata'aj í Dios ti tu'irájtuaa, ajta í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús, í tej rajchú'eve'e.

² Ayee nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee, Timoteo, pej piyen nemuari yee niyauj a'iné mú'ee pej pajta piyen che'atá pena'a tzáahuati'ira'a rá'astijre'e í tavástara'a netíj inee. Ayee nu tí'ijhuauhuau mú'eetzi jime'e ti a'ín í Dios í ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í Ciríistu'u ti ajta Jesús í i'i tavástara'a, miché'e me'ín rí'i timuaacha'íj muá'ara'ani, miché'e majta muá'ancu'uvajxi'ín, miché'e majta rí'i mu'uhúaruuren í á'a tzajta'a.

Jíme'en í mej hua'itzi jín tí'imua'ata

³ Net'íj ne'uun aumé'ecaa u Macedonia, ayée nu timuaatáhuaviiri'i pej pe'uun a'uteáturan a'ujna Éfeso. Neajtahua'a nu niyen tí'imuahavii pej pe'uun a'uteáturan pej pi piyen tihua'utá'ijmii í seica í teteca mej mi caí ché'e miyen tihuá'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti hua'itzi jín namuajre'e.

⁴ Mata'aj caí ché'e me'íjna namuajra a'ij mej ti'itíj tihuá'a'ixaate'e me'íjna jime'e a'ij metiteejnéj í huácixa'astemua'ame'en. Cu xíee mecaí ja'anáj ra'antipua'ajte'esin mej miyen raataxáj yee a'ii pu a'ín pú'een ti ayén huanéj í seij jetze, ajta í seij, seij pu ajta jetzen huanéj asta mena'a caí e'ará'asti í Dios jemi. Naíjmi'i tíj na'a, ayée pu'u tí'ivaire'e mej mi huateújne'usi'ite'en í teite me'íjna jime'e í mej caí a'ij tirú'umua'aree. Capu ti'itíj vaire'e mej mi raanaíjmire'en a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ij ja'atí ayén raanaíjmire'en, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén tirá'antzaahuate'en í Dios.

⁵ Ayee tu een jín tí'imua'ijcate'e mej mi huaújxe'eve'en seij majta seij me'íjna jime'e í mej urarí'en í ru tzajta'a, majta í mej rí'i mé titeumuámua'arejme, majta í mej tzáahuati'ira'a jín rá'astijre'e í tavástara'a.

⁶ Seica mú meri ya'uhua'axi mej miyen 'eene'e. A'íj mú jín autéjhuii mej miyen tiu'utaxáj me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e.

⁷ Ayee mú tí'ijxe'eve'e mej te'enteárute me'íjna jime'e mej tihuá'umua'aten a'ij ti huataújmua'a í niuucari í mej jín tí'aijta ti Moises ra'uyú'uxaca'a. Mí majta a'íjme, camu a'atzu ya'útie a'ij mej ti'ixa. Camu majta ramua'aree a'ij ti een me'íjna jime'e í mej jín miyen raataxáj yee ayée pu ti'ayajna.

⁸ Teen tu ramua'aree ti tí'ivaire'e a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, Moises ti ra'uyú'uxaca'a. Tí ij ayén ti'itéva'irihua'an, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín ra'ará'astijre'en a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁹ Teajta, tiyen tí'ijmua'aree tíjín ayée mú een jín ra'uyú'uxaca'a a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta mej mi hua'utá'ijmii a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Camu me'íjna jín hua'utá'ijmii'ira a'ímej í mej rí'i mé titeumuámua'aree í ru tzajta'a. A'íjme mú xaa me'íjna jín hua'utá'ijmii'ira í mej caí ranamuajracu a'ij ti tirá'axa í niuucari í mej jín tí'aijta, majta a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Majta seica, a'ii mú a'ín pú'een í mej rá'axiehuari'i í hua'aye'ira, majta a'íjme í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íjme í mej rutáata cui'ica, na'ari runáana, ja'atí ti na'a ti tí'itecui'ica.

¹⁰ Ayee mú majta í niuucari jín hua'utá'ijmii'ira a'ímej í mej xána'acira'a 'úucate jemi, majta a'ímej í mej che'atá mena'a xána'acira'a huá'a jamuan í tí'iríi ca'ín huá'a jamuan seica í teteca. Ayee mú che'atá seica me'íjna jín í niuucari hua'utá'ijmii'ira a'ímej í mej seica vivi'i mej mi tihua'umuáriste'en ca'anéeri jime'e, majta a'ímej í mej tí'ihua'itaca,

majta a'ñin í mej tí'itecuanamuajca. Tí'itíj ti na'a ti caí naa 'een, ti seicié 'een, a'ñi mú hua'utá'ijmíjra me'íjna jime'e í niuucari í mej jín tí'ajta, tí'itíj ti na'a mej caí ranamuajracu í niuucari ti r'íi tiú'uruure í tiú'utzajta'a.

11 A'íjna í niuucari ti r'íi tiú'uruure, a'ñi pu a'íjna jín ayén tirá'axa a'ij ti tí'iraxa í niuucari ti naa namuajre'e, ti ajta jín Dios tu'irájtuaani. Ajta a'ñin Dios, a'ñi pu a'íjna jín tinaa'íjca ineetzi nej ni tihua'utá'ixaate'en ne'íjna jime'e í niuucari. A'íj nu jín r'íi tiraatá'asin í Dios.

A'ñi pu tí'ijteujtzi'ire'e a'íjna jime'e ti Dios rá'ancu'uvajxi

12 Jé'ecan nu tí'ijteujtzi'ire'e ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús í tavástar'a í nej jetzen aránca'ane. Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e a'iné ayée pu tirá'amitiejte'eca'a nej caí tí'itíj jín auté'ítze. A'ñi pu na'antíhuau ineetzi nej ni raatévaire'en.

13 Jé'cua imuá nu a'ij pua'a tí'ixaxa'ata'a í Dios jemi, neajta a'ij pua'a huá'aruurejca'a a'ímej í mej rá'astijre'e í tavástar'a. Jé'hua nu huá'ane'usi'ite'eca'a. Aru capu amín a'ij, Dios pu ná'ancu'uvajxi a'íjna jime'e nej caí ramua'areereca'a a'ij nej rijca, neajta caí té'atzaahuate'eca'a.

14 Jé'hua pu huá'p'i r'íi tinéjcha'ñi já'araa í tavástar'a. A'ñi pu ajta ayén naatá'a nej ni rá'antzaahua ne'íjna í Ciríistu'u ti ajta ayén ántehuaa tíjín Jesús. Ayee pu ajta naatá'a nej ni raxí'eve'e ná'ara'ani.

15 Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuatí'ira'a jime'e ti ayén ti'ayajna ti a'íjna jín mú pa'uvé'emej íyien chaanaca japua a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tí'ij a'ñin hua'irájtuaani a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'ñi. Ché'e caí ja'atí ayén tí'ixajta yee capu ayén ti'ayajna. Nee nu ramua'aree a'iné nee nu ne'ín pú'een i nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'ñica'a caí máaj ja'atí.

16 A'íj pu jín Dios ná'ancu'uvajxi ineetzi i nej a'ñin pú'een í nej jaítze'e a'ij pua'a tí'itíncha'ñica'a tí'ij a'ñin Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús tihua'utasejrate'en í teite a'ij ti een jime'e í Ciríistu'u raay'íiti ti ja'atí tiu'utá'uuni'i nain jime'e tíj na'a ti a'ij pua'a een. A'ñi pu ayén tí'ijxe'eve'eca'a mej mi miyen raasej a'ímej í mej rá'antzaahuate'enche'e mej mi me'uun a'uteáuran jemin ruurican tíj na'a rusén jime'e.

17 A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej r'íi tiraatá'an tíj na'a rusén jime'e, teajta tiraatateujtzi'ire'en te'íjna ti Tajtuhuan jín tí'itéjvee, ti caí ja'anáj rupuata'atan, ti ajta caí ja'anáj mi'ini, í tej caí ja'anáj rasej tají'i jime'e. A'ii pu a'ñin pú'een í ti a'ñi na'a caj tí'íDioj.

18 Niyauj, mi pej i'í Timoteo, ayée nu tí'imua'ixaate'e a'íjna jime'e í mej amuacaícan á jemi tiu'utaxájtaca'a a'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan. Patá'aj piyen tiu'utatése'en temua'a naa pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í tavástar'a jemi.

19 Patá'aj pauj té'atzaahuate'e, pajta mú'ee r'íi tí'ití'á'acha'ñi puá'ara'ani í a'atzajta'a tí'ij caí a'uun huatasejre'en tí'itíj ti tiu'utévi'iraste'e. Seica mú meri mé rúhua'axi mej té'atzaahuate'eca'a, majta, a'ñi mú raatéxieehuataca'a mej r'íi té'useijre'ecaa í ru tzajta'a. Ayee mú jín huarín, nain pu e'ehuaújpua'arixi í mej jín té'atzaahuate'eca'a.

20 A'ímej jemi nu tí'ixa í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Alejandro. A'ímej nu neri tiu'utátui í Satanás jemi mej mi ráamua'ati mej caí ché'e a'ij pua'a tiraatá'an í tavástar'a a'íjna jime'e a'ij mej r'ici.

2

Jíme'en a'ij mej ye'í se'ij huatéjniuuni

1-2 Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ruxe'eve'e sej si siyen huaríni. Setá'aj naíjmi'ica jín huatéjniuuni. A'íj xu jín siyen tiraatáhuavii, seajta siyen huá'a jemi huatéjniuuni, seajta tíhua'ateujtzi'ire naíjmi'ica jemi, a'ímej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u, majta a'ímej í mej tí'ajta. Ayee xu huaríni tej ti r'íi yee tí'itechejca, teajta ra'ará'asten í taye'irá jime'e, teajta r'íi tirájcha'ñi tá'ara'ani í tavástar'a tí'ij caí ja'atí tájaaxiejte'e.

3-4 Ayee pu tiraavíjete se j si siyen huárini. Ayee pu tira'aránanajche a'ame í Dios ti tu'irájtuaa, a'iné a'í pu ayén tí'ijxe'eve'e ti naíjmi'ica huirájtuaani, mej mi ráamua'aree nain t'íj na'a ti ayén ti'ayajna a'íjna jemi.

5 Ayee pu'u tí'een, a'iné seij pu'u í Dios, ajta seij pu'u a'í pú'een ti huá'a japua huániuuni í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta pu teáata'a pírici. A'í pu a'ín pú'een í Círíistu'u ti ajta í'í Jesús.

6 A'í pu huataújmuai'ivejritaca'a tí'ij a'ín tiu'utanájchita nain jime'e í mej jín auteájturaa í teite í Dios jemi. A'í pu a'ín pú'een a'íjna ti Dios tihua'utá'ixaa á jéjre'e, a'atjaz ti pua'a raaxí'epi'intare.

7 Mí neajta inee, a'í pu jín na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna jime'e nej ni tiu'utévaire'en í Dios jemi. Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e. Canu tí'ihua'i. Nee nu xaa tihua'amua'ate a'ímej í mej té'atzaahuate'e í tavástara'a jemi, neajta tihua'utá'ixaate'esin tzáahuati'ira'a jime'e a'ímej í mej majta Israél jetze ajtémecan.

8 A'í nu jín niyen tí'ijxe'eve'e mat'íj mena'a a'úu mej a'ucaíjme'e, miché'e huatéjniuuni í Dios jemi, miyen r'í'í tite'urarí'eene'en í ru tzajta'a majta caí níniu'ucacu, majta caí rújaaxiévi'ira.

9 Ajta a'íme í 'uuca, ayée nu che'atá tí'ijxe'eve'e mej mi miyen tí'itechejca a'ij ti tiraavíjete, miché'e miyen caí tí'itechejca me'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e sino me'íjna jime'e ti caí a'ij pua'a tihua'aseijrate'e. Miché'e caí ayée mena'a teva'ujhuá'atehua'an í rucipúa' jetze a'íjna jime'e ti huápi'í tí'ijnajche, miché'e majta caí ayée mena'a te'ucarújete'ejmé'en cumu tí'it'íj oro ti tí'ipu'éene'ejme'e, miché'e majta caí huápi'í ayée mena'a te'ecamuat'í'ivi'ijmé'e me'íjna jime'e tí'it'íj perla, nusu mecaí ayée mena'a tí'iteújche'etehua'an me'íjna jime'e í cáxuri ti huápi'í tí'ijnajche.

10 Miché'e miyen huárini í 'uuca mej mi seica miyen ráamua'areere mej r'í'í tí'iteteite. Miché'e miyen tiú'uruuren a'ij ti tí'ixi'epi'ín, a'iné ayée pu tihua'uvíjete'e a'ímej í 'uuca í mej miyen tiú'ujseijrata mej miyen rá'astijre'e í Dios jemi.

11 Ayee pu ruxe'eve'e a'ímej jemi í mej 'uuca mej mi ráari'iren miyen ti'inamuáara, majta miyen tihua'ará'astijre'en í teteca.

12 Canu hua'atá'aca a'ímej í 'uuca mej mi tihua'umua'aten u teyujta'a í teteca, ni mej majta tihua'uta'aíjete'en. Ruxe'eve'e ti a'ín 'íita'a a'uun teyujta'a caí avé'eniucca'an.

13 Ayee pu'u tí'een, a'iné Dios pu amuacaícan Adán huatétaahuaca'a. Ajta a'íyén a'ín Eva huatétaahuaca'a.

14 Ajta, a'ín Adán, a'í pu ramua'areereca'a a'ij ti ríjcaa tí'ij auteájturaa í Dios jemi. Capu ja'atí ráacuanamua. Mí ajta a'ín Eva, Satanás pu xaa ráacuanamua. A'í pu jín a'aturáa já'araa í Dios jemi.

15 Aru Dios pu hua'irátuaasin a'ímej í 'uuca mat'í'ij a'íme tiyaúumua'a muá'ara'ani ti pua'a miyen á'ateeren mej té'atzaahuate'e, majta mej r'í'í tihua'ajcha'í í seica. Majta mej urarí'enejme'eni í ru tzajta'a me'íjna jime'e mej miyen huárini a'ij ti tiraavíjete'e.

3

Jíme'en a'ij mej ye'í huárini a'íme í mej tí'ajta teyujta'a

1 Ayej xaa ne'u ti'ayajna a'íjna i niuucari. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti a'ín antiújmua'areere a'íjna jime'e ti hua'acha'í í mej e'etiújse'íri u teyujta'a, a'í pu xaa raxí'eve'e ti tiu'umuári'ihua ti í'í xí'epi'ín.

2 A'í pu jín, ayén ruxe'eve'e ti ayén éene'en a'íjna ti ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'í. Ruxe'eve'e ti caí tí'it'íj jín a'aturáa mej mi caí a'ij pua'a tí'ixajta í teite, ajta ti seij na'a neiche. Ajta ayén ruxe'eve'e ti r'í'í tí'itiújcha'í, ti c'íj na'a tí'iyeca í tí'it'íj nahuáj, ajta ti caí tiú'ujxajtave'e, mej mi r'í'í tiraatá'an í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e ti hua'ancuré'evi'itin temua'a naa a'ímej í mej ramuáaren a'ájna ti é'eche, ajta ti raayí'itihua'an ti tihua'umua'aten temua'a naa.

³ Ajta ayén ruxe'eve'e ti caí rutahuaíve'e, ajta ti caí runé'use'eve'e, sino ti rí'i tejá'ucati a'ímej jemi í teite, ajta ti caí ti'itíj jín tí'ijaaxiehta. Ayee pu ajta ruxe'eve'e ti caí ramuájche'e í tumin ti ramuá'itíci.

⁴ Ayee pu ruxe'eve'e ti raayí'itihua'an ti tihua'uta'aíjte'en temua'a naa a'ímej í mej jemin'éche, ajta í yaújmua'ame'en. Ayee pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej ra'ará'asten a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a caí raayí'itihua'an ti tihua'uta'aíjte'en a'ímej í mej jemin'éche, capu a'ij tí'irí'iri ti huá'ucha'ín a'ímej í mej a'uun e'etiújse'iri í teyujta'a mej mi tiraatateútzzi'ire'en í Dios.

⁶ Ruxe'eve'e ti ari á'atee ti té'antzaahua. Na'ari caí, a'í pu a'ujtzaahuat'e'en a'íjna jime'e ti ve'ecán jín ti'itéjvee. Tí pua'a ayén té'ujtzaahuat'e, Dios pu ayén che'atá tí'ijxi'epi'intare'en a'ij ti ari tiraaxí'epi'intare í tiyaaru'u jemi.

⁷ Ajta ayén ruxe'eve'e mej jemin ramua'areere ti rí'i tí'itevij a'íme í mej caí té'atzaahuat'e. Na'ari caí, seica mú ra'utéxiehuari'ira, ajta a'ín tiyaaru'u, a'í pu jíme'en ayén tiraatémua'iti.

A'ij mej ye'í huárini a'íme í mej tí'ivaire'e u teyujta'a

⁸ Jíme'en a'íme í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen rí'i mé tité'ujjhua'ane'en mej caí tí'ihua'ita, mej mi rá'antzaahuat'e'en í teite. Ajta ayén ruxe'eve'e mej caí jeíhua raye'eca ti'itíj nahuáj, majta mej caí ramuájche'e í tumin mej ramuá'itíci a'íjna jime'e mej huá'ucuanamua í seica.

⁹ Ayee pu ajta ruxe'eve'e mej nain jín té'atzaahuat'e'en a'íjna ti rú'avaataca'a í Dios jemi, a'ij ti tiú'uruu í tavástar'a. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen tirú'umua'areere í ru tzajta'a ti ayén ti'ayajna.

¹⁰ Tí pua'a miyen tí'ijxe'eve'e mej mi tiu'utévaire'en u teyujta'a, a'í pu ruxe'eve'e mej me'ín teite amuacaícan miyen tiraaxí'epi'intare'en a'ímej jemi í mej tí'ivaire'ecu. Tí pua'a caí ti'itíj a'ij tihuá'aturaate'e, aj pu rí'iríista a'ame mej miyen tiu'utévaire'en.

¹¹ Ayee pu che'atá na'a tí'een a'ímej jemi í 'uuca í mej huajá'uvi'itin. Jé'ecan pu ruxe'eve'e mej miyen rí'i mé tité'ujjhua'ane'en. Ruxe'eve'e mej caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e, majta caí rutá'aruaijve'e, mej caí ti'itíj jín até'itze'ara'an.

¹² Majta a'íme í mej tí'ivaire'e u teyujta'a, ayée pu ruxe'eve'e ti seíj na'a neiche, ajta ti raayí'itihua'an ti temua'a naa tihua'uta'aíjte'en í ruyaujmua'a, ajta a'ímej í seica í ruteítestemua'a.

¹³ Tí pua'a seíj rí'i tiu'utévaire'en u teyujta'a, ayée pu raamuá'itin mej rí'i tiraatá'an í teite me'íjna jime'e ti rí'i tiu'utévai. Ajta pu Dios raatáca'anisti'ire'esin ti ij auj tí'ivaire'e, ajta caí tí'itziíne'e a'iné a'í pu té'aste a'íjna í Ciríistu'u jemi ti ajta i'í Jesús.

Jíme'en í niuucari ti jé'iyecan jín namuajre'e, ti ajta titaataseíjrate í Dios

¹⁴⁻¹⁵ Ijii, nej tí'imuyayuse'e, ayée nu tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan ne'uun a'utevéé ná'ara'ani mú'leetzi jemi. Aru ti pua'a ná'ateevi'in niyájna, ayée nu tí'ijxe'eve'e pej ráamua'aree a'ij mej ti'itíj jín huárini a'íme í teitestemua'ame'en í Dios, a'íme í mej e'etiújse'iri u teyujta'a mej mi tiraatateútzzi'ire'en me'íjna í Dios ti i'irúuri. A'íi mú a'ín pú'een í mej tihuá'a'ixaate'e í niuucari ti ayén ti'ayajna í Dios jemi. Majta a'íme, camu taúra'aca mej seicié tihua'utémua'itin.

¹⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna, capu hua'itzi na'a. Huápi'i pu muári'eri ti ja'atí ráamua'ati a'íjna ti rú'avaa í Dios jemi, í tej jín tiyen tí'iy'e'ira, a'iné ayée pu tiuju'uríj: A'í pu ayén huataseíjre tehuá'ira'acan jime'e.

Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios,

a'í pu ayén té'axajtaca'a

ti ayén ti'ayajna í Ciríistu'u jemi.

Majta a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e, a'í mú raaseíj.

Majta a'íme í teitejra'a

mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,
 seica mú miyen tihua'utá'ixaa a'ij ti a'ín huaríj.
 Majta a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua,
 mu'iití mú té'antzaahua a'íjna jemi.
 Ajta Dios pu ya'uví'ití í ta japua
 ti ij a'uun nain jín antiújmua'areere á'ara'ani.

4

Jíme'en a'ímej í mej raatéxãeehuatá muá'aju'u mej mi caí ché'e té'atzaahuat'e'en

¹ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu ayén ti'ixa e'ehauritiéecan jíme'e ti nu'u ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipúa'arijme'en. Seica mú nu'u yá'uhua'axijsin í mej té'atzaahuat'e. A'íime mú nu'u namuaara muá'aju'u í xiéjniu'ucari í mej tihuá'ahuatze'e, majta mú ranamuajran a'ij ti a'ín tiyaaru'u tihuá'amua'aten.

² A'íj pu jín ayén huatasejre'esin mej miyen hua'itzi jín tihuá'amua'aten me'íjna jíme'e a'íime í mej tí'ihua'itaca, í majta a'ij pua'a titetiújcha'í. Capu rí'irí ti ja'atí hua'utatévi'imua'an. A'iné camu miyen rici a'ij mej tirú'umua'aree í ru tzajta'a ti ayén tiraavíjte'e, cu xiee tiyaaru'u pu huá'ataixi'í í hua'amú'úu jetze.

³ A'í mú hua'utá'ijmíjra í teite mej caí huateneíchen, mej caí huatéviche'en. Majta miyen tíhua'uta'aíjte'esin mej caí ráacua'ani ti'itíj ti tí'icua'irí'i. Aru a'ín Dios, nain pu yen tiu'uteájtuaa mej mi ra'ancuré'an í teite í mej té'atzaahuat'e, majta ramua'aree ti'itíj ti ayén ti'ayajna, mej mi me'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en.

⁴⁻⁵ A'iné temua'a pu ti'irí'een naíjmi'í tíj na'a ti Dios tiú'utaahuaca'a, capu ayén tiraavíjte'e ti ja'atí ti'itíj mé úrieni sino ché'e a'ín ra'ancuré'an. Ché'e ajta a'íjna jín tiraatateújtzi'ire'en í Dios jemi, a'iné pu'uri a'uun e'avíitzi'ire'e í Dios jemi a'íjna jíme'e ti a'ín Dios ari ayén tiu'utátuiire'esin tí'ij huatéjniuuni í Dios jemi.

Jíme'en a'íjna ti temua'a naa tí'ivaire'e í Jesús jemi

⁶ Patá'aj piyen tihua'utá'an mej mi ráamua'ati í a'ihuáamua'a a'íjna i nej neri muaatá'ixaa. Tí pua'a piyen huárini, temua'a pej tiu'utévaire'esin í Ciríistu'u jemi ti ajta í'í Jesús. Petiu'utévaire'esin pe'íjna jíme'e tíj na'a pej pá'arí'istaca'a, mú'ee pej ranamuájraca'a í niuucari pej jetzen té'antzaahua, í niuucari í mej temua'a naa timuaamuá'ate.

⁷ Capej rá'atzaahuat'e a'íjna í niuucari ti caí Dios jemi é'eme'ecan, ti'itíj mej tí'imuarita ti caí ayén ti'ayajna, ti caí ti'itíj vaire'e. Patá'aj piyen ámu'a'ate pe'íjna jíme'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios.

⁸ Cíj pu caj tí'ivaire'e ti pua'a piyen huá'acua'ajte'en pe'íjna jíme'e pej raatá'an í a'atzajta'a pej pi huaté'aca'ane í mua'atévira'a jetze. Aru tí'ivaire'e tíj na'a naíjmi'íca ti pua'a piyen ámu'a'ate pe'íjna jíme'e pej piyen huárini a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Tí'ivaire'e íjii pej yen huateáturan íiyen chaanaca japua, ajta timuaatéva'ire pej pi ruuri puá'ara'ani tíj na'a rusén jíme'e.

⁹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jíme'e ti ayén ti'ayajna. Ché'e caí ja'atí ayén seicié tí'ixajta.

¹⁰ Ayee tu een jín tí'imíjhuaca, teajta tí'itese'eca'a tej tiyen raachú'eve'en te'íjna jemi í Dios ti í'irúuri, ti ajta rí'í tihua'atá'aca naíjmi'íca í teite jaítze'e. A'í pu ajta hua'irátuaasin a'ímej í mej té'atzaahuat'e.

¹¹ Paúche'e tihuá'amua'ate, pajta pauj tíhua'uta'aíjte'en pe'íjna jíme'e nej yé tí'imuyau'use'e.

¹² Capej tí'itá'acare'en ti ja'atí muacáxieehuata a'íjna jíme'e pej pauj temuaij, sino ayée pepu'u rí'í tejá'uche'ecane'en temua'a naa mej mi a'íime í mej té'atzaahuat'e miyen che'atá mena'a á'ujujhua'ane'en patíj mú'ee a'íjna jíme'e a'ij pej tihuá'ixaate'e, a'ij pej rí'í ti'ití'á'acha'í, ajta a'ij pej tihuá'axe'eve'e. Miché'e majta miyen che'atá

mena'a timuá'ijchue patíj mú'ee a'íjna jime'e a'ij pej tirá'astijre'e í tavástar'a, ajta a'ij pej te'urarí'en í a'atzajta'a.

¹³ Ayee pej rijca asta necaí uvé'enen, patá'aj piyen hua'utánamuajriste'en í yu'uxari jetze í teite tzajta'a, pajta tihua'utá'ixaate'en, pajta tihuá'umua'aten.

¹⁴ Capej raxíéehuata a'íjna ti Dios muaatapuaíjve matí'ij mej vaujsi mua'ajtamuáriej, majta tiu'utaxájtaca'a mú'eetzi jime'e í Dios jetze me'ecan.

¹⁵ Patá'aj piyen raruure pe'íjna jime'e, patá'aj nain jín tí'amua'ate mej mi naími'i miyen tiraaseíj pej raanaíjmire'en í ti mú'eetzi jemi huateájturaa.

¹⁶ Rí'i pepu'u pe'íjna jime'e a'ij pej ti'itíj ruure, pajta a'ij pej ti'itíj tihuá'amua'ate. Patá'aj piyen te'utáviicua'i pe'íjna jime'e a'iné ti pua'a piyen huárini, mú'ee pej aseíj huiirá'atuaasin, pajta hua'irátuaasin a'ímej í mej muánamuajran.

5

A'ij ti ye'í ti'itiújcha'í á'ara'ani a'ímej jemi í mej té'atzaahuaté'e

¹ Capej a'ij pua'a ti'ijteá'axi'i seij ti ari vástacira'i, sino rí'i pej tiraatájeeve cumu a'atáata pepu'u. Ajta a'íme í teteca í mej caí xi vaújsicira'i, patá'aj rí'i tihua'utájeeve cumu a'ihuáamua'a pepu'u.

² Patá'aj rí'i tihua'utájeeve í 'uuca í mej meri ucarijse cumu a'anáana pepu'u, majta a'ímej í mej caí xi ucarijse cumu á'acu'utzimua'a pepu'u na'ari á'ajuutzimua'a. Patá'aj rí'i tihua'utájeeve a'ij ti tiraavíjte'e nain jime'e.

³ Ajta a'íme í 'uuca í mej meri huaújseistareca'a, ti pua'a ayén ti'ayajna mej huaújseistareca'a, majta í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, patá'aj hua'utévaire'en.

⁴ Na'ari caí, ti pua'a auj tiyaúumua'a ca'ín auj tíye'ecuajmua'a, ayée pej huárini. Miché'e a'íme mi'i rí'i ráaruuren mej me'íjna jín te'ará'asten mej hua'utévaire'en í ruxí'ej teite. Matí'ij miyen huarín, mu'uri xaa tiu'unájchitaca'a me'íjna jime'e í mej té'echa'ica'a ruvaújsimua'a jemi na'ari ruye'ecuajmua'a jemi. Ajta a'ii pu a'ín pú'een í ti rí'i tiratá'aca í Dios.

⁵ Patá'aj piyen huárini, ti pua'a ja'atí xaa huaújseistareca'a, ti ajta caí a'ij tí'ijviicua'i, a'í pu xaa té'antzaahuaté'e í Dios jemi, ajta téniúuve'e nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a ti 'ij ayén tí'ijhuaviira ti 'ij Dios raatévaire'en.

⁶ Ajta a'ín í 'íita'a ti huaújseistareca'a, ti pua'a ayén rí'i tira'aráanajche a'íjna jime'e ti naa seijre'e jemin, cu xíee ti huami'í í Dios jemi. Mí ajta, aúche'e pu ruuri.

⁷ Patá'aj pajta hua'utánamuajriste'en í teite pe'íjna í niuucari mej mi caí ti'itíj jín a'aturáa muá'ara'ani, tí'ij ajta caí ja'atí ti'itíj jín huá'a jetze tí'ijpua'ajte'e.

⁸ Tí pua'a ja'atí caí tihua'utévaire'en a'ímej í ruteítestemua'a, a'ímej í mej jaítze'e vejli'i jemin é'eche, a'í pu a'íjna jín mé rúurie ti rá'atzaahuaté'eca'a í Dios jemi. Jaítze'e pu a'ij pua'a rici caí seíj ti a'ij pua'a ti'itiújcha'í, ti ajta caí ja'anáj rá'atzaahuaté'e.

⁹ Jíme'en a'ímej í mej huaújseistareca'a, a'ímej pepu'u auyú'uxan í mej miyen rájcha'í a'achú cumu huaícate nine'ira'a o jaítze'e nine'ira'a. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e ti caí ja'anáj tí'ixana'acire'e jemin í rucín teecan.

¹⁰ Ayee pu ajta ruxe'eve'e, mej naími'i ramua'areere í teite ti pua'a xí'epi'in huaríj ti'itíj jime'e, ti rí'i tihua'uxá'apuairi'í í tí'irí ca'ín ti hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rámuarecare'e nusu ti hua'anája'usixi í huá'íca jetze a'ímej í mej huaté'uu í Dios jemi na'ari ti hua'utévai a'ímej í mej tihua'amuári'eriste'e o ti ayén huataúra'a ti ayén huárini ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'in.

¹¹ Ajta a'íme í mej huataújseistareca'a, í mej mauj téemuastaca'a, capej piyen huá'ayu'uxa jetzen í cuapée, a'iné tí'ij ari jaítze'e hua'utá'asi mej huavíche'en, majta caí ché'e raxí'eve'e muá'aju'u mej tiu'utévaire'en í Ciríistu'u jemi, a'í mú xaa huatévice'esin.

6

¹ Ayee pu ruxe'eve'e mú'ejmi jemi setíj sena'a pua'amé mej ca'anéeri jín tejá'amuariste'e ti i ayén tejamuá'amitiejte'e ti ayén raavíjte'e sej hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e. Na'ari ti pua'a secaí siyen huárini, a'íí mú a'ij pua'a tiu'utaxájta me'íjna jime'e í tej tiyen ratamuá'amua tíjn Dios ti ta'ivástar'a, majta me'íjna jime'e a'ij tej tí'imua'ata.

² Ajta, a'iné a'íí mú í mej tejá'amua'ajte'e, a'íí mú majta té'atzaahuat'e, ayée xu huárini. Caxu huá'axieehuari'ira se'íjna jime'e sej ru'ihuaamua'a í tavástar'a jemi, sino ayée xu jaítze'e tihua'utévaire'en. Ayee xu huárini a'iné jaítze'e pu tihua'aci'iti a'ímej í mej tejá'amua'ajte'e a'íjna jime'e sej siyen tihua'utévaire'en, majta miyen té'atzaahuat'e, ajta Dios pu huá'axe'eve'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihua'umua'aten. Pajta, patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini.

Jíme'en í ti tzáahuati'ira'a jín tájcha'íire'e

³⁻⁴ Seica mú miyen tí'imua'ataca me'íjna jime'e ti caí ayén ti'ayajna, ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti rí'í táaruuren ti jíme'en taamuá'ate í tavástar'a í Jesús ti ajta í'í Círíistu'u. Majta miyen tí'imua'ataca a'íjna jime'e ti seicié een a'íjna jime'e í niuucari ti tzáahuati'ira'a jín ti'ixa í Dios jemi. Tí pua'a ja'atí ayén éene'en, capu ti'itíj ú'umua'aree sino á'ujtzaahuat'e pu'u. Jéihua pu tiú'urihua'uve'e nain jime'e, ajta runé'use'eve'e a'íjna jime'e a'ij ti huataújmu'a seij í niuucari. A'ii pu a'ín pú'een í ti te'iráaye'i ti ayén ríci. Muaújchueere'e rujímua'a na'ari muaújtese'e. Majta a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e ca'ín sei pu ayén tí'ijxajtzi'í í ruxí'ej tevi ti ij a'ij pua'a ráaruuren.

⁵ Ja'anáj ti na'a muaújtese'e a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. A'íí pu tiyaaru'u tihua'ari'iri'í í mej amuacaícan jín rú'umua'areereca'a tzáahuati'ira'a jime'e. A'íj pu jín ayén tihua'amitiejte'e mej miyen tiraamuá'itín me'íjna jime'e mej huataújseijrata mej nu'u Círíistu'u jemi tí'ivaire'e.

⁶ Mí ajta, ti pua'a ja'atí rí'í huá'uruuren a'íjna jime'e ti rá'astijre'e í Dios, jeíhua pu a'íjna jín raamuá'itín, ti pua'a ajta rutémua'ave'e.

⁷ A'iné tet'íj huataseíjre íiyen chaanaca japua, catu ti'itíj uvé'eneijte. Ajta, tet'íj huiráçine tiyánna chaanaca japua, catu ti'itíj á'atini.

⁸ Ayee pu éene'e, tiché'e huátatemua'ave'en te'íjna jime'e tej tí'ijcha'íí í tej tí'icua'a, ajta í tej jín ti'itétache'ete.

⁹ Majta a'íime í mej miyen raxí'eve'e mej huateújchijteaanita, ayée mú 'een mat'íj a'íime í tí'itén ja'atí ti caujnari jín hua'utéejí'ici'e. A'íí pu hua'utánamua í huá'a tzajta'a mej mi jeíhua tí'ijxe'eve'e, mej caí jín rí'í mé teuúmuámua'are'e, ti jeíhua a'ij pua'a tiú'uruure. A'ii pu a'ín pú'een í ti nain tihua'ari'ira, ti hua'antipúa'ajte'esin rusén jime'e.

¹⁰ A'iné a'ij pu jetze airáninei naíjmi'í tíj na'a ti a'ij pua'a seijre'e a'íjna jime'e mej huápi'í tumin necua'atze'e. Majta seica, a'íí mú meri ra'atéxieehuataca'a í mej té'atzaahuat'e me'íjna jime'e mej jeíhua huápi'í ranecua'atze'e í tumin. Mat'íj miyen huárini, jeíhua mú rajpuaítzi muá'aju'u.

Tí nu'u tí'itese'e temua'a naa tí'ij raatémua'itín í ti xí'epi'ín 'een

¹¹ Pajta mú'ee, mi pej rá'astijre'e í Dios, patá'aj caí a'atzu té'aste pe'íjna jime'e sino ayée pepu'u huárini. Patá'aj piyen tiráahuauuni pej urarí'ene'en í a'atzajta'a, pajta patá'aj rí'í tí'ichejca í Dios jemi. Pajta patá'aj té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e. Ayee pepu'u pajta tiráahuauuni pej huá'axe'eve'e temua'a naa í teite, pej te'utáviicua'i, pajta ayén huateá'apua'ajte'e mi a'atzajta'a.

¹² Patá'aj tí'itese'e temua'a naa pej pi raatémua'itín pe'íjna ti xí'epi'ín een a'íjna jime'e pej té'atzaahuat'e. Patá'aj tí'itese'e pe'íjna huatémua'itín pej ruuri puá'ara'ani rusén jime'e í Dios jemi, a'iné a'íj pu jín Dios muaatajé a'ájna xicáara'an pej jetzen raatá'a

á'aniuuca meti'iseírac'a a í teite. Xí'epi'in pej raataxájtaca'a pej nu'u ra'ará'astijre'en í tavástar'a jemi.

¹³ Ayee nu tí'imua'ijcate'e ti'itíj jime'e jemin í Dios ti naíjmi'ica hua'atá'aca mej ruuri muá'ara'ani, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús ti ajta xí'epi'in tiu'utaxájtaca'a tí'ij a'ín tí'ixaate'eca'a jemin a'íjna í tajtuhuan ti ayén ántehuaaca'a tíjín Póncio Pilato.

¹⁴ Ayee nu tí'imua'ijcate'e pej piyen ra'ará'astijre'en nain jín a'ij nej neri tímuaata'aíj, pej pí caí ti'itíj jín auteáturan, ti ij caí ja'atí ti'itíj jín mú'eetzi jetze te'ujpuá'ajte'en. Patá'aj pauj piyen rijca tíj na'a ti yú auca'ití a'ame asta caí ajtahua'a yé huataseíjre'en í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u.

¹⁵ Ajta ayén té'eme tí'ij Dios ayén raaxí'epi'íntare'en yee pu'uri raavíjte'e ti ajtahua'a huataseíjre'en. Ajta a'ín Dios, a'ii pu a'ín pú'een í tej rí'í tiraatá'aca, í ti ruseíj nain japua tí'aijta. A'í pu huá'amu'ucán pú'een a'ímej í mej Tajtuhuan jín títeté'u'upu'u. A'ii pu ajta a'ín pú'een í hua'avastara'a a'ímej í tej tiyen hua'atamuá'amua tíjín yee tavástar'a, í mej miyánna seijre'e íyen chaanaca japua.

¹⁶ A'í pu'u na'a a'ín pú'een í ti caí ja'anáj mi'ini, ajta a'ín pu a'uun á'uca a'u ti ayén jeíhua á'utaaca a'u tej caí a'arájvee í jemin. Capu ja'atí ja'anáj raaseíj, ajta capu rí'irí ti ja'atí rují'í jín raaseíj. Tiché'e rí'í tiraatá'an, ajta ché'e a'ín nain jín antiújmua'aréere á'ara'ani rusén jime'e.

¹⁷ Ayee pej tíhua'uta'aíjte'en a'ímej í mej chíjteaani pú'een, í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua mej mi caí huá'axieehuata í seica í mej caí a'ij tí'ijviicua'i. Miché'e majta caí me'íjna jín á'ujtzaahuata'e me'íjna jime'e mej jeíhua tí'ijcha'íi ti huápi'í tí'ijnajche, a'iné capu rí'irí mej ráamua'aree a'ij ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee. A'í pu jín, miché'e rá'atzaahuata'e í Dios ti ruxí'evi'ira'a jín taatapuaíjve'esin naíjmi'í tíj na'a tej ti te'íjna jín huátatemua'ave'en.

¹⁸ Patá'aj tíhua'uta'aíjte'en mej mi miyen huárini í ti i'í xí'epi'in jime'e, mej mi jeíhua huápi'í miyen tiu'umuári'en me'íjna jime'e ti xí'epi'in, mej mi ruxí'evi'ira'a jín tíhua'utá'an í mej caí a'ij tí'ijviicua'i, mej mi rá'ujca'ane mej tiu'án temua'a naa a'íjna mej tí'ijcha'íi.

¹⁹ Tí pua'a miyen huárini, jeíhua mú huápi'í raté'avaata í Dios jemi ti tíhua'atéva'irihua'an méjca'i huáyee rusén jime'e. Ayee mú miyen huarín, a'í mú xaa ramua'aréeren mej me'uun te'enteárute í Dios jemi mej mi ruuri muá'ara'ani rusén jime'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti tíhua'atéva'irihua'an tzíte'e.

Jíme'en í ti ra'antipúa'ari

²⁰ Mú'ee, mi pej i'í Timoteo, patá'aj rí'í pena'a pej pí nain jín te'ará'asten Dios ti jíme'en timua'íjca. Capej a'atzu rá'aste í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e, ajta ti seicié 'een. Ayee mú té'ujtzaahuatae mej tirú'umua'aree, aru capu ayén tí'ayajna. Camu a'atzu rú'umua'aree.

²¹ Majta seica meri huá'unamuajri'í. Ayee mú jín huarín, matí'ij mi me'ín ca'anacan ya'uhuá'axi í mej té'atzaahuata'e. Aj mú mi ajtacíj í tavástar'a jemi, micu. Yee pu i cu. Ché'e a'ij tí'imua'aire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Timoteo, i ti hua'apua

Pablo pu rateújte'e

¹ Inee, nee nu i'li Pablo, ti Dios na'antíhuau ruxí'eví'ira'a jime'e nej ni raatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'li Jesús a'íjna jime'e ti Dios ayén te'ateújratziiri'i ti taatá'asin tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e jamuan te'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'li Jesús.

² Ayee nu yé tí'imuyau'use'e mú'ee pej i'li Timoteo, mi pej ní'yauj. Ché'e a'ín Dios ti tá'iyá'upua, ajta a'ín í tavástará'a, í Ciríistu'u ti ajta i'li Jesús, miché'e me'ín rí'í timuaatá'an, miché'e muá'ancu'uvajxi'in, majta rí'í tímua'anpuá'ajte'en í a'atzajta'a.

Te'anxájta jíme'en a'íjna í Ciríistu'u

³ Tíj na'a tetí'íjtá mua'utámua'aree, nain xicaj tzajta'a na'ari nain tíca'ari tzajta'a, netí'íjtá téniuusime'en, nee nu tí'ijteujtzi'ire'e mú'ee'tzi jime'e í Dios jemi í nej jemin caí tí'itíj jín auteájturaa nej ravaire'e. Ayee nu che'atá nena'a jemin ravaire'e matíj me'ín tí'ivaire'eca'a í nehuáacixa'astemua'a teecan.

⁴ Nee nu mua'utámua'aree í pej jín ayein. A'íj nu jín jeíhua raxí'eve'e nej neajtahua'a muaaseíj nej ni ne'íjna jín huatántemua'ave'en.

⁵ Nee nu ra'utámua'areeri'i pej té'atzaahuat'e tzáahuatí'ira'a jime'e. A'íj pu amua-caícan té'antzaahua í á'aye'ecua a'íjna í Loida teecan, ajta á'yien a'anáàna Eunice ayén che'atá na'a té'antzaahua. Ajta íjii ayée pu tiná'amitíejte'e ineetzi pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuat'e í tavástará'a jemi.

⁶ A'íj nu jín niyen tí'imua'ajte'e pej pajtáhua'a ahua'aca'anen pej tiu'utévaire'en nain jime'e a'ij ti Dios timuaatá'a netí'ij mua'avé'emuariej í nemuajca'a jime'e.

⁷ Patá'aj ahua'aca'anen temua'a naa a'iné capu ayén tiraatá'a í Dios tej tiyen tí'itziine'e. Capu a'atzu, sino a'íj pu titaatá'a tej te'íjna jetze arátaca'ane, teajta tej ti taxe'eve'e, teajta tej ti rí'í metíteumuámua'aree.

⁸ A'íj pej jín caí tí'iteví'ira'a pej tihua'utá'ixaate'en í teite a'ij ti tiú'uruu í tavástará'a. Capej pajta tí'iteví'ira'a pe'íjna jime'e nej rá'astijre'e. Mí pajta mú'ee, patá'aj ne jamuan huatá'an tej ti naími'i rajpuaítzi tá'ara'ani, tej ti Dios jetze arátaca'ane tej tiyen huárini mej mi jaítze'e ráanamua í niuucari ti jín Dios hua'irátuaasin.

⁹ A'íj tu jetze arátaca'ane í Dios ti tu'irájtuaa itejmi, ajta titaá'íjca tej ti tiyen urarí'ene'en tá'ara'ani í tatzajta'a. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tí'itíj jín tiu'utévai. Capu xaa ne'u. Ayee pu'u na'a tu'irájtuaa a'íjna jime'e a'ij ti amuacaícan tiraaxí'epi'íntare, ajta a'íjna jime'e ti rí'í titaatá'a. A'íj pu ajmí'i rí'í titaatá'a jamuan í Ciríistu'u ti ajta i'li Jesús. Tí'ij caí xi seijre'eca'a í chaanaca tej yen japuan puasearuve'e, a'íj pu ayén rí'í titaatá'a.

¹⁰ Aru íjii, pu'uri á jéjre'e seijre'e a'ij ti rí'í titaatá'a a'íjna jime'e ti huataseíjre a'íjna ti tu'irájtuaa, a'íjna í Ciríistu'u ti ajta i'li Jesús. A'íj pu ra'antipua'ajte a'íjna í mej jín cui'ini. Ajta, a'íj pu taatá'a tej raaseíj í tej ruuri tá'ara'ani rusén jime'e tej raará'astijre'en í niuucari ti jín Dios tu'irátuaasin.

¹¹ Ajta ineetzi, Dios pu na'antíhuau nej ni tihua'utá'ixaate'en í teite ne'íjna í niuucari, neajta ne'íjna jín tiu'utévaire'en, neajta nej tihua'umua'aten.

¹² A'íj nu jín niyen nena'a rajpuaíjtzi. Mí neajta, canu tí'iteví'ira'a a'iné nee nu ramua'ate ne'íjna í nej rá'astijre'e. Ajta ayén tiná'amitíejte'e ti a'ín raayí'ti ti raté'avaa í nej jime'en tira'íjca tí'ij a'ájna huataseíjre'en a'ájna xicájra'a ti jetzen Dios ayén na'uxíjte'en a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ Ayee pepu'u pauj tihua'umua'aten pe'ijna jime'e a'ij pej tináanamujri'i, í neniucca jime'e í ti rí'i tihua'utarújte'en. Patá'aj pauj piyen rá'astijre'e í tavástar'a, patá'aj pajta pauj piyen huá'axe'leve'e í teite.

¹⁴ Patá'aj rí'i tiraté'avaa í ti jín Dios timua'ijca. Patá'aj rí'i te'uhuaté'aca'anen pe'ijna jime'e xiéjniu'ucare'ara'an í Dios pej jetze ará'aca'ane pej pi rí'i tiraté'avaa, a'iné a'ín xiéjniu'ucare'ara'an yé huateáturaasin téjmi jemi.

¹⁵ Pepu'uri ramua'aree í mej mé núurie naími'i a'íime í mej a'uun é'eme'ecan tíj na'a a'úu ti huatacá'a u Asia. A'íi mú huá'a jetze ajtémecan a'ijna í Figelo, ajta a'ijna í Hermógenes.

¹⁶ Ayee nu tí'ijxe'leve'e ti a'ín tavástar'a rí'i huá'ancu'uvajxi'in í teitestemua'ame'en a'ijna í Onesíforo a'iné jeíhua pu yé nevé'etui í nej jín huarún. Capu ajta raatatévi'iraste nej aiteánami'ihuaca'a.

¹⁷ Mí ajta a'ín Onesíforo, tí'ij a'uun a'utéveeca'a u Roma, a'íi pu náahuau muári'eri jime'e. Aj pu i xaa náateu.

¹⁸ Ché'e tavástar'a ayén tiraatá'an ti Dios rí'i rá'ancu'uvajxi'in a'ájna xicájra'a ti jetzen tavástar'a ajtahua'a huatasejre'en. Mú'ee pe ramua'aree temua'a naa naíjmi'i tíj na'a í ti jín tinaatévai netí'ij ne'uun á'ucatii u Éfeso.

2

Jíme'en a'ijna ti ravaire'e í Ciríistu'u tíj xantaaru'u

¹ Pajta mú'ee, pej ní'iyauj, patá'aj huaté'aca'anen í a'atzajta'a pe'ijna jime'e ti Dios rí'i timuaatá'a a'iné mú'ee pe rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús.

² Ayee pepu'u huárini. A'ijna pej peri neetzi huánamujri'i a'ij nej tihua'utá'ixaa í teite, seica mej tí'iseíraca'a, patíj pena'a tináanamujri'i, a'ij pepu'u jín tihua'uta'ajte'en seica í teteca í mej rí'i titetiújcha'íi, mej mi raayí'itihua'an mej tihua'umua'aten í teite. Patá'aj te'utáviicua'i ta jamuan.

³ Patá'aj rí'i tiraatévaire'en í Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús. Patá'aj piyen che'atá pena'a te'utáviicua'i ta jamuan a'ijna jime'e í pej rajpuaíjtzi tíj ajta xantaaru'u ti tí'ivaire'e te'utáviicua'i a'ijna jime'e ti rajpuaíjtzi.

⁴ Ajta, ja'atí ti na'a ti tí'ivaire'e tíj xantaaru'u, tí'ij a'ín rí'i raatá'an a'ijna ti tí'ira'ajjte'e, a'íi pu'u na'a jetzen ruxe'leve'e a'ij mej ríci í mej i'i xantaaru'u.

⁵ Ayee pu che'atá na'a 'een a'íime í mej me'uun a'uteárute mej mi tiu'utatése'en huá'a jamuan í mej huatéruaache. Tí ij seij raamuá'itín a'ijna í curuun, ayée pu tiú'ujxe'leve'e ti a'ín ayén tiu'utatése'en a'ij mej tiraaxí'epi'intare a'íime í mej tí'ajta.

⁶ Ajta a'ijna ti jeíhua tí'imijhuaca japuan í ruchuej, ayée pu tiraavíjte'e ti amuacaícan tiráaci'iti a'ijna ti tiú'ucíreca'a. Aj pu tihua'aci'iti í seica.

⁷ Patá'aj pe'ijna jetzen piyen tí'imua'atze a'ij nej tí'imua'ixaate'e, a'iné tavástar'a pu muaatá'asin pej yaú'itíee puá'ara'ani nain jime'e a'ij ti huataújmua'a.

⁸ Patá'aj ra'utámua'aree pe'ijna jime'e í Jesús ti ajta i'i Ciríistu'u. A'íi pu ajtahua'a huatarúu huá'a tzajta'a í mí'ichíte. A'íi pu ajta huácíxa'ara'an pú'een a'ijna í David teecan. A'íi pu a'ín pú'een í niuucari í nej tihua'a'ixaate'en í teite.

⁹ A'ij nu jín niyen rajpuaíjtzi, mej miyen na'anáaji'iqui'en a'ij mej tihua'anáji'iqui í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi. Aru naúche'e nu tihua'utá'ixaate'esin a'iné capu a'ij tí'iri'iri mej raté'avaa a'ijna í niuucari ti Dios jetze raxa a'u nej aiteánami'i.

¹⁰ A'ij nu jín nain jín te'utáviicua'ira ne'ímej jemi í ti Dios hua'antíhuau, ti ij ajta Ciríistu'u ti ajta i'i Jesús hua'irájtuuani mej mi jemin huateáturan rusén jime'e a'u ti á'uneeri'i temua'a naa.

¹¹ Ayee nu tí'imua'ixaate'e tzáahuati'ira'a jime'e seij niuucari ti ayén tíjín: Tí pua'a tej tiyen jamuan huácuui, teen tu teajta jamuan ruuri tá'ara'ani.

12 Tí pua'a tej tiyen te'utáviicua'i í tej rajpuaíjtzi, teen tu teajta jamuan tí'aíta tá'aju'un.

Na'ari caí, ti pua'a tiyen mé rúurieni, a'í pu ajta mé túuhua'axijsin itejmi.

13 Tí pua'a tiyen títe'uté'itze'ara'an í Dios jemi, a'í pu caí ja'anáj a'uté'itzeesin itejmi jemi a'iné capu rí'irí ti a'ín rusej ratíte í ru jetze.

Jíme'en a'íjna í ja'atí ti x'epi'in seijre'e

14 Patá'aj pauj pe'íjna jín tihua'utá'ixaate'en mej mi me'íjna jín ra'utámua'aree a'ij nej neri timuá'ixaa. Patá'aj rí'í tihua'utá'ixaate'en í Dios jemi mej mi caí tiú'ujtesí're'e rujímua'a niuucari jíme'e a'iné capu ti'itj vaire'e sino a'ij pu pua'a na'a huá'aruure a'ímej í mej ranamua.

15 Patá'aj piyen pe'íjna jín tí'itese'e nain jín a'achú pej caj tirú'umua'aree pej pi huatá'aseijrata í Dios jemi patj seij í ti Dios raataxájtaca'a tíjn x'epi'in pej huarj. Ayee pej piyen éene'e pua'amé tj seij ti tí'imijhuaca ti caí ja'anáj auteájturaa tí'itj jíme'e ti raataté'iraste'en. A'iné a'í pu x'epi'in rjca a'íjna jíme'e ti tí'imua'ata a'ij ti tiraavjtte'e a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna.

16 Capej huá'ajaahuate'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e, a'iné a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, jaítze'e mú mé rúujipua í ye'irá ti ayén ti'ayajna asta mena'a caí ché'e tí'itj xajta ti x'epi'in 'een.

17 Jéihua mú a'ij pua'a tiú'uruure a'íme í mej miyen tiú'ujxajtave'e, tj na'a ti tiu'umé a'ij mej ti'ixa, jaítze'e pu a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Ayee pu tí'irineca a'ímej jemi í mej hua'apua, a'íjna í Himeneo, ajta a'íjna í Fileto.

18 A'í mú meri mé rúuhua'axi í niuucari ti ayén ti'ayajna a'iné ayée mú tí'ixaxa'a mej nu'u meri majtáhua'a huatarúj í mí'ichite. Mu'uri seica huatéemua'iti a'ij mej té'antzaahuate'en.

19 Mí ajta, Dios ayén tiú'uruu ti ij caí tí'itj ta'antipua'ajte'en itejmi. Cu xiee tj chí'ij ájtaahuaca'a ti cimieentu japua rú'ujche ti caí rí'irí ti ja'atí ra'anján, ajta, ti á'ayu'usí'í ti ayén tíjn: "Tavastara'a pu huá'amua'jte a'ímej í rute'itestemua'a"; ajta ti ayén tíjn: "Naími'í matj mena'a pua'amé í mej miyen raataxáj yee ti rá'astijre'e í tavástar'a, miché'e me'ín mé rúuhua'axin í mej a'ij pua'a jín titetiújcha'íí."

20 Jéihua pu tí'itj a'uun té'useijre'e chí'ij tzajta'a ti ve'ée. Capu a'í na'a seijre'e tí'itj ti taavíjhua í oro jíme'e na'ari plata jíme'e sino ajta pu a'ín té'useijre'e ti cíyey jín tí'itaavíjhua, ajta xarij jíme'e. Seica ti a'uun te'irá'a, ayée pu tí'ivaire'e mat'íj tí'yieste, ajta seica ti ajta a'uun te'irá'a, cha'a na'a pu jín tí'ivaire'e.

21 Ayee pu tí'een. Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti tí'ivaire'e í Dios jemi tj a'íjna í tí'itj ti ayén tí'ivaire'e mat'íj tí'yieste, ayée pu ruxe'eve'e ti mé rúurieni nájmi'í tj na'a ti a'ij pua'a 'een. Aj pu xaa ayén tiraavíte'e a'ame ti ij tiraatévaire'en í tavástar'a, ti ij tavástar'a ayén raté'avaa ti ij tiraatéva'irihua'an tí'itj jíme'e ti x'epi'in 'een.

22 Patá'aj pauj mé rúuhua'axin í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íí í mej teemua. Patá'aj piyen huá'arini huá'a jamuan í mej miyen tí'ixa yee mej rá'astijre'e í tavástar'a me'íjna jíme'e í mej urarí'en í ru tzajta'a. Patá'aj piyen rjca a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Patá'aj pajta huá'axe'eve'e í teite. Pajta piyen hua'anpuá'ajte'en í huá'a tzajta'a í a'ihuáamua'a.

23 Capej huá'astijre'e a'ímej í mej jeíhua tiú'ujxajtave'e a'iné pepu'uri ramua'aree ti ayée na'a tí'ivaire'e mej mi tiú'ujaaxiejte'en í teite í mej rí'í mé titeumuámua'aree.

24 Ajta, capu ayén tiraavjtte'e seij ti tavástar'a vaire'e ti ayén éene'e á'uche'ecane'e ti seica jamuan tí'ijaaxiejta. Capu a'atzu, sino ché'e a'ín rí'í tihuá'umua'aten. Ché'e ajta caí niu'ucami'í te'utáviicua'i.

25-26 Ajta a'ín ti ravaire'e í tavástar'a, ayée pu ruxe'eve'e ti ruxiéehua rí'í huá'uruuren a'ímej í mej rájcha'íire'e a'ij ti a'ín tí'imua'ataca. Ruxe'eve'e ti a'ín ra'utámua'aree

yee rí'írí ti Dios hua'utá'an mej mi seicié tiú'umua'ati mej mi ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna, mej mi majtáhua'a rí'i mé tite'umuámua'aree muá'ara'ani. Matí'ij miyen huárini, rí'íríista pu a'ame mej huirácüne a'u ti tiyaaru'u huáje'itéaana a'u ti ayén huá'uruu a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'eca'a mej ra'ará'astijre'en.

3

A'ij mej éene'e muá'aju'u í teite tí'ij te'entipúa'ajte'en nain

¹ Ayej xaa ne'u ti'ayajna ti ayén té'eme méjca'ihua yee tí'ij te'entipúa'arijme'en nain. Jéihua mú rajpuaítzi muá'aju'u.

² Ayee mú éene'e muá'aju'u í teite. Ayee mú raxí'eve'e muá'aju'un seica í teite a'ij ti a'ímej tihuá'amitíejte'e seij ajta seij. Majta jeíhua huápi'i raxí'eve'e mej tumin tíseire'en. Jéihua mú á'ujtzaahuat'e muá'aju'u, majta jeíhua huá'axieehuata muá'aju'u í ruxí'ej teite. Jéihua mú a'ij pua'a tiu'uxátave'e muá'aju'u.

Camu huá'atzaahuat'e muá'aju'u í ruvaújsimua'a. Camu majta rí'i tihua'utá'asin a'ímej í mej ti'itíj jín hua'utévai. Jéihua mú a'ij pua'a titetiújcha'íi muá'aju'un.

³ Camu huá'axe'eve'e muá'aju'u í teite. Camu majta tihua'utá'uuni'ira sino jeíhua mú a'ij pua'a tiu'uxátave'e muá'aju'u. A'íi mú majta simuáruuni muá'aju'u. Merájcha'íire'e mú muá'aju'u nain jime'e ti i'í xí'epi'ín.

⁴ Avítzi mú jín tiu'utátuiire'esin í ruxí'ej tevi. Camu a'atzu á'ujcu'uvée muá'aju'u. Jéihua mú á'ujtzaahuat'e muá'aju'u me'íjna jime'e ti ayén tihuá'amitíejte'e mej jeíhua ruxe'eve'e. Jéihua mú raxí'eve'e muá'aju'u mej miyen huárini a'ij ti tihua'aráanajche. Majta camu raxí'eve'e muá'aju'u í Dios.

⁵ Aru a'íi mú majta miyen huataújseijrata í teite jemi mej nu'u rá'astijre'e í Dios, aru camu a'íjna jetze araujca'anée muá'aju'u. Xíi mu'u mena'a tí'iteseíre'e muá'aju'un. Capej huá'ajaahuat'e mú'ee.

⁶ Ayee mú 'een matíj a'íime í mej hua'ítzi jín uteáru'ipi u huá'achi'ita í teite mej mi hua'utémuaitin a'ímej í 'uuca í mej caí té'eviicua'í í ru tzajta'a, í mej ruxiéemiste'e me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Majta miyen huataura'aca ti ti'itíj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi miyen huárini ti'itíj ti a'ij pua'a 'een, ti ajta hua'aráanajche.

⁷ Ja'anáj ti na'a miyen tihuá'anamuajran í mej tihuá'amua'ate mej mi jaítze'e yaú'itíée muá'ara'ani ti'itíj ti jécua. Camu ja'anáj huataúra'asin mej ráamua'ati í niuucari ti ayén ti'ayajna.

⁸ Ajta a'íime í teteca í mej tihuá'amua'ate, ayée mú che'atá mena'a tirájcha'íire'e í ti ayén ti'ayajna matíj a'íime í mej Moisés teecan mej tícha'íire'eca'a, a'íime í mej hua'apua. A'íi mú a'ín pú'eene'e a'íjna í Janes teecan, ajta a'íjna í Jambres teecan.

Ajta a'íime í mej miyen 'een, ayée mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Camu a'atzu té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e.

⁹ Camu ché'e á'ateeri mej miyen ríci a'iné ayée che'atá na'a tihuá'aruuren a'ij ti tihuá'uruu í seica í mej hua'apua. Naími'i mú ramua'aréeren ti caí ti'itíj vaíre'e a'ij mej tí'ixaxa'a.

Pablo pu ra'antipúa'ajte í ti jín tira'íjcate'e a'íjna i Timoteo

¹⁰ Mí pajta mú'ee ramua'aree nain jime'e a'ij nej éeni'ici'e á'uche'ecan, í nej jín tí'imíjhuaca. Mú'ee pej pajta ramua'aree nej tzáahuati'ira'a jín té'atzaahuat'e, neajta té'eviicua'í temua'a naa í nej jín rajpuaíjtzi.

¹¹ Mú'ee pej ramua'aree temua'a naa mej a'ij pua'a náaruu, nej jeíhua rajpuaíjtzi na'araa. Mú'ee pej ramua'aree ti'itíj ti a'ij náaruu a'ujna já'ahua'a u Antioquía, ajta a'ujna u Iconio, ajta a'ujna u Listra. Jéihua nu te'utáviicua'íri'i í nej jín rajpuaíjtzica'a. Ajta nevástara'a pu nu'irájtuaa nain jime'e í nej rajpuaíjtzica'a.

¹² Ayej xaa ne'u, ayén che'atá na'a tí'iruuren ja'atí ti na'a ti tí'itese'e ti ra'ará'astijre'en í Círíistu'u ti ajta i'í Jesús. A'ij mú pua'a raruuren me'íjna í ja'ati.

¹³ Ajta a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín miyen ríci, maúche'e mú jaítze'e a'ij pua'a 'eene'e muá'aju'u í ru tzajta'a. Maúche'e mú jaítze'e huá'acuanamua muá'aju'u seica í teite. Majta jaítze'e mú te'uteúhua'itze'esin rujímua'a.

¹⁴ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj piyen té'atzaahuate'e a'ij pej tíraar'íire, pe'íjna jetze ti ayén timuá'amitiejte'eca'a. Patá'aj piyen pauj té'atzaahuate'e a'iné mú'ee pe ramua'aree a'ij mej timuaamuá'ate.

¹⁵ Pajta, tíj na'a pat'íij pá'arí'ista, mú'ee pe ramua'areereca'a a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a. A'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti muaatá'asin pej r'íi mé teuúmua'aree ti ij Dios mua'irájtuaani a'íjna jime'e pej rá'antzaahua í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús.

¹⁶ Naíjmi'i tíj na'a ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti Dios ru jemi raaté'avaataca'a, a'úu pu é'eme'ecan í Dios jemi a'iné xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu rumuári'eri'ire'ara'an jín hua'utá'a mej mi miyen tira'uyú'uxa. Ajta tí'ivaire'e mej mi jín tihua'umua'aten í teite na'ari mej mi jín hua'utá'ixaate'en í mej jín ráamua'aree í mej jín auteájturaa í Dios jemi, mej mi r'íi huá'uruuren. Ajta pu tí'ivaire'e mej mi tihua'umua'aten a'ij ti tí'ixi'epi'in í Dios jemi, ajta a'ij ti caí tí'ixi'epi'in mej mi urar'íene'e muá'ara'ani í ru tzajta'a.

¹⁷ Ajta ayén tiraatéva'iri a'íjna í ja'ati ti rá'astijre'e í Dios ti a'íin í yu'uxari jín huaújnaijmire'en naími'i tíj na'a ti ruxe'eve'e ti ij ayén huárini ti'ítj ti a'ij tí'ixi'epi'in.

4

¹ Ayee nu 'een jín tí'imua'ijcate'e jemin í Dios, ajta jemin í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús. A'iné Ciríistu'u pu raaxí'epi'intare'en a'ímej jemi í mej mauj yen huachéjme íiyen chaanaca japua, ajta a'ímej jemi í mej meri huácuii. A'íi pu ajtahua'a huatasejre'esin tí'ij tiú'uta'ajta nainjapua.

² Patá'aj mú'ee tihua'utá'ixaate'en í niuucari jime'e. Pajta patá'aj hua'utáhuavii ca'anín jime'e mej mi ráanamua ti pua'a miyen tité'ujca'ane mej ráanamua na'ari mecaí ranamuajracu. Patá'aj r'íi huá'uruuren a'ímej í mej caí xí'epi'in metíteumuámua'aree. Patá'aj hua'utá'ijmii mej mi caí a'ij pua'a ríjca. Patá'aj pajta hua'utá'an í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

Ríi pepu'u pe'íjna jime'e pej pi te'utáviicua'i huá'a jemi í teite, pajta pe'íjna jime'e pej tihua'umua'aten temua'a naa.

³ Ayee pej huárini a'iné a'ájna pu teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze mej jetzen caí ché'e te'evíicua'ira muá'aju'u mej ráanamua í ti i'í xí'epi'in a'ij pej ti'ihuá'amua'ateca. Mí majta a'íime, seica mú huatájeevi a'ímej mej ráanamua me'íjna jime'e a'ij mej rujímua'a mena'a tirájteu.

⁴ A'íi mú yá'uhua'axijsin í ti ayén ti'ayajna mej mi rá'antzaahuate'en í niuucari ti cha'a na'a pu'u tí'ixa.

⁵ Mí pajta mú'ee, patá'aj pauj nain jín r'íi mé teuúmua'aree. Patá'aj pajta te'utáviicua'i ti pua'a tí'ítj muaatamuári'eristen. Neajta nu niyen tí'imua'ijcate'e pej r'íi tejá'uche'ecane'en pej pi tihua'utá'ixaate'en í teite í niuucari jime'e ti jín Dios hua'irájtuaani. Patá'aj nain jín te'ará'asten í pej jín anti'amua'aree pe'íjna jime'e í pej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁶ Ayee pu'u tí'een a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e tíj nena'a nej rajpuaíjtzica'a ti ayén tí'ivaire'e í Dios jemi cumu muaí'ivéjri í mej án yejxíre'esin japuan í mej jetzen tí'imuaí'ivajta. Pu'uri teja'uré'ene a'ájna xicáara'a nej jetzen huámí'ini.

⁷ Jéihua nu rá'uviicua'iri'i nej niyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi. Nu'uri ra'anticí'í í nej jín avé'enmua'areereca'a. Canu raatéxieehuataca'a sino nerá'astijre'eca'a í nevástara'a.

⁸ A'íj pu jín Dios raaté'avaataca'a ineetzi jemi tí'ítj ti tináaci'iti a'íjna jime'e nej urar'íene'en í ne tzajta'a. Nevástara'a pu raaxí'epi'intare'en a'ij ti tiraavíjte'e; a'íi pu a'íjna

naatátistejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen ayén tí'iraxi'epi'íntari'iran ineetzi jime'e. Ajta, capu neetzi na'a huatátistejsin, sino naíjmi'ica a'achú pua'améca í mej arájca'anécan jín rajchú'eve'e ti a'ín ajtahua'a huatasejre'en huá'a jemi.

Pablo pu tí'irixaate'e a'ij ti ye'í huárini

⁹⁻¹⁰ Patá'aj huatá'aca'anen tíj na'a ti tí'iri'iri pej yetanén neetzi jemi, a'iné Demas pu mé núurie a'ájna jime'e ti jaítze'e ra'aránajcheca'a í ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Crescente pu a'uun á'ume a'ujna já'ahua'a ti huatacá'a u Galacia.

¹¹ Ajta a'ájna í Lucas, a'í pu'u yé huateájturaa neetzi jemi. Patá'aj raatá'inen pe'ájna í Marcos ti pua'a mé'e piya'usej ti ajamuan yé tanén. Patá'aj ye'erávi'itin, a'iné a'í pu netéva'iri í nej jín tí'ivaire'e í Dios jemi.

¹² Neraata'íteca'a ne'ájna í Tíquico ti a'uun á'ume'en u Éfeso.

¹³ Pat'íj mú a'arájra'ani, patá'aj mú neja'arájire'en í nej ra'iteváara ná'aye'i í nej ne'uun ye'uteájtua a'ájna jemi í Carpo, a'ujna Troas ti é'eche. Pajta, patá'aj mú tineja'arájire'en í yu'uxari, ajta í seica í cuapée, neetzi ti tí'ine'aa.

¹⁴ Ajta a'ín í Alejandro ti tepúusti'i tí'ita'ahuaca, jeíhua pu a'ij pua'a náaru. Aru tavástara'a pu ayén raruuren a'ij ti tiraavjíte'e a'ájna jemi a'ájna jime'e a'ij ti náaru.

¹⁵ Pajta mú'ee, rí'í pepu'u pe'ájna jemi tí'ij a'ín caí muaatémua'itin, a'iné jeíhua pu rájcha'íire'eca'a a'ij tej tihua'utá'ixaate'eca'a í teite.

¹⁶ Net'íj amuacaícan huatánne'a'aca'a, capu ja'atí neetzi jime'e huatéechaxi ti ne japua huániuuni. Naími'i mú mé núurie. Ché'e Dios caí puajtzi hua'atá'acare'en a'ájna jime'e a'ij mej huaríj.

¹⁷ Mí neajta inee, a'íj nu jetze ará'anca'ane í tavástara'a. A'í pu naatá'a í ruca'aníjra'a nej ni nain jín tihua'utá'ixaate'en í teite, mej mi naími'i ráanamua a'íime í mej caí Israel jetze ajtéme'ecan. Ajta a'í pu nu'irájtuaa nej ni caí ca'anacan huámi'ini.

¹⁸ Tavástara'a pu naatévaire'esin nain jime'e tí'ij caí a'ín ti a'ij pua'a 'een naatémua'itin tí'itíj jime'e. A'í pu nu'irájtuaasin ti ij ná'avi'itin u júte'e a'u ti a'ín tejé'ajta nej ni ne'uun a'utevéé ná'ara'ani. Tiché'e tiyen rí'í tiraatá'an tíj na'a ti yú aumé tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén té'ara'ani.

I ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁹ Patá'aj naatateújti'itze'en a'ájna í Prisca, ajta a'ájna í Aquila, ajta a'ímej í teitestemua'ame'en a'ájna í Onesíforo.

²⁰ Ajta a'ín í Erasto, a'ú pu a'uteájturaa a'ujna chajta'ara'a jetze u Corinto. Neajta Trófimo nu a'uun a'uteájtuaa tí'icui'ican a'ujna chajta'ara'a jetze u Mileto.

²¹ Patá'aj huatá'aca'anen pej yetanén amuacaícan ajta caí xi a'ájna pítejá'arici ti huáseevi'i á'aye'i. A'í mú yé muatateújte'esin a'ájna í Eubulo, ajta a'ájna í Pudente, ajta a'ájna í Lino, ajta a'ájna í Claudia, majta naími'i í ta'ihuaamua'a í mej té'atzaahuat'e.

²² Ché'e a'ín tavástara'a huateáturan mú'eeetzi jemi. Ché'e a'ín rí'í timuaatá'an. Yee pu'u. Pu'uri antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Tito

Pablo pu tí'ijyu'use'e a'íjna í Tito

¹ Inee, i nej i'i Pablo, ayée nu tí'ivaire'e í Dios jemi. Ajta a'ín í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u, a'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en ne'íjna jime'e mej mi jaítze'e té'atzaahuaté'e a'íme í Dios ti hua'antíhuau, mej mi majta jaítze'e yaú'itíée muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e. Tí pua'a meri yaú'itíée muá'ara'ani tzáahuati'ira'a jime'e, aj mú mi r'í'í titetiújcha'í muá'aju'u me'íjna jime'e í ruyel'irá.

² A'íj mú jín rachú'eve'e muá'aju'u mej miyen ruuri muá'ara'ani tíj na'a rusén jime'e, a'íné ayée pu te'ataújratziiri'í í Dios jéjcuá ímuá. Ajta a'íjna í Dios, capu tí'ihua'itaca.

³ Ajta a'ín Dios, a'íné pu'uri teja'uré'ene ja'anáj ti pua'a huaújxi'epi'intari'ire, a'í pu taatá'a tej ráamua'aree í runiuuca jime'e. A'íj pu jín ayén tinaata'a'íj a'íjna í Dios ti tu'irájtuaani nej ni tihua'utá'ixaate'en a'íjna jime'e ti Dios te'ataújratziiri'í. Jee xaa ne'u, a'íj nu jín ti'itájvee í tavástará'a jemi.

⁴ Ayee nu tí'imuyau'use'e, mi pej i'i Tito, mi pej pajta niyauj pu'éene'e pua'araa tzáahuati'ira'a jime'e pe'íjna jime'e pej piyen che'atá pena'a té'atzaahuaté'e netíj inee. Ayee nu tí'ijxe'eve'e mej miyen muáruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua, ajta a'ín í Cirístu'u ti ajta i'i Jesús, í ti tu'irájtuaani, miché'e r'í'í timuáacha'ín, miché'e majta mua'anpuá'ajte'en í á'a tzajta'a.

I ti jín tí'imijhuaca a'íjna í Tito a'ujna u Creta

⁵ Ayee nu 'een jín muaja'uteájtuaa a'ujna u Creta í chuej ti e'eráahuachi í jaj japua pej pi r'í'í ráaruuren í ti á'aturaacaj, pej pi pajta hua'antíhuauni a'ij nej neri timuá'ixaa a'ímej í mej te'enteároute vaujsi jime'e nain japua matíj mena'a mej huachéjme a'ujna u Creta.

⁶ Ajta ayée pu ruxe'eve'e ti ayén 'een a'íjna í ja'ati ti te'enteároute vástá'a jime'e, ti caí ti'itíj jín a'aturáa, ajta ti seij na'a tévi'itine'en í 'íita'a. Majta í yaújmua'ame'en a'íjna í ja'ati, ayée pu ruxe'eve'e mej té'atzaahuaté'e, tí'ij caí ja'atí a'íjna jín huá'a jetze te'upuá'ajte'en mej a'ij pua'a titetiújcha'í na'ari mej caí ti'itíj á'astijre'e.

⁷ Ja'atí ti ayén vástá'a jín ti'itájvee, a'í pu xaa ayén antiújmua'aree a'íjna jime'e ti Dios jetze me'ecan tí'ivaire'e a'ímej jemi í teite. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti r'í'í ti'itíjcha'í, ti caí ti'itíj jín a'aturáa. Ruxe'eve'e ti caí ayén á'ujtzaahuaté'e, ajta ti caí ca'anacan huataniú'ucan, ajta ti caí rutahuaíve'e. Ajta, ayén che'atá na'a ruxe'eve'e ti caí ayén runé'use'eve'e, ajta ti caí a'íjna jín ruvaire'e a'íjna jime'e í tumín mej tí'ipua'ívi u teyujta'a, na'ari ti caí tí'inecua'atze ti jeíhua tí'ijcha'í.

⁸ Mí ajta a'ín, ché'e ayén éene'e á'ara'ani ti ruxí'evi'ira'a jime'e hua'ancuré'evi'itin matíj mena'a pua'amé ramuáaren, ti ajta a'íjna jetze ucarute a'íjna jime'e ti x'í'epi'ín 'een. Ajta pu ayén ruxe'eve'e ti a'ín r'í'í mé teuúmua'aree, ti ajta r'í'í ti'itíjcha'í, ti ajta urarí'en í ru tzajta'a. Ajta i'i, ayée pu ruxe'eve'e ti ruca'ané í ru tzajta'a ti ij caí ti'itíj jín auteáuran a'íjna jime'e ti a'ij pua'a 'een.

⁹ Ruxe'eve'e ti a'ín ajta yaú'itíée temua'a naa í niuucari ti ayén ti'ayajna a'ij tej teri tihua'umuá'ate ti ij caí ja'anáj yá'uhua'anan. Tí pua'a ayén huárini, aj pu xaa raayí'itihua'a a'ame ti ij tihua'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti ayén tiraavíjte'e. A'í pu ajta raayí'itihua'a a'ame ti hua'utémuaitin a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

¹⁰ Ayee pu ruxe'eve'e a'íné mu'ití mú mé á'ujjuhuan í mej caí ti'itíj á'astijre'e. Jéihua mú tihua'amua'ate me'íjna jime'e í niuucari ti caí ti'itíj vaire'e, ti ajta tiú'ucuanamua. A'ímej mú jetze ajtémecan a'íme í mej ra'antisí'iche í runavij.

¹¹ Jé'ecan pu ruxe'eve'e tej hua'utá'íjmí mej mi caí ché'e miyen tí'ixajta a'íné jeíhua mú tihua'antiú'uuni'ira matíj mena'a pua'amé rute'ítestemua'a seij í ja'ati, majta méyee.

Ayee mú 'een jín miyen tihuá'amua'ate a'íjna jime'e í ti caí ayén tiraavíjete'e mej mi avíitzi jín raamuá'itín í tumin í mej rujímua'a huateújvaire'en.

¹² Seij ti huá'a jetze ajtémecan, ti nu'u huá'a jetze me'ecan tíixaxa'a, ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tíjín: “Naími'i mú tí'ihua'itaca a'íme í mej Creta huachéjme. A'ij mú hui pua'a tí'iruure a'íme í mej huá'ina'ase'e. Majta jeíhua huápi'i juxaaveca ajta mena'a caí anajúcataxi'in.”

¹³⁻¹⁴ Jee xaa, ayée pu ti'ayajna a'ij ti tiraataxájtaca'a. A'ij pu jín, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen huárini. Patá'aj ca'anín jín hua'ajteá'axi'in mej mi té'antzaahuat'en tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti tiraavíjete'e, mej mi caí ché'e ranamuajra í niuucari ti caí tí'itíj vaire'e ti ajta a'ímej jetze huanéj a'íme í mej Israel jetze ajtémecan, mej mi caí ché'e ranamuajra a'ij mej tihuá'ajte'e a'ímej í teteca í mej caí raataxi'eve í ti ayén ti'ayajna í Dios jemi.

¹⁵ Ajta a'ímej jemi í mej urarí'ene'en seijre'e í ru tzajta'a, ayée pu tihuá'amitiejte'e ti naími'i tíj na'a ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, a'í pu tí'ivaire'e í ruye'irá jime'e. Majta, camu a'atzu taúra'aca ti tí'itíj hua'utáxana'ave'en ti a'ij pua'a 'een. Mí ajta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a seijre'e í ru tzajta'a, capu tí'itíj i'irí'en. Jéihua mú a'ij pua'a mé titeumuámua'aree. Majta, camu ché'e raayí'ti mej miyen huaruitiejte'en yee a'í pu ayén tiraavíjete'e nusu a'í pu caí ayén tiraavíjete'e.

¹⁶ Ayee mú tí'ixaxa'a tíjín: “Teen tu ramua'ate í Dios.” Mí majta caí, camu ramua'ate a'iné camu miyen rici a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Jé'ecan mú tiú'uxana'avi'iste'e. Camu tí'itíj á'astijre'e. Camu majta tí'itíj jín a'ij tí'ivaire'e í Dios jemi.

2

Jíme'en í niuucari ti rí'i huá'aruure

¹ Mí pajta mú'ee, ayée pu ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten mej mi miyen rí'i titetiújcha'í a'ij ti tiraavíjete'e a'íjna jime'e mej té'atzaahuat'e tzáahuati'ira'a jime'e.

² Patá'aj piyen tihuá'umua'aten í mej vaújsicira'i mej caí jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino c'ij mu'u, mej mi seica rí'i tihua'usej. Ruxe'eve'e mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en, majta mej rí'i titetiújcha'í me'íjna jime'e mej rá'astijre'e í tavástar'a. Ajta ayén ruxe'eve'e mej huá'uxe'eve'en í ruxí'ej teite, ajta mej mi te'utávii'cu'a'i temua'a naa.

³ Patá'aj piyen che'atá pena'a tihuá'umua'aten a'ímej í ucarijse mej mi majta rí'i titetiújcha'í. Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tiú'ujeeve seij ajta seij. Capu ajta ayén tiraavíjete'e mej jeíhua rayé'ecare'en í nahuáj, sino mej mi ráari'iren mej tihuá'umua'aten tí'itíj ti a'ij tí'ivaire'e.

⁴ Miché'e me'ín jucarijse miyen tihuá'umua'aten í mej 'uuca í mej mauj teemua mej mi miyen tihuá'uxe'eve'en í rucína'astemua'a, majta í ruyaujmu'a.

⁵ Ayee pu ruxe'eve'e mej rí'i metíteumuámua'aree a'íme í mej mauj teemua, mej mi caí tiú'uxana'acira'aten. Ajta, ayée pu ruxe'eve'e mej nain jín tí'ijcha'í í ruche. Ajta, mej mi rí'i huá'acha'í í rute'testemua'a. Miché'e majta hua'ará'astijre'en í rucína'astemua'a. Na'ari, ti pua'a mecaí miyen huárini, í seica í mej huá'aseij, camu ché'e raataxi'eve'esin mej ra'ará'astijre'en í tavástar'a.

⁶ Ayee pej che'atá pena'a ca'aníjra'a hua'utá'an í teteca í mej mauj teemua mej mi rí'i mé titeumuámua'are'en me'íjna jime'e a'ij mej rici.

⁷ Pajta mú'ee, patá'aj piyen asejrate huá'a jemi tíj seij ti ari araúrate nain jime'e a'ij nej neuchén timuá'ixaa, a'íjna jime'e a'ij pej rici ti i'í xí'epi'in jime'e. Patá'aj tihuá'umua'aten tzáahuati'ira'a jime'e, pajta piyen tihua'utasejrate'en ti huápi'i ruxe'eve'e mej mi miyen huárini.

⁸ Patá'aj piyen tihua'utá'ixaate'en temua'a naa e'ehauritiéecan jime'e a'ij ti tiraavíjete'e mej mi caí miyen seicié tí'ixajta. Ayee pej huárini ti i hua'utatévi'iraste'en

a'ímej í mej muájcha'íire'e me'íjna jime'e mej caí ti'itíj jín huatániiusín ti a'ij pua'a namuajre'e mej jín titaaxájtzi'i.

⁹ Patá'aj piyen tihua'utájeeve a'ímej í mej tí'imuari'e ca'anéeri jime'e, mej mi hua'ará'astijre'en a'ímej í mej tihuá'ajjte'e. Miché'e miyen tiu'umuári'en mej mi nain jín rí'i tihua'utá'an. Ayee pu ruxe'eve'e mej caí a'ij mena'a tihuá'ajjeeve a'ímej í mej tihuá'ajjte'e.

¹⁰ Mej mi majta caí tihua'anáhua'ira, sino mej mi nain jín hua'ará'astijre'en, matá'aj caí ti'itíj jín até'itze'ara'an. Tí pua'a miyen huárini, ayée mú 'een jín ca'aníjra'a hua'utá'asin í seica mej mi majta raataxí'eve'en, mej majta ra'ará'astijre'en a'ij tej tihuá'amua'ate a'íjna jime'e ti Dios tu'irájtuaani.

¹¹ Jee xaa, pu'uri mé jéjre'e seijre'e ti Dios ari rí'i tihuá'acha'íi í teteca a'íjna jime'e ti Dios jírájca'ane ti hua'irájtuaani naíjmi'ica.

¹² A'íj tu jín ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e tej ra'antipué'ajte'en nain jime'e ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi, ajta nain jín tej rájhuausin íiyen chaanaca japua, ti caí ayén á'ateere rusén jime'e.

Ajta, ayée pu ruxe'eve'e tej tiyen rí'i ti'itítacha'íi a'ij ti tiraavíjte'e, a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. Ajta ayén ruxe'eve'e tej rí'i mé titeumuámua'are'en tetíj tena'a tej tiyen á'ateeri íiyen japuan í chaanaca ti yen seijre'e.

¹³ Teajtáhua'a tu teuj rachú'eve'en í tej jín huatátatemua'ave'e a'ájna xicáara'an ti jetzen teja'uré'enejsín í tej rachú'eve'en ti ajtahua'a yé huatasejre'esín a'íjna í Dios ti nain jín antiújmua'aree, ti ajta tu'irájtuaani. A'íi pu a'íin pú'een í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u.

¹⁴ A'íi pu huataúra'a ti huámi'íni ta jetze me'ecan ti ij a'íin tiu'unájchita nain jime'e a'ij tej té'echa'íica'a iteen, te'íjna jime'e tej caí a'atzu ra'ará'astijre í Dios. Ayee pu 'een jín ajta huamí'i ta jetze me'ecan ti ij rí'i táaruuren í tatzajta'a tej ti teitestemua'ame'en pu'éene'e tá'ara'ani, tej ti ahuataca'anen tej ti tiyen huárini i ti í'ixi'epi'ín jime'e.

¹⁵ A'íi pu a'íin pú'een í ti ruxe'eve'e pej piyen tihuá'umua'aten. Patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an nain jime'e í pej jín anti'amua'aree. Patá'aj pajta hua'ajteá'axi'ín. Capej hua'atá'acare'en ti ja'atí a'ij pua'a tí'imuaseijra.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej té'atzaahuat'e

¹ Patá'aj hua'u'íjcate'en í teite mej mi miyen huá'astijre'en a'ímej í mej tí'aijta, majta a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree. Miché'e miyen huárini a'ij mej tí'ijxe'eve'e í mej tí'aijta. Miché'e majta ahuaújca'anen mej mi me'íjna jín tiu'umuári'en ti'itíj ti a'ij tí'ixi'epi'ín.

² Capej hua'atá'acare'en mej a'ij pua'a tihuá'ajjeeve í ruxí'ej teite sino patá'aj ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi ru'ihuaamua'a muá'ara'ani temua'a naa, mej mi majta rí'i tihuá'ucha'ín í seica. Miché'e majta rí'i ti'ihuaúrixaate'en mej caí a'ij mena'a pua'a tiú'ujeeve.

³ Capej yá'uhua'anan a'ij tej éene'e jéjcuá ímuá tetí'ij caí xi té'atzaahuat'e'eca'a. Catu ti'itíj ú'umua'areereca'a. Catu teajta ti'itíj á'astijre'eca'a. Ti'itíj ti na'a pu tacuanamua-jca'a. Cu xíee tej ravaire'eca'a ca'anéeri jime'e í ti ta tzajta'a seijre'eca'a ti a'ij pua'a 'een. Ajta ti'itíj ti ta'aránjcheca'a ti caí xí'epi'ín jime'e, a'íj tu teajta vaire'eca'a.

Ayee tu ti'itítacha'íica'a tej huá'ajcha'ire'eca í taxí'ej teite. Seica mú majta tájcha'íire'eca'a itejmi. Teajta iteen, ayée tu che'atá tena'a iteen tájímua'a tu tájaaxiejví'iraca'a seij teajta seij.

⁴ Mí ajta a'íin í Dios í ti tu'irájtuaa, a'íi pu taatá'a tej tiyen raasej ti a'íin rí'i temua'a tí'itacha'íi. A'íi pu ajta taxe'eve'e.

⁵ A'íi pu xaa tu'irájtuaa. Capu a'íjna jín tu'irájtuaa a'íjna jime'e tej tiyen huaríj í ti í'ixi'epi'ín sino a'íjna jime'e ti a'íin tá'ancu'uvajxi. A'íi pu taajéjcuare í ruxíejni'uca

jime'e. Cu xiee tej teajtáhua'a huanúnu'ihuaca'a í Dios jemi, a'íjna jime'e ti tá'ari'iri'i ti xána'avi'ire'eca'a í ta jetze.

⁶ Ruxiejniu'uca pu xaa huateájtuaa itejmi jemi nain jime'e í ruxí'evi'ira'a a'íjna jime'e ti ta japua huaniú a'íjna í Jesús ti ajta i'i Cirístu'u.

⁷ Ayee pu 'een jín raateájtuaa téjmi jemi ti i a'ín ayén tiraaxí'epi'intare'en tej ti caí ché'e ti'itíj jín auteáturan í jemin a'íjna jime'e ti tá'ancu'uvajxi. Ayee tu 'een jín seijre'e tej ti teri rachú'eve'e tí'ij titáaci'iti méjca'ihua yee tej ruuri tá'ara'ani jemin tíj na'a rusén jime'e.

⁸ Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna. A'íj nu jín niyen tí'ijxe'eve'e pej mú'ee ca'aníjra'a hua'utá'an mej mi rá'antzaahuate'en netíj nena'a neri timuá'ixaa a'ímej í mej meri rá'astijre'e í Dios. Miché'e majta rí'i mena'a me'íjna jetze ucarute mej rí'i titetiújcha'íica me'íjna jime'e ti í'ixi'epi'ín. Tí pua'a miyen huárini, a'íi mú xaa rí'i tiraatá'asin í Dios, majta hua'utévaire'en naijmi'ica.

⁹ Mí majta seica, jeíhua mú me'íjna jín tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e ti caí ámitieere'e, majta seica me'íjna jetze ucáruti mej miyen ti'ixáata muá'aju'u yee a'atani tévira'an jetze huanéj í ruhuáacixa'astemua'aci'i. Majta seica, ayée mú tiú'urihua'ura muá'aju'u me'íjna jime'e yee a'iquí huataújmua'a a'íjna í niuucari ti ra'uyú'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan. Ayee mú 'een jín miyen autéhuisin mej mi já'ita'a a'utácíine, majta mej mi huateújne'usi'ite'en. Naijmi'i matíj mena'a miyen 'een matíj a'íime, camu ti'itíj vaire'e. Capej huá'ajaahuate'e.

¹⁰ Tí pua'a ja'atí ayén tejá'amua'itziite'e sej si siyen a'utehuiini sej si já'ita'a a'utácíine, ayée pej ráaruuren. Patá'aj seij pana'a raatá'ijmí na'ari hua'apua. Tí pua'a auj ayén rijca ti caí muá'astijre'e, patá'aj raata'íte mé já'ahua'a.

¹¹ Tí pua'a caí muá'astijre'e, ayée pepu'u 'een jín piyen tiráamua'aree ti a'ín í tevi seicié na'a tí'imua'atze ti caí ayén tiraavíjte'e. Pu'uri Dios raaxí'epi'intari'iri'i a'íjna jime'e ti puaíjtzi raatá'asin.

Pablo pu tí'ira'ixaate'e

¹² Nee nu muaata'íti'ira mú'eetzi jemi ne'íjna í Artemas, neajta ne'íjna í Tíquico. Matí'ij me'uun e'ará'asti a'u pej a'utéjvee, aj pej xaa ahua'aca'anen a'achú pej caj tirú'umua'aree pej yé tanén neetzi jemi, ayujna Nicópolis. Ayee nu tiraaxí'epi'intare nej niyen neyun á'ateeri tíj na'a a'ájna ti huáseevi'i a'ame.

¹³ Patá'aj piyen huárini nain tíj na'a ti í'iri'iri pej hua'utévaire'en pe'íjna í Zenas, pajta pe'íjna í Apolos. A'íjna í Zenas, a'íi pu a'ín pú'een seij ti tí'ixi'epi'intare'e. Patá'aj hua'utévaire'en mej mi me'uun a'arácíine. Patá'aj piyen rí'i ráaruuren ti ij caí ti'itíj tihuá'aturaate'e.

¹⁴ Majta a'íime í tateítestemua'a, ayée pu ruxe'eve'e mej miyen tiraayí'itihua'an mej me'íjna jetze ucarute mej miyen rijca í ti í'ixi'epi'ín jime'e mej mi me'íjna jín huateújvaire'esin. Na'ari caí, camu ti'itíj jín huateújvaire'esin.

I ti jín ra'antipué'ajte

¹⁵ A'íi mú yee muateujte'e matíj mena'a pua'amé mej yé huaté'uu ne jamuan. Patá'aj piyen tihua'utateújte'en ta jetze me'ecan a'ímej í mej taxe'eve'e, í mej miyen che'atá mena'a té'atzaahuate'e. Ché'e rí'i tejá'amua'aire'e.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a í San Pablo a'íjna í Filemón

Pablo pu tirá'ayu'use'e í Filemón

¹⁻² Inee, i nej i'í Pablo, ayée nu een jín aiteánami'i a'íjna jime'e nej ra'ará'astijre í Ciríistu'u ti ajta Jesús pú'een. Jamuan í ne'ihuaara'a a'íjna í Timoteo, ayée tu tí'imuyayuse'e mi pej i'í Filemón, mi pej ta jamuan tí'imijhuaca, mi tej muaxe'eve'e jeíhua, ajta a'íjna ti i'í Apia, a'íjna í 'íita'a ti tajuu pú'een ti ajta té'atzaahuat'e, ajta mi Arquipo, í ti ayén che'atá na'a té'eviicua'i tetíj iteen. Teen tu tihuá'ayu'use'e naíjmi'ica í mej a'uun e'etiújse'iri a'u pej é'eche.

³ Ajta a'íjn Dios í tej rájya'upua, ajta a'íjn tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'í Ciríistu'u, miché'e rí'í tejamuáacha'íjn, miché'e majta amua'anpuá'ajte'en í a'amua tzajta'a.

Filemón huá'axe'eve'e í teitestemua'ame'en í Dios, ajta rá'astijre'e í tavástar'a

⁴ Tíj na'a nej amua'utamua'aree, ayée nu rí'í tiratá'aca ná'aye'i í Dios netíj nena'a tí'ijhuavii.

⁵ Ayee nu een jín tí'ijteujtzi'ire'e ná'aye'i ne'íjna jime'e nej niyen tí'inamua pej jeíhua huápi'i rá'astijre'e í tavástar'a, a'íjna í Jesús. Pajta jeíhua huápi'i huá'axe'eve'e a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁶ Ayee nu tí'ijhuavii í Dios jemi pej pi piyen huatá'aseijrata tzáahuati'ira'a jime'e pej nain jín rá'astijre'e í tavástar'a mej mi í seica ráamua'aree tzáahuati'ira'a jime'e a'ij ti een tíj na'a pua'amé tí'itaci'iti a'íjna jime'e tej rá'atzaahuat'e í Ciríistu'u.

⁷ Jé'ecan nu netémua'ave'e mú'etzi jemi. Jee xaa ne'u, rí'í pej naatá'a a'íjna jime'e pej ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

Pablo pu Onésimo japuan huániuusin

⁸ Nee nu xaa ne'íjna jín antínmua'aree nej tí'itij jín timuaata'aíjte'en a'ij pej tí'iti huáruuren a'íjna jime'e ti Ciríistu'u na'antíhuau.

⁹ Mí neajta caí, canu niyen rini nej timuaata'aíjte'en ca'anéri jime'e. A'í pu'u na'aráanajche nej niyen timuaatáhuavii a'iné jeíhua nu muaxe'eve'e inee, i nej neri vástacira'i pú'een, neajta neri aiteánami'i ne'íjna jime'e nej rá'astijre'e í Ciríistu'u ti ajta i'í Jesús.

¹⁰ Ayee nu tí'imuhavii ne'íjna jime'e í niyauj a'íjna í Onésimo, ti ari ajta té'atzaahuat'e a'íjna jime'e nej niyen raatéya'upujtaca'a ayujna a'u nej aiteánami'i.

¹¹ Jé'ecua imuá, capu tí'iti timuaatévai. Mí ajta a'íjn, pu'uri tineetéva'iri ineetzi, ajta pu mú'etzi tí'itéva'iri.

¹² Nu'uri ní raata'íti mú'etzi jemi ne'íjna í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e.

¹³ Ayee nu tí'ijxe'eve'eca'a ti yé huateáturanche'e nee jamuan ti ij naatévaire'enche'e mú'etzi jetze me'ecan nej nauj yé aiteánami'i ne'íjna jime'e nej tihuá'ixaate'e í teite Ciríistu'u jetze me'ecan.

¹⁴ Mí neajta inee, canu tí'ijxe'eve'eca'a tí'ití pej caí neetá'acare'en sino nej niyen Onésimo japuan huániuuni. Tí pua'a piyen tí'itij jín naatévaire'enche'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a pej piyen huá'ini á'axe'evi'ira'a jime'e. Canu xaa ne'u raxí'eve'eca'a pej ca'anéri jín piyen huá'iniiche'e.

¹⁵⁻¹⁶ Tíj caí ayén een jín a'atzu á'atee ti imuá a'ij huárupi ti ij ajtahua'a mú'etzi jemi huateáturan tíj na'a rusén jime'e, ti ij a'íjn huateáturan mú'etzi jemi tíj muá'ihuaara'a pej jeíhua raxí'eve'e. Capu ché'e ca'anéri jín muatévaire'esin sino a'ihuáara'a pu a'ame. Jé'ecan pu ruxe'eve'e ineetzi jemi a'íjna í ja'ati. Aru jaítze'e pu ruxe'eve'e mú'etzi jemi a'iné tevi pu pú'een, ajta a'ihuáara'a pú'een í tavástar'a jemi.

¹⁷ A'íj nu jín niyen muahuavii ti pua'a piyen tinaasejri'i nej á jamuan tí'imuarí'e. Patá'aj piyen che'atá pena'a ra'ancuré'evi'itin pe'íjna í Onésimo patíj tina'ancuré'evi'iti ineetzi.

¹⁸ Ti pua'a ti'itij jín a'ij pua'a muáaruu na'ari ti pua'a ti'itij jín timuá'acha'íire'e, neetzi pej huajíve'en.

¹⁹ Nemujca'a nu jín tí'imuyu'use'e. Inee, i inee i'i Pablo, nee nu tí'imuanajchite'en. Mi neajta inee, canu a'atzu ne'íjna jín timuaatá'ixaate'esin ne'íjna jime'e í pej tiná'acha'íire'e pe'íjna jime'e ti timuáaci'iti pej ruuri pua'amé tíj na'a rusén jime'e.

²⁰ Ayee nu tí'ijxe'eve'e, ne'ihuaara'a, pej pi ti'itij jín naatévaire'en í tavástara'a jemi. Patá'aj ca'aníjra'a naatá'an í Círíistu'u jemi.

²¹ Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén ti'ayajna pej piyen huárini a'ij nej tí'imuhuavii. A'íj nu jín yé tí'imuyu'use'e. Nu'uri ramua'aree pej piyen jaítze'e rini a'ij nej caí tí'imuhuavii.

²² Ajta a'íjna jime'e, patá'aj piyen huárini. Patá'aj seij rí'i huáruuren í cuarta nej ni ne'uun huiirájcati, a'iné ayée nu rachú'eve'e ti Dios neetá'acare'en nej neajtahua'a ne'uun a'atanén mú'eeetzi jemi a'íjna jime'e pej piyen raatáhuaviiri'í í Dios jemi.

Seica mú raatateújte, ajta í niuucari ti jín ra'antipúa'ajte'esin

²³ A'íi pu ajta yé muateujte'e a'íjna í Epafras ti nej jamuan yé aiteánami'i, a'íjna jime'e ti ajta rá'astijre'e í Círíistu'u ti ajta i'i Jesús.

²⁴ A'íi mú majta yé muateujte'e a'íime, a'íjna í Marcos, ajta í Aristarco, ajta Demas, ajta í Lucas. A'íi mú a'íin pú'een í mej nej jamuan tí'imuarí'e.

²⁵ Ajta a'íin tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta i'i Círíistu'u, ché'e a'íin ruxí'evi'ira'a jín rí'i tejamuáacha'íin. Yee pu'u, ché'e ayén teja'ure'enén.

Í ti té'eyu'usi'ihuaca'a a'ímej jemi í mej Israél jetze ajtémecan

A'í pu yaujra'an tí'ita'ixaate'e í ruyá'upua jetze me'ecan

¹ Ayee pu jéjcua imuá, Dios mu'ití tihua'utá'ixaa í tavaújsimua'aci'i, mu'licáca jime'e í niuucari. A'ajná'imua Dios pu ayén seica huata'íteca'a mej mi tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

² Mí ajta íjii, tej huáteite, tíj na'a ti nain araúrastejsin, a'ín Dios ayén tira'íjca í ruyauj ti ij a'ín titaatá'ixaate'en í Dios jetze me'ecan. A'í pu ajta ayén tíra'antíhua'u tí'ij nain tí'ijci'iti a'íjna í yaujra'an. Dios pu ajta jamuan tiú'utaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e.

³ Ajta a'ín í yaujra'an, ayée pu nain jín che'atá na'a rí'i huápi'i naa seijre'e tíj ajta í Dios. Ajta í tévira'an, ayée pu che'atá na'a seijre'e tíj ajta í Dios. A'í pu ajta raví'i tíj na'a ti íiyen tí'iseijre'e í chaanaca japua, ajta u ta japua. Runiuuca pu jín huápi'i antiújmua'aree, a'í pu ayén ríci tí'ij á'ateevi'ín. Tí'ij a'ín yaujra'an tihua'acá'ari'iri'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi, aj pu'i a'uun a'ujyeíjxi ipuari japua rurí'irínta'a a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti júte'e é'eseijre'e.

Ajta a'ín yaujra'an, jaítze'e pu ve'ecán jín tí'itájvee mecaí a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁴ Ayee pu 'een jín huaríj, ajta ayén te'irájraa ti a'ín ayén huápi'i jaítze'e rí'éene'e já'araa mecaí a'ímej í xiéjniu'ucari í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta jeíhua pu jaítze'e tí'ivaire'e í Dios jemi a'íjna í niuucari ti jín Dios ari raatamuá'a í ruyauj caí a'íjna í niuucari ti ajta jín hua'utamua'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e.

⁵ Ayee pu'u xaa, Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti huá'a jetze ajtémecan tíj ayén tiraata'ixaa í ruyauj tíjín:

Mú'ee pej niyauj pú'een.

Neajta inee, íjii nu mua'antíhuau.

Ajta ayén tíjín:

Nee nu ya'upuáara'an pu'éene'e na'ame.

Ajta amín, amí pu niyauj pu'éene'e a'ame.

⁶ Ajta, tí'ij ayén ye'eráavi'iti íiyen chaanaca japua a'íjna ti jéjcua imuá seijre'eca'a, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Miché'e me'ín raateánajche matíj mena'a pua'amé

í mej tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ Ajta, ayée pu huá'a jime'e tí'ixa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tíjín:

Ayee pu huá'aruure a'ímej í mej tí'ivaire'e u ta japua

mej mi miyen seijre'e tíj eeca,

majta mej mi miyen seijre'e tíj taij ti á'ataa

a'íime í ti tihua'aíjte'e.

⁸ Mí ajta, jime'en í ruyauj, ayée pu tí'ixa tíjín:

Mú'ee, mi pej Dios pú'een,

mú'ee pej anti'amua'aréere pua'amé

tíj na'a rusén jime'e.

Pepu'uri icu ru'itéechui í 'itzi í mej jín ráamua'aree

pej urarí'en jín seijre'e,

pej pajta xí'epi'ín tí'ajta a'ij ti tiraavíjte'e.

⁹ Mú'ee pej raataxí'eve mej rí'i tí'itiújcha'íi

tzáahuati'ira'a jime'e.

Ajta, capu a'atzu mua'aránajcheca'a
 mej a'ij pua'a ti'itiújcha'iica'a.
 A'ij pu jín, a'ín Dios í pej jemin seijre'e,
 a'í pu ayén rí'i timuaateájtuaa
 patá'aj jaítze'e huatá'atemua'ave'en
 mecaí a'íime í mej mú'eetzi jamuan seijre'e.

¹⁰ Ajta ayén tijín:

Mú'ee, nevástara'a, jéjcuá imuá pej raatétaahuaca'a í chaanaca.

Ajta, tíj na'a ti íiye seijre'e u ta japua,
 amuájca'a pej jín raatétaahuaca'a.

¹¹ A'í pu te'entipúa'ajte tíj na'a pua'amé
 ti tí'iseijre'e.

Mí pajta mú'ee, paúche'e pej huatevéé pua'amé.

Ajta tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a,
 ayéé pu tiu'utémí'ime'ecantari
 tíj cáixuri ti caí ché'e ti'itíj vaire'e.

¹² Ayee pej raatéxu'uta'inaxi'isin tíj cáixuri ti mí'ime'ecan,
 í mej raateájtutzi.

Naími'i pu seicié ruruuren.

Mí pajta mú'ee, paúche'e piyen che'atá pena'a seijre'e
 tíj na'a rusén jime'e.

Capej ja'anáj á'apua'aren.

¹³ Dios capu ja'anáj ayén tiraata'ixaa seíj ti ta japua tí'ivaire'e sino ruyauj pu xaa ayén
 tiu'utá'ixaa tijín:

Patá'aj yé a'ujyeíjxi'in nejrí'irínta'a.

Patá'aj piyen huácatii ajta nena'a caí hua'antimúá'itín
 a'ímej í mej muájcha'iire'e
 mej mi miyen timua'ará'astijre'en mú'eetzi.

¹⁴ Capu xaa ne'u ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e a'iné a'í
 mú a'ín pú'een í xiéjniu'ucari ti Dios ayén tihuá'aijte'e mej mi miyen tí'ivaire'e
 mé'ujjuhua'ane'en, mej mi hua'utévaire'en a'ímej í ti huá'aci'ti ti Dios hua'irájtuaani.

2

Tej nu'u ra'ará'astijre'en í tej ráanamujri'i

¹ A'ij pu jín ayén ruxe'eve'e tej jaítze'e temua'a naa ra'ará'astijre'en te'íjna í tej
 ráanamujri'i, tej ti caí yá'uhua'axin.

²⁻³ Jee xaa ne'u, a'íjna í niuucari í mej mejmí'i raataxájtaca'a a'íime í mej ta japua
 tí'ivaire'e, a'í pu xaa tí'ivaire'eca'a. Ajta ja'atí ti na'a ti caí ti'itíj jín ra'ará'astijre, ayéé
 pu puaíjtzi ancuré'a a'ij ti tiraavíjte'eca'a. Tí pua'a ajmí'i ayén tihuá'uruu: ¿A'iné auj
 tí'irí'iri ti caí puaíjtzi taatá'an ti pua'a tiyen tiraatéxieehua te'íjna í niuucari ti jín Dios
 tu'irátuaasin, ti ajta jeíhua huápi'i ruxe'eve'e?

Amuacaícan, tavástara'a pu ayén raataxájtaca'a. Ajta á'iyen, seica mú taata'ixaa a'íime
 í mej ráanamujri'i.

⁴ Dios pu ajta te'anxájtaca'a a'íjna jime'e ti ayén huaríj ti'itíj jime'e ti huápi'i ruxe'eve'e,
 ajta ti'itíj í tej jín rí'i te'utaseíj. A'í pu ajta raateájtuaa í ruxéjniu'uca huá'a jemi
 a'ij ti tira'aránajcheca'a ti ij a'ín xiéjniu'ucare'ara'an ayén hua'utá'an a'ij mej ye'í
 tiraayí'tihua'an.

Cirístu'u pu ayén huanú'ihuaca'a matíj a'ímej í júutzimua'ame'en

⁵ Ajta, capu Dios ayén a'íjna jín tihuau'íjca a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín antiújmua'areere muá'ara'ani í chaanaca mej japuan huachéjme'e muá'aju'u, a'íjna í chaanaca í tej jíme'en ti'ixa.

⁶ Ayee pu ja'atí ja'anáj ayén tí'ixajtaca'a tijín:

Mú'ee Dios, mú'eetzi jemi ti caí a'atzu ti'itíj jín ruxe'eve'e í teteca, matíj mena'a pua'amé.

¿A'iné 'een jín piyen ra'utámua'areeri'i?

Ajta, a'ín ti jetzen airaújnejte í teáata'a,

¿a'iné 'een jín piyen rí'i tiraatá'aca

pej piyen rí'i tirájcha'íi?

⁷ Ayee pej ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in

ti jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani

caí a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e.

Mí pajta mú'ee, rí'i pej tiraatá'a pe'íjna jime'e

pej ra'antíhua'u ti jeíhua huápi'i tiráaci'iti

mej mi naími'i naa rí'i tira'utaseíj.

⁸ Pajta piyen ti'itíj jín tira'íjca

tí'ij a'ín ayén tihua'a'aíte'e a'ame í teite

mej mi naími'i ca'anéeri jín ra'ará'astijre'en.

Tí pua'a ayén a'íjna jín tira'íjcatache'e mej mi naími'i ra'ará'astijre'en, capu mé'e jé'e ti'itíjtaca'a ti caí ra'ará'astijre'eca'a. Mí ajta íjii, ayée pu jépi'in seijre'e mej caí xi naími'i miyen rá'astijre'e.

⁹ Mí ajta itejmi, ayée pu jépi'in seijre'e jíme'en a'íjna í Jesús. Dios pu ayén ráaruu ti ij a'atzu á'ateevi'in jaítze'e ciliéene'e jín ti'itevéé á'ara'ani mecaí a'íme í mej ta japua tí'ivaire'e. Ajta íjii, Dios pu ayén rí'i raateájtuaa, ajta ve'ecán jín tira'íjca, a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ayén rajpuaítzi já'araa a'íjna jime'e ti huam'íi. Dios pu ayén rí'i tihua'utá'a í teite a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ayén naíjmi'ica jetze me'ecan huam'íi.

¹⁰ Nain pu tiraaci'í a'íjna, ajta nain pu ayén jemin tí'iseijre'e a'íjna jime'e ti ayén nain tiú'utaahuaca'a. Ayee pu'u xaa ruxe'eve'eca'a ti a'ín hua'irájtuaani mu'licáca í ruyaujmua'a mej mi jemin huateáaturan tíj na'a rusén jime'e. A'íj pu jín ayén tiraavíjte'e ti ayén raanaíjmire'en a'íjna ti já'ita'a vé'ejvee a'íjna jime'e ti ayén rajpuaítzi já'araa, a'íjna ti hua'irátuaasin í ruyaujmua'a.

¹¹ Ajta a'ín ti huateúra'ate a'ímej, ajta a'ímej ti a'ín ari hua'itévi'itici, naími'i mú seíj mena'a jetze ajtéme'ecan. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e ti a'ín ayén hua'atamuá'amuante'en tijín: "Ne'ihuaamua'a mú pú'een."

¹² Ajta ayén tijín:

Nee nu hua'utánamuajriste'esin

a'ij pej ántehuaa huá'a jemi í ne'ihuaamua'a.

Nee nu rí'i tímuaatá'asin huá'a tzajta'a

a'ímej í mej e'etiújse'iri.

¹³ Ajtahua'a ayén tijín:

Nee nu á'anca'ane í jemin.

Ajtahua'a rujéjcuatze'e, ayén tijín:

Yee nu huatéjvee huá'a jamuan í yaújmua'ame'en

ti Dios naatávi'itiste.

¹⁴⁻¹⁵ Majta a'íme í yaújmua'ame'en, ayée mú miyen che'atá mena'a éene'en téhua'ira'a, majta miyen éene'en téxuure'e, a'íj pu jín Jesús ayén huaújruu tí'ij ayén che'atá na'a éene'en tehuá'ira'aca'a, ajta ayén éene'en téxuure'eca'a matíj a'ímej. Ayee pu 'een jín huaríj tí'ij ayén ra'antipua'ajte'en a'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree í mej jín huácu'i'ini í teite. A'íi pu a'ín pú'een í tiyaaru'u.

A'íj pu jín Jesús huá'a jetze me'ecan huamí'i, ti ij ajta hua'irájtuaani a'ímej í mej ca'anéeri jín seijre'eca'a t'íj na'a mej auj ruuri mej miyen tí'itziíne'eca'a mej huácuí'ini.

¹⁶ Jee xaa ne'u ayén tí'ayajna, capu ayén huaújruu mat'íj a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e tí'ij hua'utévaire'en sino ayée pu huaújruu mat'íj a'ímej í mej Abraham jetze airaújnejte.

¹⁷ A'íj pu jín, ayén ruxe'eve'eca'a ti a'íin ayén seicié huaújruuren ti ij ayén éene'en seijre'e mat'íj a'íime í ihuáamua'ame'en nain jime'e ti ij ayén a'íjna jín te'enteároute í Dios jemi, ti ij ayén nain jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, ti ij ajta ayén huá'ancu'uvajxi'in í teite ti ij ajta caí ja'anáj tí'it'íj jín até'itze'ara'an, ti ij ajta huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹⁸ Pu'uri xaa ne'u rí'irí ti a'íin ayén hua'utévaire'en a'ímej í mej á'aviicua'ire'e tí'it'íj jime'e, a'íne a'íi pu ari rajpuaitzi já'araa, ajta rá'uviicua'iri'i.

3

Jaitze'e pu ve'ecán jín tí'it'éjvee í Jesús caí a'íjna í Moisés

¹ A'íj pu jín, ayée xu huárini, ne'ihuaamua'a, mi ti Dios amua'itévi'it'ici, a'íne mú'ejmi pu huatá'ínee a'íin ti júte'e é'eseijre'e sej si naími'i siyen huateáturen í jemin. Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati se'íjna jetze í Jesús ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti titaatá'ixaate'en a'íjna jime'e í niuucari í tej rá'astijre'e. A'íi pu Jesús ajta nain jín tí'ivaire'e í Dios jemi ti ij taatévaire'en itejmi.

² Ayee pu che'atá na'a Jesús pu nain jín araúrate a'íjna jemi ti ayén ra'antíhua'u t'íj ajta a'íin Moisés ayén nain jín araúrate t'íj ajmí'i tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios.

³ Mí ajta, Dios pu ayén tiraaxí'epi'ántari'iri'i ti ayén tiraavíjte'e ti jaitze'e r'íi tiraateájtuaani a'íjna í Jesús caí a'íjna í Moisés. Jee xaa ne'u, jaitze'e tu r'íi tiratá'aca te'íjna ti chí'i ta'ahuaca tecaí te'íjna í chí'i.

⁴ Ayee pu tí'ayajna a'íne t'íj na'a ti tí'iseijre'e í chí'i, ja'atí pu rá'ajtaahuaca'a. Mí ajta Dios, a'íi pu nain tiú'utaahuaca'a t'íj na'a ti tí'iseijre'e.

⁵ Ajta a'íin Moisés, nain pu jín araúrate t'íj auj tí'ivaire'eca'a í chí'ira'an jetze í Dios. Ayee pu 'een jín huaríj, a'íi pu ajta ayén te'anxájtaca'a a'íj mej méjca'i huáyee tiu'utaxájtache'e.

⁶ Mí ajta a'íin Cirístu'u, a'íi pu ayén nain jín araúrate t'íj tí'ivaire'eca'a í ruche.

Jee xaa, a'íi pu yaujra'an pú'eene'e a'íjna ti huatéechi'i. Teajta iteen, teen tu teitestemua'ame'en pú'een, teen tu teajta te'uun a'ujteí í chí'ira'an jetze, ti pua'a tiyen te'utáviicua'i tej taxiéehua tejá'uxajtane'en te'íjna í tej jín tátemua'ave'e te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e.

A'íi mú nu'u huaújse'upe'en í Dios jemi a'íime í mej teitestemua'ame'en pú'een

⁷ A'íj xu jín, setá'aj ráanamua temua'a naa a'íj ti tí'ixa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tíjín:

Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

⁸ Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a mat'íj a'íime
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi.

A'ájna xicáara'an mej jetzen a'íj tiráataahuaca'a
mej mi neja'upuá'ajte'en a'ájna a'u ti caí é'eti'itijca'a.

⁹ A'uú mú miyen a'íj tiráataahuaca'a mej mi naamuá'itín,
majta miyen me'uun é'etee
a'achú cumu hua'apuate nine'ira'a
mej tí'iseij net'íj nena'a ríjcaa.

¹⁰ A'íj nu jín hua'utájaaxiejvi'iri'i ne'ímej
í teitejra'a.

Neajta niyen tiu'utáneixaa yee ja'anáj ti na'a
a'íi mú a'ij pua'a tí'imua'atze í ru tzajta'a.
Majta, camu a'atzu ramua'aree a'ij nej tí'ijxe'eve'e.

¹¹ A'íj nu jín, neniú'ucara'a
nu jín niyen te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.
Aye pu xaa tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

¹² Rí'i xu'u, ne'ihuaamua'a, ti ij caí ayén huataseíjre'en mú'ejmi jemi seíj ti a'ij pua'a
ti'ití'ijcha'íi í ru tzajta'a, ti ajta caí té'atzaahuat'e. Caxu raatá'acare'en seíj ti ayén 'een ti
a'ín ayén á'ujca'ane ti mé rúurieni a'íjna í Dios ti i'irúuri.

¹³ Seajta mú'een, setá'aj ca'aníjra'a huataúra'an seij seajta seij tíj na'a nain xicáara'an
tzajta'a sej seuj ruuri ti ij caí seíj mú'een ayén ra'antánaamuan í ru tzajta'a a'íjna jime'e ti
ayén ráacuanamua a'íjna ti a'ij pua'a 'een.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné ayée pu ti'itíj tí'itaci'iti ja-
muan í Ciriístu'u ti pua'a tiyen teuj te'utáviicua'i tíj na'a rusén jime'e í tej jín tátemua'ave'e
te'íjna jime'e í tej rachú'eve'e tet'íj tite'utéjhuii.

¹⁵ Aye pu xaa a'ij ti té'uyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze tíjín:
Tí pua'a íjii seráanamua ti ayén tejá'amua'ixaate'e
í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

Caxu siyen che'atá sena'a ra'antánaamuan
í a'amua tzajta'a matíj a'íime
í mej ajca'ihuá'ímua huataújtze'ire ineetzi jemi.

¹⁶ Majta a'íime, í mej ráanamua'ajri'i, majta ra'utéxiehuari'iri'i, a'ii mú a'ín pú'een í ti
Moisés teecan hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto.

¹⁷ Ajta a'íime, í ti Dios ayén á'atee hua'apuate nine'ira'a ti huá'ajaaxiejvi'i a'íimej, a'ii
mú a'ín pú'een í mej auteájturaa í Dios jemi, majta á'upua'areca'a me'újna já'ahua'a a'u
ti caí é'ti'itijca'a.

¹⁸ A'íi mú majta me'ín pú'een í ti huá'a jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i mej nu'u caí
ja'anáj me'uun a'uteáruti a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí ra'ará'astijre.

¹⁹ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti ayén titá'amitiejte'e ti caí ayén hua'ucí'i mej me'uun
a'uteárute a'u mej e'ehuaújse'upe'en a'íjna jime'e mej caí té'antzaahua.

4

Dios pu taatá'asin tej ti jemin e'ehuátase'upe'en

¹ Aúche'e pu ayén tí'ivaire'e í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti i'iri'iri tej te'uun
a'uteárute a'u ti a'ín taatá'asin tej te'uun e'ehuátase'upe'en. A'íj pu jín, tiché'e rí'i tena'a ti
ij caí ayén te'irájra'ani ti seíj mú'een tí'itíj jín auté'itzen ti ij caí ráaci'iti ti a'uun a'uteárute.

² Aye pu'u, ayée pu che'atá na'a taací'i í niuucari ti jín Dios tu'irájtuaani, tíj ajta
tihua'ucí'i a'íimej. Mí ajta, capu a'atzu a'ij tihua'utévai í mej ráanamua'ajri'i a'íjna jime'e mej
caí té'antzaahua matí'ij ráanamua'ajri'i.

³ Ajta íjii, iteen i tej té'antzaahua, teen tu te'uun a'uteáruti a'u tej e'ehuátase'upe'en.
Aye pu huataújmua'a ti ayén tí'itaci'iti a'iné ayée pu Dios tiu'utaxájtaca'a huá'a jime'e
tíjín:

Neniú'ucara'a nu jín te'atánratziiri'i
mej caí ja'anáj me'uun a'uteáruti
a'u mej e'ehuaújse'upe'en ineetzi jamuan.

Mí ajta, tíj na'a a'ájná'ímua ti raatétaahuaca'a í chaanaca ti yú e'iré'ene, pu'uri
c'i'ipiihuaca'a í ti jín Dios tiu'umuáriej.

⁴ Jee xaa ne'u, a'iné mé já'ahua'a pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna jime'e í xicáara'an ta'aráhua'apua. Ayen tijín:

Ajta a'ájna xicáara'an jetze í ta'aráhua'apua,
Dios ayén raatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.
Ti'iquí huaújse'upe.

⁵ Ajta, teuche'e tu te'íjna jíme'en ti'ixa í niuucari ti jíme'en tiraataxájtaca'a í Dios tijín:
Camu nu'u ja'anáj me'uun a'uteáruti
mej mi neetzi jamuan e'ehuaújse'upe'en.

⁶ A'íj pu jín, camuché'e mú miyen seijre'e seica í mej xaa me'uun a'uteárute mej mi jamuan í Dios e'ehuaújse'upe'en. Mí majta a'íime, í ti amuacá huá'a jemi raateájtuaa í niuucari ti jín Dios hua'irátuaaníche'en, camu me'uun a'uteájrupi me'íjna jime'e mej caí ra'aráastijre.

⁷ A'íj pu jín, pu'uri jeíhua a'ateevi'i tí'ij a'íin Dios raatá'a a'íjna í David teecan ti ayén tiu'utaxáj ti Dios ayén raaxí'epi'intare ja'anáj ti ayén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti ayén raatamuá'a tijín "íjii." Ayee pu a'íjna jín tiu'utaxájtaca'a tijín:
Tí'ipua'a íjii seráanamua a'ij ti ti'ixa í Dios,
caxu ra'antánaamuan í á'amuatzaajta'a.

⁸ Ajta, ti pua'a a'íin Josué teecan ayén hua'uta'aníche'en mej huaúuse'upe'enche'e, capu ayén raataxájtanche'e í Dios a'íjna jime'e í seíj jetze í xicaj.

⁹⁻¹⁰ A'íj pu jín, aúche'e pu tura huá'a jemi í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios mej mi jamuan huaújse'upe'en, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén a'uun a'uteárute ti ij e'ehuaújse'upe'en í Dios jamuan, a'íi pu ayén che'atá na'a raatapuá'ajta í ti jín tí'imuarí'e tíj ajta Dios tiraatapuá'ajtaca'a í ti jín tiu'umuáriej.

¹¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen ahuátaca'anen nain jime'e taca'aníjra'a tej ti te'uun a'uteárute, ti ij caí ja'atí ayén che'atá na'a huárini a'ij mej mejmí'i huaríj a'íime, í mej caí te'ará'aste me'íjna jime'e mej caí té'antzaahua.

¹² Ajta a'íin í niuucari ti Dios jetze airáninei, a'íi pu e'ihuarújte'en, ajta tí'imijhuaca huápi'i. Temua'a pu te'urú'ipi í tatzajta'a. Jaítze'e pu tí'ivaire'e caí í chun ti hua'apua jín ajcámiimi, ti ajta huápi'i antámiimi, í mej majta jín rasi'icheca í carij ti ruví'i, majta jín ra'utasí'iche í tu'utanaj. A'uu pu xaa urú'ipi a'íjna í niuucari í xiéjniu'ucare'ara'an jetze í tevi, ajta í mua'atzíire'ara'an jetze. Temua'a pu raayí'iti ti ayén raatámitiejte'en a'ij ti seíj tí'imua'atze, ajta a'ij ti seíj tí'ijxe'leve'e ti ayén huárini.

¹³ Ti'itíj ti na'a ti ayén tí'iseijre'e, ti ajta a'íjna jetze ajtème'ecan a'íjna ti Dios ayén tiú'utaahuaca'a, tíj na'a ti'ipua'amé, ayée pu jéjre'e seijre'e í jemin. Ajta ayén ruxe'leve'e tej naími'i tiyen tiu'utaseíjrata í jemin. Ajta, capu ti'itíj rú'avaa í jemin.

Jesús pu a'íin pú'een í ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee tí'ij ta japua huániuuni

¹⁴ Ayee nu tejá'amua'ixaate'e. Pu'uri seijre'e í ta jemi seíj ti ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi. Ajta a'íi pu ari a'uun a'ujnéj u ta japua. A'íj pu jín, tiché'e tiyen taca'aníjra'a jín teuj rá'astijre'e te'íjna í tej té'atzaahuate'e.

¹⁵ A'iné a'íi pu ve'ecán jín tí'ivaire'e ta jetze me'ecan í Dios jemi, a'íi pu raayí'iti ti ayén tá'ancu'uvajxi'in a'íjna jime'e tej caí tá'acaca'anej í ta tzajta'a. A'íi pu che'atá na'a nain jín tirajpuaíjtica'a tetíj iteen tirajpuaíjtzi. Ajta, a'íi pu caí ti'itíj jín até'itzaaara.

¹⁶ A'íj pu jín, tiché'e tiyen taxí'evi'ira'a jín ajteáxiire te'ájna vejli'i a'u ti a'utéjvee í ipuari a'u ti a'íin e'ecájca í Dios ti ij a'íin ayén tá'ancu'uvajxi'in, tí'ij ajta rí'i titaatá'an, ti ij ajta taatévaire'en ja'anáj ti na'a ti ruxe'leve'e.

5

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ta jetze me'ecan

¹ Ayee pu 'een a'ijna jime'e ja'atí ti na'a ti ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í Dios jemi. Amuacáí mú miyen ra'avé'ehuausin huá'a tzajta'a í teite. Matí'ij mi miyen tí'ira'íjcate'en ti ij a'ín huá'a japua huániuuni í Dios jemi. A'í pu ajta tiu'utámuaí'ivajta a'ijna í mej raatapuaíjve'esin í Dios, ajta a'ijna í ye'emuaate í mej hua'utámuaí'ivajta me'ijna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

² A'íné a'ijna í ja'atí ajta ramua'aree ti caí rusej té'eviicua'i, a'í pu ajta raayí'iti ti huá'ancu'uvajxi'in a'ímej í mej caí a'ij tirú'umua'aree, ajta a'ímej í mej tí'itíj jín até'itzaara í Dios jemi.

³ A'íj pu jín ruxe'eve'e ti a'ín amuacaícan ayén tiu'utámuaí'ivajta a'ijna jime'e ti a'ín rusej tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta á'iyen, ayée pu ruxe'eve'e ti ayén che'atá na'a huárini huá'a jime'e í teite í mej miyen che'atá mena'a tí'itíj jín tite'uteájturaa í Dios jemi.

⁴ Ajta, capu ja'atí ayén rusej te'enteárute a'ijna jime'e ti ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi, sino ti pua'a Dios ayén a'ijna jín tira'íjcate'e a'ij ti ayén tira'íjca a'ijna í Aarón teecan.

⁵ A'íj pu jín, capu ayén rusej huataújtuaa a'ijna í Jesús ti ayén ve'ecán jín te'enteárute ti ij ayén tiu'utévaire'en í Dios jemi. Capu xaa ne'u, sino Dios pu ayén tiraata'ixaa tíjín: Mú'ee pej niyauj pírici.

Ijii nu niyen muaatéya'upuataca'a.

⁶ Ajta pua'amecié pu ayén tí'ixa tíjín:

Mú'ee pej piyen pe'ijna jín tí'ivaire'e í Dios jemi

tíj ajta ve'ecán jín tí'ivaire'e

a'ijna í Melquisedec tíj na'a rusén jime'e.

⁷ Tí'ij auj yen seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, Jesús pu ayén huatéeniu, ajta raatéjhuaa a'ijna jemi ti raayí'itihua'a ti ru'irájtuaani. Jéihua pu ayén huaújyeineca'a a'ijna jemi tí'ij a'ín caí raatá'acare'en ti huámi'ini. Ajta a'ín Dios ayén ráanamujri'i a'ijna jime'e ti ayén huataúra'a ti ayén araúrasten a'ij ti tí'ijxe'eve'eca'a í Dios.

⁸ Ayee pu i yaujra'an pu pú'eene'e, aúche'e pu ayén rí'i ráaruu ti ayén ra'ará'astijre'en a'ijna jime'e í ti jín rajpuaíjtzica'a.

⁹ Ajta, tí'ij Dios ayén raanaíjmire, Jesús pu a'ijna jín te'enteájrupi a'ijna jime'e ti a'ín ayén hua'irájtuaani tíj na'a rusén jime'e naíjmi'ica a'ímej í mej rá'astijre'e.

¹⁰ Ajta Dios ayén a'ijna jín tira'íjca ti ij ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj ajta tiu'utévai a'ijna í Melquisedec.

Mej nu'u jaítze'e yaú'itíe muá'ara'ani í Dios jemi

¹¹ Jéihua tu tejá'amua'ixaate'ecu te'ijna jime'e. Mí ajta, jé'ecan pu muári'eri tej tiyen temua'a naa tejámuaatá'ixaate'en a'íné caxu ca'anacan yaú'itíe xá'aju'un.

¹² Jee xaa ne'u, íjii tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, ayée pu tiraavíjte'ecache'en sej siyen rujímua'a sena'a tihuá'umua'aten í seica.

Mí ajta caí caxu, sino ayée pu ruxe'eve'e ti ja'atí ayén ajtahua'a tejamuáamua'aten í mej jín autéjhuiica mej tihuá'umua'aten me'ijna jime'e í niuucari ti Dios jetze a'uvé'eye'i. Ayee xu 'een matíj a'íme í tí'iríi í mej rumua'atí léechi ye'eca, mej caí xi yá'ujepi'ira'a í cua'ira.

¹³ Ja'atí ti na'a ti ayén 'een tíj pa'ari'i ti léechi jín ruuri, capu xi yaú'itie a'ijna í niuucari í mej jín tihuá'umua'aten a'ij ti ye'í seij rí'i tí'itíjcha'íi í Dios jemi.

¹⁴ Mí ajta, a'ijna í niuucari ti ayén tí'ivaire'e tíj í cua'ira í mej racua'aca í mej vaujsi, ayée pu tihuá'aci'iti mej mi me'ijna jín tihuá'umua'aten a'ímej í mej meri vaujsi, í mej majta meri raayí'iti ti ayén tihuá'amitiejte'e ti pua'a tí'itíj ayén tí'ixi'epi'in nusu caí. Ayee pu 'een jín miyen raayí'iti me'ijna jime'e mej miyen rí'i tí'itíjcha'íi í Dios jemi.

6

¹ A'íj pu jín, tiché'e tiyen mé rúhua'axin te'ijna í mej jín amuacáí titá'itíiri'i jíme'en í Ciríistu'u tej ti tiyen jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi. Tiché'e caí ché'e te'ijna jetze

ucáaju'un, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa tej seicié tiú'umua'ati te'íjna jíme'e í ye'irá ti caí ché'e ti'itíj vaire'e í Dios jemi, nusu ti jíme'en raxa tej rá'atzaahuate'en í Dios.

² Ajta seica ti ayén tí'ita'aijte'e tej nu'u huatámuai'íviyhua na'ari tej nu'u hua'avé'emuari'en ca'ín ti jíme'en raxa a'ájna xicáara'an í mej jetzen a'itajú'un a'íime í mej meri huácuui. Ajta, a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa ti Dios ayén huá'axijte'en seij ajta seij a'ij ti tí'iraci'iti tíj na'a rusén jíme'e. Naíjmi'i tíj na'a í tej teuchén tiraataxájtaca'a, ayée pu'u 'een í mej jín amuacáí titá'itíiri'i. Pu'uri ruxe'eve'e tej jaítze'e huavaújse'en í Dios jemi.

³ Ayee tu te'íjna jín rini ti pua'a Dios ayén titaatá'acare'en.

⁴ Mí majta seica, ayée mú meri huaríj. Seij pu ja'anáj ayén tihuá'amitiejte'eca'a ti ayén ti'ayajna a'íjna í niuucari. Mu'uri ja'anáj raamuá'a a'íjna ti Dios hua'utapuaíjve ti ajta júte'e a'uvé'emej. Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huá'a tzajta'a huateájturaa.

⁵ A'í mú majta raataxí'eve a'íjna í niuucari ti i'irí'en, ti ajta Dios jemi u a'uvé'emej. Majta mú ra'ancuré'a me'íjna í muári'eri'ira'a ti jín Dios ayén tiu'uta'aíjta tíj na'a rusén jíme'e.

⁶ Mat'íj mi mé rúurie. A'íj pu jín capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti ayén hua'ujéjcuare'en mej mi majtáhua'a seicié tiú'umua'ati. Capu xaa ne'u, a'iné a'í mú majtáhua'a rujímua'a rá'utatan í cúruu jetze me'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Majtáhua'a mú á jéjre'e huá'a tzajta'a í teite, a'í mú majta rá'axieehuari'i.

⁷ Ayee pu che'atá na'a tí'irineca huá'a tzajta'a í teite tíj ajta ayén tí'irineca í chuej japua mat'íj huatéviiye. Dios pu ayén rí'i tiratá'aca a'íjna í chuej ti pua'a mat'íjta huatéviiye, ayén japuan tiu'unén a'íjna ti tihua'atéva'iri a'ímej í mej japuan tí'ihua'aste.

⁸ Mí ajta, ti pua'a japuan tiu'unén a'íjna ti tétzicare'e, ajta a'íjna ti tiú'uxu'uhua'ate'e mat'íj huatéviiye, capu ti'itíj vaire'e a'íjna í chuej. Jee xaa ne'u, ayée pu tí'iri'iri ti ayén té'eme ti Dios a'ij pua'a ráaruuren, ajta ayén tiraateátaiira.

Tí nu'u rí'i na'a ne'u tén ahuá'avaire'e mej mauj ruuri

⁹ Capu amín a'ij tej tiyen tejá'amua'ixaate'e, mi tej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée pu titá'amitiejte'e mú'ejmi jíme'e ti caí ayén tejamuáaci'iti a'íjna ti a'ij pua'a 'een, sino sej siyen ra'ancuré'asin tíj na'a ti ayén tí'iseíire'e a'ame a'ájna xicáara'an ti jetzen Dios amua'irájtuaani.

¹⁰ Dios pu xaa ra'utámua'areeri'i a'ij ti tiraavíjte'e í sej jín tiu'umuáriej, sej seajta hua'utaxí'eve í Dios jetze me'ecan a'ímej í ti hua'irávi'itici í Dios. Capu a'atzu yá'uhua'ana í Dios sej seri jín tihua'utévai, sej seajta seúche'e ti'itíj jín tihua'atéva'iri.

¹¹ Ayee tu tí'ijxe'eve'e mú'ejmi jíme'e sej si siyen che'atá sena'a a'araujca'anéecan jín siyen rijca seica jíme'e ti ij Dios ayén amuaanaíjmire'en a'íjna jíme'e í sej jín rachú'eve'e ajta na'a caí nain te'entipúa'are.

¹² Setá'aj caí siyen huá'ina'ase'e sino siyen che'atá sena'a huárini matíj a'ímej í mej ra'ancuré'asin me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i ti ayén tihuá'uci'iti a'íjna jíme'e mej té'atzaahuate'e, majta mej te'utáviicua'iri'i.

Ayee pu té'eme a'ij ti Dios te'ataújratziiri'i

¹³ Tí'ij Dios ayén te'ataújratziiri'i a'íjna í Abraham jemi, a'í pu ayén ruseíj tiraata'ixaa í runiuuca jíme'e, a'iné capu mé'e já'a hua'aca'a ja'atí ti jaítze'e ve'ecán jín tí'iteveeca'a ti ij ayén niúucare'ara'an jín tiraatá'an.

¹⁴ Ayee pu tiraata'ixaa tíjín: “Huápi'i nu rí'i timuaateátuaasin. Jéihua nu huápi'i hua'utámu'iirejsin í á'ayaujmu'a.”

¹⁵ Ajta a'ín Abraham, tí'ij a'ateevi'i ti ayén rachú'eve'e ruxí'evi'ira'a jíme'e, aj pu'i ayén ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i.

¹⁶ Jee xaa ne'u, a'iné ayée mú tí'ijri'ire í teteca mej runiuuca tí'itá'aca a'íjna jíme'e í niuucajtze'en a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'itéjvee mecaí a'íime. Ajta ja'anáj ti na'a mej

ti'itíj jín tiújte'a'axi'in, ayée mú ramua'aree ti ari rí'i ti'ihuaújxi'epi'intare tí'ij seíj runiuuca jín ayén ti'itá'aca.

¹⁷ A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén tihua'utaseíjrate'en temua'a naa a'ímej í ti tihuá'aci'iti mej mi ráamua'aree ti caí a'atzu rí'irí ti seicié huárini a'íjna jime'e a'íj ti a'íjn ari tiraaxí'epi'intare, a'íi pu ajta ayén runiuuca jín tiraataxájtaca'a.

¹⁸ A'íj pu jín, tí'ihua'apua pu tí'iseijre'e ti caí ja'atí raayí'iti ti seicié tiú'uruuren í tatzajta'a, ti jime'en caí rí'irí ti Dios ayén tiu'utéehua'ita: a'íi pu a'íjn pú'een, a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i, ajta runiuuca ti jín tiu'utaxájtaca'a. A'íj tu jín huatétaca'anen temua'a naa, iteen í tej jemin ajteáxiireca'a ti ij a'íjn tacha'í á'ara'ani, tej ti tiyen ra'ancuré'an í tej rachú'eve'e, a'íjna ti ajta ayén raateájtuaa itejmi jemi.

¹⁹ Ajta a'íjn í tej rachú'eve'e, ayée pu ca'aníjra'a tatá'aca ti ij caí ti'itíj tá'itziite'e í tatzajta'a, ti ij caí ti'itíj ta'antimuá'itín. Cu xiee a'íi pu a'uteájrupi u ta japua, huarita'an a'íjna í cixuri ti já'ita'a e'ecáviiij.

²⁰ Ajta a'íjn í Jesús, a'íi pu amuacá a'uteájrupi ti ij a'íjn ta japua huániuuni, a'íjna jime'e ti Dios ayén a'íjna jín tira'íjca ti i a'íjn ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

7

Jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itéjvee í Jesús caí í Melquisedec

¹⁻³ Ajta a'íjn Melquisedec, capu tíya'upuaca'a, ajta capu tináànaca'a. Capu ajta ámitieere'e ja'atí ti jetzen airaújneijte, capu ajta ayén ámitieere'e ja'anáj ti huanú'ihuaca'a na'ari ja'anáj ti huamí'i. A'íj pu jín, ayée pu che'atá na'a huaújruu tíj ajta seíj ti yaujra'an pú'een í Dios. Ajta a'íi pu ayén ve'ecán jín ti'itevée a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e. A'ajná'imua a'íi pu ajta a'íjna jín ti'itéveeca'a í rey jime'e a'ímej jemi í mej Salem é'echejca'a, ajta ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna jemi í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

Ajta a'íjna í mej jín miyen ratamuá'amua tíjín Melquisedec, ayée pu huataújmua'a tíjín “Rey ti rí'i naa tí'ajta”. Ajta a'íjna ti rey pú'een ti Salem é'eme'ecan, ayée pu huataújmua'a tíjín “Rey ti rí'i tihuá'ajcha'í mej mi ruxiéehua tí'iteseijre'e”. A'íi pu ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan tí'ij a'uun pu pójé'ejve a'u ti huajá'ucuii a'ímej í reeyejte. Ajta, a'íjn Melquisedec ayén rí'i tiraateájtuaa. Tí'ij jí Abraham ayén raatapuáijve tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

Jé'ecan pu ve'ecán jín ti'itéveeca'a a'íjna í Melquisedec

⁴ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umuata'ti ti huápi'i ve'ecán jín ti'itéveeca'a í Dios jemi a'íjna ti tayaaxúj pú'een. Ajta a'íjna í Abraham teecan, a'íi pu ayén raatapuáijve a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé ti a'íjna jetze ajtémecantaca'a tíj na'a ti ayén tihuá'ari'iri'i.

⁵ Jee xaa ne'u, a'íime í mej Leví jetze airaújneijte í mej majta ti'itíj jín títetateí í Dios jemi, ayée mú tiu'uta'ájtí'ire mej miyen hua'utáhuavii í teite a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé í mej tí'ijcha'í a'íj ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari í mej jín tí'ajta. Ayee mú xaa ne'u huá'ahuaviiraca'a í ru'ihuaamua'a. Capu amín a'ij, ti pua'a a'íi mú majta Abraham jetze airaújneijte a'íime í ihuáamua'ame'en.

⁶ Mí ajta amín, í ti caí huá'a jetze ajtémecan, a'íi pu ra'ancuré'a a'íjna Abraham jemi a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé. A'íi pu ajta rí'i raateájtuaa a'íjna í Abraham. Ajta Dios pu ti'itíj jín te'ataújratziiri'i a'íjna jemi í Abraham.

⁷ Ajta, naími'i mú miyen ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti a'íjn ti jaítze'e ve'ecán jín ti'itéjvee ayén rí'i tiratá'aca í Dios jetze me'ecan a'íjna ti ciliéene'e jín ti'itéjvee.

⁸ Ajta, ayée pu tí'irineca íiyen chaanaca japua mej mi miyen ra'ancuré'an me'íjna í tamuáamuata'a ti pua'amé a'íime í teite í mej majta cui'ica. Mí ajta, ayée pu ti'iteújxajta ti a'ájná'imua, a'íi pu ayén ra'ancuré'a a'íjna ti auj jín ruuri.

9-10 A'íj pu jín, rí'irí tej tiyen raataxáj yee a'íi pu Leví ajta ayén tiu'unájchitaca'a a'achú cumu tamuáamuata'a pua'amé a'íjna jíme'e ti aúche'e huataseíjre'esin a'íjna jetze í ruyaaxu, a'íjna í Abraham teecan. Leví pu xaa tiu'unájchitaca'a a'ájna tí'ij Melquisedec ayén ra'antinájcheca'a a'íjna í Abraham teecan.

Círístu'u pu ve'ecán jín ti'itevéé a'ame tíj na'a rusén jíme'e

11 Ajta, ti pua'a rí'iríistanche'e ti hua'unájmire'en í teite í Dios jemi a'íjna jíme'e mej ve'ecán jín títetateí a'íime í mej Leví jetze ajtème'ecan, capu a'atzu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti seíj ayén huataseíjre'en ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tiu'utévaire'en tíj ajta tiu'utévai a'íjna í Melquisedec, ti ajta caí Leví jetze ajtème'ecantaca'a. Capu xaa ne'u ayén ruxe'eve'e á'ame'enche'e, a'iné a'íin niuucari í mej jín tí'aijta, a'íi pu ayén huataseíjre huá'a jemi í mej Leví jetze ajtème'ecantaca'a.

12 Mí ajta xaa, ti pua'a ayén ruxe'eve'e mej seicié huárini mej mi hua'antíhuauni a'ímej í mej te'enteárute í Dios jemi, ayée pu che'atá na'a ruxe'eve'e mej seicié ráaruuren í niuucari í mej jín tiu'uta'aíjta.

13 Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, a'iné a'íjna í tej jíme'en raxa, seíj pu teitejra'a jetze ajtème'ecan, ajta capúu xi ja'anáj ja'atí ayén tí'itíj jín tiu'utévai í Dios jemi, ti ajta a'íjna teitejra'a jetze ajtème'ecan.

14 Jee sein, a'íin tavástara'a ayén Judá jetze airaújnejjte. Ajta a'íin Moisés teecan capu ja'anáj tí'itíj huataxájtaca'a a'íjna jíme'e í teitejra'a, ti huá'a jetze huataseíjre'enche'e a'íime í mej ve'ecán jín tí'itevéé muá'aju'unche'e í Dios jemi.

15 Jee xaa, ayée pu tí'ayajna xaa ne'u, ti seíj ayén huataseíjre ti ayén che'atá na'a ve'ecán jín tí'itéjvee í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

16 Ajta a'íin, capu ayén a'íjna jín tira'íjca a'íjna jíme'e ti ayén araúrasten a'ij mej tira'uyú'uxaca'a a'íime í teteca í mej cui'íca a'ij ti tiú'ujxe'eve'e ti seíj jetzen airaanen tí'ij tí'itíj jín te'enteárute í Dios jemi.

Capu xaa ne'u ayée na'a, sino a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi a'íjna jíme'e ti ayén ruurican seíire'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ajta, capu rí'irí ti ja'atí ra'upuá'ajte'en.

17 Ajta, ayén jíme'en tiu'utaújxajtaca'a tíjín:

Mú'ee pe piyen che'atá pena'a

ve'ecán jín tí'itevéé pua'amé í Dios jemi

tíj na'a rusén jíme'e tíj ajta a'íjna í Melquisedec.

18 Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ari ayén ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacáí raateájtuaa a'ímej jemi í mej Israel jetze ajtème'ecantaca'a. Ayee pu a'íjna jín huaríj a'iné camu té'eviicua'iraca'a a'íime í mej ve'ecán jín títetaté'eca'a, ajta capu tí'itíj tiu'utévai a'íjna í niuucari.

19 Jee xaa, capu tí'itíj huanaíjmire a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijtaca'a, sino a'íi pu xaa tí'ij Dios ayén raateájtuaa itejmí jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en í tej rachú'eve'e, í tej teajta jín vejli'í ajteáxiire jemín í Dios.

20 Ayee pu ajta 'een jín jaítze'e tí'ivaire'e a'íjna í tej rachú'eve'e a'íjna jíme'e ti Dios ayén runiuuca tiu'utá'an, ayén raateájtuaa itejmí jemi. Majta a'ímej í seica, ayée pu Dios caí runiuuca jín tiu'utá'a a'ímej jíme'e. Capu amín a'ij, maúche'e mú ve'ecán jín te'enteájrupi í Dios jemi.

21 Mí ajta a'íjna í Jesús, a'íi pu a'íjna jín ayén te'enteájrupi niuucajtze'en a'íjna ti jíme'en tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Tavástara'a, mú'ee pej ve'ecán jín tí'itevéé pua'amé

í Dios jemi tíj na'a rusén jíme'e,

ajta a'íi pu caí ja'anáj ruhuárita'a cáame.

22 A'íj pu jín, ayén éene'e já'araa ti a'íin Jesús a'íin pú'eene'e í tej jín ráamua'aree ti jeíhua huápí'í jaítze'e rí'en a'íjna í niuucari ti jécua í ti jín Dios te'ataújratziiri'í itejmí jemi.

²³ Majta a'íime í mej mejmí'i ve'ecán jín tiu'utévai í Dios jemi, mu'ití mú miyen ará'aseca'a me'íjna jime'e mej caí a'achú á'atee mej miyen me'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jime'e mej cui'ícaa.

²⁴ Mí ajta amín í Jesús, a'iné amí pu ayén seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e, a'í pu ajta ve'ecán jín ti'itevéé a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

²⁵ A'íj pu jín, a'í pu raayí'ití ti nain jín hua'irájtuaani a'ímej í mej huataújtuiire'en í Dios jemi me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné ayée pu 'een jín ruurican huateáturaasin ti ij huá'a japua huániuuni.

²⁶ A'íj pu ajta jín, ayée pu tiraavíjte'eca'a ti ayén ta japua huániuuni seíj ti ayén 'een tíj a'íjna ti ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi. A'í pu ri'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín a'ij pua'a huá'aruuren í teite. Capu ajta ti'itíj jín até'itzaara í Dios jemi. Ajta, capu ayén ti'itiújcha'í matíj í seica í mej a'ij pua'a tí'iteseijre'e í Dios jemi. Dios pu ajta ayén rí'í raateájtuaa ti ij a'ín ayén jemin a'uteáturan júte'imua u ta japua.

²⁷ Ajta, capu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna Jesús ayén tiu'utámuaí'ivejta í ru jíme'en nain xicaj tzajta'a, capu ajta huá'a jíme'en í teite matíj tí'ijri'ire a'íime í seica í mej ve'ecán jín títetateí í Dios jemi. Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu seíj na'a huaríj nain jime'e tí'ij a'ín ruseíj huataújmuaí'ivejtaca'a.

²⁸ Ajta, a'íjna í niucari í mej jín tí'ajta, ayée pu hua'antíhuauca mej mi ve'ecán jín tiu'utévaire'en a'íime í teite í mej caí té'eviicua'i í ru tzajta'a. Mí ajta, a'íjna í niucari í ti jín Dios te'ataújratziiri'i, a'í pu ayén ra'antíhua'u a'íjna í yaujra'an ti ari huateújnajmire tíj na'a rusén jime'e.

8

Jesús pu ve'ecán jín ti'itéjvee u ta japua

¹ Ajta a'íjna í tej jíme'en ti'ixa, ayée pu huataújmua'a. Pu'uri seíj ayén ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti ayén ta japua niuuca. A'í pu ari a'uun a'ujyeíjxi rurí'irínta'a a'u ti e'ecájca a'íjna ti huápí'í naa seijre'e a'ujna júte'e.

² A'uu pu tí'ivaire'e u teyujta'a, a'íjna jetze í inaamua ti tzáahuati'ira'a jín a'utéjvee a'u ti Dios é'eseijre'e. Capu tevi rá'ajtaahuaca'a sino tavástar'a pu'u.

³ Ayee pu tí'ijci'icipua ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi ti a'ín raateájtuaani í meesa japua a'íjna ti tiu'utapuaíjve'en, ajta í ti'itén mej hua'utámuaí'ivejtaca'a. A'íj pu jín ayén ruxe'eve'e ti a'ín Jesús ajta ti'itíj huatámuaí'ivejta.

⁴ Tí pua'a a'ín ayén huatéveecache'en íiyen chaanaca japua, capu a'atzu ri'iríistanche'e ti a'ín ayén ve'ecán jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'iné maúche'e mú seica miyen seijre'e í mej miyen me'íjna jín tí'imuaí'ivejtaca í mej jín tiu'utapuaíjve í Dios jemi, a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í niucari í mej jín tí'ajta.

⁵ Majta a'íime, ayée mú tí'ivaire'e a'íjna ti ayén seijre'e tíj ciéenime'ara'an a'íjna ti júte'e é'eseijre'e.

Majta, matí'ij miyen araúrasten í hua'aye'ira, ayée mú tí'ira'íjchue a'ij ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í júte'e í Dios jemi. A'íj pu jín, tí'ij Moisés teecan ayén a'utecheníche'en ti rá'ajtaahua a'íjna í inaamua ti Dios ayén tiraatá'itíiri'i, ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Patá'aj hui piyen nain jín huárini a'ij nej timuaataseíjrate patí'ij pe'uun a'utéveeca'a í jirí japua.”

Cirístu'u pu nu'u raateájtuaa itejmi jemi í niucari ti jaítze'e rí'en caí í ti mí'ime'ecan

⁶ Mí ajta íjii, Cirístu'u pu'uri ayén ra'ancuré'a ti ayén a'íjna jín tiu'utévaire'en a'íjna jime'e ti jaítze'e rí'en í Dios jemi caí a'íjna í mej jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu che'atá na'a jaítze'e rí'en a'íjna í niucari í ti jín ta japua huaniú. Ayee pu 'een jín jaítze'e rí'en a'iné jaítze'e pu rí'en a'íjna í niucari í ti Dios ayén raatá'a, ti ajta jaítze'e rí'en a'íjna í ti jín te'ataújratziiri'i ti tí'itaci'iti.

⁷ Ajta a'ín niuucarijra'a í ti jín amuacaí Dios te'ataújratziiri'i, ti pua'a ayén caí ti'itíj jín te'utéturaanche'e, capu a'atzu huataujci'ipuaáche'e ti seíj ayén huáteuni í ti jín Dios ayén te'ateújratziira.

⁸ Mí ajta Dios, ayée pu huá'a jetze te'ujpuá'ajte mej caí a'atzu araúrate me'íjna jime'e í niuucari ti amuacaí raateájtuaa huá'a jemi. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

Ayee pu ti'ixa í tavástara'a yee me'ecui xaa, ne'u.

Pu'uri a'ájna xicáara'an jetze teja'uré'enejsin
nej jetzen jéjcuacan jín niuucari tihua'utá'asin
í nej jín te'atánratziira ne'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtémecan,

neajta huá'a jemi í teitestemua'ame'en a'íjna í Judá.

⁹ Canu niyen che'atá nena'a éeni'ici'en
í niuucari hua'utá'asin netíj tihua'utá'a
a'ímej í huá'avaujsimua'aci'i,

a'ájna xicáara'an nej jetzen hua'utévai,

neajta hua'iráavi'iti a'ujna u Egipto,
a'iné camu á'atee mej miyen huárini
a'ij nej ne'íjna jín tihuau'íjca ne'íjna jetze
í niuucari nej raateájtuaa a'ímej jemi.

Mí ajta, capu ché'e nej jetze ruxe'eve'eca'a
nej rí'i tihuá'ucha'in.

¹⁰ A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti jéjcu
í nej jín te'atánratziira a'ímej jemi
í mej Israél jetze ajtémecan.

Ayee pu ajta ti'ixa í tavástara'a tijín:

Tí'ij te'entipuaá'are a'ájna xicáara'an jetze,
ayée nu ca'aníjra'a hua'utá'asin
mej mi ra'utámua'aree í ru tzajta'a
í niuucari í nej jín tí'ajta.

Ayee nu raateátuaasin í nenuuca huá'axiejniu'uca jetze,
seíj neajta seíj, temua'a naa.

Neajta nu inee huá'a Dios pu'éene'e na'ame.

Majta a'íime, a'íi mú neteítestemua'a muá'aju'u.

¹¹ Majta a'íime, camu ché'e miyen tihua'utá'itiiira
í ruxí'ej teite yee setá'aj ráamua'ati í tavástara'a.

Camu xaa ne'u, a'iné naími'i
mú miyen nemua'até muá'aju'u,

matíj mena'a pua'amé í teite,
a'íime í mej ciliéene'e jín títetateí,

majta a'ímej í mej ve'ecán jín títetateí.

¹² Neajta inee, nee nu niyen tihua'utá'uuni'ira
í mej jín a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a ineetzi jemi.

Neajta, canu ché'e ja'anáj niyen ra'utámua'areeri'i
í mej jín neetzi jemi auteájturaa.

¹³ Ayee pu'u na'a, a'iné tavástara'a pu ayén jime'en ti'ixa yee “jéjcuacan nu jín niuucari huateátuaasin”, ayée pu 'een jín ajta ayén tiraaxí'epi'íntare ti ari mí'ime'ecan a'íjna í niuucari ti amuacaí huá'a jemi raateájtuaa. Ajta a'ín ti ari mí'ime'ecánta já'araa, ajta caí ché'e ti'itíj vaire'e, pu'uri tén antipuaá'ari nain jime'e.

9

I ñaamua ti yen seijre'eca'a ñyen chaanaca japua

¹ Ajta jíme'en í niuucari ti amuacáí a'ímej jemi raateájtuaa, ayée pu jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ye'í huárini mej mi raná'amiche'en í Dios, ajta a'ij ti éene'e seíre'e a'ame a'íjna í ñaamua.

² Ajta a'íñ í ñaamua, hua'apua pu jín ájtaavijhuaca'a í mej tzajta'an te'irá'a í mej jín tí'ina'amiche'e. Ajta tzajta'an í ti á jéjre'e ájtaavijhuaca'a, a'úu pu a'utéveeca'a a'íjna ti antitátzajmee, ajta a'íjna í meesa ti ajta japuan e'etiá'a a'íjna í pan ti Dios jemi huatétuihuaca'a. Ayee pu téja'arájtehuaa ti nu'u "a'ájna a'u ti Dios huateúra'ate."

³ Ajta, huarita'an a'íjna cixuri ti já'íta'a e'ecáaviij ti hua'apua, a'úu pu seíj a'utéveeca'a í ñaamua. Ayee mú te'etamuá'amua tíjñ "A'íjna ti Dios huápi'i huateúra'ate".

⁴ A'uu pu tzajta'an seijre'eca'a a'íjna ti oro jín taavíjhuaca'a, mej majta japuan tí'imua'i'vejtacare'e cítzive'eri jíme'e. A'uu mú majta ru'uteájtuaa a'íjna í chí'ira'an ti oro jín nain japua cámeijri'ihuaca'a, ti ajta urámuaaca'a a'íjna tetej ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios amuacáí te'ataújratziiri'i. A'uu pu ajta huiirájcati a'íjna í xa'ari ti oro jín taavíjhuaca'a, ti ajta tzajta'an urámuaanica'a a'íjna í cua'ira, a'íjna í mej miyen ratamuá'amua tíjñ maná. A'uu pu ajta huiiráca'atii a'íjna í Aarón itzj ti jetzen te'ejtaneájxi.

⁵ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta huápi'i naa seijre'e, a'úu mú japuan utiú'uuca'a a'íime í mej hua'apua. A'íi mú ru'ana jín ra'avá'anajca'a a'ujna a'u ti Dios tihua'utá'uuni'iracare'e. A'iné ti'imuíi í mej me'uun te'irá'a, capu cí'ipe tej íjii tiu'utaxáj seexu'ijmé'en nain tíj na'a.

⁶ Matí'ij meri nain rí'i tiú'uruu, ja'anáj ti na'a mú me'uun a'uteáru'ipiche'e tzajta'an í ti amuájca í ñaamua a'íime í mej ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mej mi miyen huárini a'ij mej me'íjna jín tite'entiújmua'aree a'ij ti tiú'ujxe'eve'e.

⁷ Ajta í seíj jetze í ñaamua, seíj pu'u a'uun a'uteáru'ipi tíj na'a sei nine'ira'a jíme'e. A'íi pu a'íñ pu'éene'e a'íjna ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'eca'a í Dios jemi. Ajta a'íjna huajáasime'e a'íjna í xúure'e ti jín tiu'utámua'i'vejta í rujímua'a í ti jín auteájturaa í Dios jemi, ajta a'ímej jíme'e í teite, í mej jín Dios jemi auteájturaa.

⁸ Ajta a'íñ í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu jíme'en tí'íta'ixaate'e ti ayén huataújmua'a ti caí xi te'entácuuni'i tej ti te'uun a'uteáru'ite a'ájna ti jeihua huápi'i huateúra'ate í Dios ti pua'a auj a'uun a'utéveeca a'íjna í ñaamua ti á jéjre'e é'eseijre'e.

⁹ Ajta a'íñ ti á jéjre'e é'eseijre'e, ayée pu huataújmua'a í hua'aye'ira í mej íjii huáteite. Ayee mú tí'ijri'ire a'íime í mej miyen araúrasten me'íjna í ye'irá. A'íi mú tí'itatú'iri í Dios jemi tí'itj ti na'a mej tí'ipuaijve'e, majta í mej raatámua'i'ivajta.

Mí ajta, tíj na'a ti ayén 'een í mej raatámua'i'ivajta, capu a'íñ pú'een í ti xaa raanaíjmire'en í mua'atzíire'ara'an a'íjna ti rana'amiche í Dios.

¹⁰ Capu xaa ne'u, a'iné ayée pu'u a'íjna jín tí'ivaire'e í mej racua'aca nusu mej raye'eca na'ari í mej jín huaté'ihuaxi'ín, naíjmi'i tíj na'a pu a'íñ pú'een í mej mena'a jín tí'aijta a'ij ti huárini í rujímua'a. Ayee pu ti'ihuájxi'epi'intare mej miyen rici asta na'a caí Dios ayén raanaíjmire'en tíj na'a ti tí'iseijre'e.

I xúure'e ti jín huaújnaijmire í niuucari ti jéjcu

¹¹ Ajta íjii, Círístu'u pu ayén huataseíjre itejmi jemi a'iné a'íi pu ve'ecán jín tí'itéjvee í Dios jemi ti ij ayén a'íjna jín rí'i titaatá'an tíj na'a ti í'ixi'epi'ín 'een ti auj ayén teja'uré'enejsin. A'uu pu já'íta'a a'uteájrupi í ñaamua jete ti jaítze'e tí'ivaire'e, ti ajta jeihua jaítze'e huatéújnaijmire, a'iné capu ayén ájtaavijhuaca'a muájca'a jíme'e.

¹² Seíj pu'u a'uun a'uteájrupi a'ujna ti Dios ayén huateúra'ate. Ajta, capu a'íñ huajáasime'e a'uun a'uteájrupi í hua'axuure'e a'ímej í caurasi nusu a'ímej í viseáru'use,

sino ruxuure'e pu jín a'uun a'uteájrupi ti ij raatáhuauni ti tiu'utanájchita huá'a jetze me'ecan í teite tǎj na'a rusén jíme'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹³ Jee xaa ne'u, cǎj pu caj tí'ivaire'eca'a mej miyen huá'aruuren a'íime í mej tí'itǎj jín auteájturaa í Dios jemi, mej miyen hua'uté'íiraxi'in me'íjna jíme'e í hua'axuure'e í caurasi, ajta í hua'axuure'e í tuuru'use. Majta mú jín hua'acáviviiraca í nasíjra'an í viseáaru'u ti huàacaj í mej raateátaí.

¹⁴ A'íj pu jín jeíhua pu huápi'i jaítze'e jamuaaté'íiraxi'in í a'amua mua'atzíira'a jetze a'íjna jíme'e í xúure'e ti Ciríistu'u ra'iráaxire. Ajta, a'íjna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti rusén jín seijre'e, a'íj pu jetze huateújca'anejca'a ti ij ayén caí tí'itǎj jín a'aturáa tí'ij huataújmuai'ivejtaca'a í Dios jemi. Ayee pu 'een jín huaríj sej si siyen raatapuá'ajta sej rá'astijre'e se'íjna í ye'irá ti caí ché'e tí'itǎj vaire'e, sej si tiu'utévaire'en se'íjna jemi í Dios ti í'irúuri.

¹⁵ A'íj pu jín, a'í pu a'íin pú'een ti ayén tiraaxí'epi'intare ti Dios jéjcuacan jín te'ateújratiira huá'a jemi ti hua'utajé mej mi miyen ra'ancuré'an a'íjna ti tihuá'aci'ti tǎj na'a rusén jíme'e a'íj ti Dios te'ataújratiiri'i. Ayee pu té'eme, a'íiné Ciríistu'u pu huamí'í a'íjna jíme'e ti ij huá'ari'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi mat'íj mauj rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari í ti amuacaí jín te'ataújratiiri'i í Dios.

¹⁶ Ayee pu tí'een, ti pua'a ayén seijre'e í cuapée ti jetzen té'eyu'usi'i ti nu'u ayén tí'iraci'ti seíj í ja'atí, amuacaícan pu ayén ruxe'eve'e ti a'íjna í ja'atí huamí'ini ti ayén cuapée jín te'ataújratiiri'i.

¹⁷ Jee xaa ne'u, aj pu xaa ayén tí'ivaire'e a'íjna í cuapée ti pua'a ayén huamí'ini a'íjna í ja'atí ti a'íjna jín te'ataújratiiri'i. Ajta, ti pua'a auj ruuri a'íjna í ja'atí, capu a'atzu tiratéva'iri í seíj a'íjna í cuapée í ja'atí ti ayén tí'iraci'ti.

¹⁸ A'íj pu jín, ayée pu ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti a'íin niuucari ti amuacaícan jín te'ataújratiiri'i í Dios, a'í pu ajta a'íjna jín tí'ihuaújxi'epi'intari'iri'i a'íjna jíme'e ti tí'itǎj ruxuure'e airáaxire.

¹⁹ Tí'ij a'íin Moisés teecan ayén tihua'utánamuajriste naíjmi'ica í teite tǎj na'a ayén té'eyu'usi'ihuaca'a jetzen í niuucari í mej jín tí'aijta, a'í pu tírajnájchi a'íjna í hua'axuure'e í viseáaru'u, ajta jamuan í hua'axuure'e í caurasi a'íjna í jaj jamuan, ajta jamuan a'íjna í muxaj ti pa'u, ajta jamuan a'íjna í hisopo pí'ista. Aj pu ij, a'íjna jín, ayén raatétzutijraxi í yu'uxari ti jíri'i, ajta hua'utétzutijraxi naíjmi'ica í teite.

²⁰ Ayee pu a'íjna jín huaríj, aj pu'i ayén tihua'utá'ixaa tíjín: “A'ii pu a'íin pú'een í xúure'e ti jín ayén tí'uxi'epi'intari'ihuaca'a a'íjna í niuucari ti jín Dios ayén te'ataújratiiri'i mú'ejmi jemi. Ayee nu ne'íjna jín huaríj a'íj ti a'íin titaata'aíj.”

²¹ Ajta a'íin Moisés teecan, ayén che'atá na'a xúure'e jín raatétzutijraxi a'íjna í inaamua, ajta tǎj na'a tí'ipua'amé í xa'ari, ajta í tuxa'a í mej jín tí'ivaire'e a'ujna inaamua jete.

²² Jee xaa ne'u, ayén tí'ayajna. Jíme'en a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta, tímua'a mú tǎn nain huateú'íiraxi xúure'e jíme'e. Ajta, ti pua'a caí tí'itǎj ra'iráaxire'en í ruxuure'e, capu a'íj tí'iri'iri ti ayén tihua'utá'uuni'i í teite í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

I muai'ivéjri ti xaa jaítze'e r'íen

²³ A'íj pu jín ayén ruxe'eve'eca'a mej miyen raaté'íiraxi'in tǎj na'a ti ayén seijre'eca'a tǎj ciéenime'ara'an pú'een a'íjna ti júte'e é'eseijre'e. Ajta ayén ruxe'eve'eca'a ti ja'atí ayén raaté'íiraxi'in a'íjna ti júte'e é'eseijre'e a'íjna jíme'e í muai'ivéjri ti jaítze'e r'íen caí í mej jín miyen tí'ijri'ire íiyen chaanaca japua.

²⁴ Ajta a'íin Ciríistu'u, capu a'uun a'uteájrupi inaamua jete ti muájca'a jín ájtaavijhuaca'a, ti ajta ayén 'een tǎj ciéenime'ara'an a'íjna ti júte'e é'eseijre'e, sino a'úu pu u ta japua a'uteájrupi í Dios jemi ta jetze me'ecan.

²⁵ Ajta, capu a'uun a'uteájrupi ti ij mu'íití huataújmuai'ivejta tǎj ajta a'íin ti ve'ecán jín tí'ivaire'e íiyen chaanaca japua. Ayee pu tǎj na'a seíj nine'ira'a jetze a'í pu a'uteáru'ipi

a'ájna ti Dios huateúra'ate ti ij raatétzutijraxi'in xúure'e jime'e ti a'áin ruseíj caí ra'iráaxire, sino seíj pu'u a'uun a'uteájrupi a'ájna í Ciríistu'u.

²⁶ Na'ari caí, ayée pu ruxe'eve'e á'ame'enche'e ti a'áin mu'iiti rajpuaítzi á'ame'enche'e tíj na'a ti huataseíjre í chaanaca tej japuan yen seijre'e.

Mí ajta, ayée pu xaa ne'u ti'ayajna ti a'áin seíj na'a ayén huataseíjre íjii ti ari nain te'entipua'ajte ti ij ra'antipua'ajte'en í mej jín até'itzaara í Dios jemi. Ayee pu 'een jín ra'antipua'ajte a'ájna ti ruseíj huataújmuai'ivejtaca'a.

²⁷⁻²⁸ Ajta, ayée pu ti'ihuaújxi'epi'íntari'iri'i a'áimej jemi í teite ti seíj na'a ayén tiráaci'iti í teáata'a ti huámi'ini, ajta á'iyen Dios rá'axijte'en. Ayee pu che'atá na'a 'een ti a'áin Ciríistu'u seíj na'a huataújmuai'ivejtaca'a huá'a jetze me'ecan í teite ti ij huá'ari'i í mej jín mu'iiti auteájturaa í Dios jemi. Ajta, a'áí pu ajtahua'a huataseíjre'esin huá'a jemi í mej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e. Capu ché'e puaijtzi hua'utá'asin a'ájna jime'e í mej jín á'atura í teite sino a'áí pu icu hua'irátuaasin.

10

Capu ri'irí ti a'áin niuucari í mej jín tí'ajta ayén hua'unaijmire'en í teite

¹ Ajta a'áin í niuucari í mej jín tí'ajta, ayée pu'u na'a 'een tíj ciéenime'ara'an tíj na'a ti í'ixi'epi'in ti ayén teja'uré'enejsin. Capu a'áin pú'een a'ájna ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e í Dios jemi. Ajta, a'iné ayée pu ruxe'eve'e mej miyen che'atá mena'a tiu'utámuai'ivejta tíj na'a seíj nine'ira'a jime'e, a'íj pu jín capu a'atzu a'íj tí'irí'iri ti a'áin niuucari ayén hua'unaijmire'en a'áimej í mej jemin ajteáxiiri í Dios jemi.

² Na'ari caí, ti pua'a pí na'a, ¿ni qui mecaí raatapuá'ajtanche'e mej miyen tiu'utámuai'ivejta? Jee xaa ne'u, a'iné ti pua'a miyen tihua'utá'uuni'irache'en í mej jín auteájturaa í Dios jemi, camu ché'e miyen ra'utámuai'aréerejche'e mej tí'itíj jín auteáturan.

³ Mí ajta, ayée mú me'ájna jín ra'utámuai'aree tíj na'a seíj nine'ira'a í mej jín Dios jemi auteájturaa me'ájna jime'e mej miyen tí'imuai'ivejtaca.

⁴ Ayee pu'u na'a, a'iné capu ri'irí ti ayén a'ájna jín tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi a'ájna jime'e í hua'axuure'e a'áimej í tuuru'use, majta a'áimej í caurasi.

⁵ A'íj pu jín, tí'íj a'áin Ciríistu'u yen huataseíjre íiyen chaanaca japua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

Capej piyen raataxí'eve nej tí'itíj tiu'utámuai'ivejta na'ari nej tí'itíj tiu'utátuiire'en mú'etzi jemi, sino ayée pej rí'í náaruu í nej ratéhua'ira'a.

⁶ Capu a'atzu mua'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuai'ivejta mú'etzi jemi

í mej hua'uteátaj na'ari

í mej miyen tiu'utátuiiri'i mú'etzi jemi a'ájna jime'e

í mej jín auteájturaa mú'etzi jemi.

⁷ Netí'ij ni niyen tiu'utáneixaa yee:

“Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'íj pej tí'ijxe'eve'e, mú'ee, mi pej Dios pú'een, a'íj ti neetzi jime'e té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze ti jíri'i.”

⁸ Amuacaí pu ayén tiu'utaxájtaca'a yee ti Dios caí ra'aránajcheca'a mej miyen tiu'utámuai'ivejta na'ari mej tí'itíj tiu'utátuiire'en í jemin. Ajta yee ti caí raataxí'eve mej miyen tiu'utámuai'ivejtaca'a í mej hua'uteátaj nusu mej me'ájna jín tiu'utámuai'ivejtaca'a me'ájna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi. Naími'i tíj na'a mej miyen tí'imuai'ivejta, ayée pu tihua'uta'aíj mej miyen huá'ini a'ájna í niuucari í mej jín tí'ajta.

⁹ Ajta á'iyen ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Me'ecui xaa, ayée nu 'een jín mú a'uvé'emej nej ni niyen te'ará'asten a'íj pej tí'ijxe'eve'e mú'ee, mi pej Dios pú'een.” Ayee pu

huataújmu'a a'íjna ti raataxájtaca'a ti a'ín ari ra'uré'uu a'íjna í niuucari ti amuacái huatétuihuaca'a ti ij raateájtuaani í tu'uvé'eteajti.

¹⁰ Ajta, a'iné ayén ruxí'evi'ira'a jín mú a'uvé'emej, a'í pu ajta ayén tu'iráavi'iti tíj na'a rusén jime'e a'íjna jime'e ti ayén huataújmuai'ivejtaca'a í rutevij jime'e a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

Círíistu'u pu ayén tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi

¹¹ Ajta ja'atí ti na'a ti ve'ecán jín ti'itéjvee í Dios jemi, ayée pu nain tújca'ari tzajta'a tí'ivaire'e a'íjna jime'e í ti jín tira'íjca. Ja'anáj ti na'a ayén che'atá na'a tí'imuai'ivejtaca, a'íjna ti caí ti'itíj vaire'e ti ij tihua'utá'uuni'i í mej jín auteájturaa í Dios jemi.

¹² Mí ajta a'ín Círíistu'u, tí'ij ayén seíj na'a tiu'utámuai'ivejtaca'a ti ij ayén tihua'utá'uuni'i tíj na'a rusén jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'í pu a'uun a'ujyeíjxi rí'iríinta'a í Dios.

¹³⁻¹⁴ Aj pu'i a'utéjche ti raachú'eve'en asta na'a caí temua'a naa tihua'utémua'itin naíjmi'ica í mej rájcha'íire'e, a'iné seíj pu jín í muai'ivéjri, ayén hua'unajmire tíj na'a rusén jime'e a'ímej í ti hua'iráavi'iti.

¹⁵ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu che'atá na'a ti'ixa itejmi jemi. Amuacái pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

¹⁶ Ayee pu ti'ixa í tavástara'a ti jíme'en yee:

A'ii pu a'ín pú'een í niuucari

í nej jín te'atánratziiri'i huá'a jemi

tí'ij te'entipué'are a'ájna xicáara'an jetze.

Nee nu niyen hua'utá'asin mej mi miyen ra'utámua'aree í ru tzajta'a

í niuucari í nej jín tí'ajta.

Neajta nu niyen raateátuaasin ne'íjna í niuucari

í huá'amua'atziira'a jetze.

¹⁷ Ajta ayén ti'ixa tíjín:

Canu ché'e ra'utámua'areeri'i

í mej jín neetzi jemi auteájturaa

na'ari í mej jín a'ij pua'a ti'itíjcha'íica'a.

¹⁸ A'íj pu jín, camu ché'e miyen tí'imuai'ivejtaca me'íjna jime'e í mej jín auteájturaa í Dios jemi, a'iné Dios pu ari tihua'utá'uuni'iri'i.

Mej nu'u te'utáviicua'i

¹⁹ Ajta íjii, ne'íhuaamua'a, ayée pu ti'itá'aca tej ti taxíéhua te'uun a'uteárute teyujta'a a'u ti Dios e'irájca a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ra'iráaxire í ruxuure'e ta jetze me'ecan.

²⁰ A'íj pu jín ayén jéjcuacan jín taatájuyete í tej japuan huajú'un tej ti teajta já'ita'a a'uteárute a'u ti e'ecáavii'j a'íjna í cáxuri tej ti te'uun tzajta'an ruurican jín huateáturan te'íjna jemi a'íjna jime'e ti rujíme'en huataújmuai'ivejtaca'a. Ajta a'ín í cáxuri, yee pu huataújmu'a í tévira'an a'íjna í Jesús.

²¹ Ajta, íjii pu ayén ve'ecán jín tí'ivaire'e í jemin ta jetze me'ecan í tej teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

²² A'íj pu jín, tiché'e tiyen vejli'i ajteáxiire í jemin tetíj teite í tej tzáahuati'ira'a jín urarí'en seijre'e í ta tzajta'a. Tiché'e taxíéhua jemin ajteáxiire te'íjna jime'e tej tiyen rá'atzaahuate'e ti ayén ti'ayajna ti a'ín Dios rí'i titaatá'asin a'íjna jime'e ti a'ín Círíistu'u ari taaté'iraxi í taxíejniu'uca jetze tej ti caí ché'e ra'utámua'aree í tamua'atziira'a jetze a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Nain pu jín icu, taaté'iraxi í ta jetze.

²³ Tiché'e tiyen te'íjna jín te'utáviicua'i tej teuj tiyen té'atzaahuate'e a'ij tej teri tihua'utá'ixaa í teite a'íjna jime'e í tej rachú'eve'e. Ché'e caí ti'itíj ayén ca'aníjra'a tatá'acare'en tej ti caí ché'e té'atzaahuate'e í Círíistu'u, a'iné a'í pu caí ja'anáj ti'itíj jín até'itzaara ti runiuuca jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi.

24 Tiché'e tiyen huárini tej ti ca'aníjra'a huatáta'an seij teajta seij tej ti huátaxe'eve'en, teajta tiyen huárini ti xí'epi'in jime'e.

25 Tiché'e caí raxiéehuata tej tiyen caí ché'e e'etítase'irihua'an a'ij mej tí'ijri'ire í seica, sino tiché'e jaítze'e ca'aníjra'a huatáta'an tej ti tiyen rí'i ti'ihuátaxe'eve'en tetíj ta'ihuaamua'a te'íjna jime'e ti ayén titá'amitiejte'e ti a'ájna xicáara'an jetze ari teja'uré'enejsin.

Mej nu'u caí ché'e a'ij pua'a ti'itíjcha'í

26-27 Mí ajta, ti pua'a tiyen taxí'evi'ira'a jín teuj tiyen a'ij pua'a ti'itítacha'í tetí'ij teri ráamua'areeri'i a'ij ti tirá'axa a'íjna jetze í yu'uxari ti tzáahuati'ira'a jín té'axa, capu ché'e tí'itaci'iti seij í muai'ivéjri í ti jín Dios titaatá'uuni'i, sino a'í pu'u xaa ayén tí'itaci'iti a'íjna ti tzi'ini'ire'e, ti a'ín Dios puaíjtzi jín taatá'asin. Huápi'i pu puaíjtzi jín hua'utá'asin a'ímej í mej rájcha'íire'e. Ayee pu a'íjna jín huá'aruuren t'í tajj ti nain jín tí'ita'iraca a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

28 Jíme'en a'íjna í niuucari ti ra'utéyu'uxaca'a a'íjna í Moisés teecan, ti pua'a hua'apua, na'ari hua'íca meti'iseíiraca'a ti ja'atí ayén tí'itíj jín auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'ajta, ti pua'a miyen raataxáj yee a'í pu tí'itíj jín auteájturaa, camu ché'e rá'ancu'uvajxi'isin, sino méjje'ícatan.

29 Ajta jaítze'e pu a'ij pua'a tí'iraci'iti a'íjna í ja'atí ti pua'a mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios. Jéihua pu huápi'i jaítze'e puaíjtzi jín tiraatá'asin a'íjna jime'e ti a'íjna í ja'atí ayén raatéieehuataca'a a'íjna í xúure'e ti jín raaxí'epi'intare a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i, ti ajta jín Dios ru'iráavi'iti. A'íj pu ajta jín raataniú'ucaste a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

30 Ayee pu té'eme, a'iné tu'uri ramua'ate a'íjna ti ayén raataxájtaca'a tíjín: “Ayee pu tí'ineci'icipua ineetzi nej ni puaíjtzi raatá'an ne'íjna í ja'atí.” Ajta ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: “Tavastara'a pu huá'axijte'en í rute'ítestemua'a.”

31 Jee xaa ne'u, jeíhua pu huápi'i tzi'ini'ire'e ti Dios ti i'irúuri ayén ra'uxíjte'en seij ti a'ij pua'a ti'itíjcha'í í jemin.

Ruxe'eve'e mej nu'u te'utáviicua'í

32 Setá'aj ra'utámua'aree a'ij ti éeni'icí'e seijre'eca'a a'ájnámua, setí'ij amuacaí ra'ancuré'a se'íjna í tavástara'a. Aj xu si te'utáviicua'iri'i se'íjna í sej jín huáviicua'ire. Jéihua xu rajpuaíjtzica'a.

33 A'ájnámua ne'u mú miyen amá'uxieehuari'iri'i, meti'iseíiraca'a í teite. Majta, a'ij mú pua'a amúáruu. A'ájnámua ne'u, mú'een xu seajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í seica, í mej miyen che'atá mena'a rajpuaíjtzica'a, a'iné naími'i xu ru'ihuaamua'a pú'een.

34 Mú'een xu huá'ancu'uvajxi a'ímej í mej aiteánami'ihuaca'a. Seajta siyen se'íjna jín huataújtemua'ave temua'a naa matí'ij miyen tejamuá'ari'iri'i í sej tí'ijcha'íca'a. Ayee xu 'een jín siyen huataújtemua'ave, a'iné xu'uri ramua'areereca'a rujímua'a sej siyen tí'ijcha'í í Dios jemi se'íjna ti tejá'amua'a ti jaítze'e rí'en, ti ajta ayén seíire'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

35 A'íj pu jín, caxu yá'ujjipuan í sej a'ujca'anéecan jín rachú'eve'e, a'iné jeíhua pu huápi'i tejá'amuaci'iti a'íjna jime'e sej siyen te'utáviicua'iri'i.

36 Jee xaa ne'u, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'í, sej si seajta siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e ti i ayén tejamuáaci'iti a'íjna í ti jín Dios te'ataújratziiri'i mú'ejmi jemi.

37 Ayee pu'u na'a, a'iné capu a'atzu á'ateeri a'ij ti té'eyu'usi'i tíjín:
A'íjna ti yé uvé'enejsin,

a'í pu xaa huataseíjre'esin.

Capu ché'e á'ateeri.

38 Ajta a'ín ti rí'éene'ecán jín huateájturaa ineetzi jemi,
a'í pu a'íjna jín ruuri a'ame

a'íjna jime'e ti té'atzaahuat'e.
 Mí ajta, ti pua'a a'ín caújxieehuata,
 capu a'atzu na'aranáache a'ame yú ne tzajta'a.

³⁹ Mí teajta iteen, catu huá'a jetze ajtémecan í mej miyen caújxieehuataca, a'íime í ti Dios hua'antipúa'ajte'esin. Catu xaa ne'u, sino teen tu huá'a jetze ajtémecan í mej té'atzaahuat'e, a'íime í ti Dios hua'irátuaasin t'ij na'a rusén jime'e.

11

A'íime í mej té'antzaahua

¹ Ayee pu tí'een tej tiyen té'atzaahuat'e, a'íj tu jín tiyen ramua'aree ti ayén té'eme a'íjna í tej jín tí'ichu'eve'e. A'íj tu ajta jín ramua'aree ti ayén ti'ayajna í tej caí rasise'i.

² A'íjna jín mej té'antzaahua a'íime í mej mejmí'i seijre'eca'a í tavaújsimua'aci'i, a'íj pu jín Dios ayén r'íi tihua'utéxajta'a.

³ A'íjna jín tej té'atzaahuat'e, a'íj pu jín ayén titá'amit'ejte'e ti naíjmi'i t'ij na'a íjii ti tí'iseijre'e, ayée pu 'een jín huataseíjre a'íjna jime'e ti caí seijre'eca'a, a'iné Dios pu ayén raataxájtaca'a.

⁴ A'íjna jín ti ayén té'antzaahua a'íjna í Abel teecan, a'íj pu jín ayén tiu'utámua'i'vejtaca'a í Dios jemi tí'tíj jime'e ti jaítze'e r'íéene'ecán jín seijre'eca'a í Dios jemi caí a'íjna ti jín tiu'utámua'i'vejtaca'a a'íjna í Caín teecan. A'íj pu jín Dios ayén jime'en tiraataxájtaca'a ti a'ín Abel r'íéene'ecán jín huateájturaa í jemin a'íjna jime'e ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín tiu'utámua'i'vejtaca'a. Ajta a'ín í Abel, a'íi pu xaa huamí'i. Mí ajta, aúche'e pu tí'ita'ixaate'e a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁵ A'íjna jín ti té'antzaahua a'íjna í Enóc, a'íj pu jín Dios ayén ya'uví'iti u ta japua ti ij caí ráaci'iti ti huamí'ini. Majta í seica, camu mé'e yá'uteu a'íjna jime'e ti Dios ya'uví'iti. Ayee mú jime'en tiu'utaxájtaca'a ti nu'u ra'aránjcheca'a í Dios a'íj ti tí'itíjcha'íca'a.

⁶ Ajta ti pua'a ja'atí caí té'atzaahuat'e, capu a'atzu r'í'irí ti a'ín ja'atí ayén huárini a'íj ti tira'aránanajche í Dios.

Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e ti vejli'i ajteáxiire í Dios jemi, amuacáí pu ayén ruxe'eve'e ti a'ín ja'atí ayén té'antzaahuat'en ti Dios seijre'e, ajta ti a'ín Dios ayén r'íi tihua'atá'aca a'ímej í mej a'ujca'anéecan jín rahuauhuau.

⁷ A'íi pu ajta té'antzaahua a'íjna í Noé teecan. A'íj pu jín, tí'ij Dios ayén tiraatániu'uche a'íjna jime'e ti nu'u ayén teja'uré'enejsin, aj pu'i a'ín Noé rá'antzaahua, ajta á'iyen raatétaahuaca'a a'íjna í canuuhua'a ti ve'ée, tí'ij ajta jín hua'utévai í rute'ítestemua'a mej mi caí huácu'ini. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu hua'utá'a a'ímej í mej íiyen japuan seijre'eca'a í chaanaca mej ráamua'aree mej caí x'íep'i'ín rijcaa í Dios jemi. A'íj pu jín, ayée pu tiraaci'í a'íjna í Noé teecan tí'ij ayén r'íéene'ecán jín huateáturan í Dios jemi a'íjna jime'e ti té'antzaahua.

⁸ Ayee pu che'atá na'a té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan. A'íj pu jín ayén ra'ará'astijre tí'ij Dios ayén raata'íteca'a ti a'uun á'ura'ani a'ujna a'u ti yé'eci'iti. A'íj pu jín, a'ín caí ramua'areereca'a a'u ti á'ume, a'íi pu a'uun á'uraa.

⁹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íi pu á'ucatii a'u ti caí é'eme'ecan, a'ájna seíj chuéjra'a japua ti jime'en Dios ayén te'ataújratziiri'i ti ayén yé'eci'iti. A'uu pu á'ucatii navij chí'ira'a jete a'íjna jamuan í Isaac teecan, ajta a'íjna í Jacobo teecan, í ti huá'a jemi Dios ayén che'atá na'a a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén tihua'uci'iti t'ij ajta tí'ijci'iti a'íjna í Abraham teecan.

¹⁰ A'íj pu jín ayén huaríj a'iné ayée pu tí'ijchu'eve'eca'a ti a'uun a'uteárute a'ájna chajta'a ti caí ja'atí ja'anáj raté'uuna a'íjna jime'e ti Dios ruseíj ráasiimua'a a'íj ti seíire'e a'ame, ajta rá'ajtaahuaca'a.

¹¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Sara teecan, a'íj pu jín Dios ayén tiraatá'a ti ayén pa'ari'í huataseíjre'en í jetzen, capu amín a'íj ti ari huápi'í ucaristaca'a. Ayee pu a'íjna jín

ayén tiraac'i a'íjna jime'e ti ayén tirá'मितiejte'eca'a ti a'ín Dios ayén araúrastejsin a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i.

12 A'íj mú jín miyen airáne mu'iití me'íjna jetze se'j ti ari á'ame'erejca'a. Ayee mú mu'iití huatasejre í yaújmua'ame'en matíj mena'a pua'amé í xu'ura'ave í mej júte'e é'esejre'e, nusu matíj majta miyen ará'aseca'a t'j í sej ti a'uun é'ejca a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ayee mú mu'iicáa ti caí r'i'irí ti ja'atí hua'uté'itien.

13 Naími'i a'íime mej caí xi ra'ancuré'aca'a me'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e mej té'antzaahua, a'í mú huácuui. Cu xiee mu'uri a'ímuá rase'ira, majta a'ímuá a'uté'uu maraatateújte me'íjna ti tihuá'aci'iti a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Ayee mú me'íjna jín huaríj, ayée mú majta me'íjna jín tiraataxájtaca'a yee mej caí huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, majta ca'aníjra'a jín u e'eráaci í ruche.

14 Ajta, ti pua'a miyen tí'ixajta í teite matíj a'íime, ayée pu huataújmua'a a'íjna í mej miyen tí'ixa tíjín mu'uri se'j chuéjra'a úuhuaumen a'u mej a'uté'en.

15 Ajta a'íjna í se'j chuéjra'a í mej nu'u rúuhuaumen, capu a'ájna pítejá'arici a'u mej u e'eráaci, a'iné ti pua'a miyen ra'utámua'arerejche'e me'íjna í chuéjra'a í mej japuan e'eráaci, ayée pu r'i'irístaca'a mej huaré'eci'nejche'e.

16 Mí majta a'íime, mu'uri miyen raxí'eve'eca'a mej a'uun a'uté'en se'j chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en. Ayee pu huataújmua'a a'íjna í niuucari tíjín se'j chuéjra'a mú úuhuaumen ti ta japua é'esejre'e. A'íj pu jín, capu ratévi'iraste'e í Dios mej miyen raatámua'ati tíjín huá'a Dios pu pú'een, a'iné a'í pu ari r'í ráaruu se'j chajta'a a'u mej a'uteáturan t'j na'a rusén jime'e.

17-18 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Abraham teecan, a'íj pu jín tí'ij Dios ayén raatésej, a'í pu raatámua'i'ivajtaca'a í ruyauj a'íjna í Isaac teecan. A'íjna í ja'ati ti ra'ancuré'a a'íjna ti jín te'ataújratziiri'i í Dios, a'í pu ajta ayén titaúura'acare'e ti raatámua'i'ivajta í ruyauj ti se'j na'a pú'een, ti ajta jime'en Dios ayén raataxájtaca'a tíjín: “Naími'i í mej a'íranejsin mú'eetzi jetze, ayée mú raatámua'atzi tíjín huá'aya'upua pu pú'een a'íjna í Isaac.”

19 A'íj pu jín ayén tirá'मितiejte'eca'a a'íjna í Abraham ti a'ín Dios raayí'itihua'a ti hua'ajjájpuaan a'ímej í teteca í mej meri huácuui. Ajta, tí'ij Dios ayén raatátui í yaujra'an, ayée pu tiraatámitiejte ti a'ín Isaac a'ítáraa huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

20 A'íjna jín ti mé'e ajta té'antzaahua, a'íjna í Isaac teecan, a'íj pu jín ayén rájhuaviiri'i í Dios ti a'ín r'í tihua'uteájtuaani mejca'ihuáyee í yaújmua'ame'en a'íjna í Jacobo teecan, ajta a'íjna í Esaú teecan.

21 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Jacobo teecan, a'íj pu jín tí'ij ari á'ame'erejca'a, a'icáújtuta japuan í ru'it'íj, r'í tihua'uteájtuaa se'j ajta se'j í yaújmua'ame'en a'íjna í José teecan. A'í pu ajta raná'amiche'e í Dios.

22 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í José teecan, a'íj pu jín, tí'ij ari vástacira'itaca'a, ayée pu tihua'utá'ixaa a'íjna jime'e mej nu'u miyen huiráju'un a'íime í mej Israel jetze ajtémecantaca'a mej mi se'j chuéjra'a japua a'uté'en. Ajta pu ayén tihua'uta'a'íj a'u mej téje'evá'anan í tí'icariira'an.

23 A'íjna jime'e mej té'antzaahua í vaújsimua'ame'en a'íjna í Moisés teecan, a'íj pu jín, tí'ij huanú'ihuaca'a, a'í mú raaté'avaataca'a hua'íca máxcira'i jime'e a'iné ayée pu tihuá'मितiejte'eca'a ti naa seijre'eca'a a'íjna í pa'ari'i. Majta, camu raatátziin a'íjna í ti jín tiu'uta'a'íjtaca'a a'íjna í rey mej nu'u huá'ucui'ini í tí'irí mej teteca.

24 A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Moisés teecan, tí'ij ari vástaca'a, capu huataúra'a mej miyen raatámua'ati tíjín yaujra'an pu pú'een a'íjna í 'íita'a í rey ti rape'eri.

25 Ayee pu tiraaxí'epi'intare ti ayén rajpua'ítzi á'ara'ani a'ímej jamuan í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, capu a'atzu ra'aránajcheca'a ti ayén a'atzu

á'ateevi'in huataújtemua'ave'en a'íjna jime'e ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi.

²⁶ Ayee pu tirá'amitíejte'eca'a ti ayén jaítze'e ratéva'iri mej miyen tirá'uxíeehuari'i Ciríistu'u jetze me'ecan caí ti ayén tiratéva'iri tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajche í mej tí'ijcha'íi a'íime í mej tí'aijtaca'a a'ujna u Egipto. Ayee pu 'een jín ayén rachú'eve'eca'a a'íjna ti tí'iraci'iti í Dios jemi.

²⁷ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'uun pu e'erájraa u Egipto. Ajta, capu raatátziin ti pua'a jeíhua huápi'i huataniú'ucan a'íjna í rey, sino temua'a pu te'utáviicua'iri'i. Cu xíee ti cuj a'ímuá raseíreca'a a'íjna í Dios ti caí seijre'e.

²⁸ A'íjna jime'e ti té'antzaahua, a'íj pu jín ayén te'ará'aste a'íjna xicáara'an ti jetzen Dios tihua'utá'uuni'i. Ayee pu 'een jín ra'ajtépiti'jraxi xúure'e jime'e ti i caí ayén tihuá'uci'iti a'íjna ti huá'acui'ini a'ímej í mej anáaté'ee huanúnu'ihuaca'a.

²⁹ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í teite, a'íj mú jín miyen antacíj í jaj japua ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Jaj ti Pa'u. Ayee mú japuan antacíj tíj chuej ti huáchi. Mí majta, a'íime í mej Egipto é'eme'ecantaca'a, matí'ij miyen raataxí'eve mej miyen che'atá mena'a huárini, matí'ij mi auujámij.

³⁰ A'íjna jime'e mej té'antzaahua í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, a'íj pu jín matí'ij meri aráhua'apua xicaj pua'amé ataúnajcheca'a a'ujna chajta'a, aj pu'i á'avatzi í jaxu'u í ti jín ré'enamí'ihuaca'a a'ujna chajta'a, u Jericó.

³¹ A'íjna jime'e ti té'antzaahua a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íta'a ti huá'ajijve'eca'a mej mi jamuan jí'ipite'e, a'iné a'íi pu temua'a naa hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej miyen te'uhuaré'ixi'ere'en í chajta'a, a'íj pu jín caí huamí'i huá'a jamuan í mej caí ra'ará'astijre í Dios.

³² ¿Tí'itájni neajtahua'a amuaatá'ixaate'en? Capu tí'ici'ipe nej niyen tejámuaatá'ixaate'en a'ij mej huaríj a'íjna í Gedeón teecan, ajta a'íjna í Barac teecan, ajta a'íjna í Sansón teecan, ajta a'íjna í Jefté teecan, ajta a'íjna í David teecan, ajta a'íjna í Samuel teecan, majta a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a.

³³ Ayee mú hua'utéemua'iti a'ímej í mej títetaté'eca'a í rey jime'e seíj chuéjra'a japua, majta rí'i tiu'uta'aíjtaca'a, majta ra'ancuré'a a'íjna ti jín Dios te'ataújratziiri'i. Majta seica miyen hua'ancáanaxi huá'ateni'itze'e í muajyéte. Matí'ij mena'a mej miyen huaríj, ayée mú me'íjna jín huaríj a'íjna jime'e mej té'antzaahua.

³⁴ Majta seica miyen ra'ujé'ica í taij ti ij caí hua'uteátaira, majta seica huataúruu mej mi caí huá'ucui'ini. Ayee pu tihuá'uruu a'ímej í mej caí rucacá'anejca'a. Ca'aníjra'a pu xaa hua'utá'a mej mi miyen huatéujca'anen temua'a naa. Matí'ij mi miyen hua'utéemua'iti matí'ij mena'a mej jín huané'use, majta hua'utamúari a'ímej í xantaaru'u í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a.

³⁵ Majta a'íime í 'uuca, ayée mú majtáhua'a hua'ancuré'evi'iti í ruteítetemua'a í mej majtáhua'a aítacíj huá'a tzajta'a í mej meri huácuui.

Majta seica, ayée mú rajpuaítzi muá'araa me'íjna jime'e mej caí hua'atá'acare'e mej hua'irájtuaani a'u mej hua'íteána. Ayee mú 'een jín huaríj me'íjna jime'e mej miyen rachú'eve'eca'a mej majtáhua'a huatarún mej mi me'uun ruuri a'uteáturan seíj chuéjra'a japua ti jaítze'e rí'en.

³⁶ Majta seica miyen rajpuaíjtzi muá'araa me'íjna jime'e mej huá'uxíeehuari'iri'i nusu mej hua'utéevajxi na'ari mej hua'anájí'ici'exi cadeena jime'e na'ari mej hua'itéanaxi.

³⁷ Ayee mú majta huá'uruu. Mehua'uteátu'asixi tetej jime'e. Majta já'ita'a hua'utaveíjchixi. Majta huá'ucuii chun jime'e ti ruxí'ejta'a te'ejcamíimijmee. Ayee mú 'eene'en tí'itéchejca'a me'íjna jime'e í hua'anavij í cáne'axi nusu í hua'anavij í caurasi. Camu a'ij tí'ijviicua'iraca'a. Jéihua mú rajpuaíjtzica'a. Majta a'ij mú pua'a tihuá'ajcha'íica'a.

³⁸ Camu huatéechi'ica'a: a'u ti na'a mú á'ujuhua'ane'eca'a, a'u ti caí é'le tí'ititaca'a, majta a'u ti a'ujírime'eca'a. Majta a'úu mú é'echejca'a a'u ti é'eteasta'a, majta me'újna cuunísta'a, ajta a'u ti na'a ti huacúunijmee t́j na'a íiyen chaanaca japua.

Mí majta a'íime, jeíhua mú huápi'i jaítze'e tí'ivaire'eca'a í Dios jemi mecaí a'ímej í mej caí huá'axe'eve'eca'a.

³⁹⁻⁴⁰ Dios pu ayén rí'i tihua'uteájtuaa naíjmi'ica a'íjna jime'e mej té'antzaahua. Mí majta a'íime, camu xi ra'ancuré'a a'íjna ti j́n Dios te'ataújratziiri'i a'íjna jime'e ti Dios ari titaaxí'epi'íntari'iri'i itejmi jemi a'íjna ti jaítze'e rí'en ti a'ín ayén téjmi jamuan hua'unáíjmire'en a'ímej.

12

A'ij ti ye'í rí'i tí'itíújcha'í a'íjna ti Círístu'u jemi seijre'e

¹ A'iné jeíhua mú ta jemi huaté'uu í mej tí'iseij, tiché'e tiyen raatéxieehua te'íjna jime'e ti ayén tamuári'eriste'e, tiché'e teajta raatapuá'ajta te'íjna í tej j́n até'ítzeaaara í Dios jemi, te'íjna ti ja'anáj ti na'a tatéj'i'iqui. Tiché'e tiyen te'utáviicua'i temua'a naa tej ti xí'epi'ín rijca te'íjna jime'e í ti j́n Dios titaá'íjca tej ra'antipuá'ajte'en íiyen chaanaca japua.

² Tiché'e temíjna jetze arátaca'anen í Jesús, a'íjna ti amuacaí taatasejrate a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios. A'í pu ajta ayén taanaíjmire'en í Dios jemi a'íjna jime'e tej tiyen té'antzaahuate'en. A'iné a'í pu ayén ramua'areereca'a ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti j́n huataújtemua'ave, a'ij pu j́n ayén rá'uviicua'iri'i mej rá'utatan í cúruu jetze. Capu jetzen ruxe'eve'eca'a mej miyen me'íjna j́n puáíjtzi raatá'an ti ayén ratatévi'íra'aste'eca'a. Ajta íjii, án pu e'ecájca rí'iríinta'a a'íjna í ipuari a'u ti japuan Dios e'ecájca.

³ Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti a'ín huaríj ti ayén te'utáviicua'iri'i temua'a naa a'ímej í mej jeíhua huápi'i rájcha'íire'eca'a í Dios jemi. Setá'aj siyen se'íjna jetze ra'utamua'aree sej si caí cua'ana, ti i caí utévatzin í a'amua tzajta'a.

⁴ Caxuu xi siyen á'aviicua'ire ajta sena'a caí ra'iráaxire í á'amuaXuure'e se'íjna jime'e sej se'íjna jamuan á'aviicua'ire'e t́j na'a ti a'ij pua'a 'een í Dios jemi.

⁵ Seajta siyen ya'uhua'axi se'íjna í niucari ti j́n Dios ayén ca'aníjra'a ámuatá'aca, t́j hua'atáata ayén tihuá'a'ixaate'e í ruyaujmu'a'a t́jín:

Niyauj, capej rá'axieehuata
ti tavástara'a ayén tí'imua'itíii,
capej pajta piyen axieemiste'e
ti pua'a a'ín puáíjtzi muaatá'an.

⁶ Capej xaa ne'u piyen huárini,
a'iné tavástara'a pu ayén tí'ira'itíii
a'íjna ti raxí'eve'e,
ajta ayén puáíjtzi ratá'aca ja'atí ti na'a
ti ayén ra'ancuré'evi'iti t́j ruyauj.

⁷ Ruxe'eve'e sej siyen te'utáviicua'i a'iné Dios pu á'amua'itíii. Ayee pu che'atá na'a á'amuaruure t́j sej teáata'a ayén huá'aruure í ruyaujmu'a'a. Ja'atí ti na'a ti ya'upuáara'an pú'een ayén tihuá'itíii í ruyaujmu'a'a a'achú mej pua'amé.

⁸ Tí pua'a ayén tihuá'uci'iti mat́j mena'a pua'amé í mej yaújmu'a'ame'en pú'een ti huá'aya'upua ayén tihuá'itíii, ajta ti pua'a ja'atí caí ayén tejá'amua'itíii, a'ij xu j́n caí yaújmu'a'ame'en pú'een, sino a'íime xu pú'een í mej chá'a mena'a huanúnu'ihuaca'a, í mej caí tíya'upua.

⁹ Ajta í'i, naími'i tu tet́j tena'a pua'amé tiyen tíya'upuaca'a, teajta tu tiyen huá'astijre'eca'a te'íjna jime'e mej titá'itíiri'i. A'ij pu j́n, jeíhua pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen ra'ará'astijre'en te'íjna í tayá'upua ti rusén j́n seijre'e, tej ti jemin ruuri tá'ara'ani.

10 A'íime í tayá'upua, ayée mú a'atzu mena'a a'ateevi'i miyen titaatá'itiiri'i a'ij ti tihua'aránajcheca'a.

Mí ajta a'ín Dios, ayée pu 'een jín ayén tí'ita'itíi ti ij rí'i táaruuren, tej ti tiyen urarí'ene'acan jín huateáturan tíj ajta a'íjna.

11 Jee xaa, capu naa tiu'ase ti pua'a auj tí'ita'itiira, sino teen tu rajpuaíjtzi. Mí ajta, tí'ij ajtahua'a rí'i titaatépu'ajte'en tej ti rí'i tí'itacha'íí tá'ara'ani te'íjna jime'e ti ayén titaatá'itiiri'i a'íjna jime'e í tej rajpuaíjtzica'a.

Mej nu'u caí tí'itíj jín auteáturan

12 A'íj pu jín, setá'aj huateújca'anen. Caxu siyen seijre'e tíj ja'atí ti ruxiéemiste'e, ti caí ruca'ané í rumuájca'a jetze, ajta rutunúj jetze.

13 Setá'aj rí'i huaúruuren nain jime'e sej si temua'a naa titeejú'un í Dios jemi, sej si caí ché'e a'ij pua'a huatzúna'iche'en, sino sej si huarún temua'a naa.

14 Setá'aj se'íjna jín tiu'utatése'en sej ruxiéehua naa tí'iteseijre'e naíjmi'ica jemi í teteca. Setá'aj seajta sej siyen rí'éene'ecán jín huateáturan í a'amua tzajta'a, a'iné ti pua'a ja'atí caí ayén urarí'ene'e í ru tzajta'a, capu ja'anáj rasejran í tavástar'a.

15 Caxu raatá'acare'en ti seíj mú'een ayén tí'itíj jín auteáturan ti ij caí ché'e Dios ayén rí'i tiraatá'an. Rí'i xu'u mú'een ti caí ayén huataseijre'en mú'ejmi jemi ja'atí ti ayén seicié á'amuaruuren ti ij ayén tejamua'í'tziite'en, ti ajta ayén ca'aníjra'a hua'utá'an jeíhua í teite mej mi miyen tí'itíj jín auté'itzen í Dios jemi.

16 Rí'i xu'u seajta, tí'ij caí ja'atí ayén tiu'ujxana'acira'ate na'ari raatéxíehua a'íjna ti Dios raateájtuaa itejmi jemi tíj a'íjna í Esaú. A'í pu ayén ráatuaa a'íjna ti raci'itíche'en, ti á'are'ara'an pu'éene'e a'íjna jime'e ti Israel jetze ajtémecan. A'í pu ajta a'ín pu'éene'e ti amuacá huanú'ihuaca'a. Ajta ayée pu 'een jín ráatuaa a'íjna jime'e ti huatá'icuataca'a.

17 Seajta seri ramua'aree a'ij ti te'irájraa. Tí'ij ajtahua'a ayén raataxí'leve ti ayén tí'iraci'iti a'íjna ti jín Dios ayén rí'i tiraateájtuaani, ayée pu raaré'iteca'a a'íjna í ya'upuáara'an. Capu ché'e huatá'iristareca'a ti caújxíehuaata. Capu amín a'ij ti ajta ruyeine rájhuaa.

A'íjna í jirí, í Sinaí, ajta í seíj í Sión

18 Ajta, caxu siyen che'etá sena'a ajteáxíireca'a í Dios jemi matíj a'íime í mej me'uun a'atanéj jirí jetze a'u ti caí hua'utá'a mej japuan á'ujjhua'ane'en, a'u ti jetzen jeíhua á'ataaca'a, a'u ti a'utíca'aca'a. Huápi'i pu xaa huatíca'aca'a, ajta jé'ecan mú viiyeca'a japuutzari jime'e.

19 Ajta ayén ja'atí ucájjihuaca'a trompeeta jetze. Aj pu i seíj ayén tiu'utaxájtaca'a. Huápi'i pu tziínire'eca'a í ti namuajre'eca'a. A'íj mú jín miyen tirájhuaviiri'i í teite ti a'ín caí ché'e ayén tihua'a'ixaate'e.

20 Ayee mú huaríj a'iné camu a'atzu rá'aviicua'ireca'a me'íjna ti ayén tíhua'uta'aíj tíjín: "Tí pua'a tí'itíj ayén japuan á'uche'ecane'en í jirí, capu amín a'ij tí'itíj ti píríci, setá'aj siyen raateátu'asixí'in tetej jime'e."

21 Jee xaa ne'u, huápi'i pu tziínisi'i seijre'eca'a í ti raaseíj a'íjna í Moisés teecan. A'íj pu jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín: "Névnivej ne'íjna jime'e nej tí'itziíne'e."

22 Mí ajta, caxu siyen se'újna ajteáxíireca'a, sino seíj xu'u jetze, a'íjna í jirí ti ayén téja'arájtéhuaa tíjín Sión, a'u ti é'eseijre'e a'íjna í chajta'a a'u ti á'uca í Dios ti ruuri, a'ujna u Jerusalén ti júte'e é'eseijre'e. A'uu mú majta e'etiújseíre mu'iití í mej ta japua tí'ivaire'e mej mi me'újna tiú'uyesten. Majta ayée mú pua'amé ti caí rí'irí ti ja'atí ayén hua'uté'itien a'achú mej ará'ase.

23 Mú'een xu seajta huá'a jamuan ajteáxíireca'a í mej miyen e'etiújseíre me'íjna jime'e ti ayén che'atá tihua'aci'iti tíj ayén tiráaci'iti a'íjna í yaujra'an ti amuacá huanú'ihuaca'a. A'íj mú majta meri á'ayu'usi'i me'újna u ta japua. Seajta mú'een, ayée xu jemin

ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti huá'axijte'e í teite. A'ii pu a'íin pú'een í Dios ti naíjmi'ica tí'ajjte'e.

Mú'een xu seajta huá'a jamuan e'etiújseij í huá'axiejniu'uca a'ímej í teteca í mej urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi, a'íime ti ajta Dios hua'unajmire.

²⁴ Xu'uri seajta ajteáxiireca'a se'íjna jemi í Jesús, a'íjna ti ayén raaxí'epi'intare a'íjna jime'e í niucari ti jaítze'e rí'en, ti ajtahua'a jín te'ataújratziiri'i í Dios. Ajta a'íin í xúure'ara'an ti a'íin ra'iráaxire, jaítze'e pu rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi caí í ti Abel teecan yá'urie, a'iné a'íjna í ti Jesús ayén ra'iráaxire, a'ii pu a'íin pú'een í ti jín Dios rí'i titaatá'a itejmi.

²⁵ Rí'i xu'u mú'een, sej si caí siyen raatéxieehua se'íjna ti tejá'amua'ixaate'e. Jee xaa ne'u, camu huateújvai a'ímej matí'ij raatéxieehuataca'a a'íjna ti íiyen chaanaca japua tihua'utajé. A'ij pu jín, capu a'atzu a'ij huatári'iristari tej tiyen huatétavaire'en ti pua'a tiyen raatéxieehua te'íjna ti ayén tí'itajee ti júte'e é'eseijre'e.

²⁶ A'ajná'imua, a'íi pu raatáruureajxi í chaanaca tí'ij tiu'utaxájtaca'a. Mí ajta íjii, pu'uri ajtahua'a ayén te'ataújratziiri'i tíjín: “Neajtahua'a nu niyen raatáruureajxi'isin ne'íjna í chaanaca, neajta naíjmi'i tíj na'a ti é'eseijre'e u ta japua.”

²⁷ A'íjna í niucari ti jime'en yee “neajtahua'a nu raatáruureajxi'isin”, ayée pu huataújmua'a ti amuacá raatáruureajxi'isin tíj na'a ti tiú'utaavijhuaca'a. Aj pu'i tí'ití'asin ti ij ayén huateáturan a'íjna ti caí rí'irí ti ja'atí ayén raatáruureajxi'in.

²⁸⁻²⁹ A'ij pu jín, tiché'e te'íjna jín huatátatemua'ave'en te'íjna jime'e ti ayén tí'itaci'ti tej te'uun a'uteáturan se'ij chuéjra'a japua ti caí ja'atí raayí'iti ti raatáruureajxi'in. A'ij pu jín, tiché'e teajta tiyen raná'amiche'en te'íjna í Dios a'ij ti tira'aráanajche. Tiché'e tiyen rátziiine'e ra'ará'astijre'en, a'iné a'íjna í Dios í tej rana'amiche, ayée pu 'een tíj taij ti nain tí'ita'iraca.

13

A'ij tej nu'u tiyen huárini

¹ Setá'aj seuj huaújxe'eve'en tíj ru'ihuaamua'a.

² Caxu yá'uhua'anan sej temua'a naa hua'ancuré'evi'itín í ta'ihuaamua'a í sej caí huá'amua'ite a'iné matí'ij seica miyen huaríj, ayée pu te'irájraa mej caí ramua'areereca'a miyen hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'eca'a.

³ Setá'aj hua'utámua'aree se'ímej í mej aiteánami'i yee cumu mú'een xu seajta huá'a jamuan aiteánami'i. Setá'aj seajta hua'utámua'aree se'ímej í mej a'ij pua'a huá'aruure a'iné naími'i tu se'ij tena'a jetze ajtémecan.

⁴ Miché'e naími'i miyen tí'imua'jca ti í'ixi'epi'in mej huanéjne'iche í teite. Caxu hua'atá'acare'en mej miyen tí'ixana'acire'e í mej meri néjne'iche a'iné Dios pu xaa huá'axijte'en a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itiújcha'íi, majta a'ímej í mej tí'ixana'acire'e.

⁵ Caxu siyen huataúra'an sej siyen jaítze'e raxí'eve'e í tumin secaí máaj tí'iti. Setá'aj siyen se'íjna jín huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e sej caj tí'ijcha'íi, a'iné ayée pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í tavástara'a tíjín: “Canu ja'anáj mé mú jaúujisin. Canu neajta ja'anáj mú ja'uhuá'axijsin.”

⁶ A'ij pu jín, rí'irí tej tiyen taxiéehua tiu'utaxáj yee:

Tavástara'a pu nevaire'e,

a'ij nu jín caí tí'itziine'e

a'ij mej neruuren í teite.

⁷ Setá'aj hua'utámua'aree a'ímej teteca, í mej tejamuá'itiiiri'i me'íjna jime'e í niucari ti Dios jetze a'uvé'emej. Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij ti huá'a jemi te'irájraa sej si siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en se'íjna í Jesús matíj a'íime.

⁸ Ajta a'íin í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu che'atá seijre'e íjii, tíj ajta seijre'eca'a jécua imuá, tíj ajta ayén seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Caxu huataúra'an ti ja'atí ayén amuaacuanamuan a'íjna jime'e í niuucari mej ché'le mena'a jín tejá'amua'itíi ti seicié huataújmu'a a'ij tej tejamuá'itíiri'i iteen. Mí seajta mú'een, setá'aj siyen huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti Dios ti'itíj jín r'íi tejamuata'a. Capu a'atzu a'ij tí'iri'iri sej se'íjna jín sej huateújca'anen í ru tzajta'a se'íjna jime'e í ye'irá ti ayén tihuá'aijte'e ti'itíj cua'ira mej ráacua'ani. Capu a'atzu hua'utévai a'ímej í mej me'íjna jín ra'ará'astijre.

¹⁰ Ajta ayée pu Dios raateájtuaa itejmi jemi í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti jime'en caí ayén hua'atá'aca mej jetzen tiú'ucua'ani a'ímej í mej me'uun tí'ivaire'e í inaamua jete.

¹¹ Aye pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Jesús tíj ajta a'ín ti ve'ecán jín ti'itájvee í Dios jemi ayén huá'aruurejca'a a'ímej í ye'emuaate í mej hua'utámua'ivajtaca'a me'íjna jetze me'ecan í mej jín auteájturaa í Dios jemi í teite. Tí'ij ari huá'ucui, aj pu'i a'uun raatétuaacare'e í hua'axuure'e a'ujna inaamua jete. Ajta í huá'a hua'ira'a, a'í pu a'uun raatétuaacare'e á pua'acié a'u mej a'uchéjme'ecaa í teite, ti ij a'uun raateátaira.

¹² Ajta a'ín Jesús, ayée pu che'atá na'a tirajpuaíjtica'a á pua'acié í chajta'a jetze ti ij ayén r'íéne'ecán jín hua'irávi'itín í ruteítestemua'a a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e.

¹³ A'í pu jín, tiché'e tiyen jemin ajteáxiire á pua'acié a'u tej tejmi'i a'uchéjme'ecaa tej ti tiyen che'atá tena'a te'utáviicua'i te'íjna jime'e ti tiu'utévi'iraste'e tíj ajta a'ín te'utáviicua'iri'i.

¹⁴ Ayej xaa ne'u ayén tiraavíjte'e a'iné capu ayén raateájtuaa itejmi jemi chajta'a ti íiyen seijre'e chaanaca japua ti á'ateevi'in sino teuche'e tu ráahuusin te'íjna ti ayén auj huataseíjre'esin.

¹⁵ A'iné Jesús pu ayén ta japua huaniú, tiché'e tiyen ja'anáj ti na'a niuucajtze'en r'íi tiraateájtuaani í Dios jemi. A'í pu a'ín pú'een í tej jín tí'imuai'ivajtaca, a'íjna í niuucari í tej jín huatátatemua'ave'en, í tej teajta jín ra'utámua'aree.

¹⁶ Caxu yá'uhua'anan sej siyen rijca se'íjna ti í'ixi'epi'in, seajta siyen tihua'utévaire'en í seica se'íjna jime'e í sej tí'ijcha'íi, a'iné temua'a pu ra'aráanajche í Dios sej siyen se'íjna jín r'íi tiraatá'acare'en a'ij sej ríci. Tij siyen tiu'utámua'ivejta í Dios jemi.

¹⁷ Setá'aj hua'ará'astijre'en se'ímej í mej miyen antiújmua'aree teyujta'a. Setá'aj siyen huárini a'ij mej tejá'amua'aijte'e, a'iné a'í mú' á'amuacha'íj muá'aye'i me'íjna jime'e sej si siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Majta mú' miyen ramua'aree ti ayén ruxe'eve'e mej raatánamujriste'en í Dios a'ij mej ti'itíj jín huaríj. Miché'e miyen ruxiéehua tejamuata'itíi, a'iné capu a'atzu a'ij tejámuatéva'iri ti pua'a miyen huataújxiemiste'en me'íjna jime'e sej muári'eri hua'atá'aca.

A'íjna ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁸ Aye pu titá'amitíejte'e yú tatzajta'a tej nain jín x'í'epi'in ríci, teajta tiyen tí'ijxe'eve'e tej tiyen huárini a'ij ti tiraavíjte'e. A'í xu jín, setá'aj seuj rahuaviira í Dios jemi itejmi jime'e.

¹⁹ Neajta nu niyen á'amuajee ca'anín jime'e sej si jaítze'e siyen huárini sej rájhuavii í Dios jemi ti ij ajtahua'a naatá'an nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'utéveeca.

²⁰⁻²¹ Tiché'e tiyen r'íi tiraatá'acare'en te'íjna í Dios ti r'íi tu'uhuatépu'ajte'en, ti ajta ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í tavástar'a a'íjna ti Jesús pú'een. A'í pu a'ín pú'een ti ayén ve'ecán jín antiújmua'aree a'íjna jime'e ti hua'acha'íi á'ara'ani í ruteítestemua'a tíj seíj ti huá'a cujta'a huamé'en í cáne'axi. Aye pu éeni'ici'e seijre'e a'íjna jime'e ti ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén raax'í'epi'intare'en a'íjna í niuucari ti jín Dios te'ataújratziiri'i tíj na'a rusén jime'e.

Ché'e a'ín Dios ayén amuaanaíjmire'en nain jime'e ti x'í'epi'in 'een sej si siyen huárini a'ij ti a'ín tí'ijxe'eve'e. Ché'e a'ín ayén amuaaruuren sej si siyen 'eene'en seijre'e a'ij ti tira'aráanajche a'íjna jime'e ti a'ín Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ayén a'amua japua huaniú. A'í pu jín, tiché'e tiyen r'íi tiratá'acare'en tíj na'a rusén jime'e.

²² Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amuahuvii sej siyen rá'uviicua'i se'íjna í niuucari í nej jín ca'aníjra'a amuatá'aca, a'iné cij nu'u caj niyen tejámuaatá'itíiri'i.

²³ Setá'aj ráamua'aree mej meri raatátuaa í ta'ihuaara'a a'íjna í Timoteo. Tí pu'a ca'anacan yé ra'asti, nee nu rá'avi'itín neetzi jamuan, aj nu ni a'umé'e na'ame mú'ejmi jemi tej ti náimi'i amuaaséij.

²⁴ Setá'aj hua'utateújte'en a'ímej í mej nain jín antiújmua'aree mú'ejmi jemi, seajta nájmi'ica í ti Dios huateúra'ate. Majta a'íme í mej miyun Italia é'eme'ecan, a'íí mú' nájmi'i yé á'amuateujte'e.

²⁵ Ché'e a'íín Dios rí'í tejámuaatá'acare'en nájmi'ica mú'ejmi. Yee pu'u xaa. Ché'e ayén té'ara'ani.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í Santiago

Santiago pu huá'ateujte'e

¹ Inee Santiago, i nej tí'ivaire'e í Dios jemi, neajta ne'íjna í tavástar'a jemi, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een, ayée nu ne'íjna jetze tejá'amuateujte'e, mi sej huá'a jetze ajtéme'ecan a'ímej í teitejra'a í mej huá'a jetze airaújnejite a'ímej í huá'avaujsimua'aci'í í mej tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, seajta mi ti Dios amuaaré'e'itixi a'u ti na'a seíj chuéjra'a japua.

Jíme'en í ja'ati ti xaa té'atzaahuate'e, ti ajta naa tirú'umua'aree

² Tí pua'a ayén tejamuáaci'iti tíj na'a a'íjna í sej jín á'aviicua'ire'e, setá'aj siyen tiú'umua'ati ti xí'epi'in 'een, setá'aj seajta se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

³ Ayee xu huárini, a'iné xu'uri ramua'aree ti pua'a ayén a'íjna jín amuaáaruuren ti ij Dios ayén amuaatéeseij ti pua'a siyen rá'astijre'e nusu secaí, a'í pu ajta ayén á'amuaruuren sej si te'utáviicua'í.

⁴ Setá'aj seajta siyen rí'í ráaruuren sej si nain jín te'utáviicua'í, a'iné set'íj siyen se'íjna jín huarín, ayée xu nain jín araúrastejsin í Dios jemi, seajta siyen runaíjmire'en. Capu tí'iti tejamua'utéturaate'esin.

⁵ Tí pua'a rá'aturaate'e seíj ti ij naa tirú'umua'areere a'ij ti ye'í huárini, ché'e a'íjn ayén raatáhuavii í Dios. Ajta a'íjn Dios, ayée pu a'íjna jín raatá'asin, a'iné a'í pu ruxí'evi'ira'a jín jeíhua huápi'í tihua'atá'aca í ruteítetemua'a. Ajta, a'í pu caí hua'ajteá'axi'isin.

⁶ Mi ajta, ché'e a'íjn í ja'ati ayén a'íjna tiraatáhuavii a'íjna jíme'e ti ayén tí'ayajna ti xaa té'atzaahuate'e, icu. Ché'e a'íjn caí a'ij mé'e tejé'eti'itá'tan, a'iné a'íjna í ja'ati ti xaa a'ij pu pua'a na'a tirá'amitíejte'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ajta 'een í jaj ti aujruuréjvee í eeca jíme'e.

⁷⁻⁸ Capu a'atzu xí'epi'in mé teuúmua'aree a'íjna í ja'ati a'íjna jíme'e ti hua'apuaca jín á'ujca'ane ti ij ayén huárini. Capu a'atzu ayén tirá'amitíejte'e a'ij ti huárini tí'itij jíme'e. Ajta ja'ati ti ayén 'een, capu a'atzu ra'ancuré'asin í tavástar'a jemi.

⁹ Ajta a'íjn í ta'ihuaara'a ti caí a'ij tí'ijviicua'í, ché'e a'íjn a'íjna jín huataújtemua'ave'en a'íjna jíme'e ti Dios ayén jeíhua huápi'í rí'í tiraatá'asin.

A'í pu tiu'utépu'a'ajte a'íjna ti chíjteaani tí'ijcha'í

¹⁰ Ajta a'íjn í ta'ihuaara'a ti ajta chíjteaani pú'een, ché'e a'íjn ayén rí'í tiratá'acare'en í Dios a'íjna jíme'e ti ayén tiráaci'iti a'íjna ti raatatévi'iraste'esin. A'í pu xaa ayén che'atá na'a tiu'utépu'a'ari tíj ajta a'íjna í xuuxu'u ti tu'upi jetze xuta'a.

¹¹ Jee xaa, tí'ij u e'ijnén í xicaj, a'í pu 'í a'íjn tu'upi ayén huatéhuasin í xicaj jíme'e. Ajta a'íjn xuuxu'ura'an, a'í pu cávatzijsin. Ayee pu 'í tiu'utépu'a'ari í ti jín naa seijre'eca'a. Ayee pu che'atá na'a tí'ijruuren a'íjna í chíjteaani. A'í pu á'apua'aren nain jíme'e ti jeíhua huápi'í tí'ijcha'íca'a.

Tí pua'a tí'iti ayén ca'aníjra'a tí'itá'acare'en tí ja'ati a'ij pua'a huárini í Dios jemi

¹² Rí'í pu tiraatá'aca a'íjna í ja'ati ti pua'a ayén rá'aviicua'í a'íjna ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi, a'iné tí'ij ari ayén te'utáviicua'í a'íjna ti jín raatamuári'eriste, Dios pu ayén tiraatá'asin a'íjna ti ayén raamuá'iti, ti ayén ruurican huateáuran a'u ti Dios é'eseijre'e tíj na'a rusén jíme'e. Ayee pu a'íjna jín te'ataújratziiri'í í Dios ti ayén hua'utá'asin naijmi'íca a'ímej í mej miyen raxí'eve'e me'íjna í Dios.

¹³ Tí pua'a ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca seíj í ja'ati ti ayén ráaruuren a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ché'e caí a'íjn ayén tiu'utaxáj yee Dios pu ayén ca'aníjra'a raatá'aca tí'ij ayén huárini a'iné capu rí'irí ti Dios ayén ca'aníjra'a raatá'an ti i a'íjn ja'ati ayén a'ij pua'a

huárini. Jee xaa ne'u, capu ajta a'atzu ri'irí ti ja'ati ayén ca'aníjra'a raatá'an í Dios tí'ij a'ín Dios ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een. Ajta a'ín í Dios, capu ja'anáj ayén ca'aníjra'a tiraatá'aca í ja'ati tí'ij a'ín ja'ati ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een.

¹⁴ Mi ajta, ti pua'a ayén ca'aníjra'a raatá'an í ja'ati ti ayén huárini a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, ayée pu xaa a'íjna jetze á'ujca'ane a'íjna jetze í ruxí'evi'ira'a ti jetzen airáninei í tzajta'an. A'í pu a'íjna jín á'ujca'ane ti ayén tirá'amitíejte'e ti naa seijre'e a'íjna í ti'iti ti a'ij pua'a een.

¹⁵ Jíme'en pu'u ayén raaxí'epi'íntare ti ayén huárini, aj pu 'i ayén auteáturaasin í Dios jemi. Ajta, ti pua'a ari huataúnajmire'en a'íjna ti a'ij pua'a een í Dios jemi, aj pu 'i mi'ini a'íjna í ja'ati ti a'uté'itzee í Dios jemi.

¹⁶ Ne'ihuaamua'a, mi nej jeíhua huápi'i já'amuaxe'eve'e, caxu huataúra'an ti ja'ati ti'iti jín amuaacuanamuan.

¹⁷ Tíj na'a ti xí'epi'ín 'een, ti ajta caí ti'iti jín á'atura ti ayén rí'i tejamuáaci'iti ja'anáj ti na'a, a'úu pu é'eme'ecan u ta japua, a'íjna jemi í tej rájya'upua, a'íjna ti nain tiú'utaahuaca'a a'íjna ti ayén tí'itatzave'e ti júte'e é'eseijre'e. Mi ajta, a'íjna jemi, ja'anáj ti na'a pu ayén che'atá na'a tí'iseijre'e itejmi jemi. Capu a'atzu seicié ruruurejca, capu ajta ayén ráaruurejsin tí'ij ayén huatética'are itejmi jemi.

¹⁸ Ruxí'evi'ira'a pu jín, ayén taatá'a tej tiyen huataseijre'en í chaanaca japua a'íjna jime'e ti téjmi jemi raateájtuaa í runiuuca ti tzáahuati'ira'a jín seijre'e. Ayee pu 'een jín huaríj tej ti tiyen che'atá tena'a éeni'ici'e seijre'e tá'ara'ani tíj ajta a'íjna ti amuacaícan jín huataseijre í eloote í mej majta ratatú'irihua'a mú á'aye'i í Dios jemi.

A'íme í mej rá'astijre'e í niuucari

¹⁹⁻²⁰ A'íj pu jín, setá'aj siyen ráamua'aree a'ij sej ye'í huárini, ne'ihuaamua'a, mi nej já'amuaxe'eve'e. Rí'i xu'u, sej si ráanamua temua'a naa. Mi seajta, caxu ca'anacan tihua'utá'ixaate'esin í teite. Caxu seajta ca'anacan huataníniu'ucacu, a'iné capu ri'irí ti ja'ati ayén ráaruuren a'íjna ti xí'epi'ín 'een í Dios jemi ti pua'a ayén niu'ucara'a jín ti'itiújcha'íi.

²¹ A'íj pu jín, setá'aj siyen raatapuá'ajta nain jime'e ti a'ij pua'a een, ti ajta xána'avisil'i seijre'e. Mi seajta mú'een, setá'aj siyen ruxí'eemíjte'e ra'ancuré'an se'íjna í niuucari ti mú'ejmi jemi huatétuihuaca'a, ti ajta jín Dios ayén raayí'iti ti amua'irájtuaani.

²² Seajta mú'een, caxu siyen sena'a ranamuajra a'ij ti ti'ixa í niuucari sino seajta siyen huárini a'ij ti tejá'amua'itíi. Na'ari caí, ayée xu rucuanamuáa xá'aju'un rujímua'a sena'a.

²³ Ayee pu 'een a'íjna í ja'ati ti caí ayén rici a'ij ti ti'ixa í niuucari sino ayée na'a rusej ranamuajra. Ayee pu 'een tíj a'íjna í ja'ati ti ruciéenime'e sej í 'ájte'ehua jetze.

²⁴ Jíme'en pu'u rusej, aj pu i tíchesin, ajta á'iyen yá'uhua'axíjsin a'ij ti seijre'eca'a í ciéenime'ara'an.

²⁵ Ajta a'ín ti temua'a naa tirá'aseij a'íjna í niuucari ti jín Dios tí'aijta, ti ajta caí ti'iti jín á'atura, ti ajta Dios jín ru'irájtuaani, ayée pu Dios rí'i tiraatá'asin ti pua'a a'ín pu'éene'e a'ame seij ti ayén rí'i ti'itiújcha'íi a'ij ti a'ín niuucari ti'ixa. Na'ari caí ti pua'a a'í na'a pu'éene'e a'ame seij ti ayée na'a ranamuajra, ajta ca'anacan yá'uhua'axin, capu ri'éene'en huateáturaasin í Dios jemi.

²⁶ Ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujxajta í ru tzajta'a yee ti temua'a naa tirá'astijre'e í ruye'irá, ajta ti pua'a a'ín ja'ati caí raatapuá'ajta ti a'ij pua'a tihua'axajta í ruxí'ej teite, a'í pu ayén rucuanamua í ru tzajta'a. Capu ti'iti vaire'e a'íjna í ye'irájra'an a'íjna í ja'ati.

²⁷ Ayee mú rici a'íme í mej miyen ra'ará'astijre'e í ye'irá ti ri'éene'en jín seijre'e í Dios jemi, ti ajta caí ti'itíj jín á'atura jemin í tej rájya'upua. Miché'e ayée mena'a rijca: mej mi miyen huá'umuaare a'ímej í mej ti'iti jín rajpuaíjtzi me'íjna jime'e í mej xí'ejcanta muá'araa nusu mej antiújseijtareca'a; mej mi majta ahuaújcu'uven, mej mi caí huaújxana'acira'aten a'ímej jamuan í mej chaanaca japua huachéjme.

2

Mej mi caí a'ij pua'a huajá'useijra í ruxí'ej teite

¹ Ne'ihuaamua'a, a'iné mú'een xu rá'astijre'e í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ajta nain jín antiújmua'aree í Dios jemi, a'íj pu jín, setá'aj siyen ruxí'ej sena'a huajá'useijra naíjmi'lica í teite. Capu amín a'ij, ti pua'a sej chájteaani pú'een nusu caí.

² Tiché'e tiyen tiraataxáj yee hua'apua mú me'uun a'uteáruti a'u sej e'etiújse'iri. Ajta í sej, ayée pu aniira ucárujte'e, ajta naa éene'e ti'iteché. Ajta í sej, a'í pu caí a'ij tí'ijviicua'i, ajta ayén mí'ime'ecan ucachée.

³ Seajta mú'een, ayée xu temua'a naa ra'ancuré'evilitin se'íjna ti naa éene'e ti'itéchen, seajta siyen tiraata'ixaate'en tíjín: “Ílye'e jí, patá'aj yé a'ujyeíjxi'in a'u ti jaítze'e á'ujxe'eve'e.” Ajta, jíme'en a'íjna ti ayén mí'ime'ecan ucáachen, siyen che'e na'a xu'u tiraata'ixaate'en tíjín: “Patá'aj mé huatéveeca nusu yé a'ujyeíjxi'i yé ne'ícata'a.”

⁴ Ti pua'a siyen rijca, ¿ni qui siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite? ¿Ni qui secaí siyen ruruure matíj a'íime í mej a'ij pua'a mé titeumuámua'aree, í mej majta huá'axijte'e í ruxí'ej teite? Ayej xaa ne'u ti'ayajna. Ti pua'a siyen caí ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í ruxí'ej teite, ayée xu ruruure matíj a'íime.

⁵ Casi'i, xáanamujri'i, ne'ihuaamua'a. Dios pu ayén hua'avé'ejajpuaxi a'ímej í mej caí a'ij tí'ijviicua'i a'ímej tzajta'a í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua, mej mi jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica í Dios jemi me'íjna jíme'e mej té'atzaahuat'e, ti ij ajta ayén tihuá'uci'iti mej jamuan tiu'uta'aíjta tíj na'a Dios ari a'íjna jín te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej raxí'eve'e.

⁶ Mi seajta mú'een, xu'uri raatéxiehuataca'a se'íjna ti caí a'ij tí'ijviicua'i. Majta a'íime í mej chájteaani pú'een, a'í mú a'ín pú'een í mej puajtzi amuaatá'aca. Majta miyen amuá'avi'itijcica huá'a jemi í mej tí'ixi'epi'intare'e.

⁷ A'í mú majta a'ij pua'a tí'ijxa me'íjna í niuucajtze'en sej jín siyen ánte'arua, í sej seajta rí'i tiratá'aca.

⁸ Xí'epi'in xu rici ti pua'a siyen tzáahuati'ira'a jín ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari ti jín Dios tí'aijta ti ayén jíme'en tí'ixa í niuucari jetze tíjín: “Patá'aj piyen raxí'eve'e í axí'ej tevi patíj asej tí'axe'eve'e.”

⁹ Mi ajta, ti pua'a secaí siyen ruxí'ej sena'a tihuá'useijra í teite, ayée xu seri auteájturaa í Dios jemi. Ajta a'ín í niuucari ti jín Dios tí'aijta, ayée pu ari ayén ama'uxijte a'íjna jíme'e sej caí rá'aste se'íjna í niuucari.

¹⁰ Ayee pu'u na'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén nain jín te'ará'aste a'íjna í niuucari mej jín tí'aijta, ajta ti pua'a ayén sej jín auteájturan í niuucari jemi, ayée mú rá'axijte'e ti nain jín auteájturaa.

¹¹ A'iné a'ín ti ayén raataxájtaca'a tíjín: “Capej tí'axana'acira'ate”, a'í pu ajta ayén raataxájtaca'a tíjín: “Capej tí'itecui'ica.” A'íj pu jín, ti pua'a piyen caí tí'ihuá'axana'acira'aten, mi pajta piyen xaa tiu'ujé'ica, a'íj pej jín peri auteájturaa a'íjna jemi í niuucari í mej jín tí'aijta.

¹² A'íj pu jín, setá'aj siyen tí'ixajta, seajta siyen rí'i tí'itiújcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jíme'e ti Dios ayén a'íjna jín amuá'axijte'en a'íjna jemi í niuucari ti jín amua'irájtuaani.

¹³ Jee xaa ne'u, ti pua'a ja'ati caí ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, capu Dios ayén rá'ancu'uvajxi'isin a'íjna xicáara'an ti jetzen tité'axijte'en. Na'ari caí, ti pua'a ja'ati ayén huá'acu'uve í ruxí'ej teite, Dios pu rí'i tiraatá'asin a'íjna xicáara'an jetze.

A'ijna ti jín ja'ati té'atzaahuat'e, ajta ti jín rí'i tí'itiújcha'íi

¹⁴ Ne'ihuaamua'a, ¿a'iné tí'iti jín tiratéva'iri seíj í ja'ati ti pua'a ayén na'a tí'ixajta yee ti té'atzaahuat'e, ajta caí ayén tí'iti jín rijca í mej jín ramua'aree ti ayén tí'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuat'e? ¿Ni rí'irí ti a'ín ayén ru'irájtuaani ti ayén na'a té'atzaahuat'e? Capu xaa ne'u.

15-16 Tiché'e tiyen tiraataxáj yee ti ja'ati ayén huárini ti a'amua jetze ajtémecan. Capu amín a'ij, ti pua'a teáata'a píríci, na'ari 'íita'a. A'í pu ayén caí ti'itéchen, ajta caí ti'iti tícha'í ti ráacua'ani tíj na'a seíj xicaj jetze. Ajta a'ín ja'ati ayén á a'ire'enen seíj jemi ti ajta mú'ejmi jetze ajtémecan. Aj pu 'i ayén tiraata'ixaate'en a'íjna ti tirá'aturaate'e. Ajta a'íjna í ja'ati, ayée na'a tiraata'ixaate'en yee “Aricu, ché'e rí'í mu'u timuajé'evaire'e.” Ajta caí ti'iti raatá'an ti jín huateú'vairé'en. ¿A'iné na'aquí té'eme a'íjna jemi ti caí ti'iti tihua'utá'a, a'íjna í ja'ati ti ayée na'a té'atzaahuaté'e? ¿Ni qui temua'a naa? Capu a'atzu xaa ne'u.

17 A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuaté'e, ajta caí ti'iti jín ayén ríci ti jín raataseíjrate'esín yee ayej ti'ayajna ti a'ín ja'ati té'atzaahuaté'e, capu a'atzu a'ij ti'itéva'iri.

18 Mí ajta, ja'ati pu ayén tiu'utaxájta tíjín: “Seíj pu ayée na'a té'atzaahuaté'e, ajta í seíj, a'í pu ayén ti'iti jín ti xí'epi'in 'éen ríci.” Mí neajta inee, ayée nu tí'imua'ixaate'e yee patá'aj naataseíjrate'en í pej jín té'atzaahuaté'e pej caí piyen ti'iti ti xí'epi'in 'een jín tí'iruure.

Mí neajta inee, ayée nu timuaataseíjrate'esín ti ayén ti'ayajna nej té'atzaahuaté'e ne'íjna jime'e í nej ti'iti jín niyen ríci ti xí'epi'in 'een.

19 Ayeé pepu'u té'atzaahuaté'e ti seíj na'a pú'een í Dios. Xí'epi'in pej ríci. Ayeé mú che'atá mena'a té'atzaahuaté'e a'íime í tiyáaru'use, majta ruvivé.

20 Mí pej caí rí'í mé teuúmua'aree, ¿ni tzaa piyen raxí'eve'e nej niyen temua'a naa timuaataseíjrate'en ti caí ti'iti a'ij ti'itéva'iri ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuaté'e, ajta caí ti'iti jín ayén ríci ti xí'epi'in 'een?

21 A'íjna í tayá'upuaci'í a'íjna í Abraham teecan, urarí'ene'acan pu jín huateájturaa í Dios jemi a'íjna jime'e ti raatámua'í'vajtaca'a í ruyauj í tetej japua, a'íjna í Isaac. ¿Ni caí ayén ti'ayajna? Jee xaa ne'u.

22 A'íj pu jín, ayée tu ramua'aree ti a'íjna a'ij ti huaríj, ayée pu jamuan ti'itéva'iri a'íjna ti ajta té'atzaahuaté'e. Ajta, ayée pu raanaíjmire ti té'atzaahuaté'eca'a a'íjna í Abraham a'íjna jime'e a'ij ti huaríj.

23 Tí'iquí ayén araúrate a'íjna ti ayén té'eyu'usi'í í yu'uxari jetze tíjín: “Abraham pu rá'antzaahua a'íjna í Dios, ajta ayée pu tiraaxí'epi'intari'iri'í ti a'ín ayén rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi.” Matí'ij mí miyen raatamuá'a tíjín: “Tí amiigura'an pú'een í Dios.”

24 A'íj pu jín, ayée pu ámitieere'e ti seíj ayén rí'éene'ecán jín huateáturaasin í Dios jemi a'íjna jime'e a'ij ti ajta ríci, capu a'í na'a jín ti té'atzaahuaté'e.

25 Ayeé pu che'atá na'a tiráaru a'íjna í Rahab teecan, a'íjna í 'íita'a ti ramuá'itíci'jca í tumín í rutevij jime'e. Tí'ij a'ín ayén rí'í hua'ancuré'evi'iti a'ímej í mej rá'eeve'eca'a, aj pu 'i seíj jetze í juye hua'uta'íteca'a. Tí'ij ayén a'íjna jín huaríj, aj pu 'i ayén urarí'ene'acan jín huateájturaa í Dios jemi.

26 A'iné, capu rí'írí ti ja'ati ruuri á'ara'ani ti pua'a caí uráxiejniu'uca, ayée pu che'atá na'a caí ti'itij vaire'e ti pua'a ja'ati ayée na'a té'atzaahuaté'e, ajta caí ti'iti a'ij ruure ti xí'epi'in 'een.

3

A'ij ti ti'itij jín tí'ivaire'e neanureáara'an í seíj

1 Setá'aj caí siyen huataúra'an sej mu'íití se'íjna jín te'enteároute se'íjna jime'e sej tihua'amua'atée í seica a'iné xu'uri ramua'aree ti jaítze'e ca'anín jín tá'axijte'en í Dios ítejmi, i tej tiyen tí'imua'ata ti caí ayén tihua'axijte'en a'ímej í mej caí miyen tí'imua'ata.

2 Jee xaa, naími'í tu tiyen ti'itij jín tite'uté'ítze'a'ara. Ajta ti pua'a ja'ati caí ayén ti'iti jín até'ítze'ara'an a'íjna jime'e a'ij ti a'ín ti'ixa, ayée tu tí'ijmua'aree ti a'ín pú'een ti rí'éene'ecán jín seíjre'e, ajta ti a'ín raayí'iti ti ayén á'ujcu'uven í rutevij jime'e tí'ij caí ti'itij jín auteáturan.

³ Casi'i, ayée tu hua'ancárujti'iraca huá'atene'en í cahuaayu'u te'íjna í xaachin mej mi ta'ará'astijre'en. A'íj tu jín, te'íjna jín tiyen hua'aré'eca'ani.

⁴ Ajta a'íjna í baarcu, ti ajta temua'a ti'ive'ée. A'íi pu eeca ayén ráatajchi ca'anín jime'e. Mi ajta, a'íjna jín í ciyej ti jaata'a atéjvee, ayée pu tí'ivaire'e ti ij a'íin í ti ramuari'e ayén raajájsime'en í baarcu a'u ti a'íin ayén yé'exel'eve'e.

⁵ Ayee pu che'atá na'a cílieene'en seijre'e í ta jetze a'íjna í taneanúj. Mi ajta, ayée pu á'ujca'ane ti ve'ecán jín ahuaújtzaahuate'en. Teajta iteen, temua'a tu teri tiyen ramua'aree ti ayén rí'irí ti taij ti cíj na'a teájtaani, ayée pu ve'ecán jín tiu'uré'ataasin.

⁶ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a seijre'e í taneanúj tíj taij. Ayee pu ajta seijre'e tíj na'a ti a'ij pua'a een í mej jín a'ij pua'a titetiújcha'íi a'íime í mej yen japuan huachéjme í chaanaca japua. A'íi pu tajá'ujípua tíj na'a í ta jetze. A'íjna ti a'ij pua'a een ti jetzen 'aíjninei í taneanúj, a'íi pu ca'aníjra'a ratá'aca í tiyaaru'u ti ayén huárini. A'íi pu ajta a'íjna jín ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen runiú'ucara'a jín a'ij pua'a tí'iteseijre'e matíj mena'a pua'amé miyen yen japuan huachéjme íyen chaanaca japua.

⁷ Jee xaa ne'u, ayée mú tiraay'íiti í teite mej hua'umuá'acante'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e a'ímej í tí'itén mej íyen xaaa, majta í mej rá'ara'ive, majta í mej sínuurive á chuaata'a, majta í mej jaata'a á'axuaa. Mu'uri miyen tihua'umuá'acaante naíjmi'ica.

⁸ Mi ajta, capu ja'ati ayén raay'íiti ti rusej ayén raamuá'acante'en í runeauj. Ayee pu 'een a'íjna í neanuri tíj a'íjna ti a'ij pua'a een, ti caí ja'anáj tí'itij jín té'astijre'e. Ajta a'íin ti jetzen 'aíjninei, ayée pu che'atá na'a 'een tíj huá'ave'eri ti tiu'ujé'ica.

⁹ A'íj tu jín taneanúj tiyen rí'i jín tiratá'aca te'íjna í tavástar'a, te'íjna í tej teajta rájya'upua. Teajta te'íjna jín tiyen a'ij pua'a tihua'axa te'ímej í teteca í ti Dios ayén huá'utaahuaca'a miyen seíire'e tíj í tévira'an.

¹⁰ Ajta, ayée pu tí'irineca tej a'ij tena'a jín í taneanúj tiyen rí'i tí'itá'aca, teajta tiyen te'íjna jín a'ij pua'a tí'ixa. Ayee nu tejá'amua'ixaate'e, ne'ihuaamua'a, ti caí ayén tiraavíjte'e.

¹¹ Niché'e seíj jín niyen tejámuaatá'ixaate'en. Jíme'en a'íjna a'u ti e'ejaíjxa, ¿ni qui rí'irí ti a'uun miijmu ayén ajnén a'íjna í jaj ti rumua'atí jamuan í jaj ti antzíjví'i? Capu a'atzu xaa ne'u.

¹² Ne'ihuaamua'a, ayée pu che'atá na'a 'een a'íjna jime'e í huaréj, a'iné capu rí'irí ti a'íjna jetze ayén huatáca'an a'íjna í aceituuna. Ajta a'íjna jetze í uuva, capu rí'irí ti ayén jetzen huatáca'an a'íjna í huaréj. A'íj pu jín, ayén che'atá na'a caí rí'irí ti jaj ti rumua'atí a'uun ajnén a'u ti e'ejaíjxa, ti ajta jetzen ajnén a'íjna í jaj ta'antzíjví'i.

Mua'atzíira'a ti júte'e é'eme'ecan

¹³ Tí pua'a ja'ati mú'ejmi jemi seijre'e ti rí'i mé teuúmua'aree, ti ajta yaú'itie temua'a naa, ché'e a'íin ayén a'íjna jín tejamuataseíjrate'en a'íjna jime'e ti rí'i tí'itiújcha'íica'a, ti ajta ayén rusejrate ti caí ve'ecán jín antiújmua'aree. Ayee xu se'íjna jín ramua'aree ti a'íin ja'ati tzáahuati'ira'a jín rí'i mé teuúmua'aree.

¹⁴ Mi seajta mú'een, ti pua'a siyen huápi'i chueere'e í ru tzajta'a, ajta ti pua'a siyen ca'anín jín tí'itese'eca'a sej siyen ra'antimú'atín a'ij sej tí'ijxe'eve'e í ru tzajta'a, caxu siyen se'íjna jín á'ujtzaahuate'e. Caxu seajta tí'ihua'íta, se'íjna jime'e a'ij sej ríci.

¹⁵ Tíj na'a ti ayén 'een, capu ayén tiraavíjte'e. Capu ajta a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e sino yen pu chaanaca japua huataseíjre. A'uu pu eiráninei huá'a mua'atzíira'a jetze a'íime í mej rujímua'a mena'a a'ij tirájteuve a'ij mej ríci.

Jee xaa ne'u, tiyaaru'u pu ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi miyen huárini.

¹⁶ A'u ti na'a mej miyen chueere'e, ajta a'u ti na'a mej miyen ca'anín jín tí'itese'e mej mi miyen ra'antimú'atín a'ij mej tí'ijxe'eve'e, a'uu mú miyen ché'e mena'a a'ij pua'a tí'itiújcha'íi muá'aye'i, majta miyen rá'astijre'e tí'iti ti na'a ti a'ij pua'a een.

¹⁷ Ajta a'íin mua'atzíira'a ti a'uun a'uvé'emej u ta japua Dios ti é'eseijre'e, ayée pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen rí'éene'ecán jín seíire'e muá'ara'ani, mej mi majta

temua'a naa tiú'urihuaamua'atan, majta ruxí'evi'ira'a jín miyen rí'i tí'teseijre'e. A'íi pu ajta ayén ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi huá'astijre'e a'íimej í mej tihuá'ajte'e, mej mi majta ruxí'evi'ira'a jín huá'ancu'uvajxi'in í ruxí'ej teite. Nain mú jín miyen rici tí'tij jime'e ti rí'i tí'iseijre'e. Ti pua'a miyen tí'tij jín te'ataújratzii, ayée pu té'eme mej miyen huárini. Camu tí'ihua'itaca.

¹⁸ Ajta a'íime í mej miyen rahuahuau a'ij mej huárini mej mi hua'utéjpua'ajte'en í ruxí'ej teite mej mi caí ché'e miyen runé'usi'ite'e, ayée mú tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna ti rí'éene'ecán jín seijre'e í jemin me'íjna jime'e mej ruxí'evi'ira'a jín rí'i tí'tiújcha'íica'a, majta ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen che'atá mena'a huárini.

4

A'iné'éen jime'e maújne'usi'ite'e í teite

¹ Ayee pu tí'irineca mú'ejmi tzajta'a. Xu'uri já'ita'a a'utací'ica, seajta runé'usi'ite'e. ¿A'uné jetze e'iraaye'i a'íjna ti ca'aníjra'a amuatá'aca sej si siyen rici? ¿Ni caí a'uun e'iraaye'i í a'amua tzajta'a? Jee xaa ne'u, a'íi pu pírici í á'amuaamua'atziira'a ti ayén ca'aníjra'a amuatá'aca sej runé'usi'ite'e.

² Ayee xu raxí'eve'e sej jeíhua tí'ijcha'íica. Mi seajta caí, caxu siyen tí'ijcha'íi. A'íj xu jín siyen tí'itecui'ica. Seajta jeíhua huápi'i tí'inecua'atze. Mi seajta mú'een, caxu siyen rá'acu'uvijre'e. A'íj xu jín siyen autéjhuíica sej runé'usi'ite'en, seajta rújaaxiejvi'i. Ayee xu 'een jín secaí tí'ijcha'íi se'íjna jime'e sej caí siyen rahuahuau í Dios jemi.

³ Na'ari caí, ti pua'a siyen raatáhuavii, capu ayén tejamuaatá'aca a'íjna jime'e sej caí siyen jé'iyecan jín raatáhuaviiri'i, a'iné ayée xu éeni'ici'e raxí'eve'eca'a sej si ché'e sena'a raaxíjte'en a'ij ti tejamuá'amitiejte'eca'a, sej si se'íjna jín huataújtemua'ave'en.

⁴ Mi sej siyen ruxána'acire'e, ¿ni tzaa secaí siyen ramua'aree a'ij ti seijre'e í Dios jemi? Ti pua'a ja'ati ayén hua'ajtéjaahuat'e'en a'íimej í mej íiyen chaanaca japua huachéjme, ti pua'a ayén che'atá na'a huárini a'ij mej tí'ijri'ire, a'íi pu ajta ayén éeni'ici'e hu-ateáturan í Dios jemi ti seij ti rájcha'íire'e. A'íj pu jín, ti pua'a ja'ati ayén raxí'eve'e ti hua'ajtéjaahuat'e'en temua'a naa a'íimej í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, a'íi pu ajta ayén éene'e a'ame tíj seij ti rájcha'íire'e í Dios.

⁵ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Na'ari caí, capu tí'iti jín a'ij huataújmua'a a'íjna í niu-ucari ti ari á'ayu'usi'i, ayén tíjín: “Jé'ecan pu chueere'e a'íjna jemi í xiéjniu'ucare'ara'an ti ayén raateájtuaa itejmi tzajta'a.”

⁶ Mi ajta a'íin Dios, ayée pu jaítze'e rí'i titatá'aca tej ti tiyen ra'ará'astijre'en. A'íj pu jín, ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Dios pu ayén huá'ajcha'íire'e a'íimej í mej á'ujtzaahuat'e. Mi ajta, a'íi pu rí'i tihua'atá'aca a'íimej í mej ruxieemíjte'e í jemin.”

⁷ A'íj pu jín, setá'aj siyen ra'ará'astijre'en í Dios. Setá'aj seajta rájcha'íire'e se'íjna í tiyaaru'u. Ti pua'a siyen huárini, aj pu xaa tíchesin mú'ejmi jemi.

⁸ Setá'aj ajteáxíire vejli'i í Dios jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i Dios ajta huateáturaasin vejli'i mú'ejmi jemi. Setá'aj caí ché'e tí'iti jín a'ij ríjca ti a'ij pua'a seijre'e, mi sej até'ítzea'ara í Dios jemi. Seajta, setá'aj raatátuiire'en í á'amuaaxiejniu'uca í Dios jemi ti ij a'íin ayén huateúra'ate'en mú'ejmi, mi sej siyen ruseijrata sej nu'u caí tí'tij jín até'ítzea'ara í Dios jemi.

⁹ Setá'aj a'ij pua'a te'utaújmua'ati se'íjna jime'e í sej jín auteájturaa í Dios jemi, setá'aj seajta huataújxieemiste'en, seajta huaújyeinixi'in. Setá'aj caí ché'e siyen tí'tij jín na'anaa sino setá'aj siyen huataújxieemiste'en se'íjna jime'e a'ij sej sejmí'i ríjcaa. Setá'aj seajta caí ché'e huá'a jemi rutémua'ave'e sino ché'e ayén a'ij pua'a amuaatá'asti.

¹⁰ Setá'aj siyen ruyeine setira'ará'astijre'en í tavástara'a jemi. Ti pua'a siyen huárini, aj pu 'i rí'i tejamuaatétuaasin.

Tej nu'u caí rá'axíjte'e í ta'ihuaara'a

11 Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, a'iné ti pua'a ja'ati ayén a'ij pua'a tí'ijxajta í ru'ihuaara'a, na'ari ayén rá'axijte'e, a'íi pu ajta a'ij pua'a tí'ijxa a'íjna í yu'uxari í mej jín tí'aijta. A'íi pu ajta ayén rusej raaxí'epi'intare ti caí ché'e ti'iti vaire'e a'íjna í niuucari. Seajta mú'een, ti pua'a siyen rujímua'a sena'a raaxí'epi'intare'en ti caí ché'e ti'iti vaire'e í niuucari í mej jín tí'aijta, caxu ché'e siyen rá'astijre'e a'ij ti tiraavijte'e sino xu'uri siyen huaújruu tǎj a'íime í mej tí'ixi'epi'intare'e.

12 Mi ajta, seij pu'u a'íin pú'een ti ayén raateájtuaa a'íjna í niuucari í mej jín tí'aijta. Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti ajta seij na'a ayén tí'ixi'epi'intare'e. A'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'irájtuaani, ajta ayén che'atá na'a, a'íi pu'u na'a raayí'iti ti amua'antipua'ajte'en. Ti pua'a ayén, ¿a'iné 'een jín piyen tí'imua'atze pej pe'íjna jín anti'amua'aree pe'íjna jime'e pej piyen rá'axijte'e í a'ihuáara'a?

Tej nu'u caí ramua'aree a'ij ti te'emé'e a'ame

13 Rǎi xu'u mú'een, mi seij siyen tí'ixaxa'a tǎjín seij nu'u se'uun á'uju'u xá'aju'un íjii nusu ruijmua'a já'ahua'a chajta'a jetze, seij nu'u se'uun siyen á'ateeri a'achú cumu seij nine'ira'a seij ti'itij jín teja'umuári'en seij si se'íjna jín tumin huamuá'itín.

14 Ayeé xu tí'ixaxa'a a'ij seij huárini.

Mi seajta mú'een, caxu ramua'aree a'ij ti té'eme ruijmua'a, ti pua'a seuj ruuri xá'aju'un nusu secaí. Ayeé xu 'een tǎj a'íjna pixcaari ti a'atzu a'ateevi'í huatasejre'esin, ajta á'iyen a'upuá'arixí'isin.

15 A'íj pu jín ayén tiraavijte'e seij siyen tiu'utaxáj yee ti pua'a nu'u a'íin tavástar'a ayén amuatá'acare'en, seij siyen ruuri huateáturaasin, aj xu si seajta siyen huárini ti'iti jime'e nusu í seij jime'e.

16 Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ixaxa'a sino ayée xu á'ujtzaahuate'e se'íjna jime'e a'ij seij rujímua'a sena'a a'ij tirájteu. A'íjna í seij jín á'ujtzaahuate'e, tǎj na'a pua'amé ti ayén 'een, ayée pu a'ij pua'a seijre'e í Dios jemi.

17 Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén rú'umua'aree a'ij ti tiraavijte'e ti ayén huárini ti'iti jime'e, a'íi pu auteáturaasin í Dios jemi ti pua'a caí ayén huárini.

5

Miché'e nu'u rǎi tiráanamua a'íime í mej chíjteaani pú'een

1 Rǎi xu'u mú'een, mi seij chíjteaani pú'een. Setá'aj huaújyeine, seajta ruxieemájte'e huajíjhua se'íjna jime'e ti tǎn ari a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze seij jetzen rajpuaítzi xá'aju'un.

2 Pu'uri tí'ipeti tǎj na'a í seij seri tí'ijseij á seij é'eche. Ajta, í tejá'amuaciixu, mu'uri ti'iráaci'ixi a'íime í tejpuási.

3 Ajta pu'uri tiu'uteújchuitaamua a'íjna í oro í seij jeíhua rájcha'íi. Ajta a'íjna í plata í seij seajta tí'ijseij, ayée pu che'atá na'a tiu'uteújchuitaamua.

Ajta a'íjna ti jín tiu'uteújchuitaamua, a'íi pu rusej amuaatéxajta, ajta tí'ij ayén amua'axijte'e, ayée pu che'atá na'a á'amuaruuren tǎj taij ti raateátaiira í á'amuahua'ira'a. Ayeé xu se'íjna jín tí'ijseij ti jeíhua huápi'í tí'ijnajche seij si se'íjna jín huataújtemua'ave'en íjii ti nain ari te'entipua'ajte.

4 Mi seajta mú'een, ayée xu hua'ítzi jín huá'ari'iri'í í mej raamuá'iti í teteca, í mej tiu'uré'evejcheca'a í á'amuavi'ira'ata'a. Ajta a'íin tavástar'a pu'uri ramua'aree a'ij seij huaríj a'iné a'íin ti nain jín antiújmua'aree pu'uri huá'unamuajri'í í mej me'íjna jín runiúuste'e a'íime í mej tí'imuari'eca'a mú'ejmi jemi.

5 Ayeé pu caí ti'itij tejamuá'aturaate'e, siyen ruxiéehua ti'itéchejca'a íiyen chaanaca japua. Ayeé xu che'atá sena'a ruxiéehua tí'icua'acare'e. Cu xiee seij tiú'ujci'ímite'e mej mi amuaacui'ini tǎj viseáaru'u ti teáruu.

⁶ Mú'een xu seajta ra'uxíjte, seajta raajé'ica se'íjna ti rí'i ti'itiújcha'íica'a. Ajta a'ín, capu a'atzu amuaatá'ijmíjri'i.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi temua'a naa te'utáviicua'i

⁷ A'íj xu jín ne'ihuaamua'a, setá'aj temua'a naa te'utáviicua'i ajta na'a caí yé uvé'enen í tavástar'a.

Casi'i, autámua'areeri'i a'ij ti ríci a'íjna ti chuej japua tí'imíjhuaca. Ayee pu rachú'eve'e ajta na'a caí tiú'ucíre a'íjna ti ájninei á chuaata'a, ti ij ayén ra'ancuré'an í táca'ira'an ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e. Ayee pu rachú'eve'e mej autejhuini mej huatéviiye a'ájna víita'ari tzajta'a, ajta mat'íj atácheni.

⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a rachú'eve'en. Setá'aj huatéujca'anen í a'amua tzajta'a, a'iné pu'uri tén yé uvé'enejsin a'íjna í tavástar'a.

⁹ Caxu a'ij pua'a tiú'ujxajta seij seajta seij, ne'ihuaamua'a, ti ij caí Dios ayén che'atá na'a amua'uxíjte'en mú'ejmi. Rí'i xu'u mú'een, a'iné pu'uri tén yé uvé'enejsin a'íjna ti ayén tí'ixi'epi'íntare'e.

¹⁰ Setá'aj siyen hua'utámua'aree se'ímej í mej tí'ixaxa'ata'a í tavástar'a jetze me'ecan. Setá'aj siyen tiráari'íren se'íme jemi a'ij mej huaríj me'íjna jime'e mej te'utáviicua'iri'i í mej jín rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Casi'i, xa'utámua'areeri'i mú'een. Ayee pu titá'amitíejte'e ti Dios rí'i tihua'utá'a a'ímej í mej tí'itij jín te'utáviicua'iri'i. Xu'uri ráamua'areeri'i se'íjna í ti jín te'utáviicua'iri'i a'íjna í Job teecan. Seajta, xu'uri ráamua'areeri'i a'ij ti tí'iti jín tavástar'a ayén tiraaxí'epi'íntari'iri'i a'íjna jemi, ti a'ín tavástar'a ayén rí'i tirájcha'íi já'araa, ajta ayén rá'ancu'uvajxi.

Seica í niuucari ti jín ca'aníjra'a hua'atá'aca

¹² Ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti jaítze'e ruxe'eve'e, ne'ihuaamua'a, sej caí tí'itij jín te'ataújratzi'iracare'en, caxu siyen ríjca í ta japua tí'eme'ecan jime'e, nusu í chaanaca jime'e, ni caxu tí'iti jime'e sino ché'e ayén éne'e á'ara'ani. Ti pua'a siyen raataxáj yee “jee”, ché'e ayén teja'uré'enen. Na'ari, ti pua'a siyen raataxáj yee “capu”, ché'e ajta ayén teja'uré'enen. Ayee xu a'íjna jín huári'ni ti ij caí Dios ayén ama'uxíjte'en.

¹³ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén rajpuaíjtzí, ché'e a'ín ayén huatéjnuuni í Dios jemi tí'ij Dios ayén rá'ancu'uvajxi'ín. Na'ari ti pua'a seij ayén rutémua'ave'e, ché'e a'ín chuiicari jín rí'i tiraatá'acare'en í Dios.

¹⁴ Ti pua'a seij ti mú'ejmi jetze ajtémecan ayén tí'icui'ícaa, ché'e a'ín hua'utájeeve a'ímej í vaujsi í mej teyujta'a tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín huatéjnuuni, mej mi majta niuucajtz'e'en í tavástar'a miyen ra'avé'ehuaate'en me'íjna í já'ara'ara'an a'íjna í aceituuna.

¹⁵ Ti pua'a miyen té'atzaahuat'e muaatéjnuuni, ayée pu a'íjna jín Dios ayén ru'irátuaasin a'íjna ti tí'icui'íca'a. Tavástar'a pu xaa rarújte'en, ajta ayén tiraatá'uuni'ira ti pua'a a'ín ja'ati tí'itij jín auteájturaa í jemin.

¹⁶ A'íj pu jín, setá'aj siyen a'ij tiu'utaxáj seij seajta seij í sej jín auteájturaa í Dios jemi, seajta siyen huatéjnuuni seij jime'e, seajta seij, ti ij Dios ayén amuaarújte'en.

Jee xaa ne'u, jé'ecan pu tí'ivaire'e tí'itij jime'e ti pua'a ja'ati ti urarí'ene'acan jín seijre'e ayén huatéjnuuni í Dios jemi.

¹⁷ Ajta a'íjna í Elías, ayée pu che'atá na'a tí'iteáataca'a tetíj iteen. Ajta, ca'anín pu jín huatéjnuuve'e mej caí huatéviiye. A'íj pu jín, ayén á'atee a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'ita'a mej caí huáviiyeca'a.

¹⁸ Tí'iquí ajtahua'a huatéeniu. Majta á'iyen huatéviiyeca'a. Ajta a'ín ti tiu'uhuásti'ihuaca'a á chuaata'a ayén tiú'ucíreca'a.

¹⁹ Ne'ihuaamua'a, ayée nu tejá'amua'ixaate'e. Ti pua'a ja'ati ayén ruhuárita'a tí'icáame ti ij caí ché'e ayén té'atzaahuat'e, ayée pu té'emé ti pua'a seij ayén raatémua'ítin tí'ij ajtahua'a té'antzaahuat'e'en.

²⁰ Ja'atì ti na'a ti ayén raatémua'itìn a'íjna ti auteájturaa í Dios jemi ti ij a'ín ayén raatapuá'ajta a'íjna ti jín até'itzea'ara, a'í pu ayén raatévairé'esin a'íjna jime'e ti caí yá'urieeni í ruxíejniu'uca ti jín ruuri. A'í pu ajta a'íjna jín ayén huárini ti jeíhua huáp'i tiraatá'uuni'i a'íjna í Dios a'íjna ti jín auteájturaa í jemin.

Ayee pu'u xaa. Antipué'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti sej

Pedro pu huá'ateujte'e a'ímej í mej té'atzaahuate'e

¹ Inee, Pedro, ti Dios naata'íteca'a nej tiu'utévaire'en í jemin, yee nu á'amuateujte'e mú'ejmi, mi sej sej chuéjra'a japua a'uchéjme a'u mej amuaaré'e'itixi, tíj na'a a'u ti huatacá'a u Ponto, ajta a'ujna u Galacia, ajta a'ujna u Capadocia, ajta a'ujna u Asia, ajta a'ujna u Bitinia, a'u ti na'a sej a'uté'uu.

² A'íi pu ayén amua'antíhua'u a'íjna jime'e ti jéjcuá imuá ayén tejámuaaxí'epi'íntari'iri'í a'ij ti tejamuáaruuren a'íjna í Dios í tej rájya'upua. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an ayén amua'iráavi'íti sej si siyen huateáturan í Dios jemi, a'íjna jime'e sej seri rá'astijre'e se'íjna í Círíistu'u ti ayén ra'iráaxire í ruxuure'e ti ij ayén mú'ejmi japua huániuuni.

Ché'e a'íin Dios ayén rí'í tejamuatá'acare'en, ajta ché'e ayén amua'anpuá'ajte'en temua'a naa.

A'íjna ti rachú'eve'e a'íjna ti té'atzaahuate'e

³ Tiché'e rí'í tiraatá'acare'en te'íjna í Dios, ti ajta ya'upuáara'an pú'een í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een. A'iné a'íi pu jeíhua huápi'í tá'ancu'uvajxi, a'íi pu ayén taatá'a tej ti jéjcuacan jín huanúnu'ihua tej ti tiyen raachú'eve'en te'íjna, í tej jín ruuri tá'aju'un a'íjna jime'e ti a'íin Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mi'ichite a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

⁴ A'íi pu ajta ayén titaatá'asin ti ayén titáaci'íti a'íjna ti caí ja'anáj huataújtuaasin, ti caí ajta ja'anáj huatéchueemuari, ti ajta caí ja'anáj e'ehuaújpua'arixi'isin. Dios pu ayén amujtá'are a'ujna u ta japua.

⁵ A'íi pu ajta ayén rí'í á'amua'acha'íi a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an, a'iné mú'een xu siyen té'atzaahuate'e. Ajta pu'uri ayén rí'í ruurijhua ti ij a'íin ayén huatasejre'en a'íjna ti jín amua'irájtuaani a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain jín te'entipua'ajte.

⁶ A'íj xu jín siyen temua'a naa rutémua'ave'e se'íjna jime'e ti Dios ayén rí'í tejámuaatá'asin. Mí ajta íjii, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen se'íjna jín ruxieemíjte'e sej mu'icáj jín rajpuaíjtzi.

⁷ Aye pu 'een jín ayén á'amuaruure mej mi miyen rí'í tiraatá'acare'en í Dios mú'ejmi jime'e a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huatasejre'en a'íjna í Jesús ti ajta Círíistu'u pú'een.

Jee xaa ne'u, a'íi mú majta miyen rí'í amuaateátuaasin, majta rí'í tejamua'utasejra a'iné mú'een xu siyen se'íjna jín te'utáviicua'iri'í í sej jín rajpuaíjtzica'a se'íjna jime'e sej té'atzaahuate'e. Aye pu tí'ivaire'e sej siyen rajpuaíjtzi ti ij Dios ayén ráamua'aree sej tzáahuati'ira'a jín té'atzaahuate'e. A'íj pu jín jaítze'e ayén tí'ivaire'e í Dios jemi sej siyen rajpuaíjtzi caí a'íjna í oro, í mej taij jín raaté'uuna ti ij rumua'atí á'ara'ani.

⁸ Ajta a'íin Círíistu'u, mú'een xu caí ja'anáj raasej, ayée xu seuj raxí'eve'e. Seajta, caí xi raasej íjii, seúche'e xu siyen té'atzaahuate'e, seajta siyen se'íjna jín rí'í rutémua'ave'e. Capu ayén rí'irí ti ja'atí ayén raataxáj yee a'achú ti caj rí'í tiratá'aca a'íjna jime'e ti ayén tejá'amua'ac'íti a'íjna ti huápi'í naa seíire'e a'ame.

⁹ Aye xu ra'ancuré'asin ti Dios ayén amua'irájtuaani a'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuate'e.

¹⁰ Majta a'íime í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, a'íi mú mejmí'í miyen tiu'utaxájtaca'a me'íjna jime'e ti jín Dios ayén rí'í tejámuaatá'aniche'e. A'íi mú majta a'ujca'anécan jín tí'ihuauca'a, majta me'íjna jín tí'imua'atzejca'a mej mi yaú'itiée muá'ara'ani.

¹¹ Aye mú tí'ihuauca'a tí'itíj ti xicáara'an jetze ayén teja'uré'enejsin, ajta a'ij ti éene'e á'ame'enche'e a'ájna xicáara'an jetze ti jime'en raataxájtaca'a a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an

í Dios ti ajta ayén huateájturaa huá'a jemi. Camu a'atzu yaú'itieeca'a a'ij ti huataújmua'a a'ijna ti jíme'en amuacaí raataxájtaca'a yee ti a'ín Ciríistu'u ayén rajpuaítiz á'ara'ani, ti ajta nu'u á'iyen Dios rí'i raateátuaasin mej mi rí'i tiye'useíira muá'ara'ani.

¹² Aye pu Dios hua'utá'a mej mi miyen ráamua'aree mej caí rujímua'a miyen tí'ixajtaca'a sino ayée mú me'ijna jín tí'ivaire'eca'a mú'ejmi jime'e, mat'ij miyen jín tiu'utaxájtaca'a a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a hua'utá'a mej mi miyen tiu'utaxájtaca'a me'ijna jime'e í niuucari ti jín Dios amua'irátuaasin a'ij sej seuchén tiráanamujri'i. Dios pu u ta japua ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca ti ij a'ín huá'a jamuan huateáturan. Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, mauche'e mú miyen raxí'leve'e mej miyen yaú'itiée muá'ara'ani a'ijna ti jín Dios amua'irátuaasin.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej mi rí'i tí'itiújcha'í muá'ara'ani

¹³ A'ij xu jín, setá'aj huateújca'anen í ru tzajta'a. Setá'aj seajta rí'i te'utaújmua'ati sej si temua'a naa nain jín raachú'leve'en a'ijna ti ayén tejamuáaci'ti í ti jín Dios rí'i tejámuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huatasej're'esin a'ijna í Jesús ti ajta í'i Ciríistu'u.

¹⁴ Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini mat'ij tí'iríi í mej huá'astijre'e í ruvaújsimua'a. Setá'aj caí ché'e siyen a'ij pua'a tí'itiújcha'í a'ij ti ajmí'i ca'aníjra'a amuaatá'acare'e a'ijna í ti a'amua tzajta'a huiránineica set'ij caí xi yaú'itieeca'a a'ij ti tiraavíjte'e í Dios jemi.

¹⁵⁻¹⁶ Jee xaa ne'u, setá'aj caí a'ij pua'a rijca, sino setá'aj siyen nain jín rí'éene'ecán jín tí'iteseijre'e tíj ajta rí'éene'ecán jín tí'iseijre'e a'ijna ti amuaatajé. Setá'aj siyen nain jín huárini a'ij sej tí'itiújcha'í, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín: “Setá'aj siyen rí'éene'ecán jín tí'iteseijre'e a'iné nee nu neajta rí'éene'ecán jín seijre'e.”

¹⁷ Ajta a'ín Dios ayén ruxí'ej na'a huá'axijte'en í teite a'ij ti seíj huaríj. A'ij pu jín, ti pua'a siyen raatamuá'amuante'en yee rutáata, setá'aj rá'atase'e set'ij sena'a seuj íyen típuaseaaruve'e chaanaca japua.

¹⁸⁻¹⁹ Aye pu tiraavíjte'e sej siyen rí'i tí'itiújcha'í a'iné xu'uri ramua'aree tí'itíj ti píríci ti jíme'en Ciríistu'u ayén tiu'utanájchitaca'a a'ijna í sej jín té'echa'íca'a í Dios jemi sej si caí ché'e siyen tí'ijr'irée a'ij sej sejmí'i tí'ijr'irejca'a se'ijna jime'e í ye'irá ti caí tí'itíj vaire'eca'a, í mej amuaatá'itíri'i í á'amuavaujsimua'aci'i.

Capu Ciríistu'u a'ijna jín tiu'utanájchitaca'a a'ijna jime'e í oro, na'ari a'ijna jime'e í plata, ti ayén á'apua'are, sino a'í pu a'ijna jín tiu'utanájchitaca'a a'ijna jime'e í ruxuure'e ti huápi'i tí'ivaire'e. Aye pu Ciríistu'u huataújmua'ívejtaca'a tíj cáne'a, ti caí a'atzu cápita'ína, ti caí tí'itíj jín á'atura.

²⁰ Aye pu Dios ra'antíhua'u tí'ij caí xi raatetéahua a'ijna í chaanaca tí'ij ayén a'ijna jín tiu'utévaire'en. Ajta, íjii ti nain te'entípuá'ajte, Ciríistu'u pu ayén huatasej're ti ij a'amua japua huániuuni.

²¹ Aye xu 'een jín siyen rá'atzaahuante'e í Dios se'ijna jime'e a'ij ti huaríj a'ijna í Ciríistu'u. Ajta Dios ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite. Tí'ijta'i ayén rí'i tiraateájtuaa ti ij ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a rusén jime'e. A'ij xu jín siyen té'atzaahuante'e, seajta tí'ichu'leve'e.

Ca'aníjra'a pu hua'utá'asin mej nu'u huaújxe'leve'en

²² A'iné mú'een xu siyen rá'antzaahua se'ijna í niuucari ti ayén tí'ayajna sej si seajta siyen huá'axe'leve'e í ru'ihuaamua'a, a'ij xu jín seri rí'i uhuaújruu í a'amua tzajta'a. A'ij xu jín, setá'aj siyen a'ujca'anécan jín huaújxe'leve'en seíj seajta seíj, temua'a naa.

²³ Ché'e ayén teja'uré'enen a'iné caxu jéjcuacan jín huanúnu'ihuaca'a a'ijna jime'e ti á'apuapua'are sino a'ijna jime'e ti caí ja'anáj á'apua'aren. A'ii pu a'ín pú'een í niuucari ti Dios jemi a'uvé'eye'i. A'í pu taarújte'leve, ajta ayén rusén jín á'ateeri.

²⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu che'atá na'a té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín:
Mat'ij mena'a pua'amé mej ratéhua'ira'a,

ayée mú e'en tǵ a'íjna í ixaj.
 Ajta í mej jǵn á'ujtzaahuat'e,
 ayée pu 'een tǵ a'íjna í xuuxu'ura'an
 a'íjna í ixaj.
 Ayee pu tí'irineca ti ayén huatéeahuan
 a'íjna í ixaj,
 ajta cávatzijsin a'íjna í xuuxu'ura'an.

²⁵ Mí ajta a'íjn í niuucari
 ti Dios jemi a'uvé'eye'i,
 a'íi pu rusén jǵn seíre'e a'ame.

Ajta a'íjn í niuucari, a'ii pu a'íjn pú'een í mej tejámuaatá'ixaa, í sej seajta jǵn hu-
 ataújtemua'ave.

2

Ca'anǵjra'a pu hua'utá'asin mej mi jaítze'e yaú'itiée muá'ara'ani a'ij ti tiú'ujxe'eve'e

¹ A'íj pu jǵn, ayée pu ruxe'eve'e sej raatapuá'ajta se'íjna jime'e sej a'ij pua'a huá'aruure
 í ruxí'ej teite nusu sej huá'acuanamua ca'ín sej hua'itzi jǵn ruseijrata. Setá'aj seajta caí
 ruchueere'e sej seajta sej. Seajta setá'aj caí a'ij pua'a tihuá'axajta í ruxí'ej teite.

²⁻³ Setá'aj siyen éene'en matǵ í tí'iríi í mej jeíhua huápi'i tzi'icuj mej mi me'íjna jǵn
 huavaújse'en me'íjna jime'e í huá'a tzi'ime í hua'anánaj. Setá'aj siyen che'atá sena'a
 raxí'eve'e ti ij a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén a'íjna jǵn tejámuaata'ítii a'íjna jime'e í
 niuucari ti rí'éene'ecán jǵn seijre'e ti ij a'íjna jǵn rí'i amuáaruuren ti ij ayén tejá'amuaci'iti
 ti a'íjn Dios ayén amua'irájtuaani, a'iné xu'uri ráamua'areeri'i ti a'íjn tavástar'a ayén rí'i
 tejá'amuacha'íi á'aye'i.

Jíme'en í Círístu'u í ti tetej pú'een ti e'ihuateájtuaani

⁴ Ayee xu seri ajteáxiireca'a se'íjna jemi ti ayén 'een tǵ tetej ti i'irúuri. Majta í teteca,
 meruuhuá'axi me'íjna í tetej. Mí ajta Dios, a'íi pu ra'avé'ehuaú a'íjna jime'e ti rí'i huápi'i
 tiu'utévaire'en.

⁵ Seajta mú'een, ayée pu che'atá na'a Dios rí'i á'amuaruuren sej si siyen che'atá sena'a
 'eene'en tiu'utévaire'en tǵ í tetej ti i'irúuri í ti jǵn chi'i irá'ajtaahua. Ayee pu á'amuaruuren
 sej si seíj sena'a seijre'e í teite ti mú'ejmi jamuan huateájturaa a'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an
 í Dios, sej si siyen rí'éene'ecán jǵn seijre'e í Dios jemi, sej si ve'ecán jǵn tiu'utévaire'en í
 jemin.

A'íj xu jǵn, setá'aj siyen rí'i xá'aju'un sej se'íjna jǵn tiu'utámua'i'vejta se'íjna jime'e ti a'íjn
 xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén amuaatá'asin, sej si siyen ra'utámua'aree ti ij ajta Dios
 ayén ra'ancuré'an a'íjna í muai'ivéjri a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús ti Círístu'u
 pú'een.

⁶ Ayee pu tí'een, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tǵjǵn:

Casi'i, xaaseíj.

Nu'uri ra'ateájra a'ujna u Sión, seíj í tetej,
 í nej ra'avé'ehuaú
 ti i ayén tiu'utévaire'en
 nej japuan rá'ajtaahua í chi'ij.

Ajta a'íjn í tetej,
 jeíhua nu huápi'i rí'i tiraateájtuaa.

Ajta, capu a'atzu rí'irí
 mej miyen tiu'utatévi'ire'e
 ja'atí ti na'a ti ayén ra'ará'astijre'en
 a'íjna í tetej.

⁷ Ajta, mú'ejmi jemi í sej té'atzaahuat'e, jé'ecan pu naa tejamuá'aseijrate'e a'íjna í tetej. Mí majta a'ímej jemi í mej caí á'ujca'ane mej té'antzaahuat'en, ayée pu té'eme a'ij ti té'eyu'usi'i tijn:

A'íjna í tetej í mej mé rúuhua'axi
a'íme í mej rá'ajtaahua í chi'ij,
Dios pu ayén ra'avé'ehua
ti ayén tiu'utévaire'en
ti japuan rá'ajtaahua í chi'ij.

⁸ Ajta, ayén tijn:

A'ij pírici í tetej
í mej jetzen a'ijcá'acata í teite,
ajta í mej jetzen a'itávitzej.
Ayee mú 'een jín jetzen a'ijcá'acata
me'íjna jime'e mej caí rá'astijre'e
me'íjna í niuucari í mej ráanamujri'i.

Ayee pu 'een jín ayén tíhua'uxí'epi'intari'iri'i tí'ij Dios ayén huá'uruuren.

Jíme'en a'ímej í mej Dios jetze ajtéme'ecan

⁹ Mí seajta mú'een, ayée xu 'een tíj seica í teite í ti Dios hua'antíhuau, sej si siyen jamuan huateáturan. Mú'een xu seajta se'íjn pú'een a'íme í sej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti Dios ayén huatúra'ate. Mú'een xu seajta teitestemua'ame'en pú'een í Dios sej si siyen tíhua'utá'ixaate'en í sej jín rí'i tiratá'aca se'íjna ti ayén amuaatajé. Setá'aj caí ché'e siyen á'ujjuhua'ane'en a'u ti a'utíca'a, sino sej si se'uun a'uteáturan í jemin a'u ti á'uneeri'i sej si se'uun rí'i tiyé'eseijra.

¹⁰ A'ájna'imua, caxu teitestemua'ame'en pú'eene'eca'a í Dios. Mí seajta íjii, xu'uri mú'een teitestemua'ame'en pú'een í Dios. A'ájna'imua, capúu xi amuá'acu'uvejca'a a'íjna í Dios. Mí ajta íjii, a'í pu ari amuá'acu'uve.

A'ij mej ye'í huárini a'íme í mej té'atzaahuat'e

¹¹ Ayee nu tejá'amuahavii mi nej já'amua'axe'leve'e sej siyen seijre'e matíj a'íme í mej sej chuéjra'a japua é'epuaseaaruve'e, na'ari matíj a'íme í mej hua'utamuari. Caxu siyen taúra'acare'en sej siyen rá'astijre'e se'íjna ti a'amua tzajta'a huiránineí ti a'ij pua'a 'een, ti ajta tí'itese'e a'íjna jetze í á'amua'axiejniu'uca.

¹² Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íca huá'a jemi í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan ti ij xí'epi'in te'irájra'ani ti pua'a miyen tí'itíj jín a'ij pua'a tejá'amua'axajta. Tí pua'a siyen rijca, ayée mú raseíira muá'aju'u sej xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e í mej jín a'ij pua'a tejá'amua'axajta'ca, majta miyen rí'i tiraatá'asin me'íjna í Dios a'ájna xicáara'an ti jetzen ajtahua'a huataseijre'esin itejmi jemi í tavástar'a.

¹³ Setá'aj siyen huá'astijre'e matíj mena'a pua'amé í teite í mej tí'itíj jín antiújmu'aree a'iné ayée pu titaatá'itíiri'i í tavástar'a. Tiché'e rá'astijre'e te'íjna ti a'íjna jín tí'itéjvee ti nain jín tiu'uta'ájta, a'iné a'í pu a'íjn pú'een ti jaítze'e ve'ecán jín tí'ivaire'e.

¹⁴ Tiché'e teajta huá'astijre'e a'ímej í tajtúhuaani, a'iné a'íjna ti nain jín tí'ajta, a'í pu ayén hua'uta'íteca'a mej mi pua'íjti hua'utá'an a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'í, mej mi majta rí'i tíhua'atá'acare'en a'ímej í mej miyen rici a'ij ti tiraavíjte'e.

¹⁵ Ayee pu xaa tí'ijxe'leve'e í Dios sej siyen rí'i titeetiújcha'íca sej si se'íjna jín hua'antimú'aitin a'ímej í mej caí mé úumua'aree, mej mi caí ché'e miyen a'ij pua'a tí'ixajta, ti caí tí'itíj vaire'e.

¹⁶ Setá'aj siyen rijca matíj a'íme í mej ruxiéehua tí'imíjhuaca. Mí seajta mú'een, caxu siyen titeetaújtuutuhua'an sej a'ij pua'a huárini, seajta siyen jetzen rujpuá'ajte'en sej nu'u xí'epi'in huaríj se'íjna jime'e sej ruxiéehua á'ujjuhua'an. Setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íca matíj a'íme í mej ravaire'e í Dios.

17 Setá'aj rí'i tihua'ajcha'ii naíjmi'ica a'ij ti tiraavíjte'e. Setá'aj huá'axe'eve'e í ta'ihuaamua'a í mej majta té'atzaahuat'e. Setá'aj rá'atese'e í Dios. Setá'aj seajta rí'i tiraateájtuaani a'íjna í tajtuhuan ti nain jín tí'aijta íiyen chuéjra'a japua.

A'ij ti tiu'utévai í Ciríistu'u

18 Seajta mú'een, mi sej ca'anéeri jín tí'imíjhuaca, setá'aj hua'ará'astijre'en a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej í mej tejá'amua'aíite'e. Setá'aj huá'astijre'e a'achú mej pua'amé. Caxu a'ímej sena'a ti pua'a miyen rí'i tejamuájcha'ii, na'ari mej rí'i tí'iteteite, na'ari ti pua'a a'ij pua'a metí'iteteite, setá'aj naíjmi'ica á'astijre'e.

19 Jee xaa ne'u, ayée pu Dios rí'i tiraateátuaasin a'íjna í ja'ati ti pua'a a'íin ayén ra'utámua'aree í Dios, ajta a'íin ayén te'utáviicua'i ti pua'a seíj ayén puaijtzí raatá'an ti caí ayén tiraavíjte'e.

20 Aru ti pua'a ayén puaijtzí muáaci'iti a'íjna jime'e pej piyen a'ij pua'a huaríj, ti pua'a piyen pe'íjna jín te'utáviicua'i temua'a naa, capu a'atzu a'ij timuaatéva'iri. Na'ari caí, ti pua'a peri x'epi'ín huaríj, ti pua'a pe'íjna jín rajpuaijtzí, pajta piyen te'utáviicua'i temua'a naa, Dios pu rí'i timuaateátuaasin.

21 Jee xaa ne'u, Dios pu ayén a'íjna jín amuaatajé sej siyen rajpuaijtzí, seajta te'utáviicua'i, a'íné a'íjna í Ciríistu'u a'amua jetze me'ecan pu rajpuaijtzí já'araa.

Ayee pu a'íjna jín huaríj, tí'ij mú'ejmi huata'ítii sej si siyen che'atá sena'a huárini a'ij ti a'íin amuacá huaríj.

22 Capu tí'itíj jín auteájturaa í Dios jemi. Capu ajta ja'anáj tiu'uhuá'itaca'a.

23 Mat'íj miyen ra'ajté'axi, a'í pu caí ayén hua'ajté'axi a'ímej. Mat'íj puaijtzí raatá'a, ni capu ayén tihua'uxájtzi'iri'i, sino ayée pu huataújtuiiri'i a'íjna jemi ti ayén tzáahuati'ira'a jín tihua'axijte'e.

24 A'í pu ruseíj rajpuaijtzí já'araa í ru jetze í ta jetze me'ecan a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ayee pu a'íjna jín huaríj tej ti tiyen raatapuá'ajta í tej jín até'ítzea'ara í Dios jemi. Mú'een xu se'íjna jín huarúj se'íjna jime'e ti a'íin rajpuaijtzica'a.

25 A'ájnámua, ayée xu seijre'eca'a mat'íj í cáne'axi ti caí ja'atí huá'aseire'e. Mí ajta íjii, xu'uri se'íjna jemi tiújseij, se'íjna jemi ti a'amua cujta'a huamé'en, ti ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti nain jín a'amua japua huániuuni.

3

A'ij mej ye'í huárini í mej á'uruuvi'itin

1 Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, setá'aj siyen che'atá sena'a huá'astijre'e se'ímej í rucína'astemua'a. Ayee xu huárini sej si siyen'éeni'ici'e hua'antimuá'itin í seica í mej caí rá'aste í niuucari ti jime'en raxa í Ciríistu'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ruxe'eve'e a'ame sej tihua'utá'ixaate'en sej si hua'utémuaitin sino siyen sena'a huá'amua'itin se'íjna jime'e sej rí'i tí'itiújcha'ii.

2 A'í mú xaa miyen ra'ancuré'asin í niuucari mat'íj raaseíj sej siyen tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios, seajta sej caí tí'itíj jín á'atura a'ímej jemi í rucína'astemua'a.

3 Majta a'íime í mej víche'ejme, capu ayén tiraavíjte'e mej miyen mena'a rí'i huaújruren me'íjna jime'e ti jéjre'e seijre'e, ti pua'a a'íjna jime'e mej miyen rí'i tí'ihuaújcista, nusu mej miyen tí'itíj jín ucaújruti'iraxi'ín ti oro jín taavíjhua na'ari mej miyen rí'éene'ecán jín tiu'uteújchejte'en c'ixuri jime'e ti tí'itíj.

4 Capu a'í na'a ayén tiraavíjte'e sino miché'e miyen rí'i tihua'aseijrate'e me'íjna ti rú'avaa í huá'a tzajta'an, me'íjna ti caí ja'anáj á'apua'aren. Miché'e caí miyen tí'itíj jín huá'amuarieriste'e í rucína'astemua'a. A'í pu a'íin pú'een ti jeíhua huápi'i ruxe'eve'e í Dios jemi.

5 Ayee mú'éeni'ici'e rí'i huaújrui ajca'ihua'imua a'íime í 'uuca í mej rí'éene'ecán jín huateájturaa í Dios jemi, í mej majta té'antzaahua í Dios jemi.

⁶ Ayee mú che'atá mena'a hua'ará'astijre í rucína'astemua'a tíj a'íjna í Sara teecan ayén ra'ará'astijre a'íjna í Abraham teecan. Ajta, pu ayén raatamuá'a tíjín “nevástar'a.” Seajta mú'een, mi sej víche'ejme, ayée xu yaújmu'a'ame'en pu'éene'e xá'aju'un a'íjna í Sara tí pua'a siyen nain jín rí'i huárini, seajta caí tí'itíj jín tí'itziíne'e.

⁷ Seajta mú'een, mi sej néjne'iche, setá'aj siyen rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a. Setá'aj siyen rí'i tihua'uteájtuaani a'iné camu miyen ruca'ané setíj mú'een, mi sej teteca pú'een. Naími'i xu seajta siyen che'atá sena'a ra'ancuré'asin se'íjna tí jín Dios rí'i tejámuaatá'asin sej si ruuri huateáturan í Dios jemi. Ayee xu rí'i tihua'ajcha'íi í ru'íjta'amua'a tí ij caí tí'itíj jín amuaatamuári'eriste'en a'íjna jime'e í sej jín raatáhuaviira í Dios.

Mej mi nu'u ruxiéhua a'uteáturan

⁸ Yee pu'u xaa, ayée xu huárini, naíjmi'i mú'een. Setá'aj siyen che'atá sena'a rahuauca í Dios jemi sej si siyen ru'ihuaamua'aca temua'a naa. Setá'aj ahuaújcu'uven sej seajta sej, setá'aj siyen seajta huaújxe'eve'en. Setá'aj seajta siyen ahuaújca'anen a'ímej jemi í mej rajpuaíjtzi sej si rí'i tihua'utá'an. Seajta mú'een, setá'aj caí tí'itíj jín á'ujtzaahuate'e.

⁹ Tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a amuáaruuren, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a raruure. Na'ari, tí pua'a ja'atí ayén a'ij pua'a tejá'amuaxajta, caxu siyen che'atá sena'a a'ij pua'a tí'ijxajta, sino setá'aj siyen rí'i tiraatá'an, a'iné ayée pu a'íjna jín Dios tejámuaatajé sej si siyen huárini tí ij ajta a'íjn Dios ayén tí'itíj jín rí'i tejámuaatá'an.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'eyu'usi'i tíjín:

Tí pua'a ja'atí ayén raxí'eve'e
 tí á'ateevi'in ruuri,
 tí ajta rí'i tiraatévaire'en
 nain xicaj tzajta'a,
 ché'e a'íjn ayén huárini
 tí caí a'ij pua'a tiú'ujxajtave'e,
 tí caí ajta ayén tí'ihua'itacare'en.

¹¹ Ché'e a'íjn raatapuá'ajta
 tí a'ij pua'a tí'itíjcha'íi,
 ajta ché'e a'íjn ayén huárini
 tí xí'epi'in jín seijre'e.

Ché'e ajta a'íjn ayén rahuauca
 tí rí'i tí'iseijre'e huá'a jemi í teite.

Ché'e ahuaújca'anen tí ayén huárini.

¹² Jee xaa, rí'i pu tihua'aseij í Dios
 a'ímej í mej rí'i tí'itíjcha'íi.

A'íi pu huá'anamua
 matí'ij miyen tí'ijhuaviira í jemin.

Ajta ayée pu tavástar'a
 a'ij pua'a tihua'aseij
 a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi.

¹³ Tí pua'a nu'u siyen rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej rí'i tí'itíjcha'íi, ní caí ja'atí ayén mé'eseijre'e tí ayén a'ij pua'a amuáaruuren a'íjna jime'e sej a'ujca'anécan jín tí'itese'e sej siyen huárini tí'itíj jime'e tí í'ixí'epi'in. Capu xaa ne'u. Capu mé'e ja'atí xaa ne'u.

¹⁴ Mí ajta, tí pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej xí'epi'in jín huaríj, capu amín a'ij. Dios pu rí'i tejámuaatá'asin. A'íj xu jín, caxu huá'atziíne'e, caxu seajta a'ij pua'a tí'té'ujmuajca.

¹⁵ Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i tiraateájtuaani í ru tzajta'a se'íjna í Círíistu'u, a'iné a'íi pu tavástar'a pú'een. Ja'anáj tí na'a xu siyen rí'i huaújruuren sej si siyen huateújnan huá'a jemi í mej miyen me'íjna jín tejá'amua'ihua'ura í sej jín tí'ichu'eve'e í ru jemi.

¹⁶ Mí seajta, setá'aj siyen sena'a ríjca, setá'aj caí á'ujtzaahuate'e siyen tihuá'ixaate'e, setá'aj seajta rá'atase'e se'íjna í sej jamuan ti'ixa. Setá'aj siyen rí'i te'utaújmua'ati í rumua'atzíira'a jime'e sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij ayén tihua'utatévi'iraste'en a'ímej í mej a'ij pua'a á'amuaruure me'íjna jime'e mej miyen a'ij pua'a tejá'amuaxa a'ij sej ríci se'íjna jime'e sej rí'i ti'itiújcha'íi í Círíistu'u jemi.

¹⁷ Ayee na'a, a'íné ti pua'a Dios ayén tí'ijxe'eve'e sej ti'itíj jín rajpuaíjtzi, jaítze'e pu rí'i tejámuatéva'íri sej siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi sej xí'epi'ín ríci caí ti pua'a siyen se'íjna jín rajpuaíjtzi se'íjna jime'e sej a'ij pua'a ríci.

¹⁸ Ajta a'ín Círíistu'u, ayén sej na'a huamí'i a'íjna jime'e í mej jín naíjmi'i miyen auteájturaa í Dios jemi. A'íjna ti caí ti'itíj jín auteájturaa, ayén huá'a jetze me'ecan huamí'i a'ímej í mej a'ij pua'a titeetiújcha'íica ti ij ayén huá'anvi'itín í Dios jemi. A'íjna í mej miyen raajé'ica í Círíistu'u ti ratéhua'íra'aca'a, Dios pu ajta ayén ruxéjniu'uca jín ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite.

¹⁹ Ajta a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén raatá'a ti tihua'utá'ixaate'en a'ímej í xiéjniu'ucari í mej me'uun tajete aiteánami'ihuaca'a.

²⁰ Majta a'íme í xiéjniu'ucari, a'ájná'imua mú miyen caí ra'ará'astijre, a'ájna xicáara'a jetze ti jetzen Dios auj ayén té'eviicua'iraca'a, ajta ayén rachú'eve'eca'a tí'ij auj a'ín Noé ratéaahuajme'e a'íjna í baarcu ti ve'ée. Ajta a'í pu seica huatévai mej mi me'uun uteájrupi í baarcu tzajta'a mej mi caí aujámín í jaj jime'e. Ayee mú ará'aseca'a aráhuaica.

²¹ Ajta a'ín í jaj ayén huataújmua'a í sej jín huámuai'ivijhuaca'a, a'íjna ti ajta jín Dios ayén amua'irájtua. Capu ayén huataújmua'a ti Dios ayén amuá'ari'iri'i í chuej ti ca'ame'e í a'amua jetze, sino ayée pu huataújmua'a sej siyen rájhuaviiri'i í Dios ti ayén amuaatá'an sej rí'éene'ecán jín huateáaturan í rumua'atzíira'a jetze í Dios jemi, a'íjna jime'e ti ayén ra'ajjáj huá'a tzajta'a í mí'ichite a'íjna í Jesús ti Círíistu'u pú'een.

²² Ajta íjii, án pu a'ujnéj u ta japua ti ari a'uun e'ecájca rí'íríinta'an pújme'en í Dios. A'í pu ajta ari a'íjna jín antiújmua'aree ti tihua'uta'aíjte'en a'ímej í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'ímej í mej ti'itíj jín antiújmua'aree, ajta a'ímej í mej ve'ecán jín títeté'u'upu'u, matíj mena'a pua'amé í mej xiéjniu'ucari pú'een.

4

A'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tej tiyen huárini

¹ A'íné a'ín Círíistu'u pu ayén ru jetze rajpuaíjtzi já'araa, setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati sej si siyen che'atá sena'a huárini, a'íné ja'atí ti na'a ti ayén ru jetze rajpuaíjtzi já'araa, ayée pu ari raatapuá'ajtaca'a ti ti'itíj jín até'ítzeaaara í Dios jemi.

² Ayee pu a'íjna jín a'atevi'i ti ruuri a'íjna í ja'atí a'íjna jime'e ti a'íjna jetze araujca'ane a'ij ti tí'ijxe'eve'e í Dios tíj na'a ti auj a'atevi'i a'ame. Capu ché'e a'íjna jetze a'ujca'anée a'ame a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti ajta jetzen huíráninei.

single line composer

³ Ché'e ayée na'a 'eene'en a'ij ti ari tiu'uríj tíj na'a mej amuacáí huataseíjre í teteca tíj na'a ti yú e'iré'ene a'ij ti tihua'aráanajche a'ímej í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan. Tej ti caí ché'e tiyen tena'a tí'ijrí'ire matíj a'íme. Ayee mú ruxána'acira'ate'eca'a, majta á'ujca'ane me'íjna jetze ti a'ij pua'a 'een. Majta rutá'aruaijve'e, majta mej huáp'i tí'iyestehua'a. A'í mú majta e'etiújse'íri mej mi naími'i miyen raná'amiche'en a'íjna ti caí Dios pú'een.

⁴ Ajta íjii, ayée mú a'ij pua'a tejá'useij sej caí ché'e huá'ajaahuate'e sej siyen caí ti'itíj á'astijre'e sej huá'a jamuan á'ujujhua'ane'en. A'íj mú jín miyen a'ij pua'a á'amuaruure.

⁵ Mí ajta, ayée pu tihuá'aci'iti mej miyen tiu'utaxáj a'ij mej titeetiújcha'íica me'íjna jemi ti ari rí'i huaújrui ti ij ayén hua'uxíjte'en a'ímej í mej ruuri, ajta a'ímej í mej meri huácuii.

⁶ A'íné a'í pu ajta ayén che'atá na'a huá'axijte'en a'ímej í mej meri huácuii tíj ajta titá'axijte'en ítejmi i tej teuj ruuri. A'íj pu jín ajta ayén tihua'utá'ixaa a'ímej í mej

huácuii a'íjna í niuucari ti jín Dios hua'irájtuaani ti ij a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'utá'an mej miyen ruuri huateáturan tíj na'a rusén jime'e tíj ajta í Dios.

A'ij ti nu'u té'eme tíj nain te'entipúa'ajte

⁷ Pu'uri tén nain te'entipúa'ajte. A'ij xu jín siyen rí'i tirájteuve'en, seajta siyen nain jín á'ujcu'uve sej si siyen tí'ijhuauca í Dios jemi a'ij ti tiraavíjte'e.

⁸ Ajta, a'ii pu a'íin pú'een ti jaítze'e ruxe'eve'e sej caí ti'itíj jín a'aturáa, setá'aj siyen huaújxe'eve'en temua'a naa a'iné ti pua'a siyen huaújxe'eve'en, ayée xu seajta tiu'utá'uuni'ira mu'icáca jime'e ti seíj ayén tí'itíj jín auteájturaa mú'ejmi jemi.

⁹ Setá'aj caí a'ij pua'a ti'ixáata sino setá'aj huateújvairé'en seíj seajta seíj.

¹⁰ Ayee xu seajta huárini a'ij ti tiraavíjte'e a'ímej jemi í mej ravairé'e a'íjna í Dios, a'iné capu tí'iseicaj na'a í ti jín rí'i tejamuaatá'a sej si se'íjna jín tiu'utévairé'en. Setá'aj siyen huateújvairé'en seíj seajta seíj se'íjna jime'e a'ij ti Dios seíj tiu'utapuaíjve.

¹¹ A'atí ti na'a ti ayén tiu'utaxáj, ché'e a'íin ayén huárini ti ayén Dios jetze me'ecan tí'ixajta. Ajta ja'atí ti na'a ti ayén tí'itíj jín tí'ivairé'e, ché'e a'íin ayén huárini ti a'íjna jetze araújca'ane í Dios. Ayee xu 'een jín siyen huárini mej mi nain jín rí'i tiraateájtuaani me'íjna í Dios me'íjna jime'e ti a'íin Jesús, ti Ciríistu'u pú'een, ayén hua'utá'a í ca'aníjra'a mej mi miyen huárini. Ayee mú rí'i tiraatá'asin me'íjna í Ciríistu'u, a'iné a'íi pu ajta ayén nain jín antiújmua'aréere a'ame tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij mej ye'í huárini mat'íj tirajpuaítzi muá'aju'u a'íime í mej té'atzaahuaté'e

¹² Mú'een, mi nej já'amuaxe'eve'e, ti pua'a siyen tí'itíj jín á'aviicua'ire'e se'íjna í sej jín huápi'i rajpuaíjti, ti ajta ca'anín jín a'amua japua rájve, caxu siyen a'ij té'ujmuajca, sete'entixáata yee ti caí xi ja'anáj ayén tí'iseijre'e í chaanaca japua, a'iné ayée pu 'een jín ayén tejamuáaruu ti ij Dios ayén amuaatéeseij, aísí ti pua'a secaí urarí'ene'acan jín seijre'e nusu secaí.

¹³ Caxu a'ij té'ujmuajca sino ayée xu huataújtemua'ave'en a'iné xu'uri rajpuaíjti í Ciríistu'u jamuan sej si seajta siyen huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti rí'i tejamuaatá'asin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseijre'esin a'íjna í mej jín naa rí'i tira'utaseíjra í tavástar'a.

¹⁴ Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna. Tí pua'a miyen a'ij pua'a tejá'amuaxajta me'íjna jime'e sej siyen Ciríistu'u jetze ajtémecan, Dios pu a'íjna jín rí'i tejamuaatá'aca. Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, í ti ajta ayén ca'aníjra'a tatá'aca tej ti tiyen rí'i tiraateájtuaani í Ciríistu'u, a'íi pu xiéjniu'ucare'ara'an ajta mú'ejmi jemi seijre'e.

¹⁵ Mí ajta, jime'en ja'atí ti na'a ti mú'ejmi jetze ajtémecan, ché'e amín caí ayén a'íjna jín tirajpuaíjti a'íjna jime'e ti seíj hua'ájica, na'ari tí'itíj huanahua nusu ti a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, ca'ín ayén rijca ti caí jetzen ruxe'eve'e.

¹⁶ Mí ajta, ti pua'a seíj ayén a'íjna jín á'aviicua'ire'e a'íjna ti jín rajpuaíjti a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan, ché'e a'íin caí tí'iteví'ira'atan, sino ché'e rí'i tiraatá'an í Dios a'íjna jime'e ti Ciríistu'u jetze ajtémecan.

¹⁷ Ayee pu'u xaa ne'u, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti ij Dios ayén hua'uxíjte'en í teite. Ajta, ayén autéchesin ti huá'axijte'en í rute'ítestemua'a. Ajta, ti pua'a ayén autéjcheni itejmi jemi, ¿a'iquí té'eme í ti huá'aci'iti a'ímej í mej caí rá'astijre'e a'íjna í niuucari ti Dios rí'i titaateájtuaani itejmi jemi?

¹⁸ A'ij pu jín ayén té'eyu'usi'i tíjín: “Tí pua'a muári'eri jín Dios ayén ru'irájtuaa a'íjna í ja'atí ti rí'i tí'itíjcha'íica'a, ¿a'iquí éene'e a'ame huá'a jemi í mej a'ij pua'a tí'ijxa í Dios, majta a'ímej jemi í mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi? Capu a'atzu a'ij xaa ne'u tihua'utévairé'esin.”

¹⁹ A'ij pu jín, miché'e miyen huárini tí'itíj jime'e ti xí'epi'ín 'een, a'ij ti tiraavíjte'e a'íime í mej tí'itíj jín á'aviicua'ire'e me'íjna í mej jín rajpuaíjti me'íjna jime'e ti Dios ayén tihua'utá'a. Miché'e miyen raatátuiire'en í ruxéjniu'uca a'íjna jemi ti hua'utétaahuaca'a ti ajta caí ja'anáj tí'itíj jín até'ítzealara.

5

Pedro pu ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í vaujsi

¹ Ayeé nu ca'aníjra'a hua'atá'aca, ne'ímej í mej vaujsi pú'een, í mej mú'ejmi jetze ajtémecan. Nee nu neajta vásta'a pú'een. Neajta nu niyen tiu'uséij a'íjna ti jín rajpuaíjtzica'a a'íjna í Círíistu'u. Ayeé pu che'atá na'a tí'ineci'iti ineetzi tíj ajta tihua'aci'iti a'ímej í mej majta Jesús jamuan á'ujuhua'ane'en a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti huápi'i naa ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

² Ayeé nu tejá'amua'íjcate'e sej rí'i tihua'ucha'in a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios a'ij ti a'ín ari a'íjna jín tejámuaa'íjca. Caxu ca'anéeri jín siyen rijca sino ruxí'evi'ira'a jime'e xu'u, a'ij ti Dios tí'ijxe'eve'e. Caxu seajta se'íjna jín siyen rijca sej si ti'itíj jín huamuá'itín, sino ayée xu'u a'ujca'anéecan jín tiu'utévaire'en. Na'ari caí, ayée xu tiu'utatévi'ira'ata se'íjna jime'e sej ti'itíj huamuá'iti.

³ Setá'aj caí á'ujtzaahuatate'e sej ve'ecán jín antiújmua'aree sej siyen tíhua'uta'aíjte'en mej mi ca'anéeri jín miyen ti'itíj jín huárini a'íme í sej huá'acha'íi.

Mí seajta mú'een, setá'aj siyen rí'i titeetiújcha'íica huá'a jemi a'ij ti tiraavíjte'e.

⁴ Tí pua'a siyen huárini, ayée pu tejá'amua'aci'iti a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin a'íjna ti nain jín antiújmua'aree ti ayén che'atá na'a rí'i tí'itacha'íica tíj ajta ayén ríci a'íjna ti rí'i tihua'acha'íi í rucáne'axistemua'a. A'í pu ayén amuaatátistejsin a'íjna í curuun ti caí ja'anáj a'upuá'arixí'isin, ti ajta rí'i ti'iseíire'e a'ame í Dios jemi tíj na'a rusén jime'e.

single line composer

⁵ Seajta mú'een, mí sej seuj teemua, setá'aj siyen huá'astijre'e se'ímej í vaujsi. Setá'aj naíjmi'i siyen huárini, sej si siyen huárini secaí á'ujtzaahuatate'e seij seajta seij, a'iné ayée pu té'eyu'usi'i tíjín:

Dios pu muári'eri hua'atá'aca

a'ímej í mej á'ujtzaahuatate'e.

Mí ajta, a'í pu ayén rí'i tihua'atá'aca

a'ímej í mej caí miyen á'ujtzaahuatate'e.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej e'etiújse'iri

⁶ Setá'aj siyen huataúra'an sej cílieene'ecan jín tiu'utévaire'en í Dios jemi, a'íjna ti nain jín antiújmua'aree, ti ij a'ín ayén ve'ecán jín tejámuaa'íjcate'en ja'anáj ti ayén tejámuaaxí'epi'íntari'iri'i.

⁷ Setá'aj siyen se'íjna jemi í Dios raateájtuaani tíj na'a í sej jín a'ij té'ujmua'ate a'iné jeíhua pu tí'imua'atze mú'ejmi jime'e a'ij ti tejá'amuaruuren.

⁸ Setá'aj temua'a naa tité'ujcu'uvee, seajta rí'i tí'ite'ixi'ere'e, mú'een, se'íjna jime'e ti a'ín tiyaaru'u, í ti amuájcha'íire'e, ayén éeni'ici'e á'uche'ecan tíj muajye ti á'ujijhuan a'íjna jime'e ti ayén rahuauhuau a'íjna ti raatécí'ime.

⁹ Setá'aj siyen huatéujca'anen se'íjna jime'e sej té'atzaahuatate'e sej si caí ratá'acare'en ti a'íjna í tiyaaru'u amua'antimuá'itín. Ayeé xu seajta ramua'aree ti ayén huá'aruure a'ímej í á'amua'ihuaamua'a í mej miyen huacaíjme a'u ti na'a í chaanaca japua. Ayeé pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huá'anaijmire'en mej mi miyen che'atá mena'a a'íjna jín á'aviicua'ire'e í mej jín rajpuaíjtzi setíj seajta mú'een.

¹⁰ Ajta a'ín í Dios ti nain jín rí'i tí'itá'aca, a'íjna ti ayén amuaatajé ti ij ayén tejamuáaci'iti a'íjna í sej jín naa rí'i tiyé'useijra í Círíistu'u jemi tíj na'a rusén jime'e, ayée pu á'amuaruuren. Setí'ij a'atzu á'ateevi'in sej ti'itíj jín á'aviicua'ire'e í sej jín rajpuaíjtzi, a'í pu ruseíj ayén amuaanaíjmire'en, ajta ayén ca'aníjra'a amuaatá'asin sej si te'utáviicua'í. A'í pu ajta ayén amuaatá'asin sej siyen huatéujca'anen temua'a naa.

¹¹ Ché'e a'ín ayén a'íjna jín tí'itéveeca'a ti ayén nain jín antiújmua'areere tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, tíj na'a rusén jime'e.

Ayee pu ra'antipua'ajte

¹² Ayee nu cij caj tejá'amuyau'use'e ne'íjna jamuan í Silvano ti ayén tiná'amitiejte'e ti a'ín pú'een se'í í ne'ihuaara'a ti caí ti'itíj jín até'itzaara. Ayee nu ne'íjna jetze tejá'amua'ixaate'e ti a'ii pu a'ín pú'een í ti tzáahuati'ira'a jín Dios ayén rí'í titatá'aca. Neajta ne'íjna jetze niyen ca'aníjra'a amuatá'aca sej si caí ja'anáj yá'uhua'anan a'ij nej tejá'amua'ixaate'e.

¹³ A'íime í mej yé huaté'uu íye Babilonia, í ti Dios ajta hua'antíhuau, yé mú á'amuateujte'e. A'íi pu ajta yé á'amuateujte'e í niyauj, a'íjna í Marcos.

¹⁴ Setá'aj huaújteujte'en xu'iteújpi'itze'axi'in se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'e, sej seajta sej. Ché'e a'ín Dios rí'í amua'anpuá'ajte'en naíjmi'ica mú'ejmi mi sej Ciríistu'u jetze ajtéme'ecan. Ayee pu'u xaa. Antipua'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Pedro, í ti hua'apua

A'í pu huá'ateuje'e a'íjna í Pedro

¹ Inee Simón, i nej neajta Pedro pú'een, a'ij nu jetze tejá'amuayu'use'e ne'íjna jime'e nej ravaire'e ne'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een. A'í pu na'antíhuau nej ni niyen tiu'utévaire'en í jemin. Seajta mú'een, Dios pu ayén amua'irájtua mú'ejmi, a'íjna í Dios ti urarí'ene'acan jín seijre'e, sej si siyen che'atá sena'a té'atzaahuate'e tetíj iteen. A'ii pu a'ín pú'een ti jeíhua huápi'i tejámuatéva'iri.

² Ché'e ayén jaítze'e tejá'amuaci'iti ti rí'i tejamuaatá'acare'en, ajta ti rí'i tejamua'anpuá'ajte'en a'íjna jime'e sej seri ramua'ate í Dios, seajta se'íjna í Jesús, ti ajta tavástar'a pú'een.

A'ij mej rí'i titetiújcha'í muá'ara'ani a'íme í mej té'atzaahuate'e

³ Rumuári'eri'ira'a pu jín Dios ayén titaatá'a nain ti ruxe'eve'e í tej jín ruuri huateáuran í jemin, í tej teajta jín tiyen rí'i ti'itítacha'í a'ij ti a'ín ayén tí'ijxe'eve'e. Ayee pu 'een jín ayén rí'i titaatá'a a'íjna jime'e tej tiyen raamuá'a te'íjna ti ayén taatajé tej ti tiyen huateáuran í jemin tíj na'a rusén jime'e ti ij ayén titáaci'iti a'íjna í tej jín rí'i tiyé'useijra, te'íjna jime'e ti a'ín ayén nain jín antiújmua'aree.

⁴ A'iné ayén 'een í jemin, a'í pu ayén titaatá'a a'íjna í niuucari ti jín ve'ecán jín te'ataújratiiri'i, ti ajta jeíhua huápi'i ta jetze ruxe'eve'e tej ti te'íjna jín huatáta'uuna ti ij caí a'ij pua'a táaruuren a'íjna ti a'ij pua'a 'een ti huá'a tzajta'a seijre'e í teite í mej yen seijre'e chaanaca japua, tej ti teajta tiyen che'atá tena'a ri'éene'ecán jín seijre'e tíj ajta í Dios.

⁵ A'ij xu jín, setá'aj siyen huateújca'anen sej se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín té'atzaahuate'e se'íjna jime'e sej seajta tzáahuati'ira'a jín rí'i ti'itíújcha'í. Seajta setá'aj siyen se'íjna jín ra'ajténaajmire'en sej jín rí'i ti'itíújcha'í se'íjna jime'e sej temua'a naa tirú'umua'aree.

⁶ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín rí'i tirú'umua'aree se'íjna jime'e sej seajta nain jín á'ujcu'uvé. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín á'ujcu'uvé se'íjna jime'e sej seajta te'utáviicua'i. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín siyen té'eviicua'i se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios.

⁷ Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej jín tzáahuati'ira'a jín rana'amiche í Dios se'íjna jime'e sej temua'a naa huateúrihuaamua'ata. Setá'aj seajta se'íjna jín ra'ajténaajmire'en í sej siyen rí'i tiu'uteúrihuaamua'ataca'a se'íjna jime'e sej siyen titehuaújxe'eve'en.

⁸ Setá'aj siyen nain jín ra'ajténaajmire'en a'iné ti pua'a siyen rí'i titeetiújcha'íca temua'a naa, ayée pu á'amuaruure a'ame sej jeíhua huápi'i tiu'utévaire'en sej si temua'a naa ti'itíj jín tiu'utátuiire'en í Dios jemi se'íjna jime'e sej tzáahuati'ira'a jín ramua'ate se'íjna í tavástar'a, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

⁹ Na'ari caí, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'aturaate'e ti ayén nain jín ra'ajténaajmire'en í ti jín té'atzaahuate'e, ayée pu che'atá na'a 'een tíj ja'atí ti arácun, ti caí a'ímuá tí'iseijrave. A'í pu ari ya'uhuá'axi ti Dios ayén tiraatá'uuni'iri'i a'íjna ti ajmí'i jín auteájturaa í jemin.

¹⁰ A'ij xu jín, ne'íhuaamua'a, setá'aj siyen jaítze'e huateújca'anen sej si siyen huárini ti ij ayén ámitieere'e ti Dios ayén amuaatajé, ajta amua'antíhua'u. Tí pua'a siyen huárini, capu ja'anáj ayén á'amuaruuren ti Dios ayén mé amúhua'axin tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ Mí ajta, ayée pu tejá'amuaci'iti sej si temua'a naa se'uun a'uteárute a'u ti rusén jín teja'uta'áijta a'íjna í tavástar'a ti tu'irájtuaa, a'íjna í Jesús ti ajta Cirístu'u pú'een.

A'ij ti 'een jín té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari

12 A'íj nu jín niyen rini nej ja'anáj ti na'a niyen tejá'amua'ixaate'e sej siyen tira'utámua'aree se'íjna. Capu amín a'ij sej seri ramua'aree, seajta seri te'utáviicua'iriri se'íjna jime'e sej siyen té'atzaahuat'e.

13-14 Ayee pu tiná'amitiejte'e ti ayén tiraavíjte'e nej niyen huárini tíj na'a nej nauj yen seijre'e, nej ni ca'aníjra'a amuaatá'acare'en sej si siyen tira'utámua'aree a'ij sej huárini, a'iné nu'uri niyen ramua'aree ti ari vejli'i pítí'irici a'ájna xicáara'an jetze nej jetzen mi'ini. Ayee nu ne'íjna jín ramua'aree a'iné a'í pu tavástara'a, a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een, ayée pu tinaatá'ixaa.

15 Neajta nu niyen huaténca'anejsin nej ni niyen tejamuá'itíi ti ij ayén huatári'iristare sej siyen ja'anáj ti na'a tira'utámua'aree net'íj caí ché'e mé'e a'ahua'atan.

Pedro pu te'anxájta a'íjna jime'e ti r'í tiyé'useijra a'íjna í Ciríistu'u

16 Tet'íj te'íjna jamuá'ixa a'ij ti éeni'ici'e huataseíjre'esin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen ajtahua'a yé ve'ecánejsin a'íjna í tavástara'a, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti ij ayén nain jín antiújmua'areere, catu rá'astijre'eca'a te'íjna í niuucari í mej rujímua'a mena'a rájteu, í mej miyen tí'imua'atzejca'a. Catu xaa ne'u tajímua'a tena'a rájteu sino tají'isin ti jín naa r'í tiyé'useíra ta'araa ti a'í pu nain jín antiújmua'aree.

17 Ajta, Dios ayén r'í tiraateájtuaa, ajta r'í tiraatá'a a'íjna jime'e ti huápi'i tí'iseijre'e u ta japua tí'ij Dios ayén jime'en tiu'utaxájtaca'a tíjín: “A'ii pu a'ín pú'een í niyauj, í nej jeíhua huápi'i raxí'eve'e. A'í pu ajta r'í tineetá'aca ineetzi.”

18 Teajta iteen, ayée tu ráanamujri'i te'íjna í niuucari ti júte'e je'icánamuajre tet'íj te'ánna a'uté'uuca'a te'íjna jamuan a'ánna í jiri jetze ti Dios huateúra'ate.

I niuucari mej jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan

19 Ajta a'íjna í tej ya'useíj, a'í pu ayén araúrate a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna í yu'uxari jetze í mej jime'en tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan. A'íj tu jín teri jaítze'e temua'a naa tirú'umua'aree ti ayén ti'ayajna a'íjna ti ajmí'i ayén té'eyu'usi'ihuaca'a.

Rí'í pu tejámuaatévaire'esin ti pua'a siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tíj ajta ja'atí ayén temua'a naa te'atánee tatzari jime'e a'u ti a'utíca'a. Setá'aj siyen che'atá sena'a ra'ará'astijre'en tíj ajta ja'atí ti ayén atánee ajta na'acai huataseíjre'en a'íjna í xu'ura'ave ti tapuá'arijme'eca u jé'ijnineí. Setá'aj siyen ra'ará'astijre'en ajta na'acai a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén huateáturan í a'amua tzajta'a.

20 Amuacái, ayée pu ruxe'eve'e sej siyen ráamua'aree ti caí ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu a'ij ti huataújmua'a a'íjna í niuucari í mej miyen tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan ti ayén raateájtuaa itejmi jemi.

21 Capu ja'atí ja'anáj ruseíj a'ij tirájteu ti ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan sino a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayée pu ca'aníjra'a hua'utá'a mej miyen tiu'utaxáj, a'ímej í mej me'íjna jín tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan.

2

A'íime í mej caí tzáahuati'ira'a jín tihuá'amua'ate

1 Aj mú mi huá'a tzajta'a í teite miyen huataseíjre seica í mej hua'itzi jín tihuá'u'itíiri'i. Ayee mú che'atá mena'a huataseíjre'esin mú'ejmi jemi a'íime í mej majta hua'itzi jín tejamuatá'itíira. Avíitzi mú jín miyen raateátuaasin mú'ejmi jemi me'íjna í niuucari ti amuá'ujisin, í mej jín mé rúurieni me'íjna í tavástara'a ti ajta huá'a jetze me'ecan tiu'utanájchitaca'a í mej té'echa'íica'a í Dios jemi. A'íj pu jín tihuá'aci'iti ti a'ín Dios ayén ca'anacan hua'antipuá'ajte'en.

2 Majta mu'ití mú miyen hua'ará'astijre'esein mej mi miyen che'atá mena'a tí'ihuaújxana'acira'aten matíj a'íime. Ayee mú 'een jín seica miyen a'ij pua'a tí'ijxáata

muá'aju'u me'íjna í niuucari í tej jíme'en huajú'un me'íjna jíme'e a'ij mej ríci a'íime í mej hua'itzi jín tejámuaatá'itiiira.

³ Ayee mú 'een jín miyen mú'ejmi jíme'en tí'imua'itín me'íjna jíme'e mej huápí'í raxí'eve'e mej jeíhua tí'ijcha'íica. A'íj mú jín miyen hua'itzi jín amuaatémua'iti. Tíj na'a ajca'ihuá'ímua tí'ij Dios ayén hua'uxíjte, tíj na'a íjii aúche'e pu araúrastejsin a'íjna í niuucari tí huá'a jíme'en tiu'utaxájtaca'a. Ajta ayén tí'ayajna tí Dios auj ayén hua'antipué'ajte'esin.

Single Line Composer

⁴ Jee xaa ne'u, Dios pu caí tihua'utá'uuni'iriri'í a'ímej í mej mejmí'í ta japua tí'ivaire'eca'a, a'ímej í mej majta miyen tí'itíj jín auteájturaa í jemin, sino a'úu pu ayén huaje'etéehua'axi u tajete a'u tí puáíjzi hua'atá'acare'e a'ame. A'uu pu hua'uteájtuaa a'u tí e'etéecun mej mí me'uun é'enami'íhua a'u tí a'utíca'a. A'uu mú e'avíitzi'íhua muá'aju'u ajta na'a caí Dios ayén hua'uxíjte'en a'ájna xicáara'an jetze tí jetzen nain te'entipué'ajte.

⁵ Capu ajta tihua'utá'uuni'iriri'í a'ímej í mej jéjcuá ímuá yén seijre'eca'a, sino ayée pu tiu'utá'a tí a'íin jaj ayén tíjste nainjapua í chaanaca tí ij a'íjna jín puáíjzi hua'utá'an a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'eca'a í Dios.

Mí ajta, a'í pu xaa raatévai a'íjna í Noé tí ayén tihua'utá'ixaa a'ij mej ye'í huárini mej mí x'epí'in jín seijre'e í Dios jemi. Ajta Dios ayén hua'utévai a'ímej í seica í mej miyen aráhua'apua ará'aseca'a.

⁶ A'í pu ajta hua'uxíjte a'ímej í mej me'uun a'uchéjme'ecaa í chajta'a jetze tí hua'apua, a'ujna u Sodoma, ajta u Gomorra. Nain pu jín hua'uteátaj. Ayee pu 'een jín huá'uruu tí ij ayén titaatá'itii a'ij tí huá'aruuren a'ímej í mej caí a'atzu rá'astijre'e í Dios.

⁷ Mí ajta, a'í pu raatévai a'íjna í Lot, a'íjna tí rí'í tí'itíújcha'íica'a í jemin, a'íjna tí ajta a'ij pua'a ará'aseca'a a'ij mej ríjcaa í mej miyen hua'újxana'acira'ate a'íime í mej caí a'atzu tí'itíj á'asteca'a.

⁸ Ajta a'íin í teví tí rí'í tí'itíújcha'íica'a í Dios jemi, a'iné a'í pu nain tújca'ari tzajta'a ayén huá'a tzajta'a é'echejca'a, jeíhua pu rajpuáíjzica'a í ru tzajta'a tí rí'éene'ecán jín seijre'eca'a. Ayee pu 'een jín tirajpuáíjzica'a a'íjna jíme'e tí ayén raasej, ajta ráanamujri'í í mej a'ij pua'a ríjcaa a'íime í mej caí tí'itíj á'asteca'a.

⁹ A'íj pu jín, Dios ayén raayí'ití tí ayén ru'íjrájtuaani a'íjna jetze tí jín rajpuáíjzi a'íjna í ja'atí tí rí'í tí'itíújcha'íi. A'í pu ajta ayén raayí'ití tí hua'íteáanan a'ímej í mej a'ij pua'a tí'itíújcha'íi tí ij ayén puáíjzi hua'utá'an a'ájna xicáara'an jetze tí jetzen huá'axíjte'en naíjmi'íca.

Single Line Composer

¹⁰ Jee xaa ne'u, ayée pu tí'ayajna, tí ayén tihua'aci'ití a'ímej í mej jetzen á'ujca'ane me'íjna jetze tí jeíhua a'ij pua'a tí'iseijre'e, mej mí miyen tí'ihua'újxana'acira'aten me'ímej jamuan í ruxí'ej teteca. Ayee pu che'atá na'a a'ij pua'a tí'iseijre'e mej caí a'atzu tí'itíj jín té'aste. Ayee mú á'ujca'ane mej miyen huárini a'ij tí tihua'amítíejte'e. Jéíhua mú á'ujtzaahuat'e. A'í mú majta caí rátzíine'e miyen á'ujca'ane mej a'ij pua'a tihua'axajta a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e.

¹¹ Mí majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, camu miyen á'ujca'ane mej miyen a'ij pua'a tihua'axajta a'ímej í teteca me'íjna jemi í tavástara'a. Mí majta a'íime, jaítze'e mú rucacá'ane, majta jaítze'e ve'ecán jín antiújmu'aree mecaí a'ímej í teteca.

¹² Majta a'íime í teteca, ayée mú a'ij pua'a tí'ixáata muá'aye'í me'íjna jíme'e í mej caí a'atzu yaú'itie. A'íj mú jín miyen che'atá mena'a seijre'e matíj a'íime í ye'emuaate í mej caí tivejáu'itie, í mej ché'e mena'a á'ujjhu'a'an. Ayee mú 'een jín huanúnu'íhuaca'a mej mí teite hua'uvívi'in, majta huá'ucuí'ini. Majta a'íime í teteca, ayée mú che'atá mena'a antipué'ari me'íjna jíme'e í mej jín a'ij pua'a huá'uruu a'ímej í mej amuacáí rí'í títeetíújcha'íica.

13 Ayee pu che'atá na'a tihua'utá'asin ti ja'atí ayén tihuá'ari'ira í mej tí'ijcha'íi matíj majta a'íime rujímua'a mena'a miyen tihuá'ari'iri'i í seica í mej tí'ijcha'íica'a. Ajta a'íjna í mej tí'itíj jín huataújtemua'ave'en, ayée mú tújca'ari tzajta'a ruxiéehua tí'iteseijre'e me'íjna jime'e ti jetzen huiiráninei. Ayee mú che'atá mena'a seijre'e huá'a tzajta'a í teite tíj tí'itíj ti é'ihuameijra, tíj ajta a'íjna ti jín cápita'inaca'a. Ruxiéehua mú rutémua'ave'e me'íjna jime'e mej amuáacuanamua muá'aju'u matí'ij majta miyen tí'iyeste mú'ejmi jamuan.

14 Ayee mú jetzen á'ujca'ane me'íjna jetze í jíta'a matíj mena'a mej miyen ranecua'atze mej mi miyen jamuan tí'ihuaújxana'acira'aten. Camu majta ja'anáj raata-puá'ajta mej miyen á'atura í Dios jemi. Majta, ayée mú ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej caí xí té'eviicua'i, mej mi majta miyen che'atá mena'a auteáuran í Dios jemi. Temua'a mú tíraarí'ire a'ij mej tí'itíj jín huárini mej mi miyen tiraateévi'i tí'itíj ti na'a mej miyen tí'ijxe'eve'e me'íjna jime'e mej chueere'e. A'íi mú a'ín pú'een í teitejra'a ti Dios puajtzi hua'utá'asin.

15 Mu'uri ajtacíj í juye jetze í mej japuan huajú'un a'íime í ti rí'i tihuá'amitiejte'e. Majta meri me'íjna jetze ucájrupi tíj ajta ayén ucájrupi a'íjna í Balaam teecan ti yaujra'an pú'eene'e a'íjna í Beor teecan. Ajta a'íjna í Balaam, ayée pu ra'aránajcheca'a ti tí'itíj huamuá'itin a'íjna jime'e ti a'ij pua'a huárini.

16 Mí ajta, puuru'u, ti caí té'anrí'ire, ayée pu tiu'utaniú tíj teáata'a. Aj pu'i ra'ajté'axi a'íjna í Balaam a'íjna jime'e ti a'ij pua'a rijcaa. Ayee pu a'íjna jín huaríj, a'íi pu ayén raatá'ijmíjri'i a'íjna ti ayén ruseíjrataca'a ti nu'u Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, ti caí tí'itíj jín ayén huárini a'íjna jime'e ti rutímua'i.

17 Ayee mú che'atá mena'a tí'ivaire'e a'íime í teteca tíj a'u ti e'ejajíxa a'u ti caí jaj e'ejmí'íye na'ari í jaitíri ti eeca ráatajchi, ajta ti jetzen caí víjvi'íyej. Ayee pu tihuá'aci'iti mej me'uun a'uteáuran u tajete a'u ti huápi'i a'utíca'a tíj na'a rusén jime'e.

18 Ayee pu a'íjna jín ayén tí'irineca a'íjna jime'e mej miyen ca'anín jín á'ujtzaahuate'e me'íjna jime'e í niuucari ti caí a'ij huataújmu'a. Majta miyen ca'aníjra'a hua'atá'aca í seica mej mi miyen tiú'umua'ati me'íjna jetze ti huá'a jetze huiiráninei ti ayén ruseíj a'ij tirájteu. Ayee mú a'íjna jín huaríj, a'íi mú miyen majta ca'aníjra'a hua'atá'aca a'ímej í mej camuché'e tihuújsin huá'a jemi mej mi majtáhua'a tí'itíj jín auteáuran í Dios jemi me'íjna jime'e mej hua'itzi jín tihuá'aijte'e a'ímej í teteca.

19 Ayee mú tí'itíj jín títe'eteúratziiraca'a mej nu'u tihua'utá'an mej mi ruxiéehua á'ujjhua'ane'en. Mí ajta, capu rí'irí a'íné a'íi mú rujímua'a mena'a miyen ca'anéeri jín tí'ivaire'e me'íjna jime'e mej a'ij pua'a tí'itíjcha'íi, a'íné ja'atí ti na'a ti ayén ca'anéeri jín tí'ivaire'e, a'íi pu ayén ravaire'e a'íjna í ja'ati ti ari ra'antimuá'iti.

20 Ajta ti pua'a meri miyen raatapuá'ajtaca'a mej miyen che'atá mena'a a'ij pua'a tí'itíjcha'íi matíj í seica í mej yen japuan seijre'e í chaanaca, ti pua'a miyen raatapuá'ajtaca'a me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a me'íjna í tavástara'a ti ajta ayén tu'irájtuaani, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een, ti pua'a miyen me'íjna jín huaríj, majtáhua'a mú miyen a'ij pua'a huateáarij ti ij ajtáhua'a hua'utémua'itin a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta, ayée mú jaítze'e a'ij pua'a tí'iteseíire'e muá'aju'u tí'ij nain te'entipué'are caí ti jéjcu'a mej ímuá seijre'eca'a.

21 Mana'ajtzí caí ja'anáj ráamua'atijche'en me'íjna í ye'irá ti naa tí'iseijre'e í Dios jemi mecaí miyen ramua'areere, majta yá'uhua'axín a'íjna í niuucari ti jín Dios ayén huateúra'ate, ti ajta ayén raateájtuaa a'ímej jemi ti ij a'íjna jín tíhua'uta'ájte'en.

22 Ayee pu xaa tihuá'uruu a'ij ti té'eyu'usi'i í yu'uxari jetze tíjín: "A'íjna í tzí'i ajtáhua'a pu mú a'uvé'emej a'utí ejjárj tí'ij ráacua'ani í rujára'iri." Ajta ti ayén tíjín: "A'íjna í tuixu ti hua'í'ihuaca'a, ajtáhua'a pu mú a'uvé'emej a'u ti jaú'í'ihuaca'a í xarij jime'e ti ij ajtáhua'a ayén hua'í'ihua."

3

T'ij uvé'enejsin í tavástar'a

1-2 Mú'een, nej já'amuaxe'eve'e, a'í pu a'íin pú'een í nej hua'apuaca jetze jín tejá'amuayu'use'e. Ayee nu che'atá nena'a ne'íjna jime'e í ti hua'apua, ca'aníjra'a nu jín amuatá'aca sej si siyen tzáahuati'ira'a jín tiú'umua'ati se'íjna jetze í nej jín niyen amuatá'aca sej ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a a'íime í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, setá'aj siyen che'atá sena'a ra'utámua'aree í niuucari í ti jín tejamuaata'a'íj a'íjna í tavástar'a ti ajta a'íin pú'een a'íjna ti amua'irátuaasin. A'íi pu a'íin pú'een í niuucari ti a'íin ayén tiraateájtuaa itejmi jemi tej ti tiyen tejámuaatá'ixaate'en mú'ejmi.

3 Ayee xu ramua'aree ti ayén té'eme a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen nain te'entipua'ajte. A'íi mú huataseíjre'esin a'íime í mej amua'axieehuari'i mej mi rá'axieehuari'ira í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa. Ayee mú me'íjna jín á'ujuhua'ane'e muá'aju'u mej miyen rá'astijre'e a'íjna ti ayén tihua'amitiejte'e tíj na'a a'ij ti tihua'aráanajche ti a'ij pua'a 'een.

4 Ayee mú ti'ixáata muá'aju'u tíj: "A'íi tá'uj huaríj a'íjna í ti jín Dios ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u yé huataseíjre'esin. Tij caí, capu ayén teja'uré'enejsin a'iné aúche'e pu ayén che'atá na'a seijre'e tíj ajta ayén seire'e á'aye'i tíj na'a a'íjna xicáara'an mej jetzen huácui í tavaúsimuma'aci'i tíj na'a ajta íjii. Ayee pu che'atá na'a aúche'e seijre'e tíj ajta seijre'eca'a a'ájna tíj Dios ayén raatéaahuaca'a í chaanaca."

5 Ayee mú 'een jín miyen ti'ixa me'íjna jime'e mej miyen ruxí'evi'ira'a jín taúra'aca miyen yá'uhua'axin ti jéjcu'a'imua Dios ayén runiuuca jín tiu'uta'a'íjtaca'a ti ayén huataseíjre'en a'íjna í ta japua. Ajta a'íin í chaanaca, ayée pu tiu'utétaavijhuaca'a tí'ij ayén ajnén á jaata'a. Ajta a'íin ti japuan seijre'e, ayée pu ajta a'íjna jín ruuri á'aye'i a'íjna jime'e í jaj.

6 Ajta a'íime í mej jéjcu'a'imua japuan huachéejme'ecaa í chaanaca japua, a'íi mú jín e'ehuaújpua'arixi me'íjna jime'e ti a'íin jaj ayén huatámí'iyeca'a, ajta hua'ujámiste.

7 Mí ajta íjii, ayée pu tí'ijci'iti a'íjna í ta japua ti íjii seijre'e, ajta a'íjna í chaanaca í tej yen japuan seijre'e í tej íjii huáteite, Dios pu ayén racha'íi ti ij ayén raateátaiira. Ayee pu ari raaxí'epi'intare ti ayén huárini a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huá'axijte'en í runiuuca jime'e, ajta huá'apua'ajte'en a'íimej í teite í mej caí a'atzu rá'astijre'e.

8 Setá'aj caí siyen tiyá'uhua'axin, ti seíj xicaj ayén che'atá na'a tí'itiej í Dios jemi tíj ajta tí'itiej a'achú cumu seíj vi'ira'a nine'ira'a. Ajta, seíj vi'ira'a nine'ira'a ayén che'atá na'a tí'itiej í Dios jemi tíj seíj xicá'jra'a.

9 Tí pua'a Dios ayén caí ca'anacan araúrasten a'íjna jime'e í ti jín te'ataújratziiri'i, capu ayén huataújmua'a ti caí ja'anáj a'íjna jín araúrasten a'ij mej tí'imua'atze í seica sino temua'a pu ayén té'eviicua'i mú'ejmi jemi a'íjna jime'e ti caí raxí'eve'e ti ja'atí ayén á'uveti. Capu xaa ne'u ayén raxí'eve'e sino ayée pu raxí'eve'e mej naími'i miyen huataújtuiire'en í jemin me'íjna jime'e mej seicié tiú'umua'ati mej mi caí ché'e a'ij pua'a rijca.

Single Line Composer

10 Mí ayée pu che'atá na'a teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen huataseíjre'esin í tavástar'a tíj ajta nahua'ari ayén avíitzi jín huataseíjre'en í tíca'ari tza-jta'a. Ajta a'íin í ta japua, ayée pu huatánamuajre'esin tí'ij antipua'are. Ca'anín pu jín tiu'utátzi'iti. Ajta tíj na'a ti ayén tiú'utaavijhuaca'a, a'íi pu ayén huataújtuaasin a'íjna jime'e ti rí'i huateátaasin. Ajta a'íjna í chaanaca, ajta nain tíj na'a japuan tí'iseijre'e u ti tiú'utaavijhuaca'a, naíjmi'i tíj na'a raateátaiira.

11 A'iné nain pu ayén huataújtuaasin, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej siyen rí'i titeetiújcha'íica, sej si rí'i tí'iteseijre'e í Dios jemi nain jime'e a'ij sej ríci, sej si seajta nain jín ra'ará'astijre'en í Dios.

12 Setá'aj siyen rahuauca, seajta siyen a'ujca'anéecan jín tí'ijchú'eve'e ayén teja'uré'enen a'ájna xicáara'an jetze ti jetzen Dios te'entipua'ajte. Ayee pu a'íjna jín

huataújtuaasin a'íjna í ta japua a'íjna jime'e ti taij raateátaiira. Ajta a'íjna ti jín nain tiú'utaavijhuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e, a'íi pu ajta huataújtuaasin a'íjna jime'e ti rí'i tiraateátaiira.

¹³ Mí teajta iteen, a'iné a'íi pu a'íjna jín te'ataújratziiri'i ti ayén huárini, a'íj tu jín tiyen rachú'eve'e se'íj í ta japua ti jéjcuca, ajta se'íj í chaanaca ti ajta jéjcuca a'u ti e'eseíire'e a'ame a'íjna ti rí'éene'ecán jín seijre'e matíj mena'a me'uun seíire'e muá'aju'u.

I niuucari ti jín ra'antipúa'ajte

¹⁴ A'íj xu jín siyen huárini, mi nej já'amuaxe'eve'e, a'iné ayée xu seri rachú'eve'e ti ayén teja'uré'enejsin. Setá'aj siyen títeeteújca'anen sej siyen éeni'ici'e seijre'e í jemin sej temua'a naa ru'ihuaamua'atan, sej si caí ti'itíj jín á'aturaacaj, ti ij a'íin Dios caí ti'itíj jín a'amua jetze te'ujpuá'ajte'en.

¹⁵ Setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti Dios ayén amua'irátuaasin a'íjna jime'e ti raayí'iti ti te'utáviicua'i mú'ejmi jemi.

Ajta a'íin í ta'ihuaara'a í tej raxí'eve'e, a'íjna í Pablo, Dios pu ayén raatá'a ti yaú'itiée á'ara'ani temua'a naa. A'íi pu ayén che'atá na'a tejamuaatayú'use nain jime'e tetíj iteen.

¹⁶ Ajta a'íjna jetze ti a'íin ra'utéyu'uxaca'a, a'íjna jetze ayén namuajre'e seica í niuucari ti ayén muári'eri ti ja'atí ayén yaú'itiée á'ara'ani. Ajta seica í teite í mej caí ti'itíj ú'umua'aree, í mej majta caí xi té'eviicua'i í mej jín té'atzaahuat'e, ayée mú tí'itese'e mej mi miyen seicié tiyaú'itiée muá'ara'ani, mej mi majta tihuá'a'itíiira a'íj ti caí ayén tiraavíjte'e a'íjna ti Pablo ra'utéyu'uxaca'a, ajta a'íjna ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze í yu'uxari ti Dios ayén raateájtuaa itejmi jemi. Tí pua'a miyen me'íjna jín huárini, ayée pu tihuá'aci'iti mej antiújpua'ajte'en.

¹⁷ A'iné xu'uri amuacá siyen ramua'aree, mú'een mi nej já'amuaxe'eve'e, rí'i xu'u mú'een ti ij caí ja'atí ayén ca'aníjra'a amuaatá'an sej si siyen che'atá sena'a titecaújxieehuata í Dios jemi matíj a'íime í mej a'íj pua'a tí'iteteite, í mej caí ti'itíj á'astijre'e. Rí'i xu'u sej si caí se'íjna tejá'uhua'axin í sej jín té'eviicua'i se'íjna jime'e sej huá'astijre'e se'ímej teitejra'a. Seajta mú'een, setá'aj siyen huaújnaijmi'ire'en í ru tzajta'a se'íjna jime'e ti a'íin tavástar'a rí'i tejamuatá'aca, a'íjna ti ajta amua'irájtua, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

¹⁸ Setá'aj siyen che'atá sena'a huaújnaijmi'ire'en se'íjna jime'e sej ramua'ate. Tiché'e rí'i tiraateájtuaani íjii, teajta tíj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen. Yee pu'u. Pu'uri antipúa'areca'a.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti seij

Iniuucari ti ruurican e'ihuateájtuaani

¹ Jíme'en a'íjna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'í pu jécua imuá seijre'eca'a t́j na'a ti yú e'iré'ene. A'í pu ajta a'ín pú'een í tej ráanamujri'i a'ij ti ye'í tiu'utaxájtaca'a. Teen tu teajta tají'i jín raasej, teajta tiyen raamuá'a ja'ati ti pú'eene'e, teajta tiyen tamuájca'a jín ra'ajtamuáriej te'íjna ti niuucari pú'een ti ajta ruurican e'ihuateájtuaani.

² Ajta, a'í pu huatasejre a'íjna ti ruurican e'ihuateájtuaani.

Teajta iteen, teen tu raasej. Teajta tiyen tiraataxájta, teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna ti rusén jín i'i ruuri, ti ajta jemin seijre'e í rutáata í Dios. Ajta, a'í pu téjmi jemi huatasejre.

³ A'ij tu teajta tiyen tejá'amua'ixaate'e te'íjna í tej raasej, teajta í tej ráanamujri'i, sej si seajta mú'een siyen che'atá sena'a tiú'umua'ati tetj iteen tí'imua'atze tej ti najmi'i ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Jee xaa ne'u, teen tu jemin seijre'e, te'íjna í Dios jemi í tej rájya'upua. Teen tu teajta tiyen che'atá tena'a jemin seijre'e te'íjna jemi í ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, í ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁴ Ayee tu 'een jín tiyen tejá'amuyau'use'e ti ij ayén raanaíjmi'ire'en í ti jamuaatá'aca sej jíme'en rutémua'ave'e.

Dios pu téjmi jemi seijre'e ti ayén che'atá na'a 'een t́j tatzari

⁵ A'í pu a'ín pú'een í niuucari í ti Ciríistu'u ayén titaatá'ixaa ti nu'u a'ín Dios ayén téjmi jemi seijre'e t́j tatzari ti ayén tátatzavi'i í ta tzajta'a, ajta nu'u capu a'atzu jemin seijre'e ti'itj ti a'ij pua'a 'een, ti ayén che'atá na'a 'een t́j t́ca'ari.

⁶ T́ pua'a tiyen te'íjna jetze tiyen mé titejáj'ujjhuane'en a'u ti a'utíca'a teajta rá'antixáata tiyen titeejú'un a'u yee tej Dios jemi seijre'e, catu jé'iyecan jín tiyen ti'itítacha'í sino tetí'ihua'itaca tu'u.

⁷ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen che'atá tena'a te'íjna jetze tiyen titeejú'un, te'íjna jetze ti tátatzavi'i, a'í pu rí'i taruure tej ti tiyen temua'a naa ta'ihuaamua'a tá'ara'ani. Ajta, a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús, a'í pu ajta tá'ari'ira nain t́j na'a í tej jín ateáturaaveca í Dios jemi. A'í pu ayén taruure a'íjna jíme'e ti ari huamí'i ta jetze me'ecan. A'ij pu jín ayén tira'iráaxire í ruxuure'e.

⁸ T́ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ti'itj jín ateáturaaveca í Dios jemi, ayée tu tajímua'a tena'a tacuanamua. Ajta, a'íjna í niuucari ti ayén ti'ayajna, capu téjmi jemi seijre'e.

⁹ Mí teajta iteen, ti pua'a tiyen tiraataxáj í tej jín auteájturaa í Dios jemi, ayée tu tí'ijmua'aree ti Dios ra'ará'astejsin a'íjna jíme'en ti jín te'ataújratziiri'i ti nu'u ayén titaatá'uuni'i nain jíme'e í tej jín auteájturaa í jemin. Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree ti ayén tiraavjete'e ti Dios ayén titaatá'uuni'i.

¹⁰ T́ pua'a tiyen tiraataxáj yee tej nu'u caí ja'anáj ti'itj jín auteájturaa í Dios jemi, ayée pu huataújmua'a í tej teri tiyen te'íjna jíme'en raatamuá'a í Dios ti nu'u a'ín tí'ihua'itaca. Ajta a'íjna í niuucari ti ayén téjmi jemi raateájtuaa, capu xaa ne'u a'atzu téjmi jemi seijre'e.

2

Ajta a'íjna í Ciríistu'u, a'í pu tí'ixi'epi'intare'e itejmi jetze me'ecan

¹ Mí sej niyaujmua'a, mi nej huápi'i já'amuxeeve'e, ayée nu 'een jín tejá'amuyau'use'e sej si caí ti'itj jín auteáturan í Dios jemi. Mí ajta, ti pua'a ja'ati ayén ti'itj jín teuteáturan í Dios jemi, seij pu tayá'upua jemin seijre'e ti ta jetze me'ecan

tí'ixi'epi'intare'e. A'íi pu a'íin pú'een a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'íi pu urarí'ene'acan jín seijre'e í Dios jemi.

² Ciríistu'u pu ajta ta jetze me'ecan rí'í tiraatá'a í Dios ti ij caí puaíjtzi taatá'an a'íjna jime'e í tej jín auteájturaa í jemin. Ayee pu ajta che'atá na'a huá'a japua huaniú naíjmi'ica a'achú mej pua'amé í mej yen huachéjme í chaanaca japua.

³ Tí pua'a tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'íin titaata'aíj, ayée tu a'íjna jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín tiyen tí'ijmua'ate.

⁴ Tí pua'a seij ja'ati caí rá'astijre'e a'ij ti titaata'aíj, ajta ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiu'utaxáj yee ti nu'u ayén tí'ijmua'ate a'íjna í Jesús, a'íjna í ja'ati, ayée pu tí'ihua'itaca. Ajta, capu jé'iyecan jín tí'itiújcha'íi.

⁵ Mí ajta, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tira'ará'asten a'íjna i niuucari í ti téjmi jemi huatétuihuaca'a, ayée tu te'íjna jín tí'ijmua'aree ti ayén raanaíjmire í tzajta'an a'íjna í ja'ati ti a'íin jé'iyecan jín raxí'eve'e í Dios nain jime'e. Ayee tu teajta te'íjna jín tí'ijmua'aree tej tiyen te'íjna jemi seijre'e í Dios.

⁶ Ajta ti pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata ti a'íi pu miijmu ayén nu'u urarí'ene'acan jín seijre'e jemin í Dios, ayée pu ajta tiú'ujxe'eve'e ti a'íin ja'ati ayén che'atá na'a rí'í tí'itiújcha'íi tíj ajta a'íin Ciríistu'u rí'í tí'itiújcha'íica'a.

Ajta a'íjna í niuucari ti jéjcuacan jín tí'ita'ajte'e

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, canu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e í ti jín titaata'aíj í Dios, sino a'íj nu jín tejá'amuayu'use'e ne'íjna í niuucari ti jéjcuca ímuá Dios ayén a'íjna jín titaata'aíj tíj na'a ti jéjcuca ímuá seijre'eca'a mú'ejmi jemi tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ajta a'íjna ti jéjcuca ímuá jín titaata'aíj í Dios, a'íi pu a'íin pú'een í niuucari í sej ráanamujri'í.

⁸ Mí neajta inee, neajta nu jéjcuacan jín tejá'amuayu'use'e ti ayén ti'ayajna a'íjna jemi, ajta mú'ejmi jemi, a'iné pu'uri te'entipúa'ari a'íjna ti a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. Ajta pu'uri a'utéjche ti huatatátzave'en a'íjna ti jé'iyecan jín tátatzavi'í.

⁹ Tí pua'a ja'ati ayén tiú'ujseijrata ti a'íin miijmu ari nu'u a'uun á'ume a'u ti á'uneeri'í, mi ajta a'íjna í ja'ati, a'íi pu ru'ihuaara'a tícha'íire'e, a'íi pu ajta aúche'e a'uun aumé a'u ti a'utíca'a a'u ti caí á'atatzave'e.

¹⁰ Ajta a'íin í ja'ati ti raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu xaa a'uun aumé a'u ti á'atatzave'e í tavástara'a. Ajta capu tí'itíj jín a'aturáa í Dios jemi.

¹¹ Mí ajta, a'íin í ti rájcha'íire'e í ru'ihuaara'a, a'íi pu a'uun é'eseijre'e a'u ti a'utíca'a. A'íi pu xaa auj aumé a'u ti a'utíca'a, ajta capu ramua'aree a'u ti á'ume a'iné tíca'ari pu ayén ráaruu ti ij arácun.

Tej nu'u caí tí'ixe'eve'e a'íjna ti yen seijre'e í chaanaca japua

¹² Ayee nu 'een jín tejá'amuayu'use'e mú'ejmi mi sej niyaujmua'a a'iné Dios pu ayén tejámuaatá'uuni'iri'í í sej jín auteájturaa í jemin a'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús.

¹³ Seajta mú'een, mi sej huá'avaujsimua'a pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna ti tíj na'a jéjcuca ímuá seijre'eca'a, ajta tíj na'a ti yú e'iré'ene seijre'e. Seajta mú'een, mi sej teemua, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu seri ra'antimuá'iti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

Seajta mú'een, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, ayée nu 'een jín tejá'amuayu'use'e a'iné mú'een xu ramua'ate se'íjna í tej rájya'upua.

¹⁴ Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej huá'avaujsimua'a pú'een a'iné mú'een xu seri ramua'ate se'íjna ti jéjcuca ímuá seijre'eca'a tíj na'a ti yú e'iré'ene. Ayee nu neajta 'een jín tejá'amuayu'use'e mi sej teemua a'iné mú'een xu temua'a naa té'eviicua'í. Ajta a'íjna í niuucari ti Dios ayén téjmi jemi raateájtuaa, a'íi pu mú'ejmi jemi seijre'e a'iné mú'een xu rá'astijre'e. Mú'een xu seajta seri ra'antimuá'iti se'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

15 Ayee nu tejá'amua'íjcate'e sej caí siyen tihuá'íjchuej a'ímej í mej yen japuan huachéjme í chaanaca. Setá'aj caí seajta siyen tí'ijxe'eve'e tíj na'a í ti tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua. Ja'ati ti na'a ti raxí'eve'e hua'aye'ira í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, capu ajta cui'i raxí'eve'e í Dios.

16 Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna, a'iné tíj na'a ti ayén tí'iseijre'e íiyen chaanaca japua, yen pu me'ecan. Tíj na'a í mej miyen tité'ujca'ane a'íj ti tzajta'an tásiseiri, ajta tíj na'a í mej raseíj ti ca'aníjra'a hua'atá'aca mej mi me'íjna jime'e tí'inecua'atzen, ajta naíjmi'i tíj na'a í mej jime'en á'ujtzaahuat'e, nain tíj na'a ti ayén 'een, a'íj pu jetze mé je'evé'eme í huá'amua'atziira'a í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Capu Dios jemi é'eme'ecan.

17 Ajta tíj na'a ti huá'a jetze ruxe'eve'e a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua, ajta a'íjna tíj na'a í mej jetzen tité'ujca'ane, a'íj pu xaa te'entipúa'ajte'esin.

Mí ajta a'íjna í ti ayén tirá'astijre'e a'íj ti tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íj pu ruuri huateáturaasin í jemin tíj na'a rusén jime'e.

A'íjna ti nu'u ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti nu'u hua'itzi pú'een

18 Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, pu'uri tén teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an ti jetzen nain te'entipúa'ajte'esin. Mú'een xu seajta seri ráanamujri'i ti a'íjn ayén huataseíjre'esin a'íjna ti rájcha'íire'e í Ciríistu'u. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna mej meri mu'ití huataseíjre í mej rájcha'íire'e í Ciríistu'u. A'íj tu jín tiyen tí'ijmua'aree ti ari támua'a teja'uré'enejsin a'íjna xicáara'an jetze ti nain te'entipúa'ajte'esin.

19 A'íj mú ta jemi tíhuui. Mí majta, camu ta jetze ajtémecantaca'a. Tí pua'a miyen ta jetze ajtémecantache'e, a'íj mú ta jemi huateáturanche'e. Mí majta, ayée mú 'een jín ajtacíj ti ij ayén huataseíjre'en mej caí naíjmi'i ta jetze ajtémecan.

20 Ajta a'íjn í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu ari huateáturaa mú'ejmi jemi, ajta a'íj pu ayén tejamuaatá'a í mua'atzíira'a sej si nain jé'iyecan jín tiú'umua'ati.

21 Canu ne'íjna jín tejá'amuyayuse'e ne'íjna jime'e sej caí jé'iyecan jín ramua'aree se'íjna ti ayén ti'ayajna sino ne'íjna jime'e sej xaa siyen ramua'aree. Ajta ti'itíj ti ayén hua'itzi pú'een, capu a'iránineica a'íjna jetze ti jé'iyecan jín ayén ti'ayajna.

22 ¿Ni secaí ramua'aree ja'ati ti a'íjn pú'een ti tí'ihua'itaca? Jee xaa, a'ii pu a'íjn pú'een í ti ayén tí'ixa yee ti caí Jesús a'íjn pú'een í Ciríistu'u. A'ii pu a'íjn pú'een ti rájcha'íire'e a'íjna í Ciríistu'u, a'íjna í ja'ati ti ayén che'atá na'a mé rúujipua a'íjna í tej rájya'upua, ti ajta mé rúujipua a'íjn ti yaujra'an pú'een í Dios.

23 Ja'ati ti na'a ti mé rúurieni a'íjna ti yaujra'an pú'een, capu ajta rí'i tí'iseijre'e a'íjna jemi í tej rájya'upua. Mí ajta, a'íjn ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu a'íjn pú'een a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti pua'a ayén huárini, a'íj pu ajta rí'i tí'iseíire'e a'ame í Dios jemi.

24 Seajta mú'een, ayée xu huárini. Ché'e a'íjn niuucari í sej jéjcuá ímuá ráanamujri'i, ché'e ayén mú'ejmi jemi huateáturan. Ajta a'íjna í niuucari í sej jéjcuá ímuá ráanamujri'i, ti pua'a ayén mú'ejmi jemi huateáturan, ayée xu seajta mú'een naími'i rí'i tí'iteseíire'e xá'aju'un se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios, seajta se'íjna jemi í tej rájya'upua.

25 Ajta a'ii pu a'íjn pú'een í ti jín te'ataújratziiri'i itejmi jemi ti ayén titáaci'iti tej tiyen rusén jín ruuri tá'ara'ani í jemin.

26 Ayee nu tejá'amuyayuse'e ne'ímej jime'en í mej miyen tejá'amuahua'itze'e.

27 Mí seajta mú'een, aúche'e pu mú'ejmi jemi seijre'e a'íjna í mua'atzíira'a ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tejamuaatá'a. A'íj pu jín caí ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati ayén tejamua'itíi, a'iné a'íjna í mua'atzíira'a, ayée pu tejá'amua'itíi nain jime'e. A'íj pu ajta jé'iyecan jín tejá'amua'itíi, ajta caí tejá'amuahua'itze'e. Setá'aj siyen che'atá sena'a huárini a'íj ti ari tejamuaatá'itíiri'i, setá'aj naíjmi'i huateáturan í jemin.

28 Ajta i'i, mi sej yaújmua'ame'en pú'een, setá'aj siyen naími'i huateáturan í jemin tej ti tiyen a'ataca'anécan jín ra'ancuré'evi'itin a'ájna xicáara'an ti jetzen huataseíjre'esin. Setá'aj seajta siyen huárini ti ij caí ta'atatévi'iraste'en í jemin.

²⁹ Tí pua'a seri mú'een ramua'aree ti a'í pu ara'axcáacan jín seijre'e í Dios, xu'uri seajta ramua'aree ti ayén ti'ayajna ti ja'ati ti na'a ti ayén xí'epi'in ti'itiújcha'í, a'íjna í ja'ati, a'í pu xaa a'ín Dios jetze airáne.

3

Iyaújmua'ame'en í Dios

¹ Jee xaa ne'u, setá'aj se'íjna jetze tiú'umua'ati ti a'ín í tej rájya'upua, ayén jeíhua huápi'i taataxí'eve a'iné a'í pu xaa taatéya'upuajtaca'a. A'í tu jín, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. A'íj mú' jín caí tamuajte a'íime í mej yen huachéjme í chaanaca japua me'íjna jime'e mej caí raamuá'a.

² Mí nej já'amuaxe'eve'e, tu'uri yaújmua'ame'en pú'een í Dios. Mí ajta caí xi a'ij ámitieere'e a'ij tej éene'e tá'aju'un. Mí teajta iteen, ayée tu tí'ijmua'aree ti ayén tí'itaci'iti a'ájna xicáara'an jetze í ti jetzen huataseíjre'esin. A'í pu seicié taruuren yé ta jetze tej ti tiyen che'atá tena'a éene'e tá'ara'ani tíj ajta a'ín éene'e seijre'e u ta japua a'iné a'ájna tu raseijran te'íjna a'ij ti 'een.

³ Ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'ijchú'leve'e a'íjna ti ayén tiráaci'iti, ayée pu a'íjna jín rí'í ruruuren ti ayén che'atá na'a rumua'atzíra'a jime'en rí'éene'e seíre'e á'ara'ani tíj ajta a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁴ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'itíj jín até'itzaaara í Dios jemi, a'í pu ajta raatéxieehuata a'íjna í niucari ti jín Dios tí'ajta. Ajta tíj na'a í mej jín até'itzaaara, ayée pu seijre'e í Dios jemi ti ayén che'atá na'a 'een í mej jín raatéxieehuata me'íjna í niucari ti ajta jín Dios tí'ajta.

⁵ Ajta, xu'uri ramua'aree ti ayén 'een jín huataseíjre a'íjna tí'ij ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi. Ajta, capu a'atzu ti'itíj jín até'itzaaara í Dios jemi a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁶ Ajta, ja'ati ti na'a ti Dios jemi seijre'e capu ajta á'atura í jemin. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén ti'itíj jín até'itzaaara í Dios jemi, a'íjna í ja'ati capúu xi yaú'itíeé já'araa a'ij ti 'een a'íjna, capu ajta xi raamuá'a.

⁷ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, caxu raatá'acare'en ti ja'ati ayén tejá'amuacuanamua. Ja'ati ti na'a ti ayén xí'epi'in ti'itiújcha'í, a'í pu ayén che'atá na'a rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi tíj ajta a'íjna í Jesús, ti ajta Ciríistu'u pú'een.

⁸ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ti'itíj jín auté'itzaaara í Dios jemi, a'í pu a'íjna jetze ajtémecan í tiyaaru'u, a'iné a'íjna í tiyaaru'u, ayée pu tíj na'a jéjcuá imuá te'utéjche ti ayén te'uté'itzaaara tíj na'a í ti 'irí yé e'iré'ene. Ayee pu 'een jín huataseíjre a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios ti ij raaté'uuna nain í muári'eri'ire'ara'an í tiyaaru'u.

⁹ Capu até'itzaaara í Dios jemi ja'ati ti na'a ti Dios jetze airáne. Capu ti'itíj jín até'itzaaara a'íjna jime'e ti jemin seijre'e a'íjna ti Dios ayén raateájtuaa. Capu rí'irí ti a'ín ja'ati ayén ti'itíj jín te'uté'itzaaara'an a'iné a'í pu Dios jetze airáne.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í Dios, ajta ja'atén mej pú'een í yaújmua'ame'en í tiyaaru'u. Capu Dios jetze airáne ja'ati ti caí xí'epi'in ti'itiújcha'í, ti ajta caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a.

Tej nu'u huátaxe'eve'en seij teajta seij

¹¹ Ajta, a'ii pu a'ín pú'een í niucari sej ráanamuaajri'i tíj na'a jéjcuá imuá tíj na'a ti yú e'iré'ene ti ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij.

¹² Tej ti caí nu'u tiyen huárini a'ij ti ráaruú a'íjna í Caín teecan ti a'íjna jetze airáne a'íjna ti a'ij pua'a 'een. Ajta ayén tiraajé'ica í ru'ihuaara'a. ¿Ni secaí ramua'aree a'ij ti 'een jín raajé'ica? Ayee pu a'íjna jín tiraajé'ica a'íjna jime'e ti a'ij pua'a ti'itiújcha'íca'a a'íjna. Mí ajta, xí'epi'in pu ti'itiújcha'íca'a a'íjna í ihuáare'ara'an.

¹³ Ne'ihuaamua'a, caxu a'ij tité'ujmujca ti pua'a miyen tejamuájcha'íre'e a'íime í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua.

14 Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree tej caí ché'e mi'ichíjta seijre'e í Dios jemi sino tu'uri tiyen ruurican jemin huateájturaa a'íjna jime'e tej huá'axe'eve'e te'ímej í ta'ihuaamua'a.

Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a, a'í pu aúche'e ayén mi'ichíjta seijre'e í Dios jemi.

15 Jee xaa ne'u, a'íjna í ja'ati ti rájcha'íre'e í ru'ihuaara'a, a'ii pu a'ín pú'een ti tí'itecui'ica. Seajta mú'een, xu'uri siyen tí'ijmua'aree ti caí rusén jín ruuri huateájturaasin í Dios jemi ja'ati ti na'a ti ayén tí'itecui'ica.

16 Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree a'ij ti 'een ti pua'a ja'ati jé'iyecan jín raxí'eve'e í ru'ihuaara'a. A'í pu Jesús ti Ciríistu'u píríci, a'í pu ta jetze me'ecan huamí'i. A'í pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huá'cuini huá'a jetze me'ecan í ta'ihuaamua'a.

17 Mí ajta, ti pua'a ja'ati ti ayén jeíhua huá'pi'i tí'ijcha'íí í mej jín huateújvaire'en íiyen chaanaca japua, ti pua'a ajta ayén raseijra ti a'ín ihuá'are'ara'an caí a'ij tí'ijviicua'i, ajta ti pua'a caí rá'ancu'uvajxi'in ti ij ti'itíj jín raatévaire'en, capu a'atzu a'ij tí'iri'iri ti a'íjna ti jeíhua tí'ijcha'íí ayén ti'ixáata a'ame ti nu'u raxí'eve'e í Dios.

18 Mí sej yaújmuame'en pú'een, tiché'e caí tiyen tena'a tí'ixajta tej nu'u taxe'eve'e seij teajta seij. Tiché'e caí te'íjna jín tena'a tiyen tí'ixajta taniuuca jime'e sino tiché'e jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'íjna jime'e tej ti'itíj jín hua'utévaire'en í ta'ihuaamua'a.

A'ij ti nu'u ye'í tí'iri'iri tej nu'u caí tí'itziíne'e í Dios jemi

19 Tí pua'a tiyen te'íjna jín huárini, aj tu xaa tiyen tí'ijmua'areeren tej tiyen jé'iyecan jín rí'i ti'itítacha'íí te'íjna jemi í niuucari ti ayén ti'ayajna. Tí pua'a teajta te'íjna jín tiyen huárini, aj tu ti caí ché'e a'ij pua'a tite'utátamuajte í taxiejniu'uca jetze te'íjna jemi í Dios.

20 Tí pua'a ayén tá'axijte'e í taxiejniu'uca, capu ruxe'eve'e tej tiyen tí'itziíne'e a'iné jaítze'e pu ve'ecán jín ti'itíjvee í Dios caí í taxiejniu'uca. Ajta, a'í pu nain té'umua'aree.

21 Mí nej já'amuaxe'eve'e, ti pua'a caí ti'itíj jín tá'axijte'e í taxiejniu'uca, ayée pu 'een jín ri'irí tej caí ti'itíj jín tí'itziíne'e í Dios jemi.

22 Ayee tu teajta te'íjna jín tiyen tira'ancuré'asin te'íjna jemi ti'itíj ti na'a tej raatáhuaviira. Ayee pu a'íjna jín tí'itaci'iti a'íjna jime'e tej tiyen tirá'astijre'e a'ij ti a'ín tí'ita'aijte'e, ajta a'íjna jime'e tej tiyen rí'i ti'itítacha'íí a'ij ti tira'aráanajche.

23 A'ii pu a'ín pú'een a'íjna ti jín ayén tí'ita'aijte'e tej ti tiyen té'antzaahuate'en ti a'ín Jesús yaujra'an pú'een í Dios, ajta a'ii pu a'ín pú'een í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, tej ti teajta tiyen titehuátaxe'eve'en seij teajta seij a'ij ti a'ín titaata'a'íj.

24 Ajta a'ín ti ayén rá'astijre'e a'ij ti Dios tí'aijta, a'í pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e í Dios tíj ajta Dios jemin tí'iseijre'e a'íjna í ja'ati. Ayee tu te'íjna jín tí'ijmua'aree ti a'ín Dios ta jemi seijre'e a'íjna jime'e ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ta jemi huateájturaa.

4

A'íjna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íre'e í Ciríistu'u

1 Mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj caí rá'atzaahuate'e ja'ati ti na'a ti ayén ruseijrata ti nu'u a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ca'aníjra'a raatá'a ti tiu'utaxáj, sino setá'aj amua-caícan hua'utéeseij sej si ráamua'aree ti'itíj ti xiejniu'ucarira'a ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj. Setá'aj siyen huárini a'iné a'íime í mej caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, mu'iití mú meri huá'a tzajta'a huataseijre a'ímej jemi í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua.

2 Ayee tu te'íjna jín tiráamua'aree ti pua'a a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ja'ati ayén tiu'utaxáj í Dios jetze me'ecan nusu caí. Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee a'ín Jesús pu Ciríistu'u pú'een, a'í pu nu'u ajta ayén tehuá'ira'atacan jín huataseijre íiyen chaanaca japua, ti pua'a a'íjna í ja'ati ayén tiraataxáj, a'í pu a'ín pú'een ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén tiu'utaxáj Dios jetze me'ecan.

³ Mí ajta, ja'ati ti na'a ti ayén seicié tiraataxáj yee ti Jesús caí ayén tehuá'ira'atacan jín huatasejre, a'íi pu caí jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan, sino a'íi pu ayén ca'aníjra'a ratá'aca a'ij ti tiu'utaxáj a'íjna í xiéjniu'ucari ti rájcha'íire'e í Círístu'u. Xu'uri siyen tiráanamujri'í ti a'íin yen huatasejre'esin íyen chaanaca japua. Jee xaa ne'u, pu'uri yen seijre'e huá'a tzajta'a í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

⁴ Mí sej yaújmua'ame'en, mú'een xu Dios jetze ajtémecan. Seajta seri hua'utémua'íti se'ímej í mej hua'itzi jín tí'ixaxa'a se'íjna jime'e ti a'íin í ti mú'ejmi jemi huateájturaa, jaitze'e pu ve'ecán jín antiújmua'aree caí a'íjna ti yen seijre'e íyen í chaanaca japua.

⁵ Mí majta a'íime, a'íi mú huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua. A'ij pu jín, tíj na'a mej miyen tí'ixáata muá'aye'i, a'íi pu ca'aníjra'a hua'atá'aca mej miyen tiu'utaxáj a'íjna í huá'amua'atziira'a a'ímej í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Majta a'íime í mej yen seijre'e, a'íi mú miyen tihuá'anamua.

⁶ Mí teajta iteen, teen tu Dios jetze ajtémecan. Ja'ati ti na'a ti ayén ramua'ate í Dios, a'íi pu ayén tanamuj. Ajta a'íjna í ja'ati ti caí ramua'ate í Dios, a'íi pu ajta caí tanamuj. Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree ti pua'a ja'ati ayén jé'iyecan jín tí'ixaxa'a í Dios jetze me'ecan na'ari ti pua'a hua'itzi jín tí'ixaxa'a.

Dios pu huápi'i taxe'eve'e itejmi

⁷ Mí nej já'amuaxe'eve'e, tiché'e tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej a'iné Dios pu rusej ayén ca'aníjra'a titatá'aca tej ti tiyen huátaxe'eve'en. Ajta a'íin ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu Dios jetze airáne, ajta a'íi pu ramua'ate í Dios.

⁸ Mí ajta, a'íin ti caí huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu caí xi ramua'ate í Dios, a'iné Dios pu jé'iyecan jín rusej taxe'eve'e, nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a.

⁹ Ayee pu a'íjna jín téjmi jemi huatasejre ti Dios ayén taxe'eve'e a'íjna jime'e ti a'íin ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti sej na'a pú'een ti ij yé uv'énen íyen chaanaca japua tej ti ruuri huateájturan í Dios jemi te'íjna jime'e ti a'íin ta japua huaniú.

¹⁰ Ayee pu a'íjna jín ayén éeni'ici'e seijre'e ti Dios ayén taxe'eve'e. Catu teen amuacá raataxí'eve í Dios, sino a'íi pu amuacá taataxí'eve itejmi, ajta ayén ya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij a'íin ayén ra'uré'uuna í tej jín auteájturaa í Dios jemi ti ij caí Dios ayén puajtzi titaatá'acare'en.

¹¹ Mí nej já'amuaxe'eve'e, a'iné Dios pu'uri ayén titaataxí'eve, ayee pu tiú'ujxe'eve'e tej tiyen che'atá tena'a huátaxe'eve'en sej teajta sej.

¹² Capu ja'ati ja'anáj raasej í Dios. Mí ajta, ti pua'a tiyen tí'itaxe'eve'e sej teajta sej, Dios pu ayén téjmi jemi seijre'e, ajta a'íi pu téjmi jemi runajmire'e a'íjna ti jín Dios ayén tí'itaxe'eve'e.

¹³ Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej tiyen jemin seijre'e, ajta ti ayén a'íin téjmi jemi seijre'e a'íjna jime'e ti ayén téjmi jemi raateájturaa í ruxíejniu'uca.

¹⁴ Teajta iteen, teen tu tiyen tiraasej, teajta tiyen tirataxájtave ti a'íin í tej rájya'upua, a'íin ayén tíya'uta'íteca'a í ruyauj ti ij ayén hua'irájtuaani a'ímej í mej yen huachéjme íyen chaanaca japua.

¹⁵ Ja'ati ti na'a ti ayén tiraataxáj yee Jesús pu nu'u ajta Círístu'u pú'een, a'íi pu ajta a'íin pú'een ti yaujra'an pírici í Dios. Dios pu jemin seijre'e a'íjna í ja'ati. Ajta a'íin í ja'ati, a'íi pu ayén che'atá na'a seijre'e í Dios jemi.

¹⁶ A'ij tu jín tiyen tí'ijmua'aree, teajta tiyen tirá'atzaahuate'e ti ayén tí'itaxe'eve'e í Dios, a'iné Dios pu ayén ja'anáj ti na'a tí'itaxe'eve'e. Ajta a'íin í ja'ati ti ayén seijre'e ti huá'axe'eve'e í ruxí'ej teite, a'íi pu ajta jemin seijre'e í Dios. Ajta Dios pu ayén che'atá na'a jemin seijre'e a'íjna í ja'ati.

¹⁷ Ayee pu éeni'ici'e seijre'e ti ayén huaújnajmi'ire itejmi jemi tej ti caí tí'itziine'e a'ájna xicáara'an ti jetzen huá'axijte'en, a'íjna jime'e tej tiyen che'atá tena'a seijre'e íyen chaanaca japua tíj ajta a'íjna, te'íjna jime'e tej huá'axe'eve'e í taxí'ej teite.

18 Tí pua'a ja'ati ayén rachú'eve'e a'ame a'ájna xicáara'an jetze ti Dios jetzen huá'axijte'en, capu ayén tí'itziine'e, a'iné ti pua'a a'ájna í ja'ati nain jín ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, a'íj pu jín raatépua'ajte'esin í ru tzajta'a a'ájna ti jín tí'itziine'e ti Dios puajtzi raatá'an.

Ayee pu xaa ne'u ti'ayajna a'iné ti pua'a ja'ati ayén tí'itziine'e, a'íj pu ajta ti'itj jín rajpuajtzi á'aye'i. Ajta a'íjn ti tí'itziine'e, capu u huateújnajmire í ru tzajta'a ti a'íjn ayén tí'ijxe'eve'e í ruxí'ej tevi.

19 Ayee tu te'ájna jín tí'ijxe'eve'e í Dios a'iné Dios pu amuacaí ayén titaataxí'eve itejmi.

20 Tí pua'a ja'ati ayén tí'ixajta yee a'íj pu nu'u raxí'eve'e í Dios, ajta ti pua'a rájcha'íre'e í ru'ihuaara'a, ayée pu tí'ihua'itaca a'ájna í ja'ati. Ayee pu tí'een, a'iné ti pua'a a'íjn caí raxí'eve'e í ru'ihuaara'a ti ayén mé tirúusise'iran, capu a'atzu a'íj tí'iri'iri ti a'ájna í ja'ati ayén raxí'eve'e a'ájna í Dios ti caí ja'anáj rasise'i.

21 Ajta a'ii pu a'íjn pú'een í niuucari ti jín a'íjn ayén titaata'aíj. Ché'e nu'u a'íjn ti ayén tí'ijxe'eve'e í Dios, ché'e a'íjn ajta ayén tí'ijxe'eve'e í ru'ihuaara'a.

5

Tej nu'u teri hua'utémuaiti te'ájna ti a'íj pua'a 'een, ti ajta yen japuan seijre'e íyen í chaanaca japua

1 Ja'ati ti na'a ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'íjn pú'een a'ájna í Ciríistu'u ti Dios ra'antíhua'u, a'ájna í ja'ati, a'íj pu ajta Dios jetze huanéj. Ajta a'íjn ti ayén tí'ijxe'eve'e a'ájna ti ya'upuáara'an pú'een, a'íj pu ajta ayén huá'axe'eve'e a'íjme'j í ti ayén hua'utéya'upuajtaca'a.

2 Ayee tu 'een jín tiyen tí'ijmua'aree tej jé'iyecan jín huá'axe'eve'e te'íjme'j í mej yaújmua'ame'en pú'een í Dios te'ájna jime'e tej tiyen tí'ijxe'eve'e í Dios, teajta tiyen tirá'astijre'e a'íj ti a'íjn tí'ita'ajte'e.

3 Ajta, ayée pu huataújmua'a a'ájna í tej nu'u raxí'eve'e í Dios tej ti tiyen te'ájna jín ra'ará'astijre'en te'ájna í ti jín tí'ita'ajte'e. Ajta, capu muári'eri tej tiyen te'ájna jín ra'ará'astijre'en te'ájna ti jín Dios ayén tí'ita'ajte'e.

4 Ayee pu a'ájna jín ayén tí'een a'iné ja'ati ti na'a ti ayén Dios jetze airáne, a'íj pu hua'antimuá'itici a'íjme'j í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. Ajta, ayée tu te'ájna jín hua'antimuá'itici te'ájna jime'e tej té'atzaahuate'e.

5 A'ii pu a'íjn pú'een ti hua'antimuá'itici a'íjme'j í mej yen seijre'e íyen chaanaca japua. A'íj pu a'íjn pú'een ti ayén té'atzaahuate'e ti Jesús a'íjn pírici ti yaujra'an pú'een í Dios.

A'ájna ti nu'u raataxájtave a'ájna í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ájna jime'en a'íjn ti yaujra'an pú'een í Dios

6 Ajta a'ájna í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'ii pu a'íjn pú'een ti ayén huataseíjre itejmi jemi. Ayee tu te'ájna jín ramua'aree ti a'íj pu jé'iyecan jín téjmi jemi huataseíjre tí'ij ayén huámua'í'vijhuaca'a, ajta ayén tira'iráaxire í ruxuure'e tí'ij huamí'i. Dios pu ayén tiraataxájtaca'a a'ájna jime'en í Jesús tí'ij a'íjn huámua'í'vijhuaca'a. Ajta ayén che'atá na'a jime'en tiraataxájtaca'a tí'ij Jesús huamí'i, majta raseíreca'a í teite.

7 Ajta a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íj pu ayén raataxájtave a'ájna jime'en a'iné a'íj pu jé'iyecan jín tí'ixaxa'a.

8 Jee xaa ne'u, mehuaíca í mej miyen raataxájtave. A'ii pu a'íjn pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an ti Dios téjmi jemi raateájtuaa. A'ii pu ajta a'íjn pú'een í niuucari í tej ráanamujri'i tí'ij Jesús ayén huámua'í'vijhuaca'a. A'ii pu ajta a'íjn pú'een í tej jín ra'utámua'aree ti Ciríistu'u ayén tiu'umí'i í cúruu jetze. Majta me'ájna í mej huaíca, najmi'i mú miyen che'atá mena'a tiraataxájtave.

9 Ajta, ti pua'a tiyen tira'ancuré'an a'íj mej ti'ixa í teite mej yen japuan seijre'e íyen chaanaca japua, ayée pu jaítze'e ayén tiraavíjte'e tej tiyen tira'ancuré'an a'íj ti ajta ti'ixa

í Dios a'iné jaítze'e pu ruxe'eve'e a'ij ti a'ín ti'ixa. A'ii pu a'ín pú'een ti jíme'en Dios raataxájtaca'a, ti raataxájtaca'a a'íjna jíme'e í ruyauj.

¹⁰ Ja'ati ti na'a ti rá'atzaahuat'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í ja'ati, a'í pu jemin seijre'e a'íjna ti jíme'en huataúxajtaca'a. Ajta ja'ati ti na'a ti caí rá'atzaahuat'e í Dios, a'í pu ayén ti'ixa ti nu'u tí'ihua'ítaca í Dios a'íjna jíme'e ti caí rá'antzaahua a'íjna ti jíme'en Dios raataxájtaca'a í ruyauj jíme'e.

¹¹ Ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti jíme'en raataxájtaca'a, ti jíme'en Dios ayén taatá'a tej ti tiyen ruuri huateáturan í jemin t'ij na'a rusén jíme'e. Ajta, ayée tu 'een jín ruuri tá'aju'un te'íjna jíme'e ti a'íjna jetze ti yaujra'an pú'een, a'í pu jetze airáninei í tej jín ruuri tá'ara'ani.

¹² Ja'ati ti na'a ti jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'í pu ajta jemin ruuri huateáturaasin t'ij na'a rusén jíme'e. Mí ajta, ja'ati ti na'a ti caí jemin seijre'e a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, capu ajta ruuri huateáturaasin í jemin t'ij na'a rusén jíme'e.

Tej tiyen ruuri huateáturaasin t'ij na'a rusén jíme'e

¹³ Ayee nu 'een jín niyen tejamuaatayú'use sej si siyen tiráamua'aree sej siyen jemin ruuri huateáturaasin t'ij na'a rusén jíme'e mi sej siyen té'atzaahuat'e se'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁴ Ajta, a'ii pu a'ín pú'een ti ca'aníjra'a tatá'a tej ti tiyen taxiéehua ajteáxiire í jemin. Tí pua'a tiyen ti'it'ij tiraatáhuavii a'ij ti tiraavíjte'e í jemin, ayée tu tiráamua'aree ti a'ín ayén tí'itanamua.

¹⁵ Ajta ti pua'a tiyen tiráamua'aree ti a'ín ayén tí'itanamua t'ij na'a a'ij tej ti'it'ij tiraatáhuaviira, a'ij tu jín tiyen teajta tiráamua'aree ti ayén titaatá'asin a'ij ti tiraavíjte'e a'íjna jíme'en í tej raatáhuaviiri'i.

¹⁶ Tí pua'a ja'ati ayén tí'ijseijra ti a'ín ihuáare'ara'an ayén te'uté'itzaaara'an ti'it'ij jíme'e ti caí ayén tí'ijci'iti ti huámi'ini, ché'e a'ín ja'ati ayén a'íjna jín tiraatáhuavii í Dios. Tí pua'a ayén a'íjna jín huárini, Dios pu ajta ayén tiraatá'asin ti a'ín ruuri huateáturan í jemin a'íjna í ihuáare'ara'an ti ayén ti'it'ij jín te'uté'itzaaara ti caí ayén a'íjna jíme'en tiráaci'iti ti huámi'ini.

Mí ajta, ayée pu ajta seijre'e í mej jín auté'itzaaara'a ti a'íjna jín ayén tiráaci'iti ti ja'ati huámi'ini. Canu niyen tejá'amua'íjcate'e sej si se'íjna jín siyen tiraatáhuavii.

¹⁷ Mat'ij mena'a miyen me'íjna jín a'ij pua'a tí'iterici, a'ii pu ajta a'ín pú'een í mej jín auté'itzaaara í Dios jemi. Ajta, aúche'e pu téjmi jemi seijre'e í mej jín auté'itzaaara ti ajta caí ayén tiráaci'iti ti ja'ati a'íjna jíme'en huámi'ini.

I ti nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹⁸ Teen tu tiyen tí'ijmua'aree ti caí ti'it'ij jín auté'itzaaara í ja'ati ti ayén Dios jetze airáne, sino a'íjna í ja'ati ti Dios jetze airáne, a'í pu ayén té'ujcu'uve, ajta caí í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een capu ra'ajtamíjhua a'íjna í ja'ati.

¹⁹ Teen tu teajta tiyen tí'ijmua'aree tej Dios jetze ajtéme'ecan. Majta a'íime í seica í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, naíjmi'i mú rá'astijre'e me'íjna í xiéjniu'ucari ti a'ij pua'a 'een.

²⁰ Teajta tu tiyen tí'ijmua'aree ti a'ín ti yaujra'an pú'een í Dios yen huataseíjre. A'í pu ajta ayén taatá'a tej ti tiyen tiyaú'itiée tá'ara'ani tej ti tiyen tiráamua'ati te'íjna ti ayén ti'ayajna. Teen tu teajta te'íjna jemi seijre'e ti ayén ti'ayajna.

Jee xaa ne'u, teen tu teajta jemin seijre'e te'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, a'íjna í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. A'ii pu a'ín pú'een í Dios ti nain jín ajta jé'iyecan jín seijre'e, ti ajta ayén titatá'aca tej tiyen ruuri huateáturan í jemin t'ij na'a rusén jíme'e.

²¹ Mí sej yaújmua'ame'en pú'een, r'í xu'u se'íjna jíme'e, sej si caí raná'amiche'en ti'it'ij ti na'a ti caí Dios pú'een.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti hua'apua

A'íjna ti ayén ti'ayajna, ajta a'íjna ti jín Dios taxe'eve'e

¹ Inee, i nej vásta'a pú'een, a'ij nu jetze yé muateujte'e, mú'ee mi pej hua'anáànaj pú'een a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri, mú'ee ti Dios mua'antíhuau. Yee nu neajta huá'ateujte'e í á'ayaujmu'a í mej rá'astijre'e í niuucari ti ayén ti'ayajna. Ayee nu niyen jé'iyecan jín tejá'amuaxe'eve'e, majta miyen che'atá mena'a tejá'amuaxe'eve'e matíj mena'a pua'amé í mej miyen tí'ijmu'a'aree í niuucari ti ayén ti'ayajna.

² Ayee tu te'íjna jín tejá'amuaxe'eve'e te'íjna jime'e ti a'íjn niuucari ti ayén ti'ayajna, ayée pu téjmi jemi seijre'e, ajta ayén téjmi jemi seíre'e a'ame tíj na'a rusén jime'e.

³ Ché'e a'íjn Dios í tej rájya'upua, a'íjna jamuan í Jesús ti Ciríistu'u pú'een, a'íjna ti ajta yaujra'an pírici í Dios, ché'e a'íjn ayén rí'i tejamuaatá'acare'en, ajta jamuá'ancu'uvajxi'in, ajta jamuaatépua'ajte'en sej si siyen jé'iyecan jín rí'i ti'itiújcha'íi, sej si seajta huataújxe'eve'en sej seajta sej.

Tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej

⁴ Jé'ecan nu netémua'ave'e ne'íjna jime'e nej niyen tiráamua'areeri'i mej seica í mej mú'etzi jetze ajtéme'ecan miyen che'atá mena'a jé'iyecan jín miyen rí'i ti'itiújcha'íi a'ij ti titaata'aíj a'íjna í tej rájya'upua.

⁵ Ajta íjii, mi pej hua'anáànaj pú'een, ayée nu ti'itíj jín tí'imuhavii. Canu jéjcuacan jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti Dios ayén a'íjna jín titaata'aíj sino a'ij nu jín tí'imuyau'use'e ne'íjna jime'en ti jéjcuá imuá téjmi jemi raateájtuaa tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en sej teajta sej.

⁶ Ayee pu a'íjna jín té'emitieere'e tej sej teajta sei jé'iyecan jín tira'ará'astijre'en a'ij ti a'íjn tí'ita'aijte'e, tej nu'u tiyen titehuátaxe'eve'en. Ajta, a'íi pu a'íjn pú'een í ti jín titaata'aíj. A'íj pu jín, a'iné ayée xu jéjcuá imuá tiráanamujri'i tíj na'a ti yú e'iré'ene, ayée pu tiú'ujxe'eve'e sej nu'u siyen titehuaújxe'eve'en.

I mej tí'icuanamuan

⁷ Ayee pu a'íjna jín tiú'ujxe'eve'e sej siyen huárini, a'iné a'íime í mej tiú'ucuanamujca, mu'uri mu'ití huataseíjre huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen huachéjme í chaanaca japua. A'í mú miyen avítzi jín tí'ixaxa'a ti nu'u a'íjn Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een ayén nu'u caí tiu'uteújtevistaca'a. A'íi mú a'íjn pú'een í mej tiú'ucuanamujca, í mej majta rájcha'íire'e í Ciríistu'u.

⁸ Rí'i xu'u mú'een, ti ij caí ayén amuáaruuren mi a'amua tzajta'a sej si caí yá'uríeeni í sej jín tiu'umuáriej sino ti ij ayén naíjmi'i tejamuáaci'iti í sej raamuá'iti í Dios jemi.

⁹ Ja'atí ti na'a ti ayén ríci ruseíj a'ij ti tirájteuve, ajta ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti jín Ciríistu'u ayén titá'itiiri'i, capu seijre'e í Dios jemi a'íjna í ja'ati.

Mí ajta, ja'atí ti na'a ti ayén tirá'astijre'e a'íjna ti jín ayén titá'itiiri'i, a'íi pu rájya'upua í Dios. Ayee pu che'atá na'a seijre'e a'íjna jemi ti yaujra'an pú'een í Dios.

¹⁰⁻¹¹ Tí pua'a ja'atí mú'ejmi jemi mú a'uvé'eme'en ti caí ayén tirá'astijre'e a'íjna í niuucari ti téjmi jemi raateájtuaa, caxu rateújte'e, caxu seajta ra'ancuré'evi'itijcicare'en a'u sej é'eche, a'iné ja'atí ti na'a ti ayén ra'ancuré'evi'itin, a'íi pu jamuan ajta ayén ríci ti a'ij pua'a 'een.

I ti nu'u jín te'entipúa'ajte'esin

¹² A'iné capu tí'iseicaj na'a í ti tiú'ujxe'eve'e í nej jín tejamuaatá'ixaate'en, sino ti'imuíi, a'íj nu jín caí raxí'eve'e nej niyen tejamuaata'ítí'i a'íjna i yu'uxari jetze sino ayée nu ti'ijchú'eve'e nej neseíj u á'ume'en mú'ejmi jemi tej ti naíjmi'i taseíira tá'ara'ani, tej ti tiyen tenaími'i tihua'utá'ixaate'en tej ti nain jín huátatemua'ave'en.

¹³ Majta a'íime í mej yaújmua'ame'en pú'een, í mej jamuan e'etiújse'iri me'íjna á'ajuu í ti Dios ra'antíhua'u, a'íi mú yé á'amuateujte'e. Ayee pu'u, ché'e ayén teja'uré'enen.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Juan, í ti huaíca

Ríi pu nu'u naa tí'ijxajtac'a a'íjna í Gayo

¹ Inee i nej vásta'a pú'een, yé nu muateaujte'e, mú'ee Gayo mi nej muaxe'eve'e. Jee xaa ne'u, tzáahuati'ira'a nu jín muaxe'eve'e.

² Ayee nu tí'ijhuavii mú'eetzi jíme'e, mi nej muaxe'eve'e, ti ij temua'a naa timuáavaire'en, pej pi pajta caí ti'ijcuí'ine. Nee nu ramua'aree pej rí'éene'ecán jín seijre'e mua'a tzajta'a.

³ Jéihua nu huatántemua'ave ne'íjna jíme'e mat'í'ij yé ra'áa seica í ta'ihuaamua'a, mat'í'ij miyen tinaatá'ixaa pej nu'u tzáahuati'ira'a jín rí'í ti'ití'á'acha'íi, a'iné mú'ee pej xaa piyen rá'astijre'e pe'íjna ti ayén ti'ayajna.

Tí nu'u hua'utévaire'en í ru'ihuaamua'a ti nu'u caí huá'amua'ajte

⁴ A'ii pu a'íin pú'een ti huápi'í rí'í naa tinaatá'aca nej ni niyen tiráanamua mej miyen tzáahuati'ira'a jín rí'í ti'ití'újcha'íi muá'aye'í í niyaujmua'a.

⁵⁻⁶ Mí nej muaxe'eve'e, xí'epi'in pej rici tíj na'a pej piyen ti'itíj jín tihua'atéva'iri í ta'ihuaamua'a. Ajta jaítze'e pu xí'epi'in jín seijre'e í Dios jemi ti pua'a piyen hua'utévaire'en pe'ímej í pej caí huá'amua'ajte a'iné a'íi mú miyen raataxájtaca'a huá'a jemi í mej yé tiújse'iri mú'eetzi jíme'en pej nu'u piyen huá'axe'eve'e í a'axí'ej teite. Ayee nu tí'imuhavii patá'aj piyen tihua'utévaire'en temua'a naa ti ij caí ti'itíj huá'aturaate'e mat'í'ij a'ucí'ine a'iné ayée pu tiraavíjte'e a'íjna jíme'e mej miyen tí'ivaire'e í Dios jemi.

⁷ A'í mú me'íjna jetze me'ecan u e'eráaci, majta camu ti'itíj ancuré'a a'ímej jemi í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

⁸ A'íj pu jín ayén tiú'ujxe'eve'e tej tiyen temua'a naa tihua'ancuré'evi'itín, teajta hua'utévaire'en ti'itíj jíme'e í mej miyen rici tej ti huá'a jamuan naíjmi'í tiu'umuári'en te'íjna jetze me'ecan ti ayén ti'ayajna.

Diótrfes pu nu'u a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi

⁹ Nu'uri ti'itíj tíhua'uta'ítí'iri'í a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri. Mí ajta a'íin Diótrfes, ti huápi'í ra'aráanajche ti nain jín antiújmua'areere huá'a jemi, a'íi pu caí ra'ancuré'aca'a a'íjna í niuucari.

¹⁰ A'íj nu jín, net'í'ij ne'uun a'atanén mú'ejmi jemi, nee nu niyen tejámuaatá'asin sej ra'utámua'aree a'ij ti a'íin rici, ti ayén a'ij tí'inexa a'íjna jíme'e í niuucari ti hua'ítzi pú'een. Ajta, capu a'íi na'a ayén tira'aráanajche ti ayén neruure, sino a'íi pu ajta caí hua'ancuré'evi'itíjca í ta'ihuaamua'a.

Jee xaa, a'íi pu ajta ayén huá'íjmi'í a'ímej í mej miyen tí'ijxe'eve'e mej miyen ti-hua'ancuré'evi'itín. Ajta, a'íin Diótrfes, a'íi pu ayén tihuá'amuarite'e mej mi caí ché'e me'uun e'etiújse'irihua'an.

Tí nu'u rí'í ti'ití'újcha'íi a'ij ti tiraavíjte'e

¹¹ Mí nej muaxe'eve'e, capej piyen che'atá pena'a rijca tíj a'íjna ti a'ij pua'a ti'ití'újcha'íi, sino patá'aj piyen che'atá pena'a rijca tíj ajta a'íin ti xí'epi'in ti'ití'újcha'íi. Ja'atí ti na'a ti xí'epi'in rici, a'íi pu Dios jetze ajtémecan. Mí ajta, ja'atí ti na'a ti a'ij pua'a rici, a'íi pu caí ja'anáj raamuá'a í Dios.

Demetrio pu nu'u rí'í ti'ití'újcha'íi

¹² Mí ajta, jíme'en a'íjna í Demetrio, naími'í mú miyen rí'í tí'ijxa. Jee xaa ne'u, ayée pu ti'ayajna ti a'íin ayén tzáahuati'ira'a jín ti'ití'újcha'íi. Nee nu neajta niyen tiraataxájtave ne'íjna í Demetrio. Seajta mú'een, ayée xu siyen tí'ijmua'aree neetzi jíme'e nej jé'iyecan jín niyen tirataxájtave.

I ti jñ te'entipúa'ari

¹³ Netí'ij tí'imuyu'use'eca'a, ayée pu ca'aníjra'a tineetá'aca nej jeíhua timuaatá'ixaate'en. Mí neajta inee, canu niyen raataxí'eve nej niyen timuaatayú'use'en i yu'uxari jetze.

¹⁴ Ayee nena'a éeni'ici'e tí'ijxe'eve'e nej ca'anacan mú'ejmi jemi a'atanén tej ti naíjmi'i tiu'utaxáj temua'a naa.

¹⁵ Ché'e Dios mua'anpuá'ajte'en. A'í mú'í ta'amiigustemua'a yé muateujte'e. Patá'aj mú'ee piyen neetzi jetze me'ecan hua'utateújte'en naíjmi'ica'í ne'amiigustemua'a'í mej me'uun a'uté'uu. Ayee pu'u xaa, nu'uri ra'antipúa'ajte.

A'ij ti tira'uyú'uxaca'a a'íjna í San Judás

Judás pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í ti Dios hua'utajé

¹ Inee, i nej i'i Judás, nee nu seij píríci ti tí'ivaire'e a'íjna jemi í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Nee nu neajta juutzeájra'an pú'een a'íjna í Jacobo. Ayee nu tejá'amuayu'use'e mú'een mi ti amuaatajé í Dios, a'íjna í tej teajta rájya'upua. A'íi pu ajta á'amuacha'íi a'ame ti ij ayén tejamuáaci'íti seij siyen seíire'e xá'aju'un jemin í Ciríistu'u.

² Ché'e ayén tejamuáaci'íti ti Dios, ayén amuá'ancu'uvajxi'in temua'a naa, ti 'ij ajta nain jín amua'anpuá'ajte'en seij si siyen huápi'i huaújxe'eve'en seij seajta seij.

Jíme'en a'ímej í mej hua'itzi jín tihuá'itíi (2 Pedro 2:1-17)

³ Ayee pu'u, ne'ihuaamua'a mi nej já'amuaxe'eve'e, ayée nu tí'ijxe'eve'eca'a nej niyen ne'íjna jín tejámuaata'ítíi ne'íjna jíme'e ti Dios tu'irátuaasin tetíj tena'a pua'amé tej tiyen rá'astijre'e. Mi ajta, ca'aníjra'a pu naatá'aca nej ni niyen ca'anéeri jín tejámuaatayú'use'en nej ni niyen tejamuatahuavii seij siyen tiu'utatése'en seij si seuj ra'ará'astijre'en se'íjna í niuucari ti seij na'a raateájtuaa huá'a jemi í ti Dios huateúra'ate.

⁴ Seica mú avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi. A'íi mú a'íin pú'een í mej caí rá'astijre'e í Dios. Majta seicié pu ayén tihuá'amitiejte'e a'íjna í niuucari í tej jín ráamua'areeri'i ti huáapua'a pu r'íi titaatá'a a'íjna ti tí'ita'aijte'e, a'íjna í tavástar'a, í Jesús ti ajta Ciríistu'u pú'een. Ayee pu tihuá'amitiejte'e ti nu'u a'íin tavástar'a ayén r'íi tihua'utá'a mej mi miyen ché'e mana'a a'ij pua'a titeetiújcha'íica a'ij ti tihuá'amitiejte'e. Ayee mú me'íjna jín huarín, a'íi mú majta mé rúujipua í tavástar'a. Ajta ayén tihuá'aci'íti a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a í mej jín rajpuaitzi muá'aju'un.

Jíme'en í ti Dios ajmí'i hua'uxíjte

⁵ Ayee nu raxí'eve'e nej niyen amuaatá'an seij ra'utámua'aree ti a'íin tavástar'a xaa hua'irájtuaa a'ujna u Egipto a'ímej í ruteítestemua'a. Aj pu'li á'iyen a'íin ayén hua'upuá'ajte a'ímej í mej caí ra'ará'astijre.

⁶ Majta a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, í mej majta caí araúrate me'íjna jíme'e í ti jín Dios hua'antíhuau, sino maraatéxieehuataca'a me'íjna jíme'e í mej jín títeté'u'upu'uca'a u ta japua a'u mej a'uté'eca'a mej mi pua'amecié tí'itíi jín te'enteárate ti jaítze'e jín seijre'e. A'íj pu jín, Dios ayén hua'iteána a'u ti a'utíca'a. A'uu mú aiteánami'ihua muá'aju'un tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jíme'e, ti i a'íin Dios ayén puájtzi hua'utá'an a'íjna xicáara'an tí'ij huá'axijte'en naíjmi'ica matíj mana'a pua'amé seijre'e.

⁷ Ayee pu che'atá na'a Dios hua'uxíjte a'ímej í mej Sodoma é'echejca'a, majta í seica í mej Gomorra é'eme'ecantaca'a, majta seica í mej a'ímuá antachéjme'ecaa. Ayee mú huataúra'a a'íime mej mi huaújxana'acira'aten, mej mi majta seicié tí'ihuaújxana'acira'aten a'ij ti caí tiraavíjte'e, teáata'a jamuan í ruxí'ej teáata'a. Ayee mú tiu'utasejriti'ihuaca'a mej me'íin pú'een í mej miyen tirajpuájtzi muá'aju'un me'íjna jetze í taij ti caí ja'anáj á'amí'ini.

⁸ Majta a'íime í mej avíitzi jín ajteújnaxcaca'a mú'ejmi jemi, ayée mú che'atá mana'a me'íjna jetze tí'imua'atze yee mej ruxíéhua ruxána'acira'aten. A'íj mú jín a'ij pua'a raruure í rutevij. Majta miyen mé rúujipua ja'ati ti na'a ti tí'itíi jín antiújmua'aree. A'íi mú majta a'ij pua'a tihuá'axa a'ímej í mej ta japua é'eseijre'e, í mej majta r'íi huápi'i naa seijre'e.

⁹ Mi ajta a'íin Miguel ti jeíhua tí'itíi jín tí'ivaire'e í ta japua, capu ayén huataúra'a ti ayén ca'anín jín ra'uxíjte'en a'íjna í tyaaru'u matí'ij tí'itese'eca'a me'íjna jíme'e a'ij mej

ráaruuren í tévira'an a'íjna í Moisés teecan. Capu xaa ayén ca'anín jín ra'uxíjite sino ayée pu tiraata'ixaa tíjín: “Ché'e a'íin tavástar'a mua'ajteá'axi'in.”

10 Mí majta a'íime í teteca, ayée mú ché'e mana'a a'ij pua'a tí'ixaxa'a me'íjna jime'e tí'iti tí a'ij mej caí yaú'itie. Ajta ayée mú me'íjna jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en me'íjna jime'e í mej rujímua'a a'ij tirájteuve, ajta a'íjna tí a'ij pua'a tihúa'amítiejte'e. Ayee mú 'een matíj í tí'iti mej caí raayí'iti mej tiú'umua'ati. A'íj mú jín rujímua'a aújpu'a'ajte'en.

11 Cui'i xaa, Dios pu puaíjzi hua'utá'asin a'ímej. Ayee mú che'atá mana'a a'ij pua'a titetiújcha'íi tíj ajta a'íjna í Caín. Huáapua'a mú miyen huataúra'a mej mi miyen jeíhua huápi'i raamuá'itin í puaíjzi. Ayee mú che'atá mana'a tíj huaríj a'íjna í Balaam teecan tí jeíhua huápi'i auté'itze í Dios jemi. Ayee mú che'atá mena'a ehuaújpu'a'arixi'in tíj ajta á'upua'areca'a a'íjna í Coré tí'ij a'íin ca'anín jín raatéxiehuataca'a a'íjna tí jín antiújmua'areerca'a a'íjna í Moisés teecan.

12 Setíj sena'a e'etiújseire'en sej si naími'i tiú'ucua'ani se'íjna jime'e sej huaújxe'eve'en, a'íime mú a'ij pua'a ríj muá'aye'i. Ayee mu'u, camu a'ij mena'a tí'icua'a mú'ejmi jamuan, majta miyen tí'iseijre'e mú'ejmi jemi tíj cáxuri tí'icámeijri'i. A'íi mú rujímua'a mena'a tiú'ujmi'icuaaca, majta, camu tihúa'ami'icuaaca í seica. Ayee mú 'een tíj jaitiri mej caí jetze víjvi'iyey sino eeca pu ráatisin. Ayee mú majta 'een tíj ciyey tí caí taaca tí'ij caí ché'e xíjcata'a pítí'irijca, tí pua'a ja'ati rá'ijcuta. Cu xíie hua'apua pu huatéehua nain jime'e.

13 Majta miyen 'een tíj í jaj tí á'ujruuréjvee ca'anín jime'e, tí ajta jetzen aamíxcua'iri ájninei. Ajta a'íjna tí huá'a jetze airáninei a'ímej í teite, ayée pu hua'utatévi'iraste'en. Majta mú miyen 'een tíj xu'ura'ave í mej mauj á'ujujhua'an a'u tí a'utíca'a. Ayee pu tihúa'aci'iti mej me'uun a'uteáturan a'u tí jeíhua huápi'i a'utíca'a.

14 Ajta a'íin í Enóc, a'íjna tí aráhua'apua jetze tí'ite a'íime í mej Adán jetzen airáne, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a a'ímej jime'e tí'ij ayén tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan tíjín: “Casí'i, xaaseíj, tavástar'a pu yé ve'ecánejsin huá'a jamuan í mej ravaire'e í ta japua, a'íime tí ajta huateúra'ate.

15 A'íi pu huá'axi'epi'íntari'iran naíjmi'ica, ajta a'íj pu jín huá'axijte'en naíjmi'ica í mej rájcha'íire'eca'a í Dios a'íjna jime'e í mej a'ij pua'a ríjcaa tí caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi. A'íi pu ajta a'íjna jín huá'axijte'en a'íjna jime'e mej miyen jeíhua huápi'i a'ij pua'a tí'ixajtacaa í Dios a'íime í mej auteájturaa í jemin mej mí caí miyen huárini a'ij tí tiraavíjte'e í jemin.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Enóc.

16 A'íime í teite, a'íi mú a'íin pú'een í mej tí'iti jín runiúuste'e, í mej níniu'ucacu. Ayee mú tí'itiújcha'íi a'ij tí tihúa'amítiejte'e í huá'a tzajta'a. Ca'anín mú jín tí'ixáata muá'aye'i mej mí me'íjna jín á'ujtzaahuate'e. Majta miyen rí'i tihúa'ajee í teite mej mí tí'iti jín hua'utémuá'itin.

Ca'aníjra'a pu hua'atá'aca a'ímej í mej té'atzaahuate'e

17 Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ra'utámua'aree a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í Dios jetze me'ecan a'íime í tí hua'antíhuau í tavástar'a, a'íjna í Jesús tí ajta Ciríistu'u pú'een.

18 Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tí ayén teja'uré'enejsin tíjín: “A'ájna, tí'ij ari nain te'entipúa'aríjme'en, a'íi mú huataseíjre'esin a'íime í mej tité'lexieehuari'ira muá'aju'un, í mej miyen tí'itiújcha'íi muá'aju'un a'ij tí tihúa'amítiejte'e í huá'a tzajta'a, tíj na'a tí caí ayén tiraavíjte'e í Dios jemi.”

19 A'íi mú a'íin pú'een í mej ca'aníjra'a hua'atá'aca í teite mej mí já'ita'a a'utaci'ica'an. A'íi mú rujímua'a mena'a a'ij tirájteu a'ij mej rici. Camu a'atzu jetzen aráu'jca'ane í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios.

20 Mí seajta mú'een, mí nej já'amuaxe'eve'e, setá'aj ca'aníjra'a tiu'utá'an seíj seajta seíj, sej si te'utáviicua'i se'íjna jime'e sej ra'ará'astijre'en se'íjna tí Dios ayén huateúra'ate.

Setá'aj seajta araujca'anen se'ijna jetze í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, sej si siyen hu-
atéjniuuni í Dios jemi.

²¹ Setá'aj seuj ra'utamua'aree tǵj na'a ti yú auca'ití a'ame ti a'ǵn Dios ayén
já'amuaxe'eve'e. Setá'aj seajta siyen rachú'eve'e se'ijna í tavástar'a, a'ǵna í Jesús
ti ajta Ciríistu'u pú'een ti ij a'ǵn a'ǵna jǵn amuá'ancu'uvajxi'ǵn a'ǵna jime'e ti ayén
tejámuaatá'asin sej siyen jemin ruurican huateáturan tǵj na'a rusén jime'e.

²² Setá'aj seajta ca'anǵra'a hua'utá'an seica í mej caí rǵi té'atzaahuate'e.

²³ Setá'aj seajta hua'irǵtuaani seica, muári'eri jime'e. Ayee pu seíre'e a'ame. Cu xiee sej
hua'irǵtuaani í taij jetze. Seajta seica, í ti tí'itziǵni'ire'e jime'e, setá'aj huá'ancu'uvajxi'ǵn.
Rǵi xu'u mú'een, a'ǵné jeíhua mú huápi'i xána'avisi'i seíre'e muá'aju'un a'ǵna jime'e í mej
jǵn auteǵturaa í Dios jemi.

Iniuucari ti jǵn ra'antipúa'ajte'esin

²⁴⁻²⁵ Ajta a'ǵn í Dios ti seij na'a pú'een, a'ǵi pu a'ǵn pú'een ti tu'irǵtuaani. A'ǵi pu
raayǵiti ti ca'anǵra'a amuaatá'an sej si caí ti'iti jǵn até'itze'ara'an í jemin. A'ǵi pu ajta
amuaatéhuiite'esin í jemin a'u ti rǵi huápi'i naa tí'iseijre'e. Mú'een xu caí ti'iti a'aturáacan
jǵn se'uun huaté'en, seajta huápi'i xu huataújtemua'ave'esin. Tiché'e tiyen rǵi tiraatá'an,
a'ǵné a'ǵi pu a'ǵna jǵn tí'itéjvee a'ǵna jime'e ti jaítze'e ve'ée. A'ǵi pu ajta nain jǵn tí'ajta,
ajta nain jǵn antiújmua'aree. A'ǵi pu ajta ayén téjmi japua huaniú a'ǵna jime'e ti Ciríistu'u
tu'irǵtuaa tǵij caí xi huataseíre'e í chaanaca tej japuan seijre'e. Tiché'e tiyen te'ǵna jǵn
rǵi tiraatá'an tǵj na'a ti yú auca'ití a'ame tǵj na'a rusén jime'e. Ché'e ayén teja'uré'enen.

Í niucari ti jíme'en raxa í Jesús ti a'ín tiraataseíjrate a'íjna í Juan

Í niucari ti jín ra'utéjche

¹ Ayee nu ne'íjna jín tiu'utaxájta ne'íjna jíme'e í niucari í ti rú'avaataca'a í Dios jemi, ti ajta jíme'en raxa í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. Dios pu ayén raatá'a ti a'ín Ciriístu'u ajta hua'utaseíjrate'en a'ímej í mej ravaire'e mej mi ráamua'aree ti Dios ari ayén raaxí'epi'intare a'ij ti ca'anacan teja'uré'enejsin. Ajta a'ín Ciriístu'u, ayée pu a'íjna jín hua'utá'ixa a'íjna jíme'e ti seij a'uta'íteca'a ti jemin tí'ivaire'e í júte'e ti ij ayén raataseíjrate'en a'íjna í Juan.

² Nee nu niyen tejá'amua'ixaate'e ti ayén ti'ayajna a'íjna í niucari ti Dios jemi é'eme'ecan, ti jíme'en raxa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een.

³ Ché'e rutémua'ave'e a'íjna í ja'ati ti ayén huá'anamuajriste'e a'íjna i niucari ti Dios jemi a'uvé'emej. Miché'e majta rutémua'ave'e a'íime í mej miyen ranamua, majta miyen rá'astijre'e a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze, a'iné pu'uri tén teja'uré'enejsin.

Juan pu tihuá'ayu'use'e a'ímej í mej e'etiújse'iri ta'aráhua'apua teyuu

⁴ Neajta inee, i nej i'i Juan, ayée nu tejá'amuyau'use'e mi sej se'uun e'etiújse'iri arahua'apuacié a'u ti huacá'a u Asia. Ché'e a'ín rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna ti jécua imuá seijre'eca'a, ti ajta íjii seijre'e, ti ajta ayén auj seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e ayén che'atá na'a amuáaruuren a'íjna xiéjniu'ucare'ara'an ti a'uun é'eseijre'e a'u ti Dios á'ujca ipuari japua. A'í pu aráhua'apua jín tí'ivaire'e.

⁵ Ché'e ajta a'ín rí'i tejamuaatá'an, ajta amua'anpuá'ajte'en a'íjna í Jesús ti ajta Ciriístu'u pú'een. A'í pu caí ja'anáj ti'iti jín até'itzea'ara a'íjna jíme'e ti ayén te'anxájta í Dios jetze me'ecan. A'ii pu ajta a'ín pú'een í ti amuacá' a'itáaa huá'a tzajta'a a'ímej í m'ichite. A'ii pu ajta a'ín pú'een ti tihuá'aijite'e naíjmi'ica í mej títetateí íyen chaanaca japua. A'í pu tax'eve'e, ajta ruxuure'e jín tacá'ijxi í tej jín auteájturaa í Dios jemi.

⁶ A'í pu ajta ayén taatá'a tej ti jamuan tiu'uta'aijta, ajta tej ti teajta raatévaire'en te'íjna í Diojra'an, í ti ajta rájya'upua í Ciriístu'u. Tiché'e tiyen rí'i tiratá'acare'en tíj na'a rusén jíme'e. Ché'e a'ín ajta nain jín tiu'uta'aijta, tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jíme'e.

⁷ Casi'i, xaaseíj, a'í pu jaitiri jetze yé ve'ecánejsin. Naími'i mú raseijran matíj mena'a mej raajé'ica. Majta naími'i í huá'ate'itestemua'a, matíj mena'a pua'amé íyen seijre'e í chaanaca japua, a'í mú ruyéínen me'íjna jíme'e mej huataújxiemiste'esin matí'ij raaseíj.

⁸ Ayee pu ti'ixa a'íjna í tavástar'a, ti ajta Dios pú'een ti seijre'e, ti ajta jécua imuá seijre'eca'a, ajta ti seíre'e a'ame tíj na'a rusén jíme'e. Ayen tijín: “Nee nu ne'ín pú'een í ta'amuájca, neajta, í netu'uve'eteájtí.”

Juan pu raaseíj í Ciriístu'u

⁹ Mi neajta inee, i nej i'i Juan, i nej á'amua'ihuaara'a pú'een, ayée nu che'atá nena'a a'amua jamuan rajpuaíjtzi ne'íjna jíme'e nej Ciriístu'u jetze ajtémecan. Naími'i tu tiu'uta'aijta Ciriístu'u jamuan. Teajta naími'i tu tiyen té'eviicua'i. A'uu nu á'ucatíi a'ujna jaata'a ti e'eráahuachi ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Patmos. A'uu nu aiteánami'ihuaca'a ne'íjna jíme'e nej tihua'utá'ixaa ne'íjna jíme'e í niucari ti jín raxa í Dios, ti ajta a'íjna jín raxa a'ij ti huaríj a'íjna í Jesús.

¹⁰ Tí'ij ari a'ájna pítí'irijcaa matí'ij rana'amiche í tavástar'a, a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén rájve neetzi jemi. Netí'ij ni niyen ráanamujri'i u nehuárita'a ti ja'ati ca'anín jín naatajé. Ayee pu namuajre'eca'a títí'ij pu pua'a ja'ati ucáajijhua trompeeta jetze.

¹¹ Ayen tíjín:

—Patá'aj hui ra'utéeyu'uxa í yu'uxari jetze a'ij pej tí'iseij. Pajta hua'uta'ítí huá'a jemi í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í Dios jemi, a'uun tí huacá'a u Asia. Tíj na'a a'ujna u Éfeso, ajta a'ujna u Esmirna, ajta a'ujna u Pérgamo, ajta a'ujna u Tiatira, ajta a'ujna u Sardis, ajta a'ujna u Filadelfia, ajta a'ujna u Laodicea.

¹² Netí'ij ni pí a'uré'eve nej ni raasej ne'íjna í ja'ati tí nejé'ejeeveca'a. Netí'ij niyen huaríj, ayée nu éeni'ici'e tiu'uséj tí'iti tí japuan antitátzajmee, oro tí jín taavíjhuaca'a. Ayee pu pua'amé ará'aseca'a aráhua'apua í cantiira'a.

¹³ Ajta, a'úu pu já'ita'a a'íjna tí japuan antitátzajmee, seíj pu a'uun huatéveeca'a tí ayén seijre'eca'a tíj teví. Ayee pu éene'e te'ucávijjaa cáxuri jime'e tí tí'ij, ajta puaasi pu jín avé'ejí'ici'ihuaca'a tí oro jín taavíjhua.

¹⁴ Cuaiínara'an pu huíjmu'ucaa, ajta cuaiínavi'ican pu cácipuaca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj cáne'a muxaj tí cuaiína, tí ajta seijre'e tíj í seeri. Jé'ecan pu ajta ayén seijre'eca'a í jí'iseáara'an jetze tíj taij tí á'ataa.

¹⁵ Ajta, ayée pu seijre'eca'a í ñcájra'an jetze tíj tí'iti tí cámejri'ihua, tí mesti. Naa pu tí'itemastájye'icaa tíj cobre mej án yá'uxire í taij tzajta'a. Ajta, tí'ij a'ín tí'ixajta'a, ayée pu namuajre'eca'a tíj játe'ana tí síhuájna tí huatámí'yeca'a.

¹⁶ A'íj pu rurí'irínta'a ru'ité'a'aca'a í rumuájca'a jetze, í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ajta a'ín í niuucari tí jetzen ajnneica'a, ayée pu seijre'eca'a tíj chun tí ruxí'ejta'a tejcamíjime. Ajta ayée pu té'ataaca'a í ru jetze tíj í xicaj tí nain jín airáxi'ixire.

¹⁷ Jíme'en nu'u raasej, aj nu ni e'erájve a'u tí e'era'íicajme. Cu xiee nej cu huámí'ini. Mí ajta a'ín, rurí'irínta'a jín í rumuájca'a na'ajtamuariej. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui tí'itziíne'e. Nee nu ne'ín pú'een í nej amuájca, ajta nej uvé'eteajti.

¹⁸ 'Nee nu ne'ín pú'een í nej í'irúuri. Nee nu huamí'í. Mí neajta, íjii, neajtahua'a nu í'irúuri tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu ne'íjna jín antínmua'aree nej ni raaxí'epí'intare'en mej huácuí'ini na'ari mej ruuri muá'ara'ani, neajta nej ni hua'íteáanan a'ujna a'u mej é'ecuí'ini na'ari nej hua'irájtuaani ne'újna.

¹⁹ 'Me'ecuí xaa, patá'aj pe'íjna autéeyu'uxa í pej peri raasej, í tí íjii seijre'e, ajta í tí auj seijre'e, ajta tí auj ayén teja'uré'enejsin.

²⁰ 'A'ímej jíme'e í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase í pej hua'usej í nej hua'ité'a'aca nerí'irínta'a pújme'en í nemuajca'a jetze, ajta a'íjna í tí aráhua'apua tí japuan antitátzajmee, ayée nu'uri timuaatá'ixaate'esin matíj mena'a pua'amé rú'avaataca'a mú'eetzi jemi. Me'íjna í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase, a'íj mú a'ín pú'een í mej me'íjna jín antiújmua'aree mej mí huá'ucha'ín í mej e'etiújse'iri huá'a teyujta'a. Ajta, í tí aráhua'apua tí japuan antitátzajmee, a'íj mú me'ín pú'een í teite í mej arahua'apuacié e'etiújse'iri í mej rana'amiche í Dios.

2

I niuucari tí tihuá'ayu'use'e í ta'aráhua'apua teyuu: A'íjme í mej Éfeso e'etiújse'iri

¹ 'Patá'aj piyen tiraata'ítí'í pe'íjna í tí a'íjna jín antiújmua'aree tí huá'acha'íj a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Éfeso tí jíme'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna í tí hua'ité'a'aca rurí'irínta'a a'ímej í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tí'ixa a'íjna tí huá'a tzajta'a án é'eye'ive í tí oro jín taavíjhua, tí ajta antitátzajmee.

² “Nee nu hui niyen tí'ijmua'aree a'ij sej titetiújcha'íj, sej seajta temua'a naa té'eviicua'í. Seajta mú'een, caxu hua'ancuré'evi'ití'í a'ímej í mej a'ij pua'a titetiújcha'íj sino ayée xu seri huá'umua'areeri'í a'ímej í miyen rusejratataca'a mej nu'u a'ín pú'een í tí Dios

hua'antíhuau; mej nu'u tiu'utévaire'en tavástara'a jetze me'ecan. Mi majta a'íime, camu a'íin pú'een. Ayee mu'u ruhuá'itaca'a.

³ “Nee nu niyen tí'ijmua'aree sej raayí'iti sej te'utáviicua'i nain jime'e. Mú'een xu seajta rajpuaíjtzi xa'aye'i. Seajta mú'een, caxu raatéxieehuataca'a sej na'ará'astijre'e.

⁴ “Mi neajta inee, ayée nu tejá'amua'ixaate'e í sej jín auteájturaa ineetzi jemi. Xu'uri raatéxieehuataca'a sej siyen nexí'eve'e setí'ij amuacaí tí'inexe'eve'eca'a.

⁵ “Setá'aj siyen se'íjna jetze tiú'umua'ati a'ij sej éeni'ici'e mé núurie. Setá'aj siyen seicié tiú'umua'ati sej si siyen che'atá rí'i titetiújcha'íi setí'ij amuacaí rijcaa. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu ne'uun mú'ejmi jemi e'etanéjsin nej ni amúa'ari'i a'íjna í ti antitátzajmee í ti ajta mú'ejmi jemi seijre'e. Ayee nu xaa ríni ti pua'a secaí seicié tiú'umua'ati.

⁶ “Mi seajta mú'een, xí'epi'ín xu rici a'íjna jime'e ti caí a'atzu amua'aráanajche a'ij mej ye'í rici a'íime í mej miyen hua'atamuá'amua tíjín: í mej ca'anéri jín tí'ajta. Ayee pu che'atá caí tina'aráanajche ineetzi.

⁷ “Ajta a'íin í ti huíteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna jime'e a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatá'asin ti a'íin ja'ati ayén ráacua'ani a'íjna jetze í ti seijre'e í ciyej ti jín i'irúuri á'ara'ani, a'íjna í ciyej í ti a'uun e'etávee a'u mej a'utaújtemua'ave'en jemin í Dios.”

I mej Esmirna e'etiújse'iri

⁸ Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Esmirna ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti a'íin pú'een í ta'amúajca, ajta í ti a'íin pú'een í tu'uvé'eteajti, a'íjna í ti huamí'i, ti ajta ajtahua'a huatarúj.

⁹ “Nee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín rajpuaíjtzi, seajta mú'een, secaí a'ij tí'ijviicua'i. Mi seajta mú'een, neetzi jemi xu chíjteaani pú'een temua'a jeíhua. Nee nu neajta ramua'aree mej jeíhua huápí'i tí'ihua'itaca a'íime í mej miyen ruseíjrataca mej nu'u me'íjna jetze ajtémecan í Israél. Mi ajta, capu ayén ti'ayajna sino a'íi mú jemin e'etiújse'iri í Satanás.

¹⁰ “Caxu rátziíne'e í sej rajpuaíjtzi xá'aju'un. Casi'i, a'íjna í tiyaaru'u, a'íi pu a'uun amua'utétuaasin seica jamuan a'u mej títejé'enaamuaca. Ayee pu a'íjna jín á'amuaruuren mej mi amuaatésej ti pua'a siyen tiná'astijre'e nusu secaí. Ayee xu pua'an xicaj rajpuaíjtzi xá'aju'un a'achú cumu tamuáamuata'a xicaj. Ti pua'a siyen nain jín te'utáviicua'i ineetzi jemi, seajta caí a'ij sena'a ti pua'a miyen amuaacui'ini, nee nu ne'íjna amuaatá'asin ne'íjna í curuun í sej jín i'irúuri xá'aju'un tíj na'a rusén jime'e.

¹¹ “Ajta a'íin í ti huíteájnamua, ché'e a'íin rí'i tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihuá'a'ixaate'e a'íimej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta, a'íjna í ja'ati ti tiu'umuá'itin, capu a'atzu raci'iti ti a'íin ayén che'atá rajpuaíjtzi á'ara'ani matíj a'íime í mej yá'ujisin í ruxéjniu'uca í ti auj ruurica'a.”

I mej Pérgamo e'etiújse'iri

¹² Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri u Pérgamo ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna í ti ru'itéechui í chun í ti ruxí'ejta'a tejcámíimijme.

¹³ “Nee nu hui ramua'aree a'u sej a'uchéjme, a'ujna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás. Mi seajta mú'een, seúche'e xu ná'astijre'e ineetzi. Caxu raatéxieehuataca'a sej ná'atzaahuate'e ineetzi se'ájna xicáara'a ti jetzen seijre'eca'a a'íjna í Antipas teecan, a'íjna ti ayén huataújsejrataca'a ti a'íin neetzi jetze me'ecan tí'ivaire'eca'a. Capu tí'iti jín auteájturaa ineetzi jemi a'íjna í ja'ati. Mi majta, a'íi mú raajé'ica mú'ejmi tzajta'a, me'újna a'u ti tejé'ajta a'íjna í Satanás.

¹⁴ “Mi seajta mú'een, tí'iti xu jín auteájturaa ineetzi jemi. A'uu mú é'eseijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen tirá'astijre'e me'íjna í niuucari í mej jín miyen che'atá tihuá'amua'ate tíj ajta a'íin Balaam teecan tiraamuá'ate a'íjna í Balac teecan ti ayén

hua'itzi jín hua'utémuaitin a'ímej í mej Israél jetze ajtémecantaca'a, mej mi miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een, ajta mej tiú'uxana'acire'e.

15 “Ayeé mú che'atá mena'a seijre'e mú'ejmi jemi seica í mej miyen majta rá'astijre'e í hua'aye'ira a'ímej í mej ca'anéri jín tí'ajta, í mej jee nicolaitas. Mí seajta mú'een, ayée xu seuj hua'atá'aca mej me'uun é'eseijre'e.

16 “A'íj nu jín, niyen tejá'amua'ixaate'e yee setá'aj seicié tiú'umuati. Na'ari secaí siyen huárini, nee nu mú'ejmi jemi e'tanéjsin, nej ni hua'uténe'usi'ite'en a'ímej a'íjna jime'e nej niyen tiu'uta'ájta sej ca'anéri jín hua'utamuarite'en.

17 “Ajta a'íjn ti huíteájnamua, ché'e a'íjn temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íjn xiéjniu'ucare'ara'an í Dios tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi. Ajta a'íjn í ti tiu'umuá'itin, ayée nu raatapuaíjve'esin a'íjna í cua'ira ti júte'e é'aviitzi'i. Neajta nu tetej raatátistejsin ti cuaínara'a. Ajta a'íjna jetze í tetej, jéjcuacan jín pu té'eyu'usi'i a'ij ti ari ántehuaa a'íjna í ja'ati. Ajta capu mé'e ja'ati ayén ramua'aree a'ij ti té'eyu'usi'i sino a'íj pu'u í ja'ati ramua'aree í nej raatátistejsin ne'íjna í tetej.”

I mej Tiatira e'etiújse'iri

18 Patá'aj pajta piyen tiraata'ítii pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Tiatira ti jíme'en yee: “Ayeé pu yee ti'ixa a'íjna ti yaujra'an pú'een í Dios, ti ajta ayén éene'en aj jí'isijmee tój taij ti atiújmeme, ti ajta ayén éene'en tí'icajme tój cobre tí'iti í mej tiracámeijri'i.

19 “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Mú'een xu hui siyen ruxe'eve'e seij seajta seij. Seajta, siyen ruxí'evi'ira'a jín tí'ivaire'e. Seajta té'eviicua'i temua'a naa. Seajta íjii, jaitze'e xu rí'í titetiújcha'íi secaí sejmí'i.

20 “Mí ajta, a'íj pu caí na'aráanajche a'ij sej ríci. Mú'een xu ratá'aca ti a'íjn í'íta'a ayén a'utéveeca mú'ejmi jemi, a'íjna í í'íta'a ti ayén ántehuaa tijín Jezabel. Ayeé pu ruseijrata ti Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'a. Mí ajta, capu a'íjn pú'een a'iné a'íj pu ayén hua'itzi jín tihua'amua'ate mej mi tí'ihuaújxana'acira'aten mej mi majta miyen ráacua'ani me'íjna í hua'ira'a í mej ráamuai'ivajtaca'a a'ímej jemi í mej caí dios pú'een.

21 “Nu'uri á'atee nej raatá'a ti seicié tiú'umuati. Mí ajta a'íjn, capu a'atzu á'ujca'ane ti ayén seicié huárini a'íjna jime'e ti tí'ixana'acire'e.

22 “Me'ecui xaa, ayée nu án ye'erájisin utaatzi japua a'u mej é'ecu'ucutzu í mej tí'icucui'i. Majta a'íime í mej jemin tí'ixana'acire'en, ayée nu jeíhua huápi'i puajtzi hua'utá'asin ti pua'a mecaí raatéxiehuata mej miyen a'ij pua'a ríci tój ajta a'íjna.

23 “Neajta nu huá'acui'ini ne'ímej í yaújmua'ame'en a'íjna í í'íta'a. Majta naími'i, a'achú mej pua'amé e'etiújse'iri í Dios jemi, a'íj mú ramua'aréeren nej ne'ín pú'een í ti rú'umuaree a'ij ti tirá'amítiejte'e seíj í rumua'atzíira'a jetze, ajta a'ij ti té'umu'atze í ru tzajta'a. Neajta, ayée nu amuaatá'asin seíj neajta seíj a'ij ti ayén tiraavíjte'e a'íjna jime'e a'ij ti seij tí'itiújcha'íica'a.

24-25 “Sej seajta mú'een, mí seica, mí sej se'uun Tiatira é'eche, mí sej seajta caí siyen tirá'astijre'e se'íjna í niuucari ti hua'itzi pú'een, caxu se'íjna rí'íree í mej jee jeíhua huápi'i ruxe'eve'e í Satanás jemi. A'íj nu jín, canu máa a'ij tí'itíj jín tejá'amua'íjcate'e sino setá'aj siyen huárini sej seuj rá'astijre'e a'ij sej seri tíraarí'ire. Setá'aj siyen huárini asta nena'a caí neajtahua'a yé uvé'enen.

26 “Ajta a'íjn ti tiu'umuá'itin, ti ajta ayén che'atá na'a rí'í tí'itiújcha'íi netíj inee, ajta na'a caí nain te'entipúa'are, nee nu ne'íjna jín tí'ira'íjcate'en ti ij a'íjn tíhua'uta'ájte'en a'ímej í mej seíj chuéjra'a japua a'uchéjme.

27 “Ca'anéri pu jín tíhua'a'aíite'e a'ame. Ayeé pu che'atá na'a tíhua'antipúa'ajte'esin a'ímej í mej rájcha'íire'e tój ja'ati ayén tiraatétaaraxí'ín í xa'ari ti xarij jín taavíjhua. Ayeé nu che'atá nena'a tí'iti jín tí'ira'íjcate'en tój ajta a'íjn niyá'upua ayén tí'iti jín tinaa'íjca.

28 “Neajta niyen huateáturan í jemin ti ij a'ín ayén tátzave'e á'ara'ani tíj a'íjna í xu'ura'ave ti 'aíjninei tapuá'arijme'eca.

29 “Ajta a'ín ti huiteájnamua, ché'e a'ín ja'ati temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihua'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

3

I mej Sardis e'etiújse'iri

1 'Patá'aj piyen tiraata'íti'i pe'íjna ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Sardis ti jíme'en yee: “Ayee pu ti'ixa a'íjna ti jemin seijre'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti arahua'apuáca jín tí'imuari'e. Nee nu neajta ru'ité'aa í xu'ura'ave í mej aráhua'apua ará'ase. Ayee nu niyen tí'ijmua'aree í sej jín tí'imuari'e. Ayee mú tí'ixaxa'a sej nu'u ruuri se'íjna jime'e sej jeíhua tí'imuari'e. Mí seajta mú'een, neetzi jemi xu siyen mí'ichi.

2 “Setá'aj atanéjne'ere, setá'aj seajta r'íi ráaruuren se'íjna ti auj mú'ejmi jemi seijre'e, ti ajta ari tímua'a mí'ini, a'iné ayée pu tiná'amitiejte'e ineetzi sej caí tí'itij jín araúraste í Dios jemi.

3 “Setá'aj siyen ra'utámua'aree í sej ra'ancuré'a, í sej seajta ráanamujri'i. Setá'aj se'íjna jín araúrasten, seajta seicié tiú'umua'ati. Ti pua'a secaí siyen atanéjne'ere, nee nu mú a'uvé'emé'e na'ame mú'ejmi jemi tíj nahua'ari. Seajta mú'een, caxu ramua'aréeren a'atzaj nej pua'a ne'uun e'etanéjsin mú'ejmi jemi.

4 “Mí majta, seica mú mú'ejmi jemi seijre'e í mej caí miyen tí'iti jín tite'á'atura í ru jetze. A'íi mú á'ujujhua'ane'e muá'aju'u ineetzi jamuan, majta á'ujujhua'ane'e muá'aju'u mej cuaiínavi'in tiu'uchén, a'iné ayée pu tihua'uvíjte'e a'ímej.

5 “A'íjna í ti tí'imua'itín, ayée pu hui'éene'e tí'itechée a'ame cuaiínavi'ican. Neajta inee, canu ra'uré'uuna í ti jín ántehuaa í yu'uxari jetze í mej jetzen á'ayu'usi'i a'ímej í mej rusén jín huateáturaasin í Dios jemi, sino nee nu neajta niyen tiraataxáajta í ti jín ántehuaa jemin í niyá'upua, neajta huá'a jemi í mej jemin tí'ivaire'e í niyá'upua.

6 “Ajta a'ín í ti huiteájnamua, ché'e a'ín ja'ati temua'a tiráanamua a'ij ti tihua'a'ixaate'e í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios a'ímej í mej e'etiújse'iri jemin í Dios.”

I mej Filadelfia e'etiújse'iri

7 'Patá'aj pajta tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Filadelfia ti jíme'en yee: “Patá'aj piyen ti jíme'en yee, ayée pu ti'ixa a'íjna í Dios í ti r'íi tirájcha'íi, a'íjna í ti ajta tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a. A'íi pu yee ajta a'íjna jín antiújmua'aree ti hua'atá'aca mej mi me'uun a'uteárute a'u ti e'irájca a'íjna í ti jetzen huanéj í David teecan. Ti pua'a a'ín te'antácuuna, capu r'íiri ti ja'ati te'iteáanan. Ajta, ti pua'a a'ín te'iteáanan, capu ajta r'íiri ti ja'ati te'antácuuna.

8 “Nee nu ramua'aree a'ij sej ríci. Casi'i, xaasej. Nu'uri niyen amuaatá'a sej si siyen ruxiéehua se'uun a'uteárute. Ajta, capu r'íiri ti ja'ati amuaatá'ijmíi. Nee nu ramua'aree ti caí jeíhua amú'uca'anisti'i. Mí seajta mú'een, seúche'e xu ra'ará'astijre'e a'ij nej tejamuá'ixaa. Caxu seajta nexiéehua.

9 “Me'ecui xaa, ayée nu huá'aruuren ne'ímej í mej miyen ruseijrata mej nu'u Is-raél jetze ajtémecan. Camu xaa ne'u a'íjna jetze ajtémecan sino metí'ihua'itaca mu'u. A'íi mú jemin e'etiújse'iri í Satanás. Ayee nu ca'anéri jín huá'aruuren mej mi mú a'uvé'uju'un mej títunutaxi'in mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

10 “A'iné mú'een xu siyen ra'ará'astijre'e a'ij nej neri tejámuaa'íjca, sej siyen che'atá sena'a te'utáviicua'i netíj neajta inee te'utáviicua'iri'i, ayée nu r'íi tejá'amuacha'íi ti ij caí ayén tejamuáaci'iti a'ájna mej jetzen miyen á'aviicua'ire'e muá'aju'u, a'íjna xicáara'a tí'ij ayén teja'uré'enejsin tí'ij huá'a japua rájveti nájmi'ica í mej íiyen huachéjme í chaanaca

japua. Mi'i mú a'uvé'uju'un mej títunutaxi'in mú'ejmi jemi mej mi majta ráamua'aree nej já'amuaxe'eve'e.

11 “Mu nu e'icáame inee ca'anacan. Rí'i xu'u, setá'aj siyen huárini setá'aj rí'i tirájcha'íi xá'ara'ani í sej seri tí'ijcha'íi í Dios jemi. Caxu raatá'acare'en ti ja'ati á'amuanahua'ira í curuun í sej seri raatéemua'iti.

12 “Ajta a'íin ti tiu'umuá'itín, ayée nu tí'itij jín tiraata'íjcate'esin tí'ij tí'itevéé a'ame u téyujra'an í neDioj. A'íi pu a'uun a'uracaí a'ame tíj na'a rusén jime'e. Neajta nu ra'acáchajtza ne'íjna jetze í ti jín ántehuaa í neDioj, neajta í ti jín téja'arájtehuaa cha-jta'ara'an í neDioj, a'ujna u Jerusalén í ti jécua, í ti ajta a'uun e'icaanej u ta japua a'u tí'eseijre'e í neDioj. Neajta nu niyen jetzen ra'acáchajtza í nej jécuaan jín ántehuaa.

13 “Ajta a'íin ja'ati ti huíteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

I mej Laodicea e'etiújse'iri

14 Patá'aj pajta piyen tiraata'íti'i pe'íjna í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti huá'acha'íi a'ímej í mej me'uun e'etiújse'iri u Laodicea. Piyen ti jíme'en yee: “Ayee pu tí'ixa a'íjna ti ayén tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a tíjín: Ayen ti'ayajna, a'íjna ti ajta tzáahuati'ira'a jín a'ij tí'ixa Dios jime'e. Ajta capu ayén tí'ihua'itaca. A'íi pu ajta a'íin pú'een í ti Dios jamuan tiú'utaahuaca'a tíj na'a ti tí'iseijre'e íjii.

15 “Nee nu ramua'aree a'ij sej titetiújcha'íi. Caxu a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'iti ineetzi. Caxu seajta ca'anéeri jín naatamuári, sino chá'ana'a xu'u siyen titetiújcha'íi. Ayee pu tina'aráanajche sej a'ujca'anéecan jín na'ancuré'evi'itín na'ari ca'anéeri jín sej naatamuárite'en.

16 “Ayee xu tí'ivaire'e tíj jaj ti cíj na'a tí'ipisti. Caxu siyen tí'ivaire'e tíj jaj ti jeíhua písti nusu ti jeíhua cimujra. A'íj nu jín niyen á'amuaruuren tíj ja'ati ti ayén jaj aítzitzee ti caí xí'epi'in rá'amencate'e. Nee nu ca'anéeri jín mé amúuhua'axijsin.

17 “Ayee xu tí'ixaxa'a yee sej seri chíjteaani sej pú'een, ti yee jeíhua huápi'i rí'i tejamuáavai, ti yee caí tí'iti tejamuá'aturaate'e. Mi seajta mú'een, caxu siyen tí'ijmua'aree sej xána'avisí'i, seajta siyen a'ij pua'a huá'aseijrate'e huá'a jemi í teite. Mú'een xu xaa caí a'ij tí'ijviicua'i, seajta aracúcu'unijmee, seajta siyen muámua'avijmé'e.

18 “A'íj nu jín, niyen tejá'amuahuvii sej si neetzi jemi ráananan se'íjna í oro ti taij jetze rutá'ahuaca sej si siyen huateújchijteaanita. Setá'aj siyen neetzi jemi ráananan í cóxuri ti naa tí'icuaína sej si se'íjna jín ucaújchejte'axi'in ti ij caí ayén seijre'e í sej jín tí'itevi'ira'a se'íjna jime'e sej muámua'avijmé'e. Setá'aj seajta neetzi jemi ráananan se'íjna í tí'iti í sej arájhuaate'en í rují'i jetze tí'ij rí'iriistan sej tí'iti huasej.

19 “Ayee nu hua'ajteá'axi'ica'a, neajta puaíjtzi hua'atá'aca a'ímej í nej huá'axe'eve'e. A'íj pu jín, setá'aj seicié tiú'umua'ati, seajta a'ujca'anéecan jín na'ará'astijre'en.

20 “Me'ecui xaa, nee nu a'itéjvee tá'apueerta, nete'ejteáatu'axa. Ti pua'a ja'ati ayén náanamua nej rájee, ti pua'a a'íin ajta tina'antácuune'en, aj nu ni jemin uteáruti tej ti naími'i tiú'ucua'ani tajímua'a.

21 “Ajta a'íin í ti tiu'umuá'itín, ayée nu raatá'asin ti ne jamuan a'ujyeíjxi'in a'u nej tejé'ajta a'iné ayée pu tináaruu ineetzi. Netí'ij tiu'utéemua'iti, aj nu ni án niyá'upua jamuan a'ujyeíjxi a'u ti a'íin tejé'ajta.

22 “Ajta a'íin í ja'ati ti huíteájnamua, ché'e temua'a naa tiráanamua a'ij ti a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ayén tihuá'a'ixaate'e a'ímej í mej e'etiújse'iri í Dios jemi.”

4

A'íi mú raná'amiche'e u ta japua

1 Tí'ij raatapuá'ajtaca'a ti tiu'uxájtaca'a, aj nu ni niyen éeni'ici'e tiu'uséij. Seíj nu huasej í puéerta ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Ajta a'íin í nej amuacaícan ráanamujri'i,

ajtahua'a pu tí'ine'ixaate'eca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tǎj ja'atǎ ti ucáajijhua trompeeta jetze. Ayen tǎjǎn:

—Yen vejnéechi nej ni timuaataseíjrate'en a'íj ti tiú'ujxe'eve'e ti ayén teja'uré'enen méjca'i huáyee.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, aj pu a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu neetzi jemi ru'uté'aa. Ayee nu éene'en tiu'uséj cumu a'u ti ípuari a'utéjvee u ta japua. Ajta a'íjna japua í ípuari, ja'atǎ pu jetzen acájca.

³ Ajta a'ín ti jetzen acájca, ayée pu naa éene'en ti'itéechen. Ayee pu seijre'eca'a tǎj tetej ti huáp'i tí'íjnajche, ti pa'u í tetej, ajta ti teúumua ajta í ti ranaxca. Ajta ayén seijre'eca'a tǎj í seij í tetej í ti pa'u ti ajta naa tí'imesti. Cu'uxaí pu ajta ataviíjca'a a'u ti a'utéveeca'a í ípuari. Ayee pu rú'aaravi'i seijre'eca'a tǎj a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tǎjǎn esmeralda.

⁴ Ajta, seica í ípuari atavéejme'ecaa a'u ti a'utéjvee a'íjna í ípuari. Seité japuan muáacua pu ará'aseca'a a'íjna í ípuari. Majta me'ín í vaujsi, a'í mú acaté'etejme'ecaa jetzen í seica í ípuari. Majta miyen seité japuan muáacua ará'aseca'a a'íme í vaujsi. Majta cuaiínavi'ín mú ti'itéchejca'a, majta curuun te'utearújte'emé'e ti oro jǎn taavíjhuaca'a.

⁵ A'ájna seíj japua í ípuari miyen témaxcava'ara'a, majta téniuuca'a. Ajta, án ti e'evé'evee í ípuari, tatzari pu a'atáatime'ecaa ti ayén pua'amé aráhua'apua. Ajta a'ín í tatzari, a'í pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios ti aráhua'apua jǎn tí'imuari'e.

⁶ Ajta a'ujna a'u ti e'evé'evee, ayée pu éene'e huámuan á chuaata'a a'íjna jime'e ti naa tí'imesti, ti ajta tí'ítatzaj. Ayee pu seijre'eca'a tǎj a'íjna í tetej mej miyen ratamuá'amua tǎjǎn cristal.

Majta a'íme í mej muáacua ará'ase í mej ruuri, a'úu mú uhua'ú'upu'ujme'ecaa tǎj na'a tí'ipua'amé í ípuari. Tǎ'íj pí na'a mú tí'iseij, nain japua, tǎj na'a júte'imua, ajta íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ín í ti seíti, ayée pu araseijre'e tǎj muajye. Ajta í ti hua'apua, ayée pu araseijre'e tǎj puuya. Ajta a'ín ti ruuri ti huaíca, ayée pu te'ecánee tǎj teáata'a, ajta a'ín í ti muáacua, ayée pu seijre'eca'a tǎj cua'ira'ave ti rá'ara'íve.

⁸ Majta a'íme í mej muáacua, í mej majta i'í ruuri, a'í mú arajsevíca ajtá'anájmee. Tǎ'íj pí na'a mú tí'iseij nainjapua tǎj na'a júte'imua, majta íiyen chaanaca japua. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'í mú jemin tí'ichuiicaca'a í Dios. Camu ja'anáj raatapuá'ajta mej miyen tí'ichuíca tǎjǎn:

Rǎ'í pu tí'iseijre'e, temua'a pu urarí'ene'acan jǎn seijre'e,
xǎ'epi'ín pu een seijre'e tǎj na'a rusén jime'e í tavástara'a,
a'íjna í Dios ti nain jǎn antiújmua'aree,

a'íjna í ti ruseíj seijre'eca'a, ti ajta seijre'e íjii,
ti ajta seíre'e a'ame tǎj na'a rusén jime'e.

⁹ Majta miyen rǎ'í tiratá'aca, majta raná'amiche'e, a'í mú majta tí'ijteujtzi'ire'e muá'aye'í me'íjna ti a'ín ípuari jetze acájca, ti ajta ruuri tǎj na'a rusén jime'e.

¹⁰ Matǎj mena'a miyen rǎ'í í mej muáacua, í mej majta ruuri, a'í mú majta miyen rǎ'í a'íme í mej vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. A'í mú aicaújtuuxijsin me'íjna jemi í ti ípuari jetze acájca, mej mi raateánajche me'íjna ti i'í ruuri tǎj na'a rusén jime'e, majta raatátuiire'esin í jemin í tiu'ujcúrun. Majta miyen tí'ichuíca tǎjǎn:

¹¹ Ayee pu timuaavíjte'e mú'eetzi,
mi pej tavástara'a pú'een, mi pej pajta i'í Dios.

Tej ti tiyen rǎ'í timuaatá'an,
tej ti tiyen muaná'amiche'en.

Pej pí nain jǎn antí'amua'aréere,
a'iné mú'ee pej nain tiú'utaahuaca'a,
nain í ti seijre'e íjii.

Ayee mú 'een jín huataseíjre me'íjna jime'e pej piyen tira'utéeca'ane á'axe'evi'ira'a jime'e.

A'íj mú jín miyen huátaavijhuaca'a.

5

I ti jír'i ti jetzen té'eyu'usi'i, ajta í Cáne'a

¹ Net'íj ni ayén éene'en tiu'uséj, ti a'íjna í ti acájca í ipuari jetze, ruri'írínta'a pu ru'itépíjcaa í yu'uxari í ti rux'íejta'a té'esi'mua'ihuaca'a, ajta, á'avijti'ihuaca'a arahua'apuáca jime'e í xijca.

² Neajta ja'ati huasej ti júte'e tí'ivaire'e. A'ijna í ja'ati jé'ecan pu huápi'i uráca'anée. Ca'anín pu jín tiu'utáhuau. Ayee pu tijín:

—¿A'taani ayén huataújci'ípua ti a'ín ra'ajsiújtza'anaxi'ín í ti jín á'avi'ijti'ihuaajmee, ajta í ti raatáxijta í yu'uxari? —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

³ Tí'iquí ayén te'irájraa. Tíj na'a a'ujna já'ahua'a u júte'e, ajta íiyen chaanaca japua, ajta u tajete, capu mé'e ja'ati ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta, ajta ti ra'usej a'íj ti té'eyu'usi'ihuaca'a.

⁴ Neajta inee, jeíhua nu huápi'i neyeineca'a ne'íjna jime'e mej caí rateuve'eca'a seíj ti ayén tiu'utaúci'ípua í ti ayén tiraatáxijta í yu'uxari nusu ti ra'usej, ajta ti ra'ujíjve'en.

⁵ Tí'iquí seíj ti huá'a jetze ajtémecantaca'a a'ímej í vaujsi, ayée pu tinaatá'ixaa tijín:

—Capej ayeine. Me'ecui xaa, a'íjna mej miyen ratamuá'amua tijín í Muajye í ti huá'a jetze ajtémecan a'ímej í mej Israel jetze airáne, a'íjna í mej majta miyen ratamuá'amua tijín A'ijna í ti David jetze airaújnejte, a'íj pu ari tiu'utéemua'ítí'íj a'ín ayén tira'ajsiújtza'anaxi'ín í ta'aráhua'apuáca jín á'avi'ijti'ihuaajmee, ti ajta raatáxijta.

⁶ Neajta niyen éene'en tiu'uséj tíj tí'iti í Cáne'a, ayée seijre'eca'a tíj í mej meri raajé'ica. A'uu pu a'utéveeca'a jemin í ipuari. A'íj pu ajta huá'a tzajta'a seijre'eca'a í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej í mej aitecaíjme'ecaa a'íjme í vaujsi.

Ajta a'íjna í Cáne'a, arahua'apuáca pu ájta'ehuájme'ecaa, ajta arahua'apuájmé'en pu ájji'isijme'ecaa. Ajta a'ín jí'iseáara'an í ta'aráhua'apua, a'íj pu a'ín pú'een í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios í ti nainjapua u ya'uta'íteca'a íiyen chaanaca japua.

⁷ Ajta a'ín í Cáne'a, a'úu pu a'uvé'emej a'íjna jemi í ti e'ecájca í ipuari jetze. Tí'iquí ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari í ti rí'írínta'a seijre'eca'a a'íjna í ti ipuari jetze acájca.

⁸ Tí'íj ra'ancuré'epi a'íjna í yu'uxari, a'íjme í mej muáacua í mej ruuri, majta a'íjme í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, a'íj mú miyen a'ímuá aicaújtuuxi me'íjna jemi í Cáne'a. Matíj mena'a pua'amé te'it'é'í'ica'a me'íjna í aarpa, majta tuxa'a ti oro jín tí'itaavijhuaca'a. Cuaane'e pu avé'ejistíjme'ecaa a'íjna jetze í tuxa'a. Ajta a'íjna í cuaane'e, a'íj pu a'ín pú'een í mej raatáhuaviiri'í í Dios a'íjme í mej r'í'í'í'iteseijre'e í Dios jemi.

⁹ Matí'íj mi miyen jéjcuacan jín tiu'utáchuiicaca'a tijín:

Ayee pu tiraavíjte'e pej mú'ee piyen ra'ancuré'epin, pajta raatáxijta a'iné memuaajé'ica. Pajta mú'ee, pepu'uri tiu'utánájchitaca'a

pe'íjna jime'e í á'axuure'e

í mej jín té'echa'íca'a í Dios jemi,

pej pi tiu'utátuiire'en í Dios jemi í teite

mej nainjapua é'eme'ecan.

A'íj mú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a

seíj jetze mej airaújnejte

nusu a'achú pua'amé í mej seíj niuucari jín tí'ixaxa'a

nusu matíj mena'a pua'amé

í mej teitestemua'ame'en pú'een.

A'u ti na'a mej é'eseijre'e seíj japua í chuej,

a'úu mú é'eme'ecan.

¹⁰ Pajta mú'ee, pepu'uri piyen rí'i huá'uruu
mej mi miyen me'ín teitestemua'ame'en
pú'eene'en muá'ara'ani a'íjna í ti tí'ajta,
mej mi majta ti'itij jín tiu'utévaire'en
me'íjna jemi í Dios.

Mi majta a'íime, a'íi mú tiu'uta'ajta
íiyen chaanaca japua.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹¹ Netí'ij ni atáneereca'a. Netí'ij ni huá'unamuajri'i a'ímej í mej u ta japua tí'ivaire'e.
Mé mu'icáa huáp'i. Capu a'atzu rí'irí ti hua'uté'itien, ni capu ámitieere'e a'achú mej
pua'amé. Ayee mú pua'amé matíj í xu'ura'ave. A'íi mú me'uun atavéejme'ecaa me'íjna
jetze í ipuari, majta a'ímej jetze í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jetze í vaujsi.

¹² A'íi mú miyen ca'anín jín tiu'utáchuicaca'a tíjín:

Tiché'e tiyen rí'i tiraatá'an te'íjna í Cáne'a
í mej raajé'ica.

Jee xaa, ayée pu tiraavíjte'e ti a'íin ayén tira'ancuré'an a'íjna ti Dios jín tira'íjcate'e,
ajta tíj na'a ti jemin tí'iseijre'e í Dios,
ajta í mua'atzíira'a í ti jín tiu'uta'ajta,
ajta í muári'eri'ire'ara'an í ti jín nain jín tiu'utémua'itín.

Tiché'e rí'i tiraatá'an, teajta ahuátatzaahuat'e'en te'íjna jemi,
tiché'e teajta huátatemua'ave'en

te'íjna jemi í Cáne'a.

Ayee mú tiu'utáchuicaca'a.

¹³ Netí'ij ni niyen tíhuá'unamuajri'i í mej tí'ichuíca, matíj mena'a pua'amé mej u ta
japua é'eseijre'e, majta a'ímej mej íiyen seijre'e í chaanaca japua, majta a'íime, matíj
pua'amé u tajete mej é'eseijre'e, majta a'ímej í mej japuan é'eseijre'e í jaj ti ve'ée, majta
matíj mena'a pua'amé a'aseijre'e í jaj tzajta'a. Naími'i mú miyen tí'ichuicaca'a tíjín:

Tiché'e rí'i tiraatá'an te'íjna í ti acájca í ipuari jetze, teajta te'íjna í Cáne'a.

Tiché'e rí'i tiraatá'an, tiché'e teajta rí'i tirájcha'íi,

teajta rí'i tiraateájtuaani,

teajta raatá'an ti nain jín antiújmua'areere á'ara'ani tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a
rusén jime'e.

¹⁴ Majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri, ayée mú tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen.

Majta a'íime í vaujsi, a'íi mú aicaújtuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

6

I ti arahua'apúaca jín á'avijti'ihuaca'a

¹ Netí'ij ni raaseij ti a'íin Cáne'a seij antína'acaca'a í ti jín á'avijti'ihuaca'a í yu'uxari.
Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'i seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri,
í mej majta muáacua. Ayee pu ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a. Cu xiee mej kuj huatéjniuuni.
Ayen tíjín:

—Iiya'a jíi.

² Neajtahua'a nu atáneereca'a ti pua'a á a'utéjvee a'íjna í cahuaayu'u í ti cuaínara'a. Ajta
a'íin ti avé'eca, a'íi pu tú'unami'i huitéhueeca'a rumuájca'a jetze. Ajta, a'íi pu huirájraa ti
ij hua'antimuá'itín. A'u ti na'a pu á'uye'icaa ajta na'a caí naíjmi'ica antimuá'ití.

³ Tí'iquí ajtahua'a ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i tí'ij a'íin ti hua'apua
ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Iiya'a jíi.

Single Line Comp

⁴Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a, seij pu huirájrara í cahuaayu'u ti pa'useáarara'a. Ajta ayée pu tiraatá'a a'íjna ti avé'eca ti ij a'ín ayén huaú'itziite'en í teite í mej yen seijre'e í chaanaca japua mej mi caí ché'e ru'ihuaamua'a muá'ara'ani sino mej mi huaújcu'ini seij ajta seij. A'í pu jín, a'í pu ra'ancuré'echui seij í chun í ti ve'ée, í ti ajta te'ejcamímijmee ruxí'ejta'a.

⁵Aj pu 'i huaícacajetze ra'antína'acaca'a. Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i ti ajta seij ti huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri, í mej muáacua, a'í pu ayén tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Iiya'a jíi.

Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa, á pu a'utéjvee seij í cahuaayu'u ti xu'umuara'a. Ajta a'ín í ti avé'eca, a'í pu ráachuisime'e í mej jín te'ecá'itieera.

⁶Netí'ij ni ja'ati huánamujri'i. Cu xiee huá'a tzajta'a á'a teja'utaxájtaca'a í mej ruuri, a'í mej í mej muáacua. Ayen tijín:

—Sei medida í triigu, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tí ja'ati ayén tiraamuá'itín seij xicaj jime'e. Ajta hui huaíca medida í triigu ti títi'ijmé'en huíjmuaiyujme, ayée pu che'atá na'a ti'ijnáache a'ame tí ja'ati ayén tiraamuá'itín seij xicaj jime'e. Mi seajta mú'een, caxu yá'ujjpuan a'u mej tejé'ehuaste'e aceituuna ti'iti na'ari uuva ti'iti sino miché'e me'íjna jín huateújvare'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

⁷Ti'iquí ayén í ti muáacua antína'acaca'a. Jíme'en pu'u ayén ra'antína'acaca'a, aj nu ni ráanamujri'i ti a'ín í ti muáacua ti ajta huá'a jetze ajtémecan í mej ruuri. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Iiya'a jíi.

⁸Neajtahua'a nu atáneereca'a. Netí'ij ni raasej ne'íjna í cahuaayu'u í ti cíj tí'iteuumuara'a. Ajta a'ín í ti avé'eca, ayée pu ántehuaa tijín I nej huá'acui'ica. Ajta í seij í ti cujta'an huamé'ecaa, ayée pu ajta ántehuaa tijín I nej huá'a chí'ij pú'een í mí'ichite. Dios pu ayén hua'utá'a mej mi me'íjna jín antiújmua'areere je'icáj a'í mej í mej yen huachéjme í teite íyen chaanaca japua mej mi huá'ucui'ini a'í mej í teite me'íjna jime'e mej tiújne'usi'ite'en nusu tujri jime'e na'ari cu'ini'ira'a jime'e o a'í mej jime'e í tí'itén í mej tí'itecá'imeca.

⁹Ti'iquí í ta'anxívi antína'acaca'a. Netí'ij ni ne'í mej huasej í huá'axiejniu'uca a'í mej í mej me'íjna jín huá'cuíhuaca'a me'íjna mej ra'ará'astijre me'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios, majta me'íjna jime'e mej ra'ancuré'a í niuucari Ciríistu'u ti raateájtuua í huá'a jemi. Majta a'í mej, án mú e'ejté'eca'a í ipuari jete.

¹⁰Majta ca'anín jín jíjhuaca'a tijín:

—Tavastara'a, mi pej ri'éene'ecán jín seijre'e, mi pej tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a, ¿a'achúni auj á'ateeri ajta pena'a caí piyen tiraaxí'epi'intare'en pe'í mej jime'e í mej táacuii, pej pi puájtzi hua'utá'an pe'í mej í mej án japuan huachéjme a'ánna chaanaca japua?

¹¹Ti'iquí hua'uré'epijte í c'ixuri í ti títi'ijme, ti ajta tí'icuaina. Ayee pu tihua'utá'ixaa mej nu'u mauj a'atzu tiu'uchú'eve'en ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'achú ti ari huá'uxi'epi'intari'iri'i a'í mej jemi í mej ruxí'ej ti'itij jín tí'ivaire'eca'a, ajta a'í mej í huá'a'ihuaamua'a í mej miyen che'atá mena'a éeni'ici'e cui'ini matíj a'í me.

¹²Ti'iquí í ta'arájsevi antína'acaca'a. Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. Me'ecui xaa ne'u. Jé'ecan pu huápi'í huateújca'atzi í chaanaca. Ajta a'ín í xicaj, huatéxu'umuareca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj a'íjna í c'ixuri ti xu'umua í mej jín tí'iteújche'etehua'a muá'aye'i ti pua'a maújxieemijte'e. Ajta a'íjna í máxcira'i, a'í pu huatépa'ureca'a. Ayee pu seijre'eca'a tíj xúure'e.

¹³Majta a'í me í xu'ura'ave, a'í mú miyen che'atá mena'a é'ejvatzi'ixi í chuej japua tíj a'íjna í táca'ira'an í huaréj ti auj seijre'e tí'ij huáseevi'i á'aye'i. Ti pua'a a'ín cíye'ara'an huataújruureajxi'ín eeca jime'e, naíjmi'i pu cávajtzi í táca'ira'an.

14 Ajta í ta japua ti tejé'eseijre'e, a'í pu e'ehuaújpua'arixi. Ayee pu che'atá na'a huatéeseijre tíj ajta ja'ati yu'uxari huatéejire. Ajta tíj na'a a'utí a'u jirime, ajta tíj na'a a'utí e'erahuáchijmee í jaj japua, naíjmi'i pu huaré'axi. Capu ché'e mu'u é'e seíre'e já'araa í jirí.

15 Majta naími'i í mej yen japuan seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, á mú ahuaúravaataca'a já'ahua'a teásta'ana tzajta'a, majta jaij tzajta'a a'ujna jirí jetze. Ayee mú huaríj a'íime í mej ti'itij jín títetateí, ti pua'a tajtuhuan pú'een nusu presidente pú'een na'ari í mej tihua'ajte'e í xantaaru'u nusu í mecaí mej chíjteaani pú'een nusu í mej jeíhua rucaca'anéjme. Naími'i matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua, miyen huateúravaataca'a. Capu amín a'ij ti pua'a ruxí'ej mena'a á'ujjuhua'ane'e a'ij ti tihua'aráanajche, na'ari ca'anéeri mú jín ti'imuari'eca'a.

16 Ayee mú tihua'utajé me'íjna í jirí, majta me'íjna í tetej tíjín:

—Setá'aj yeehui ta japua rájveti sej si ta'avé'enan ti ij caí taasej a'íjna í ti acájca í ipuari japua, ajta ti ij caí puaíjtzi táaci'iti a'íjna jemi í Cáne'a í ti ari niu'ucami'i.

17 Jee xaa, pu'uri yeehui ayén teja'uré'ene a'íjna xicáara'a mej jetzen puaíjtzi taatá'asin me'íjna jime'e mej meri níniu'ucacu, majta capu ja'ati raayí'iti ti te'utáviicua'i a'íjna jime'e.

7

A'íime í mej Israél jetze ajtémecan, í ti Dios hua'avé'ejajpuaxi

1 Neajta á'iyen muáacuaca huasej í mej tí'ivaire'e u ta japua. Aa mú a'uté'uuca'a. Seij pu a'uun jé'eseijre'eca'a u jetze pújme'en Teijmata'a, ajta seij a'ujna já'ahua'a Huáahuata pújme'en, ajta seij Cuameche pújme'en. Ajta í seij, a'úu pu a'utéveeca'a Tzareeme'en pújme'en. Majta a'íime í mej muáacua, a'í mú caí hua'atá'acare'e í eeca ti huatá'eecare í chuej japua na'ari í jaj japua nusu ciyej tzajta'a.

2 Netí'ij ni sej huasej ti tí'ivaire'e u ta japua. A'uu pu pújme'en e'evé'eme'ecaa a'u ti 'aíjninei í xicaj. A'í pu ru'iteática'a a'íjna í ti jín Dios hua'ajtiyú'uxaxij huá'acuaatze'e ti ayén té'axa mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een. Aj pu 'i a'ín tevi ayén ca'anín jín hua'utajé a'ímej í mej me'íjna jín antiújmua'areereca'a mej a'ij pua'a ráaruuren í chaanaca, majta í jaj ti ve'ée.

3 Ayee pu tihua'utá'ixaa tíjín:

—Caxu xi puaíjtzi raatá'a í chaanaca na'ari í jaj ti ve'ée nusu í ciyej ajta tena'a caí hua'ajtiyú'uxaxi'in huá'acuaatze'e te'ímej í mej ravaire'e í taDioj. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

4 Netí'ij ni niyen tiráanamujri'i a'achú mej pua'amé í ti hua'ajtiyú'uxaxij í huá'acuaatze'e. Ayee mú pua'améca a'achú cumu anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua vi'ira'a. A'í mú huá'a jetze ajtémecan matíj mena'a teitestemua'ame'en mej pú'een í mej airaújneijte me'íjna jetze í Israél.

5 Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Judá, ayée mú ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Rubén, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Gad, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

6 Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Aser, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Neftalí, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta mú miyen che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a a'íime í mej me'íjna jetze airaújneijte í Manasés.

7 A'ímej jime'e í seica, í mej Simeón jetze airaújneijte, ayée mú majta ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej Leví jetze airaújneijte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa a'achú cumu tamuáamuata'a japuan

hua'apua vi'ira'a. Majta a'íime í mej Isacar jetze airaújnejjte, ayée mú che'atá ará'axcaa tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a.

⁸ Naími'i mú miyen tamuáamuata'a japuan hua'apua vi'ira'a ara'ástime'ecaa a'íime í teitestemua'ame'en í mej Zabulón jetze airaújnejjte, majta í mej me'íjna jetze airaújnejjte í José, ayée mú che'atá ará'axcaa matíj í seica. Majta a'íime í mej Benjamín jetze airaújnejjte, ayée mú che'atá mena'a ará'axcaa.

Jíme'en í mej mu'íi í mej majta cuaiínavi'in ti'ítechen

⁹ Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a, neajta hua'useíj í seica í mej me'uun e'etiújseire'ecaa. Ayee mú temua'a tí'itemu'iicaa. Capu ri'iríistaca'a ti ja'ati hua'uté'itien. A'u ti na'a mú é'eme'ecantajme'ecaa, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé í teite í mej seicié tí'ijye'ira, majta naíjmi'i mej seicié tí'ixaxa'a. A'uu mú a'uté'uuca'a jemin í Cáne'a. A'íi mú cuaiínavi'in ti'ítechéjme'ecaa a'íime, majta tacíj mú huiitepijme'ecaa.

¹⁰ Ca'anín mú jín miyen tí'ítejijhuaca'a tijín:

Ca'anéeri pu jín tu'irájtuaa a'íjna í taDioj í ti acájca í ipuari jetze, ajta a'íjna í Cáne'a.

¹¹ Majta a'íime í mej tí'ivaire'e u ta japua, a'íi mú atavéejme'ecaa a'u ti a'utéveeca'a í ipuari, majta a'u mej a'uté'uuca'a a'íime í vaujsi, majta a'íime í mej muáacua í mej ruuri. Matí'ij mi aicaújtuxi í jemin í ti acájca í ipuari jetze mej mi raateánajche í Dios.

¹² Ayee mú tiu'utaxájtaca'a tijín:

Ché'e ayén teja'uré'enen.

Tu'uri tiyen rí'i tiraatá'asin,
teajta tiyen rí'i tiya'useíira tá'aju'un,
a'iné a'íi pu nain té'umua'aree.

A'íj tu jín tiyen rí'i tiratá'acare'e tá'aju'un,
teajta rí'i tiraatetúutuhua'a tá'aju'un.

A'íi pu taDioj jemi seíire'e a'ame í
muári'eri'ire'ara'an, ajta í ca'aníjra'a
tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹³ Aj pu 'i seij í ti vástacira'i ayén tinaata'íhua'uri'i tijín:

—¿A'atéenni mej pú'een a'íime í mej cuaiínavi'in ti'ítechéjme? ¿A'uné jetze ma'uvé'uju'un?

¹⁴ Netí'ij ni niyen tiraata'ixaa tijín:

—Mú'ee vásta'a, mú'ee pej ramua'aree pej piyen tinaatá'ixaate'en.

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—A'ii mú hui me'ín pú'een í mej te'utáviicua'iri'i í mej jeíhua huápi'i rajpuaítzi muá'araa. A'ii mú meri tiu'ujá'usi í tiú'ujcixu, majta tiú'ucuaiinare í tihua'acixu me'íjna jime'e mej ra'ará'astijre me'íjna í Ciríistu'u í ti huá'a jetze me'ecan huamí'i.

¹⁵ 'A'íj mú hui jín miyen íiye seijre'e jemin í ipuari ti jetzen acájca a'íjna í Dios. A'íi mú majta ravaire'e teyujta'a a'u ti a'íin Dios é'eseijre'e. Nain tújca'ari tzajta'a, majta nain tíca'ari tzajta'a, a'úu mú ravaire'e. Ajta a'íin ipuari jetze ti acájca, a'íi pu huá'acha'íin a'íjna jime'e ti ruseíj huá'a jemi huateáturaasin.

¹⁶ 'Camu hui ché'e huatatújritze'esin, camu majta ché'e huata'í'icu. Capu ajta ché'e huá'acucui'i a'ame í hua'amu'úu í xicaj jime'e. Capu ajta ché'e hua'ataíixi'ira a'ame í xicaj.

¹⁷ 'A'iné a'íi pu Cáne'a a'íjna jetze á a'utéjvee í ipuari. A'íi pu huá'acha'íi a'ame. A'íi pu huá'avi'itín a'ájna a'u ti jé'ejmuaa í mej jín ruuri muá'ara'ani. Ajta a'íin Dios, a'íi pu rí'i tihua'utá'asin mej mi caí ché'e ti'iti jín ruxiéemiste'e.

8

I ti jín aráhua'apua á'avijti'ihuaca'a, ajta í cítzive'eri

¹ Ti'iquí a'ín Cáne'a ra'antína'acaca'a a'íjna í ti jín á'avijti'ihuajme'ecaa, a'íjna í ta'aráhua'apua. Aj pu 'i nainjapua tiu'upuá'areaajraa u júte'e. Ayee pu á'atee a'achú cumu já'ita'a hora ti caí ti'iti namuajre'eca'a.

² Netí'ij ni hua'useíj í mej aráhua'apua, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua. A'íni mú a'ín pú'een í mej Dios jemi huaté'uuca. Matí'ij mi te'encuré'í í trompeeta, í ti aráhua'apua.

³ Aj pu 'i seij mú a'uvé'emej ti ajta tí'ivaire'e u ta japua. A'íni pu jetzen ajteechaxi a'íjna í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ajta ti'iti huiitéjajnaca'a cítzive'eri. Seij pu raatáste í cuaane'e ti ij a'íjna rajnájchite'en a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi matíj mena'a pua'amé í mej rí'í tí'iteseijre'e í Dios jemi. Ajta, a'íjna í hua'aniuuca, án pu jé'eseijre'eca'a japuan a'íjna í ti oro jín taavíjhua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca ti ajta jemin a'utéjvee a'íjna í ipuari.

⁴ Aj pu 'i temua'a té'ejcítziujtarixi a'íjna í cuaane'e a'íjna jamuan í niuucari í mej jín raatáhuacare'e í Dios jemi. A'íj pu jetzen ájcítziujtareca'a a'íjna í muájca'are'ara'an a'íjna í ti tí'ivaire'e u ta japua.

⁵ Aj pu 'i rájtíi a'íjna í cítzive'eri, ajta ra'avé'ejiste a'íjna í taij ti a'uun a'uvé'emej a'íjna japua í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Aj pu 'i á ya'ucáaxire í chaanaca japua. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj nu ni ráanamujri'í. Cu xiee muatéjniu. Jé'ecan pu temua'a tí'itéca'arajnajme'e. Majta témaxcava'ara'a. Ajta huateújca'atzíjxi í chaanaca.

Jíme'en í trompeeta í mej te'ité'í'ica'a

⁶ Majta a'íime í mej aráhua'apua ará'ase, í mej majta tí'ivaire'e u ta japua, a'íime í mej trompeeta te'ité'í'ica'a, a'íni mú rí'í huaújruu mej mi me'íjna tzajta'a ucáajíjhua.

⁷ Ajta a'íjna ta'amujca, a'íni pu ucáajíhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ayén huaríj, matí'ij mi tétej cáavatzí a'íjna jamuan í taij, xúure'e ti ranaxca. Nainjapua pu huavátzi íiyen chaanaca japua. Ajta je'icáj pu tiu'uré'ataa. Ajta a'ín í ciyej, je'icáj pu ajta tiu'uré'ataa. Ajta í ixaj, naími'í pu huaré'ataa a'íjna.

⁸ Ajta a'ín í ti hua'apua í ti tí'ivaire'e u ta japua, a'íni pu ajta ucáajíhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Ajta ti'iti pu ateájrie í jaj jetze í ti ve'ée. Cu xiee jirí na'a a'íjna í ti'iti í ti ajta teátasime'e. Ti'iquí á a'ucájrupi á jaata'a. Aj pu 'i je'icáj seicié huaújruu í jaj tíj xúure'e.

⁹ Majta je'icáj mú huácuii í mej me'uun é'echejca'a. Majta, me'ín í baarcu í mej japuan é'ecíneca'a í jaj, je'icáj mú majta huateána'axi.

¹⁰ Ajta a'ín í ti huaíca, a'íni pu ajta ucáajíhuaca'a a'íjna tzajta'a í trompeeta. Jíme'en pu'u ucáajíhuaca'a, aj pu 'i xu'ura'ave ti ve'ée e'icájve u júte'e. Ayee pu té'ataaca'a tíj tatzari. Aj pu 'i á e'erájve je'icáca japua í játe'ana, ajta je'icáca japua a'u ti e'ejaxavi'ijme.

¹¹ Ajta a'ín í xu'ura'ave, ayée pu ántehuaaca'a tíjín Ta'antzíjvi'í. Je'icáj pu antzívivi'í já'araa í jaj. Majta í teteca, mu'íití mú huácuii me'íjna jime'e mej ra'í me'íjna í jaj í ti antzíjvi'í.

¹² Ajta a'ín ti muáacua, a'íni pu ajta ucáajíhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj, ti'iti pu ra'ajteátu'a í xicaj, ajta í máxcira'í, ajta je'icáj í xu'ura'ave mej mi caí ché'e miyen a'atáatime'eni. Je'icáj tújca'ari tzajta'a, camu ché'e á'ataaca'a, ajta je'icáj tíca'ari tzajta'a, camu majta ché'e á'ataaca'a.

¹³ Netí'ij ni niyen á'ujneereca'a. Júte'imua pu seij rá'ara'aca'a í cua'ira'ave. Netí'ij ni niyen ráanamujri'í ti ayén tí'ixajtaca'a tíjín:

—Cui'í xaa, cui'í xaa, cui'í xaa, a'íime hui í mej íiyen japuan huachéjme í chaanaca, a'iné jeíhua mú hui rajpuaitzi muá'aju'u matí'ij miyen ucáajíjhua í seica í mej huaíca í trompeeta jetze. Pu'uri hui tén ayén teja'uré'enejsin.

9

¹ Aj pu 'i a'ñin ta'anxívi ayén ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén huaríj, netí'ij ni raaseíj í xu'ura'ave ti ari e'icájve u júte'e, ajta án e'erájve í chaanaca japua. Ajta a'ñin, a'ñi pu ra'ancuré'echui a'ñina í yaavi í ti jín ra'antácuuna a'u ti e'etécun ti caí ayén té'emitieere'e a'achú ti ucátee.

² Aj pu 'i a'ñi pu ayén ra'antacú a'ñina ti e'etécun ti ayén caí ámitieere'e a'achú ti ucátee. Jíme'en pu'u ra'antacú, ayée pu huitácitziujtareca'a tíj te'itácitziúuta á'aye'i í hoorno tzajta'a ti ve'ée. Ajta a'ñin í xicaj, ajta í máxcira'i, a'ñi mú a'utanámi'ihua muá'araa me'ñina jime'e í citzij ti aítácitziujtaca'a a'ujna a'u ti e'etécun.

³ Matí'ij mi vítzi'ise huiitací citzij tzajta'a. Ayee mú tihua'utá'a mej mi miyen tiú'uche'eve'en matíj a'ñime í teaxcáte.

⁴ Ayee mú tihua'u'ijca mej nu'u caí a'ij pua'a raruure í ixaj ti ájninei í chuej japua na'ari tu'upi ti'iti nusu ciyej. A'ii mu'u nu'u a'ñin pú'een í mej a'ij pua'a huá'aruuren, a'ñimej í teite í ti caí té'eyu'usi'i huá'acuaatzi jetze mej nu'u teitestemua'ame'en pú'een í Dios.

⁵ Ayee mú tihua'utá'a mej miyen á'ateeri a'achú cumu anxíj máxcira'i mej puaijtzi hua'utá'an í teteca. Majta, camu miyen tihua'utá'a mej huá'ucui'ini. Ajta, a'ñina í mej jín puaijtzi hua'utá'asin, ayée pu che'atá na'a 'een ti pua'a teáxca raache'en í ja'ati.

⁶ Ayee pu té'eme a'ñina xicáara'a jetze. Ayee mú rahuauni í teteca mej huá'ucui'ini. Mi ajta, capu a'ij tiu'utári'iriistari. Jéihua mú huá'pi'i jetzen á'ujca'ane mej huá'ucui'ini mej mi caí ché'e rajpuaijtzi. Mi majta, ca'anéeri mú jín te'utáviicua'ira.

⁷ Majta me'ñin vítzi'ise, ayée mú seijre'eca'a matíj cahuaayu'use í mej meri hua'acáanajxi mej mi japon huané'use'en. Ti'iti mú ave'erújte'eme'ecaa í rumu'úu jetze. Ayee pu seijre'eca'a tíj curuun ti oro jín taavíjhuaca'a. Ajta, hua'aneerime ayén seijre'eca'a matíj teife.

⁸ Ayee mú majta éene'e cáci puaca'a matíj 'uuca, majta miyen éene'e antátamejca'a matíj muajyéte.

⁹ Nainjapua mú ti'icácaujnaca ti'itij jime'e tíj tepúusti'i pú'eene'e. Majta, jeíhua huá'pi'i cá'arajna'a matí'ij tirá'ara'ixi. Yee pu 'eene'e namuajre'eca'a matíj a'ñime í cahuaayu'use í mej ca'anín jín ru'uvé'eaapuajme'e í carreta í mej tzajta'an huaté'uuca'a a'ñime í mej uné'use'en.

¹⁰ Ayee mú éene'e huácuasi matíj teaxcáte. Ajta a'ñina í huá'amuari'eri'ira'a í mej jín miyen éene'e á'ateeri anxíj máxcira'i mej puaijtzi hua'utá'asin í teteca, a'ñi pu huá'acuasi seijre'e.

¹¹ Ajta a'ñin ti tihua'ajjte'e, a'ii pu a'ñin pú'een í xiéjniu'ucari ti nain jín antiújmua'aree a'ujna ti e'etécun ti caí ámitieere'e a'achú ti caj ucátee. Ayee pu ántehuaa hua'aniuuca jime'e a'ñime í Hebreos tíjín Abadón. Ajta hua'aniuuca jime'e í Griego, ayée pu ántehuaa tíjín Apolión. Ayee pu huataújmua'a tíjín: A'ijna ti e'ihua'jé'ica.

¹² Pu'uri seíj mú á'ume í mej jín rajpuaijtzi muá'ara'ani. Ajta aúche'e hua'apua á'atura ti ayén teja'uré'enen.

¹³⁻¹⁴ Aj pu 'i a'ñin ti arájsevi, a'ñi pu ajta ucájijhuaca'a í trompeeta jetze. Jíme'en pu'u ayén ucájijhuaca'a, netí'ij ni ja'ati huánamuajri'i ti a'uun tí'ixajtaca'a a'u ti a'utéjvee a'ñina í mej japon tí'imuai'ivajtaca. Ayee pu tiraata'ixaa a'ñina ti ucájijhuaca'a tíjín:

—Patá'aj huá'ijxistaxi'ñin a'ñimej í mej muá'acua í mej majta aiteánami'i a'ujna vejli'i játe'ana jetze ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Eufrates.

¹⁵ Aj pu 'i huá'uxistaca'a a'ñimej í mej muá'acua, í mej majta aiteánami'ihua'a ajta na'a caí a'ájna teja'uré'enen í xicáara'an mej jetzen huá'ucui'ini je'icáj í teite í mej yen japon huachéjme. Pu'uri p'iti'ihua'újxi'epi'intare a'atzaj ti pua'a, ti'itáani xicáara'an, ajta ti'itáani máxcira'ira'an, ajta ti'itáani nine'ira'a ti ayén huárini.

¹⁶ Majta me'ñin í xantaaru'u, í mej avé'ete'ete, ayée mú ará'aseca'a a'achú cumu seité vi'ira'a pua'amé mej mé'e, majta ayée mú pua'amé a'achú cumu tamuáamuata'a vi'ira'a í mej miyen pua'amé mej mé'e. Ayee nu tiú'unamuajri'i a'achú mej pua'amé ará'aseca'a.

17 Neajta, ayée nu éene'e hua'usej í cahuaayu'u netí'ij niyen tiú'umaaraca'a. A'íime í mej avé'ete'ete, ayée mú anteu'jna í rútaavitze'e ti'itij jime'e ti ayén seijre'e tíj taij ti á'ataa, ajta í ti cuatujmua, ajta í ti teúumua. Majta a'íime í cahuaayu'u, ayée mú 'eene'e huíjmu'uu matíj muajyéte. Ajta í ti án huá'atene'e jetze aijnineica'a í taij, jamuan í citzij, ajta a'íjna ti teúumua ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i.

18 Matí'ij je'icáj huácuihuaca'a í teteca í ti huaíca jetze í mej jín puaíjtzi hua'utá'a, a'íjna jín í taij, ajta a'íjna í citzij, ajta a'íjna í ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i, tíj na'a pua'amé aijnineica'a án huá'ateni'itze'e í cahuaayu'u.

19 Jee xaa ne'u, ayée mú tiraayí'iti mej titéecui'ini me'íjna jime'e í rutene'e. Ayee mú majta éene'e huácuasi matíj cu'ucu'use, majta miyen éene'e huíjmu'uu. Majta í mej jín puaíjtzi hua'utá'a í teteca.

20 Majta me'ín í seica í mej yen japuan seijre'eca'a íiyen chaanaca japua, í mej caí huácuihuaca'a me'íjna jime'e í cui'ini'ira'a, camu raatéxiehuataca'a í mej ti'iti huátaahuan í ti caí Dios pú'een. Camu majta raatapuá'ajtaca'a mej miyen raná'amiche'en me'íjna í tiyaaru'u na'ari me'íime í ti'iti tévira'a ti ayén taavíjhua oro jime'e na'ari plata jime'e nusu cobre jime'e ca'ín tetej jime'e o cıyej jime'e, ti'iti ti na'a, mej caí atanéjne'e. Camu majta huíteánajca'amua. Camu majta racínivejme.

21 Majta a'íime í teite, camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí tí'itecui'ica. Majta me'íjna í chahuaiiri camu majta raatapuá'ajtaca'a mej caí ramuari'e me'íjna í ti tiu'utéhua'itaca'a tí'ij araúrasten í hua'aye'ira. Majta í teite, mauche'e mú miyen ruxána'acire'eca'a, majta tiú'unahua'iraca'a.

10

I ti ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna ti jiri'i ti ajta jetzen té'eyu'usi'i

1 Netí'ij ni neajtahua'a seí huasej ti tí'ivaire'e u ta japua. Jé'ecan pu ruca'ané a'íjna, ajta júte'e pu ve'ecáme'ecaa. Jaitiri pu racánajca'a, ajta cu'uxaí atavíjca'a í mu'úura'an jetze. Ayee pu té'ajtaave'e í néerime'ara'an tíj xıcaj, ajta ayén seijre'eca'a í ícájra'an tíj ti'iti ti teátaasin.

2 A'í pu ru'itépijcaa í rumuájca'a jetze í yu'uxari ti cılieen. Pu'uri autácuuri'ihuaca'a. Aj pu 'i e'era'ícataca'a í jaj japua í ti ve'ée a'íjna jime'e í ru'íca ruri'iríinta'a pújme'en. A'í pu ajta e'era'ícataca'a í chuej japua í seí jime'e í ru'íca ru'úutata'a pújme'en.

3 Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhua'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj muajye tí'iji'ihuaca. Jime'en pu'u ayén tiu'ujíjhua'a, matí'ij mi huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase.

4 Matí'ij miyen huatéeniu, nee nu ra'ayú'uxache'e. Neajta á'iyen ráanamujri'i í ja'ati ti júte'e neja'utajé ayén tíjín:

—Patá'aj rú'umua'areere a'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huatéeniu a'íime í mej aráhua'apua ará'ase. Capej rá'ayu'uxa.

5-6 Ajta a'ín í ti ta japua tí'ivaire'e í nej raasej ti jaj japua e'era'ícataca'a, ajta chuej japua ajta e'era'ícataca'a, a'í pu ajmeíjca'ataca'a, ajta ayén te'ataújratziiri'i ti nu'u ari teja'uré'enejsin a'íjna xıcáara'an ti jetzen nain te'entipúa'ari. A'í pu jetze te'ataújratziiri'i í niuucajtze'en a'íjna ti rusén jín ruuri. A'ii pu a'ín pú'een í Dios ti ta japua a'utéjmuua huatéaahuaca'a, ajta naíjmi'ica ti a'uun é'eseijre'e. A'í pu ajta raatéaahuaca'a í chaanaca í tej japuan yen seijre'e. A'í pu ajta raatéaahuaca'a tíj na'a ti japuan tí'iseijre'e, ajta í jaj ti ve'ée, ajta tíj na'a ti a'uun é'eseijre'e.

7 Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti nu'u a'íjna a'araúrastejsin a'íjna í ti rú'avaa í Dios jemi a'ij ti a'ín Dios te'ataújratziiri'i huá'a jemi í mej ravaire'eca'a me'íjna jime'e mej jetzen me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íjna pu nu'u ayén a'araúrastejsin a'íjna xıcáara'an ti jetzen ucáajjhua í ti ta japua tí'ivaire'e í ti aráhua'apua pú'een.

8 Aj pu 'i a'ín í nej ráanamujri'i ti júte'e teja'utaxájtaca'a, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Aricu, a'íjna jemi patá'aj ra'ancuré'i'in í yu'uxari ti autácuuri'i muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e, ti a'uun japuan huatéjvee í jaj japua, ti ajta a'uun japuan huatéjvee í chuej japua.

⁹ Netí'ij ni ne'uun á'ume ne'íjna jemi ti ta japua tí'ivaire'e. Ayee nu tiraata'ixaa ti naata'í'ite'en í yu'uxari ti cálieen. Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—Ye'ecui, ne'u. Patá'aj hui raatécua'ani. A'í pu mua'atzíivite'e a'ame mua'a ju-caatze'e. Ajta, ayée pu mua'améncate'e a'ame mua'aténí'itze'e tíj searate.

¹⁰ Netí'ij ni ra'ancuré'i ne'íjna í yu'uxari ti cálieen. A'uu nu ye'encuré'íi í muájca'are'ara'an jetze a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e. Netí'ij ni raatécuaa. Jé'ecan pu naa tinú'ucacarejca'a í neteni jaítze'e tíj searate. Ajta, netí'ij yá'uxij, jé'ecan pu ná'atzijvire'eca'a yé nejucáatze'e.

¹¹ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—Ayee pu ajta ayén tiú'ujxe'eve'e pej pajtáhua'a tiu'utaxáj a'ímej jemi í teite í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta seij niuucari jín tí'ixaxa'a, pajta huá'a jime'e í mej tihua'áijte'e.

11

Jíme'en í mej hua'apua í mej te'anxájta

¹ Aj pu 'i ja'ati naatáchui tí'iti cíyey í mej jín tí'itieeraca a'achú ti huatátee. Ayee pu tinaatá'ixaa tijín:

—Iiya'a jíi, patá'aj hui raaté'itien a'achú ti antayaúj í teyuu a'u mej yé'ana'amiche í Dios, patá'aj pajta raaté'itien a'achú ti auuyaúj a'íjna í mej japuan tí'imuaí'ivajtaca. Patá'aj pajta hua'uté'itien a'achú mej pua'amé í mej me'uun rana'amiche.

² Pajta, capej hui pe'uun ra'itíee a'achú ti antayaúj a'ujna á pua'acé ti e'eráyaujta'a. Patá'aj rujímua'a raateájtuaani a'iné Dios pu ari hua'utá'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen á'ateere a'achú cumu hua'apuate japuan hua'apua máxcira'í mej me'uun ra'avé'echetzi'inaxi'in me'íjna chajta'a ti Dios ayén rusej huateúra'ate.

³ Neajta inee, ayée nu hui tihua'utá'asin a'ímej í mej hua'apua í mej ca'aníjra'a tí'tá'aca inee jime'e í muári'eri'ira'a mej mi miyen á'ateevi'in a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj mej tihua'utá'ixaate'en neetzi jetze me'ecan. Ayee mú me'íjna jín tí'tíeechen me'íjna jime'e í mej jín tí'tíeújche'ete a'íme í mej ruxiéemiste'e me'íjna ti seij huamí'i.

⁴ A'íi mú hui a'ín pú'een í huaréj í ti tí'ihua'apua í ti jemin e'etávee í tavástara'a ti íiyen tí'áijta chaanaca japua. A'íi mú hui majta me'ín pú'een í mej hua'apua í meta'antitátzajmee. A'íi mú xaa jemin seijre'e í tavástara'a.

⁵ Ti pua'a ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, taij pu 'aíjninei án huá'atení'itze'e, ajta huá'amua'itici a'ímej í mej huá'ajcha'ire'e. Jee xaa, ti pua'a hui ja'ati ayén tí'ijxe'eve'e ti a'ij pua'a huá'uruuren, ayée pu tí'ihuaújxi'epi'íintare a'íjna jemi í ja'ati mej me'ín raajé'ica.

⁶ Majta a'íime í mej hua'apua, a'íj mú hui jín antiújmua'areere muá'aju'u mej hua'utá'ijmii í viite mej mi cáí ché'e viiye matí'ij mauj tihua'íxaate'e í teite. A'íj mú jín miyen tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej seicé ráaruuren í jaj tí'ij ayén huataújru'ure'en tíj xúure'e. Ayee mú che'atá mena'a jín tite'entiújmua'aréere muá'aju'u mej puajtzi hua'utá'an a'ímej í teite í mej íiyen seijre'e í chaanaca japua. Nain mú hui jín puajtzi hua'utá'asin í cuí'ini'ira'a jime'e tíj na'a ti ayén tihua'aráanajche.

⁷ Matí'ij ra'antipúa'ajte'en í mej jín naatéxajta, aj pu 'i tí'iti a'uun a'itaméj a'u ti e'etécun í tí cáí ámitieere'e a'achú ti ucátee. A'í pu hui hua'uténe'usi'ite'esin, ajta huá'acui'ini, ajta, hua'utémua'iti.

⁸ A'uu mú majta a'uté'e muá'aju'u í mi'ichite caaye jetze a'ujna já'ahua'a chajta'a jetze ti ve'éé í ti nu'u ayén téja'arájtehuaa tijín Sodoma, ajta ayén tijín Egipto. A'uu pu hua'avastara'a á'utataihuaca'a í cúruu jetze.

⁹ Ayee mú mi'ichite huáruuren a'íime í teteca mej nain japua huachéjme, a'u ti na'a seíj chuéjra'a japua, a'íime í mej seíj niuucari jín tí'ixaxa'a, a'achú mej pua'amé ará'ase í teitejra'an. Huaíca xicaj japuan já'ita'a mú hua'aseíira muá'aju'u í mi'ichite. Majta, camu huatá'acare'e muá'aju'u ti ja'atí hua'avé'enan.

¹⁰ Majta a'íime í mej íiyen huachéjme í chaanaca japua, jeíhua mú huataújtemua'ave'esin me'íjna jime'e í mej meri huá'ucuii. A'íi mú majta me'íjna jín tí'iyesten, majta tiu'utaújpuaíjve'esin tí'ítí me'íjna jime'e í mej caí ché'e huá'itziite'e a'íime í mej hua'apua í mej tí'ixaxa'ata'a í Dios jetze me'ecan, í mej majta nu'u puaíjtzí hua'utá'a a'íimej í mej íiyen seijre'e i chaanaca japua.

¹¹ Tí'ij teuumé'eca huaíca xicaj japuan já'ita'a, xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'íi pu huateájturaa a'íimej jemi í mej hua'apua. Ajtahua'a pu hua'utatíste í huá'axiejniu'uca í mej jín ruuri. Matí'ij mi ájhuiixi. Majta jeíhua tiu'utátziin a'íime í mej hua'useíj.

¹² Matí'ij mi ráanamujri'i ti ja'atí ca'anín jín u e'icájijhuaca'a u júte'e ayén tijín:

—liya'a, xá'ajcñichi seyujna júte'e, jaitiri jetze u ta japua.

Matí'ij mi ticíj, mehua'aseíiraca'a í mej huá'ajcha'ire'eca.

¹³ Jíme'en mu'u ticíj, aj pu 'i huateújca'atzijxi í chaanaca temua'a naa. Ajta je'icáj pu é'evatzijxi í tihuá'achi'i í ti a'uun a'uvéjme'ecaa. Majta aráhua'apuavi'ira mú huá'ucuii í teite tí'ij huateújca'atzijxi. Majta a'íime í seica í teite, jeíhua mú huá'ipi'i tiu'utátziin, majta rí'i tiraatéeje í Dios.

¹⁴ Pu'uri mú á'ume í mej jín rajpuaíjtzí í ti hua'apua. Ajta pu'uri tén teja'uré'enejsin í ti huaíca í mej jín rajpuaíjtzí muá'aju'u.

I trompeeta ti aráhua'apua

¹⁵ Aj pu 'i a'íin ti júte'e tí'ivaire'e, a'íjna ti aráhua'apua pú'een, a'íi pu ajta ucájijhuaca'a. Neajta huá'unamujri'i mej ca'anín jín tí'ixajtaca'a u júte'e, miyen tijín:

Pu'uri xaa te'enteájrupi í tavástar'a,

a'íjna í ti Dios ra'antíhua'u.

Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti tíhua'uta'aíjte'en

a'íimej í mej huachéjme a'ánna chaanaca japua.

A'íi pu tíhua'uta'aíjte'esin tíj na'a

ti yú auca'ítí a'ame tíj na'a rusén jime'e.

¹⁶ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muá'acua ará'ase, í mej majta huá'ipuari japua e'eré'etei í Dios jamuan, a'íi mú aicaújtuuxi, majta raateánajcheca'a í Dios.

¹⁷ Miyen tijín:

Rí'i tu tímuaatá'aca, tavástar'a,

mi pej Dios pú'een,

mi pej pajta nain jín antí'amua'aree,

mi pej pajta seijre'e íjii,

mi pej pajta seijre'eca'a jéjcuá imuá.

¹⁸ Majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj pua'amé, jeíhua mú huá'ipi'i níniu'ucacuca'a.

Pajta mú'ee, pepu'uri huataniú'ucaca'a.

Pu'uri a'ájna teja'uré'ene a'íjna xicáara'a pej jetzen huá'axijte'en a'íimej í mej meri huá'ucuii.

Patá'aj rí'i tíhua'utá'an pe'íimej í mej muavaire'e,

a'íime í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'a,

majta a'íime í mej mú'eetzi jemi rí'i tí'itesejre'e.

Patá'aj rí'i tíhua'utá'an matíj pua'amé muá'astijre'e.

Capu amín ti pua'a miyen ve'ecán jín títetaté'en na'ari ciliéene'e jín metítetatéin.
 Patá'aj pajta hua'antipuaá'ajte'en a'ímej
 í mej meri hua'upuá'ajte a'ímej
 í mej íiyen chaanaca japua huachéjme.

Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íme í mej seité japuan muáacua ará'ase.

¹⁹ Aj pu 'i a'ín í teyuu a'u ti Dios é'eseijre'e u ta japua, a'í pu antácuunareca'a. Ajta a'uun teyujta'a seijre'eca'a a'íjna í chí'ij ti cálieen ti ajta tzajta'an urácatii í niuucari ti jín te'ataújratiiri'í í Dios. Mat'íj mi huatémaxcava'axi a'ujna teyujta'a, majta téniuuca'a. Jéihua pu ca'anín jín ti'itéca'arajnajme'e. Huateújca'atzijca'a í chuej, majta cáavatzi í téetej.

12

I'íta'a, ajta í cu'ucu'u

¹ Aj pu 'i ti'iti huataseíjre u júte'e í nej jín rí'í te'utaseíj. 'Íta'a pu seijre'eca'a ti ayén éene'en ti'itéchejca'a cáxuri jime'e ti naa ti'itetáatiye'i tíj í xicaj. Ajta máxcira'í japua újveeca'a a'íjna í 'íta'a. A'í pu curuun ajta u'uteárujte'ecaa ti jetzen seijre'eca'a ti'iti cumu xu'ura'ave. Ayee mú ará'aseca'a a'achú cumu tamuáamuata'a japuan hua'apua.

² Pu'uri autájucaca'a, ajta ruyeineca'a a'íjna jime'e ti rá'acuí'icaa a'iné pu'uri tén tiyaúj a'ame.

³ Ajtahua'a seij huataseíjre. Me'ecui xaa, a'íjna í cu'ucu'u í ti pa'u, í ti vivéj. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu, ajta tamuáamuata'a ave'ehuájme. A'í pu ajta ru'uteárujte'ecaa í curuun í ti aráhua'apua.

⁴ Ajta, rucuasi pu jín hua'aré'ana je'icáca a'ímej í xu'ura'ave í mej júte'e é'eseijre'e. Aj pu 'i hua'ajájpuaca'a. Aj pu 'i huaje'icáahua'axi íiyen chaanaca japua. Ajta a'ín í cu'ucu'u, áa pu vejli'í jemin a'utéechaxi a'íjna í 'íta'a ti ari tén tiyaúj a'ame tí'ij raatéci'ime tí'ij huanú'ihua í uneeca'í.

⁵ Aj pu 'i tiyaúj já'araa, teáatacan. A'ii pu a'ín pú'een ti ca'anéeri jín tíhua'uta'aíjte'esin mat'íj mena'a pua'amé í mej chaanaca japua é'eme'ecan. Ajta a'ín uneeca'í, Dios pu ya'uví'iti u ta japua a'u ti é'eseijre'e í ipuari ti japuan acájca í Dios.

⁶ A'íjna í 'íta'a, áa pu huataúruu a'ujna pújme'en a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios rí'í yá'uruurijtze. A'uu pu á'ateeri a'achú cumu seivi'ira'a japuan tamuáamuata'ate japuan huaícate xicaj. Ajta a'ín í Dios, a'í pu racha'í a'ame.

⁷ Mat'íj mi autéjhuii mej huaténe'use'en í ta japua. A'íjna í Miguel, majta í mej jamuan tí'ivaire'eca'a, a'í mú rané'usi'ite'eca'a me'íjna í cu'ucu'u, majta me'íjna í mej ravaire'eca'a í cu'ucu'u.

⁸ Mat'íj mi hua'utéemua'iti me'íjna í cu'ucu'u, majta a'ímej í mej ravaire'eca'a. Capu ché'e hua'utá'a mej me'uun a'uté'uuca'a u ta japua.

⁹ Mat'íj mi ye'icájríe me'íjna í cu'ucu'u ti vivéj, a'íjna í cu'ucu'u ti jéjcuá ímuá seijre'eca'a, a'íjna í tej tiyen ratamuá'amua tíjín tiyaaru'u, teajta í tej tiyen ratamuá'amua tíjín Satanás. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna í ti huá'acuanamua mat'íj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Aj mú mi aye'icájríe íiyen chaanaca japua, jamuan í mej ravaire'eca'a.

¹⁰ Net'íj ni ráamua'areeri'í ti ja'ati a'uun ta japua a'utéveeca'a. Tí'iquí ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ayén tíjín:

—Pu'uri hui xaa ayén teja'uré'ene ti a'ín í taDioj ari hua'irájtuaa a'ímej í mej rá'astijre'e. Pu'uri nain jín antiújmua'aree ti ij tíhua'uta'aíjte'en najjmi'íca tíj na'a rusén jime'e. Pu'uri hui nain jín tira'íjca a'íjna í Cirístu'u ti ari ra'antíhua'u, a'iné pu'uri ya'ucájríe a'íjna ti tihuá'axajtzi'í í ta'ihuaamua'a. Nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a, a'í pu hui ayén tihuá'axajtzi'í a'íjna jemi í Dios.

¹¹ 'Majta me'ín í ta'ihuaamua'a, a'í mú me'íjna jín ra'antimuá'iti me'íjna jime'e ti a'ín Cáne'a ra'iráaxire í ruxuure'e tíj muai'ivéjri í Dios jemi, majta mú ra'antimuá'iti me'íjna jime'e mej miyen tíhua'utá'ixaate'eca'a a'íjna jime'e í niuucari í ti jime'en raxa í

Ciríistu'u. Camu a'atzu raatéxieehuataca'a mej rá'astijre'e. Capu amín a'ij ti pua'a ja'ati ayén huá'aneeche ti huá'ucui'ini. Maúche'e mú rá'aviicua'i.

¹² Setá'aj siyen huaújtemua'ave'en mi sej seyun seijre'e ta japua, seajta mú'een, mi sej seyun tí'ivaire'e. Seajta mú'een, mi sej seyun huachéjme se'újna chaanaca japua, seajta mú'een, mi sej se'uun a'uté'uuca'a í jaj japua, cui'i xaa, a'iné mú'ejmi jemi ari huatasejre a'íjna í tiyaaru'u. Ajta í'iniu'ucami'i huápi'i a'iné pu'uri ramua'aree ti caí ché'e á'ateeri, a'iné Dios pu'uri ra'iteánajsin. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

¹³ Ajta a'ín í cu'ucu'u, tí'ij ráamua'areeri'i ti a'uun é'ejve í chaanaca japua, aj pu 'i raatavén a'íjna í 'íta'a í ti tiyaúj já'araa.

¹⁴ Ajta Dios pu ayén tiraatá'a a'íjna í 'íta'a ti ráavaire'en tí'ij ca'anacan tícheni a'u ti a'ij éene'e a'íjna jemi í cu'ucu'u. Ajta Dios pu ti'ijmícua a'ame. Aj pu 'i a'uun a'ará'a a'u ti caí é'e ja'ati, a'u ti ajta Dios rí'i tiyá'uruurijtze. A'u pu á'ateeri a'achú cumu huaíca nine'ira'a japuan já'íta'a.

¹⁵ Aj pu 'i a'ín cu'ucu'u jeíhua jaj aijxíre án ruténe'etze'e tí'ij ya'ujaújte'en, ajta rá'ujamiste'en a'íjna í 'íta'a.

¹⁶ Ajta a'ín í chuej, a'í pu raatévai a'íjna jime'e ti a'utátzi'ite tí'ij ateárute í jaj, í ti ra'ijxíre í cu'ucu'u án ruténe'etze'e.

¹⁷ Aj pu 'i a'ín cu'ucu'u raatájaaxiejvi'iri'i a'íjna í 'íta'a. Ajta á'uraa. Aj pu 'i a'utéjche ti hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í seica, í mej yaújmua'ame'en pú'een a'íjna í 'íta'a. A'ii mú a'ín pú'een í mej miyen rá'astijre'e a'ij ti tihúa'ajte'e í Dios, í mej majta te'anxájta me'íjna jime'e í Jesús.

13

Jíme'en í mej hua'apua í mej majta huápi'i á'atesi'ire'e seijre'e

¹ Ajta a'ín í cu'ucu'u, a'í pu a'uun a'utéchaxi ja'apuaíri japua, a'u ti e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée.

Netí'ij ni ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e huasej. A'í pu í jaj tzajta'a ti ve'ée a'itamé'eca'a. Tamuáamuata'a pua'améca pu ave'ehuájme, ajta arahua'apuáca huíjmu'uu. Curuun pu te'uteárújtí'ihuaca'a í ru'e'ehuáj jetze seij ajta seij, ajta ayée pu té'eyu'usi'i a'íjna jetze í mu'úura'an a'ij ti ántehuaa ti a'ij pua'a namuajre'e í Dios jemi.

² Ayee pu seijre'eca'a a'íjna í tí'iti í nej raasej. Ayee pu éene'e seijre'eca'a tíj jíripu. Ayee pu éene'e tí'íicajme tíj juutze'e. Ayee pu ajta 'een anténi tíj muajye. Ajta a'ín í cu'ucu'u, a'í pu nain raatátui a'íjna í tí'iti í rumuári'eri'ire'ara'an, ajta tíj na'a ti jín tí'aijta, ajta í tí jín jeíhua antiújmua'aree.

³ Cu xiee tí'ipuaíjtí'ihuaca'a seij í mu'úura'an tí'ij huámi'ini. Ajta, ajtahua'a pu huarúj a'íjna í tí'ipuaíjtí'ihuaca'a. A'íj pu jín naíjmi'i matíj mena'a mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, jé'ecan mú rí'i tira'utasej, majta ra'ará'astijre me'íjna í tí'iti.

⁴ Majta me'ín í teteca, a'í mú raateánajcheca'a me'íjna í cu'ucu'u a'iné pu'uri a'ín cu'ucu'u raatátui a'íjna í tí'iti ti huápi'i á'atesi'ire'e í tí jín antiújmua'aree. Majta me'ín teite raateánajcheca'a me'íjna í tí'iti. Ayee mú tíjín:

—¿A'ataani ayén 'een tíj amijna mi tí'iti? ¿A'iné auj tí'iri'iri ti ja'ati raaténe'usi'ite'en ti ij raatémuaitín? Capu xaa ne'u ja'ati. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁵ Ca'aníjra'a pu raatá'a tí'ij á'ujtzaahuat'e huápi'i í Dios jemi. Ayee pu tiraatá'a ti ayén á'ateevi'in ti a'íjna jín antiújmua'areere ti jeíhua huápi'i a'ij pua'a tí'ixajta. Ayee pu á'ateere a'achú cumu hua'apuate máxcira'i japuan hua'apua.

⁶ Aj pu 'i a'utéjche ti a'ij pua'a tí'ixajta í Dios jemi a'íjna jime'e ti rusej ayén huaújrúu tíj í Dios. Jé'ecan pu a'ij pua'a tirá'ixaa a'íjna í Dios, ajta a'ímej í mej a'uun é'eseijre'e í Dios jemi u ta japua. A'í mú tí'ivaire'e matíj chí'ira'an í tí tzajta'an seijre'e í Dios.

⁷ Ajta a'ín í cu'ucu'u, a'í pu ca'aníjra'a raatá'a tí'ij hua'uténe'usi'ite'en a'ímej í mej rí'i tí'iteseijre'e í Dios jemi. Ajta ayén tiraatá'a tí'ij hua'utémuaitín. Ayee pu ajta tiraatá'a ti

a'íjna jín antiújmua'areere tí'ij tíhua'uta'aijte'en matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íiyen chaanaca japua, a'íime teitejra'a, matíj mena'a mej seij jetze airaújnejjte majta a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, tíj na'a í ti seijre'e í hua'aniuuca.

⁸ Matíj mena'a pua'amé íiyen huachéjme í chaanaca japua, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u, matíj mena'a í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze í ti ra'áa a'íjna í Cáne'a í ti huamé'ere tí'ij caí xi huatasejre í chaanaca. A'íjna í yu'uxari, a'íi pu a'ín pú'een ti jetzen té'eyu'usi'í a'ij ti ántehuaa seij ajta seij matíj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa jemin í Cáne'a tíj na'a rusén jime'e.

⁹ Ti pua'a ja'ati huiteájnamua, ché'e a'ín temua'a naa tiráanamua.

¹⁰ Ti pua'a píti'ihuájxi'epi'intare'en, mej seij huateví'iran mej ra'iteáanan, a'íi mú xaa raatévira. Ti pua'a ja'ati titéecui'ini chun jime'e, ayée pu tiú'ujxe'eve'e ti ayén che'atá a'íjna jín tiú'umi'ini. Ayee pu Dios ayén tihua'utajé a'ímej í mej rí'i tí'iteseijre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, mej mi majta rá'atzaahuate'e.

¹¹ Netí'ij ni seij huasej í tí'iti ti a'itanej á chuaata'a. Hua'apuaca pu ave'ehuájmee tíj cáne'a. Ayee pu ajta tí'ixaxa'a tíj í cu'ucu'u.

¹² A'íi pu ra'ará'astijre a'íjna jetze me'ecan í tí'iti í ta'amuájca tíj na'a í ti jín antiújmua'aree. Ayee pu ca'anéeri jín tihua'ajte'e matíj mena'a mej íiyen seijre'e chaanaca japua mej mi raateánajche me'íjna í ta'amuájca ti huarúj í ti tí'ipuaíjti'ihuaca'a a'íjna jime'e í ti huamí'i.

¹³ Ayee pu tí'imijhuaca a'íjna í ti ravaire'e mej mi tí'itij jín rí'i tira'utasej. Jee xaa, ne'u, ayée pu tiraayí'iti ti taij u e'icájríeni u júte'e, mejseíraca'a í teite.

¹⁴ A'íi pu huá'acuanamua í teite í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua a'íjna jime'e ti ca'aníjra'a ratá'aca ti ayén huárini a'íjna jetze me'ecan í ta'amuájca. Aj pu 'i ayén tihua'u'íjca mej mi ratetáahuan tí'iti tévira'a ti ayén seijre'e tíj a'íjna í tí'iti ta'amuájca, a'íjna í ti tiu'upuájti'ihuaca'a a'íjna jime'e í chun, ajta a'íjna í tí'iti ti huarúj.

¹⁵ Ajta a'ín í ta'amuájca, ayée pu ajta tiraatá'a a'íjna í ti ravaire'e tí'ij xiéjniu'ucari raatátisten a'íjna í tí'iti tévira'a tí'ij tiu'utaxáj. Ayee pu ajta tiraatá'a ti a'íjna jín antiújmua'areere ti ayén tíhua'uta'aijte'en mej raajé'ica ja'ati ti na'a í ti caí á'ujca'ane ti raateánajche a'íjna í tí'iti tévira'a.

¹⁶ A'íi pu ajta tihua'ajte'e mej mi anaújyu'uxaxi'ín í rumuájca'a jetze na'ari mej araujyú'uxaxi'ín í rucuaatzi jetze naíjmi'í í teite. Capu tíhua'utá'uuni'ira ti pua'a ja'ati ayén cálieen jín tí'itájvee nusu ve'ecán jín tí'itájvee, ti pua'a chíjteaani pú'een nusu caí a'ij tí'ijviicua'i. Capu ajta ti pua'a miyen ruxiéehua á'ujjhu'a'ane'en na'ari mej ca'anéeri jín tí'imuarí'e.

¹⁷ Ti pua'a caí ja'ati é'eyu'usi'ihua a'ij ti ántehuaa a'íjna í tí'iti na'ari í ti jín tí'itiej, capu rí'íríista a'ame ti a'íjna í ja'ati tí'iti huánanan. Capu ajta rí'íríista a'ame ti tí'iti huátuaani.

¹⁸ A'íj pu jín, ayén tiú'ujxe'eve'e ti ja'ati rí'i mé teuúmua'aree. Ché'e a'ín yaú'itiée á'ara'ani a'ij ti huataújmua'a a'íjna í ti jín tí'itiej a'ij ti ántehuaa a'íjna í tí'iti. A'íjna í ti jín tí'itiej, a'úu pu a'uvé'emej a'ímej tzajta'a í teteca. Ayee pu tí'itiej a'achú arájsevi sieentu japuan huaícate japuan arájsevi.

14

Jíme'en í mej mu'íi mej jéjcuacan jín tí'ichuíca

¹ Netí'ij ni atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! An pu huatéveeca'a a'íjna í Cáne'a jírí japua í ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Sión. A'íi mú majta jamuan me'ánna huaté'uuca í mej anxíte japuan hua'apuante japuan muáacua vi'ira'a ará'ase. Ayee pu té'eyu'usi'ihuaca'a aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna í Cáne'a, ajta a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti rájya'upua.

² Netí'ij ni ráanamujri'í ti ja'ati u ta japua teja'utaxájtaca'a. Ayee pu namuajre'eca'a tíj jaj ti sihuájna ca'anín. Ayee pu ajta namuajre'eca'a matíj mej téniuuca'an huápí'i. Ajta í

niuucari í ti jín tiu'utaxájtaca'a, ayée pu namuajre'eca'a matíj a'íime í mej tí'icuiina a'íjna jetze í aarpa.

³ Majta miyen tí'ichuicaca'a seíj jime'e í chuiicari í ti jéjcu a'íjna jemi í Dios, majta a'ímej jemi í mej muáacua í mej ruuri, majta a'ímej jemi í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase. Capu ja'ati raayí'tihua'a ti tiu'utáchuiica a'íjna jime'e í chuiicari sino a'í mu'u í mej anxíte japuan hua'apuate japuan muáacua ví'ira'a ará'ase, í ti a'íin Cáne'a tiu'unájchitaca'a í mej jime'en té'echa'íica'a í Dios jemi. Matí'ij mi mauj iyá'ujujhua'ane'en íiyen chaanaca japua.

⁴ A'íi mú a'íin pú'een í mej caí tí'ihuaújxana'acire 'úucate jemi a'iné a'íi mú urarí'ene'eca jín á'ujujhua'ane'e. A'íi mú a'íin pú'een í mej miyen á'ujujhua'ane'e a'íjna jamuan í Cáne'a a'u ti na'a ti á'ume. A'íi pu hua'irájtuaa huá'a tzajta'a a'ímej í mej yen seijre'e íiyen chaanaca japua. Ajta a'íin í Cáne'a, a'íi pu ayén che'atá na'a huávi'itiste'esin í Dios jemi tíj ja'ati tiu'utátuiire'esin í Dios jemi a'íjna í 'icíiri ti amuacái ajtanéj. Jamuan í Dios, a'íi pu ajta hua'ancuré'evi'iti.

⁵ Ajta a'íime, camu a'atzu tí'ihualitaca, sino temua'a mú urarí'ene'en seijre'e í Dios jemi.

A'ij mej tiu'utaxájtaca'a í mej huaíca í mej tí'ivaire'e u ta japua

⁶ Netí'ij ni seíj huaseíj ti ta japua tí'ivaire'e. Júte'e pu rá'ara'aca'a tí'ij ti-hua'utá'ixaate'en í niuucari í mej jín huataújtemua'ave'en matíj mej na'a rusén jime'e. A'íi pu rá'ara'aca'a tí'ij tihua'utá'ixaate'en matíj mena'a pua'amé yen huachéjme i chaanaca japua, matíj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé me'ín pú'een í teite, matíj mena'a pua'amé í me'ín pú'een í teitestemua'ame'en, majta najmi'i a'ímej í mej seicié tí'ixaxa'a.

⁷ Aj pu 'i ca'anín jín ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Setá'aj rá'atése'e í Dios, setá'aj seajta rí'i tiraateájtuaani a'iné pu'uri ayén teja'uré'ene a'ájna ti jetzen Dios huá'axijte'en najmi'ica í teite. Setá'aj raná'amiche'en a'íjna ti raatétaahuaca'a í ta japua, ajta í chaanaca, ajta í jaj ti ve'ée, ajta a'u ti na'a ti hua-jaíxavi'ijmee.

⁸ Aj pu 'i seij ti tí'ivaire'e u ta japua í ti hua'apua, a'íi pu cujta'an tiu'uxájtajme'e. Ayen tíjín:

Single Line Comp —Pu'uri á'ave. Nain pu jín á'ave a'íjna í Babilonia a'íjna í ti hua'utétimua'iraste a'íjna jime'e ti huá'a jamuan huateújxana'acire matíj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua é'eme'ecantaca'a. Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

⁹⁻¹⁰ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'íjna í ti huaíca, a'íi pu ajta cujta'an tiu'uxájtajme'e ca'anín jime'e tíjín:

—Ti pua'a hui ja'ati raná'amiche'en a'íjna í tevi ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna í tevi, ajta ayén tira'utéca'anen mej rá'usiimua'an í cuaatzeájra'an jetze nusu muájca'are'ara'an jetze a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti í ti huápi'i á'atesi'ire'e, Dios pu ajta raatétimua'iraste'esin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i. Ajta a'íin í ja'ati, ti'iti pu hui antí'isin ti ayén ráaruuren tíj a'íjna í huá'ave'eri ti caí ti'iti ranaxca, í mej jín huá'acuí'ica. A'íi pu ajta rajpuaítzi a'ame í taij jime'e, ajta a'íjna jime'e ti ayén té'eeca tíj tepúusti'i. Ayee pu hui tirajpuaítzi a'ame huá'a jemi í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta a'íjna jemi í Cáne'a.

¹¹ 'Ajta a'íin í citzij ti ájcitziu a'íjna jime'e í mej jín rajpuaítzi, ayée pu hui á'ateeri tíj na'a rusén jime'e ti ajcitzíúuta a'ame. Capu ajta hua'atá'aca mej huaújse'upe'en tújca'ari tzajta'a nusu tíca'ari tzajta'a. Ayee mú hui tirajpuaítzi muá'aju'u a'íime í mej rana'amiche me'íjna í ti'itij, ajta í tevi, matíj mena'a mej miyen ra'ancuré'a í mej jín huá'a jetze ra'uyú'uxa a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti.

¹² 'A'ij pu jín, Dios ayén tihuá'ajee a'ímej í mej rí'i tí'iteseijre'e í jemin mej mi te'utáviicua'i, a'ímej í mej rá'astijre'e a'ij ti tiu'uta'aíjtaca'a í Dios, a'ímej í mej majta rá'atzaahuat'e me'íjna í Jesús.

¹³ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ja'ati júte'e teje'icáxajtaca'a. Aye pu tinaatá'ixaa tijín:

—Patá'aj piyen tira'utéeyu'uxa yee: “Tíj na'a ti yú auca'ití a'ame, miché'e rí'i titeújmuajte'e a'íme í mej rá'atzaahuat'e í tavástar'a.” Ajta a'íin í xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ayén tijín: “Jee xaa ne'u, rí'i pu Dios tihua'utá'a a'iné pu'uri rí'irí mej huaújse'upe'en, mej mi caí ché'e tí'iti jín á'aviicua'ire'e, a'iné pu'uri tihua'ucí'i í mej raamuá'ití me'íjna jime'e mej tiu'umuá'iej.”

I ti chuej japua tiú'ucíre

¹⁴ Netí'ij ni neajtahua'a atáneereca'a. ¡Me'ecui xaa! A'ij nu huasej í jaitiri ti cuaiina. Seij pu ajta a'íin japuan újcatii ti ayén seijre'eca'a tíj teáata'a. A'í pu curuun uteárujte'ecaa ti oro jín taavíjhuaca'a, ajta ru'itéchueca'a ruri'irínta'a pújme'en í chun ti aicaújtuta ti ajta temua'a naa te'entámími.

¹⁵ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e a'uun a'irájraa u teyujta'a. A'í pu ca'anín jín ayén tiraatajé a'íjna ti jaitiri japua án á'ujcatii tijín:

—Patá'aj hui mi chun jín raaré'evejche í ti ari tí'icíre, patá'aj tiu'uré'atzaana, a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene í pej jetzen tiu'uré'atzaana. Pu'uri hui jeíhua tí'icíre, ajta ari huaré'eca'anaca'a í chaanaca japua.

¹⁶ Ajta a'íin í ti jaitiri japua án á'ujcatii, a'í pu ca'anín jín tiu'uré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta tiu'uré'etzaj tíj na'a ti tiú'ucíreca'a.

¹⁷ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e ajta a'uun e'irájraa u teyujta'a. A'í pu ajta ru'itéchueca'a seij í chun ti aicaújtuta, ti ajta temua'a naa te'entámími.

¹⁸ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, a'uun e'irájraa a'u ti a'utéjvee a'íjna í mej japuan tí'imua'í'ivajtaca. A'ii pu a'íin pú'een í ti a'íjna jín antiújmu'aree í taij jime'e. Aj pu 'i ayén tiraatajé a'íjna í ti ru'itéchueca'a í chun ti aicaújtuta, ti ajta antámími. Ayen tijín:

—Patá'aj hui raaré'evejche, pajta rájseire'en í táca'ira'an í pi'ista ti a'uun a'uvéjme í chaanaca japua a'iné pu'uri cuasi a'íjna í uuva.

¹⁹ Jíme'en pu'u ayén tiraata'ixaa, aj pu 'i a'íin ayén raaré'evejcheca'a í chaanaca japua, ajta rájseij a'íjna í ti tiú'ucíreca'a í chaanaca japua. Aj pu 'i a'uun ya'ucáhua'axi a'íjna tzajta'a í mej jín rajaachi í uuva a'u ti Dios ya'ujáche a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

²⁰ Aa mú ya'ujáche á pua'acé á chajta'a. Xúure'e pu airámi'iyeca'a a'íjna í mej rá'ajache. Temua'a pu te'utí'i já'araa. Aye pu te'utí'i a'utí imúa' a'atá'ase í xáachime'ara'an jetze í cahuaayu'u. Ajta, ayée pu a'uyaúcan japua huami'iyéjraa a'achú cumu huaíca ciento kilómetros.

15

A'íme í mej ta japua tí'ivaire'e, ajta í puaíjtzi ti aráhua'apua

¹ Netí'ij ni neajtahua'a seij huasej í ti ta japua jeíhua ruxe'eve'e. Jé'ecan nu rí'i tira'utasej. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'ivaire'e u ta japua, í mej aráhua'apua ará'ase. A'ij mú jín antiújmu'aree me'íjna jime'e í puaíjtzi í ti ayén ará'ase a'achú cumu aráhua'apua. A'ii pu a'íin pú'een í ti nain jín te'entipua'ajte í ti jíme'en Dios ayén puaíjtzi hua'utá'asin a'íjna jime'e ti huápi'i niu'ucami'i.

² Netí'ij ni tí'iti huasej. Naa pu tí'imesti. Aa pu a'umuá'aniyme'ecaa, cu xiee viidrio na'a, taij ti tzajta'an seijre'e. Majta a'íme í mej raatéemua'ití me'íjna í teví ti huápi'i tesí'ire'e, majta í teví ti ravaire'e, majta í ti jín tí'itíe á'aye'i í ti jín ayén ántehuaa, a'úu mú huaté'uuca'a a'utí e'leve'e'ástime a'íjna í viidrio ti amuá'aniymee. A'í mú te'ití'í'ica'a rumuájca'a jetze me'íjna í aarpa ti Dios hua'utapuaíjve mej mi me'íjna jín tiu'utá'cuina í amín.

³ Majta miyen me'íjna jín tí'ichuiicaca'a me'íjna jime'e a'ij ti huaríj a'íjna í Moisés ti tí'ivaire'eca'a í Dios jemi, majta me'íjna jime'e a'ij ti huaríj í Cáne'a. Miyen tíjín:

Jé'ecan pej huápi'i rí'i naa huaríj
 patí'ij tu'irájtuaa mú'ee, tavástara'a,
 mi pej Dios pú'een, pej pajta nain jín antí'amua'aree.

A'íj tu jín rí'i te'utaseíj.

Tíj na'a a'ij pej rici, xí'epi'in pej rici,
 pajta tzáahuati'ira'a jín raaxí'epi'intare'e,
 mi pej piyen tí'aijta
 tíj na'a ti yú auca'ití a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁴ Naími'i mú miyen rí'i timuaateájtuaani,
 majta rí'i timuaatá'asin, mú'eetzi,
 mi pej tavástara'a pú'een,

a'iné mú'ee pej aseíj rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi.

Naíjmi'i í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, a'íi mú a'uvé'uju'u muá'aju'u mej mi
 muaateánajche,

a'iné pepu'uri tíhua'utaseíjrate pej piyen xí'epi'in huaríj a'ij ti tiraavíjte'e.

⁵ Netí'ij ni atáneereca'a ti pua'a ari te'entácuuni'i u teyujta'a a'u ti e'irácatii a'íjna í ti
 te'anxájta a'íjna jime'e í Dios.

⁶ Matí'ij mi me'uun a'iráaci u teyujta'a a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e í mej aráhua'apua
 ará'ase. Mu'uri ráatisime'e í puajtzi í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Cíixuri mú ma-
 jta ti'itechée ti mé'e ti'itetáatiye'i temua'a naa. Majta mú avé'ejí'ici'ihuajme'ecaa án
 rútaviitze'e puaasi jime'e ti oro jín taavíjhua.

⁷ Ajta seij í mej muáacua í mej ruuri, a'íi pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'ímej í mej aráhua'apua
 ará'ase a'íjna í tuxa'a í ti avé'ejistijmee í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios í ti l'irúuri rusén
 jime'e. Seij ajta seij pu hua'uré'e'í'ipi'ite a'íjna í tuxa'a.

⁸ Aj pu 'i temua'a téjcitziujtareca'a u teyujta'a a'íjna jime'e í muári'eri'ire'ara'an í Dios.
 Ajta, jeíhua pu huápi'i huatáztareajraa. Aj pu 'i temua'a te'uhuájsteca'a u teyujta'a a'íjna
 í citzij. Capu ché'e huatári'iristareca'a ti seij a'uun a'uteárute u teyujta'a ajta mena'a caí
 ra'antipúa'ajte'en í mej aráhua'apua ará'ase mej puajtzi hua'utá'an í ti ajta aráhua'apua
 ará'ase.

16

I cutzape'e ti a'íjna jín avé'ejiste a'íjna jime'e ti Dios huápi'i niu'ucami'i

¹ Netí'ij ni seij huaseíj í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a u teyujta'a. Tí'iquí ca'anín jín
 tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Sericu, setá'aj hui á ya'ucáxire'en í chaanaca japua tíj na'a í ti avé'ejisti í cutzape'e
 jetze í ti aráhua'apua ará'ase mej mi ráamua'aree ti huápi'i niu'ucami'i í Dios.

² Jíme'en pu'u ayén tiu'utaxájtaca'a a'íjna, aj pu 'i seij u a'uvé'emej. Tí'iquí á ya'ucájrie
 í chaanaca japua í cutzape'e jetze ti aramuáacua. Aj pu 'i huá'a japua rájve a'íjna í ti
 jín i'icá'atzata í ti a'ij pua'a té'eeca, ajta í ti a'ij pua'a seijre'eca'a. Ayee pu tihua'uruu
 a'ímej ti huá'a jetze té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij ti ántehuaa a'íjna í ti'iti, majta a'ímej í mej
 raateánajcheca'a.

³ Ajta, í ti hua'apua, a'íi pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e í ti aramuáacua japuan í jaj ti
 ve'ée. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i seicié huaújruu í jaj tíj xúure'e ti airámi'iyeca'a tevi
 jetze ti huamí'i. Ajta, naíjmi'i í mej jaj tzajta'a chejca'a, a'íi mú huácuii.

⁴ Ajta í ti huaíca, a'íi pu á ya'ucájrie a'íjna í seij í ti cutzape'e jetzen aramuáacua í játe'ana
 tzajta'a, ajta japuan a'u ti e'ejajxajme. Jíme'en pu'u ayén huaríj, tíj na'a ti tí'iseijre'e seicié
 pu huaújruu tíj xúure'e.

⁵ Netí'ij ni ráanamujri'i í ti a'íjna jín antiújmua'aree í jaj, a'íi pu ayén tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xí'epi'in pej hui huaríj pe'íjna jime'e pej hua'uxíjte, mú'ee, mi pej jéjcuá imuá seijre'eca'a, pajta íjii pej pauj seijre'e.

⁶ Naa pu hui xí'epi'in a'iné a'íime í teteca mu'uri huá'ucuii a'ímej í mej mú'eetzi jemi rí'i tí'iteseijre'e, majta a'ímej í mej mú'eetzi jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. A'íj pej jín peri hua'utá'a mej majta xúure'e huayé'en. Ayee mú hui éeni'ici'e ra'antimuá'íti.

⁷ Netí'ij ni ráanamujri'i ti ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jetzen a'u mej tejé'emuai'ivajtaca. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Jee xaa ne'u, tavástar'a, mi pej Dios pú'een, mi pej hui pajta nain jín antí'amua'aree. Tzáahuati'lira'a pej jín huá'axijte'e. Naa pu tiraavíjte'e a'íj pej tihua'utá'a.

⁸ Ajta í ti muáacua, a'íi pu á ya'ucájrie í cutzape'e a'íjna japua í xicaj. Ajta ayén tiraatá'a a'íjna í xicaj ti huá'uta'ixi'iri.

⁹ Majta a'íime í teteca, huá'ataixi'i a'íjna jime'e ti huápi'i téjxicaca'a. Majta a'ij pua'a tiraatajé í Dios í ti a'íjna jín antiújmua'aree ti puaíjtzí hua'atá'aca. Camu raatéxiehuataca'a a'íjna ti a'ij pua'a een a'ij mej ríci, camu majta rí'i tiraatá'a í Dios.

¹⁰ Ajta í te'anxívi, a'íi pu ajta á ya'ucájrie a'íjna í cutzape'e a'íjna japua a'u ti e'ecájca a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een. Jíme'en pu'u ayén huaríj, huápi'i pu huateática'areca'a a'u ti tejé'aijta. Majta a'íime í teteca, a'íi mú avá'ujche'eve'e í runeanu jetze me'íjna jime'e mej jéihua huápi'i rajpuaíjtzica'a.

¹¹ Majta jéihua mú a'ij pua'a tiraatajé me'íjna í Dios í ti ta japua é'eseijre'e me'íjna jime'e mej jéihua huápi'i rajpuaíjtzica'a. Camu majta a'atzu raatéxiehuataca'a a'ij mej ríjcaa ti a'ij pua'a een.

¹² Ajta í ti arájsevi, a'íi pu ajta á ya'ucájrie í cutzape'e a'íjna japua í játe'ana í ti ve'ée ti ayén téja'arájtehuaa tíjín Eufrates. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i nainjapua ateáxi'i í játe'ana. Ayee pu 'een jín ateáxi'i mej mi antáxi'ine a'íime í mej tí'aijta a'u ti e'íjnine í xicaj.

¹³ Netí'ij ni hua'usej í mej huaíca í mej aijneájxi huá'ateni'itze'e a'íjna í cu'ucu'u, ajta a'íjna í tí'iti ti a'ij pua'a een, ajta a'íjna ti huá'a jetze me'ecan tí'ixaxa'a hua'itzi jime'e. Ayee mú seijre'eca'a matíj teecujse. A'ii mú a'íin pú'een í xiéjniu'ucari í mej a'ij pua'a een.

¹⁴ A'ii mú majta a'íin pú'een í xiéjniu'ucari í mej tiyaaru'u jetze ajtémecan. A'íi mú á'ujjhuá'an nainjapua í chaanaca mej mi huá'ajseire'en a'íime í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua mej mi huaténe'use'en a'íjna xicáara'an ti huápi'i ruxe'eve'e tí'ij a'íin huatasejre'en í Dios ti nain jín antiújmua'aree.

¹⁵ Ayee pu tíjín: “Me'ecui xaa, yee nu hui uvé'enejsin tíj nahua'ari ti avíitzi jín a'uteáru'ipi í huá'a chí'ita. Rí'i pu tiraatá'a a'íjna ti a'atánee, ajta jín tí'itéchen tí'ij caí mua'avi'í á'uche'ecane'en, mejseíira í teite í ti jín tí'itevi'ira'a.” Ayee pu tiu'utaxájtaca'a.

¹⁶ Majta a'íime í mej huaíca, a'úu mú huá'ajseij a'ujna já'ahua'a ti ayén téja'arájtehuaa hua'aniuuca jime'e í hebreos tíjín Armagedón.

¹⁷ Ajta í ti aráhua'apua, a'íi pu á ya'ucájrie í cutzape'e. Jíme'en pu'u ayén huaríj, aj pu 'i seij ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a ti a'uun a'utéveeca'a teyujta'a. A'ujna, a'u ti a'utéjvee í mej japuan tí'imuai'ivajtaca, ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna tíjín:

—Pu'uri icu, antipúa'areca'a.

¹⁸ Matí'ij mi huatémaxcava'axi, majta téniuuca'a. Jéihua pu ajta tí'ica'arajna'a. Ajta jé'ecan huápi'i huateújca'atzijxi í chaanaca. Tíj na'a ti yú e'iré'ene mej yen huatasejre í teteca íiyen chaanaca japua, capu ja'anáj ayén huateújca'atzijxi. Jé'ecan pu huápi'i xaa huateújca'atzijxi.

¹⁹ Ajta a'íjna í chajta'a í ti ve'ée, huaíca pu autátzi'iteca'a. Ajta é'evatzijxi í huá'achajta'a í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan. A'íi pu Dios, ajta ra'utámua'areeri'i a'ujna u Babilonia tí'ij puaíjtzí raatá'an tí'ij tí'iraci'iti í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios.

²⁰ Ajta tíj na'a a'u ti e'eráhuachi í jaj tzajta'a, a'íi pu e'ehuaújpu'a'arixi. Capu ajta ché'e seijre'eca'a a'u ti á'ujíime.

²¹ Majta mú téetej cáavatzi, temua'a mevivejme'e. Temua'a pu tijetjme'ecaa a'achú cumu huaícate kiilu. A'ímej pu japua rájve í teteca. Majta a'íme í teteca, a'ij mú pua'a tiraatajé me'íjna í Dios me'íjna jime'e í téetej a'iné jeíhua mú rajpuaíjtzica'a mej miyen cáavatzi í téetej.

17

Dios pu ra'ujxíjte a'íjna í 'íita'a ti rutuaaca'a

¹ Aj pu 'i seij ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta seij huíteática'a í cutzape'e ti aráhua'apua ará'ase, a'í pu mú a'uvé'emej, ajta ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jii, nee nu muaataseíjrate'esin a'íjna ti jín Dios ra'ujxíjte'en a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín ti'itéveeca'a, ti ajta ramuá'ítica'a í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'ín pú'een í ti a'uun á'ujca í jaj japua ti ve'ée.

² 'Majta a'íme í mej tí'aijta íiyen chaanaca japua, a'í mú huateújxana'acire me'íjna jamuan í 'íita'a. Majta a'íme í mej íiyen huachéjme chaanaca japua, a'í mú majta huateájta'arua me'íjna jime'e ti a'ín 'íita'a ayén hua'utá'a mej majta jamuan ti'ihuaújxana'acira'aten.

³ Aj pu 'i a'ín xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, a'í pu neja'uví'iti a'íjna a'u ti caí é'e ti'iti. A'uu nu 'íita'a huasej ti a'íjna japua á'ujcatii í ti'iti ti pa'u. Ajta a'ín í ti'iti, jeíhua pu jetzen é'eyu'usi'ihuaca'a í ti jín ayén ántehuaaca'a, ti ajta jín a'ij pua'a tí'ijxa í Dios. Arahua'apuáca pu huíjmu'uu a'íjna í ti'iti, ajta tamuáamuata'a pua'améca ave'ehuájme.

⁴ Tí'inacamua í ti ti'itéechen, ajta cáj caj tí'ipa'u. Jéihua pu huápi'i ucárujti'ihuaca'a a'íjna í ti oro jín taavíjhua, ajta tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ajta perla ti'iti. A'í pu ajta ru'íteática'a í cutzape'e í ti oro jín taavíjhua. Ajta a'íjna jetze í cutzape'e, ti'iti pu avé'ejisti í ti tiú'uxana'avi'iste'e, ajta í ti jín huateújxana'acire a'íjna í 'íita'a.

⁵ Ajta ayén té'eyu'usi'ihuaca'a í cuaatzeájra'an jetze a'ij ti ántehuaa.

Neajta inee, canu yaú'itiée na'araa ne'íjna í niuucari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a ti jime'en yee: “Babilonia, í ti ve'ecán jín ti'itéjvee. Hua'ana'ana a'ímej í 'uuca í mej ramuá'ítici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. A'ii pu a'ín pú'een ti jetzen a'uun a'uvé'emej í ti tiú'uxana'avi'iste'e íiyen chaanaca japua.”

⁶ Netí'ij ni raasej ti a'ín 'íita'a tahuáaca'a a'íjna jime'e í hua'axuure'e a'íme í mej rí'i tí'itesejre'e í Dios jemi, majta a'íme í mej huácuíihuaca'a me'íjna jime'e mej rá'astijre'e me'íjna í Jesús. Jé'ecan nu a'ij te'utasej netí'ij raasej.

⁷ Ajta a'ín í ti ta japua tí'ivaire'e, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—¿A'iné 'een jín piyen te'utasej? Nee nu muaatá'ixaate'esin a'ij ti huataújmua'a a'íjna ti caí ámitieere'e a'íjna jime'e í 'íita'a, ajta a'íjna í ti'iti ti japuan avé'eca, í ti ajta arahua'apuáca huíjmu'uu, ajta ti tamuáamuata'a ave'ehuájme.

⁸ A'íjna í ti'iti pej hui raasej, a'í pu ajmí'i huatasejre, ajta íjii, capu ché'e ye'e já'ahua'a. Ajta, aúche'e pu a'itaméj a'ujna a'utí e'etécun ti caí a'ij ámitieere'e a'achú ti ucátee. Méjca'i huáye pu ajta á'apua'aren a'íjna í ti'iti. Majta a'íme í mej yen huachéjme íiyen chaanaca japua, í mej caí é'eyu'usi'ihuaca'a a'íjna jetze í yu'uxari a'ij mej ántea'arua, a'íjna í yu'uxari ti jéjcuá ímuá jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a matíj mena'a pua'amé ruuri huateáturaa í Dios jemi, ayée mú rí'i tiya'useíira muá'aju'u matí'ij raasej me'íjna í ti'iti a'iné a'í pu ajmí'i huatasejre, ajta a'ájna'ímua í'iruurica'a, ajta caí ché'e mé iye'ahua'a. Ajta, aúche'e pu huatasejre'esin.

⁹ A'íjna í niuucari, ti hui ja'ati yaú'itiée á'ara'ani, ruxe'eve'e ti a'íjna jetze tiú'umua'ati temua'a naa. A'íjna í ti arahua'apuáca huíjmu'uu, ayée pu hui huataújmua'a tíjín: A'íjna í jirí ti aráhua'apua ará'ase ti japuan á'ujca a'íjna í 'íita'a.

¹⁰ A'í mú majta a'ín pú'een í mej tí'aijta, í mej majta aráhua'apua ará'ase. Mua'anxívi í mej meri á'upua'areca'a. Seij pu'u auj ti'iti jín ti'itéjvee. Ajta í seij, capu xi seijre'e. Í ti ayén huatasejre'esin, ayée pu hui tiú'ujxe'eve'e ti cáj na'a caj té'eteevi'ín.

11 'Ajta, a'ñin í ti'iti ti ajmí'i huatasejre, ajta íjii capu ché'e ye'e já'ahua'a, a'ii pu a'ñin pú'een í ta'aráhuaiica. A'ñi pu ajta huá'a jetze ajtéme'ecan a'imej í mej aráhua'apua ará'ase. A'ñi pu hui ajta á'apua'aren.

12 'Ajta a'ijna í ti tamuáamuata'a ave'ehuájme, ayée pu hui huataújmua'a tijín tamuáamuata'a mú ará'ase í mej tí'ajta. Majta a'ime, camúu xi me'ijna jín tite'enteájrupi mej mi tiu'uta'aíjta. Maúche'e mú ra'ancuré'asin mej mi cij mena'a caj tité'eteevi'in a'achú cumu seij hora mej tiu'uta'aíjta jamuan í ti'iti.

13 'Naíjmi'i mú miyen ruxí'ej tí'imua'atze. Majta mej raatátuiire'en me'ijna í ti'itij matj mena'a í mej jín antiújmua'aree, ajta í huá'amuarí'eri'ira'a.

14 A'ñi mú hui raaténe'usi'ite'esin me'ijna í Cáne'a.

'Ajta a'ñin í Cáne'a, a'ñi pu hua'utémua'iti a'iné a'ii pu a'ñin pú'een í tavástara'a í ti ajta tihuá'ajte'e a'imej í ti hua'avásta'a pú'een í teite. A'ii pu hui ajta a'ñin pú'een í tajtuhuan ti naíjmi'ica tí'ajte'e í seica í tajtúhuaani. Majta a'ime í mej jemin seijre'e í Cáne'a, a'ii mú a'ñin pú'een í ti hua'utajé, ti ajta hua'antíhuau. A'ii mú majta a'ñin pú'een í mej caí até'itza'ara í jemin.

15 Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tijín:

—A'ijna í jaj ti ve'ée í pej hui raasej, í ti ajta japuan á'ujca a'ijna í 'íta'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e, a'ii mú a'ñin pú'een í teitestemua'ame'en a'ijna í 'íta'a, majta í teitejra'an, majta í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, í mej majta seij jín tí'ixaxa'a í niucari.

16 'Ajta a'ijna ti tamuáamuata'a ave'ehuájme, í mej tí'ajta a'ijna jamuan í ti'iti, a'ñi mú rájcha'íre'e muá'aju'u me'ijna í 'íta'a ti ramuá'itici í tumin í ruhuá'ira'a jime'e. Majta hua'aré'e'itixi'isin í teite í mej rá'ajaahuat'eca'a. Majta ca'anéri jín tiracá'ari'ira tíj na'a í ti ti'itéchen. Majta raatéci'ime í huá'ire'ara'an. Majta ra'ateátaira.

17 'Ayee pu té'eme, a'iné Dios pu ayén ca'aníjra'a hua'utá'asin mej mi miyen tira'ará'asten a'ij ti a'ñin tí'ijxe'eve'e me'ijna jime'e mej ruxí'ej mena'a tiú'umua'ati. Majta raatátuiire'en í ti'iti jemi matj mena'a ti'iti í mej jín antiújmua'aree. Ayee mú raruuren ajta na'a caí ayén te'araúrasten a'ij ti Dios ari tiraataxájtaca'a.

18 'Ajta, a'ijna í 'íta'a í pej raasej, a'ii pu a'ñin pú'een í chajta'a ti ve'ée í ti tihuá'ajte'e a'imej í tajtúhuaani í mej ti'iti jín títetateí a'u ti na'a íiyen chaanaca japua. —Ayee pu tinaatá'ixaa a'ijna í ti ta japua tí'ivaire'e.

18

A'uu pu é'evatzijxi a'ujna u Babilonia

1 Neajta seij huasej í ti ta japua tí'ivaire'e. Aa pu ta japua ve'ecáme'ecaa a'ijna. Jéihua pu huápi'i ti'itij jín antiújmua'aree. Nain japua pu ajta huatátzareajraa íiyen chaanaca japua a'ijna jime'e ti tétaave'e á ru jetze.

2 Aj pu 'i ca'anín jín huajíjhuaca'a ayén tijín:

—Pu'uri hui é'evatzijxi, pu'uri xaa hui é'evatzijxi a'ujna u Babilonia, í chajta'a ti vivéjme. Mu'uri hui me'uun a'uchéjme a'ime í tiyaaru'u. Pu'uri ajta huá'achi'i pú'een í xiéjniu'ucari í mej xána'avisí'i seijre'e. A'uu mú 'é'e á'aseca, matj mena'a pua'amé í pina'ase í mej xána'avisí'i seijre'e, í tej caí a'atzu huá'axe'eve'e.

3 'Ayee pu hui tiráaru, a'iné a'ñi pu ca'aníjra'a hua'utá'a matj mena'a pua'amé í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan mej mi miyen che'atá mena'a a'ij pua'a huárini tíj ajta huaríj a'ijna í Babilonia. A'ij pu hui jín Dios ayén che'atá na'a puaíjtzí tihua'utá'asin a'iné jé'ecan pu huápi'i niu'ucami'i a'ijna í Dios. A'ime í mej íiyen tí'ajta í chaanaca japua, matj mena'a pua'amé jamuan huatéújxana'acire. Majta a'ime í mej tí'itua'araca íiyen chaanaca japua, a'ñi mú hui meri huatéújchijteaanitaca'a me'ijna jime'e mej jéihua huápi'i tí'inecua'atzeca'a mej huápi'i tí'ijcha'íca a'ime. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ti ta japua tí'ivaire'e.

⁴ Netí'ij ni se'ij huánamuajri'i ti júte'e teje'icáxajtaca'a ayén tijín:

—Setá'aj hui se'uun huirácine mi sej nete'ítestemua'a pú'een, sej si caí seajta siyen auté'itzen tíj a'íjna, ti ij caí puaíjtzí amuaatá'an í Dios a'ij ti a'ín raatá'asin a'íjna í 'íita'a.

⁵ 'Jee xaa, a'íjna í ti jín ayén huaríj, a'í pu hui ari nain jín auteájturaa í Dios jemi. Pu'uri xáahuí ámitieere'e íjii u ta japua Dios ti é'eseijre'e. Ajta a'ín Dios, a'í pu ari ra'utámua'areeri'i tíj na'a ti jín a'ij pua'a ti'ítíújcha'íi.

⁶ Ché'e ayén tí'iraci'íti tíj ajta a'ín puaíjtzí tihua'utá'a í ti hua'utéemua'íti. Ché'e ajta hui hua'apua tiu'utanájchita tíj na'a se'ij jime'e ti ayén huaríj ti a'ij pua'a een. Ajta a'ín í vaasu ti jetzen raye'eca a'íjna ti jín huateújtímua'íra, ché'e hui ayén ra'avé'ejisten a'íjna jime'e í ti hua'apua ará'ase í ti jín huateátahuan.

⁷ 'A'í pu hui ahuáujtzaahua ruse'ij, ajta huataújsejrataca'a a'íjna jime'e ti jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica'a. Ché'e ruxí'ej na'a tiráaci'íti tí'ij rajpuaítzí á'ara'ani, ajta ti huataújxieemiste'en. Ayee pu hui tí'ixa í ru tzajta'a tijín yee: “A'í pu a'íjna jín tí'itéjvee í 'íita'a ti tí'ajta, ajta ayén tijín ti caí ruse'íjtaca'a, ti caí ja'anáj ruxieemíjte'e a'ame.”

⁸ 'A'ij pu hui jín ca'anacan japuan rávaíjtzí se'ij xicaj jime'e ti rajpuaítzí á'ara'ani. Aj pu xaa tijcu'íini, ajta ruxieemíjte'e a'ame. Ajta ayén tirajpuaítzí a'ame tujri jime'e. Ajta huateáta'iri'íhua, a'íné jeíhua pu raayí'íti í rumuári'eri'ire'ara'an jime'e í tavástar'a, a'íjna í Dios ti ra'uxíjte'en. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati ti ta japua tí'ivaire'e.

⁹ Ajta a'íime í tajtúhuaani í mej tí'ajta íiyen chaanaca japua, í mej majta jamuan huateújxana'acire, majta jamuan huateújchijteaanitaca'a, matí'ij raase'ij a'utí é'ejcitziu a'íjna jime'e ti teátaasin, a'í mú ruyeinixí'in, majta jíjhuán me'íjna jime'e í chajta'a.

¹⁰ Majta me'ín, á mú ímuá a'uhuístira'asin me'íjna jime'e mej rátzíine'e í ti jín rajpuaítzí a'ame. Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee mi hui pej chajta'a pú'een ti ve'ée, mi pej jeíhua tí'ítij jín antí'amua'aree, mi pej hui Babilonia pú'een, se'ij xicaj pu jín ayén teja'uré'ene ti Dios ma'uxíjte'e.

¹¹⁻¹² Majta a'íime í mej tí'ítu'araca íiyen chaanaca japua, a'í mú majta ruyeinixí'in, majta ruxieemíjte'e muá'aju'u me'íjna jime'e í chajta'a a'íné capu ché'e mé'e ja'ati ti tihuá'unanai í mej tí'ítu'araca tí'ítí ti na'a mej tí'ítíci, ti pua'a oro, nusu plata, na'ari tetej ti temua'a tí'ijnajche, tí'ítí perla. Majta seica caxuri tí'ítu'araca. Capu ché'e ja'ati tihuá'anairan í ti tí'imesti, í ti nacamua, ti ta'atí, ti pa'u. Camu majta ché'e huá'anairan muá'aju'u í ciyej mej tu'araca ti jeíhua tí'ijnajche na'ari tí'ítí cobre nusu tepúustí'i nusu a'íjna í tetej í mej racaamete, í mej jín te'entámíimite'en í tepuaij na'ari í chun.

¹³ Camu majta ché'e miyen tihuá'anairan í mej cua'ira tíjnájchite'en tí'ítí tzencá, na'ari tí'ítí ti na'a ti naa té'eeca nusu cuaane'e na'ari tí'ítí mirra, na'ari cuaane'e ti cuaiina, tí'ítí nahuáj, na'ari aceite, na'ari hariina ti rí'en, tí'ítí tríigu, ajta ye'emuaate mej seijre'e huácasi, na'ari cáne'axi, ajta cahuaayu'u. Ajta, a'íjna í carreta mej ru'uve'ejápuaj muá'aye'i í cahuaayu'u, majta a'ímej í mej ca'anéeri jín tí'imuarí'e ruxí'ej teite jemi, camu mi ché'e tihuá'anairan.

¹⁴ Ayee pu teja'uré'ene a'ij ti ajmí'i té'eyu'usi'ihuaca'a ayén tijín: “A'íjna ti temua'a tí'irí'een, í pej huápi'i raxí'eve'eca'a, capu ché'e se'íre'e a'ame mú'etzi jemi. Ajta, naíjmi'í tíj na'a ti huápi'i tí'ijnajche, ajta ti naa seijre'e í pej jín á'tzaahuate'e ase'ij, pepu'uri tejá'urie. Capej ché'e tí'íte'uuni.”

¹⁵ Majta a'íime í mej tí'ítu'araca, í mej majta me'íjna jín huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e mej tihuá'anairaca'a, a'í mú a'ímuá huahuístira'asin, me'íjna jime'e mej rátzíine'e muá'aju'u ti Dios puaíjtzí raatá'a. Maújyeinixí'in, majta ca'anín jín huataújxieemiste'esin.

¹⁶ Ayee mú tí'ixáata muá'aju'u tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee pej chajta'a pú'een, ti ve'ée, í pej pe'íjna ti'itéchejca'a í ti mesti ti naa 'een, pajta pe'íjna jime'e ti nacamua, pajta í ti pa'u jime'e, í pej ucá'arujti'iri'i pe'íjna í ti oro jín taavíjhua, pajta pe'íjna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche, pajta pe'íjna jime'e í perla ti'iti.

¹⁷ 'Sej hora pu hui jín, naíjmi'i tiu'uré'axi t́j na'a ti huápi'i tí'ijnajcheca'a.

Majta a'íime í mej ramíjhuaca me'íjna í baarcu, majta a'íime í mej tí'imíjhuaca me'íjna jetze í baarcu í mej é'eciine í jaj japua, majta naíjmi'i í mej hua'ité vivi'i, a'úu mú imuá huahuístiraa.

¹⁸ Mat'íj raasej me'íjna í citzij ti ajti'ímua ájcitziujtaca'a, ti té'ajtaiira í chajta'a, mat'íj mi huateújyeineajraa. Miyen tijín:

—¿Tí'itájni máa chajta'a seijre'eca'a t́j amíjna? Capu hui mé'e é'e chajta'a.

¹⁹ Mat'íj mi ti'iti avá'ujratziiraxi ti'iti ti muiini í rumu'úu jetze, mej ruyein, majta ruxieemíjte'e. Ayee mú tí'itejijhuaca'a tijín:

—Cui'i xaa, cui'i xaa, mú'ee hui chajta'a ti ve'ée, a'iné mú'eetzi mú jetze hu-ateújchijteaanitaca'a mat'íj mena'a pua'amé mej tihuá'a'ajte'eca'a a'ímej í mej baarcu jetze antaci'ica í jaj japua. A'íi mú hui jín huateújchijteaanitaca'a me'íjna jime'e pej jeíhua huápi'i tí'ijcha'íica'a. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a a'íime í teite.

²⁰ Seajta mú'een, mi sej ta japua é'eseijre'e, setá'aj huataújtemua'ave'en, seajta mú'een, mi sej r'í'i tí'iteseijre'e í Dios jemi, seajta mú'een, mi ti Dios amua'antíhua'u, sej si'i tihua'utá'ixaate'en í teite, seajta mú'een, mi sej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a. Setá'aj huataújtemua'ave'en se'íjna jime'e ti Dios ayén tejámuaax'epi'íntari'iri'i a'íjna jime'e ti ra'uxíjte a'íjna í 'íita'a.

²¹ Aj pu 'i sej ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta jeíhua huápi'i ruca'ané, a'íi pu tetej ájtíi ti ayén seijre'eca'a t́j a'íjna í mej jín te'á'atí'ixica. Aj pu 'i ra'ateájrie í jaj tzajta'a ti ve'ée. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tijín:

—Ayee pu hui che'atá na'a éeni'ici'e raaté'uuna a'íjna í chajta'a ti ve'ée, ti ayén téja'arájtehuaa tijín Babilonia. Capu ché'e mé'e é'e seíre'e a'ame.

²² 'Camu ché'e miyen namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej tí'icuinaca a'íjna jetze í aarpa nusu a'íime í mej tí'icuinaca ruchuicari jime'e. Camu hui majta namuáare'e muá'aju'u mú'ejmi jemi a'íime í mej tí'ici'isite'e cí'isiti'ira'a jetze na'ari a'íime í mej ucáaji'ihua muá'aye'i í trompeeta jetze. Majta a'íime í mej tí'imíjhuaca, mat'íj mena'a pua'améca, a'ij mej mena'a tiraay'íiti, camu hui ché'e mú'ejmi jemi seíre'e muá'aju'u. Camu xaa ne'u a'atzu. Camu majta ché'e namuáare'e muá'aju'u a'íime í mej té'atixica.

²³ 'Ajta, capu hui ché'e a'atáa a'ame mú'ejmi jemi í taij ti huatátza á'aye'i í huá'achi'i tzajta'a. Capu ajta ché'e ayén namuáare'e a'ame mej xahuaani'i jín tiu'utaxáj a'íime í mej mauchén huanéjne'icheca'a, ajta mej mauchén huáviiiche, a'iné a'íime í mej mú'ejmi jemi tí'itu'araca'a, a'íi mú me'ín pú'eene'e í mej yen japuan seijre'eca'a í chaanaca, í mej majta vivejmé'en jín títetaté'eca'a. Pajta piyen tihuá'ucuanamua mat'íj mena'a pua'amé í mej sej chuéjra'a japua é'eme'ecan pe'íjna jime'e pej piyen huatá'aseijrataca'a pej huápi'i naa seijre'e a'ímej jemi mej mi miyen huárini ti a'ij pua'a een í Dios jemi.

²⁴ A'íi pu ajta a'íin pú'een ti huá'ucuii naíjmi'ica a'ímej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta a'ímej í mej r'í'i tí'iteseijre'eca'a í Dios jemi. Jee xaa ne'u, a'íi pu huá'ucuii mat'íj mena'a pua'amé huácuiihuaca'a íiyen chaanaca japua, t́j na'a jéjcuá imuá, ti ajta íjii.

19

A'íi mú ti'ichuíca júte'e u ta japua

¹ Net'íjta ni huá'unamuajri'i í mej ta japua ca'anín jín tí'ichuiicaca'a. Cu xiee jeíhua huápi'i ajteáxi'reca'a a'íime í mej tí'ichuiicaca'a. Miyen tijín:
Aleluuya, tiché'e r'í'i tiraatá'an í taDioj,

a'iné a'í pu ari tu'irájtuaa, a'í pu jetze a'uvé'emej í tej jín rí'i tira'utaseíj,
ajta a'ii pu a'íin pú'een í ti nain jín antiújmua'aree.

² Tzáahuati'ira'a pu jín huá'axijte'e,

ajta ayén, tiraavíjte'e ti a'íin puaíjtzi hua'atá'aca.

A'í pu ari ra'uxíjte a'íjna í 'íita'a ti ve'ecán jín tí'itéveeca'a,

a'íjna í 'íita'a ti ruhuá'ira'a jín ramuá'itica'a í tumin,

ti ajta ca'aníjra'a hua'utá'a a'ímej í mej án japuan

huachéjme'ecaa án chaanaca japua mej mi a'ij pua'a huárini

me'íjna jime'e mej jamuan huatéújxana'acire.

Dios pu ajta puaíjtzi raatá'a a'íjna jime'e

ti a'íin 'íita'a ayén huá'ucuii a'ímej í mej ravaire'e í Dios.

³ Majtahua'a mú huajíjhuaca'a miyen tíjín:

—Aleluuya, jé'ecan pu jetzen ajcítziúuta a'ame tíj na'a rusén jime'e. —Ayee mú tiu'utaxájtaca'a.

⁴ Majta a'íime í vaujsi í mej seité japuan muáacua ará'ase, majta í mej muáacua, í mej majta ruuri, naíjmi'i mú aicaújtuuxi, mej mi raateánajche me'íjna í Dios í ti e'ecájca ipuari japua. Miyen tíjín:

—Ché'e ayén teja'uré'enen. Aleluuya.

⁵ Tí'iquí seij huajíjhuaca'a ti a'uun a'utéveeca'a a'ájna vejli'i jetzen í mej japuan tí'imuai'ivajtaca. Ayen tíjín:

Setá'aj rí'i tiraatá'an se'íjna í Dios,

naíjmi'i mú'een mi sej ravaire'e.

Capu amín a'ij, ti pua'a siyen vivejmé'en jín títetateí

na'ari sej ciliéene'e jín títetateí.

Tí'ij huaténeiche í Cáne'a

⁶ Netí'ij ni neajtahua'a huá'unamuajri'i a'ímej. Cu xiee jeíhua huápi'i ajteáxiireca'a. Ajta, matí'ij tiu'utaxájtaca'a, ayee pu namuajre'eca'a tíj jaj ti tetej tzajta'a mí'iyee. Ayee pu ajta namuajre'eca'a cumu mej téniuuca'an. Miyen tíjín:

Aleluuya, tiché'e rí'i tiraatá'an í Dios,

a'iné pu'uri nain jín tí'ajta a'íjna í tavástara'a í ti taDioj pú'een.

⁷ Tiché'e tiyen huatátatemua'ave'en,

teajta tiyen tiraatateújtzi'ire'en,

tej ti rí'i tiraatá'an

a'iné pu'uri a'ájna teja'uré'ene ti a'íin Cáne'a huaténeiche.

Ajta a'íin íra'ara'an pu'uri rí'i huaújruu.

⁸ Ayee pu tiraatá'a ti tiu'uteújchejte'en

a'íjna jime'e í cixuri ti mesti, ti ajta naa 'een,

ti temastájye'i, ti caí a'atzu chueemua.

Ajta a'íjna í cixuri ti naa 'een, a'ii pu a'íin pú'een a'ij mej meri huaríj a'íjna jime'e í ti xí'epi'in 'een í Dios jemi. A'íj pu xaa jín ucaújchejte'esin.

⁹ Ajta í ti ta japua tí'ivaire'e, ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Patá'aj ra'utéyu'uxa yee: “Rí'i pu tihua'utá'a a'ímej í ti Dios hua'utá'inee mej tiú'ucua'ani jamuan a'íjna í Cáne'a a'íjna xicáara'an ti jetzen huaténeichi.”

Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayen tí'ayajna í Dios jemi a'ij nej neuchén timuá'ixaa.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, netí'ij ni aicántutzi a'u ti e'era'íicajme nej ni raateánajche. Ajta a'íin, ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui piyen neruure a'iné nee nu niyen che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, majta a'íime í a'ihuáamua'a í mej miyen te'anxájta me'íjna jime'e a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, majta a'ij ti a'íin huaríj. Patá'aj pe'íjna huatéánajche í Dios, a'iné

a'íjna í niuucari ti jíme'en raxa a'ij ti tiu'utaxájtaca'a í Jesús, a'úu pu jetze a'uvé'emej í xiéjniu'ucari ti Dios jetzen me'ecan tí'ixaxa'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í ja'ati.

A'í pu avé'eca japuan í cahuaayu'u ti cuaínara'a

11 Netí'ij ni raaseíj ti antacúuni'ihuaca'a u ta japua. Me'ecui xaa, cahuaayu'u pu án a'utéveeca'a. Naa pu tí'icuainara'a, ajta a'ín í ti japuan avé'eca, ayée mú ratamuá'amua tíjín: “Í ti nain jín té'aste, ajta ti tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a.” A'í pu xí'epi'in ayén rici a'íjna jíme'e ti huá'axijte'e í teite a'ij ti tiraavíjte'e. Ajta ayée pu che'atá na'a tí'ine'use'e.

12 Yee pu seijre'e í jí'iseáara'an jetze tíj taij ti á'ataa. Jé'ecan pu utearújti'ihuajmee í curuun í mu'úura'an jetze. Ajta jetzen pu té'eyu'usi'i a'ij ti ántehuaa. Ajta, capu ja'ati yaú'ítie a'ij ti huataújmu'a, sino a'í pu'u na'a ruseíj yaú'ítie.

13 Ayee pu éene'e tí'itéchejca'a í cixuri ti tí'tí'ij, ajta xúure'e raaméiri'ihuajme'ecaa. Ayee mú majta raatamuá'a tíjín: “A'íjna í niuucari ti jíme'en raxa í Dios.”

14 Majta cujta'an huajú'ucaa a'íime í xantaaru'u mej ta japua é'eme'ecan. Ayee mú éene'e tí'itéchejca'a í cixuri, ti mesti, ti ajta naa 'een. Naa pu tí'icuaina, ajta naa tí'iseijre'eca'a í tihuá'acixu, ajta capu a'atzu tí'ichueemuavi'icaa. A'í mú cujta'an huajú'ucaa í mé ta'avé'ete'ete a'ímej japua í cahuaayu'u mej cuaiina.

15 Ajta a'ín niúucare'ara'an, ayée pu huá'aruuren í teite tíj ja'ati tí'ti antisíjcheca'a a'íjna jíme'e í chun. Ayee pu puaijtzi tihua'utá'asin a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan a'íjna jíme'e í runiuuca. Ca'anéeri pu jín tihua'uta'aíjte'esin. Ajta, huá'a japua pu rávaijtzi tíj na'a í ti jín huápi'i niu'ucami'i í Dios, ti nain jín antiújmua'aree.

16 Jetzen í cixure'ara'an, ajta a'u ti ajtavé'e í chun, ayée pu té'eyu'usi'i a'ij mej ratamuá'amua tíjín: “Hua'atajtuhuan a'ímej í tajtúhuaani, ajta, ti tihuá'aíjte'e a'ímej í mej majta tí'aijta.”

17 Netí'ij ni ja'ati huaseíj ti tí'ivaire'e u ta japua. Anti'ímua pu a'utéveeca'a í xicaj jetze. Ca'anín pu jín hua'utajé matíj mena'a pua'améca í pina'ase í mej cí'icacaj, í mej majta rá'ara'ive u júte'e. Ayen tíjín:

—Ííye'e xu'u hui, mú a'uvé'uju'un sej si siyen tiú'ucua'ani se'íjna jíme'e ti Dios ayén tejá'amuamin.

18 'Sej si hui ráacua'ani se'íjna í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej tí'aijta na'ari huá'ahua'ira'a í hua'acapítan í xantaaru'u. Seajta siyen ráacua'ani huá'ahua'ira'a se'ímej í teteca í mej jeíhua rucacá'ane, seajta hui huá'ahua'ira'a í cahuaayu'u, seajta huá'ahua'ira'a se'ímej í mej avé'ete'ete. Nain xu hui cua'ani huá'ahua'ira'a í teteca, capu amín a'ij ti pua'a miyen ruxiéehua á'ujuhua'ane'en nusu mej ca'anéeri jín tí'imuari'eca'a. Capu amín a'ij ajta ti pua'a mej vivejme'en títetateí nusu miyen ciliéene'e jín tí'ivaire'e. Mú'een xu xaa hui ráacua'ani í huá'ahua'ira'a. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna ti ta japua tí'ivaire'e.

19 Netí'ij ni hua'useíj mej e'etiújseire'eca'a a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, majta a'íime í mej yen tí'aijta i chaanaca japua. Huá'a jamuan í ruxantaaru'ustemua'a, a'í mú e'etiújseire'eca'a mej mi raaténe'usi'íte'en me'íjna í ti avé'eca í cahuaayu'u japua, majta me'ímej í xantaaru'ustemua'ame'en.

20 Ajta a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, a'í pu huatévi'iri'ihuaca'a a'íjna jamuan ti hua'ítzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan. Ajta, a'íjna í ti huápi'i á'atesi'ire'e, a'í pu tiu'umuá'iej í mej jín rí'i tira'utaseíj. Ayee pu 'een jín huá'ucuanamua a'ímej í mej ra'ancuré'a me'íjna í mej huá'a jetze á'ayu'usi'i a'ij ti ántehuaa a'íjna í ja'ati. Majta raateánajcheca'a a'íjna í tí'ti ti ayén éene'e seijre'e tíj a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. Mej jíme'en huavívi'iri'ihuaca'a a'ímej í mej hua'apua, matí'ij mi me'an huaje'etéehua'axi ruurica a'ájna já'ahua'a a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa.

21 Ajta, a'íjna ti cahuaayu'u japua avé'eca, a'í pu ayén huá'aruu í seica í mej rá'astijre'eca'a me'íjna ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'í pu ruseíj huá'ucuii a'íjna jíme'e í runiuuca ti ayén tí'ivaire'e tíj chun ti 'aíjninei téne'etze'en. Majta naíjmi'i í pina'ase, a'í mú huáju'uxai temua'a jeíhua me'íjna jíme'e í huá'ahua'ira'a a'ímej í mej huá'ucuihuaca'a.

20

Cirístu'u pu nu'u tiu'uta'aíjta seij vi'ira'a nine'ira'a

¹ Netí'ij ni seij huaseij ti ta japua tí'ivaire'e. U júte'e pu ve'ecáme'ecaa. A'íi pu ajta yaavi huáchuisime'e a'íjna ti jín te'iteáanan a'u ti e'etécun ti caí a'íj ámitieere'e a'achú ti a'ucátee. A'íi pu ajta huapíjsime'e ti'iti cadeena, ti vivéj.

² Aj pu 'i raatéevi'i a'íjna í cu'ucu'u, a'íjna ti jéjcua imuá huatasejre. A'ii pu a'íin pú'een í ti ayén ántehuaa tíjín tiyaaru'u, ajta Satanás. Aj pu 'i ra'íjtápe ti ij á'ateevi'in a'achú cumu seij vi'ira'a nine'ira'a.

³ Aj pu 'i a'uun ya'ucájrre a'u ti e'etécun. Ajta ra'iteána. Ti'iti pu ajta ancáavi'ijte tí'ij caí ché'e huá'acuanamua a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan ajta na'a caí te'entipua'ajte'en seij vi'ira'a nine'ira'a. Aj pu 'i xaa, ayén tiú'ujxe'eve'e mej rá'íjxijta tí'ij a'atzu á'ateevi'in ti ruxiéehua á'uche'ecane'en.

⁴ Netí'ij ni ipuari tiu'uséj, neajta ne'ímej í mej jetzen acáte'ete'e. A'ii mú a'íin pú'een í mej ra'ancuré'a mej me'íjna jín antiújmua'areere mej hua'uxíjte'en í teite. Neajta á'iyen huá'axiejniu'uca huaseij a'ímej í mej huá'ijveichixi í hua'amu'úu jetze me'íjna jime'e mej tiu'utaxájtaca'a me'íjna jetze me'ecan í Jesús, majta me'íjna jime'e mej rá'astijre'eca'a me'íjna í niuucari ti jime'en raxa í Dios.

Majta a'íime, camu raateánajcheca'a me'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, camu majta raateánajcheca'a í ti ravaire'e. Camu majta ra'ancuré'a í ti té'eyu'usi'ihuaca'a í huá'acuaatze'e nusu í huá'amuajca'a jetze a'íj ti ye'í ántehuaa a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'íi mú majta huatarúj jamuan í Cirístu'u, majta me'íjna jín ti'itevéé muá'araa matíj tajtúhuaani tíj na'a seij vi'ira'a nine'ira'a jime'e.

⁵ A'ii mú a'íin pír'ici í mej amuacá huatarújsin í mej meri huácuui. Majta í seica, í mej meri huácuui, camu miyen majtáhua'a huatarúj ajta na'a caí te'entipua'are seij vi'ira'a nine'ira'a.

⁶ Rí'i pu tiraatá'a í ja'ati ti ayén tí'ijci'iti, ti ajta huatarújsin huá'a jamuan í mej anáaté'ee aitaju'un huá'a tzajta'a í mi'ichite. Rí'i pu tiraatá'a a'iné Dios pu ari huateúra'ate í ru jemi a'íjna í ja'ati. Capu ajta ché'e ri'iríista a'ame ti ajtahua'a huámi'ini tíj na'a rusén jime'e, sino ayée pu a'íjna jín te'enteáruti tí'ij ti'iti jín tí'ivaire'e í Dios jemi, ajta jemin í Cirístu'u. A'íi pu jamuan tiu'uta'aíjta. Ayee pu a'ateevi'i a'achú seij vi'ira'a nine'ira'a.

Dios pu ra'antimuá'iti í tiyaaru'u

⁷ Tí'ij te'entipua'are í seij vi'ira'a nine'ira'a, aj pu 'i ayén huatátuihua a'íjna í Satanás a'ujna a'u ti aiteánami'ihuaca'a.

⁸ Tí'iquí a'itaméj tí'ij huá'ucuanamuan a'ímej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan, matíj mena'a pua'amé yen seijre'e íyén chaanaca japua, tíj na'a Teijmata'a pújme'en, ajta Huáahuata pújme'en, ajta Cuameche, ajta Tzareeme'en. A'ímej pu tíseire'esin í mej miyen huataújmua'a tíjín Gog, ajta a'ímej í seica í mej miyen huataújmua'a tíjín Magog. Ayee mú ará'ase a'achú ti caj tí'itiej í sej ti huaca a'utí e'eve'e'ástime í jaj ti ve'ée. Ajta a'íin í cu'ucu'u huá'ajseire'esin mej mi huaténe'use'en.

⁹ Matí'ij mi nain japua á'ujjhuane'e tíj na'a ti auuyaúj í chuej japua. Matí'ij mi rajnáj a'u mej te'uté'inaamuaca'a a'íime í mej rí'i tí'iteseijre'e í Dios jemi, majta rajnáj me'íjna í chajta'a ti huápi'i hua'aráanajche a'ímej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ajta, taij pu u e'icájve u ta japua. Ajta hua'uteátaj a'ímej í mej jamuan á'ujjhuane'e í tiyaaru'u.

¹⁰ Ajta a'íin í tiyaaru'u ti huá'ucuanamua, a'úu pu e'eteáriihuaca'a a'utí a'alaguun a'u ti azufre jín á'ataa, a'u ti ajta é'eseijre'e a'íjna í ja'ati ti huápi'i á'atesi'ire'e, ajta a'íjna ti ravaire'eca'a, a'íjna ti hua'itzi jín tí'ixaxa'ata'a a'íjna jetze me'ecan ti huápi'i á'atesi'ire'e. A'uu mú mi rajpuaítzi muá'aju'u nain xicaj tzajta'a, ajta nain tíca'ari tzajta'a tíj na'a rusén jime'e.

Dios pu huá'axijte'e a'utí é'eseijre'e í ipuari ti ve'ée

11 Netí'ij ni ipuari huasej ti ve'ée. Naa pu tí'icuainara'a. Neajta ne'ijna huasej í ti acájca. Ajta í chaanaca, ajta a'ijna í ta japua, é'e huaújpua'arixi me'ijna jemi. Camu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a.

12 Netí'ij ni ne'imej huasej í mej meri huácuui, í mej vivejme'en jín títetaté'eca'a, majta í mej ciliéene'e jín tí'ivaire'eca'a. A'uu mú e'eré'eveeca'a me'ijna jemi í ipuari. Majta seica ra'utácuuraca'a í yu'uxari. Majta seij autácuuraca'a í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'i a'ij mej ántea'arua í mej miyen ruuri huateáturaasin í Dios jemi. Dios pu ajta hua'uxijte a'imej í mej meri huácuui me'ijna jime'e a'ij ti té'eyu'usi'ihuaca'a í yu'uxari jetze, í ti jetzen ayén té'axa a'ij mej huarj matí'ij mauj ruurica'a, seij ajta seij.

13 Matí'ij mena'a pua'amé í mej aujámi í jaj tzajta'a, a'íi mú huatarúj. Majta í seica, í mej huácuui a'utí na'a, capu amín tí'iti píríci í ti huá'ucuii na'ari a'utí a'uteájturaa í huá'axiejniu'uca, naíjmi'i mú majtáhua'a huatarúj. Ajta Dios pu naíjmi'ica a'uxijte a'ijna jime'e a'ij mej titetiújcha'íica'a matí'ij mauj ruurica'a.

14 Jíme'en pu'u hua'uxijte, a'íi pu ra'upuá'ajte naíjmi'ica ti tí'itecui'ica, ajta a'ujna a'u mej a'uteájturaa í mej meri huácuui, í ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Hades. Naíjmi'ica pu atéehua'axi a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'íi pu a'íin pú'een í mej hua'apuaca jetze huácu'iini, mej me'uun a'uteáturaasin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

15 Ti pua'a caí ayén té'eyu'usi'ihuacajche'e a'ij ti seij ántehuaa a'ijna jetze í yu'uxari ti jetzen té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ántea'arua a'íime í mej ruuri huateáturaasin í Dios jemi, ayée pu tí'ijruuren a'ijna í ja'ati ti caí é'eyu'usi'ihuaca'a. Dios pu ra'atéjisin a'ujna jetze í a'alaguun ti azufre jín á'ataa.

21

Dios pu rajéjcuare'e ta japua ti seijre'e, ajta í chaanaca ti yen seijre'e

1 Netí'ij ni raasej á júte'e ti ari jéjcuacan jín seijre'e. Ajta í chaanaca, ayée pu che'atá na'a jéjcuacan jín seijre'e. Ajta á júte'e ti mí'ime'ecan, ajta í chaanaca ti mí'ime'ecan, capu ché'e mé'e jé'eseijre'eca'a. Ajta í jaj ti ve'ée, capu ajta ché'e seijre'eca'a, a'iné naíjmi'i pu e'ehuaújpua'arixi.

2 Netí'ij ni raasej ti á ve'ecáme'ecaa á júte'e a'u ti Dios é'eseijre'e a'ijna í chajta'a ti Dios huateúra'ate. Ayee pu téja'arájtehuuaa tíjín Jerusalén ti jéjcuca. Ayee pu huaújrúu a'ijna í chajta'a tíj ajta 'íita'a r'íi tiu'uteújchejte tí'ij ari huatéviche'esin.

3 Netí'ij ni ráanamujri'i ti ca'anín jín tiu'utaxájtaca'a í ja'ati ti a'uun a'utéveeca'a jemin í ipuari. Ayee pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Xaasej, mú'een, a'iné pu'uri hui huatasejre'esin huá'a jemi í teteca a'ijna í chi'ira'an í Dios. A'íi pu huateáturaasin huá'a jemi, majta a'íime, a'íi mú teitejra'an pú'eene'e muá'aju'u. Ajta í Dios, a'íi pu rusej seire'e a'ame huá'a jemi.

4 R'íi pu hui tihua'utá'asin mej mi caí ché'e tí'itij jín ruxiéemiste'e. Camu ché'e cui'ini. Camu ché'e me'ijna jín ruxiéemiste'e muá'aju'u me'ijna jime'e ti seij huamí'i. Camu majta ché'e ruyeine muá'aju'u; camu ché'e miyen tirajpuaítzi muá'aju'u me'ijna jime'e ti tí'iti huá'acucui'i, a'iné a'ijna í ti mí'ime'ecan, a'íi pu ari e'ehuaújpua'arixi. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'ijna í ja'ati.

5 Ajta a'íin í ti ipuari jetze acájca, ayée pu tiu'utaxájtaca'a tíjín:

—Me'ecui xaa, naíjmi'i í ti tí'iseijre'e, nee nu hui rajéjcuare'e.

Ajta ayén tíjín:

—Autéeyu'uxa a'ijna, a'iné nee nu tzáahuati'ira'a jín tí'ixaxa'a ne'ijna jime'e ti ayén tí'ayajna.

6 Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Pu'uri icu. Antipua'areca'a. Nee nu hui ne'ín pú'een i nej amujca, neajta í nej uvé'eteajti. Nee nu jéjcuca ímuá huatasejre, neajta nain nu tiu'utaahuaca'a ti yen

tí'iseijre'e. Neajta nu nain jín ranaíjmire'e tíj na'a ti ajta tí'iseijre'e. A'ati ti na'a ti neetzi jemi á'ujca'anen nej ni niyen tiraatá'an í ti tirá'aturaate'e í tzajta'an, huáapua'a nu tiraatá'asin ne'íjna í jaj ti a'uun eiráninei a'u ti e'ejaíjxa. Nee nu xaa jaj raatá'asin í ti jín ruuri a'ame tíj na'a rusén jime'e.

⁷ 'Ajta, a'íin ti tiu'utéemua'íti, ayée pu tí'ijci'íti. Nee nu Diojra'an pú'eene'e na'ame, ajta a'íin, niyauj pu pú'eene'e a'ame.

⁸ 'Majta a'íime matíj mena'a pua'amé mej a'ij pua'a titetiújcha'íi neetzi jemi, ayée pu tihuá'aci'íti mej me'uun a'uteáturan a'alaguun ti azufre jín á'ataa. A'ii pu a'íin pú'een í mej jín hua'apuaca jetze huácuil'ini. A'uu mú a'uteáturaasin a'íime í mej caí á'ujca'ane mej rajpuaíjtzi neetzi jetze me'ecan, majta a'íime í mej caí té'atzaahuate'e, majta a'íime í mej huá'anahua'aca naíjmi'ica, í ti'iríi, mé 'uuca, majta mé teteca. Majta seica me'uun a'uteáturaasin. A'ii mú a'íin pú'een í mej tí'itecul'ica, majta í mej ruxána'acire'e, majta í mej tí'ichahuaara, majta a'íime í mej rana'amiche me'íjna í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé tí'ihua'itaca. Matíj mena'a pua'amé mej miyen 'een, a'úu mú a'uteáturaasin a'alaguun. —Ayee pu tiu'utaxájtaca'a a'íjna í Dios.

Jerusalén ti jéjcuu

⁹ Aj pu 'i, seij pu á e'iré'ene ineetzi jemi. A'ii pu a'íin pú'eene'e seij ti ta japua tí'ivaire'e ti huá'a jetze ajtéme'ecan í mej aráhua'apua ará'ase, í mej ru'itetú'utujme'ecaa í cutzape'e ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ajta a'íjna tzajta'a í cutzape'e, a'íi pu urámuaaca'a seij ajta seij í cu'ini'ira'a í mej jín rajpuaíjtzica'a í teite í mej yen seijre'eca'a japuan i chaanaca, í ti ajta aráhua'apua ará'ase. Ayee pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Iiya'a jíi, nee nu hui timuaataseíjrate'esin ne'íjna í ti jemin te'ataújratziiri'i í Cáne'a ti íra'ara'an pú'eene'e a'ame.

¹⁰ Jíme'en pu'u ayén tinaatá'ixaa, aj pu 'i a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios huateájturaa ineetzi jemi. Aj pu 'i a'uun neja'uví'íti a'u ti jirí a'utacá'a, ti huápi'i ájtee, ti ajta ve'etí á a'utacá'a. Aj pu 'i tinaataseíjrate a'íjna í chajta'a í Dios ti huateúra'ate ti ayén téja'arájtehuuaa tíjín Jerusalén. A'uu pu u ta japua e'icáme'eca'a a'ujna ti Dios é'eseijre'e.

¹¹ Naa pu ti'itemastájye'ícaa tíj ajta Dios huápi'i naa seijre'e. Ajta a'íjna í ti temastájye'ícaa, ayée pu seijre'eca'a tíj tetej ti huápi'i tí'ijnajche, ti ajta naa tí'itatjaz tíj a'íjna í cristal. Ayee pu ajta seijre'eca'a tíj a'íjna í jaspe.

¹² Jaxu'u pu jín tiré'anami'i a'úu ti ve'etí a'utacá'a, ti temua'a té'ejtee. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'axcaa a'u ti é'epueerta. Majta a'íime í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase a'íime í mej ta japua tí'ivaire'e, a'úu mú a'ité'u'upu'ujme'ecaa a'u ti é'epueertajme seij ajta seij. Ajta, í puéerta jetze, seij jetze ajta seij, ayée pu té'eyu'usi'ihuaca'a a'ij mej ánte'arua a'íime í teitestemua'ame'en í mej huá'a jetze airaújneijte a'íimej jetze í yaújmua'ame'en a'íjna í Israel teecan.

¹³ U Teijmata'a pújme'en, huaicacíe pu é'epueerta, ajta Tzareeme'en pújme'en, ajta huaicacíe pu ajta é'epueerta. Ayee pu che'atá na'a, huaicacíe tá'apueerta ajta u Cuameche pújme'en, ajta u Huáahuata pújme'en huaicacíe pu ajta é'epueerta.

¹⁴ Ajta tamuáamuata'a japuan hua'apua pu te'ará'ase í ti tajé'este í ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a í jaxu'u ti jín curé'anami'ihuaca'a í chajta'a. Ajta a'íjna jetze í ti tajé'este, ayée pu té'eyu'usi'i a'ij mej ánte'arua a'íime í mej majta tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, í ti ajta Cáne'a hua'antíhuau mej mi me'ín tejá'uxajtane'en me'íjna jetze me'ecan.

¹⁵ Ajta a'íin ti tí'ine'ixaate'eca'a, a'íi pu ti'íti huitéchueeca'a cumu ti'íti ciyej ti oro jín taavíjhuaca'a. A'ii pu a'íin pú'eene'e ti jín raaté'itien a'achú ti auuyaúj í chajta'a, ajta a'achú ti antayaúj í puéerta, ajta a'achú ti ájtee í jaxu'u.

¹⁶ Ruxíej pu huatatí'íjme'e. Ayee pu che'atá naa huatátee tíj ajta auuyaúj. Ajta a'íin raaté'itíe í chajta'a a'íjna jime'e í ciyej. Ayee pu huatátee í chajta'a a'achú cumu hua'apua vi'ira'a kilómetros. Ayee pu che'atá na'a auuyaúj; ayée pu che'atá na'a ájtee.

17 A'íi pu ajta raat'éitíee a'íjna í jaxu'u. Ayee pu che'atá na'a tiraat'éitíe matíj tí'ijri'ire í teteca. Ayee pu ájtee a'achú cumu huaícate japuan anxívi meetro.

18 Ajta í jaxu'u, tetej pu jín ájtaavijhuaca'a mej miyen ratamuá'amua tíjín jaspe. Ajta a'íin í chajta'a, nain pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í oro ti naa té'ajtaave'e tíj í viidrio.

19 Ajta a'íjna í ti tajé'este, ti ajta japuan ájtaavijhuaca'a a'íjna í jaxu'u í ti jín curé'anami'i í chajta'a, naa pu rí'i tí'irúurijhuaca'a tíj na'a ti é'eseijre'e a'íjna jime'e í tetej ti huápi'i tí'ijnajche. A'íjna ti seij, a'íin pú'eene'e í jaspe. Ajta í ti hua'apua, zafiro pu píríci. Ajta í ti huaíca, a'íi pu pú'eene'e a'íjna í ágata ti síichira'a. Ajta í ti muáacua, a'íi pu píríci í esmeralda, ti rú'aarara'a.

20 Ajta í ta'anxívi, a'íi pu a'íin pú'een a'íjna í ónice ti yú'uxare'e. Ajta í ta'arájsevi, a'íi pu píríci a'íjna í cornalina ti í'ípa'u. Ajta í seij, í ti aráhua'apua, crisólito pu píríci ti teuúmuara'a. Ajta í seij, í ta'aráhuaiica, berilo pu píríci ti rú'aarara'a seijre'e, í ti ajta cáj caj tí'iteuumuara'a. Ajta í ti aramuáacua, a'íi pu píríci í topacio ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta naa tí'itatjaz. Ajta í seica, ayée pu tí'een. Í ti tamuáamuata'a, a'íi pu píríci í crisoprasa ti naa tí'iteuumuara'a, ti ajta cáj tí'iru'aarara'a. Ajta í ti tamuáamuata'a japuan seij, jacinto pu pú'een ti taijravi'in jín nacamua. Ajta a'íin ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu a'íin pú'eene'e a'íjna í amatista ti naa tí'ijámua'ara.

21 Ajta a'íjna í puéerta ti tamuáamuata'a japuan hua'apua ará'ase, a'íi pu jín taavíjhuaca'a a'íjna jime'e í perla, seij ajta seij í puéerta, seij jime'e í perla. Ajta í caaye jetze, nain pu oro jín taavíjhuaca'a ti ajta ayén naa tí'itatjaz tíj a'íjna í viidrio.

22 Neajta nu niyen raasej ti caí teyuu mé'e é'ehua'acaa a'ujna chajta'a a'iné a'u ti na'a a'ujna chajta'a miyen rana'amiche me'íjna í tavástar'a, í Dios, a'íin ti nain jín antiújmua'aree, majta me'íjna í Cáne'a.

23 Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin xicaj hua'atátzavi'ira tújca'ari tzajta'a huá'a japua í teite. Capu ajta ruxe'eve'e ti a'íin máxcira'i tátzave'e tíca'ari tzajta'a, a'iné a'íjna í ti Dios jín rusej temastájye'i, a'íi pu a'íin pú'een ti hua'atátzavi'ira huá'a japua. Ajta, a'íjna í Cáne'a, a'íi pu a'íin pú'een í tatzari ti huá'a jemi huatátza.

24 Ajta a'íjna ti hua'atátza huá'a japua í mej me'uun huachéjme chajta'a, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame huá'a japua a'íimej í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

Majta a'íime í mej tihuá'ajte'e a'íimej í mej yen huachéjme i chaanaca japua, a'úu mú a'uvé'eju'u muá'aju'u u chajta'a mej mi rí'i tiraateájtuaani í Dios nain jime'e í mej jín rutémua'ave'e, majta nain jín mej tí'ijcha'íi ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche.

25 Camu ja'anáj te'iteánajsin tújca'ari tzajta'a a'u ti é'epueerta a'ujna chajta'a. Capu ajta ja'anáj huatética'ari a'ujna.

26 A'uu mú ye'ará'asin í mej ve'ecán jín títetateí, ajta í ti jeíhua huápi'i tí'ijnajche, ti ajta naa tí'iseijre'e. Ayee mú raruuren matíj mena'a pua'amé seij chuéjra'a japua mej é'eme'ecan.

27 Capu rí'iríista a'ame ti tí'iti ti xána'avi'ire'e pú'een a'uun a'uteáuran a'ujna chajta'a. Capu ajta hua'atá'acare'en mej mi me'uun a'uteáurute a'íime í mej a'ij pua'a tí'itiújcha'íi na'ari a'íime í mej tí'ihua'itaca sino a'íime mu'u me'uun a'uteáruti í mej jime'en ayén té'eyu'usi'i a'ij mej ánte'arua a'íjna jetze í yu'uxari í mej miyen ruurican huateáuran me'íjna jemi í Cáne'a.

22

Jíme'en í játe'ana, ajta í ciyej ti a'uun é'eseijre'e

1 Aj pu 'i tinaatasejrate a'íjna í játe'ana ti jetzen 'airáne' a'u ti a'utéjvee í ipuari ti jetzen acájca í Dios, ajta a'íjna í Cáne'a. Ajta a'íjna í jaj ti mí'íye, temua'a pu naa tí'úujmua'ati. Naa pu ajta tí'itatjaz tíj í cristal. A'íi pu a'íin pú'een í jaj í ti caí ja'anáj ateáxi'isin.

2 Já'ita'a pu mí'íye í caaye jetze ti a'uun a'utaníne'i í chajta'a jetze.

Ajta, ciyej atavéejme'ecaa a'utí e'leve'e'ástime í jaj, seica a'u ti pújme'en, ajta seica u jetze pújme'en. A'ii pu a'ín pú'een a'íjna í ciyej í mej jín ruuri muá'ara'ani. Tamuáamuata'a japuan hua'apua pu ará'ase í ti jín taaca tíj na'a seíj máxcira'i jetze pítí'irijca, aj pu 'ij ajta seica jín taca'an a'íjna í ciyej. Ajta í xamua'ira'an, ayée pu tí'ivaire'e mej mi me'íjna jín huaújrujte'en a'íime í mej seij chuéjra'a japua é'eme'ecan.

³ Capu ché'e a'uun seíire'e a'ame í tí'iti ti Dios ayén tiraaxí'epi'intare ti ayén puajítzi tiraatá'an sino a'úu mú a'ujté'e muá'aju'u í Dios jamuan, majta a'íime í mej me'uun huachéjme me'újna chajta'a jamuan a'íjna í Cáne'a. A'íi mú tiu'uta'aíjta, majta a'íime í mej tí'ivaire'e, a'íi mú raná'amiche'e muá'aju'u.

⁴ A'íi mú jemin seíire'e muá'aju'u, ajta aj pu e'eseíire'e a'ame aj huá'acuaatze'e a'ij ti ántehuaa a'íjna.

⁵ Capu ché'e ja'anáj huatética'ari a'ujna. Capu ché'e ruxe'leve'e a'ame mej miyen tatzari jín huateújtatzavi'i na'ari ayén ti hua'utétatzavi'in í xicaj, a'iné a'íi pu tavástara'a ti ajta Dios pú'een, a'íi pu hua'atátzavi'ira a'ame. Majta a'íime, a'íi mú tí'aíta muá'aju'u tíj na'a rusén jime'e.

Tí'ij uvé'enen í Círístu'u

⁶ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Ayee pu hui ti'ayajna a'ij nej tí'imua'ixaate'e a'iné tzáahuati'ira'a nu jín ti'ixa. Ajta a'ín tavástara'a, a'íjna ti u ya'uta'íteca'a í ruxéjniu'uca tí'ij huá'a jemi huateáuran a'íimej í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, a'íi pu ari naata'íteca'a i nej ta japua tí'ivaire'e nej ni tihua'utaseíjrate'en a'íimej í mej ravaire'e í Dios a'ij ti tiú'ujxe'leve'e ti ca'anacan ayén teja'uré'enen.

⁷ —Me'ecui xaa, nee nu hui mú a'uvé'emé'e na'ame.

Rí'i pu tiraatá'aca a'íjna ti ayén araúrasten a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

⁸ Neajta inee, i nej i'í Juan, nee nu ne'ín pú'een nej ráanamujri'i, neajta nej raaseíj a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Jíme'en nu'u niyen tiráanamujri'i, neajta tiu'uséj, aj nu ni niyen aicántutzi a'u ti e'era'íicajme a'íjna í ti ta japua tí'ivaire'e, ti ajta tinaataseíjrate nej ni raateánajche. Aj nu ni raatenáachejche'en nicu.

⁹ Ajta a'ín, ayée pu tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui piyen neruure, mú'ee, a'iné ayée nu che'atá nena'a tí'ivaire'e í Dios jemi patíj mú'ee, ajta matíj majta a'íime í a'ihuáamuata'a í mej Dios jetze me'ecan tí'ixaxa'ata'a, majta matíj mena'a pua'amé araúraste a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari. Patá'aj pe'íjna huateánajche í Dios.

¹⁰ Aj pu 'i ayén tinaatá'ixaa tíjín:

—Capej hui rá'avaata í niuucari ti a'íjna jetze á'ayu'usi'i i yu'uxari, ti ajta Dios jetze me'ecan ti'ixa, a'iné pu'uri tén a'ájna teja'uré'enejsin a'ájna xicáara'an jetze tí'ij naíjmi'i te'entipua'ari.

¹¹ 'Ajta í ti hui a'ij pua'a tí'itiújcha'íi, ché'e auj ayén a'ij pua'a tí'itiújcha'íi. Ajta í ti xána'avi'ire'e, ché'e auj xána'avisí'i seijre'e. Ajta í ti rí'éene'ecán jín seijre'e í Dios jemi, ché'e auj ayén rí'i tí'iseíire'e á'ara'ani.

¹² 'iMe'ecui xaa! Nee nu hui ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame nej ni hua'utá'an a'ij ti tiraamuá'ítin, nej ni niyen tihua'utá'an matíj mena'a pua'amé í mej tiraamuá'íti, seij ajta seij, a'ij ti tiraavíjte'e.

¹³ 'Nee nu ne'ín pú'een i ta'amujca, neajta i nej tu'uvé'eteajti, neajta ne'ín pú'een i nej jéjcuá imuá huataseíjre, neajta ne'ín pú'een i nej yen seíire'e na'ame tíj na'a rusén jime'e. Nee nu neajta ne'ín pú'een i nej nejmí'i huataseíjre tí'ij caí xi tí'iti mé'e seijre'eca'a, neajta nu ne'ín pú'een i nej nain ancuré'asin tí'ij te'entipua'ari tíj na'a ti íjii tí'iseijre'e.

¹⁴ Rí'i pu tihua'atá'aca a'íimej í mej tí'ija'usica í tiú'ujcixi tí'ij ayén tihua'uci'iti mej me'íjna jetze ráacua'ani í ciyej í mej jín ruuri huateáuran, mej mi majta me'uun a'uteárate me'újna chajta'a me'íjna jetze a'u ti é'epueerta.

¹⁵ Ajta á pua'acivé, a'úu mú a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej a'ij pua'a titetiújcha'íi, majta a'íime í mej tí'ichahuaara, majta a'íime í mej ruxána'acire'e. A'íi mú majta á pua'acivé a'uté'uu muá'aju'un a'íime í mej tí'itecui'ica, majta í mej rana'amiche í ti caí Dios pú'een, majta matíj mena'a pua'amé í ti ayén tihua'aráanajche ti hua'itzi pú'een, majta í mej tí'ihua'itaca.

Jesús pu te'anxájta

¹⁶ —Inee, i nej Jesús pú'een, nee nu u ya'uta'íteca'a mú'ejmi jemi ne'íjna ti nevaire'e tí'ij a'íin te'anxájta huá'a jemi a'íimej í mej me'uun e'etiújse'iri mej mi raateánajche í Dios. Nee nu ne'íjna jetze huanéj í David teecan. Nee nu huáacixa'ara'an pú'een a'íjna í David.

A'íin ti huatéeviche raatá'ineesin ti uvé'enen

¹⁷ Ajta a'íin xiéjniu'ucare'ara'an í Dios, ajta a'íin ti auchén huatéeviche, ayée mú ti'ixa tijín:

—Ché'e mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti ranamua, ché'e ajta a'íin ayén tiu'utaxáj yee:

—Ché'e a'íin mú a'uvé'eme'en.

Ajta í ti jetzen á'ujca'ane ti ayén tira'ará'astijre'en, ché'e ja'ati ti na'a ayén mú a'uvé'eme'en, ché'e ajta huápua'a ra'ancuré'an í jaj ti jín ruuri huateáturan.

A'íi pu taatájeevi í Jesús

¹⁸ Ayee nu niyen tihua'a'íjcate'e ja'ati ti na'a ti ranamua a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, ti pua'a ja'ati ayén seicié tiu'utaxáj, Dios pu puájtzi raatá'asin a'ij ti té'eyu'usi'i a'íjna jetze i yu'uxari.

¹⁹ Ajta ti pua'a ja'ati ra'uré'uuna í tí'iti ti a'íjna jetze té'eyu'usi'i ti Dios jetze me'ecan ti'ixa, Dios pu ajta rá'ari'ira a'íjna tí'ij caí ché'e ráaci'iti ti a'íin a'íjna jetze ráacua'ani a'íjna í cijej ti jín ruuri á'ara'ani. Capu ajta ché'e ayén tí'ijci'iti ti a'íin a'uun a'uteárute í chajta'a jetze a'u ti Dios huateúra'ate. Ayej té'eyu'usi'i a'íjna i yu'uxari jetze.

Juan pu ayén te'evé'eniuvu

²⁰ Neajta inee, i nej te'anxájta ne'íjna jime'e, ayée nu ti'ixa ne'íjna jime'e ti ayén ti'ayajna nej ca'anacan mú a'uvé'emé'e na'ame.

Ché'e ayén teja'uré'enen, patá'aj yé uvé'enen, tavástara'a, mi pej Jesús pú'een.

²¹ Ché'e a'íin tavástara'a ti ajta Jesús pú'een, ché'e a'íin rí'i tihua'utá'an a'íimej í mej teitestemua'ame'en pú'een í Dios. Ché'e ayén teja'uré'enen. Ayej pu te'entipua'areca'a í níuucare'ara'an í tavástara'a.